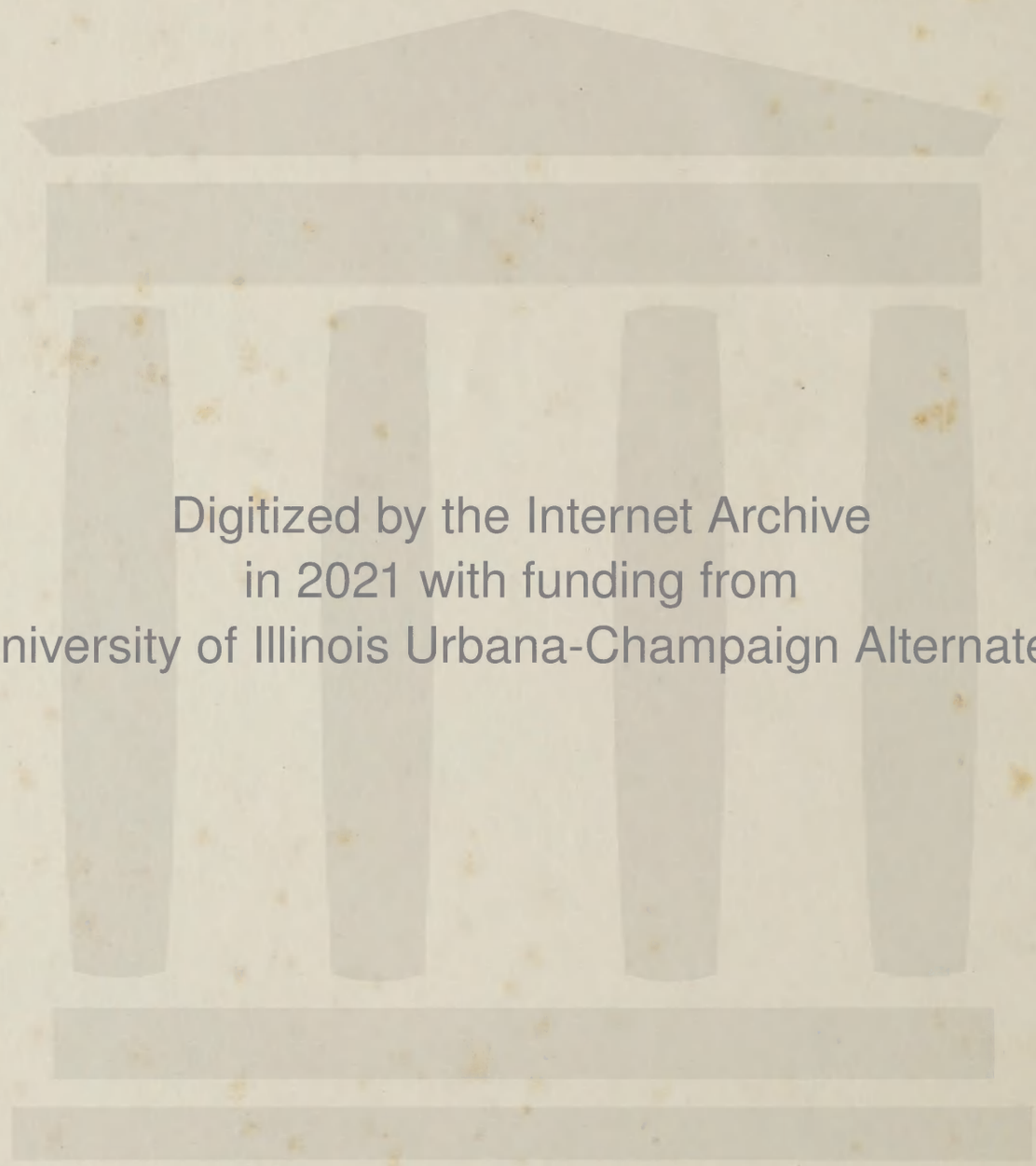

Digitized by the Internet Archive
in 2021 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign Alternates

https://archive.org/details/verslagderhandel1814neth

VERSLAG DER HANDELINGEN

VAN DE

STATEN-GENERAAL

GEDURENDE DE VERGADERINGEN

VAN

1814-1815,

ZIJNDE:

1°. de buitengewone vergadering van 2 Mei tot 5 November 1814;
2°. de gewone vergadering van 7 November 1814 tot 7 Augustus 1815;
3°. de vergadering in dubbelen getale van 8 tot 19 Augustus 1815.

BEWERKT DOOR

J. J. F. NOORDZIEK

EN

UITGEGEVEN ONDER TOEZICHT

VAN DE

COMMISSIE VOOR DE HUISHOUDELIJKE AANGELEGENHEDEN VAN DE TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

'S GRAVENHAGE,
TER ALGEMEENE LANDSDRUKKERIJ.
1889.

492940

De bouwstoffen voor het verslag der *Handelingen* gedurende de zittingen 1814—1815 zijn bijeengebracht en geordend door den Heer Referendaris J. J. F. NOORDZIEK, in Juli 1886 overleden.

Onder toezicht der Commissie voor de huishoudelijke aangelegenheden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is de uitgave bezorgd door de Heeren W. VAN ERKELENS en J. A. JUNGMANN, ambtenaren ter Griffie der Kamer.

's Gravenhage, 23 Februarij 1889.

De Griffier der Tweede Kamer,
A. R. ARNTZENIUS.

BERICHT VOOR DEN BINDER.

---

1. Algemeene titel en bericht voor den binder . . . . . blz. I—III

2. Naamlijst van de Leden der Staten-Generaal en van de Hoofden der Departementen van algemeen bestuur . . . . . " V—VIII

3. Handelingen der Staten-Generaal gedurende de buitengewone vergadering van 2 Mei tot 5 November 1814:

   Titel en alphabetisch register . . . . . " I—V

   Handelingen . . . . . " 1—124

4. Handelingen der Staten-Generaal gedurende de gewone vergadering van 7 November 1814 tot 7 Augustus 1815:

   Titel en alphabetisch register . . . . . " I—VIII

   Handelingen . . . . . " 1—300

5. Handelingen der Staten-Generaal gedurende de vergadering in dubbelen getale van 8 tot 19 Augustus 1815:

   Titel en alphabetisch register . . . . . " I—III

   Handelingen . . . . . " 1—12

NAAMLIJST DER LEDEN

VAN DE

STATEN-GENERAAL

gedurende de Vergaderingen van 2 Mei 1814 tot 19 Augustus 1815.

GELDERLAND.

De HH. Jhr. W. H. C. van Lijnden van Blitterswijk.

Jhr. J. E. N. van Lijnden van Hoevelaken (Baron) (*Voorzitter gedurende de Vergadering van* 2 *Mei tot* 5 *November* 1814).

Jhr. W. H. A. K. van Heeckeren tot Kell (Baron).

A. H. van Markel Brouwer.

J. H. A. van der Heyden van Baak.

C. Ph. van Lidth de Jeude.

HOLLAND.

De HH. ... van Boetzelaar van Kijfhoek.

Jhr. J. N. A. van Wassenaar van St. Pancras (Baron).

Jhr. G. K. van Hogendorp (Graaf) (*Voorzitter gedurende de Vergadering van* 7 *November* 1814 *tot* 7 *Augustus* 1815).

H. van Stralen.

Mr. J. Repelaer (Jhr.). (1)

N. Calkoen.

P. van der Heim (Jhr.).

Jhr. J. Slicher

J. M. Collot d'Escury (Baron).

S. van Hoogstraten.

A. Hope (Jhr.).

J. Busch.

Jhr. F. P. G. van Schuylenburch van Bommenede.

Jhr. A. A. Deutz van Assendelft.

Jhr. Th. J. de Roest van Alkemade (Baron).

J. F. van Hogendorp (Graaf).

H. A. van Bleiswijk.

Mr. J. P. van Wickevoort Crommelin.

Jhr. G. A. M. van Bommel.

C. P. Gevers (Jhr.).

Mr. G. Clifford (Jhr.).

F. van Hees (Jhr.). (1)

ZEELAND.

De HH. Jhr. N. Steengracht van Oosterland (*Voorzitter gedurende de Dubbele Vergadering van* 8–19 *Augustus* 1815).

Jhr. W. J. Huyssen van Kattendyke.

Mr. F. C. de Jonge (Jhr.). (2)

UTRECHT.

De HH. W. R. van Tuyll van Serooskerken van Zuylen (Bar.).

Jhr. W. N. Pesters van Cattenbroek.

Ph. Ram.

VRIESLAND.

De HH. Jhr. H. W. van Aylva (van Waardenburg en Neerijnen) (Baron).

Jhr. S. H. Roorda van Eysinga.

T. M. Lycklama à Nyeholt (Jhr.).

H. L. van Sminia (Jhr.).

Jhr. W. H. van Sytzama (Baron).

---

(1) De heer Repelaer heeft zitting genomen op 6 Mei 1814. Aanvankelijk was benoemd de heer H. Onderwater, die op zijn verzoek door den Souvereinen Vorst bij besluit van 29 April 1814 werd ontslagen.

(1) De heer van Hees heeft zitting genomen op 6 Mei 1814.

(2) De heer de Jonge heeft zitting genomen op 14 Junij 1814.

OVERIJSSEL.

De HH. Jhr. A. W. van Pallandt van Eerde (Baron).
Jhr. T. C. van Heerdt tot Eversberg (Graaf). (1)
A. J. B. van Suchtelen tot de Haere (Jhr.).
Jhr. F. W. Sloet tot Warmelo (Baron).

GRONINGEN.

De HH. Jhr. O. R. Alberda van Ekenstein.
Jhr. O. T. van Alberda van Rensuma (Baron).
Jhr. J. Jarges.
Mr. C. H. Gockinga.

DRENTHE.

De Heer Jhr. S. J. van Heiden tot Reinestein (Graaf).

(1) De heer van Heerdt tot Eversberg heeft zitting genomen op 14 Junij 1814.

BRABAND.

De HH. J. D. Sweerts de Landas (Baron), tot zijn ontslag. (1)
Jhr. J. D. van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende (Baron). (2)
Mr. A. G. Verheijen, tot zijn overlijden. (3)
P. J. Cuypers. (4)
Jhr. M. Bowier.
Jhr. J. van Half-Wassenaer van Onsenoort.
Jhr. J. C. G. van der Brugghen van Croy.
A. Reigersman.
Jhr. L. F. J. J. J. van Sasse van IJsselt.

(1) De heer Sweerts de Landas heeft zitting genomen op 14 Junij 1814. Van zijn ontslag is mededeeling gedaan in de vergadering van 10 November 1814.

(2) De heer van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende heeft zitting genomen op 29 November 1814.

(3) Het overlijden van den heer Verheijen is medegedeeld in de vergadering van 31 October 1814.

(4) De heer Cuypers heeft zitting genomen op 30 December 1814.

Griffier:
W. R. J. van Pabst tot Bingerden.

Commiezen van Staat bij de Staten-Generaal:
Mr. L. de Witte van Citters.
B. H. W. Gevers.

BUITENGEWONE LEDEN

in de Dubbele Vergadering van 8—19 Augustus 1815.

GELDERLAND.

De HH. D. L. van Brakell tot den Brakell (Baron).
J. F. W. Baron van Spaen van Biljoen.
W. Engelen (Jhr.).
J. Brantsen (Jhr.).
P. Straalman (Baron).
Jhr. L. van Heeckeren van de Cloese (Baron).

HOLLAND.

De HH. Jhr. Mr. A. F. J. A. van der Duijn van Maasdam (Graaf).
H. M. van der Goes (Jhr.).
J. Huydecoper van Maarsseveen (Jhr.).
A. van Rhemen tot Rhemenshuizen (Baron).
Jhr. D. F. van Alphen.
P. G. Clifford.
J. Dedel.
F. van Harencarspel Dekker van Beverwijk.
Jhr. Mr. O. P. Groeninx van Zoelen van Ridderkerk (Baron).
D. Hoefft (Jhr.).
A. van der Hoop.
W. Hoijer.
J. van Loon.
H. Onderwater.
E. Sandoz.
Mr. G. Fontein Verschuir (van Heilo) (Jhr.).
F. Alewijn.
Jhr. W. J. van Brienen van de Groote Lindt (Baron).
Mr. H. Carbasius Boudewijnszoon.
D. van Leyden Gael van Vlaardingen.
J. M. Snouck van Loosen.
W. van Vredenburg.

ZEELAND.

De HH. F. Ermerins.
A. C. van Citters (Jhr.).
Mr. C. G. Bijleveld.

UTRECHT.

De HH. M. van Utenhove van Heemstede.
P. E. Voet van Winssen.
A. J. van Westreenen van Leeuwenburg.

VRIESLAND.

De HH. Jhr. J. S. T. Camstra thoe Schwartzenberg en Hohenlandsberg (Baron).
Jhr. B. W. van Welderen Rengers.
Jhr. V. L. Vegilin van Claerbergen.
L. de Wendt.
J. A. Willinge.

OVERIJSSEL.

De HH. Jhr. A. C. Bentinck tot Nijenhuis (Baron).
S. J. Sandberg (van Essenburg) (Jhr.).
J. L. Umbgrove.
W. J. Mulert tot de Leemkule (Baron).

GRONINGEN.

De HH. d'Aulnis de Bourouill van Bijma.
E. Hondebeek Heerkens.
H. L. Wychgel van Lellens.
T. J. van Iddekinge.

BRABAND.

De HH. A. J. de Voocht.
Mr. A. J. J. H. Verheijen.
A. J. Borgt.
V. A. van Rijckevorsel.
Th. L. Drabbe.
C. F. Wesselman.
A. J. Ingenhousz.

DRENTHE.

De Heer ... Hofstede.

HOOFDEN DER DEPARTEMENTEN VAN ALGEMEEN BESTUUR.

Jhr. A. W. C. van Nagell tot (van) Ampsen (Baron), Secretaris van Staat voor de Buitenlandsche Zaken.

Mr. A. W. Philipse, Procureur-Generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, belast met het algemeen toezigt en het oppertoezigt der politie.

Jhr. W. F. Roëll (Baron), Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken.

Jhr. O. Repelaer van Driel, Directeur-Generaal van den Waterstaat.

Jhr. L. van Heeckeren van de Cloese (Baron), Opper-Houtvester.

Mr. J. C. van der Hoop, Secretaris van Staat voor de Zaken der Marine.

Jhr. C. C. Six van Oterleek (Baron), Secretaris van Staat voor de Financiën.

Fr. G. Baron van Lynden van Hemmen, Hoofd-Administrateur der Domeinen.

Fr. W. F. T. Baron van Pallandt van Keppel, Postmeester-Generaal.

H. L. Wichers (Jhr.), Directeur-Generaal der Indirecte belastingen en convoijen en licenten.

Z.. K. H. de Erfprins van Oranje, belast met de opperdirectie van het Departement van Oorlog.

Jhr. J. H. Mollerus (Baron), Commissaris-Generaal van Oorlog, van 6 April tot 2 December 1814.

J. W. Janssens (Jhr.), Commissaris-Generaal van Oorlog, van 2 December 1814 tot 21 Mei 1815.

F. A. Graaf van der Goltz, Commissaris-Generaal van Oorlog ad interim, sedert 21 Mei 1815.

G. A. G. Ph. Baron van der Capellen (van Berkenwoude), Secretaris van Staat voor de Zaken van Koophandel en Koloniën, van 6 April tot December 1814.

J. Goldberg (Jhr.), belast met de waarneming van het Departement van Koophandel en Koloniën, sedert December 1814.

Mr. A. R. Falck, Algemeene Secretaris van Staat.

VERSLAG DER HANDELINGEN

VAN DE

STATEN-GENERAAL

GEDURENDE DE

BUITENGEWONE VERGADERING

VAN

2 Mei—5 November 1814.

ALPHABETISCH REGISTER.

Buitengewone Vergadering van 2 Mei—5 November 1814.

Adres aan den Souvereinen Vorst, houdende dankzegging voor de ontvangen communicatie van het sluiten van het vredestractaat tusschen de gealliëerde mogendheden en Frankrijk.

Besluit tot aanbieding van een adres en benoeming van eene commissie tot overbrenging van het adres aan Z. K. H., 14 Junij 1814, blz. 17; — Adres, zooals het is aangeboden, blz. 19; — Rapport der Commissie, belast met de aanbieding, uitgebragt 16 Junij, blz. 21.

Ameland. Zie Belastingen.

Audientie der Vergadering en corps bij den Souvereinen Vorst op 2 Mei 1814, na zich geconstitueerd te hebben, blz. 2.

Audientiën gevraagd bij H. K. H. de Prinses van Oranje-Nassau, H. K. H. de Douairière Prinses van Oranje-Nassau en H. D. H. de Douairière Hertogin van Brunswijk, blz 3.

Beëediging. Zie Commiesen van Staat; Griffier; Leden.

Belastingen en ontlastingen. (Bepalingen voor de temporaire)

Missive van Z. K. H., ingekomen 16 Junij 1814, blz. 21; — Concept-wet, blz. 21-23; — Rapport van de Gedeputeerden tot de Zaken van Koloniën en Commercie, uitgebragt 22 Junij, blz. 28; — Idem van de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, uitgebragt 23 Junij, blz. 33; — De Vergadering vereenigt zich 23 Junij met de concept-wet, blz. 33.

(De wet is den 25sten Junij 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nº. 70.)

——— van het eiland Ameland. (Verligting ten aanzien der)

Missive van Z K. H., houdende eene concept-resolutie, ingekomen 3 Mei 1814, blz. 3; — Rapport, uitgebragt den 6den Mei door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, waarna de Vergadering zich met de concept-resolutie vereenigt, blz 7.

——— Zie Gemaal.

Besluiten of resolutiën van den Souvereinen Vorst, aan de Vergadering medegedeeld, blz. 3, 7, 17, 116, 123.

Bijeenroeping van de leden der Vergadering, (Resolutie van Z. K. H. omtrent de) ingekomen 31 October 1814, blz. 116

Braband. Zie Provinciën.

Burgerlijk Wetboek. Zie Dispensatie.

Commiesen van Staat, aangewezen voor de dienst der Vergadering, blz. 24.

——— (Besluit tot het ontwerpen eener instructie voor de) blz. 28; — De instructie ter tafel gebragt en gearresteerd, 24 Junij 1814, blz. 34.

——— (Beëediging der) 28 Junij, blz. 35.

Commissiën: tot in- en uitgeleide van den Souvereinen Vorst bij de opening der Vergadering, blz. 1;

tot aanbieding aan den Souvereinen Vorst van de nominatie voor het voorzitterschap: Benoeming en rapport der Commissie, blz. 2;

tot het zamenstellen van een Reglement van Orde en van eene instructie voor den Griffier: Benoeming, blz. 2; — Rapport der Commissie, blz. 4;

tot het ontvangen en uitgeleiden van de gelastigden van den Souvereinen Vorst voor de aanbieding van eene concept-wet: Benoeming, blz. 6; — De Commissie leidt de gelastigden binnen, blz. 7; — Doet hun uitgeleide, blz. 13;

tot het overbrengen aan Z. K. H. van het besluit der Vergadering omtrent de aanneming van wetten: Benoeming, blz. 15, 113 (brengt rapport uit, blz. 115);

tot het overbrengen aan Z. K. H. van een adres wegens de ontvangen communicatie van het sluiten van den vrede: Benoeming, blz. 17; — Rapport der Commissie, blz. 21;

tot het ontvangen van de gelastigden van den Souvereinen Vorst voor de sluiting der Vergadering: Benoeming, blz. 123; — De Commissie leidt de gelastigden binnen, blz. 123; — Doet hun uitgeleide, blz. 124.

——— Zie verder Gedeputeerden.

Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water. Zie Militaire justitie.

Desertie van het krijgsvolk. (Maatregelen tot beteugeling der)

Concept-wet, ingediend bij missive van Z. K. H. en ingekomen 14 Junij 1814, blz. 17-18; — Rapport van de Gedeputeerden tot de Militaire Zaken, uitgebragt 15 Junij, blz. 19; — Idem van de Gedeputeerden tot de Zaken van Justitie, uitgebragt 21 Junij, blz. 27; — De Vergadering vereenigt zich 21 Junij met de concept-wet, blz. 27.

(De wet is den 25sten Junij 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad*, nº. 72.)

Dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek (Verzoeken om)

Missives, bevattende of begeleidende de voordragten van den Souvereinen Vorst, ingekomen 5 Mei 1814, blz. 6; 11 Mei, blz. 14; 23 Junij, blz. 33; 12 Julij, blz. 53; 31 October, blz. 117-118. — De Vergadering heeft zich telkens dadelijk met de voordragt van Z. K. H. vereenigd.

———— van de formaliteiten bij den verkoop van onroerende goederen, geheel of gedeeltelijk aan minderjarigen toebehoorende. (Verzoek om)

Missive van Z. K. H., ingekomen 19 Julij 1814, blz. 112; — Concept-dispositie, blz. 112. — De Vergadering vereenigt zich dadelijk met de voordragt, blz. 112.

Gebouwen. (Bepalingen omtrent het sloopen en amoveren van)

Concept-wet, ingediend bij missive van Z. K. H. en ingekomen 15 Junij 1814, blz. 19-20; — Rapport van de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, uitgebragt 21 Junij, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 27.

(De wet is den 25sten Junij 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nº. 73.)

Gedeputeerden brengen verslag uit:

tot de Zaken van Financiën, blz. 7, 15, 33, 45, 46-47;

tot de Militaire Zaken, blz. 19;

tot de Zaken van Justitie, blz. 27, 112-113;

tot de Binnenlandsche Zaken, blz. 27, 34, 47;

tot de Zaken van Koloniën en Commercie, blz. 28, 44.

Gehoore ontvangen bij den Souvereinen Vorst. (De Vergadering ten) Zie Audientie.

Gelderland. Zie Provinciën.

Gemaal gedurende het jaar 1814 in eenige provinciën bij personelen omslag of redemtie. (Heffing van de belasting op het)

Missive van den Souvereinen Vorst, ingekomen 21 Junij 1814, blz. 24; — Concept-wet, blz 25-27; — Rapport uitgebragt door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, 5 Julij, blz. 46-47; — Besluit der Vergadering om den Souvereinen Vorst te verzoeken de concept-wet in nadere overweging te willen nemen, 7 Julij, blz. 49.

Griffie. (Requesten om aanstelling als ambtenaar op de)

Ingekomen en gesteld in handen van de Gedeputeerden voor de Binnenlandsche Zaken, blz. 6, 7, 16.

Griffier. Benoeming, 2 Mei 1814, blz. 2; — Beëediging, 3 Mei, blz. 5.

———— (Instructie voor den): Benoeming eener Commissie, 2 Mei, tot het ontwerpen van dezelve, blz. 2; — Rapport der Commissie en de door haar voorgestelde instructie gearresteerd, 3 Mei, blz. 4-5.

Handel en de navigatie op de Levant en de Middellandsche Zee. (Regeling van den)

Missive van Z. K. H., ingekomen 28 Junij 1814, blz. 35; — Concept-wet, blz. 35-36; — Rapport door de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën uitgebragt 30 Junij, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz 44.

(De wet is den 11den Julij 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad*, n°. 80.)

———— en de vaart op de West-Indische koloniën. (Bepalingen omtrent den)

Concept-wet, ingezonden bij missive van Z. K. H. en ingekomen 8 Julij 1814, blz. 50-52. — De Vergadering vereenigt zich dadelijk met de concept-wet, blz. 52.

(De wet is den 9den Julij 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad*, n°. 75.)

Hoog Militair Geregtshof. Zie Militaire justitie.

Jacht. Zie Trek- of binnenjacht.

Jagt en visscherij.

Missive van Z. K. H., ingekomen 22 Junij 1814, blz. 28; — Concept-wet, blz. 28-32; — Rapport uitgebragt 5 Julij door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, blz. 47. — De Vergadering vereenigt zich 7 Julij met de concept-wet, blz. 49.

(De wet is den 11den Julij 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad*, nº. 79.)

Kas. (Stijving van 's lands) Zie Schuld.

Krijgsvolk. Zie Desertie. — Militaire justitie.

Leden der Vergadering. Benoeming, blz. 7, 17; — Kennisgeving van hunne beëediging, blz. 1, 7, 17; — Overleden, blz. 117. — Zie verder de Naamlijst, geplaatst achter den Algemeenen Titel.

Levant. Zie Handel.

Loterijen en van particuliere of onderhandsche loterijen. (Verbod van het collecteren van buitenlandsche)

Missive van Z. K. H., ingekomen 21 Julij 1814, blz. 114; — Concept-besluit, blz. 114-115. — De Vergadering vereenigt zich dadelijk met het concept-besluit, blz. 115.

(Het besluit is den 22sten Julij 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 86.)

Middellandsche zee. Zie Handel.

Militaire justitie.

Missive van Z. K. H., ingekomen 12 Julij 1814, blz. 53.

Concept-wet tot het daarstellen van verordeningen op de uitoefening der militaire justitie, blz. 53-54.

Reglement van krijgstucht of discipline voor het krijgsvolk te water, blz. 54-55.

Crimineel wetboek voor het krijgsvolk te water, blz. 56-64.

Regtspleging voor het krijgsvolk te water, blz. 65-79.

Provisionele instructie voor het Hoog Militair Geregtshof, blz 80-88.

Regtspleging bij de landmagt, blz. 88-110.

Rapport, uitgebragt 19 Julij 1814 door de Gedeputeerden tot de Zaken van Justitie, waarna de Vergadering zich met de verschillende voordragten vereenigt, blz. 112-113.

(De bovenvermelde wet is den 20sten Julij 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 85. — De bij die wet vastgestelde wetboeken of reglementen zijn afzonderlijk uitgegeven.)

Minderjarigen. (Verkoop van onroerende goederen van) Zie Dispensatie.

Missive van den Algemeenen Secretaris van Staat, blz. 24.

———— van den Secretaris van Staat voor de Marine, blz. 117.

———— der Staten van Drenthe, blz. 117.

Missives van den Souvereinen Vorst, blz. 3, 6, 14, 16, 17, 19, 21, 24, 28, 33, 35, 37, 41, 50, 53, 111, 112, 114, 115, 116, 117, 118, 120.

Munt. (Instructie voor Raden en Generaal-meesters der)

Missive van Z. K. H., ingekomen 29 Junij 1814, blz. 37; — Concept-wet, blz. 37-40; — Rapport uitgebragt door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën 1 Julij, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 45.

(De wet is den 11den Julij 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nº. 78.)

Navigatie. Zie Handel.

Notarlële acten van notaris Clinton de Nooy te Amsterdam. (Van kracht verklaring der defectueuse)

Missive van Z. K. H., ingekomen 31 October 1814, blz. 118; — Concept-besluit, waarmede de Vergadering zich dadelijk vereenigt, blz 118—119.

Ontlastingen. Zie Belastingen.

Opening der Vergadering op 2 Mei 1814: Commissie tot in- en uitgeleide van den Souvereinen Vorst, blz. 1; — Aanspraak van Z. K. H., blz. 1—2.

Opwachting bij den Souvereinen Vorst. (De Vergadering maakt hare) Zie Audientie.

Paleis voor Z. K. H. Zie Winterverblijf.

Provinciale Staten (Missive van Z. K. H., houdende kennisgeving van de zamenstelling en bijeenroeping der), blz. 117.

———————— van Drenthe: kennisgeving van de aanvaarding hunner functiën, blz. 117.

Provinciën. (Grenzen der)

Vereeniging van Staats-Vlaanderen met Zeeland en verandering der grens tusschen Braband en Gelderland.

Missive van Z. K. H., ingekomen 19 Julij 1814, blz. 111; — Ontwerp van wet tot vereeniging van Staats-Vlaanderen met Zeeland, blz. 111; — Idem tot het bepalen der limiten van de provincie Braband en het vereenigen van Loevestein met Gelderland, blz. 111-112; — De Vergadering vereenigt zich dadelijk met de beide ontwerpen, blz. 112.

(De wetten zijn den 20sten Julij 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nrs. 83 en 84.)

Reces. Missives van Z. K. H. omtrent het scheiden der Vergadering: ingekomen 14 Mei 1814, blz. 16; 21 Julij, blz. 115.

Reglement van Orde. Benoeming eener commissie, 2 Mei 1814, voor het maken van een ontwerp, blz. 2; — Rapport der Commissie en het door haar voorgestelde Reglement gearresteerd, 3 Mei 1814, blz. 3-4.

Regtspleging. Zie Militaire justitie.

Rekenkamer. (Instructie voor de Algemeene)

Missive van Z. K. H., ingekomen 30 Junij 1814, blz. 41; — Concept-wet, blz. 41-44; — Rapport door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën den 5den Julij uitgebragt, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 46.

(De wet is den 9den Julij 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 76.)

Requesten. Zie Verzoekschriften.

Resolutiën van den Souvereinen Vorst, aan de Vergadering medegedeeld. Zie Besluiten.

Schatkist. (Stijving der) Zie Schuld.

Scheepvaart. Zie Handel.

Schuld en aanwijzing der fondsen, benoodigd tot stijving van 's lands kas. (Herstel der Nationale)

Aanspraak van den Secretaris van Staat voor de Financiën, gehouden 6 Mei 1814, en ontwerp van wet, blz. 7-13; — Rapport van de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën,

uitgebragt 13 Mei, waarna de Vergadering zich met de voordragt vereenigt, blz. 15.

(De wet is den 14den Mei 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 58.)

Sloopen. Zie Gebouwen.

Sluiting der Vergadering.

Mededeeling van de resolutie van den Souvereinen Vorst omtrent de sluiting der Vergadering, 5 November 1814, blz. 123; — Benoeming van eene commissie tot ontvangst van de gelastigden van Z. K. H., blz. 123; — Rede van den Secretaris van Staat tot sluiting der Vergadering, blz. 123-124.

Staats-Vlaanderen. Zie Provinciën.

Tractaat. Zie Vredes-tractaat.

Trek- of binnenjacht ten gebruike is gesteld van de hoofden der ministeriële departementen en van de leden der Hooge landsvergaderingen (Missive van den Secretaris van Staat voor de Marine, ingekomen 31 October 1814, houdende kennisgeving dat een), blz. 117.

Verjaardag van den Souvereinen Vorst.

Mededeeling van den Voorzitter omtrent de door hem, namens de Vergadering, aan Z. K. H. aangeboden hulde bij gelegenheid van Hoogstdeszelfs verjaring, blz. 116; — Antwoord van Z. K. H., blz. 116.

Verzoekschriften, ingekomen blz. 6, 7, 16.

Vestingen. (Bepalingen omtrent de militaire gronden en de omschrijving van het rayon der)

Missive van Z. K. H., ingekomen 1 November 1814, blz. 120; — Concept-wet, blz. 120-122.

(Het rapport is uitgebragt in de vergadering van 10 November 1814. Zie blz. 10 van de Handelingen gedurende de Vergadering, geopend 7 November 1814.)

Visscherij. Zie Jagt.

Vredes-tractaat tusschen de geallieerde mogendheden en Frankrijk. (Communicatie van het sluiten van het)

Missive van Z. K. H., ingekomen 14 Junij 1814, blz. 17; — Besloten tot aanbieding van een Adres aan Z. K. H. Zie Adres.

West-Indische koloniën. Zie Handel.

Voorstel van den heer Slicher. Zie Winterverblijf voor Z. K. H.

Voorzitter. Opmaking der nominatie, aan den Souvereinen Vorst aan te bieden, blz. 2; — Benoeming eener Commissie, belast met het aanbieden der nominatie, blz. 2; — Verslag der Commissie, blz. 2; — Benoeming van den Voorzitter, blz. 3.

Voorzitterschap door het eerstbenoemde lid der Vergadering. (Waarneming van het) blz. 3.

Winterverblijf voor Z. K. H. (Voorstel van den heer Slicher tot het doen van eene voordragt aan den Souvereinen Vorst omtrent het in gereedheid doen brengen van een)

Voorstel ingediend 15 Julij 1814, blz. 110.

Zeeland. Zie Provinciën.

HANDELINGEN

VAN DE

STATEN-GENERAAL,

gedurende de Vergadering van 2 Mei tot 5 November 1814.

1STE VERGADERING. — 2 MEI 1814.

Beëediging der leden. — Opening der Vergadering door den Souvereinen Vorst.

1STE VERGADERING.

VERGADERING VAN MAANDAG 2 MEI 1814.

Beëediging der leden. — Opening der zitting: Benoeming van eene Commissie tot ontvangst van den Souvereinen Vorst; aanspraak van Zijne Koninklijke Hoogheid. — Opmaking van eene nominatie voor de benoeming van den President der Staten-Generaal; benoeming van eene Commissie tot aanbieding van de nominatie aan den Souvereinen Vorst; verslag van de Commissie. — Audientie van de geheele Vergadering bij den Souvereinen vorst. — Benoeming: 1°. van eene Commissie tot het ontwerpen van een Reglement van Orde; 2°. van den Griffier der Kamer, en 3°. van eene Commissie tot het zamenstellen van eene Instructie voor den Griffier.

Praesentibus: al de leden, door het besluit van den Souvereinen Vorst van 6 April tot leden van de Vergadering der Staten-Generaal benoemd, behalve de heeren Repelaer, van Heerdt tot Eversberg en Sweerts de Landas.

De leden, voor de vergadering der Staten-Generaal op Maandag den 2den Mei 1814, ingevolge besluit van den Souvereinen Vorst van den 6den April in de residentie aanwezig zijnde, hebben zich des morgens ten tien ure vereenigd in het paleis van den Souvereinen Vorst, alwaar zij bij hunne aankomst door eenige van Hoogstdeszelfs edellieden zijn ontvangen geworden en hun het vertrek voor de bijeenkomst is aangewezen.

Hierna werden dezelven tot het afleggen van den eed in handen van den Souvereinen Vorst en den Raad van State toegelaten, naar de orde der provinciën, zooals dezelve bij de Grondwet voorkomt, zoodat de leden, tot dezelfde provincie behoorende, te zamen binnenkwamen.

Nadat de eed afgelegd was, begaven de leden der Vergadering zich successivelijk naar de zaal op het Binnenhof, voor hunne zittingen bestemd en van ouds genaamd de » Treves-kamer", zijnde dezelfde waarin ook in vroegere tijden de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden hunne vergaderingen hielden.

Aldaar gekomen, hebben zij, onder het beleid van het eerstbenoemde lid der provincie Gelderland, den heer van Lynden van Blitterswijk, de voor hen bestemde zitplaatsen geoccupeerd, in afwachting van den Souvereinen Vorst.

Hoogtdezelve, in persoon de vergadering der Staten-Generaal zullende openen, heeft zich derwaarts begeven, vergezeld, bij afwezigheid van Z. K. H. den heer Erfprins, van Z. D. H. den heer Frederik van Oranje-Nassau, de hoofden der onderscheidene Ministeriële Departementen en eenige daartoe benoemde leden van den Raad van State, mitsgaders de groot-officieren en de benoemde adjudanten, kamerheeren en edellieden, voorafgegaan en gevolgd door een escorte ruiterij. Aan het gebouw op het Binnenhof gekomen zijnde, werd Hoogstdezelve door eene commissie van *negen* leden ontvangen, te weten door *drie* aan de buitendeur beneden, *twee* boven, en *vier* in de antichambre.

De commissie bestond uit de eerstbenoemde leden der onderscheiden *negen* provincien, namelijk de heeren: van Lynden van Hoevelaken, van Boetzelaer van Kijfhoek, Steengracht van Oosterland, van Tuyl van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, van Pallandt tot Eerde, Alberda van Ekestein, van Heiden tot Reinestein en Verheyen.

De Souvereine Vorst opende de vergadering met de volgende plegtige aanspraak: (1)

EDEL MOGENDE HEEREN!

Na de bekrachtiging der Grondwet heeft zich mijne eerste en voornaamste zorg bepaald tot de bijeenroeping der Staten-Generaal.

(1) Zie de bovenvermelde aanspraak van den Souvereinen Vorst in *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 103; M. Stuart, *Jaarboeken van het Koningrijk der Nederlanden*, 1814, blz. 206—209.

1ste VERGADERING. — 2 MEI 1814.

Opmaking v. d. nominatie v. h. voorzitterschap. — Audientie der Vergader. en corps bij Z. K. H. — Benoem. v. commiss. en v. d. Griffier.

Met ongeduld heb ik het oogenblik te gemoet zien, waarop ik een gedeelte van het gezag, dat gebiedende omstandigheden mij genoopt hadden te aanvaarden, op eene geregelde wijze zoude kunnen overlaten aan de vertegenwoordigers der geheele natie.

Maar niet minder werd uwe spoedige bijeenkomst gevorderd door het algemeen belang, daar toch een aantal nuttige en gewigtige instellingen en verordeningen, zonder de medewerking der Staten-Generaal, geene plaats konden vinden.

Ik heb mij, om deze redenen, en voldoende aan de verwachting en den wensch der aanzienlijken, aan welker uitspraak Wij de Grondwet verschuldigd zijn, met de eerste keuze der leden van deze Vergadering belast en ik houde mij verzekerd, dat de natie in deze handelwijze mijne even bestendige als natuurlijke zucht voor haar welzijn en in u, Edel Mogende Heeren, hare waardige vertegenwoordigers herkennen zal.

Ik mag u de moeijelijkheid van de taak niet ontveinzen, welke wij heden met vereende krachten ondernemen.

In geheel nieuwe betrekkingen geplaatst, en daar alles in ons midden en rondom ons van gedaante veranderd is, vordert ons Vaderland, meer dan eenige andere Staat, de onverdeelde aandacht en de bedaarde overweging der regenten. Zeer weinige der instellingen, bij welke het voorheen gebloeid heeft, zijn bewaard gebleven voor den verderfelijken invloed der burger-twisten en der vreemde heerschappij. Wat daarvan te herstellen, wat te wijzigen naar de tegenwoordige omstandigheden, wat misschien te vergeten zij, moet rijpelijk en zonder vooroordeel onderzocht worden.

Allerwege valt de vermindering der voormalige welvaart in de oogen. Zij zal zonder twijfel herleven door de begunstiging van alle industrie; door de ruimste ontwikkeling van het handelsvermogen; door den nog steeds aanwezigen geest van orde, spaarzaamheid en vlijt, die van ouds den Nederlander heeft gekenmerkt. Maar na zoo lange en zoo zware rampen, werken deze middelen langzaam; en zullen wij 's lands onafhankelijkheid en eer, zullen wij de achting onzer naburen en bondgenooten behouden, dan moeten nu dadelijk de oprigting van het leger voltooid, de herstelling der zeemagt voortgezet, de bezetting der koloniën voorbereid worden: alle voorwerpen van aanmerkelijke kosten en uitgaven, terwijl de inkomsten nog lang zullen getuigen van de verarming, die een noodlottig tijdperk bij de ingezetenen van alle standen te weeg heeft gebragt.

De financiële schikkingen, welke ik in deze omstandigheden meest raadzaam geoordeeld heb en die het mij aangenaam zijn zal eerstdaags aan uwe overweging te kunnen voorstellen, zijn strekkende, om den lande de zoo hoog benoodigde penningen te verschaffen, zonder den ontluikenden handel van zijne kapitalen te berooven of te drukken door verzwaarde belastingen, en om tevens, eens vooral, het lot der rentheffers van den Staat regelmatig en pligtschuldig te verzekeren. Zoo deze schikkingen door de voorzigtigheid en ervarenis van U Edel Mogenden worden gebillijkt, zal ik geene reden hebben, om aan den goeden uitslag mijner pogingen in een zoo gewigtig onderwerp te twijfelen.

Even belangrijk is de regeling van al hetgeen tot de voortdurende beveiliging des lands door het wapenen der ingezetenen zelve betrekking heeft. Ik heb mij daarmede reeds met den vereischten ernst bezig gehouden en de wet, die de constitutie ten aanzien van het getal en de inrigting der landmilitie vordert, zal, naar ik vertrouw, nog in de thans beginnende zitting aan U Edel Mogenden voorgedragen kunnen worden.

Ik hoop u insgelijks binnen weinige dagen de ontwerpen aan te bieden, die ik omtrent de instelling van een Hoog Militair Geregtshof en de regtspleging in delicten van het krijgsvolk te water en te lande door eene speciale commissie heb doen vervaardigen. Ik moet de examinatie en beoordeeling dezer ontwerpen des te meer aan uwen ijver aanbevelen, omdat de dagelijksche ondervinding ten duidelijkste de onvolledigheid en ontoereikendheid der thans vigerende bepalingen bewijst.

Minder dringende, maar echter in allen deele wenschelijk en noodzakelijk, is de herziening en hervorming van het geheele systema van regten, dat de Franschen aan dit land hadden opgedrongen, en de bij de Grondwet voorgeschrevene invoering van een algemeen wetboek. Deze taak heb ik opgedragen aan mannen, welker oordeel en kunde, reeds in gelijksoortige werkzaamheden beproefd, Ons met vertrouwen mogen doen te gemoet zien het onschatbaar voordeel van wetten, berekend naar den aard des volks, naar den toestand der maatschappij en naar de vorderingen van den menschelijken geest, en waarvan de uitvoering vrij, zoowel van overijling als van noodelooze formaliteiten, tevens bewaard blijve voor die willekeurige vertragingen en andere misbruiken, die voorheen zoovele burgers hebben benadeeld en sedert lang door alle deskundigen zijn gewraakt.

Hoe gewigtiger de werkzaamheden zijn, welke het regelen onzer inwendige belangen vordert, hoe aangenamer het mij is U Edel Mogenden de verzekering te kunnen geven, dat dezelve door geene bekommering over de buitenlandsche betrekkingen van den Staat zullen worden gestoord of afgebroken.

Door gematigd en billijk te zijn jegens allen, een stelsel niet minder overeenkomstig met mijne persoonlijke neigingen dan met de gezonde staatkunde, zullen de gevoelens van welwillendheid en edelmoedige vriendschap aangekweekt worden, welke de vreemde Mogendheden en bijzonder Groot-Brittannië jegens ons vaderland hebben aan den dag gelegd, en, schenkt ons de Almagtige Zijnen zegen, zullen wij de voldoening genieten van door eendragtigen ijver dat vaderland vroeger dan zoovele andere Staten, die met hetzelve geleden hebben, hersteld te zien in zelfstandige magt, in voorspoed en in dien rang, welke voor het belang van geheel Europa en de duurzaamheid van den vrede niet minder wenschelijk is dan voor ons zelven.

Deze aanspraak is door den fungerenden Voorzitter beantwoord geworden, waarmede de plegtigheid afgeloopen zijnde, Z. K. H. wederom op dezelfde wijze uitgeleid werd, als bij het inkomen had plaats gehad, en zich naar zijn paleis begaf.

Terstond na Hoogstdeszelfs vertrek is de vergadering overgegaan tot het formeren eener nominatie van eenen President, waarop, nadat de heer van Lynden van Blitterswijk zich geëxcuseerd had, geplaatst werden de heeren: van Lynden van Hoevelaken, van Boetzelaar van Kijfhoek en Steengracht van Oosterland.

Tot het overbrengen van deze nominatie werd eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren: van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Pallandt tot Eerde en Alberda van Ekenstein, die, in twee koetsen, vergezeld van vier boden, zich naar het paleis begeven hebben en de nominatie, bij eene schriftelijke voordragt vervat, overhandigd hebben.

Teruggekeerd zijnde, hebben zij verslag van hunne commissie gedaan, hierin bestaande, dat Z. K. H. tot President gekozen had den heer van Lynden van Hoevelaken en verzocht, dat hij dadelijk sessie zou nemen; terwijl aan de Vergadering, in den loop van den dag, die keuze bij besluit zou worden medegedeeld. Tevens communiceerde zij, dat Z. K. H. de Vergadering zou opwachten.

De Vergadering begaf zich hierop en corps in koetsen, vooraf gegaan door twee kamerbewaarders en zes boden met ongedekte hoofden, naar het paleis, wordende bij het gaan en terugkeeren de gewone militaire honneurs, als het slaan der trommen, aan de Vergadering bewezen. Aan het paleis gekomen, is zij ontvangen en binnengeleid door de dienstdoende kamerheeren en edellieden, wanneer bij monde van den President aan den Souvereinen Vorst van het constitueren der Vergadering werd kennis gegeven en hare eerbiedige hulde aangeboden, 't welk door Z. K. H. op het minzaamst beantwoord zijnde, de Vergadering op dezelfde wijze is teruggekeerd.

Vervolgens is door den President voorgesteld het concipieren van een *Reglement van Orde* volgens zekere punten, door hem voorgelezen, welke commissie commissoriaal gemaakt en gesteld is in handen van de heeren van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, Steengracht van Oosterland, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, van Pallandt tot Eerde, Alberda van Ekenstein, van Heiden tot Reinestein en Verheyen.

Verder, op propositie van den President overgegaan zijnde tot benoeming van een griffier volgens art. 66 van de Grondwet, is daartoe met eenparigheid van stemmen aangesteld de heer van Pabst tot Bingerden.

Tot het concipieren van eene *Instructie voor den griffier* is dezelfde commissie benoemd, die met het ontwerp van een Reglement van Orde belast is.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot den volgenden dag om twaalf ure.

Benoem. v. d. Voorz. — Mededeel. omtrent gevraagde audientiën en v. eene ingek. conc.-resolutie. —Ter tafel gebr. en gearrest. h. R. v. O.

2DE VERGADERING.

ZITTING VAN DINGSDAG 3 MEI 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE)

Ingekomen: Resolutie van den Souvereinen Vorst, houdende benoeming van den Voorzitter. — Mededeeling omtrent gevraagde audientiën. — Ingekomen concept-resolutie tot verligting van lasten voor de ingezetenen van Ameland. — Ter tafel gebragt en gearresteerd; 1°. het Reglement van Orde; °. de Instructie voor den Griffier. — Beëediging van den Griffier.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: G. K. van Hogendorp, Repelaer, van Heerdt tot Eversberg en Sweerts de Landas.

De **President**, door heeschheid het praesidium niet kunnende waarnemen, verzoekt aan het eerstbenoemde lid der Vergadering dit op zich te nemen.

Daarop communiceert de heer **van Lijnden van Blitterswijk**, als fungerend President, aan de Vergadering, dat in den loop van den vorigen dag is ingekomen de resolutie van Z. K. H. den Souvereinen Vorst, van den 2den Mei, waarbij tot President der Vergadering van de Staten-Generaal benoemd is de heer van Lynden van Hoevelaken.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

De **President** communiceert, dat hij zich vervoegd heeft bij H. K. H. Mevrouw de Prinses van Oranje-Nassau, om van Hare Koninklijke Hoogheid voor de Vergadering de permissie te vragen, en corps hare opwachting te mogen maken; dat Hare Koninklijke Hoogheid zich op de minzaamste wijze geexcuseerd heeft, ten einde de leden dezer Vergadering van hunne gewigtige bezigheden niet af te trekken: dat hij insgelijks zich vervoegd heeft bij H. K. H. Mevrouw de Douairière Prinses van Oranje-Nassau en H. D. H. Mevrouw de Douairière Hertogin van Brunswijk om voor deze Vergadering de permissie te vragen van door eene commissie hare opwachting te mogen maken, die zich insgelijks op de minzaamste wijze geëxcuseerd hebben.

De President is deswege bedankt en de communicatie voor notificatie aangenomen.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. den Souvereinen Vorst van den 3den Mei 1814, ten einde aan Hun Edel Mogenden in overweging te geven eene concept-resolutie, om » de ingezetenen van het eiland Ameland te bevrijden van alle grondlasten voor ongebouwde eigendommen, mitsgaders van twee derden der directe belastingen, thans op de gebouwde eigendommen, deuren en vensters, het personeel en mobilair, de dienstboden en paarden geheven wordende, of van zoodanige andere directe belastingen, als in de plaats der opgetelde mogten gesteld worden, en zulks voor den tijd van *vijf* achtereenvolgende jaren", met eenige stukken ter opheldering der materie dienende.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, alle deze stukken te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Financiën om te dienen van consideratie en advies. (1)

Is gehoord het rapport van de Personele Commissie, op gistereen benoemd tot het concipiëren van het Reglement van Orde voor deze Vergadering.

Waarop gedelibereerd zijnde, is geresolveerd hezelve te arresteren:

REGLEMENT VAN ORDE *voor de Vergadering van Hun Edel Mogenden de Heeren Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden.*

Art. 1.

De Vergadering zal gewoonlijk viermalen 's weeks bijeen komen, namelijk des Dingsdags, Woensdags, Donderdags en Vrijdags, op den middag ten 12 ure, blijvende het echter aan den President vrij, om de Vergadering te beleggen, zoo dikwijls de omstandigheden zulks mogten vereischen, en ook om, wanneer de werkzaamheden zulks toelaten, op één of meerder van de vastgestelde dagen geene vergadering te houden.

Art. 2.

Bij den aanvang der vergadering zal de griffier oplezen het volgende gebed:

» Aanbiddelijk God! die door Uwe oneindige wijsheid het heelal regeert en ons geroepen hebt tot het bevorderen van de onafhankelijkheid van dezen Staat, van de vrijheid en welvaart van deszelfs ingezetenen, wij bidden U ons in dit gewigtig werk te willen sterken door Uwen geest en ons te vergunnen die wijsheid, dat beleid, die standvastigheid, onpartijdigheid en eensgezindheid, waardoor wij, met een gerust geweten op Uwe goedertierenheid vertrouwende, Uwen dierbaren zegen over ons werk afsmeken en om Uwen Zoon Jezus Christus wille verwachten mogen. Amen."

Art. 3.

Vervolgens zullen in elke vergadering door den griffier, ten fine van resumtie, worden gelezen de notulen van de laatstgehoudene vergadering, waarbij de namen der toen present geweest zijnde leden zullen worden uitgedrukt en gelezen, waarna de President de voorgelezene extensie in deliberatie zal brengen en dezelve finaal arresteren, wanneer bij de meerderheid begrepen wordt, dat dezelve overeenkomt met het geresolveerde.

Art. 4.

Aan den President wordt overgelaten, om (de zaak zulks vorderende) eene genomene resolutie zonder resumtie te laten uitgeven, mits daarvan in de notulen melding makende.

Art. 5.

De President zal op zijn prae-advies mogen concluderen, wanneer de Vergadering door haar stilzwijgen daarin toestemt, echter niet voordat hij op eene duidelijke wijze zal gevraagd hebben, of een der leden daartegen iets heeft aan te merken.

Art. 6.

De President zal bij de deliberatiën in acht nemen, dat aan alle de leden behoorlijke gelegenheid gegeven worde, om hunne bedenkingen over de in deliberatie gebragte zaak voor te dragen.

Art. 7.

De President zal gehouden zijn, op begeerte van drie leden, op alle voorkomende zaken omvrage te doen.

Art. 8.

De omvrage zal geschieden naar de orde der aanstelling, waarnaar

(1) Zie het Rapport in het zittingverslag van 6 Mei 1814.

Ter tafel gebragt en gearresteerd de Instructie voor den Griffier.

de leden ook zitting zullen nemen, zullende een nieuw verkoren lid, zijn post aanvaardende, door den griffier binnengeleid en aan denzelven de voor hem bestemde plaats worden aangewezen.

Art. 9.

Wanneer de stemmen mogten steken, zal de President de conclusie opschorten tot de volgende vergadering, en indien ook dan de stemmen steken, zal de President eene concluderende stem hebben.

Art. 10.

Er zullen geene protesten, aanteekeningen of contra-aanteekeningen in de registers worden aangenomen, en het zal alleen aan ieder der leden vrij staan, om bij eene genomen resolutie te doen aanteekenen, dat hij tot dezelve niet heeft geconcurreerd, zonder opgave van eenige redenen.

Art. 11.

De President zal, met goedvinden van de Vergadering, de geheimhouding kunnen opleggen op voorkomende zaken, welke naar zijn oordeel zulks vorderen; en zal deze geheimhouding door alle de leden en den griffier zorgvuldig moeten worden in acht genomen, totdat dezelve op gelijke wijze zal zijn opgeheven.

Art. 12.

Alle voorstellen van leden der Vergadering zullen in geschrifte moeten worden overgelegd en onderteekend worden.

Art. 13.

De nominatie van een drietal, om een President te benoemen, zal, ingevolge art. 66 van de Grondwet, in de eerste zitting, na de opening van de Vergadering, aan den Souvereinen Vorst, bij eene schriftelijk te doene voordragt, door eene commissie van vier leden worden gezonden. Totdat de nieuwe benoeming zal zijn geschied, zal het vorige presidie gehouden worden te continuëren.

Art. 14.

In geval van kortstondige ziekte of noodzakelijke afwezendheid van den President, zal de laatste der vorige Presidenten, welke nog ter Vergadering zitting heeft, het presidium waarnemen.

Art. 15.

Bijaldien er geen der vorige Presidenten tegenwoordig is, zal het oudste lid, voor die provincie zitting hebbende, het voorzitterschap bekleeden.

Art. 16.

Ingeval van overlijden of langdurige ziekte van den President, zal de Vergadering procederen tot het maken van eene nominatie van drie leden, ten einde daaruit door den Souvereinen Vorst een President benoemd worde.

Art. 17.

Alle besognes worden door den President zamengeroepen.
Zij behooren telkens tot eene der navolgende objecten, namelijk:

Binnenlandsche zaken;

Buitenlandsche zaken;

Militaire zaken;

Zee-zaken;

Commercie en koloniën;

Financie;

Justitie.

Zij worden zamengesteld door tien leden: drie uit Holland; een uit ieder der overige landschappen, uitgenomen Drenthe, waarvan het lid onder die van Groningen zal berekend worden en met dezelven rouleren. De griffier voert er de pen.

De leden der onderscheidene provinciën of landschappen schikken onder hen de verdeeling der besognes, tot ieder der bovengemelde objecten behoorende, en maken daarvan tusschen hen een rooster, behoudens dat zij elkander, bij absentie of ziekte, kunnen vervangen.

Art. 18.

In het benoemen van commissiën zal de voordragt aan den President staan, mits zooveel mogelijk in acht nemende, dat elke provincie eene beurt bekome.

Art. 19.

De Vergadering behoudt aan zich de faculteit, om dit Reglement ten allen tijde te kunnen en te mogen ampliëren of te veranderen, zooals geoordeeld zal worden te behooren.

Is gehoord het rapport van de Personele Commissie, op gisteren benoemd tot het concipiëren van eene instructie voor den griffier, daarbij aan de Vergadering zoodanige instructie voordragende als haar het geschiktst voorkomende was.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden dezelve te arresteren.

INSTRUCTIE *voor den griffier van Hun Edel Mogenden de Heeren Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden.*

Art. 1.

De griffier zal een Nederlander moeten zijn en den vollen ouderdom van dertig jaren bereikt hebben.

Art. 2.

Hij zal zijne vaste woonplaats binnen de residentie hebben.

Art. 3.

Hij zal, buiten ziekte of andere door den President goedgekeurde redenen, nimmer eenige vergadering mogen verzuimen, de stukken aldaar voorlezen, en de conclusie, door den President opgemaakt, mitsgaders ook bij hoofdelijke omvrage de stemmen naauwkeurig volgen, aanteekenen of doen aanteekenen.

Art. 4.

Hij zal de notulen extenderen of doen extenderen en zal alle zoodanige registers aanleggen en doen houden, als de orde bij eene wel georganiseerde griffie vereischt.

Art. 5.

Hij zal aan den President, ten fine van paraphure, geene stukken doen toekomen, dan nadat dezelve behoorlijk zijn gecollationeerd en zulks op het stuk te wezen genoteerd.

Art. 6.

Alle stukken, aan de Vergadering geadresseerd gedurende het reces van dezelve, zullen bij hem gebragt worden; hij zal die zoo spoedig mogelijk aan den President bezorgen.

Art. 7.

Hij zal geene zaken, van welke de geheimhouding aan de leden wordt opgelegd, aan iemand, op welke wijze ook, openbaren en de vereischte zorg dragen, dat dit, buiten zijn toedoen, niet door anderen geschiede. Ook zal hij aan niemand, buiten de leden der Vergadering, eenige kopij van of extract uit de stukken, daartoe betrekkelijk, mogen geven zonder specialen last van den President; zullende hij daarenboven, ingeval hij ophield dezen zijnen post te bekleeden, echter altijd aan de secretesse gehouden blijven.

Art. 8

Hij zal het oppertoezigt en de hoofddirectie hebben over alle

boeken, registers en stukken ter griffie, alsmede dat de geemploijeerden in dezelve hunne bedieningen behoorlijk waarnemen.

Art. 9.

Hij is verpligt alle besognes zooveel mogelijk te adsisteren, en het uit te brengen rapport in geschrifte te stellen.

Art. 10.

Hij zal voorts, vóór de aanvaarding van zijne bediening, in handen van den President afleggen den navolgenden

Eed of verklaring.

»Ik zwere (belove), dat ik mijn ambt als griffier der Vergadering van Hun Edel Mogenden de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden ter goeder trouwe, met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik getrouwelijk en met alle opregtheid zal aanteekenen, opmaken, registreren en expediëren of doen aanteekenen, opmaken, registreren en expediëren al wat mij door de Vergadering zal belast worden; dat ik de registers en andere acten, welke tot mijn toevoorzigt behooren, zorgvuldig zal bewaren, en dat ik voorts getrouwelijk zal in acht nemen en nakomen de Instructie voor mij, als griffier der meergemelde Vergadering, reeds gemaakt of nog te maken.

(*Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!*)"

Art. 11.

De Vergadering reserveert aan zich het regt, om alle de artikelen van dit Reglement zoodanig te altereren of te ampliëren, als dezelve naar bevind van zaken zal oordeelen te behooren.

De **President** communiceert, dat de op gisteren door de Vergadering benoemde griffier in de antichambre is. Is goedgevonden denzelven in de vergadering te laten komen; waarop hij in handen van den President den eed op de Instructie en den eed van zuivering en tegen verboden giften en gaven, door de Grondwet bepaald, aflegt.

De vergadering wordt daarop geadjourneerd tot Donderdag ten 12 ure.

3DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 5 MEI 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: Missive van den Souvereinen Vorst tot het verleenen van dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek; conform de voordragt besloten. — Benoeming eener commissie tot ontvangst van de gelastigden, door Z. K. H. belast met de aanbieding eener concept-wet. — Ingekomen: requesten, houdende verzoek om plaatsing op de Griffie der Staten-Generaal.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Heeckeren tot Kell, Deutz van Assendelft, van Aylva, van Heerdt tot Eversberg en Sweerts de Landas.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. den Souvereinen Vorst aan Hun Edel Mogenden van 3 Mei, houdende kennisgeving, dat aan Hoogstdenzelve zich bij requeste geadresseerd hebben Gebke Arents weduwe van Jan Liewes, en Roelof Liewes, broeder van halven bedde van gemelden Jan Liewes, beiden wonende te Wildervanck, in het departement van de Wester-Eems, daarbij verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om met elkander een wettig huwelijk te mogen aangaan, en dat Zijne Koninklijke Hoogheid, op berigt aangaande der requestranten personen en gedrag, geene zwarigheid vond het gedaan verzoek toe te staan, verlangende de meening van Hun Edel Mogenden te dien aanzien te vernemen, daarbij de stukken tot opheldering bijvoegende.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met de voordragt te conformeren, en zal hiervan bij missive aan Zijne Koninklijke Hoogheid kennis worden gegeven.

De **President** communiceert, dat hij door den Algemeenen Secretaris van Staat geïnformeerd is geworden, dat Zijne Koninklijke Hoogheid voornemens is om op morgen, den 6den dezer, ter Vergadering eene concept-wet te doen voordragen, en dat Hoogstdeszelfs gelastigden zich te dien einde om 2 ure in deze Vergadering zullen vervoegen, en proponeert eene commissie te benoemen van twee leden, die met den Griffier de gelastigden van Zijne Koninklijke Hoogheid zullen ontvangen en uitgeleiden, daartoe voorslaande de heeren van Heiden tot Reinestein en Verheijen.

Waarop gedelibereerd zijnde, heeft de Vergadering zich met voorzeide voordragt geconformeerd en conform geconcludeerd.

Is gelezen een request van P. Boellaard Dzn., houdende verzoek om als commies bij de griffie van Hun Edel Mogenden aangesteld te worden.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan het voorzeide request om consideratiën en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogenden, de Gedeputeerden voor de Binnenlandsche Zaken.

Is gelezen een request van L. Kramer, houdende verzoek om als klerk bij de griffie van Hun Edel Mogenden aangesteld te worden.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan dit request om consideratiën en advies in handen van Hun Edel Mogenden, de Gedeputeerden voor de Binnenlandsche Zaken te stellen.

Waarop de Vergadering geadjourneerd is tot op morgen ten een ure.

4DE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 6 MEI 1814.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: Resolutie van Z. K. H., houdende benoeming van den heer van Hees tot lid van de Vergadering; kennisgeving, dat de heeren Repelaer en van Hees de voorgeschreven eeden in handen van Z. K. H. hebben afgelegd; beide leden door den Griffier in de vergaderzaal binnengeleid. — Uitgebragt het rapport over de concept-wet tot verligting ten aanzien der belastingen van het eiland Ameland; de voordragt aangenomen. — Ingekomen een adres. — Binnengeleid de commissie, van wege Z. K. H. belast met het voordragen van eene concept-wet; aanspraak van den Secretaris van Staat; concept-wet tot herstel der Nationale schuld.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren Deutz van Assendelft, van Aylva, van Heerdt tot Eversberg en Sweerts de Landas.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen:

de resolutie van Zijne Koninklijke Hoogheid van 4 Mei 1814, houdende benoeming van den heer François van Hees tot lid van de Vergadering der Staten-Generaal.

insgelijks een extract uit het register der beëedigingen bij den Souvereinen Vorst der Vereenigde Nederlanden, houdende dat op 6 Mei 1814 de eed voor de leden der Staten-Generaal benevens de eed van zuivering in handen van Zijne Koninklijke Hoogheid en den Raad van State is afgelegd door de heeren J. Repelaer en F. van Hees.

Waarop de voornoemde heeren door den griffier in de vergadering worden ingeleid en hun de bestemde plaatsen van zitting worden aangewezen.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de zaken van Financiën, in wier handen bij resolutie van 5 Mei gesteld is eene missive van Zijne Koninklijk Hoogheid met eene concept-wet van verligting ten aanzien der belastingen van het eiland Ameland, volgende hierna:

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden tot de zaken van Financiën.*

» De Gedeputeerden tot de zaken van de Financiën, in wier handen om consideratie en advies op gisteren gesteld was eene missive van Zijne Koninklijke Hoogheid met eene concept-wet tot *verligting ten aanzien der belastingen van het eiland Ameland*, alle de daartoe betrekkelijke stukken gelezen en overwogen hebbende, zijn van advies, dat de Vergadering zich conformere met de voordragt van Zijne Koninklijke Hoogheid."

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan de heeren Gedeputeerden voor het uitgebragt rapport te bedanken, zich te conformeren met het advies, en van deze resolutie aan Zijne Koninklijke Hoogheid kennis te geven.

Is gelezen het request van J. Huygens, eertijds commies bij de Staten van Holland en Gecommitteerde Raden bij de Nationale Vergadering en bij de successive wetgevende vergaderingen, verzoekende gebeneficieerd te mogen worden met zoodanigen post, zooveel mogelijk met dien door hem bekleed.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voormeld request om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.

De Commissie, van wege Zijne Koninklijke Hoogheid belast met het voordragen van eene concept-wet aan Hun Edel Mogenden, aan het gebouw der Vergadering gekomen zijnde, is aldaar ontvangen en in de Vergadering binnengeleid door de commissie, daartoe door Hun Edel Mogenden benoemd.

Waarop de heer **Six van Oterleek**, Secretaris van Staat voor de Financiën, met eene aanspraak het ontwerp van wet tot herstel der Nationale Schuld aan de Vergadering overlegt. De anspraak en het ontwerp van wet luiden aldus:

AANSPRAAK *van den Secretaris van Staat voor de Financiën in de Vergadering der Staten-Generaal, bij gelegenheid der overbrenging van een ontwerp van wet tot herstel der Nationale Schuld.* (1)

EDEL MOGENDE HEEREN!

Toen Zijne Koninklijke Hoogheid, onze geërbiedigde Souverein, op den 30 November jl. den voet wederom op den vaderlandschen grond zette en, daartoe door de stem der natie geroepen, met de gereedste zelfopoffering in onze gevaren kwam deelen, was onze toestand bijna radeloos. Van de oude welvaart van dit weleer zoo gezegend land was bijna geen spoor meer te vinden. Onze handel en scheepvaart was te niet gebragt en alle takken van nijverheid kwijnden. De landman hield op te zaaijen, daar men hem belette, om de vruchten van zijnen grond en van zijnen arbeid behoorlijk ter markt te brengen; de rentenier, na van twee derden zijner inkomsten door eene willekeurige pennestreek beroofd te zijn, zag nog daarenboven door gedurige uitstellingen van betalingen zijne armoede dagelijks vermeerderen; onze weldadige gestichten gingen, het een voor en het ander na, te gronde; de schatkist was uitgeput; onze burgerlijke vrijheid en gerustheid was geheel verdwenen, en het schriklijkste van alles, onze kinderen waren ons ontrooid, om slagtoffers te worden van vreemde heerschzucht; onze vijanden, hoezeer gedeeltelijk door blindheid op de vlugt geslagen, waren echter nog in zulken grooten getale en zoo sterk in ons midden en rondom ons, dat wij nog alles van hen te duchten hadden.

In dien toestand vond Zijne Koninklijke Hoogheid het land, voor welks vrijheid en welvaart zijne Doorluchtige voorvaderen goed en bloed hadden opgeofferd. Hij ook durfde met bedaardheid het kwaad onder de oogen te zien. Het vertrouwen der natie wies, naar mate wij meer en meer door de pogingen van grootmoedige bondgenooten werden ondersteund. De Voorzienigheid zegende onzen wettigen Vorst in zijne ondernemingen, schonk hem en ons de belooning van onzen moed en vasthoudende trouw aan het lieve vaderland, en uit de volmaaktste wanorde en de vernietiging der aangelegendste maatschappelijke en regerings-instellingen ontwikkelde zich langzamerhand eene geregelde orde van zaken.

Binnen den tijd van zes maanden is er zoo veel in Europa gebeurd, zoo veel in ons vaderland verrigt, dat wij niet anders mogen doen, dan in stilte bewonderen en Gode danken. Wij

(1) Deze aanspraak benevens de concept-wet werden ten behoeve van de leden der Vergadering gedrukt.

zijn, als door een wonderwerk, uit een staat van diepe en steeds vermeerderende ellende en vernedering tot eenen staat van nationale afhankelijkheid, van burgerlijke vrijheid en van dagelijks vermeerderenden voorspoed overgegaan.

Zwaar zijn de opofferingen geweest om dien staat van welvaart te herwinnen. De daartoe reeds bestede en nog benoodigde uitgaven zijn buitengewoon groot. Onze financiële toestand was van dien aard en is het nog, dat Zijne Koninklijke Hoogheid, onze geëerbiedigde Souverein, denzelven geen oogenblik uit het oog heeft mogen verliezen.

Midden onder deszelfs andere zorgen, heeft deze toestand en vooral ook het gewigtig onderwerp van de Nationale Schuld en van hare verachtering zijne aandacht steeds bezig gehouden, en het is dan ook dit onderwerp welk Hoogstdezelve vermeend heeft het eerst aan de beraadslagingen van de Vergadering, vertegenwoordigende het geheele Nederlandsche volk, te moeten voordragen.

Onder de wonden, door vreemde overheersching geslagen en door den druk der tijden toegebragt, is die der tiercering van de Nationale Schuld eene der diepste. Zij is te diep om ganschelijk geheeld te kunnen worden, maar het was pligtschuld die wond zooveel mogelijk te verzachten. Deze overtuiging, gepaard met de noodzakelijkheid om, ter bestrijding van de buitengewone kosten, welke gebiedende omstandigheden gevorderd hebben, 's lands schatkist door buitengewone middelen te onderschragen, hebben Zijne Koninklijke Hoogheid op de gedachte gebragt, dat men te gelijker tijd zoude kunnen bereiken de twee gewenschte einden, om de ramp, aan de houders der Nationale Schuld overkomen, zooveel doenlijk te lenigen en tevens de noodige fondsen te verkrijgen, om 's lands verbindtenissen regelmatig gestand te doen.

De wet tot herstel der Nationale Schuld en tot stijving van 's lands kas, welker ontwerp ik thans op last van Zijne Koninklijke Hoogheid, en nadat Hoogstdezelve daarop den Raad van State heeft gehoord, de eer heb ter uwer Vergadering over te brengen, is aan die hoofdoorzaken en consideratiën haren oorsprong verschuldigd.

Het zij mij geoorloofd dezelve aan U Edel Mogenden voor te lezen en daarna de gronden daarvan eenigzins nader te ontwikkelen.

WET *tot herstel der Nationale Schuld en tot vinding der fondsen, benoodigd tot stijving van 's lands kas.* (1)

Art. 1.

De thans bestaande ingeschreven Nationale Schuld zal geconverteerd worden en vervangen door eene nieuwe daar te stellen schuld, welke verdeeld zal zijn in eene werkelijke rentegevende schuld en in eene uitgestelde schuld.

Art. 2.

De werkelijke schuld zal dadelijk geven den interest van twee en een half ten honderd in het jaar.

De uitgestelde schuld zal successivelijk gelijken interest geven.

Art. 3.

De tegenwoordige ingeschreven schuld zal gedurende dit jaar geconverteerd moeten zijn, en daarop zal geen verdere interest dan over het loopende jaar 1814 betaald worden.

Art. 4.

De nieuwe werkelijke schuld zal beginnen met primo Januarij 1815, en van dien tijd af zal de interest derzelve ingaan en halfjaarsgewijze op de vervaltijden van ultimo Junij en ultimo December betaald worden.

Art. 5.

De bij art. 1 bedoelde conversie zal geschieden op de volgende wijze en zich regelen, voor zooveel de kapitalen op een ieders rekening in het Grootboek der Nationale Schuld op primo September eerstkomende zullen beloopen, in de navolgende evenredigheid:

Men zal erlangen:

f 2000 kapitaal 2½ pct. integrale werkelijke schuld en f 4000 kapitaal 2½ pct. integrale uitgestelde schuld, tegen betaling van f 100 in numerair en afschrijving der kapitalen, ingeschreven op het tegenwoordig Grootboek der Nationale Schuld, in de navolgende verhouding:

Degenen, welke zullen verkiezen de reëele waarde hunner kapitalen tot maatstaf van hunne te doene afschrijving te nemen, zullen fourneren bij ieder f 100 bijlage:

	f 10,400	1¼	pct.	doorloopende	schuld.
of	8,585	1½	»	»	»
»	6,760	2	»	»	»
»	5,200	2½	»	»	»
»	5,005	2¾	»	»	»
»	4,505	3	»	»	»
»	4,160	3½	»	»	»
»	3,690	4	»	»	»
»	3,145	4½	»	»	»
»	2,810	5	»	»	»
»	2,600	5½	»	»	»
»	2,395	6	»	»	»
»	2,080	7	»	»	»
»	940	5	»	integraal	betaalbaar.

Degenen, welke de effective renten, die zij van hunne ingeschreven kapitalen trekken, willen in het oog gehouden hebben, zullen kunnen volstaan met bij iedere f 100 bijlage zoodanige kapitalen van de onderscheiden afdeelingen der tegenwoordige doorloopende schuld, om het even welke, af te schrijven, die f 45 effective renten opbrengen.

Art. 6.

Ten einde de houders van de ingeschreven afloopende schuld niet uit te zonderen, noch van de verpligtingen, noch van de voordeelen, aan de overige rentheffers bij deze wet *toegekend*, zullen de jaarrenten gereduceerd worden tot perpetuële kapitalen naar derzelver effective tegenwoordige waarde, volgens daartoe te formeren en door Ons te approberen tabellen.

Art. 7.

De lijfrenten zullen blijven integraal, betaald worden op den tegenwoordigen voet en zijn in dezen maatregel in geenen deele begrepen.

Art. 8.

Jaarlijks zal er eene som van vier millioen gulden van de werkelijke schuld geamortiseerd worden, en tegen dat aldus geamortiseerde gedeelte van de werkelijke schuld zal een gelijk kapitaal van de uitgestelde schuld overgaan tot de werkelijke schuld, hetwelk zal geschieden naar aanleiding van eene jaarlijksche loting, te bepalen bij een nader reglement.

Art. 9.

De schuld ingevolge het 118de artikel van de Grondwet jaarlijks in overweging genomen wordende, zal alsdan bepaald worden, welke meerdere sommen, boven de evengemelde vier millioenen, zouden kunnen worden geamortiseerd van de werkelijke schuld, ten einde aldus de belangen van de rentheffers van den Staat des te meer te bevorderen.

Art. 10.

De certificaten der te verschijnen renten over den jare 1814 zullen dadelijk na de respective verschijndagen van ultimo Junij

(1) Het rapport over de concept-wet werd uitgebragt in de zitting van 13 Mei. 1814.

De wet, gearresteerd 14 Mei 1814, komt voor in het *Staatsblad* van 1814, n°. 588. Daarbij zijn gevoegd de considerans en een art. 42, luidende: „De tegenwoordige wet, waarvan de uitvoering is gedemandeerd aan onzen Secretaris voor de Financiën, zal worden geïnsereerd in het *Staatsblad*". Zie ook *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 114; M. Stuart, *Jaarboek van* 1814, blz. 302–309.

Aanbieding van een ontwerp van wet tot herstel der schuld.

en ultimo December dezes jaars worden afgegeven bij de directie van het Grootboek der Nationale Schuld.

Art. 11.

Ter rigtige inwerkingbrenging dezer wet zal er eene bijzondere Commissie door Ons benoemd worden, welke belast zal zijn met alle de werkzaamheden daaruit voortvloeijende.

Art. 12.

Van den eersten September af zal een ieder zijne kapitalen in de onderscheidene afdeelingen der Nationale Schuld kunnen afschrijven aan de gezegde bijzondere Commissie, daarbij fournerende in de evenredigheid, aangewezen bij het voorgaand art. 5, f 100 in geld of in de hierna te melden anticipatie-recepissen.

Art. 13.

Ten einde het fournissement dezer bijlage te faciliteren, zullen als geld worden aangenomen de certificaten van verschenen renten, bij het Grootboek der Nationale Schuld uitgegeven.

Art. 14.

Men zal voor de gedane afschrijving en bijlage bij de gezegde Commissie bekomen een of meerder *renversalen*, in de evenredigheid van f 2000 werkelijke en f 4000 uitgestelde schuld, voor iedere volgens art. 12 gedane afschrijving en gefourneerde bijlage van f 100. Deze *renversalen* zullen worden afgegeven in blanco en separaat voor de werkelijke en voor de uitgestelde schuld.

Art. 15.

De houders dezer *renversalen* zullen geregtigd zijn, om, volgens order van oproeping na primo Januarij 1815, de daarbij bepaalde sommen op de door hen op te geven namen te laten inschrijven in de te formeren nieuwe Grootboeken der werkelijke en der uitgestelde schuld.

Art. 16.

Voor gequalificeerde rekeningen op het tegenwoordige Grootboek en voor inschrijvingen, waarop een verband gesteld is, zullen geene blanco-*renversalen* kunnen worden bekomen, maar de houders dezer rekeningen en inschrijvingen zullen alleen tot hunne verantwoording een bewijs bij de voornoemde Commissie erlangen, dat zij aan de wet voldaan hebben, en zal de gezegde Commissie alsdan zorgen, dat dadelijk alle de zoodanige kapitalen op de nieuwe Grootboeken worden ingeschreven op dezelfde hoofden en met dezelfde aanteekeningen, als zij in het tegenwoordig Grootboek vermeld staan.

Art. 17.

De administratie-kantoren, welke, ten gevolge van art. 19 der wet op het Grootboek der Nationale Schuld, in dato 27 Januarij 1809, hebben uitgegeven certificaten van deelgeving in de fondsen ten hunnen name ingeschreven, zullen, als vallende in de termen van het hier voorgaand artikel, even als alle houders van gequalificeerde of verbondene rekeningen, behandeld worden, des echter, dat men hun zoodanige faciliteiten zal toestaan, als hunne werkzaamheden vereischen en bestaanbaar zullen bevonden worden met de securiteit, welke voor de houders der certificaten moet bewaard blijven: al hetwelk bij een nader reglement door Ons zal worden bepaald.

Art 18.

De voornoemde afschrijving en bijbetaling moeten geschieden in vier termijnen, en wel één vierde vóór ultimo September, één vierde vóór ultimo October, één vierde vóór ultimo November en eindelijk één vierde vóór ultimo December 1814.

De wijze, waarop het bij de meergemelde Commissie blijken zal, dat zulks rigtig geschied is, zal bij een nader reglement door Ons bepaald worden.

Art. 19.

Degenen, die in gebreke mogten blijven, om in de voorschreven termijnen het vierde gedeelte van hunne kapitalen volgens deze wet aan te fourneren, zullen verstoken zijn van het regt, om in den loop van dit jaar de bovengenoemde renversalen te bekomen of het hierboven gemeld bewijs van voldoening aan de wet te erlangen en buiten de gelegenheid geraken, om met het jaar 1815 de inschrijving op de respective Grootboeken te erlangen; zullende de renversalen en bewijzen van de alzoo verzuimde gedeelten niet dan in den loop van 1815 afgegeven worden en niet dan na primo Januarij 1816 opgeroepen en ingeschreven worden, zoodat de zoodanige achterblijvers niet alleen verstoken zullen blijven van de inschrijving hunner kapitalen gedurende dien tijd, maar ook diensvolgens van den geheelen interest van het jaar 1815, en daarenboven van de eventuele kans, om hun aandeel in de uitgestelde schuld op de werkelijke schuld in dat jaar over te zien gaan.

Art. 20.

Degenen, die na tien jaren, te rekenen van 1 Januarij 1815, aan de vereischten van deze wet niet zullen hebben voldaan, zullen alle aanspraak op hun regt van afschrijving verliezen en deze kapitalen aan de hierna te melden amortisatie-kas vervallen zijn.

Art. 21.

Degenen, die, volgens de wet, bij vierde gedeelten fourneren ofte wel verkiezen derzelver fournissement in ééns te doen, zullen den billijken interest mogen korten tegen vijf ten honderd in het jaar, en dus voor al hetgeen gefourneerd wordt:

voor den eersten termijn	$1^3/_3$	pct.	over	4	maanden.
» » tweeden »	$1^1/_4$	»	»	3	»
» » derden »	$^5/_6$	»	»	2	»
» » vierden »	$^5/_{12}$	»	»	1	»

Art. 22.

Ter gemoetkoming aan de zware verliezen, geleden door de armenkassen en pieuse gestichten, zoo zullen voor alle de effective renten, waarvoor zij op den 31 December 1813 op de onderscheiden afdeelingen van het Grootboek der Nationale Schuld ingeschreven waren of, ingevalle zij daarvan sedert vervalieneerd hadden, voor de renten, die zij alsnu over hebben, dezelve armenkassen en pieuse gestichten op de nieuwe Grootboeken worden ingeschreven, en wel voor iedere f 50 tegenwoordige effective renten met f 2,000 kapitaal op de werkelijke en met f 4,000 kapitaal op de uitgestelde schuld, zonder oplegging der bijlage, vermeld in art. 12; zullende die overschrijving *ex officio* bewerkstelligd worden door de Commissie, genoemd in art. 11 hiervoren.

Art. 23.

Aan de gezegde armenkassen en gestichten wordt desniettemin de vrijheid gelaten, om hunne ingeschreven kapitalen op den algemeenen voet te doen converteren, in welk geval zij als particuliere houders van gequalificeerde rekeningen aangemerkt zullen worden, en zullen alsdan de administrateuren of regenten van zoodanige door deze wet bevoordeelde gestichten gehouden zijn, om vóór primo Julij eerstkomende zich deswege bij schriftelijke ongezegelde memorie behoorlijk te declareren bij commissarissen van het Grootboek der Nationale Schuld.

Art. 24.

Voor alle die kapitalen, welke de voormelde gestichten na primo Januarij 1814 op hunne rekening gekregen hebben, zullen zij niet anders dan als particulieren worden beschouwd.

Art. 25.

Ten einde dezen maatregel zoo voordeelig mogelijk voor de rentheffers van den Staat te doen zijn en denzelven aldus gegronde hoop te geven op het trapsgewijs herstel hunner geleden verliezen, zal de intrekking van de uitgestelde schuld, hetzij door overgang in de werkelijke schuld, hetzij door dadelijke inkoop of vernietiging van dezelve uitgestelde schuld, worden bespoedigd door middel eener door Ons te creëren amortisatiekas, aan welke, boven en behalve eene jaarlijksche som van twee millioen gulden en de aan dezelve volgens het hier voorgaand art. 20 eventueel

te vervallen kapitalen, zoodanige verdere fondsen zullen worden toegevoegd, als door de Staten-Generaal jaarlijks op Onze voordragt zal bepaald worden.

Art. 26.

Ten einde geregeld en zonder het opleggen van eenige nieuwe lasten in de tegenwoordige behoeften van 's lands schatkist te voorzien en tevens alle billijke faciliteiten en voordeelen te geven aan diegenen, die gereedelijk tot dit heilzaam einde zullen medewerken, zal er eene negotiatie, bij wijze van anticipatie, worden geopend.

Art. 27.

Met primo Junij zal een ieder in deze negotiatie deel kunnen nemen en wel bij wijze van inschrijving.

Art. 28.

Zoodra deze inschrijving bereikt zal hebben de bepaalde som, dat is de geëvenredigde somme van f 100 bijlage bij het bedrag der kapitalen, welke in het tegenwoordig Grootboek ingeschreven zijn en alsnu in de verhouding, hiervoren bij art. 5 aangewezen, zullen moeten worden afgeschreven, zal deze negotiatie gehouden worden voor gesloten en zullen er dus geene meerdere inschrijvingen worden aangenomen dan tot concurrentie van die som, volgens order van datum en nummer.

Art. 29.

Ingevalle dat deze negotiatie ten volle aangefourneerd wordt, zal de hier bovengemelde bijlage van f 100 of zooveel meerder of minder als een ieders kapitalen zullen medebrengen, niet in geld of andere geldswaarde, maar bij uitsluiting met de na te melden recepissen, uit deze negotiatie voortgesproten, moeten geschieden.

Art. 30.

Dadelijk bij de inschrijving zal men vijf ten honderd van het ingeschreven kapitaal moeten opleggen en daarvoor een inschrijvingsrenversaal bekomen, waarop vervolgens zal moeten worden gefourneerd:

vóór den eersten	Julij	nog 25	pct.;
» » »	Augustus	» 30	»
» » »	September	» 45	»

onder aftrek der bij de inschrijving reeds gefourneerde 5 pct.

Het zal een ieder vrijstaan zijn geheel fournissement in eens dadelijk bij de inschrijving ofte wel vóór 1 Julij te doen.

Art. 31.

Van al hetgeen vóór den eersten Julij gefourneerd wordt, zal kunnen worden gekort een interest van vijf ten honderd in het jaar, gerekend over zeven maanden; van hetgeen vóór den eersten Augustus gefourneerd wordt, een gelijke interest, gerekend over zes maanden, en eindelijk van hetgeen vóór den eersten September gefourneerd wordt, almede een gelijke interest, gerekend over vijf maanden.

Art. 32.

Voor deze aanbetaalde inschrijvings-renversalen ofte wel telkens voor het betaalde gedeelte, zal men bekomen recepissen van f 100 à f 1000, bij honderd gulden opklimmende, welke bij de meergemelde commissie, in voege als boven gemeld, zullen worden aangenomen als gereed geld.

Art. 33.

Tot meerdere aanmoediging der deelneming in deze negotiatie, wordt aan degenen, die hunne bijlagen met deze recepissen zullen doen, het regt toegekend, om bij de afschrijving hunner kapitalen een gedeelte domein-rescriptiën te voegen, en wel in deze evenredigheid, dat 200 francs derzelve rescriptiën met alle de daarop te goed zijnde interesten zullen worden ingetrokken voor een elfde gedeelte van en in combinatie met het over te schrijven kapitaal van oude rentschulden, aangewezen in het hier voorgaand art. 5.

Art. 34.

De rente-certificaten, verwisselbaar in domein-rescriptiën en uitgegeven bij de directie van het Grootboek der publieke schuld, die voortgesproten uit de aanzuivering der 7 pct. renten daaronder begrepen, worden in allen deele met de werkelijke domein-rescriptiën zelve gelijkgesteld.

Art. 35.

Alle de fournissementen, die met deze anticipatie-recepissen gedaan worden, zijn ontheven van de poenaliteit, bij art. 19 bepaald, tot 1 April 1815.

Art. 36.

Als contant geld zullen in deze negotiatie worden aangenomen, boven en behalve de certificaten van verschenen renten, uitgegeven bij het Grootboek der Nationale Schuld, de recepissen, voortgesproten uit het vrijwillig voorschot op de lasten van 1814, gearresteerd bij publicatie van den 18den December 1813, met alle de verschenen interesten, en insgelijks alle de bons van het Syndicaat van de vierde series, met bijvoeging der verschenen interesten tot op den eersten dag van de maand, waarin het fournissement geschiedt.

Art. 37.

Alle de verrichtingen, uit de tegenwoordige wet voortvloeijende, hetzij bij de door Ons te benoemen bijzondere commissie, hetzij bij het tegenwoordig Grootboek of bij de nieuwe daar te stellen Grootboeken der Nationale Schuld, zullen geheel kosteloos zijn, zonder dat daarvoor van de rentheffers eenige regten van in- of afschrijving, van visa, roijement of anderzins zullen gevorderd worden.

Alle de daartoe in te leveren documenten zullen vrij zijn van zegel, mitsgaders van het regt van enregistratie.

Art. 38.

Alle voogden, curateuren of administrateurs van eens anders goederen, onder welke benaming zoodanige administrateurs ook zouden mogen bekend zijn, en alzoo ook bepaaldelijk de nog bestaande weesmeesters of commissarissen, met de continuatie, liquidatie of afdoening der zaken van weeskamers belast, zijn, zonder eenige uitzondering hoe ook genaamd, gehouden en verpligt, om zich in allen opzigte naar den inhoud van deze wet stiptelijk te gedragen, onverschillig of de fondsen, ten deze in quaestie en welke door hen geadministreerd worden, met fideï-commis, usufruct of andere banden zijn bezwaard of niet.

Art. 39.

Ingevalle zoodanige voogden, curateuren of administrateurs in gebreke of nalatig mogten zijn, om aan deze hunne verpligting te voldoen, zullen zij aansprakelijk zijn voor alle schaden, nadeelen en verliezen, welke daardoor zouden kunnen veroorzaakt worden.

Art. 40.

Het zal aan hen niet geoorloofd zijn, te mogen declareren voor de moeiten of vacatiën, die zij te dezer zake gehad hebben.

Art. 41.

Voor zooverre zoodanige voogden, curateuren of administrateuren van fideï-commissaire, usufructuaire of andere verbonden goederen geene contante penningen disponibel mogten hebben tot het fournissement der bijlage, bij art. 5 hierboven gemeld, worden zij bij deze geautoriseerd en gequalificeerd, om zoo veel van de onder hunne administratie zijnde te converteren fondsen te verkoopen, als tot het doen dier bijlage noodig zal zijn, mits hetgeen daarvan bij verkoop, in materie van fideï-commis als anderzins, zou mogen overschieten, met en benevens de aan zoodanige administrateuren te geven inscriptiën van werkelijke en uitgestelde schuld, wederom subintreren in plaatse van het verkochte en geconverteerde kapitaal.

Zij zullen echter tot dezen verkoop niet mogen overgaan dan na over de hoeveelheid der te verkoopen effecten en de wijze

daarvan den familieraad te hebben geraadpleegd in maniere als de thans nog bestaande wetten voorschrijven.

Alle acten, daartoe noodig of daaruit voortvloeijende, zullen vrij zijn van alle regt van registratie en tevens door de vrederegters en derzelver griffiers worden uitgereikt, zonder daarvoor eenige kosten, van welken aard ook, in rekening te mogen brengen.

Gij zult reeds met mij gevoeld hebben, Edel Mogende Heeren, dat door middel dezer wet de geledene ramp der tiercering zooveel wordt verzacht en hersteld, als doenlijk is in een oogenblik, dat geene meerdere gewone lasten op de schouders der ingezetenen mogen of kunnen gelegd worden en dat 's lands schatkist onder buitengewone behoeften gedrukt gaat.

Bij dit voorname oogpunt voegen zich twee andere. Men heeft te vergeefs getracht in het begin van dit jaar, door eene vrijwillige negotiatie, genoegzame fondsen te verkrijgen, en Zijne Koninklijke Hoogheid, te wel onderrigt van al het nadeel, dat aan de schatkist zelve en ieder schuldeischer van den Staat, en ook vooral aan de rentheffers sedert den jare 1794 gedurig is toegebragt door het verschuiven der betalingen van het eene jaar op het andere en door het telken jare doen van nieuwe en steeds duurder wordende operatiën, konde zulk een inderdaad verkeerd systema niet voor het zijne aannemen.

Hoogstdezelve zag de zaak uit het ware en groote oogpunt in en achtte het dienvolgens van zijn pligt, een genoegzame uitgebreidheid te geven aan de maatregelen, in de tegenwoordige wet voorgesteld, om ons financieel stelsel in eens op goede gronden te vestigen en het lot van de renteheffers van den Staat voor altijd te verbeteren en te verzekeren.

Het administrative gedeelte der schuld vorderde ook voorziening. Het wanstaltige en hinderlijke van zeventien onderscheidene grootboeken moest uit den weg geruimd worden. Ook dit oogmerk is bij deze wet bereikt. Wij zullen voortaan maar één soort van interest hebben, dien van $2^1/_2$ ten honderd.

Aan dezen standaard van $2^1/_2$ ten honderd heeft Zijne Koninklijke Hoogheid de voorkeur gegeven, omdat tegen dezen interest meer dan de helft der tegenwoordige schuld is loopende; omdat deze fondsen, in evenredigheid van die, welke hoogeren interest gaven, steeds eene meerdere reëele waarde gehad hebben, en dat deze standaard van $2^1/_2$ ten honderd ons herinnert aan vroegere en gelukkige dagen van bloei en rijkdom en in verband staat met de streelende hoop van eenmaal weder de gesteldheid van de publieke welvaart met dien standaard van interest te zien gelijk staan.

Het 5de artikel der wet is zoo belangrijk, dat ik mij verpligt reken, Edel Mogende Heeren, uwe aandacht daarop in 't bijzonder te vestigen.

Het zonderlinge verschijnsel, dat in den aard onzer Nationale Schuld en in de bijzondere opiniën der renteheffers gelegen is, dat de koopwaarde der verschillende soorten van fondsen zich niet regelt naar de reëele renten, welke dezelve geven, maar dat onder de velerlei soorten van schuld die van de lagere interesten in evenredigheid beter in prijs staan dan die, welke hoogere renten geven, heeft het allermoeijelijkst gemaakt, om ten deze eenen waren en billijken maatstaf te vinden.

Had men eenvoudig de effective renten, welke de ingeschreven kapitalen opleveren, tot basis genomen en niet de reëele waarde dier af te schrijven kapitalen, dan zouden de houders der lagere interest-soorten in tegenoverstelling van hen, wier bezittingen in hoogere rentegevende inschrijvingen bestonden, aanmerkelijk geprejudicieerd zijn geworden.

Had men aan den anderen kant alleen de reëele waarde der kapitalen in aanmerking genomen, dan zouden de houders van alle de hoogere dan 3 pct. renten een aanmerkelijk proportioneel nadeel ondergaan hebben.

Uit deze zeer gewigtige bedenkingen is bij Zijne Koninklijke Hoogheid het liberaal denkbeeld opgerezen, om niet alleen den effectiven eigendom, maar zelfs de vooroordeelen der renteniers ten deze te doen eerbiedigen en het dus aan een ieder in zijne keuze te laten, of hij de reëele waarde zijner kapitalen tot maatstaf van zijne te doene afschrijving wil nemen, dan of hij de effective renten, die hij van zijne ingeschreven kapitalen trekt, wil in het oog gehouden hebben.

Aldus is dit in de daad moeijelijk op te lossen problema op eene wijze gesolveerd geworden, welke alle stof tot verdere reflectiën ten deze behoort weg te nemen.

De rentheffer, welke aan de voorschriften van deze wet voldoet, erlangt voor de oude kapitalen, welke hij afschrijft, en voor zijne toelage van f 100 eenen doorloopenden interest van $6^1/_2$ tot 7 ten honderd door het erlangen van f 2,000 kapitaal $2^1/_2$ ten honderd integrale werkelijke schuld, en hij ontvangt daarenboven bij iedere f 100 eene premie, bestaande in f 4,000 kapitaal $2^1/_2$ pct. integrale uitgestelde schuld.

Het voordeel, aan deze uitgestelde schuld gehecht, van successivelijk tot de werkelijke schuld over te gaan en dus interest te dragen, geeft aan dezelve eene effective waarde, zonder echter aan den lande interest te kosten.

Men mag veronderstellen, dat onze Natie, die gewoon is te denken en te cijferen door alle standen heen, dat vooral de renteniers en de speculanten in de fondsen zullen gevoelen, dat deze uitgestelde schuld jaarlijks in waarde moet vermeerderen, naar mate dat hare massa vermindert; dat deze progressive vermeerdering van waarde in effecte niet alleen met eenen zwaren interest gelijk zal staan, maar zelfs gelegenheid geven aan de renteniers, om een gedeelte hunner vorige verliezen vergoed te zien; dat op dezelve zeer schrandere en solide speculatiën kunnen en zullen gebouwd worden, en dat daarbij nog komt het voordeel, dat de overgang derzelve in de werkelijke schuld bij wijze van loting zal geschieden; dat in evenredigheid van iedere f 1,000 kapitaal der uitgestelde schuld een afzonderlijk kansbiljet zal worden afgegeven, en dat dus de waarde nog zal vergroot worden door het meerder faveur, dat loterij-negociatiën altijd hier en in alle landen hebben gevonden.

Ook vermag ik niet te zwijgen van den weldadigen invloed, welken de daar te stellen amortisatie-kas op de gedurig voortgaande rijzing der uitgestelde schuld en op de prijzen der werkelijke schuld zal hebben.

Zij, die weten welk het effect van zoodanige instellingen geweest is bij de Engelschen, die meesters in het vak van financiële staatkunde, zullen mij dit gereedelijk toegeven.

Als men nu hierbij in overweging neemt, dat de termijnen, waarin de kontante bijlage moet opgebragt worden, facief gesteld zijn, door dezelve in vieren te verdeelen en niet te doen beginnen vóór de maand September, zoodat een ieder al dien tijd voor zich heeft, om zich deze gelden te verschaffen; dat daarenboven, gedurende dit jaar, aan renten, interessen en aflossingen eene som van meer dan 25 millioenen uit 's lands schatkist in de handen der renteniers zal overgaan: dat de renten der schuld, nu en in 't vervolg van tijd, zoo spoedig na derzelver halfjarige vervaltijden zullen betaald worden, als ooit geschied is; en eindelijk dat degenen, die nog zouden moeten verkoopen, niet meer dan een klein gedeelte van hunne tegenwoordig ingeschreven kapitalen zullen behoeven af te zetten, om de overige te behouden en te verbeteren, — dan schroom ik niet te zeggen, dat de rentenier op deze wijze zijn belang merkelijk bevordert en de wond der tiereering gelenigd zal zien, terwijl hij tevens zijn pligt doet door 's lands schatkist te stijven en zich en zijne mede-ingezetenen te bewaren voor de gevolgen van drukkende geforceerde maatregelen, waardoor anderzins de gelden, benoodigd ter bestrijding der buitengewone uitgaven en tot gaandehouding der rentebetaling, zouden moeten gevonden worden.

Er blijft geen middenweg meer over tusschen dit middel en dat van eene geforceerde heffing op kapitaal of inkomen of van quotisatiën, waarvan de ondervinding de ongelijkmatige drukking en bijna de onuitvoerlijkheid bewezen heeft.

Bij art. 6 dezer wet is bepaald, dat de afloopende schuld tot doorloopende kapitalen zal gereduceerd worden naarmate van derzelver tegenwoordige reëele waarde. De jaarrenten zijn, even als de doorloopende schuld, in den geweldigen maatregel der tierering begrepen geweest. De houders derzelve hebben dus gelijk leed geleden als de overige renteheffers, en zij moeten billijker wijze dus niet onttrokken worden aan de voordeelen en verpligtingen, aan de overige renteheffers toegekend.

De houders van lijfrenten zijn in beide opzigten in het tegenovergesteld geval.

Het 9de artikel geeft aan ieder rentheffer de aangename verzekering, dat, boven en behalve hetgeen ik reeds te voren gezegd hebbe omtrent de verbetering der fondsen, welke altijd een onfeilbaar gevolg der verbeterde welvaart eener maatschappij is, zijne belangen, ook in het vervolg, het onderwerp der raadplegingen van U Edel Mogenden zullen zijn en dat bij grooteren voorspoed en daaruit voortvloeijende meerdere ruimte van 's lands kas de mogelijkheid zal bestaan, dat er jaarlijks een grooter gedeelte van de uitgestelde schuld tot de werkelijke schuld zal overgaan of meerder sommen tot inkoop der uitgestelde gebezigd zullen worden en dus de waarde derzelve krachtig toenemen.

De bepaling, om met primo September dit groote werk te beginnen, was even noodzakelijk voor het Gouvernement, om den noodigen tijd te hebben, om alles daartoe te regelen en in gereedheid te doen brengen, als voor de renteheffers, ten einde hun

gelegenheid te geven om gemakkelijk en zonder overhaasting hunne schikkingen te beramen.

De buitengewone Commissie, bij art. 11 vermeld, zal in allen opzigte dienen om den afloop der conversie geregeld en gemakkelijk te doen plaats hebben.

Zijne Koninklijke Hoogheid zal dit aangelegen werk en de pligtmatige geheimhouding, waarmede hetzelve moet vergezeld gaan, aan kundige en onbesproken handen betrouwen.

De penaliteiten, bij artt. 19 en 20 bepaald tegen diegenen, die, met verzuim van hun belang en pligt, zich aan deze wet zouden trachten te onttrekken, zijn billijk en noodzakelijk.

Bij een maatregel van dezen aard moet alles zeker zijn. De algemeene orde van het werk en de rigtige uitkomst der zaak moeten niet door eenige kwaadwilligen, zoo die er al eens waren, gestoord worden.

In de bepalingen, bij artt. 22 en 23 vastgesteld, zullen U Edel Mogenden een nieuw blijk vinden der vaderlijke zorg van den Vorst voor die gestichten, welke zoo veel eer aan de Natie doen en die zoo veel onder den druk der tijden zijn verachterd. Zij zijn ontheven van de verpligting en zullen echter de voordeelen genieten.

Daar de gesteldheid van de schatkist ook dadelijk bijstand vordert, was het nuttig bij dezen niet dan laat werkenden maatregel eene vrijwillige anticipatoire negociatie te voegen ook om daardoor de zaak meer algemeen te maken en den rentheffer, die tot het doen zijner bijlage een geheele van zijne kapitalen zoude moeten realiseren, gelegenheid daartoe te verschaffen.

De speculant, die anticiperen wil en geen rentheffer is, moet de noodige kapitalen ter afschrijving koopen, en hij doet dit van den rentheffer, die geen geld voorhanden heeft tot het doen zijner bijlage.

Het werd dan ook noodzakelijk, om aan deze negotiatie bij anticipatie eenige meerdere voordeelen te verbinden, ten einde daardoor ook dit vreemd geld uit te lokken, voordeelen, die echter in het geheel niet drukkend zijn voor den lande.

De domein-rescriptiën, die ten gevolge der anticipatie-recepissen aangenomen worden, raken aldus uit den weg; het land krijgt daardoor deszelfs domeinen vrij, terwijl de houders van dit papier hunne achterstallige interessen ontvangen en uit hunne tegenwoordige onzekerheid op eene billijke wijze gered worden.

De vier laatse artikelen der wet dragen de kenteekenen der angstvallige zorg van den Souverein voor de belangen van alle diegenen, die buiten staat zijn voor zich zelven te handelen of te waken.

Na dit alles gezegd te hebben, Edel Mogende Heeren, omtrent de redenen, waarom Zijne Koninklijke Hoogheid aan eenen financiëlen maatregel van dezen aard de voorkeur heeft gegeven, blijft mij nog overig u meer van nabij te doen kennen het noodzakelijke derzelve.

De opbrengst, die uit de te doene bijlage verwacht wordt en welke men op f 26,000,000 kan begrooten, is noodig om in de buitengewone behoeften van dit jaar te voorzien.

Ten einde dit nader te ontwikkelen, heeft Zijne Koninklijke Hoogheid, onze geëerbiedigde Souverein, mij gelast, om in dit eenig en nimmer terug te verwachten geval, dat uwe Vergadering nog niet daargesteld was op het oogenblik, waarop dezelve anderzins, volgens de bepalingen onzer Grondwet, over de begrooting der Staatsbehoeften zoude hebben moeten delibereren en dat de Staatsuitgaven en verbindtenissen van dezen jare reeds vóór uwe bijeenkomst tot eene aanzienlijke hoogte geklommen, waren, U Edel Mogenden alle zoodanige informatiën en ophelderingen aan te bieden, als zouden kunnen strekken tot beter verstand van Zijne Koninklijke Hoogheids welberaden oogmerken ten deze.

Bij Hoogstdeszelfs aanvaarding van de regering dezer landen vond hij de schatkist geheel uitgeput. Eene bijna niet noemenswaardige som van f 336,000 was alles wat Hoogstdezelve vond, en daarentegen waren er vele en krijtende schulden, terwijl de gewone inkomsten op vele plaatsen geheel stil stonden en op alle schoorvoetend inkwamen.

Eene afscheiding tusschen de loopende dienst en de vroegere tijdvakken werd dadelijk daargesteld. Eene Commissie tot opneming van de achterstallige schulden, tot die vroegere tijdvakken behoorende, werd benoemd, van welker werkzaamheden Zijne Koninklijke Hoogheid hoopt het resultaat tot een der eerste objecten van deliberatie voor uwe aanstaande gewone Vergadering te zullen kunnen maken.

De onkosten der maand December 1813 worden begroot op f 2,900,000.

Deze zullen, naar hetgeen men daaromtrent vooralsnog bepalen kan, door de reeds geïnde en nog te verwachten inkomsten bestreden worden.

Voor het loopende jaar 1814 zijn de gewone en buitengewone uitgaven van den Staat berekend op f 63,500,000; de inkomsten daarentegen van dit in allen opzigte nog zeer verachterde jaar worden niet hooger dan f 38,480,000 geraamd, en hieruit ontspruit dus een tekort van f 25,020,000.

Dit tafereel, Edel Mogende Heeren, is in den eersten opslag van het oog ontmoedigend, maar, bedaard ingezien, wordt hetzelve minder verschrikkend.

Dit tekort is veroorzaakt door omstandigheden van zulk eenen buitengewonen aard, dat dezelve, onder Gods zegen, nimmer terug kunnen komen.

Z. K. Hoogheid vertrouwt, dat de navolgende ophelderingen U Edel Mogenden met Hem zullen doen deelen in eene volkomene overtuiging ten deze.

De som van f 63,500,000 is op de navolgende wijze verdeeld:

I.	Voor de inkomsten, bij de Grondwet toegekend aan den Souvereinen Vorst en den Heere Erfprins	f 1,600,000.0 .0
II.	Voor het Departement van den Algemeenen Secretaris van Staat, waaronder tevens begrepen zijn de onkosten van de Vergadering van de Staten-Generaal en van den Raad van State	339,581.19.0
III.	Voor het Departement van Binnenlandsche Zaken, de onkosten van den Waterstaat daaronder begrepen . .	7,189,230.10.0
IV.	Voor het Departement van Financiën	22,500,000.00.0
V.	Voor het Departement van Buitenlandsche Zaken.	891,000.00.0
VI.	Voor het Departement van de Marine	3,300,000.00.0
VII.	Voor het Departement van Oorlog .	23,658,054.13. 1
VIII.	Voor het Departement van Koophandel en Koloniën.	3,000,000.0 .0
IX.	Voor buitengewone en onvoorziene uitgaven	1,022,132.17.15

Deze onderscheidene sommen aandachtiglijk nagaande en aan den waren toestand van ons land toetsende, zal men spoedig bemerken, dat de tegenwoordige behoeften hemelsbreed verschillen van die, welke wij in gewone tijden te wachten hebben.

De kassen waren door den vijand zooveel mogelijk medegenomen; alle de belastingen stonden stil, en het verlies op de indirecte was niet te herstellen; de oorlog is een geruimen tijd op ons grondgebied gevoerd; de bezette vestingen en derzelver omstreken hebben niets toegebragt tot stijving der kas; men heeft het geheel afgeschaft administratief stelsel van de indirecte belastingen moeten organiseren; het gebrek aan mogelijkheid van behoorlijke recherche heeft de eerste maanden daarvan bijna niets doen opbrengen; ook het product der convoyen en licenten begint nu eerst de kenmerken te dragen van onzen herboren handel.

Van de *beide eerste hiervoren aangewezene sommen* is de eerste eens vooral bepaald bij de Grondwet; de tweede daarentegen is voor eenige vermindering in gewone tijden vatbaar, vermits de oprigting der Staats-drukkerij en Staats-posterij daaronder begrepen is.

De som, uitgetrokken voor het Departement van *Binnenlandsche Zaken* en voor den *Waterstaat*, zal aanmerkelijk verminderd kunnen worden met al datgene, hetwelk voor extraordinaire subsidiën en schadevergoedingen voor eerste aanstalten en wederoprigtingen en voor het afwerken der groote wegen, welke reeds begonnen waren aangelegd te worden, thans in ruime mate benoodigd is.

De verregaande verwaarloozing, welke het voormalig Fransch Gouvernement omtrent de nuttigste en aangelegendste etablissementen van onzen Waterstaat stellig gebood, ten einde daarvoor geene uitgaven te doen, heeft ook in dit vak eenen zeer nadeeligen invloed op de behoeften van dit jaar gehad.

Er is ook daar veel, zeer veel te herstellen, dat, eens hersteld zijnde, niet meer dan het gewone jaarlijksche onderhoud zal kosten.

Voor het *Departement van Financiën* zal in het toekomende jaar ook veel minder benoodigd zijn. Het zal genoegzaam zijn ten deze te zeggen, dat de schuld zoodanig was verachterd, dat men in dit jaar niet minder dan het montant van één en een half jaar gewone renten zal moeten besteden, maar dan ook zullen in eens de renten wederom dadelijk na de respective half-

Aanbieding van een ontwerp van wet tot herstel der schuld.

jarige vervaltijden worden betaald, dus ook ieder jaar niet meer dan deszelfs eigene last ten deze behoeven te dragen.

Omtrent het *Departement van Buitenlandsche Zaken* valt te letten, dat die begrooting het maximum is van hetgeen, dat benoodigd kan zijn voor een geheel jaar; doch dat de missiën en consulaten geenszins alle vervuld zijn; dat het ook zeer waarschijnlijk is, dat niet alle de equipements-gelden, voor dit jaar begroot, noodig zullen zijn.

Zoo zulks al eens vereischt mogt worden, dan wordt deze uitgave zeker slechts eene uitgave alleen voor dit jaar, waarin alle onze buitenlandsche betrekkingen als op nieuw worden daargesteld; terwijl men berekenen kan, dat in gewone jaren, wanneer de missiën vervuld zijn en de gezanten eenigzins bestendig op hunne posten kunnen blijven, de onkosten dezer equipements-gelden met een zesde gedeelte van het thans benoodigde zullen kunnen worden bestreden.

Ook de commerciële onkosten van dit Departement zullen voor besparing vatbaar zijn, zoodra de handel op de Levant aan die directie hare oude bronnen van welvaart zal hebben heropend.

De begrooting der onkosten voor het *Departement der Marine*, op de middelmatige som van f 3,300,000 gesteld, is voor weinig reductie vatbaar; maar uit de allezins aanzienlijke som van drie en twintig millioen en circa zeven tonnen gouds, op de begrooting van dezen jare voor het *Departement van Oorlog* gebragt, kan geenszins worden afgeleid, dat, ook in volgende jaren, dit object een zoo groot bezwaar voor 's Lands financiën zoude behoeven op te leveren.

De buitengewone omstandigheden alleen, waarin het vaderland verkeerd heeft, zijn daarvan de oorzaak.

Toen Zijne Koninklijke Hoogheid de regering des Lands aanvaardde, bestond er, gelijk zulks genoegzaam bekend is, geene armée in Nederland; 's lands magazijnen waren van allen voorraad hoegenaamd ontbloot en in alle de veelvuldige behoeften, zonder onderscheid, moest door nieuwe aankoopen en bestellingen worden voorzien.

De staat van zaken vorderde destijds het maken van geduchte toebereidselen, om onze herboren onafhankelijkheid verder te beveiligen en de hooge bondgenooten met inspanning van alle krachten bij te staan; en het was dan ook natuurlijk, dat de buitengewone pogingen, welke ter bereiking van dit doel werden aangewend, de Staatsuitgaven over dit jaar alleraanmerkelijkst moesten bezwaren.

Immers moest in de eerste plaats het leger, hetwelk, behalve de landmilitie, op niet minder dan dertig duizend man en vier duizend paarden bepaald kan worden, geheel en al worden geworven en aanzienlijke sommen moesten worden besteed, om die eerste aanwerving te kunnen effectuëren, welke voorzeker met het in dit opzigt benoodigde voor het vervolg in geenerhande evenredigheid zullen staan.

De kosten voor het verzorgen der kleeding van dit geheel nieuw opgeworven leger en voor het aanschaffen van het bepaald getal van vier duizend paarden behooren noodwendig ook onder diegene, welke maar voor eens behoeven gedaan te worden.

Een tweede object, hetwelk voor dit jaar eene uitgave van misschien vier millioen zal vereischen, moet geacht worden in een volgend jaar geheel te zullen kunnen wegvallen. Het concerneert de verzorging der subsistentiën en van al het benoodigde voor de talrijke legercorpsen der geallieerde Mogendheden, welke het territoir van den Staat hebben gepasseerd en waarvan een groot gedeelte maanden lang op hetzelve gestationeerd is geweest.

Onder het kapittel van *onvoorziene uitgaven*, bij de begrooting voor het Departement van Oorlog op twee millioen gesteld, is ook veel begrepen, hetwelk met de tijdsomstandigheden, waarin men zich bevonden heeft, in verband staat, als bestemd zijnde tot voldoening der kosten, veroorzaakt door het actief tegen de vestingen emploijeren van landstorm en schutterijen; door het buitengewoon emploi van pionniers tot belegering der vestingen; door het betalen van gratificatiën van ingang in campagne; door het verleenen van onderstand aan officieren, uit krijgsgevangenschap terugkeerende, en dergelijke. Ook alle deze objecten vorderen in gewone en vredestijden geene of ten minste proportioneel zeer geringe uitgaven.

Bij het petitioneren over dit jaar voor het materieel der artillerie en genie heeft men onder anderen ook bedacht moeten zijn op het aangieten van eene buitengewone hoeveelheid geschut; op den aankoop van buspulver, zoowel als op dien van onderscheidene houtwaren en op het doen van noodzakelijke herstellingen aan de vestingwerken.

Het zal bij vervolg van omstandigheden afhangen, welke nu nog niet kunnen worden voorzien, of ook op dit respect geene reductie zou te vinden zijn.

En eindelijk is het eveneens gelegen met het gepetitioneerde voor de geneeskundige dienst. Ook in dit opzigt heeft wederom zeer veel moeten worden gecreëerd en de buitengewone omstandigheden hebben gevorderd het hier en elders met vele kosten etablisseren van onderscheidene hospitalen en het daarin verzorgen van vreemden; en men gelooft gerust de verzekering te kunnen geven, dat ook dit laatste object vervolgens veel vermindering zal gedoogen.

Bij het Departement van *Koophandel en Koloniën* is eene som van drie millioen gesteld geworden tot bestrijding der extraordinaire en onvoorziene uitgaven, welke zullen kunnen resulteren uit het weder in bezit nemen en in behoorlijken staat van defensie en administratie stellen van onze Oost- en West-Indische koloniën; ook deze uitgave is slechts voor eens.

De som van een groot millioen, uitgetrokken voor de algemeene *buitengewone en onvoorziene uitgaven*, zal ook in het volgend jaar voor eene alleraanzienlijkste vermindering vatbaar zijn, daar onder dezelve hebben moeten begrepen worden de niet terugkomende onkosten van het bouwen en approprieren der localen ten dienste van de Hooge Staatscollegiën, geregtshoven en verdere departementen van publieke administatie, in de residentie gevestigd.

Wanneer men nu bij alle de voorgaande consideratiën nog deze zeer gewigtige voegt, dat men wijselijk de raming der inkomsten voor dezen jare laag gesteld heeft en dat uit dezelve geene de minste conclusie is te trekken ten opzigte van hetgeen 's lands gewone middelen in reguliere en vredesjaren zouden kunnen opleveren, dan durf ik mij vleijen, Edel Mogende Heeren! dat gij en de geheele natie doordrongen zult zijn van het gevoel, dat, onder Gods zegen en met inachtneming van die spaarzaamheid, welke Zijne Koninklijke Hoogheid in allen opzigte wil in het oog gehouden hebben en waarvan Hoogstdezelve het eerste voorbeeld geeft, wij de toekomst met een gerust oog mogen te gemoet zien, zonder de minste vrees te behoeven te voeden, of de tegenwoordige financiële maatregel wel de *laatste* van dien aard zijn zal.

Zijne Koninklijke Hoogheid stelt dit ontwerp van wet in uwl. handen. Edel Mogende Heeren, in het volle vertrouwen op uw doorzigt, wijsheid en vaderlandsliefde, en op uwl. verknochtheid aan de gemeene zaak en aan zijn persoon; Hoogstdezelve zal het resultaat uwer deliberatiën afwachten en hoopt, door uwe spoedige medewerking, zich weldra in staat te zien eene wet af te kondigen, die Hoogstdezelve vermeent, dat even aangenaam voor de ingezetenen als noodzakelijk voor de nationale eer en tot stijving van 's lands schatkist zijn zal.

Zijne Hoogheid heeft het U Edel Mogenden reeds zelve gezegd. Zoo de maatregelen, welke ik thans op Hoogstdeszelfs last de eer gehad heb aan U Edel Mogenden op te dragen en met kracht van redenen aan te dringen, door uwlieder voorzigtigheid en ervarenis worden gebillijkt, zal hij geene redenen hebben, om aan den goeden uitslag zijner pogingen tot grondig herstel van ons financiewezen te wanhopen.

De **President** beantwoordt deze aanspraak, door aan de gelastigden van Zijne Koninklijke Hoogheid te kennen te geven, dat men deze concept-wet in ernstige en naauwkeurige deliberatie zal nemen.

De Commissie van Zijne Koninklijke Hoogheid, hierop de Vergadering verlatende, wordt op dezelfde wijze en door dezelfde Commissie uitgeleid.

De Vergadering, op de voordragt delibererende, is goedgevonden en verstaan, dat de voormelde concept-wet om consideratiën en advies gesteld zal worden in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Financiën en dat inmiddels de Aanspraak van den Secretaris van Staat voor de Financiën en de concept-wet gedrukt zullen worden en aan de leden dezer Vergadering uitgedeeld.

Waarop de vergadering is geadjourneerd op Woensdag. (1)

(1) In de *Officiele Notulen* stond *Dingsdag*.

5DE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 11 MEI 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: missive van Z. K. H. betreffende een verzoek om dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: G. H. van Hogendorp, van Wickevoort Crommelin, van Aylva, Heerdt tot Eversberg, Sweerts de Landas en van Hees.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Zijne Koninklijke Hoogheid aan Hun Edel Mogenden van 9 Mei, houdende kennisgeving dat aan Hoogstdenzelve zich bij requeste geadresseerd heeft Cornelis Leenderts Punt, weduwnaar van Cornelia Dirksdr. Knook, wonende in de Willemstad, daarbij verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en dienvolgens permissie om met Maria Johanna Knook, zuster van zijne overleden huisvrouw, een wettig huwelijk te mogen aangaan, en dat Zijne Koninklijke Hoogheid, op berigten aangaande der requestranten personen en gedrag, geene zwarigheid vindt het gedaan verzoek toe te staan, verlangende van Hun Edel Mogenden de meening te dien aanzien te vernemen, daarbij de stukken tot opheldering voegende.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met de voordragt te conformeren en zal hiervan bij missive aan Zijne Koninklijke Hoogheid worden kennis gegeven.

De Vergadering is daarop geadjourneerd op morgen. (1)

(1) Den 12den Mei is geene vergadering gehouden.

6DE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 13 MEI 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Uitgebragt: het verslag over het ontwerp van wet tot herstel der Nationale Schuld; dienovereenkomstig besloten; benoeming eener commissie tot overbrenging van het besluit der Vergadering.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren G. K. van Hogendorp, van Wickevoort Crommelin, van Heerdt tot Eversberg en Sweerts de Landas.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Financiën, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 6 Mei om consideratiën en advies gesteld is het *ontwerp van wet tot herstel der Nationale Schuld en tot vinding der fondsen, benoodigd tot stijving van 's lands kas*, door Zijne Koninklijke Hoogheid aan de Vergadering van Hun Edel Mogenden aangeboden, volgende hierna geïnsereerd:

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Financiën.*

» Het heeft U Edel Mogenden bij resolutie-commissoriaal van 6 Mei behaagd in handen van derzelver Gedeputeerden tot de zaken van Financiën, om consideratiën en advies, te stellen een ontwerp van wet tot herstel der Nationale schuld en tot vinding der fondsen, benoodigd tot stijving van 's lands kas, door Zijne Koninklijke Hoogheid aan de Vergadering van U Edel Mogenden aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden hebben in onderscheidene besognes dit onderwerp met dien ernst, die naauwkeurigheid en onpartijdigheid overwogen, die de belangrijkheid der zaak, de eerbied voor hunnen Souverein en hunne verantwoordelijkheid als leden eener Vergadering, die het geheele Nederlandsche volk vertegenwoordigt, gebiedend eischt, en zij hebben de eer aan U Edel Mogenden het resultaat van hunne deliberatiën over te leggen.

» U Edel Mogenden Gedeputeerden vonden in den eersten opslag zwarigheden; zij vonden vele (waarom zullen zij dit verzwijgen), zij vonden vele en gewigtige zwarigheden, die opgelost moesten worden, zouden zij met een verruimd gemoed U Edel Mogenden tot het aannemen van het voorstel van Z. K. H. durven adviseren.

Dat de toestand van 's lands schatkist zoodanig was, dat er een krachtdadig middel tot schraging van dezelve moest gevonden worden; dat dit middel spoedig moest werken; dat het op de minst drukkende wijze moest werken: dit zijn waarheden, die zij volkomen beseften, en het waren die waarheden, die zij tot maatstaf van hunne beoordeelingen van het aangeboden ontwerp aannamen.

De zwarigheden, die onder het oog van U Edel Mogenden Gedeputeerden kwamen, waren hoofdzakelijk (want kleinere, min beduidende bedenkingen vervielen aanstonds of werden beschouwd als onafscheidbaar van elken financiëlen maatregel), die zwarigheden waren hoofdzakelijk tot de volgende hoofdpunten te brengen.

Is de voorgestelde maatregel niet eene belasting? En zoo ja, is het dan niet eene belasting, die *alleen* op een gedeelte der natie drukt, en behooren niet de belastingen algemeen door alle klassen van ingezetenen gedragen te worden?

Dit was de eerste vraag, die U Edel Mogenden Gedeputeerden zich voorlegden. Dan bij nader inzien verviel het denkbeeld van belasting, en er bleef niets anders over dan dat van een middel tot herstel der Nationale Schuld, dat tevens geschikt was oogenblikkelijk in de behoefte des lands te voorzien. Dit laatste moest, ja, door oogenblikkelijke fournissementen van penningen geschieden; maar, om deze te vinden, is er eene wijze van voldoen, die op de naauwkeurigste berekeningen gegrond is, waardoor dit voor het *grootste gedeelte* der rentheffers *zonder de minste schade*, voor een *zeer gering gedeelte* met een *niets beduidend* verlies geschieden kan; terwijl voor *allen* het uitzigt geopend wordt van langzame, maar zekere en, naar mate van den voorspoed des lands, spoedigere verbetering hunner effecten, van eenmaal de twee derden, die men reeds verloren achtte, weder te erlangen met de drievoudige rente van de tegenwoordige toelage.

Tot dit uitzigt in deze trapsgewijze verbetering van het lot der rentheffers, waarvan zij *alleen* het voordeel hebben, wordt *door alle ingezetenen* bijgedragen, daar er ten minste jaarlijks eene som van twee millioen uit 's lands kas in de Amortisatiekas vloeit.

Eene bedenking van anderen aard, die, het vorige toegegeven zijnde, in overweging dient te komen, was de vrees van 's lands schuld aanmerkelijk te zien vermeerderen door het creëren van eene uitgestelde schuld, die tot werkelijke schuld overgaat. Dan ook deze bedenking was maar schijnbaar, daar inderdaad de tot werkelijke schuld jaarlijks overgaande vier millioenen slechts in plaats der vier geamortiseerde millioenen treden; terwijl daartegen de door den vermeerderden bloei des lands te wachten grootere som tot amortisatie uitzigt geeft van 's lands schuld langzamerhand te zien afnemen.

Er was nog eene bedenking, die geopperd zou kunnen worden: of er namelijk door het eenigzins van aard veranderen van onderscheiden renten aan de gehoudenis van den schuldenaar jegens den schuldeischer voldaan wordt. Dan geen oogenblik kon men eenige waarde aan dat denkbeeld blijven hechten, zoodra men bedacht, dat *deze* verandering geheel ten voordeele der rentheffers was, en dat zonder eene verandering de diepe wonde der tiercering nimmer kon geheeld worden.

Dit waren, Edel Mogende Heeren, die hoofdbezwaren, die opgelost dienden te worden. Dat de verpligtingen, die de Regering des lands zich oplegt, en de voordeelen, die zij belooft, *kunnen* gehouden worden, dit verwachten wij van derzelver wijsheid in het nemen van daartoe aan te wenden middelen, en de gesteldheid der zaken in Europa en onze ontluikende welvaart geven daartoe gegronde hoop.

Of zij het zal willen? Hiervoor is ons de persoon van onzen geërbiedigden Souverein waarborg, en de minste twijfeling zou beleedigend zijn voor hem, die met zoo vele opofferingen zich bij uitsluiting bezig houdt met de bevordering van het geluk en de welvaart des vaderlands.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, alles rijpelijk overwogen hebbende, de noodzakelijkheid van spoedige hulp gevoelende en buiten staat om eenig ander redmiddel op te geven, vinden, zoo zij al eenige kleine bedenkingen overhielden, eenige onvolledigheden bespeurden, zooals zij in alle financiële maatregelen en alle menschelijk werk zijn, zich verpligt U Edel Mogenden te adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich te vereenigen met het voorstel."

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, Hun Edel Mogende Gedeputeerden voor het uitgebragt rapport te bedanken en zich met hetzelve te conformeren, en is diensvolgens geconcludeerd.

Waarop de **President** tot de Commissie, bepaald door art. 68 der Grondwet, tot het overbrengen van het besluit van Hun Edel Mogenden aan Zijne Koninklijke Hoogheid voorslaat de heeren: van Lijnden van Blitterswijk en van Boetzelaar van Kijfhoek.

En om tevens den Griffier te gelasten, aan Zijne Koninklijke Hoogheid te vragen, wanneer het Hoogstdenzelve gelegen zou komen voornoemde Commissie te ontvangen.

En is conform geconcludeerd.

Waarop de Vergadering geadjourneerd is tot morgen, Zaturdag, te elf ure.

7DE VERGADERING.

VERGADERING VAN ZATURDAG 14 MEI 1814.

(GEOPEND TEN 11 URE.)

Ingekomen: 1°. verzoekschriften; 2°. missive van Z. K. H. omtrent het scheiden der Vergadering op reces.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren G. K. van Hogendorp, van Wickevoort Crommelin, van Heerdt tot Eversberg en Sweerts de Landas.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen een request van Sophia Lange, weduwe van Pieter Balthasar Oosthout, wonende te Loenen aan de Vecht, houdende verzoek om met eene of andere bediening, door eene vrouw waargenomen kunnende worden, gebeneficieerd te worden.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan dit request te stellen om consideratie en advies in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.

Is gelezen een request van Willem Meineling Hulverhout, wonende in 's Hage, houdende verzoek om geëmploijeerd te worden ter griffie.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan dit request te stellen in handen om consideratie en advies van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.

De **President** communiceert aan de Vergadering, dat bij hem ontvangen is eene missive van Z. K. H., houdende dat Hoogstdezelve geene zwarigheid vindt in het scheiden van de Vergadering op reces tot den 13den der eerstkomende maand Junij, volgende hierna geïnsereerd:

»Mijnheer de President! Er bestaat bij mij geene bedenking tegen het scheiden der Vergadering van de Staten-Generaal. 't Is reces tot den 13den der eerstkomende maand Junij, tegen welken tijd ik mij vleije, dat verschillende voorwerpen van algemeen belang, thans bij de Ministeriële Departementen bewerkt wordende of bereids bij den Raad van State in deliberatie, tot genoegzame rijpheid zullen gevorderd zijn, om dadelijk aan de overweging van Hun Edel Mogenden te worden voorgesteld.

»Waarmede ik u, Mijnheer de President, bevele in de bescherming Godes.

»'s Gravenhage, 14 Mei 1814.

»(*was get.*) WILLEM."

De **President** scheidt daarop de Vergadering tot den 13den Junij. (1)

(1) Den 13den Junij is geene zitting gehouden.

8STE VERGADERING. — 14 JUNIJ 1814.

Mededeeling van ingekomen stukken.

8STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 14 JUNIJ 1814.

Ingekomen: 1°. resolutie houdende benoeming van een lid der Vergadering; 2°. kennisgeving van de beëediging van eenige leden, door welke daarna wordt zitting genomen; 3°. missive van Z. K. H. ten geleide van het vredes-tractaat; aangenomen voor notificatie en benoeming van eene commissie tot aanbieding van een adres aan Z. K. H.; 4°. concept-publicatie en wet tot beteugeling der desertie; gesteld in handen der Commissie voor de militaire zaken.

Praeside: de heer van **van Lynden van Hoevelaken**.

Praesentibus: alle leden, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van der Heyden van de Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, Calkoen, Alberda van Ekenstein, van Heiden tot Reinestein en Verheijen.

De notulen van de vorige Vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen de resolutie, houdende benoeming van den heer F. C. de Jonge tot lid van de Vergadering der Staten-Generaal voor de provincie Zeeland.

Is insgelijks gelezen een extract uit het register der beëedigingen bij den Souvereinen Vorst der Vereenigde Nederlanden, waaruit blijkt, dat op den 13den Junij 1814 de eed voor de leden van de Vergadering der Staten-Generaal, benevens de eed van zuivering afgelegd is in handen van den Secretaris van Staat, Vice-President van den Raad van State, door de heeren Timon Cornelis baron van Heerdt tot Eversberg, Jacob Dirk baron Sweerts de Landas en François Cornelis de Jonge.

Waarop voornoemde heeren door den Griffier ter Vergadering worden binnengeleid en hun de voor hen bestemde plaatsen worden aangewezen.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 14 Junij, aan de Vergadering kennis gevende van het sluiten van den vrede tusschen de Gealliëerde Mogendheden en Zijne Allerchristelijkste Majesteit, volgende hierna geïnsereerd. (1)

EDEL MOGENDE HEEREN!

Het is voor Ons eene uitstekende voldoening, U Edel Mogenden, bij de hervatting van dezelver werkzaamheden, te kunnen geluk wenschen met het sluiten van den algemeenen vrede.

Het tractaat deswege, tusschen de geallieerde mogendheden en Zijne Allerchristelijkste Majesteit gemaakt, opent het heugelijk vooruitzigt op eene langdurige rust onder alle volken, die de sporen van het onheil, dat zoovele twisten en beroerten hebben aangebragt, binnen weinige jaren uitgewischt hebben zal.

U Edel Mogenden zullen niet zonder de genoegelijkste gewaarwordingen in dat tractaat de bepaling hebben opgemerkt, waarbij het geheele Vaderland, zoodanig als het, dank zij den Goddelijken zegen en Onze gemeenschappelijke pogingen, bereids hersteld geworden is, nader, door den eenstemmigen wil der magtigste Souvereinen van Europa, bevestigd is en gewaarborgd. Wij houden Ons overtuigd, dat de kalmte en de gerustheid, welke deze in allen opzigte gunstige omstandigheden behooren in te boezemen, den heilzaamsten invloed zullen uitoefenen op de overweging der wetten en verordeningen, die 's lands welvaart en roem hoe langer hoe meer moeten uitbreiden en verzekeren.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Zijne Koninklijke Hoogheid,

De Algemeene Secretaris van Staat,
(*get.*) A. R. FALCK.

Waarop gedeliberéerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, voormelde missive voor notificatie aan te nemen en voorts om Z. K. H., bij een plegtig Adres, namens deze Vergadering dank te betuigen voor de gegeven communicatie en het uitstekend genoegen te kennen te geven, dat Hun Edel Mogenden ontwaar zijn geworden bij de bepalingen, door dat tractaat gemaakt, waardoor het dierbaar vaderland door de magtigste Souvereinen van Europa in deszelfs integriteit bevestigd en gewaarborgd wordt, en dat dit Adres op morgen door eene Commissie van twee leden dezer Vergadering zal overgebragt worden; zijnde tot deze Commissie benoemd de heeren Steengracht van Oosterland en Pesters van Cattenbroek.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 12 Junij, ten geleide van een concept-publicatie en wet, houdende maatregelen tot beteugeling der desertie van het krijgsvolk, volgende gemelde concept-wet hierna geïnsereerd:

CONCEPT-PUBLICATIE EN WET, *houdende maatregelen tot beteugeling der desertie van het krijgsvolk.* (1)

Eerstelijk, dat geene voerlieden, veerschippers of andere soortgelijke personen eenige onder-officieren of manschappen, tot de landmagt van dezen Staat behoorende, in hunne schuiten, schepen, vaartuigen, wagens of rijtuigen zullen mogen innemen en overbrengen, zonder dat hun alvorens gebleken zij, dat dezelve van eene behoorlijke pas zijn voorzien; en dat alle commissarissen van schuiten en andere veeren daarop zorgvuldig zullen moeten letten, op poene, dat de schuldige of nalatige commissaris, schipper of voerman zal verbeuren zoodanige geldboete, als door den regter zal worden bepaald, mits niet te boven gaande de somma van *twee honderd* gulden, en dat zelfs, ingevalle van verregaande nalatigheid of opzettelijk verzuim, dezelve met privatie hunner bediening zullen worden gestraft.

Ten tweede, dat, almede op verbeurte van eene boete, niet te boven gaande gelijke som van *twee honderd* gulden, geene ingezetenen, hetzij dezelve al of niet logement houden, eenige zoodanige onder-officieren of manschappen zullen mogen logeren of herbergen, tenzij aan hen de verlofpassen of paspoorten van zoodanige onder-officieren of manschappen zullen vertoond en dezelve bij het plaatselijk bestuur zullen zijn gevisëerd.

Zullende de logementhouders of herbergiers, welke hieraan mogten contraveniëren, bovendien, met intrekking van hunne acten of admissiën, kunnen worden gestraft, indien de regter daartoe termen mogt vinden.

(1) Deze missive is ook opgenomen in de *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 139; M. Stuart, *Jaarboek van* 1814, blz. 210.

(1) Het rapport over de voormelde concept-publicatie werd uitgebragt in de zittingen van 15 en 21 Junij.

De den 25sten Junij gearresteerde wet komt voor in *Staatsblad* 1814, nº. 72, *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 154, waarbij gevoegd zijn de considerans en de volgende slotbepaling: „En opdat niemand hieraan ignorantie pretendere, zal deze op de gebruikelijke wijze gepubliceerd en in het *Staatsblad* geïnsereerd worden. Zie ook M. Stuart, *Jaarboek* 1814, blz. 282.

Eindelijk, dat alle ingezetenen, welke voorbedachtelijk aan eenige onder-officieren of manschappen burgerkleederen zullen hebben gegeven, geleend, verkocht of bezorgd, ten einde derzelver desertie te begunstigen, met een jaar gevangenis of ook, naar omstandigheden, met eene geldboete van *driehonderd* tot *een duizend* gulden zullen gestraft worden.

Zullende de eene helft van alle de voorschreven geldboeten genoten worden door den aanbrenger en de wederhelft van dezelve in 's lands kas moeten gestort worden.

Lastende en bevelende Wij Onzen procureur-generaal, mitsgaders alle officieren van justitie en politie, regters, magistraten en plaatselijke besturen, een' ieder, voor zooverre het hem aangaat, naauwkeurig toe te zien en door hunne dienaren, suppoosten en onderhoorigen te doen toezien, dat zich geene deserteurs onder hun ressort of in hunne gemeenten ophouden, mitsgaders, dat de bepalingen, verordeningen en penaliteiten, deswege bij deze gemaakt en gestatueerd, zonder oogluiking en met alle gestrengheid worden achtervolgd en toegepast.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voormelde concept-publicatie en wet te stellen in handen van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerde tot de Militaire zaken.

Waarop de Vergadering geadjourneerd is op morgen, Woensdag, om 12 uur.

Adres naar aanleiding van den gesloten vrede. — Rapport betreffende concept-wet desertie. — Mededeeling van ingek. concept-wet.

9DE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 15 JUNIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Mededeeling van het adres, wegens het sluiten van den vrede aan Z. K. H. aangeboden. — Rapport uitgebragt over de concept-publicatie en wet betreffende de desertie; de publicatie ook gesteld in handen van Gedeputeerden tot de zaken der justitie. — Ingekomen: missive van Z. K. H. met eene concept-wet omtrent het sloopen van gebouwen; gesteld in handen van de Gedeputeerden voor de Binnenlandsche Zaken.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van der Heyden van de Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, Calkoen, Deutz van Assendelft, van Bommel, Huyssen van Kattendyke en Alberda van Ekenstein.

De notulen der vorige Vergadering worden gelezen en geresumeerd; gelijk mede gelezen en gearresteerd is het Adres aan Z. K. H., zooals het door de resolutie van gisteren bepaald was om door eene Commissie van twee leden dezer Vergadering aan Z. K. H. te worden aangeboden, volgende hierna geïnsereerd: (1)

DOORLUCHTIG VORST EN HEER!

Niets was geschikter, om de Staten-Generaal met ijver en opgeruimdheid hunne werkzaamheden weder te doen hervatten, dan de mededeeling, die het U. K. H. goedgunstig behaagd heeft aan hen te geven van het sluiten van den algemeenen vrede.

Was het reeds op zich zelve eene heugelijke tijding, waarin zij als menschen, als leden van de groote maatschappij der volkeren, deelen, te vernemen, dat er een einde gemaakt was aan het verspillen van zooveel menschenbloed, aan de twisten en beroeringen, die uit alle werelddeelen een kreet van jammer en ellende deden opgaan, zij werden onuitsprekelijk verblijd, als ingezetenen van Nederland en als vertegenwoordigers van het Nederlandsche volk, hun vaderland, hun geheele vaderland door de bestelling van den Opper-regeerder te zien deelen in dien zegen en door de magtigste Souvereinen van Europa in deszelfs integriteit en onafhankelijkheid erkend, bevestigd en gewaarborgd.

De Staten-Generaal, vervuld met gevoelens van dankbaarheid jegens het Opperwezen, aan wien zij met ootmoed hunne redding en bewaring toekennen, zijn tevens, Doorluchtig Vorst en Heer! aangedaan met erkentenis voor de veelvuldige pogingen, die U. K. H. onophoudelijk en met zooveel inspanning en ernst aangewend heeft om dit heilzaam doel te bereiken en het vaderland wederom op het spoor van inwendige welvaart en uiterlijke achting en luister onder de Europesche volkeren te brengen. Zij hebben de eer U. K. H. met het welgelukken dezer pogingen geluk te wenschen; terwijl zij tevens, bij deze plegtige gelegenheid, U. K. H. de verzekering geven van hunne bereidwilligheid en ijver, om met U. K. H. mede te werken tot het bevorderen van dat groote oogmerk.

Wij hebben de eer, met den diepsten eerbied te zijn, Doorluchtigst Vorst en Heer! van Uwe Koninklijke Hoogheid

De onderdanige en getrouwe Dienaren en Onderdanen,

DE STATEN DER VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Militaire Zaken, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van den 14den Junij gesteld is om consideratiën en advies eene concept-publicatie en wet, houdende maatregelen tot beteugeling der desertie van het krijgsvolk, door Z. K. H. bij missive van 12 Junij aan deze Vergadaring tot een onderwerp van hare raadplegingen aangeboden; volgende het voorzegd rapport hierna geïnsereerd:

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden voor de Militaire Zaken.*

» Het heeft U Edel Mogenden behaagd bij resolutie-commissoriaal van den 14den Junij in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Militaire Zaken om consideratiën en advies te stellen eene concept-publicatie en wet, houdende maatregelen tot beteugeling der desertie van het krijgsvolk, door Z. K. H. bij missive van 12 Junij aan deze Vergadering tot een onderwerp voor hare raadplegingen aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, in overweging genomen hebbende de volstrekte noodzakelijkheid, die er is, om de desertie der militairen door strengere middelen tegen te gaan dan die, welke thans ter beschikking van het Gouvernement staan, en in de door Z. K. H. aangeboden concept-publicatie en wet de gepaste maatregelen vindende tot beteugeling van desertie, vinden zich verpligt U Edel Mogenden te adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich te vereenigen met het voorstel."

De **President** proponeert, daar dit onderwerp rakende is delicten, door burgeren te begaan, of men ook zoude oor leelen, dat deze publicatie en wet diende gesteld te worden in handen van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de zaken der Justitie.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voornoemde publicatie en wet te stellen om consideratie en advies in handen van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de zaken der Justitie, en inmiddels het rapport van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Militaire zaken te houden in advies.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van den 12den Junij, ten geleide van eene concept-wet omtrent het sloopen en amoveren van gebouwen, volgende hierna geïnsereerd:

CONCEPT-WET *omtrent het sloopen en amoveren van gebouwen.* (1)

Art. 1

Geene slooping of amotie van eenig gebouw, onder welken naam ook, binnen eene stad of andere plaats gelegen of daarvan een onmiddellijk gedeelte uitmakende, zal, van nu af aan, mogen geschieden, vóór en aleer daartoe van den Burgemeester of van het plaatselijk bestuur der gemeente, waaronder zoodanig gebouw behoort, expres consent zal zijn bekomen; wordende aan de plaatselijke besturen respectivelijk het toestaan of weigeren van zoo-

(1) Dit adres komt voor in *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 139; M. Stuart, *Jaarboek* 1814, blz. 210—211.

(1) Het rapport over de voormelde concept-wet is uitgebragt in de vergadering van 21 Junij 1814.

De den 25sten Junij gearresteerde wet is opgenomen in het *Staatsblad* van 1814, n°. 73. In die uitgegeven wet komt nog voor de considerans en een 8ste artikel, luidende:

„De tegenwoordige wet, waarvan de uitvoering is opgedragen aan den eersten president van het Hoog-geregtshof en aan de Departementen van Binnenlandsche Zaken en Financiën, zal worden geïnsereerd in het *Staatsblad*.

Zie ook *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 135, en M. Stuart, *Jaarboek* 1814, blz. 373—374.

danig consent, naar bevind van zaken en zoo als zij met het algemeen belang hunner gemeente meest overeenkomstig zullen vinden, bij deze overgelaten, behoudens niettemin den weg van doleantie aan de Staten der provincie voor hen, welke zich met de uitspraak van het plaatselijk bestuur mogten bezwaard oordeelen.

Art. 2.

Ieder eigenaar van een dergelijk gebouw, welke van een zoodanig consent voorzien zal zijn, zal, zonder eenige verdere permissie te behoeven, mits alvorens voldaan hebbende aan het hierna bij art. 4 en volgende artikelen bepaalde, de slooping of amotie mogen effectuëren.

Art. 3.

Alle gebouwen, woningen en buitenplaatsen, onder welken naam ook, welke niet binnen eene stad of plaats zijn gelegen en daarvan geen onmiddellijk gedeelte uitmaken, zullen, als bevorens, door de eigenaren, zonder eenig consent te behoeven, kunnen worden geamoveerd, mits insgelijks alvorens aan het bepaalde bij art. 4 en volgende artikelen voldaan hebbende, en na voorafgaande kennisgeving van het voornemen aan de plaatselijke regering en den ontvanger der directe belastingen.

Art. 4.

Van de gebouwen, die zouden mogen worden gesloopt of geamoveerd, zonder dat een ander gebouw van gelijke waarde in de plaats wordt gezet, zal de reële belasting, op zulk een gebouw van 's Lands wege of plaatselijk opgelegd, gedurende den tijd van tien jaren moeten betaald worden; zullende de berekening worden gedaan naar de hoegrootheid der belasting, ten tijde der slooping bestaande.

Art. 5.

Dit tijdperk van tien jaren zal een aanvang nemen met het jaar, waarin de slooping of amotie zal zijn begonnen, en de negen daarop volgende jaren voortduren.

Art. 6.

Tot securiteit van de betaling der belasting, in art. 4 vermeld, en alvorens tot eenige amotie, in welk der bij artt. 1, 2 en 3 omschrevene gevallen dezelve ook zoude mogen plaats hebben, over te gaan, zal door dengene, die de afbraak of slooping wenscht te doen, en ten genoege van den ontvanger der directe belastingen, aan wien de betaling behoort te geschieden, en van het plaatselijk bestuur respectivelijk, moeten worden gesteld voldoende cautie, waarvan de natuur door denzelven ontvanger zal moeten worden bepaald, even als zulks, wat de plaatselijke belasting aangaat, door het plaatselijk bestuur zal worden beoordeeld en bepaald, met vrijheid echter voor den eigenaar, om de gevorderde betalingen dadelijk bij de amotie te doen.

Art. 7.

Gelijke cautie, en mede ter beoordeeling van het plaatselijk bestuur, zal door hem, die de afbraak of amotie verlangt te doen, moeten worden gesteld ten behoeve van de eigenaren der naast aan het te amoveren gebouw belendende perceelen, en ter verzekering der voldoening van zoodanige kosten, als er mogten worden vereischt tot reparatie der schade, die, ingevolge tauxatie van de plaatselijke rooimeesteren, aan die perceelen of een derzelve gedaan, door de afbraak of de amotie mogt veroorzaakt zijn; zullende tien jaren na de volbragte amotie, op eene declaratoir van dezelve rooimeesteren, behelzende, dat er geene schade daaraan is veroorzaakt, de gestelde cautie dadelijk kosteloos worden opgeheven en geroijeerd.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voornoemde concept-wet te stellen om consideratiën en advies in handen van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden voor de Binnenlandsche Zaken.

Waarop de Vergadering geadjourneerd is op Donderdag om 12 ure.

Verslag uitgebragt omtrent aanbieding van een adres. — Aanbieding van een ontwerp van wet betreffende belastingen en ontlastingen.

10DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 16 JUNIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Verslag uitgebragt door de Commissie, belast met het aanbieden van een adres aan Z. K. H. — Ingekomen eene missive van Z. K. H. met eene concept-wet tot het daarstellen van bepalingen over de temporaire belastingen en ontlastingen; gesteld in handen van de Gedeputeerden voor Commercie en Koloniën en daarna van de Gedeputeerden voor de Financiën.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Lynden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van der Heyden van de Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, Calkoen, Deutz van Assendelft, van Bommel, Huyssen van Kattendyke en Alberda van Ekenstein.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De heer **Steengracht van Oosterland** doet rapport namens de Commissie, op den 14den Junij benoemd tot het overbrengen van een plegtig Adres aan Z. K. H., houdende: dat de Commissie, door den Griffier onderrigt zijnde, dat Z. K. H. om drie ure dezelve zoude ontvangen, zich van de plaats dezer Vergadering in eene koets, voorafgegaan door twee boden van de Staten-Generaal, met ongedekten hoofde, naar het Paleis begeven en áldaar de eer gehad heeft het voormeld plegtig Adres aan Z. K. H. te overhandigen, hetwelk door Hoogstdenzelve op de welmeenendste wijze is aangenomen.

En is het rapport voor notificatie aangenomen en zijn de heeren leden der Commissie voor het gerapporteerde bedankt.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van den 12den Junij, ten geleide van eene concept-wet tot het daarstellen van bepalingen over de temporaire belastingen en ontlastingen, volgende dezelve missive en concept-wet hierna geïnsereerd:

EDEL MOGENDE HEEREN!

Het plakkaat van den 31sten Julij 1725 onderging voorheen jaarlijks eenige veranderingen en wijzigingen, en na hetzelve bij Ons besluit van den 7den December jl. te hebben verklaard voor een algemeenen grondslag bij den ophef der convoijen en licenten, is het Ons om verschillende redenen, en niet alleen voor het belang van 's lands kasse, maar ook voor het belang der commercie, dienstig en noodzakelijk voorgekomen de veranderingen, welke de tegenwoordige omstandigheden aanraden, bij de wet te bepalen.

Het ontwerp, dat Wij U Edel Mogenden bij dezen ter overweging en bekrachtiging doen toekomen, is de vrucht van een naauwkeurig en bedaard onderzoek en zal, naar Wij vertrouwen, gedurende het overige van dit jaar aan de behoeften van den handel beantwoorden, in afwachting van het resultaat, dat de door Ons reeds bevolen geheele revisie van het tarief der inkomende en uitgaande regten aanbieden zal.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Gods heilige bescherming.

's Hage, 12 Junij 1814.

(*was get.*) WILLEM.

(*lager stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*get.*) A. R. FALCK."

CONCEPT-WET *tot het daarstellen van bepalingen over de temporaire belastingen en ontlastingen.* (1)

Art. 1.

Worden vastgesteld de navolgende bepalingen betrekkelijk de temporaire belastingen en ontlastingen van eenige hierna genoemde speciën en andere alteratiën in het tarief van den 31sten Julij 1725, welke zullen stand houden gedurende dit loopende jaar en alzoo zullen expireren den 31sten December 1814.

Vooreerst, het verbod van uitvoer van *allerlei oud lood*, laatstelijk geconfirmeerd bij de wet van den 29sten December 1809, wordt opgeheven.

Ten tweede, de vrijdom van regten op den *uitvoer* van *inlands gefabriceerde suikeren en stroopen*, bij resolutie van de Staten-Generaal van den 21sten Februarij 1788 geaccordeerd, wordt op denzelfden voet en alle dezelfde precautiën en declaratoiren gecontinueerd.

Ten derde, onder het verbod van uitvoer van alle tot de fabrieken en trafieken behoorende *gereedschappen* zullen voortaan mede begrepen zijn de gebruikte *suikerbakkers-potten* en *vormen*.

Ten vierde, de *wollen* (de katoenen uitgezonderd) worden op den invoer vrijgesteld van de premie of het verhoogde veilgeld en van het konvooi en licent, in zooverre dat van de wollen alleen zal moeten worden betaald *vijftien* stuivers per baal inkomende en *één* gulden uitgaande, zonder onderscheid van gewigt en waarde, behoudens de keuze van den aangever, om, in cas hij zulks alzoo geraden of voordeeliger zoude vinden, zijne wollen, met opgave van gewigt, te waarderen en daarvan te betalen drie vierde percent of *vijftien* stuivers van de waarde van *honderd* gulden inkomende en één en een half percent of *dertig* stuivers van de waarde van *honderd* gulden uitgaande, alles op den voet en conform de orders van den lande en onder de penaliteiten, bij het generaal plakkaat van 31 Julij 1725 tegen het frauderen in gewigt en waarde gestatueerd, zijnde hieronder niet begrepen de inlandsche wollen, welker regten worden gesteld op den voet als bij het tarief van 31 Julij 1725 is bepaald, en zulks zonder onderscheid van heelen, halven en kwartalen of van welk gewigt of waarde, zullende, voor zooveel bij het uitgaan geene geheele maar gedeelten van balen worden uitgevoerd, in zulk geval van zoodanig gedeelte van de waarde, zooals boven is bepaald, moeten betaald worden.

Ten vijfde, bij voortduring zal blijven stand grijpen de alteratie, in de lijst van 1725 met opzigt tot de *ruwe* en *buiten Europa geraffineerde suikeren* gemaakt, en zal, dienvolgende, van alle deze suikeren, onder genot van tarra, van de zakken en balen van 10 percent, van de vaten van 15 percent en van de kisten van 20 percent, inkomende worden betaald *zes* stuivers van iedere honderd pond.

Zullende van dezelve suikeren, uitgaande over zee en langs de

(1) De rapporten over deze concept-wet werden uitgebragt in de vergaderingen van 22 en 23 Junij 1814.

De den 25sten Junij gearresteerde wet werd opgenomen in het *Staatsblad* van 1814, nº. 70, waarin mede werd opgenomen de considerans en eene slotbepaling, luidende: „De tegenwoordige wet, waarvan de uitvoering is gedemandeerd aan Onzen Secretaris van Staat voor de financiën, zal worden geïnsereerd in het *Staatsblad*." Zie ook de *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 156, en M. Stuart, *Jaarboek* 1814, blz. 332—338.

Zeeuwsche stroomen, worden geheven *vijftien* stuivers per 100 pond, doch uitgaande per as of langs de rivieren, van ieder 100 pond *dertig* stuivers.

Ten zesde, de belasting van *vijftien* stuivers per aam op de uitgaande olie van zaad blijft voor alsnog opgeheven.

Ten zevende, het uitgaande regt op de *tabaksbladeren* van alle soorten (inlandsche daaronder begrepen), welke bij de lijst van 31 Julij 1725 zijn belast met *vijf* gulden, zal almede blijven gemodereerd, in dier voege, dat de buitenlandsche, zoowel met opzigt tot den uitvoer over zee, langs de Wadden en Zeeuwsche stroomen, als met opzigt tot den uitvoer te lande en langs de rivieren, mitsgaders de inlandsche insgelijks te lande en langs de rivieren in het generaal, op *twee* gulden van de waarde van *honderd* gulden zal blijven bepaald, buiten en behalve de premie of het extraordinaire veilgeld, waarvan de *inlandsche tabaksbladeren* alleen, volgens resolutie der Staten-Generaal van den 21sten Junij 1691, blijven geëximeerd, gelijk mede alle binnen deze landen gefabriceerde *rook-* en *kaauwtabak*, *andouilles*, *sigaren*, alsmede *gekapte*, *gemalen*, *gesponnen* en *gekorven tabak*, *karotten* en *snuif*, mitsgaders *geplette tabaksteelen* in het algemeen, uitgaande, van het extraordinaire veilgeld, alsmede van het één pct. uitgaande regt zullen zijn geëximeerd en ontheven.

Zullende van de ongeplette tabaksteelen, uitgaande, van de *honderd* gulden worden betaald *twee* gulden, en de inlandsche alleen worden vrijgesteld van het één pct. premie of veilgeld.

Ten achtste, van alle aardewerk zal, bij het inkomen, conform de lijst van 31 Julij 1725, worden geheven van de waarde van *honderd* gulden *acht* gulden, doch komende van Keulen of daaromtrent, *vijf* gulden van de *honderd* gulden, desnogtans, dat, bij continuatie, gelijk zulks sedert den 25sten November 1771 is geschied, alle roode en geele aarden potten, geheel of gedeeltelijk gelood zijnde en gemeenlijk genoemd Frankfortsche potten, om het even van waar, hetzij dezelve te lande of langs de rivieren zullen worden ingevoerd, onderscheiden van eenig aardewerk en dus onder derzelver eigen benamingen zullen moeten worden aangegeven, en daarvoor aan inkomend regt betaald *zes* stuivers per worp.

Ten negende, de orders, bij resolutie der Staten-Generaal van 30 Mei en 23 Junij, n°. 1774, omtrent de inkomende en uitgaande *tras* of *duifsteen* gesteld, worden gecontinueerd.

Ten tiende, almede zullen bij voortduring de regten op het inkomen van *ijzeren nagels* of *spijkers* blijven verminderd op *drie* gulden de 100 pond; terwijl dat artikel van de uitgaande regten geheel blijft vrijgesteld. De spijkers, *transito* naar Portugal verzonden wordende, zullen in allen deele en onder dezelfde conditiën gelijk gesteld worden met die, welke naar Spanje worden uitgevoerd, volgens resolutie van Hun Hoog Mogenden, in dato 7 Februarij 1752.

Ten elfde, de uitgaande en inkomende regten op de *Rijnsche* en *Moezelwijnen* zullen in diervoege blijven gemodereerd, dat op het inkomen van ieder voeder van zes amen overlandsche ritsing, de aam gerekend tot vier ankers, zal worden geheven *drie gulden* in plaats van *vijf gulden*, en op het uitgaande *twee gulden* in plaats van *vijf gulden*.

Ten twaalfde, het uitgaande regt van de honderd riem papier van alle soorten (uitgezonderd blaauw), waarvan de riem boven de twee gulden waardig is, blijft bij continuatie gemodereerd op *een* gulden. — Zullende voorts het papier, beneden de *twee* gulden per riem waardig, mede bij voortduring blijven gemodereerd op *tien* stuivers, met de clausule in geval van benadering tot *twee* gulden, zonder oplage, zooals bij de wet van 31 Julij 1725 is bepaald; terwijl het uitgaande regt op het blaauw papier, klein formaat, bij continuatie wordt gemodereerd op *een* gulden de 100 riem en het groot formaat op *twee* gulden de 100 riem, en wordt voorts het bordpapier, mitsgaders het meubel- en muziekpapier op het uitgaan belast met *een* pct. van de waarde, doch zal van het misdruk, uitgaande, worden betaald *twee* gulden van de waarde van honderd gulden, en zal voortaan van alle wit, graauw en blaauw of zoogenaamd suikerbakkerspapier, inkomende, worden betaald 15 pct. der waarde; blijvende eindelijk alle soorten van papier, met uitzondering evenwel van het misdruk, van de betaling der premie of het extraordinaire veilgeld op het uitgaan vrijgesteld, en onverminderd het verbod, in de hieropvolgende paragraaf omschreven.

Ten dertiende, de wet van den 19den December 1803, waarbij de uitvoer van *onbruikbaar* en *gescheurd papier*, alsmede van *gebruikt* oud *linnengoed*, mitsgaders van alle *gedragen linnen kleederen*, welke slechts *één pond* waarde houden of met het gewigt verkocht worden, tot en met den 24sten October 1814 is verboden, wordt nu vooralsdan voor vijftien jaren gecontinueerd; onder welk verbod ook het *onbruikbare ongescheurde papier*, alsmede *oud* en *afgesleten vischwant*, *gebroken* en *aan stukken gekapt* en *gespluist touwwerk* en andere *lompen* moeten begrepen worden.

Ten veertiende, voortaan wordt alle *invoer van papier*, voorzien met de namen of merken van eenige binnen dezen lande exterende papierfabrieken, verboden, op poene van confiscatie van al het zoo ingevoerd wordende papier, en verbeurte daarenboven van eene boete van *één honderd* gulden, wanneer de quantiteit bedraagt vier riemen of minder, en bovendien eene boete van *vijf en twintig* gulden voor iedere riem papier, excederende de voorschreven quantiteit van vier riemen, alles te verbeuren voor den invoerder of dengene, die tot den voorschreven invoer last of bevel gegeven, of daaraan eenig part of deel heeft, en eindelijk op verbeurte van de schepen, schuiten, karren, wagens en andere vervoer- of vaartuigen, rijtuigen en paarden, waarmede voorzeide invoer zal zijn geschied.

Ten vijftiende, het gestatueerde, bij de publicatie van 4 Mei 1804, opzigtelijk den uitvoer van de haard-assche, zal voortdurend worden geobserveerd, met betrekking zoo tot den gepermitteerden uitvoer zelve, als met relatie tot het uitgaande regt van *vijf* gulden per last, waaraan dezelve bij die publicatie is gesubjecteerd.

Ten zestiende, de belasting van *drie* gulden *vijftien* stuivers van elke uit te voeren honderd pond boter zal bij voortduring worden ingevorderd, met dien verstande, dat een vierendeel op niet minder dan 80, en een achtste op niet minder dan 40 pond zal mogen worden aangegeven.

Ten zeventiende, allerlei hout, komende uit Noorwegen en de Oostzee met een ongebroken last, zal betalen bij het last, te rekenen naar de Hollandsche maat-cedulle, met een derde verhooging van dezelve.

Ten achttiende, het *ajuinzaad* en alle andere *hofzaden* worden van het uitgaand regt vrijgesteld, met expresse uitzondering echter van alle die zaden, welke met namen bij de lijst van 1725 zijn vermeld, als: het *mosterd-*, *krok-*, *deder-* en *klaverzaad*, en *alpistre* of *kanariezaad*, het *anijszaad* en *komijn*, mitsgaders *alle de oliezaden*, als op welke de voorschreven vrijstelling niet is van applicatie.

Ten negentiende, van het *medicinaal hout*, inkomende, zal worden gevorderd *een en een half percent*, en uitgaande *drie percent* van de waarde.

Ten twintigste, van de *Sileziger bontjes*, mitsgaders van het *Elberfeldsch* en van de zoogenaamde *buiten'slands gefabriceerde Vriesche bonten*, van *katoen* en *garen* of de zoogenaamde *katoenen Vriesche bonten* zal op het inkomen worden geheven één percent van de waarde.

Ten een en twintigste, van het *wit naaigaren*, inkomende, zal worden betaald *vijf* gulden van de honderd pond.

Ten twee en twintigste, van de *klompen* en *holsblokken*, inkomende, zal worden betaald vijf percent van de waarde.

Ten drie en twintigste, van het *damast* en *servetgoed*, mitsgaders van de *linnens* in het generaal zullen worden betaald zoodanige inkomende en uitgaande regten, als waarop dezelve primitivelijk bij de lijst van den 31sten Julij 1725 onder de benaming van *lijnwaden* van allerhande soorten zijn aangeslagen.

Ten vier en twintigste, van het *lint* van *saijette*, *wolle*, *garen* en *katoen*, *met* of *zonder klatergoud* of *zilver*, inkomende, zal *tien* percent van de waarde, en van het *fluweelen lint*, inkomende, *vijf* percent van de waarde worden betaald.

10de VERGADERING. — 16 JUNIJ 1814.

Aanbieding van een ontwerp van wet betreffende belastingen en ontlastingen.

Ten vijf en twintigste, van de *meekrappen*, inkomende, zal worden geheven: van de *fijne* en *onberoofde*, *één gulden*, van de *gemeene*, *twaalf* stuivers, en van de *mullen*, *zes* stuivers de honderd ponden.

Ten zes en twintigste, van de *lakenen* en *kazimieren* zal worden betaald, *geverwd* en *ongeverwd*, *drie percent* van de waarde inkomende, en *twee percent* uitgaande.

Ten zeven en twintigste, het inkomende regt van de waarde der *stammetten*, *karzaijen*, *duffels*, *saaijen*, *baaijen*, *kalmukken*, *vlaggedoek* en al hetgeen bij de lijst van 1725 is begrepen onder de benaming van alle *andere manufacturen*, gewerkt van *wol enz.*, zal insgelijks zijn *drie pct.* van de waarde, inkomende, *geverwd* en *ongeverwd*, mitsgaders *twee gulden* van de waarde van *honderd* gulden, bij het uitgaan.

Ten acht en twintigste, het bij vroegere wetten gestatueerd verbod van invoer op de *Engelsche*, *Schotsche* en *Iersche kousen* wordt bij deze ingetrokken en opgeheven; de inkomende en uitgaande regten van deze *kousen* en alle andere, van welken oorsprong ook, zullen gelijk zijn aan die, welke op de manufacturen in de voorgaande paragraaph zijn vastgesteld.

Ten negen en twintigste, van de *spelden* zal, voor inkomende regten, worden geheven *tien stuivers* van het dozijn van *twaalf duizend*.

Ten dertigste, van het ruw en *ongehekeld vlas* zal, uitgaande, worden betaald *twee pct.* van de waarde.

Ten een en dertigste, de *tabakspijpen* worden vrijgesteld van het uitgaande regt.

Ten twee en dertigste, voortaan wordt de *pijpaarde* van de inkomende regten ontheven.

Ten drie en dertigste, de *haring* van de visscherij dezer landen wordt gelibereerd en vrijgesteld van de uitgaande regten; insgelijks wordt van de uitgaande regten vrijgesteld de *zoutevisch* van de visscherij dezer landen, mitsgaders de inlandsche *ansjovis*, op den voet van het plakkaat der Staten-Generaal van den 9den Mei 1750 en volgende concessiën.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorzeide concept-wet te stellen om consideratie en advies in handen van Hun Edel Mogenden Gedeputeerden voor Commercie en Koloniën, om, na bekomen rapport, nader gesteld te worden in handen van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden voor de Financiën.

Waarop de vergadering is geadjourneerd op Dingsdag ten 12 ure.

11DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 21 JUNIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: 1°. missive van den Algemeenen Secretaris van Staat, omtrent de benoeming van hare Commiesen van Staat voor de dienst der Vergadering; 2°. missive van Z. K. H., ten geleide eener concept-wet omtrent de heffing van de belasting op het gemaal. — Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Zaken van Justitie over de concept-wet tot beteugeling der desertie; besloten conform dat rapport en het in advies gehouden rapport over hetzelfde ontwerp van de Gedeputeerden tot de Militaire Zaken. — Gelezen het rapport over de concept-wet omtrent het sloopen en amoveren van gebouwen; conform het rapport besloten.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, Calkoen, Collot d'Escury van Heinenoord, Deutz van Assendelft, Huyssen van Kattendyke, Alberda van Ekenstein en Repelaer.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van den Algemeenen Secretaris van Staat, van 20 Junij, houdende officiële kennisgeving van de door Z. K. H. gedane benoeming van de heeren de Witte van Citters en Gevers tot commiesen van Staat, gedesigneerd voor de dienst bij de Vergadering der Staten-Generaal, benevens dezelven tot dispositie van Hun Edel Mogenden stellende, hierna geïnsereerd.

» 's Gravenhage, den 20sten Junij 1814.

» Toen Z. K. H. onlangs een besluit nam betrekkelijk tot de inrigting der Algemeene Staatssecretarie, heeft het Hoogstdezelve behaagd daarbij te benoemen eenige commiesen van Staat, met het oogmerk om aan jonge lieden, in die betrekking geplaatst, gelegenheid te verschaffen, om, door het uitvoeren van commissiën van vertrouwen en het bijwonen van belangrijke deliberatiën, zich tot administrative bedieningen te bekwamen.

» Z. K. H. heeft tevens de heeren de Witte van Citters en Gevers als zoodanige commiesen van Staat gedesigneerd voor de dienst bij de Vergadering der Staten-Generaal, waarvan ik het doelmatig geacht heb, U, Mijnheer de President, op eene officiële wijze te verwittigen, hen, mits deze, stellende ter dispositie van Hun Edel Mogenden.

» *De Algemeene Secretaris van Staat,*

» (*get*) A. R. FALCK."

Den Heere President
van de Vergadering der Staten-Generaal.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voormelde missive voor notificatie aan te nemen, voorts gemelde commiesen van Staat te stellen ter dispositie van den Griffier tot zijne adsistentie, en hen, na den eed aan deze Vergadering gedaan te hebben, in dezelve *ad audiendum* toe te laten.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van den 20sten Junij, ten geleide van eene concept-wet *om de belasting op het gemaal gedurende het jaar* 1814 *in eenige provinciën te doen heffen bij personelen omslag of redemtie;* volgende de voorzeide missive en concept-wet. (1)

EDEL MOGENDE HEEREN!

Naauwelijks hadden Wij, bij besluit van den 23 December jl. de algemeene belastingen gereïntroduceerd, of die op het gemaal ondervond in verschillende gedeelten van het vaderland eenen zeer aanmerkelijken tegenstand.

De deswegens ingebragte klagten werden dadelijk het voorwerp onzer ernstige zorg en aandacht, maar Wij moesten tot Ons leedwezen vernemen, dat inmiddels, en hangende Onze deliberatiën over eene materie van zoo veel aanbelang, de meeste inwoners der bedoelde gewesten zich aan de voldoening der belasting hadden onttrokken; en daar de oorlog en de verdere omstandigheden van den toen pas herboren Staat niet toelieten om zoo nadeelige misbruiken van den beginne af aan te keer te gaan en 's lands beambten met de vereischte kracht te ondersteunen, is de opbrengst van dat middel buiten alle evenredigheid gebleven met de sommen, die èn de bevolking èn de waarschijnlijke consumtie reden gegeven hadden van te verwachten.

In dezen toestand van zaken is het noodzakelijk geworden, maatregelen te beramen, waardoor het gebroken evenwigt tusschen alle de contribuabelen worde hersteld en waardoor verhinderd worde, dat de schade, door een gedeelte der ingezetenen aan de publieke schatkist veroorzaakt, als een verzwaarde last t'huis kome op de schouders van hen, die in trouwe onderwerping aan 's lands wetten hebben geleefd.

Te gelijker tijd hebben Wij willen beproeven, in hoeverre van de bepalingen van het algemeene stelsel van financiën kan worden afgeweken, zonder het stelsel zelve te doen pericliteren, en of het mogelijk zij, zonder nadeel voor de generale belangen, de wijze van ophef van het gemaal, welke juist dat uitmaakt, wat in die belasting door eenige lieden gewraakt wordt, in sommige gewesten door eene andere, in hunne oogen aan mindere inconvenienten onderhevige perceptie te doen vervangen.

Uit dit dubbel oogpunt gelieven U Edel Mogenden het concept te beschouwen, dat Wij denzelven bij dezen voorstellen en volgens hetwelk, zoo het door uwe Vergadering wordt bekrachtigd, de belasting op het gemaal door de ingezetenen van Braband, Gelderland, Overijssel, Drenthe en Groningen, voor dezen loopenden jare 1814 verschuldigd, zal worden ingevorderd bij personelen omslag of redemtie.

Wij zullen Ons tot deze opgave van de aanleidende oorzaken dezer wet en van Onze bedoelingen bepalen, onder bijvoeging alleenlijk, dat Wij onzen Secretaris van Staat voor de Financiën hebben geautoriseerd, om aan U Edel Mogende Gecommitteerden de opheldérende berekeningen te doen kennen, die in de beoordeeling van een maatregel, gelijk deze, vooral in aanmerking moeten komen.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren! bevelen in Godes heilige bescherming.

Den Haag, 20 Junij 1814.

(*was get.*) WILLEM.

(*lager stond*) Ter ordonnantie van Zijne Koninklijke Hoogheid,

De Algemeene Secretaris van Staat,

(*was get*) A. R. FALCK.

(1) Het rapport over de bovenvermelde concept-wet werd uitgebragt in de vergadering van 5 Julij 1814. De voorgestelde conclusie, strekkende om den Souvereinen Vorst eerbiedig te verzoeken de bedoelde voordragt in nadere overweging te willen nemen, werd in de zitting van 7 Julij daaraanvolgende door de Vergadering aangenomen.

Aanbieding van een ontwerp van wet betreffende de belasting op het gemaal.

CONCEPT-WET, *om de belasting op het gemaal gedurende het jaar* 1814 *in eenige provinciën te doen heffen bij personelen omslag of redemtie.*

Art. 1.

De belasting op het gemaal, bij art. 22 der wet van den 23sten December 1813 wederom ingevoerd volgens de bepalingen en voorschriften van de ordonnantie op dat middel, in dato den 17den December 1805, en de nadere ampliatiën en alteratiën van deze wet, in het gedachte artikel opgesteld, zal in de provinciën van Gelderland, Overijssel, Braband en Groningen en in het landschap Drenthe over den jare 1814 worden ingevorderd bij personelen omslag op den hierna bepaalden voet en geregeld naar den maatstaf der belasting, in verband gebragt met de vermoedelijke consumtie.

Art. 2.

Het territoir van voorschreven provinciën en landschap wordt ten aanzien van dezen personelen omslag zoodanig verstaan, als hetzelve bij publicatie van 13 April 1807 voor de departementen Gelderland, Overijssel, Braband, Groningen en Drenthe was bepaald.

Art. 3.

Deze omslag zal geschieden op den voet der thans bestaande directe belastingen, zullende door elk der voorschreven provinciën, naar het voorschreven grondbeginsel, gedurende den jare 1814 in 's lands kas worden opgebragt zoodanige somme, als hierna is uitgedrukt:

Gelderland	f 344,000.0.0
Overijssel.	178,000.0.0
Braband	399,000.0.0
Groningen	288,000.0.0
Drenthe	50,000.0.0

Art. 4.

De repartitie dezer aanslagen over de districten, steden en gemeenten van elke provincie of landschap zal geschieden door de gouverneurs en raden of die de laatstgemelden zullen vervangen, en zulks eerst over de districten en daarna (met assumtie van den commissaris van het district, voor zooverre die alsdan nog in functie zijn mogt) over de gemeenten.

De gouverneur en raden zullen van den directeur der indirecte belastingen alle zoodanige staten en renseignementen overnemen en inwinnen, als deze ambtenaar hun tot eene billijke en gelijkdragende repartitie ambtshalve uit de financiële retro-acta zal kunnen suppediteren.

De repartitie zal ten grondslag moeten hebben de bekende populatie; edoch zullen dienonverminderd de bijzondere plaatselijke omstandigheden en de bekende meerdere of mindere consumtie van tarwe tevens in aanmerking moeten worden genomen.

Art. 5.

Op de aldus gerepartitieerde contingenten zal plaatselijk ten afslag strekken al hetgene in de respective gemeenten bereids tot den 1sten Julij eerstkomende, als met welken dag de weder ingevoerde wijze van heffing voor de opgemelde provinciën gesupprimeerd wordt, op den thans bestaanden voet ten behoeve van den lande gepercipieerd zal zijn.

Na deze deductie zal de overblijvende som vermeerderd worden met 15 pct. voor het Syndicaat, 5 pct. voor de kwade posten en insolvente resten, laatstelijk met de respective plaatselijk geaccordeerde additionele stuivers; zullende het collect-loon voor den ontvanger, die conform het hiernavolgende 8ste artikel met de perceptie zal gechargeerd worden, op den gewonen voet en, een geheel uitmakende met deszelfs verder collect-loon, naar de afnemende tafel der percentsgewijze belooning van de totale perceptie worden genoten.

Art. 6.

Binnen de veertien dagen na de ontvangst der publicatie zal de repartitie moeten zijn afgeloopen.

Een staat van dien, met de daarbij gevoegde en in het hier bovenstaande artikel vermelde additionele stuivers, zal door gouverneurs en raden moeten worden ingezonden aan Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, overeenkomstig het daarvan door hen voor te schrijven formulier; zullende die staten voor alle de provinciën of landschappen, ten deze betrokken, Ons vóór het einde der maand Julij moeten worden aangeboden.

Gelijke staat zal door de gouverneurs en raden moeten worden ter hand gesteld aan den directeur der indirecte belastingen en aan den ontvanger-generaal.

Wijders zullen de gouverneurs en raden aan de respective gemeentebesturen kennis geven van hunnen aanslag, en zulks binnen den achtsten dag na het vaststellen van de repartitie.

Art. 7.

De gemeentebesturen, welke met dezen aanslag zouden vermeenen bezwaard te zijn, zullen deswege hunne reclames binnen den tijd van eene maand kunnen inleveren bij gouverneur en raden voornoemd, die daarop zullen disponeren, zooals zij zullen vermeenen te behooren, altoos in het oog houdende, dat het contingent voor de provincie of landschap, bij art. 3 vastgesteld, geene vermindering kan ondergaan.

In deze dispositie niet kunnende berusten, zal het aan de plaatselijke regeringen vrijstaan zich met hare klagten te vervoegen bij Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, die, na daarop het berigt van gouverneur en raden te hebben ingewonnen, Ons het al of niet verminderen van het proportioneel contingent dier gemeenten in den aanslag van een volgend jaar zal voorslaan, voor zooverre de belasting op den voet van quotisatie mogt geheven blijven.

Art. 8.

Onverminderd het indienen van deszelfs bezwaren, zal het aan geen gemeentebestuur vrijstaan den aanslag en ophef der belasting in het minste te vertragen.

Binnen de drie dagen na de ontvangst der kennisgeving, in art. 6 vermeld, zal de plaatselijke regering uit de gegoedste ingezetenen, welke het algemeen vertrouwen bezitten, drie zetters benoemen, waarbij zich voegen zal de president en een der leden van de regering, welke gezamenlijk den omslag in goeden gemoede en overeenkomstig de bij deze wet aangewezen principes zullen verrigten en daarvan formeren een kohier, 't geen, door hen geteekend, binnen acht dagen na de bekendmaking van den aanslag aan het gemeentebestuur zal moeten worden aangeboden, om, na publicatie en drie dagen op het raadhuis ter visie te hebben gelegen, door het bestuur aan den ontvanger der indirecte belastingen ter inning te worden ter hand gesteld.

Art. 9.

De personen, welke een dubbel verblijf hebben, zullen beschreven moeten worden, zoowel ter plaatse van hun zomer- als van hun winter-verblijf, doch alleen *pro rato* van de consumtie van een half jaar en alzoo respectivelijk voor den halven aanslag; ingeval zoodanige personen manifest behooren tot de landbewoners, die in de stad geen huis, maar slechts kamers of een opvertrek voor den winter hebben, zullen zij in de steden niet worden gequotiseerd.

In questieuse gevallen zal de Gouverneur en raden, op voordragt van den directeur der indirecte belastingen, de plaats der beschrijving aanwijzen, en bijaldien de zaak twee provinciën betreffende, is Onze Secretaris van Staat voor de Financiën, na daarop gehoord te hebben de gouverneurs en raden van de respective provinciën, hierin betrokken.

Art. 10.

De onvermogenden, welke van de publieke armen bedeeld worden of onderstand genieten of wier onvermogen en behoeftige staat anderszins kennelijk is, zullen niet onder de contribuabelen mogen gebragt en gequotiseerd worden.

Art. 11.

De aanslag van elk contribuabele moet, zoodra het kohier gearresteerd is, effect sorteren en deszelfs voortgang hebben.

Aan den contribuabele verblijft niettemin de bevoegdheid, om

vóór den eersten September aanstaande zich met zijne doleantie bij den gouverneur en raden te adresseren, behoudens zijne verpligting tot voortdurende betaling op de gestelde termijnen.

Art. 12.

De kohieren zullen op den 1 Augustus aanstaande ter invordering moeten gereed zijn, te dien effecte, dat vóór het einde dier maand een derde gedeelte dezer belasting zal moeten worden opgebragt, en zal wijders maandelijks ten minste $^1/_6$ worden aanbetaald, opdat het geheel vóór of op den laatsten December 1814 in 's lands schatkist zij overgebragt en de kohieren aangezuiverd.

De ontvanger zal elken contribuabele hieraan herinneren bij eene waarschuwing, kosteloos rond te brengen door de plaatselijke boden of veldwachters, ter verantwoordelijkheid van de besturen.

Art. 13.

In cas van nalalatigheid zullen de achterblijvenden of onwilligen na expiratie van de maand, binnen acht dagen, worden gesommeerd tot betaling door een deurwaarder van de indirecte belastingen, en de kosten dier sommatie bepalen Wij op zes stuivers, behalve het zegel; zullende dezelve aan geene registratie subject zijn.

De betaling niet volgende binnen drie dagen na gedane sommatie, zal dadelijk tot de executie van de roerende en, des noods, de onroerende goederen van den nalatige mogen worden geprocedeerd, in maniere als zulks ten aanzien der directe belasting in vigueur is.

Art. 14.

De stuiver van den gulden of vijf pct., ten kohiere gebragt voor de kwade posten, zullen strekken tot goedmaking en bijbetaling der oninvorderbaar bevonden of verkeerdelijk gedane aanslagen, mitsgaders van wettig aangewende kosten van vervolging, welke niet hebben kunnen worden teruggevorderd.

De ontvanger zal, tot zijne decharge, van dusdanige posten eene lijst formeren in den vorm, door Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën voor te schrijven, welke lijst hij vóór den 20sten Januarij 1815 zal ter hand stellen aan den contrôleur der indirecte belastingen van zijn ressort, gemunieerd van eene verklaring, onder presentatie van eede, van den deurwaarder en bekrachtigd door twee bekende getuigen, dat de wegens bovengemelde posten op de lijst gebragte personen werkelijk onvermogend zijn en (voor zooveel de verklaring des deurwaarders aangaat) dat de regtsdwang, blijkens deszelfs registers, ter behoorlijker tijd tegen dezelven heeft plaatst gehad.

De contrôleur zal deze lijsten vervolgens, door tusschenkomst der plaatselijke regering, aan de zetters doen toekomen en ontvangt dezelve, met hunne aanmerkingen op elken post afzonderlijk, terug binnen veertien dagen na de overgave, om die binnen de volgende veertien dagen, voorzien van zijne eigen aanmerking en bevinding, op te zenden aan den arrondissements-inspecteur. Door tusschenkomst van dezen ambtenaar worden alle de lijsten overgebragt aan den directeur der indirecte belastingen van de provinciën of landschap, welke gehouden is dezelve met zijn advies aan gouverneurs en raden in te zenden, om daarover de uitspraak te doen van Onzentwege en den ontvanger te ontheffen van de verantwoording der restanten, waaromtrent hij diligent bevonden is, waarvoor vervolgens aan zoodanigen ontvanger door den directeur eene ordonnantie van decharge zal worden afgegeven op het fonds van 5 pct., voor oninbare restanten bestemd. Bijaldien tegen alle verwachting, door eene onbedachtzame of verkeerde repartitie onder de contribuabelen op dit fonds mogt te kort komen, zal dit tekort een volgend jaar, ten laste der gemeente, andermaal worden omgeslagen, ten einde 's lands kas geene schade zoude lijden door de onachtzaamheid der zetters.

De som, welke daarentegen elders van de 5 pct. zal overblijven, zal worden overgestort in de plaatselijke kas en tot locale uitgaven mogen worden aangewend.

Art. 15.

De formaliteiten der wet of ordonnantie van den 17 December 1805 en opgevolgde ampliatiën en alteratiën blijven, ondanks de hiervoren gestatueerde veranderingen, gecontinueerd en van volle kracht ten aanzien van de branders en distillateurs, wier verantwoordelijkheid voor de door hen te stoken dranken, naar aanleiding van art. 16 van het reglement voor deze trafikanten en, krachtens art. 24 onzer wet van den 23 December jl., door de surveillance op de door hen te employeren gebroken granen moet worden geconstateerd.

Art. 16.

Insgelijks blijven ten aanzien van de stijfselmakers van volle kracht, niet alleen de formaliteiten der belasting, maar ook de belasting zelve, ten bedrage van f 11 per last, bepaald bij art. 2 der ordonnantie, behalve het zegel en de verhooging voor het Syndicaat en de plaatselijke belastingen.

Art. 17.

Onze Secretaris van Staat voor de Financiën zal scherpelijk doen toezien, of de trafikanten, in de twee voorgaande artikelen vermeld, van de faciliteiten, aan hunne mede-ingezetenen verleend, eenig misbruik maken; zullende, bij de minste ontdekking van dien, het patent en de admissie tot voortzetting van hun bedrijf worden ingetrokken.

Art. 18.

Er zal geene restitutie verleend worden wegens gebroken granen, uit de provincie of landschap, alwaar de belasting rust op het breken, gevoerd naar de provincie of landschap, alwaar dezelve gevorderd wordt bij wijze van omslag.

Omgekeerd zullen er geene gebroken granen, meel of de daarvan geprovenieerde speciën, brood, beschuit en koek hieronder begrepen, van de laatste naar de eerste mogen gevoerd worden, dan onder de navolgende voorzieningen:

a. Dat zulks nimmer zal plaats hebben dan met hoeveelheden van honderd ponden en daarboven;

b. Dat voor deze quantiteiten behoorlijk consent-biljet zal moeten worden genomen ten kantore van den ontvanger der indirecte belastingen ter plaatse van de aflevering, welke op hetzelve zal uitdrukken den tijd, binnen welken hetzelve consentbiljet, behoorlijk *in dorso* door den ontvanger ter plaatse van den inslag ten blijke van verïmposting afgeteekend, zal moeten worden teruggebragt, op pene voor den in gebreke blijvenden afleveraar van als fraudateur te worden gestraft;

c. Dat de aldus vervoerd wordende quantiteiten graanspeciën, als boven, ter plaatse van den inslag, met vertooning van het consent-biljet en binnen de zes uren na het arrivement zullen moeten worden verïmpost, conform de verhouding der gebroken granen en brood tot hard graan, bepaald bij art. 31 der ordonnantie;

d. Dat, wanneer door locale omstandigheden de ingezetenen, betalende bij collecte hunne granen, moeten doen breken op molens in districten, betalende bij personelen omslag, de biljetten als gewoonlijk zullen worden uitgegeven onder behoorlijke verimposting en de formaliteiten alleen vermeerderd zullen worden met de afschrijving der duplicaten door den ontvanger ter plaatse van den molen, boven en behalve die van den molenaar, welke, de granen, gebroken zijnde, vóór derzelver aflevering het duplicaat ter afschrijving den ontvanger zal moeten aanbieden.

Die het gebroken graan terugontvangt, zal het aldus afgeteekende biljet, ten dage der afteekening en ontvangst, ten kantore van den ontvanger zijner woonplaats moeten restituëren, op pene van als fraudateur te worden gestraft;

e. Desgelijks zal als fraude gestraft worden alle invoer van gebroken granen, meel, brood, beschuit en al wat dies meer is, zoo van hoeveelheden beneden de honderd ponden, als dewelke daar boven gaan, doch niet gemunieerd zijn van het vereischte biljet.

Vervoer op den bodem van eene provincie, aan de ordonnantie van den 17den December 1805 onderworpen, eene binnenwaartsche strekking hebbende en overigens plaats grijpende binnen de linie, welke nader door Ons zal worden bepaald, zal *als invoer* worden aangemerkt, zullende de voorschrevene linie zich kunnen uitstrekken tot twee uren afstands van zoodanige grenzen der provinciën als aan een admodiërend gewest aansluiten;

f. Vaartuigen, eene langere reize doende dan van zes uren afstands van eene aan die ordonnantie van den 17den December 1805 onderworpene provincie, zullen vrij wezen van het verbod, bij § *a* omschreven, mits de schipper of gezagvoerder van alle

quantiteiten, die hij meer dan twee ponden per schepeling aan boord heeft, den impost betale ten kantore van den ontvanger der eerste gemeente van dusdanige provincie of landschap, alwaar hij met deszelfs vaartuig zal aankomen, en zulks binnen de drie uren na het arrivement;

g. Van de aangehaalde geslokene graanspeciën of in de gevallen van het niet nakomen der verpligtingen, den afleveraar van graanspeciën hierboven bij § 6 van dit artikel opgelegd, zal bij de afmaking der zaak de impost moeten voldaan worden ten kantore van den ontvanger der gemeente, alwaar de aanhaling geschied is of waarheen in het geval, § 6 omschreven, de ongejustificeerde graanspeciën waren aangegeven, mits niet verwijderd van de grenzen, als in welk geval de uitkeering van den impost zal moeten geschieden in de naastbij gelegen en niet aan personelen omslag gesubjecteerde plaats.

Art. 19.

Wij reserveren Ons wel expresselijk, om, bijaldien tegen onze verwachting van de goede trouw onzer ingezetenen, ten einde van het jaar een aanmerkelijk *déficit* wierd bevonden in de opbrengst der belasting op het gemaal in zoodanige gemeenten der verdere provinciën, als sluitende zijn aan gemeenten, alwaar de belasting bij personelen omslag zal zijn geheven, zulks bij extraordinairen omslag over beide die gemeenten te verhalen en nog daarteboven tegen de schuldige molenaars en andere daarbij geconcerneerde personen die ernstige maatregelen te nemen, welke Wij noodzakelijk zullen oordeelen.

Art. 20.

De tegenwoordige wet, waarvan de uitvoering is gedemandeerd aan onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, zal worden geïnsereerd in het *Staatsblad*.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven concept-wet om consideratiën en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden voor de Financiën en inmiddels te laten drukken, om aan de leden dezer Vergadering te worden rondgedeeld.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden voor de zaken der Justitie, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 15 Junij om consideratie en advies gesteld is eene concept-wet, houdende *maatregelen tot beteugeling der desertie van het krijgsvolk*, door Z. K. H. bij missive van 12 Junij aan deze Vergadering tot een onderwerp voor hunne raadplegingen aangeboden, volgende het voorzeide rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de zaken van Justitie.*

Door U Edel Mogenden bij resolutie-commissoriaal van 15 Junij in handen van derzelver Gedeputeerden tot de zaken van Justitie om consideratie en advies gesteld zijnde eene concept-publicatie en wet, houdende *maatregelen tot beteugeling der desertie van het krijgsvolk*, door Z. K. H. bij missive van 12 Junij aan deze Vergadering tot een onderwerp voor hare raadplegingen aangeboden, hebben U Edel Mogenden Gedeputeerden, erkennende de noodzakelijkheid van de desertie der militairen door strengere middelen dan die thans ter beschikking van het Gouvernement staan, te moeten tegengaan en oordeelende, dat de gepastheid van den voorgeslagen maatregel tot bereiking van dat oogmerk door U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Militaire Zaken reeds naauwkeurig onderzocht was, gemeend zich te moeten bepalen bij het onderzoek, of de voorgestelde middelen ook voor de burgers in hun beroep en handel eenigzins belemmerende kunnen zijn en aan hunne vrijheid in deze afbreuk doen. Dan zij hebben in de voornoemde concept-publicatie en wet geene de minste aanleiding tot diergelijke belemmering gevonden, daar alleen het misbruik en het voorbedachtelijk begaan van eene daad, die de desertie zou kunnen bevorderen, als strafbaar beschouwd en tegengegaan wordt. Redenen waarom U Edel Mogenden Gedeputeerden zich verpligt vinden U Edel Mogenden te adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich te vereenigen met het voorstel.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met dit rapport, zooals met het in advies gehouden rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Militaire Zaken over hetzelfde onderwerp te conformeren.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 15 Junij om consideratie en advies gesteld is eene concept-wet *omtrent het sloopen en amoveren van gebouwen*, door Z. K. H. bij missive van 12 Junij aan deze Vergadering tot een onderwerp van hare raadplegingen aangeboden, volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden voor de Binnenlandsche Zaken.*

Het heeft U Edel Mogenden behaagd, bij resolutie-commissoriaal van den 15den Junij, in handen van derzelver Gedeputeerden voor de Binnenlandsche Zaken om consideratie en advies te stellen eene *concept-wet omtrent het sloopen en amoveren van gebouwen*, door Z. K. H. bij missive van 12 Junij aan deze Vergadering tot een onderwerp voor hare raadplegingen aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden hebben in overweging genomen van de eene zijde hoe wenschelijk het was, dat het sloopen en amoveren van gebouwen in de steden, 't welk in de laatste jaren door de ongelukkige tijdsomstandigheden zoozeer toegenomen is, gestuit wierd; maar van de andere zijde hebben zij niet uit het oog verloren, dat het regt van eigendom en de vrije beschikking over hetzelve zoodanig heilig is, dat eene beperking hierin slechts in de uiterste noodzakelijkheid en alleen binnen de grenzen van die noodzakelijkheid mag plaats hebben en alle willekeurige beschikking vermeden moet worden.

Uit deze oogpunten de voorgeslagen concept-wet beschouwende, vinden U Edel Mogenden Gedeputeerden in alles voorzien, daar slechts het misbruik van het regt van sloopen en amoveren van gebouwen in de steden geweerd wordt door het vereischte consent der plaatselijke besturen, terwijl de eigenaar, die zich bezwaard vindt, het regt van doleantie behoudt aan de Staten zijner provincie; daar alle inwoners ten platten lande hun geheele regt van amotie blijven genieten, behoudens de billijke en noodzakelijke schadeloosstelling van 's lands kas; daar eindelijk voor de belangen van de eigenaars der belendende perceelen op eene voldoende wijze gezorgd is.

Redenen waarom U Edel Mogenden Gedeputeerden zich verpligt vinden, U Edel Mogenden te adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich te vereenigen met het voorstel.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het rapport te vereenigen.

Waarop de vergadering geadjourneerd is op Woensdag om 12 ure.

12DE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 22 JUNIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Besloten tot het ontwerpen van eene Instructie voor de Commiesen van Staat, aangewezen voor de dienst der Vergadering. — Gelezen het rapport over de concept-wet tot het daarstellen van bepalingen over de temporaire belastingen en ontlastingen. — Ingekomen missive van Z. K. H. met eene concept-wet over de jagt en visscherij.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, van Stralen, Calkoen, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, Huyssen van Kattendyke, Alberda van Ekenstein en Repelaer.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

De **President** proponeert, om voor de commiesen van Staat, gedesigneerd door Z. K. H. tot de dienst van de Vergadering van Hun Edel Mogenden, door Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken eene instructie te laten ontwerpen, waarop zij den eed aan deze Vergadering zouden kunnen afleggen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is conform de propositie van den President besloten.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de zaken van Koloniën en Commercie, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 16 Junij om consideratie en advies gesteld is eene concept-wet *tot het daarstellen van bepalingen over de temporaire belastingen en ontlastingen*, bij missive van Z. K. H. van 12 Junij aan de Vergadering van Hun Edel Mogenden ter overweging en bekrachtiging aangeboden, volgende hierna geïnsereerd:

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de zaken van Koloniën en Commercie.*

Het heeft U Edel Mogenden behaagd bij resolutie-commissoriaal van den 16 Junij in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Koloniën en Commercie om advies te stellen eene *concept-wet tot het daarstellen van bepalingen over de temporaire belastingen en ontlastingen*, bij missive van Z. K. H. van 12 Junij aan U Edel Mogenden ter overweging en bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, gevoelende de noodzakelijkheid, die er is om bij den ophef der convoyen en licenten niet alleen te zorgen voor het belang van 's lands kas, maar ook voor het belang der commercie; erkennende de verpligting van de inkomende en uitgaande regten te regelen en te wijzigen naar den loop des handels, niet alleen van ons vaderland, maar ook van de overige handeldrijvende natiën, zooals zulks ook bij de uitvoering van het plakaat van den 31 Julij 1725 altoos in het oog is gehouden, — vinden in de aangebodene bepalingen over de temporaire belastingen en ontlastingen op alle deze belangen rugzicht genomen.

En het is om deze redenen, dat zij zich verpligt vinden U Edel Mogenden te adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich te vereenigen met het voorstel.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven rapport te houden in advies, totdat het rapport van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Financiën zal ingekomen zijn.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 20 Junij, ten geleide van eene concept-wet *over de jagt en visscherij*, volgende de voorzeide missive en concept-wet hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Het belangrijk stuk der jagt en visscherij, sedert een geruimen tijd hier te lande tot groot ongerief en nadeel der goede ingezetenen fluctuerende, hebben Wij dienstig geoordeeld de voorschriften, welke, te dien aanzien, niet alleen tot regelmaat van een ieders gedrag, maar ook als grondslagen bij de regterlijke beoordeelingen moeten strekken, te doen vervatten in eene wet, waarvan het concept bij dezen aan de Staten-Generaal ter bekrachtiging voorgesteld wordt.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Gods heilige bescherming.

's Gravenhage, 20 Junij 1814.

(*was get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*was get*) A. R. FALCK.

CONCEPT-WET *op het stuk der jagt en visscherij.* (1)

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Art. 1.

Het oppertoezigt over de jagt en visscherijen wordt opgedragen aan Onzen opperhoutvester, ingevolge de instructiën, door Ons aan denzelven te geven.

Art. 2.

Onder zijne bevelen zullen staan houtvesters, welke door Ons in de onderscheidene jagt-distrikten zullen worden benoemd.

Art. 3.

Onder hunne bevelen zijn de opzieners der jagt belast met het waken tegen de overtredingen der reglementen of orders op het stuk der jagt en visscherij.

Art. 4.

De opzieners der jagt zullen van de overtredingen moeten doen blijken bij een schriftelijk relaas aan den houtvester van het district. Onbekende overtreders zullen zij aanhouden en dadelijk met

(1) De bovenvermelde concept-wet werd ten behoeve der leden gedrukt en het rapport over het ontwerp uitgebragt in de zitting van 5 Julij. De conclusie, om den Souvereinen Vorst eerbiedig te verzoeken het ontwerp in nadere overweging te willen nemen, werd in de zitting van den 7den daaraanvolgende behandeld; zijnde alstoen door de Vergadering beslist zich met het aangeboden voorstel te conformeren.

De den 11den gearresteerde wet komt voor in het *Staatsblad*, onder nº. 79; voorts in de *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 167, en in M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 405—415.

schriftelijke opgave van de overtreding overleveren aan den officier bij de regtbank, onder welker ressort de overtreding is begaan. De opzieners van particulieren in afgepaalde jagten, en als zoodanig bij den opperhoutvester gecommissioneerd, moeten de voorschrevene bepalingen, even als de opzieners der jagt, nakomen. De commissiën van alle opzieners der jagt, zonder onderscheid, die hierin in gebreke mogten blijven, zullen in alle gevallen voor eenen tijd ingetrokken worden, of voor altijd, naar gelang der omstandigheden.

Art. 5.

Alle overtredingen, door de houtvesters ter kennis van de officieren of bevoegde ambtenaren der justitie zijnde, zullen in de regten, volgens den gewonen loop der justitie, even als andere delicten, moeten vervolgd worden, met uitzondering van zoodanige overtredingen, welke uit haren aard of door de omstandigheden eenige verzachting gedoogen, als waaromtrent de houtvesters, onder approbatie van onzen opperhoutvester, zullen mogen composeren.

Art. 6.

Van de boeten zullen twee derden geappliceerd worden voor den opziener, die de calange heeft gedaan, en een derde voor een fonds ten behoeve van oude en gebrekige opzieners der jagt, hunne weduwen en weezen.

Art. 7.

Boven en behalve de boeten, zal altijd het jagt- of vischtuig, de honden, mitsgaders het gevangen wild of de gevangen visch verbeurd zijn; terwijl de opbrengst dezer confiscatiën geheel ten voordeele van de opzieners zal strekken.

Art. 8

Een ieder, die eenige jagt of visscherij uitoefent, zwanendriften, eendenkooijen, duiventillen of jagthonden houdt, zal voorzien zijn van en op de eerste requisitie van de opzieners der jagt moeten vertoonen eene acte, door onzen opperhoutvester verleend volgens het tarief, hetwelk hierna zal bepaald worden, vermeldende de soort van jagt of visscherij of de verdere bepalingen, daarbij uitgedrukt.

Art. 9.

Zoodanige acte is alleen dienende voor dengene, op wiens naam dezelve staat, en tot het bijzonder einde bij dezelve acte omschreven: doch zonen van diegenen, welke eene acte tot de jagt hebben, bij hunne ouders inwonende, zullen vermogen met hen of hunnen jager ter jagt gaan, zonder daartoe eene afzonderlijke acte noodig te hebben.

Art. 10.

Alle acten worden verleend voor den tijd van één jaar, ingaande met den eersten Julij.

De verzoeken daartoe en tot registratie van eigen jagten moeten schriftelijk vóór den eersten April van ieder jaar, op ongezegeld papier, aan de houtvesters worden ingeleverd.

Deze termijn zal voor het loopende jaar 1814 door Ons nader worden bepaald.

Art. 11.

De tijd der opening van den jagt- en vischtijd zal voor iedere provincie afzonderlijk jaarlijks door den opperhoutvester, met overleg van de Provinciale Staten, worden geregeld.

Art. 12.

In den aldus bepaalden besloten tijd der jagt en visscherij zal geen wild noch visch, waarvan het jagen of vangen alsdan verboden is, langer dan gedurende acht dagen na het sluiten van den jagt- of vischtijd mogen vervoerd, noch langer dan veertien dagen na die sluiting mogen verkocht worden, buiten bijzondere voorkennis van Onzen opperhoutvester.

Art. 13.

Het jagen op grof wild, waardoor verstaan wordt herten, reeën en hinden, is, buiten speciale permissie, verboden.

Art. 14.

Alle overtredingen, waarop geene bijzondere boete is gesteld, zullen gestraft worden met eene boete van twintig gulden, onverminderd de verbeuring bij art. 7 hierboven bepaald.

TWEEDE AFDEELING.

Van de jagt.

Art. 15.

De publieke jagt zal zich uitstrekken door alle wildernissen, bosschen, duinen, heidegronden en andere landen, tot 's lands domeinen behoorende, waarvan Wij de jagt niet speciaal aan Ons zullen reserveren of door verpachting of op eenige andere wijze afstaan; voorts over alle landen, waarvan het regt, om de jagt uit te oefenen, niet door de daartoe geregtigden zal worden gereserveerd en gedaan registreren, met uitzondering alleen van lusthoven, waarin geschoffelde lanen zijn of die met staketsels, rasters of slooten omgeven en daardoor kennelijk van open velden of bosschen onderscheiden zijn, zullende de breedte der slooten, naar de locale omstandigheden, door de Provinciale Staten worden bepaald.

Art. 16.

Alle privative jagten zullen, om het effect der reserve te genieten, nadat dezelve, behoorlijk omschreven, zullen zijn geregistreerd, moeten worden afgepaald met palen, gesteld op de uithoeken, en zulks op zoodanige afstanden, als door de Provinciale Staten, naar locale situatie, zullen noodig geoordeeld worden. Op deze palen, die eene bekwame dikte behooren te hebben en ten minste 5 voet boven den grond moeten uitsteken, of op borden, aan dezelve vast te hechten, zullen moeten gesteld worden de woorden: *privative jagt van*, met den naam van den eigenaar.

De wijze, waarop deze inscriptie op de palen gesteld wordt, zal zoodanig zijn, dat dezelve het einde der jagt aanduidt, zoodat op de uithoeken de inscriptie aan wederzijden van dezelve palen gesteld moet worden.

Men is verpligt de palen en borden behoorlijk te onderhouden en alle defecten, immers op de eerste aanmaning, dadelijk te herstellen.

De zwanen-jagten zijn van de afpaling uitgezonderd.

Art. 17.

Het zal den eigenaren van het regt tot de jagt vrijstaan, hetzelve aan anderen te verhuren, mits nevens het verzoek om registratie behoorlijke huurcedullen overleggende, en zullen de huurders gehouden zijn, hunne gehuurde jagten, ieder afzonderlijk, op de wijze, bij het vorig artikel voorgeschreven, te doen afpalen, met deze bijvoeging, dat op de borden of palen de namen der huurders zoowel als die der verhuurders duidelijk moeten worden uitgedrukt.

Art. 18.

Het is verboden:

1°. om op Zon- en feestdagen te jagen;

2°. om vóór zons-opgang en nà zons-ondergang te jagen, met uitzondering van het schieten op eenden, ganzen en watersnippen;

3°. om met eenig jagtgeweer of jagthonden, zonder van eene acte voorzien te zijn, in het veld te komen, buiten de publieke wegen of gewone veldpaden;

4°. om in afgepaalde jagten van particulieren te jagen, zonder permissie van den eigenaar;

5°. om in den omtrek van 200 tot 400 roeden van eendenkooijen te jagen, wordende de juiste bepaling van dezen afstand, naar gelang der locale omstandigheden, aan de beslissing van de Provinciale Staten overgelaten;

6°. om op de sneeuw of bij hoogwater en overstrooming te jagen;

7°. om te gelijk met de lange en korte jagt binnen eenen afstand van 300 Rijnlandsche roeden te jagen;

8°. om, met de lange jagt jagende, van schietgeweer voorzien te zijn;

9°. om klopjagten te houden;

10°. om met honden, tot de lange jagt dienende, in den besloten tijd in eenig veld te komen;

11°. om te eeniger tijd strikken, slagen of vallen te zetten, met uitzondering van vossen-strikken, en dan nog niet anders dan met speciale vergunning van Onzen opperhoutvester;

12°. om op vossen te jagen, anders dan met vergunning als voorschreven, hebbende echter de geregtigden tot de jagt gedurende den open tijd daartoe volkomene vrijheid, zonder zoodanige vergunning te behoeven;

13°. om jonge hazen, veldhoenders, korhoenders, jonge faisanten of derzelver eijeren te vangen of te rapen;

14°. om eenige duiven te schieten en te vangen, het zij met de valk of met knippen of tillen;

15°. om eenig ongeregistreerd land af te palen.

Art. 19.

De opperhoutvester zal, met overleg van de Provinciale Staten, bepalen, hoe dikwijls men in de week met de lange jagt zal jagen. Hij zal op gelijke wijze in die provinciën, waar men zulks noodig oordeelt, bepalen, of er hazen zullen geschoten worden of niet.

Art. 20.

Het is verboden, veldhoenders met tirassen, strikken of op eenige andere ongeoorloofde wijze te vangen, op pene van 50 gulden, te verbeuren door ieder, die zich daaraan schuldig maakt.

Art. 21.

Iemand, tot de jagt gequalificeerd en met honden of schietgeweer naar het district, waarin hij tot de jagt bevoegd is, gaande of van daar wederkeerende, zal zooveel mogelijk op de publieke wegen moeten blijven; doch eens anders land of district moetende passeren, om tot zijne jagt te komen, zal hem zulks vrijstaan, onder deze bepaling, dat hij zijne windhonden of brakken behoorlijk aan elkander gekoppeld, aan een touw moet vasthouden en de staande honden bij zich houden.

Art. 22.

Eenige honden een haas drijvende of vervolgende en op eens anders gereserveerde jagt komende, zal de jager gehouden zijn, om, zoo spoedig doenlijk, de honden te koppelen, en bovendien verpligt wezen, om zijn jagtgeweer af te leggen, eer hij in eens anders jagt komt.

Art. 23.

In de publieke jagt zal het aan niemand vrijstaan, eenen haas vóór eens anders hond of honden, denzelven vervolgende, te schieten.

Art. 24.

Alle huislieden, bleekers en andere buiten beslotene steden wonende personen, die honden willen houden, zullen niet vermogen dezelve te laten losloopen op de bleekerijen of werven, zonder een behoorlijk slependen beugel met een vast kruis.

Art. 25.

Niemand zal eenige nering in wild mogen drijven, dan nadat zijn patent behoorlijk bij den opperhoutvester zal zijn geregistreerd, op eene boete van vijf en twintig gulden.

Art. 26.

Het is ongeoorloofd, eenig grof wild te vervoeren, te koopen of te verkoopen, tenzij hetzelve verzeld is van een behoorlijk certificaat, dat het van buiten 's lands ingevoerd of in eene geadmitteerde wildbaan gevangen is.

Art. 27.

De eigenaars van bestaande eendenkooijen en duiventillen zullen, behoudens ieders regt, daarvan registratie mogen verzoeken, welke telkens om de vijf jaren zal moeten worden vernieuwd. Voor het vervolg zullen geene eendenkooijen of duiventillen mogen worden opgerigt, zonder daartoe Ons consent bekomen te hebben, op pene van amotie en eene boete van twintig gulden.

Art. 28.

De eigenaars van geregistreerde eendenkooijen zullen dezelve, op een afstand van 200 tot 400 Rijnlandsche roeden, uit het midden der kooi gerekend, moeten doen afpalen wordende de juiste bepalingen van dezen afstand, naar gelang der locale omstandigheden, aan de beslissing van de Provinciale Staten overgelaten.

Art. 29.

Al wie het regt van zwanendrift zal willen uitoefenen, is verpligt hetzelve telken vijf jaren te doen registreren, op eene boete van vijftig gulden.

Art. 30.

Al wie de zwanenjagt zal willen uitoefenen, is gehouden daartoe eene acte te vragen.

Art. 31.

Een ieder, die de zwanenjagt uitoefent, zonder daartoe de voorzegde acte te hebben bekomen, zal voor de eerste reize verbeuren een honderd gulden, voor de tweede reize en bij verdere overtreding telkens twee honderd gulden, in allen gevalle met verbeurte der gevangen zwanen.

Art. 32.

Een ieder, de voorzegde acte bekomen hebbende, zal aan den houtvester van het district, waaronder hij ressorteert, moeten opgeven het merk, waarmede de hem toebehoorende zwanen zijn geteekend, zullende dezelve anderzins voor ongemerkte worden gehouden.

Art. 33.

Aan niemand zal worden toegestaan, om vóór primo October van elk jaar op jonge zwanen te mogen jagen of te doen jagen, of dezelve te vangen of te doen vangen, op verbeurte eener boete, voor de eerste reis van één honderd gulden, voor de tweede reis van twee honderd gulden, met verbeurte in allen gevalle van de gevangen zwanen.

Art. 34.

Het is ongeoorloofd, om op zwanen te jagen vóór een uur na zonsopgang en niet langer dan tot een uur na zonsondergang, op pene van één honderd gulden.

Art. 35.

Wanneer iemands gemerkte zwanen in eens anders jagt gevonden worden, zal het den eigenaar vrij staan, om dezelve daaruit te halen, mits daarvan vooraf kennis gevende aan dengene, in wiens jagt dezelve zijn.

Art. 36.

Niemand vermag de vlugge en gemerkte zwanen aan een ander te ontweldigen of op te houden, dan met consent van diengene, aan wien de voorzegde zwanen in eigendom toebehooren, op eene boete van twee honderd gulden.

Art. 37.

Die eens anders zwanen ontmerkt, zal verbeuren eene boete, voor de eerste reis van één honderd en vijftig gulden en voor de tweede reis van drie honderd gulden.

Art. 38.

Een iegelijk, die eens anders jonge of oude gemerkte zwanen schiet, vangt of dood slaat, zal verbeuren één honderd gulden voor iedere zwaan.

Art. 39.

Een ieder, die aan eenen anderen een zwaan-ei ontneemt, zal verbeuren vijftig gulden voor ieder ei.

Art. 40.

Een ieder, die aan eens anders zwaan de pennen uitplukt of de zwanen jaagt, om dezelve de pennen te doen schieten, verbeurt vijf en twintig gulden.

Art. 41.

Niemand vermag zwanenpennen te zoeken 's morgens vóór vier ure of 's avonds na acht ure, op pene van vijf en twintig gulden.

Art. 42.

Wanneer gemerkte zwanen op eens anders land zitten te broeden, zal het aan niemand vrijstaan dezelve te verjagen of te storen, op eene boete van vijf en twintig gulden; edoch zal de eigenaar van het land van den eigenaar der zwanen kunnen vorderen drie gulden voor ieder koppel zwanen, dat op zijn grond zal broeden.

Art. 43.

Het zal aan eigenaren of bruikers van tuinen en boomgaarden vrijstaan, om het schadelijk gevogelte aldaar te schieten.

Art. 44.

Al wie eene acte tot de jagt of eene permissie, om in geregistreerde jagten te jagen, of eene extraordinaris permissie zal bekomen hebben, zal op zijn eigen of gehuurden grond vermogen te schieten en te dooden wilde zwijnen, wolven, vossen, dassen, otters, bunsings, wezels, wilde katten, konijnen, arenden, valken, gieren, sperwers en dergelijke schadelijke dieren en vogelen.

Art. 45.

Het is niet geoorloofd om eene vereenigde wolven- of vossenjagt te houden, zonder speciaal verlof daartoe van den opperhoutvester verkregen te hebben.

Art. 46.

De gequalificeerden tot de jagt of die tot het dooden van schadelijke dieren of gevogelte op hun eigen grond permissie bekomen hebben, zullen, des begeerende, de volgende premiën genieten:

voor een wolf	f 25. 0. 0
voor eene wolvin	30. 0. 0
voor eenen jongen wolf	15. 0. 0
voor eene moervos	1.10. 0
voor een vos	1. 0. 0
voor een jongen vos	0.15. 0
voor een gier of valk	0. 6. 0
voor een wezel of bunsing	0. 6. 0
voor een arend	1.10. 0

Deze premiën zullen door de houtvesters op vertooning van het gedood gedierte of gevogelte, na daaraan een kennelijk teeken gegeven te hebben, worden betaald.

DERDE AFDEELING.

Van de visscherij.

Art. 47.

Een iegelijk, die zal verlangen te visschen in rivieren, meren, grachten, slooten of andere binnenwateren, is verpligt daartoe consent te verzoeken, met uitdrukking van het vischtuig, waarvan hij voornemens is zich te bedienen.

Hiervan zijn uitgezonderd de visscherijen binnen beslotene wateren, in buitenplaatsen, lusthoven en dergelijke, alsmede het visschen met eenen hengel in de hand op publieke wegen, in de daarlangs vlietende wateren, als wordende zulks geheel vrijgesteld.

Art. 48.

Al wie bevonden zal worden te visschen, zonder daartoe consent bekomen te hebben, of met ander vischtuig, dan waartoe hij permissie heeft bekomen, of gedurende den gesloten vischtijd, zal verbeuren voor de eerste maal eene boete van vijf en twintig gulden en bij herhaling telkens vijftig gulden.

Art. 49.

Het is verboden:

1°. met den hengel kleine vischjes tot aas te gebruiken;

2°. kuit van visch op te vangen;

3°. om, met den zegen visschende, de kuit uit het water te halen;

4°. om, bij besloten water, in vlieten, wateringen of togten te visschen;

5°. om visch met harpoenen, met strikken of met de hand te vangen;

6°. om visch te vangen door vergift of bedwelmende middelen.

Alles op de boete van tien gulden voor de eerste maal en bij herhaling telkens van vijf en twintig gulden.

Art. 50.

In de soorten van vischtuigen en de grootte der mazen van de vischnetten zal Onze opperhoutvester op de locale gewoonten, met overleg van de Provinciale Staten, moeten acht slaan.

Art. 51.

Voor het vangen van otters zal worden betaald eene premie van drie gulden, op gelijke wijze als hierboven bij art. 46 ten aanzien der jagt is bepaald.

VIERDE AFDEELING.

Tarief, waarnaar de registratiën voor de jagt en acten voor de jagt en visscherij zullen betaald worden.

Art. 52.

A. Eigen jagt.

Registratie van eigen jagt	f 5. 5. 0
Registratie van huurjagten voor ieder afzonderlijk, boven de 50 morgen groot	10.10. 0
en daaronder	5. 5. 0
Permissie om in geregistreerde jagten te jagen. Deze permissie geeft het regt aan tafel- en logeergasten, die van geene jagt-acten voorzien zijn, om, bij eenen gequalificeerde logerende, met denzelven ter jagt te gaan.	6. 0. 0
Acten voor jagers	5. 5. 0
Besloten wildbanen	25. 0. 0

Publieke jagt.

Alle acten worden afgegeven voor eene provincie of district; in meer provinciën of districten verlangende te jagen, is men verpligt daarvoor permissie te vragen. (1)

(1) In de gearresteerde wet van 11 Julij 1814 (*Staatsblad* n°. 79) zijn de tot de publieke jagt betreffende bepalingen eenigzins anders geschikt.

Gequalificeerden in eene geheele provincie.

Dat zijn alle leden van riddermatige geslachten en erkende edelen in de verschillende provinciën.
Voorts allen, die f 75.0.0 en daarboven aan grondbelasting voor liggende landen of f 100.0.0 en daarboven voor gebouwde eigendommen betalen.

Gequalificeerden voor een jagtdistrict.

Dat zijn allen, die f 30.0.0 en daarboven aan liggende landen of f 75.0.0 en daarboven aan gebouwde eigendommen in de grondbelasting betalen.
Wijders de militaire officieren in de districten van hun kantonnement, kampement of garnizoen.

Provinciën.

	Voor gequalificeerden.	Voor ongequalificeerden.
Eene acte tot de lange en korte jagt	f 40. 0. 0	f 60. 0. 0
Eene acte tot de lange jagt alleen	28. 0. 0	42. 0. 0
Eene acte tot de korte jagt	14. 0. 0	21. 0. 0
Eene acte tot de valkenjagt	21. 0. 0	31.10. 0

Districten.

Eene acte tot de lange en korte jagt	f 24. 0. 0	f 31.10. 0
Eene acte tot de lange jagt alleen	14. 0. 0	21. 0. 0
Eene acte tot de korte jagt	10. 0. 0	15.15. 0
Eene acte tot de valkenjagt	15. 0. 0	25. 0. 0
Jagers, moetende zijn gebroode dienaars, waarvoor de belasting op de mannelijke dienstboden bepaald wordt	10. 0. 0	15.15. 0
Voor een langen hond	3. 0. 0	5. 0. 0
Voor een staanden hond of brak	2. 0. 0	3. 0. 0

Alle deze acten worden geschreven op zegels van vijf gulden, met dien verstande, dat dit regt van het zegel wordt geheven *personeel*, zoodat alle permissiën voor één persoon op hetzelfde zegel worden verleend. (1)

Kleine acten.

Voor eene permissie, om ganzen, eenden en watersnippen te schieten	f 7. 0. 0
Voor eene permissie om de zwanenjagt uit te oefenen.	3. 0. 0
Voor eene permissie om watersnippen te tirasseren.	3. 0. 0
Voor eene permissie om te kwartelen	3. 0. 0
Voor eene permissie tot vinkenbanen op publieke gronden	f 3. 0. 0
Voor eene permissie tot fretteren op publieke gronden.	3. 0. 0
De registratie van patenten van poeliers om de vijf jaren	4. 0. 0
De registratie van zwanenjagten	8. 0. 0
De registratie van zwanendriften	3. 0. 0
De registratie van eendenkooijen	20. 0. 0
De registratie van duiventillen	5. 0. 0
Alle buitengewone permissiën	3. 0. 0

Alle deze acten zullen worden geschreven op zegels van twintig stuivers. (1)

B.

Voor eene acte om te visschen met alle geoorloofd vischtuig	f 7. 0. 0
Voor eene acte om te visschen met bepaald vischtuig, voor ieder	1.10. 0

Deze acten zullen worden geschreven op zegels van tien stuivers. (2)

De visschers van beroep en welke zich daarmede generen, betalen geene recognitie, maar moeten van den houtvester een consent vragen, tegen betaling van zes stuivers.
De recognitiën worden betaald op de kantoren, daartoe aan te wijzen, zullende de acten, tegen overgifte der quitantie, worden afgegeven en bij het inleveren der verzoeken *persoonlijk* zes stuivers moeten betaald worden.

Finale bepaling.

Art. 53.

Alle vorige wetten, decreten, ordonnantiën en reglementen op de uitoefening der jagt en der visscherijen in de rivieren, meren, grachten, slooten of andere binnenwateren worden bij deze ingetrokken en vernietigd.

Art. 54.

De tegenwoordige wet, waarvan de uitvoering is opgedragen aan Onze Secretarissen van Staat voor de Binnenlandsche Zaken en voor de Financiën, Onzen Eersten President van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en Onzen Opperhoutvester, ieder voor zooveel hem aangaat, zal in het *Staatsblad* worden geïnsereerd.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, voorschreven concept-wet om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, en inmiddels dezelve te laten drukken, om aan de leden der Vergadering rondgedeeld te worden.

Waarop de Vergadering geadjourneerd is op Donderdag om 12 ure.

(1) In de wet van 11 Julij 1814 (*Staatsblad* nº. 79) luidt de bovenstaande bepaling anders en wel volgenderwijze:
„Het regt van zegel, waarop deze, alsmede de kleine acten zullen worden geschreven, volgens de nadere bepaling deswege te maken, zal worden geheven *personeel*, zoodat alle permissiën voor éénen persoon op hetzelfde zegel worden verleend."

(1) In de voormelde wet komt deze bepaling niet voor.

(2) Ook deze bepaling komt in de voormelde wet niet voor.

Rapport betreffende concept-wet omtrent belastingen en ontlastingen. — Mededeeling van ingekomen verzoeken.

13DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 23 JUNIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 ure.)

Gelezen het rapport van Gedeputeerden tot de Financiën over de concept-wet tot het daarstellen van bepalingen over de temporaire belastingen en ontlastingen; besloten conform dat rapport en het in advies gehouden rapport van Gedeputeerden tot de zaken van Koloniën en Commercie. — Ingekomen eene voordragt van Z. K. H. omtrent verzoeken van dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek; conform de voordragt besloten.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden, behalve de heeren van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, Calkoen, van der Heim, Collot d'Escury, Busch, Deutz van Assendelft, Gevers, Huyssen van Kattendyke, van Heerdt tot Eversberg en Alberda van Ekenstein.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën, in wier handen bij resolutie-commissoriaal, van den 16den Junij, gesteld is eene *concept-wet tot het daarstellen van bepalingen over de temporaire belastingen en ontlastingen*, volgende hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën.*

» De concept-wet tot het *daarstellen van bepalingen voor de emporaire belastingen en ontlastingen*, bij resolutie-commissoriaal, van den 16 Junij, in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Financiën om consideratiën en advies gesteld, van de zijde van het belang der commercie reeds beschouwd en beoordeeld zijnde door U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Koloniën en Commercie, kan nog alleen uit het oogpunt van het belang van 's lands kasse beschouwd worden, en hier oordeelen U Edel Mogenden Gedeputeerden, dat voor 's lands schatkist nooit beter gezorgd kan worden dan door het bevorderen van den koophandel en het ontlasten van bezwaren, die deszelfs vrije werkzaamheid zouden kunen hinderlijk zijn; waarom dan ook U Edel Mogenden Gedeputeerden durven adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich te vereenigen met het voorstel."

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich met het voorzeide rapport, alsmede met het in advies gehouden rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Koloniën en Commercie over hetzelve onderwerp te conformeren.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. den Souvereinen Vorst aan Hun Edel Mogenden, van den 20sten Junij, houdende kennisgeving, dat aan Hoogstdenzelve zich bij request geadresseerd hebben de navolgende personen, als;

Joannes Scholten en Joanna Olink, weduwe van zijn broeder;

Justus de Hutzert en Maria van Dijl, zuster van zijne overledene vrouw;

Kundert Schram en Cornelia van Es, weduwe van zijn halven broeder van vaders zijde;

Jan Hartelman en Johanna Geertrui Doornik, weduwe van zijn broeder;

Cornelis de Haas en Anna de Boer, zuster van zijne overleden huisvrouw;

Willem Satter en Elisabeth Sterk, zuster van zijne overleden huisvrouw;

Gerardus Dorn Seiffen en Maria Johanna Danckerts, zuster van zijne overleden huisvrouw.

Gabriël van Trigt en Jannigje Eikelenboom, weduwe van zijn broeder:

Allen daarbij verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om met elkander een wettig huwelijk te mogen aangaan, en dat Z. K. H., op berigt aangaande der requestranten personen en gedrag, geen zwarigheid vindt de gedane verzoeken toe te staan, verlangende de meening van Hun Edel Mogenden te dien aanzien te vernemen; daarbij de stukken tot opheffing bijvoegende.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich met de voordragt te conformeren, en zal hiervan bij missive aan Zijne Koninklijke Hoogheid worden kennis gegeven.

Waarna de vergadering geadjourneerd is op morgen 12 ure.

14DE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 24 JUNIJ 1814.

(GEOPEND TEN 7 URE.)

Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, bevattende eene concept-Instructie voor de Commiesen van Staat, gedespicieerd bij de dienst der Staten-Generaal; conform het rapport de voorgedragen Instructie gearresteerd.

Praeside: de heer van **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, Calkoen, van der Heim, Collot d'Escury, Schuylenburch van Bommenede, Deutz van Assendelft, J. F. van Hogendorp, Gevers, Huyssen van Kattendyke, van Aylva, van Heerdt tot Eversberg, Alberda van Ekenstein en Sweerts de Landas.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, aan wie bij resolutie-commissoriaal van 22 Junij opgedragen was het ontwerpen van eene *Instructie voor de Commiesen van Staat gedispicieerd ten dienste van Hun Edel Mogenden de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden*, volgende het rapport en instructie hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.*

Bij resolutie-commissoriaal van 22 Junij aan U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken opgedragen zijnde het maken van eene Instructie voor de Commiesen van Staat gedespiciëerd ten dienste van de Vergadering der Staten-Generaal, hebben zij de eer aan U Edel Mogenden de volgende concept-instructie aan te bieden.

INSTRUCTIE *voor de Commiesen van Staat, gedespiciëerd ten dienste van Hun Edel Mogenden de Heeren Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden.*

Art. 1.

De Commiesen zullen zich dagelijks op en gedurende zoodanigen tijd als door den Griffier zal worden bepaald, ter griffie laten vinden.

Art. 2.

Zij zullen insgelijks alle vergaderingen bijwonen en den Griffier in al het door dezen aldaar te verrigten werk adsisteren.

Art. 3.

Eén van hen zal, op designatie van den President van de Staten-Generaal, bij indispositie of absentie van den Griffier deszelfs werk verrigten, in acht nemende hetgeen daaromtrent bij de Instructie van den Griffier is bepaald.

Art. 4.

Zij zullen den Griffier behulpzaam zijn in het toezigt over alle boeken, registers en stukken, ter griffie berustende.

Art. 5.

Zij zullen zich gedurende den tijd der vergadering en het reces niet buiten de residentie mogen begeven dan met toestemming van den President en Griffier.

Art. 6.

Zij zullen stipte secretesse houden ten opzigte van zaken, waaromtrent de geheimhouding is aanbevolen en die tot het secreet-register behooren.

Art. 7.

Zij zullen voorts in en omtrent alles, de dienst der griffie betreffende, ofschoon in deze Instructie niet specifiek uitgedrukt, hetgeen hun door den Griffier wordt opgedragen, nakomen en voor de getrouwe nakoming daarvan in handen van den President afleggen den navolgenden eed of verklaring.

»Ik zweer (belove) den post van Commies van Staat, gedesigneerd tot dienst dezer Vergadering, met alle getrouwheid naar mijne beste kennis en wetenschap te zullen waarnemen, achtervolgens de Instructie op denzelven gemaakt of nog te maken, en voorts mij exactelijk te zullen gedragen naar den inhoud van het plakaat, bij de Staten-Generaal op den 10den December 1715 tegen het geven en nemen van verboden giften, gaven en geschenken gearresteerd.

Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!"

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het rapport en de voorschreven Instructie te arresteren.

Waarop de vergadering geadjourneerd is tot Dingsdag om twaalf ure.

15DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 28 JUNIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Beëediging van de Commiesen van Staat. — Ingekomen eene missive van Z. K. H. ten geleide van eene concept-wet tot regeling van den handel en de navigatie op de Levant en de Middellandsche Zee.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, van Stralen, Calkoen, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, J. F. van Hogendorp, Gevers, Huyssen van Kattendyke, van Heerdt tot Eversberg en Repelaer.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De heeren **de Witte van Citters** en **Gevers**, Commiesen van Staat, gedespicieerd tot de dienst der Staten-Generaal, in de Vergadering geroepen zijnde, heeft de Griffier hun de in de laatste vergadering gearresteerde Instructie voorgelezen, waarop zij in handen van den President den eed afgelegd hebben op deze Instructie en dien tegen verboden gaven, giften en geschenken.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van den 24sten Junij, ten geleide van eene *concept-wet tot regeling van den handel en de navigatie op de Levant en de Middellandsche zee*, volgende voorschreven missive en concept-wet hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Bij de herleving der Nederlandsche scheepvaart heeft zich Onze aandacht gevestigd op de verschillende instellingen, die dezelve in vroegere jaren hebben begunstigd.

Daaronder is de afzonderlijke directie van den Levantschen handel steeds zeer doelmatig bevonden, en Wij achten het dus raadzaam om, hoe eer hoe liever, tot het herstel dezer directie over te gaan, ten welken einde Wij de voorschriften, naar welke zij èn op zich zelve èn in hare betrekkingen tot den handel op de Middellandsche Zee en de Levant moet worden geregeld en bepaald, hebben doen vereenigen in de concept-wet, die aan U Edel Mogenden bij deze ter bekrachtiging wordt voorgesteld.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Hage, den 24sten Junij 1814.

(*was get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Zijne Koninklijke Hoogheid,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*was get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-WET *tot regeling van den handel en de navigatie op de Levant en de Middellandsche zee.* (1)

Art. 1.

De generale directie van den Levantschen handel en van de navigatie in de Middellandsche Zee zal, op den voorheen gebruikelijken voet, worden uitgeoefend door collegiën van directeuren, gevestigd in zoodanige steden, alwaar de staat van den handel zulks noodzakelijk zal doen oordeelen.

Art. 2.

De directie van den Levantschen handel en van de navigatie in de Middellandsche Zee wordt gemagtigd, om op de wijze, vóór den jare 1795 gebruikelijk, te percipiëren de lastgelden en andere regten, bij onderscheidene resolutiën van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden en opgevolgde besturen vastgesteld of geregeld, zoo ten opzigte van de vaart naar en van de Middellandsche Zee, de Levant en de havens van Cadix en andere aan deze zijde van de straat van Gibraltar, met nationale of vreemde schepen, als ten aanzien van den invoer, zoo te water als te lande, van alle Levantsche goederen, voor zooverre sommige derzelve daarvan niet speciaal zijn vrijgesteld, te weten:

A. Een lastgeld van *twintig* stuivers per last van ieder nationaal schip, gaande naar of komende uit de straat in de Middellandsche Zee, en een gelijk regt van alle vreemde schepen, van daar komende of uit de Nederlandsche havens derwaarts varende.

B. Een lastgeld van *zes* stuivers per last van de nationale of vreemde schepen, in voege voormeld, naar Cadix, Sevilie of St. Lucar stevenende of van daar komende.

C. *Een half percent* der waarde van alle Levantsche goederen, de ruwe katoenen en fruiten daaronder niet begrepen, hetzij dezelve te water, hetzij te land worden ingevoerd, en om het even over welke plaatsen. De collekte daarvan zal worden opgedragen aan de ontvangers der convooijen en licenten, welke daarvan uitkeering en verantwoording zullen doen aan de directie van den Levantschen handel.

D. *Vijf percent* van het beloop der vrachtpenningen van alle schepen, uit de Levant herwaarts komende, zullende tot dat einde de schippers gehouden zijn hunne manifesten aan de directie over te leveren en de deugdelijkheid derzelve te beëedigen.

E. *Vijf percent* van de waarde der goederen, met vreemde schepen uit de Levant inkomende, en

F. *Twee percent* ambassade- en consulaat-gelden, te heffen in de schalen van de Levant over alle goederen en koopmanschappen, aldaar in nationale bodems afgescheept of met dezelve aangevoerd wordende.

Art. 3.

Het provenu der lastgelden en andere regten, in artikel 2 vermeld, zal, even zooals zulks vóór den jare 1795 plaats had, strekken tot goedmaking der kosten van de vaste jaarlijksche of andere noodzakelijke geschenken aan de hoogere en lagere Turksche amtenaren, van de tractementen der consuls en verdere ambtenaren en bedienden bij de respective consulaten in de Levant; van de onkosten der schalen, mitsgaders van alle zoodanige zaken, welke ten dienste der consulaten van hier tot derzelver nut en gebruik worden afgezonden; van een gedeelte der jaarwedde van den ambassadeur bij de Porte; van de tractementen van den secretaris en verdere bedienden der directie, de onkosten van het huishoudelijk bestuur en die der correspondentie van dezelve.

Art. 4.

De directie van den Levantschen handel en van de navigatie in de Middellandsche Zee zal verpligt zijn van hare administratie

(1) Het rapport over de concept-wet is uitgebragt in de vergadering van 30 Junij.

De den 11den Julij gearresteerde wet is opgenomen in het *Staatsblad* van 1814, n°. 80, de *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 170, en in M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 386–389.

In het *Staatsblad* werd de considerans bijgevoegd.

jaarlijks behoorlijke rekening en verantwoording te doen aan de Algemeene Rekenkamer.

Art. 5.

Te *Amsterdam* en te *Rotterdam* zullen al dadelijk collegiën van directeuren zamengesteld en in werking gebragt worden, wordende niettemin aan zoodanige andere steden, welker scheepvaart op de Levant zulks in het vervolg mogt vorderen of wenschelijk maken, gelaten onverlet, om aan Ons de oprigting van gelijke collegiën voor te dragen.

Art. 6.

Het collegie te *Amsterdam* zal bestaan uit *acht* leden, waaronder één uit de stad *Leiden*, benevens een secretaris. Jaarlijks zal er, volgens eene vooraf te doene loting, één lid aftreden en door een ander vervangen worden.

Art 7.

Het collegie te *Rotterdam* zal bestaan uit *vier* leden, waaronder één uit de stad *Leiden* en één uit de stad *Dordrecht*. Alle twee jaren, zal er, volgens eene vooraf te doene loting, één lid aftreden en door een ander vervangen worden.

Art. 8.

Wij reserveren Ons, om successivelijk het getal der leden te regelen, waaruit de collegiën in andere steden bestaan zullen, naar mate tot de oprigting derzelve aanzoek bij Ons zal worden gedaan.

Art. 9.

De benoeming van de leden van voorz. collegiën, alsmede van den secretaris van het collegie te *Amsterdam*, zal, voor de eerste reize, door Ons geschieden.

Bij aftreding of bij vacature in het vervolg, zullen Wij de benoeming doen uit eene nominatie van drie personen, aan Ons voor elke vacature in te zenden door het collegie, bij hetwelk deze plaats heeft. De volgens loting aftredende leden zullen wederom op deze nominatie mogen worden gebragt.

Art 10.

Het collegie te *Amsterdam* zal, als voorheen, hebben den rang en titel van presidiale kamer en daarvan de werkzaamheden verrigten.

Art. 11.

Eenmaal 's jaars zullen de onderscheidene collegien zich, op bijeenroeping van de presidiale kamer, in eene algemeene vergadering te *Amsterdam* vereenigen, om over de belangen van den handel te raadplegen.

De secretaris van het collegie te *Amsterdam* zal als zoodanig bij die algemeene vergadering fungeren.

Art. 12.

Aan de voornoemde directie wordt wijders opgedragen, om aan Ons de voordragt te doen van een reglement van orde op de vergadering, tot de aanstelling der geëmploijeerden, bij dezelve benoodigd, en tot de benoeming der onderscheidene ambtenaren en bedienden in de schalen van de Levant.

Art. 13.

Wij reserveren Ons eindelijk, om aan de meergemelde collegiën, ten aanzien van derzelver inrigting en werkzaamheden, alle zoodanige nadere of andere voorschriften en instructiën te geven, als Wij, in vervolg van tijd, noodzakelijk zullen oordeelen.

Art. 14.

De tegenwoordige wet, waarvan een afschrift zal worden gezonden, aan onze Secretarissen van Staat voor de Buitenlandsche zaken, voor de Financiën, en voor den Koophandel en Koloniën, als mede één aan de Algemeene Rekenkamer, om zich daarnaar te reguleren, zal worden geïnsereerd in het Staatsblad.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven concept-wet te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van de Koloniën en Commercie.

Waarop de vergadering geadjourneerd is op Woensdag om twaalf ure.

16DE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 29 JUNIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: eene missive van Z. K. H., ten geleide van eene concept-wet, houdende Instructie voor Raden en Generaal-Meesters der Munt.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, van Stralen, Calkoen, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, J. F. van Hogendorp, Huyssen van Kattendyke, van Heerdt tot Eversberg en Sweerts de Landas.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 24 Junij, ten geleide van eene concept-wet, houdende *Instructie voor Raden en Generaal-Meesters der Munt*, volgende de voorschreven missive en concept-wet hier geïnsereerd:

EDEL MOGENDE HEEREN!

» De Grondwet, aan den Souvereinen Vorst het regt van de Munt en het opperbestuur over dezelve toekennende, heeft tevens bepaald, dat het toezigt en de zorg over de muntzaken met al den aankleve van dien zouden worden opgedragen aan een collegie onder den titel van Raden en Generaal-Meesters van de Munt, achtervolgens instructiën, bij de wet vast te stellen.

De instelling van zulk een collegie is Ons voorgekomen eene allezins voegzame gelegenheid aan te bieden, om misbruiken tegen te gaan, die, in vroegeren tijd, bij het keuren van gouden en zilveren werken niet zeldzaam waren, en om voor de bevestiging van een meer geregeld en onpartijdig toezigt te dezer zake onze onderdanen voor bedrog en schade en de Nederlandsche stempels voor minachting en wantrouwen te behoeden.

De daartoe noodzakelijke bepalingen bij de voorschriften, die de belangen der eigenlijk gezegde munt vorderen, maken den inhoud der instructie, welke Wij voor Raden en Generaal-Meesters der Munt hebben doen ontwerpen en welke Wij U Edel Mogenden onder toezending der nevensgaande concept-wet voorstellen te bekrachtigen.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Hage, 24 Junij 1814.

(*was get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*get.*) A. R. FALCK."

CONCEPT-WET *houdende instructie voor Raden en Generaal-Meesters der Munt.* (1)

Art. 1.

Het collegie van raden en generaal-meesteren der Munt zal bestaan uit drie leden, allen gelijken rang hebbende, geassisteerd door eenen inspecteur en essaijeur-generaal en eenen secretaris, mitsgaders door eenen inspecteur van de kantoren van waarborg voor de gouden en zilveren werken.

Art. 2.

Raden en generaal-meesteren van de Munt en de inspecteur en essaijeur-generaal zullen moeten bereikt hebben den vollen ouderdom van dertig jaren en zullen elkanderen, ten tijde van hunne aanstelling, niet mogen bestaan in of binnen den vierden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Art. 3.

Het voorschreven collegie zal zijne functiën uitoefenen binnen zoodanige stad, als het Gouvernement zal bepalen.

Art. 4.

Het presidium zal, elke maand, afwisselen, en zulks volgens een rooster, welke, bij de eerste bijeenkomst der leden, onderling zal worden geregeld.

De eerste benoeming van den president zal door Ons worden gedaan.

Art. 5.

Het collegie vergadert zoo dikwerf op bepaalde tijden, als de gewone dienst zulks zal vereischen.

Dienonverminderd is de president verpligt, om, bij voorkomende pressante gevallen, de leden extraordinair te convoceren.

Art. 6.

De president brengt alle de stukken, die aan het collegie of aan hem in zijne kwaliteit worden gezonden, ter deliberatie van de vergadering, maakt de conclusiën op, zorgt voor de goede orde in de behandeling der zaken en bespoedigt derzelver afdoening.

Art. 7.

De inspecteur en essaijeur-generaal heeft, in deze zijne kwaliteit, rang van raad en muntmeester-generaal en zitting in het collegie, doch alleen eene delibererende stem.

Ingeval echter van vacature, gelijk ook bij absentie of indispositie van een der leden, worden de functiën als lid van het collegie door hem waargenomen en heeft hij alsdan eene concluderende stem.

Art. 8.

De president is bevoegd, aan de leden en aan den inspecteur en essaijeur-generaal permissie te geven, om zich, uiterlijk voor den tijd van acht dagen, te absenteren.

Het collegie zelve accordeert, bij speciale dispositie, verloven voor meer dan eene week en voor niet langer dan zes weken, zoodanig dat er nimmer meer dan één lid of wel de inspecteur en essaijeur-generaal te gelijk afwezend zijn.

Wanneer eenig lid of de inspecteur-generaal een langer verlof mogt behoeven, zal het verzoek daartoe onmiddellijk aan Ons worden gedaan.

Ingeval, gedurende de absentie van één der leden, eene vacature mogte ontstaan of wel een derzelven door ziekte verhinderd wierd zijne functiën waar te nemen, wordt het afwezend lid, of wel de inspecteur en essaijeur-generaal, indien deze absent mogt wezen, dadelijk opgeroepen.

(1) Het rapport over de bovenvermelde concept-wet werd uitgebragt in de vergadering van 1 Julij 1814.

De den 11den Julij gearresteerde wet komt voor in het *Staatsblad* van 1814, nº. 78 (waarbij de considerans werd gevoegd), in *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 168, en in M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 362—369.

Art. 9.

Het collegie van raden en generaal-meesters der Munt is bijzonder belast met al hetgene betrekking heeft tot de werkzaamheden van den muntslag, het opzigt over de munt-officianten en de contrôle op de gewerkt wordende speciën.

Art. 10.

De raden en generaal-meesters der Munt zijn verpligt om Ons te dienen van rapport op alle onderwerpen, derzelver werkzaamheden betreffende, welke te dien einde aan hen zullen worden gerenvoijeerd.

Art. 11.

Het voorschreven collegie is bevoegd, Ons alle zoodanige voordragten, tot deszelfs werkzaamheden betrekkelijk, te doen, als hetzelve voor 's lands belang zal vermeenen te behooren; doch hetzelve zendt alle zijne voordragten in aan Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, ten einde door dezen aan Ons te worden ingediend, met zoodanige consideratiën, als hij zoude mogen noodig oordeelen.

Art. 12.

Dienonverminderd dient voorschreven collegie, des verzocht, voorschreven Secretaris van Staat en Onze overige Secretarissen van Staat van deszelfs consideratiën en advies over zaken, tot hunne respective departementen en deszelfs attributiën betrekkelijk.

Art. 13.

Het collegie van raden en generaal-meesters der Munt is verpligt, om behoorlijk te zorgen voor de stipte en naauwkeurige uitoefening van alle de wetten en besluiten, relatief den muntslag, zoowel van den standpenning als van de negotiepenningen, reeds genomen of nog te nemen.

Art. 14.

Het collegie ziet toe, dat de waardijn, de muntmeester, de essayeur-particulier, de smidmeester, de stempelsnijder en verdere officianten van de Munt zich stiptelijk gedragen naar de voorschriften en instructiën, aan elk derzelven in de uitoefening zijner functiën voorgeschreven of nog voor te schrijven.

Hetzelve is verpligt de bestaande instructiën en voorschriften te revideren en dezelve nader aan Ons ter approbatie voor te dragen.

Art. 15.

Het zal in het bijzonder nagaan den voet en de wijze, waarop de functiën van muntmeester tegenwoordig worden waargenomen en Ons deszelfs consideratiën over de conditiën, welke ter bevordering van het pekunieel belang van den lande aan den muntmeester zouden behooren te worden voorgeschreven, voordragen.

Art. 16.

De opening van de muntbus geschiedt ten overstaan van den tijdelijken president van het collegie en een der raden en generaal-meesters, geassisteerd in beide gevallen door den inspecteur en essaijeur-generaal en den secretaris.

Het collegie geeft van iedere bus-opening vooraf kennis aan Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, ten einde deze, des goedvindende, bij dezelve kunne tegenwoordig zijn.

Al hetgeen de examinatie van de muntbus en de berekening van den sleischat of het heerlijk regt, den lande aankomende, betreft, behoort tot de werkzaamheden van raden en generaal-meesters.

Van den uitslag van de opening en examinatie van elke muntbus wordt behoorlijk proces-verbaal gepasseerd en aan Ons aangeboden.

Onze Secretaris van Staat voor de Financiën stelt de noodige orders op de verantwoording en de invordering van den aan den lande aankomende sleischat.

Art. 17.

Het collegie van raden en generaal-meesters heeft de opperdirectie over de gebouwen der Munt en over de landsinstrumenten, zich in dezelve bevindende; het ontvangt en examineert alle rekeningen en declaratiën wegens onderhoud of aankoop van dezelve, en zendt de declaratiën vervolgens in aan Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, ten einde door dezen, naar bevind van zaken, orders op de betaling kunnen worden gesteld.

Art. 18.

Het collegie is bevoegd tot het doen van voordragten omtrent het daarstellen van veranderingen in de wetten, op het muntwezen bestaande.

Art. 19.

Raden en generaal-meesters zijn verpligt, aan Ons in de eerste dagen van elke maand eene opgave te doen toekomen van het montant der speciën, in de afgeloopene maand op 's lands Munt verwerkt.

Art. 20.

In de eerste maand van elk jaar wordt door het collegie van raden en generaal-meesters der Munt aan Ons ingezonden een generaal verslag van de muntwerkzaamheden in het afgeloopen jaar, voorzien van zoodanige observatiën en aanmerkingen, als de aard der zaken vereischt en hun door het belang van den lande mogten worden voorgeschreven.

Art. 21.

In geval van het ontdekken van eenige in omloop zijnde valsche speciën, hetzij inlandsche, hetzij vreemde, waartoe de ambtenaren van het regt van contrôle op de gouden en zilveren werken bijzonder dienstbaar zullen moeten zijn, is het collegie van raden en generaal-meesters der Munt verpligt, door middel van den inspecteur en essaijeur-generaal, naar dezelve onderzoek te doen en daarvan dadelijk aan Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën en aan de Justitie kennis te geven, ten einde de verdere verspreiding en omloop tegen te gaan en de schuldigen te doen straffen. Raden en generaal-meesters zullen, naar bevind van zaken, den uitslag van het onderzoek van het essai, op de valsche speciën gedaan, bij advertentie ter kennisse van het publiek brengen en daarbij, zooveel mogelijk, de onderscheidende kenteekenen van de valsche speciën opgeven, ten einde een ieder zich voor schade kunne wachten.

Art. 22.

Het toevoorzigt over den handel in gemaakte gouden en zilveren werken, met de administratie van het muntwezen in een naauw verband staande, behoort mede uitsluitenderwijze, in al hetgeen de handhaving van de juistheid van de gehalten aangaat, met de gansche contrôle daarover, tot de werkzaamheden van raden en generaal-meesters der Munt, terwijl al wat betrekking heeft tot de inning der belasting op de gouden en zilveren werken, de overstorting der gelden, de rekeningen der ontvangers en de betaling van alle onkosten van de administratie van den waarborg op het goud en zilver, evenals van alle andere middelen van inkomst, aan Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën blijft opgedragen.

Art. 23.

Raden en generaal-meesters zijn alzoo belast met het toezigt op alle de kantoren van waarborg der gouden en zilveren werken, thans bestaande of die in het vervolg mogten worden opgerigt.

De contrôleurs en essaijeurs, tot dezelve kantoren behoorende, worden alzoo gesteld onder de orders van raden en generaal-meesters der Munt. Zij corresponderen allen met dezelve en ontvangen van dezelve de orders en lastgevingen, tot de uitvoering van hunne pligten betrekkelijk.

Art. 24.

De raden en generaal-meesters der Munt zullen, voor zoover dit niet reeds werkelijk is geschied, een behoorlijk en meest doelmatig toezigt en contrôle vaststellen over de vervaardiging en uitgifte van de stempels en poinçoenen van den Staat. De graveurs, met de vervaardiging belast, zullen onmiddellijk onder het oog van den inspecteur en essaijeur-generaal en van den inspecteur der gouden en zilveren werken hunne werkzaamheden verrigten.

Art. 25.

Het collegie zal zich onledig houden met het onderzoek naar de meest geschikte middelen, om, onder deszelfs opzigt, in deze landen daar te stellen een algemeen magazijn van coupellen, sterk water, gezuiverd lood en andere tot het essai benoodigde scheimiddelen, van welke alle essaijeurs zich, bij uitsluiting, zullen moeten bedienen.

Art. 26.

Het algemeen depôt der munt- en keurstempels, met den aankleve van dien, zal zijn gevestigd in de plaats der residentie van het collegie van raden en generaal-meesters.

De zoogenaamde biffagie der afgesletene of om andere redenen onbruikbaar gewordene dienst- en andere lands-stempels zal altijd geschieden in tegenwoordigheid van den tijdelijken president en een der leden van het collegie, geassisteerd met den secretaris, mitsgaders met den inspecteur en essaijeur-generaal of den inspecteur der gouden en zilveren werken, naar mate dat de biffagie tot den munt- of tot den keurstempel betrekkelijk is.

Art. 27.

De kantoren van waarborging doen maandelijks aan het collegie van raden en generaal-meesters der Munt toekomen een extract uit het register van administratie, bevattende de interieure en exterieure handelingen van het geheel bureau, zoomede een maandelijksch borderel van de fabricage, in het ressort van het kantoor plaats gehad hebbende, en van het montant der regten of van de belasting, deswege verschuldigd.

Uit de staten en borderellen, van de onderscheiden kantoren ingekomen, worden door raden en generaal-meesters om de drie maanden algemeene staten geformeerd en aan Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën ingezonden, ten einde denzelven te strekken tot contrôle van de opbrengst van dit middel.

Art. 28.

Op gelijke wijze zullen de respective kantoren van waarborg aan het collegie van raden en generaal-meesters der munt, in de eerste dagen van elk jaar, doen toekomen een generaal rapport van de fabricagie, gedurende het afgeloopen jaar in hunne ressorten hebbende plaats gehad, en van het generaal rendement der belasting, gedurende hetzelve jaar ten behoeve van de schatkist ontvangen.

Het collegie behandelt de resultaten van deze rapporten in het generaal jaarlijksch verslag, hiervoren, art. 19 van hetzelve, ten aanzien van de Munt gevorderd.

Art. 29.

De beslissing over alle geschillen, rakende de gehalten der werken, door de goud- of zilversmeden gefabriceerd en op de kantoren van waarborging gebragt wordende, behoort uitsluitend aan het collegie van raden en generaal-meesters der Munt, evenzeer als aan hetzelve alleen toekomt de cognitie over alle klagten, door werkmeesteren, kashouders of andere bij den goud- en zilversmeden-handel belanghebbenden, tegen de kantoren van waarborg of tegen de ambtenaren en bedienden van dezelve wordende ingebragt.

Art. 30.

Alle betalingen van tractementen, reiskosten en andere uitgaven, de kantoren van waarborg betreffende, worden door tusschenkomst van Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën betaald, bij wege van aftrek van het rendement van de belasting op de gouden en zilveren werken.

Bij zoo verre de te doene betalingen niet vooraf en op vaste sommen zijn bepaald, worden door raden en generaal-meesters aan Onzen Secretaris van Staat voornoemd ingezonden de door de belanghebbenden daarvan aan hetzelve collegie ingediende gespecificeerde en met bewijzen gestaafde declaratiën, welke vooraf door het collegie geëxamineerd en van deszelfs *visa* voorzien moeten worden.

Art. 31.

De wetten en reglementen omtrent het regt van waarborg over de gouden en zilveren werken, zoodanig als die laatstelijk in deze landen zijn geïntroduceerd geworden en in den jare 1813 hebben bestaan, bij Ons besluit van den 26sten December 1813 provisioneel en tot nadere voorziening, onder de daarbij bepaalde exceptiën, gecontinueerd geworden zijnde, zijn raden en generaal-meesters verpligt aan derzelver stipte observantie en naleving de hand te houden en alle overtreding derzelve tegen te gaan, door de ambtenaren van de kantoren van waarborg te doen tegengaan en de overtreders, volgens de voorschriften der wet, te doen straffen.

Art. 32.

Edoch wordt aan raden en generaal-meesters, als een van hunne eerste pligten en zorgen, aanbevolen de zamenstelling van eene algemeene wet op den goud- en zilversmedenhandel, waarbij de bepalingen van de thans vigerende wetten en reglementen tot één gebragt en dezelve, zoo veel noodig, naar de gebruiken en gewoonten dezer landen gewijzigd worden, daarbij in het bijzonder in het oog houdende de noodzakelijkheid en het groot belang, dat er in gelegen is, om, door het in stand houden der kantoren van waarborging, zamengesteld uit ambtenaren, alleen aan het Gouvernement ondergeschikt en onafhankelijk van de werkmeesteren of handeldrijvenden in goud en zilver, de ingezetenen voor bedrog te behoeden en het krediet van de in deze landen gefabriceerd wordende werken en het vertrouwen op de van 's lands wege op dezelve te stellen merken te vestigen en te behouden, zoowel als om aan de inlandsche fabrieken en den handel in goud en zilver de meest mogelijke gunst en aanmoediging te verschaffen.

Art. 33.

Aan raden en generaal-meesters der Munt wordt, bij uitsluiting, de magt opgedragen tot het admitteren van essaijeurs voor de commercie; niemand zal als zoodanig kunnen of mogen fungeren, dan nadat hij vooraf door den inspecteur en essaijeur-generaal zal zijn geëxamineerd en, op het goed rapport van denzelven, door raden en generaal-meesters met eene akte van admissie en commissie als essaijeur zal zijn voorzien.

Art. 34.

De raden en generaal-meesters der Munt zullen, zoo spoedig mogelijk, na derzelver in functie treding zich onledig houden met de opstelling en de voordragt van de particuliere instructiën voor den inspecteur en essaijeur-generaal en voor den inspecteur der kantoren van waarborg der gouden en zilveren werken.

Art. 35.

Wij reserveren Ons, om de tractementen en belooningen der raden en generaal-meesters van de Munt, zoomede die van den secretaris van het collegie, van den inspecteur en essaijeur-generaal, en van den inspecteur van de gouden en zilveren werken nader te regelen.

Het aantal van mindere ambtenaren en geëmploijeerden, bij het collegie van raden en generaal-meesters of tot assistentie van den inspecteur en essaijeur-generaal benoodigd, zoowel als derzelver belooningen, zullen, op voordragt van raden en generaal-meesters, door Ons worden geregeld.

Art. 36.

Wij behouden aan Ons de benoeming van den inspecteur en essaijeur-generaal, van den secretaris en van den inspecteur voor de gouden en zilveren werken. De aanstelling van alle munt-officianten en van alle contrôleurs, essaijeurs en ontvangers van de kantoren van waarborg voor de gouden en zilveren werken en van alle beambten of bedienden der generale administratie zal door Ons geschieden uit de nominatiën, door raden en generaal-meesters aan Ons aan te bieden.

Art. 37.

Bij vacature van één der leden van het collegie van raden en generaal-meesters der Munt wordt daarvan door hetzelve collegie onverwijld kennis gegeven aan Ons en aan de Staten-Generaal, ten einde in de vervulling der vacature, overeenkomstig het bepaalde bij art. 119 van de Grondwet, worde voorzien.

Art. 38.

De raden en generaal-meesters der Munt, de inspecteur en essaijeur-generaal, de secretaris en de inspecteur der gouden en zilveren werken vermogen, noch direct noch indirect, eenigen handel te drijven of deel te hebben in eenigen handel in goud- of zilver-muntmateriaal, in gouden of zilveren speciën, noch ook in eenige gouden of zilveren werken of andere objecten, aan het regt van waarborg gesubjecteerd.

Art. 39.

Zij zullen in onze handen afleggen den navolgenden eed:

» Ik beloof en zweer, mijnen post, als raad en generaal-meester van de Munt, met al mijn vermogen, overeenkomstig de wetten en instructiën, deswegens gearresteerd of nog te arresteren, getrouw en ijverig te zullen waarnemen, zonder, om lief en leed, vriend- of vijandschap, gunst of afgunst of om eenigerhande reden of oorzaak daarvan af te wijken, de belangen van den Staat en van de bijzondere ingezetenen integendeel steeds in het oog houdende en betrachtende, en voorts alles doende en verrigtende, wat ik in den mij aanbetrouwden post verpligt en schuldig ben te doen.

Ik beloof en zweer, dat ik mij stiptelijk zal gedragen naar den inhoud van het plakkaat, den 10den December 1715 bij de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden gearresteerd, tegen het geven en nemen van verboden giften, gaven en geschenken.

Ik verklaar en zweer, dat ik, om den voorschreven post te bekomen, aan niemand, hetzij in of buiten het bestuur, iets, onder wat voorwendsel het zijn moge, beloofd of gegeven hebbe, noch beloven of geven zal.

Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!"

Art. 40.

De tegenwoordige wet, waarvan een afschrift zal worden gezonden aan onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, tot informatie en narigt en om zich daarnaar te reguleren, zal worden geïnsereerd in het *Staatsblad*.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven concept-wet te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën.

Waarop de vergadering geadjourneerd is op Donderdag om twaalf ure.

17DE VERGADERING. — 30 JUNIJ 1814.

Aanbieding van een ontwerp van wet houdende instructie voor de Algemeene Rekenkamer.

17DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 30 JUNIJ 1814.

Ingekomen: missive van Z. K. H., ten geleide van eene concept-wet, houdende instructie voor de Algemeene Rekenkamer. — Gelezen het rapport over de concept-wet tot regeling van den handel en de navigatie op de Levant en de Middellandsche Zee; conform het rapport besloten.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, Calkoen, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, J. F. van Hogendorp, Huyssen van Kattendyke, van Heerdt tot Eversberg en Sweerts de Landas.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 29 Junij, ten geleide van eene *concept-wet, houdende instructie voor de Algemeene Rekenkamer der Vereenigde Nederlanden*, volgende de voorschreven missive en concept-wet hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Volgens art. 120 der Grondwet moeten de instructiën, aan de Algemeene Rekenkamer te geven, het voorwerp zijn eener bijzondere wet.

Ten volle overtuigd van de noodzakelijkheid om eene materie van dat aanbelang naauwkeurig en doelmatig te regelen, hebben Wij derzelver onderzoek eerst aan eene speciale commissie en vervolgens aan den Raad van State opgedragen, en het is het resultaat dezer werkzaamheid, omtrent hetwelk de Secretaris van Staat voor de Financiën geauthoriseerd is om aan U Edel Mogenden, des begeerende, nadere opheldering te geven, dat Wij Ons onbezwaard vinden, om U Edel Mogenden in het hiernevens gaande concept ter bekrachtiging voor te stellen.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren! bevelen in Gods heilige bescherming.

's Hage, den 29sten Junij 1814.

(*was get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,

De Algemeene Secretaris van Staat,

(*was get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT *eener instructie voor de Algemeene Rekenkamer der Vereenigde Nederlanden.* (1)

Art. 1.

De Algemeene Rekenkamer zal bestaan uit dertien leden, zooveel mogelijk uit alle provinciën genomen, geadsisteerd door een secretaris.

Art. 2.

De leden en de secretaris zullen moeten zijn geboren in eene der provinciën, landschappen, koloniën of bezittingen van den Staat, ten minste volle dertig jaren oud, uit geenerlei hoofde aan den lande comptabel en aan elkander, ten tijde hunner aanstelling, niet bestaande in of binnen den vierden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Art. 3.

De eerste benoeming der leden geschiedt door Ons; van alle ontstane vacatures geeft de Rekenkamer kennis, zoo aan Ons als aan de Staten-Generaal, ten einde, overeenkomstig art. 120 der Grondwet, tot de vervulling kunne worde overgegaan.

De secretaris wordt door Ons benoemd.

Art. 4.

Uit de leden der Rekenkamer wordt door Ons een president verkoren; dezelve wordt slechts voor een vierendeel jaars benoemd, doch is, bij zijne aftreding, weder verkiesbaar.

Art. 5.

De president brengt alle de stukken, die aan de Kamer of aan hem in deze zijne kwaliteit worden toegezonden, ter deliberatie van de vergadering; maakt de conclusiën, volgens de meerderheid der stemmen op, en beslist, de stemmen stekende, door de presidiale stem.

Art. 6.

De president en leden mogen niet delibereren over eenige zaak, hen zelven of hunne nabestaanden in of binnen den derden graad van bloedverwantschap of zwagerschap betreffende

Art. 7.

Voor alle zaken, welke niet in de algemeene vergadering moeten worden afgedaan, verdeelt zich de Kamer in onderscheidene tafels tot het bearbeiden derzelve. Twee of meer harer leden houden zich bovendien bijzonderlijk bezig met het toevoorzigt over het gebruik en de verantwoording van 's lands goederen en eigendommen, van welke hierna, artt. 30 en 31, zal worden gesproken.

Art. 8.

Al hetgene de verdere interieure werkzaamheden der Kamer betreft, zal worden geregeld bij een reglement van orde, hetwelk door Ons, op hare voordragt, zal worden gearresteerd.

Art. 9.

De Algemeene Rekenkamer heeft het oppertoezigt op de rigtige invordering, verantwoording en gebruik van 's lands penningen, goederen en eigendommen.

Art. 10.

Zij zal speciaal toezien en zorgen, dat de door de Staten-Generaal ingewilligde gelden tot de bij de jaarlijksche begrooting der uitgaven van den Staat vastgestelde posten en geene andere worden gebruikt.

(1) Het rapport over bovenvermelde concept-instructie werd uitgebragt in de zitting van 5 Julij 1814.

De den 9den Julij gearresteerde wet komt voor in het *Staatsblad* van 1814, nº. 76, in de *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 165, en in M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 354—361.

Art. 11.

Alle declaratiën van pretentiën zullen, behoudens de uitzonderingen, welke hierna, artt. 16 en 17, voorkomen, aan de Rekenkamer ter liquidatie worden gezonden, nadat dezelve alvorens door het ministerieel of ander departement van administratie, waartoe zij behooren, prealabel zullen zijn geëxamineerd en met deszelfs aanmerkingen voorzien.

Ten blijke van naauwkeurige examinatie, zullen de declaratiën met het *visa* van een' der rekenmeesters moeten zijn gemunieerd.

Het appointement van finale liquidatie zal door den president geparapheerd en door den secretaris worden gecontrasigeerd.

Art. 12.

Insgelijks zullen alle ordonnantiën van betaling, die ten laste van den Staat, hetzij ter goeder rekening of in voldoening van bepaalde objecten, zullen worden verleend, door de Rekenkamer moeten worden geëxamineerd en geregistreerd, met uitzondering almede van de objecten, artt. 16 en 17 vermeld.

Van de gedane registratie zal, bij de paraphure van den president en de contrasignature van den secretaris, moeten blijken.

Art. 13.

Behalve het algemeen toevoorzigt, bij art. 10 der Kamer opgedragen, zal zij meer bijzonderlijk moeten waken, dat de betalingen worden geregistreerd op zoodanige respecten en onderdeelen der jaarlijksche begrooting, waartoe dezelve behooren, en dat de maandelijksche credieten, door Ons aan de respective ministeriële of andere departementen van administratie geopend, niet worden gesurpasseerd, en dat de deswege te stellen orders ten strengste worden nagekomen.

Art. 14.

Alle rekeningen van ontvangers en alle andere comptabelen, in welke de belangen van den Staat zijn betrokken, zullen, na alvorens door het ministerieel of ander departement van administratie, waaronder de rendanten behooren, prealabel te zijn geëxamineerd en, met deszelfs aanmerkingen voorzien, aan de Rekenkamer ter finale opening en sluiting worden gezonden.

Art. 15.

Tot het hooren, opnemen en sluiten van eene rekening, wordt de presentie van ten minste drie leden van de Kamer gevorderd.

De rekeningen, van alle remarques en apostillen gezuiverd of anderzins voor eene gave afdoening vatbaar, zullen door de leden, welke dezelve hebben opgenomen, onderteekend en door den secretaris worden gecontrasigneerd.

De originele rekeningen worden ter Rekenkamer bewaard.

Art. 16.

Van de algemeene bepaling, in art. 14 vervat, zijn nogtans uitgezonderd de rekeningen, specterende de domeinen, welker examen door Ons aan het collegie van raden en rekenmeesters der domeinen is opgedragen; doch zal ten aanzien van alle overstortingen, welke uit voorschreven hoofde uit 's lands schatkist geschieden, moeten worden geobserveerd, dat de ontvanger, in wiens kas de overstorting geschiedt, door een valabel document van deszelfs *quantum* kunne doen blijken en dat mitsdien datgene, hetwelk uit dezen hoofde wordt overgestort, volkomen en in allen deele worde gejustificeerd.

Art. 17.

Met opzigt tot de ontvangsten en uitgaven der directe belastingen, zal de Rekenkamer alleen examineren en sluiten de rekeningen van de ontvangers-generaal der middelen te water en te land, als in welke de geheele verantwoording dier middelen zich concentreert.

Wat de verantwoording van de indirecte belastingen en van de convooijen en licenten betreft, zullen de rekeningen der departementale ontvangers door de Rekenkamer worden opgenomen en gesloten en gemunieerd moeten zijn, tot staving van den ontvang, met de geliquideerde verantwoording der ontvangers in de respective arrondissementen en, tot staving van de uitgave, met de acten van decharge, verleend voor de ingetrokken bewijzen van uitgaven en specifiek aanwijzende ieder object van gedane betalingen.

Het zal de Rekenkamer vrijstaan, om, des begeerende, de stukken en bewijzen, tot voorschreven geliquideerde verantwoordingen en acten van decharge behoorende, ten fine van nadere inzage, te requireren.

Art. 18.

De plaatselijke ontvangers, welker jaarlijksche uitgaven *tien duizend gulden* en daarboven bedragen, zijn insgelijks rekenpligtig aan de Kamer.

Art. 19.

De Rekenkamer is bevoegd en gehouden, om, met voorkennis en concurrentie van het ministerieel of ander departement van algemeene administratie, daarbij geconcerneerd, den vorm der rekeningen te arresteren en aan de comptabelen voor te schrijven.

Art. 20.

Alle de posten, zoo van den ontvang als van de uitgave der rekeningen, zullen, met behoorlijke bescheiden, bewezen moeten worden, gelijk ook alle de posten der declaratiën zullen zijn gespecificeerd en, zooveel de aard der zaak toelaat, bewezen.

Geringe posten of de zoodanige, die voor geene volledige verificatie vatbaar zijn, zullen echter op affirmatiën kunnen worden aangenomen.

Art. 21.

De Kamer zal geene tractementen, pensioenen of gratificatiën, noch ook eenige remissie van gratie passeren, tenzij dezelve door Ons verleend en bepaald zijn.

Zij zal echter remissie van regten mogen passeren, voor zooverre de bepalingen van eenig contract van verpachting, aanneming of leverantie aanspraak op dezelve geven en welke dientengevolge door eenig ministerieel of andere departementen van algemeene administratie mogt zijn verleend, mits zich exactelijk gedragende naar de restrictiën, welke eventueel te dezen opzigte door Ons mogten worden gemaakt, zoo ten aanzien van de gevallen waarin, als van de som, tot welke de remissie van regten, zonder Onze speciale autorisatie, door de respective ministeriële of andere departementen van algemeene administratie zal kunnen worden toegestaan.

Art. 22.

Indien bij de Rekenkamer eenige bedenkingen, van welken aard ook, op de declaratiën, ordonnantiën en rekeningen mogten vallen, zullen dezelve aan het ministerieel of ander departement van algemeene administratie, alwaar de zaak behoort, worden medegedeeld, ten einde hetzelve of wel de belanghebbenden, naar gelegenheid der zaak, in derzelver belang worden gehoord en in staat gesteld de bedenking op te lossen of tegenbedenkingen te maken.

Art. 23.

De Algemeene Rekenkamer zal aan de comptabelen en rendanten, welke zullen worden bevonden te zijn *quitte* of in *voorschot*, de noodige decharge doen toekomen.

De sloten van rekening, waarbij de rendanten schuldig blijven, zullen, ter regelmatige invordering, aan het Departement van Financiën worden ingezonden en daarvan tevens kennis gegeven aan het ministerieel of ander departement van algemeene administratie, tot welk vak de comptabele of rendant behoorde.

Art. 24.

De Kamer is bevoegd, om, op verzoek van de belanghebbenden, werkelijk gedane diminutiën, roijementen, extensiën, loquaturs en andere apostillen bij resumtie of bij *verhaal* te liquideren of te admitteren.

Art. 25.

Alle klagten tegen voorschreven diminutiën, roijementen,

extensiën, loquaturs en andere apostillen zullen door diegenen, welken zich bezwaard mogten rekenen, bij Onzen algemeenen secretaris van Staat worden ingediend en door denzelven ter Onzer kennis worden gebragt, ten einde vervolgens door eene commissie van vijf leden, uit den Raad van State daartoe jaarlijks door Ons te benoemen, te worden beoordeeld.

Ingeval deze commissie van revisie de ingebragte bezwaren ongegrond mogt bevinden, beslist dezelve dadelijk zonder hooger beroep; wanneer de bezwaren daarentegen gegrond mogten schijnen, zal de Commissie deswege met de Rekenkamer in correspondentie treden, ten einde dezelve op te heffen, en daarin niet kunnende slagen, zal zij onze uitspraak provoceren, met overlegging van alle de stukken, in de zaak gewisseld en tot dezelve betrekkelijk.

Art. 26.

De Algemeene Rekenkamer ziet toe, dat alle ontvangers, betaalmeesters, administrateurs en verdere comptabelen hunne rekening en verantwoording inzenden binnen den tijd, bij derzelver instructiën of anderzins bepaald.

Zij zal, in het bijzonder, de hand houden aan de rigtige verantwoording van penningen, *ter goede rekening* of *in mindering* verstrekt, en bevoegd zijn, *ten aanzien van penningen ter goede rekening*, in gewone omstandigheden, de registratie van ordonnantiën voor zoodanige voorschotten te weigeren, indien van het emploi van vroeger bij voorschot verstrekte gelden, na verloop van zes maanden, geene rekening mogt zijn ingeleverd, en met betrekking tot *gelden in mindering gestrekt*, zal zij speciaal daarop letten, dat de conditiën van het contract, waaruit de betaling proflueert, te dezen opzigte naauwkeurig worden geobserveerd, en gelet, dat het belang van 's lands financiën door geene overmatige betaling kunne periclireren.

Art. 27.

De Kamer heeft echter de vrijheid van, daartoe termen vindende, een convenabel uitstel tot het indienen der rekeningen te verleenen.

Art. 28.

Zij kan den nalatigen comptabelen mulcteren met eene geldboete, het achtste gedeelte van derzelver vast tractement en bekende emolumenten niet te boven gaande, en het montant dier boeten in hunne rekeningen te hunnen laste extenderen.

Wanneer zoodanige correctie geen effect hebben mogt, kan de boete worden verdubbeld, doch zal dezelve nimmer de helft van het vast tractement en bekende emolumenten van den rendant mogen te boven gaan.

Art. 29.

Indien eenig comptabele, dienonverminderd, in gebreke mogt blijven met het doen zijner verantwoording, zal de Kamer daarvan aangifte doen aan het ministerieel of ander departement van algemeene administratie, waaronder dezelve ressorteert.

Art 30.

De Algemeene Rekenkamer zal de vereischte registers van belastingen houden, zoo van gelden, welke ter goede rekening of uit eenigen anderen hoofde door of van wege den Staat zijn voorgeschoten, als van goederen, materialen en werktuigen, die ter beheering aan de arsenalen, magazijnen of werven van de Departementen van Oorlog en Marine respectivelijk zijn geleverd of in de pakhuizen en bergplaatsen van de administratie der koloniën, van den waterstaat en dergelijke zullen zijn opgeslagen.

Art. 31.

Zij zal hare bijzondere aandacht daarop moeten vestigen, dat de materiële verantwoording, als uit haren aard meer moeijelijk en ingewikkeld dan geldelijke administratiën, met de meest mogelijke zorg worde gade geslagen en gewaakt tegen al datgene, waardoor dezelve illusoir zoude kunnen gemaakt worden; zullende te dien einde niet alleen moeten zorgen, dat alle aan- en afschrijvingen behoorlijk geschieden en de registers steeds *bij* worden gehouden, maar zich ook bijzonderlijk moeten concerteren met de ministeriële of andere departementen van algemeene administratie, welke deze zaak concerneert, omtrent de meest geschikte middelen, om in deze voor het belang van den lande te waken.

Art. 32.

De Rekenkamer houdt mede de noodige registers van alle geldleeningen, voorschotten en andere operatiën tot stijving van 's lands schatkist, zoodanig als vereischt zal worden, om de rigtige verantwoording derzelve te verzekeren.

Art. 33.

Het dubbel van het Grootboek der Nationale Schuld en van dat der pensioenen en gagementen zal ter Rekenkamer berusten en worden aangehouden, overeenkomstig de bepalingen en reglementen, deswege alreeds gemaakt of nog te maken.

Art. 34.

Aan de Algemeene Rekenkamer of wel aan eene commissie uit dezelve, daartoe door Ons te despiciëren, wordt opgedragen het opnemen der verantwoording van de penningen, welke tot de amortisatie van de schuld zullen worden gebruikt of aan de amortisatiekas toegevoegd, alles onder zulke bepalingen als nader door Ons zullen worden gemaakt, om de regelen eener strikte comptabiliteit in deze te vereenigen met die secretesse, welke tot de reussite van de te doene operatiën noodig zal worden bevonden.

Art. 35.

De Kamer zal toezien, dat 's lands comptabelen de vereischte cautiën stellen en dezelve naar behooren doen registreren.

Zij zal op alle verzoeken tot vermindering of translatie van hypotheken, door fungerende comptabelen, of van de zoodanige, wier rekeningen niet zijn gesloten, tot securiteit van den Staat gesteld, moeten worden gehoord.

Art. 36.

Zij zal Ons, binnen de drie eerste maanden van ieder jaar, een naauwkeurig verslag geven van de werkzaamheden, welke zij in het vorige jaar heeft verrigt, en daarbij inzonderheid gewag maken van zoodanige volstrekte nalatige comptabelen, welke eene suspensie of demissie zouden hebben geïncureerd of verdiend.

Art. 37.

Aan dezelve Kamer wordt wel expresselijk aanbevolen het doen van al zulke voordragten, als, naar haar inzien, zouden kunnen strekken tot verbetering in de administratie van 's lands geldmiddelen en tot het daarstellen van gepaste bezuinigingen.

Art. 38.

Zij is gehouden Ons te dienen van rapport, berigt, considerati\u00ebn en advies.

Zij is almede verpligt, om, des verzocht, aan de respective ministeriële of andere departementen van algemeene administratie alle zulke inlichtingen te geven, als tot derzelver werkzaamheden betrekking hebben en mogten begeerd worden.

Art. 39.

De Kamer zal Ons ten spoedigste eene project-organisatie voor hare bureaux inzenden en hare geëmploijeerden en bedienden van de noodige instructiën voorzien.

Zij zal Ons eene concept-instructie voor den secretaris der Kamer, ter goedkeuring, aanbieden.

Art. 40.

De leden en de secretaris der Kamer mogen direct of indirect geen aandeel hebben in eenige besteding, leverantie, verpachting van goederen, regten of middelen of in eenige zaak, waarover met den Staat om voordeel of winst wordt gecontracteerd.

Het is almede verboden eenige ordonnantie of andere pretentie, ten laste van den lande, te koopen of voor hunne rekening te nemen, onder welke benaming zulks ook zoude mogen zijn, als ook om op eenige wijze, direct of indirect, deel te hebben in derzelver aankoop of inleveringen, onder waarborg van zoodanige ordonnantiën of pretentiën gedaan.

Art. 41.

De leden der Rekenkamer zullen, alvorens in functie te treden, in Onze handen afleggen den navolgenden eed:

» Ik beloof en zweer, mijnen post met al mijn vermogen, overeenkomstig de wetten en instructiën, deswege gearresteerd of nog te arresteren, getrouw en ijverig te zullen waarnemen, zonder om lief of leed, vriend- of vijandschap, gunst of afgunst, of om eenigerhande reden of oorzaak daarvan af te wijken, 's lands belangen integendeel steeds in het oog houdende en betrachtende, en voorts alles doende en verrigtende, wat ik in den mij aanbetrouwden post verpligt en schuldig ben te doen.

Ik beloof en zweer, dat ik mij stiptelijk zal gedragen naar den inhoud van het plakkaat, den 10 December 1715 bij de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden gearresteerd, tegen het geven en nemen van verboden giften, gaven en geschenken.

Ik verklaar en zweer, dat ik, om den voorschreven post te bekomen, aan niemand, hetzij in of buiten het bestuur, iets, onder wat voorwendsel het zijn moge, beloofd of gegeven hebbe, noch beloven of geven zal.

Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!"

En zal bovenstaande instructie worden gedrukt en het noodige getal exemplaren verzonden aan de verschillende departementen van administratie, tot derzelver informatie en narigt; terwijl voorts de tegenwoordige wet zal worden geïnsereerd in het *Staatsblad*.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven concept-wet te stellen om consideratie en advies in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Commercie en Koloniën, in wier handen, bij resolutie-commissoriaal van 28 Junij, gesteld is ten fine van consideratie en advies eene concept-wet tot *regeling van den handel en de navigatie op de Levant en de Middellandsche Zee*, volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Commercie en Koloniën.*

» Bij resolutie-commissoriaal van 28 Junij is in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de zaken van Commercie en Koloniën, ten fine van consideratie en advies, gesteld eene concept-wet tot *regeling van den handel en de navigatie op de Levant en de Middellandsche Zee*, door Z. K. H. ter bekrachtiging aan de Vergadering van U Edel Mogenden voorgesteld.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, overwegende de noodzakelijkheid, van, bij de herleving der Nederlandsche scheepvaart, hieromtrent bepalingen te maken, en erkennende de doelmatigheid, die er is en altoos bevonden is in het daarstellen van eene afzonderlijke directie van den Levantschen handel, vinden in de aangeboden concept-wet de geschiktste middelen tot het bereiken van dat oogmerk, en het is om deze redenen, dat Wij U Edel Mogenden adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich te vereenigen met het voorstel."

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voormeld rapport te conformeren.

Waarop de vergadering geadjourneerd is op Vrijdag om twaalf ure.

18DE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 1 JULIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Gelezen het rapport over de concept-wet, houdende instructie voor de Raden en Generaal-Meesters der Munt; conform het rapport besloten.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lijnden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, van Stralen, Calkoen, Slicher, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, J. F. van Hogendorp, Gevers, Huyssen van Kattendijke, van Aylva, van Heerdt tot Eversberg, Sweerts de Landas en van Sasse van IJsselt.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Financiën, in wier handen, ten fine van consideratiën en advies, gesteld is eene concept-wet, houdende *instructie voor raden en generaal-meesters der Munt*, volgende hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Financiën.*

» Bij resolutie-commissoriaal van 29 Junij is in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de zaken van Financiën gesteld om consideratie en advies eene concept-wet, houdende *instructie voor raden en generaal-meesters der Munt*, bij missive van Z. K. H. van 24 Junij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, overwegende de noodzakelijkheid die er is om te zorgen voor een geregeld en onpartijdig toezigt over de Munt, en in de voorgeslagen bepalingen en voorschriften de middelen tot het bereiken van dat oogmerk vindende, adviseren U Edel Mogenden, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor het bevorderen van 's lands belangen en zich te conformeren met het voorstel."

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voormeld rapport te conformeren.

Waarop de vergadering geadjourneerd is op Dingsdag om twaalf ure.

Rapporten over: 1°. *concept-wet houdende instructie voor de Algemeene Rekenkamer;* 2°. *concept-wet op het gemaal.*

19DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 5 JULIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Gelezen het rapport over de concept-wet, houdende Instructie voor de Algemeene Rekenkamer; conform besloten. — Gelezen de rapporten over de concept-wet betreffende de belasting op het gemaal en over die op het stuk der jagt en visscherij; beide rapporten in deliberatie gehouden.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Lynden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, van Stralen, Calkoen, Collot d'Escury, Schuylenburch van Bommenede, Deutz van Assendelft, Gevers, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Aylva, van Heerdt tot Eversberg en Sweerts de Landas.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Financiën, in wier handen om consideratie en advies gesteld is de *concept-wet, houdende instructie voor de Algemeene Rekenkamer der Vereenigde Nederlanden*, volgende hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Financiën.*

»Bij resolutie-commissoriaal van 30 Junij werd in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de zaken van Financiën om consideratiën en advies gesteld eene concept-wet, houdende *instructie voor de Algemeene Rekenkamer der Vereenigde Nederlanden*, bij missive van 29 Junij door Z. K. H. aan deze Vergadering ter bekrachtiging voorgesteld.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, overtuigd van de naauwkeurigheid en doelmatigheid van de bepalingen daarin vervat, durven U Edel Mogenden adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belang en zich te vereenigen met het voorstel."

Waarop gedelibereerd zijnde, is goe lgevonden en verstaan zich met het voormelde rapport te conformeren.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Financiën, in wier handen om consideratie en advies gesteld is eene *concept-wet, om de belasting op het gemaal, gedurende het jaar* 1814, *in eenige provinciën te doen heffen bij personelen omslag of redemtie*; volgende hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Financiën.* (1)

» Bij resolutie-commissoriaal van 21 Junij behaagde het U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de zaken van Financiën, ten fine van consideratiën en advies, te stellen eene *concept-wet, om de belasting op het gemaal, gedurende het jaar* 1814, *in eenige provinciën te doen heffen bij personelen omslag of redemtie*, door Z. K. H., bij missive van 20 Junij, ter bekrachtiging aan deze Vergadering aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden hebben zooveel meer zich beijverd, om dit onderwerp met naauwkeurigheid en onzijdigheid te overwegen, als de zaak door hare belangrijkheid het eischte, en zij vermeenden hierdoor hulde te bewijzen aan de vaderlijke zorg van onzen geëerbiedigden Souverein, die, aan elke klagte der ingezetenen een luisterend oor verleenende, al aanstonds eene proeve wil nemen, om de zware, maar noodzakelijke lasten door gelijkmatige verdeeling en het wegruimen van hindernissen in de wijze van uitvoering te verligten en dragelijk te maken.

De voorgeslagene concept-wet moest uit den aard der zake zelve en naar aanleiding van de missive van Zijne Koninklijke Hoogheid, uit een dubbel oogpunt beschouwd worden.

De eerste vraag is, of de klagten der ingezetenen omtrent de wijze van ophef van die belasting van zoodanigen aard zijn, dat het raadzaam is hiervoor van de bepalingen van het algemeen stelsel van financie af te wijken. En dan nog moet er in de tweede plaats onderzocht worden, of het voorgeslagen middel geschikt is, om het oogmerk, wegruiming van hindernissen en verligting voor de ingezetenen, op eene uitvoerbare wijze te bereiken.

1°. Dat de wijze van ophef van dit middel in eenige provinciën aan moeijelijkheden en bezwaren, aan lastige en tijdroovende formaliteiten onderhevig is, is buiten twijfel en de klagten, deswege ingebragt, zijn ver van ongegrond te wezen. Maar of zij van zoodanigen aard zijn, dat zij voor verbetering onvatbaar zijn, en of zij van zoodanig gewigt zijn, dat men daardoor van de eenheid in het financieel stelsel behoort af te gaan en zich aan andere bezwaren, die de stremming van handel, industrie en vrije circulatie zouden kunnen te weeg brengen, bloot stellen, dit meenen U Edel Mogenden Gedeputeerden ontkennende te moeten beantwoorden. Zij durven dit zooveel te veiliger te doen, wanneer zij,

2°. in de tweede plaats, het aangeboden middel, 'twelk het ware of vermeende bezwaar uit den weg zou ruimen, van nabij beschouwen.

En hier vinden zij al aanstonds een middel van ophef door omslag, een hoofdgeld, eene *quotisatie*, waarvan de Secretaris van Staat voor de Financiën nog onlangs in deze Vergadering, namens Zijne Koninklijke Hoogheid, verzekerde, *dat de ondervinding de ongelijkmatige drukking en bijna de onuitvoerlijkheid* bewees; verder, dit middel naar eene vermoedelijke, maar onzekere consumtie berekend, op eene populatie gegrond, waarvan de berekening altoos voor erreur vatbaar is, dat alleen door de ingezetenen en niet door de vreemden gedragen zal worden, en waar de onzekere en onveilige maatstaf de verdeeling naar goeddunken of naar eene ideale berekening toelaat.

Maar hetgeen U Edel Mogenden Gedeputeerden het meeste bezwaar toeschijnt, de quota's voor iedere provincie zijn zoodanig hoog gesteld, dat de eene meer, de andere minder, maar verre de meeste zoodanig boven het peil van berekening van vorige jaren komen, dat deze belasting op het gemaal, op zich zelve reeds zwaar en drukkende, in plaats van door den voorgeslagen maatregel verligt te worden, nog aanmerkelijk wordt verzwaard.

Eindelijk, en U Edel Mogenden Gedeputeerden vinden hier een onoverkomelijk struikelblok, de quotisatie, in derzelver verzwarende houding voor een geheel jaar bepaald, moet in een half jaar betaald worden, na aftrek van hetgeen in het eerste halfjaar opgebragt is.

Deze som, nu, wordt in de missive van Z. K. H. als zeer gering voorgesteld, daar Z. K. H. verzekert, *dat de meeste inwoners der bedoelde gewesten zich aan de voldoening der belasting hadden onttrokken* en de opbrengst van dat middel *buiten alle evenredigheid was gebleven met de sommen, die èn de bevolking èn de waarschijnlijke comsumtie reden gegeven hadden van te verwachten.*

Er blijft alzoo nog voor het volgende halve jaar het grootste gedeelte van de quotisatie voor het geheele jaar te betalen

(1) Dit rapport werd ten behoeve der leden gedrukt.

overig, en deze betaling, zonder de schuldigen te kunnen treffen, die door fraude de schade aan 's lands schatkist hebben toegebragt, valt, door een terugwerkende kracht, in nadruk *met verzwaarden last op de schouders van hen, die in trouwe onderwerping aan 's lands wetten hebben geleefd.*

Het is om deze redenen, dat U Edel Mogenden Gedeputeerden aan U Edel Mogenden adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen, doch denzelven eerbiediglijk te verzoeken het onderwerp van het gedane voorstel in nadere overweging te willen nemen."

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan het bedoeld rapport in deliberatie te houden tot Donderdag 7 Julij, en inmiddels hetzelve te laten drukken, om aan de leden dezer Vergadering te worden rondgedeeld.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen om consideratiën en advies gesteld is eene concept-wet *op het stuk der jagt en visscherij*, volgende hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.* (1)

» Bij resolutie-commissoriaal van 22 Junij werd door U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden voor de Binnenlandsche Zaken, om consideratie en advies, gesteld eene *concept-wet op het stuk der jagt en visscherij*, door Z. K. H. bij missive van 20 Junij ter bekrachtiging aan deze Vergadering aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, de voorsz. concept-wet in alle hare deelen en in haar geheel beschouwende, vonden overal zwarigheden, die zij niet wisten uit den weg te ruimen, en die zij verpligt zijn onder het oog van U Edel Mogenden te brengen. De grootste zwarigheid, die deze concept-wet met zich bragt en die onafscheidelijk is van alle algemeene wetten op jagt en visscherij, die voor deze provinciën kunnen ontworpen worden, had haren grond in de onderscheiden regten en gewoonten, die in de verschillende provinciën altoos hebben plaats gehad, in den aard van jagt en visscherij, die overal iets lokaals en eigendommelijks heeft en die geene algemeene bepalingen zonder uitzondering gedoogen. Om dit met een enkel voorbeeld aan te toonen, behoeven wij slechts U Edel Mogenden te herinneren, hoe dat onder anderen de bepalingen op de zwanenjagt in Vriesland, alwaar dit een uitsluitend regt is, geheel anders voor Noordholland, alwaar een ieder vrijheid heeft zwanen te houden, moeten uitvallen. Zoo worden er premiën op het dooden van schadelijke gedierten gezet, die in eene provincie 't huis hooren; terwijl andere, even schadelijke, als b. v. de schollevanger, in Holland en Zeeland vergeten worden. Zoo wordt hier jagen en visschen op tijden en onder bepalingen verboden, die daar zonder schade kunnen gedoogd worden. Hier eene wijze van vangen verboden, die in andere districten noodzakelijk is. Deze zelfde aanmerking moet toegepast worden op het tarief, dat oneevenredig drukt, daar b. v. eendekooi en visscherij, hoe ongelijk in opbrengst, aan dezelfde registratie en acte onderworpen zijn.

Maar bovendien vermisten U Edel Mogenden Gedeputeerden in de voorsz. concept-wet hier en daar die duidelijkheid, die vereischt wordt tot het nakomen der wetten. Zoo was het bij art. 16 niet klaar, of de privative jagt op eigendom van regt of van land gegrond was, waardoor het dan ook onzeker werd, of op de heerlijke regten in dezen behoorlijk rugzigt was genomen. Zoo kon men niet ontdekken, of tot het uitoefenen van art. 43 eene buitengewone permissie vereischt werd, die bij het volgende artikel noodig was, en in het algemeen wat deze buitengewone permissie was, en aan wie zij werd gegeven.

Eindelijk U Edel Mogenden Gedeputeerden vonden het regt van eigendom door te veel bepalingen beperkt en het jaarlijksch verzoek om registratie van eigen grond of eigen regt geheel overbodig. Er waren nog eene menigte kleinigheden, waarmede zij de aandacht van U Edel Mogenden niet willen ophouden en die bij nadere herziening van deze concept-wet ligt konden verholpen worden, als daar is b. v.: het noodzakelijk bepalen van eene penaliteit voor onvermogende stroopers bij art. 5 vergeten; het vergeten van straf te bepalen bij de overtreding van art. 24 en dergelijke meer. Maar hetgeen waar U Edel Mogenden Gedeputeerden op moeten terugkomen, is de noodzakelijkheid bij het maken van wetten voor jagt en visscherij, de lokale omstandigheden in het oog te houden. En het is daarom, dat U Edel Mogenden Gedeputeerden adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen, doch denzelven eerbiediglijk te verzoeken, het onderwerp van het gedane voorstel in nadere overweging te willen nemen. Tevens wenschten zij, dat aan Z. K. H. konde te kennen gegeven worden, dat de zaak van jagt en visscherij onder zekere algemeene en overal aanwendbare bepalingen en onder éene algemeene opperdirectie, verder aan de nadere schikkingen der Provinciale Staten onder Hoogstdeszelfs goedkeuring wierd overgelaten."

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan het voormelde rapport in deliberatie te houden tot Donderdag 7 Julij, en inmiddels hetzelve te laten drukken, om aan de leden dezer Vergadering te worden rondgedeeld.

Waarop de vergadering geadjourneerd wordt op Woensdag om twaalf ure.

(1) Het bovenvermeld rapport werd ten behoeve der leden gedrukt.

20STE VERGADERING.

ZITTING VAN WOENSDAG 6 JULIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, van Stralen, Calkoen, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, van Bommel, Huyssen van Kattendyke, van Heerdt tot Eversberg en Sweerts de Landas.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Waarop de vergadering geadjourneerd wordt op Donderdag om 12 ure.

21ste VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 7 JULIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Behandeling van de rapporten over de concept-wetten betreffende de belasting op het gemaal en de jagt en visscherij; conform de rapporten besloten.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, Calkoen, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, Huyssen van Kattendyke, van Heerdt tot Eversberg en Sweerts de Landas.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Bij resolutie van Dingsdag 5 Julij op heden bepaald zijnde de deliberatie over het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Financiën, in wier handen gesteld was eene *concept-wet om de belasting op het gemaal, gedurende het jaar* 1814, *in eenige provinciën te doen heffen bij personelen omslag of redemtie*,

is goedgevonden en verstaan zich met het voorschreven rapport te conformeren.

Bij resolutie van denzelfden dag insgelijks bepaald zijnde op heden de deliberatiën over het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen gesteld was eene *eene concept-wet op het stuk der jagt en visscherij*,

is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Koninklijke Hoogheid, zooals hetzelve ter bekrachtiging aan deze Vergadering is aangeboden.

Waarop de vergadering geadjourneerd wordt op Vrijdag om twaalf ure.

22STE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 8 JULIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: eene missive van Z. K. H., ten geleide van eene concept-wet, houdende bepalingen omtrent den handel en de vaart op de West-Indische koloniën.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, Calkoen, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, J. F. van Hogendorp, van Wickevoort Crommelin, van Bommel, Gevers, Clifford, Huyssen van Kattendyke, van Heerdt tot Eversberg, Sweerts de Landas en Bowier.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene concept-wet, houdende *bepalingen omtrent den handel en de vaart op de West-Indische koloniën*, door Z. K. H., bij missive van 7 Julij, aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende de voormelde concept-wet hierna geïnsereerd.

CONCEPT-WET, *houdende bepalingen omtrent den handel en de vaart op de West-Indische koloniën.* (1)

Art. 1.

Alle Onze onderdanen zullen vermogen te navigeren en te handelen op Suriname, Berbice, Demerarij, Essequebo, Curaçao, St. Eustatius, Saba, St. Martin, hoewel zich deze koloniën nog bevinden in de magt der kroon van Engeland, mits zij voorzien zijn van licenses, te dien einde door den ambassadeur van Zijne Groot-Britannische Majesteit, bij Ons residerende, af te geven.

Art. 2.

Ter bekoming van deze licenses, zullen de belanghebbenden bij het Departement van Financiën moeten bewijzen, dat zij zijn onderdanen der Vereenigde Nederlanden en binnen dezelve woonachtig, en dat het schip of vaartuig, met hetwelk zij voornemens zijn eene reize naar eene der bovengemelde koloniën te doen, hun eigendom is en gebouwd op het grondgebied der Vereenigde Nederlanden en bemand met een kapitein en drie vierde der equipage, Nederlandsche onderdanen zijnde, of een schip of vaartuig, in Groot-Britannië gebouwd en in eigendom toebehoorende en bemand, zooals bij de Britsche wetten voorgeschreven is.

Art. 3.

Dienvolgens zullen voor gemelde vaart en handel door het Departement van Financiën worden verleend afzonderlijke zeebrieven, houdende den naam van ten minste een der eigenaren, en de plaats aanwijzende, alwaar het schip is gebouwd.

Art. 4.

Het last- of tonnegeld, voor elk schip of vaartuig, van of naar de voormelde koloniën in- of uitgeklaard wordende, anders dan in ballast, zal zijn één gulden per ton, twee ton gerekend tegen een last.

Art. 5.

Ter vervanging der recognitie, veil- en lastgelden en alle andere bijzondere conditiën, waaraan de vaart en handel van en op de voormelde bezittingen in de West-Indiën is onderworpen geweest, en ten einde deze vaart en handel op gelijken voet te brengen als die, welke tusschen Groot-Britannië en gezegde koloniën gevoerd wordt, zal dezelve geschieden in voege als hier volgt:

Art. 6.

Alle goederen, waren en koopmanschappen, zijnde van het gewas, voortbrengsel of fabriekwezen der Vereenigde Nederlanden, betalen, op het uitgaan naar de meergemelde koloniën, van de waarde van *honderd gulden* een regt van *vijf gulden* en *tien stuivers*, en een regt van *drie gulden* en *tien stuivers*, wanneer dezelve zijn van het gewas, voortbrengsel of fabriekwezen van het Vereenigd Koningrijk van Groot-Britannië en Ierland, makende het laatstgemelde met het regt van twee percent, dat in Engeland op het uitgaan geheven wordt, eene gelijke belasting van vijf en een half percent, als voor inlandsche goederen is bepaald.

De navolgende goederen van voorschreven origine zijn van deze belasting uitgezonderd en mogen alzoo vrij van regten, hetzij regtstreeks van hier of uit Engeland over dit land, naar de koloniën worden uitgevoerd, te weten:

Katoenen garens en andere *katoenen manufacturen.*

Linnens.

Geraffineerde suiker.

Kandijsuiker.

Stroop.

Muntmaterialen, alsmede

Granen en meel.

Art. 7.

Van de goederen, uit de Vereenigde Nederlanden herkomstig, zullen, bij de aangifte tot uitvoer naar de koloniën, voldoende, door de plaatselijke regering gelegaliseerde en door het Engelsch consulaat geviseerde certificaten van derzelver inlandschen oorsprong ten kantore der convooijen en licenten moeten worden geproduceerd en aldaar blijven berusten.

Onder goederen van inlandschen oorsprong worden, met betrekking tot het gemanufactureerde, begrepen alle de zoodanige, welke binnen deze landen eenigerlei bewerking hebben ondergaan.

Art 8.

Deze goederen, van Britschen oorsprong en uit Engeland komende, met destinatie naar de koloniën, zullen, bij arrivement, als zoodanig moeten worden gedeclareerd, met productie van bewijs hunner origine, bij de aangifte ten convooi-kantore, tot betaling der gewone inkomende regten, die vervolgens, bij de aangifte tot uitvoer naar de koloniën, door restitutie van het te veel betaalde of suppletie van het tekort, op de bij art. 6 bepaalde regten van drie en een half pct. van de waarde moeten worden verrekend. En zullen niet alleen de merken, nummers, fustagie, emballagie, quantiteit, qualiteit en waarde, volgens welke de uitklaring in Engeland is geschied, maar ook de pakhuizen moeten worden opgegeven, waarin deze goederen zullen worden opgeslagen en waaruit dezelve niet zullen mogen worden getransporteerd, dan om naar derzelver destinatie ingescheept

(1) De bovenstaande concept-wet, in deze Vergadering goedgekeurd, is als wet den 9den Julij bekrachtigd en komt voor in het *Staatsblad*, n°. 75; *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 164, en M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 345–351.

te worden, op verbeurte van de faculteit tot de verzending naar de koloniën, die uiterlijk binnen drie maanden na de aangifte op het inkomen zal moeten geschieden, tenzij, in bijzondere gevallen, redenen tot prolongatie gevonden worden.

De officieren der convooijen en licenten zullen het regt hebben, om de aangewezene pakhuizen van tijd tot tijd te bezoeken, ten einde zich van het aanwezen aldaar en de identiteit der goederen te verzekeren.

Art. 9.

De goederen, waren en koopmanschappen, niet zijnde van het gewas, voortbrengsel of fabriekwezen van het Koningrijk van Groot-Britannië en Ierland, noch van de Vereenigde Nederlanden, zullen, bij den uitvoer naar de koloniën, de uitgaande regten betalen, overeenkomstig het navolgende tarief:

Flanel. (Zie manufacturen.)	
Flesschen, van gewoon groen of gemeen glas, tot zoodanige hoeveelheid als kan bevatten honderd mengelen vochts	f 33. 0. 0
Garen, getwijnd garen, de 100 ponden. . . .	15.10. 0
Kabel-garen. (Zie touwwerk.)	
Katoenen-garen, de 100 ponden.	40. 0. 0
Glas, te weten flesschen. (Zie flesschen.)	
Granen en *meel*, vrij van regten.	
Haarpoeder, de 100 ponden	98. 0. 0
Idem, geparfumeerde of parfumen-stof, de 100 ponden	136. 0. 0
Hoeden, geheel of gedeeltelijk gemaakt van vilthaar, wol of bever, de hoed	17. 0. 0
Hoepen, van ijzer, de 100 ponden	12. 0. 0
van hout, de 1000 stuks	7. 0. 0
Huiden, als volgt:	
van buffels, bullen, koeijen en ossen, gelooid en niet anders bereid, het pond.	0.10. 0
van paarden, merries of ruinen, gelooid en op geene andere wijze bereid, het pond . . .	0.10. 0
van lijnxen, het pond	0.16. 0
Moskovische en Russische, gelooid of gekleurd, het pond	0.16. 0
Kaarsen, spermaceti- en waskaarsen, de 100 ponden.	119. 0. 0
van talk, de 300 ponden	95. 0. 0
Kaarskatoen, de 100 ponden.	44. 0. 0
Kaarten, te weten speelkaarten, het gros. . .	40. 0. 0
Kabeltouw. (Zie touwwerk.)	
Katoen voor kaarsen. (Zie kaarskatoen.)	
Laken. (Zie manufacturen.)	
Linnen, van allerhande soort, het zeildoek alleen uitgezonderd, van de f 100 waarde	40. 0. 0
Nanking-linnen. (Zie Oost-Indische goederen.)	
Zeillinnen of zeildoek, de 120 ellen	54. 0. 0
Manufacturen, flanel, de el	0. 1. 0
alle soorten van laken, de el.	12.15. 0
alle andere stoffen, gemaakt van of vermengd met wol, de el	4. 9. 0
Zie verder Oost-Indische goederen.	
Muntmateriaal, vrij van regten.	
Oost-Indische goederen, namelijk:	
Goederen, waren en koopmanschappen van het gewas, voortbrengsel of fabriekwezen van de Oost-Indiën of China, dadelijk van het Vereenigd Koningrijk van Groot-Britannië en Ierland in de Vereenigde Nederlanden ingevoerd zijnde, *vrij van regten.*	
Dezelfde goederen, waren en koopmansgoederen, *niet* van het Vereenigd Koningrijk van Groot-Britannië en Ierland in de Vereenigde Nederlanden ingevoerd zijnde, als volgt:	
Thee, vrij van regten.	
Effen mousseline of *neteldoek.*	
Effen wit, callicoes, mousseline of witte callicoes, gebloemd of geborduurd, effen witte dimetten, nanking-linnen en alle artikelen, gemaakt van haar of boomwolle, of eenig zamenmengsel daarvan, van de waarde van f 100. . .	f 5. 0. 0
Goederen, waren en koopmanschappen uit de Oost-Indiën, die verboden zijn in Engeland te dragen of te gebruiken, van de waarde van f 100	5. 0. 0
te weten:	
Alathes, allejars, atchabanoes, atlas, bandamoezen, bijetapants, brawls, calamapoes, gekleurde katoenen, katoenen handdoeken, dito met gekleurde randen, camdanies, charconnaes, melassen, chitsen, chuchlaes, chusloes, coopus, krip, cushtaes, custanes, dijksooksoijs, gaas, sprei en beddebehangsels, ghillils, gingang, coiroots of barouls, habaszies of slichtermanszijde, herba, Indische stoffen, beddenbenoodigdheden en ameublementen, jeebooisoijs, kingeol, bastendoeken, zijden dito, zijden rollen, muggesawies, gekleurde neteldoeken, blaauw nanking, nawabeijs, neganepants, nicanasser, basten, paduasoijs, palampous, pininscos, photoes, poijées, zijden roemaals, katoenen dito, salopants, sarsenets, sjerpen of gordels van zijde, idem van gekleurd katoen, sastracandies, sansuchers, naaizijde, zijden stoffen, dito zakdoeken, soolans, soosies, soowies, shawls geborduurd, dito doeken geborduurd, taffen, tapseils, tepoijs, taradars, fluweel, zeerzoorsoijs.	
Alle andere goederen, waren en koopmanschappen van het gewas, voortbrengsel of fabriekwezen van de Oost-Indiën of China, niet elders bij dit tarief genoemd of belast, als volgt:	
Van de gemanufactureerde de f 100 waarde. .	40. 0. 0
Van de ongemanufactureerde de f 100 waarde.	20. 0. 0
Olie, als volgt:	
Van terpentijn, de 100 ponden	29. 0. 0
Van vitriool, de 100 ponden.	21. 0. 0
Papier, als volgt:	
Bruin of graauw papier, de 100 ponden . . .	39.10. 0
Gedrukt, geschilderd of gesprikkeld, mitsgaders behangselpapier, de vierkante el.	0. 9. 0
Alle andere soorten van papier, per pond. . .	0.16. 0
Parkement, de 12 bladen	5. 0. 0
Speelkaarten. (Zie kaarten.)	
Stijfsel, de 100 ponden	95. 0. 0
Touwwerk, geteerd of ongeteerd, de 100 ponden.	11. 0. 0
Thee. (Zie Oost-Indische goederen.)	
Vellen, als volgt:	
Kalfsvellen, gelooid en niet anders bereid, de 100 ponden	40. 0. 0
Geitenvellen, gelooid, de 100 stuks	284. 0. 0
Jonge boksvellen, bereid, de 100 stuks. . . .	14.10. 0
Lamsvellen, bereid in aluin, zout of meel, de 100 stuks	9. 0. 0
Idem, bereid in olie, de 100 stuks.	24. 0. 0
Schapenvellen, bereid, gelooid of getouwd, de 100 stuks	22. 0. 0
Eikhoorns- of Calabrische vellen, getouwd, de 100 stuks.	5. 0. 0
Wolfsvellen, getouwd, het stuk	5. 0. 0

Wijn, Fransche wijn, het vat van 50 stekan .	f 80. 0. 0
Madera-wijn, dito dito	59. 0. 0
Rijnsche, Duitsche of Hongaarsche wijn, als voren	75. 0. 0
Wijnen van de Kaap de Goede Hoop, en daartoe behoorende landen, als voren	17. 0. 0
Portugesche, Spaansche en alle andere wijnen, welke bij dit tarief niet anders genoemd of omschreven zijn, als voren.	50. 0. 0
IJzeren hoepen. (Zie hoepen.)	
Zeep, als volgt:	
Harde zeep, de 100 ponden	42. 0. 0
Zachte zeep, de 100 ponden	36. 0. 0
Zeildoek. (Zie linnen.)	
Alle andere goederen, waren en koopmanschappen, niet zijnde van het gewas, voortbrengsel of fabriekwezen van het Vereenigd Koningrijk van Groot-Britannië en Ierland, noch van de Vereenigde Nederlanden, en bij het tegenwoordig tarief niet bijzonder genoemd, omschreven of met regten bezwaard, betalen als volgt:	
Gemanufactureerde, van de f 100 waarde . .	40. 0. 0
Ongemanufactureerde, van de f 100 waarde. .	20. 0. 0

Alle goederen, waren en koopmanschappen, zijnde van het gewas, voortbrengsel of fabriekwezen van Frankrijk, betalen, boven en behalve de regten, bij dit tarief voor goederen, niet uit Engeland of de Vereenigde Nederlanden herkomstig, bepaald, nog een additioneel regt, gelijk staande aan een vierde gedeelte van diezelfde regten, en zulks alles naar aanleiding van en in overeenstemming met de in Groot-Britannië vigerende wetten en reglementen, ten gevolge van het beginsel van gelijkstelling der regten, hierboven als eene der hoofdvoorwaarden van deze provisionele vaart en handel opgegeven.

Art. 10.

Ten einde de in art. 9 gemelde goederen, niet zijnde van Britschen of Nederlandschen oorsprong en gedestineerd, om naar de koloniën te worden uitgevoerd, te onderscheiden van dezulke, welke uit Frankrijk herkomstig zijn, zullen dezelve moeten zijn vergezeld van certificaten, door onze consuls, de ambtenaren der tollen of andere publieke autoriteiten, zooveel mogelijk, ter plaatse van den oorsprong of anderzins van de afzending, ten bewijze van derzelver origine, af te geven, en zal van gemelde hunne bestemming dadelijk, bij arrivement, declaratie moeten worden gedaan en verder ten opzigte dezer goederen, zoo met betrekking tot de vóórbetaling der gewone inkomende regten als anderzins, gehandeld worden in gelijke maniere, als ten aanzien van dezulke, die met gelijke destinatie uit Engeland worden aangebragt, hiervoren bij art. 8 is vastgesteld.

Art. 11.

Alle goederen, niet van certificaten *d'origine* voorzien en welke men naar de koloniën zoude willen expediëren, zullen worden beschouwd te zijn herkomstig uit Frankrijk en mitsdien onderworpen zijn aan de betaling van zoodanig regt, als daarop bij het laatste gedeelte van art. 9 is vastgesteld.

Art. 12.

De goederen, voor welke certificaten *d'origine* worden geproduceerd en die vooraf bij de inlading naar de koloniën mogten worden bevonden te zijn van een anderen oorsprong dan de certificaten aanduiden, zullen worden verbeurd verklaard ten behoeve dergenen, die daartoe bij de wetten op het stuk der convooijen en licenten zijn geregtigd verklaard.

Art. 13.

De goederen, komende uit de voormelde koloniën, zullen onderworpen zijn aan de betaling van zoodanig regten, als voor gelijksoortige goederen van andere landen zijn geregeld bij het tarief van 31 Julij 1725 en opgevolgde alteratiën.

Art. 14.

De ruwe en buiten Europa geraffineerde suiker, uit de koloniën, in art. 1 vermeld, hier te lande aangebragt en vervolgens naar buiten 's lands verzonden wordende, zal, provisioneel en tot nadere bepaling, op het uitgaan betalen als volgt:

Gedekte, gekleide of geaarde suiker, van de honderd ponden	f 5.15.0
Ruwe of Moskovado-suiker, van de honderd ponden	3. 5.0

Zullende voor zoodanige suiker worden gehouden alle dezulke, waarvan, bij de aangifte ten convooi-kantore, geene allezins voldoende bewijzen eener andere origine worden geproduceerd.

Art. 15.

Onze Secretaris van Staat voor de Financiën zal de executie dezer wet door de meest gepaste maatregelen verzekeren en zal dezelve voorts in het *Staatsblad* worden geïnsereerd.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met de voorschreven concept-wet, en is deze resolutie zonder resumtie uitgegeven.

Waarop de vergadering geadjourneerd is op Dingsdag om twaalf ure.

Mededeeling van ingekomen verzoeken. — Aanbieding concept-wet op het daarstellen van verordeningen op de militaire justitie.

23STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 12 JULIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: 1°. voordragt van Z. K. H. betrekkelijk verzoeken om dispensatie (besloten conform de voordragt); 2°. missive van Z. K. H., ten geleide van eene concept-wet tot het daarstellen van verordeningen op de militaire justitie.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, van Stralen, Calkoen, Deutz van Assendelft, J. F. van Hogendorp, van Bommel, Gevers, Clifford, Huyssen van Kattendyke, Pesters van Cattenbroek, Ram, van Heerdt tot Eversberg, van Alberda van Rensuma, Jarges, Sweerts de Landas en Bowier.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 8 Julij, houdende kennisgeving dat aan Hoogstdenzelve zich bij requeste geadresseerd hebben, de navolgende personen, als:

1°. Ary Klok en Jacoba Mooldijk, zuster van zijne overleden huisvrouw;

2°. Engelbrecht Ligtenberg en Johanna Weimans, zuster van zijne overleden huisvrouw;

3°. Willem van Lemel en Jentien Karst van Veen, weduwe van Hendrik van Panhuizen, zuster van zijn overleden huisvrouw;

4°. Ernst Rein van Nes van Meerkerk en I. A. E. van Rhijn, zuster van zijne overleden huisvrouw;

5°. Willem Anskes Lzn. en Trientje Ymes Bouwman, zuster van zijne overleden huisvrouw;

6°. Hermanus Morssinkhof en Harmina Grootenhuis, weduwe van zijnen broeder;

7°. Tiede Gadses Bijlsma en Pietje Willems, zuster van zijne overleden huisvrouw;

8°. Isaäc Lobatto en Judith Saruco, zuster van zijne overleden huisvrouw;

9°. Sape Gerbens Palma en Gertje Ysacks Cuperus, zuster van zijne overleden huisvrouw:

allen daarbij verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om met elkander een wettig huwelijk te mogen aangaan; en dat Z. K. H., op berigt aangaande der requestranten personen en gedrag, geene zwarigheid vindt de gedane verzoeken toe te staan; verlangende de meening van Hun Edel Mogenden te dien aanzien te vernemen, daarbij de stukken tot opheldering bijvoegende.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met de voordragt van Z. K. H. te conformeren.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van den 10den Julij, ten geleide van eene concept-wet tot het *daarstellen van verordeningen op de uitoefening der Militaire Justitie*, volgende de voorschreven missive en verdere stukken hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

De behoefte aan vaste en doelmatige regelen in het beoordeelen en straffen van militaire delicten heeft zich dadelijk, na de herstelling van den Staat, zoo dringend doen gevoelen, dat Wij gemeend hebben de redactie der verordeningen deswege te moeten afzonderen van den langdurigen arbeid, dien het Algemeene Wetboek vereischen zal, en dit gedeelte der belangrijke taak aan eene speciale commissie op te moeten dragen.

De ijver en de kunde der mannen, tot die commissie geroepen, hebben ons al spoedig in het bezit gesteld van ontwerpen van wetboeken en reglementen, allezins geschikt om de dienst der militaire justitie te verzekeren en welke Wij met des te meer vertrouwen aan de bekrachtiging der Staten-Generaal onderwerpen, omdat dezelve, zoowel bij den Raad van State als bij den Eersten President van het Hooge Geregtshof en bij de Departementen van Oorlog en Marine, rijpelijk overwogen en gedisceutieerd geworden zijn

U Edel Mogenden ontvangen dus hiernevens een Crimineel Wetboek, een Reglement van discipline en een Reglement van regtspleging voor het krijgsvolk te water, en een Reglement van regtspleging voor de landmagt.

Het Crimineel Wetboek en het Reglement van discipline voor de landmagt zijn nog voor eenige verbeteringen vatbaar bevonden en zullen dus eerst, bij eene volgende gelegenheid, in uwe Vergadering worden overgebragt. Insgelijks is het ons verkieselijk voorgekomen, de vaststelling eener finale en volledige instructie voor het Hoog Militair Geregtshof, dat krachtens de Grondwet moet worden opgerigt, te verschuiven tot op het tijdstip, dat dezelve met de gronden en voorschriften van het Algemeen Wetboek zal kunnen worden in verband gebragt.

Zullende inmiddels dat gemis worden vergoed door eene provisionele Instructie, waarvan Wij U Edel Mogenden almede een ontwerp ter bekrachtiging doen toekomen.

Wij bevelen U, Edel Mogende Heeren, in Gods heilige bescherming.

den Haag, den 10den Julij 1814.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Zijne Koninklijke Hoogheid,

(*gecontrasigneerd*) A. R. FALCK

CONCEPT-WET *tot het daarstellen van verordeningen op de uitoefening der Militaire Justitie.* (1)

WIJ WILLEM ENZ.

Alzoo Wij in overweging hebben genomen het groot belang, dat, ter instandhouding van de zee- en landmagt van den Staat, gesteld worden moet in eene doelmatige oefening der militaire justitie, en Ons tevens gebleken is, dat de te dezen aanzien alsnog bestaande verordeningen in vele opzigten gebrekkig en voor aanmerkelijke verbetering vatbaar zijn;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan te arresteren, zooals worden gearresteerd bij deze:

1°. Een crimineel wetboek voor het krijgsvolk te water.

2°. Een reglement van discipline voor het krijgsvolk te water.

(1) Het rapport over bovenvermelde concept-wet met de daarbij gevoegde bescheiden betreffende de Militaire Justitie, werd den 19den Julij uitgebragt. De den 20sten Julij gearresteerde wet komt voor in het *Staatsblad* van 1814, n°. 85. De in den tekst vermelde wetboeken werden echter afzonderlijk gedrukt en verkrijgbaar gesteld. Zie ook *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 174.

3°. De regtspleging voor het krijgsvolk te water.

4°. De regtspleging voor het krijgsvolk te lande.

5°. Eene provisionele instructie voor het Hoog Militair Geregtshof.

Zoodanig en in dier voege, als dezelve stukken aan de tegenwoordige publicatie zijn geannexeerd; met last aan allen en een iegelijk, dien zulks mag aangaan, om zich dienovereenkomstig te gedragen: zullende, ten aanzien der landmagt, in volle vigeur en kracht blijven het, bij Ons besluit van den 30sten December 1813, n°. 152, provisioneel wederom ingevoerde reglement van den jare 1799, en zulks voor zoo verre aan deszelfs bepalingen niet is gederogeerd bij de hierboven vermelde en alsnu gearresteerde *regtspleging voor het krijgsvolk te lande en provisionele instructie voor het Hoog Militair Geregtshof*; alles in afwachting, dat ook, ten behoeve van het krijgsvolk te lande, een crimineel wetboek en een reglement van discipline zullen kunnen worden vastgesteld en gepubliceerd.

En opdat niemand hiervan ignorantie pretendere, zal deze worden geïnsereerd in het *Staatsblad*.

Gegeven enz.

REGLEMENT *van krijgstucht of discipline voor het krijgsvolk te water der Vereenigde Nederlanden.*

INLEIDING.

Art. 1.

De krijgstucht bestaat in de hoogstmogelijke orde, in de allerspoedigste uitvoering der gegevene bevelen, zonder de minste tegenspraak, en in de onvermijdelijke bestraffing der geringste nalatigheden of misslagen; zooals ook der personen, welke dezelve bedreven hebben of hunnen pligt in het nakomen der voorgeschrevene orders verzuimen; terwijl eene volstrekt lijdelijke gehoorzaamheid van den mindere aan den meerderen er de grondslag van is.

Art. 2.

Daar de godsdienst de bron is van alle geluk, deugd en waren moed, moet ook in den krijgsstand een ieder zich tot betrachting derzelve en tot eene zedige levenswijze bevlijtigen; de godslasteringen, het vloeken en zweren moet worden nagelaten en zullen de meerderen hierin en in al wat de handhaving der goede zeden kan bevorderen, hunne minderen met een goed voorbeeld voorgaan en alle buitensporigheden algemeen vermeden moeten worden.

Art. 3.

De beste eensgezindheid behoort ook in de zeedienst plaats te hebben, alle partijschappen moeten vermeden worden, en regtvaardigheid het rigtsnoer van alle daden zijn; een ieder moet met genoegen en zonder morren zijnen pligt doen, zich tot eigene en anderer verbetering en tot voorkoming van elkanders misstappen bevlijtigen; de ongemakken geduldig verduren, elkander wederkeerige achting toedragen, en eenstemmig tot het welzijn en de eer van een ieder in het bijzonder, en in het algemeen tot het welbetrachten van 's lands dienst ter zee, medewerken.

EERSTE HOOFDSTUK.

Algemeene bepalingen.

Art. 4.

De ondergeschiktheid is de ziel van de militaire dienst ter zee; derhalve is elk schepeling, van wat rang of staat hij zij, gehouden zijnen meerderen in rang en, ingeval van gelijken rang, zijnen meerderen in jaren alle eerbied en gehoorzaamheid te bewijzen.

Art. 5.

Ook buiten de dienst zal een behoorlijke eerbied van den mindere tot den meerdere moeten worden in acht genomen, doch de overtredingen tegen de krijgstucht zullen echter altijd als zwaarder worden beschouwd, wanneer dezelve in de dienst, dan wanneer die buiten dezelve begaan zijn.

Art. 6.

Elk schepeling is gehouden de orders, hem gegeven door dengene, welke in de dienst boven hem gesteld is, dadelijk en, zonder daartegen te redeneren, te gehoorzamen en getrouwelijk te volbrengen, behoudens zijn regt, om, wanneer hij zich bezwaard mogt bevinden, daarna zijne klagten deswege in te brengen.

Art. 7.

Alle commanderende officieren van schepen of vaartuigen zijn verantwoordelijk voor de conduites hunner onderhoorigen, voor zooverre zij door eene al te groote toegevenheid of onachtzaamheid daarvan als medeoorzaken kunnen worden gehouden.

Art. 8.

Alle officieren en onder-officieren zijn verpligt, om met de zoodanigen, welke zich in den drank mogten hebben te buiten gegaan, voorzigtig te handelen, zich met hen in geene woordenwisseling in te laten, veelmin dezelven te slaan of te mishandelen, tot voorkoming van grooter misdrijven; maar zijn gehouden dezelven met goede woorden of anders door dwangmiddelen in eene verzekerde plaats te brengen, om, nuchteren geworden zijnde, na behooren te kunnen worden gecorrigeerd.

Art. 9.

Alle officieren en onder-officieren, welke hunnen pligt, in het 8ste artikel omschreven, te buiten gaan, zullen gestraft worden naar mate van de omstandigheden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Overtredingen tegen de krijgstucht of discipline.

Art. 10.

Aan overtredingen tegen de krijgstucht of discipline maken zich schuldig:

Art. 11.

Al wie, in hoogeren rang gesteld zijnde, zich eenige feitelijkheden of honende uitdrukkingen tegen zijne ondergeschikten veroorlooft of ook eenige onregtvaardige straf tegen dezelven uitoefent.

Art. 12.

Al wie, uit losheid of onachtzaamheid, verzuimt uit te voeren hetgene, waartoe hij gecommandeerd is, of te volbrengen de orders, welken aan hem door iemand, in hoogeren rang gesteld, gegeven zijn, ook dan zelfs wanneer die order bestaat in het ondergaan van eene opgelegde straf.

Art. 13.

Al wie, bij het houden van het gebed, wanneer daartoe de klok geluid is, zich niet tegenwoordig bevindt, zonder door dienstzaken daarin verhinderd te zijn, of zich door lagchen of praten oneerbiedig of onbehoorlijk aanstelt.

Art. 14.

Al wie zich, zonder permissie van den commanderenden officier, van boord begeeft of, met permissie naar den wal of eenig ander schip uit zijnde, boven zijn verlof uitblijft.

Art. 15.

Al wie, zonder permissie van den commanderenden officier, eenig vrouwspersoon aan boord brengt.

Art. 16.

Al wie, zonder permissie van den commanderenden officier, wijn of sterken drank aan boord brengt of verkoopt.

Art. 17

Al wie, zonder daartoe bevoegd te zijn, aan de gevangenen eenigen kost of drank brengt.

Art. 18.

Al wie eenig vuur maakt, met kaarsen of ander licht loopt of tabak rookt op plaatsen, waar zulks niet gepermitteerd is.

Art. 19.

Al wie op de wacht of in de dienst beschonken wordt bevonden.

Art. 20.

Alle schildwachten, welke in tijd van vrede niet op hunne posten of daarop slapende of beschonken worden bevonden.

Art. 21.

Al wie zijne meerderen oneerbiedig behandelt, kwalijk bejegent, tegen dezelven mort, zich onbetamelijke uitdrukkingen tegen hen veroorlooft of zich met woorden of gebaren over hunne behandeling onvergenoegd betoont.

Art. 22.

Al wie in tijd van vrede boven zijn verlof uitblijft, doch binnen acht dagen na expiratie van hetzelve weder aan boord terugkomt.

Art. 23.

Al wie zijne kleederen verkoopt, verpandt, ruineert of verwaarloost of uit luiheid of onachtzaamheid verzuimt na te komen hetgene omtrent de zindelijkheid is geordonneerd.

Art. 24.

Al wie zich schuldig maakt aan kijverijen of vechterijen, hetzij met zijne kameraden onderling of, aan den wal zijnde, met de burgers of ingezetenen, of wie excessen, baldadigheden of insolentiën pleegt op straat of in burgerhuizen, herbergen of drinkwinkels.

Art. 25.

Al wie zich in den drank te buiten gaat of zich aan liederlijke conduites overgeeft.

Art. 26.

Zoo een officier zich in voege voorschreven te buiten gaat, zullen de kommandanten der schepen verpligt zijn, zulks te brengen ter kennisse van het Departement van Marine, ten einde daaromtrent zoodanig zal kunnen worden gedisponeerd als zal bevonden worden te behooren.

Art. 27.

Hetzelfde zal plaats hebben ten aanzien van al zulke officieren, dewelke zich aan grof spelen en het maken van onbehoorlijke verteringen schuldig maken.

Art. 28.

Buiten en behalve de hiervoren opgenoemde overtredingen tegen de krijgstucht of discipline, behooren eindelijk nog hiertoe en moeten als zoodanig gestraft worden de overtredingen tegen alle voorschriften en reglementen van politie en inwendige dienst, bereids gemaakt of nog te maken, en in het algemeen, schoon hier niet bij name genoemd, alle zoodanige handelingen en gedragingen, welke met de instandhouding eener goede discipline en krijgstucht in de dienst ter zee onbestaanbaar zijn.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de straffen.

Art. 29.

Hoezeer het doen straffen van de schepelingen altoos een van de onaangenaamste pligten is, die de superieur omtrent zijne minderen moet uitoefenen, zoo leert de ondervinding echter maar al te waar, dat, zonder dezelve, het genoegzaam onmogelijk is, aan boord van 's lands schepen de goede orde en discipline te bewaren; uit dien hoofde worden, bij deze, vastgesteld de navolgende straffen:

Voor officieren van allerlei rang.

Arrest in de hut, met of zonder acces.
Arrest in de hut, met of zonder waarneming van de dienst.
In het eerste geval zal het arrest den officier niet verschoonen van het waarnemen van alle wachten, exercitiën, ronden en verdere dagelijksche scheepsdiensten binnen boord, doch zal hij, na het volbrengen van dezelve, zijne geordonneerde straf weder moeten ondergaan; terwijl, in het laatste geval hem voor dien tijd het doen van alle dienst wordt verboden.

Voor de onder-officieren.

Arrest in de hut, met of zonder waarneming van de dienst (komende alsdan het bovenstaande in aanmerking)
of sluiting in de boeijen, op de gewone scheepskost, of water en brood.

Voor de mindere schepelingen.

Slagen met handdaggen.
Sluiten in de boeijen, op de gewone scheepskost of water en brood.
Schaffen aan bak N. O. nul.
Het vuilste werk aan boord doen.

VIERDE HOOFDSTUK.

Over de personen, door welke de onderscheidene straffen kunnen worden opgelegd, en hetgeen daarbij door hen moet worden in acht genomen.

Art. 30.

De handhaving der goede krijgstucht, bij het Crimineel Wetboek over het krijgsvolk te water der Vereenigde Nederlanden geheellijk toevertrouwd zijnde aan de commanderende officieren, zoo zullen, onder hun toezigt, de straffen wegens overtredingen tegen de krijgstucht begaan, tegen de overtreders, door hen worden uitgesproken, met inachtneming der navolgende bepalingen.

Art. 31.

De straffen zullen niet mogen te boven gaan voor officieren en die daarmede gelijk staan, een arrest voor veertien dagen.

Art. 32.

Voor onder-offieren, de boeijen voor veertien dagen of de boeijen te water en te brood voor acht dagen.

Art. 33.

En voor de gemeenen, die van slagen met handdaggen.

Waarop het *Reglement van discipline voor het krijgsvolk te water*, een gedeelte van deze concept-wet uitmakende, gelezen zijnde, besloten is, hetzelve te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken der Justitie om consideratiën en advies.

Waarop de vergadering geadjourneerd is op Woensdag om 12 ure.

24STE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 13 JULIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Gelezen: het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, van Stralen, Calkoen, Deutz van Assendelft, Huyssen van Kattendyke, van Alberda van Rensuma en Sweerts de Landas.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen het *Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water*, een gedeelte uitmakende van de concept-wet van Z. K. H., bij missive van 10 Julij ter bekrachtiging aan deze Vergadering aangeboden; volgende hierna geïnsereerd:

CRIMINEEL WETBOEK *voor het krijgsvolk te water van de Vereenigde Nederlanden.* (1)

EERSTE TITEL.

Algemeene bepalingen.

Art. 1.

Het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water betreft alle personen, tot het voorschreven krijgsvolk behoorende.

Art. 2.

Tot het krijgsvolk te water behooren alle hooge en lage officieren, in of buiten active dienst zijnde, cadets, onder-officieren, werklieden, constabels, matrozen, soldaten, oploopers en jongens, den lande ter zee dienende; ook worden daaronder begrepen de thesauriers of schrijvers, doctors, chirurgijns en de klerken van de commanderende officieren, hoezeer dezelve niet in de rolle staan.

Art. 3.

Onder het krijgsvolk te water worden ten deze niet begrepen officieren, onder-officieren of mindere schepelingen, welke gepensioneerd of gegageerd zijn, tenzij dezelve tot eenige militaire dienst gebruikt worden.

Art. 4.

Insgelijks betreft dit Wetboek de equipagiemeesters, de constructeurs, de commiesen, bedienden en werklieden in 's lands magazijnen, de magazijnmeesters, uitdeelers of bewaarders van timmerhout en andere tot den scheepsbouw gebruikelijke goederen of ook van eenigerhande scheepsbehoeften, gelijk ook alle andere soortgelijke personen, geëmploijeerd tot het verrigten van eenig werk of dienst in de voorschreven magazijnen of tot bewaring of uitdeeling van goederen, aan den lande toebehoorende, mitsgaders de commiesen van de hoofdelijke betalingen, voor zooverre dezelve personen zich aan eenige ontvreemding van de hun in voege voorschreven toevertrouwde goederen of aan eenige ontrouwe in hunne administratie hebben schuldig gemaakt.

Art. 5.

Ook betreft dit Wetboek alle zoodanige militaire personen van de armee te lande, welke aan boord geplaatst zijn, om dienst ter zee te doen, de loodslieden, zoo lang zij als zoodanig aan boord van 's lands oorlogschepen dienst doen, en voorts in het generaal alle diegenen, welke met 's lands schepen of vaartuigen van oorlog vervoerd worden, voor zoo lang zij zich aan boord bevinden, zijnde daarentegen ook het krijgsvolk te water, zoodra hetzelve aan wal dienst doet, bij en onder het krijgsvolk te lande onderworpen aan de wetten en reglementen, voor het krijgsvolk te lande vastgesteld.

Art. 6.

Alle zeelieden, die uit 's lands dienst zijn ontslagen, blijven nog gedurende één jaar en zes weken na hunne afdanking aan de bepalingen van dit Wetboek onderworpen ter zake van beleedigingen, aan hunne superieuren uit hoofde van vorige dienst gedaan.

Art. 7.

Dit Wetboek betreft almede dezulken, welke, schoon geene betrekking hebbende tot de dienst ter zee, aan boord of in de zeehavens bevonden zullen zijn te wezen spionnen of zich aan het debaucheren der zeelieden of aan eenige andere misdaad ten nadeele van den lande of van eenig schip of vaartuig van oorlog te hebben schuldig gemaakt.

Art. 8.

Buiten de gevallen, in de even voorgaande artikelen aangeduid, zal dit Wetboek nimmer toepasselijk zijn op bijzondere personen, niet tot het krijgsvolk te water behoorende.

Art. 9.

Het zal ten aanzien van de misdaden, in dit Wetboek uitgedrukt, en van de straffen, daarbij bepaald, nimmer eenig onderscheid maken, of dezelve misdaden binnen of buiten de Vereenigde Nederlanden gepleegd zijn.

Art. 10.

Met de invoering van dit Wetboek zullen alle artikel-brieven, publicatiën, ordonnantiën, instructiën of reglementen, hoe ook genaamd, betreffende de misdaden en straffen van personen, aan de militaire jurisdictie onderworpen, geheel zijn afgeschaft.

Art. 11.

Het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water strekt zich geenszins uit tot fouten en overtredingen der militaire discipline; derzelver correctie wordt overgelaten aan de commanderende officieren.

Edoch de straffen zullen niet mogen te boven gaan: voor officieren en die daarmede gelijkstaan, een arrest voor drie dagen; voor onderofficieren, de boeijen te water en te brood voor twee dagen, en voor de gemeenen, die van slagen met handdaggen.

Art. 12.

Personen, behoorende tot het krijgsvolk te water, zullen naar de voorschriften van het Crimineel Wetboek dezer landen, bereids gearresteerd of nog te arresteren, en andere in gebruik zijnde wetten geoordeeld en gestraft worden wegens alle zoodanige misdaden en overtredingen, waarop bij het Wetboek voor het krijgsvolk te water geene bijzondere straf gesteld is en welke

(1) Zie de noot, gevoegd aan den voet der bladzijde, inhoudende het verslag van het verhandelde in de vergadering van 12 Julij 1814.

de dienst ter zee niet uitsluitend betreffen; de militaire personen zullen echter wegens alle misdaden en overtredingen, 's lands lasten, middelen en impositiën te water en te lande betreffende, blijven onderworpen aan den burgerlijken regter, des competent.

Art. 13.

In tijd van oorlog zal de Souvereine Vorst de commanderende officieren, zoowel op de reede en in de havens als in zee, kunnen magtigen, om zoodanige orders of bevelen te geven, als zij tot voorkoming van disorders of ongeregeldheden en ter stipte waarneming van de dienst zullen noodig oordeelen; zoo nogtans, dat dezelve met den zin en bedoeling van dit Wetboek overeenkomstig zullen moeten zijn, en zal alsdan daarop in voorkomende gevallen mede worden regt gedaan.

Art. 14.

Daar militaire personen zich inzonderheid, ten allen tijde, voor dronkenschap behooren te wachten, zal bij het krijgsvolk te water de opzettelijke of vrijwillige dronkenschap nimmer en de toevallige, zelfs niet ligtelijk, tot verzachting der gewone straf, op de misdaad gesteld, mogen dienen.

TWEEDE TITEL.

Van de straffen.

Art. 15.

De straffen, welke aan personen, tot het krijgsvolk te water behoorende, of andere aan de militaire jurisdictie onderworpen, kunnen worden opgelegd en buiten welke geen andere door de regters mogen ingevoerd worden, zullen eerstelijk zijn de zoodanige, welke bij het Crimineel Wetboek dezer landen, bereids gearresteerd of nog te arresteren, of andere in gebruik zijnde wetten zijn vastgesteld, behoudens de na te melden bepalingen en uitzonderingen.

Art. 16.

Wanneer de straffen met den strop of eenige andere schavotstraffen aan personen, tot het krijgsvolk te water behoorende, worden opgelegd, zullen deze altijd vooraf bij het vonnis worden gecasseerd, gedegradeerd of vervallen verklaard van den militairen stand, welken zij bekleed hebben.
Bij de straf van gevangenis kan ook voorafgaande cassatie of degradatie plaats hebben.

Art. 17.

Het doode ligchaam van den veroordeelde moet altijd worden begraven of over boord gezet op zulk eene wijze, als op oorlogschepen gebruikelijk is; ook mogen de regters de bezorging der begravenis aan de naastbestaanden vergunnen, mits dezelve des nachts in stilte en zonder eenige plegtigheid geschiede.

Art. 18.

Militaire regters, de straffe van bannissement aan eenigen veroordeelde opleggende, zullen dezelve vermogen uit te strekken tot buiten het territoir van den Staat, ook wegens zoodanige misdrijven en overtredingen, waarin hetzelve, bij het Crimineel Wetboek of andere in gebruik zijnde wetten, enger is beperkt geworden.

Art. 19.

Het bannissement zal ook kunnen uitgestrekt worden tot buiten de koloniën van den Staat.

Art. 20.

Militaire regters zullen nimmer geldboete opleggen, maar in de gevallen, waarin dezelve naar de voorschriften van het Crimineel Wetboek of andere in gebruik zijnde wetten zoude behooren plaats te hebben, dezelve bij hun vonnis veranderen in de straf van arrest of detentie.

Art. 21.

De straffen, bij het Crimineel Wetboek of andere in gebruik zijnde wetten vastgesteld, voor zooverre dezelve afwijken van die, welke in het hierna volgende artikel als militaire straffen zullen worden aangewezen, zullen ook door de militaire regters niet worden opgelegd dan wegens zoodanige misdrijven, waarop dezelve bij dit Wetboek voor het krijgsvolk te water mede uitdrukkelijk gesteld zijn, of wel wegens de zoodanige, welke, bij dit Wetboek niet opgenoemd zijnde, alleenlijk volgens de voorschriften van het Crimineel Wetboek of andere in gebruik zijnde wetten kunnen en moeten gestraft worden.

Art. 22.

De straffen, bij dit Wetboek voor het krijgsvolk te water en andere, aan de militaire jurisdictie onderworpen, bovendien als militaire straffen vastgesteld, zijn de navolgende:

1°. straffe des doods met den kogel;
2°. kielhalen en laarzen;
3°. van de ra vallen en laarzen;
4°. als schelm aan den wal zetten;
5°. cassatie;
6°. degradatie;
7°. slagen met handdaggen;
8°. arrest of detentie.

Art. 23.

De straffe des doods met den kogel wordt uitgevoerd door een bekwaam getal militairen aan den veroordeelde, knielende en geblinddoekt.
Met het doode ligchaam van den veroordeelde zal worden gehandeld als in art. 17 gezegd is.

Art. 24.

Zoo dikwijls bij dit Wetboek de straffe des doods zonder eenige nadere bepaling wordt vastgesteld, zal daardoor de straffe met den kogel en geenszins die met den strop moeten verstaan worden.

Art. 25.

De straffe van kielhalen wordt uitgevoerd, door den veroordeelde in het water onder de kiel van het schip door te halen.

Art. 26.

Het kielhalen kan geschieden één, twee of drie maal, hetwelk bij het vonnis zal moeten bepaald worden.

Art. 27.

Deze straf gaat altijd gepaard met laarzen, en voor onderofficieren altijd met degradatie.

Art. 28.

Ook kan dezelve gepaard gaan met gevangenis, bannissement of met het aan den wal zetten als schelm.

Art. 29.

Bij het uitvoeren dezer straf zal alle voorzorg gebruikt worden, ten einde het leven of de gezondheid van den veroordeelde daardoor niet benadeeld worde.

Art. 30.

De straf van het vallen van de ra wordt uitgevoerd, door den veroordeelde, zittende en gebonden, van de groote ra in het water te laten vallen en hem aanstonds weder op te hijschen.

Art. 31.

Het vallen van de ra kan geschieden één, twee of drie maal, hetwelk bij het vonnis zal moeten bepaald worden.

Art 32.

Deze straf gaat mede altijd gepaard met laarzen.

Art. 33.

Ook kan dezelve gepaard gaan met gevangenis, bannissement, het zetten aan den wal als schelm, met degradatie, arrest of detentie.

Art. 34.

De straf van het laarzen wordt uitgevoerd, door aan den veroordeelde, nadat hij uit het water zal zijn opgehaald, met een eind touw slagen toe te brengen op de broek.

Art. 35.

Bij het uitvoeren dezer straf zal worden zorg gedragen, dat het eind touw, waarmede de slagen worden toegebragt, niet zij van zoodanige dikte, dat daardoor aan de gezondheid van den veroordeelde nadeel wordt toegebragt, en zal mitsdien niet meer mogen hebben dan de dikte van vier en twintig op streng oud en ongeteerd touw.

Art. 36.

Het getal der slagen zal bij het vonnis worden uitgedrukt of aan de discretie van de commissarissen, ten wier overstaan het vonnis uitgevoerd wordt, kunnen worden overgelaten, doch nimmer het getal van honderd vijftig mogen te boven gaan.

Art. 37.

De straf van cassatie wordt alleen opgelegd aan officieren en kan bestaan:

a. in eene cassatie met verklaring van te zijn eerloos en mitsdien onbekwaam om in het vervolg eenige burgerlijke of militaire charges te kunnen bekleeden;

b. in eene cassatie met verklaring van onbekwaam te zijn om in het vervolg eenige militaire charge te kunnen bekleeden;

c. in eene eenvoudige cassatie van derzelver militaire charges, zonder eenige bijvoeging.

Art. 38.

De straf van cassatie kan ook gepaard gaan met gevangenis of bannissement.

Art. 39.

Het aan wal zetten als schelm wordt eeniglijk toegepast op onder-officieren en mindere schepelingen en op de eerstgenoemden niet anders dan na zoodanige voorafgaande degradatie, als hierna in het eerste lid van het 41ste artikel zal worden aangewezen.

Art. 40.

De straf van degradatie wordt alleen aan onder-officieren opgelegd.

Art. 41.

De straf van degradatie is tweederlei:

a. de zoodanige, waardoor de veroordeelde voor altijd onbekwaam wordt verklaard, om eenige militaire qualiteit te kunnen bekleeden;

b. de zoodanige, waardoor hij voor een tijd lang onbekwaam wordt verklaard, de qualiteit van onder-officier te kunnen bekleeden.

Art. 42.

De straf van degradatie kan ook gepaard gaan met gevangenis of bannissement, slagen met handdagen, arrest of detentie.

Art. 43.

De straf van slagen met handdaggen wordt ook uitgevoerd door het toebrengen van slagen aan den veroordeelde, gekleed zijnde, op den rug en op de broek, met een eind oud touw ter dikte van niet meer dan twaalf garens op streng en het getal van zestig slagen niet te boven gaande.

Art. 44.

Deze straf kan ook gepaard gaan met arrest of detentie.

Art. 45.

De straf van arrest of detentie bestaat ten opzigte van officieren in een arrest bij een der luitenants-geweldigen in de departementen der marine of in hunne hutten aan boord, met of zonder acces, of wel in een arrest in hunne eigen woningen aan wal.

Art. 46.

Ten opzigte van onder-officieren van minderen rang bestaat deze straf in een arrest in het kabelgat, zonder acces, bij een der luitenants-geweldigen, met of zonder acces, en voorts in een arrest bij de schildwachten onder het halfdek of in de konstabelskamer; en kan gepaard gaan met sluiting aan handen of voeten, schoon zulks bij de wet niet mogt zijn uitgedrukt.

Ten aanzien van de mindere schepelingen echter bestaat deze straf in het sluiten in de boeijen, hetzij op den gewonen scheepskost, of wel op water en brood.

Art. 47.

Het arrest of de detentie kan zijn voor eenige dagen of weken, maar zal nimmer den tijd van drie weken te boven gaan.

Art. 48.

De regters zullen moeten in acht nemen, dat de sluiting, in het 46ste artikel gemeld, niet te langdurig of te gestreng zij, zoodat de gezondheid van den veroordeelde daardoor zoude kunnen benadeeld worden.

Art. 49.

De tijd en wijze van het arrest of de detentie zullen bij het vonnis worden uitgedrukt.

Art. 50.

De straffen, in het 22ste artikel opgenoemd, zullen nimmer onderling noch ook met eenige andere straffen, bij de wetten dezer landen vastgesteld, op eene andere wijze mogen zamengevoegd worden dan bij dezen Titel is aangewezen.

Art. 51.

De militaire regters zullen zich, zoo ten aanzien van de soorten van straffen, op elke misdaad gesteld, als met opzigt tot den tijd, de plaats, den trap en de wijze derzelve, stiptelijk naar de bepalingen der wetten moeten gedragen, zonder dezelve straf verder te mogen verzwaren, dan bij de wet is voorgeschreven of toegelaten, en zonder ook dezelve te mogen verligten, dan voor zooverre wettige redenen van verschooning of verontschuldiging zulks in goede justitie klaarblijkelijk vereischen.

Art. 52.

In dit laatste geval zullen zij, in plaats van de gestelde straf, zoodanige mindere mogen kiezen, als met den aard der gepleegde misdaad overeenkomt en tevens van de soort, bij de wet bepaald, het minste afwijkt.

DERDE TITEL.

Van verraad.

Art. 53.

Een kommandant van eenigen bodem, die denzelven verraderlijk aan den vijand overgeeft of verlaat, zal met den strop gestraft worden.

Art. 54.

Elk kommandant van eenigen bodem, die denzelven, al ware het dan ook op advies van een krijgsraad, aan den vijand, zonder noodzaak, overgeeft of verlaat, zal met den dood gestraft worden.

Art. 55.

Ook worden met dezelfde straf gestraft alle de officieren, welke bij een gehouden krijgsraad, in denzelven, zonder genoegzame redenen, tot het overgeven of verlaten van eenigen bodem gestemd hebben; zij, die tegen overgeven of verlaten gestemd hebben, zullen daarvan, zooveel mogelijk, doen blijken door het inleveren van een schriftelijk advies en protest.

Art. 56.

Elk commanderend officier van eene vloot, esquader, divisie of enkel schip, die verzuimd heeft een geslagen vijand of deszelfs koopvaardijschepen te vervolgen, zal met den dood of met cassatie, met of zonder verklaring van te zijn eerloos of onbekwaam, worden gestraft, ten ware hij door groote schaden daarin mogt verhinderd zijn.

Art. 57.

Alle commanderende officieren, die, ingeval van engagement met den vijand, vlugten, afdeinzen of zich uit de hun aangewezen positie begeven, om voor eigen veiligheid te zorgen, zullen met den dood gestraft worden, ten ware zij door eenige schoten onder water, door groote schade aan masten of zeilen of door andere zware rampen daartoe genoodzaakt waren.

Art. 58.

Een officier, die een schip, van den vijand genomen, rantsoeneert, zonder daartoe bevoegd te zijn, wordt gestraft met cassatie, met of zonder verklaring van te zijn eerloos en mitsdien onbekwaam, om eenige burgerlijke of militaire charge te kunnen bekleeden.

Art. 59.

Elk, wie hij zij, die, in eenige affaire met den vijand of ter contemplatie van denzelven, zonder expresse order van den kommandant van het schip of vaartuig, de vlag strijkt of doet strijken, wordt met den strop gestraft.

Art. 60.

Elk persoon, zonder onderscheid van rang of stand, welke in de nabijheid van den vijand geroep of geschreeuw mogt maken, strekkende om verwarring onder het scheepsvolk te brengen, zal insgelijks met den strop gestraft worden.

Art. 61.

Elk en een iegelijk, zonder onderscheid van militairen of burgerlijken stand, die zich, in tijd van oorlog, op eenig schip of vaartuig van oorlog bevindende, met boos opzet, geruchten of tijdingen verzint of verspreidt, strekkende om het scheepsvolk te verleiden, te misleiden of te ontmoedigen, zal met den dood gestraft worden; doch, van het boos opzet niet blijkende, met eene mindere straf, naar de omstandigheden.

Art. 62.

Elk commanderend officier van eenigen bodem, die, gelast zijnde om te jagen of op eenige andere wijze ontdekkingen omtrent den vijand te doen, opzettelijk nalaat te voldoen aan de orders, hem gegeven, of alzoo de gedane ontdekkingen verborgen houdt of verkeerdelijk rapporteert, wordt met den dood gestraft.

Art. 63.

Op gelijke wijze zal gestraft worden elk ander schepeling, die, gelast zijnde om op eenigerhande wijze ontdekkingen te doen, de gedane ontdekkingen trouwlooslijk zal hebben verzwegen of alzoo verkeerdelijk gerapporteerd.

Art. 64.

Elk schepeling, die het geheim van eenige onderneming op eenigerlei wijze aan den vijand openbaart, zal met den strop gestraft worden.

Art. 65.

Ook zal met den strop gestraft worden elk, die het orderwoord, de seinen van verkenning of andere secrete seinen aan den vijand openbaart, gelijk ook elk, die eenig seinboek of ander papier, hetwelk den vijand als vijand nuttig kan zijn, opzettelijk aan denzelven overgeeft of door moedwillig verzuim oorzaak is, dat hetzelve in 's vijands handen gerake, en eindelijk elk, die anderen belet om zoodanig papier te vernietigen, voor den vijand te verbergen of voor denzelven onbruikbaar te maken.

Art. 66.

Elk, die bevonden wordt eenige correspondentie hoegenaamd met den vijand te houden of te doen houden, zonder daartoe behoorlijke toestemming of last van zijn superieur of anderzins bekomen te hebben, zal met den strop gestraft worden.

Art. 67.

Alle onder-officieren of mindere schepelingen, die in tijd van oorlog brieven aan boord ontvangen of van daar verzenden zonder voorkennis van den commanderenden officier of van dengene, die daartoe door den kommandant is geordonneerd, zullen gestraft worden met het vallen van de ra en laarzen of met handdaggen, ten ware de misdadige inhoud der brieven zwaarder straf vereischte.

VIERDE TITEL.

Van ronselen en spioneren.

Art. 68.

Elk schepeling, die manschappen aanwerft voor eene mogendheid, met welke het land in oorlog is, of zich aan zoodanige aanwerving medepligtig maakt, zal met den strop gestraft worden.

Art. 69.

Het voorgaande artikel zal ook toepasselijk zijn op alle andere personen, welke de aldaar beschreven misdaad hebben misdreven gedurende den tijd, dat zij zich op eenig schip of vaartuig van oorlog of in eenige zeehaven hebben bevonden.

Art. 70.

Elk schepeling, gelijk ook elk ander persoon, op eenig schip of vaartuig van oorlog of in een der zeehavens gevonden wordende, die den vijand als spion dienen of gediend hebben, zullen insgelijks met den strop gestraft worden.

Art. 71.

Elk schepeling die, om den vijand te begunstigen, hetzij daartoe omgekocht of ter bejaging van eenig voordeel, trouwlooslijk eenige peilingen doet, teekeningen of kaarten maakt van zeehavens, zeegaten, rivieren, stranden, batterijen, kampementen en fortificatiën of van iets anders, dat tot verdediging dient, wordt met den strop gestraft.

Het maken van zoodanige afteekeningen door bovengenoemde personen, zonder eenige verraderlijke of trouwlooze inzigten, doch tevens zonder daartoe bevoegdheid te hebben bekomen, zal gestraft worden met arrest of detentie.

Art. 72.

Elk schepeling, die eenige opgave van gedane peilingen of eenige afteekeningen van voorzeiden aard aan den vijand zal hebben bezorgd of daartoe eenige pogingen aangewend, zal met den strop gestraft worden, al ware het, dat zoodanige pogingen geene uitwerking gehad hadden.

VIJFDE TITEL.

Van misdaden tegen de dienst en tegen de subordinatie.

Art. 73.

Elk officier, die een krijgsgevangen verbergt of op eenigerhande wijze in zijne vlugt behulpzaam is, zal gestraft worden met cassatie, met of zonder verklaring van te zijn eerloos en mitsdien onbekwaam om eenige burgerlijke of militaire charge te bekleeden.

Art. 74.

Andere schepelingen zullen in dit geval met het vallen van de ra en laarzen worden gestraft. Onder-officieren zullen bovendien van hunne charge worden gedegradeerd.

Art. 75.

Elk officier, die, zonder daartoe speciale bevoegdheid te hebben bekomen, aan boord van schepen of vaartuigen van oorlog doet inladen of toestaat, dat in dezelve worden ingeladen eenigerhande waren of koopmanschappen in zoodanige quantiteit, dat daaruit het oogmerk, om voor zich zelven of voor anderen winst te doen of vracht te verdienen, met reden kan worden opgemaakt, zal met cassatie gestraft worden.

Art. 76.

Mindere schepelingen zullen in dat geval met handdaggen gestraft worden, en de onder-officieren zullen bovendien van hunne charge worden gedegradeerd.

Art. 77.

In de gevallen, bij de twee naastvoorgaande artikelen uitgedrukt, zullen de alzoo ingeladen goederen ten behoeve van den lande verbeurd worden verklaard.

Art. 78.

Elk officier, die in havens van mogendheden, met het land in vrede levende, goederen, aldaar als contrabande beschouwd, aan wal brengt of doet brengen, zal van zijne charge worden gecasseerd.

Art. 79.

Mindere schepelingen zullen in dat geval met het vallen van de ra en laarzen of met handdaggen gestraft worden, naar mate van de omstandigheden; onder-officieren zullen bovendien van hunne charge worden gedegradeerd.

Art. 80.

Elk commanderend officier, die, door vijands overmagt genoodzaakt zijnde, tot behoud der manschappen zijn schip met de equipage te verlaten, van boord gaat, vóór dat hij alle mogelijke pogingen heeft aangewend, om te beletten, dat het schip in bruikbaren staat in 's vijands handen gerake, zal worden gecasseerd en infaam verklaard.

Art. 81.

Elk commanderend officier, die protectie weigert aan koopvaardij-schepen, toehehoorende aan onderdanen van het land of deszelfs bondgenooten, wanneer zijne orders hem niet verhinderen die protectie te verleenen, zal uit 's lands dienst gecasseerd worden.

Art. 82.

Elk officier, die aan schepen of zeelieden, wie zij ook zijn mogen, die zich in gevaar van de zee bevinden, hulp weigert, wanneer hij die hulp veilig konde verleenen, zal uit 's lands dienst gecasseerd worden.

Art. 83.

Mindere schepelingen zullen in dat geval met drie dagen te water en te brood in de boeijen gesloten en voorts met handdaggen gestraft worden.

Art. 84.

De subordinatie is het wezen en de ziel van de militaire dienst. Elk schepeling derhalve is verpligt in de dienst de orders, hem gegeven door dengene, die boven hem gesteld is, terstond en, zonder daartegen te redeneren, te gehoorzamen en getrouwelijk te volbrengen, behoudens het regt om, wanneer hij zich door die orders bezwaard vindt, daarna zijne klagten deswege in te brengen.

Art. 85.

Ingeval van oproer en algemeenen opstand van de equipagie tegen hunne superieuren zullen de aanstokers, bewerkers en hoofden van den opstand met den dood worden gestraft.

Art. 86.

Elk officier, die deelgenoot is van den opstand, zal insgelijks met den dood worden gestraft.

Art. 87.

Officieren, welke zich tegen dezen algemeenen opstand niet hebben verzet met alle middelen, welke voorhanden zijn, zullen worden gestraft met den dood, of cassatie met of zonder verklaring van eerloos of onbekwaam te zijn, naar de grootheid van hun verzuim en den aard der omstandigheden.

Art. 88.

Ingeval van zamenrotting van schepelingen of andere zich aan boord van een oorlogschip bevindende personen zal elk superieur mogen ordonneren, dat men zich scheide en ieder zijnen weg ga. Indien hij niet op staanden voet gehoorzaamd wordt, zal hij eenigen bij name mogen noemen, en wanneer deze niet dadelijk hunnen pligt betrachten, zullen dezelve als aanleggers en hoofden van de zamenrotting of den opstand gerekend en als zoodanig met den dood gestraft worden.

Art. 89.

Indien de zamenrotting, op het daartoe gegeven bevel, niet scheidt, zullen de superieuren bevoegd zijn, zoodanige middelen van geweld te gebruiken, als zij tot demping van het oproer dienstig zullen oordeelen.
Elk, die zich daartegen verzet of daarna in de zamenrotting of den opstand blijft volharden, zal met den dood gestraft worden.

Art. 90.

Officieren, die deelgenooten zijn of geweest zijn van eenige zamenrotting, zullen altijd met den dood gestraft worden.

Art. 91.

Elk schepeling, die, van eenige muiterij of zamenzwering onder eene equipage kennis dragende, daarvan geene behoorlijke bekendmaking heeft gedaan, zal met den dood, met de cassatie, met het vallen van de ra en laarzen of met handdaggen gestraft worden, naar de grootheid van zijn verzuim en den aard der omstandigheden.

Art. 92.

Indien een medepligtige aan eenige muiterij of complot dezelve openbaart, vóór en aleer die op eenigerhande wijze zijn

ontdekt geworden, zal aan den zoodanige slechts eene ligte straf worden opgelegd, naar mate van de omstandigheden; hij zal zelfs, redenen daartoe dienende, van alle straf mogen vrijgesteld worden, inzonderheid zoo een of meer der overige medepligtigen in handen van de justitie geraken en van de misdaad overtuigd worden.

Art. 93.

Een schildwacht, die op zijnen post, in de nabijheid van den vijand, of in oorlogstijd op de brandwacht, aan zijne order of consigne niet voldoet of van zijn post afgaat, zonder bevorens afgelost te zijn, zal met den strop, de kogel, het vallen van de ra en laarzen of met handdaggen gestraft worden, naar den aard der omstandigheden.

Art. 94.

Een schildwacht, die in de nabijheid van den vijand of in oorlogstijd, op de brandwacht, op zijnen post slapende of dronken wordt bevonden, zal invoege voorschreven art. 93 gestraft worden.

Art. 95.

Elk schepeling, die in de nabijheid van den vijand of in oorlogstijd, op de brandwacht, uitdrukkelijk weigert of opzettelijk nalaat de orders van dengene, die boven hem gesteld is, te gehoorzamen of na te komen, zal met den dood gestraft worden.

Art. 96.

Elk schepeling, die in eene actie tegen den vijand of in de nabijheid van denzelven zijne wapenen lafhartig nederwerpt of verlaat, zal met den dood gestraft worden.

Art. 97.

Een officier, die in eene affaire tegen den vijand, in de nabijheid van denzelven of in oorlogstijd op de brandwacht, zich slechts met woorden tegen de orders van zijnen superieur verzet of die in andere gelegenheden uitdrukkelijk weigert of opzettelijk nalaat de gegeven orders na te komen, zal met den dood of cassatie, met of zonder infamie, naar mate der omstandigheden, worden gestraft.

Art. 98.

Een onder-officier of mindere schepeling zal in zoodanige gevallen met kielhalen, vallen van de ra en laarzen, degradatie, handdaggen of arrest worden gestraft.

Art. 99.

Elk onder-officier of mindere schepeling, die zijnen meerdere in rang met woorden of gebaren beleedigt of dreigt, zal gestraft worden met het vallen van de ra en laarzen; de onder-officieren, die met acte varen, zullen bovendien voor den tijd van twee jaren worden gedegradeerd. Ingeval zij zich tegen denzelven met de daad hebben verzet, denzelven aangegrepen, geslagen, gekwetst of eenige andere daden van geweld tegen denzelven gepleegd, zullen zij met den dood gestraft worden.

Art. 100.

Een officier die in de dienst zijn meerdere in rang met woorden of gebaren beleedigt of dreigt, zal met cassatie gestraft worden. Ingeval hij zich tegen denzelven met de daad mogt hebben verzet, denzelven aangegrepen, geslagen, gekwetst of eenige andere daden van geweld tegen denzelven gepleegd, zal hij met den dood worden gestraft.

Art. 101.

Elk wie hij zij, die een schildwacht op zijn post gewelddadig aanrandt of op eenigerhande wijze dadelijk mishandelt, zal, zonder onderscheid, met den dood gestraft worden.

Art. 102.

Elk onder-officier of mindere schepeling, die den geweldigen provoost of zijne dienaren in het uitoefenen hunner ambtsverrigtingen feitelijk weêrstaat, zal gestraft worden met kielhalen en laarzen, van de ra vallen en laarzen of handdaggen, naar mate van de omstandigheden.

Art. 103.

Een officier, met eenige werving belast, die een onder-officier of minderen schepeling van een van 's lands schepen of vaartuigen van oorlog, niet voorzien van een behoorlijk ontslag uit de dienst, voorwetens aanneemt, zal met cassatie en gevangenis voor één jaar gestraft worden.

Art. 104.

Loodsen, die opzettelijk het stooten, vastzetten of verzeilen van eenig schip of vaartuig van oorlog mogten hebben veroorzaakt, zullen met den strop gestraft worden.

Art. 105.

Loodsen, die door onkunde of onachtzaamheid eenig schip of vaartuig van oorlog op ondiepten mogten hebben doen stooten of vastzetten, zoodanig dat daardoor eenige schade aan het schip of vertraging aan de reis wordt toegebragt, gelijk ook loodsen, die door onkunde of onachtzaamheid een schip mogten verzeild hebben, zoodat hetzelve is verloren geraakt, zullen gestraft worden met het vallen van de ra en laarzen, handdaggen of arrest naar omstandigheden van zaken.

ZESDE TITEL.

Van desertie.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van desertie naar den vijand.

Art. 106.

Elk persoon, tot het volk van oorlog te water behoorende, die naar den vijand deserteert of, zonder schriftelijken last van zijn chef, naar den vijand overgaat, zal met den strop gestraft worden.

Art. 107.

Die gepoogd heeft, dit een of ander te doen, doch in de uitvoering daarvan is verhinderd, zal op dezelfde wijze gestraft worden, mits de poging door uiterlijke daden of bedrijven aan den dag gelegd zij.

Art. 108.

Elk schepeling, die een ander schepeling tot desertie naar den vijand verleidt, zal insgelijks met den strop gestraft worden.

Art. 109.

Elk, die tot het volk van oorlog te water behoort, die eenig persoon aan een der misdrijven, in de drie eerste artikelen van dit hoofdstuk aangeduid, schuldig, verbergt, deszelfs misdrijf begunstigt of denzelven aan de nasporingen en vervolgingen, tegen hem ingerigt, onttrekt, zal op dezelfde wijze gestraft worden, als in de voorzeide artikelen ten aanzien van zoodanig persoon zelven is vastgesteld.

Art. 110.

Wanneer tusschen twee of meer personen, tot het volk van oorlog te water behoorende, complot of afspraak tot desertie naar den vijand is gemaakt, zonder dat echter de desertie werkelijk heeft plaats gehad, zal het hoofd van het complot of van de afspraak met den strop, en de overigen, die in het complot of in de afspraak gedeeld hebben, met kielhalen en laarzen gestraft worden.

Elk officier nogtans, die deel aan het complot of aan de afspraak mogt gehad hebben, zal altijd met den strop gestraft worden.

Art. 111.

Diegene, welke de hoogste in rang is, zal voor het hoofd van het complot of van de afspraak worden gehouden en als zoodanig met den strop gestraft, ten ware het tegendeel kwam te blijken.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van andere desertie in tijd van oorlog.

Art. 112.

Elk officier, in active dienst zijnde, die in tijd van oorlog deserteert van een schip of vaartuig van oorlog, waar hetzelve zich ook buiten 's lands bevindt, zonder dat hij tot den vijand overgaat, zal met den kogel gestraft worden.

Art. 113.

Elk officier, hoezeer buiten active dienst zijnde, die in tijd van oorlog deserteert, wordt gecasseerd en verklaard eerloos, en mitsdien onbekwaam om eenige burgerlijke of militaire charges te kunnen bekleeden.

Art. 114.

Elk schepeling, die, in tijd van oorlog op schildwacht staande of de wacht hebbende, deserteert van eenen bodem, die op de brandwacht geplaatst is, zal met den dood worden gestraft.

Art. 115.

Die gepoogd heeft deze misdaad te bedrijven, doch in de uitvoering daarvan verhinderd is, zal op dezelfde wijze gestraft worden, als of hij de misdaad ten volle had bedreven.

Art. 116.

Elk schepeling, die een ander schepeling verleidt tot desertie, in het 114de artikel van dit hoofdstuk beschreven, zal met den dood gestraft worden.

Art. 117.

Wanneer tusschen twee of meer personen complot of afspraak gemaakt is, om, terwijl zij allen of één of meer van hen op schildwacht staan of de wacht hebben, te gaan deserteren van een bodem, gestationeerd op de brandwacht, zonder dat echter de desertie werkelijk heeft plaats gehad, zal het hoofd van het complot of de afspraak met den dood, en de overigen, die in het complot of afspraak gedeeld hebben, met kielhalen en laarzen gestraft worden.
Een officier nogtans, die deel aan het complot of de afspraak gehad mogt hebben, zal altijd met den dood gestraft worden.

Art. 118.

Wanneer het hoofd van het complot of van de afspraak niet bekend mogt zijn, zal de hoogste in rang altijd voor het hoofd daarvan gehouden en als zoodanig met den dood worden gestraft, ten ware het tegendeel kwam te blijken.

Art. 119.

Elk onder-officier of mindere schepeling, die in tijd van oorlog deserteert van een bodem, die op de brandwacht is gestationeerd, zonder aldaar op schildwacht te staan of de wacht te hebben, zal met kielhalen en laarzen gestraft worden.

Art. 120.

Een officier, van zoodanigen bodem deserterende, wordt altijd met den dood gestraft.

Art. 121.

Die gepoogd heeft het misdrijf, in de twee naastvoorgaande artikelen aangewezen, te plegen, doch in de uitvoering daarvan is verhinderd, zal op dezelfde wijze gestraft worden als of hij de misdaad ten volle had bedreven.

Art. 122.

Elk schepeling, die in tijd van oorlog een ander schepeling verleidt tot desertie van een bodem, gestationeerd op de brandwacht, zal gestraft worden met kielhalen en laarzen.

Art. 123.

Wanneer tusschen twee of meer schepelingen, in tijd van oorlog, complot of afspraak is gemaakt tot desertie van eenen bodem, gestationeerd op de brandwacht, zal, indien de desertie werkelijk gevolgd is, het hoofd van het complot of van de afspraak met den dood, en de overigen, die in het complot of de afspraak gedeeld hebben, met kielhalen en laarzen gestraft worden.
Indien de desertie niet werkelijk heeft plaats gehad, zal wel het hoofd van het complot of van de afspraak met den dood, doch de overigen met drie malen van de ra te vallen en laarzen gestraft worden.
Elk officier nogtans, die deel aan het complot of de afspraak mogt gehad hebben, zal altijd met den dood gestraft worden.

Art. 124.

Indien het hoofd van het complot of van de afspraak niet bekend is, zullen ten aanzien van het houden van één der deelgenooten voor het hoofd van het complot of van de afspraak, en mitsdien ten aanzien van het straffen van denzelven met den dood, dezelfde voorschriften gevolgd worden, welke hier voren, art. 118, zijn vastgesteld.

Art. 125.

Elk onder-officier of mindere schepeling, die in tijd van oorlog deserteert van een schip of vaartuig van oorlog, waar hetzelve zich ook buiten 's lands bevindt, zal gestraft worden met het vallen van de ra en laarzen; de onder-officieren zullen bovendien worden gedegradeerd.

Art. 126.

Wanneer in tijd van oorlog tusschen twee of meer schepelingen complot of afspraak gemaakt is tot desertie van een bodem, waar het zich ook bevindt buiten 's lands, zonder dat de desertie werkelijk gevolgd is, zal wel het hoofd van zoodanig complot of afspraak met kielhalen en laarzen, doch de overigen, die daartoe behooren, met van de ra vallen en handdaggen gestraft worden.

Art. 127.

Een officier, tot zoodanig complot of afspraak behoorende, zal altijd met den dood gestraft worden.

Art. 128.

Wanneer de schepen of vaartuigen van oorlog in één der Europesche havens van het land gelegen zijn, zal de desertie, schoon in tijd van oorlog gepleegd, op dezelfde wijze gestraft worden als in tijd van vrede.

Art. 129.

Elk schepeling, die in tijd van oorlog, zonder daartoe verlof te hebben bekomen, langer dan tweemaal vierentwintig uren van den bodem, waartoe hij behoort, afwezig blijft, zal voor deserteur gehouden en als zoodanig gestraft worden.

Art. 130.

Elk schepeling, die na het eindigen van zijn verlof, in tijd van oorlog, langer dan drie dagen van den bodem, waartoe hij behoort, afwezig blijft, zal voor deserteur gehouden en als zoodanig gestraft worden.

Art. 131.

In tijd van oorlog zal de Vorst, uit hoofde van een gevreesden aanval op een van 's lands zeegaten, havens, rivieren of stranden of ook bij eenig ander groot of eminent gevaar van den vijand, de straf met den strop kunnen stellen op de misdaad van desertie tegen elk, die tot het volk van oorlog te water behoort.

Art. 132.

Ook zelfs de commanderende officier van eene vloot, esquader divisie of enkel schip zal, in de gevallen bij het naastvoorgaande artikel aangeduid, wanneer het gevaar dringend is en de tijd niet toelaat om 's Vorsten orders te vragen en af te wachten, de straf met den strop kunnen stellen op de desertie van elk, die tot het volk van oorlog te water behoort, behoudens deszelfs verantwoording.

Art. 133.

In de gevallen, bij de twee voorgaande artikelen aangeduid, zal insgelijks bij de te geven orders kunnen worden verklaard, dat elk en een iegelijk, die zonder verlof langer dan vier en twintig uren afwezig blijft, voor deserteur zal gehouden en als zoodanig gestraft worden.

DERDE HOOFDSTUK.

Van desertie in tijd van vrede.

Art. 134.

Een officier, die in tijd van vrede deserteert, zal worden gecasseerd en verklaard te zijn eerloos en mitsdien onbekwaam om in het vervolg eenige burgerlijke of militaire charge te kunnen bekleeden.

Art. 135.

Een onder-officier, die, met acte varende, in tijd van vrede deserteert, zonder zoodanige verzwarende omstandigheden, als hierna in dit hoofdstuk worden aangewezen, zal met kielhalen en laarzen gestraft en van zijn post als onder-officier worden gedegradeerd.

Art. 136.

Onder-officieren, die niet met acte varen, zullen in zoodanig geval met van de ra vallen en laarzen gestraft worden en gedegradeerd.

Art. 137.

Mindere schepelingen worden in dat geval met eenmaal van de ra vallen en laarzen gestraft.

Art. 138.

Een onder-officier, die, met acte varende, in tijd van vrede deserteert, terwijl hij de wacht heeft, en zonder meer verzwarende omstandigheden, zal worden gekielhaald, gelaarsd en gedegradeerd, doch wanneer zoodanig onder-officier commandant van de wacht is, zal hij, ingeval van voorschreven desertie, met driemalen kielhalen en laarzen gestraft en als schelm aan den wal gezet worden.

Art. 29.

Mindere schepelingen, die, in tijd van vrede, van de wacht of van hunnen post als schildwacht deserteren, zonder dat die desertie met eenige andere verzwarende omstandigheden gepaard gaat, zullen gestraft worden met driemaal van de ra vallen en laarzen.

Art 140.

Een onder-officier of mindere schepeling, die, in tijd van vrede gedeserteerd zijnde, zich daarna op nieuw in 's lands dienst ter zee of lande begeeft, onder voorgeven van bevorens niet in militaire dienst geweest te zijn ofte wel zijne demissie te hebben bekomen, zal, ofschoon zijne desertie met geene andere verzwarende omstandigheden mogt zijn gepaard geweest, met het vallen van de ra en laarzen gestraft worden of, wanneer hij zich meer dan eenmaal op zoodanige bedriegelijke wijze mogt hebben geëngageerd, met kielhalen en laarzen; en, voor de derde maal zich daaraan schuldig makende, zal hij met den dood gestraft worden.

Art. 141.

Een officier, die in tijd van vrede gepoogd heeft te deserteren, doch in de uitvoering van dit misdrijf is verhinderd, zal worden gecasseerd en onbekwaam verklaard om in het vervolg eenige militaire charge te kunnen bekleeden.

Art. 142.

De correctie van mindere schepelingen, die in tijd van vrede gepoogd hebben te deserteren, doch in de uitvoering daarvan zijn verhinderd geworden, gelijk ook de correctie van mindere schepelingen, die zich, na het plegen van zoodanige desertie, binnen veertien dagen vrijwillig en zonder achterhaald te zijn in arrest begeven, wordt aan de krijgstucht overgelaten.

Art. 143.

De inhoud van het 141ste en van het eerste gedeelte van het naastvoorgaande artikel zal dan alleen toepasselijk zijn, wanneer de schepelingen binnen één uur afstand van den bodem, waarop zij dienen, in hunne desertie verhinderd of gestoord worden; zoodra zij zich verder hebben verwijderd, zal de misdaad voor volbragt worden gehouden.

Art. 144.

Geene vrijwillige terugkomst zal baten, nadat de tijd van veertien dagen, sedert de gepleegde desertie, zal zijn verloopen, noch ook wanneer de desertie met eenige verzwarende omstandigheden is gepaard geweest.

Art. 145.

Elk schepeling, zonder onderscheid van rang, die in tijd van vrede langer dan acht dagen na het eindigen van zijn verlof afwezend blijft, zal voor deserteur gehouden worden.

Art. 146.

De correctie van schepelingen, die in tijd van vrede binnen acht dagen na het eindigen van hun verlof terugkomen, wordt aan de krijgstucht overgelaten.

Een officier nogtans, die voor de tweede maal boven zijn verlof is uitgebleven, zal, in zoodanig geval, bij regterlijk vonnis van zijne militaire charge worden gecasseerd.

Art. 147.

Elk schepeling, die, in tijd van vrede, een ander schepeling tot desertie verleidt, zal met tweemaal vallen van de ra en laarzen gestraft worden.

Art. 148.

Een officier, die, in tijd van vrede, een ander schepeling in het plegen van desertie behulpzaam is of een deserteur versteekt of verbergt, zal worden gecasseerd en verklaard te zijn eerloos en mitsdien onbekwaam om in het vervolg eenige burgerlijke of militaire charge te kunnen bekleeden.

Art. 149.

Een onder-officier zal, in zoodanig geval, met driemaal van de ra vallen en laarzen, en de mindere schepelingen met hand daggen en met de boeijen gestraft worden.

Art. 150.

Een officier, die in gebreke blijft van eene voorgenomene of volbragte desertie kennis te geven of aan te geven de plaats, waar een deserteur zich ophoudt, wanneer dezelve hem is bekend geworden, zal worden gecasseerd van zijne militaire charge.

Art. 151.

Een onder-officier of mindere schepeling zal, in zoodanig geval, met arrest, hetzij met of zonder sluiting, naar de omstandigheden, gestraft worden.

Art. 152.

Wanneer tusschen twee of meer schepelingen, in tijd van

vrede, onderling complot of afspraak tot desertie gemaakt is en de desertie werkelijk is gevolgd, zal zoodanig schepeling, welke overtuigd is het hoofd van het complot of de afspraak geweest te zijn, met kielhalen en laarzen gestraft worden en de overige met driemaal van de ra vallen en laarzen.

Indien de desertie niet werkelijk heeft plaats gehad, zal de schepeling, welke overtuigd is het hoofd van het complot of de afspraak geweest te zijn, met driemaal van de ra vallen en laarzen en de overige met eenmaal van de ra vallen en laarzen gestraft worden.

Een officier nogtans, die deel aan het complot of de afspraak mogt gehad hebben, zal met den dood gestraft worden, en zulks zonder onderscheid of de desertie al of niet werkelijk heeft plaats gehad.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van het ontdekken van complotten door medepligtigen.

Art. 153.

Indien een medepligtige aan een van zoodanige complotten of afspraken tot desertie, als hiervoren in de 110de, 117de, 123ste, 126ste en 152ste artikelen zijn aangeduid, dezelve, vóór en aleer die op eenigerhande wijze zijn ontdekt geworden, openbaart, zal aan den zoodanige eene mindere straf worden opgelegd dan bij de voorschreven artikelen is bepaald, naarmate van de omstandigheden. Hij zal zelfs, redenen daartoe dienende, van alle straf mogen vrijgesteld worden, inzonderheid zoo één of meer der overige medepligtigen in handen van de justitie geraken en van de misdaad overtuigd worden.

ZEVENDE TITEL.

Van geweldenarijen, diefstal en roof.

Art. 154.

Elk schepeling, die de manschappen op een vijandelijk schip, hetwelk zich heeft overgegeven of bemagtigd is, slaat, kwetst, mishandelt of spolieert, zal met kielhalen en laarzen of het vallen van de ra en laarzen gestraft worden, naar de grootheid van het misdrijf en den aard der omstandigheden.

Art. 155.

Op dezelfde wijze zal worden gestraft elk schepeling, die, wanneer eenig schip op den vijand veroverd is, eenige kisten, kasten, pakken of vaten, in hetzelve gevonden wordende, openbreekt of iets daaruit of uit het schip steelt, doch zoo een officier zich aan de misdaden, in deze beide artikelen uitgedrukt, mogt schuldig maken, zal dezelve worden gestraft met cassatie en verklaring van te zijn eerloos en mitsdien onbekwaam om in het vervolg eenige burgerlijke of militaire charge te kunnen bekleeden.

Art.. 156.

Het straffen van kleine dieverijen, voor de eerste of voor de tweede maal aan boord gepleegd, wordt aan de krijgstucht overgelaten, wanneer de commanderende officier mogt vermeenen, dat dezelve om de geringe waarde van het ontvreemde of uit hoofde van verschoonende omstandigheden, zonder nadeel van 's lands dienst of van de militaire justite, buiten regterlijk onderzoek kunnen gecorrigeerd worden.

Art. 157.

Elk schepeling, die voor de derde maal aan boord eenige dieverij pleegt, hoe gering de waarde van deze of van zijne vorige dieverijen ook zijn moge, zal driemaal van de ra vallen, strengelijk gelaarsd en als schelm aan den wal gezet worden.

ACHTSTE TITEL.

Van ontrouwe en kwade administratie.

Art. 158.

Een ieder, aan wien aan boord, uit hoofde van zijne qualiteit, de bewaring of administratie is toevertrouwd van eenige van 's lands goederen, hetzij hij is officier, schrijver of thesaurier, hetzij hij is onder-officier, als schipper, stuurman, timmerman, bottelier, smid en dergelijke, welke zich aan ontvreemding van de hem in voege voorschreven toevertrouwde goederen of aan eenige onbehoorlijke administratie daaromtrent schuldig maakt, zal gestraft worden, indien het een officier is, ten minste met cassatie en verklaring van te zijn eerloos en mitsdien onbekwaam om in het vervolg eenige burgerlijke of militaire charge te kunnen bekleeden, en zoo het een onder-officier is, met drie malen van de ra vallen, laarzen en degradatie en vervolgens als schelm aan den wal gezet worden.

NEGENDE TITEL.

Van het bewijs der misdaden.

Art. 159.

De voorschriften omtrent het bewijs der misdaden van het algemeen regt zijn mede toepasselijk op de misdaden en overtredingen, begaan door schepelingen of andere personen, aan de militaire jurisdictie onderworpen.

De militaire regters zullen ook bijzonderlijk den inhoud der navolgende artikelen van dezen Titel in acht nemen.

Art. 160.

Indien een schepeling door eenen aan hem gesubordineerde in dienstzaken gedesobediëerd, tegengesproken, gescholden, gedreigd, geslagen of anderzins mishandeld mogt zijn, zal dezelve daarin op zijnen eed geloofd en zijn getuigenis alleen in dat opzigt voor een volledig bewijs gehouden worden, ten ware de persoon van den getuige om bijzondere redenen reprochabel mogt zijn of zijn getuigenis door andere omstandigheden mogt worden verzwakt of tegengesproken.

Art. 161.

Indien een schildwacht iemand heeft geslagen, gekwetst of gedood en beweert zulks ter zijner verdediging te hebben gedaan, als op zijn post aangevallen of mishandeld zijnde, zal zijn beëedigd getuigenis, uit hetwelk blijkt, dat hij zulks ter zijner verdediging heeft gedaan, ter zijner ontlasting genoeg zijn, zonder dat daarvan verder bewijs zal worden gevorderd, ten ware andere redenen en omstandigheden de geloofwaardigheid van zijn rapport merkelijk mogten verzwakken, in welk geval hij zelfs niet tot den eed zal worden toegelaten.

Art. 162.

Ingeval een met verlof absent geweest zijnde schepeling is achter gebleven en tegen hem als deserteur wordt geprocedeerd, zal hij niet kunnen volstaan met blootelijk voor te geven, dat hij door ziekte verhinderd, door vreemde wervers weggenomen of door eenig ander beletsel in de onmogelijkheid geweest is, om ter behoorlijker tijd terug te komen, maar hij zal gehouden zijn om daarvan eenigermate en ten genoegen der regters te doen blijken, zonder dat echter in dit opzigt de volkomenheid dier bewijzen naar de strengste regels zal behooren te worden beoordeeld, inzonderheid niet, zoo de achtergeblevene vrijwillig is opgekomen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Justitie.

De vergadering is daarop geadjourneerd op morgen ten elf ure.

25ste VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 14 JULIJ 1814.

(GEOPEND TEN 11 URE.)

Gelezen: de Regtspleging voor het krijgsvolk te water; gesteld in handen van de Gedeputeerden tot de zaken van justitie.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, van Stralen, Calkoen, Deutz van Assendelft, J. F. van Hogendorp, van Bommel, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Eysinga, van Heerdt tot Eversberg, van Alberda van Rensuma en Sweerts de Landas.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen de *Regtspleging voor het krijgsvolk te water*, een gedeelte uitmakende van de concept-wet, door Z. K. H. bij missive van 10 Julij ter bekrachtiging aan deze Vergadering aangeboden, volgende dezelve hierna geïnsereerd:

REGTSPLEGING *bij de zeemagt.* (1)

EERSTE TITEL.

Algemeene bepalingen, regten en pligten der commanderende officieren.

Art. 1.

Geen militair mag wegens misdaad in regten betrokken worden dan volgens de wet, in de gevallen en volgens de wijze, door dezelve voorgeschreven.

Art. 2.

Elk officier en onder-officier zal in het algemeen regt hebben om dezulken, die van minderen rang zijn dan hij zelve is, het arrest aan te zeggen.

Art. 3.

Elk officier en onder-officier zal bovendien verpligt zijn, om van dat regt gebruik te maken, zoodra hem bekend is of bij hem op waarschijnlijke gronden vermoed wordt, dat de mindere in rang zich aan eene aanmerkelijke fout of eenige misdaad heeft schuldig gemaakt.

Art. 4.

Diegene, welke aan boord van eenig schip aan iemand van minderen rang het arrest heeft aangezegd, zal daarvan terstond rapport maken aan den commanderenden officier van het schip, waartoe de gearresteerde behoort, of, zoo de gearresteerde niet bepaaldelijk op eenig schip bescheiden is, aan den commanderenden officier van het eskader of minder smaldeel, of aan zoodanige andere superieure officieren, onder wie de gearresteerde moet verstaan worden te ressorteren; ingeval het arrest aan den wal wordt aangezegd, zal daarvan insgelijks kennis worden gegeven aan den Minister van de Marine.

Art. 5.

De commanderende officier van het schip, waartoe de gearresteerde behoort, zal daarop de zaak onderzoeken en, zulks noodig oordeelende, van zijne bevinding rapport doen aan den commanderenden officier van het eskader of minder smaldeel.

Art. 6.

Indien bij dat onderzoek gebleken is, dat de gearresteerde onschuldig is, zal dezelve direct worden ontslagen.

Art. 7.

Wanneer het blijkt, dat de zaak van dien aard is, dat dezelve buiten krijgsraad kan worden afgedaan, zal de commanderende officier de straf zelve kunnen en moeten bepalen.

Art 8.

Doch wanneer de commanderende officier oordeelt, dat de zaak niet buiten krijgsraad zal kunnen worden afgedaan, zal hij daarvan dadelijk moeten kennis geven aan den commanderenden officier van het eskader of minder smaldeel, door welken laatstgemelde zal bepaald worden, of de gearresteerde voor een krijgsraad moet worden te regt gesteld, dan of de zaak buiten krijgsraad kan worden afgedaan.

Art. 9.

Indien een gearresteerde zich over het arrest of over de hem opgelegde straf bezwaard vindt, zoodat hij meent ten onregte gearresteerd of onschuldig of te zwaar gestraft te zijn, zal hij daarvan zijne klagten alsdan kunnen inbrengen en zelfs mogen verzoeken, dat de zaak door een krijgsraad worde onderzocht.

Art. 10.

Wanneer, ten einde als voren, het onderzoek van den krijgsraad verzocht wordt, zal de commanderende officier zulks niet mogen weigeren, mits de klager in arrest blijve of, zoo hij reeds mogt ontslagen zijn, zich alvorens weder in arrest begeve.

Art. 11.

De krijgsraad zal vervolgens de zaak moeten onderzoeken en, indien dezelve des klagers klagten wettig bevindt, zorgen, dat aan hem het gedaan ongelijk behoorlijk gebeterd worde.

Art. 12.

Maar wanneer de krijgsraad de gedane klagte zoodanig ongegrond en ligtvaardig heeft bevonden, dat dezelve niet anders dan aan eene verregaande oneerbiedigheid kan worden toegeschreven, zal de klager deswege ingevolge de wet worden gestraft.

Art. 13.

Indien een beschuldigde, welke den rang van officier bekleedt, hetzij vóór het onderzoek der beschuldiging, hetzij gedurende hetzelve, voortvlugtig mogt worden, zal de commanderende officier daarvan kennis geven aan het Hoog Militair Geregtshof, met bijvoeging der stukken daartoe behoorende.

(1) Zie de noot, gevoegd aan den voet der bladzijde, inhoudende het Verslag van het verhandelde in de zitting van 12 Julij 1814.

Art. 14.

Zoo een minder militair in het voorschreven geval verseert en hij verdacht is van eene misdaad, waartegen zwaarder straf dan confinement en bannissement is gesteld, zal te zijnen opzigte even gelijk worden gehandeld als in het vorige artikel is gemeld, wordende echter de misdaad van desertie hiervan in allen gevalle uitgezonderd.

TWEEDE TITEL.

EERSTE HOOFDSTUK.

Informatiën voor officieren en commissarissen.

Art. 15.

Wanneer een commanderend officier, na een onderzoek als in vorenstaanden Titel omschreven, bevindt, dat over de daad of overtreding, aan den beklaagde ten laste gelegd, door een krijgsraad moet worden regt gesproken, zal de voornoemde commandant dadelijk, nadat hij daarvan kennis zal hebben bekomen, twee officieren uit de onder zijn bevel staande officieren benoemen tot commissarissen, om den gearresteerde of beklaagde binnen vier en twintig uren te hooren en zoodanige verdere informatiën te nemen als vereischt worden.

Art. 16.

De commanderende officier benoemt alsdan uit de eerste schrijvers een geschikt persoon tot fiscaal en tot secretaris.

Art. 17.

Hij zal bij die benoeming de klagten en ontvangene stukken stellen in handen van den benoemden fiscaal, ten einde het noodige te verrigten.

Art. 18.

Alle de zoodanigen, die ter oorzake dat zij in de zaak eenigzins zijn betrokken of klagten deswege hebben ingegeven, of ook uit hoofde dat dezelve aan den beschuldigde, hetzij in den bloede, hetzij door huwelijk zijn vermaagschapt, volgens het bepaalde bij art. 131, niet zouden mogen zijn leden van een krijgsraad over den beklaagde, zullen ook niet mogen worden benoemd als commissarissen tot het nemen van informatiën, noch tot fiscaal, noch tot secretaris.

Art. 19.

Ook zullen diegenen, welke wegens vermaagschapping aan elkanderen of aan den fiscaal of secretaris, bij den krijgsraad fungerende, volgens het bepaalde bij art. 110, niet te zamen in een krijgsraad zitting kunnen hebben, niet te gelijk als commissarissen, fiscaal of secretaris mogen fungeren.

Art. 20.

Wanneer de beklaagde is een officier, zullen geene andere officieren als commissarissen mogen fungeren, dan die van eenen hoogeren rang, althans van eenen gelijken rang zijn als welke door den beklaagde wordt bekleed.

Art. 21.

Ingevalle een der benoemde commissarissen, fiscaal of secretaris, om de voorgemelde of andere redenen, hunne functiën niet mogten kunnen waarnemen, zullen dadelijk anderen in hunne plaats worden benoemd.

Art. 22.

De officieren, welke als commissarissen zijn benoemd, zullen, evenzoomin als de benoemde fiscaal en secretaris, met verlof vertrekken, voor en aleer de zaak afgeloopen is, ten ware zulks om de dringendste redenen, staande ter beoordeeling van den commandant, mogt worden gepermitteerd, wanneer dezelve, even als in ander wettig belet, door een ander zullen worden vervangen.

Art. 23.

Zij zullen alle dagen moeten vaceren tot het hooren van den beklaagde, mitsgaders tot het nemen van andere informatiën, en zulks zoo lang tot dezelve zullen zijn afgeloopen.

Art. 24.

De fiscaal zal de vereischte artikelen voor het verhoor van den beklaagde in gereedheid brengen en dezelve, vóór den aanvang van het verhoor, aan officieren-commissarissen overgeven, ten einde hen in de gelegenheid te stellen, om, zoo zij daarop eenige aanmerkingen hebben, die te doen veranderen.

Art. 25.

Deze artikelen zullen vragen bevatten omtrent alle de daden en omstandigheden, in de klagte of stukken ten laste van den beklaagde voorkomende.

Art. 26.

In elk der vraagpunten, waarop een gearresteerde of gerequireerde in persoon zal worden gehoord, zal niet meer dan één feit of ééne omstandigheid gesteld worden.

Art. 27.

Het zal ook aan den beklaagde vrijstaan, om, indien hij mogt vermeenen, wettige redenen te hebben, ten einde de benoemde commissarissen, den fiscaal of secretaris te recuseren of te verklaren onbevoegd om in de zaak in de voorschreven respective qualiteiten te fungeren, zulks met decentie voor te dragen.

Art. 28.

In dat geval zal daarvan dadelijk worden rapport gedaan aan den commanderenden officier, welke, in gevalle bij de aangevoerde redenen gegrond mogt oordeelen, een ander zal commanderen in de plaats van den verworpene, doch, in het tegenovergestelde geval, zal ordonneren, dat de benoemde met de zaak voortga.

Art. 29.

Al zulke officieren en personen, welke, uit hoofde van hunnen rang en ingevolge deze wet, niet voor een krijgsraad kunnen worden te regt gesteld, zullen ook niet kunnen worden onderworpen aan eene ondervraging van commissarissen.

Art. 30.

Nadat het eerste verhoor is afgeloopen, zullen officieren-commissarissen, geadsisteerd met den fiscaal en secretaris, daarvan rapport doen aan den commanderenden officier.

Art. 31.

Zij zullen dit rapport herhalen telken reize als een verhoor door hen aan den beklaagde of aan getuigen is gehouden.

Art. 32.

Wanneer de beschuldigde, bij het eerste verhoor, de hem ten laste gelegde misdaad geheel of ten deele mogt hebben bekend, zal hij den volgenden dag op zijne confessie worden gerecolleerd, en, indien hij daarbij persisteert, zal dat persistit onder hetzelfde verhoor gesteld worden.

Art. 33.

Indien de beschuldigde bij het recollement zijne confessie geheel of ten deele mogt herroepen, zal daarvan mede onder het eerste verhoor behoorlijke aanteekening worden gehouden.

Art. 34.

Bijaldien de beklaagde zich in arrest bevindt en den rang van officier bekleedt, zal bij ieder zoodanig rapport, als hiervoren is

vermeld, door den commandant worden beslist, of de beklaagde in arrest behoort te blijven dan of hij daaruit zoude kunnen worden ontslagen, of wel in hetzelve, zonder nadeel voor de justitie, eenige verandering voor den beklaagde zoude kunnen worden gemaakt.

Art. 35.

Wanneer een beklaagde zich niet in arrest bevindt, zullen commissarissen bevoegd zijn, telkens na afloop van een verhoor, denzelven te stellen in arrest, wanneer zij vermeenen, dat de omstandigheden dit vorderen, of wel daartoe een voordragt doen aan den commanderenden officier.

Art. 36.

Ingeval zij zulks zelven hebben gedaan, zullen zij daarvan verslag doen aan den commanderenden officier, welke alsdan daarin geene verandering zal mogen brengen, zonder zich zelven voor de ontvlugting van den beklaagde en alle de kwade gevolgen personeel verantwoordelijk te stellen.

Art. 37.

De benoemde commissarissen zorgen, dat de voorstaande beslissingen tot ontslag, arrest en verandering in de wijze van hetzelve, ingevolge de order van den commanderenden officier of van commissarissen zelven, worden geëxecuteerd.

Art. 38.

Wanneer een beklaagde, die zich op vrije voeten bevindt, na het eerste verhoor vrijheid bekomt om weder te vertrekken, belooft hij, bij handtasting aan den president-commissaris, van zich telkens op ontbod weder in persoon te zullen vervoegen voor commissarissen en den krijgsraad, welke in zijne zaak zoude mogen worden benoemd, op pene van, daarvan in gebreke blijvende, te worden gehouden als de hem ten laste gelegde misdaad te hebben beleden of daarvan te zijn overtuigd.

Art. 39.

Van deze afgelegde belofte wordt aanteekening onder het laatste verhoor gemaakt.

Art. 40.

Dezelfde belofte legt een gearresteerde af bij het ontslag uit zijn arrest na eenig verhoor, voor officieren-commissarissen geordonneerd.

Art. 41.

Wanneer een beklaagde zich in arrest bevindt, wordt hij, bij ieder verhoor, onder secure bewaring voor officieren-commissarissen gebragt en op gelijke wijze teruggebragt.

Art. 42.

Wanneer de beklaagde zich op vrije voeten bevindt, wordt hij, bij ieder verhoor, door den fungerenden secretaris bij een billet gerequireerd, om tegen zekeren dag en uur, welke zoo kort mogelijk zullen worden bepaald, in persoon ter aangewezen plaatse voor officieren-commissarissen te verschijnen, ten einde ter zake van de tegen hem ingebragte klagten te antwoorden op zoodanige artikelen, als door of van wege den fiscaal aan hem zullen worden voorgehouden.

Art. 43.

Wanneer een zoodanig gerequireerde op den bepaalden tijd niet verschijnt, zal hij andermaal worden aangeschreven op een nader daartoe te bepalen uur.

Art. 44.

Bijaldien de gerequireerde alsdan weder mogt uitblijven, zullen officieren-commissarissen, geadsisteerd met den fiscaal en secretaris, daarvan aan den commandant rapport doen, welke daarop het arrest van den niet gecompareerden gerequireerde ordonneren zal.

Art. 45.

Indien een beklaagde zich in arrest bevindt wegens beschuldiging van desertie of van soortgelijke misdaad, waarvan het onderzoek uit deszelfs aard niet omslagtig is, en het echter noodig mogt zijn, dat er twee of meerdere verhooren plaats hadden, zoo zal tusschen de onderscheidene verhooren geen langer tijd dan tweemaal vier en twintig uren moeten verloopen.

Art. 46.

Wanneer de zaken van meerder omslag zijn, gelijk mede ingeval de beklaagde niet is gedetineerd, zal geen langere intermissie dan drie dagen tusschen de respective verhooren mogen plaats hebben.

Art. 47.

Indien het echter noodig mogt zijn, om getuigen te requireren of beëedigde verklaringen van elders in te wachten, vóór en aleer een nader verhoor, aan den beklaagde te houden, of eenig ander beletsel veroorzaken mogt, dat de verhooren niet binnen den tijd, bij de twee naastvoorgaande artikelen bepaald, konden worden voortgezet, zal de commanderende officier, na deswege de officieren-commissarissen te hebben geraadpleegd, het volstrekt noodzakelijk uitstel mogen verleenen, doch voor alle onnoodig uitstel verantwoordelijk zijn.

Art. 48.

Commissarissen zullen elk vraagpunt afzonderlijk voorhouden en doen beantwoorden, doch de vraagpunten mogen veranderen naar aanleiding van des beklaagden antwoorden, voorts die antwoorden zooveel doenlijk met des beklaagden eigene woorden en met de minst mogelijke verandering van stijl en uitdrukkingen doen aanteekenen.

Art. 49.

Zij zullen in alle verhooren evenzeer zich toeleggen om de onschuld te ontdekken als om bewijs en erkentenis van schuld in te winnen.

Art. 50.

Men zal nimmer door het aandoen van pijn of ongemakken, door bedreigingen van dezelve, door belofte van vrijstelling of vermindering van straf, den beschuldigde zoeken te brengen tot confessie, doch hem wel mogen onder het oog brengen, zoowel dat de regter op bewijzen zonder bekentenis kan en moet straffen, als de onwaarschijnlijkheid zijner verdediging.

Art. 51.

Aan een zoodanig beklaagde, welke de misdaad geheel of ten deele blijft ontkennen, zullen ten overstaan van officieren-commissarissen de informatiën of de verklaringen der getuigen, welke deswege zullen zijn ingewonnen, distinctelijk worden voorgelezen, mitsgaders aan denzelven vertoond alle andere bewijsstukken, waarvan de fiscaal emplooi zoude willen maken.

Art. 52.

De beklaagde zal wijders over alles wat tot de zaak eenige betrekking heeft, nader worden gehoord, zoo dikwijls als tot een volledig onderzoek der waarheid noodig zal zijn.

Art. 53.

De fiscaal zal nogtans zooveel mogelijk zorgen, dat, buiten de confrontatiën in eene zaak niet meer dan vier of uiterlijk vijf verhooren plaats hebben, ten ware hij, om bijzondere redenen, door officieren-commissarissen tot het doen van meerdere verhooren mogt worden gequalificeerd.

Art. 54.

Op elk alzoo voorgehouden stuk zal gesteld worden het na-

volgende: » aan den beklaagde N. N. vertoond en voorgehouden in het verhoor den . . . . .", en zal voorts daaronder de fungerende secretaris zijne naamteekening stellen, ten blijke dat diezelfde stukken aan den beklaagde vertoond en voorgehouden zijn.

Art. 55.

Aan den beschuldigde zal ook distinctelijk worden afgevraagd, of hij tegen de getuigen of getuigenissen, aan hem voorgehouden, mitsgaders tegen de vertoonde bewijsstukken iets heeft in te brengen, en zal zulks bij het verhoor almede naauwkeurig worden aangeteekend.

Art. 56

Indien in een verhoor of in den loop van het proces aanleiding voorkomt om den beschuldigde ook van eene andere misdaad te verdenken, zal door commissarissen aan den fiscaal mogen worden toegelaten, om den beschuldigde ook daarover te doen ondervragen, mits zulks vooraf aan denzelven worde bekend gemaakt.

Art. 57.

Wanneer een beschuldigde uit zich zelven belijdt eene misdaad, waarvan de fiscaal geene of geene genoegzame informatiën heeft ingewonnen, zullen commissarissen den beschuldigde afvorderen, eene naauwkeurige opgave der misdaad in hare omstandigheden, met bepaling van tijd en plaats wanneer en waar zulks zoude zijn gebeurd, om te ontdekken, of de beschuldigde zich zelven heeft willen bezwaren, en om aanleiding tot nader onderzoek te hebben.

Art. 58.

Commissarissen zullen daarop den fiscaal gelasten, om op de beledene misdaad ten spoedigste alle mogelijk onderzoek te doen.

Art. 59.

Indien een beschuldigde zich ter zijner verontschuldiging beroept op eene omstandigheid, die de misdaad onmogelijk of hoogst onwaarschijnlijk zoude maken of doen vervallen, bij voorbeeld door te zeggen, dat hij zich ten tijde der gepleegde misdaad elders heeft bevonden, of door zich te beroepen op lijfsweer, zal men hem onderhouden over die verdediging en hem afvragen opgave, zoo van de namen der getuigen, die iets daarvan zouden weten, als van de omstandigheden, die aanleiding zouden kunnen geven tot opsporing van bewijs.

Art. 60.

Wanneer een beschuldigde, zonder des regters onbevoegdheid te beweren of, nadat die stelling is verworpen, zich onwillig toont om te antwoorden op alle of sommige vraagpunten, die hem worden voorgehouden, of zijne antwoorden zoodanig onbetamelijk inrigt, dat het klaarblijkelijk is, dat hij zich aan zijne verpligting om te antwoorden wil onttrekken, en na herhaalde vermaningen daarvan niet terugkomt, zal dit in een verbaal of in het slot van het verhoor door den secretaris worden aangeteekend en daarvan door commissarissen aan den commanderenden officier worden rapport gedaan.

Art. 61.

De commanderende officier zal alsdan, met overleg van commissarissen en den fiscaal, zoodanige corrective middelen bepalen, als kunnen strekken om den beschuldigde te doen besluiten aan zijne verpligtingen te voldoen, mits echter bij deze bepaling steeds de meeste billijkheid en gematigdheid worde betracht en in het oog gehouden.

Art. 62.

Vóór het sluiten van het laatste verhoor zal den beschuldigde uitdrukkelijk worden afgevraagd, of en zoo ja, wat hij heeft in te brengen, en op welke getuigen, bewijzen of omstandigheden hij zich te dien einde beroept, waarna de vragen en antwoorden aan hem duidelijk en langzaam zullen worden voorgelezen.

Art. 63.

Indien de beschuldigde weigert het verhoor te onderteekenen, zal daarvan, bij het slot van hetzelve, aanteekening worden gemaakt, en het verhoor in dat geval ook zonder die onderteekening bestaanbaar zijn.

Art. 64.

Ten opzigte van het aanteekenen van eenige verandering, bijvoeging of uitlegging en het onderteekenen van het verhoor, zal gehandeld worden, even als hierna bij dat van de getuigen onder art. 83 is bepaald.

Art. 65.

Indien een beschuldigde de Hollandsche taal niet verstaat, zal daarin worden gehandeld, als hierachter bij de 86ste tot 89ste artikelen ten opzigte van de getuigen is vastgesteld.

Art. 66.

De getuigen, welke de fiscaal vermeent, dat behooren te worden gehoord, zullen mede ten overstaan van officieren-commissarissen worden gehoord; derzelver antwoorden of verklaringen zullen met eeden worden gesterkt, bijaldien geene redenen daartegen zijn, en deze alzoo afgegevene getuigenissen in geschrifte gesteld en onderteekend worden.

Art. 67.

Bijaldien deze getuigen tot de zeemagt behooren en onder het bevel van den commandant zijn, zullen zij door een billet van den secretaris worden gerequireerd om, op de daarbij bepaalde dag, uur en plaats, tot het geven van getuigenis der waarheid te verschijnen.

Art. 68.

Van den ontvanger van dit billet zal een schriftelijk bewijs genomen worden.

Art. 69.

Wanneer de getuigen niet verschijnen, zullen zij andermaal op gelijke wijze worden gerequireerd.

Art. 70.

Bijaldien zij alsdan niet verschijnen of onwillig zijn om te getuigen, zal daarvan aan den commanderenden officier rapport worden gedaan, die de niet verschenen getuigen bij arrest tot het geven van getuigenis der waarheid constringeren zal.

Art. 71.

Wanneer de getuigen zich onder het bevel van een ander commandant bevinden, hetzij dezelve tot de zee-, hetzij ze tot de landmagt behooren, zullen de door den fiscaal daartoe overgegeven vraagpunten bij missive door officieren-commissarissen worden verzonden aan den commanderenden officier, waaronder zij behooren, ten einde dezelve getuigen daarop voor officieren-commissarissen onder eede worden gehoord, en met derzelver antwoorden teruggezonden.

Art. 72.

Indien die getuigen wel militairen zijn, doch zich binnen 's lands ergens bevinden, waar geen garnizoen is, of ook indien die getuigen zijn burger-personen, zullen gelijke vraagpunten op dezelfde wijze en tot datzelfde einde worden verzonden aan de burgerlijke regtbank, waaronder zij behooren.

Art. 73.

Bijaldien officieren-commissarissen of de fiscaal nogtans vermeenen, dat het volstrekt noodzakelijk is, dat de getuigen, in de twee naastvoorgaande artikelen vermeld, voor hen zelven verschijnen, om te worden gehoord, of met een beschuldigde moeten worden geconfronteerd, zullen officieren-commissarissen letteren requisitoir afzenden aan den commanderenden officier of regtbank, waaronder zij respectivelijk behooren, met verzoek, dat die getuigen worden gelast of geciteerd, om op zekere te bepalen dag, uur en plaats voor hen tot het geven van getuigenis der waarheid te verschijnen.

Art. 74.

Aan dit verzoek zal door die bevoegde autoriteiten worden gedefereerd en de onwillige getuigen zullen daartoe door hen worden geconstringeerd.

Art. 75.

De commanderende officier, aan wien de requisitie is gedaan, zal, des noods, de gerequireerde getuigen onder de vereischte precautiën derwaarts zenden.

Art. 76.

Bij het requireren of citeren van getuigen zal aan dezelven opgave worden gedaan van de zaak of de namen der beschuldigden, omtrent welke hun getuigenis wordt gevorderd.

Art. 77.

Letteren requisitoir aan buitenlandsche regters zullen moeten behelzen belofte van vergoeding der redelijke kosten, daarop vallende, en toezegging van in gelijke gevallen wederkeerig dezelfde dienst aan de justitie te zullen bewijzen.

Art. 78.

Wanneer door den fiscaal of commissarissen dienstig wordt geoordeeld, dat eene regterlijke bezigtiging geschiede van de gelegenheid der plaats, waar de misdaad is begaan, of dat de getuigen daar ter plaatse zelve worden gehoord, of eindelijk dat een lijk of zwaar gekwetst persoon naauwkeurig door medicinae doctoren en chirurgijns ten overstaan van commissarissen worde geschouwd en onderzocht, zal zulk een bezigtiging of schouw te hunnen overstaan, geadsisteerd met den secretaris, in presentie van den fiscaal plaats hebben.

Art. 79.

Bijaldien de daartoe noodige getuigen zich niet onder het bevel van den commandant, die de informatiën geordonneerd heeft, bevinden, worden door commissarissen letteren requisitoir aan den commanderenden officier of wel aan den burgerlijken regter, waaronder die getuigen behooren, afgezonden, om dezelven op zekeren bepaalden dag, uur en plaats voor hen te doen compareren.

Art. 80.

Wanneer die plaats nogtans van de zitplaats der officieren-commissarissen op eenigen afstand verwijderd is, zullen door hen letteren requisitoir worden gezonden aan den commanderenden officier daar ter plaatse of aan den burgerlijken regter, om den getuigen op de plaats, waar de misdaad is gepleegd of zulks zoude mogen worden vereischt, te hooren en derzelver beëedigde getuigenissen in te zenden.

Art. 81.

Officieren-commissarissen zullen:

a. Vóór den aanvang van het verhoor aan ieder getuige ernstig voorhouden deszelfs verpligting om de zuivere waarheid te zeggen, zonder iets te verzwaren, te vergrooten, te verligten, te verkleinen, te ontveinzen of te verzwijgen.

b. Voorts, zooveel noodig, herinneren het gewigt van den eed, de gevolgen des meineeds en de straffen van alle valsche getuigenissen.

c. Elk vraagpunt afzonderlijk voorhouden en doen beantwoorden, doch de vraagpunten mogen veranderen naar aanleiding van des getuigen antwoorden.

d. De getuigen, ieder afzonderlijk en een voor een, hooren, zonder dat de een van het getuigde van den anderen visie of communicatie zal kunnen reserveren.

e. Voor ieder getuige eene afzonderlijke acte maken, en dus de antwoorden van meerdere getuigen niet bij elkander onder of nevens de vraagpunten stellen, ofschoon dezelfde vragen aan verscheidene getuigen worden gedaan.

f. De antwoorden der getuigen, zooveel doenlijk, met derzelver eigene woorden en met de minst mogelijke verandering van stijl of uitdrukking door den secretaris doen opteekenen.

g. Bij het einde van het verhoor aan ieder getuige ernstig afvragen, of hem betrekkelijk de zaak, waarover hij gehoord is, nog iets bewust is, waaraan de justitie gelegen zoude zijn.

h. Na het eindigen van elk verhoor door den secretaris de gedane vragen en antwoorden of des getuigen opgaven duidelijk en langzaam doen voorlezen.

Art. 82.

De getuige zal daarna de voorgelezen antwoorden of opgaven, door hem goedgekeurd of, volgens zijne begeerte, veranderd of vermeerderd, onderteekenen, en wel, zoo hij niet schrijven kan, door een kruis of ander teeken te stellen, waarbij de secretaris zal verklaren, dat hetzelve in zijne tegenwoordigheid is gesteld.

Art. 83.

Wanneer de getuige een door hem gegeven antwoord of iets in de door hem gedane opgave verandert, zal hetzelve niet worden doorgehaald of onleesbaar gemaakt, maar zullen commissarissen de herroeping en de wijze, hoe het vorige antwoord of opgegevene is veranderd of uitgelegd, door den secretaris doen aanteekenen.

Art. 84.

Indien de herroeping, bijvoeging of uitlegging voorvalt onder een verhoor, zal het worden opgeteekend daar, waar het voorvalt, zal het daaronder worden geschreven en weder worden geteekend als voren.

Art. 85.

Na de onderteekening zal door commissarissen, geene redenen ter contrarie zijnde, aan de getuigen de eed worden afgenomen en het verhoor door commissarissen en den secretaris worden geteekend.

Art. 86.

Indien een getuige niet mogt verstaan de Hollandsche taal, zullen commissarissen een tolk gebruiken.

Art. 87.

Deze tolk zal voor officieren-commissarissen onder eede beloven, dat hij zich in hetgene waartoe hij geroepen is, getrouwelijk zal kwijten en niets aan anderen openbaren.

Art. 88.

Hij zal de vragen, waarop de getuigen moeten worden gehoord, eerst in deszelfs taal overzetten en in geschrifte stellen, vervolgens een voor een aan den getuige voorhouden, de antwoorden in die vreemde taal opschrijven en telkens aan den secretaris, vertaald, opgeven, welke dit zal aanteekenen.

Art. 89.

Hij zal eindelijk de antwoorden, in de taal van den getuige, aan hem voorlezen en deszelfs goedkeuring daarop bekomen of,

de veranderingen en vermeerderingen daaronder gesteld hebbende, dit alles, met en benevens den getuige, onderteekenen; voorts dit slot, vertaald, aan den secretaris opgeven en het vertaald verhoor, met en benevens denzelven en commissarissen, onderteekenen.

Art. 90.

Indien de fiscaal verzoekt of commissarissen dienstig oordeelen, dat de beschuldigde met een of meerder getuigen of met andere beschuldigden worde gehoord, zullen zij deze confrontatie ordonneren.

Art. 91.

Deze confrontatiën zullen tot nader onderzoek der waarheid moeten plaats hebben, ingeval twee of meerdere medepligtigen bij hunne verhooren merkelijk verschillen of ook de verklaringen der getuigen en de antwoorden der beschuldigden in gewigtige punten met elkander niet overeenkomen.

Art. 92.

De artikelen van confrontatie zullen niet mogen behelzen andere daadzaken dan die door de getuigen of mede-beschuldigden reeds zijn verklaard en in de artikelen, waarop de beschuldigde is verhoord, zijn vervat.

Art. 93.

Deze artikelen zullen niet vragender wijze, maar stellig zijn ingerigt, bij voorbeeld:
Den beschuldigde wordt door den publieken aanklager aangezegd dat het eene waarheid is, dat enz.

Art. 94.

Deze confrontatie zal op de navolgende wijze moeten geschieden: wanneer een beschuldigde blijft ontkennen de waarheid van één of meer feiten of omstandigheden, waarop hij reeds is gehoord en commissarissen eene confrontatie hebben geordonneerd, zullen commissarissen den beschuldigde eerst in generale bewoordingen afvragen, of hij bekennen wil de waarheid van het feit of van de feiten, welke hij dus verre ontkend heeft en waarvan men bekentenis vordert.

Art. 95.

De beschuldigde hierop weigerachtig of op eene onvoldoende wijze antwoordende, wordt een getuige binnengebragt en den beschuldigde afgevraagd, of hij dien persoon kent? Zoo ja, hoe zijn naam is en waar hij woont. Indien hij zegt, dien persoon niet te kennen, wordt dezelve aangemaand, zoo dit te pas komt, om zich, door opgave van deze of gene omstandigheid, bekend te maken.

Art. 96.

Voorts wordt den beschuldigde afgevraagd, of hij eenige reden heeft, waarom die persoon bij commissarissen niet als een geloofwaardig getuige zoude behooren te worden aangenomen of om te vermoeden, dat die persoon hem, tegen de waarheid, zoude willen bezwaren of benadeelen, met aanmaning om die redenen terstond op te geven.

Art. 97.

Vervolgens wordt het eerste artikel aan den beschuldigde door den openbaren aanklager aangezegd, en de getuigen wijders ondervraagd over den inhoud van het aan den beschuldigde aangezegd artikel, en daarna het antwoord van den beschuldigde en den getuige door den secretaris aangeteekend en voorgelezen.

Art. 98.

Na een bevestigend antwoord van den getuige trachten commissarissen en de openbare aanklager, op de meest gepaste wijze, aanleiding te geven tot eene breede woordenwisseling tusschen den getuige en den beschuldigde, om dezen tot bekentenis der waarheid te brengen.

Art. 99.

Het voorgevallene naar aanleiding van het voorgaande artikel wordt door den secretaris weder aangeteekend, dus ook aan den eenen kant zoodanige omstandigheden, als de getuige, tot nadere bevestiging of opheldering van zijne vorige verklaring, opzigtelijk dat punt mogt hebben opgegeven, en aan den anderen kant de beantwoording van den beschuldigde daartegen en deszelfs bijgebragte redenen of beroep op daadzaken tot zijne onschuld en verschooning.

Art. 100.

Op gelijke wijze, als in de drie laatstvoorgaande artikelen vermeld is, zal, bij de confrontatie, van artikel tot artikel worden voortgegaan.

Art. 101.

Na den afloop der artikelen betreffende een getuige, worden dezelve, met de door den secretaris daarop gestelde aanteekeningen van al het voorgevallene, duidelijk voorgelezen.

Art. 102.

Hierop wordt aan den getuige afgevraagd, of hij nog iets te veranderen of bij te voegen hebbe, en de eed afgenomen op zijne verklaring, bij dezen afgelegd.

Art. 103.

Na het afleggen van den eed door den getuige wordt eindelijk aan den beschuldigde afgevraagd, of hij in zijne opgave nog iets wil veranderen of bijvoegen.

Art. 104.

Het verhandelde in de drie vorige artikelen in het slot van de confrontatie vermeld zijnde, wordt het verhoor onderteekend door den beschuldigde en getuigen, benevens commissarissen en den secretaris, welke, indien de beschuldigde of de getuigen niet kunnen schrijven, zal in acht nemen het bepaalde bij art. 82.

Art. 105.

Op dezelfde wijze wordt gehandeld met andere getuigen, ieder afzonderlijk.

Art. 106.

Indien een beschuldigde zich op een of meer der tegen hem geconfronteerde getuigen onder het verhoor beroept, zullen commissarissen de zoodanigen in zijne tegenwoordigheid hooren.

Art. 107.

De confrontatie met medepligtigen wordt gehouden op gelijken voet als die met getuigen, behalve dat hun de eed niet wordt afgenomen.

TWEEDE TITEL.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Bijeenroeping en zamenstelling der krijgsraden na den afloop der informatiën voor officieren-commissarissen.

Art. 108.

Nadat de informatiën voor officieren-commissarissen zijn afgeloopen en daarvan aan den commanderenden officier, welke de informatiën heeft bevolen, is rapport gedaan, ordonneert hij binnen vier en twintig uren daaraanvolgende een krijgsraad.

Art. 109.

Tot dezen krijgsraad worden door hem altijd mede benoemd de officieren, voor welke de informatiën belegd zijn, ten ware zulks om deze of gene redenen niet zoude hebben kunnen gebeuren, wanneer daarvan, bij de eerste zitting van den krijgsraad, in de notulen wordt melding gemaakt.

Art. 110.

De president en leden van dezen krijgsraad, mitsgaders de fiscaal en secretaris bij denzelven zullen elkander niet onderling mogen bestaan tot in den vierden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Art. 111.

Deze krijgsraad moet overigens zijn zamengesteld na gelang dezelve wordt gehouden bij eene vloot, eskader of minder smaldeel, of wel aan boord van een schip, hetwelk zich geheel alleen buitengaats bevindt, wel verstaande dat in dit laatste geval slechts over oproer, muiterij, zamenzwering en komplot tot desertie krijgsraad zal mogen worden gehouden, tenzij er geene waarschijnlijkheid ware, binnen twee maanden andere lands-oorlogschepen te ontmoeten of eene der havens van den Staat te bereiken, als wanneer ook over mindere capitale quaestiën krijgsraad mag gehouden worden.

Art. 112.

Er zullen notulen van de besognes van den krijgsraad worden gehouden, in welke alles naauwkeuriglijk zal worden vermeld, wat door den krijgsraad van dag tot dag is gedaan.

TWEEDE TITEL.

DERDE HOOFDSTUK.

Krijgsraad bij eene vloot, eskader of minder smaldeel buiten en binnen gaats.

Art. 113.

Deze krijgsraad zal bestaan uit zeven leden, den president daaronder gerekend, allen zijnde officieren in de dienst ter zee.

Art. 114.

De commanderende officier benoemt bij de twee officieren, welke over de informatiën hebben gezeten, nog vijf daartoe bevoegde en onder zijne orders staande officieren.

Art. 115.

Bij dien krijgsraad zal het regt der hooge overheid worden waargenomen door den fiscaal, die bij commissarissen tot de informatiën gefungeerd heeft, of de zoodanige, welke de commanderende officier bij ziekte of andere gewigtige verhindering zal hebben benoemd.

Art. 116.

Eveneens zal degene, welke als secretaris bij de informatiën heeft gefungeerd, daarbij dezelfde functiën waarnemen, ten ware ook, bij ziekte of andere gewigtige verhindering, daartoe door den commanderenden officier een ander mogt zijn benoemd.

Art. 117.

Deze fungerende fiscaal en secretaris zullen daarvoor geen tractement uit 's lands kas genieten, ten ware zulks in bijzondere gevallen door den Vorst mogt worden goedgevonden.

Art. 118.

Bij naderhand ontstane ziekte of opgekomene gewigtige verhindering van de benoemde leden, fiscaal en secretaris, worden door den commanderenden officier andere in derzelver plaatsen benoemd en daarvan aanteekening in de notulen van den krijgsraad gemaakt.

Art. 119.

De rang of orde, in welke de leden van den krijgsraad ter vergadering zullen zitting hebben, wordt door den commandant bij het doen der benoeming bepaald, doch zal dezelve moeten gegrond zijn op derzelver effectiven militairen rang of ancienniteit in de dienst.

TWEEDE TITEL.

VIERDE HOOFDSTUK.

Krijgsraad aan boord van een schip, hetwelk zich alleen buiten gaats bevindt.

Art. 120.

Deze krijgsraad zal bestaan uit vijf leden officieren.

Art. 121.

Op geen vaartuig van oorlog kan krijgsraad gehouden worden, tenzij de aldaar dienstdoende officieren ten minste drie in getal zijn.

Art. 122.

De commanderende officier van het schip, die den krijgsraad benoemt, is zelve daarvan president.

Art. 123.

De commanderende officier benoemt alzoo, buiten de twee officieren, welke over de informatiën gezeten hebben, nog twee leden.

Art. 124.

Degene, welke als fiscaal bij de informatiën heeft gefungeerd, neemt daarbij wederom die functiën waar, of zoodanig ander geschikt persoon, als de commandant, bij ziekte of andere gewigtige verhindering, daartoe zal hebben benoemd.

Art. 125.

Desgelijks zal degene, welke als secretaris bij de informatiën heeft gefungeerd, diezelfde functiën daarbij uitoefenen, ten ware ook, bij ziekte of andere gewigtige verhindering, daartoe door den commanderenden officier een ander mogt wezen benoemd.

Art. 126.

Bij gebreke van een geschikt persoon tot secretaris, zal de fiscaal tevens de functiën van secretaris waarnemen.

Art. 127.

Deze fungerende fiscaal en secretaris zullen daarvoor niets genieten uit 's lands kas.

Art. 128.

De rang of orde, in welke de leden van den krijgsraad ter vergadering zullen zitting nemen, wordt door den commandant bij de benoeming bepaald, doch zal dezelve moeten gegrond zijn op derzelver effectiven militairen rang of ancienniteit in de dienst.

TWEEDE TITEL.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Regtsmagt, regten en pligten der krijgsraden, bij de twee naast voorgaande hoofdstukken vermeld.

Art. 129.

De krijgsraden, in de twee naast voorgaande hoofdstukken

vermeld, oefenen uit de criminele justitie ter eerster instantie over alle militaire of andere aan de militaire dienst verbondene personen, aan hunne regtsmagt onderworpen, met uitzondering van de zoodanige, welke ter eerster instantie voor het Hoog Militair Geregtshof moeten teregt staan.

Art. 130.

De leden derzelve zullen nimmer openbaren hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet de gevoelens van hunne mede-leden, zelfs niet die van hen zelven.

Art. 131.

Tot de deliberatiën worden niet toegelaten:

a. Die aan den beschuldigde bestaan in den zesden of naderen graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap;

b. Die in de zaak van den beschuldigde eenigen raad of advies hebben gegeven;

c. Die òf zelven onwetende of onbedacht òf indirect ontvangen hebben eenige giften, gaven of geschenken of toezegging daartoe van den beschuldigde of van zijnentwege op een tijd, dat de zaak, waarover gehandeld wordt, reeds bij den krijgsraad was gebragt of waarschijnlijk gebragt zoude worden, al waren het ook de geringste geschenken van spijs en drank, voor zooverre, ten aanzien der laatstgemelde, de minste vermoedens konden plaats hebben, dat die ter contemplatie van de beschuldiging gedaan waren; en

d. Die tegen den beschuldigde een proces voor eenig regter aanhangig mogten hebben.

Art. 132.

Indien zij ontdekken door anderen eenige geschenken ten hunnen behoeve ontvangen of aan dezelven ten hunnen gevalle gegeven te zijn of ook dat zij zelven onbedacht of onwetende die hebben aangenomen, zullen zij daarvan dadelijk aan den krijgsraad kennis geven, en hetzij de ontvangene geschenken wederom terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeeren op zoodanige wijze als de krijgsraad zal goedvinden.

Art. 133.

Wanneer het twijfelachtig is, of het voorhanden zijnde geval onder de hiervoren uitgedrukte behoort, of wanneer een lid zich vindt tot den beschuldigde in eenige betrekking, hiervoren niet uitgedrukt, doch waarom hij wenscht van de behandeling der zaak te zijn ontslagen, als uit hoofde van bijzondere vriendschap, vijandschap, groote gemeenschappelijke belangen, zal de krijgsraad, in afwezendheid van dengene, dien dit betreft, daarover beslissen.

Art. 134.

De krijgsraad zal hieromtrent in het oog houden, dat niemand, zonder gewigtige redenen, van de behandeling eener zaak worde ontslagen, doch tevens dat alle schijn van niet genoegzame onzijdigheid worde geweerd.

Art. 135

Een lid, uit hoofde van eenige betrekking, op of zonder zijn verzoek, van de behandeling eener zaak ontslagen, zal de deliberatiën der andere leden over die zaak niet mogen bijwonen.

Art. 136.

Indien ook een beschuldigde mogt vermeenen, dat een der leden van den krijgsraad, uit hoofde van haat, vijandschap of om eenige andere reden, geen bevoegd regter in zijne zaak zoude kunnen zijn, zal hij die redenen van bezwaar, met behoorlijk respect, aan den krijgsraad mogen voordragen en verzoek doen tot recusatie.

Art. 137.

In dat geval zal de gerecuseerde zich uit den krijgsraad moeten absenteren, zoo lang daarover gedelibereerd en de wettigheid der redenen van recusatie door de overige leden beoordeeld wordt.

Art. 138.

Indien de redenen tot recusatie onvoldoende bevonden worden, zal de gerecuseerde wederom plaats nemen.

Art. 139.

Wanneer de redenen van recusatie gegrond bevonden worden, zal de president van den krijgsraad daarvan de noodige kennis geven en inmiddels met de afdoening der zaak worden gewacht, totdat een ander lid in den krijgsraad in de plaats van den gerecuseerde door den commanderenden officier zal wezen benoemd.

Art 140.

Alle beslotene brieven, aan den krijgsraad toegezonden, worden door den president geopend en bij de eerste vergadering aan dezelve medegedeeld.

Art. 141.

Alle de leden zijn verpligt de vergaderingen bij te wonen, tenzij dezelve door ziekte of andere volstrekte beletselen verhinderd of daarvan door den president of den krijgsraad om gewigtige redenen verschoond worden.

Art. 142.

De president heeft het beleid en bestuur over de orde, waarin de zaken zullen worden behandeld, en zorgt, dat iedereen met den meesten spoed, prompt en onvertogen regt wedervare.

Art. 143.

In de zaken, welke in den krijgsraad worden behandeld, zullen alle stukken, van wederzijde ingeleverd, moeten worden gelezen, ten ware eenparig mogt worden begrepen, dat de woordelijke lezing van het een of ander, zonder nadeel, konde worden nagelaten.

Art. 144.

Niemand der leden zal eenige bewijsstukken mogen ontvangen buiten hetgeen aan den krijgsraad op eene behoorlijke wijze is ingeleverd.

TWEEDE TITEL.

ZESDE HOOFDSTUK.

Regtspleging en handelingen der krijgsraden na den afloop der informatiën voor officieren-commissarissen.

Art. 145.

Wanneer de beklaagde een onder-officier of van eenen minderen rang is, zal hij, in arrest zijnde, gedurende het onderzoek zijner zaak in arrest blijven, maar bijaldien de beklaagde den rang van officier bekleedt, zal, op voordragt van den fiscaal in de eerste zitting, door den krijgsraad worden beslist, of de aard en omstandigheden der zake *al of niet* vorderen, dat de beklaagde gedurende het proces in arrest worde gehouden, en in het eerstgestelde geval tevens bepalen, of in den aard van het arrest ook eenige verzachting voor den beklaagde kan worden gemaakt.

Art. 146.

Wanneer de krijgsraad gedurende den loop van het proces bevindt, dat de zaak is van dien aard, dat een beschuldigde, welke

op vrije voeten is, onder verzekerde bewaring behoort te worden gesteld of dat in de wijze van het arrest eene verandering tot meerder verzekerde bewaring behoort te worden gemaakt, zal de krijgsraad daaromtrent, hetzij zonder, hetzij op voordragt van den fiscaal, naar bevind van zaken disponeren.

Art. 147.

Indien de fiscaal daarentegen, in den loop der procedures bij den krijgsraad, vermeent, dat er redenen of omstandigheden zijn voorgekomen, om een gearresteerde nog vóór het uiteinde der procedures uit het arrest te ontslaan, zal hij zulks aan den krijgsraad voordragen, ten einde daarop naar behooren te worden gedisponeerd.

Art. 148.

De dispositiën tot arrest, ontslag en verandering in de wijze van het arrest, worden aan den beklaagde in den vollen krijgsraad gecommuniceerd, daarvan aanteekening in de notulen gemaakt en gezorgd, dat dezelve executie bekomen.

Art. 149.

De dispositiën tot arrest worden, zoo de omstandigheden, als vrees voor ontvlugting en soortgelijke, dit raadzaam maken, door den fiscaal, dadelijk na het nemen derzelve, ter executie gelegd.

Art. 150.

Dadelijk bij de eerste sessie van den krijgsraad of anderzins in die van des daags daaraanvolgende zal de beklaagde in zijne verhooren, voor officieren-commissarissen ondergaan, in de volle krijgsraads-vergadering worden gerecolleerd.

Art. 151.

Na het voorlezen derzelve zal aan den beklaagde worden afgevraagd, of hij daarbij persisteert, dan of hij daarbij nog iets te voegen hebbe.

Art. 152.

De verhooren voor officieren-commissarissen zullen desniettemin alle zoodanige kracht hebben en behouden, alsof dezelve voor den vollen krijgsraad hadden plaats gehad, en zal uit dien hoofde aan de veranderingen of bijvoegsels van den beklaagde geene meerdere waarde worden toegekend dan dezelve in goede justitie verdienen.

Art. 153.

Achter ieder verhoor zal van dit recollement melding worden gemaakt met aanteekening van het persistit of van hetgeen door den beklaagde daarbij gevoegd is.

Art. 154.

Wanneer de fiscaal of de krijgsraad van begrip is, dat er nog nadere verhooren, hetzij van den beklaagde, hetzij van getuigen, hetzij bij wijze van confrontatie, zouden behooren te geschieden, zullen dezelve in den vollen krijgsraad worden gehouden.

Art. 155.

In deze wijze van het beleggen, houden en sluiten van deze verhooren zal worden in acht genomen al hetgeen ten dezen opzigte bij de informatiën voor officieren-commissarissen is voorgeschreven.

Art. 156.

Wanneer een beklaagde, welke het hem ten laste gelegde feit of feiten of wel het misdadige, hetwelk daarin gelegen is, eerst heeft ontkend en bij een der volgende verhooren voor officieren-commissarissen of voor den krijgsraad is gekomen tot confessie, en tevens buitendien van het aanwezen der geconfesseerde misdaad blijkt, zoo dat de fiscaal vermeent, dat er grond is om op die confessie regt te verzoeken, zal hij daartoe, binnen den tijd van drie dagen na het laatste verhoor of van het recollement, aan den krijgsraad eene voordragt doen en verzoeken, tot het doen van eisch op de confessie van den beklaagde, te worden geadmitteerd.

Art. 157.

Wanneer een beklaagde niet heeft kunnen worden gebragt tot eene volledige confessie, maar de fiscaal desniettemin vermeent, dat hij de verhooren kan houden voor voltrokken en dat er gronden zijn om den beklaagde te houden voor overtuigd van de misdaad, aan hem ten laste gelegd, zal hij zulks binnen gelijke drie dagen als voren aan den krijgsraad voordragen en verzoeken, om, tot het doen van eisch op de bewijzen in extraordinair proces tegen den beklaagde, te worden geadmitteerd.

Art. 158.

Ingeval de fiscaal van oordeel is, dat van des beklaagden onschuld blijkt of wel dat de bewijzen niet voldoende zijn om den beklaagde schuldig te verklaren, zal hij aan den krijgsraad zulks schriftelijk voordragen en daarbij verzoeken, dat de beklaagde moge worden vrijgesproken van de hem ten laste gelegde beschuldiging en dienvolgende, zoo hij in arrest is, uit zijn arrest worde ontslagen of wel worde geabsolveerd van de instantie.

Art. 159.

Het verzoek tot absolutie van de instantie zal plaats hebben, wanneer het berekenbaar mogelijk is, dat te eeniger tijd nog nadere bewijzen met betrekking tot de misdaad, aan den beklaagde ten laste gelegd, zouden kunnen worden ingewonnen.

Art. 160.

Deze voordragt zal alsdan zonder verwijl met en benevens alle de stukken, tot de onderhoorige zaak betrekkelijk, welke tot dat einde door den fiscaal bij zijne voordragt moeten worden overgelegd, door den fungerenden secretaris in den krijgsraad worden voorgelezen.

Art. 161.

De krijgsraad zal vervolgens op die voorlezing beslissen, of de procedures kunnen worden gehouden voor voldongen of in staat om daarop regt te doen, dan of de beschuldigde nog nader moet worden gehoord of geconfronteerd, of wel het een of ander point nog nader zoude kunnen of behooren te worden onderzocht.

Art. 162.

Ingeval de krijgsraad vermeent, dat de beklaagde nog nader moet worden gehoord of dat op eenig point nog nader onderzoek moet geschieden, zal de fiscaal daartoe het noodige met den meest mogelijken spoed in het werk stellen.

Art. 163.

Bijaldien de krijgsraad bevindt, dat de beklaagde onschuldig is, spreekt hij denzelve vrij van de hem ten laste gelegde beschuldigingen, gelast zijn ontslag, zoo hij zich gearresteerd bevindt.

Art. 164.

Wanneer de krijgsraad bevindt, dat de bewijzen niet voldoende zijn, doch dat het berekenbaar mogelijk is, dat te eeniger tijd nog nadere bewijzen zouden kunnen worden ingewonnen, zal hij den beklaagde absolveren van de instantie.

Art. 165.

Bijaldien de krijgsraad verstaat, dat de zaak kan worden gehouden voor voldongen en dat er grond is tot het doen van eisch tegen denzelve, zal de fiscaal, binnen tweemaal vier en twintig uren, dienen van zijne conclusie van eisch.

Art. 166.

De middelen der schriftuur van eisch zullen moeten bestaan in een eenvoudig, doch duidelijk en onderscheiden verhaal van het geval van de zaak, zoodanig als daarvan uit de confessie of andere stukken blijkt, mitsgaders in een betoog van des beklaagden schuld, afgeleid uit hetgeen beleden of bewezen is, en eindelijk in eene aanhaling van de wet of wetten, welke op het geval toepasselijk zijn.

Art. 167.

Bij het slot der schriftuur van eisch zal de fiscaal concluderen tot zoodanige bepaalde straf of straffen, als hij oordeelt, dat op de bewezen misdaad of misdaden bij de wet gesteld of met de merites der zaak overeenkomstig zijn, met bijvoeging achter dien bepaalden eisch van deze algemeene salutaire clausule: » of tot zulke andere straffe als de krijgsraad, in goede justitie, zal verstaan te behooren."

Eindelijk zal de fiscaal daarbij nog concluderen tot condemnatie van den beklaagde in de kosten en misen der justitie, alsmede in de kosten van den processe, des noods ter tauxatie en moderatie van den krijgsraad.

Art. 168.

Bij dezen eisch zal de fiscaal overleggen alle de verhooren, bewijzen en verdere stukken, welke tot de zaak eenige betrekking hebben en, hetzij tot belasting, hetzij tot ontlasting van den beklaagde, zouden kunnen dienen, voor zooverre die aan den fiscaal ter hand gekomen zijn. Hij zal deze stukken naar orde van hetgeen hij bij zijne conclusie van eisch voorstelt, op den rug teekenen met de letters *a*, *b* en zoo vervolgens en ze in die orde op den inventaris omschrijven.

TWEEDE TITEL.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Van het aannemen van bewijzen van onschuld.

Art. 169.

Een gearresteerde of gerequireerde in persoon, deszelfs echtgenoote of naastbestaande zullen ten allen tijde, tot dat het vonnis zal worden gepronuntiëerd, aan den krijgsraad mogen aanbieden zoodanige stukken, als zij vermeenen tot bewijs der onschuld te kunnen dienen.

Art. 170.

De krijgsraad zal hierop zoodanig regard slaan, als dezelve zal vermeenen te behooren, en in allen gevalle die stukken stellen in handen van den fiscaal om denzelven de gelegenheid te geven van daarbij zijne consideratiën te voegen.

TWEEDE TITEL.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van de vonnissen en derzelver executie.

Art. 171.

Binnen drie dagen nadat de fiscaal heeft gediend van zijne voordragt tot vrijspraak of absolutie van den beklaagde of wel tot absolutie van de instantie of ook van zijne conclusie van eisch, zal de krijgsraad de zaak in overweging nemen en tot het wijzen van vonnis overgaan.

Art. 172.

De president van den krijgsraad doet daartoe hoofdelijke omvrage, beginnende met het jongste lid en brengende zijne gevoelens het laatste uit.

Art. 173.

De president zal na zulks de conclusie opmaken bij eenparigheid, volstrekte meerderheid, of naar hetgene de aard der zaak en de voorschriften van het regt zullen vereischen.

Art. 174.

Het vonnis zal vervolgens overeenkomstig de conclusie, bij den president genomen, door den fungerenden secretaris worden opgesteld en alsdan door de leden van den krijgsraad geresumeerd en gearresteerd worden.

Art. 175.

Het vonnis zal moeten behelzen den naam en toenaam, mitsgaders de geboorteplaats en ouderdom van den beklaagde en de militaire charge, door denzelven bekleed, en in gevalle het strekt tot condemnatie, zal daarin moeten worden vermeld de misdaad, waaraan de gecondemneerde geoordeeld is schuldig te staan met alle de omstandigheden, in zooverre die erkend of voor bewezen zijn gehouden, en de straf, waarin de gecondemneerde is verwezen, met aanhaling van het artikel der wet, waarop de straf berust.

Art. 176.

In de vonnissen, ten nadeele van beschuldigde gewezen, moet de misdaad worden uitgedrukt op poene van nulliteit.

Art. 177.

Wanneer de krijgsraad oordeelt, een gerequireerde in persoon tot eene lijfstraf of ten minste cassatie te moeten verwijzen, zal dezelve den fiscaal gelasten, om den beschuldigde te doen nemen in verzekerde bewaring, zullende het vonnis inmiddels geheim gehouden worden.

Art. 178.

Aan een ter dood veroordeelde zal twee maal vier en twintig uren voor de executie de dood worden aangezegd door den fiscaal, geadsisteerd door twee commissarissen uit den krijgsraad.

Art. 179.

Van dien tijd af zal aan den veroordeelde de toegang worden vergund van zoodanige vrienden en leeraars als hij verkiezen zal.

Art. 180.

Ook zal die toegang aan leeraars, ter keuze van den beschuldigde bevorens, op zijn verlangen worden toegestaan, wanneer de beschuldigde is onder vermoeden van eene misdaad, waarop waarschijnlijk de doodstraf volgen zal.

Art. 181.

Geene vonnissen, door de krijgsraden gewezen, zullen mogen worden ter executie gelegd, voor en aleer dezelve door het militair geregtshof zijn geapprobeerd of geconfirmeerd geworden in maniere als bij de wet is bepaald.

Art. 182.

Hiervan zijn echter uitgezonderd alle vonnissen, door de krijgsraden binnengaats, hetzij op confessie, hetzij op ander bewijs, gewezen ten laste van officieren in de dienst ter zee of van degenen, die daarmede in rang gelijk staan, wanneer daarbij geen zwaarder straf is bepaald dan van arrest of detentie gedurende zes weken of van suspensie in de dienst mede voor den tijd van zes weken; en ten laste van onderofficieren en mindere schepelingen, wanneer de straf niet te boven gaat eene condemnatie tot het vallen van de ra met laarzen. — Deze vonnissen zullen aan geenerlei herziening of hooger beroep onderhevig zijn, maar kracht van arrest hebben, zullende dezelve echter niet mogen worden gepronuntieerd of ter executie gelegd, alvorens de commandant van de vloot of het eskader of minder smaldeel daarop zal hebben geappostilleerd: *fiat executie*, en die alzoo aan den krijgsraad zal hebben teruggezonden.

Art 183.

Alle vonnissen, in het naastvoorgaand artikel omschreven, welke met het *fiat executie* zijn teruggezonden, zullen zoodra mogelijk gepronuntiëerd en geëxecuteerd worden.

Art. 184.

Van de approbatie en confirmatie, in het vorenstaand artikel vermeld, zijn mede uitgezonderd alle vonnissen, door de krijgsraden van eene vloot, eskader of minder smaldeel *buitengaats* gewezen, zonder eenig onderscheid of dezelve vonnissen strekken tot het opleggen van de straffe des doods of tot eenige mindere straf, en zonder eenig onderscheid of de veroordeelde de misdaad *al* of *niet* hebbe beleden.

Art. 185.

Ingeval het vonnis, alzoo buitengaats gewezen, strekt tot het opleggen eener mindere straf dan die des doods, zal de pronunciatie en executie dadelijk geschieden, nadat de commanderende officier van de vloot, of het eskader of smaldeel daartoe het *fiat executie* zal hebben verleend.

Art. 186.

Ingeval het vonnis strekt tot opleggen der doodstraf, zal de commanderende officier van de vloot, het eskader of minder smaldeel vier officieren, geen leden van den krijgsraad zijnde geweest, bij zich roepen en, benevens dezelven, de stukken van het proces examineren, mitsgaders onderzoeken, of de misdaad behoorlijk beleden of bewezen zij en of ook de straf overeenkomstig de voorschriften der wet opgelegd zij.

Art. 187.

Nadat het onderzoek, bij het naastvoorgaand artikel gemeld, zal zijn afgeloopen, zullen de commanderende en verdere officieren bij meerderheid van stemmen bepalen, of het *fiat executie al* of *niet* behoort verleend te worden, en wanneer hetzelve alzoo door hen wordt verleend, zal het vonnis kracht van arrest hebben en zoodra doenlijk worden geëxecuteerd, doch zoo zij integendeel zwarigheid mogten maken in het verleenen van *fiat executie*, zal de gecondemneerde in verzekerde bewaring moeten gehouden worden, totdat er gelegenheid zij om denzelven naar het vaderland op te zenden en de zaak ter cognitie van het Hoog Militair Geregtshof te brengen.

Art. 188.

Insgelijks zullen vonnissen van krijgsraden, overeenkomstig de bepalingen van art. 111 gehouden aan boord van een schip, dat zich buitengaats alleen bevindt, kracht van arrest hebben in zaken van zamenzwering, muiterij, zamenrotting, complot tot desertie en lafhartigheid voor den vijand, ook wanneer de delinquant daarbij tot eenige doodstraf, van welken aard die zijn moge, is gecondemneerd.

Art. 189.

Indien echter de commanderende officier van het schip in de zaken, bij het voorgaand artikel gemeld, tegen de straf des doods mogt hebben gestemd, is hij bevoegd de executie daarvan te schorsen, tot dat hij in de gelegenheid zal gekomen zijn, om vier officieren, die over de zaak niet hebben gezeten, bij zich te adsumeren, ten einde te onderzoeken, of het vonnis *al* dan *niet* behoort te worden geëxecuteerd.

Art. 190.

In het laatste geval zal de gecondemneerde in verzekerde bewaring worden gehouden tot dat er gelegenheid zij, om denzelven naar het vaderland op te zenden en de zaak ter beslissing aan het Hoog Militair Geregtshof te brengen.

Art. 191.

Wanneer de beklaagde zich mogt hebben schuldig gemaakt aan eene misdaad, waartegen bij de wet eene doodstraf is gesteld en welke niet behoort onder de zoodanige, die bij art. 188 zijn vermeld, zal de commanderende officier van het schip, wanneer het vonnis inhoudt veroordeeling ter dood en al ware het ook dat hij mede tot de doodstraf hadde gestemd, den veroordeelde niet mogen doen executeren, maar in verzekerde bewaring houden, totdat er zich gelegenheid opdoet om het geslagen vonnis, even als in art. 187 is gezegd, te herzien of wel hetzelve tot dat einde aan het Hoog Militair Geregtshof opzenden.

Art. 192.

Alle vonnissen, welke bij de krijgsraden aan boord van een schip alleen gewezen zijn en geene doodstraf opleggen, zullen dadelijk kunnen worden geëxecuteerd.

Art. 193.

Alle vonnissen moeten openlijk uitgesproken of uitgelezen worden door den secretaris in den vollen krijgsraad, ter presentie van den fiscaal en gecondemneerde, en bovendien nog op zoodanige andere plaats, waar de executie geschieden zal of het belang der justitie zulks zoude mogen vorderen.

Art. 194.

De vonnissen, waarvan geen appel valt, zullen, wanneer dezelve volgens deze wet zijn geapprobeerd of executabel verklaard, dadelijk na de pronuntiatie worden geëxecuteerd.

Art. 195.

De executie zal geschieden ten overstaan van officieren-commissarissen, daartoe door den president van den krijgsraad benoemd, geadsisteerd met den fungerenden fiscaal, welke zullen moeten zorgen, dat aan de letter van het vonnis stiptelijk worde voldaan, en daarvan rapport zullen doen aan de krijgsraadsvergadering.

Art. 196.

De executie zal gewoonlijk plaats hebben daar de krijgsraad zitting houdt, ten ware de krijgsraad mogt noodig oordeelen, dat zulks geschiede op eenige andere plaats, wanneer dezelve zal gehouden zijn, zulks bij het vonnis te bepalen.

Art. 197.

Zoodra een vonnis zal zijn gepronuntieerd, zal zulks boven aan het hoofd van het originele vonnis met bijvoeging van den datum worden aangeteekend.

Art. 198.

Een gecondemneerde in de kosten, welke zich in arrest bevindt, zal in arrest worden gehouden, tot dat hij van zijn onvermogen zal hebben doen blijken en daarop bij den regter zal wezen gedisponeerd.

Art. 199.

Ingeval van een zoodanig onvermogen zal nimmer bij de dispositie kwijtschelding der kosten worden verleend, maar de publieke aanklager, omtrent het ter executie leggen van dat gedeelte der condemnatie, diligent worden verklaard, totdat de gecondemneerde in staat zal zijn om daaraan te voldoen.

Art. 200.

Alle vonnissen, binnengaats gewezen, zullen na derzelver pronuntiatie en executie met de stukken, daartoe behoorende, aan het Hoog Militair Geregtshof worden ingezonden, om ter griffie van den hove te worden bewaard.

Art. 201.

Eveneens zullen alle vonnissen, buitengaats gewezen, na het weder binnen vallen der schepen, met de daartoe behoorende stukken, tot dat zelfde einde, aan het hof worden ingezonden.

TWEEDE TITEL.

Negende hoofdstuk.

Van het appel der vonnissen van den krijgsraad.

Art. 202.

De gecondemneerden zullen het regt van appel of hooger beroep aan het Hoog Militair Geregtshof hebben:

1°. van alle vonnissen, waarbij door de krijgsraden niet enkel op confessie maar ook op getuigen of andere bewijzen zal zijn regt gedaan; — onder welke vonnissen echter niet zijn begrepen de zoodanige, welke, na met *fiat executie* bekrachtigd te zijn of na een examen van den commanderenden officier en daartoe benoemde officieren buitengaats te hebben ondergaan, of wel anderzins bij het vorig hoofdstuk direct executabel gesteld zijn, als waarvan geen hooger beroep zal worden toegelaten;

2°. van alle vonnissen, bij de krijgsraden gewezen op eene door den beklaagde beweerde onbevoegdheid van den regter om over zijne zaak informatiën te nemen of uitspraak te doen.

Art. 203.

Alle zoodanige vonnissen, door de krijgsraden gewezen, van welke, volgens het bepaalde bij het vorig artikel, aan het Hoog Militair Geregtshof kan worden geappelleerd, zullen aanstonds, na het resumeren en arresteren derzelve, door twee commissarissen van den krijgsraad aan den gecondemneerde worden gecommuniceerd en aan denzelve toegestaan de tijd van drie dagen, om te overleggen, of hij *al* dan *niet* zal willen appelleren, ten welken einde, ook ingevalle de gecondemneerde in hechtenis buiten acces geplaatst is, aan dengene, dien hij zal vermeenen noodig te hebben, om daarover met hem te spreken, daartoe gelegenheid zal worden verleend.

Art. 204.

Hetzelfde zal plaats hebben ten regarde van de vonnissen, waarvan het Hoog Militair Geregtshof den weg van appel aan den gecondemneerde heeft vrij gelaten.

Art. 205.

Na verloop van drie dagen zullen commissarissen den gecondemneerde voor zich requireren of, indien hij in arrest is, zich bij denzelve vervoegen en hem afvragen, of hij van het vonnis, ten zijnen laste gewezen, begeert te appelleren aan het Hoog Militair Geregtshof.

Art. 206.

De gecondemneerde, zich binnen den voorschreven tijd van drie dagen hebbende verklaard, dat hij in het gewijsde wil berusten, of denzelven tijd hebbende laten verloopen, zonder zich te hebben verklaard, zal alsdan, ingevalle de krijgsraad uit eigen beweging het appel aan den gecondemneerde heeft vrij gelaten, het originele vonnis met de stukken, daartoe behoorende, aan het Hoog Militair Geregtshof ter approbatie worden toegezonden.

Art. 207.

Op gelijke wijze zal worden gehandeld, wanneer de weg van appel door het hof aan den gecondemneerde is vrij gelaten, doch dezelve niet verkiest daarvan gebruik te maken.

Art. 208.

Wanneer een gecondemneerde declareert, dat hij voornemens is om van het vonnis van den krijgsraad te appelleren, hetzij hem de weg van appel door den krijgsraad zelven of wel door het hof zal zijn vrij gelaten, zal hiervan onverwijld door commissarissen, bij art. 205 van dit hoofdstuk vermeld, rapport aan den krijgsraad gedaan en vervolgens het vonnis in den vollen krijgsraad, in præsentie van den gecondemneerde, gepronuntieerd worden.

Art. 209.

De gecondemneerde zal dadelijk na de pronuntiatie daarvan het appel interjecteren aan het Hoog Militair Geregtshof en zal daarvan, bij de aanteekening van de gedane pronuntiatie op het originele vonnis van den krijgsraad, tevens melding gemaakt worden.

Art. 210.

Na het interjecteren van het appel zal ten zelven dage eene copie authentiek van het vonnis aan den gecondemneerde, ten zijnen koste, op behoorlijk zegel of, indien hij onvermogend is, voor *niet* en zonder zegel worden afgegeven, en zal wijders voor commissarissen van den krijgsraad door den gecondemneerde worden gepasseerd eene volmagt in blanco of op zoodanigen practizijn, als hij, tot het vervolgen van zijn appel, zal willen gebruiken.

Art. 211.

De secretaris bij den krijgsraad zal gehouden zijn, om, met de eerst daarop vertrekkende post, het alzoo gepronuntiëerde vonnis met de volmagt van den gecondemneerde, alsmede alle de stukken van het proces en verdere noodige informatiën voor den advocaat-fiscaal, in te zenden aan het Hoog Militair Geregtshof, met bijvoeging van een behoorlijk declaratoir van den fiscaal, als ook van den krijgsraad, welke het vonnis heeft geveld, of dezelve zich ook partijen willen stellen, en zal de fiscaal wijders daarbij verzoek doen aan het hof om te hebben autorisatie op den advocaat-fiscaal bij het hof, ten einde het appel voor hem te vervolgen, waarop het hof, staande sessie, zal disponeren.

Art. 212.

Als het hof hieruit ontwaart, dat de gecondemneerde geen practizijn tot het voortzetten der zaak in appel heeft kunnen bekomen, zal hetzelve daarin dadelijk voorzien naar behooren.

Art. 213.

Indien de gecondemneerde zich in detentie bevindt, zal hij daarin moeten blijven tot den uiteinde der zaak, ten ware door het hof, op voordragt van den advocaat-fiscaal of van den gecondemneerde zelven, mogt noodig geoordeeld worden, hem te doen overbrengen in verzekerde bewaring ter plaatse der residentie van den hove.

TWEEDE TITEL.

TIENDE HOOFDSTUK.

Van de tauxatie der kosten.

Art. 214.

Bijaldien door den fiscaal, bij den krijgsraad fungerende, aan een gecondemneerde in de kosten of wel aan dengene, die des gecondemneerden zaakgelastigde is, opgave van die kosten is gedaan, doch de gecondemneerde of zijn zaakgelastigde zich daarover bezwaard vindt of wel in gebreke blijft dezelve te voldoen, zal de fiscaal aan den krijgsraad dienen van eene declaratie van kosten, mitsgaders van een dubbel derzelve, beide door hem onderteekend.

Art. 215.

Hij zal dezelve declaratie doen vergezeld gaan van eene memorie, houdende verzoek, dat het dubbel derzelve moge worden gesteld in handen van den gecondemneerde of deszelfs zaakgelastigde om daarop te dienen van diminutie.

Art. 216.

De krijgsraad zal dat dubbel vervolgens, bij appointement of dispositie, stellen in handen van den gecondemneerde of deszelfs zaakgelastigde, ten einde, binnen den tijd van acht of veertien dagen, de daarop ingebragte posten te debatteren en te dienen van diminutie.

Art. 217.

Nadat die posten alzoo zullen zijn gedebatteerd en op dezelve zal zijn gediend van diminutie of wel bijaldien, binnen den gestelden termijn, aan het appointement niet mogt wezen voldaan, zal de krijgsraad de declaratie tauxeren en daarvan eene acte doen uitgeven, waarbij alle de gevalideerde posten worden uitgetrokken, welke acte van tauxatie, door de leden en secretaris van den krijgsraad onderteekend, als eene liquide schuld in regten zal worden aangemerkt.

TWEEDE TITEL.

ELFDE HOOFDSTUK.

Van het proces bij vermeende onbevoegdheid des regters.

Art 218.

Wanneer officieren-commissarissen, tot de informatiën gecommandeerd, of de fungerende fiscaal, bij het eerste verhoor of in den loop der informatiën, vermeenen, dat over de zaak of den persoon van den beklaagde een ander regter bij de wet is gesteld, zullen zij (ofschoon de beklaagde des regters onbevoegdheid niet had beweerd of zelfs zich aan denzelven vrijwillig had onderworpen) daarvan dadelijk rapport doen aan den commanderenden officier.

Art. 219.

De commanderende officier zal, na de officieren-commissarissen en den fiscaal deswege te hebben gehoord, binnen vier en twintig uren een krijgsraad commanderen.

Art. 220.

In den krijgsraad zal door officieren-commissarissen of den fiscaal, naar gelang de sustenu door dezen of genen wordt gevoerd, de zaak en de bedenkingen wegens de onbevoegdheid worden voorgesteld en, na daarop in allen gevalle den fungereuden fiscaal in zijn advies te hebben gehoord, naar bevinding door den krijgsraad worden gedisponeerd.

Art. 221.

Bijaldien de krijgsraad vermeent, dat over de zaak of den persoon van den beklaagde geen ander regter bij de wet is gesteld, zal de krijgsraad officieren-commissarissen autoriseren, om de informatiën voort te zetten, en daarna weder uit elkander gaan, totdat dezelve door den commanderenden officier wordt bijeengeroepen.

Art. 222.

Zoo wanneer de krijgsraad bevindt, dat er een ander regter over de zaak of den persoon van den beklaagde bij de wet is gesteld, zal hij eene dispositie nemen, ten einde daarvan aan den bevoegden regter kennis te geven, met aanbod om den beschuldigde, indien die in arrest is, over te leveren.

Art. 223.

Deze kennisgeving en overgave van den beklaagde zal echter niet geschieden of ten uitvoer worden gebragt, voor en aleer de dispositie tot dat einde bij het Hoog Militair Geregtshof zal zijn goedgekeurd, waartoe dezelve met de stukken, tot die dispositie behoorende, zoo er zoodanige zijn, aan dat hof zal worden ingezonden.

Art. 224.

Wanneer het hof bevindt, dat er geene termen tot die overgave zijn, zal de krijgsraad, op ontvangst der dispositie van het hof, de officieren-commissarissen even als voren qualificeren tot het voortzetten der verdere informatiën, en uit elkander gaan tot nadere convocatie van den commanderenden officier.

Art. 225.

Wanneer het hof de dispositie tot de overgave van den beklaagde approbeert, zal dezelve worden geëxecuteerd en zullen hiermede alsdan de functiën van den krijgsraad en officieren-commissarissen ophouden.

Art. 226.

Indien een beklaagde wil beweren, dat officieren-commissarissen onbevoegd zijn hem te verhooren, omdat bij de wet over zijne zaak of persoon een ander regter is gesteld, zal hij zulks, met opgave der gronden, aan commissarissen bij zijn eerste, tweede of verder verhoor voordragen, voorts daarvan dadelijk door officieren-commissarissen worden rapport gedaan en een krijgsraad gecommandeerd even als hiervoren is bepaald.

Art. 227.

Een beklaagde zal diezelfde onbevoegdheid ook nog, na den afloop der informatiën voor officieren-commissarissen, in den krijgsraad zelven kunnen beweren.

Art. 228.

Na die beweerde onbevoegdheid wordt de beklaagde niet meer gehoord, maar, zoo hij in arrest is, buiten eenigen anderen toegang gehouden dan hiertoe speciaal is toegelaten.

Art. 229.

De krijgsraad zal alsdan aan den beklaagde eenen korten termijn van drie dagen stellen, om die vermeende onbevoegdheid van den regter bij geschrifte te betoogen en zoodanige conclusie daarbij te nemen, als hij te rade worden zal.

Art. 230.

Het zal aan den beklaagde, wanneer hij zich in arrest bevindt, worden toegestaan, om in tegenwoordigheid van officieren-commissarissen met den practizijn of dengene, die hij daartoe zal hebben opgegeven of verkozen, te spreken over de gronden, waarop die onbevoegdheid berust.

Art. 231.

Nadat die schriftuur van den beklaagde is ingekomen, zal de krijgsraad dezelve stellen in handen van den fiscaal, om binnen vier en twintig uren en uiterlijk drie dagen, zoo deze laatste termijn absoluut noodig is, daarop te dienen van zijne schriftelijke conclusie van antwoord.

Art. 232.

De krijgsraad zal daarop de zaak in overweging nemen en bij vonnis zoodanige uitspraak doen, als hij vermeent met de wet overeenkomstig te zijn.

Art. 233.

Wanneer bij het vonnis van den krijgsraad de door den beklaagde voorgestelde onbevoegdheid van den regter is verworpen, heeft de beklaagde den tijd van drie dagen na de pronuntiatie van het vonnis, om daarvan het appel aan het Hoog Militair Geregtshof te interjecteren.

Art. 234.

Gedurende dien tijd worden de informatiën niet voortgezet.

Art. 235.

De interjectie van het appel geschiedt voor officieren-commissarissen, ter informatie gecommandeerd, geadsisteerd met den secretaris, en wordt daarvan aanteekening gemaakt en verder geprocedeerd, als bij het IXde hoofdstuk van dezen Titel is gezegd.

Art. 236.

Bijaldien de beklaagde den termijn tot het appel heeft laten verloopen, zonder daarvan gebruik te maken, worden de informatiën weder voortgezet en de zaak vervolgd volgens de wet.

Art. 237.

Wanneer de door den beklaagde voorgestelde onbevoegdheid van den regter is toegewezen, wordt het vonnis, bevorens hetzelve te pronuntieren en te executeren, aan het Hoog Militair Geregtshof ter approbatie opgezonden.

Art. 238.

Ingeval de krijgsraad, bij dispositie of vonnis, vermeent on-

bevoegd te zijn, om te erkennen over de zaak of den persoon van den beklaagde, zal hij, zoo de beklaagde zich op vrije voeten bevindt, daarvan, met toezending der noodige stukken, aan den bevoegden regter kennis geven, doch zoo wanneer de beklaagde in arrest is, zal hij desniettemin daarin verblijven en de overgave van zijn persoon aan dien regter aangeboden worden.

Art. 239.

Zoo wanneer de regter, aan wien de gedetineerde wordt aangeboden, mogt weigeren of uitstellen, denzelven over te nemen, zal de krijgsraad den gedetineerde in bewaring doen houden buiten toegang en daarvan communicatie doen aan het Hoog Militair Geregtshof, ten einde zulks verder worde gebragt daar en zoo het behoort.

DERDE TITEL.

Van den fungerenden fiscaal en secretaris bij de krijgsraden van de zeemagt.

Art. 240.

De fiscaals zullen bij de krijgsraden vervolgen alle zoodanige misdrijven, waarvan de cognitie aan dezelve is opgedragen.

Art. 241.

Zij zullen, zooveel dit van hen kan gevorderd worden en hen betreft, zorg dragen, dat de militaire wetten, reglementen en ordonnantiën naauwkeurig worden nagekomen.

Art. 242.

Zij zullen verpligt zijn, aan den commanderenden officier en den krijgsraad te dienen van berigt, consideratiën en advies in alle zaken, waarin zulks van hen zal worden gevorderd en welke de militaire justitie betreffen.

Art. 243.

Zij zullen, indien zulks eenigzins mogelijk is, behoorlijke correspondentie houden met den advocaat-fiscaal bij het Hoog Militair Geregtshof, deszelfs bedenkingen en advies innemen in alle zaken, waarin zij zulks noodig oordeelen en, in zaken van gewigt, bijzonder zich van dat advies voorzien, immers in zoo verre bij hen eenige twijfel zoude mogen overig blijven.

Art. 244.

Zij zullen direct noch indirect mogen ontvangen of genieten eenige giften, gaven of geschenken of zich die doen toezeggen van eenige personen, die zij weten of vermoeden onder suspicie van misdaad te leggen of daarvan door anderen te worden beschuldigd, noch ook van hen die zij weten of gelooven van derzelver nabestaanden, vrienden of begunstigers te zijn, al waren het ook de geringste geschenken van spijs of drank, zoo verre ten aanzien der laatstgemelde de minste vermoedens daarbij konden plaats hebben, dat die, ter contemplatie van bovengenoemde zaken, gedaan wierden.

Art. 245.

Indien zij ontdekken, eenige geschenken door anderen ten hunnen behoeve ontvangen of aan dezelven ten hunne respecte gegeven te zijn, of ook dat zij zelven, onwetende of onbedacht, die hebben aangenomen, zullen zij daarvan dadelijk aan den commanderenden officier of krijgsraad kennis geven en, hetzij de ontvangene geschenken weder terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeeren op zoodanige wijze, als de commanderende officier of de krijgsraad zal goedvinden.

Art. 246.

Zij mogen hunnen post niet uitoefenen in zaken, waarin als beschuldigden betrokken worden personen, die hun bestaan in den zesden of naderen graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap, voorbehoudens hunne voordragt, om, in bijzondere gevallen, van de waarneming eener zaak te mogen worden verschoond wegens personen, daarin op eenigerlei wijze betrokken.

Art. 247.

In zoodanige gevallen zal zulks gebragt worden ter kennisse van den commanderenden officier, welke de informatiën heeft geordonneerd, die daaromtrent zal disponeren naar behooren.

Art. 248.

Zij zullen de vergaderingen van den krijgsraad bijwonen en in dezelve de gevorderde opheldering geven, ten ware door den krijgsraad, om bijzondere daartoe dienende redenen, anders mogt worden verstaan.

Art. 249.

Het zal hun niet vrijstaan zich in de deliberatiën te mogen mengen, veel minder aan dezelve eene wending te mogen geven, maar zij zullen zich bepalen tot het uitbrengen van hunne gedachten of gevoelens, in zooverre dit van hen zal worden gevorderd of verlangd.

Art. 250.

Zij zullen op eigen gezag niet mogen openbaren hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet hetgeen hun in de informatiën zal voorkomen ten laste van deze of gene personen, immers niet anders of verder dan hun pligt vereischen zal.

Art. 251.

Zij zullen de procedures voor de krijgsraden aanvangen, vervolgen en zoo verre brengen, dat, in den naam van den Souvereinen Vorst, daarin kan worden regt gesproken.

Art. 252.

In het voeren dezer procedures zullen zij zich gedragen naar hetgene ten dien opzigte bij de militaire wetten is vastgesteld.

Art. 253.

Alle procedures zullen door hen met zooveel spoed worden voortgezet en ten einde gebragt worden, als de omslagtigheid der zaak maar eenigzins gedoogt, en zullen zij bijzonder gehouden zijn, voor zooveel op hen toepasselijk is, de proces-orde na te komen, welke te dien einde bij de wet is voorgeschreven.

Art. 254.

Zij zullen alle autorisatiën, welke hen ambtshalve betreffen, met de meeste promptitude ter executie leggen.

Art. 255.

Zij zullen wijders de krijgsraden in derzelver deliberatiën adsisteren (ten ware een bijzonder secretaris daartoe door den kommandant mogt zijn benoemd), tot dat einde alle notulen van het verhandelde in die vergaderingen en besognes houden, de vonnissen, de missives en verdere stukken ontwerpen en wijders al datgeen verrigten, wat een secretaris of minister bij een collegie van justitie verpligt is te doen.

Art. 256.

Zij zullen onder het raadplegen de adviesen en stemmen met de meeste naauwkeurigheid opteekenen, zooveel mogelijk met bijvoeging der redenen, waarmede die bekleed worden, ten einde des te beter de conclusie kan worden opgemaakt.

Art. 257.

Zoo wanneer eene zaak in appel aan het Hoog Militair Geregtshof wordt overgebragt, zullen geene extracten van het verhandelde in den krijgsraad, waardoor van de uitgebragte adviesen en stemmen der leden van den krijgsraad zoude blijken, bij de

processtukken worden gevoegd, immers niet op den inventaris worden gebragt, zoodat ze als een gedeelte der processale stukken zouden kunnen worden aangemerkt.

Art. 258.

Zij zullen de geëxtendeerde notulen, vonnissen, deliberatiën, missives en andere stukken zonder verwijl ter resumptie en approbatie of alteratie in de vergadering voorbrengen, en wel inzonderheid met betrekking tot de notulen in acht nemen, dat die telkens in de eerstvolgende zitting van den krijgsraad moeten geresumeerd worden.

Art. 259.

Zij zullen zorg dragen, dat de voorgemelde stukken vervolgens in orde geschreven en, na door hen ter ordonnantie van den krijgsraad geteekend, door den president van den krijgsraad geparapheerd en promptelijk geëxpedieerd worden.

Art. 260.

Zij zullen geene extracten uit de deliberatiën of vonnissen of andere stukken mogen teekenen of uitgeven, dan nadat dezelve door den krijgsraad zullen zijn goedgekeurd; edoch zullen zij de stukken altijd zelven teekenen, vóór en aleer die aan den president om te parapheren worden behandigd.

Art. 261.

Zij zullen de stiptste geheimhouding in acht nemen omtrent de adviesen der leden en het verhandelde bij den krijgsraad of bij commissarissen.

Art. 262.

Zij zullen alle commissiën uit den krijgsraad adsisteren en bij de inspectiën, verhooren van getuigen of beschuldigden, alsmede bij de besognes, daaruit voortspruitende, tegenwoordig zijn.

Art. 263.

Zij zullen zich eindelijk en over het algemeen gedragen naar het Militair Wetboek, voor zooverre hetzelve op hunne ambtsverrigtingen eenigzins toepasselijk is.

VIERDE TITEL.

Eed voor den president en leden van den krijgsraad, mitsgaders den fiscaal en secretaris bij denzelven.

Art. 264.

De president en leden van den krijgsraad en de fiscaal en secretaris bij denzelven leggen respectivelijk, vóór het in functie treden, in handen van den commanderenden officier de navolgende eeden af:

Eed van den president en verdere leden van een krijgsraad.

» Ik beloof en zweer, dat ik den post als lid (president) van den krijgsraad ter goeder trouw, met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik mij in alle zaken, bij den krijgsraad voorkomende, zal gedragen met alle opregtheid, eerlijkheid en onzijdigheid, zonder daarin aan de partijen toe te dragen eenige gunst of ongunst en zonder mij daarvan te laten aftrekken door eenige beweegredenen hoegenaamd; en dat ik, zooveel eenigzins in mijn vermogen is, de voorschriften dezer wet in de uitoefening mijner regterlijke functiën zal in acht nemen en nakomen."

Eed voor den fiscaal.

» Ik beloof en zweer, dat ik mijnen post als fiscaal met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik, zoodra eenige misdaden of vermoeden van misdaden, ter mijner vervolging als fiscaal staande, tot mijne kennisse zijn gekomen, daarvan, zonder uitstel, de regte waarheid zal trachten op te sporen en doen hetgeen mijn post vereischen zal; dat ik daarin zal te werk gaan met alle opregtheid, eerlijkheid en onzijdigheid, zonder den schuldige of zijne vrienden of begunstigers te ontzien en zonder den onschuldige te kwellen; en dat ik, zooveel in mijn vermogen is, de voorschriften dezer wet, voor zooverre dezelve mijne officie betreffen, getrouwelijk zal in acht nemen en nakomen."

Eed voor den secretaris.

» Ik beloof en zweer, dat ik mijnen post als secretaris bij den krijgsraad ter goeder trouw en met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen, dat ik getrouwelijk en met alle opregtheid zal aanteekenen, opmaken, te boek stellen en expedieren al wat mij bij den krijgsraad zal worden belast; dat ik al de registers en andere acten, welke tot mijn toevoorzigt behooren, zorgvuldig zal bewaren; dat ik niet zal openbaren de gevoelens van de leden van den krijgsraad of van commissarisssen, noch ook hetgeen in de informatiën zoude mogen voorkomen, of iets anders, hetgeen geheim zoude moeten blijven; en dat ik voorts in mijne voorzegde betrekking, zooveel eenigzins in mijn vermogen is, de voorschriften dezer wet getrouwelijk zal in acht nemen, voor zooverre die op mij van eenige toepassing zijn."

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan de gelezen regtspleging voor het krijgsvolk te water, ten fine van consideratiën en advies, te stellen in handen van Hun Edel Mogenden tot de zaken van justitie.

26STE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 15 JULIJ 1814.

(GEOPEND TEN 11 URE.)

Gelezen: de Provisionele Instructie voor het Hoog Militair Geregtshof, en de Regtspleging bij de landmagt. — Voorstel van den heer Slicher tot het doen van eene voordragt aan den Souvereinen Vorst omtrent het in gereedheid doen brengen van een winterverblijf voor Z. K. H.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, van Stralen, Calkoen, Deutz van Assendelft, van Bommel, Gevers, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, Roorda van Eysinga, van Heerdt tot Eversberg, van Alberda van Rensuma, van Heiden tot Reinestein, Sweerts de Landas en Reigersman.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen de *Provisionele Instructie voor het Hoog Militair Geregtshof*, een gedeelte uitmakende van de concept-wet, door Z. K. H. bij missive van 10 Julij ter bekrachtiging aan deze Vergadering aangeboden.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan dezelve, benevens de *Regtspleging voor het krijgsvolk te lande*, mede ter Vergadering voorgelezen, te stellen, ten fine van consideratiën en advies, in handen van H. E. M. Gedeputeerden tot de zaken der justitie, en is deze resolutie zonder resumtie uitgegeven; volgende de beide stukken hierna geïnsereerd.

PROVISIONELE INSTRUCTIE *voor het Hoog Militair Geregtshof.* (1)

EERSTE HOOFDSTUK.

Van deszelfs gesteldheid en wijze van delibereren.

Art. 1.

Het Hoog Militair Geregtshof zal bestaan uit negen leden, den president daaronder begrepen, te weten: drie regtsgeleerden, drie officieren van de zeemagt en drie officieren bij de landmagt, en bij zich hebben een advocaat-fiscaal voor de zee- en landmagt en een griffier.

(1) Zie de noot, gevoegd aan den voet der bladzijde, inhoudende het verslag van het verhandelde in de zitting van 12 Julij 1814.

Art. 2.

De regtsgeleerde leden, advocaat-fiscaal en griffier, zullen moeten zijn meesters in de regten, gegradueerd op eene der universiteiten dezer landen; voorts zullen alle dezelven, en alzoo ook de militaire leden, den ouderdom van 30 jaren en de griffier niet minder dan 25 jaren moeten hebben bereikt.

Art. 3.

De president, leden, advocaat-fiscaal en griffier zullen elkander onderling niet mogen bestaan tot in den vierden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Art 4.

Bij de aanvaarding hunner posten zullen de regtsgeleerde leden van de praktijk en alle andere ambten en bedieningen, welke hun werkzaamheden verschaffen of waarvoor zij bezoldigd mogten worden, dadelijk afstand moeten doen.

Art. 5.

Zij zullen ook, buiten hetgeen uit hunne ambten bij het voorzegde hof zelve voortvloeit, geene commissiën op zich mogen nemen, waardoor zij aan het land of eenig gedeelte van hetzelve comptabel zouden zijn.

Art. 6.

De president zal altijd een regtsgeleerde zijn.

Art. 7.

De president, de regtsgeleerde leden, advocaat-fiscaal en griffier worden door den Vorst aangesteld voor hun leven.

Art. 8.

Zoowel de regtsgeleerde als de militaire leden zullen ter vergadering zitting hebben volgens den tijd, waarop zij als leden van dat college den eed, daartoe staande, hebben afgelegd, zonder dat ten aanzien der militaire leden derzelver ancienneteit in den dienst of rang, welken zij bevorens in de dienst ter zee of te lande hebben bekleed, in aanmerking zal kunnen komen.

Art. 9.

Zij zullen, alvorens in functie te treden, moeten afleggen den eed, voor dezelven respectivelijk bepaald en hierna uitgedrukt.

Art. 10.

De vergadering van den raad zal gewoonlijk gehouden worden op vijf dagen in elke week, gedurende drie uren daags.

Art. 11.

Wanneer aan den president eenige zaken voorkomen, welke spoed vereischen, heeft hij het regt om buitengewone vergaderingen te beleggen.

Art. 12.

Alle de leden zijn verpligt de vergadering bij te wonen, tenzij dezelven door ziekte, of door den president of den raad om gewigtige redenen verschoond worden.

Art. 13.

Bij verhindering van den president of bij vacature, zal deszelfs post worden waargenomen door het oudste regtsgeleerde lid in rang.

Art. 14.

De president zal hebben het beleid en bestuur over de orde waarin de zaken, de eene na de andere, zullen worden behandeld; hij zal eenigen tijd voor het aangaan der gewone vergadering in de raadkamer zijn, ten einde te kunnen nagaan, welke

zaken in overweging moeten genomen worden, om deswege met den griffier of met de leden over hunne commissorialen te kunnen spreken.

Art. 15.

De president zal daarin zooveel mogelijk in acht nemen, dat de zaken, welke bijzonderen spoed vereischen, vóór alle andere zaken worden afgedaan en dat voorts aan een ieder prompt en onvertogen regt wedervare.

Art. 16.

Alle besloten brieven, van wat aard of natuur, aan het hof toegezonden, zullen door den president worden geopend en bij de eerste gewone zitting of eerder aan den raad medegedeeld of aan commissarissen, belast met de zaak, waartoe dezelve betrekkelijk zijn, ter hand gesteld worden.

Art. 17.

De requesten, op welke in den raad moet worden gedisponeerd, zullen door de partijen of van harentwege moeten worden ingeleverd bij den president of wel in de griffie, om ten spoedigste aan denzelven te worden bezorgd. De leden van den raad zullen zich nimmer met het aannemen of overbrengen daarvan mogen bemoeijen.

Art. 18.

De president of andere leden van het hof zullen nimmer aan de partijen, hun verder dan in den zesden graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap bestaande, en die zij weten of vermoeden, dat eenig proces bij het hof hebben of zullen krijgen of in welker zaken door het hof zal moeten worden geadviseerd, deswege eenigen raad mogen geven.

Art. 19.

Zij mogen direct, noch indirect, eenige giften, gaven of geschenken aannemen, genieten, of zich doen toezeggen van eenige personen, die hun verder dan in den voorschreven zesden graad bestaan en die zij weten of vermoeden, eenig proces of andere zaken voor het hof te hebben of te zullen krijgen, of in welker zaken zij als leden zullen zijn gerequireerd advies te geven of vermoedelijk gerequireerd zullen worden, en dat zoowel voor als na de uiting van den processe of gegeven advies, al waren het ook de geringste geschenken van spijs en drank, zoo verre ten aanzien der laatstgemelde de minste vermoedens konden plaats hebben, dat die ter contemplatie van bovengenoemde zaken gedaan wierden.

Art. 20.

Indien zij ontdekken, eenige geschenken door anderen ten hunnen behoeve ontvangen of aan dezelven ten hunnen respecte gegeven te zijn, of ook, dat zij zelve onwetende of onbedacht die hebben aangenomen, zullen zij daarvan dadelijk aan het hof kennis geven en hetzij de ontvangene geschenken weder terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelven uitkeeren op zoodanige wijze als het hof zal goedvinden.

Art. 21.

De president en verdere leden zullen bij de eerste gewone zitting in ieder jaar na nieuwjaarsdag of wel anders bij de eerste gelegenheid in den raad uitdrukkelijk moeten verklaren, dat zij, zooveel zij weten, zich hebben gedragen naar den inhoud der twee voorgaande artikelen, en, ingeval van eenigen twijfel omtrent deze of gene zaak, verpligt zijn daarvan aan het hof kennis te geven, om deszelfs goedvinden te vernemen. Zij zullen in allen gevalle op nieuw beloven, zich naar de wet op dat stuk stiptelijk te zullen gedragen.

Art. 22.

Zij zullen nimmer mogen openbaren hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet de gevoelens van hunne medeleden, zelfs niet van hen zelven.

Art. 23.

Tot de deliberatiën over eenige zaken zullen niet mogen worden toegelaten:

a. Die aan den beschuldigde bestaan in den zesden of naderen graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige affiniteit;

b. Die in de zaak, waarover wordt gehandeld, voor dat zij in den raad zijn gekomen, advocaten of adviseurs zijn geweest;

c. Die, of zelven onwetende, of onbedacht of indirect door anderen, ontvangen hebben eenige giften, gaven of geschenken of toezeggingen daartoe door of van wege den beschuldigde op een tijd, dat de zaak, waarover gehandeld wordt, reeds bij het hof was gebragt of vermoedelijk gebragt zoude worden;

d. Die tegen den beschuldigde een proces voor eenigen regter aanhangig hebben.

Art. 24.

De president of andere leden, welke zich in een dezer gevallen bevinden, zullen gehouden zijn, daarvan kennis te nemen, en bij gebreke van dien zal het hof daarop uit zich zelve acht slaan.

Art. 25.

Wanneer het twijfelachtig is, of het voorhanden zijnde geval onder de hiervoren uitgedrukte behoort, of wanneer de president of eenig ander lid zich vindt in eenige betrekking tot den beschuldigde hiervoren uitgedrukt, doch waarom hij wenscht van de behandeling der zaak te zijn ontslagen, als uit hoofde van bijzondere vriendschap, vijandschap, groote gemeenschappelijke belangen of dergelijke redenen, zal de raad in afwezendheid van dengene, wien dit betreft, daarover beslissen.

Art. 26.

Het hof zal hieromtrent in het oog houden, dat aan den eenen kant de vergadering zooveel mogelijk worde voltallig gehouden en ook niemand zonder eenige wigtige redenen zich aan de behandeling van de eene of andere zaak onttrekke, en dat aan den anderen kant alle schijn van niet genoegzame onzijdigheid geweerd worde.

Art. 27.

De president of eenig ander lid, uit hoofde van eenige betrekking, hetzij op of zonder zijn verzoek, van de behandeling eener zaak ontslagen zijnde, zal ook de raadpleging der andere leden daarover niet mogen bijwonen, maar zich gedurende dezelve uit de raadkamer begeven.

Art. 28.

Alle sententiën zullen zooveel mogelijk door den vollen raad moeten worden uitgebragt en niet mogen worden geveld, tenzij de meerderheid der leden als regters daarover heeft gezeten, en waaronder zich altijd zullen moeten bevinden twee officieren van de zee- of landmagt, naarmate de vonnissen iemand van een dezer twee corpsen betreffen. — Indien geen genoegzaam getal bevoegde leden is overgebleven, zal het hof hiervan kennis geven aan den Vorst, ten einde door Hoogstdenzelven raden in die zaak worden toegevoegd.

Art. 29.

Tot de rolle, het doen van inspectiën, het verhooren van getuigen of beschuldigden en dergelijke zaken, benoemt het hof éénen of meer commissarissen. Het maakt de noodige schikkingen, dat deze en andere werkzaamheden onder alle de leden, buiten den president, zooveel mogelijk op eenen gelijken voet verdeeld worden, en bepaalt te dien einde tourbeurten.

Art. 30.

Alle zaken, waarin commissarissen werkzaam zijn, zullen zooveel mogelijk worden waargenomen op zulke tijden, dat het werk van den raad daardoor niet worde verhinderd.

Art. 31.

Wanneer eenmaal commissarissen in eene of andere zaak zijn werkzaam geweest, zal verder alles aan hen worden opgedragen hetgeen daarna in diezelfde zaak voorvalt of daartoe eenige merkelijke of blijkbare betrekking heeft.

Art. 32.

Wanneer in eenige zaken adviesen, rapporten, berigten, missives of andere uitgebreide stukken op naam van het hof moeten worden opgemaakt, zullen de in die zaak benoemde commissarissen verpligt zijn, die stukken te stellen en ter goedkeuring in de vergadering te brengen.

Art. 33.

In alle zaken, waarin dit dienstig wordt geoordeeld, zal de president eenen rapporteur benoemen, zooveel mogelijk naar tourbeurten. Men zal zorgvuldig geheim houden wie tot rapporteur is benoemd.

Art. 34.

De rapporteur zal zijn uiterste best doen, om het proces naauwkeurig te doorzoeken en volkomen te verstaan, makende daarvan een behoorlijk recueil of uittreksel, bijzonder in groote zaken, ten einde klaar te kunnen aantoonen al hetgeen zoude mogen dienstig zijn tot verstand van het proces en hetgeen daarin voorkomt.

Art. 35.

Niemand mag commissaris of rapporteur zijn in zoodanige zaken, waarin zijn vader, zoon, schoonvader, schoonzoon, broeder of zwager als praktizijn dient of gediend heeft.

Art. 36.

In de zaken, welke in het hof worden behandeld, zullen alle de stukken, van wederzijden overgegeven, moeten worden gelezen, ten ware eenparig mogt worden begrepen, dat de woordelijke lezing van het een of ander zonder nadeel kan worden achtergelaten.

Art. 37.

Geen der leden zal van de partijen of iemand anders mogen ontvangen eenige bewijsstukken, memoriën of iets dergelijks, buiten hetgeen aan het hof, den president of commissarissen zal zijn overgegeven.

Art. 38.

In alle zaken zal de president doen hoofdelijke omvrage, brengende het laatste zijn eigen advies uit; wordende het echter aan den president overgelaten, om, naar mate van de omstandigheden der zaak, bevorens deliberererender wijze elkanders opinie te doen openbaren.

Art. 39.

Een ieder zal zijne gevoelens met redenen bekleeden, doch met alle bescheidenheid spreken van de verschillende gevoelens zijner medeleden.

Art. 40.

Niemand zal zijne medeleden onder het adviseren inspreken of daarin hinderlijk zijn; niettemin wanneer een lid, adviserende, zich klaarblijkelijk vergist omtrent het een of ander feit of toont niet te vatten den staat van het geschil, zal de president of een ander lid, na bekomene permissie van den president, hem zulks kortelijk doen opmerken.

Art. 41.

Niemand vermag, afwezend zijnde, zijne gevoelens door een ander doen voordragen of schriftelijk inzenden, ten ware hij commissaris of rapporteur ware in de zaak of door ziekte of andere wettige redenen belet wierd in den raad te komen; in dat geval zal zijn rapport of advies wel gehoord of gelezen, maar nogtans in het optellen der stemmen of het opmaken der conclusie niet mogen worden medegerekend.

Art. 42.

De president zal de conclusie opmaken bij eenparigheid, volstrekte meerderheid, of naar hetgeen de aard der zaak zal komen te vereischen.

Art. 43.

De pleidooijen zullen worden gehouden met ongeslotene deuren, ten aanhoore van een iegelijk, ten ware het hof, in bijzondere gevallen en om gewigtige reden, het tegendeel zoude mogen ordonneren.

Art. 44.

De president of oudste commissaris zal de goede orde, de stilte en den eerbied, aan de justitie verschuldigd, handhaven en des noods de weêrspannigen buiten de gehoorzaal doen gaan of ingeval van opzettelijke kwaadwilligheid in bewaring nemen.

Art. 45.

De vacantiën voor het Hoog Militair Geregtshof zullen dezelfde zijn als die van den Hoogen Raad.

Art. 46.

Gedurende dien tijd zullen drie leden van het hof, den president niet daaronder begrepen, te weten: één van de regtsgeleerden, één van de zeemagt en één van de landmagt, in de residentie van het hof blijven, om orders op voorkomende zaken te stellen en het hof buitengewoon te convoceren, indien zulks noodig mogt zijn.

En zullen de gemelde drie leden gehouden zijn, gedurende denzelven tijd, op de ap- of improbatie der inkomende vonnissen van de krijgsraden te disponeren, ten einde geene vertraging in den loop der zaken te brengen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de regtsmagt van het Hoog Militair Geregtshof.

Art. 47.

Het hof oefent het regt uit in naam van den Souvereinen Vorst en maakt daarvan uitdrukkelijk melding in alle deszelfs gewijsden.

Art. 48.

Het oefent deszelfs jurisdictie uit over alle militairen en anderen, tot de zee- en landmagt behoorende, zoo en invoege die bij de wet aan deszelfs regtsmagt onderworpen zijn, en zulks wegens alle militaire en commune delicten, door dezelve wordende begaan, voor zooverre daaromtrent bij de wet geene uitzondering is gemaakt en voor zooverre die delicten niet betreffen 's lands lasten, middelen en impositiën te water en te lande; blijvende de militairen wegens alle misdaden en overtredingen omtrent 's lands middelen en impositiën, evenals in alle civile zaken, onderworpen aan den competenten burgerlijken regter.

Art. 49.

Het oefent deszelfs jurisdictie uit over de geheele uitgestrektheid van het grondgebied van den Staat, met inachtneming der voorschriften, te dien aanzien bij het algemeene wetboek zullende worden voorgeschreven. Geene exploiten van gevangenneming uit naam van den hove worden ten uitvoer gebragt dan met voorkennis en (des noods) met adsistentie van de plaatselijke autoriteit.

Art. 50.

Voor hetzelve staan ter eerster instantie te regt alle officieren der landmagt, eenen hoogeren rang hebbende dan dien van eersten

luitenant ter zee, mitsgaders alle commanderende officieren van eenig schip of vaartuig van oorlog, en wijders nog de provoost-generaal en de luitenants-geweldigen van de marine, met derzelver hellebaardiers en trawanten; voorts alle diegenen, welke aan de militaire jurisdictie ter zee onderworpen zijn uit hoofde van bijzondere omstandigheden, als bijvoorbeeld het uitloopen van schepen, waartoe zij behooren, of anderzins niet kunnen worden te regt gesteld, of tegen welke bij indaging moet worden geprocedeerd, en eindelijk alle loodsen, welke gedurende hun verblijf aan boord van eenig vaartuig van oorlog, door het verzeilen of toebrengen van eenige schade aan hetzelve, en alzoo in *hunne dienst als loodsen* hebben gedelinqueerd.

Art. 51.

Eveneens staan voor hetzelve ter eerster instantie te regt alle officieren van de landmagt, eenen hoogeren rang bekleedende dan dien van kapitein bij dezelve, als ook alle officieren, van welken rang ook, die het bevel in eenige stad, sterkte, buitenlandsche bezitting of eenige andere possesie of post, welke aan den vijand is overgegaan, hebben gevoerd, gelijk mede de auditeurs-militair bij de respective krijgsraden, mitsgaders de monsters- en onder-monster-commissarissen, de commiesen van 's lands magazijnen of arsenalen, de provoost-generaal met zijne hellebaardiers en de provoosten-geweldigen met derzelver stokkeknechts.

Art. 52.

Nog staan voor hetzelve, ter eerster instantie, te regt zoodanige militairen, van welk eenen rang ook, die zich ter purge stellen.

Art. 53.

Over geene andere personen, dan die in de laatstvoorgaande artikelen zijn vermeld, zal het hof, ter eerster instantie, deszelfs judicature mogen uitoefenen, dan alleen wanneer hetzelve door eene bijzondere wet daartoe uitdrukkelijk mogt worden gequalificeerd of wanneer bij het onderzoek der beschuldiging ten laste van officieren en ambtenaren, bij de voorstaande artikelen opgenoemd, mogt worden bevonden, dat daarin andere personen van minderen rang betrokken zijn, en dat alzoo de dienst der justitie vereischt, dat de zoodanige, uithoofde van de connexiteit der zaak, ook voor dit hof te regt gesteld worden; zullende alle degenen, welke uit dien hoofde door het hof mogten begrepen worden ter eerster instantie aldaar te regt te moeten staan, verpligt zijn, zich aan deszelfs judicature te onderwerpen.

Art. 54.

Ook zal het hof niet erkennen of regt spreken over zoodanige militairen en ambtenaren, die gemeenschappelijk een commun delict hebben gepleegd met andere personen, welke te regt staan voor den burgerlijken regter of in dat delict zijn betrokken, maar zullen alsdan dusdanige militairen en ambtenaren, uithoofde der connexiteit, aan den burgerlijken regter overgegeven of ter judicature overgelaten worden.

Art. 55.

Het hof oordeelt bij wege van hooger beroep over alle gewijsdens van de respective krijgsraden, welke daarvan niet zijn uitgezonderd.

Art. 56.

Het hof heeft desgelijks de approbatie van alle vonnissen van krijgsraden, welke bij de wet niet speciaal zijn uitgezonderd.

Art. 57.

Ten opzigte van de vonnissen, welke alzoo ter approbatie worden gezonden, onderzoekt het hof:

Voorecrst, of in de zaak behoorlijk is geprocedeerd geworden;

Ten tweede, of er eene volledige confessie ten opzigte van de misdaad of misdaden, waarover de delinquant is gecondemneerd, voorhanden zij;

Ten derde, of van het aanwezen der misdaad volkomen constere.

Ten vierde, of de straf, waartoe de delinquant is veroordeeld, overeenkomstig zij met het voorschrift der wet.

Art. 58.

Wanneer aan het hof blijkt, dat in eene zaak niet behoorlijk is geprocedeerd geworden, zal hetzelve het vonnis met de stukken aan den krijgsraad terugzenden, met opgave der abuizen, verzuimen of informaliteiten, in de behandeling der zaak begaan, en met aanschrijving, om deze abuizen, verzuimen of informaliteiten naar behooren te redresseren en vervolgens het vonnis met de stukken aan het hof wederom ter approbatie te doen geworden.

Art. 59.

Wanneer aan het hof blijkt, dat door onoplettendheid, verzuim of nalatigheid van den auditeur-militair abuizen of informaliteiten in de instructie der procedures zijn, zal het hof denzelven naar omstandigheden deswege corrigeren en voor eenigen tijd in de waarneming van zijn officie, mitsgaders in het genot der daartoe staande tractementen kunnen suspenderen.

Art. 60.

Bijaldien het hof mogt oordeelen, dat de auditeur-militair ter zake voorsz. zoude dienen gepriveerd te worden van zijn officie, zal hetzelve daartoe de noodige voordragt doen aan het hoofd van het Departement van Justitie, die daarop het welbehagen van den Souverein eerst vragen zal.

Art. 61.

Ingevalle het hof bevindt, dat, onaangezien er op eene behoorlijke wijze is geprocedeerd, de confessie van den beschuldigde echter niet volledig is, zal hetzelve het vonnis met de stukken aan den krijgsraad terugzenden, met aanschrijving om aan den gecondemneerde den weg van appel aan het hof vrij te laten.

Art. 62

Indien het hof oordeelt, dat het bedenkelijk is, of wel van het aanwezen der misdaad consteert, en of de bij dat vonnis bepaalde straf wel is overeenkomstig met de wet, zal het hof hetzelve met de stukken van den processe stellen in handen van den advocaat-fiscaal, om daarop te dienen van consideratiën en advies, en vervolgens, na ingenomen advies en bevinding van zaken, het vonnis aan den krijgsraad terugzenden, om dat te doen pronuntiëren, en tevens den advocaat-fiscaal autoriseren, om daarvan, hetzij ter handhaving van het regt van den Souvereinen Vorst, hetzij ten behoeve van den gecondemneerde, te provoceren aan den hove, naar vereisch van omstandigheden.

Art. 63.

Ingeval een gecondemneerde van het regt van appel geen gebruik heeft gemaakt en het vonnis alzoo, met de daartoe behoorende stukken, aan het hof ter approbatie is opgezonden, zal hetzelve onderzoeken, of de straf, bij de wet op de misdaad bepaald, aan den gecondemneerde is opgelegd en of het bewijs voldoende is en, zulks alzoo bevindende, het vonnis met deszelfs approbatie terugzenden.

Art. 64.

Zoo wanneer dit aan het hof bedenkelijk voorkomt, zal daarin worden gehandeld, zooals bij het voorstaand art. 62 is bepaald.

Art. 65.

Het hof zal hebben het examen van de rapporten, welke elk kommandant van eenige stad, sterkte, buitenlandsche bezitting of eenige andere possessie of post, gelijk mede elk kommandant van een vaartuig van oorlog, van welken rang hij ook zoude mogen wezen, gehouden is in te leveren, om het verlies of de

overgave van die stad, sterkte, bezetting, post, of bodem aan den vijand te justificeren, dat is, van zijnen kant door een behoorlijk militair rapport te doen blijken, dat hij door zijn gehouden gedrag daartoe geene oorzaak gegeven heeft.

Art. 66.

Tot dat einde zal een zoodanig kommandant een gedetailleerd militair rapport, door hem zelven eigenhandig onderteekend en voorzien van al zulke bijlagen of bewijsstukken, als ter zake dienende zijn, zoodra mogelijk na het gebeurde, aan het hoofd van het Departement van Oorlog of Marine, naarmate het de zee- of landdienst betreft, inzenden, en daarop, na ontvangst bij het hof, worden beslist, of het verlies daarmede genoegzaam is gejustificeerd.

Art. 67.

Bijaldien na het examineren blijken mogt, dat de overgave of het verlies daarmede niet genoegzaam is gejustificeerd, maar dat het rapport duister en onvolledig is, zal het hof, hetzij na daarop de bedenkingen van den advocaat-fiscaal te hebben ingenomen, hetzij dadelijk, zonder denzelven, den kommandant, door wien het rapport is ingezonden, aanschrijven, om zoodanige punten, als bij die aanschrijving zijn vervat, nader binnen zekeren precisen tijd te rapporteren of wel het onvolledige, door de inzending van deze of gene stukken, aan te vullen.

Art. 68.

Ingeval de zaak meer mogt wezen gedisponeerd, om den kommandant zelven te hooren, of wel de nadere gevorderde schriftelijke opheldering niet voldoende mogten bevonden worden, zal het hof den kommandant bij beslotene missive kunnen requireren, om zich op zekeren dag en uur in een der vertrekken te sisteren voor commissarissen uit deszelfs midden, ten einde omtrent eenige punten, tot zijn rapport betrekkelijk, te worden gehoord.

Art. 69.

De kommandant, op den bepaalden tijd zich gesisteerd hebbende, zal alsdan worden ondervraagd; edoch zal zulks niet op den voet van een beschuldigde zijn ingerigt, maar zullen de punten, waaromtrent nadere opheldering worden verlangd, door den presiderenden commissaris, buiten de tegenwoordigheid van den advocaat-fiscaal, aan den gerequireerden commandant worden voorgehouden en in geschrifte vervat, mitsgaders door den gemelden kommandant, benevens commissarissen en den griffier, worden onderteekend, om tot opheldering en tot aanvulling van het rapport te dienen en bij hetzelve gevoegd te worden.

Art. 70.

Op deze wijze, of wel bij nadere schriftelijke rapporten als voormeld, zullen alle zoodanige informatiën worden ingewonnen, die de kommandant, naar den aard dezer justificatie, gehouden is te geven.

Art. 71.

Wanneer over de zaak alzoo een genoegzaam licht is verspreid, zal het hof (even gelijk het dit op het eerste rapport, zoo hetzelve volledig is, doen kan), hetzij dadelijk, hetzij na daaromtrent den advocaat-fiscaal bevorens te hebben gehoord, de zaak daartoe zijnde gedisponeerd, de overgaaf of het verlies mogen verklaren voor gejustificeerd en daarvan eene dispositie, tot decharge van den belanghebbende, doen uitgeven.

Art. 72.

Ingeval echter bij het hof mogt worden bevonden, dat de kommandant of bevelhebber de overgave of het verlies niet genoegzaam en zoodanig heeft gejustificeerd, dat daarop eene dispositie, als voormeld, tot zijne decharge of justificatie vallen kan, zal hetzelve de stukken stellen in handen van den advocaat-fiscaal, ten einde daarin zoodanig te handelen, als hij ambtshalve zal vermeenen te behooren.

Art. 73.

Het zal aan het hof vrijstaan om in alle tijdstippen van dit precedent onderzoek, zulks noodig oordeelende, ex officio den kommandant, die daarin betrokken is, te doen stellen onder provisionele civile bewaring.

Art. 74.

Op gelijke wijze, als in de voorstaande artikelen is omschreven, zal worden gehandeld omtrent alle zulke justificatiën, welke wegens het gedrag van eenige officieren van de zee- en landmagt, ten gevolge van eenige besluiten of decisiën van den Vorst, zouden mogen worden gevorderd.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de regtspleging bij het Hoog Militair Geregtshof.

Art. 75.

Bij provisie en tot hierin nader zal wezen voorzien, zal, ten aanzien van de manier van procederen, worden gevolgd de stijl en praktijk, bij den Hove van Holland tot in den jare 1810 in gebruik geweest zijnde, met inachtneming der volgende bijzondere bepalingen.

Art. 76.

In het nemen van precedente informatiën, het beleggen van getuigenissen, het verhooren der gevangenen, zal het hof zich regelen naar de beginselen en voorschriften, te dien aanzien bij de regtspleging voor het krijgsvolk te lande bepaald.

Art. 77.

Alle definitive sententiën, bij het Hoog Militair Geregtshof ter eerster instantie gewezen, zullen, bevorens te worden gepronunciëerd, aan den Souvereinen Vorst worden ingezonden. Bijaldien daarop, na verloop van 14 dagen, geene dispositie ter contrarie van den Vorst inkomt, zullen dezelve worden gepronunciëerd.

Art. 78.

De sententiën, bij het hof in appel gewezen, zullen kracht van arrest hebben.

Art. 79.

De executie der sententiën van het hof geschiedt door den provoost-generaal, onder het opzigt van den advocaat-fiscaal.

Art. 80.

Ingeval het hof eene sententie tot de straffe des doods heeft gewezen, zal tweemaal vier en twintig uren voor de executie de dood aan den gecondemneerde worden aangezegd door den advocaat-fiscaal, geadsisteerd met den griffier van het hof.

Art. 81.

Van dien tijd af zal de toegang van zoodanige vrienden en leeraars, als hij verkiezen zal, tot hem vergund worden.

Art. 82.

Ook zal de toegang der leeraars, ter keuze van den beschuldigde, op zijn verlangen reeds voor dien tijd worden vergund, wanneer de beschuldigde is onder vermoeden van eene misdaad, waarop waarschijnlijk de doodstraf volgen zal.

Art. 83.

Het hof zal, naar gelang der omstandigheden, bij de sententie bepalen, dat de executie aan den gecondemneerde zal geschieden in de residentie, of ter plaatse alwaar het vonnis ter eerster instantie is gewezen, of in het laatste garnizoen van den gecondemneerde, of wel ter plaatse alwaar de misdaad is begaan.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van den advocaat-fiscaal van de zee- en landmagt.

Art. 84.

De advocaat-fiscaal zal bij het Hoog Militair Geregtshof vervolgen alle zoodanige misdrijven, als waarvan de cognitie aan hetzelve is opgedragen.

Art. 85.

Hij zal zooveel mogelijk toezien, dat de zaken bij de krijgsraden op eene regelmatige wijze worden behandeld, en ten dien einde met de auditeurs-militair de noodige correspondentie houden.

Art. 86.

Hij is in het algemeen verpligt na te komen de manier van procederen, zonder oponthoud de beschuldigingen te vervolgen en de condemnatoire sententiën dadelijk ter executie te leggen.

Art. 87.

Hij zal nimmer op eigen gezag een gevangene of iemand, die op vermoeden van misdaad gearresteerd is, ontslaan of doen ontslaan, en zal zich in allen gevalle gedragen naar de dispositiën van het hof omtrent gevangenen, hetzij dat in bijzondere gevallen acces wordt verleend, waar de wet over het algemeen dit niet vrijstelt, hetzij dat, om bijzondere redenen, de vrije toegang, anders bij de wet toegelaten, worde opgeschort.

Art. 88.

Hij is gehouden in eigen persoon zijne voordragten in te dienen en, des gerequireerd, in geschrifte; het staat hem daartoe vrij, ten allen tijde den toegang in den raad te vragen en zelfs aan den president te verzoeken, dat de vergadering buitengewoon belegd worde, mits in dit laatste geval opening gevende van de redenen van noodzakelijkheid.

Art. 89.

Hij zal geen toegang hebben in den raad dan na bekomen verlof, hetwelk hem nogtans, buiten gewigtige redenen, niet zal worden geweigerd, doch hij mag nimmer tegenwoordig blijven bij de deliberatiën, maar is gehouden zich te verwijderen, zoodra hij zijne voordragten gedaan heeft.

Art. 90.

Hij zal op eigen gezag niet mogen openbaren hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet hetgeen hem in de informatiën zal voorkomen ten laste van deze of gene personen, noch ook aan iemand visie of communicatie mogen geven van de kopijen of extracten, welke hij bekomt, van hetgeen bij den raad in zijne zaak of ten zijnen opzigte is verhandeld, verder of anders dan zijn pligt vereischen zal.

Art. 91.

Hij is ten allen tijde verpligt het hof te dienen van berigt of van onderrigting en consideratiën en advies, zoo dikwijls als zulks van hem zal worden gevorderd, mitsgaders aan hetzelve te suppediteren de gerequireerde informatiën en stukken, en zich in de waarneming en uitoefening zijner functiën naar de dispositie van het hof en commissarissen te gedragen.

Art. 92.

Hij zal direct noch indirect mogen ontvangen of genieten eenige giften, gaven of geschenken of zich die doen toezeggen van eenige personen, die hij weet of vermoedt, onder suspicie van misdaad te liggen of daarvan door anderen te worden beschuldigd, noch ook van hen, die hij weet of gelooft van derzelver nabestaanden, vrienden of begunstigers te zijn, al waren het ook de geringste geschenken van spijs of drank, zoo verre, ten aanzien der laatstgemelde, de minste vermoedens daarbij konden plaats plaats hebben, dat die, ter contemplatie van bovengenoemde zaken, gedaan wierden.

Art. 93.

Indien hij ontdekt, eenige geschenken door anderen ten zijnen behoeve ontvangen of aan dezelven ten zijnen respecte gegeven te zijn, of ook dat hij zelve onwetende of onbedacht die heeft aangenomen, zal hij daarvan dadelijk aan het hof kennis geven, en hetzij de ontvangene geschenken weder terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeeren, op zoodanige wijze als het hof zal goedvinden.

Art. 94.

Hij zal alle jaren, bij de eerste gewone zitting na nieuwe jaar of wel anders bij de eerste gelegenheid, in den raad uitdrukkelijk moeten verklaren, dat hij, zooveel hij weet, zich heeft gedragen naar den inhoud der twee voorgaande artikelen, en alsdan verder handelen als ten opzigte der leden (art. 21) is omschreven.

Art. 95.

Hij mag zijn post niet uitoefenen in zaken, waarin als beschuldigden betrokken worden personen, die hem bestaan in den zesden of naderen graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap, voorbehoudens zijne voordragt, om in bijzondere gevallen van de waarneming eener zaak te mogen worden verschoond wegens personen, daarin op eenigerlei wijze betrokken.

Art. 96.

In dit geval, gelijk mede wanneer hij door ziekte of afwezendheid ambtswege of andere wettige redenen verhinderd wordt zijnen post waar te nemen, eindelijk bij vacature door overlijden als anderszins, benoemt het hof een gegradueerd persoon, om middelerwijl te fungeren, tot dat de verhindering ophoudt of in het laatste geval een advocaat-fiscaal zal zijn aangesteld, van welke laatste provisionele benoeming het hof aan het Gouvernement onverwijld kennis geeft.

Art. 97.

Wanneer eenige criminele zaken zijn afgeloopen, is de advocaat-fiscaal gehouden de stukken en informatiën ten hove te brengen, om aldaar bewaard te worden.

Art 98.

Bij vacature zullen alle papieren en registers, die onder den gewezen advocaat-fiscaal of in zijn boedel zijn berustende en tot dit ambt behooren, aan het hof moeten worden uitgeleverd.

Art. 99.

De advocaat-fiscaal heeft de bevoegdheid om aan het hof eene voordragt te doen van een procureur, welke denzelven in alle zaken bedient en genieten zal een bepaald tractement van zes honderd gulden 's jaars, doch daarentegen niets aan den lande zal mogen declareren.

Art. 100.

De advocaat-fiscaal zal ter zijner adsistentie hebben eenen provoost-generaal, welke door den Souvereinen Vorst zal worden aangesteld op zoodanige instructie, als na voordragt van het Hoog Militair Geregtshof door Hoogstdenzelven zal worden gearresteerd.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van den griffier.

Art. 101.

De griffier zal bestemd zijn tot het bijwonen van den raad en de commissiën en comparitiën, daaruit voortvloeijende, mitsgaders tot het waarnemen der rolle, het doen van inspectiën, verhooren van getuigen en beschuldigden.

Art. 102.

De griffier zal altijd tegenwoordig zijn moeten bij de vergaderingen, zoo gewone als buitengewone, tenzij hij door ziekte of andere volstrekte beletselen verhinderd of daarvan om gewigtige redenen door den president verschoond wordt.

Art. 103.

Hij zal ook buiten de vergaderingen op zoodanige andere tijden ten hove moeten zijn, als hem zal worden aangezegd en voorgeschreven, tenzij hij door ziekte of andere volstrekte beletselen verhinderd of om gewigtige redenen door den president deswege verschoond wordt.

Art. 104.

Indien op tijden, wanneer het hof niet vergaderd is, een request inkomt, tot de kennisneming van commissarissen van de rolle behoorende, is hij verpligt, mits daarvan door den verzoeker gewaarschuwd, zich bij commissarissen te vervoegen, ten einde de dispositie daarop te vernemen en het noodige te verrigten.

Art. 105.

Indien hij in de vacantiën begeert van huis te gaan voor meer dan twee dagen, zal hij moeten zorgen, dat men kan weten, waar hij zich waarschijnlijk zal ophouden, om daar te kunnen worden beschreven.

Art. 106.

Hij zal getrouwelijk aanteekenen en te boek stellen al wat hem bij den raad of commissarissen zal belast worden; mitsgaders opmaken, onderteekenen en expediëren alle brieven, depêches, acten, resolutiën, sententiën en alle andere stukken, waartoe bij den raad of commissarissen zal zijn geresolveerd, voorts doen aanleggen en bijhouden alle zulke registers, als bij het hof zal worden goedgevonden, en stiptelijk geheim houden al hetgeen geheim behoort te blijven.

Art. 107.

Hij zal wijders in en omtrent de uitoefening zijner functiën zich gedragen naar hetgeen bij het hof of bij commissarissen zal worden goedgevonden.

Art. 108.

Hij mag zijn post niet uitoefenen in, noch de raadplegingen bijwonen over zaken, waarin een of meer van de partijen hem bestaan in den vierden of naderen graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap.

Art. 109.

Hij zal aan partijen, hem verder dan voorschreven graad bestaande, en indien hij weet of vermoedt, dat dezelve eenig proces bij het hof hebben of zullen krijgen of in welker zaken door het hof zal moeten worden geadviseerd, deswege geen advies mogen geven.

Art. 110.

Hij mag direct noch indirect eenige giften, gaven of geschenken aannemen, genieten of zich doen toezeggen van de zoodanigen, die hem verder dan in den voorschreven vierden graad bestaan en die hij weet of vermoedt eenig proces voor het hof te hebben of te zullen krijgen, of in welker zaken door het hof zal moeten worden geadviseerd of waarin hij als griffier is werkzaam geweest, al waren het ook de geringste geschenken van spijs en drank, zoo verre ten aanzien der laatstgemelde de minste vermoedens daarbij konden plaats hebben, dat die, ter contemplatie van bovengenoemde zaken, gedaan wierden.

Art. 111.

Indien hij ontdekt, eenige geschenken door andere personen ten zijnen behoeve ontvangen of aan dezelven ten zijnen respecte gegeven te zijn, of ook dat hij zelve die of onwetende, of onbedacht mogt hebben aangenomen, zal hij daarvan dadelijk aan het hof kennis geven, en hetzij de ontvangene geschenken weder terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeeren op zoodanige wijze, als het hof zal goedvinden.

Art. 112.

Hij zal alle jaren, bij de eerste gewone zitting na nieuwjaar of wel anders bij de eerste gelegenheid, in den raad uitdrukkelijk moeten verklaren, dat hij, zooveel hij weet, zich heeft gedragen naar den inhoud der twee voorgaande artikelen, en verder moeten verrigten hetgeen omtrent de leden bij art. 21 is bepaald.

Art. 113.

Bij ziekte, volstrekt beletsel, verschooning door den president en bij absentie zal hij door een der commiesen ter griffie in zijne functiën worden vervangen.

ZESDE HOOFDSTUK.

Van de gevangen- of provoosthuizen.

Art. 114.

Het Hoog Militair Geregtshof heeft, onder het opperbewind en het gezag van het Gouvernement, het toezigt over de gevangen- of provoosthuizen, waarin personen, tegen welke criminele procedures plaats hebben, in verzekerde bewaring worden gehouden.

Art. 115.

Het heeft insgelijks het oppertoezigt over de hoofd-provoosthuizen, waarin gecondemneerden uit kracht van regterlijke vonnissen worden geconfineerd.

Art. 116.

Het hof is verpligt om zorg te dragen en onderzoek te doen, zoo naar het gedrag en omstandigheden der aldaar bewaarde personen als omtrent de zorg en verpleging derzelven, en zal naauwkeurig hebben toe te zien, dat de auditeurs-militair bij de respective krijgsraden exactelijk gehouden worden aan hunnen pligt te dezen opzigte.

Art. 117.

Indien de nood zulks vordert, zal het hof de bevoegdheid hebben, om eene commissie te zenden naar de hoofd-provoost-huizen, ten einde den staat der geconfineerden aldaar op te nemen; doch zal zoodanige commissie niets meerder aan den lande mogen in rekening brengen dan hun behoorlijk defroyement.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Van de praktizijns bij het hof.

Art. 118.

De zaken der beschuldigden zullen, voor zooverre de manier van procederen zulks toelaat, worden waargenomen door praktizijns, daartoe bij hetzelve geadmitteerd en aangesteld.

Art. 119.

Hiertoe kunnen admissie verzoeken allen, die bevorderd zijn tot meesters in de regten op eene der universiteiten dezer landen of op universiteiten in zoodanige andere landen, als waar de in dit land gegradueerden een gelijk regt genieten, welke admissie niet dan om gewigtige redenen zal kunnen worden geweigerd.

Art. 120.

Het hof zal verder kunnen aanstellen een bepaald getal praktizijns, die niet behoeven in regten gegradueerd te zijn, doch

voor hunne aanstelling door den griffier, ten overstaan van commissarissen, zullen moeten zijn geëxamineerd en bekwaam bevonden, ten ware dezelven reeds als zoodanig in de residentie van het hof mogten geadmitteerd zijn.

Art. 121.

De praktizijns zullen niet worden toegelaten, eenige dingtalen ter rolle te houden dan voorzien van eene acte van algemeene of bijzondere volmagt, en zal bij het houden der eerste dingtalen in elke zaak dezelve volmagt aan commissarissen van de rolle moeten worden vertoond en, voor zooverre daarvan elders geene minute ten protocolle gehouden wordt, tevens worden overgegeven, om ter griffie van het hof te blijven berusten, ten ware daarin door commissarissen, om redenen, zoude mogen worden vergund een korte tijd van uitstel, waarvan alsdan ter rolle aanteekening zal worden gehouden, en binnen welken de praktizijn zijne volmagt zal moeten leveren, op poene dat de gehouden dingtalen zullen worden doorgehaald en in de zaak gedisponeerd, even alsof degene, wiens volmagt ontbreekt, er in het geheel niet ware verschenen.

Art. 122.

Wanneer iemand in zijne zaak geen praktizijn vrijwillig bekomen kan, zal het hof aan hem een praktizijn toevoegen, om hem daarin te dienen, hetzij tegen genot van salaris, hetzij gratis, indien hij van zijn onvermogen doet blijken, waaraan zich geen der praktizijns zal mogen onttrekken.

Art. 123.

De praktizijns bij het hof zullen zich in het berekenen van hun salaris gedragen naar het reglement, deswege door den Vorst te arresteren.

Art. 124.

Het hof zal de praktizijns behoorlijk tot hunnen pligt houden, zoo in het getrouwelijk waarnemen der zaken van hunne meesters als omtrent de wijze van berekening van hun salaris, en voorts zorg dragen, dat dezelve zich in hunne pleidooijen en schrifturen onthouden van alle onbetamelijke en injurieuse uitdrukkingen. En zal het hof degenen, welke zich in dit een of ander merkelijk misgaan, verbieden in zoodanige zaak eenig salaris te mogen berekenen, hen in hunne bedieningen schorsen of hunne admissiën en aanstellingen geheel en al intrekken; of hun boete opleggen ter discretie van den hove, naar mate de aard en het gewigt der zaak vereischen zal.

Art. 125.

De praktizijns doen eed, bij hunne admissie of aanstelling, in handen van den president van het hof:

»Dat zij zich jegens het hof reverentelijk zullen gedragen, dat zij de zaken, aan hen opgedragen, naarstiglijk en getrouwelijk zullen waarnemen en zich in alles zullen gedragen als een goed en getrouw praktizijn schuldig is en behoort te doen."

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van transactie van kosten.

Art. 126.

Bijaldien door den advocaat-fiscaal aan een gecondemneerde in de kosten of wel aan dengene, die des gecondemneerden zaakgelastigde is, opgave van die kosten is gedaan, doch de gecondemneerde of zijn zaakgelastigde zich daarover bezwaard acht of wel in gebreke blijft dezelve te voldoen, zal de advocaat-fiscaal dienen van zijne declaratie van kosten, mitsgaders van een dubbel derzelve, beide door hem onderteekend.

Art. 127.

Hij zal dezelve declaratie doen vergezeld gaan van eene memorie, houdende verzoek, dat het dubbel moge worden gesteld in handen van den gecondemneerde, om daarop te dienen van diminutie.

Art. 128.

Het hof zal dat dubbel vervolgens bij appointement of dispositie stellen in handen van den gecondemneerde of deszelfs zaakgelastigde, ten einde, binnen den tijd van acht of veertien dagen, de daarop ingebragte posten te debatteren en te dienen van diminutie.

Art. 129.

Nadat die posten alzoo zullen zijn gedebatteerd en op dezelve zal zijn gedient van diminutie, of wel bijaldien binnen den gestelden termijn aan het appointement niet mogt wezen voldaan, zal het hof de declaratie tauxeren en daarvan eene acte doen uitgeven, waarbij alle de gevalideerde posten worden uitgetrokken, en welke acte van tauxatie als eene liquide schuld in regten zal worden aangemerkt.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van suppoosten en bedienden.

Art. 130.

Het hof stelt aan, ten dienste van den raad en commissarissen, tot het doen van exploiten en het ter executie leggen van sententiën, een kamerbewaarder, twee boden of exploiteurs en verdere benoodigde bedienden, mitsgaders het noodig getal commiesen ter griffie, alsmede zes hellebaardiers voor den provoostgeneraal.

Art. 131.

Het hof doet, zoodra mogelijk na het invoeren dezer wet, eene gemotiveerde voordragt aan den Vorst opzigtelijk het getal der voorschreven suppoosten en bedienden en van de tractementen en emolumenten, door dezelven te genieten.

Art. 132.

Het maakt de noodige reglementen voor al de voorschreven suppoosten en bedienden omtrent alles wat de behoorlijke waarneming van derzelver dienst betreft. Het regelt daarbij tevens hunne werkzaamheden en bepaalt den eed, bij het hof af te leggen, in zooverre zulks niet bij dit Wetboek is bepaald.

Eed voor den president en leden van het Hoog Militair Geregtshof.

»Ik belove en zwere, dat ik mijn ambt als lid (president) van het Hoog Militair Geregtshof ter goeder trouwe, met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik mij in alle zaken, bij het hof voorkomende, zal gedragen met alle opregtheid, eerlijkheid en onzijdigheid, zonder daarin aan de partijen toe te dragen eenige gunst of ongunst en zonder mij daarvan te laten aftrekken door eenige beweegredenen hoegenaamd, en dat ik, zooveel eenigzins in mijn vermogen is, getrouwelijk zal in acht nemen en nakomen de instructie, voor het Hoog Militair Geregtshof vastgesteld."

Eed voor den advocaat-fiscaal der zee- en landmagt.

»Ik belove en zwere, dat ik mijn ambt als advocaat-fiscaal bij het Hoog Militair Geregtshof ter goeder trouwe, met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik, zoodra eenige misdaden of vermoeden van misdaden, ter mijner vervolging staande, tot mijne kennis zijn gekomen, daarvan zonder uitstel en zooveel mogelijk de regte waarheid zal trachten op te sporen, en doen hetgeen mijn ambt vereischen zal, en dat ik daarin zal te werk gaan met alle opregtheid, eerlijkheid en onzijdigheid, zonder den schuldige of zijne vrienden of begunstigers te ontzien en zonder den onschuldige te kwellen, en dat ik, zooveel eenigzins in mijn vermogen is, getrouwelijk zal in acht nemen en nakomen de instructie, voor het Hoog Militair Geregtshof vastgesteld, voor zooverre dezelve mij aangaat."

Eed voor den griffier bij het Hoog Militair Geregtshof.

»Ik belove en zwere, dat ik mijn ambt als griffier van het Hoog Militair Geregtshof ter goeder trouwe, met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik getrouwelijk en met alle opregtheid zal aanteekenen, opmaken, te boek stellen en expediëren al wat mij bij het hof of commissarissen zal belast worden; dat ik de registers en andere acten, welke tot mijn toevoorzigt behooren, zorgvuldig zal bewaren; dat ik niet zal openbaren de gevoelens van de leden van het hof of commissarissen, noch ook hetgeen in de informatiën zoude mogen voorkomen, of ietwes anders hetgeen geheim behoort te blijven; en dat ik, zooveel eenigzins in mijn vermogen is, getrouwelijk zal in acht nemen en nakomen de instructie, voor het Hoog Militair Geregtshof vastgesteld, voor zooverre dezelve mij aangaat."

Eed voor den provoost-generaal der zee- en landmagt.

»Ik belove en zwere dat ik mijn ambt als provoost-generaal bij de zee- en landmagt met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik, zoodra eenige misdaden, welke staan ter vervolging van den advocaat-fiscaal, ter mijner kennis komen, hem daarvan zonder uitstel zal verwittigen; dat ik alle orders en autorisatiën, welke mij door ofte van wege het Hoog Militair Geregtshof of den advocaat-fiscaal worden gegeven, getrouwelijk en met allen ijver zal ten uitvoer brengen, zonder daarvan eenigermate af te wijken, uithoofde van gunst of vriendschap of om welke reden zulks ook zoude mogen wezen.

»Dat ik mij inzonderheid zal beijveren, om dezulken, welke de militaire dienst trouweloos verlaten, op te sporen en in verzekerde bewaring te doen nemen, en dat ik mij voorts in allen opzigte overeenkomstig de wet gedragen zal en alles aanwenden wat tot bevordering van de militaire dienst en de uitoefening der militaire justitie bij de zee- en landmagt strekken kan."

REGTSPLEGING *bij de landmagt.* (1)

EERSTE TITEL.

Algemeene bepalingen, regten en pligten der commanderende officieren.

Art. 1.

Geen militair mag wegens misdaad in regten betrokken worden, dan volgens de wet, in de gevallen en volgens de wijze, door dezelve voorgeschreven.

Art. 2.

Elk militair, op bevel van eene daartoe gevoegde magt opgeroepen of in verzekering genomen, is verpligt te gehoorzamen.

Art. 3.

Militairen mogen nimmer worden overgegeven aan eenige regters of collegiën buiten 's lands, althans niet anders dan op last van het Gouvernement.

Art. 4.

Elk officier en onder-officier zal in het algemeen het regt hebben, om dezulken, die van minderen rang zijn dan hij zelve is, het arrest aan te zeggen.

Art. 5.

Elk officier en onder-officier zal bovendien verpligt zijn, om van dat regt gebruik te maken, zoodra hem bekend is of bij hem op waarschijnlijke gronden vermoed wordt, dat de mindere in rang zich aan eene aanmerkelijke fout of eenige misdaad heeft schuldig gemaakt.

Art. 6.

Indien in het leger te velde of op marsch aan eenig militair arrest geordonneerd is, zal de officier of onder-officier, die aan iemand van minderen rang hetzelve heeft aangezegd, daarvan direct rapport moeten doen aan den commanderenden officier van het corps, waartoe de gearresteerde behoort, en zullen dan wijders daaromtrent de bepalingen, bij de volgende artikelen gemaakt, in het geval dat zulks in een der garnizoenen plaats heeft, in zooverre die toepasselijk zijn, ook moeten geobserveerd worden.

Art. 7.

Degene, die in een der garnizoenen het arrest geordonneerd heeft, zal mede daarvan direct rapport doen aan den commanderenden officier van het corps, waartoe de gearresteerde behoort, en, in geval de aard der zaak zulks vereischt, tevens overgeven eene schriftelijke klagt, behelzende de reden of redenen, waarom het arrest geschied is, met de bijvoeging der bewijzen of aanwijzing der getuigen, daartoe betrekkelijk.

Art 8.

De commanderende officier van het corps, waartoe de gearresteerde behoort, zal daarop de zaak onderzoeken.

Art. 9.

Bijaldien de commanderende officier bevindt, dat de gearresteerde wel schuldig is aan hetgeen hem is ten laste gelegd, doch dat de zaak de dienst van het regiment of van het corps betreft en niet is van dien aard, dat daarin door een krijgsraad moet worden regt gedaan, zal hij de straf zelve bepalen en daarvan rapport doen aan den commandant van het garnizoen.

Art. 10.

Indien bij het voorschreven onderzoek gebleken is, dat de gearresteerde onschuldig is, zal dezelve direct moeten worden ontslagen en daarvan rapport worden gedaan aan den commanderenden officier van het garnizoen.

Art. 11.

Indien daarentegen bij het gemelde onderzoek gebleken is, dat de gearresteerde vermoedelijk aan de hem ten laste gelegde daad of overtreding schuldig staat en dat dezelve is van dien aard, dat daarin door een krijgsraad uitspraak moet worden gedaan, zal door den commanderenden officier van het corps daarvan dadelijk moeten worden kennis gegeven aan den commanderenden officier van het garnizoen.

Art. 12.

Indien de commanderende officier van het garnizoen mede van oordeel is, dat de zaak door een krijgsraad moet worden onderzocht en beoordeeld, zal de gearresteerde provisioneel in verzekerde bewaring worden gehouden, ten einde tegen denzelven zal kunnen worden geprocedeerd in maniere als bij deze is bepaald.

Art. 13.

Ingeval de commanderende officier van het garnizoen daarentegen de zaak bevindt van die natuur, dat dezelve buiten den krijgsraad kan worden afgedaan, zal hij zelve, nadat hem van de schuld genoegzaam zal zijn gebleken, de straf kunnen en moeten bepalen, wanneer de daad of overtreding de garnizoensdienst betreft, maar bijaldien de daad of overtreding de regimentsdienst aangaat, zal hij de bepaling der straf aan den commanderenden officier van het corps overlaten.

Art. 14.

Indien de gearresteerde niet behoort tot eenig corps van het leger, kantonnement of garnizoen, waar hij is gearresteerd, zal, van het arrest in een leger of kantonnement, aan den generaal of, in een garnizoen, aan den commanderenden officier worden kennis gegeven, welke, naar vereisch van zaken, den gearresteerde, zoo hij onschuldig is, zal ontslaan, of, bijaldien de zaak buiten den krijgsraad kan worden afgedaan, nadat van de schuld zelve zal zijn gebleken, de straf zelf zal kunnen en moeten bepalen, of eindelijk de zaak aan den militairen regter verwijzen.

(1) Zie de noot, gevoegd aan den voet der bladzijde, inhoudende het Verslag van het verhandelde in de zitting van 12 Julij 1814.

Art. 15.

Indien een gearresteerde zich over het arrest of over de hem opgelegde straf bezwaard vindt, zoodat hij meent ten onregte gearresteerd of onschuldig of te zwaar gestraft te zijn, zal hij daarover zijne klagten alsdan kunnen inbrengen en zelfs mogen verzoeken, dat de zaak door een krijgsraad worde onderzocht.

Art. 16.

Wanneer, ten einde als voren, het onderzoek van den krijgsraad verzocht wordt, zal de commanderende officier zulks niet mogen weigeren, mits de klager in arrest blijve of, zoo hij reeds mogt ontslagen zijn, zich alvorens weder in arrest begeve.

Art. 17.

De krijgsraad zal vervolgens de zaak moeten onderzoeken en, indien dezelve des klagers klagten wettig bevindt, zorgen, dat aan hem het geleden ongelijk behoorlijk gebeterd worde.

Art. 18.

Maar wanneer de krijgsraad de gedane klagten zoodanig ongegrond en ligtvaardig heeft bevonden, dat dezelve niet anders dan aan eene verregaande oneerbiedigheid kunnen worden toegeschreven, zal de klager deswege ingevolge de wet worden gestraft.

TWEEDE TITEL.

EERSTE HOOFDSTUK.

Informatiën voor officieren-commissarissen, in de plaatsen buiten de residentie van den krijgsraad.

Art. 19.

Wanneer door den commanderenden officier van het garnizoen (nadat het onderzoek in den vorigen Titel heeft plaats gehad) zal zijn bepaald, dat over de daad of overtreding, aan den beklaagde ten laste gelegd, door den krijgsraad moet worden erkend, gelijk mede bijaldien een militair persoon op heeter daad door de militaire of burgerlijke justitie op het plegen van eenige misdaad, staande ter beoordeeling van den militairen regter, is gearresteerd of geapprehendeerd, zal de voornoemde kommandant dadelijk, nadat hij van het arrest of de apprehensie kennis zal hebben bekomen, twee officieren uit dat garnizoen benoemen tot commissarissen, om den gearresteerde of beklaagde binnen vier-en-twintig uren na het arrest of de gedane apprehensie te hooren en zoodanige verdere informatiën te nemen als vereischt worden.

Art. 20.

De commissarissen zullen worden geadsisteerd door den plaatsmajoor van het garnizoen, den adjudant of anderen daartoe geschikten officier, ter benoeming van den commanderenden officier van het garnizoen; welke geadjungeerde persoon de artikelen van verhoor voor den beklaagde, alsmede de vraagpunten voor de getuigen zal ontwerpen, mitsgaders bij alle dezelve verhooren de functiën van secretaris waarnemen zal.

Art. 21.

Tot commissarissen en adjunct zullen niet mogen worden benoemd de zoodanigen, welke wegens familie-betrekkingen en om andere redenen, in het volgend hoofdstuk vermeld, de functiën van commissaris, lid van den krijgsraad of auditeur militair niet kunnen waarnemen.

Art. 22.

Omtrent den rang, welken dezelve officieren-commissarissen moeten hebben, de tourbeurt, waarnaar de benoeming geschiedt, en het vervangen dergenen, welken verhinderd of gerecuseerd zijn, zal worden in acht genomen hetgene deswege bij het volgend hoofdstuk is voorgeschreven.

Art. 23.

Desgelijks zal omtrent de verhooren van den beklaagde, het requireren en hooren van getuigen, het recuseren van commissarissen en den adjunct, het rapport doen aan den commanderenden officier, het in arrest en op vrije voeten stellen van den beklaagde, en wat meer van dien aard is, worden nagekomen al hetgene bij het volgend hoofdstuk is vastgesteld, voor zooverre hetzelve alhier van eenige toepassing kan gehouden worden en bij dit hoofdstuk niet anders is bepaald.

Art. 24.

Ingevalle de beklaagde bij het eerste verhoor niet heeft kunnen worden gebragt tot confessie, zal geen verder verhoor aan hem worden gehouden, ten ware zulks om dringende redenen, tot ontdekking der waarheid, of, ten dienste van de justitie, door den commanderenden officier, officieren-commissarissen of den adjunct mogt worden noodig geoordeeld.

Art. 25.

In zoodanig bijzonder geval zal nog een tweede verhoor mogen plaats hebben, maar verder of meerder niet; welk tweede verhoor zal moeten geschieden uiterlijk binnen tweemaal vier-en-twintig uren na het eerste.

Art. 26.

Zoo wanneer het echter noodig mogt wezen, dat intusschen eenige getuigen, in de garnizoensplaats of derzelver nabijheid aanwezig, tot belasting of ontlasting van den beklaagde wierden gehoord, ofte eenige inspectie of schouw wierde gedaan, zal daartoe door officieren-commissarissen, met voorkennis van den commanderenden officier, zoo veel meerder tijd mogen besteed of aan den adjunct vergund worden, als tot dat einde volstrekt wordt gevorderd.

Art. 27.

Zoodra het noodig onderzoek in de garnizoensplaats zelve is afgeloopen, zullen alle de ingewonnene verhooren, informatiën en bewijsstukken, behoorlijk verzegeld, door den commanderenden officier van het garnizoen met de eerst vertrekkende post, of door degenen, welke met het transport van den beklaagde belast zijn, worden verzonden aan den auditeur-militair van het district of militair arrondissement.

Art. 28.

Wanneer de beklaagde gearresteerd is, zal hij ter zelfder tijd onder verzekerde bewaring worden overgebragt in het provoosthuis van de plaats, waar de auditeur-militair resideert en de krijgsraad gehouden wordt.

Art. 29.

Indien de beklaagde, vóór en aleer het eerste verhoor heeft plaats gehad, niet mogt gearresteerd zijn en bij het onderzoek geene redenen mogten zijn voorgekomen, om denzelven in arrest te stellen, zal de commanderende officier van het garnizoen ter zelfder tijd, op welken de verzending in voege voorschreven geschiedt, den beklaagde ordonneren, om zich naar de in het voorgaand artikel vermelde plaats te begeven en, bij zijne aankomst aldaar, daarvan kennis te geven aan den commanderenden generaal of officier van het district of militair arrondissement, mitsgaders aan den kommandant van het garnizoen en den auditeur-militair.

TWEEDE TITEL.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Informatiën voor officieren-commissarissen, in de residentie van den krijgsraad.

Art. 30.

Wanneer de auditeur-militair de stukken, in het voorgaand

hoofdstuk omschreven, ontvangen heeft en de beklaagde in de residentie is aangekomen, geeft hij daarvan dadelijk kennis aan den commanderenden generaal of officier in het militair arrondissement of district en aan den kommandant van het garnizoen zijner residentie, door welken, naar gelang van zaken, op het verzoek, in het volgend artikel vermeld, dadelijk de noodige orders worden gesteld.

Art. 31.

Wanneer de auditeur-militair vermeent, dat de beklaagde nog nader behoort te worden gehoord of dat nog eenige getuigenissen of andere bewijzen behooren te worden ingewonnen, doet hij, bij zijne gezegde kennisgeving, verzoek tot het benoemen van officieren-commissarissen; doch wanneer hij van begrip is, dat er een genoegzaam onderzoek heeft plaats gehad, doet hij daarbij verzoek tot het bijeenroepen van een krijgsraad.

Art. 32.

In het laatste geval wordt geprocedeerd, zoo als hierna onder het derde hoofdstuk van dezen Titel is bepaald.

Art. 33.

In het eerste geval wordt de beklaagde in zijne verhooren, welke hij te voren heeft ondergaan voor officieren-commissarissen, gerecolleerd en van dit recollement op dezelfde wijze aanteekening gemaakt, als hierna onder het derde hoofdstuk van dezen Titel omtrent de recollementen voor den krijgsraad is vastgesteld.

Art. 34.

De verdere verhooren worden alsdan voor officieren-commissarissen voortgezet, even als in dit hoofdstuk is voorgeschreven.

Art. 35.

Wanneer de commanderende officier der bezetting van de plaats zelve, waar de krijgsraden gehouden worden en waar de auditeur-militair van het arrondissement of district resideert, na een onderzoek, als in den Isten Titel is omschreven, bevindt, dat over de daad of overtreding ten laste van een beklaagde, welke *niet* ten gevolge van reeds genomen informatiën uit een ander garnizoen is overgebragt, door een krijgsraad moet worden regt gesproken, zal dezelve kommandant twee officieren-commissarissen benoemen, ten einde den beklaagde binnen vier-en-twintig uren te hooren en al zulke verdere informatiën te nemen als vereischt worden.

Art. 36.

De commanderende officier stelt tevens bij die benoeming de klagt en verdere stukken in handen van den auditeur-militair van het arrondissement of district, ten einde het noodige te verrigten.

Art. 37.

Alle de zoodanigen, die ter oorzake dat zij in de zaak eenigzins zijn betrokken of klagten deswege hebben ingegeven, of ook uit hoofde dat dezelve aan den beschuldigde, hetzij in den bloede, hetzij door huwelijk zijn vermaagschapt, volgens het bepaalde bij art. 145, niet zouden mogen zijn leden van een krijgsraad over den beklaagde, zullen ook niet mogen worden benoemd als commissarissen tot het nemen van informatiën.

Art. 38.

Ook zullen diegenen, welke wegens vermaagschapping aan elkander of aan den auditeur-militair, volgens het bepaalde bij art. 145, niet te zamen in een krijgsraad zitting kunnen hebben, niet te gelijk als commissarissen en auditeur-militair mogen fungeren.

Art. 39.

Wanneer de beklaagde is een officier, zullen geene andere officieren als commissarissen mogen fungeren dan die van eenen hoogeren rang, althans van eenen gelijken rang zijn, als welke door den beklaagde wordt bekleed.

Art. 40.

De commanderende officieren zullen in het benoemen van commissarissen tot het nemen van informatiën zich, zooverre zulks gevoegelijk zal kunnen geschieden, reguleren naar een tourbeurt of rooster, daartoe te houden, opdat de eene officier niet boven den anderen worde bezwaard en tegelijk alle vermoedens van partijdigheid voorgekomen worden.

Art. 41.

Nogtans zullen de commanderende officieren, zooveel mogelijk, zorgen, dat in elke zaak onder de benoemde commissarissen één gevonden wordt, die ten minste den rang heeft van kapitein.

Art. 42.

Bijaldien de aan de tourbeurt staande officier, uit hoofde van zoodanige of soortgelijke redenen, als hiervoren zijn vermeld, verhinderd wordt als commissaris te fungeren of zich buiten het garnizoen mogt bevinden, zal de volgende in deszelfs plaats gecommandeerd worden.

Art. 43.

De officieren, welke als commissarissen zijn benoemd, zullen niet met verlof vertrekken, ten ware zulks om de dringendste redenen, staande ter beoordeeling van den kommandant, mogt worden gepermitteerd, wanneer dezelve, evenals in ander wettig belet, door een ander zullen worden vervangen.

Art. 44.

Zij zullen alle dagen zich moeten bezig houden met het hooren van den beklaagde, mitsgaders met het nemen van andere informatiën, en zulks zoo lang tot dezelve zullen afgeloopen zijn.

Art. 45.

De auditeur-militair zal de vereischte artikelen voor het verhoor van den beklaagde in gereedheid brengen en dezelve vóór den aanvang van het verhoor aan officieren-commissarissen overgeven ten einde hen in de gelegenheid te stellen, om, zoo zij daarop eenige aanmerkingen hebben, die te doen veranderen.

Art. 46.

Deze artikelen zullen vragen bevatten omtrent alle daden en omstandigheden, in de klagte of stukken ten laste van den beklaagde voorkomende.

Art. 47.

In elk der vraagpunten, waarop een gearresteerde of gerequireerde persoon zal worden gehoord, zal niet meer dan één feit of één omstandigheid gesteld worden.

Art. 48.

Het zal ook aan den beklaagde vrijstaan, om, indien hij mogt vermeenen, wettige redenen te hebben tot het recuseren van een der benoemde commissarissen of wel van beide dezelve, zulks met decentie voor te dragen.

Art. 49.

In dat geval zal daarvan dadelijk worden rapport gedaan aan den commanderenden officier, welke, ingeval hij de aangevoerde redenen gegrond mogt oordeelen, een ander zal commanderen in de plaats van den verworpene of gerecuseerde, doch in het tegenovergestelde geval zal ordonneren, dat de benoemde met de zaak voortga.

Art. 50.

Al zulke officieren en personen, welke uit hoofde van hunnen rang en ingevolge deze wet niet voor een krijgsraad kunnen worden teregt gesteld, zullen ook niet kunnen worden onderworpen aan eene ondervraging voor officieren-commissarissen.

Art. 51.

Nadat het eerste verhoor is afgeloopen, zullen officieren-commissarissen daarvan rapport doen aan den commanderenden officier, bij het doen van welk rappert de auditeur-militair hen zal adsisteren.

Art. 52.

Zij zullen dit rapport herhalen telken reize als een verhoor door hen aan den beklaagde of aan getuigen gehouden is.

Art. 53.

Wanneer de beschuldigde bij het eerste verhoor de hem ten laste gelegde misdaad geheel of ten deele mogt hebben bekend, zal hij den volgenden dag op zijne confessie worden gerecolleerd en, indien hij daarbij persisteert, zal dat persistit onder hetzelfde verhoor gesteld worden.

Art. 54.

Indien de beschuldigde bij het recollement zijne confessie geheel of ten deele mogt herroepen, zal daarvan mede onder hetzelfde verhoor aanteekening worden gehouden.

Art. 55.

Bijaldien de beklaagde zich in arrest bevindt en den rang van officier bekleedt, zal bij ieder zoodanig rapport, als hiervoren is vermeld, door den commanderenden officier worden beslist, of de beklaagde in arrest behoort te blijven, dan of hij daaruit zoude kunnen worden ontslagen of wel in hetzelve, zonder nadeel voor de justitie, eenige verandering voor den beklaagde zoude kunnen worden gemaakt.

Art. 56.

Wanneer een beklaagde zich niet in arrest bevindt, zullen commissarissen bevoegd zijn, telkens, na den afloop van een verhoor, denzelven te stellen in arrest, wanneer zij vermeenen, dat de omstandigheden dit vorderen, of wel daartoe eene voordragt doen aan den commanderenden officier.

Art. 57.

Ingevalle zij zulks zelven hebben gedaan, zullen zij daarvan verslag doen aan den commanderenden officier, welke alsdan daarin geene verandering zal mogen brengen, zonder zich zelven voor de ontvlugting van den beklaagde en alle de kwade gevolgen personeel verantwoordelijk te stellen.

Art. 58.

De benoemde commissarissen en auditeur-militair zorgen, dat de voormelde beslissingen tot ontslag, arrest en verandering in de wijze van hetzelve, ingevolge de order van den commanderenden officier of van commissarissen zelven, worden geëxecuteerd.

Art. 59.

Wanneer een beklaagde, die zich op vrije voeten bevindt, na het eerste verhoor vrijheid bekomt om weder te vertrekken, belooft hij, bij handtasting, aan den president-commissaris van zich telkens, op ontbod, weder in persoon te zullen vervoegen voor commissarissen en den krijgsraad, welke in zijne zaak zoude mogen worden benoemd, op poene van, daarvan in gebreke blijvende, te worden gehouden als de hem ten laste gelegde misdaad te hebben beleden of daarvan te zijn overtuigd.

Art. 60.

Dezelve belofte legt een gearresteerde af bij zijn ontslag uit het arrest, na eenig verhoor, voor officieren-commissarissen geordonneerd.

Art. 61.

Van deze afgelegde belofte wordt aanteekening onder het laatste verhoor gemaakt.

Art. 62.

Wanneer een beklaagde zich in arrest bevindt, wordt hij, bij ieder verhoor, onder goede bewaring voor officieren-commissarissen gebragt en op gelijke wijze teruggebragt.

Art. 63.

Wanneer de beklaagde zich op vrije voeten bevindt, wordt hij, bij ieder verhoor, door den provoost geweldige of, wanneer er geen provoost geweldige zijn mogt, door den zoodanigen, welken de kommandant daartoe benoemen zal, gerequireerd, om, tegen zekeren dag en uur, welke zoo kort mogelijk zullen worden bepaald, in persoon ter aangewezene plaatse voor officieren-commissarissen te verschijnen, ten einde, ter zake van tegen hem ingebragte klagte, te antwoorden op zoodanige artikelen, als door of van wege den auditeur-militair aan hem zullen worden voorgehouden.

Art. 64.

Wanneer een zoodanig gerequireerde op den bepaalden tijd niet verschijnt, zal hij andermaal worden gerequireerd op een nader daartoe te bepalen uur.

Art. 65.

Bijaldien de gerequireerde alsdan weder mogt uitblijven, zullen officieren-commissarissen, geadsisteerd met den auditeur-militair, daarvan rapport doen aan den kommandant, welke daarop het arrest van den niet verschenen gerequireerde ordonneren zal.

Art. 66.

Indien een beklaagde zich in arrest bevindt wegens beschuldiging van desertie of van soortgelijke misdaad, waarvan het onderzoek uit deszelfs aard niet omslagtig is, en het echter noodig mogt zijn, dat er twee of meerdere verhooren plaats hadden, zoo zal tusschen de onderscheidene verhooren geen langer tijd dan tweemaal vier en twintig uren moeten verloopen.

Art. 67.

Wanneer de zaken van meerder omslag zijn, gelijk mede ingevalle de beklaagde niet is gedetineerd, zal geene langere intermissie dan drie dagen tusschen de onderscheidene verhooren mogen plaats hebben.

Art. 68.

Indien echter noodig mogt zijn om getuigen te requireren of beëedigde verklaringen van elders in te wachten, vóór en aleer een nader verhoor aan den beklaagde te houden, of eenig ander beletsel veroorzaken mogt, dat de verhooren niet binnen den tijd, bij de twee naastvoorgaande artikelen bepaald, konden worden voortgezet, zal de commanderende officier, na deswege de officieren-commissarissen te hebben geraadpleegd, het volstrekt noodzakelijk uitstel mogen verleenen, doch voor alle onnoodig uitstel verantwoordelijk zijn.

Art. 69.

Commissarissen zullen elk vraagpunt afzonderlijk voorhouden en doen beantwoorden, doch de vraagpunten mogen veranderen naar aanleiding van des beklaagden antwoorden; voorts die antwoorden zooveel doenlijk met des beklaagden eigene woorden en met de minst mogelijke verandering van stijl en uitdrukkingen doen aanteekenen.

Art. 70.

Zij zullen in alle verhooren evenzeer zich toeleggen om de onschuld te ontdekken, als om bewijs en erkentenis van schuld in te winnen.

Art. 71.

Men zal nimmer door het aandoen van pijn of ongemakken, door bedreigingen van dezelve, door belofte van vrijstelling of vermindering van straf den beschuldigde zoeken te brengen tot

confessie, doch hem wel mogen onder het oog brengen, zoowel dat de regter op bewijzen zonder bekentenis kan en moet straffen, als de onwaarschijnlijkheid zijner verdediging.

Art. 72.

Aan een zoodanig beklaagde, welke de misdaad geheel of ten deele blijft ontkennen, zullen, ten overstaan van officieren-commissarissen, de informatiën of de verklaringen der getuigen, welke deswege zullen zijn ingewonnen, distinctelijk worden voorgelezen, mitsgaders aan denzelven worden vertoond alle andere bewijsstukken, waarvan de auditair-militair emploi zoude willen maken.

Art. 73.

De beklaagde zal wijders over alles wat tot de zaak eenige betrekking heeft, nader worden gehoord, zoo dikwijls als tot een volledig onderzoek der waarheid noodig zal zijn.

Art. 74.

De auditeur-militair zal nogtans zooveel mogelijk zorgen, dat buiten de confrontatiën in éene zaak niet meer dan vier of uiterlijk vijf verhooren plaats hebben, ten ware hij om bijzondere redenen door officieren-commissarissen tot het doen van meerdere verhooren mogt worden gequalificeerd.

Art. 75.

Op elk alzoo voorgehouden stuk zal gesteld worden het navolgende: »Aan den beklaagde N. N. vertoond en voorgehouden in het verhoor den . . . . . "; en zal voorts de fungerende auditeur-militair daaronder zijne naamteekening stellen, ten blijke dat diezelfde stukken aan den beklaagde vertoond en voorgehouden zijn.

Art. 76.

Aan den beschuldigde zal ook distinctelijk worden afgevraagd, of hij tegen de getuigen of getuigenissen, aan hem voorgehouden, mitsgaders tegen de vertoonde bewijsstukken iets heeft in te brengen, en zal zulks mede bij het verhoor naauwkeurig worden aangeteekend.

Art. 77.

Indien in een verhoor of in den loop van het proces aanleiding voorkomt, om den beschuldigde ook van eene andere misdaad te verdenken, zal door commissarissen aan den auditeur-militair mogen worden toegelaten, om den beschuldigde ook daarover te doen ondervragen, mits zulks vooraf aan den beschuldigde worde bekend gemaakt

Art. 78.

Wanneer een beschuldigde uit zich zelven belijdt eene misdaad, waarvan de auditeur-militair geene of geene genoegzame informatiën heeft ingewonnen, zullen commissarissen den beschuldigde afvorderen eene naauwkeurige opgave der misdaad in hare omstandigheden, met bepaling van tijd en plaats, wanneer zulks zoude zijn gebeurd, om te ontdekken, of de beschuldigde zich zelven heeft willen bezwaren, en om aanleiding tot nader onderzoek te hebben.

Art. 79.

Commissarissen zullen daarop den auditeur-militair gelasten om, op de beledene misdaad, ten spoedigsten, alle mogelijk onderzoek te doen.

Art. 80.

Indien een beschuldigde zich, ter zijner verontschuldiging, beroept op omstandigheden, die de misdaad onmogelijk of hoogst onwaarschijnlijk maken of doen vervallen, bij voorbeeld door te zeggen dat hij zich ten tijde der gepleegde misdaad elders hebbe bevonden, of door zich te beroepen op lijfsweer, zal men hem onderhouden over die verdediging en hem afvragen opgave, zoo van de namen der getuigen, die iets daarvan zouden weten, als van de omstandigheden, die aanleiding zouden kunnen geven tot opsporing van bewijs.

Art. 81.

Wanneer een beschuldigde, zonder des regters onbevoegdheid te beweren of nadat die stelling is verworpen, zich onwillig toont om te antwoorden op alle of sommige vraagpunten, die hem worden voorgehouden, of zijne antwoorden zoodanig onbetamelijk inrigt, dat het klaarblijkelijk is, dat hij zich aan zijne verpligting, om te antwoorden, wil onttrekken, en, na herhaalde vermaningen, daarvan niet terugkomt, zal dit in een verbaal of in het slot van het verhoor door den auditeur-militair worden aangeteekend en daarvan door commissarissen aan den commanderenden officier worden rapport gedaan.

Art. 82.

De commanderende officier zal alsdan, met overleg van commissarissen en den auditeur-militair, zoodanige corrective middelen bepalen als kunnen strekken om den beschuldigde te doen besluiten, om aan zijne verpligting te voldoen.

Art. 83.

Vóór het sluiten van het laatste verhoor zal den beschuldigde uitdrukkelijk worden afgevraagd, of, en zoo ja, wat hij nog tot zijne verdediging of verschooning heeft in te brengen en op welke getuigen, bewijzen of omstandigheden hij zich ten dien einde beroept, waarna de vragen en antwoorden aan hem duidelijk en langzaam zullen worden voorgelezen.

Art. 84.

Indien de beschuldigde weigert het verhoor te onderteekenen, zal daarvan bij het slot van hetzelve aanteekening worden gemaakt en het verhoor in dat geval, ook zonder die onderteekening, bestaanbaar zijn.

Art. 85.

Ten opzigte van het aanteekenen van eenige verandering, bijvoeging of uitlegging en het onderteekenen van het verhoor zal gehandeld worden, evenals hierna bij dat van de getuigen onder artt. 103, 104, 105 en 106 is bepaald.

Art. 86.

Indien een beschuldigde de Hollandsche taal niet verstaat, zal daarin worden gehandeld als hierachter bij artt. 107, 108, 109 en 110 ten opzigte van de getuigen is vastgesteld.

Art. 87.

De getuigen, welke de auditeur-militair vermeent, dat behooren te worden gehoord, zullen mede ten overstaan van officieren-commissarissen worden gehoord, derzelver antwoorden of verklaringen zullen met eede worden gesterkt, bijaldien geene redenen daartegen zijn, en deze alzoo afgegevene getuigenissen in geschrifte gesteld en onderteekend worden.

Art. 88.

Bijaldien deze getuigen tot de landmagt behooren en onder het bevel van den kommandant zijn, zullen zij, in de garnizoensplaats aanwezig zijnde, door den provoost geweldige worden geciteerd, om op zekeren dag, uur en plaats, tot het geven van getuigenis der waarheid, te verschijnen.

Art. 89.

Van deze citatie geeft de provoost geweldige, even als van het requireren of ontbieden van beklaagden, een schriftelijk relaas aan den auditeur-militair.

Art. 90.

Wanneer de geciteerde getuigen niet verschijnen, zullen zij andermaal op gelijke wijze worden geciteerd.

Art. 91.

Bijaldien zij alsdan niet verschijnen of onwillig zijn om te getuigen, zal daarvan aan den commanderenden officier rapport worden gedaan, die de niet verschenen getuigen bij arrest tot het geven van getuigenis der waarheid constringeren zal.

Art. 92.

Wanneer de getuigen zich buiten de garnizoensplaats onder het bevel van een ander kommandant bevinden, hetzij dezelve tot de zee-, hetzij ze tot de landmagt behoort, zullen de door den auditeur-militair daartoe overgegevene vraagpunten bij missive door officieren-commissarissen worden verzonden aan den commanderenden officier, waaronder zij behooren, ten einde dezelve getuigen daarop voor officieren-commissarissen onder eede worden gehoord, en met derzelver antwoorden teruggezonden.

Art. 93.

Indien die getuigen wel militairen zijn, doch zich binnenlands ergens bevinden, waar geen garnizoen is of ook indien de getuigen zijn burger-personen, zullen gelijke vraagpunten, op dezelfde wijze en tot datzelfde einde worden verzonden aan de burgerlijke regtbank, waaronder zij behooren.

Art. 94.

Bijaldien officieren-commissarissen of de auditeur-militair nogtans vermeenen, dat het volstrekt noodzakelijk is, dat de getuigen, in de twee naastvoorgaande artikelen vermeld, voor hen zelven verschijnen om te worden gehoord, of met een beschuldigde moeten worden geconfronteerd, zullen officieren-commissarissen letteren requisitoir afzenden aan den commanderenden officier of regtbank, waaronder zij respectivelijk behooren, met verzoek dat die getuigen worden gelast of geciteerd, om op zekeren te bepalen dag en uur ter daarbij vermelde plaats tot het geven van getuigenis der waarheid te verschijnen.

Art. 95.

Aan dit verzoek zal door de bevoegde autoriteiten worden gedefereerd, en de onwillige getuigen zullen daartoe door hen worden geconstringeerd.

Art. 96.

De commanderende officier, aan wien de requisitie is gedaan, zal des noods de gerequireerde getuigen, onder de vereischte precautiën, derwaarts zenden.

Art. 97.

Bij het requireren of citeren van getuigen zal tevens aan dezelven opgave worden gedaan van de zaak of de namen der beschuldigden, omtrent welke hun getuigenis wordt gevorderd.

Art. 98.

Letteren requisitoir aan buitenlandsche regters zullen moeten behelzen belofte van vergoeding der redelijke kosten, daarop vallende, en toezegging van in gelijke gevallen wederkeerig dezelfde dienst aan de justitie te zullen bewijzen.

Art. 99.

Wanneer door commissarissen of den auditeur-militair dienstig wordt geoordeeld, dat eene regterlijke bezigtiging geschiede van de plaats, waar de misdaad is begaan, of dat de getuigen daar ter plaatse zelve worden gehoord, of eindelijk dat een lijk of zwaar gekwetst persoon naauwkeurig door medicinae doctoren en chirurgijns, ten overstaan van commissarissen, worde geschouwd en onderzocht, zal zulk eene bezigtiging en schouw ten hunnen overstaan, geadsisteerd met den auditeur-militair, plaats hebben.

Art. 100.

Bijaldien de daartoe noodige getuigen zich niet in het garnizoen of onder het bevel bevinden van den commanderenden officier, welke de informatiën geordonneerd heeft, worden door officieren-commissarissen letteren requisitoir aan den kommandant of wel aan den burgerlijken regter, waaronder die getuigen behooren, afgezonden, om dezelven op zekeren bepaalden dag, uur en plaats voor hen te doen verschijnen.

Art. 101.

Wanneer die plaats nogtans op eenigen afstand verwijderd is van de zitplaats van officieren-commissarissen, zullen door hen letteren requisitoir worden gezonden aan den commanderenden officier daar ter plaatse of aan den burgerlijken regter, om die getuigen op de plaats, waar de misdaad is gepleegd, of zulks zoude mogen noodig zijn, te hooren en derzelver beëedigde getuigenissen in te zenden.

Art. 102.

Commissarissen zullen:

a. vóór den aanvang van het verhoor aan ieder getuige ernstig voorhouden deszelfs verpligting om de zuivere waarheid te zeggen, zonder iets te verzwaren, te vergrooten, te verligten, te verkleinen, te ontveinzen of te verzwijgen;

b. voorts zooveel noodig herinneren het gewigt van den eed, de gevolgen van den mein-eed en de straffen van alle valsche getuigenissen;

c. elk vraagpunt afzonderlijk voorhouden en doen beantwoorden, doch de vraagpunten mogen veranderen naar aanleiding van des getuigen antwoorden;

d. de getuigen ieder afzonderlijk en één voor één hooren, zonder dat de een van het getuigde van den anderen visie of communicatie zal mogen hebben of zich daartoe zal mogen refereren;

e. voor ieder getuige eene afzonderlijke acte maken, en dus de antwoorden van meerdere getuigen niet bij elkander, onder of nevens de vraagpunten stellen, ofschoon dezelfde vragen aan verscheidene getuigen worden voorgehouden:

f. de antwoorden der getuigen zooveel doenlijk met derzelver eigene woorden en met de minst mogelijke verandering van stijl of uitdrukking doen opteekenen;

g. bij het einde van het verhoor aan ieder getuige ernstig afvragen, of hem betrekkelijk de zaak, waarover hij gehoord is, nog iets bewust is, waaraan de justitie gelegen zoude zijn;

h. na het eindigen van elk verhoor door den auditeur-militair de gedane vragen en antwoorden of des getuigen opgaven duidelijk en langzaam doen voorlezen.

Art. 103.

De getuige zal daarna de voorgelezene antwoorden of opgaven, door hem goedgekeurd of volgens zijne begeerte veranderd of vermeerderd, onderteekenen, en wel, zoo hij niet schrijven kan, door een kruis of ander teeken te stellen, waarbij de auditeur-militair zal verklaren, dat hetzelve in zijne tegenwoordigheid is gesteld.

Art. 104.

Wanneer de getuige een door hem gegeven antwoord of iets in de door hem gedane opgave verandert, zal hetzelve niet worden doorgehaald of onleesbaar gemaakt, maar zullen commissarissen de herroeping en de wijze, hoe het vorig antwoord of opgave door den getuige is veranderd of uitgelegd, door den auditeur-militair doen aanteekenen.

Art. 105.

Indien de herroeping, bijvoeging of uitlegging voorvalt onder een verhoor, zal het worden opgeteekend daar waar het voorvalt; indien het bij de voorlezing geschiedt, in het slot: doch wanneer het na de onderteekening voorvalt, zal het daaronder worden geschreven en weder worden geteekend als voren.

Art. 106.

Na de onderteekening zal door de commissarissen, geen

redenen ter contrarie zijnde, aan den getuige de eed worden afgenomen en het verhoor door commissarissen en den auditeur-militair worden geteekend.

Art. 107.

Indien een getuige de Hollandsche taal niet mogt verstaan, zullen commissarissen een tolk gebruiken.

Art. 108.

Deze tolk zal voor officieren-commissarissen onder eede beloven, dat hij zich in hetgene, waartoe hij geroepen is, getrouwelijk zal kwijten en daarvan niets aan anderen openbaren.

Art. 109.

Hij zal de vragen, waarop de getuige moet worden gehoord, eerst in deszelfs taal overzetten en in geschrifte stellen; vervolgens een voor een aan den getuige voorhouden, de antwoorden in die vreemde taal opschrijven en telkens aan den auditeur-militair opgeven, welke dit zal aanteekenen.

Art. 110.

Hij zal eindelijk de antwoorden in de taal van den getuige aan hem voorlezen en deszelfs goedkeuring daarop bekomen, of, de veranderingen of vermeerderingen daaronder gesteld hebbende, dit alles met en benevens den getuige onderteekenen, voorts dit slot vertaald aan den auditeur-militair opgeven, en het vertaald verhoor, met en benevens denzelven en commissarissen, onderteekenen.

Art. 111.

Wanneer de auditeur-militair of commissarissen dienstig oordeelen, dat de beschuldigde met een of meerder getuigen of met andere beschuldigden worde gehoord, zal de eerstgemelde daartoe verzoek doen en de laatstgemelden deze confrontatie ordonneren.

Art. 112.

Deze confrontatiën zullen, tot nader onderzoek der waarheid, moeten plaats hebben, ingevalle twee of meerdere medepligtigen bij hunne verhooren merkelijk verschillen, of ook de verklaringen der getuigen en de antwoorden der beschuldigden in gewigtige punten met elkander niet overeenkomen.

Art. 113.

De artikelen van confrontatie zullen niet mogen behelzen andere daadzaken dan die door de getuigen of medebeschuldigden reeds zijn verklaard en in de artikelen, waarop de beschuldigde is verhoord, zijn vervat.

Art. 114.

Deze artikelen zullen niet vragender wijze, maar stellig zijn ingerigt, bij voorbeeld:

» Den beschuldigde wordt door den auditeur-militair aangezegd, dat het eene waarheid is, dat, enz."

Art. 115.

Deze confrontatie zal op de navolgende wijze moeten geschieden: wanneer een beschuldigde blijft ontkennen de waarheid van een of meer feiten of omstandigheden, waarop hij reeds is gehoord, en commissarissen eene confrontatie hebben geordonneerd, zullen commissarissen den beschuldigde eerst in generale bewoordigen afvragen, of hij bekennen wil de waarheid van het feit of van de feiten, welke hij tot dusverre ontkend heeft en waarvan men bekentenis vordert.

Art. 116.

De beschuldigde, hierop weigerachtig of op eene onvoldoende wijze antwoordende, wordt een getuige binnengebragt en den beschuldigde afgevraagd, of hij dien persoon kent; zoo ja, hoe zijn naam is en waar hij woont; indien hij zegt dien persoon niet te kennen, wordt dezelve aangemaand, zoo dit te pas komt, om zich, door opgave van deze of gene omstandigheid bekend te maken.

Art. 117.

Voorts wordt den beschuldigde afgevraagd, of hij eenige reden heeft, waarom die persoon bij den regter niet als een geloofwaardig getuige zoude behooren te worden aangenomen, of om te vermoeden, dat die persoon hem tegen de waarheid zoude willen bezwaren of benadeelen, met aanmaning om die redenen terstond op te geven.

Art. 118.

Vervolgens wordt het 1ste artikel aan den beschuldigde door den auditeur-militair aangezegd en de getuige wijders ondervraagd over den inhoud van het aan den beschuldigde aangezegd artikel en daarna het antwoord van den beschuldigde en de getuigen door den auditeur-militair aangeteekend en voorgelezen.

Art. 119.

Na een bevestigend antwoord van de getuigen trachten commissarissen en de auditeur-militair, op de meest gepaste wijze, aanleiding te geven tot eene breede woordenwisseling tusschen den getuige en den beschuldigde, om dezen tot bekentenis der waarheid te brengen.

Art. 120.

Het voorgevallene naar aanleiding van het voorgaand artikel wordt door den auditeur-militair weder aangeteekend, dus ook aan den eenen kant zoodanige omstandigheden, als de getuige tot nadere bevestiging of opheldering van zijne vorige verklaring opzigtelijk dat punt mogt hebben opgegeven, en aan den anderen kant de beantwoording van den beschuldigde daartegen en deszelfs bijgebragte redenen of beroep op daadzaken tot zijne onschuld of verschooning.

Art. 121.

Op gelijke wijze als in de drie laatstvoorgaande artikelen is vermeld, zal, bij de confrontatie van artikel tot artikel, worden voortgegaan.

Art. 122.

Na den afloop der artikelen betreffende een getuige worden dezelve, met de door den auditeur-militair daarop gestelde aanteekeningen van al het voorgevallene, duidelijk voorgelezen.

Art. 123.

Hierop wordt aan den getuige afgevraagd, of hij nog iets te veranderen of bij te voegen hebbe, en de eed afgenomen op zijne verklaring bij dezen afgelegd.

Art. 124.

Na het afleggen van den eed door den getuige wordt eindelijk aan den beschuldigde afgevraagd, of hij in zijne opgave nog iets wil veranderen of bijvoegen.

Art. 125.

Het verhandelde in de drie vorige artikelen in het slot van de confrontatie vermeld zijnde, wordt het verhoor onderteekend door den beschuldigde en getuige, benevens de commissarissen en den auditeur-militair.

Art. 126.

Op dezelfde wijze wordt gehandeld met andere getuigen, ieder afzonderlijk.

Art. 127.

Indien een beschuldigde zich op een of meerder tegen hem geconfronteerde getuigen, onder het verhoor, beroept, zullen commissarissen de zoodanigen, in zijne tegenwoordigheid, hooren.

Art. 128.

De confrontatiën met medepligtigen worden gehouden op dezelfde wijze als die met getuigen, behalve dat hun de eed niet wordt afgenomen.

TWEEDE TITEL.

DERDE HOOFDSTUK.

Bijeenroeping en zamenstelling der krijgsraden na den afloop der informatiën voor officieren-commissarissen.

Art. 129.

Nadat de informatiën voor officieren-commissarissen zijn afgeloopen en daarvan is rapport gedaan aan den commanderenden generaal of officier van het arrondissement of district, of, bijaldien geen zoodanig kommandant mogt aanwezig zijn, nadat de commanderende officier van het garnizoen der hoofdplaats van het arrondissement of district al zulk rapport zal hebben ontvangen, zal hij binnen vier en twintig uren daaraanvolgende een krijgsraad ordonneren

Art. 130.

Deze krijgsraad wordt gehouden in de hoofdplaats van elk militair arrondissement of district, door den Vorst reeds bepaald of nog te bepalen.

Art. 131.

Telkens wanneer, hetzij in de hoofdplaats zelve, hetzij elders in eenige plaats onder het militair arrondissement of district behoorende, eene misdaad is begaan, waaromtrent door officieren-commissarissen informatiën genomen zijn, wordt een zoodanige krijgsraad gecommandeerd.

Art. 132.

Tot dezen krijgsraad worden door den kommandant benoemd zeven leden, den president daaronder gerekend, alle den rang van officier bekleedende.

Art. 133.

De functiën van openbaar aanklager en die van secretaris worden daarbij waargenomen door den auditeur-militair, welke gegradueerd zal moeten zijn op een der universiteiten dezer landen, daartoe door den Vorst in elke hoofdplaats van het arrondissement of district aan te stellen voor een onbepaalden tijd, doch tot kennelijk wederzeggen.

Art. 134.

De provoost-geweldige van de hoofdplaats verrigt bij denzelven krijgsraad, even gelijk bij officieren-commissarissen, de functiën van deurwaarder of exploicteur; — hij brengt de gearresteerden voor en weder terug en doet alle citatiën en exploicten, welke hem door den krijgsraad, officieren-commissarissen en auditeur-militair worden opgedragen, ingevolge de instructie voor hem gearresteerd of nog te arresteren.

Art. 135.

Tot president wordt door den kommandant zoo mogelijk een hoofdofficier benoemd.

Art. 136.

Onder de zeven leden van den krijgsraad benoemt de kommandant altijd twee officieren, welke over de informatiën hebben gezeten, ten ware de informatiën mogten genomen zijn buiten de hoofdplaats van het arrondissement of district, evenals bij het eerste hoofdstuk van dezen Tweeden Titel is omschreven, als wanneer daartoe twee andere officieren zullen kunnen worden gecommandeerd.

Art. 137.

De president en leden van dezen krijgsraad, mitsgaders de auditeur-militair bij denzelven, zullen elkander onderling niet mogen bestaan tot in den vierden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Art. 138.

De rang of orde, in welke de leden van den krijgsraad ter vergadering zitting hebben, wordt door den commanderenden generaal of officier bij het doen der benoeming bepaald, doch zal dezelve moeten gegrond zijn op derzelver effectiven militairen rang of ancienneteit in dienst.

Art. 139.

De president en leden van den krijgsraad zullen kunnen benoemd worden uit de officieren van alle wapen-corpsen, tot het garnizoen der hoofdplaats van het militair arrondissement of district behoorende.

Art 140.

Bij gebrek aan dienstdoende officieren, zullen ook officieren op pensioen tot den krijgsraad kunnen worden genomen.

Art. 141.

Bij ontstane ziekte, overlijden of opgekomene gewigtige verhindering der benoemde leden, worden door den kommandant andere in derzelver plaatsen benoemd en daarvan aanteekening in de notulen van den krijgsraad gemaakt.

Art. 142.

In deze notulen worden de gehoudene besognes van den krijgsraad en alles naauwkeurig vermeld wat door denzelven van dag tot dag is verrigt.

TWEEDE TITEL.

VIERDE HOOFDSTUK.

Regtsmagt, regten en pligten der krijgsraden, bij het vorig hoofdstuk vermeld.

Art. 143.

De krijgsraden in het vorenstaande hoofdstuk vermeld, oefenen uit de criminele justitie ter eerster instantie over alle militaire of andere aan de militaire dienst verbondene personen, aan hunne regtsmagt onderworpen en in het militair arrondissement of district delinquerende of tot de garnizoensplaatsen onder hetzelve arrondissement behoorende; met uitzondering van de zoodanigen, welke, ter eerster instantie, voor het Hoog Militair Geregtshof teregtstaan.

Art. 144.

Zij zullen nimmer openbaren hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet de gevoelens van hunne medeleden, zelfs niet die van hen zelven.

Art. 145.

Tot de deliberatiën worden niet toegelaten:

a. Die aan den beschuldigde bestaan in den zesden of naderen graad van bloedverwandschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap;

b. Die in de zaak van den beschuldigde eenige raad of advies hebben gegeven;

c. Die, of zelven onwetende of onbedacht, of indirect ontvangen hebben eenige giften, gaven of geschenken of toezegging daartoe van den beschuldigde of van zijnentwege, op een tijd dat de zaak, waarover gehandeld wordt, reeds bij den krijgsraad was gebragt of waarschijnlijk gebragt zoude worden, al waren het ook de geringste geschenken van spijs en drank;

voor zooverre ten aanzien der laatstgemelden de geringste vermoedens konden plaats hebben, dat die, ter contemplatie van de beschuldiging, gedaan waren;

d. Die tegen den beschuldigde een proces voor eenig regter aanhangig mogten hebben.

Art. 146.

Indien zij ontdekken, door anderen eenige geschenken ten hunnen behoeve ontvangen of aan dezelven ten hunnen gevalle gegeven te zijn, of ook dat zij zelven onbedacht of onwetende die hebben aangenomen, zullen zij dadelijk daarvan aan den krijgsraad kennis geven en hetzij de ontvangene geschenken wederom terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeeren op zoodanige wijze, als de krijgsraad zal goedvinden.

Art. 147.

Wanneer het twijfelachtig is, of het voorhanden zijnde geval onder de hiervoren uitgedrukte behoort, of wanneer een lid zich bevindt tot den beschuldigde in eenige betrekking, hiervoren niet uitgedrukt, doch waarom hij wenscht van de behandeling der zaak te zijn ontslagen, als uit hoofde van bijzondere vriendschap, vijandschap, groote gemeenschappelijke belangen, zal de krijgsraad, in afwezigheid van dengene, dien dit betreft, daarover beslissen.

Art. 148.

De krijgsraad zal hieromtrent in het oog houden, dat niemand, zonder gewigtige redenen, van de behandeling eener zaak worde ontslagen, doch tevens dat alle schijn van niet genoegzame onpartijdigheid worde geweerd.

Art. 149.

Een lid, uit hoofde van eenige betrekking, *op* of *zonder* zijn verzoek van de behandeling eener zaak ontslagen, zal de deliberatiën der andere leden over die zaak niet mogen bijwonen.

Art. 150.

Indien ook een beschuldigde mogt vermeenen, dat een der leden van den krijgsraad uit hoofde van haat, vijandschap of om eenige andere reden geen bevoegd regter in zijne zaak zoude kunnen zijn, zal hij die redenen van bezwaar met behoorlijk respect aan den krijgsraad mogen voordragen en verzoek doen tot recusatie.

Art. 151.

In dat geval zal de gerecuseerde zich uit den krijgsraad moeten absenteren, zoolang daarover gedelibereerd en de wettigheid der redenen van recusatie door de overige leden beoordeeld wordt.

Art. 152.

Indien de redenen tot recusatie onvoldoende bevonden worden, zal de gerecuseerde wederom plaats nemen.

Art. 153.

Wanneer de redenen van recusatie gegrond bevonden worden, zal de president van den krijgsraad daarvan de noodige kennis geven en inmiddels met de afdoening der zaak worden gewacht, totdat een ander lid in den krijgsraad in de plaats van den gerecuseerde door den commanderenden officier zal wezen benoemd.

Art. 154.

Alle beslotene brieven, aan den krijgsraad toegezonden, worden door den president geopend en bij de eerste vergadering aan dezelve medegedeeld.

Art. 155.

Alle de leden zijn verpligt de vergadering bij te wonen, tenzij dezelve door ziekte of andere volstrekte beletselen verhinderd of daarvan door den president of den krijgsraad om gewigtige redenen verschoond worden.

Art. 156.

De president heeft het beleid en bestuur over de orde, waarin de zaken zullen worden behandeld, en zorgt, dat iedereen met den meesten spoed prompt en onvertogen regt wedervare.

Art. 157.

In de zaken, welke in den krijgsraad worden behandeld, zullen alle de stukken, van wederzijde ingeleverd, moeten worden gelezen, ten ware eenparig mogt worden begrepen, dat de woordelijke lezing van het een of ander zonder nadeel konde worden nagelaten.

Art. 158.

Niemand der leden zal eenige bewijsstukken mogen ontvangen, buiten hetgeen op eene behoorlijke wijze is ingeleverd.

Art. 159.

Telkens na den afloop van eene krijgsraads-vergadering zal de president derzelve, geassisteerd met den auditeur-militair, daarvan rapport doen aan den commanderenden officier.

TWEEDE TITEL.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Regtspleging en handelingen der krijgsraden, in de twee naastvoorgaande hoofdstukken vermeld.

Art. 160.

Wanneer de beklaagde een onderofficier of van een minderen rang is, zal hij, in arrest zijnde, gedurende het onderzoek zijner zaak in arrest blijven, maar bijaldien de beklaagde den rang heeft van officier, zal, op voordragt van den auditeur-militair, in de eerste zitting van den krijgsraad worden beslist, of de aard en omstandigheden der zaak *al* dan *niet* vorderen, dat de beklaagde gedurende het proces in arrest worde gehouden, en in het eerst gestelde geval tevens bepalen, of in den aard van het arrest ook eenige verzachting voor den beklaagde kan worden gemaakt.

Art. 161.

Indien de krijgsraad vermeent, dat de beklaagde uit het arrest kan worden ontslagen, of daarin eenige verzachting ordonneert, zoodat het daardoor van des beklaagden wil zoude afhangen, om zich te verwijderen, zal de beklaagde bevorens in handen van den president van den krijgsraad afleggen de belofte van zich telkens op ontbod weder in persoon te zullen sisteren voor den krijgsraad, op poene van, daarvan in gebreke blijvende, te worden gehouden als de hem ten laste gelegde misdaad te hebben beleden en daarvan te zijn overtuigd.

Art. 162.

Van deze belofte zal alsdan aanteekening worden gemaakt in de notulen van den krijgsraad achter de dispositie, daartoe genomen.

Art. 163.

Een zoodanig beklaagde wordt vervolgens telkens, wanneer zijn persoon noodig is, door den provoost-geweldige gerequireerd, evenals hiervoren bij de informatiën voor officieren-commissarissen is bepaald.

Art. 164.

Wanneer de krijgsraad bij dit voorschreven gelegenheid of ook gedurende den loop van het proces bevindt, dat de zaak is van dien aard, dat een beschuldigde, welke op vrije voeten is, onder verzekerde bewaring behoort te worden gesteld of dat in de wijze van het arrest eene verandering tot meer verzekerde bewaring behoort te worden gemaakt; zal de krijgsraad daaromtrent, hetzij *zonder*, hetzij *op* voordragt van den auditeur-militair, naar bevind van zaken disponeren.

Art. 165.

Indien de auditeur-militair daarentegen in den loop der procedures bij den krijgsraad vermeent, dat er redenen of omstandigheden zijn voorgekomen, om een beklaagde nog vóór het uiteinde der procedures uit het arrest te ontslaan, zal hij zulks aan den krijgsraad voordragen, ten einde daarop naar behooren worde gedisponeerd.

Art. 166.

De dispositiën tot arrest, ontslag en verandering in de wijze van het arrest zelve worden aan den beklaagde in den vollen krijgsraad gecommuniceerd, daarvan aanteekening in de notulen gemaakt en door den auditeur-militair gezorgd, dat dezelve executie bekomen.

Art. 167.

De dispositiën tot arrest worden, zoo de omstandigheden, als vrees voor ontvlugting en soortgelijke, dit raadzaam maken, door den auditeur-militair, dadelijk na het nemen derzelve, ter executie gelegd.

Art. 168.

Dadelijk bij de eerste sessie aan den krijgsraad of anderzins in die van des daags daaraanvolgende zal de beklaagde in zijne verhooren, voor officieren-commissarissen ondergaan, in de volle krijgsraads-vergadering worden gerecolleerd.

Art. 169.

Na het voorlezen derzelve, zal aan den beklaagde worden afgevraagd, of hij daarbij persisteert, dan of hij daarbij nog iets te voegen hebbe.

Art. 170.

De verhooren voor officieren-commissarissen zullen desniettemin alle zoodanige kracht hebben en behouden, alsof dezelve voor den vollen krijgsraad hadden plaats gehad, en zal uit dien hoofde aan de veranderingen of bijvoegselen van den beklaagde geene meerdere waarde worden toegekend, dan dezelve in goede justitie verdienen.

Art. 171.

Achter ieder verhoor zal van dit recollement melding worden gemaakt met aanteekening van het persistit of van hetgeen door den beklaagde daarbij gevoegd is.

Art. 172.

Wanneer de auditeur-militair of de krijgsraad van begrip is, dat er nog nadere verhooren, hetzij van den beklaagde, hetzij van getuigen, hetzij bij wijze van confrontatie, zouden behooren te geschieden, zullen dezelve in den vollen krijgsraad worden gehouden.

Art. 173.

In de wijze van het beleggen, houden en sluiten van deze verhooren zal worden in acht genomen al hetgeen ten dezen opzigte bij de informatiën voor officieren-commissarissen is voorgeschreven.

Art. 174.

Wanneer een beklaagde, welke het hem ten laste gelegde feit of feiten of wel het misdadige, hetwelk daarin gelegen is, eerst heeft ontkend en bij een der volgende verhooren voor officieren-commissarissen of voor den krijgsraad is gekomen tot confessie, en tevens buitendien van het aanwezen der geconfesseerde misdaad blijkt, zoodat de auditeur-militair vermeent, dat er grond is om op die confessie regt te verzoeken, zal hij daartoe, binnen den tijd van drie dagen na het laatste verhoor of van het recollement, aan den krijgsraad eene voordragt doen en verzoeken, tot het doen van eisch op de confessie van den beklaagde te worden geadmitteerd.

Art. 175.

Wanneer een beklaagde niet heeft kunnen worden gebragt tot eene volledige confessie, maar de auditeur-militair desniettemin vermeent, dat hij de verhooren kan houden voor voltrokken en dat er gronden zijn om den beklaagde te houden voor overtuigd van de misdaad, aan hem ten laste gelegd, zal hij zulks binnen gelijke drie dagen als voren aan den krijgsraad voordragen en verzoeken, om tot het doen van eisch op de bewijzen in extraordinair proces tegen den beklaagde te worden geadmitteerd.

Art. 176.

Ingeval de auditeur-militair van oordeel is, dat van des beklaagden onschuld blijkt of wel dat de bewijzen niet voldoende zijn om den beklaagde schuldig te verklaren, zal hij zulks schriftelijk aan den krijgsaad voordragen en daarbij verzoeken, dat de beklaagde moge worden vrijgesproken van de hem ten laste gelegde beschuldiging en dienvolgende, zoo hij in arrest is, uit zijn arrest worde ontslagen of wel worde geabsolveerd van de instantie.

Art. 177.

De absolutie van de instantie zal plaats hebben, wanneer het berekenbaar mogelijk is, dat te eeniger tijd nog nadere bewijzen met betrekking tot de misdaad, aan den beklaagde ten laste gelegd, zouden kunnen worden ingewonnen.

Art. 178.

Deze voordragt zal alsdan zonder verwijl met en benevens alle de stukken, tot de onderhoorige zaak betrekkelijk, welke tot dat einde door den auditeur-militair bij zijne voordragt moeten worden overgelegd, in den krijgsraad worden gelezen.

Art 179.

De krijgsraad zal daarop beslissen, of de procedures kunnen worden gehouden voor voldongen of in staat om daarop regt te doen, dan of de beschuldigde nog nader moet worden gehoord of geconfronteerd, of wel het een of ander point nog nader zoude kunnen of behooren te worden onderzocht.

Art. 180.

Ingeval de krijgsraad vermeent, dat de beklaagde nog nader moet worden gehoord of dat op eenig point nog nader onderzoek moet geschieden, zal de auditeur-militair daartoe het noodige met den meest mogelijken spoed in het werk stellen.

Art. 181.

Bijaldien de krijgsraad bevindt, dat de beklaagde onschuldig is, spreekt hij denzelve vrij van de hem ten laste gelegde beschuldigingen, en gelast zijn ontslag, zoo hij zich in arrest bevindt.

Art. 182.

Wanneer de krijgsraad bevindt, dat de bewijzen niet voldoende zijn, doch dat het berekenbaar mogelijk is, dat te eeniger tijd nog nadere bewijzen zouden kunnen worden ingewonnen, zal hij den beklaagde absolveren van de instantie.

Art. 183.

Bijaldien de krijgsraad verstaat, dat de zaak kan worden gehouden voor voldongen en dat er grond is tot het doen van eisch tegen denzelven, zal de auditeur-militair binnen tweemaal vier en twintig uren dienen van zijne conclusie van eisch.

Art. 184.

De middelen der schriftuur van eisch zullen moeten bestaan in een eenvoudig, doch duidelijk en onderscheiden verhaal van het geval of van de zaak, zoodanig als daarvan uit de confessie of andere stukken blijkt, mitsgaders in een betoog van des beklaagden schuld, afgeleid uit hetgeen beleden of bewezen is, en eindelijk in eene aanhaling van de wet of wetten, welke op het geval toepasselijk zijn.

Art. 185.

Bij het slot der schriftuur van eisch zal de auditeur-militair concluderen tot zoodanige bepaalde straf of straffen, als hij oordeelt dat op de bewezen misdaad of misdaden bij de wet gesteld of met de merites der zaak overeenkomstig zijn, met bijvoeging achter dien bepaalden eisch van deze algemeene salutaire clausule: » of tot zulke andere straffe, als de krijgsraad in goede justitie verstaan zal te behooren."

Eindelijk zal de auditeur-militair daarbij nog concluderen tot condemnatie van den beklaagde in de kosten en misen van de justitie, alsmede in de kosten van den processe, des noods ter taxatie en moderatie van den krijgsraad.

Art. 186.

Bij dezen eisch zal de auditeur-militair overleggen alle de verhooren, bewijzen en verdere stukken, welke tot de zaak eenige betrekking hebben, en hetzij tot belasting, hetzij tot ontlasting van den beklaagde zouden kunnen dienen, voor zooverre die aan den auditeur-militair ter hand gekomen zijn.

Hij zal deze stukken, naar orde van hetgeen hij bij zijne conclusie van eisch voorstelt, op den rug teekenen met de letters *a*, *b* en zoo vervolgens, en ze in die orde op den inventaris omschrijven.

TWEEDE TITEL.

ZESDE HOOFDSTUK.

Van het aannemen van bewijzen van onschuld.

Art. 187.

Een gearresteerde of gerequireerde in persoon, deszelfs echtgenoote en nabestaanden zullen ten allen tijde, totdat het vonnis zal worden gepronuntiëerd, aan den krijgsraad mogen aanbieden zoodanige stukken, als zij vermeenen tot bewijs der onschuld te kunnen dienen.

Art. 188.

De krijgsraad zal hierop zoodanig regard slaan, als dezelve zal vermeenen te behooren, en in allen gevalle die stukken stellen in handen van den auditeur-militair, om denzelven de gelegenheid te geven, van daarbij zijne consideratiën te voegen.

TWEEDE TITEL.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Van het proces tegen voortvlugtigen.

Art. 189.

Wanneer een militair, die den rang van officier bekleedt, van eene misdaad aangeklaagd en voortvlugtig is, zal tegen denzelven bij indaging worden geprocedeerd.

Art. 190.

Op gelijke wijze zal worden geprocedeerd tegen elk militair, die van eene misdaad is aangeklaagd, waartegen zwaardere straffen zijn gesteld of waarschijnlijk vallen zullen dan die van confinement en bannissement.

Art. 191.

Onder het naastvoorgaand artikel wordt echter niet begrepen de misdaad van desertie.

Art. 192.

Wanneer een zoodanig beschuldigde, als in de twee eerste artikelen van dit hoofdstuk is vermeld, hetzij vóór het in arrest stellen of requireren van zijn persoon, hetzij bij of na hetzelve en gedurende den loop van het onderzoek voor officieren-commissarissen of den krijgsraad, voortvlugtig wordt en niet te vinden of te apprehenderen is, zal de auditeur-militair krijgsraad verzoeken.

Art. 193.

De auditeur-militair zal vervolgens aan den krijgsraad bij eene memorie of request den staat der zaak voordragen en daarbij met overlegging der onder hem berustende informatiën verzoeken autorisatie om den voortvlugtige, ingevalle hij mogt worden ontdekt, te doen apprehenderen en overbrengen in het daartoe geschikt provoosthuis, mitsgaders dienonverminderd denzelven te doen dagvaarden, ten einde tegen zekeren bekwamen dag en uur, daartoe te praefigeren, in persoon te verschijnen voor den krijgsraad, ter plaatse daarbij almede te bepalen, om te aanhooren zoodanige eisch en conclusie, mitsgaders al zulke preliminaire en andere verzoeken, als hij auditeur-militair tegen hem zal willen doen en nemen.

Art. 194.

Het voorschreven verzoek bij den krijgsraad geaccordeerd zijnde, zal daarvan acte verleend en bij dezelve acte de dag in regten, zes weken na het exploict, bepaald worden. En zullen van deze acte worden geformeerd drie gelijkluidenden, zoo om te dienen voor de affixie, als om bij de stukken van den processe gevoegd en aan den gedaagde verzonden te worden.

Art. 195.

Vervolgens zal gemelde acte bij tromslag of trompettengeschal door den provoost-geweldige van de hoofdplaats van het militair arrondissement of district of eenig ander persoon, magthebbende om militaire exploicten te doen, worden gepubliceerd en geaffigeerd, terwijl een derde aan de laatste woon- of verplijfplaats van den voortvlugtige, zoo die bekend is, zal worden verzonden, van welk verrigte de provoost-geweldige een behoorlijk relaas zal formeren en aan den auditeur-militair ter hand stellen.

Art. 196.

Wanneer de gedaagde ten bepaalden dage niet verschijnt, zal ten verzoeke van den auditeur-militair eene andere acte bij den krijgsraad verleend en in voege voorschreven gepubliceerd en verzonden worden, met beteekening van eenen naderen dag in regten na verloop van gelijke zes weken na dat exploict.

Art. 197.

Deze indaging zal, bij non-comparitie van den gedaagde en herdaagde, voor de derde maal en eindelijk nog eens ten alle overvloede voor de vierde maal, telkens op gelijke termijnen van zes tot zes weken, op de respectivelijk daartoe door den auditeur-militair verzochte en bij den krijgsraad verleende acte moeten herhaald worden.

Art. 198.

Indien de gedaagde intusschen verschijnt of ontdekt wordt, zal hij dadelijk in verzekerde bewaring gesteld en tegen hem geprocedeerd worden, zooals omtrent de beklaagden, welke zich in arrest bevinden, bij deze wet is bepaald.

Art. 199.

Doch indien de gedaagde voortvlugtig blijft en niet te bekomen is, zal de auditeur-militair, nadat de laatste termijn van comparitie verschenen is, dienen van *intendith*, met alle de stukken en relazen daartoe behoorende, onder eenen behoorlijken inventaris.

Art. 200.

Wanner de krijgsaad de relazen en verdere bijlagen in orde bevindt, zal hij den gedaagde en herdaagde verklaren vervallen van zijne militaire charge en denzelven bannen buiten het grondgebied van den Staat met condemnatie van den beklaagde in de kosten, zoo ter zake van zijn wegblijven als van de tegen hem ingebragte beschuldiging, tot dien dag toe gevallen.

Art. 201.

De auditeur-militair blijft, niettegenstaande dit vonnis, verpligt

zijne informatiën over de misdaad, zooveel doenlijk, tot volkomenheid te brengen, en de beklaagde bevoegd, zich daartegen te verdedigen, doch zal de beklaagde moeten voldoen de kosten, waarin hij bij het contumacieel vonnis is verwezen, en zich begeven in het provoosthuis der plaats, waar de krijgsraad resideert.

Art. 202.

In zoodanig geval zal tegen den beklaagde worden voortgeprocedeerd, even alsof hij zich niet verwijderd had, voor zooveel zulks na den staat van het oorspronkelijk proces nog toepasselijk is.

TWEEDE TITEL.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van de vonnissen en derzelver executie.

Art. 203.

Binnen drie dagen, nadat de auditeur-militair heeft gediend van zijne voordragt tot vrijspraak of absolutie van den beklaagde of wel tot absolutie van de instantie of ook van zijne conclusie van eisch, zal de krijgsraad de zaak in overweging nemen en tot het wijzen van vonnis overgaan.

Art. 204.

De president van den krijgsraad doet daartoe hoofdelijke omvrage, beginnende met het jongste lid en brengende zijn gevoelen het laatste uit.

Art. 205.

De president zal na zulks de conclusie opmaken bij eenparigheid, volstrekte meerderheid, of naar hetgeen de aard der zaak en de voorschriften van het regt zullen vereischen.

Art. 206.

Het vonnis zal vervolgens overeenkomstig de conclusie, bij den president genomen, door den auditeur-militair worden opgesteld en alsdan door de leden van den krijgsraad geresumeerd en gearresteerd worden.

Art. 207.

Het vonnis zal moeten behelzen den naam en toenaam, mitsgaders de geboorteplaats en den ouderdom van den beklaagde en de militaire charge, door denzelven bekleed, en in gevalle het strekt tot condemnatie, zal daarin moeten worden vermeld de misdaad, waaraan de gecondemneerde geoordeeld is schuldig te staan, met alle de omstandigheden, in zooverre die erkend of voor bewezen zijn gehouden, en de straf, waarin de gecondemneerde is verwezen, met aanhaling van het artikel der wet, waarop de straf berust.

Art. 208.

In de vonnissen, ten nadeele van beschuldigden gewezen, moet de misdaad worden uitgedrukt op poene van nulliteit.

Art. 209.

Wanneer de krijgsraad oordeelt, een gerequireerde in persoon tot eene lijfstraf of ten minste cassatie te moeten verwijzen, zal dezelve den auditeur-militair gelasten, om den beschuldigde te doen nemen in verzekerde bewaring, zullende het vonnis inmiddels geheim gehouden worden.

Art. 210.

Aan een ter dood veroordeelde zal twee maal vier en twintig uren voor de executie de dood worden aangezegd door den auditeur-militair, geadsisteerd door twee commissarissen uit den krijgsraad.

Art. 211.

Van dien tijd af zal aan den veroordeelde de toegang worden vergund van zoodanige vrienden en leeraars als hij verkiezen zal.

Art. 212.

Ook zal die toegang van leeraars, ter keuze van den beschuldigde, bevorens op zijn verlangen worden toegestaan, wanneer de beschuldigde is onder vermoeden van eene misdaad, waarop waarschijnlijk de doodstraf volgen zal.

Art. 213.

Geene vonnissen, door de krijgsraden gewezen, zullen mogen worden ter executie gelegd, voor en aleer dezelve door het Hoog Militair Geregtshof zijn geapprobeerd of geconfirmeerd geworden, in maniere als bij de wet is bepaald.

Art. 214.

Van deze approbatie en confirmatie zijn echter uitgezonderd en daaraan niet onderworpen de vonnissen, bij de krijgsraden te velde en in eene belegerde of berende stad of plaats gewezen, zoo en in voege zulks is bepaald bij de 3de en 4de Titels.

Art. 215.

Alle vonnissen moeten openlijk uitgesproken of uitgelezen worden door den auditeur-militair in den vollen krijgsraad, ter presentie van den beklaagde of gecondemneerde, en voorts nog bovendien op zoodanige andere plaats, waar de executie zal geschieden of het belang der justitie zulks zoude mogen vorderen.

Art. 216.

De vonnissen, waarvan geen appel valt, zullen, wanneer dezelve volgens deze wet zijn geapprobeerd of executabel verklaard, dadelijk na de pronuntiatie worden geëxecuteerd.

Art. 217.

De executie zal geschieden ten overstaan van twee officieren-commissarissen, daartoe door den president van den krijgsraad benoemd, geadsisteerd met den auditeur-militair, welke zullen moeten zorgen, dat aan de letter van het vonnis stiptelijk worde voldaan, en daarvan rapport zullen doen aan de krijgsraadsvergadering.

Art. 218.

De executie zal gewoonlijk plaats hebben daar de krijgsraad zitting houdt, ten ware de krijgsraad mogt noodig oordeelen, dat zulks geschiede op eenige andere plaats, wanneer dezelve zal gehouden zijn, zulks bij het vonnis te bepalen.

Art. 219.

Zoodra een vonnis zal zijn gepronuntieerd, zal zulks boven aan het hoofd van het originele vonnis met bijvoeging van den datum worden aangeteekend.

Art. 220.

Een gecondemneerde in de kosten, welke zich in arrest bevindt, zal in arrest worden gehouden, tot dat hij van zijn onvermogen zal hebben doen blijken en daarop bij den regter zal wezen gedisponeerd.

Art. 221.

Ingeval van een zoodanig onvermogen zal nimmer bij de dispositie kwijtschelding der kosten worden verleend, maar de auditeur-militair omtrent het ter executie leggen van dat gedeelte der condemnatie diligent worden verklaard, totdat de gecondemneerde in staat zal zijn om daaraan te voldoen.

TWEEDE TITEL.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van het appel der vonnissen van de krijgsraden.

Art. 222.

De gecondemneerden zullen het regt van appel of hooger beroep hebben aan het Hoog Militair Geregtshof:

1°. van alle vonnissen, waarbij door de krijgsraden niet enkel op confessie maar ook op getuigen of andere wijze zal zijn regt gedaan; en

2°. van alle vonnissen, bij de krijgsraden gewezen op eene door den beklaagde beweerde onbevoegdheid van den regter om over zijne zaak informatiën te nemen of uitspraak te doen.

Art. 223.

Van de bepaling bij het voorgaande artikel zijn echter uitgezonderd de vonnissen, welke bij de krijgsraden te velde en in eene belegerde of berende stad of plaats zijn gewezen, als welke aan geen appel onderhevig zijn, even gelijk zulks bij art. 277 en 292, onder de derde en vierde Titels, is bepaald.

Art. 224.

Alle zoodanige vonnissen, door de krijgsraden gewezen, van welke, volgens de voorstaande bepalingen, aan het Hoog Militair Geregtshof kan worden geappelleerd, zullen aanstonds na het resumeren en arresteren derzelve door twee commissarissen van den krijgsraad en den auditeur aan den gecondemneerde worden gecommuniceerd en aan denzelven toegestaan de tijd van drie dagen, om te overleggen, of hij *al* dan *niet* zal willen appelleren; ten welken einde ook, ingevalle de gecondemneerde in hechtenis buiten acces geplaatst is, aan degenen, die hij zal vermeenen noodig te hebben, om daarover met hem te spreken, daartoe gelegenheid zal gegeven worden.

Art. 225.

Hetzelfde zal plaats hebben ten regarde van alle vonnissen, waarvan het Hoog Militair Geregtshof den weg van appel aan den gecondemneerde heeft vrijgelaten.

Art. 226.

Na verloop van drie dagen zullen officieren-commissarissen, geadsisteerd door den auditeur, den gecondemneerde voor zich requireren of, indien hij in arrest is, zich bij denzelven vervoegen en hem afvragen, of hij van het vonnis, ten zijnen laste gewezen, begeert te appelleren aan het Hoog Militair Geregtshof.

Art. 227.

De gecondemneerde zich binnen den voorschreven tijd van drie dagen hebbende verklaard, dat hij in het gewijsde wil berusten, of wel denzelven tijd hebbende laten verloopen, zonder zich te hebben verklaard, zal alsdan, ingevalle de krijgsraad het appel uit eigen beweging aan den gecondemneerde heeft vrijgelaten, het originele vonnis met de stukken daartoe behoorende, aan het Hoog Militair Geregtshof ter approbatie worden toegezonden.

Art. 228.

Op gelijke wijze zal worden gehandeld, wanneer de weg van appel door het hof aan den gecondemneerde is vrijgelaten, doch dezelve niet verkiest daarvan gebruik te maken.

Art. 229.

Wanneer een gecondemneerde declareert, dat hij voornemens is, om van het vonnis van den krijgsraad te appelleren, hetzij hem de weg van appel door den krijgsraad zelven, of wel door het hof zal zijn vrij gelaten, zal hiervan onverwijld door commissarissen, bij art. 224 van dit hoofdstuk vermeld, rapport aan den krijgsraad worden gedaan en vervolgens het vonnis in den vollen krijgsraad, in presentie van den gecondemneerde, gepronuntieerd worden.

Art. 230.

De gecondemneerde zal dadelijk na de pronuntiatie daarvan het appel interjecteren aan het Hoog Militair Geregtshof, en zal daarvan bij de aanteekening van de gedane pronuntiatie op het originele vonnis tevens melding worden gemaakt.

Art. 231.

Na het interjecteren van het appel zal ten zelven dage eene copie authentiek van het vonnis aan den gecondemneerde, ten zijnen koste, op behoorlijk zegel of, indien hij onvermogend is, *voor niet* en zonder zegel worden afgegeven, en zal wijders voor commissarissen van den krijgsraad door den gecondemneerde worden gepasseerd eene volmagt in blanco, of op zoodanigen praktizijn, als hij tot het vervolgen van zijn appel zal willen gebruiken.

Art. 232.

De auditeur-militair zal gehouden zijn, om met de eerst daarop vertrekkende post het alzoo gepronuntieerde vonnis, met de volmagt van den gecondemneerde, alsmede alle de stukken van het proces en verdere noodige informatiën voor den advocaat-fiscaal, in te zenden aan het Hoog Militair Geregtshof, en daarbij verzoek doen aan het hof, om te hebben autorisatie op den advocaat-fiscaal bij het hof, ten einde het appel voor hem te vervolgen, waarop het hof staande sessie zal disponeren.

Art. 233.

Als het hof hieruit ontwaart, dat de gecondemneerde geen praktizijn tot het voortzetten zijner zaak in appel heeft kunnen bekomen, zal hetzelve daarin dadelijk voorzien naar behooren.

Art. 234.

Indien de gecondemneerde zich in arrest of detentie bevindt, zal hij daarin moeten verblijven tot den uiteinde der zaak, ten ware door het hof, op voordragt van den advocaat-fiscaal of van den gecondemneerde zelven, mogt noodig worden geoordeeld, hem te doen overbrengen in verzekerde bewaring, ter plaatse der residentie van den hove.

TWEEDE TITEL.

TIENDE HOOFDSTUK.

Van de tauxatie der kosten.

Art. 235.

Bijaldien door den auditeur-militair aan den gecondemneerde in de kosten, of wel aan dengenen die des gecondemneerden zaakgelastigde is, opgave van die kosten is gedaan, doch de gecondemneerde of zijn zaakgelastigde zich daarover bezwaard vindt of wel in gebreke blijft dezelve te voldoen, zal de auditeur-militair aan den krijgsraad dienen van eene declaratie van kosten, mitsgaders van een dubbel derzelve, beide door hem onderteekend.

Art. 236.

Hij zal dezelve declaratie doen vergezeld gaan van eene memorie, houdende verzoek, dat het dubbel derzelve moge worden gesteld in handen van den gecondemneerde of deszelfs zaakgelastigde, om daarop te dienen van diminutie.

Art. 237.

De krijgsraad zal vervolgens dat dubbel bij appointement of dispositie stellen in handen van den gecondemneerde of deszelfs zaakgelastigde, ten einde binnen den tijd van acht of veertien dagen de daarop ingebragte posten te debatteren en te dienen van diminutie.

Art. 238.

Nadat die posten alzoo zullen zijn gedebatteerd en op dezelve zal zijn gedient van diminutie, of wel bijaldien binnen den gestelden termijn aan het appointement niet mogt wezen voldaan, zal de krijgsraad de declaratie tauxeren en daarvan eene acte doen uitgeven, waarbij alle de gevalideerde posten worden uitgetrokken, en welke acte van tauxatie, door den president en leden van den krijgsraad onderteekend, als eene liquide schuld in regten zal worden aangemerkt.

TWEEDE TITEL.

ELFDE HOOFDSTUK.

Van het proces bij vermeende onbevoegdheid des regters.

Art. 239.

Wanneer officieren-commissarissen, tot de informatiën gecommandeerd, of de auditeur-militair bij het eerste verhoor of in den loop der informatiën vermeenen, dat over de zaak of den persoon van den beklaagde een ander regter bij de wet is gesteld, zullen zij (ofschoon de beklaagde des regters onbevoegdheid niet had beweerd of zelfs zich daaraan vrijwillig had onderworpen) dadelijk hiervan rapport doen aan den commanderenden officier.

Art. 240.

De commanderende officier zal, na de officieren-commissarissen en den auditeur-militair deswege te hebben gehoord, binnen vier en twintig uren een krijgsraad commanderen.

Art. 241.

In den krijgsraad zal door officieren-commissarissen of den auditeur-militair, naar gelang de sustenu door dezen of genen wordt gevoerd, de zaak en de bedenkingen wegens de onbevoegdheid worden voorgesteld en, na daarop in allen gevalle den auditeur-militair in zijn advies te hebben gehoord, naar bevinding door den krijgsraad worden gedisponeerd.

Art. 242.

Bijaldien de krijgsraad vermeent, dat over de zaak of den persoon van den beklaagde geen ander regter bij de wet is gesteld, zal de krijgsraad officieren-commissarissen autoriseren, om de informatiën voort te zetten en daarna weder uit elkander gaan, totdat dezelve door den commanderenden officier wordt bijeengeroepen.

Art. 243.

Zoo wanneer de krijgsraad bevindt, dat er een ander regter over de zaak of den persoon van den beklaagde bij de wet is gesteld, zal hij eene dispositie nemen, ten einde daarvan aan den bevoegden regter kennis te geven, met aanbod om den beschuldigde, indien die in arrest is, over te leveren.

Art. 244.

Deze kennisgeving en overgave van den beklaagde zal echter niet geschieden of ten uitvoer worden gebragt, voor en aleer de dispositie tot dat einde bij het Hoog Militair Geregtshof zal zijn goedgekeurd, waartoe dezelve met de stukken, tot die dispositie behoorende, zoo er zoodanige zijn, aan dit hof zal worden ingezonden.

Art. 245.

Wanneer het hof bevindt, dat er geene termen tot die overgave zijn, zal de krijgsraad, op ontvangst der dispositie van het hof, de officieren-commissarissen even als voren qualificeren tot het voortzetten der verdere informatiën en uit elkander gaan tot nadere convocatie van den commanderenden officier.

Art. 246.

Wanneer het hof de dispositie van den krijgsraad tot overgave van den beklaagde approbeert, zal dezelve worden geëxecuteerd en zullen hiermede alsdan de functiën van den krijgsraad en officieren-commissarissen ophouden.

Art. 247.

Indien een beklaagde wil beweren, dat officieren-commissarissen onbevoegd zijn hem te verhooren, omdat bij de wet over zijne zaak of persoon een ander regter is gesteld, zal hij zulks, met opgave der gronden, aan commissarissen bij zijn eerste, tweede of verder verhoor voordragen, voorts daarvan dadelijk door officieren-commissarissen en den auditeur-militair worden rapport gedaan en een krijgsraad geconvoceerd, even als hiervoren is bepaald.

Art. 248.

Een beklaagde zal diezelfde onbevoegdheid ook, na den afloop der informatiën voor officieren-commissarissen, in den krijgsraad zelven kunnen beweren.

Art. 249.

Na die beweerde onbevoegdheid wordt de beklaagde niet meer gehoord, maar, zoo hij in arrest is, buiten eenigen anderen toegang gehouden dan hierna (art. 251) speciaal is toegelaten.

Art. 250.

De krijgsraad zal alsdan aan den beklaagde eenen korten termijn van drie dagen stellen, om die vermeende onbevoegdheid van den regter in geschrifte te betoogen en zoodanige conclusie daarbij te nemen, als hij te rade worden zal.

Art. 251.

Het zal aan den beklaagde, wanneer hij zich in arrest bevindt, worden toegestaan, om in tegenwoordigheid van officieren-commissarissen met den praktizijn of dengenen, dien hij daartoe zal hebben opgegeven of verkozen, te spreken over de gronden, waarop die onbevoegdheid berust.

Art. 252.

Nadat die schriftuur van den beklaagde is ingekomen, zal de krijgsraad dezelve stellen in handen van den auditeur-militair, om daarop binnen vier en twintig uren en uiterlijk drie dagen, zoo deze laatste termijn absoluut noodig is, te dienen van zijne schriftelijke conclusie van antwoord.

Art. 253.

De krijgsraad zal daarop de zaak in overweging nemen en bij vonnis zoodanige uitspraak doen, als hij vermeent met de wet overeenkomstig te zijn.

Art. 254.

Wanneer bij het vonnis van den krijgsraad de door den beklaagde voorgestelde onbevoegdheid van den regter is verworpen, heeft de beklaagde den tijd van drie dagen na de pronuntiatie van het vonnis, om daarvan het appel aan het Hoog Militair Geregtshof te interjecteren.

Art. 255.

Gedurende dien tijd worden de informatiën niet voortgezet.

Art. 256.

De interjectie van het appel geschiedt voor officieren-commissarissen, ter informatie gecommandeerd, geadsisteerd met den auditeur-militair, en wordt daarvan aanteekening gemaakt en verder geprocedeerd, als bij dezen Titel onder het IXde hoofdstuk is gezegd.

Art. 257.

Bijaldien de beklaagde den termijn tot het appel heeft laten verloopen, zonder daarvan gebruik te maken, worden de informatiën weder voortgezet en vervolgd volgens de wet.

Art. 258.

Wanneer de door den beklaagde voorgestelde onbevoegdheid van den regter is toegewezen, wordt het vonnis, bevorens hetzelve te pronuntiëren en te executeren, aan het Hoog Militair Geregtshof ter approbatie opgezonden.

Art. 259.

Ingeval de krijgsraad, bij dispositie of vonnis, vermeent on-

bevoegd te zijn, om te erkennen over de zaak of den persoon van den beklaagde, zal hij, zoo de beklaagde zich op vrije voeten bevindt, daarvan, met toezending der noodige stukken, aan den bevoegden regter kennis geven, doch zoo wanneer de beklaagde in arrest is, zal hij desniettemin daarin verblijven en de overgave van zijn persoon aan dien regter aangeboden worden.

Art. 260.

Zoo wanneer de regter, aan wien een gedetineerde wordt aangeboden, mogt weigeren of uitstellen, denzelven over te nemen, zal de krijgsraad den gedetineerde in bewaring doen houden buiten toegang en daarvan communicatie doen aan het Hoog Militair Geregtshof, ten einde zulks verder worde gebragt daar en zoo het behoort.

DERDE TITEL.

Van de krijgsraden te velde.

Art. 261.

Wanneer troepen van den Staat zich te velde bevinden, zullen door of van wege den Vorst, vóór of bij het openen van den veldtogt, een of meer krijgsraden te velde benoemd worden of deze benoeming door den Vorst aan den commanderenden generaal worden opgedragen, om dezelve te doen, hetzij gedurende den geheelen veldtogt, hetzij voor een zekeren tijd, of wel telkens naarmate de dienst zulks vorderen of gedoogen zal.

Art. 262.

De krijgsraden zullen bestaan uit zeven leden, den president daaronder gerekend, alle officieren.

Art. 263.

De president zal altijd een hoofd-officier moeten zijn.

Art. 264.

De president en leden van den krijgsraad te velde zullen kunnen worden gekozen uit alle de troepen of korpsen van het legerkorps, of ook uit den generalen staf of andere korpsen der armée, bijaldien de dienst van het legerkorps niet mogt toelaten, dat het vereischte getal officieren voor den krijgsraad aan de active dienst bij de korpsen werd onttrokken.

Art. 265.

De krijgsraden te velde zullen zich, zooveel mogelijk, bevinden ter plaatse daar de kommandant en chef van het legerkorps of van de divisie zijn hoofdkwartier zal hebben opgerigt of naar vereisch van omstandigheden, ter plaatse daar het hoofdkwartier van den generaal en chef der armée gevestigd is.

Art. 266.

De president en leden van de krijgsraden te velde zullen zich van de voor hen bestemde plaats niet mogen verwijderen, zonder voorkennis van den kommandant en chef der armée, den kommandant van het legercorps of van de divisie, en zich van geene vergaderingen mogen absenteren dan uithoofde van ziekte of andere wettige verhindering.

Art. 267.

Het bepaalde bij deze wet omtrent het nemen van informatiën voor officieren-commissarissen, de formatie van de krijgsraden, het vervolgen der procedures voor dezelve, het wijzen van vonnissen, mitsgaders het ter executie leggen van dezelve bij de krijgsraden in de arrondissementen of districten, zal mede bij de krijgsraden te velde worden nagekomen, zooverre hieromtrent bij dezen Titel niet anders is bepaald en zulks van eenige toepassing kan gehouden worden.

Art. 268.

Bijaldien er een permanente krijgsraad te velde is, worden tot het hooren der beschuldigden en het inwinnen der noodige informatiën, telkens wanneer zulks wordt vereischt, door den president officieren-commissarissen uit den krijgsraad zelven benoemd.

Art. 269.

Bij de krijgsraden te velde zal zijn een auditeur-militair te velde, welke tevens den post van secretaris zal waarnemen en op eene der universiteiten dezer landen zal moeten zijn gegradueerd.

Art. 270.

De aanstelling van den auditeur-militair te velde geschiedt door den Vorst voor eenen onbepaalden tijd, doch tot kennelijk wederzeggen.

Art. 271.

In zijne ambtsverrigtingen gedraagt hij zich naar de instructie, voor de auditeurs-militair in de militaire arrondissementen of districten vastgesteld, voor zooverre dezelve op hem in de gegevene omstandigheden van eenige toepassing zijn kan, of naar zoodanige andere instructie, als hem zoude mogen worden gegeven.

Art. 272.

De krijgsraden te velde zullen erkennen en regt spreken over alle misdaden, begaan wordende door zoodanige personen, welke ingevolge de 4de, 5de en 6de artikelen van het Militair Wetboek, wanneer zich in tijd van oorlog een veldleger in of buiten het grondgebied van den Staat bevindt, aan de militaire jurisdictie onderworpen zijn, met uitzondering van zulke officieren, die uit hoofde van hunnen rang alleenlijk aan de judicature van het militair geregtshof onderworpen zijn.

Art. 273.

De commanderende generaal of degene, welken hij in zijne plaats daartoe mogt hebben benoemd, zal beoordeelen, of de zaak door den krijgsraad te velde behoort te worden onderzocht, en in dit geval zullen de klagten en de stukken, daartoe behoorende, worden gesteld in handen van den auditeur-militair te velde, ten einde daaromtrent te procederen ingevolge de wet.

Art. 274.

Wanneer commissarissen tot de informatiën uit een permanenten krijgsraad te velde zijn benoemd, behandelen zij, na den afloop der verhooren, direct met de overige leden van den krijgsraad in de vergadering, hetgeen anderzins is opgedragen aan de commanderende officieren, welke de informatiën hebben geordonneerd, immers voor zooverre zulks noodig is.

Art. 275.

De krijgsraden te velde zullen geene definitive vonnissen mogen vellen dan in tegenwoordigheid van ten minste vijf leden.

Art. 276.

Alle vonnissen, door de krijgsraden te velde gewezen, zullen, alvorens te kunnen worden geëxecuteerd, aan den commanderenden generaal worden gepresenteerd, ten einde daarop te verleenen *fiat executie*.

Art. 277.

Zoodra het *fiat executie*, bij het vorenstaande artikel vermeld, zal zijn verleend, zullen de vonnissen, door de krijgsraden te velde gewezen, worden gepronuntieerd en ter executie gelegd; zonder dat dezelve vonnissen alvorens aan het Hoog Militair Geregtshof ter approbatie zullen behoeven gezonden te worden, gelijk ook daarvan geenerlei provocatie zal worden toegelaten.

Art. 278.

Nogtans zullen de originele vonnissen met alle de stukken, daartoe behoorende, aan het Hoog Militair Geregtshof zoo spoedig mogelijk worden ingezonden, om ter griffie van hetzelve te worden bewaard.

Art. 279.

Wanneer de commanderende generaal redenen mogt hebben, om op de door den krijgsraad gewezene vonnissen het vereischte *fiat executie* niet te verleenen, zal hij de executie van dezelve, op zijne verantwoordelijkheid, mogen schorsen, doch zulks ten spoedigste moeten brengen ter kennisse van den Vorst, ten einde, door Hoogstdenzelven deswege zal kunnen worden gedisponeerd naar behooren.

Art. 280.

De vonnissen, door de krijgsraden te velde gewezen, worden ter executie gelegd daar het hoofdkwartier gevestigd is, ten ware het noodig mogt worden bevonden de executie elders te verrigten, wanneer zulks bij het vonnis zal moeten worden bepaald.

Art. 281.

De krijgsraden te velde zullen verpligt zijn, om toe te zien, dat door den auditeur-militair te velde zijn pligt behoorlijk betracht worde, en, zoo dezelve daarvan mogt blijven in gebreke, zulks zoo spoedig mogelijk te brengen ter kennisse van den commanderenden generaal, welke gehouden zal zijn hiervan onverwijld rapport te doen aan den Vorst, welke daarin zal disponeren naar behooren.

VIERDE TITEL.

Van de krijgsraden in eene belegerde of berende stad of plaats.

Art. 282.

Zoodra eene stad of plaats dadelijk belegerd, berend of in staat van beleg gesteld is, zal de commanderende generaal of officier onmiddellijk eenen temporairen krijgsraad benoemen van zeven leden van het garnizoen, en zoo mogelijk, door een hoofdofficier gepresideerd.

Art. 283.

Hij zal mede iemand benoemen, om de functiën van auditeur-militair daarbij waar te nemen, en daartoe, zooveel immer mogelijk, gebruiken een regtsgeleerde of praktizijn of, bijaldien zulks onmogelijk mogt zijn, zoodanig persoon, welke daartoe de meeste geschiktheid heeft.

Art. 284.

Van deze benoeming zal de commandant zoo mogelijk onverwijld kennis geven aan den Vorst en aan het Hoog Militair Geregtshof.

Art. 285.

Voorschreven krijgsraad zal, zooveel mogelijk, in alles zich gedragen naar hetgene ten aanzien der ordinaire krijgsraden in de arrondissementen of districten bij deze wet is bepaald, in zooverre deswege niet anders bij dezen Titel is voorzien.

Art. 286.

De leden van dezen krijgsraad en de auditeur-militair, zoo deze een militair persoon mogt zijn, zullen gedurende de benoeming in geenerlei opzigt van de militaire dienst zijn ontheven.

Art. 287.

De officieren-commissarissen, welke de verhooren der beschuldigden houden en voor welke de verdere informatiën worden ingewonnen, worden door den president van den krijgsraad telkens voor iedere voorkomende zaak benoemd.

Art. 288.

Zij nemen als zoodanig in acht hetgeen bij de informatiën voor officieren-commissarissen onder den tweeden Titel, het tweede hoofdstuk, is voorgeschreven.

Art. 289.

Al hetgeen door officieren-commissarissen, bij den evengemelden Titel voorkomende, met den commanderenden officier wordt behandeld, wordt alhier door commissarissen direct met de verdere leden van den krijgsraad in de vergadering zelve behandeld, althans voor zooverre zulks noodig is.

Art. 290.

De krijgsraden, in dezen Titel vermeld, oefenen uit de criminele justitie over alle militaire of andere aan de militaire dienst verbondene personen, bij de wet aan hunne regtsmagt onderworpen of bij eene speciale wet aan dezelve te onderwerpen, met uitzondering van de zoodanigen, welke ter eerste instantie teregtstaan voor het Hoog Militair Geregtshof.

Art. 291.

De voorschrevene krijgsraden zullen geene definitive vonnissen mogen wijzen dan in tegenwoordigheid van ten minste vijf leden.

Art. 292.

De vonnissen van zoodanige temporaire krijgsraden zullen, alvorens te worden gearresteerd, gepresenteerd worden aan den generaal of kommandant, om daarop te verleenen het *fiat executie*, en na het bekomen van hetzelve dadelijk worden gepronuntieerd en ter executie gelegd.

Art. 293.

Nogtans zullen de originele vonnissen met alle de stukken, daartoe behoorende, bij de eerste bekwame gelegenheid aan het militair geregtshof moeten gezonden en ter griffie van hetzelve bewaard worden.

Art. 294.

Wanneer de voorzegde generaal of kommandant redenen mogt hebben, om op de door den krijgsraad gewezene vonnissen het vereischte *fiat executie* niet te verleenen, zal hij de executie van dezelve op zijne verantwoordelijkheid mogen schorsen, doch zulks ten spoedigste mogelijk moeten brengen ter kennisse van den Vorst, ten einde door Hoogstdenzelven deswege zal kunnen worden gedisponeerd naar behooren.

Art. 295.

De stad of plaats nog niet dadelijk belegerd of berend, doch in staat van beleg zijnde gesteld, zullen de vonnissen, door den temporairen krijgsraad gewezen, aan het Hoog Militair Geregtshof ter approbatie worden gezonden, in voege als zulks ten aanzien der vonnissen van de ordinaire krijgsraden in de militaire arrondissementen of districten is bepaald, ten ware het te vreezen mogt zijn, dat die vonnissen niet met de approbatie van het hof zouden kunnen teruggekomen zijn, voor en aleer de plaats door den vijand belegerd of berend wierd.

VIJFDE TITEL.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de auditeurs-militair bij de landmagt.

Art. 296.

De auditeurs-militair zullen bij de krijgsraden vervolgen alle zoodanige misdrijven, als waarvan de erkentenis aan dezelve is opgedragen.

Art. 297.

Zij zullen zich onthouden ter plaatse, waar de krijgsraad, waartoe zij behooren, zitting houdt, en zich niet van daar mogen verwijderen langer dan vier en twintig uren zonder uitdrukkelijke toestemming van den president van den krijgsraad; doch indien zij, om bijzondere redenen, zich mogten genoodzaakt vinden hunne residentie voor eenen langeren tijd te verlaten, zullen zij daartoe verzoek moeten doen aan het Hoog Militair Geregtshof, hetwelk daarop zal disponeren naar behooren.

Art. 298.

Zij zullen, zooveel dit van hen kan gevorderd worden en hen betreft, zorg dragen, dat de militaire wetten, reglementen en ordonnantiën naauwkeurig worden nagekomen.

Art. 299.

Zij zullen, om naar behooren met dezelve bekend te zijn en des te beter te kunnen waken, dat daartegen niet worde gehandeld, eene verzameling maken van alle militaire wetten, reglementen, ordonnantiën en andere stukken, die hun ambtshalve van nut kunnen zijn en aan hen zullen worden toegezonden.

Art. 300.

Zij zullen verpligt zijn aan den commanderenden generaal of commanderenden officier in het arrondissement of district en den krijgsraad respectivelijk te dienen van berigt, consideratiën en advies in alle zaken, waarin zulks van hen zal worden gevorderd en welke de discipline of militaire justitie betreffen.

Art. 301.

Zij zullen onder het oppertoezigt van het militair geregtshof, met en benevens den commanderenden generaal of officier in hun departement, mitsgaders de commanderende officieren der garnizoenen in hetzelve, het opzigt hebben over de provoosthuizen, in hun arrondissement of district gevonden wordende, en toezien, dat de gedetineerden en geconfineerden wel bewaard, behoorlijk behandeld en van het noodige voorzien worden, alsmede dat de provoost-geweldige zich ingevolge de wet gedrage.

Art. 302.

Ten dien einde zullen zij zich van tijd tot tijd naar de provoosthuizen begeven en zich alzoo in persoon met de behandeling der gedetineerden en geconfineerden bekend maken.

Art. 303.

Zij zullen behoorlijke correspondentie houden met den advocaat-fiscaal van de zee- en landmagt, deszelfs bedenkingen en advies innemen in alle zaken, waarin zij zulks noodig oordeelen en, in zaken van gewigt, bijzonder zich van dat advies voorzien, immers in zooverre bij hen eenige twijfel zoude mogen overig blijven.

Art. 304.

In Januarij, April, Julij en October van ieder jaar zullen zij aan het Hoog Militair Geregtshof en den advocaat-fiscaal bij hetzelve inzenden eene lijst van alle zaken, welke in de drie maanden te voren in derzelver arrondissementen of districten respective aanhangig gebleven zijn.

Art. 305.

Op dezelfde tijdstippen zullen zij eene gelijke lijst aan den commanderenden generaal of officier in hun arrondissement of district ter hand stellen en bovendien gehouden zijn, zoo menigmaal hun naar den staat van eenige zaak of proces wordt gevraagd, daarvan de gevorderde opgave te doen, zoowel aan den commanderenden generaal of officier als aan diegenen, waaraan zij uithoofde van hun ambt zijn gesubjecteerd.

Art. 306.

De voorgemelde in te zenden lijst zal, behalve de opgave der in de drie laatste maanden afgedane zaken, met opzigt tot de onafgedane zaken moeten bevatten de namen, toenamen en rangen of charges der beschuldigden, benevens eene korte opgave der beschuldiging, of de beschuldigden in arrest zijn, en zoo ja, wanneer zij in arrest zijn gekomen, wanneer de procedures zijn begonnen, alsmede wanneer de beschuldigden zijn verhoord, en in welken staat de onafgedane zaken geweest zijn op den laatsten dag der drie maanden, waartoe de lijsten betrekkelijk zijn.

Art. 307.

Zij zullen ten dien einde, bij het aanvaarden hunner functiën, aanleggen een register of tabellen, in de noodige kolommen verdeeld, en daarin dagelijksche aanteekeningen houden onder de verschillende afdeelingen, in het vorenstaande artikel vermeld.

Art. 308.

Zij zullen direct noch indirect mogen ontvangen of genieten eenige giften, gaven of geschenken of zich die doen toezeggen van eenige personen, die zij weten of vermoeden onder suspicie van misdaad te liggen of daarvan door anderen te worden beschuldigd, noch ook van hen, die zij weten of gelooven van derzelver nabestaanden, vrienden of begunstigers te zijn, al waren het ook de geringste geschenken van spijs of drank, zoo verre ten aanzien derzelve de minste vermoedens daarbij konden plaats hebben, dat die, ter contemplatie van bovengemelde zaken, gedaan wierden.

Art. 309.

Indien zij ontdekken, eenige geschenken door anderen ten hunnen behoeve ontvangen of aan dezelven ten hunne respecte gegeven te zijn, of ook dat zij zelven, onwetende of onbedacht, die hebben aangenomen, zullen zij daarvan dadelijk aan den commanderenden generaal of officier of, bijaldien er reeds een krijgsraad in de zaak mogt zijn gecommandeerd, aan den krijgsraad kennis geven en, hetzij de ontvangene geschenken weder terugzenden, indien dit kan geschieden, hetzij de waarde van dezelve uitkeeren op zoodanige wijze als de krijgsraad zal goedvinden.

Art. 310.

Zij zullen alle jaren, bij de eerste geschikte gelegenheid, daartoe door den commanderenden generaal of officier zoo spoedig mogelijk na nieuwjaarsdag te bepalen, in handen van dien commanderenden officier afleggen de verklaring, dat zij, zoo veel zij weten, zich hebben gedragen naar den inhoud der twee voorgaande artikelen.

Art. 311.

Zij mogen hunnen post niet uitoefenen in zaken, waarin als beschuldigden betrokken worden personen, die hun bestaan in den zesden of naderen graad van bloedverwantschap, tegenwoordige of voormalige zwagerschap, voorbehoudens hunne voordragt, om, in bijzondere gevallen, van de waarneming eener zaak te mogen worden verschoond wegens personen, daarin op eenigerlei wijze betrokken.

Art. 312.

In zoodanige gevallen zal zulks gebragt worden ter kennisse van het Hoog Militair Geregtshof, hetwelk daaromtrent zal disponeren naar behooren.

Art. 313.

Zij zullen de vergaderingen van den krijgsraad bijwonen en in dezelve de gevorderde opheldering geven, ten ware door den krijgsraad, om bijzondere daartoe dienende redenen, anders mogt worden verstaan.

Art. 314.

Het zal hun niet vrijstaan, zich in de deliberatiën te mengen, veel minder aan dezelve eene wending te mogen geven, maar zij zullen zich bepalen tot het uitbrengen van hunne gedachten of gevoelens, in zooverre dit van hen zal worden gevorderd of verlangd.

Art. 315.

Zij zullen op eigen gezag niet mogen openbaren hetgeen geheim behoort te blijven, bijzonder ook niet hetgeen hun in de informatiën zal voorkomen ten laste van deze of gene personen, immers niet anders of verder dan hun pligt vereischen zal.

Art. 316.

Zij zullen inquireren op zoodanige misdrijven, als door de

militairen, tot hun arrondissement of district behoorende, mogen worden begaan en ter cognitie van de krijgsraden behooren; voorts die misdrijven vervolgen, zonder zulks na te laten om gunst of ongunst, om lief of leed, of om welke oorzaak het zoude mogen wezen.

Art. 317.

Ingevalle hun eenig misdrijf ambtshalve mogt worden aangebragt of bekend gemaakt, waarover de krijgsraad geene erkentenis heeft, zullen zij onverwijld daarvan kennis geven daar en zoo het behoort, ten einde desaangaande geprocedeerd of gehandeld worde naar bevinding.

Art. 318.

Zij zullen alle procedures aanvangen voor de krijgsraden, dezelven vervolgen en zoo verre brengen, dat, in den naam van den Souvereinen Vorst, daarin kan worden regt gesproken.

Art. 319.

In het voeren dezer procedures zullen zij zich gedragen naar hetgeen ten dien opzigte bij de militaire wetten is vastgesteld.

Art. 320.

Zij zullen telkens, wanneer officieren-commissarissen tot het nemen van informatiën of eene krijgsraads-vergadering wordt vereischt, daartoe, daags te voren, aan den commanderenden officier verzoek doen.

Art. 321.

Alle procedures zullen door hen met zooveel spoed voortgezet en ten einde gebragt worden, als de omslagtigheid der zaak maar eenigzins gedoogt, en zullen zij bijzonder gehouden zijn, zonder eenig verzuim, de termijnen naar te komen, welke ten dien einde bij de wet zijn voorgeschreven.

Art. 322.

Wegens het verzuim, hetwelk door hen door het niet zorgvuldig nakomen der voorschrevene termijnen mogt worden gepleegd, zullen zij, naar exigentie van zaken, door het Hoog Militair Geregtshof worden gecorrigeerd, gelijk ook de advocaat-fiscaal bij hetzelve hof de bevoegdheid zal hebben om, de zaken daartoe gedisponeerd zijnde, tegen hen wegens verzuim of excessen in officio eene provisie van justitie bij het gemelde geregtshof te verzoeken.

Art. 323.

Zij zullen alle autorisatiën, welke hen ambtshalve betreffen, met de meeste promptitude ter executie leggen.

Art. 324.

Zij zullen wijders mede de krijgsraden in derzelver deliberatiën adsisteren en daarbij de functiën van secretaris waarnemen, tot dat einde alle notulen van het verhandelde in die vergaderingen en besognes houden, de vonnissen, de missives en verdere stukken ontwerpen en wijders al datgeen verrigten, wat een secretaris of minister bij een collegie van justitie verpligt is te doen.

Art. 325.

Zij zullen onder het raadplegen de adviesen en stemmen met de meeste naauwkeurigheid opteekenen, zooveel mogelijk met bijvoeging der redenen, waarmede die bekleed worden, ten einde des te beter de conclusie zal kunnen worden opgemaakt.

Art. 226.

Zoo wanneer eene zaak in appel aan het Hoog Militair Geregtshof wordt overgebragt, zullen geene extracten van het verhandelde in den krijgsraad, waardoor van de uitgebragte adviesen en stemmen der leden van den krijgsraad zoude blijken, bij de stukken van het proces worden gevoegd, althans niet op den inventaris worden gebragt, zoodat ze als een gedeelte der processale stukken zouden kunnen worden aangemerkt.

Art. 327.

Zij zullen de geëxtendeerde notulen, vonnissen, missives en andere stukken zonder verwijl ter resumtie en approbatie of alteratie in de vergadering voorbrengen, en wel inzonderheid met betrekking tot de notulen in acht nemen, dat die telkens in de eerstvolgende zitting van den krijgsraad moeten geresumeerd worden.

Art. 328.

Zij zullen zorg dragen, dat de voorgemelde stukken vervolgens in orde geschreven en, na door hen ter ordonnantie van den krijgsraad te zijn geteekend, door den president van den krijgsraad geparapheerd en promptelijk geëxpedieerd worden.

Art. 329.

Zij zullen een notulenboek of boek der deliberatiën, een register van gewijsden en een register der uitgaande brieven houden, alle met behoorlijke bladwijzers voorzien; voorts nog zoodanige andere registers als dienstig zullen bevonden worden.

Art. 330.

Zij zullen geene extracten uit de deliberatiën of vonnissen of andere stukken mogen teekenen of uitgeven, dan nadat dezelve door den krijgsraad zullen zijn goedgekeurd; edoch zullen zij de stukken altijd zelven teekenen, vóór en aleer die aan den president om te parapheren worden behandigd.

Art. 331.

Zij zullen de stiptste geheimhouding in acht nemen omtrent de adviesen der leden en het verhandelde in den krijgsraad of bij commissarissen.

Art. 332.

Zij zullen alle commissiën, uit den krijgsraad gedecerneerd, adsisteren en bij de inspectiën, verhooren van getuigen of beschuldigden, alsmede bij de besognes, daaruit voortspruitende, tegenwoordig zijn.

Art. 333.

Zij zullen zich eindelijk en over het algemeen gedragen naar het Militair Wetboek, voor zooverre hetzelve op hunne ambtsverrigtingen eenigzins toepasselijk is.

VIJFDE TITEL.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de provoosten-geweldigen bij de landmagt.

Art. 334.

De provoosten-geweldigen zullen, in de uitoefening hunner functiën, zich gedragen naar de navolgende bepalingen.

Art. 335.

Zij zullen verder nakomen zoodanige orders en instructiën, als hun door of van wege het Departement van Oorlog, het Hoog Militair Geregtshof, de commanderende generaals of officieren in de arrondissementen of districten, de krijgsraden en de auditeurs-militair bij dezelven en door de commanderende officieren der garnizoenen, waartoe zij behooren, meer bijzonder zullen gegeven worden.

Art. 336.

Zij zullen zich niet buiten hunne garnizoensplaatsen mogen begeven, tenzij met permissie en voorkennis van den commanderenden officier in het arrondissement of district, waaronder zij

behooren, mitsgaders, na daarvan den auditeur-militair, in dat arrondissement fungerende, te hebben verwittigd, en zulks alsdan nog niet langer dan den tijd van eene maand, tenzij daartoe een langer verlof door het Hoog Militair Geregtshof expresselijk mogt wezen verleend.

Art. 337.

Zij zullen in het provoosthuis, voor hen gedespiceerd, moeten wonen en zorg dragen, dat alle de sloten en grendels van de deuren en vensters van het provoosthuis altijd in eenen goeden staat van sluiting zijn.

Art. 338.

Zij zullen alle mogelijke zorg dragen voor de goede bewaring der gearresteerden en zorgen, dat de boeijen en derzelver sloten altijd in zoodanigen staat zijn, dat dezelve behoorlijk kunnen worden gebruikt.

Art. 339.

De geweldige provoosten zullen het provoosthuis behoorlijk doen reinigen en doen schoonhouden, in het bijzonder mede zoodanige vertrekken of plaatsen, waarin eenige gearresteerden bewaard worden, zooals ook de heimelijke gemakken.

Art. 340.

Zij zullen de vertrekken en bewaarplaatsen in het provoosthuis gestadig doen luchten, zooveel de goede bewaring der gearresteerden dit gedoogt.

Art. 341.

Zij zullen behoorlijk moeten doen schoonhouden de tafels, stoelen en alles wat verder tot gerief en gebruik van den krijgsraad of van de gearresteerden in het provoosthuis is geplaatst, gelijk zij mede zullen zorg dragen, dat geene van de voormelde goederen wegraken, maar dat alle dezelve, volgens eenen daarvan te formeren inventaris, aan derzelver opvolgers zullen kunnen overgegeven worden; zullende zij anderzins bij het verlaten van hunne posten of, bij overlijden, hunne erfgenamen verpligt zijn het mankerende te vergoeden.

Art. 342.

Zoodra er aan het provoosthuis of aan de sloten en grendels van deuren of vensters, of aan de boeijen voor de gearresteerden, of aan andere goederen, die in het provoosthuis zijn, iets gebroken of beschadigd is, zal de geweldige provoost gehouden zijn daarvan aanstonds kennis te geven aan den commanderenden generaal of officier van het arrondissement of district en den auditeur-militair, zoo het provoosthuis zich bevindt in de residentie van den auditeur-militair, doch anderzins aan den commanderenden officier van het garnizoen, ten einde order worde gesteld tot reparatie van hetgeen tot secure bewaring vereischt wordt en geen uitstel lijden kan, en van het overige kennis worden gegeven aan het Departement van Oorlog, opdat hetzelve worde hersteld en daarin naar omstandigheden voorzien.

Art. 343.

De geweldige provoost zal alle mogelijke zorg dragen voor de bewaring der personen, die, op order van het Departement van Oorlog, het Hoog Militair Geregtshof, den commanderenden generaal of officier in het arrondissement, den krijgsraad, den auditeur-militair of ook door den commanderenden officier van het garnizoen, in het provoosthuis zullen geplaatst worden, en ten dien einde zal hij gebruik mogen maken van de adsistentie van een onder-officier en van den schildwacht, die voor het provoosthuis geposteerd is, zoo bij het openen van de deuren der vertrekken, alwaar gearresteerden zijn, als bij alle andere gelegenheden, in welke hij derzelver hulp mogt noodig hebben.

Art. 344.

Ingeval een gevangene mogt komen uit te breken of te ontvlugten, zal de provoost-geweldige deswege verantwoordelijk zijn, en indien hij daartoe door onachtzaamheid of kwade trouw gelegenheid mogt hebben gegeven, zal hij, naar exigentie van zaken, worden gestraft.

Art. 345.

Wanneer iemand in het provoosthuis wordt geplaatst, zal de geweldige provoost denzelven naauwkeurig visiteren en alle scherp en andere voorwerpen of instrumenten, waarmede die persoon aan zich zelven of aan anderen eenig nadeel zoude kunnen toebrengen, tot zich nemen en in bewaring houden.

Art. 346.

De provoosten-geweldigen, die vaste stokkenknechts hebben, zullen moeten zorgen, dat zij daartoe gebruiken bekwame en geschikte personen en dat dezelve bij den commanderenden generaal of officier van het arrondissement of wel in handen van den plaatselijken commandant, eene belofte onder eede afleggen, » dat zij zich in het bewaren en behandelen van de personen, die in het provoosthuis worden gecustodieerd, met alle getrouwheid zullen gedragen en de bevelen, welke hun desaangaande en met opzigt tot al hetgeen de dienst als stokkenknecht betreft, door den provoost-geweldige zullen worden gegeven, met alle naauwkeurigheid en behoorlijk zullen nakomen."

Art. 347.

De geweldige provoost zal zorg dragen, dat de buitendeuren van het provoosthuis niet worden opengelaten, maar zooveel mogelijk gesloten gehouden, alsmede dat de vertrekken en plaatsen, waarin gearresteerden zijn, altijd behoorlijk zijn gesloten en dat de sleutels behoorlijk worden bewaard.

Art. 348.

De geweldigde provoost zal des morgens en des avonds alle de vertrekken en plaatsen, waarin gearresteerden bewaard worden, met alle mogelijke oplettendheid visiteren en bij die gelegenheid, gelijk mede door tusschenbeide en op onverwachte tijden zoodanige visitatie te doen, acht geven, dat de gearresteerden geene gelegenheid bekomen om te ontvlugten of eenige ongeregeldheden te bedrijven. Ten dien einde zal hij niet alleen zorgen, dat de buitendeuren van het provoosthuis behoorlijk alvorens worden gesloten, maar ook gebruik mogen maken van de adsistentie, hiervoren vermeld, of daartoe zoodanige andere of meerdere adsistentie verzoeken als hij noodig oordeelen zal.

Art. 349.

De geweldige provoost zal niemand bij de gearresteerden toelaten en niemand met dezelve laten spreken, dan wanneer daartoe behoorlijk acces door den commanderenden generaal of officier in het arrondissement, den krijgsraad, den auditeur-militair bij denzelven of den commanderenden officier van het garnizoen zal zijn verleend; met dien verstande echter, dat tot zoodanige gearresteerden, wier zaken voor den krijgsraad gebragt zijn, het acces bij uitsluiting door den krijgsraad zelven of door den daarbij fungerenden auditeur-militair zal gegeven worden.

Art. 350.

De provoost-geweldige zal niemand, wie hij ook zij, laten komen in de vertrekken en plaatsen, waar gearresteerden bewaard worden, om hen aldaar te bezoeken of met hen te spreken, tenzij dit uitdrukkelijk bij het geven van acces, in het naast voorgaand artikel vermeld, aan den provoost-geweldige wordt gelast.

Art. 351.

Wanneer iemand, aan wien acces tot een gearresteerde is verleend, in het provoosthuis komt, zal de provoost-geweldige zoodanigen persoon laten gaan in de krijgsraads- of verhoorkamer van het provoosthuis en denzelven zijn zijdgeweer of ander scherp of ook deszelfs stok afvragen, om bij hem provoost-geweldige te worden bewaard, tot dat die persoon weder uit het provoosthuis gaat.

Art. 352.

De geweldige provoost zal vervolgens den gearresteerde, tot

welken acces verleend is, in de krijgsraads- of verhoorkamer brengen en daarna de deur van die kamer toesluiten, mitsgaders in den tusschentijd van het verleend acces of gedurende den tijd, dat daarvan wordt gebruik gemaakt, alle mogelijke oplettendheid in het werk stellen, om den gearresteerde te bewaren.

Art. 353.

De geweldige provoost zal de gearresteerden met alle bescheidenheid behandelen, dezelven naar behooren doen oppassen en ter zijner tijd van al het noodige doen verzorgen, mitsgaders zich in het bijzonder stiptelijk gedragen naar de orders, welke hem met opzigt tot de wijze, op welke een gearresteerde moet worden bewaard, mogten gegeven worden, en speciaal niemand mogen buitengewoon sluiten, zonder daartoe eene behoorlijke order bekomen te hebben.

Art. 354.

De geweldige provoost zal geene gesprekken met de gearresteerden houden, dan voor zooveel hunne behoeften en hun gedrag in het provoosthuis betreft, en verder zorg dragen, dat geene gesprekken door iemand van zijne huisgenooten of door zijnen stokkenknecht met de gearresteerden gehouden worden.

Art. 355.

De geweldige provoost zal zorgen, dat de gearresteerden zich in behoorlijke stilte houden en in alle ordentelijkheid gedragen.

Art. 356.

De geweldige provoost zal de goederen, kleederen, spijzen en dranken, welke voor gearresteerden aan het provoosthuis worden besteld of gebragt, naauwkeurig visiteren en de briefjes of andere zaken, welke daarin door hem gevonden worden, aanstonds, indien de gearresteerde, aan wien dezelve zijn geadresseerd, bij den krijgsraad wordt te regt gesteld, aan den auditeur-militair bezorgen en anderzins aan den commanderenden officier van het garnizoen; voorts zoodanige goederen, kleederen, spijzen of dranken aan den gearresteerde niet mogen geven of ter hand stellen, zonder de uitdrukkelijke permissie van den voormelden auditeur-militair of commanderenden officier, waaraan het behoort.

Art. 357.

Alle brieven, aan gearresteerden geadresseerd, zal de provoost-geweldige ongeopend aan den auditeur-militair, bij den krijgsraad fungerende, of aan den commanderenden officier van het garnizoen, zoo de gearresteerde niet bij den krijgsraad te regt gesteld wordt, ter hand stellen en niet toelaten, dat de gearresteerden eenige boodschappen laten doen of eenige brieven schrijven, buiten kennis en toestemming van denzelven auditeur-militair of commanderenden officier, aan wien het behoort.

Art. 358.

De geweldige provoost zal verpligt zijn, om, wanneer iemand bij hem in het provoosthuis wordt gebragt, daarvan ten eerste, en uiterlijk, zoo dit des nachts gebeurt, den volgenden morgen in geschrift rapport te doen aan den commanderenden generaal of officier van het arrondissement, den commanderenden officier van het garnizoen en den auditeur-militair, welk rapport behelzen zal eene opgave der namen en toenamen van den ingebragten persoon, zijne charge of qualiteit, het regiment of korps en de compagnie, waartoe hij behoort, van waar en op wiens order de gearresteerde ingebragt is, en den dag, op welken hij in het provoosthuis gekomen is.

Art. 359.

Des maandags van elke week en, in zoo verre de verzending zulks niet geregeld zoude mogen toelaten, op eenigen anderen dag der week zullen de provoosten-geweldigen aan den commanderenden generaal of officier van het arrondissement of district, den commanderenden officier van het garnizoen en den auditeur-militair van het arrondissement of district inzenden een schriftelijk rapport, bevattende de namen en toenamen der gearresteerden, de dagen op welke dezelve in het provoosthuis zijn geplaatst, wanneer dezelve verhoord zijn, of, ingevalle zij wegens eenige fout tegen de discipline zijn in arrest gesteld, voor hoe lang en op welke voet of wijze dit arrest geordonneerd zij.

Art. 360.

Wanneer er iets buitengewoons in het provoosthuis mogt voorvallen, zal de provoost-geweldige, zoo het in de residentie van den krijgsraad is, daarvan aanstonds rapport doen aan den commanderenden generaal of officier van het arrondissement en aan den auditeur-militair, zoo het in de hoofdplaats is, waar zich het hoofdkwartier en de auditeur-militair bevindt, doch anderzins aan den commanderenden officier van het garnizoen.

Art. 361.

Behalve zoodanige spijs en drank, welke tot verkwikking der gearresteerden van buiten zal mogen gegeven worden, zal het gewoon eten en drinken aan de gearresteerden uit hunne woningen of kwartieren niet mogen worden gezonden, maar zal de geweldige provoost in alle gevallen het noodige voedsel voor het bepaald kostgeld aan de gearresteerden moeten verzorgen.

Art. 362.

Met opzigt tot het voedsel en de behandeling van zoodanige gearresteerden, als tot hunne straf in het provoosthuis worden geplaatst, zal de provoost-geweldige zich stiptelijk hebben te gedragen volgens de orders, welke hem daaromtrent door de daartoe bevoegde autoriteit worden gegeven.

Art. 363.

De provoost-geweldige zal de gearresteerden, die bij hem worden ingebragt, overeenkomstig derzelver rangen en de kostpenningen, die hij voor derzelver bewaring geniet, moeten voorzien van behoorlijke warme spijs en van goed bier, alsmede van thee of koffij met melk, ten minste eens daags, en des morgens en des avonds van een boterham, zonder dat de geweldige provoost in eenig geval zal vermogen aan de gearresteerden, die alleenlijk ter bewaring in het provoosthuis gesteld zijn, slechts brood en water tot hun voedsel te geven.

Art. 364.

De geweldige provoost zal het linnen der gearresteerden behoorlijk doen bewasschen, en zulks zonder dat hij zal vermogen daarvoor afzonderlijk iets ten laste van de gearresteerden of van den lande te declareren, maar gehouden zijn, dit te verzorgen voor het kostgeld, hetwelk voor de gearresteerden betaald wordt.

At. 365.

De geweldige provoost zal gedurende de maanden November, December, Januarij, Februarij en zelfs ook Maart, naarmate van de koude, zooveel mogelijk en zoo als zonder vrees voor ongemakken van brand zal kunnen geschieden, moeten zorgen voor behoorlijke verwarming van de gearresteerden, hetzij door het stoken van kagchels, hetzij door het toedienen van zakken met heet zand of waterflesschen met heet water aan diegenen, welke geplaatst zijn in de vertrekken, waarin geen kagchels kunnen worden gestookt; en zal de provoost-geweldige hieromtrent te werk gaan met overleg van den auditeur-militair en den commanderenden officier van het garnizoen, of wel met den laatstgemelden alleen, zoo er geen auditeur-militair daar ter plaatse aanwezig is; vooral zal de provoost-geweldige zorg dragen, dat de kagchels niet onmatig worden gestookt, zoodat daardoor brand in het provoosthuis zou kunnen ontstaan, waaromtrent de geweldige provoost verantwoordelijk zijn zal en, ingevalle van onachtzaamheid, naar exigentie van zaken zal worden gestraft.

Art. 366.

Desgelijks zal de provoost-geweldige in de vertrekken, waarin een of meer gearresteerden ter bewaring zijn geplaatst, van den 1sten October tot den 1sten April des avonds, wanneer het donker wordt, door het aansteken van een lamp, aan den gearresteerde het noodig licht verzorgen, welke lamp ten negen ure wederom zal moeten worden uitgedaan.

Art. 367.

De geweldige provoost zal den gearresteerde ook moeten voorzien van het noodig stroo ter ligging, hetwelk tweemaal in de week zal moeten worden ververscht, en van den 1sten October tot den 1sten April mede van een deken.

Art. 368.

Aan de gearresteerden, die op zestien stuivers daags en daarboven in het provoosthuis zijn geplaatst, zal de provoost-geweldige, boven de kost en drank als voren, moeten bezorgen een apart vertrek en een goed bed met zijn toebehooren, zonder daarvoor iets afzonderlijk te mogen rekenen.

Art. 369.

Aan de gearresteerden, die op minder dan zestien stuivers daags in het provoosthuis zijn geplaatst, zal de provoost-geweldige een bed met zijn toebehooren mogen geven, indien zij zulks begeeren, waarvoor zoodanige gearresteerden alsdan promptelijk aan den provoost-geweldige zullen moeten betalen twee stuivers voor elken nacht, doch zal daarvoor aan den provoost-geweldige uit 's lands kas nooit iets worden goedgedaan, tenzij alleen in cas van ziekte of om dergelijke oorzaak, wanneer de provoost-geweldige het beddegoed mogt hebben geleverd op eene schriftelijke order van den commanderenden generaal of officier, den commanderenden officier van het garnizoen of van den auditeur-militair, naar gelang hetzelve in de hoofdplaats van het arrondissement, dan wel in eene andere garnizoensplaats voorvalt, in welke gevallen de gemelde twee stuivers aan hem provoost in zijne declaratiën zullen worden geleden, mits daarbij de schriftelijke orders overleggende.

Art. 370.

Indien een gearresteerd onder-officier of militair van minderen rang kleederen mogt noodig hebben en de zoodanige gedurende het arrest bij zijn regiment of korps gevoerd wordt, zal de provoost-geweldige daarvan aanstonds moeten kennis geven aan den chef of de administratie van dat regiment of korps, door welke alsdan daaromtrent naar behooren zal worden voorzien.

Art. 371.

Indien een gearresteerde, die tot geen korps behoort of bij geen regiment of korps gevoerd wordt, kleederen of eenige goederen noodig heeft en onvermogend is om zich zelven daarvan te voorzien, zal de provoost-geweldige daarvan kennis geven aan het Departement van Oorlog en daartoe de noodige aanvrage doen.

Art. 372.

Zoo een gearresteerde ziek wordt, zal de provoost-geweldige daarvan rapport doen aan den commanderenden generaal of officier van het arrondissement of wel aan den commanderenden officier van het garnizoen, mitsgaders aan den auditeur-militair, bijaldien dezelve voor een krijgsraad te regt gesteld wordt, en zal de provoost-geweldige vervolgens den gearresteerde behandelen en van spijzen, dranken, ligging, vuur en licht voorzien, op zoodanige wijze als aan hem provoost-geweldige op eene schriftelijke aanvrage door den chirurgijn-majoor zal worden opgegeven, en zullen de buitengewone kosten, die de provoost-geweldige deswege zal doen, aan hem uit de kas van het land worden goedgedaan, indien de zieke gearresteerde is een onder-officier of militair van minderen rang of ook indien de gearresteerde onvermogend is, om die kosten zelve te voldoen, mits van dat onvermogen op dezelfde wijze blijke, als hiervoren bepaald is, en die schriftelijke aanvraag, ingeval de zieke voor den krijgsraad wordt of is te regt gesteld, door den auditeur-militair bij denzelven en anderzins door den commanderenden officier van het garnizoen geviseerd, met de daartoe dienende quitantiën, overgelegd worde.

Art. 373.

Indien aan een gearresteerde de dood is aangezegd, zal de provoost-geweldige denzelven door een of twee stokkenknechts moeten doen bewaken en aan dien gearresteerde mogen geven zoodanige spijzen en dranken als dezelve verkiezen zal en door den krijgsraad of den auditeur bij eene schriftelijke permissie zullen worden toegestaan, welke kosten aan den geweldigen provoost, boven het gewoon kostgeld, uit 's lands kas zullen worden goedgedaan, indien de veroordeelde gearresteerde is een onder-officier of militair van minderen rang of ook onmagtig is om die kosten zelve te voldoen, mits dat van dit onvermogen op de voorschreven wijze kome te blijken.

Art. 374.

Wanneer een gearresteerde in het provoosthuis komt te overlijden, zal, zoo hij in de residentie van den auditeur-militair alzoo overlijdt en door dezen tegen hem wordt geprocedeerd, door denzelven auditeur-militair, onder approbatie van den commanderenden generaal of officier van het arrondissement, doch anderzins door den commanderenden officier van het garnizoen order op deszelfs begrafenis gesteld worden; en zulks ingevalle de kosten der begrafenis noch door de naastbestaanden van den overledene, noch ook uit de nalatenschap van den gearresteerde betaald of gevonden worden, op de minst kostbaarste wijze; zullende de uitgaven deswege aan den provoost-geweldige worden geleden op zijne declaratie, mits door een declaratoir, als voormeld, van het onvermogen constere en de order daartoe, benevens de quitantie, zooveel mogelijk, bij die declaratie worde overgelegd.

Art. 375.

De geweldige provoosten in de plaatsen, waar de krijgsraden worden gehouden, zullen, voor de officieren-commissarissen ter informatie gecommandeerd, de krijgsraadsvergaderingen en den auditeur-militair dienen als deurwaarders of exploicteurs en als zoodanigen de hun gegeven bevelen behoorlijk uitvoeren; zij zullen de vergaderingen van officieren-commissarissen en van de krijgsraden behoorlijk opwachten en de gearresteerden binnen brengen, bij de pronuntiatiën der vonnissen adsisteren en alle recherches, indagingen, publicatiën, affixien, insinuatiën en wat meer van dien aard zij, doen zonder deswege iets ten laste van den lande te mogen declareren dan de gedane uitschotten.

Art. 376.

Hetzelfde, als in het vorenstaande artikel is vermeld, zal door de provoosten-geweldigen in de andere steden en plaatsen moeten worden verrigt, in zooverre dit zoude mogen worden vereischt.

Art. 377.

De geweldige provoosten zullen derhalve ook gehouden zijn te zorgen, dat de kamers of vertrekken, voor de vergaderingen ingerigt of beschikt, in behoorlijke orde zijn en de krijgsraden en officieren-commissarissen van het noodig vuur en licht, gelijk mede van papier, pennen en inkt voorzien worden.

Art. 378.

Behalve het vast tractement zal de provoost-geweldige ieder half jaar, in de maanden Januarij en Julij, behoorlijke declaratiën ingeven van al zulke kosten als hij vermag ten laste van den lande te brengen; en zal de provoost-geweldige bovendien, ingeval hij buitengewone voorschotten te doen heeft, zich bij request mogen adresseren om eenige penningen ter goeder rekening te bekomen, mits uitdrukkende waarvoor hij de gevraagde som noodig heeft.

Art. 379.

De provoost-geweldige zal aan zijne declaratie moeten hechten zoodanige schriftelijke orders, blijken en bescheiden, uit hoofde van welke hij eenige posten op zijne declaratie heeft gebragt, en zulks zoodanig als dezelve orders, blijken en bescheiden bij deze instructie zijn voorgeschreven; en zullen zoodanige posten anderzins aan hem, op zijne declaratie, niet worden gevalideerd.

Art. 380.

Onder die declaratie zal moeten zijn gesteld een declaratoir van den provoost-geweldige op den eed, bij den aanvang zijner bediening gedaan, houdende: » dat hij dezelve heeft ingerigt ingevolge het voorschrift van deze instructie, en in het bijzonder dat hij geen kostgeld in dezelve heeft gebragt over meerdere dagen dan

de tijd bedraagt, gedurende welken de daarbij vermelde personen bij hem provoost-geweldige zijn gearresteerd geweest, en dat hetgeen daarin voor voorschotten is uitgetrokken, alzoo werkelijk door hem is betaald geworden;" en zal die declaratie daarenboven nog moeten zijn gesterkt door een declaratoir van den auditeur-militair of van den commanderenden officier, aan wien zulks behoort, en naar mate de gearresteerden *al* dan *niet* voor een krijgsraad moeten worden of reeds zijn te regt gesteld, welk declaratoir zal moeten inhouden: » dat de tijd van het arrest der onderscheidene gearresteerden daarbij juist is opgegeven, alsmede dat de posten, op die declaratie gevonden wordende, naar behooren en, volgens deze instructie, zijn ingebragt en zijns wetens aan den provoost-geweldige niet zijn betaald geworden, en eindelijk dat, zoowel de buitengewone onkosten met zijn overleg zijn gemaakt, als met opzigt tot de gedane verschotten zooveel mogelijk de meeste bezuiniging is in acht genomen."

Art. 381.

De provoosten-geweldigen, welke een of meer vaste stokkenknechts hebben, zullen daarvoor jaarlijks mogen inbrengen voor iederen stokkenknecht eene somma van *vijftig* gulden, mits telkens bij dien post, op den eed bij den aanvang hunner bediening gedaan, declarerende, dat zij, over den tijd, gedurende welken die stokkenknecht is ingebragt of die stokkenknechts zijn ingebragt, dezelve gehouden hebben.

Art. 382.

De provoost-geweldige zal voor het behoorlijk doen reinigen en schoonhouden van het provoosthuis, mitsgaders voor het opwachten der vergaderingen, het bezorgen van vuur en licht, papier, pennen en inkt, jaarlijks mogen inbrengen, ten laste van den lande, eene somma van *zestig* gulden eens.

Art. 383.

De provoosten-geweldigen zullen de kostpenningen van de gearresteerden moeten invorderen, en ingevalle zij geene betaling van hen kunnen bekomen, daarvan aanstonds kennis geven aan den auditeur-militair of den commanderenden officier, naarmate de gearresteerde voor den krijgsraad wordt teregt gesteld of slechts wegens eenige fout tegen de discipline in arrest is, ten einde zorg worde gedragen, dat de betaling uit de tractementen der gearresteerden geschiede.

Art. 384.

Wanneer een onderofficier of militair van minderen rang uit zijn arrest wordt ontslagen, om wederom bij het korps of regiment, waartoe hij behoort, te gaan dienen, zoo zal aan hem door den provoost-geweldige worden ter hand gesteld eene leening of ook meerdere leeningen, naar mate door den commanderenden generaal of officier van het arrondissement, den commanderenden officier van het garnizoen of den auditeur-militair zal worden noodig geoordeeld, om denzelven te strekken tot reisgeld naar de plaats, waar zich zijn regiment, korps of compagnie bevindt, welk uitschot aan den provoost-geweldige door ofte van wege hetzelve regiment of korps zal worden gerestitueerd.

Art. 385.

Ingeval een gearresteerde onderofficier of militair van minderen rang, die tot geen regiment of korps behoort, of ook een gearresteerde, die niet weder gaat dienen, uit het arrest ontslagen wordt, zal de provoost-geweldige in zijne declaratie mogen brengen het reisgeld, hetwelk hem door den krijgsraad of den auditeur-militair, zoo de zaak van den gearresteerde bij regterlijke uitspraak is afgedaan, of anderzins door den commanderenden officier van het garnizoen, door eene schriftelijke order, bij die declaratie over te leggen, zal zijn gelast te geven, hetgeen echter nooit de som van vier gulden zal mogen te boven gaan en in het geheel geen plaats zal hebben, wanneer zoodanige onderofficier of militair van minderen rang wordt geconfineerd.

Art. 386.

Indien een gearresteerde, welke in het provoosthuis is geplaatst, meerder mogt willen verteren dan hetgeen hem redelijkerwijze toekomt en door den provoost-geweldige behoort te worden verstrekt, zoo zal de provoost-geweldige zoodanigen gearresteerde daaromtrent, tegen prompte betaling, mogen gerieven, doch zal aan den provoost-geweldige deswegens nooit iets op zijne declaratie geleden worden; met dien verstande echter, dat zulks niet zal mogen plaats hebben omtrent al zulke gearresteerden, die op water en brood zitten, als aan welke de provoost-geweldige geen ander voedsel zal mogen geven zonder permissie van den krijgsraad, den auditeur-militair, den commanderenden officier van het garnizoen of van dengene, die daartoe de bevoegdheid hebben zal.

Art. 387.

De provoost-geweldige zal geenen gearresteerde na de afdoening zijner zaak langer in arrest mogen houden, uithoofde van eenige kosten, verteringen en soortgelijke uitgaven, door den provoost-geweldige buitengewoon voor den gearresteerde gedaan en aan hem van den gearresteerde overzulks competerende.

Art. 388.

De provoost-geweldige zal in zijne declaratie ten laste van den lande mogen brengen hetgeen hij op eene schriftelijke order van den auditeur-militair of den commanderenden officier zal hebben betaald wegens het begraven enz. van het lijk van een gearresteerde, die in het provoosthuis gestorven is, ingeval deze kosten niet uit de tractementen of nalatenschap van den overledene kunnen gevonden worden; doch zal de provoost-geweldige gehouden zijn de schriftelijke orders, daartoe dienende, met eene specifieke opgave der begrafeniskosten en daartoe behoorende quitantie, mitsgaders een declaratoir, ten blijke dat die niet uit de tractementen of nalatenschap van den overleden gearresteerde hebben kunnen gevonden worden, bij zijne declaratie over te leggen.

Art. 389.

De geweldige provoost zal gehouden zijn te betalen en in zijne declaratie ten laste van den lande mogen brengen alle zoodanige onvermijdelijke kosten, als betrekkelijk de administratie der justitie aan hem door den commanderenden officier, den benoemden krijgsraad of den auditeur-militair zullen worden geordonneerd, mits die schriftelijke order en quitantiën van de gedane betalingen bij zijne declaratie overleggende.

Art. 390.

De provoosten-geweldigen zullen in het doen van hunne rapporten en het vragen van orders, bij deze Instructie voorkomende, in het oog houden, dat dezelve in het algemeen behooren te zijn gerigt aan den kommandant, op wiens order een gearresteerde in arrest gebragt is, mitsgaders aan den kommandant van het garnizoen; doch dat, zoodra de informatiën zijn begonnen, die rapporten moeten worden gedaan en die orders moeten worden gevraagd bij den commanderenden officier, welke de informatiën geordonneerd heeft, mitsgaders den auditeur-militair, zoo die daar ter plaatse resideert.

Art. 391.

Eindelijk zullen de provoosten-geweldigen, derzelver huisvrouwen, kinderen, stokkenknechts en verdere huisgenooten niet vermogen te genieten of te ontvangen eenige geschenken, giften of gaven, noch van de gearresteerden, noch van iemand anders van hunnentwege, directelijk of indirectelijk, ook zelf niet, wanneer dezelve gearresteerden reeds ontslagen of vertrokken zullen zijn, op poene van, naar exigentie van zaken, te worden gestraft.

Art. 392.

De Vorst zal nader, op eene voordragt van het Hoog Militair Geregtshof, het tarief vaststellen, waarnaar de provoosten-geweldigen zullen vermogen te declareren.

ZESDE TITEL.

Eed voor den president en leden van den krijgsraad, de auditeurs-militair en provoosten-geweldigen.

Art. 393.

De president en leden der krijgsraden, de auditeurs-militair

en provoosten-geweldigen zullen respectivelijk, vóór het nemen van zitting en het aanvaarden hunner functiën, afleggen de navolgende eeden.

Art. 394.

Eed voor den president en leden van een krijgsraad.

» Ik beloof en zweer, dat ik mijn post als lid (president) van den krijgsraad ter goeder trouw, met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik mij in de zaak, bij den krijgsraad voorkomende, zal gedragen met alle opregtheid, eerlijkheid en onzijdigheid, zonder daarin aan de partijen toe te dragen eenige gunst of ongunst en zonder mij daarvan te laten aftrekken door eenige beweegredenen hoegenaamd; en dat ik, zooveel eenigzins in mijn vermogen is, zal in acht nemen en nakomen de voorschriften dezer wet, voor zooverre die op mij als lid (president) van den krijgsraad eenige betrekking hebben."

Art. 395.

De vorenstaande eed wordt bij elke benoeming, vóór het nemen van zitting, afgelegd in handen van den commanderenden generaal of officier, die dezelve heeft geconvoceerd.

Art. 396.

Eed voor de auditeurs-militair.

» Ik beloof en zweer, dat ik mijn ambt als auditeur-militair ter goeder trouw met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik, zoodra eenige misdaden of vermoeden van misdaden, staande ter mijner vervolging als auditeur-militair, tot mijne kennis zijn gekomen, daarvan zonder uitstel en zooveel mogelijk de regte waarheid zal trachten op te sporen en doen hetgeen mijn ambt vereischen zal; dat ik daarin zal te werk gaan met alle opregtheid, eerlijkheid en onzijdigheid, zonder den schuldige of zijne vrienden of begunstigers te ontzien en zonder den onschuldige te kwellen; en dat ik in mijne betrekking als secretaris ter goeder trouw met alle vlijt en naarstigheid zal te werk gaan; dat ik getrouwelijk en met alle opregtheid zal aanteekenen, opmaken en te boek stellen, mitsgaders expediëren al wat mij bij den krijgsraad zal belast worden; dat ik de registers en andere acten, welke tot mijn toevoorzigt behooren, zorgvuldig zal bewaren; dat ik niet zal openbaren de gevoelens van de leden van den krijgsraad of van officieren-commissarisssen, noch ook hetgeen in de informatiën zoude mogen voorkomen, of iets anders, hetgeen geheim zoude moeten blijven; en dat ik voorts in mijne beide voorschreven betrekkingen, zooveel eenigzins in mijn vermogen is, getrouwelijk zal in acht nemen en nakomen de voorschriften dezer wet, voor zooverre die mij in mijne qualiteit eenigermate betreffen."

Art. 397.

Eed voor de provoosten-geweldigen.

» Ik beloof en zweer, dat ik mijn ambt als provoost-geweldige met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat ik omtrent de gevangenen en geconfineerden, welke aan mijne bewaring worden toevertrouwd, alle oplettendheid zal aanwenden, de plaatsen en vertrekken, waarin die zich bevinden, naauwkeurig visiteren en te dien opzigte al datgene verrigten zal, wat, volgens de regelen van voorzigtigheid, wordt gevorderd; dat ik daarbij nooit uit het oog zal verliezen, dat de gevangenis alleen is ingerigt om van de personen der gevangenen verzekerd te zijn, en mij mitsdien zorgvuldig onthouden zal van alle harde behandeling; dat ik inzonderheid aan de gevangenen en geconfineerden al datgene, zoo in de verzorging van spijs, drank en andere noodwendigheden, zal doen geworden hetgeen de wet vordert; dat ik de orders, welke mij worden gegeven, behoorlijk zal achtervolgen en nakomen en mij wijders in allen opzigte gedragen, zooals mij bij deze wet en mijne bijzondere instructie is voorgeschreven.

De heer **Slicher**, lid dezer Vergadering, stelt voor, om uit kracht van het regt, den Staten-Generaal bij art. 69 der Grondwet toegekend, namens deze Vergadering aan den Souvereinen Vorst eene voordragt te doen, met eerbiedig verzoek, dat het Hoogstdenzelve behage de vereischte orders te geven, om zich een geschikt ontwerp te doen voorleggen, ten einde, naar Hoogstdeszelfs goedvinden en beste convenientie, immers vooral een winterverblijf met allen spoed in gereedheid te doen brengen, en dat tot verzekering der prompte betaling van zoodanig gebouw de globale begrooting op het budget voor den jare 1815 mag worden gebragt; volgende het voorschreven voorstel hierna geïnsereerd:

EDEL MOGENDE HEEREN!

Daar bij art. 12 van de Grondwet voor de Vereenigde Nederlanden uitdrukkelijk is bepaald, dat voor den Souvereinen Vorst een behoorlijk zomer- en winterverblijf in gereedheid gebragt en onderhouden zal worden, en er tot hiertoe, zooveel mij bekend is, geene aanstalte daartoe gemaakt is, zoo zij het mij vergund U Edel Mogenden in consideratie te mogen geven, of het niet te wenschen ware, dat te dien opzigte aan het gemanifesteerd verlangen der Natie mogt worden voldaan en diensvolgens dit zoo belangrijk point met den meesten spoed in werking worde gebragt; terwijl het mij ten hoogste onvoegzaam voorkomt, dat Wij den zoo dierbaren als geëerbiedigden Souverein een langer tijd in het midden onzer zien zouden, zonder in het bezit te zijn van een met Zijne hooge waardigheid overeenkomend paleis tot Hoogstdeszelfs verblijf.

En het is uit dien hoofde, dat ik mij verpligt acht, aan U Edel Mogenden te proponeren om, uit kracht van het regt, den Staten-Generaal bij art. 69 der voorschreven Grondwet toegekend, als vertegenwoordigers van het geheele Nederlandsche Volk aan den Souvereinen Vorst eene voordragt te doen, met eerbiedig verzoek, dat het Hoogstdenzelve behage de vereischte orders te geven, om zich een geschikt ontwerp te doen voorleggen, teneinde, naar Hoogstdeszelfs goedvinden en beste convenientie, immers vooral een winterverblijf met allen spoed in gereedheid te doen brengen; en dat tot verzekering der prompte betaling van zoodanig gebouw de globale begrooting van hetzelve op het budget voor den jare 1815 mag worden gebragt.

Ik verzoek, Edel Mogende Heeren, dat dit mijn voorstel, conform art. 12 van het Reglement van Orde voor deze Vergadering, in geschrifte overgelegd en onderteekend, mag worden aangenomen en door den heer President in deliberatie dezer Vergadering gebragt; terwijl wijders, ingevalle hetzelve mogt worden gecompleteerd, ik de vrijheid neme te proponeren om daarvan eene voordragt, conform bovengemeld art. 69, door eene Commissie aan den Souvereinen Vorst te zenden.

15 Julij 1814.

(*was get.*) JAN SLICHER.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven voorstel, ten fine van consideratie en advies, te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.

Waarop de vergadering geadjourneerd is op Dingsdag om twaalf ure.

27STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 19 JULIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: 1°. eene missive van Z. K. H., ten geleide van twee concept-wetten tot vereeniging van Staats-Vlaanderen met Zeeland en tot het bepalen der limiten van de provincie Braband en het vereenigen van Loevestein met Gelderland (conform de voordragt besloten); 2°. eene missive van Z. K. H., ten geleide van eene concept-voordragt tot het verleenen van dispensatie der bepalingen van het Burgerlijk Wetboek omtrent den verkoop van onroerende goederen, aan minderjarigen toebehoorende. — Verslag uitgebragt door de Gedeputeerden van Justitie over de concept-wet tot het daarstellen van verordeningen op de uitoefening der militaire justitie (dienovereenkomstig besloten); benoeming eener Commissie tot overbrenging van het besluit der Vergadering.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Lynden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, Calkoen, Deutz van Assendelft, Huyssen van Kattendyke, van Aylva, Roorda van Eysinga, van Pallandt tot Eerde, van Heerdt tot Eversberg, Alberda van Rensuma, Sweerts de Landas, van Wassenaer Onsenoort en Reigersman.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van den 18den Julij, ten geleide van twee concept-wetten, om *Staats-Vlaanderen aan Zeeland toe te voegen*, en daarentegen *Braband met den Lande van Heusden te vergrooten*, volgende de voorschreven missive en beide concept-wetten hierna geïnsereerd:

EDEL MOGENDE HEEREN!

De grenzen der provincie Braband zijn bij de Grondwet slechts provisioneel bepaald geworden, en naar art. 55 moet derzelver regeling door nadere wetten geschieden.

Het is Ons om verschillende consideratiën dienstig voorgekomen, dat het voormalig *Staats-Vlaanderan* aan *Zeeland* toegevoegd en *Braband* daarentegen met den *Lande van Heusden* en eenige andere stukken vergroot worde.

U Edel Mogenden gelieven van deze consideratiën kennis te nemen, zoodanig als dezelve in de hiernevensgaande concept-wetten zijn uitgedrukt, welke Wij mitsdien aan de bekrachtiging uwer Vergadering onderwerpen.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren! bevelen in Godes heilige bescherming.

's Hage, den 18den Julij 1814.

(*was get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,

(*was get.*) A. R. FALCK.

ONTWERP VAN WET *tot vereeniging van Staats-Vlaanderen met Zeeland.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat zoowel de overeenstemming van zeden en gewoonten als de naauwe betrekkingen van binnenlandschen handel, welke steeds tusschen Staats-Vlaanderen en Zeeland bestonden, en eindelijk het door die bewoners van Staats-Vlaanderen gemanifesteerd verlangen allezins raadzaam maken, die landen met de provincie van Zeeland te vereenigen en onder hetzelfde bestuur te brengen, terwijl zij ook in vroegere tijden, gelijk uit 's lands geschiedenis blijkt en de akte van *committimus* aantoont, meermalen, hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk, onder het beheer der Staten van *Zeeland* of hunne gecommitteerde raden gestaan hebben, en de raad van *Vlaanderen* te voren te *Middelburg* gevestigd was;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen, ingevolge het bepaalde bij art. 55 der Grondwet, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan, bij deze, dat, met alteratie van het bij art. 54 van de Grondwet bepaalde, dat gedeelte der Generaliteits-landen, hetwelk gelegen is op den linker oever van de *Wester-Schelde* en te voren *Staats-Vlaanderen* uitmaakte, zal worden vereenigd met de provincie van *Zeeland* en onder hetzelfde bestuur gebragt.

En zal de tegenwoordige wet in het *Staatsblad* worden geïnsereerd.

Gegeven, enz.

ONTWERP VAN WET *tot het bepalen der limiten van de provincie Braband en het vereenigen van Loevestein met Gelderland.* (2)

WIJ WILLEM ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het voor het belang der ingezetenen en de geregeldheid van het bestuur niet dan schadelijk zijn zoude, dat zoodanige plaatsen en landen, van ouds tot de provincie van *Holland* behoord hebbende, als ten zuiden van het *Hollandsch Diep*, den *Biesbosch* en de *Oude Maas* gelegen zijn, een gedeelte van gemelde provincie uitmaakten, en daarentegen derzelver ligging allereigenaardigst medebrengt, dat zij met de provincie *Braband* en onder hetzelfde bestuur vereenigd worden;

dat ook de heerlijkheid van *Nieuw Vosmaer*, alsmede de polder *Hinkelenoord*, in het voormalig marquisaat van *Bergen op den Zoom* gelegen en van *Zeeland*, waartoe dezelve van ouds behoorden, door de rivier de *Eendragt* afgescheiden, om de moeijelijkheid der communicatie min gevoegelijk tot die provincie zouden worden gebragt;

(1) Met het bovenstaand ontwerp van wet heeft zich de Vergadering terstond vereenigd. De op den 20sten Julij gearresteerde wet komt voor in het *Staatsblad*, n°. 83; *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 172; M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 218.

(2) Met het bovenstaand ontwerp van wet heeft zich de Vergadering terstond vereenigd. De op den 20sten Julij gearresteerde wet komt voor in het *Staatsblad*, n°. 84; de *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 173; M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 219—220.

dat om die zelfde reden de vesting *Loevestein*, gelegen op den westelijken uithoek van den *Bommelerwaard* en van *Holland*, waartoe dezelve van ouds behoorde, door de rivier de *Merwede* gescheiden, behoort gevoegd te worden bij de provincie *Gelderland*;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer lande, krachtens het bepaalde bij art. 55 der Grondwet, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan, bij deze:

Art. 1.

De provincie *Braband* zal tot limietscheiding hebben het *Hollandsch Diep*, den *Biesbosch*, het *Bergsche Veld* en de *Oude Maas*, tot bij *Heusden*, komende dienvolgens alles, wat bezuiden die wateren ligt, aan voornoemde provincie, en loopende vervolgens die limietscheiding van de Oude Maas bij *Heusden*, met insluiting van die stad en het dorp *Beern*, in eene regte lijn op de Maas, tot bij de heerlijkheid *Wel*.

Art. 2.

De polders van *Nieuw Vosmaer*, alsmede de polder *Hinkelenoord*, gelegen op den regter-oever van de *Ooster-Schelde*, zullen insgelijks tot de provincie *Braband* behooren; zullende alzoo de rivier de *Eendragt* de grensscheiding uitmaken tusschen de provinciën van *Braband* en *Zeeland*.

Art. 3.

De vesting *Loevestein* en naburige landen, gelegen op den westelijken uithoek van den *Bommelerwaard*, zal aan de provincie *Gelderland* worden toegevoegd.

Deze wet zal worden geïnsereerd in het *Staatsblad*.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met de voordragt van Z. K. H. te conformeren.
En is deze resolutie zonder resumtie uitgegeven.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van den 18den Julij, ten geleide van eene concept-dispositie op de daarbij gevoegde requeste van Herman Trip, wonende te Groningen, Johan Feuilletau de Bruin, wonende te 's Gravenhage, en Arnoud Jakob de Bordes, wonende te Amsterdam, in qualiteit de twee eerstvermelden als voogden over de minderjarige Hendrika Struik van der Steege, eenig kind van wijlen Philibert Lyphart van der Steege, en laatstgemelde als voogd over Marius Jacobus van der Steege en Geeske van der Steege, minderjarige kinderen van wijlen Jacobus van der Steege, daarbij verzoekende om, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, zekere hofstede en landerijen, onder Amsterdam gelegen, publiek te mogen verkoopen op den voet en de wijze, als zulks vóór het invoeren der Fransche wetten, alhier te lande gebruikelijk was; volgende de voorschreven missive en concept-dispositie hierna geïnsereerd:

EDEL MOGENDE HEEREN!

Aan ons hebben zich, bij requeste, geadresseerd Herman Trip, wonende te Groningen, Johan Feuilletau de Bruin, wonende in 's Gravenhage en Arnoud Jacob de Bordes, wonende te Amsterdam, in qualiteit de twee eerstgemelden als voogden over de minderjarige Hendrika Struik van der Steege, eenig kind van wijlen Philibert Lijphart van der Steege, en laastgemelde als voogd over Marinus Jacobus van der Steege en Geeske van der Steege, minderjarige kinderen van wijlen Jacobus van der Steege; daarbij verzoekende autorisatie, om, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, zekere hofstede en landerijen, onder Amsterdam gelegen, publiek te mogen veilen en verkoopen, op den voet en wijze, als zulks voor het invoeren der Fransche wetten alhier te lande gebruikelijk was.
De omslagtige formaliteiten, welke bij het Fransche Wetboek in publieke verkoopingen van onroerende goederen, aan minderjarigen toebehoorende, zijn voorgeschreven, zijn bij de ondervinding hier te lande gebleken, weinig of geen nut aan te brengen, maar veeleer integendeel, zoo uit hoofde der onkosten, daar uit proflueerende, als uit hoofde van derzelver langwijligheid, schadelijk te zijn voor de belangen der minderjarigen en bovendien van zoodanigen aard, dat dezelve eene aanmerkelijke vertraging in de liquidatie des boedels te weeg brengen; — terwijl het oogmerk dier formaliteiten, de verzekering van het belang der minderjarigen, even goed op eene andere en meer eenvoudige wijze kan worden bereikt.
Deze motiven, bij het hiernevens gevoegd advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden ontwikkeld, hebben ons bewogen, om op het mede hiernevensgaand request aan U Edel Mogenden zoodanig besluit van dispensatie voor te dragen, als insgelijks hiernevens wordt geadresseerd.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Hage, den 18den Julij 1814.

(*was get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Zijne Koninklijke Hoogheid,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*was get.*) A. R. FALCK.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Herman Trip, wonende te Groningen, Johan Feuilletau de Bruin, wonende in 's Gravenhage, en Arnoud Jacob de Bordes, wonende te Amsterdam, in qualiteit de twee eerstgemelden als voogden over de minderjarige Hendrika Struik van der Steege, eenig kind van wijlen Philibert Lijphart van der Steege en laatstgemelde als voogd over Marius Jacobus van der Steege en Geeske van der Steege, minderjarige kinderen van wijlen Jacobus van der Steege, daarbij verzoekende, om, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, zekere hofstede en landerijen, onder Amsterdam gelegen, publiek te mogen verkoopen, op den voet en wijze, als zulks vóór het invoeren der Fransche wetten alhier te lande gebruikelijk was,

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij dezen, de supplianten, in hunne voornoemde qualiteit, te dispenseren van de observantie der formaliteiten, welke bij de nog vigerende Fransche wetten, in cas van verkoop van onroerende goederen, aan minderjarige competerende, worden voorgeschreven en voorts de supplianten te autoriseren, om de hofstede en landerijen, ten requeste vermeld, publiek ten overstaan van den notaris mr. Everard Cornelis Bondt (welke bereids bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden tot dezen verkoop is gecommitteerd geworden) te verkoopen, mits echter die publieke verkooping geschiede ten overstaan van den toezienden voogd en in presentie van den vrederegter van het kanton, alwaar het sterfhuis is gevallen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met de voordragt van Z. K. H. te conformeren.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Justitie, in wier handen ten fine van consideratiën en advies bij resolutiën-commissoriaal van 12, 13, 14 en 15 Julij gesteld was eene concept-wet tot het daarstellen van *verordeningen op de uitoefening der militaire justitie*, benevens 1°. *een Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water*; 2°. *een reglement van discipline voor het krijgsvolk te water*; 3°. *de regtspleging voor het krijgsvolk te water*; 4°. *de regtspleging voor het krijgsvolk te lande*, en 5°. *eene provisionele instructie voor het Hoog Militair Geregtshof;* alles bij missive van Z. K. H. van 10 Julij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden, volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd:

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Zaken van Justitie.*

Bij resolutiën-commissoriaal van den 12den, 13den, 14den en 15den Julij werden door U Edel Mogenden in handen van der-

27ste VERGADERING. — 19 JULIJ 1814.

Rapport betrekkelijk het Militair Wetboek.

zelver Gedeputeerden tot de Justitie ten fine van consideratie en advies gesteld: *eene concept-wet tot het daarstellen van verordeningen op de uitoefening der militaire justitie*, benevens 1°. *een Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water;* 2°. *een reglement van discipline voor het krijgsvolk te water;* 3°. *de regtspleging voor het krijgsvolk te water;* 4°. *de regtspleging voor het krijgsvolk te lande*; en 5°. *eene provisionele instructie voor het Hoog Militair Geregtshof:* alles bij missive van Z. K. H. van 10 Julij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden alle deze stukken, die door eene speciale commissie bewerkt, bij den Raad van State, bij den eersten president van het hooge geregtshof en bij de Departementen van Oorlog en Marine rijpelijk overwogen en gediscuteerd zijn, met de behoorlijke naauwkeurigheid gelezen en onderzocht hebbende, vinden dezelve allezins geschikt om de dienst der militaire justitie te verzekeren. Zoo zij al eenige zwarigheid vonden, zoo zoude het zijn in de woorden van het 12de artikel *van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water* en in het 48ste artikel *van de provisionele instructie voor het Hoog Militair Geregtshof*, waar zij eenige meerdere duidelijkheid hadden gewenscht. Dat de militairen in commune delicten aan de militaire jurisdictie onderworpen zullen zijn, kwam hun tot voorkoming van geschillen tusschen den burgerlijken en militairen regter, die zoo dikwijls hebben plaats gehad, zeer geschikt voor; maar zij misten hier eene uitzondering bij overtredingen tegen reglementen en verordeningen, als bij voorbeeld tegen het reglement van de jagt en diergelijke, die meest tot geldboeten zich bepalen en die eerst door deze reglementen, en niet in zich zelven, misdadig zijn. Intusschen zoude deze uitzondering zooveel te noodzakelijker zijn, daar in het vervolg wegens misdaden en overtredingen omtrent 's lands middelen en impositiën hier eene exceptie gemaakt wordt, waardoor dan op alle andere overtredingen behalven deze eene, de generale regel aanwendbaar schijnt.

Daar ondertusschen U Edel Mogenden Gedeputeerden oordeelen, dat de woorden *commune delicten* in zoodanigen zin verstaan moeten worden en denkelijk ook zoodanig door de stellers verstaan zijn, dat daaronder niet begrepen zijn overtredingen tegen reglementen en ordonnantiën, die meest in geldboeten bestaan en civili modo gevorderd worden, zoo meenen zij hier geen hinderpaal tot het aannemen van de voornoemde concept-wet te vinden; terwijl zij U Edel Mogenden durven adviseren den Souvereinen vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met hetzelve te conformeren.

De **President**, overgaande tot het benoemen van eene Commissie, ten einde de door deze Vergadering bekrachtigde wetten aan Z. K. H. over te brengen, stelt daartoe voor de heeren: Lycklama à Nyeholt en van Suchtelen tot de Haere.

Waarop de vergadering geadjourneerd wordt op Donderdag ten twaalf ure.

28STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 21 JULIJ 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: eene missive van Z. K. H., ten geleide van een concept-verbod van het collecteren van buitenlandsche loterijen en van particuliere en onderhandsche loterijen; besloten zich met het voorstel te conformeren. — Rapport uitgebragt door de Commissie tot het overbrengen aan Z. K. H. van eenige concept-wetten, door de Vergadering bekrachtigd. — Ingekomen eene missive van Z. K. H., betrekkelijk het scheiden der vergadering op reces.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Lynden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, Calkoen, Deutz van Assendelft, van Bommel, Huyssen van Kattendyke, van Aylva, van Eysinga, van Pallandt tot Eerde, van Heerdt tot Eversberg, van Alberda van Rensuma en Sweerts de Landas.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 19 Julij, ten geleide van een concept-verbod van het *collecteren van buitenlandsche loterijen en van particuliere of onderhandsche loterijen*, volgende de missive en het concept-verbod hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Het is van belang voor de financiën van den Staat, dat de Nederlandsche loterij de minst mogelijke mededinging ondervinde van soortgelijke etablissementen buiten 's lands of particuliere ondernemingen van dezelfde natuur. De tot bereiking van dit doeleinde vereischte maatregelen zijn verzameld in het hiernevensgaand concept, hetwelk Wij U Edel Mogenden mitsdien voorstellen om te bekrachtigen.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Hage, 19 Julij 1814.

(*was get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*was get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-VERBOD *van het collecteren van buitenlandsche loterijen en van particuliere en onderhandsche loterijen.* (1)

WIJ WILLEM ENZ.

Alzoo Wij in aanmerking genomen hebben, dat, sedert eenigen tijd, binnen deze landen, of openlijk, of in het geheim, door bijzondere personen voor buitenlandsche loterijen wordt gecollecteerd en dat, daar alle vreemde particuliere of onderhandsche loterijen voor het algemeen meestal nadeelig zijn en ten prejudicie verstrekken van de Nederlandsche loterij, dezelve behooren te worden te keer gegaan;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

Niemand binnen de Vereenigde Nederlanden zal vermogen aan te leggen of, aangelegd zijnde, te continueren eenigerhande particuliere loterijen van kontante penningen, roerende of onroerende goederen, effecten of waren van wat aard, natuur, waarde of importantie die ook zouden mogen wezen, wordende hieronder wel expresselijk begrepen alle zoogenaamde verkoopingen bij verdeeling, kansreederijen, loterijen op loterijen, alsmede alle negotiatie-loterijen; met dien verstande nogtans, dat hierdoor niet worden gerekend verboden te zijn zoodanige negotiatiën, waarbij premiën worden uitgeloofd, welke ten behoeve van steden, plaatsen of corporatiën op daartoe door Ons te verleenen consenten zullen kunnen plaats hebben, desnogtans, dat bij dezelve wel premiën, boven de algemeene som van den inleg te genieten, doch in geene gevallen eenige nieten of prijzen, die de uitgave minder dan den inleg zouden doen bedragen, zullen worden gedoogd.

Ingelijks zal niemand binnen deze landen vermogen te collecteren of doen collecteren voor loterijen, buiten dezelve aangelegd, directelijk of indirectelijk, hetzij met inschrijvingen aan te nemen, of aandeelen of verbandbrieven daarop uit te geven, of onder welke benaming zulks ook zoude mogen wezen, op eene boete van *een honderd* zilveren dukatons voor dengenen, die zoodanige loterij aanlegt, continueert, collecteert of doet collecteren, welke boete, bij herhaalde overtreding, telkens zal worden verdubbeld; zullende daarenboven het ingelegde geld worden geconfiskeerd.

Art. 2.

Niemand zal eenige berigten, plans of advertentiën van vreemde loterijen mogen doen uitgeven of verspreiden, op eene boete van *honderd* en *vijftig* guldens, welke boete insgelijks, bij herhaalde overtreding, telkens zal worden verdubbeld.

Art. 3.

De boeten, waarvan boven gewag gemaakt is, zullen worden verdeeld, één derde voor den aanbrenger, één derde voor de algemeene armen der plaats, waar de calange geschiedt, en één derde voor den officier, die de calange doet; terwijl eindelijk diegenen, welke, de bovengemelde geldboeten incurrerende, niet in staat mogten bevonden worden, om dezelve te betalen, met gevangenis van niet korter dan drie maanden en niet langer dan één jaar zullen worden gestraft.

Art. 4.

De drukkers en uitgevers van couranten of andere publieke geschriften, hier te lande gedrukt wordende, in wat taal dit ook zoude mogen wezen, zullen geene advertentiën van zoodanige loterijen mogen plaatsen, op eene boete van *vijf en twintig* guldens, telken reize en voor elke dusdanige advertentie te verbeuren.

Art. 5.

Onder de bepalingen, in art. 1 vermeld, zijn echter niet be-

(1) De den 22sten Julij gearresteerde wet is opgenomen in het *Staatsblad*, nº. 86; in de *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 175, en in M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 377—379.

grepen onderhandsche loterijen van slagtvee, meubilaire goederen, boeken, liefhebberijen, zijden of andere stoffen, kleederen of dergelijke objecten, alle beneden de waarde van *honderd guldens;* zullende echter de stedelijke of gemeente-besturen verpligt zijn zorg te dragen, dat daarvan geen misbruik worde gemaakt, terwijl Wij, voor het overige, aan Ons wel expresselijk reserveren, om op speciale verzoeken, daartoe door de belanghebbenden aan Ons te doen, in bijzondere gevallen, permissie te geven tot het doen aanleggen van loterijen van zoodanigen aard, wanneer de goederen, welke men begeeren mogt te verloten, meerder mogten waardig zijn dan *honderd* guldens.

Art. 6.

De tegenwoordige wet, waarvan de uitvoering is gedemandeerd aan Onzen eersten president van het Hoog Geregtshof en aan onze Secretarissen van Staat voor de Binnenlandsche Zaken en Finantiën, zal worden geïnsereerd in het *Staatsblad.*

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorstel van Z. K. H. te conformeren.

En is deze resolutie zonder resumtie uitgegeven.

De heer **Lycklama à Nyeholt** doet rapport, namens de Commissie, op 19 Julij benoemd tot het overbrengen aan Z. K. H. van eenige concept-wetten, door deze Vergadering bekrachtigd, houdende de aanneming van dezelve door Z. K. H.

En is dit rapport aangenomen voor notificatie, en de heeren leden der Commissie voor het gerapporteerde bedankt.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 21 Julij, houdende dat, daar met de bekrachtiging der voorgestelde concept-wetten de zaken afgeloopen waren, die eene spoedige tusschenkomst van de Vergadering der Staten-Generaal vorderden, deze Vergadering zonder eenige bedenking hare bijeenkomsten kon opschorten, volgende de voorschreven missive hierna geïnsereerd:

Edel Mogende Heeren!

Met de bekrachtiging der concept-wetten, die Wij U Edel Mogenden dezer dagen hebben voorgesteld, zullen voor het tegenwoordige de zaken afloopen, welke de spoedige tusschenkomst van de Vergadering der Staten-Generaal vorderen.

Wij gelooven dus, dat deze Vergadering, zonder eenige bedenking, hare bijeenkomsten opschorten en op reces scheiden kan; terwijl Wij, zoodra de hervatting harer deliberatiën noodzakelijk zijn zal, niet in gebreke zullen blijven, van U Edel Mogenden deswege in tijds te doen verwittigen.

Inmiddels, Edel Mogende Heeren! bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 21sten Julij 1814.

(*was get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*get.*) A. R. Falck.

Waarop de Vergadering door den President op reces gescheiden wordt.

Resolutie omtrent het bijeenroepen der Vergadering. — Mededeeling omtrent aangeboden gelukwenschen aan Z. K. H.

29STE VERGADERING.

VERGADERING VAN MAANDAG 31 OCTOBER 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: resolutie van Z. K. H. omtrent het bijeenroepen der Vergadering. — Mededeeling omtrent de aan Z. K. H. aangeboden gelukwenschen bij gelegenheid van Hoogstdeszelfs verjaardag. — Ingekomen: missive van den Secretaris van Staat voor de Marine, omtrent het ten gebruike stellen van een trek- of binnenjacht voor de hoofden der departementen, enz. — Mededeeling van het overlijden van den heer Verheijen, lid der Vergadering. — Ingekomen: missive van Z. K. H., houdende kennisgeving van de zamenstelling en bijeenroeping der Provinciale Staten; missive der Staten van Drenthe, houdende kennisgeving dat zij hunne functiën hebben aanvaard; missive van Z. K. H., ten geleide van een concept-besluit omtrent het verleenen van dispensatiën, met welk besluit de Vergadering zich heeft geconformeerd; missive van Z K. H., ten geleide van een concept-besluit, strekkende om de defectueuse acten, door notaris Clinton de Nooy te Amsterdam in 1810 en 1811 gepasseerd, van kracht te verklaren, met welk besluit de Vergadering zich heeft geconformeerd.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Lynden van Blitterswijk, van Markel Brouwer, van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, Calkoen, Deutz van Assendelft, Roorda van Eysinga, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Sytzama, van Pallandt tot Eerde, van Suchtelen tot de Haere, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma, Jarges, Gockinga, Sweerts de Landas en van Sasse van IJsselt.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De **President** communiceert de resolutie van Z. K. H., gegeven op het Loo, den 7den October 1814, waarbij bepaald wordt, dat de Vergadering der Staten-Generaal hare werkzaamheden in 's Gravenhage zal hervatten den 31sten October, waarbij tevens de President van Hun Edel Mogenden wordt geïnviteerd, zijne medeleden te dien einde te convoceren (1); volgende de voorz. missive hierna geïnsereerd:

WIJ WILLEM, ENZ.

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, zooals bepaald wordt bij dezen, dat de Vergadering der Staten-Generaal hare werkzaamheden in 's Gravenhage zal hervatten op Maandag den 31sten dezer.

En zal de President van Hun Edel Mogenden worden geïnviteerd om zijne medeleden te dien einde te convoceren.

Op het Loo, den 7den October 1814.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*get.*) A. R. FALCK.

Voor kopie conform,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*get.*) A. R. FALCK.

Insgelijks communiceert de **President**, dat op den 24sten Augustus, den verjaardag van Z. K. H., hij als President van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden, namens Hun Edel Mogenden, per missive aan Hoogstdenzelve had aangeboden de hulde van hunnen diepen eerbied en hunne verknochtheid aan Zijn Koninklijk Persoon, tevens bij de viering van deszelfs verjaring de wenschen uitende van bestendigen voorspoed, luister en aanzien voor deszelfs Persoon, Huis en Rijk; dat Z. K. H. hierop, bij missive uit Brussel, den 30sten Augustus zijne hoogste tevredenheid hierover wel had willen te kennen geven, volgende de voorz. missive hierna geïnsereerd:

Mijnheer de President! Onder de menigvuldige heilwenschen, die mij dezer dagen toegekomen zijn, heeft geene mij aangenamer getroffen dan de plegtige uitdrukking der gevoelens, met welke de leden der aanzienlijke Vergadering van den Staat bezield zijn. U in het bijzonder, Mijnheer, betuig ik deswege mijne hoogste tevredenheid, daar ik in uwe hartelijke taal een nieuw bewijs vind van den welmeenenden ijver, die alle de handelingen van de Staten-Generaal tot dusverre heeft onderscheiden. De zorgen, die ik mij voor een geliefd volk zoo gaarne getrooste, zullen, daarvan houd ik mij verzekerd, met den besten uitslag bekroond worden, indien ik steeds de medewerking mag genieten van mannen, die, gelijk Hun Edel Mogenden, de zucht voor het welzijn hunner medeburgers weten te vereenigen met een gepast vertrouwen op hunnen Souverein.

En hiermede beveel ik U, Mijnheer de President, in Gods heilige bescherming.

Brussel, 30 Augustus 1814.

(*get.*) WILLEM.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan den President te bedanken voor de zorg, die hij gehad heeft van bij deze heugelijke gelegenheid aan Z. K. H. de gevoelens van deze Vergadering te doen kennen.

(1) In de *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 239, is opgenomen de volgende aankondiging tot bijeenroeping van de leden der Staten-Generaal:

De President van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden, ontvangen hebbende een besluit van Z. K. H. den Heere Prinse van Oranje-Nassau, Souverein Vorst der Vereenigde Nederlanden, gegeven op het Loo den 7den October 1814, waarbij bepaald wordt, dat de Vergadering der Staten-Generaal hare werkzaamheden in 's Gravenhage op Maandag den 31sten October hervatten zal, convoceert te dien einde alle zijne medeleden tegen Maandag den 31sten October, des middags ten twaalf ure, in de gewone vergaderzaal van Hun Edel Mogenden in 's Gravenhage.

Hoevelaken, den 8sten October 1814.

De President van de Staten-Generaal.
J. E. N. VAN LYNDEN.

29ste VERGADERING. — 31 OCTOBER 1814.

Mededeeling van ingekomen stukken.

Is gelezen eene missive van den Secretaris van Staat voor de Marine, van den 15den Augustus, kennis gevende van het besluit van Z. K. H., waarbij een trek- of binnenjacht ten gebruike gesteld wordt van de respective Hoofden der Ministeriële Departementen, mitsgaders van de leden der hooge landsvergaderingen en aanzienlijke beambten, volgende de voorschreven missive hierna geïnsereerd:

De ondergeteekende heeft de eer U H.W.Geb. te informeren, dat, ten gevolge van een besluit van Z. K. H., weder een trek- of binnenjacht naar hier overgebragt en onder deszelfs opzicht gesteld wordt ten gebruike van de respective Hoofden der Ministeriële Departementen, mitsgaders van de leden der hooge landsvergaderingen en zoodanige aanzienlijke beambten, als aan welke het gebruik van dat trekjacht door hem zal kunnen worden toegestaan.

's Gravenhage, den 15den Augustus 1814.

De Secretaris van Staat voor de Marine,

(*get.*) J. C. van der Hoop.

Waarop geene resolutie is gevallen.

De **President** communiceert het overlijden van den heer Verheijen, lid dezer Vergadering wegens de provincie Braband, voorslaande om van deze vacature aan Z. K. H. kennis te geven, ten einde daarin voorziening te doen, zooals Hoogstdezelve zal vermeenen te behooren.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met dezen voorslag te conformeren.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 31 October, houdende kennisgeving van de zamenstelling en bijeenroeping der Provinciale Staten, volgende de voorschreven missive hierna geïnsereerd:

Edel Mogende Heeren!

Sedert het tijdstip van het scheiden van uwe Vergadering op reces, hebben Wij de in de respective provinciën ontworpen reglementen op de zamenstelling der Provinciale Staten door den Raad van State doen nazien, aan de bepalingen der Grondwet toetsen en, zoo veel mogelijk, onderling in overeenstemming brengen. Het arresteren dezer reglementen is gevolgd van de bijeenroeping der Staten zelven uit de drie standen, der ridderschap, steden en eigen-erfden; hebbende Wij geene zwarigheid gemaakt om ook deze taak in denzelfden geest, welke Ons steeds in de uitvoering van 's lands Grondwet geleid heeft, op Ons te nemen.

Ook is onze zorg reeds aanvankelijk beloond door de eendracht en ijver, met welke die vergaderingen zijn gehouden en Ons, als Souvereinen Vorst, de constitutionele hulde hebben toegebragt.

Wij haasten Ons, dit een en ander ter uwer kennis te brengen, omdat Wij ons verzekerd houden, dat U Edel Mogenden niet anders dan met welgevallen zullen zien eenen zoo gewigtigen stap tot de voltooijing van het Nederlandsche Staatsgebouw en tot die instellingen, waaraan de ingezetenen van iedere provincie of landschap, behalve de waarborging hunner aller vrijheid, ook het voorregt te danken zullen hebben, van plaatselijke en huishoudelijke belangen in hunne nabijheid te zien behandelen en voorstaan.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Gods heilige bescherming.

's Gravenhage, den 31 October 1814.

(*get.*) WILLEM.

(*onderstond.*) Ter ordonnantie van Z. K. H.

De Algemeene Secretaris van Staat,

Bij deszelfs indispositie,

De Griffier en Archivist ter Algemeene Staats-Secretarie,

(*get.*) S. Dassevael.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan deze missive voor notificatie aan te nemen en aan Z. K. H. te rescriberen.

Is gelezen eene missive van de Staten van het landschap Drenthe van 20 September, Hun Edel Mogenden informerende, dat zij hunne functiën hebben aanvaard, volgende de voorschreven missive hierna geïnsereerd:

» Assen den 20sten September 1814.

»De Staten van het landschap Drenthe hebben de eer U Edel Mogenden Heeren Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden te informeren, dat zij op gisteren hunne functiën hebben aanvaard en, onder het oppertoevoorzicht van den geëerbiedigden Souverein, het bestuur van het landschap op zich genomen.

»Zij nemen de vrijheid, de belangen van hetzelve in de protectie van U Edel Mogenden aan te bevelen, welke bij alle gelegenheden met dankbare erkentenis zal worden beantwoord.

De Staten voornoemd,

(*geparaph.*) P. Hofstede Vr.

Ter ordonnantie van H. E. Gr. Achtb.

De ad interim geassumeerde griffier,

(*get.*) C. Hofstede.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, voorschreven missive voor notificatie aan te nemen.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 31 October, benevens een concept-besluit op de daarbij gevoegde requesten van de navolgende personen, alle tenderende tot het obtineren van dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek; volgende de voorschreven missive en het concept-besluit hierna geïnsereerd:

Edel Mogende Heeren!

Bij Ons zijn successievelijk ontvangen de navolgende requesten:

1°. van Roelof Jonker en Stijntje Beenen, weduwe van wijlen Jan Jonker, wonende te Kolderveen, in het landschap Drenthe;

2°. van Daniel Hendrik Weissigh, weduwenaar van wijlen Adriana de Vilaers, wonende te Middelburg;

3°. van Leendert Houtkoper, weduwenaar van Lijsbet Koning, en van Trijntje Koning, beide wonende te Heiloo;

4°. van Rutgert van der Putten, eerst weduwenaar van Anna Biljouw en laatstelijk van Anna Catharina Berlage, wonende te Leyden;

5°. van Cornelis Vink, weduwenaar van Cornelia Agatha van Maare, wonende te Dodewaard, in de provincie Gelderland;

6°. van Huibrecht van der Mast en Jacoba Struik, weduwe van Cornelis van der Mast, beide wonende onder Nieuwe Tonge, in de provincie van Zuid-Holland;

7°. van Ubbo Evers Sthuman, weduwenaar van Erdina Hesse, en van Ida Hesse, beide wonende te Scheemda, kanton Winschoten, in de provincie Groningen;

8°. van Casper Kerkhof, eerst weduwenaar van Christina Maria Oort en laatstelijk van Sophia Elisabeth Kerkhof, en van Maria van den Berghen weduwe Daniel Kerkhof, beide wonende te Amsterdam;

9°. van Hendrik van der Hoeven, weduwenaar van Adriaantje van Weel, en van Grietje van Weel, beide wonende te Oud-Beijerland;

10°. van Pieter van Es, weduwenaar van Jeannette Heek, en van Marretje Heek, beide wonende te Emnes;

11°. van Michiel Tonnis Elema, weduwenaar van Lysabeth Hendriks, en van Seeke Hendriks Vechter, beide wonende te Godlinse, arrondissement Appingadam, provincie Groningen;

12°. van Jan Baukes Braam, weduwenaar van Petronella Bartelds Swieringa, en van Geertruid Bartelds Swieringa, beide wonende te Krewert, arrondissement Appingadam, provincie Groningen;

13°. van Johannes van Putten, weduwenaar van Louisa van Rossum, wonende te Ooltgensplaat en zijnde president van het gemeente-bestuur aldaar; en

14°. van Johannes Boudijn, weduwenaar van Jannetje van der Wolff, en van Flora van der Wolff, beide wonende te Rotterdam;

tenderende de 2de, 3de, 4de, 5de, 7de, 9de, 10de, 11de, 12de, 13de en 14de requesten tot het obtineren van dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en het bekomen van permissie tot het aangaan van een wettig huwelijk met de respective zusters van der suppliánten overledene huisvrouwen; terwijl de 1ste, 6de en 8ste requesten tenderen tot het obtineren eener gelijke dispensatie van de wet, ten einde de suppliánten een tweede huwelijk met de weduwen hunner overledene broeders zouden mogen aangaan.

De goede naam en faam van de verzoekers, het belang der uit de vorige huwelijken verwekte kinderen en de toestemming van de naaste nog levende aanverwanten, welke allen bij de voorhanden zijnde requestranten worden aangetroffen, zijn Ons steeds voorgekomen als omstandigheden, welke tot het toestaan van soortgelijke verzoeken moeten leiden.

Wij hebben dus eene gunstige dispositie deswege vervat in het concept-besluit, hetwelk met en benevens het berigt van den procureur-generaal bij het Hoog-Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en alle de aan Ons ingediende requesten aan de goedkeuring van U Edel Mogenden wordt aangeboden.

Waarmede wij U, Edel Mogende Heeren! bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 31sten October 1814.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Zijne Koninklijke Hoogheid,

De Algemeene Secretaris van Staat,

(*get.*) A. R. FALCK.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van de navolgende personen, alle verzocht hebbende dispensatie van het bepaalde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om met elkander een wettig huwelijk te mogen aangaan, te weten:

1°. Roelof Jonker met Stijntje Beenen, weduwe van Jan Jonker, broeder van den eerstgemelde, wonende te Kolderveen, in het landschap Drenthe;

2°. Daniel Hendrik Weissigh, weduwenaar van Adriana de Vilaers, met Adriana de Vilaers, zuster van laatstgemelde, wonende te Middelburg;

3°. Leendert Houtkoper, weduwenaar van Lijsbet Koning, met Trijntje Koning, zuster van laatstgemelde, beide wonende te Heiloo;

4°. Rutgert van der Putten, eerst weduwenaar van Anna Biljouw en laatst van Anna Catharina Berlage, met Johanna Biljouw, zuster van de eerstgemelde overledene huisvrouw, wonende te Leijden;

5°. Cornelis Vink, weduwenaar van Cornelia Agatha van Maaze, met Magtelena van Brinck, halve zuster van laatstgemelde, wonende te Dodewaard, in de provincie Gelderland;

6°. Huibregt van der Mast met Jacoba Struik, weduwe van Cornelis van der Mast, broeder van eerstgemelde, beide wonende onder nieuwe Tonge, in de provincie Zuid-Holland;

7°. Ubbo Evers Sthuman, weduwenaar van Erdina Hesse, met Ida Hesse, zuster van laatstgemelde, beide wonende te Scheemda, kanton Winschoten, in de provincie Groningen;

8°. Casper Kerkhof, eerst weduwenaar van Christina Maria Oort en laatstelijk van Sophia Elizabeth Kerkhoff, met Maria van den Berghem, weduwe van Daniel Kerkhoff, broeder van de laatst overledene huisvrouw, beide wonende te Amsterdam;

9°. Hendrik van der Hoeven, weduwenaar van Adriaantje van Weel, met Geertje van Weel, zuster van laatstgemelde, beide wonende te Oud-Beijerland;

10°. Pieter van Es, weduwenaar van Jeannette Heek, met Marretje Heek, zuster van laatstgemelde, beide wonende te Eemnes;

11°. Michiel Tonnis Elema, weduwenaar van Lysabeth Hendriks, met Seeke Hendriks Vechter, zuster van laatstgemelde, beide wonende te Godlinse, arrondissement Appingadam, provincie Groningen;

12°. Jan Bunkes Braam, weduwenaar van Petronella Bartelds Swieringa, met Geertruid Bartelds Swieringa, zuster van laatstgemelde, beide wonende te Krewert, arrondissement Appingedam, provincie Groningen;

13°. Johannes van Putten, weduwenaar van Louisa van Rossum, met Leentje van Rossum, zuster van laatstgemelde, wonende te Ooltgensplaat; en

14°. Johannes Boudijn, weduwenaar van Jannetje van der Wolff, met Flora van der Wolff, beide wonende te Rotterdam.

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

dat aan de personen, hierboven opgenoemd, met dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, zal worden gepermitteerd, om met elkander een wettig huwelijk te mogen aangaan; met last aan de officieren van den burgerlijken stand, aan wie de voornoemde personen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten deze competent zijn, om de afkondiging der geboden volgens de wet te doen plaats hebben, voor zoo verre daartegen geene andere hindernissen mogen opkomen of aanwezig zijn; des echter dat gemelde personen respectivelijk zullen gehouden zijn, om aan gemelden officier hunne geobtineerde dispensatiën te exhiberen, waarvan hij op het register zal melding maken.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met de gunstige dispositie van Z. K. H., in het concept-besluit vervat, te conformeren.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 31 October, ten geleide van een concept-besluit, tenderende om de defectueuse acten, door den notaris Clinton de Nooij te Amsterdam in de jaren 1810 en 1811 gepasseerd, in eenen gepasten en voor de wet bestaanbaren vorm te doen brengen, volgende de voorschreven missive en concept-wet hierna geïnsereerd:

EDEL MOGENDE HEEREN!

»De clandestine absentie van den notaris Clinton de Nooij te Amsterdam en het verlaten alzoo van deszelfs officie heeft eene geregtelijke examinatie noodzakelijk gemaakt van den boedel, door denzelven achtergelaten, en deze heeft vervolgens doen ontdekken een paket van 62 stuks acten van allerlei aard, door denzelven notaris in de jaren 1810 en 1811 gepasseerd, welke alle defect waren, als zijnde van geene zegels voorzien en sommige zelfs zonder eenig hoofd of dagteekening.

»Het belang niet alleen van 's lands inkomsten, maar ook van de daarbij betrokken particulieren, heeft ons doen bedacht zijn op middelen, waardoor langs den meest regelmatigen weg de voorhanden zijnde defectueuse acten in eenen gepasten en voor de wet bestaanbaren vorm konden worden gebragt.

»Het besluit, waarvan U Edel Mogenden het ontwerp hiernevens gevoegd vinden, is Ons voorgekomen het voorgestelde tweeledig oogmerk te kunnen bereiken, waarop Wij U Edel Mogenden verzoeken den uitslag uwer raadplegingen aan Ons te willen mededeelen.

»Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 31sten October 1814.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.

De Algemeene Secretaris van Staat,

(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-BESLUIT.

WIJ WILLEM, ENZ.

Gezien het rapport van Onzen Secretaris van Staat voor de

Financiën, in dato 17 Augustus 1814, n°. 1, met de daarbij overgelegde adviesen en verdere stukken;

En gehoord de consideratiën en het advies van den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 10 September laatstleden;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1.

De aanstelling van den notaris Clinton de Nooij, gewoond hebbende te Amsterdam, wordt ingetrokken.

Art. 2.

Alle acten, gepasseerd voor den notaris Clinton de Nooij te Amsterdam in de jaren 1810 en 1811 en waarvan bereids bevonden is het defect van behoorlijke hoofd of dagteekening of van het volgens de toenmalige ordonnantie vereischt wordende zegel, worden verklaard valide en van kracht, even alsof dezelve in behoorlijke orde waren gepasseerd, echter onder de navolgende bepalingen.

Art. 3.

De notaris L. A. Holtz te Amsterdam wordt door Ons gequalificeerd, om het defect van iedere acte te brengen ter kennisse van de belanghebbenden of bezitters der uitgegevene grossen en om van dezelve te requireren de exhibitie dier grossen; ten einde de protocollaire minuten van behoorlijke hoofden te voorzien; mitsgaders om gemelden belanghebbenden of bezitters te kennen te geven, dat zoodanige onder hen, welke nalatig mogten blijven om aan deze requisitie te voldoen, aan zich zelven te wijten zullen hebben de gevolgen, welke daaruit voor hen, door het niet in orde brengen der protocollaire minuten, zullen kunnen proflueeren.

Art. 4.

De voornoemde notaris zal in het declaratieboek van den notaris Clinton de Nooij moeten nagaan, of alle de zegels, die tot de defecte acten hadden behooren gebruikt te worden, door de comparanten zijn voldaan, en voorts alle zoodanige zegels, welke nog onvoldaan mogten zijn, van de debiteuren innen en het montant ter hand stellen aan den tegenwoordigen ontvanger van het zegelregt van notariële acten te Amsterdam, welke ontvanger op de minute van zoodanige acte zal aanteekenen, dat het regt van zegel aan den lande voldaan is.

Art. 5.

De voornoemde notaris zal vervolgens op iedere alzoo geredresseerde minute melding maken, dat zoodanige acte, ten gevolge van dit Ons besluit, is valide en van kracht, en deze aanteekening met zijne onderteekening bekrachtigen.

Art. 6.

De voornoemde notaris zal aan elke der voorzeide minuten een behoorlijk nummer geven, te beginnen met n°. 1, en deze acten, behoorlijk bij elkander gevoegd, zullen vervolgens een gedeelte van het protocol van den notaris Clinton de Nooij uitmaken.

Art. 7.

De notaris, onder wien het protocol van den voornoemden Clinton de Nooij zal worden gedeponeerd, zal de bevoegdheid hebben, om van de voorzeide door Ons alzoo valide en van kracht verklaarde acten, wanneer dezelve, in voege voormeld, van een behoorlijk hoofd zullen voorzien zijn, uit te geven zoodanige kopijen of extracten, als door de belanghebbenden zullen worden gerequireerd; doch zal op dezelve kopijen of extracten insgelijks moeten blijken van de aanteekening, uit krachte van dit Ons besluit op de minute gesteld.

Art. 8.

Bijaldien eenige acten, waaraan het hoofd thans ontbreekt, door de onbekendheid van het tegenwoordig verblijf der comparanten of belanghebbenden niet mogten kunnen geredresseerd worden, zullen dezelve echter valide zijn en kracht van notariële acte bekomen, zoodra de grosse of eenige authentieke copie zal worden geëxhibeerd aan den notaris, onder wien het protocol van den voornoemden Clinton de Nooij zal berusten, welke notaris de bevoegdheid zal hebben, om alsdan de aanteekening, bij art. 5 van dit Ons besluit vermeld, te doen.

Art. 9.

De president der regtbank van eersten aanleg te Amsterdam zal behoorlijke zorge dragen, dat met den meesten spoed en wel uiterlijk binnen drie maanden na dato dezes door den voornoemden notaris Holtz aan den inhoud van dit Ons besluit worde voldaan, en zich te dien einde alle de thans defecte acten van gemelden Clinton de Nooij doen exhiberen en deszelfs visa achter de laatste acte stellen, alvorens het genoemde protocol onder een notaris wordt gedeponeerd.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorstel van Z. K. H. te conformeren.

Waarna de vergadering is geadjourneerd tot morgen.

30STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 1 NOVEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: eene missive van Z. K. H., ten geleide van eene concept-wet, houdende bepalingen omtrent de militaire gronden en omschrijving van het rayon der vestingen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van Markel Brouwer, van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, Calkoen, Deutz van Assendelft, van Bommel, Roorda van Eysinga, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Sytzama, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma, Jarges, Gockinga, Sweerts de Landas en van Sasse van IJsselt.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 31 October, ten geleide van eene concept-wet, houdende *bepalingen omtrent de militaire gronden* en *de omschrijving van het rayon der vestingen*; volgende de voorschreven missive en concept-wet hierna geïnsereerd:

EDEL MOGENDE HEEREN!

De bepalingen omtrent den aard en de natuur van 's lands militaire gronden en de omschrijving van het rayon der vestingen, binnen welke niet dan onder bepaalde voorwaarden zal mogen gebouwd worden, zijn ten allen tijde hier te lande geoordeeld, met de militaire verdediging van den Staat op eene belangrijke wijze verbonden te zijn.

De wetten en verordeningen dienaangaande, en bijzonder opzigtelijk het bouwen en aanleggen van woningen en tuinen, boomgaarden of andere gestichten, zijn door derzelver ouderdom en verscheidenheid in onbruik of uit het oog verloren, en het belang van de ingezetenen vordert, in meer dan één opzigt, eene herinnering aan die instellingen, welke tevens van de zijde der Hooge Overigheid eene herziening behoeven.

Eene bijzondere commissie is op Onzen last werkzaam geweest om dit aangelegen onderwerp en deszelfs geheelen omvang te onderzoeken, en het door dezelve aan Ons ingezonden rapport heeft Ons aanleiding gegeven, dezenaangaande eene wet te doen ontwerpen, waarvan het concept hiernevens aan U Edel Mogenden voorgedragen wordt en waarop Wij den uitslag van derzelver raadplegingen zullen te gemoet zien.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren! bevelen in Gods heilige bescherming.

's Gravenhage, 31 October 1814.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-WET *houdende bepalingen omtrent de militaire gronden en de omschrijving van het rayon der vestingen.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat vele der van ouds bestaande bepalingen omtrent de militaire 's lands gronden en gebouwen in het algemeen, en bijzonderlijk ten aanzien van het bouwen en aanleggen van woningen, tuinen, boomgaarden of andere gestichten van welken aard ook, in den omtrek der vestingen, sterkten, posten en liniën van defensie gelegen, door lengte van tijd, òf geheel niet meer geobserveerd, òf zoo zeer uit het oog verloren worden, dat daaromtrent veelvuldige misbruiken plaats hebben, welke behooren te worden tegengegaan; en dewijl het ook voor Onze ingezetenen van belang is, dat die bepalingen aan hen worden herinnerd, ten einde zij zich niet zouden blootstellen aan de nadeelen en verliezen, welke de overtreding van dezelve te eeniger tijd hun zoude kunnen veroorzaken;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze, te arresteren de navolgende bepalingen:

Art. 1.

Als eigendommen van den Staat worden aangemerkt alle gronden en gebouwen, welke in den loop der laatste vijftig jaren tot de fortificatiën hebben behoord, en gevolgelijk alle terreinen, waarop eenige werken van defensie zijn aangelegd geworden; alle wallen, borstweringen, grachten, bedekte wegen, glaciën of geavanceerde werken; alle pleinen, waarop militaire gebouwen gesticht zijn; voorts alle liniën, posten, retranchementen, redouten, dijken, sluizen, kanalen en hunne boorden, die in het voorzegde tijkvak tot eenige vestingwerken hebben behoord.

De bovengemelde eigendommen van den Staat zijn van het ressort van het Departement van Oorlog, de concert met zoodanig ander departement van algemeen bestuur of van administratie, als daarbij onmiddellijk mogt zijn geconcerneerd; zullende mitsdien zoodanig departement daarover nimmer geheel of gedeeltelijk kunnen beschikken zonder voorkennis van dat van Oorlog, hetwelk ook daaromtrent geene dispositie zal kunnen nemen, zonder de belanghebbende administratie alvorens te hebben gehoord; terwijl, in cas van verschil, de zaak aan Onze beslissing zal worden onderworpen.

Art. 2.

In alle de vestingen van den Staat wordt als militaire 's lands grond aangemerkt de geheele oppervlakte, begrepen:

a. in vestingen, van bedekte wegen en glaciën voorzien, tusschen den voet van het binnentalud van den hoofdwal en den teen van den bedekten weg, en, zoo deze van eene vóórgracht is voorzien, tot en met den buitenboord van deze gracht.

De terre-pleins der bolwerken zijn hieronder begrepen, volgens eene getrokken lijn door de keele van de eene courtine tot de andere;

b. in vestingen zonder bedekte wegen of glaciën, van den binnenteen des hoofdwals tot en met den overboord der grachten van de enveloppen of buitenwerken;

(1) Het rapport over de boven opgenomen concept-wet is uitgebragt in de vergadering van 10 November 1814.

De den 16den November gearresteerde wet komt voor in het *Staatsblad*, n°. 106; *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 278; M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 288.

c. in vestingen zonder eenige buitenwerken, van den binnenvoet des walgangs tot aan en met den overboord der daarom gelegene grachten;

d. eindelijk, indien er zich achter den binnenvoet der walgangen, scheislooten, bennen enz. mogten bevinden, zullen ook deze strooken gronds met hare boomgewassen en andere opstallen gerekend worden tot de militaire 's lands gronden te behooren.

Art. 3.

Alle onbewoonde forten, mitsgaders redouten, geavanceerde posten, retranchementen, liniën en batterijen zijn geheel militaire 's lands gronden, met alle de zoo achterwaarts als voorwaarts en ter zijde gelegene gronden, bij derzelver aanleg door het Gouvernement aangekocht. Op de bewoonde forten enz. zijn de bepalingen toepasselijk, in art. 2 vermeld.

Art. 4.

In alle vestingen, forten etc., waar de afscheidingen tusschen 's lands militaire gronden, door vestingwerken of militaire gebouwen geoccupeerd, niet duidelijk en behoorlijk zijn, zullen dezelve door de officieren van de genie, met overleg der plaatselijke besturen, eens en voor altoos, door goede kenteekenen worden bepaald.

De processen-verbaal hiervan zullen door de directeuren van de fortificatiën, met de wederzijdsche consideratiën der belanghebbenden, aan het Departement van Oorlog worden ingezonden, ten einde daaromtrent, op voordragt van het gemeld Departement, door Ons te worden beslist.

Art. 5.

Van alle gronden, binnen de hiervoren bepaalde limiten begrepen, die door de gemeentebesturen of door particulieren in deze oogenblikken mogten geoccupeerd of gebruikt worden, zullen de bewijzen van eigendom of van het regt tot gebruik binnen den tijd van zes maanden, van de dagteekening dezer wet af te rekenen, aan het Departement van Oorlog met de consideratiën der directeuren van de fortificatiën moeten worden ingezonden.

De verschillen omtrent de wettigheid der geproduceerde bewijzen van eigendom zullen door Ons, op advies van den Hoogen Raad, worden beslist.

Ten aanzien van de vernieuwing van voormaals verleende concessiën tot gebruik op den duur en onder billijke verbanden zal het Departement van Oorlog aan Ons de noodige voordragten doen, ten einde, daartoe termen zijnde, dezelve bij voortduring te blijven verleenen.

Alle reclames van dien aard zullen, na expiratie van den gestelden termijn van zes maanden, als onwettig aangemerkt en buiten effect gehouden worden.

Art. 6.

Er zullen voortaan geene betimmeringen, tuinen en beplantingen op eenig gedeelte van 's lands militaire gronden kunnen aangelegd worden, zonder daartoe verkregen regt, hetzij bij aankoop, hetzij bij huur of bij concessie door het Departement van Oorlog met de vereischte formaliteiten gewettigd; doch nimmer zal zulks, onder eenige voorwaarden hoegenaamd, in de nabijheid van pulver-magazijnen kunnen worden toegestaan.

Art. 7.

Het zal aan niemand dan aan de daartoe geregtigde militairen of van wege de dienst der fortificatiën geëmployeerden en daartoe geautoriseerde personen vrijstaan eenig ander gedeelte daarvan te bewandelen dan de gewone paden op de walgangen en zoodanige pleinen, welke voor de passage onvermijdelijk moeten geschikt blijven.

Ook zullen geene runderbeesten, paarden, schapen, geiten, varkens of ganzen ter beweiding op 's lands militaire gronden worden toegelaten, ten ware op die gedeelten, waarop zulks aan de pachters in de conditiën expresselijk mogt zijn vergund.

De beesten, welke tegen dit verbod op 's lands militaire gronden mogten gevonden worden, zullen dadelijk in schutstallen of verzekerde bewaring worden opgenomen, totdat door derzelver eigenaars de schaden, aan de werken toegebragt, zullen vergoed zijn, boven en behalve eene geldboete van f 10 ten voordeele van diegenen, die deze ongeregeldheid zullen aangebragt hebben en ten gevolge van wier aangifte de aanhaling van het vee voornoemd zal geschied zijn.

Art. 8.

Alle voerlieden van vrachtwagens en andere rijtuigen zullen gehouden zijn, de barrières, bruggen en poorten van 's lands vestingen en sterkten nimmer anders dan bij den stap hunner paarden door te rijden; alle degradatiën, door hun toedoen daaraan veroorzaakt, zullen ten hunnen koste worden hersteld, en derzelver rijtuigen en paarden zoo lang in verzekerde bewaring gehouden worden, totdat die vergoeding van schade voldaan of daarvoor de vereischte cautie zal zijn gesteld, behalve de betaling eener boete van f 3 ten voordeele van de wacht, die de ontdekking gedaan heeft; en, ten einde niemand van dat verbod eenige ignorantie pretendere, zal hetzelve aan den ingang der buiten-barrières in leesbare letters op een afzonderlijk daartoe bestemd bord worden uitgedrukt.

Art. 9.

Alle buitenplaatsen, stallingen, huizingen, boerenwoningen, schuren of getimmerten, van welken aard ook, alle tuiningen, boomgaarden, dreeften en andere beplantingen, welke zich bevinden op den afstand van 300 roeden der steden of plaatsen, die in den loop der laatste vijftig jaren tot sterkten hebben gediend of met fortificatie-werken zijn omringd geweest en thans gerekend worden tot de vestingen, sterkten en liniën der *eerste* en *tweede* klassen te behooren, zullen, zoodra Wij zulks voor de defensie van het land onvermijdelijk zullen oordeelen, op Onzen last afgebroken, verbrand of vernield worden, zonder dat daarvoor eenige vergoeding van schade aan de eigenaars zal worden toegelegd, evenmin als waren deze voorwerpen door den vijand vernietigd.

Voor zooverre evenwel, tijdens den aanleg dier vestingen, sterkten en liniën van defensie, zich reeds binnen den bepaalden kring van 300 roeden zoodanige voorwerpen bevonden en deze nog werkelijk bestaan, zal daarvoor, bij eventueel noodzakelijke vernietiging, van 's lands wege eene billijke schadevergoeding aan de eigenaren worden toegestaan.

Art. 10.

De bij art. 9 bepaalde afstand van 300 roeden zal gemeten worden als volgt:

a. voor *vestingen*, *sterkten* enz., *met bedekte wegen omgeven*, uit den rand van derzelver borstweringen;

b. voor *vestingen*, *sterkten* enz. *zonder bedekte wegen*, *maar met enveloppes of buitenwerken*, uit den buitengrachtboord dezer werken; en

c. voor *vestingen*, *sterkten* enz., *die geene bedekte wegen*, *enveloppes of buitenwerken bezitten*, uit den buitenboord van de grachten des hoofdwals.

Art. 11.

De eigenaren of bewoners van zoodanige voorwerpen, in art. 9 vermeld, welke thans nog binnen den bepaalden kring van 300 roeden van de vestingen van de *eerste* en *tweede* klassen bestaan, zullen daaraan geene verdere vertimmeringen mogen doen, dan noodig zijn om hunne eigendommen te houden in den stand, waarin dezelve zich bevinden.

De eerst aanwezende officieren van de genie in de bedoelde vestingen van de *eerste* en *tweede* klassen zullen naauwkeurig acht geven, dat aan dit artikel stiptelijk worde voldaan. In geval van overtreding, zullen zij zich daarover moeten adresseren aan het plaatselijk bestuur, hetwelk alsdan de noodige maatregelen daartegen zal in het werk stellen en zich, ingeval van verschil, daarover aan den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken zal adresseren.

Art. 12.

Ten einde evenwel den landbouw in den gemelden kring van voorzegde vestingen, sterkten enz. zoo min mogelijk te belemmeren, zal het voortaan (echter alleen op bekomen verlof van het Departement van Oorlog), overeenkomstig het hierna volgende 20ste artikel, aan de ingezetenen vrijstaan, tusschen de

100 en 300 roeden van dezelve, houten woningen en getimmerten met daken van riet of stroo op te rigten, zonder metselwerken of onverbrandbare stoffen en materialen dan alleen het kleine ijzer en die bouwstoffen, welke voor de schoor- en haardsteden onvermijdelijk vereischt worden, gelijk ook voor de steenen fundamenten en voetingen, mits deze laatste niet hooger dan één voet boven de oppervlakte van het maaiveld optrekkende, en bij gevolg op geene heuvelen of de geringste verhooging van het terrein.

Tusschen de vestingen enz. en de eerste 100 roeden, gemeten als in art. 10 bepaald is, zal hoegenaamd geene betimmering of beplanting mogen worden uitgevoerd.

Art. 13.

In de nabijheid der houten woningen en getimmerten, in het voorgaand artikel vermeld, noch ergens binnen den bepaalden kring, zullen eenige andere afsluitingen van tuinen of erven gedoogd worden, dan alleen zamengesteld uit rasteringen en houten schuttingen, vatbaar voor oogenblikkelijke verbranding, en bij gevolg geene doornen- of andere heggen; terwijl de boomgewassen alleen uit vruchtboomen zullen mogen bestaan.

Art. 14.

Binnen den bepaalden kring van 300 roeden zullen voorts noch door particuliere personen, noch door provinciale of stedelijke of polderbesturen, noch zelfs door de administratie van den waterstaat, eenige dijken, wegen, watergangen, slooten of andere werken kunnen worden aangelegd, zonder de projecten daartoe bevorens aan het Departement van Oorlog in te zenden, ten einde derzelver voorgestelde rigting te beoordeelen, en, bijaldien die schadelijk mogt bevonden worden, met gemeenschappelijk overleg zorg te dragen, dat daardoor aan den vijand nergens eenige dekking of schuilplaats verschaft worde.

Art. 15.

Desgelijks zullen er in den hierboven bepaalden kring nergens eenige hoopen puin, afbraak of andre belemmerende verzamelingen kunnen geborgen worden, dan slechts voor eenen zeer korten tijd, en dan nog alleen daar ter plaatse, waar zulks door den eerst aanwezenden ingenieur, tot wiens ressort de vestingen of sterkten enz. behooren, zal aangewezen zijn.

Art. 16.

De bepalingen, bij artt. 9, 10, 11, 12, 13, 14 en 15 gemaakt, zijn toepasselijk op alle werken van defensie, liniën en posten, hetzij dezelve geïsoleerd bestaan of tot dekking van achtergelegene vestingen en sterkten dienen. Tusschen die werken en de vestingen of sterkten zal in gewone omstandigheden het bouwen van woningen, het aanleggen van tuinen enz. binnen den kring van 300 roeden kunnen toegelaten worden, doch nimmer zonder bekomene permissie van het Gouvernement en achtervolgens het daarin te stellen verband.

Voor zooverre zoodanige voorwerpen bij den aanleg der werken reeds binnen dien kring bestonden en thans nog bestaan, zal daarvoor bij eventueel noodzakelijke vernietiging ook billijke schadevergoeding aan de eigenaren gegeven worden.

Art. 17.

Wanneer er, vóór de vestingen en sterkten, dorpen of buurtschappen bestaan op minder dan 300 roeden afstands, wordt alle aanbouw of betimmering naar den kant der vestingwerken stellig verboden en wijders op de instandhouding der reeds aanwezige gebouwen de hiervoren gemelde artikelen, en wel speciaal het bepaalde bij art. 11, in alles applicabel gemaakt.

In de dorpen of buurtschappen, welke thans meer dan 300 roeden van de vestingen en sterkten verwijderd zijn, zal alle verdere aanbouw verhinderd worden, zoodra die dorpen of buurten met derzelver getimmerten tot aan den kring dier 300 roeden zullen genaderd zijn.

Art. 18.

In den kring der vestingen, sterkten enz. van de *derde* klasse zal het in vredestijd aan de ingezetenen vrijstaan te bouwen, tuinen aan te leggen en hunne erven te amelioreren, zonder speciale permissie van het Gouvernement, met dien verstande echter, dat wanneer de omstandigheden de vernietiging dier voorwerpen te eeniger tijd mogten vorderen, daarvoor geene schadevergoeding door de eigenaren zal kunnen worden gepretendeerd. De voorsz. vrijheid houdt op in geval van oorlog, als wanneer zulks niet dan op verkregen toestemming van het Gouvernement zal mogen geschieden en onder de daarbij naar gelang van omstandigheden te stellen verbindtenissen.

Art. 19.

De watermolens, tot uitmaling der polders noodzakelijk, zullen binnen den bepaalden kring van 300 roeden van de vestingen en sterkten der drie klassen mogen worden gesticht, wanneer dezelve op geene andere plaatsen kunnen opgerigt worden, doch zullen dezelve in dat geval niet anders dan van hout met bekleedingen van riet of stroo mogen gebouwd zijn en alzoo, in geval van nood, vatbaar voor eene oogenblikkelijke destructie, voor welke echter geene vergoeding van schade zal gegeven worden dan in het geval, ten slotte van art. 16 vermeld.

Art. 20.

Alle aanvragen, welke ten gevolge van de bepalingen dezer wet zouden mogen gedaan worden om permissie tot bouwing, herbouwing, aanleg van tuinen met opgaande boomen of doornenheggen, boomgaarden en wat verder zonder vooraf bekomene toestemming niet geschieden mag, zullen moeten worden geadresseerd aan het Departement van Oorlog, hetwelk daarop zal innemen de consideratiën van de directeuren der fortificatiën.

Ingeval van bekomene toestemming zullen de vertooners dier verzoekschriften, voor en aleer handen aan het werk te mogen slaan, zich bij publieke acte moeten verbinden tot nakoming der daarbij gestelde voorwaarden en dadelijk, ten hunnen koste, drie legale expeditiën dier acte aan den directeur der fortificatiën doen toekomen, van welke er eene zal worden verzonden aan het Departement van Oorlog, eene verblijven zal onder de archiven van de directie der fortificatiën en de derde bij de papieren van het garnizoen zal worden opgelegd.

Art. 21.

In tijd van oorlog zullen door Ons, ter bereiking van het oogmerk dezer wet, de behoorlijke defensie namelijk van het grondgebied van den Staat, zoodanige meer efficacieuse maatregelen ter uitvoering van de gemaakte bepalingen, speciaal ten aanzien van de artt. 1 en 11, genomen worden, als Wij in cas van nood zullen vermeenen te behooren.

Art 22.

De directeuren der fortificatiën zijn speciaal verantwoordelijk voor de stipte uitvoering van deze wet.

In hunne uit te brengen adviesen zullen zij altijd de daarbij gemaakte bepalingen moeten in het oog houden en de artikelen aanhalen, waarop zij hun advies gronden.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geinsereerd en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle de vestingen en steden en plaatsen, bij en om de vestingen, sterkten en fortificatiewerken van den Staat gelegen, zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan deze concept-wet te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche en Oorlogzaken om consideratie en advies.

Waarop de vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

31STE VERGADERING.

VERGADERING VAN ZATURDAG 5 NOVEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 12 ure.)

Mededeeling omtrent de sluiting der Vergadering en benoeming van eene Commissie tot ontvangst van den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken. — Sluiting der Vergadering.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Markel Brouwer, van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Wassenaar van St. Pancras, Calkoen, Deutz van Assendelft, van Wickevoort Crommelin, van Bommel, Gevers, Clifford, Pesters van Cattenbroek, Ram, Roorda van Eysinga, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Sytzama, Alberda van Ekenstein, Jarges, Gockinga, Sweerts de Landas en van Sasse van IJsselt.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De **President** communiceert aan de Vergadering, dat hij, bij Z. K. H. ontboden, Hoogstdezelve aan hem kennis had gegeven, dat, volgens het 64ste artikel van de Grondwet, de gewone vergadering der Staten-Generaal op den eersten Maandag in November behoort te worden geopend, en dat derhalve de tegenwoordige vergadering alvorens behoorlijk dient te worden gesloten; en gezien hebbende het 65ste artikel der Grondwet, op den 3den dezer besloten had, dat de tegenwoordige vergadering der Staten-Generaal zou worden gesloten op Zaturdag 5 November en dat de Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken, geadsisteerd door de heeren van Lynden van Lunenburg en van Hambroick, leden van den Raad van State, zulks zouden doen in Zijnen naam; proponerende dienvolgens tot de commissie van leden dezer Vergadering, die de gelastigden van Z. K. H. aan het portaal met den griffier zouden gaan ontvangen, de heeren: van Alberda van Rensuma en van Heiden tot Reinestein.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorstel te conformeren.
En is deze resolutie zonder resumtie uitgegeven.

De Gelastigden van Z. K. H. inmiddels genaderd zijnde, in eene der koetsen van het Hof, door eene escorte ruiterij met een onder-officier aan het hoofd, aan het gebouw der Vergadering, hebben zich de heeren, tot de commissie van receptie benoemd, benevens de griffier begeven naar het portaal en van dáár de Gelastigden ter Vergadering ingeleid naar de voor hen geplaatste stoelen, waarop de Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken, met eene gepaste aanspraak, namens Z. K. H de Vergadering heeft gesloten; volgende hierna geïnsereerd. (1)

(1) De sluitingsrede komt voor in *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 262, en M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 241—245.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Door den Souvereinen Vorst bij besluit van den 3den dezer gelast, om op heden, in Zijnen naam, de vergadering van U Edel Mogenden te sluiten, make ik het mij tot eenen aangenamen pligt, U Edel Mogenden met den afloop van derzelver tegenwoordige raadplegingen geluk te wenschen.

Was het eene vereerende onderscheiding voor de leden dezer Vergadering, zich door Hem, die door de eenparige stem des volks met de opperste magt bekleed werd, tot het bij de Grondwet vastgesteld deelgenootschap van het wetgevend gezag geroepen te zien, het moet inzonderheid een streelend genoegen voor deze Vergadering zijn, aan dezelve, uit 's Vorsten naam, te zien aangekondigd, dat zij aan dat vertrouwen volkomen beantwoord heeft.

Zelfs in die gevallen, waarin uwe denkbeelden niet in allen opzigte met die van den Vorst hebben overeengestemd, heeft dezelve die zeldzame vereeniging van welwillende medewerking en angstvallige behoedzaamheid weten op prijs te stellen, welke, gelijk zij den regtschapenen Staatsman kenmerken, zoo ook aan eenen Vorst, die zijn volk bestieren, geenszins overheerschen wil, niet dan welbehagelijk kunnen zijn.

Gelijk de raadplegingen van U Edel Mogenden uit haren aard steeds belangrijk zijn moeten, konde het niet missen, of dezelve moesten na een tijdperk, waarvan de geschiedenis dezer landen geen tweede voorbeeld oplevert, hoogst gewigtig worden.

Zonder van alle de onderwerpen te gewagen, dewelke aan het welwikkend oordeel van U Edel Mogenden zijn voorgedragen en waarvan de kortheid van het opgevolgd tijdsverloop nog niet heeft toegelaten alle de gunstige uitkomsten te ontwaren, is er nogtans een, waaromtrent ik mij gelast vinde U Edel Mogenden opzettelijk eenige oogenblikken te onderhouden.

Ik bedoel de financiële wet van 14 Mei ll.

Was het reeds bij de eerste ontwerping dezer wet door den Souvereinen Vorst voorzien, dat eene zaak, die zoo zigtbaar tot wezenlijk heil der belanghebbenden strekken moest, door de natie op den duur als eene weldaad zoude beschouwd worden, het konde tevens Hoogstdeszelfs doorzigt niet ontgaan, dat een maatregel, die door het stoute zoowel als door het nieuwe der onderneming een ieder vreemd moest schijnen, in den beginne bij velen eenen min gunstigen indruk maken zoude. De een meende daarin op zijne reeds zoo zeer verminderde kapitalen een uitsluitend bezwaar te vinden, hetwelk hij oordeelde door allen gelijkelijk te moeten gedragen worden, terwijl de ander ditzelfde bezwaar als een uitsluitend voorregt, aan sommigen toegestaan, beschouwde, waarvan het hem onbillijk toescheen, dat de bekostiging ook door diegenen moest gedragen worden, welke daarvan geene deelgenooten zijn konden Beide zijn geheel van hunne dwaling teruggekomen.

De eerste, wel verre van de hem opgelegde betaling langer als een bezwaar aan te merken, ziet daarin thans voor hem en de zijnen het gunstig uitzigt geboren, om zijn verminderd fortuin eenmaal van den noodlottigen slag, dien vroegere gebeurtenissen daaraan hebben toegebragt, wederom op te beuren, terwijl de andere zich gedrongen ziet, de billijkheid te erkennen, dat, gelijk de weldadige vermindering der jaarlijksche schuld voor allen zonder onderscheid eene besparing van lasten was, zoo ook de bekostiging eener trapsgewijze verbetering van het lot dergenen, welke door die vermindering geleden hebben, door allen gezamenlijk moet gedragen worden.

Zoo heeft dan, Edel Mogende Heeren, het herstel van een bijna reddeloos financiewezen niet alleen met het belang dergenen, welke daartoe moesten bijdragen, kunnen gepaard gaan, maar ook tevens strekken kunnen, om de publieke schuld, eens vooral, op eenen eenvoudigen en regelmatigen voet te vestigen en het lot der rentheffers onveranderlijk en onherroepelijk te verzekeren.

Bij het openen van Uwer Edel Mogenden vergadering was aan U een niet minder gewigtig voorstel dan de financiële wet aangekondigd, de vervulling, namelijk, van hetgene bij de Grondwet omtrent de middelen tot duurzame handhaving onzer vrijheid en onafhankelijkheid is voorgeschreven; dan de overtuiging, dat in eene zaak van zoo groot belang niets met overijling moest gedaan, maar alles vooraf met de schroomvalligste omzigtigheid moest onderzocht worden, heeft het Z. K. H. verkieslijk doen achten daaraan gedurende uwe tegenwoordige vergadering geenen voortgang te geven.

Het is nogtans hoogstwaarschijnlijk, dat deze zaak bij uwe aanstaande gewone vergadering tot genoegzame rijpheid zal gekomen zijn, om alsdan aan uwe overweging te worden voorgedragen, en zoo zullen dan deze belangvolle inrigtingen, welke,

bij het voortduren van den oorlog, niet dan met de uiterste verwarring en moeijelijkheid zouden hebben kunnen tot stand gebragt worden, nu, bij den herstelden vrede, met alle die regelmatigheid en orde kunnen worden uitgevoerd, welke alleen in staat zijn, daaraan op den duur eenige vastheid te geven.

Evenals met de inrigtingen omtrent de verdediging des lands, is het ook, ten deele, met de ontwerpen voor de militaire regtspleging gelegen. De reglementen, daartoe dienende, zijn zoowel voor de land- als zeemagt in werking en het Hooge Militaire Geregtshof, voor hetwelk het krijgsvolk moet worden te regt gesteld, geïnstalleerd; maar van de criminele wetboeken heeft alleen datgene, hetwelk de zeemagt betreft, tot genoegzame volledigheid kunnen gebragt worden, terwijl omtrent dat voor het krijgsvolk te lande Z. K. H., om het belang der zake, almede raadzaam heeft geoordeeld, de bewerking daarvan zonder overhaasting te doen voortgaan, liever dan U Edel Mogenden een min volledig en ontoereikend stuk aan te bieden.

De werkzaamheden tot herziening van het systema van regten en ter invoering van een algemeen wetboek, die Z. K. H. bij den aanvang dezer vergadering te kennen gaf, aan eene bijzondere commissie te hebben opgedragen, zijn wel nog niet volbragt, maar niettemin aanmerkelijk gevorderd en gaan onafgebroken voort.

Schoon er dierhalve nog gewigtige instellingen ontbreken, is er niettemin, sedert de herstelling van Nederland en in het bijzonder gedurende ulieder tegenwoordige zitting, zeer veel, ja oneindig meer tot stand gebragt dan in de omstandigheden, waarin dit volk zich bevonden heeft, konde verwacht worden.

Bij de verschillende omwentelingen, die elkander zijn opgevolgd, was steeds ons volksbestaan bewaard gebleven, en er waren alleen wijzigingen van het bestaande noodig, om hetzelve met de beginselen, waarnaar men het veranderd Staatsgebouw wilde inrigten, in overeenstemming te brengen. Nu was het geheele volksbestaan verloren; dit land tot een wingewest van een magtig rijk gemaakt en aan alle de verordeningen, die in hetzelve plaats vonden, onderworpen; onze wetten vernietigd en door andere, voor onzen landaard ongeschikt, vervangen; onze gewestelijke en plaatselijke inrigtingen grootendeels afgeschaft; onze zeden en gewoonten van het voorvaderlijke meer en meer afgetrokken; de openbare godsdienst vernederd, aan zich zelve overgelaten en met het treurigst verval bedreigd.

Wij hadden bovendien noch geldmiddelen, noch legers, noch wapenen; alles, wat ons herkregen bestaan kon bevestigen, was vervoerd en een eigendom des overheerschers geworden. In één woord, het Staatsgebouw was uiteen gereten, verbrijzeld en bijna tot den grond toe gesloopt. De staat, waarin zich dierhalve dit land bij de groote verandering van zaken bevond, mag in vele opzigten gelijk gesteld worden met dien van een volk, dat voor het eerst tot eene maatschappij moet gevormd worden.

Beschouwt men intusschen onzen tegenwoordigen toestand, dan moge het waar zijn, dat er nog veel te verrigten overblijft, maar dan is het tevens niet minder waar, dat alles reeds eenen zoo geregelden loop gekregen en zulk eene gedaante van oudheid heeft aangenomen, alsof de tegenwoordige orde van zaken, die toch van alle andere, sedert de afschudding van het Spaansche juk, verschilt, reeds jaren bestaan hadde.

Zelfs de instelling der Staten en Gedeputeerde Staten, waarvan het vooraf zoo moeijelijk scheen de betrekkingen tot het algemeen bestuur en de Commissarissen van den Souvereinen Vorst te regelen, heeft, niettegenstaande derzelver kortstondig aanwezen, door de eendragtige zamenstemming van allen, die daartoe moesten medewerken, ongemerkt die gewenschte en vaste wijziging aangenomen, welke door de ontwerpers der Grondwet zoo juist voorzien was, het ware middel te zijn, om aan den eenen kant het souverein gezag in de provinciën te handhaven, doch tevens, aan den anderen kant de ingezetenen in de gelegenheid te stellen, om in de nabijheid die vaderlijke voorziening in hunne huishoudelijke en bijzondere belangen te vinden, welke steeds als een der eerste voorregten van dit volk is beschouwd geworden.

De op handen zijnde opening der eerste gewone vergadering van U Edel Mogenden, welke meer eigenaardig dan deze sluiting tot het geven van belangrijke mededeelingen geschikt is, maakt het mij tot eenen pligt, de aandacht van U Edel Mogenden niet langer op te houden, maar mij te bepalen tot den wensch, dat, gelijk uwe wijsheid, trouw en vaderlandsliefde aanvankelijk met den Vorst mogten medewerken, om een vernietigd vaderland uit deszelfs asch te helpen herrijzen, het aan dezelve ook gebeuren moge, daaraan, onder den Goddelijken zegen, de laatste hand te helpen leggen en eenmaal het onuitsprekelijke genoegen te ondervinden, datzelfde vaderland, van welks diepe vernedering gij allen getuigen waart, wederom tot dien ouden bloei en luister, die het tegenwoordig geslacht naauwelijks anders dan bij name kent, te zien opgevoerd en het geluk van Vorst en volk, door wederkeerig vertrouwen en eendragtige zamenspanning van krachten, op de onwrikbaarste wijze gevestigd te zien.

Mij blijft thans alleenlijk over, bm, krachtens het besluit, dat deze commissie in ulieder midden heeft gebragt, in naam van den Souvereinen Vorst te verklaren, dat de tegenwoordige buitengewone vergadering van U Edel Mogenden op dit oogenblik wordt gehouden gesloten te zijn.

Waarna de Gelastigden van Z. K. H. wederom op dezelfde wijze zijn uitgeleid en de Vergadering gescheiden is.

VERSLAG DER HANDELINGEN

VAN DE

STATEN-GENERAAL

GEDURENDE DE

VERGADERING

VAN

7 November 1814 tot 7 Augustus 1815.

ALPHABETISCH REGISTER.

Vergadering van 7 November 1814 tot 7 Augustus 1815.

Aangehaalde goederen van geringe waarde. (Bepalingen bij verkoop van)

Missive van Z. K. H., ingekomen 3 Maart 1815, blz. 185; — Concept-wet, blz. 185-186. — Rapport, uitgebragt 8 Maart door de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 193.

(De wet is den 9den Maart 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nº. 23.)

Adres aan den Koning. Zie *Soestdijk*.

Amerika. (Noord- en Zuid-) Zie *Handel*.

Arrest. (Bepalingen op het leggen van)

Missive van Z. K. H., ingekomen 10 Januarij 1815, blz. 62-63; — Concept-wet, blz. 63-64. — Rapport uitgebragt 17 Januarij door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 100-101.

(De wet is den 24sten Januarij 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nº. 5.)

Audientie der Vergadering en corps bij den Souvereinen Vorst op 7 November 1814, na de opening der Vergadering, blz. 2.

———— van de Vergadering en corps bij H. M. de Koningin, (Mededeeling omtrent eene gevraagde) blz. 271.

———— van de Vergadering en corps bij Z. M. den Koning, (Besluit op voorstel van den President tot het vragen van eene) blz. 271; — Mededeeling dienaangaande, blz. 276.

Balije van Utrecht, (voormaals bezeten). (Bepalingen omtrent de teruggave der goederen, door de Duitsche Orde,)

Missive van Z. M., ingekomen 3 Augustus 1815, blz. 292; — Concept-besluit, blz. 292-293. — Rapport, uitgebragt 4 Augustus door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, blz. 297. — De Vergadering vereenigt zich met het voorstel van Z. M., blz. 297.

(De wet is den 8sten Augustus 1815 door den Koning bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nº. 43)

Beëediging. Zie *Leden*.

Belastingen op de dienstboden en paarden. (Ophef der)

Missive van Z. K. H., ingekomen 24 Januarij 1815, blz. 109; — Concept-wet op den ophef der belasting, bekend onder den naam van dienstbodengeld, blz. 109-113; — Idem op den ophef van het paarden-, plaizier- en landpassagiegeld, blz. 114-119. — Rapport, uitgebragt 2 Februarij 1815 door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, blz. 131. — De Vergadering vereenigt zich 8 Februarij met de concept-wetten, blz. 133.

(De wetten zijn den 10den Februarij 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nº. 12 en 13.)

Belastingen. Middel op de patenten.

Missive van Z. K. H., ingekomen 22 Februarij 1815, blz. 154; — Concept-ordonnantie, blz. 154. — Rapport, uitgebragt 3 Maart door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, blz. 186. — De Vergadering vereenigt zich 7 Maart met het concept, nadat de President mededeeling heeft gedaan van het antwoord van den Secretaris van Staat voor de Financiën op de gemaakte aanmerkingen, blz. 187.

(De wet is den 9den Maart 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nº. 22.)

———— en ontlastingen van onderscheidene speciën gedurende het jaar 1815, met alteratie in het tarief van 1725.

Missive van Z. K. H., ingekomen 6 Januarij 1815, blz. 58; — Concept-wet, blz. 58-60. — Verslag, uitgebragt 10 Januarij door de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 67.

(De wet is den 14den Januarij 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nº. 3.)

———— van het tegenwoordige jaar. (Bepalingen ten aanzien van het vervroegen der termijnen van betaling van de directe)

Missive van Z. M., ingekomen 21 Junij 1815, blz. 285; — Ontwerp van wet, blz. 285. — Rapport, uitgebragt 22 Junij door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, waarna de Vergadering zich met het ontwerp van wet vereenigt, blz. 286.

(De wet is den 23sten Junij 1815 door den Koning bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nº. 40.)

————. Ophef der belasting ter verzekering van het regt van waarborg over de gouden en zilveren werken.

Missive van Z. K. H., ingekomen 3 Maart 1815, blz. 182; — Concept-wet, blz. 182-184. — Rapport, uitgebragt 9 Maart door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 210.

(De wet is den 10den Maart 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nº. 25.)

———— (Vergunning van het regt van parate executie bij het invorderen van stedelijke en plaatselijke)

Missive van Z. K. H., ingekomen 31 Januarij 1815, blz. 124; — Concept-besluit, blz. 124-126. — Rapport, uitgebragt 10 Februarij door de Gedeputeerden tot de Zaken der Justitie, blz. 137; — Idem 15 Februarij door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, waarna de Vergadering zich met het concept-besluit vereenigt, blz. 150.

(De wet is den 17den Februarij 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* nº. 16.)

Besluiten of resolutiën van den Souvereinen Vorst, aan de Vergadering medegedeeld, blz. 3, 62.

Besturen. (Plaatselijke) Zie *Straffen en boeten*.

BO—DA

Boedelscheidingen. Zie *Dispensatiën.*

Boeten. Zie *Straffen.*

Bouwen. Zie *Vestingen.*

Braband. Zie *Grenzen.*

Burgerlijk Wetboek. Zie *Dispensatie.*

Buskruid, oorlogsbehoeften en brandstoffen. (Bepalingen en voorbehoedmiddelen omtrent het vervoer van)

Missive van Z. K. H., ingekomen 24 Januarij 1815, blz. 104; — Concept-wet, blz. 104-108. De Vergadering heeft zich dadelijk met de concept-wet vereenigd, blz. 108.

(De wet is den 26sten Januarij 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad*, n°. 7.)

Commissiën: tot in- en uitgeleide van den Souvereinen Vorst bij de opening der Vergadering, blz. 1;

tot aanbieding aan den Souvereinen Vorst van de nominatie voor het voorzitterschap: Benoeming en rapport der Commissie, blz. 2;

tot in- en uitgeleide van de Commissie, van wege den Souvereinen Vorst belast met het overbrengen der Staatsbegrooting voor 1815: De Commissie leidt deze Commissie binnen, blz. 25; Doet haar uitgeleide, blz. 27;

tot in- en uitgeleide van den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken, belast met het doen eener belangrijke mededeeling: Benoeming, blz. 37; — De Commissie leidt den Secretaris van Staat binnen, blz. 39;

tot het overbrengen aan Z. K. H. van het besluit der Vergadering omtrent de aanneming van wetten en van haren dank voor de mededeelingen van den staat des lands: Benoeming, blz. 46; — Rapport der Commissie, blz. 48;

tot in- en uitgeleide van de zaakgelastigden, belast met het overbrengen van de concept-wetten over de Nationale Militie en Schutterijen: Benoeming, blz. 62; — De Commissie leidt de gelastigden binnen, blz. 68; — Doet hun uitgeleide, blz. 69;

tot het overbrengen aan Z. K. H. van de wetten op de Nationale Militie en Schutterijen: Benoeming, blz. 180; — Rapport der Commissie, blz. 181;

tot het ontvangen van Z. K. H. bij de aanvaarding van het Koningschap: Benoeming, blz. 221; — De Commissie ontvangt Zijne Majesteit, blz. 225; — Doet Zijne Majesteit uitgeleide, blz. 227-228;

tot het aanbieden aan Zijne Majesteit van een adres en van een voorstel om aan den Prins van Oranje het domein van Soestdijk in vollen eigendom te geven: Benoeming, blz. 290; — Rapport der Commissie, 291;

tot het ontvangen van de Commissie van wege Zijne Majesteit tot sluiting der Vergadering, blz. 299.

———— Zie ook *Gedeputeerden.*

Congres van Weenen met betrekking tot de Vereenigde Nederlanden, (Mededeeling in de Vergadering van 23 Februarij omtrent de schikkingen van het) blz. 176.

Convoijen en licenten. Zie *Aangehaalde goederen.*

Crimineel Wetboek en reglement van discipline voor het krijgsvolk te lande.

Missive van Z. K. H., ingekomen 8 Maart 1815, blz. 193; — Concept-wet ter bekrachtiging van een crimineel wetboek en van een reglement van discipline voor het krijgsvolk te lande, blz. 193; — Crimineel Wetboek, blz. 194-206; — Reglement van krijgstucht of discipline, blz. 206-209; — Rapport uitgebragt 14 Maart door de Gedeputeerden tot de Militaire Zaken, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 219.

(De wet is den 15den Maart 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 26. Het Wetboek zelf en het reglement van discipline zijn afzonderlijk uitgegeven.)

Davids-visscherij. (Straat-) Zie *Groenlands- en Straat-Davids-visscherij.*

DE—DI

Departement van Oorlog. (Vereeniging der militaire administratie te Brussel met het)

Missive van Z. K. H., ingekomen 16 Junij 1815, blz. 281; — Concept-besluit, blz. 281. — Rapport uitgebragt 20 Junij door de Gedeputeerden tot de Oorlogszaken, waarna de Vergadering zich met het concept-besluit vereenigt, blz. 283-284.

Desertie van het krijgsvolk van den Staat. (Ampliatie op de wet van 25 Junij 1814 tegen de begunstiging der)

Missive van Z. K. H., ingekomen 8 November 1814, blz. 3-4; — Concept-besluit, blz. 4. — Rapport van de Gedeputeerden tot de Oorlogszaken en Justitie, uitgebragt 15 November, waarna de Vergadering zich met het concept-besluit vereenigt, blz. 14.

(De wet is den 19den November 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 107.)

Dienstboden. Zie *Belastingen.*

Dispensatie van de formaliteiten ten aanzien van boedelscheidingen, nalatenschappen en den verkoop van vaste goederen. (Verzoeken om)

1°. concept-besluiten, ingediend bij missive van Z. K. H. en ingekomen 17 November 1814, blz. 15-16. — Rapport uitgebragt 23 November door de Gedeputeerden tot de Zaken van Justitie, waarna de Vergadering zich met de concept-besluiten vereenigt, blz. 25;

2°. missive van den Souvereinen Vorst, ingekomen 2 Februarij 1815, blz 127-128; — Vier concept-besluiten, blz. 128-129. — Rapport uitgebragt 10 Februarij door de Gedeputeerden tot de Zaken van Justitie, waarna de Vergadering zich met de concept-besluiten vereenigt, blz. 134;

3°. concept-besluiten, ingediend bij missives van den Souvereinen Vorst (later van den Koning) en ingekomen 29 December 1814, blz. 49-51; 30 December, blz. 52-54; 3 Januarij 1815, blz. 56-57; 6 Januarij, blz. 60-61; 10 Januarij, blz. 66-67; 24 Januarij, blz 102-104; 26 Januarij, blz 122-123; 2 Februarij, blz. 129-131; 10 Februarij, blz. 134-137; 22 Februarij, blz. 152-154; 24 Februarij, blz. 178-180; 7 Maart blz. 187-189; 14 Maart, blz. 216-219; 15 Maart, blz. 221; 15 Maart, blz. 222-224; 6 April, blz. 231-233; 19 April, blz. 237-239; 26 April, blz. 240-241; 5 Mei, blz. 245-247; 11 Mei, blz. 248-250; 18 Mei, blz. 252-254; 19 Mei, blz. 256-257; 24 Mei, blz. 259-260; 30 Mei blz. 262-267; 15 Junij, blz. 271-274; 16 Junij, blz. 280; 20 Junij, blz. 282; 28 Junij, blz. 287-288; 4 Augustus, blz. 294-296; 7 Augustus, blz. 298. — De Vergadering heeft zich telkens dadelijk met deze besluiten vereenigd.

———— van art. 144 van het Burgerlijk Wetboek en permissie tot het aangaan van een huwelijk. (Verzoek om)

Missive van Z. M., ingekomen 24 Mei 1815, blz. 260; — Concept-besluit, blz. 260. — Rapport uitgebragt 30 Mei door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, waarna de Vergadering zich met het concept-besluit vereenigt, blz. 268.

———— van de artt. 162, 167 of 228 van het Burgerlijk Wetboek en permissie tot het aangaan van een wettig huwelijk. (Verzoeken om)

Concept-besluiten, ingediend bij missives van den Souvereinen Vorst (later van den Koning) en ingekomen 8 November 1814, blz. 12; 22 November, blz. 23; 29 December, blz. 49; 10 Januarij 1815, blz. 66; 26 Januarij, blz. 121-122; 23 Februarij, blz. 176; 7 Maart, blz. 189-190; 9 Maart, blz. 210; 14 Maart, blz. 219; 15 Maart, blz. 221-222; 11 Mei, blz. 248; 18 Mei, blz. 254-255; 30 Mei, blz. 267-268; 7 Junij, blz 269-270; 16 Junij, blz. 280-281. — De Vergadering heeft zich telkens dadelijk met de concept-besluiten vereenigd.

———— van eenige bepalingen der nog vigerende Fransche burgerlijke wetten omtrent het solemniseren des huwelijks. (Verzoek om)

Concept-besluit, ingediend bij missive van Z. M. en ingekomen 15 Junij 1815, waarmede de Vergadering zich dadelijk vereenigt, blz. 274.

———— van het bepaalde bij art. 266 van het Burgerlijk Wetboek, met opzigt tot echtscheidingen. (Verzoeken om)

Concept-besluiten, ingediend bij missives van Z. M. en

ingekomen 4 Augustus 1815, blz. 294, en 7 Augustus, blz. 298. — De Vergadering heeft zich telkens dadelijk met de concept-besluiten vereenigd.

Dispensatie van art. 1000 van het Wetboek van Burgerlijke Regtspleging. (Verzoek om)

Concept-besluit, ingediend bij missive van Z. K. H. en ingekomen 23 Februarij 1815, waarmede de Vergadering zich dadelijk vereenigt, blz. 176-177.

Domein-rescriptiën en rente-certificaten. (Voorziening omtrent de)

Missive van Z. M., ingekomen 4 Augustus 1815, blz. 296; — Concept-besluit, blz. 296-297. — Rapport uitgebragt 7 Augustus door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, waarna de Vergadering zich met het concept-besluit vereenigt, blz. 298-299.

(De wet is den 7den Augustus 1815 door den Koning bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 42.)

Domeinen Zie *Soestdijk.*

Doorvoer. Zie *In-, uit- en doorvoerregten.*

Duitsche Orde. Zie *Balije van Utrecht.*

Echtscheiding. (Verzoeken om) Zie *Dispensatie.*

Gedeputeerden brengen verslag uit:

tot de Binnenlandsche en Oorlogszaken, blz. 13;

tot de Binnenlandsche Zaken, blz. 14, 57, 100, 120, 126, 150, 173, 180, 230, 258, 268, 288, 291;

tot de Oorlogszaken, blz. 219, 244, 283;

tot de Oorlogszaken en Justitie, blz. 14;

tot de Zaken van Justitie, blz. 25, 134, 137, 235;

tot de Zaken van Financiën, blz. 23, 45, 99, 131, 151, 186, 210, 286, 297, 298;

tot de Zaken van Commercie en Koloniën, blz. 37, 67, 193, 219, 229, 260.

Gehoore ontvangen bij den Souvereinen Vorst. (De Vergadering ten) Zie *Audientie.*

Godsdienst toegewijde dagen. (Verzekering der pligtmatige viering van aan de openbare Christelijke)

Missive van Z. K. H., ingekomen 8 Februarij 1815, blz. 132; — Concept-wet, blz. 132-133. — Rapport uitgebragt 24 Februarij door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 180.

(De wet is den 1sten Maart 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 21.)

Goederen. (Aangehaalde) Zie *Aangehaalde goederen.*

Gouden en zilveren werken. (Waarborg over de) Zie *Belastingen.*

Grenzen van de provincie Braband. (Nadere bepaling der)

Missive van Z. K. H., ingekomen 17 Januarij 1815, blz. 100; — Ontwerp van wet, blz. 100. — Rapport uitgebragt 31 Januarij door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, blz. 126. — De Vergadering vereenigt zich 8 Februarij met de concept-wet, blz. 133.

(De wet is den 10den Februarij 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 14.)

Groenlands- en Straat-Davids-Visscherij. (Premiën ter bevordering der)

Missive van Z. K. H., ingekomen 7 Maart 1815, blz. 191; — Concept-wet, blz. 191-192. — Rapport uitgebragt 14 Maart door de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 219-220.

(De wet is den 19den Maart 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staasblad* n°. 27*.)

Grondwet. (Verandering en ampliatie der)

Missive van Z. M., ingekomen 16 Maart 1815, blz. 228; Concept-besluit, blz. 228. — Rapport uitgebragt 21 Maart door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, waarna de Vergadering zich met het besluit vereenigt, blz. 230.

(De wet is den 24sten Maart 1815 door den Koning bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 29.)

Grootboek der Nationale Schuld. (Bepalingen op de inschrijving van kapitalen in het nieuwe)

Missive van Z. K. H., ingekomen 10 Januarij 1815, blz. 64; — Concept-wet, blz. 65-66. — Rapport, uitgebragt 12 Januarij door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 99.

(De wet is den 14den Januarij 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 4.)

Handel met de eilanden en het vaste land van Noord- en Zuid-Amerika en de Kust van Guinea. (Bevordering van den)

Missive van Z. M., ingekomen 19 Mei 1815, blz. 257; — Ontwerp van wet, blz. 257-258. — Rapport uitgebragt 24 Mei door de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën, waarna de Vergadering zich met het ontwerp vereenigt, blz. 260-261.

(De wet is den 27sten Mei 1815 door den Koning bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 37.)

Haring zouden kunnen benadeeld. (Verordeningen tot wering van kwade praktijken, die den roem van den Hollandschen zouten)

Missive van Z. M., ingekomen 15 Junij 1815, blz. 274; — Concept-besluit, blz. 274-275. — De Vergadering vereenigt zich dadelijk met het concept-besluit, blz. 275.

(De wet is den 16den Junij door den Koning bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 39.)

Haringvisscherij. (Ampliatie der wet van 28 Julij 1801 omtrent de)

Concept-besluit, ingediend bij missive van Z. K. H. en ingekomen 22 November 1814, blz. 22. — De Vergadering vereenigt zich dadelijk met het concept-besluit, blz. 22.

(De wet is den 25sten November 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 108.)

———. (Uitloven van premiën tot aanmoediging der)

Missive van Z. K. H., ingekomen 29 December 1814, blz. 48; — Concept-besluit, blz. 48-49. — Rapport uitgebragt 3 Januarij 1815 door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, waarna de Vergadering zich met het concept-besluit vereenigt, blz. 57.

(De wet is den 6den Januarij 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 2.)

———. Vergunning om voor het jaar 1815 één of meer ventjagers uit zee direct naar de Elve of Wezer te zenden, ten einde hunnen overgenomen haring te Hamburg, Bremen of daarom liggende plaatsen aan de markt te brengen.

Missive van Z. M., ingekomen 26 April 1815, blz. 243; — Ontwerp van wet, blz. 243. — De Vergadering vereenigt zich dadelijk met het ontwerp van wet, blz. 243.

(De wet is den 30sten April 1815 door den Koning bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 34.)

Haven van Middelburg. (Voorschot uit 's lands kas tot herstel der)

Missive van Z. K. H., ingekomen 8 November 1814, blz. 4; — Concept-besluit, blz. 4-5; — Rapport van den directeur-generaal van den waterstaat, blz. 5-9; — Dank-adres van eene deputatie uit het ligchaam der kooplieden, blz. 9; — Adres van eene commissie uit het stedelijk bestuur van Mid-

delburg, blz. 10-11; — Advies van den Secretaris van Staat voor de Financiën, blz. 10-11; — Nadere opgave der kosten van den directeur-generaal van den waterstaat, blz. 11. — Rapport uitgebragt door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken 15 November, blz. 14; — Idem door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, 22 November, blz. 23-24. — De Vergadering vereenigt zich 29 November met het concept-besluit, blz. 37.

Hulde door de Vergadering aan den Souvereinen Vorst aangeboden. Zie *Audientie.*

Huwelijken van behoeftigen. (Bepalingen tot het wegnemen van pecuniële bezwaren bij het voltrekken der)

Missive van Z. K. H., ingekomen 7 Maart 1815, blz. 190; — Concept-wet, blz. 190-191. — De Vergadering vereenigt zich dadelijk met de concept-wet, blz. 191.

(De wet is den 9den Maart 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 24.)

————. (Verzoeken tot het aangaan van) Zie *Dispensatie.*

————. (Solemniseren van) Zie *Dispensatie.*

In-, uit- en doorvoerregten. Intrekking van de belasting, bekend onder den naam van premie of veilgeld, en wijziging der in-, uit- en doorvoerregten.

Missive van Z. K. H., ingekomen 22 November 1814, blz. 17; — Concept-besluit, blz. 17-18; — Rapport van den Secretaris van Staat voor de Financiën, blz. 18—20; — Geleidende brief van den Secretaris van Staat voor het Departement van Koophandel en Koloniën, met het rapport van den Raad van Koophandel en Koloniën, blz. 20-21; — Advies van den Raad van State, blz. 21-22. — Verslag, uitgebragt 29 November 1814 door de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën, waarna de Vergadering zich met het concept-besluit vereenigt, blz. 37-38.

(De wet is den 1sten December 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd Zie *Staatsblad* n°. 109.)

In- en uitvoerregten. Zie *Belastingen en ontlastingen.*

Kinderen. (Natuurlijke) Zie *Legitimatie.*

Koloniën. (Overeenkomst betreffende de) Zie *Overeenkomst.*

Koningschap der Nederlanden door den Souvereinen Vorst. (Aanvaarding van het)

Missive van den Algemeenen Secretaris van Staat, ingekomen 15 Maart 1815, houdende kennisgeving dat Z. K. H. zich op 16 Maart in de Vergadering zal vervoegen, om het Koningschap te aanvaarden, blz. 221; — Benoeming van eene commissie tot ontvangst van Z. K. H., blz. 221; — Aanspraak van Z. K. H. op 16 Maart ter aanvaarding van het Koningschap, blz. 225-226; — Mededeeling van de Proclamatie, bij die gelegenheid afgekondigd, blz. 226-227; — Antwoord van den President op de aanspraak van Zijne Majesteit, blz. 227.

Krijgsvolk. Zie *Crimineel Wetboek. — Desertie.*

Kust van Guinea. Zie *Handel.*

Kwaadwilligen. (Bepalingen tot veiligheid der ingezetenen en beteugeling van)

Missive van Z. M., ingekomen 8 April 1815, blz. 234; — Concept-wet, blz. 234-235. — Rapport, uitgebragt in dezelfde zitting door de Gedeputeerden tot de Zaken van Justitie, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 235.

(De wet is den 10den April 1815 door den Koning bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 32.)

Lands. (Verslag van den toestand des) Zie *Mededeeling.*

Leden der Vergadering. Benoeming, blz. 13; — Kennisgeving van hunne beëediging, blz. 37, 52; — Ontslag, blz. 13. — Zie verder de Naamlijst, geplaatst achter den Algemeenen Titel.

LE—NA

Legitimatie van natuurlijke kinderen. (Verzoek om)

Concept-besluit, ingediend bij missive van Z. K. H. en ingekomen 1 Maart 1815, waarmede de Vergadering zich dadelijk heeft vereenigd, blz. 181.

Luxemburg tot een Groot-Hertogdom. (Verheffing van het Hertogdom)

Missive van Z. M., ingekomen 11 Mei 1815, houdende mededeeling van de verandering, blz. 248.

Mededeeling van den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken in de vergadering van 30 November 1814, bevattende een verslag van den toestand des lands, blz. 39-45. — Besloten Z. K. H. te bedanken voor de ontvangen mededeeling, blz. 46.

Middelburg. Zie *Haven.*

Middelen. Zie *Staatsbegrooting.*

Militaire administratie te Brussel. Zie *Departement van Oorlog.*

Militaire justitie. Zie *Crimineel Wetboek.*

Militaire Ridderorde. (Bepalingen voor eene)

Missive van Z. M., ingekomen 26 April 1815, blz. 241; — Ontwerp van wet, blz. 242. — Rapport uitgebragt 27 April door de Gedeputeerden tot de Oorlogszaken, waarna de Vergadering zich met het ontwerp van wet vereenigt, blz. 244.

(De wet is den 30sten April 1815 door den Koning bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 33*).

Militie (Land-) en Schutterijen.

Missive van den Algemeenen Secretaris van Staat, ingekomen 10 Januarij 1815, ten geleide van het besluit van Z. K. H. omtrent de aanbieding der concept-wetten door de heeren Elout en Alberda, leden van den Raad van State, blz. 62; — Aanspraak van den heer Elout, lid van den Raad van State, gehouden op 12 Januarij, blz. 68-70; — Concept-wet, rakende de oprigting van eene Nationale Militie, blz. 71-89; — Concept-wet, rakende de oprigting van schutterijen, blz. 90-98. — Missive van Z. K. H., ten geleide eener nadere redactie der concept-wetten, ingekomen 15 Februarij, blz. 138; — Artikelen der concept-wet over de Nationale Militie, in welke eenige verandering wordt voorgesteld, blz. 138-141; — Artikelen der concept-wet op de schutterijen, in welke eenige verandering wordt voorgesteld, blz. 141-144. — Rapport uitgebragt 22 Februarij door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, blz. 173-175. — De Vergadering vereenigt zich 24 Februarij met de concept-wetten, blz. 180.

(De wetten zijn den 27sten Februarij 1815, door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad*, n°. 19 en 20.)

——— buiten de grenzen. (Gebruik der Nationale)

Missive van Z. M., ingekomen 18 Mei 1815, blz. 251; — Concept-besluit, blz. 251-252. — Rapport uitgebragt 19 Mei door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, waarna de Vergadering zich met het concept-besluit vereenigt, blz. 258.

(De wet is den 27sten Mei 1815 door den Koning bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 36.)

Minderjarigen belang hebben. (Boedelscheidingen en verkoop van onroerende goederen, waarbij) Zie *Dispensatie.*

Missives van den Souvereinen Vorst, ingekomen blz. 3, 4, 12, 13, 15, 17, 22, 23, 48, 49, 52, 55, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 100, 102, 104, 109, 121, 122, 124, 127, 132, 134, 138, 144, 152, 154, 176, 178, 181, 182, 185, 187, 189, 190, 191, 193, 210, 211, 216, 219, 221, 222.

Missives van den Koning, ingekomen blz. 228, 231, 234, 237, 240, 241, 243, 245, 248, 251, 252, 253, 254, 256, 257, 259, 260, 262, 265, 267, 269, 271, 272, 274, 276, 280, 281, 282, 285, 287, 292, 294, 296, 298.

Missives van den Algemeenen Secretaris van Staat, ingekomen blz. 37, 62, 221.

Missive van de Algemeene Rekenkamer, ingekomen blz. 236.

Nalatenschappen. Zie *Dispensatie.*

Natuurlijke kinderen. Zie *Legitimatie.*

Negociatie op de opbrengst der tollen ter verbetering en bestrating van eenige voorname wegen.

Missive van Z. K. H., ingekomen 15 Februarij 1815, blz. 144; — Concept-besluit, blz. 144-145; — Tabellen van berekening der negociatie, blz. 145-148; — Approximative begrooting der kosten, blz. 149; — Approximative berekening der opbrengsten van eenige bereids geplaatste en nog te plaatsen landstollen, blz. 149. — Rapport, uitgebragt 17 Februarij door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, waarna de Vergadering zich met het concept-besluit vereenigt, blz. 151.

(De wet is den 24sten Februarij 1815 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 18.)

Ontlastingen. Zie *Belastingen.*

Opening der Vergadering op 7 November 1814: Benoeming van eene Commissie tot in- en uitgeleide van den Souvereinen Vorst, blz. 1; — Aanspraak van Z. K. H., blz. 1-2.

Opwachting bij den Souvereinen Vorst. Zie *Audientie.*

Overeenkomst met Engeland van 13 Augustus 1814, betreffende de koloniën.

Missive van Z. M., ingekomen 16 Junij 1815, blz. 276; — Conventie, blz. 276-279.

Paarden. Zie *Belastingen.*

Passagegeld. Zie *Belastingen.*

Patenten. Zie *Belastingen.*

Plaatselijke belastingen. Zie *Belastingen.*

Plaatselijke besturen enz. Zie *Straffen en boeten.*

Plaiziergeld. Zie *Belastingen.*

Premie of veilgeld. Zie *In-, uit- en doorvoerregten.*

Prins van Oranje. (Mededeeling in de vergadering van 22 Junij 1815 aangaande den gezondheidstoestand van den) blz. 286.

———— Zie *Soestdijk.*

Proclamatie van Zijne Majesteit bij de aanvaarding van het Koningschap, blz. 226-227.

Rekenkamer. (Vacature in de Algemeene)

Missive der Algemeene Rekenkamer, ingekomen 11 April 1815, houdende kennisgeving van eene vacature in dat collegie, blz. 236. — Requesten, ingekomen 24 Mei, om geplaatst te worden op de nominatie, blz. 260; — Id. in de vergadering van 30 Mei, blz. 268; — Id. in de vergadering van 7 Junij, blz. 270. — Rapport uitgebragt 1 Augustus door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, waarna besloten is omtrent het zamenstellen der nominatie, blz. 291.

Rente-certificaten. Zie *Domein-rescriptiën.*

Requesten. Zie bij *Rekenkamer.*

Resolutiën van den Souvereinen Vorst, aan de Vergadering medegedeeld. Zie *Besluiten.*

Ridderorde. Zie *Militaire Ridderorde.*

Schuld (Nationale) Zie *Grootboek.*

Schutterijen. Zie *Militie.*

Sluiting der Vergadering.

Mededeeling van den Voorzitter omtrent de sluiting der Vergadering, 7 Augustus 1815, blz. 299; — Benoeming van eene commissie tot ontvangst van de commissie van wege Z. M., blz. 299; — Rede van den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken tot sluiting der Vergadering, blz. 299—300.

Soestdijk aan Z. K. H. den Prins van Oranje. (Schenking van het domein van)

Voorstel van den President, in de vergadering van 28 Junij 1815, om aan Z. M. te verzoeken, een blijk van dankbaarheid aan te bieden aan Z. K. H. den Prins van Oranje, blz. 288; — Rapport daarover in dezelfde vergadering uitgebragt door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, waarna besloten wordt tot het aanbieden aan Z. M.: 1°. van een adres en 2°. van een voorstel, om aan Z. K. H. den Prins van Oranje het domein van Soestdijk in vollen eigendom te geven, blz. 288-289; — Adres, blz. 288-289; — Voorstel, blz. 290; — Benoeming van eene commissie tot het aanbieden van het adres en het voorstel aan Z. M., blz. 290; — Rapport der commissie, blz. 291.

(De wet, waarbij het domein van Soestdijk aan Z. K. H. den Prins van Oranje in eigendom is aangeboden, is den 8sten Julij 1815 door den Koning bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 41.)

Staatsbegrooting. Regeling der uitgaven voor het jaar 1815 en bepaling der middelen, geschikt om dezelve te bestrijden.

Aanspraak van den Secretaris van Staat voor de Financiën, gehouden bij de indiening op 23 November 1814, blz. 25—27; — Ontwerp van wet, blz. 26; — Staat der berekeningen van de behoeften van 's lands dienst, waarnaar de begrooting der uitgaven is geformeerd, blz. 28-34; — Staat der fondsen, welke zullen kunnen strekken tot bestrijding der uitgaven, blz. 35; — Raming der inkomsten, blz. 35-36. — Verslag, uitgebragt door de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, waarna de Vergadering zich met het ontwerp van wet vereenigt, blz. 45-46.

(De wet is den 2den December 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 110.)

———— Zie *Departement van Oorlog.*

Stedelijke belastingen. Zie *Belastingen.*

Stedelijke besturen. Zie *Straffen en boeten.*

Straffen en boeten door de besturen, aan welke art. 94 der Grondwet de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen verleent. (Bepalingen omtrent het opleggen van)

Missive van Z. K. H., ingekomen 3 Januarij 1815, blz. 55; — Concept-wet, blz. 55-56. — Rapport, uitgebragt 24 Januarij door de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, waarna de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 120.

(De wet is den 26sten Januarij 1815, door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 8.)

Tarief. Zie *Belastingen.*

Theehandel. (Oprigting eener maatschappij voor den Chineschen)

Missive van Z. K. H., ingekomen 9 Maart 1815, blz. 211; — Concept-octrooi, blz. 211-215. — Rapport uitgebragt 21 Maart door de Gedeputeerden tot de zaken van Commercie en Koloniën, waarna de Vergadering zich met het concept vereenigt, blz. 229-230.

(De wet is den 23sten Maart door den Koning bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 30.)

Toestand des lands. Zie *Mededeeling.*

Tollen. Zie *Negociatie.*

Uitgaven. Zie *Staatsbegrooting.*

Uivoer. Zie *In-, uit- en doorvoerregten.*

Veilgeld. (Premie of) Zie *In-, uit- en doorvoerregten.*

Ventjagers. Zie *Haringvisscherij.*

Verkoop van vaste goederen. Zie *Dispensatiën.*

Verslag van den toestand des lands. Zie *Mededeeling.*

Vervoer. Zie *Buskruid.*

Verzoekschriften. Zie bij *Rekenkamer*.

Vestingen. (Bouwen en aanleggen van woningen en tuinen enz. in den omtrek van)

(De concept-wet komt voor op blz. 120-122 van de Handelingen gedurende de Vergadering van 2 Mei — 5 November 1814.)

Rapport, door de Gedeputeerde tot de Binnenlandsche Zaken en Oorlogszaken den 10den November 1814 uitgebragt, waarna de Voorzitter eenige ophelderingen geeft en de Vergadering zich met de concept-wet vereenigt, blz. 13.

(De wet is den 16den November 1814 door den Souvereinen Vorst bekrachtigd. Zie *Staatsblad* n°. 106.)

Visscherij. Zie *Haringvisscherij*. — *Groenlands- en Straat-Davids-visscherij*.

Voorzitter. Opmaking der nominatie, aan den Souvereinen Vorst aan te bieden, blz. 2; — Benoeming eener Commissie, belast met het aanbieden der nominatie, blz. 2; — Verslag der Commissie, blz. 2; — Benoeming van den Voorzitter, blz. 3. — Den aftredenden Voorzitter dank gezegd voor het door hem gevoerde beheer en voor zijn antwoord op de aanspraak van Z. K. H. bij de opening der tegenwoordige zitting, blz. 3; — Aanvaarding van het voorzitterschap door den nieuw benoemden Voorzitter, blz. 3.

———— geeft opheldering omtrent gemaakte bedenkingen tegen sommige ontwerpen, blz. 13, 187; — Antwoordt op aanspraken van gelastigden van Z. K. H., blz. 27, 45, 98; —

Doet mededeeling van den uitslag der conferentiën van het Weener Congres, blz. 176; — Deelt mede, dat Z. K. H. zich in de Vergadering zal vervoegen, om het Koningschap der Nederlanden te aanvaarden, blz. 221; — Antwoordt op de aanspraak van Z. K. H. bij de aanvaarding van het Koningschap, blz. 227; — Doet mededeeling van gevraagde audientie bij H. M. de Koningin, blz 271; — Doet het voorstel om audientie te vragen bij Z. M. den Koning, blz. 271; — Deelt mede het antwoord van Zijne Majesteit op de gevraagde audientie, 276; — Doet mededeeling nopens den gezondheidstoetand van Z. K. H. den Prins van Oranje, blz. 286; — Doet het voorstel om aan Zijne Majesteit te verzoeken, een blijk van dankbaarheid aan te bieden aan den Prins van Oranje, blz. 288.

Voorzitterschap. Waargenomen door den Voorzitter der vorige zitting, blz. 1, 3, 100, 102, 121, 124, 134, 138, 151, 152, 176, 178, 181, 182, 187, 193, 210, 216, 221, 236, 237, 240, 244, 245, 248, 251, 256, 259, 262, 269, 271, 276, 282, 285, 287, 290, 291, 292; — Waargenomen door een der aanwezige leden, blz. 231, 234.

Waarborg over de gouden en zilveren werken. Zie *Belastingen*.

Weener Congres. Zie *Congres*.

Wegen. (Bestrating van) Zie *Negociatie*.

Woelingen. Zie *Kwaadwilligen*.

Zondagsviering. Zie *Godsdienst*.

HANDELINGEN

VAN DE

STATEN-GENERAAL,

gedurende de Vergadering van 7 November 1814 tot 7 Augustus 1815.

1STE VERGADERING. — 7 NOVEMBER 1814.

Opening der Vergadering door den Souvereinen Vorst.

1STE VERGADERING.

VERGADERING VAN MAANDAG 7 NOVEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Opening der vergadering: benoeming van eene Commissie tot ontvangst van den Souvereinen Vorst; aanspraak van Zijne Koninklijke Hoogheid. — Opmaking van de nominatie voor de benoeming van den President der Staten-Generaal; benoeming van eene Commissie tot aanbieding van de nominatie aan den Souvereinen Vorst; verslag van de Commissie. — Audiëntie van de leden der Vergadering en corps bij den Souvereinen Vorst.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, Calkoen, J. F. van Hogendorp, Alberda van Ekenstein, Sweerts de Landas en van Sasse van IJsselt.

De leden der Vergadering bij elkander gekomen zijnde, worden, op voorstel van den President, de volgende leden benoemd om Z. K. H. bij deszelfs komst tot opening dezer Vergadering te recipiëren, de heeren van Heeckeren tot Kell, van Wassenaar van St. Pancras, Huyssen van Kattendijke, Ram, Roorda van Eysinga, van Heerdt tot Eversberg, Jarges, van Heiden tot Reinestein en Bowier.

Zijne Koninklijke Hoogheid inmiddels aan het gebouw genaderd zijnde, begeven zich *twee* leden der Commissie, benevens den griffier, naar de buitendeur beneden, *drie* boven en *vier* in de antichambre, en geleiden Hoogstdenzelve naar het voor hem bestemde verheven gestoelte. Zijne Koninklijke Hoogheid is vergezeld van de Hoofden der onderscheiden Ministeriële Departementen en van de leden van den Raad van State, mitsgaders de groot-officieren en de benoemde adjudanten, kamerheeren en edellieden.

Zijne Koninklijke Hoogheid, op het verheven gestoelte gezeten zijnde, opent de Vergadering met eene plegtige aanspraak, hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

De eerste uwer gewone vergaderingen begint onder allezins gunstige voorteekenen.

In alle gedeelten van het pas herboren vaderland heerscht eene volkomene rust; de regeling van de voornaamste takken van het bestuur gaat, volgens de bepalingen der Grondwet, onbelemmerd en zelfs met de meeste gemakkelijkheid voort en allerwege wordt dagelijks zigtbaarder de geest van industrie en handelzucht, welken het te vreezen was, dat zoo vele noodlottige jaren ten eenenmale hadden uitgedoofd en vernietigd.

De overtuiging, die ik daarvan, bij het bezoeken der verschillende provinciën, persoonlijk heb bekomen, gevoegd bij de menigvuldige blijken van verknochtheid aan de tegenwoordige orde van zaken, welke ik op die reize bij de ingezetenen van alle standen heb aangetroffen, en gepaard met zoo vele bewijzen van liefde en vertrouwen, welke met het levendigste gevoel zijn ontvangen, moet ons bemoedigen, om met een vasten tred voort te gaan op het bereids ingeslagen pad. Het leidt naar het duurzaam geluk eener eendragtige natie.

Door den vrede van Parijs in vriendschappelijke betrekkingen gebragt met alle de Mogendheden van Europa, zie ik met gerustheid te gemoet den uitslag der raadplegingen van het Congres over alle punten, waarbij de Staat der Vereenigde Nederlanden een onmiddellijk belang heeft. Het zoude mij aangenaam geweest zijn, den omvang van deszelfs gebied en overzeesche bezittingen reeds nu met volkomen zekerheid aan U Edel Mogenden te hebben kunnen mededeelen, maar er is tusschen deze staatkundige schikkingen een algemeen en noodzakelijk verband, krachtens hetwelk zij alle te gelijk tot rijpheid en te gelijk in werking komen moeten.

Opmaking en aanbieding der nominatie voor het voorzitterschap. — Hulde der leden aan den Vorst.

Ik heb echter ten gevolge van afzonderlijke schikkingen, met de kroon van Groot-Brittannië getroffen, maatregelen kunnen vaststellen tot het weder bezetten van het aanzienlijkst gedeelte van Neêrlands aloude bezittingen, en dit gewigtig onderwerp trekt thans bijzonder mijne aandacht. Weldra zal onze vlag wederom ontrold zijn in die gewesten, waar de ondernemingszucht en noeste vlijt onzer Vaderen bijkans even groote wonderen gesticht hebben als op hunnen geboortegrond zelven.

Het onschatbare Java vooral, met een verlicht bestuur en de vrije vaart begiftigd, zal eerlang nieuwe wegen voor het handelsvermogen openen en voordeelen aanbrengen, meer dan genoegzaam om te vergoeden, wat het verloop der tijden ons elders heeft doen verliezen.

Met geen minder genoegen zullen U Edel Mogenden vernemen, dat ik omtrent 's lands financiën niets dan goeds te zeggen heb, dank zij het volkomen effect sorteren der maatregelen, bij de wet tot herstel der Nationale Schuld voorgeschreven.

Bij het einde van 1814 zullen bijna anderhalf jaar renten dier schuld en de onmetelijke uitgaven, die het op nieuw vestigen van zoo vele takken van administratie, de oprigting van het leger en de uitrusting der eskaders vereischt hebben, ten volle afbetaald kunnen zijn; geen gedeelte van de dienst, sedert mijne komst tot de Regering verrigt, zal ongekweten blijven en de schatkist, dien onverminderd, in het bezit worden gelaten van een aanzienlijk bedragen, waarover, ter bestrijding van de behoeften voor het volgende jaar, zal kunnen worden beschikt.

De begrooting dier behoeften zal, eerstdaags, in gereedheid zijn, om aan uwe overweging te worden voorgesteld, en ofschoon, uit hoofde der voortduring van vele omstandigheden van het tegenwoordig jaar, dezelve nog vele buitengewone kosten begrijpen zal, welke ik, onder Gods zegen, hope, dat in volgende jaren nimmer zullen terugkomen, zal hieruit, zelfs niet gedurende 1815, òf eenige verhooging van belastingen, òf eenige buitengewone financiële operatie voortspruiten; integendeel zullen de convooi-regten, indien U Edel Mogenden zulks geraden oordeelen, eene zeer aanzienlijke vermindering kunnen ondergaan en daardoor aan den zich met zoo veel kracht uitzettenden koophandel eene aanmoediging worden gegeven, die ik sedert lang hartelijk wensche aan denzelven te kunnen verleenen; ook deswege zal eerlang aan U Edel Mogenden een voorstel ter bekrachtiging worden ingezonden, terwijl voor het overige alle andere bronnen van algemeene welvaart door mij steeds zullen worden in het oog gehouden en het mij een streelend genoegen zal opleveren, te zijner tijd de noodige hulpmiddelen en verzachtingen tot bevordering van derzelver bloei aan U Edel Mogenden te kunnen voordragen.

Ook de rentheffers van den Staat zullen een bewijs van het voortdurend belang, dat hun lot mij inboezemt, ontwaren in de schikkingen, die beraamd worden, om aan de verbindtenissen, bij de wet tot herstel der Nationale Schuld ten hunnen behoeve aangegaan, in eene veel ruimere mate te voldoen, dan de letter dier wet medebrengt.

Moge zich dus al dieper en dieper vestigen en eindelijk onwrikbaar worden het vertrouwen van alle onze landgenooten op dat bestuur, naar hetwelk zich hunne wenschen zoo langen tijd hebben uitgestrekt, en dat niemand hunner, in ondankbaarheid jegens den Almagtige, alle genotene weldaden, al hetgene voor het Vaderland verrigt is, miskenne en minachte, omdat er nog meer te genieten, nog meer te verrigten overig blijft.

Wat mij betreft, Edel Mogende Heeren! ik zal in die pligtmatige pogingen voor het algemeen welzijn, aan welke voortaan ieder oogenblik van mijn bestaan toegewijd is, des te ijveriger en geruster volharden, naarmate ik mij zeker houden mag van de ondersteuning van hen, die het geheele Nederlandsche volk met welgevallen als zijne wettige vertegenwoordigers beschouwt.

Welke aanspraak door den President beantwoord werd; waarna Zijne Koninklijke Hoogheid wederom op dezelfde wijze uitgeleid wordt als bij het inkomen heeft plaats gehad.

Terstond na Hoogstdeszelfs vertrek, gaat de Vergadering over tot het formeren eener nominatie voor eenen President, waarop geplaatst worden de heeren G. K. van Hogendorp, Steengracht van Oosterland en van Tuyll van Serooskerken van Zuylen.

Tot het overbrengen van deze nominatie wordt een Commissie benoemd, bestaande uit de heeren van Sminia, Sloet tot Warmelo, Gockinga en van Wassenaar van Onsenoort, die in twee koetsen, vergezeld van vier boden, zich naar het Paleis begeven hebben, en de nominatie, bij eene schriftelijke voordragt vervat, overhandigd hebben.

Teruggekeerd zijnde, doen zij verslag van hunne commissie, hierin bestaande, dat Z. K. H. tot President gedespicieerd heeft den heer G. K. van Hogendorp, waarvan Hoogstdezelve bij besluit aan de Vergadering nader zou kennisgeven.

Waarop de Vergadering tot nadere convocatie gescheiden is.

De leden der Vergadering begeven zich hierop en corps in koetsen, voorgegaan door twee kamerbewaarders en zes boden met ongedekte hoofden naar het paleis, wordende de gewone militaire honneurs, als het slaan der trom enz., aan de Vergadering bewezen. Aan het paleis gekomen, zijn zij ontvangen en binnengeleid door de dienstdoende kamerheeren en edellieden, wanneer, bij monde van den President, aan den Souvereinen Vorst de eerbiedige hulde der Vergadering werd aangeboden, 'twelk door Z. K. H. op het minzaamst beantwoord werd.

Besluit van benoeming van den Voorzitter; aanvaarding voorzitterschap. — Missive en concept-besluit betreffende desertie.

2DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 8 NOVEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: Besluit van den Souvereinen Vorst, houdende benoeming van den Voorzitter; dankzegging van den aftredenden Voorzitter; aanvaarding van het voorzitterschap door den nieuw gekozen Voorzitter. — Ingekomen: missives van Z. K. H., ten geleide van drie concept-besluiten: 1°. tot beteugeling der desertie van het krijgsvolk; 2°. betrekkelijk het herstel der haven van Middelburg; en 3°. tot het toestaan van verzoeken om dispensatie. — De Vergadering vereenigt zich met het laatstvermelde besluit.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, Calkoen, Deutz van Assendelft, J. F. van Hogendorp, Alberda van Ekenstein, Sweerts de Landas en van Sasse van IJsselt.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De **President** communiceert aan de Vergadering, dat door Z. K. H., zooals reeds mondeling door de Commissie is medegedeeld, door een besluit, dienzelfden dag genomen, de heer G. K. van Hogendorp tot President der Staten-Generaal voor de gewone vergadering benoemd is. Hij draagt daarop het praesidium aan denzelven over, hetgeen met eene gepaste aanspraak geschiedt.

Het eerstvoorzittend lid dezer Vergadering, de heer **van Lynden van Blitterswijk**, bedankt namens Hun Edel Mogenden den aftredenden President, niet alleen voor de zorg, waarmede hij gedurende den geheelen loop dezer vergadering het beleid gevoerd heeft, maar tevens voor het handhaven van de eer dezer Vergadering, door het beantwoorden op gisteren van de Aanspraak van Z. K. H. op zulk eene treffende wijze.

De nieuw gekozen President, inmiddels den praesidialen stoel beklimmende, vertoont het besluit van Z. K. H. en opent zijn praesidium met eene gepaste aanspraak, volgende het besluit hierna geïnsereerd:

WIJ WILLEM, ENZ.

Gezien de nominatie van drie leden ter electie van een President der tegenwoordige vergadering van de Staten-Generaal gedurende den tijd van het openen tot het sluiten der tegenwoordige zitting;

Gezien art. 66 der Grondwet;

Hebben goedgevonden en verstaan tot President van de tegenwoordige vergadering der Staten-Generaal te benoemen den heer G. K. van Hogendorp, waarvan bij afschrift dezes aan den benoemden heer President zal worden kennis gegeven.

's Gravenhage, den 7den November 1814.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*get.*) A. R. FALCK.

Voor kopie conform,
De Algemeene Secretaris van Staat,
Bij deszelfs indispositie,
De Griffier en Archivist ter Algemeene Staats-Secretarie,
(*get.*) S. DASSEVAEL.

Vervolgens is gelezen eene missive van Z. K. H. van den 6den November, ten geleide van een concept-besluit, houdende *ampliatie op de wet van den 25sten Junij dezes jaars tegen de begunstiging der desertie van het krijgsvolk van den Staat*, volgende de voorschreven missive en concept-besluit hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Bij de wet van den 25sten Junij 1814, met overleg van U Edel Mogenden vastgesteld, zijn poenaliteiten gestatueerd tegen de begunstigers der desertie van het krijgsvolk van den Staat.

Daarbij heeft de wetgever deszelfs aandacht gevestigd op de meeste gewone middelen, welke doorgaande worden bij de hand genomen, om deze desertie te begunstigen, en daartegen zijn dan ook maatregelen voorgeschreven, met oogmerk minder om misdaden te straffen dan wel om dezelve voor te komen.

De gevallen, waarin de regter bevoegd is verklaard om de bevordering of begunstiging der desertie te zoeken, bepalen zich, volgens de voorschreven wet, tot de drie volgende:

a. wanneer door voerlieden, veerschippers of andere soortgelijke personen eenige onderofficieren of manschappen, tot de landmagt van dezen Staat behoorende, in hunne schuiten, schepen, vaartuigen, wagens of rijtuigen worden ingenomen en overgebragt, zonder dat hun alvorens gebleken zij, dat dezelve van eene behoorlijke pas zijn voorzien;

b. wanneer door ingezetenen, hetzij dezelve al of niet logement houden, eenige zoodanige onderofficieren of manschappen worden gelogeerd of geherbergd, zonder dat de verlofpassen of paspoorten aan hen zijn vertoond;

c. wanneer door ingezetenen voorbedachtelijk aan eenige onderofficieren of manschappen burgerkleederen zijn gegeven, geleend verkocht of bezorgd.

Hoe naauwkeurig en doelmatig de bovenstaande bepalingen ook mogen voorkomen, is het echter reeds uit aangevangen, doch vruchteloos getermineerde criminele procedures gebleken, dat de overtreders middelen hebben weten te vinden, om de letter van de wet te ontduiken en echter de verboden misdaad werkelijk te plegen, door namelijk de deserteurs wel niet te voorzien van burgerkleederen, maar echter denzelven te kennen te geven, dat zij, zich verkleed aandienende, de noodige adsistentiën tot bevordering der voorgenomen desertie zouden erlangen, zoo mede door op bepaalde tijden en bepaalde plaatsen schuitjes gereed te leggen, waarmede de deserteurs zich zelven dan kunnen overvoeren.

Het is Ons voorgekomen, dat tegen deze kwade praktijken op eene allezins beslissende wijze behoort te worden gewaakt, en Wij vermeenen de daartegen strekkende maatregelen te hebben vervat in het besluit, waarvan het ontwerp hiernevens is gevoegd en waarop het goedvinden van U Edel Mogenden door Ons wordt te gemoet gezien.

2DE VERGADERING. — 8 NOVEMBER 1814.

Concept-besluit betreffende desertie. — Missive en concept-besluit betreffende herstel der haven van Middelburg.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren! bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, 6 November 1814.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.
De Algemeene Secretaris van Staat.
Bij deszelfs indispositie,
De Griffier en Archivist ter Algemeene Staats-Secretarie,
(*get.*) S. DASSEVAEL.

CONCEPT-BESLUIT, *houdende ampliatie op de wet van den 25sten Junij dezes jaars tegen de begunstiging der desertie van het krijgsvolk van den Staat* (1).

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in ervaring zijn gekomen, dat, niettegenstaande de voorzieningen tegen de begunstiging der desertie van het krijgsvolk van den Staat, gearresteerd bij de wet van den 25sten Junij dezes jaars, er middelen en praktijken worden uitgevonden, om het oogmerk van deze wet te ontduiken en derhalve illusoir te maken onze weldadige bedoelingen, veel meer strekkende, om de misdaden voor te komen dan om de begane overtredingen te straffen, en daartegen op eene nog meer krachtdadige wijze willende voorzien;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan te ordonneren en te statueren, gelijk Wij ordonneren en statueren bij deze:

Dat de strafbepalingen, voorkomende in de wet van den 25sten Junij 1814 (geïnsereerd in het Staatsblad der Vereenigde Nederlanden, n° 72), en speciaal die, welke voorkomen in het laatste gedeelte derzelve wet, van applicatie zullen worden gemaakt op alle diegenen, welke op eenigerhande wijze, hoe ook genaamd, de desertie van het krijgsvolk zullen hebben bevorderd of getracht zullen hebben die te bevorderen, mitsgaders op alle diegenen, welke, voorbedachtelijk, de hand zullen hebben geleend om de middelen tot desertie te faciliteren, op hoedanige wijze of onder hoedanig pretext zulks ook zoude mogen wezen, of welke eenigen deserteur bij zich mogten geherbergd, gehuisvest of verborgen hebben, wetende, dat dezelve was deserteur, en eindelijk op alle zoodanigen, welke het overgaan van militairen uit het eene korps in het andere, als zijnde eene species van desertie, mogten hebben begunstigd, bevorderd of gefaciliteerd, om het even of zij als remplaçanten, dan wel als zich vrijwillig engagerende, zijn of zich hebben aangegeven.

Lastende en bevelende Wij onzen procureur-generaal, mitsgaders alle officieren van justitie en politie, regters, magistraten en plaatselijke besturen, een ieder voor zooverre het hem aangaat, naauwkeurig toe te zien en door hunne dienaren, suppoosten en onderhoorigen te doen toezien, dat zich geene deserteurs onder hun ressort of in hunne gemeente ophouden, mitsgaders, dat de bepalingen, verordeningen en penaliteiten, deswege bij deze gemaakt en gestatueerd, zonder oogluiking en met alle gestrengheid worden achtervolgd en toegepast.

En opdat niemand hiervan ignorantie pretendere, zal deze op de gebruikelijke wijze gepubliceerd en in het Staatsblad geïnsereerd worden.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, voorschreven concept-besluit te stellen in handen van Hun Edel Mogenden Gedeputeerden tot de zaken van Oorlog en Justitie, om te dienen van consideratiën en advies.

(1) Het rapport over het bovenvermeld concept-besluit is uitgebragt in de vergadering van 15 November 1814.
Het den 19den November gearresteerde besluit is opgenomen in het *Staatsblad*, n°. 107; de *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 279; M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 283.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 6 November 1814, met een concept-besluit tot *herstel van de haven van Middelburg, door het doen van een voorschot van één millioen uit 's lands kas*; volgende de voorschreven missive en bijlagen, hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

In de maand Junij van dit loopende jaar hebben Wij Ons geadiëerd gevonden door eene commissie uit het stedelijk bestuur van Middelburg, daarbij aan Ons den ongelukkigen staat openleggende, waarin die stad zich opzigtelijk hare buiten- en binnenhavens bevond, welke gezegd werden zoodanig gesteld te zijn, dat deze weleer zoo bloeijende stad op het punt was van geheel ten onder te gaan, zoo niet ten spoedigste handen aan het werk werden geslagen.

De staat en ongelukkige gesteldheid van Middelburg, en bijzonder van de gemelde buiten- en binnenhavens, vooral in verband beschouwd met den handel en de scheepvaart, waarin de gemelde stad het middel moet vinden, om hare verachterde zaken eenmaal hersteld te zien, hebben Onze bijzondere zorgen opgewekt, en Wij hebben gemeend, te dezen opzigte, geen beter bewijs van Onze goede gezindheid te kunnen geven, dan door het afzenden naar de plaats zelve van den Directeur-Generaal van den Waterstaat, tot het examineren van den staat der zaken en tot het beramen van de middelen tot derzelver herstel.

Uit het rapport van dezen ambtenaar, zoowel als uit het advies van Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, te dezer zake aan Ons ingediend, welke Wij met de overige tot dit belangrijk object betrekkelijke stukken en daartoe behoorende figurative kaart hiernevens voegen, zal het aan U Edel Mogenden kunnen blijken, welke middelen van herstel zijn ontworpen en onder Onze goedkeuring staan te worden geëxecuteerd.

De kosten, tot deze uitvoering benoodigd, zijn op het aanzienlijk montant van *één millioen gulden* geraamd, waarvan het successivelijk benoodigde bedragen niet wel anders zal kunnen worden gevonden dan door middel van voorschot uit de kas van den Staat, hetwelk aan dezelve zoude worden gerembourseerd in jaarlijksche termijnen van niet minder dan f 25,000, aanvang nemende met den jare 1815 en voortloopende in achtereenvolgende jaren, totdat het montant van het geheele voorschot zal zijn gekweten.

De successivelijk te doene uitgave van één millioen gulden ten behoeve van de stad Middelburg, renteloos uit 's lands kas te presteren, is Ons aan de eene zijde voorgekomen als voldoende om de deelneming te betoonen van den geheelen Staat ten behoeve van een zoo belangrijk gedeelte van denzelven, als het eiland Walcheren uitmaakt, maar ook aan den anderen kant van dat aanbelang van 's lands financiën, dat Wij gemeend hebben het in deze door Ons te nemen besluit, dat voorschot bevattende, aan de deliberatiën van U Edel Mogenden te moeten onderwerpen, van welk besluit het ontwerp hiernevens gevoegd wordt en waarop Wij het goedvinden van U Edel Mogenden zullen te gemoet zien.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 6den November 1814.

(*was get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.
De Algemeene Secretaris van Staat.
Bij deszelfs indispositie,
De Griffier en Archivist ter Algemeene Staats-Secretarie,
(*get.*) S. DASSEVAEL.

WIJ WILLEM, ENZ.

Op het adres van de commissie van het stedelijk bestuur van Middelburg, van den 10 Junij dezes jaars, daarbij openleggende den ongelukkigen staat, waarin de voornoemde stad zich bevindt opzigtens hare buiten- en binnenhavens, en voorts verzoekende, dat, na een behoorlijk onderzoek, de middelen mogten worden verordend, die tot herstel dienstbaar zouden kunnen zijn;

2de VERGADERING. — 8 NOVEMBER 1814.

Verbetering der haven van Middelburg.

Gezien het rapport van den Directeur-Generaal van den Waterstaat van den 1sten Julij 1814, n°. 4149, houdende:

1°. eene beschrijving der tegenwoordige gesteldheid van de haven der stad Middelburg, en hetgeen verder daartoe behoort;

2°. eene voordragt der middelen tot herstel;

3°. eene opgave der wijze, om in de daartoe vereischt wordende kosten te voorzien;

Gezien het advies van onzen Secretaris van Staat van Financiën, van den 10den Augustus 1814, n°. 4, tot deze zaak betrekkelijk;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen,

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen, zooals geschiedt bij deze, dat de kosten, welke tot herstel van de haven van Middelburg en van de kanalen, die daarbij behooren, zullen worden vereischt en welke op *één millioen* guldens worden begroot, uit 's lands kas renteloos zullen worden voorgeschoten, om door eene nader te bepalen restitutie van niet minder dan f 25,000 's jaars, beginnende met en over den jare 1815 en in achtereenvolgende jaren voortloopende, aan dezelve terug te keeren.

Zullende afschriften dezes worden gezonden aan onzen Secretaris van Staat van Financiën en den Directeur-Generaal van den Waterstaat, ten fine van executie, en voorts gelijk afschrift gedepêcheerd aan de Algemeene Rekenkamer en den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den November 1814.

's Gravenhage, den 1 Julij 1814.

De regering der stad Middelburg zich aan Uwe Koninklijke Hoogheid geadresseerd hebbende, met dringend verzoek, dat de haven dier stad ten koste van den lande moge worden uitgediept en hersteld, terwijl een soortgelijk aanzoek ten aanzien der dijken door de directie der zeedijken van het eiland Walcheren werd gedaan, vond ik mij bij eene missive van den Algemeenen Secretaris van Staat, van den 10den der vorige maand, aangeschreven, om naar het bovengemelde eiland te vertrekken, ten einde door eene naauwkeurige inspectie der plaatselijke omstandigheden en onder raadpleging van diegenen, wier kunde en ondervinding mij het meeste vertrouwen inboezemden, mij te bekwamen tot het indienen van een rapport, waaruit Uwe Koninklijke Hoogheid zoowel de uitgestrektheid der noodzakelijke reparatiën aan de bedoelde haven en dijkwerken, als de meest billijke wijze, om in de kosten van dien arbeid te voorzien, wenschte te ontwaren.

Ter voldoening aan dezen geëerbiedigden last, heb ik mij op den 16den Junij laatstleden naar het meergemeld eiland begeven, alwaar ik, na alvorens van den grooten weg van Gorinchem naar de Brabandsche grenzen, mitsgaders van de dijkagiën van Zuid-Beveland inspectie te hebben genomen, op den 20sten daaraanvolgende gearriveerd en den 26sten weder van daar vertrokken ben, terwijl ik, om met des te meerder vrucht aan den last van Uwe Koninklijke Hoogheid te voldoen, nuttig heb geoordeeld mij te doen verzellen door den Inspecteur-Generaal van den Waterstaat J. Blanken Jansz.

Ik zal de eer hebben Uwe Koninklijke Hoogheid van mijne bevinding, zoo kort als de aard der zaak zulks toelaat, te rapporteren en aan Hoogstdezelve die middelen voor te dragen, welke mijns inziens geschikt zijn, om in dezen eene radicale herstelling te bewerkstelligen, terwijl ik bij dit mijn tegenwoordig rapport mij bepalen zal tot hetgeen de haven der stad Middelburg concerneert en bij een afzonderlijk rapport Uwe Koninklijke Hoogheid mijne propositiën zal submitteren omtrent hetgeen de dijkagiën van het eiland aangaat.

Het tegenwoordig rapport splitst zich natuurlijk in drie onderscheidene afdeelingen:

1°. in eene korte omschrijving der tegenwoordige gesteldheid van de bedoelde haven en hetgeen daartoe behoort;

2°. in het voordragen der middelen van herstel;

3°. en eindelijk in het opgeven der wijze, om in de kosten, daartoe vereischt wordende, te voorzien.

Vooraf gevoele ik mij echter gedrongen op te merken, dat ik niet alleen de regeringspersonen van de provincie en van de stad, maar ook de particuliere ingezetenen heb bezield gevonden met de levendigste dankerkentenis voor de vaderlijke zorgen van Uwe Koninklijke Hoogheid, betoond in het oogenblikkelijk ter harte nemen van belangen, die voor hen zoo dierbaar zijn en waarmede inderdaad niet minder dan hunne geheele existentie is verbonden.

Naauwlijks bevrijd van het knellend juk eener overheersching, welke, zonder acht te slaan op de welvaart en belangen der ingezetenen, alles opofferde aan het onverbiddelijk handhaven van het aangenomen stelsel van gezagvoering, al ware het dan ook, dat alles te gronde ging, stond men als verbaasd en was het vooral voor de ingezetenen van Middelburg als een droom, dat reeds nu krachtdadige pogingen werden in het werk gesteld, om hunne stad uit derzelver diep vervallen en inderdaad beklagenswaardigen staat weder op te beuren, dat dadelijk reeds en onder hunne oogen de ontwerpen hiertoe werden beraamd en als op hetzelfde oogenblik de maatregelen genomen, om dezelve ter executie te kunnen leggen.

Doordrongen van het diepst gevoel van erkentenis voor de beschikkingen van Uwe Koninklijke Hoogheid in dezen, was op aller gelaat de blijde hoop te lezen, dat alsnu de dag was aangebroken, waarop, na langdurig lijden en na het doorstaan van eene nooit gekende onderdrukking, de oude welvaart herleven, de handel weder bloeijen en onder het vaderlijk bestuur van Uwe Koninklijke Hoogheid een nieuwe dageraad van voorspoed aanbreken zou. Ik achte mij inderdaad gelukkig eene gelegenheid te hebben aangetroffen, om de tolk van zoodanige gevoelens bij Uwe Koninklijke Hoogheid te mogen zijn, terwijl mijn kort verblijf binnen gemelde stad mij op nieuw het verbazend onderscheid heeft doen zien tusschen de doodsche en lijdelijke onderwerping aan of de afgedwongene toejuiching van eene vreemde overheersching, en het levendige en blijde gevoel van erkentenis en de openhartige en vrijwillige betuiging daarvan voor de zorgen eener Regering, die met de belangen der ingezetenen niet speelt, maar onder welke men zich altoos acht te zijn als onder een zorgend en vaderlijk bestuur.

Ten andere vermeen ik, Uwe Koninklijke Hoogheid te moeten informeren, dat, daar de belangen, welke in dezen in aanmerking kwamen, van eenen algemeenen en grooten omvang waren, ik gemeend heb, den heer Gouverneur der provincie te moeten inviteren om bij de deliberatiën en conferentiën, welke met de respective belanghebbenden hebben moeten worden gehouden, te willen adsisteren en deszelfs consideratiën in dezen mede te deelen; terwijl als verdere belanghebbenden in dezen in aanmerking kwamen de regering van Middelburg, ten aanzien van het onmiddellijk interest der stad, en de directie der zeewerken van Walcheren, ten opzigte der uitwatering van het eiland, welke voor ver het grootste gedeelte op de havenkanalen plaats heeft.

Ik ga over tot het eigenlijk onderwerp van dit mijn rapport.

I.

Omtrent de tegenwoordige gesteldheid der havens van Middelburg is het volgende op te merken.

Dat de expositie, welke de regering van gemelde stad in derzelver aan Uwe Koninklijke Hoogheid gepresenteerde memorie daarvan heeft gedaan, mij is voorgekomen geenszins vergroot of overdreven te zijn. De opslibbing, zoowel van de havenkanalen van Welsingen en Arnemuiden als van de zoogenaamde lange haven tot in het binnenste gedeelte der stad, is inderdaad zoodanig toegenomen, dat er alle reden is, om vast te stellen, dat binnen weinig tijds alle scheepvaart op Middelburg zal onmogelijk worden, terwijl de stad zelve noodwendig in eenen staat van bijna volslagen onbewoonbaarheid zou worden gebragt, daar de uitlozing der riolen en hoofdkanalen, welke op de haven plaats heeft, door de steeds vermeerderende opslibbing bijna geheel wordt gestremd en de uitdamping der slikken, die bij hoog water naauwelijks worden bedekt, eenen zeer nadeeligen invloed op de gezondheid der inwoners moet uitoefenen.

Vóór dat deze voorbeeldelooze opslibbing plaats had of dezen trap bereikte, konden de grootste zeeschepen, tot den Oost- en West-Indischen handel vereischt wordende, de haven van Middelburg binnenloopen, zoo langs het oude kasteel van Rammekens door het kanaal van Welsingen als door het kanaal van Arnemuiden.

De genoemde kanalen van Welsingen en Arnemuiden, te

zamen lang ruim 2300 roeden, constitueren slechts een doorgaande vaart of kanaal, waarvan de boven- of oostelijke mond begint aan de zijde van Arnemuiden in het Sloe, terwijl de beneden- of zuidelijke mond uitloopt aan de zijde van Rammekens in het van ouds bekende Vlacke naar de Westerschelde.

Op omtrent het derde gedeelte van de voormelde lengte dezer vereenigde kanalen, te rekenen uit den mond van het kanaal van Welsingen, begint op de hoogte van omtrent het Nieuwlandsche veer de ingang van de zoogenaamde lange haven der stad Middelburg, welke van daar in eene regte rigting, ter lengte van 700 roeden, gegraven is tot aan het Kettinghoofd bij de Slijkpoort der stad.

Hier ter plaatse beginnen de buitenhavens, binnen de stad gelegen, welke, het dok der voormalige Oost-Indische Compagnie daaronder begrepen, eene lengte hebben van 502 roeden, terwijl de verdere binnenhavens, binnen de stad- en spuisluizen gelegen en die hoofdzakelijk als spuiboezems tot schuring en diephouding der eerstgemelde plegen te dienen, eene lengte van 593 roeden bedragen.

De voormelde buiten- en binnenhavens, binnen den omtrek der stad Middelburg gelegen en waarvan de situatie op de nevensgaande kaart, hoewel niet meer dan figuratief, uit hoofde van den korten tijd, is afgeschetst, vormen een bijna onafgebroken cirkelswijze omtrek, zonder dat tusschen dezelve eenig open dwarskanaal, hetzij tot navigabele communicatie, hetzij tot afleiding van het hemelwater en verdere stedelijke behoeften, gevonden wordt, zijnde in het laatstgenoemde onmisbaar hoofdvereischte voorzien geworden door middel van vele overwelfde riolen en buizen, welke onder den grond derzelver ontlasting in de voormelde havens moeten vinden.

Uit deze situatie volgt dan ook, dat, naardien de bodems der havens zich dermate met aangeslibde modder opgevuld bevinden, dat de slib niet alleen de vloeren, maar zelfs de gewelven der gemelde hoofd-riolen heeft bereikt, hierdoor de salubriteit der stad zeer aanmerkelijk en in eenen hoogen graad wordt benadeeld en, indien daarin niet werd voorzien, de bewoning van Middelburg inderdaad zeer ongeschikt zoude worden.

Tot de uitwatering van het eiland Walcheren zijn voorts vier hoofdsluizen bestemd, waarvan slechts eene door de haven van Ter Veere en drie der voornaamste in de havens van Middelburg of het kanaal van Welsingen plegen uit te lozen. Twee der laatste zijn reeds door de voormelde opslibbing geheel en al toegedamd, terwijl de derde, te weten de zoogenaamde Welsinger sluis, hoewel mede zeer geobstrueerd, echter nog bezwaarlijk kan uitwateren, doch, indien er geen onverwijld redres plaats heeft, zich mede wel ras toegedamd zal bevinden.

Uit dit succinct exposé van den tegenwoordigen toestand der havens van Middelburg is het dan ook ligtelijk te bevroeden, dat de steeds toenemende verergering van zulke notabele gebreken, waardoor de scheepvaart en koophandel, het physiek bestaan der stad zelve, en de uitwatering van het geheele eiland Walcheren met eenen volkomen ondergang worden bedreigd, sedert eenige jaren vele ontwerpen van herstel heeft doen geboren worden, en dit leidt mij natuurlijk tot:

II.

Het voordragen der middelen van herstel in dezen.

De voornaamste ontwerpen, welke men sinds eenigen tijd hiertoe heeft geformeerd, zijn de volgende:

1°. het finaal toedammen der monden van de beide hoofdkanalen van Welsingen en Arnemuiden en het doen graven geheel binnen 's lands van eene nieuwe haven van Middelburg tot in de haven van Ter Veere;

2°. het toedammen, behoudens schutsluizen in dezelve, van de bovengemelde monden van de Welsinger en Arnemuider kanalen;

3°. het toedammen als voren, maar het graven daarenboven van een geheel nieuw kanaal, beginnende uit dat van Welsingen, omtrent de Welsinger Sluis, en door den zeedijk van de Zuidwatering uitloopende in de buitenrivier naar de Westerschelde tusschen Rammekens en Vlissingen;

terwijl de directie van Walcheren, uithoofde van den periclitterenden staat der uitwatering van het eiland, is bedacht geweest om kostbare nieuwe sluizen te ontwerpen tusschen de stad Veere en den mond van het kanaal van Arnemuiden, uitkomende in het Sloe.

Ik heb door opzettelijke inspectiën op de plaatsen zelve met de voormelde autoriteiten en meest bevoegde en kundige personen de toedragt der zaken en omstandigheden zoo naauwkeurig mogelijk onderzocht, welk onderzoek en daaruit voortvloeijende overwegingen het volgende resultaat hebben opgeleverd.

Dat men algemeen en eenstemmig heeft gemeend te moeten afzien van het eerstgenoemde ontwerp, vooreerst, om deszelfs kostbaarheid, wijl, behalve het graven van een geheel nieuw kanaal, toch nog altoos de kostbare verdieping en ontruiming der havens van Middelburg zou moeten worden geëxecuteerd, maar ook bovendien, wijl dit nieuwe kanaal naar de haven van Veere geheel zou afwijken van eene der hoofdbedoelingen voor de stad Middelburg zelve, de bevordering namelijk van den handel en bijzonder van den graanhandel op Vlaanderen, waartoe weleer omtrent dertig poonschuiten bestendiglijk in de vaart werden gehouden, doch welk oogmerk voor de stad Middelburg niet te bereiken zou zijn door eene vaart uit de haven van Veere of die van Arnemuiden, zonder aanmerkelijk tijdverlies en vele hinderpalen, die geenszins derwijze worden ontmoet in het bestaande kanaal van Welsingen langs Rammekens, uithoofde de loop der vloed- en ebstroomen en andere omstandigheden daarop niet dien aanmerkelijken invloed hebben.

Aan dezelfde overweging ter bereiking der voorgestelde hoofdbedoelingen, alsmede aan de vrees, dat de vaart langs het kanaal van Welsingen en Rammekens en de aldaar bestaande reede, welke sedert eenige jaren voor oorlogs- en andere groote schepen onbruikbaar zijn geworden, ook te eeniger tijd dezelfde beletselen zoude kunnen opleveren voor de tegenwoordig bedoelde navigatie, is het derde opgenoemde ontwerp zijne geboorte verschuldigd, te weten, om een geheel nieuw havenkanaal te graven uit dat van Welsingen, 't welk tusschen Rammekens en Vlissingen op de reede van de zoogenaamde Zuidwatering zoude moeten uitkomen.

De vorige bedenking ten aanzien der zeer aanmerkelijke kosten, welke tot het executeren van dit ontwerp zouden worden vereischt, geldt ook hier in vollen nadruk, terwijl bovendien de volgende bedenkingen hieromtrent in aanmerking komen:

1°. dat, ingeval men de mogelijkheid kan veronderstellen, dat de tegenwoordige vaart langs het kanaal van Welsingen aanmerkelijke beletselen ondervond door verdere verdrooging buiten den mond van dat kanaal, alsdan ook hoogst waarschijnlijk, na verloop van slechts weinige jaren, zoodanig lot de nieuw te graven vaart door de Zuidwatering zou moeten treffen, om reden dat dezelve slechts 6 à 700 roeden van den mond van het tegenwoordig kanaal van Welsingen verwijderd zoude moeten zijn en dezelfde oorzaken derhalve ook hier dezelfde uitwerkselen zouden te weeg brengen;

2°. dat de mond van zoodanig eene nieuwe haven zich te veel van het kasteel van Rammekens zoude verwijderen, hetwelk tegenwoordig meer dan ooit versterkt en tot verdediging van den havenmond zeer geschikt is;

3°. en eindelijk dat deze nieuwe kanaalmond de havens van Vlissingen te nabij zoude komen, om zulk een zeer kostbaar werk te ondernemen, zonder dat men volkomen zekerheid had, dat deze nieuwe havenmond niet binnen eenen zeer bepaalden tijd zoude verlammen, en men integendeel, indien men het nieuwe kanaal uit dat van Welsingen tot in de grachten van gemelde stad wilde graven en van derzelver haven gebruik maken, deze zwarigheid geheel en al vermijden zou.

Om welke redenen men dan ook gemeend heeft, van dit ontwerp te moeten afzien, terwijl bovendien bij de locale inspectiën is bevonden geworden, dat de bedoelde vaart op het kanaal van Welsingen langs het kasteel van Rammekens, gelijk ook de tegenwoordige alsnog aldaar gevonden wordende reede, op welke ten tijde der inspectie 6 à 7 koopvaardijschepen bij peil laag water ten anker lagen, met genoegzame ruimte voor vele andere nog ver af schijnt te zijn van eene dadelijke belemmering, en dat des noods de geheele reede van de Zuidwatering ongemeen dienstig is om de vaart op het kanaal van Welsingen te bevorderen, als zijnde dezelve beneden stroom gelegen, zoodat de aldaar ankerende zeeschepen met de opkomende vloeden naar den mond van Welsingen opdrijven en aldaar zouden kunnen binnen loopen, om zeer gereedelijk de havens van Middelburg te bereiken, zoo ras de binnenvaart naar en in dezelve daartoe verbeterd en in staat gebragt zal zijn.

Na overweging van dit alles en van alle localiteiten en omstandigheden, heeft men daarom gemeend, hoofdzakelijk het

tweede opgenoemde ontwerp te moeten volgen, en wel in dezer voegen:

1°. dat zoude behooren te worden geëxecuteerd hetgeen bij alle mogelijke onderstellingen van redres zoude behooren te geschieden, te weten het verdiepen en regulier verbreeden van de opgeslibde bodems der kanalen van Arnemuiden en Welsingen, gelijk ook van de lange haven en grootendeels van alle de binnenhavens der stad Middelburg, met de havenkaai en bermen, trekwegen en verdere daartoe betrekkelijke werken;

2°. dat de beide kanaalmonden van Welsingen en Arnemuiden, op de meest daartoe geschikte en nader te bepalen plaatsen, door volledige zeedijken en voldoende schut-, spui- en uitlozingssluizen zouden moeten worden afgedamd, zoodanig dat er bekwame buitenhavens voor de sluizen wierden geëtablisseerd, met behoorlijke bermen, dammen, hoofden, enz.;

3°. dat aan het einde der lange haven zoude moeten worden geconstrueerd eene binnensluis, geschikt om, zoowel van de zijde der meergemelde kanalen als van die der stadshavens, de gewone heele of halve vloedshoogte te kunnen keeren.

Dit ontwerp is aan alle de autoriteiten en deskundigen, welke in deze zijn geraadpleegd, in de tegenwoordige omstandigheden als het meest doelmatige, om het verlangde oogmerk te bereiken, voorgekomen. De burgemeester der stad Middelburg alleen was in den beginne van eene andere opinie en vermeende, dat het kanaal van Welsingen geheel moest worden geabandonneerd. Dan de overweging van hetgeen hiertegen werd aangevoerd, en vooral de locale inspectie der gesteldheid van hetzelve kanaal heeft ook dezen magistraatspersoon van gevoelen doen veranderen, die zich dan ook gevoegd heeft bij de overigens eenparige opinie van alle de belanghebbenden en deskundigen, in dezen geconcerneerd en geconsulteerd.

Ik vermeene dan ook het opgenoemde ontwerp als het meest geschikte en doelmatige ter bereiking van het voorgestelde oogmerk aan Uwe Koninklijke Hoogheid te kunnen voordragen, terwijl Hoogstdezelve ligtelijk zal bevroeden, dat ik hier niet anders dan de hoofdtrekken van hetzelve heb kunnen opnoemen en het bedoelde ontwerp bij de executie noodwendig voor meer speciale bepalingen en wijzigingen vatbaar is.

Ik vermeen te meer, dat dit ontwerp zoude kunnen worden aangenomen, wijl hetzelve, mijns inziens, de volgende voordeelen oplevert:

1°. dat met de minst mogelijke kosten het voorgestelde groote oogmerk op de meest volledige wijze te bereiken is, vermits daarbij de rigting der tegenwoordig bestaande kanalen en de nog overgeblevene geulen in dezelve kunnen gevolgd en ten voordeele gebruikt worden, in diervoege dat er geen verlies van grond of schadeloosstelling voor het occuperen van gecultiveerde landen zal behoeven plaats te hebben, zoo min als er eenige opruimingen en buiten de vereischte afdamming der beide kanaalmonden eenige nieuwe dijkwerken zullen vereischt worden;

2°. dat de gemelde kanalen, alsmede de binnenhavens van Middelburg eenmaal verdiept en van de opgeslibde gronden ontruimd zijnde, dezelve eenen meerderen waarborg hebben, om voor wederopslibbing bevrijd te blijven, om reden dat, zoo dikwerf zulks noodig bevonden wordt, er alternative spuijingen of schuringen tot het diephouden van de vereenigde kanalen en voorhavens buiten de sluizen kunnen worden in het werk gesteld, en zulks op eene meer volledige wijze dan bij eenige andere dispositie zoude mogelijk zijn, en zonder dat de binnenhavens der stad Middelburg daarin behoeven te deelen, want wanneer de enkel waterkeerende binnensluis, aan het einde der lange haven te leggen, wordt gesloten, kan van tijd tot tijd in de vereenigde kanalen van Welsingen en Arnemuiden de volle vloed worden binnengelaten en opgehouden, om door het alternatief openen der sluizen bij laagwater, hetzij naar de zijde van het Sloe, hetzij naar den kant van Rammekens, de beide voorhavens met het geheele kanaal van alle opslibbing schoon te houden of diep te schuren, terwijl de binnenhavens van Middelburg met de geheele lange haven, door middel van de gemelde keersluis op derzelver buiteneinde alsdan ledig blijvende en tot eenen ontvangboezem voor de uitwaterende sluizen van Walcheren verstrekkende, met versch water uit het eiland kunnen worden aangevuld, ten einde, zooveel de stedelijke belangen en de uitwatering van Walcheren zulks mogten vorderen, naar welgevallen bij het afloopen der gemelde spuijingen het water uit alle de havens en kanalen met de ebben weder volkomen te kunnen doen uitstroomen, zonder aan eenige opslibbing van belang onderworpen te zijn; en eindelijk

3°. heeft het opgenoemde ontwerp ook nog het aanmerkelijk voordeel, dat wanneer na het bewerkstelligen van alle proeven tot het conserveren der scheepvaart door den mond van het kanaal van Welsingen na verloop van tijd, op zijn ergst genomen, wierd ondervonden, dat dezelve geheel mogt belemmerd geraken (hetwelk bij alle andere localen, aan de zeestroomen liggende, het geval kan zijn) er alsdan alnier niet meer verloren zoude zijn dan de kosten van eene enkele sluis, terwijl men alsdan, volgens het tegenwoordige ontwerp, alsnog in staat zoude zijn, om naar gelang der omstandigheden te handelen; en integendeel, indien men een nieuw kanaal naar de Zuidwatering zoude willen graven, het drie of vier dubbel der kosten, tot het bouwen dezer sluis benoodigd, dadelijk zoude moeten worden geïmpendeerd, waarmede gewisselijk nog gepaard zoude gaan de zeer spoedige volwerping en verlanding van het geheele buitenste gedeelte van Welsingen, zoodat de wederopening van hetzelve weldra redelijkerwijze onmogelijk zoude worden en van nu af aan zoude worden daargesteld een staat van zaken, waarin mijns inziens niet vermag te worden berust dan na het aanwenden van alle mogelijke middelen om denzelven te verhoeden.

Wat betreft den tijd, waarin het voorgestelde ontwerp zoude kunnen en behooren te worden geëxecuteerd, zal ik voor Uwe Koninklijke Hoogheid niet behoeven te betoogen, dat het commercieel belang van Middelburg, misgaders de geheele staat van zaken, de havens dier stad en de uitwatering van het eiland betreffende, den meest mogelijken spoed gebiedend vorderen.

Ik oordeel, dat de volgende orde daaromtrent zoude behooren te worden geobserveerd:

1°. dat, zoo mogelijk, nog in den loop van dit jaar tot stand worde gebragt de volledige verdieping van het kanaal van Arnemuiden tot aan of omtrent het buiteneinde der lange haven bij het Nieuwlandsche Veer of ten minste tot aan de zaagmolens, om reden dat het kanaal van Welsingen, door hetwelk alleen de scheepvaart op Middelburg, hoe gebrekkig dan ook, nog open is, niet mag worden gesloten, voor en aleer dat hetzelve door het kanaal van Arnemuiden is vervangen geworden;

2°. zoo vroeg doenlijk in het voorjaar 1815 het kanaal van Welsingen aan deszelfs mond worde afgedamd, opdat de voornaame oorzaak, namelijk de groote massa slibben, dewelke door dit kanaal volgens alle berigten wordt aangevoerd en Middelburgs ondergang bedreigt, ten spoedigste worde geweerd;

3°. zoude in hetzelve jaar 1815 het geheele kanaal van Welsingen behooren uitgegraven, de hoofdsluis in deszelf mond gefondeerd en zoo ver doenlijk opgebouwd te worden, waarmede vervolgens diende gepaard te gaan de constructie der binnensluis aan het buiteneinde der lange haven, met het uitdiepen van dezelve haven en van alles, wat binnen de stad buiten de spuisluizen is gelegen.

voor alle welke werken men veilig stellen kan, dat de jaren 1815 en 1816 zullen worden vereischt, de wederopening van het kanaal van Welsingen en van de lange haven daaronder begrepen, ten einde tot volledig gebruik voor de scheepvaart te kunnen dienen; terwijl:

4°. voor het jaar 1817 alsdan nog overig zoude blijven het funderen en bouwen der kapitale sluis, met de dam-, dijk- en hoofdwerken aan den mond van het kanaal van Arnemuiden, met de uitgraving en verdieping van het molenwater en verdere havens binnen de stad Middelburg, welke achter de spuisluizen gelegen zijn.

Ik oordeel, dat deze tijd tot alle de hiertoe vereischt wordende werken zal noodig zijn, want hoe groot ook het algemeen geuit verlangen van meerder spoed moge wezen, zoo wordt tot het beramen en gedetailleerd opmaken van alle de bestekken, begrootingen, plans en teekeningen en tot de rigtige executie van zulke belangrijke werken steeds te veel tijd vereischt, dan dat dezelve op minder dan op boven omschreven tijd zoude kunnen worden bepaald.

Eindelijk moet ik hieromtrent observeren, dat, tot vermindering der kosten van de noodzakelijke diepwerken en tot het plaatsen van eene goede quantiteit specie uit de binnenhavens der stad, een gedeelte van het voormalige dok der Oost- en West-Indische

Compagnie zal kunnen worden toegedamd en met de naastliggende straten of dijken vereenigd.

De algemeene bepalingen van het geformeerde ontwerp geschetst en de voordeelen en tijd van uitvoering van hetzelve opgegeven hebbende, blijft mij overig om:

III.

Te spreken van de kosten, welke hiertoe zouden worden vereischt, en de wijze, waarop dezelve zouden kunnen worden gevonden.

Het zal niet noodig zijn, voor Uwe Koninklijke Hoogheid te betoogen, dat de algemeene grondtrekken, welke van het opgegeven ontwerp zijn kunnen worden opgegeven, alsnog niet hebben gepermitteerd eene juiste berekening te maken van de som, die ter executie van hetzelve zoude worden vereischt. De juiste bepaling daarvan hangt af van de nadere ontwikkeling van hetzelfde ontwerp en de bijzondere dispositiën en wijzigingen, welke bij het ter executie leggen van hetzelve zouden in aanmerking komen en worden gevolgd. Hetgeen dus voor het oogenblik hieromtrent is op te geven, kan niet anders dan zeer globaal zijn; dan, voor zooveel men eenige globale berekening bij het doen der inspectiën en het opnemen van hetgeen tot het geschetste ontwerp behoort, heeft kunnen maken, zou ik de kosten, welke ter executie van hetzelve zouden moeten worden geïmpendeerd, niet veel minder dan op een millioen gulden durven schatten.

Voorzeker eene zeer aanzienlijke som, waarvan de waarde alleen te schatten is bij tegenoverstelling van den ellendigen staat van plaatselijk bederf, waartoe de stad Middelburg vervallen is, en bij de groote belangen, welke de herstelling daarvan gebiedend schijnen te vorderen.

Men zal tevens eenigzins kunnen bevroeden, dat deze som niet te hoog gesteld of overdreven is, wanneer men in aanmerking neemt, dat de oppervlakte der opgeslibde havens, dokken en kanalen, die bij alle ontwerpen, welke men zoude willen volgen, aanmerkelijk moeten worden verdiept en vaarbaar gemaakt, niet minder bedraagt dan 42,000 vierkante roeden of 70 morgen gronds, terwijl ten opzigte der aan te leggen sluizen moet worden geobserveerd, dat dezelve bijzonder in zich zullen behooren te vereenigen alle de vereischten, tot welke op vele andere plaatsen onderscheidene sluiswerken dienstbaar zijn, te weten, dat dezelve behooren te bezitten de eigenschappen van schut-, spui- en uitlozingssluizen en dus, wat derzelver constructie betreft, zullen moeten behooren tot sluizen van den eersten rang, en eindelijk dat hiertoe mede zullen moeten worden gerekend onderscheiden dijk-, dam-, berm- en hoofdwerken, welke van de executie van zoodanig ontwerp onafscheidelijk zijn.

Ik moet tevens hierbij aanmerken, dat door de executie van het voorgedragen ontwerp de totale wederopslibbing der meergemelde havens en kanalen wordt voorgekomen en dat derhalve de onkosten, welke bevorens tot het aanhoudend en vruchteloos baggeren en diepen werden vereischt, zullen kunnen worden vermeden, behalve dat ook niet weder gedeeltelijk afdammingen en uitdiepingen zullen behoeven plaats te hebben, gelijk nog laatstmaal in den jare 1793 ten aanzien van het kanaal van Arnemuiden het geval is geweest, waartoe alstoen eene som van f 124,000 is besteed geworden, met geen ander gevolg, dan dat binnen weinig jaren de vorige ongelukkige staat was teruggekeerd en de aangewende sommen als verloren moesten worden beschouwd.

Met dit al blijft de som, welke zal moeten worden besteed, wil men zich met grond eenen goeden uitslag beloven, zeer aanzienlijk, en de vraag, waar daartoe de noodige fondsen te vinden, eenigzins moeijelijk te beantwoorden.

In de onderscheidene conferentiën, welke ik deswege heb gehad, zoo met den heer Gouverneur der provincie als met de regering der stad Middelburg en de directie der zeewerken van Walcheren, is daaromtrent zeer breedvoerig gehandeld en rijpelijk beraadslaagd, terwijl in de eerste plaats wel in aanmerking is gekomen het negotiëren van penningen en het etablisseren van jaarlijksche fondsen, om daaruit de intrestbetaling en aflossing der genegotieerde kapitalen te vinden; dan de moeijelijkheid, zoo niet geheele onmogelijkheid, om bij de tegenwoordige buitengewone schaarschheid van contante gelden de vereischte sommen te kunnen vinden en zoodanige negotiatiën, zelfs tegen eenen hoogen intrest, te zien gelukken, is te regt van dien aard beschouwd geworden, dat men dit denkbeeld heeft moeten laten varen en naar andere middelen uitzien.

Ik heb mij nogtans verpligt gevonden, om met allen nadruk te insteren op het in alle opzigten groot belang, 't welk bijzonder de stad Middelburg en in de tweede plaats het geheele eiland Walcheren heeft bij de executie van het bedoelde ontwerp, hetwelk dan ook bij de belanghebbenden zeer wel is gepenetreerd geworden en eindelijk ten gevolge heeft gehad, dat men van hunne zijde heeft aangeboden, om in de kosten, hiertoe te impenderen, de helft of wel nimmer minder dan de som van f 500,000 te zullen dragen.

Ondertusschen zal ik Uwe Koninklijke Hoogheid niet behoeven te verbergen, dat bij eene zoo verarmde stad als Middelburg en evenmin bij de directie van Walcheren eene zoo aanzienlijke som geenszins voorhanden is, en daar er tevens geen middel bestaat om dezelve bij negotiatie te vinden, zoude er niet anders overblijven dan dat de geheele som bij de opvolgende executie van het ontwerp door den lande werd voorgeschoten, terwijl men in dit geval heeft aangeboden om jaarlijks eene som van f 25,000 te restitueren tot de volle aflossing toe der voorgeschotene helft en in alle geval tot de restitutie van niet minder dan f 500,000; terwijl het alsdan noodzakelijk zoude zijn, dat bij nadere bepaling wierd vastgesteld, in welke evenredigheid de stad Middelburg en het eiland Walcheren in de gefixeerde jaarlijksche restitutie van f 25,000 zouden behooren te dragen, en eindelijk dat, om deze restitutie aan geene toevalligheden onderhevig te doen zijn of eenigzins onzeker te maken, dezelve zoude behooren te worden ingevorderd door middel van eene verhooging op de directe belastingen.

Indien de uitvoering van het ontwerp, hetwelk ik de eer heb gehad bij dezen aan Uwe Koninklijke Hoogheid voor te dragen, als eenigzins dringend moet worden beschouwd, gelijk ik inderdaad en ter goeder trouwe vermeene, dat zulks in den hoogsten trap het geval is; indien ik daarbij overweeg de ongenoegzaamheid van alle overige middelen, om de vereischte penningen hiertoe op eenige andere wijze te kunnen vinden, — zoo ben ik van oordeel, dat er geen ander middel zal overblijven, dan het voorgestelde te amplecteren, terwijl ik tevens vermeene, dat deze zaak als van genoegzaam belang voor het algemeen en bijzonder voor den koophandel moet worden geconsidereerd, om het niet dan billijk te beschouwen, dat door den lande zelve een gedeelte der kosten worde gedragen.

Wanneer voorts het ontwerp mogt worden ter executie gelegd, zal de verdere ontwikkeling van hetzelve en het formeren van alle de daartoe vereischt wordende plans, bestekken en verdere noodige details natuurlijk aan de ingenieurs van den waterstaat gedemandeerd en aan de approbatie der algemeene hoofd-directie onderworpen moeten worden; dan, vermits hierbij zeer vele algemeene en bijzondere belangen zijn in acht te nemen en de algemeene directie daaromtrent niet te veel kan worden voorgelicht, vermeene ik, dat het in dat bijzonder geval nuttig zoude zijn, dat uit de respective belanghebbenden, die een aanzienlijk gedeelte der kosten zullen moeten dragen, eene commissie werd benoemd, ten einde met den ingenieur en chef van het district de nadere details en plans der te executeren werken te beramen en aan de generale directie van den waterstaat voor te dragen en voorts omtrent dit alles met de directie te corresponderen.

Indien derhalve het voorgestelde ontwerp, als geschikt om het groote oogmerk in dezen te bereiken, het verschaffen namelijk van eene goede en altoos bevaarbare haven aan de stad Middelburg, de goedkeuring van Uwe Koninklijke Hoogheid mogt wegdragen, neem ik de vrijheid, Hoogstdezelve eerbiediglijk voor te dragen:

1°. mij te autoriseren, om de verbetering en het herstel der buiten- en binnenhavens der stad Middelburg te doen executeren, in dier voege en overeenkomstig het ontwerp, hetwelk bij dit mijn rapport is voorgedragen geworden;

2°. te bepalen, dat de kosten, welke hiertoe zullen worden vereischt, door den lande, naarmate van de eventuele vordering der werken, zullen worden voldaan en voorgeschoten, onder deze speciale conditie, dat door de stad Middelburg en het eiland Walcheren in deze kosten ter concurrentie van de helft of wel nooit minder dan ter somma van f 500,000 zal worden geparticipeerd, ten einde aan den lande gerestitueerd te worden;

3°. dat deze restitutie zal geschieden ter somme van f 25,000 's jaars, eenen aanvang nemende met den jare 1815 en nader te repartitieren tusschen de stad Middelburg en het geheele eiland Walcheren, naarmate dat zal bevonden worden, dat de belangen der stad en van het eiland in dezen respectivelijk zijn geconcerneerd en bevoordeeld, en van welke repartitie eene nadere voordragt aan Uwe Koninklijke Hoogheid zal behooren te geschieden;

4°. dat de jaarlijks aan den lande te restitueren som van

f 25,000 zal worden ingevorderd bij wijze eener additionele verhooging op de directe belastingen, binnen de stad Middelburg en het eiland Walcheren geheven wordende, in evenredigheid van hetgeen door beide in deze restitutie respectivelijk zal worden gecontribueerd;

5º. dat het onderhoud der aan te leggen werken geheel en al zal zijn en blijven ten laste der respective geïnteresseerden, en de evenredigheid, waarin elk van dezelve daarin zal dragen, nader zal worden geregeld; en eindelijk

6º. dat uit de respective geïnteresseerden in deze zal worden benoemd eene commissie, ten einde zich met de ingenieurs, door de directie van den waterstaat daartoe te benoemen, te concerteren ten aanzien van het voordragen der nadere details, plans, bestekken en alles wat de finale bepaling der bijzonderheden en de executie van het bedoelde ontwerp concerneert, en tot welke commissie ik de vrijheid neem aan Uwe Koninklijke Hoogheid voor te dragen:

den heer Gouverneur der provincie Zeeland;

den heer Snoeck Hurgonje, raad bij den Gouverneur van Zeeland;

den heer burgemeester der stad Middelburg en, bij afwezigheid of verhindering, den heer I. A. Becius, lid van den raad van gemelde stad;

den heer A. P. van Doorn, president der central directie van Walcheren en, bij afwezigheid of verhindering als boven, een der andere leden van dezelve directie;

den heer D. J. de Superville, vice-president der kamer van koophandel te Middelburg en, bij afwezigheid of verhindering als boven, den heer J. J. Sprenger, lid van dezelfde kamer.

Ik zoude wezenlijk vermeenen, hiermede aan den mij opgelegden last, zooveel in mij was, te hebben voldaan, indien mij niet nog overbleef eenen aangenamen pligt bij Uwe Koninklijke Hoogheid te vervullen.

Ik heb bij den aanvang van dit mijn rapport reeds te kennen gegeven, welke uitstekende blijken van erkentenis voor de dispositiën van Uwe Koninklijke Hoogheid in dezen mij gedurende mijn verblijf te Middelburg zijn kenbaar geworden. Vóór mijn vertrek van daar, heb ik daarvan een nieuw bewijs ondervonden, 't welk ik vermeen voor Uwe Koninklijke Hoogheid niet te mogen verzwijgen. Eene deputatie uit het ligchaam der kooplieden van gemelde stad heeft zich bij mij vervoegd en mij verzocht de tolk van derzelver gevoelens bij Uwe Koninklijke Hoogheid te willen zijn, gevoelens, die in een adres, te dien einde aan mij overgelegd, zijn uitgedrukt en die ik mij verzekerd houde, dat de echte en ware uitdrukking bevatten der ongeveinsde sentimenten, die elk der onderteekenaren bezielen.

Ik voldoe dus volgaarne aan dit verzoek en heb de eer het aan mij ter hand gestelde adres hiernevens in originali aan Uwe Koninklijke Hoogheid over te leggen, daar ik zoo geheel verzekerd ben, dat het voor Hoogstdezelve verre af is van eene onverschillige zaak te zijn, om onder de lasten en zorgen der regering de sprekende en ondubbelzinnige blijken te ondervinden van de liefde en erkentenis der ingezetenen.

Ik heb voorts de eer het adres der regering van de stad Middelburg, aan mij bij de in het hoofd dezes aangehaalde missive van den Algemeenen Secretaris van Staat gerenvoijeerd, hiernevens terug te zenden.

De Directeur-Generaal van den Waterstaat,

(*get.*) Repelaer van Driel.

Bijlagen.

Heeft het geheele menschdom in het algemeen stof van dankbaarheid aan het Opperwezen voor het dierbaar geschenk van eenen algemeenen vrede, Nederland heeft meer bijzonder stof tot eene ootmoedige en eerbiedige dankerkentenis, dat bij den algemeenen vrede hetzelve den rang herkregen heeft onder de volkeren, dien het door de overheersching van eenen geweldenaar verloren had.

Middelburg bovenal juicht over zulk eene verlossing, daar naauwelijks het eiland van het geweld ontrukt en met de overige gedeelten van het vaderland zich vereenigd vindt onder het vaderlijk bestuur van den Doorluchtigen en Koninklijken Vorst Onzen wettigen Souverein, of reeds strekt zich de zorg van Hoogstdenzelven ook tot deze stad uit.

De dispositiën, die wij vernemen, dat door Zijne Koninklijke Hoogheid aan den heer directeur-generaal van den waterstaat zijn gegeven, de onverwijlde overkomst van dien Minister herwaarts, de naauwkeurigheid, waarmede wij den staat van onze stad en haven hebben zien opnemen, vervullen onze aller harten met de vurigste en levendigste hoop; wij zien reeds in de toekomst het aanblikken van vorige welvaart, en het geleden leed vergeet zich bij het aangroeijen van blijde vooruitzigten.

Duld dan, mijnheer de directeur-generaal, dat de ondergeteekenden, allen burgers en ingezetenen dezer stad, U Edel Gestrenge met allen verschuldigden eerbied bidden bij uwe terugkomst in de residentie getuigenis te willen dragen van den blos van vreugde, dien uwe komst alhier op een ieders gelaat heeft doen blikken, en bij U Edel Gestrenge's uit te brengen rapport tevens de tolk te willen zijn van die gevoelens van eerbiedige dankbaarheid jegens hunnen wettigen Souverein, waarvan de ingezetenen van Middelburg als de getrouwste onderdanen doordrongen zijn, terwijl zij onophoudelijk de beste zegeningen afbidden voor den Persoon en de Doorluchtige Familie van den Vorst, aan het bestuur van wiens Doorluchtige Voorvaderen ook de hunne derzelver voormalig welvaren verschuldigd waren.

Middelburg, den 25sten Junij 1814.

(*waren geteekend.*)

De Kamer van Koophandel te Middelburg: de Superville, *vice-president*, M. van Doorn, *secretaris;* per procuratie van Turing en Comp. Paspoort; van der Leije, van der Meer & van Beest; P. de Stoppelaer; M. Volkrijk Liebert; Serlé & Zonen; Pieter Jacobus Serlé; J. de Steur Az.; J. C. Andriessen; Servaas Bomme; Cornelis le Nobel Jz.; Herklots & Meyelt: D. V. Danse; C. Vis; Berckelmans; Gebroeders Tak & Cº.; D. de Jager; A. L. Janse; A. de Wind; J. Spaan; J. G. Lauran; Jacobus van den Broecke; Aartsen & Aartsen de Puyt; Hendrik Brouwer; Tak & Comp.; Abraham Tak; Serlé & Zonen; S. Sohier Serlé; M. Luteyn; Joh. Schouten; J. F. Stappers; P. F. de Jonge; Pieter Vincke; S. J. Boddaert; Spoors & Sprenger; I. H. Waterlander; M. E. C. Versluys; Anthony van Deinse Ad.zoon; als directeuren van de Commercie-Compagnie te Middelburg: D. I. Schorer; H. Becius; Jan Tak Brouwer; Pieter Roeters Gz.; A. V. Simon Heudin; Th. Gaal; dr. de Meijer; Corn. Jac. Petit; A. van Valkenburg; Anthoni Tak; S. Luteyn; van Sonsbeeck; A. G. Beusekom; Adriaan Haman; T. C. van den Bergh; C. S. le Nobel; I. Bresser; Nies & Salis van Soelen; G. de Puyt; wed. Pozoly; C. G. L. le Nobel; M. Bornani & Cº.; Philip Isaacson; Adn. Nortier; P. Somon; J. P. Bauer; Joh. van den Broeke; A. Willekens; Joh. Haccou; A. van den Bergh; J. Bekkens; I. D. Weijerman; J. Sanders; J. D. van Bakelgem; Abraham Roose: J. Priester; Joh. Gotfr. Lahr.; H. Ripping; Pieter Beheydt; P. F. Loysen; Joh. Kieboom; A. de Warem; Jacobus de Warem; Boddaert & Cº.; L. A van den Abeele; Jan van Valkenburg Iz.; Joh. Matzinger; H. V. S. van der Heyde; A. de Meester; F. van Groenewegen; Pieter Lous; Simon Lous; R. B. Lievens; I. C. Pijl; Joh. Ooms; Joh. Bos; P. J. van der Mandere; van Goethem; W. G. Feys; Isaac Hibon; J. Abrahams & Zoon; Joh. Scheers Bz.; J. F. Weitzel; W. F. Haman; P. C. Frederiks; J. Roose; J. de Koster Pz.; J. Beusekom; Joh. le Roy; I. U. Hackly; J. J. Sprenger: J. A. Modera; M. Gotzke; F. J. Wagemaker Wz.; Soermans; per procuratie van van Citters en Comp. A. Willekens; H. B. van Deinse; J. H. de Raad; J. P. de Puyt; C. L. Wagner; P. Spaan; H. A. Abrahams.

De commissie uit het stedelijk bestuur van Middelburg

aan

Zijne Koninklijke Hoogheid den Souvereinen Vorst der Vereenigde Nederlanden.

DOORLUCHTIG VORST EN HEER!

De commissie uit het stedelijk bestuur van Middelburg, hoofdplaats van het Departement der Monden van de Schelde, afgevaardigd om aan Uwe Koninklijke Hoogheid over te brengen de hulde van eerbied, waarvan de leden van het bestuur en hunne medeburgers jegens hunnen wettigen Souverein doordrongen zijn, neemt deze gelegenheid waar, om aan Uwe Koninklijke Hoogheid open te leggen den ongelukkigen staat, waarin zich de stad Middelburg bevindt opzichtelijk derzelver buiten- en binnenhavens, waardoor dezelve stad in deze oogenblikken op het punt staat van geheel ten onder te gaan, indien niet handen aan het werk worden geslagen, om deze weleer zoo bloeijende stad uit den staat van ellende, waarin zij zich thans bevindt, te redden.

Deze redding kan alleen worden daargesteld door het herstel van den handel. De koophandel is de eenige bron, waaruit Middelburg zijne vorige welvaart, zoo al niet geheel, ten minste gedeeltelijk, kan terugkrijgen, en aan het herleven van denzelven kan niet gedacht worden, daar de gesteldheid van de haven zoodanig is, dat door de opslijking derzelve er geene scheepvaart kan plaats hebben.

De haven van Middelburg, van den mond af tot in de binnenste gedeelten der stad, is zoodanig opgeslijkt, dat bij hoog water op vele plaatsen in de geul naauwlijks zes voeten water gevonden wordt, en deze opslijking neemt zoodanig toe, dat zonder onverwijld herstel binnen zeer korten tijd, welligt van slechts twee jaren en misschien minder, de haven geheel toe zal zijn, het kleinste vaartuig er niet meer zal kunnen binnenkomen en alle handel mitsdien zal moeten stil staan.

De overweging hiervan zoude gewis voldoende zijn, om op het herstel der haven zelve, *alléén uit dien hoofde*, te mogen aandringen, want de handel éénmaal uit Middelburg verlegd zijnde, zoo vervalt alle hoop van welvaart.

Maar hierbij komt nog, dat zonder *dadelijk* herstel der haven Middelburg ook tot eenen staat van onbewoonbaarheid is gebragt: alle de hoofd-kanalen, op welke de waterlozingen der geheele stad uitkomen, ontlasten zich in de binnenhaven; deze hoofdkanalen, die een licht hebben van zes voeten hoogte op drie voeten breedte, zijn oorspronkelijk op twee à drie voeten boven het laag water in de kaai gelegd. Thans zijn dezelve zoodanig opgeslijkt en verlamd, dat nagenoeg geene uitlozing meer plaats heeft, en zeker, indien het ongelukkiglijk gebeurde, dat bij eenen stormvloed ook een plasregen zich vermengde, de hoofd- en mindere rioolen in gevaar zijn van op te barsten en het grootste gedeelte der stad, onder water, slijk en modder gezet, ten eenenmale te bederven; terwijl het geen betoog behoeft, dat de uitdamping, die er door de slechts ter naauwernood bij hoog water bedekt wordende slijken en van de kanalen veroorzaakt wordt, noodwendig eene groote ongezondheid in de zomerdagen moet ten gevolge hebben.

Ook de belangen van het geheele eiland van Walcheren zijn almede ten sterkste in de uitdieping van voornoemde haven en kaaijen betrokken, aangezien drie der vier hoofdsluizen van het eiland zich in de voorschreven haven ontlast hebben, van welke twee reeds geheel verzand zijn en de derde reeds aanmerkelijk is verlamd, waardoor, tot onberekenbare schade der opgezetenen en bederf van den grond, het winterwater zeer lang wordt opgehouden, bij ongunstige saizoenen lang in het voorjaar, somwijlen tot in de maand Mei de lager gelegen landen blijft bedekken.

Over de oorzaak en het herstel dezer verlanding zijn van tijd tot tijd vele adviesen, zoo van 's lands inspecteuren als van de directie van den waterstaat, ingewonnen, waarvan de meeste zeker nog voorhanden zijn; dan de onderscheidene ingevallen tusschenbesturen hebben de deliberatiën en de uitvoering ter verbering van dit zoo hoog noodzakelijk werk onafgedaan gelaten tot op dit oogenblik, waarin de commissie uit het stedelijk bestuur de vrijheid neemt, zich eerbiedig te wenden tot de vaderlijke zorg van Uwe Koninklijke Hoogheid, ootmoedig smeekende, dat het aan Uwe Koninklijke Hoogheid behage, dezen staat der haven van Middelburg te doen onderzoeken en zoodanige middelen tot herstel derzelve te willen verordenen als onontbeerlijk zijn, om Middelburg voor eenen gewissen en geheelen ondergang te behoeden.

De commissie bidt Uwe Koninklijke Hoogheid goedgunstig te willen aannemen de verzekering harer gevoelens van eerbied, waarmede zij de eer heeft zich te noemen.

DOORLUCHTIG VORST EN HEER!

Uwer Koninklijke Hoogheids getrouwste onderdanen,

(*Get.*) BIJLEVELD, Burgemr.
D. J. SCHORER.
A. C. VAN CITTERS.
J. A. BECIUS.
J. A. MODERA.

's Gravenhage, den 10den Augustus 1814.

Het heeft Zijne Koninklijke Hoogheid behaagd bij appointement van den 13den Julij, nº. 44, ten fine van consideratie en advies ten aanzien van het 3de point, aan het Departement van Financiën te renvoyeren het belangrijk rapport, den 1sten bevorens door den directeur-generaal van den waterstaat uitgebragt over de uitdieping, herstelling en bevaarbaarmaking van de haven van Middelburg.

Dat rapport geëxamineerd hebbende, is het den ondergeteekende gebleken, dat de importante door den directeur-generaal van den waterstaat als hoogst noodig beschouwde werken, en gros, op één millioen gulden worden getauxeerd, waarvan de helft door de publieke schatkist zoude worden gedragen en de wederhelft door dezelve zoude behooren te worden voorgeschoten, om door de stad Middelburg en het eiland Walcheren, door middel van eene verhooging op de directe belastingen, in termijnen van f 25,000 jaarlijks te worden gerembourseerd, zoodanig, dat, al konden de werken voor minder dan één millioen vervaardigd worden, toch altoos f 500,000 aan de schatkist op die wijze zouden worden teruggegeven.

Volkomen met de aangelegenheden van het Departement van den Waterstaat onbekend, kan de ondergeteekende geenszins beoordeelen, of werkelijk het nut, hetwelk men zich uit de daar te stellen werken voorspelt, in de gevolgen aan de importante uitgaven, welke daartoe moeten worden besteed, zal beantwoorden; en hij heeft zich dan ook bij de overweging van het aan hem gerenvoyeerd derde point van het rapport moeten bepalen tot de beoordeeling, of het mogelijk zoude kunnen wezen eensdeels om de geheele uitgave voor rekening van de stad Middelburg en het eiland Walcheren te laten, en anderdeels om althans de restitutie van de bepaalde f 500,000 in hoogere termijnen dan die van f 25,000 's jaars te doen plaats hebben.

Wat het eerste aangaat, is wel bij den ondergeteekende in bedenking gekomen, dat de uitgave van een half millioen ten behoeve van ééne stad en het voorschieten van gelijke somme voor 's lands schatkist zeer bezwarend en welligt om der gevolgen wille niet aan te raden zoude zijn, dan het besef, dat Middelburg reeds in de laatste tijden zoo important veel geleden heeft en de geprojecteerde werken toch ook voor het algemeen en voor den koophandel van groot belang zijn, heeft den ondergeteekende dit object uit een meer gunstig oogpunt doen beschouwen, en hij heeft zich dus meer bijzonder tot de tweede vraag bepaald; dan ook deze heeft hij voor zich zelven op geene gunstige wijze kunnen beantwoorden, daar hij, wel verre van de mogelijkheid om, bij voorbeeld, veertig of vijftig duizend gulden 's jaars te recouvreren, zich de onwaarschijnlijkheid niet heeft kunnen verbergen, dat de aangeboden restitutie van f 25,000 's jaars zeer gereedelijk zal kunnen worden gepresteerd, daar wanneer die som in het generaal over het geheele eiland Walcheren in dezelfde verhouding als de bijdrage voor de calamiteuse polders, welke met 30 additionnele centimes op de directe belastingen geheven wordt, moest worden geïnd, er dan wel niet minder dan 24 à 25 additionnele centimes zouden moeten worden omgeslagen, eene last, welke zeker zóó important is, dat men zich niet mag ontveinzen, dat deszelfs invordering met vele moeijelijkheden gepaard zal gaan en zich vele klagten daarover zullen doen hooren. Voor de stad Middelburg zal bij de nog voo

behouden regeling de last hooger dan voor het eiland Walcheren gesteld worden, daar de stad zeker meer dan het eiland bij de werken is geïnteresseerd; dan ook naar mate dat de last hooger wordt, moeten natuurlijk de hinderpalen tegen deszelfs invordering vermeerderen.

De ondergeteekende moet supponeren, dat deze bedenkingen niet uit het oog zijn verloren bij de beraadslagingen, over het vinden der kosten gehouden en bij welke de verpligting tot het doen der jaarlijksche afbetaling van f 25,000 door de belanghebbenden is aangenomen, en hoezeer dan ook dezelve welligt in de gevolgen bevonden zullen worden niet zoo geheel en al gegrond te zijn geweest, heeft de ondergeteekende nogtans gemeend dezelve niet stilzwijgend te moeten voorbijgaan.

Reeds bij de eerste inzage van het rapport had de ondergeteekende opgemerkt, dat uit hetzelve niet konde worden nagegaan, hoeveel nog in dit jaar en hoeveel in de volgende jaren 1815, 1816 en 1817 van het tot de werken gepresumeerd millioen zoude benoodigd zijn en moeten betaald worden, en hij heeft daarom al aanstonds den heer directeur-generaal van den waterstaat verzocht, om hem daaromtrent eene globale opgave te willen doen.

Het antwoord van den heer Repelaar van Driel, van den 5den dezer, hetwelk de ondergeteekende de eer heeft hiernevens te voegen, heeft denzelven doen zien, dat reeds op de speciale autorisatie van Zijne Koninklijke Hoogheid een gedeelte der uitdiepingswerken, ter somma van f 64,000, is aanbesteed, waartoe door Hoogstdezelve de vereischte fondsen zijn aangewezen, en dat het niet te denken is, dat er, nadat door Zijne Koninklijke Hoogheid in dezen een definitief besluit zal zijn genomen, in dit jaar nog meerdere werken volbragt of aanbesteed zullen kunnen worden.

Dit laatste als zeker aannemende, zoude, volgens de geheel oppervlakkige berekening, de betaling van het millioen, na aftrek der reeds aangewezen f 64,000, moeten geschieden, als:

in 1815	f 466,000
» 1816	300,000
» 1817	170,000
te zamen . . .	f 936,000

dan in elk derzelve jaren zoude door de stad Middelburg en het eiland Walcheren worden gerestitueerd eene som van f 25,000, hetwelk de werkelijke nog te doene uitgaven met f 75,000 verminderen en dezelve alzoo op f 861,000 brengen zoude.

Bij zooverre derhalve Zijne Koninklijke Hoogheid door het rapport van den heer directeur-generaal van den waterstaat zich geconvinceerd mogt houden van de nuttigheid en de noodzakelijkheid der geprojecteerde werken en bij Hoogstdezelve geene bedenking mogt bestaan, om zonder concurrentie van de Staten-Generaal tot het voorschieten door 's lands kas van een half millioen en het dadelijk door dezelve doen bijdragen van het ontbrekende tot eene gelijke som te besluiten, is de ondergeteekende van oordeel, dat, behalve de pointen van dispositie in het rapport aangewezen, bij het besluit ten principale zoude behooren te worden bepaald:

Eerstelijk, dat de jaarlijksche restitutie van f 25,000, waartoe de stad Middelburg en het eiland Walcheren wordt verplicht, een aanvang zal nemen met en over den jare 1815 en, zonder dat daaromtrent immer eenig uitstel of vermindering zal worden geaccordeerd, op gelijke wijze zal moeten voortduren tot aan de finale voldoening van de voor te schieten som van f 500,000.

Ten andere, dat de te restituëren sommen gevonden moetende worden bij verhooging op de directe contributiën, mitsdien het quantum van de verhooging voor de stad Middelburg en voor het eiland Walcheren zoodanig in tijds zal moeten worden geregeld, dat de omslag voor 1815 nog vóór het begin van hetzelve jaar zal kunnen plaats hebben en de invordering te gelijk met het principaal der belastingen zal worden geëffectueerd.

Ten derde, dat alle de gelden, op dezen extraordinairen omslag of verhooging in elk der jaren 1815, 1816 en 1817 inkomende, dadelijk zullen worden gesteld ter dispositie van den directeur-generaal van den waterstaat, en

Ten vierde, dat de directeur-generaal van den waterstaat zal worden geautoriseerd om op de begrooting van zijn Departement te brengen, als:

in 1815	f 441,000
» 1816	275,000
» 1817	145,000
te zamen	f 861,000

Daar echter de missive van den heer directeur-generaal van den waterstaat den ondergeteekende heeft doen zien, dat in dezen jare zeer waarschijnlijk geene meerdere uitgaven dan de reeds geconcedeerde f 64,000 zullen behoeven te worden gedaan en er dus nog genoegzaam tijd overschiet, om deze zaak van meer nabij te onderzoeken, zoude ondergeteekende nogtans aan Zijne Koninklijke Hoogheid in bedenking geven, of niet vooraf het gevoelen van den heer Gouverneur der provincie Zeeland zoude kunnen worden ingewonnen op de vraag: of niet *het geheele bedrag van alle de kosten*, op de geprojecteerde werken loopende, door de geheele provincie zoude kunnen en behooren te worden gedragen of aan 's lands kas gerestitueerd, zoodanig dat de stad Middelburg en het eiland Walcheren, als het meest daarbij geïnteresseerd, altoos meerder dan de andere eilanden zouden bijdragen en in het geheel, naar een billijken daar te stellen maatstaf tusschen de onderscheiden gedeelten van de provincie, jaarlijks eene som van f 50,000 of meerder bij verhooging op de directe belastingen zoude worden gerecouvreerd.

(*onder stond*) *De Secretaris van Staat voor de Financiën*,

(*was geteekend*) Six van Oterleek.

's Gravenhage, den 5den Augustus 1814.

Bij missive van den 19den Julij l.l. hebt U Hoog Edel Gestr. aan mij gelieven te vragen een globale opgave van hetgeen in de jaren 1814, 1815, 1816 en 1817 respectivelijk zoude moeten worden gedepenseerd tot het executeren der geprojecteerde herstelling der haven van de stad Middelburg.

U Hoog Edel Gestr. merkt te regt aan, dat het niet mogelijk kan zijn daaromtrent eene onvervankelijke opgave te suppediteren, en zulks is des te meer het geval, daar de som van een millioen gulden, waarop de kosten van alle de hiertoe behoorende werken zijn gecalculeerd geworden, zelve niet anders dan zeer globaal is berekend en altoos moet worden geacht voor vermindering of vermeerdering vatbaar te zijn, naar mate der bijzondere wijzigingen, welke in de executie der werken noodzakelijk zullen bevonden worden, mitsgaders der aannemingsprijzen waarop dezelve worden aanbesteed.

De gemelde som van een millioen gulden echter ten grondslag stellende en daarbij onder het oog houdende de orde, welke men zich in den eersten opslag heeft voorgesteld, dat in het executeren der werken zoude kunnen worden in acht genomen, geloof ik, dat de kosten, welke respectivelijk in de bovengemelde jaren zouden moeten worden gedepenseerd, globaal zouden kunnen berekend worden als volgt:

in 1814	f 130,000
» 1815	400,000
» 1816	300,000
» 1817	170,000

Terwijl ik daarbij tevens moet aanmerken, dat, ingevolge de speciale autorisatie van Zijne Koninklijke Hoogheid, reeds een gedeelte der uitdiepingswerken ter somme van f 64,000 is aanbesteed, waartoe door Hoogstdenzelven de vereischte fondsen zijn geaccordeerd geworden, zoodat de kosten, in 1814 alsnog te maken, zich zouden bepalen tot f 66,000, indien al, nadat Z. K. Hoogheid een definitief besluit omtrent deze zaak zal genomen hebben, het saizoen reeds niet te ver mogt verloopen zijn om nog iets van belang te kunnen executeren, waaraan ik echter zeer twijfel, en in welk geval de kosten der volgende jaren naar evenredigheid zouden vermeerderen. Dan ik herhale het, dit alles kan niet dan zeer onbestemd en voor groote wijzigingen vatbaar worden aangemerkt en strekt alleenlijk, om, zooveel eenigzins doenlijk is, aan de intentie van U H. E. Gestr. te voldoen.

(*onder stond*) *De Directeur-Generaal van den Waterstaat*,

(*was geteekend*) Repelaer van Driel.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan de voorschreven missive en het concept-besluit, benevens de bijlagen, te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om consideratiën en advies (1).

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 6 November, ten geleide van een concept-besluit, houdende gunstige dispositiën op de requesten van onderscheidene personen, allen verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, volgende de voorschreven missive en het concept-besluit, hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Bij ons zijn successivelijk ontvangen de navolgende requesten:

1°. van Harmanus Gerardus Hoffman, weduwenaar van Anna Dollevoets, en Pietertje Dollevoets, wonende te Amsterdam;

2°. van Johan Christiaan Meijer, weduwenaar van Barbara Bouman, wonende in de Griephoek onder Oudshoorn, arrondissement Leiden;

3°. van Jacobus Geldhof, weduwenaar van Cornelia van der Pluim, en Petronella van der Pluim, wonende te Middelburg;

4°. van Maria Rotmans, weduwe van wijlen Jan Effink, wonende in het kanton Goor, provincie Overijssel;

5°. van Jan Klaassens Schipper, weduwenaar van Maatje Cornelis Boomker, en Korneliske Kornelis Boomker, wonende te Schildwolda in de provincie Groningen;

6°. van Pieter de Riemer, weduwenaar van Helena Roeloffs, wonende in 's Gravenhage;

7°. van Jacob Brussaard, weduwenaar van Cornelia de Vos, wonende te Oud-Beijerland in de provincie Holland (zuider kwartier);

tenderende de 1ste, 2de, 3de, 5de, 6de en 7de requesten tot het obtineren van dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en het bekomen van permissie tot het aangaan van een wettig huwelijk met de respective zusters van der requestranten overledene huisvrouwen; terwijl de 4de requeste tendeert tot het obtineren eener gelijke dispensatie van de wet, ten einde de requestrante een tweede huwelijk met den broeder van haren overledenen echtgenoot zoude mogen aangaan.

De goede naam en faam van de verzoekers, het belang der uit eenige der vorige huwelijken verwekte kinderen en de toestemming van de naaste nog in leven zijnde aanverwanten, welke ten aanzien van alle de belanghebbenden bij de voorhanden zijnde requesten worden aangetroffen, zijn Ons steeds voorgekomen als omstandigheden, welke tot het toestaan van soortgelijke verzoeken moeten leiden.

Wij hebben dus eene gunstige dispositie deswege vervat in het concept-besluit, hetwelk met en benevens het berigt van den eersten president en dat van den procureur-generaal bij het Hoog-Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en alle de aan Ons ingediende requesten aan de goedkeuring van U Edel Mogenden wordt aangeboden.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 6den November 1814.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.

De Algemeene Secretaris van Staat,

Bij deszelfs indispositie,

De Griffier en Archivist ter Algemeene Staats-Secretarie,

(*get.*) S. DASSEVAEL.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van de navolgende personen, alle verzocht hebbende dispensatie van het bepaalde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, en permissie om met elkander een wettig huwelijk te mogen aangaan, te weten:

1°. Harmanus Gerardus Hoffman, weduwenaar van Anna Dollevoets, met Pietertje Dollevoets, zuster van laatstgemelde, wonende te Amsterdam;

2°. Johan Christiaan Meijer, weduwenaar van Barbara Bouman, met Teuntje Bouman, zuster van laatstgemelde, wonende in de Griephoek onder Oudshoorn, arrondissement Leyden;

3°. Jacobus Geldhof, weduwenaar van Cornelis van der Pluim, met Petronella van der Pluim, zuster van laatstgemelde, wonende te Middelburg;

4°. Maria Rottmans, weduwe van Jan Effink, met Gerrit Effink, broeder van laatstgemelde, wonende in het kanton Goir, provincie Overijssel;

5°. Jan Klaassens Schipper, weduwenaar van Martje Kornelis Boomker, met Korneliske Kornelis Boomker, zuster van laatstgemelde, wonende te Schildwolda in de provincie Groningen;

6°. Pieter de Riemer, weduwenaar van Helena Roeloffs, met Elisabeth Roeloffs, zuster van laatstgemelde, wonende in 's Gravenhage; en

7°. Jacob Brussaard, weduwenaar van Cornelia de Vos, met Geertruij de Vos, zuster van laatstgemelde, wonende te Oud-Beijerland, in de provincie Holland (zuider kwartier);

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen:

Hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze, dat aan de personen, hierboven opgenoemd, met dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, zal worden gepermitteerd, om met elkander een wettig huwelijk te mogen aangaan, met last aan de officieren van den burgerlijken stand, aan wie de voornoemde personen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten deze competent zijn, om de afkondiging der geboden, volgens de wet, te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn; des echter, dat gemelde personen respectivelijk zullen gehouden zijn, om aan gemelden officier hunne geobtineerde dispensatie te exhiberen, waarvan hij op het register zal melding maken.

En zal deze resolutie kopiëlijk gebragt worden ter kennisse van de onderscheidene requestranten, mitsgaders van den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en van den procureur-generaal bij hetzelve tot hunne informatie en narigt, en eindelijk aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den November 1814.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorschreven voorstel te conformeren.

Waarop de vergadering geadjourneerd is tot Donderdag om één ure.

(1) De rapporten over bovenvermeld concept-besluit zijn in de vergaderingen van 15, 22 en 29 November uitgebragt en behandeld.

Kennisgeving van ontslag en benoeming van leden. — Rapport over concept-wet betreffende het bouwen bij vestingen.

3DE VERGADERING

VERGADERING VAN DONDERDAG 10 NOVEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: missive van Z. K. H., houdende kennisgeving van het ontslag en de benoeming van leden der Vergadering. — Rapport uitgebragt over de concept-wet betreffende het bouwen in den omtrek van vestingen, met welk ontwerp de Vergadering zich vereenigt.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Lynden van Hoevelaken, van Heeckeren tot Kell, van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, Calkoen, Deutz van Assendelft, van Bommel, Clifford, Alberda van Ekenstein en van Sasse van IJsselt.

De notulen der vorige vergadering zijn gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 7 November, aan de Vergadering kennis gevende, dat Hoogstdezelve de noodige bevelen gegeven heeft, dat, overeenkomstig art 56 der Grondwet, door de Staten van Braband een lid ter Vergadering der Staten-Generaal, in plaats van den heer Verheijen, zal worden benoemd; en dat de heer Sweerts de Landas zijn ontslag als lid dezer Vergadering gevraagd hebbende, door Z. K. H. in deszelfs plaats benoemd is de heer Jan Diederik van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende, volgende de voorschreven missive hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

» Bij de missive van U Edel Mogenden van den 1sten dezer loopende maand kennis hebbende bekomen van het overlijden van den heer Verheijen, lid der Vergadering van U Edel Mogenden, zijn door Ons de noodige bevelen gegeven dat, overeenkomstig art. 56 der Grondwet, door de Staten van Braband een lid ter Vergadering der Staten-Generaal, in plaats van den heer Verheijen, zal worden benoemd.

» Hiervan aan U Edel Mogenden kennis gevende, voegen Wij daarbij de mededeeling, dat de heer Sweerts de Landas, bij Ons besluit van den 6den April dezes jaars, n°. 3, tot lid van U Edel Mogenden Vergadering benoemd zijnde, in die qualiteit zijn ontslag heeft gevraagd en dat dit verzoek door Ons toegestaan, en in zijne plaats benoemd is de heer Jan Diederik van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Hage, den 7den November 1814.

(*was get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,

De Algemeene Secretaris van Staat,

Bij deszelfs indispositie,

De Griffier en Archivist bij de Algemeene Staats-Secretarie,

(*get.*) S. DASSEVAEL.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, voorschreven missive voor notificatie aan te nemen en Z. K. H. te rescriberen.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken en Oorlogszaken, in wier handen bij resolutie commissoriaal van den 1sten November om consideratiën en advies gesteld is eene concept-wet, *rakende het bouwen en aanleggen van woningen en tuinen enz. in den omtrek van vestingen*, volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche zaken en Oorlogszaken.*

Het behaagde U Edel Mogenden bij resolutie commissoriaal van den 1sten November in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken en Oorlogszaken om consideratie en advies te stellen eene concept-wet, *rakende het bouwen en aanleggen van woningen, tuinen enz. in den omtrek der vestingen*, door Z. K. H. bij missive van 31 October ter bekrachtiging aan deze Vergadering aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, met naauwkeurigheid deze zaak beschouwende, èn uit het oogpunt van de noodzakelijke beveiliging des lands in oorlogstijden, èn uit dat van het regt van eigendom, hetwelk niet dan in de hoogste noodzakelijkheid kan beperkt of aan schade bloot gesteld worden, vinden hier over het algemeen op deze belangrijke punten rugzigt genomen, alhoewel zij niet kunnen ontveinzen van zwarigheden gevonden te hebben, die mogelijk door eene uitlegging van de ware bedoeling zouden kunnen uit den weg geruimd worden. Zoo vonden zij, om van keinigheden niet te gewagen, den tijd als den eenigen maatstaf aangenomen, waarnaar de berekening van het al of niet behooren tot 's lands gronden wordt opgemaakt, en de aanspraak op eventuële schavergoeding daarop gebouwd; terwijl de wetten van dien tijd, die het aanleggen van gebouwen en beplantingen op zekere afstanden geoorloofd of ongeoorloofd maakten, geen grond tot billijke schavergoeding geven en in het geheel niet worden in het oog gehouden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden echter, vertrouwende op de billijke uitlegging dezer wet en bij zwarigheden en verschillen op de regtvaardige beslissing van Z. K. H., vinden zich verpligt U Edel Mogenden te adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop de **President** met opzigt tot de praemissen aangemerkt heeft, dat *de laatste* 50 *jaren*, waarvan in art. 1 melding wordt gemaakt, niets gemeens heeft met de tijdsbepaling voor de schadevergoeding volgens art. 9, lid 2; dat de gemelde 50 jaren slechts betrekking hebben op de bepaling, welke vestingen al of niet onder deze wet behooren; en dat de schadevergoeding word gerekend van den tijd van den aanleg der vestingen, al waren zij 300 jaren oud en meer.

Na deze opheldering gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorschreven rapport te conformeren.

Waarop de vergadering geadjourneerd is op Dingsdag om één ure.

4DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 15 NOVEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Rapport uitgebragt over: 1°. het concept-besluit betreffende het herstel der haven van Middelburg; 2°. de concept-wet, houdende nadere voorzieningen tegen de desertie van het krijgsvolk. — Besluit der Vergadering zich met het laatstgenoemde ontwerp te vereenigen.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, Calkoen, Deutz van Assendelft, van Wickevoort Crommelin, Clifford, Steengracht van Oosterland, van Aylva, Lycklama à Nyeholt, Alberda van Ekenstein, Bowier, van der Brugghen van Croy en van Sasse van IJsselt.

De notulen der vorige vergadering zijn gelezen en geresumeerd, gelijk ook geresumeerd en gearresteerd zijn de missiven daaruit resulterende.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen bij resolutie commissoriaal van 8 November om consideratie en advies gesteld is eene missive van Z. K. H. van 6 November, ten geleide van een concept-besluit, houdende *dat uit 's lands kas tot herstel van de haven van Middelburg één millioen gulden renteloos zal worden voorgeschoten*, volgende voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 7den November is in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om consideratie en advies gesteld eene missive van Z. K. H. van 6 November, ten geleide van een concept-besluit, houdende *dat uit 's lands kas tot herstel van de haven van Middelburg één millioen gulden renteloos zal worden voorgeschoten*, met de stukken daartoe betrekkelijk.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, met naauwkeurigheid de missive van Z. K. H. en het daarbij gevoegde concept-besluit overwegende, oordeelen, dat het voorstel, door Z. K. H. aan deze Vergadering gedaan, alleen betrekking heeft op het voorschot uit 's Lands kas te doen en dat alleen uit een financieel oogpunt kan beschouwd worden, waarom zij U Edel Mogenden durven adviseren dit stuk te stellen in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Financiën, als, naar hun oordeel, dáár alleen te huis behoorende.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorschreven rapport te conformeren.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot Oorlogszaken en Justitie, in wier handen, bij resolutie-commissoriaal van 8 November, om consideratiën en advies gesteld is een concept-besluit, houdende *nadere voorzieningen tegen de begunstiging der desertie van het krijgsvolk van den Staat*, bij missive van 6 November door Z. K. H. aan de bekrachtiging dezer Vergadering aangeboden, volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot Oorlogszaken en Justitie.*

Door U Edel Mogenden werd in handen van derzelver Gedeputeerden tot Oorlogszaken en Justitie, bij resolutie-commissoriaal van 8 November, om consideratie en advies gesteld een concept-besluit, houdende *nadere voorzieningen tegen de begunstiging van desertie van het krijgsvolk van den Staat*, bij missive van 6 November door Z. K. H. aan de bekrachtiging dezer Vergadering aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, gezien hebbende dat niettegenstaande de naauwkeurige en doelmatige bepalingen, bij de wet van 25 Junij 1814 vastgesteld, de overtreders middelen hebben weten te vinden om de letter van de wet te ontduiken, en de middelen in het aangeboden ontwerp van besluit geschikt oordeelende om die kwade praktijken verder voor te komen, vinden zich verpligt U Edel Mogenden te adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorschreven rapport te conformeren.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Donderdag om één ure.

5DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 17 NOVEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: eene missive van Z. K. H., ten geleide van twee concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie van de bepalingen betreffende den verkoop van goederen, aan minderjarigen toebehoorende.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, Calkoen, Deutz van Assendelft, Clifford, Alberda van Ekenstein en van Sasse van IJsselt.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd, gelijk ook geresumeerd en gearresteerd word de missive, daaruit resulterende.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 17 November, ten geleide van twee concept-besluiten, houdende dispositie

op de requeste van Anna Maria Catharina Hinkelaar c. s., erfgenamen van wijlen Arnoldus Loseken, gewoond hebbende en overleden binnen Amsterdam, daarbij verzoekende dispensatie van de wet, voor zooveel betreft de formaliteiten, daarbij voorgeschreven met betrekking tot den verkoop van onroerende goederen in boedels, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en voorts autorisatie tot verkoop van de roerende en onroerende goederen, kusting-brieven, schepen-kennissen, obligatiën enz., door denzelven Arnoldus Loseken nagelaten;

en op de requeste van Thomas Burghout en Cornelis Witteman, beiden wonende in de gemeente Spaarnwoude, arrondissement Haarlem, in qualiteit als gestelde voogden over Maria van Aaken, minderjarige dochter van wijlen Hendrik van Aaken, gewoond hebbende en overleden aan het Penningsveer in de voorschreven gemeente, daarbij verzoekende om, met voorbijgang der volgens de nog vigerende wetten exteerende formaliteiten omtrent verkoopingen, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd, te worden geautoriseerd, om op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet zeker huis en erve, daarbij omschreven, te mogen doen verkoopen,

volgende de voorschreven concept-besluiten hierna geïnsereerd: (1)

WIJ WILLEM ENZ.

Disponerende op de requeste van Anna Maria Catharina Hinkelaar c. s., erfgenamen van wijlen Arnoldus Loseken, gewoond hebbende en overleden binnen de stad Amsterdam, daarbij verzoekende dispensatie van de wet, voor zooveel betreft de formaliteiten, daarbij voorgeschreven met betrekking tot den verkoop van onroerende goederen in boedels, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en voorts autorisatie tot verkoop van de roerende en onroerende goederen, kusting-brieven, schepen-kennissen, obligatiën, enz., door denzelven Arnoldus Loseken nagelaten;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog-Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 6den October ll., n°. 313,

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof, van den 7den October daaraanvolgende;

Wijders den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan aan de voornoemde requestranten te verleenen dispensatie van de wet, voor zooveel betreft de formaliteiten, daarbij voorgeschreven aangaande den verkoop van onroerende goederen, aan minderjarigen, hetzij geheel, hetzij voor een gedeelte competerende, en dezelven mitsdien te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om

1°. een huis en erve, staande en gelegen op den Haarlemmerdijk bij de Binnen-Dommerstraat, n°. 210, wijk 54, n°. 5407,

2°. een huis en erve, gelegen op Oostenburg n°. 18, wijk 16, n°. 1118,

3°. een huis en erve in de Blomstraat, n°. 51, wijk 42, n°. 2677,

4°. een huis en erve in de Tuinstraat, n°. 137, wijk 46, n°. 4065,

5°. een huis en erve gelegen als voren, n°. 139, wijk 46, n°. 4069,

6°. een huis en erve als voren, n°. 147, wijk 46, n°. 4078,

7°. een huis en erve, gelegen als 't voorgaande, n°. 150, wijk 46, n°. 4081,

8°. twee huizen en erven onder één dak, staande en gelegen als de voorgaande, n°. 151 en 182, wijk 46, n°. 4082,

9°. een huis en erve als voren, n°. 11, wijk 47, n°. 4239,

10. een achterhuis, gelegen als voren, wijk 47, n°. 4240,

11°. een huis en erve als voren, n°. 82, wijk 47, n°. 4386, en

12°. een achterhuis en erve in de Angelierstraat, in den Speldemakersgang, n°. 153, wijk 47, n°. 4496,

alle binnen Amsterdam en door wijlen Arnoldus Loseken nagelaten, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet in het openbaar voor notaris en getuigen, te doen verkoopen, mits echter zoodanige verkooping geschiede in tegenwoordigheid en met concurrentie van de voogden en toeziende voogden der minderjarige in voorzeiden boedel als mede-erfgenamen geïnteresseerd; en voorts ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de gemelde boedel is gevallen; wordende insgelijks aan de requestranten gelijke dispensatie, *voor zooveel des noods*, toegestaan ten aanzien der bij gemelden boedel behoorende roerende goederen, kustingbrieven, schepenkennissen, obligatiën enz.

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den eersten president van het Hoog-Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den procureur-generaal bij hetzelve, respectivelijk tot informatie en narigt, en voorts de inhoud op de gewone wijze gebragt ter kennisse van de requestranten.

Zullende eindelijk gelijk afschrift worden gegeven aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den November 1814.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Thomas Burghout en Cornelis Witteman, beide wonende in de gemeente Spaarnwoude, arrondissement Haarlem, in qualiteit als gestelde voogden over Maria van Aaken, minderjarige dochter van wijlen Hendrik van Aaken, gewoond hebbende en overleden aan het Penningsveer in de voornoemde gemeente, daarbij verzoekende, om, met voorbijgang der volgens de nog vigerende wetten exterende formaliteiten

(1) Het rapport over deze concept-besluiten is uitgebragt in de vergadering van 23 November 1814.

omtrent verkoopingen, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd, te worden geautoriseerd om op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet zeker huis en erve, daarbij omschreven, te mogen doen verkoopen,

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog-Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van 5 October ll., n°. 311,

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof, van 7 October daaraanvolgende,

Voorts den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de requestranten, in hunne qualiteit als voogden over de minderjarige Maria van Aaken, dispensatie te verleenen van de wet, voor zooveel betreft de formaliteiten, daarbij voorgeschreven ten aanzien der publieke verkoopingen van onroerende goederen, aan minderjarigen, hetzij geheel, hetzij voor een gedeelte toebehoorende, en mitsdien dezelven te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om het huis en erve, nagelaten door Hendrik van Aaken, staande en gelegen aan het Penningsveer onder de gemeente Spaarnwoude, met de stalling en hooiberg daar annex, in het openbaar te doen verkoopen voor notaris en getuigen, op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan in tegenwoordigheid van de requestranten en van den toezienden voogd over de minderjarige, in deze geconcerneerd, en ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel is gevallen.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van het Hoog-Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den procureur-generaal bij hetzelve geregtshof, respectivelijk tot informatie en narigt, en voorts de inhoud op de gewone wijze gebragt ter kennisse van de requestranten; — zullende eindelijk gelijk afschrift worden gegeven aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den November 1814.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven missive en concept-besluiten en alle daartoe behoorende stukken te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Justitie.

Waarop de vergadering is geadjourneerd tot Dingsdag om 1 ure.

6DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 22 NOVEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: missives van Z. K. H., ten geleide van: 1°. een concept-besluit, houdende modificatie in het veilgeld en bij sommige artikelen ook in dat van in- en doorvoer; 2°. een concept-besluit, houdende ampliatie der wet van 28 Julij 1801 omtrent de haringvisscherij; 3°. een concept-besluit, houdende dispositie op requesten om dispensatie; besloten om zich met het laatstgemelde concept-besluit te vereenigen. — Uitgebragt het rapport over het concept-besluit betreffende het herstel der haven van Middelburg.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van der Heyden van Baak, Calkoen, Schuylenburg van Bommenede, Deutz van Assendelft, Gevers, Clifford, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen en Alberda van Ekenstein.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 22 November, ten geleide van een concept-besluit, houdende *modificatie in het veilgeld en bij sommige artikelen ook in dat van in- en doorvoer*, met de stukken daartoe betrekkelijk, volgende de voorschreven missive en bijlagen hierna geïnsereerd. (1)

EDEL MOGENDE HEEREN!

Bij het gewenschte opluiken van meest alle takken der vaderlandsche industrie, waarvan dit jaar getuige is geweest, heeft het echter geenszins aan luide klagten ontbroken, dat de koophandel onbegunstigd bleef en, zoowel door zware regten als door de stipte invordering derzelve, gedrukt werd en ontmoedigd.

Wat de invordering aangaat, deze moest bij de publieke inkomsten van allerlei aard gelijkelijk worden gesurveilleerd en gehandhaafd en in dit opzigt kon aan degenen, die op minder regelmatigheid bij de middelen te water gesteld waren, in geenen deele worden toegegeven.

En het bedrag dier middelen zelve vorderde de billijkheid, dat niet ligtvaardig werd verminderd en dus een enkele stand der ingezetenen te gemoet gekomen; terwijl de behoefte van 's lands kas alle vermindering of oogluiking in den ophef der algemeene belastingen afried en verbood.

Inmiddels hebben Wij gedurende dit geheele jaar den loop der commercie aandachtig gadegeslagen, en daarbij de overtuiging bekomen hebbende, dat eene modificatie in het veilgeld en bij sommige artikelen ook in dat van in- en doorvoer bevorderlijk zoude zijn aan de belangen van den Staat in het algemeen, haasten Wij ons U Edel Mogenden een voorstel, daartoe strekkende, te doen toekomen, onverminderd de maatregelen, nader bij de jaarlijksche wet der belastingen en ontlastingen voor te stellen, en waardoor Wij hopen den aangelegen pligt te vervullen van te zorgen, dat de begunstiging van den handel zich niet verder uitstrekke dan de even regtmatige deelneming in den bloei van 's lands fabrieken veroorlooft.

In de hiernevensgaande rapporten zal de ontwikkeling onzer voornemens worden aangetroffen, en indien het daarop gebaseerde besluit door U Edel Mogenden wordt bekrachtigd, vleien Wij ons, dat de kooplieden dezer gewesten des te gereeder en naauwkeuriger aan hunne verpligtingen jegens de schatkist zullen voldoen, naar mate hun eene zoo aanzienlijke reductie minderen twijfel overlaten kan omtrent de vaderlijke bedoelingen van het Gouvernement en deszelfs bestendige oplettenheid op de belangen der commercie.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 22sten November 1814.

(*was get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*was get.*) A. R. FALCK.

WIJ WILLEM ENZ.

Alzoo Wij, aan de eene zijde, in aanmerking genomen hebben, hoe zeer het Onze wensch is, den ontluikenden handel door eene vermindering der bestaande konvooi-regten krachtdadig aan te moedigen, mitsgaders in staat te stellen, om tegen Onze commerciërende naburen zonder nadeel te kunnen dingen en, aan den anderen kant, hoe zeer het belang van 's lands kas en de billijkheid vorderen, dat, bij eene aanzienlijke vermindering der bestaande regten, te gelijker tijd ophouden de misbruiken en ongeoorloofde faciliteiten, welke uit eene verkeerde toepassing der wet ten nadeele van 's lands belangen zijn ingeslopen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan, bij deze:

Art. 1.

Met den eersten Januarij aanstaande zullen worden gehouden voor ingetrokken en gesteld buiten effect alle zoodanigen wetten en resolutiën, naar welke van de ter zee inkomende en ter zee uitgaande goederen is geheven geworden twee percent van de waarde op het inkomen en één percent op het uitgaan, bekend onder de benaming van premie- of veilgeld, en van welke belasting mitsdien alle in- en uit te voeren goederen en koopmanschappen bij deze voor alsdan worden vrijgesteld.

Art. 2.

Het transito-plakkaat van den 26sten Februarij 1802 zal worden gehouden voor in zooverre gealtereerd, dat de daarbij bepaalde transito-regten, insgelijks van den eersten Januarij aanstaande af aan, op de helft zullen zijn gemodereerd.

Art. 3.

Ons besluit van den 2den Maart ll., waarbij de indigo van alle soorten is belast met twee guldens inkomende en drie guldens uitgaande per honderd pond, zal worden gehouden in zoo verre gealtereerd, dat van hetzelve artikel, van meergemeld tijdstip

(1) Het rapport over het voormeld concept-besluit werd uitgebragt in de vergadering van 29 November 1814.
De wet, den 1sten December vastgesteld, is opgenomen in het *Staatsblad* van 1814, n°. 109, en in *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 289.

af, slechts zal worden geheven één gulden inkomende en dertig stuivers uitgaande per honderd pond.

Art. 4.

De 40ste, 41ste en 42ste artikelen van het generaal plakkaat van den 31sten Julij 1725, zullen worden vervangen door de navolgende bepaling:

Indien eenig koopman onkundig of onzeker is omtrent de quantiteit of waarde zijner goederen en alzoo zich buiten staat mogt oordeelen, om dezelve, inkomende, behoorlijk aan te geven, zal hij daarvan kennis geven aan den ontvanger en zal deze dezelve goederen in een 's lands pakhuis of ander daartoe aan te schaffen lokaal, ten koste van den koopman, opslaan of door den vendumeester der konvooijen en licenten, ter plaatse alwaar er een is, doen opslaan, tot zoo lange dat de aangifte daarvan behoorlijk zal kunnen worden gedaan, 's lands regten behoorlijk betaald en de recherches daarover geschied zullen zijn, zullende inmiddels bij den opslag de fusten, balen of pakken, zonder die te openen, worden geïnventariseerd en, wanneer de koopman zulks verkiezen mogt, geplumbeerd of verzegeld, welke inventaris door den ontvanger of vendumeester en door den koopman of zijn gemagtigde zal worden onderteekend; wordende mitsdien door deze volkomen vernietigd en buiten effect gesteld alle zoodanige bepalingen, welke in het generaal plakkaat strijdig met de bovengemelde verordeningen mogten voorkomen.

Art. 5.

Wij reserveren aan Ons, om, bij de daarstelling eener temporaire wet van belasting of ontlasting voor het volgend jaar, ten opzigte van eenige artikelen zoodanige nadere bepalingen te maken, als met het voordeel van sommige onzer fabrieken, welke door het afschaffen van het premie- of het veilgeld in haar belang konden zijn geprejudiciëerd, het meest zullen overeenkomen.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geinsereerd en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle handeldrijvende steden en plaatsen zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

Bijlagen.

's Gravenhage, den 1sten November 1814.

Het heeft Zijne Koninklijke Hoogheid goedgedacht, bij onderscheidene appointementen des ondergeteekenden rapport, mitsgaders consideratiën en advies, te requireeren op drie adressen van de kamer van koophandel te Amsterdam, daarbij te kennen gevende de bij haar residerende bezwaren tegen het vigerend plakkaat op den ophef der konvooijen en licenten en de lijst van de gemeene middelen op de inkomende en uitgaande goederen en koopmanschappen van den 31sten Julij 1725, en deswege bescherming en eene spoedige voorziening voor den koophandel verzoekende.

De ondergeteekende zal de eer hebben, bij dezen aan dien gewigtigen last te voldoen.

De kamers van koophandel te Amsterdam en te Rotterdam, als daartoe door den heer Commissaris-Generaal tot de zaken van de Financiën bij missive in dato 17 December 1813 uitgenoodigd, hebben geadviseerd nopens de noodzakelijkheid eener verandering in het plakkaat en tarief van den 31sten Julij 1725.

De kamer van Amsterdam, die vervolgens de grieven der commercie bij successive adressen van den 9den April, den 19den Julij en den 19den October aan Zijne Koninklijke Hoogheid heeft te kennen gegeven, klaagt en beweert, dat de regten bij het opgemelde tarief te hoog zijn gesteld. Zij oordeelt, dat van de requesten tot tauxatie of van telling, meting, roeijing en weging, waartoe de 40ste, 41ste en 42ste artikelen van het generaal plakkaat aanleiding geven, een minder misbruik is gemaakt en dat minder schadelijke gevolgen daaruit zijn voortgesproten, dan de kamer van Rotterdam dit opgeeft en vaststelt. Zij insteert op derzelver instandhouding, klaagt voorts over entraves en vexatiën, die den handel door onnoodige formaliteiten en eene te gestrenge toepassing van de wet worden aangedaan, houdt een porto franco voor wenschelijk, doch bepaalt zich stellig, ten fine van redres in het voorschrevene, tot het navolgend verzoek, voorkomende in haar adres van den 19den Julij ll.:

1°. *afschaffing van de helft der premie of het verdubbelde veilgeld;*

2°. *mitigatie van het zegelregt en registratie;*

3°. *vermindering van het waaggeld;*

4°. *moderatie der stadsbelasting*, en

5°. *dat aan de ambtenaren der middelen te water worde geïnjugeerd, om de ter goeder naam en faam staande kooplieden in hunne handelingen niet te belemmeren en alle redelijke gemakken en uitslagen aan hen te accorderen;*

en legt eindelijk bij hare missive van den 19den October over twee tabellen van vergelijking der quantiteit goederen (voorname handelsartikelen), die in dit en eenige andere landen gedurende het tijdvak van twee maanden zijn ingevoerd, mitsgaders van de regten, hier en elders op die goederen gelegd, en concludeert daaruit tot de noodzakelijkheid eener spoedige vermindering van ons bestaande tarief

De kamer van Rotterdam daarentegen oordeelt, bij missive de dato 17 Januarij dezes jaars, welke de ondergeteekende de eer heeft hiernevens te voegen, met en benevens de missive, op den 17den Februarij daaraanvolgende door de kamer van koophandel van Amsterdam geschreven, dat het vigerend tarief matig genoeg is gesteld, mits hetzelve slechts allerwege eene gelijke werking hebbe, beschouwt de requesten van tauxatie of van telling, meting, roeijing en weging als schadelijk; urgeert op derzelver afschaffing; stelt ten dezen en in anderen opzigte eenige weinige veranderingen in het plakkaat voor; wil de visitatie- en andere emolumenten der ambtenaren afschaffen; hunne tractementen daarentegen verhoogen, en proponeert eindelijk de intrekking van het transito-plakkaat van den 26sten Februarij 1802 als schadelijk aan den eigen of reëlen handel.

Op den verklaarden wensch der Amsterdamsche kamer tot het daarstellen van een porto franco, van welke allergewigtigste zaak door haar slechts in het algemeen en met referte tot hetgeen deswege in vroegere tijden door Zijner Koninklijke Hoogheids Doorluchtigen Voorvader Prins Willem den Vierde is geproponeerd geweest, wordt gewag gemaakt, moet de ondergeteekende kortelijk aanmerken, dat in het tegenwoordig oogenblik, waarin de situatie van Europa nog op geenen vasten voet geregeld is, waarin men ten aanzien der onderlinge handelsbetrekkingen en den loop der commercie naar geene vaste basis kan oordeelen, noch calculeeren, en in een tijdpunt, waarop dit land zoo veel belang heeft om de opbrengst der middelen te water, zoowel als alle andere gedeelten zijner inkomsten, zooverre zulks maar eenigzins met den staat des handels is overeen te brengen, te behouden, het daarstellen van een porto franco, naar oordeel van den ondergeteekende, als ongeraden of ten minsten prematuur moet worden aangemerkt, vooral wanneer er andere middelen bij de hand te nemen zijn, om den ontluikenden handel genoegzaam te ondersteunen, en van dit denkbeeld schijnt dan ook de Amsterdamsche kamer zelve niet vreemd geworden te zijn, als zij bij hare jongste adressen die middelen tot verbetering en opbeuring, buiten het daarstellen van een porto franco, meent te vinden in de door haar opgegevene en hiervoor omschreven vijf pointen.

Na de ondervinding, die men van den loop en den stand der zaken en sedert Januarij ll. tot op dit tijdstip heeft, kan de ondergeteekende niet ontveinzen, meer genaderd te zijn tot het gevoelen der Amsterdamsche kamer, voor zooverre zij namelijk oordeelt, dat de omstandigheden des handels het vigerend tarief als te bezwarend doen voorkomen, en noodwendig eenige vermindering vereischen, een gevoelen, waarmede dan ook de Rotterdamsche commercie thans meer dan wel te voren het eens zal zijn, vooral nadat men kennis zal bekomen hebben van het Belgisch tarief, dat, met betrekking tot verscheidene voorname handelsartikelen, in effecte beneden het Hollandsche blijft, eene omstandigheid welke, in verband beschouwd met de matige regten, die te Hamburg en Bremen, volgens de opgave der kamer van koophandel van Amsterdam, thans geheven worden, natuur-

lijk aanleiding kan en moet geven om onzerzijds aan eene gepaste ontlasting te denken.

De ondergeteekende kan echter zoo gereedelijk niet toestemmen, dat de meerdere aanvoer van goederen naar Hamburg, Bremen en Antwerpen, dien de Amsterdamsche kamer door de overgelegde staten van vergelijking wil bewijzen, enkel en alleen te zoeken zij in de meerdere gematigdheid hunner belastingen; integendeel gelooft hij, dat de groote aanvoer naar die streken, hoezeer niet geheel, echter ook grootendeels moet gezocht worden in eenen onnatuurlijken en temporairen loop des handels, uit bijzondere of buitengewone omstandigheden geboren. Men herinnere zich slechts, hoe in het laatstleden voorjaar het naburig Engeland dit land met eene verbazenden voorraad van allerlei goederen overkropt heeft, zoodanig, dat, de markt overvoerd zijnde en geen debouché plaats hebbende, onze kooplieden in de noodzakelijkheid zijn gebragt geweest, om zich van de verdere ontvangst en de betaling der daarvoor te trekken wissels te excuseren. Hierdoor immers moest noodwendig de opeengestapelde voorraad van Engeland een anderen koers zoeken, en vindt dien thans naar de voornoemde handelssteden; terwijl het gevolg wellig leeren zal, dat deze plaatsen, evenals Holland overvoerd, spoedig dezelfde uitwerkselen van dezelfde oorzaak ondervinden zullen. Daarenboven moet het niet weinig tot onze gerustheid toebrengen, dat, hoe weinig beteekenend de regten te Hamburg en Bremen ook zijn mogen, ons hooger tarief voor ons nimmer die zoo zeer schadelijke strekking kan hebben, welke men zich daarvan schijnt voor te stellen, en wel om deze reden, dat hun débouché of verzending naar het Zuidelijke Duitschland en Zwitserland door de transporten per as aan oneindig meerdere kosten is onderworpen, die het voordeel der lagere regten absorberen; terwijl integendeel onze ligging, door het onkostbare en gemakkelijke van onze verzendingen langs de rivieren, ons van een gewigtig voordeel op hen blijft verzekeren.

En wat daarenboven aanbelangt den door de Amsterdamsche kamer overgelegden staat van vergelijking van hetgeen uit Londen naar de Vereenigde Nederlanden en naar Hamburg, Bremen en Antwerpen is uitgevoerd, zoo bewijst dezelve, naar het inzien van den ondergeteekende, minder, dan eene oppervlakkige beschouwing zoude doen gelooven. Immers wanneer wij twee maanden van onzen invoer (April en Mei) daartegen beschouwen, alsdan zal men ontwaren, dat de bestaande regten in ons land de vreemdelingen geenszins hebben afgeschrikt, om hunne expeditiën herwaarts te doen komen, maar dat veeleer destijds hier te lande, evenals naderhand in Hamburg, Bremen en Antwerpen is geschied, voor een korten tijd een overdreven aanvoer, vooral van koffij en suiker, heeft plaats gehad. Dit eerstgenoemde artikel heeft, volgens onze tweemaandelijksche lijst, tusschen de negen en tien millioen ponden bedragen, waarvan Amsterdam ruim zes millioen ponden ontvangen heeft, zoodat deze stad daarin alleen gelijk staat met den opgegeven aanvoer van dat artikel in Hamburg, Bremen en Antwerpen gezamenlijk, ofschoon zulks in twee andere maanden moge hebben plaats gehad.

Van het artikel der suiker heeft de invoer in de maanden April en Mei bij ons bedragen tusschen de zes en zeven millioen ponden, waarvan ruim drie millioen voor Amsterdam alleen zijn gedestineerd geweest; terwijl daarvan in de door de kamer bedoelde maanden te Hamburg, Bremen en Antwerpen gezamenlijk slechts is ingevoerd ruim een millioen ponden. Wanneer men nu nog den invoer bij ons met $^1/_{12}$ verhoogt, hetwelk door de kooplieden nimmer wordt aangegeven, maar door eene gewoonte, die als het ware kracht van wet heeft verkregen, wordt verzwegen, dan oordeele men hieruit, in hoeverre onze markten door twee der voornaamste artikelen zijn overvoerd geweest en hoe men naderhand genoodzaakt is geworden tot andere markten zijne toevlugt te nemen.

Het artikel der indigo, 't is waar, maakt hier eene uitzondering, hebbende de invoer daarvan bij ons in de maanden April en Mei slechts bedragen tusschen de een- en tweemaal honderd duizend ponden; terwijl te Hamburg, Bremen en Antwerpen, volgens den overgelegden staat, tusschen de vier- en vijfmaal honderd duizend ponden is aangebragt, en de ondergeteekende kan niet ontveinzen, dat de mindere aanvoer hier te lande van dat artikel, 'twelk zich ook in de volgende maanden heeft doen zien, alleen schijnt te moeten worden toegeschreven aan de belasting van 2 gulden per 100 pond inkomende en 3 gulden per 100 pond uitgaande regten, bij besluit van den 2den Maart ll daarop gelegd: redenen, waarom hij dan ook van oordeel zijn zoude, dat deze koopmanschap, die als een belangrijk artikel, zoowel voor het fabriekwezen als voor den handel moet worden aangemerkt en daarom zulk eene hooge belasting niet lijden kan, in allen gevalle geheel van de premie ontheven en op de helft van de bestaande belasting, dat is een gulden van de 100 pond inkomende en 30 stuivers van de 100 ponden uitgaande, zoude behooren te worden verminderd.

Daar echter de ongedecideerde staat der zaken en handelsbetrekkingen van Europa en de maatregelen van onze naburen het raadzaam maken, om, alvorens tot een geheel en definitief systema te kunnen geraken, door dadelijk werkende maatregelen te beproeven, om onzen vaderlandschen handel krachtdadig te ondersteunen, zoo vermeent de ondergeteekende, dat de geschiktste middelen daartoe in de gegevene omstandigheden zijn zullen de navolgende:

1°. het afschaffen van de premie of het veilgeld van 2 pct. op het inkomen en 1 pct. op het uitgaan ter zee van alle die artikelen, welke daarmede bij ons tarief zijn belast; alsmede

2°. de vermindering der regten van ons transito, want, ofschoon de ondergeteekende vermeent hier niet te moeten decideren of zich inlaten in de groote quaestie, die zoo veel voor- en weêrspraak heeft, — of namelijk ons bestaande transito voor- of nadeelig zij, en zelfs tot het laatste gevoelen in ordinaire tijden en omstandigheden overhelt, zoo vermeent hij echter met fiducie te mogen beweren, dat in het actueel tijdstip, waarin wij een lager Belgisch tarief en een transito voor allerhande goederen onder de belasting van slechts één pct. van derzelver waarde bij de gemelde naburen voor ons hebben, de afschaffing van ons transito niet alleen volstrekt is af te raden, maar dat zelfs ons belang dringend vordert, om door eene vermindering van de transitoregten hetzelve aan te moedigen en tevens, door ons tarief al dus meer tot het Belgische te doen naderen, voor te komen de anders te voorziene vernietiging van dezen tak van onzen handel en welvaren.

Het verder beklag van de kamer van koophandel van Amsterdam over het drukkende van het waaggeld, zegel-, registratieregt, mitsgaders van de stadsbelasting, en haar verzoek, dat daarin eene vermindering plaats hebbe, nader onderzoek vereischende en in minder verband staande met de algemeene quaestie der konvooi-regten, vermeent de ondergeteekende zich thans te mogen bepalen, Zijne Koninklijke Hoogheid, uit hoofde der hiervoren gedetailleerde motiven, aan te raden, om, tot aanvankelijke leniging van de bezwaren der commercie, ruimschoots aan dezelve toe te geven, door niet slechts tot eene vermindering op de helft van de premie of het veilgeld te besluiten, maar dezelve in haar geheel af te schaffen en tevens de transitoire regten tot op de helft te verminderen, en alzoo daardoor op nieuw een treffend blijk te geven van de zucht, die Hoogstdezelve bezielt, om alles te doen wat mogelijk is tot instandhouding en bevordering van die groote en voornaamste bron van welvaren van dit land.

Ten aanzien der vermindering van het transito-regt tot op de helft van het tegenwoordige, moet de ondergeteekende Zijne Koninklijke Hoogheid doen observeren, dat, hoezeer het Belgische transito-regt van alle goederen op 1 pct. der waarde is bepaald, het in zijn oog voor meer verkieselijk te houden zij, dezen maatstaf niet te volgen, maar ons inkomend of uitgaand regt, 'twelk van beiden het hoogste is, voor de helft te behouden, ten einde daardoor te blijven in de verhouding, die ons tarief medebrengt, en dus doende ons systema van belasting niet te verbreken.

De ondergeteekende, wiens pligt is de belangen van 's lands schatkist niet uit het oog te verliezen, kan geenszins ontveinzen, dat deze afschaffing der premie en vermindering van het transitoregt, als welke te zamen een vierde gedeelte der geheele belasting bedragen, een vrij gevoelig verlies aan de opbrengst der middelen te water in den eersten opslag schijnt te zullen toebrengen, maar hij moet aan den anderen kant aanmerken, dat, zoodra men vaststelt, gelijk hij zulks met fiducie doet, dat deze afschaffing en vermindering eene meerdere levendigheid aan den handel zal bijzetten en de expeditiën der buitenlanders meer naar ons zal trekken, dit gemis wellig grootelijks zal gecompenseerd worden door eenen meerderen aanvoer van goederen en door de vermeerdering van de individuële welvaart der handeldrijvende ingezetenen.

Hierbij komt nog, dat dáár, waar de regten drukkend zijn, de zucht tot fraude meer wordt opgewekt, en dat dus de sluikerijen, die thans, niettegenstaande de beste vigilantie der ambtenaren, hier en daar plaats hebben, bij vermindering van regten ook moeten verminderen en de perceptie verbeteren.

Maar dan ook is het waar, dat als aan den eenen kant de

regten, in voege voorschreven, zoo merkelijk worden verminderd, ook aan den anderen kant behooren op te houden alle die faciliteiten en met de ware bedoeling der wet strijdende en dus ongepermitteerde uitslagen, welke, door gewoonte ingevoerd, niet dan als schadelijke misbruiken zijn aan te merken voor 's lands kas.

De kamer van Amsterdam is dit zelve eens, daar zij in hare memorie van den 17den Februarij in substantie zegt, dat bij eene gepaste vermindering van regten de koopman gewisselijk zal afzien van alle manoeuvres, welke hem eene vermindering van regten zouden verschaffen, en hiertoe behooren ontegenzeggelijk de bekende requesten van tauxatie, die toch nergens dan te Amsterdam en te Rotterdam in gebruik zijn, geene andere handelssteden van het daaruit resulterend voordeel doen jouisseren, en waarvan het misbruik zoo overvloedig gekend en geavoueerd is, terwijl voor derzelver voortduring te minder noodzakelijkheid bestaat, omdat geen koopman ter goeder trouw zal ontkennen, dat hij bijna nimmer in het geval is, om de quantiteit en de waarde zijner goederen te ignoreren en alzoo niet te kunnen aangeven, terwijl in die zeer enkele gevallen, waarin zulks zoude kunnen plaats hebben, de goederen onder inventaris in 's lands pakhuizen kunnen worden opgeslagen, totdat de koopman, door het ontvangen der vereischte informatiën, in staat is zijne aangaven naar behooren te kunnen doen, gelijk zulks bij onze commerciërende naburen algemeen in gebruik is.

En deze aanmerking leidt den ondergeteekende dan ook natuurlijk tot eene andere, geschikt om tot het vroeger argument, dat 's lands inkomsten niet zoo veel, als oppervlakkig wel zoude schijnen, door de geproponeerde ontlasting zullen komen te lijden, terug te komen, deze namelijk, dat de afschaffing van die misbruiken, welker voordeelen ten koste van den lande slechts ten bate van eenige particulieren strekken, ook nog de perceptie noodwendig moet doen vermeerderen.

De ondergeteekende heeft overigens in de memorie der commercie geene bepaalde opgaven van daadzaken nopens de vexatiën van de commiesen gevonden; het Gouvernement heeft dezelve steeds in die gevallen, waar gegronde klagten bestonden, zoo veel mogelijk doen ophouden en geweerd, en de ondergeteekende mag niet ontveinzen, dat de ondervinding dikwijls geleerd heeft, dat in vele gevallen eene behoorlijke recherche en pligtsbetrachting der ambtenaren ten onregte met den naam van vexe en onnoodige formaliteit wordt bestempeld. De instructie en de eed, onder welke de ambtenaren staan, verbieden hen alle vexatiën en verpligten hen tot eene bescheidene handelwijze, welke ten doel heeft en hun stellig gebiedt den schippers of kooplieden geene kwelling aan te doen, maar integendeel alle gerief, dat mogelijk is, te verschaffen; hij moet zich overtuigd houden, dat de onderscheiden chefs der administratie in de handelssteden hierop toezien en gelooft dus, dat zoolang te dezen aanzien geene bepaalde daadzaken worden aangevoerd, de bij het 5de point der missive van de kamer van Amsterdam verzochte injunctie ongepast zijn zoude.

De ondergeteekende concludeert dus, dat door de afschaffing der premie of het veilgeld en door het verminderen tot op de helft van het thans bestaande transito-regt, alsmede door het reduceren tot op de helft der regten op de indigo van alle soorten, in dit tijdstip een genoegzame maatregel tot opbeuring der commercie zal worden daargesteld en den Nederlandschen handelaar de gelegenheid zal gegeven worden, om met voordeel tegen dien van Hamburg en Bremen, en in gelijkheid met dien van Antwerpen en Ostende te kunnen werken, een maatregel, die door de omstandigheden gebiedend wordt aangeraden en tot welks spoedige daarstelling de ondergeteekende mitsdien de eer heeft Zijne Koninklijke Hoogheid te adviseren.

De ondergeteekende vermeent, door al het voorstaande Zijne Koninklijke Hoogheid in den geest van het dringend belang van den handel te hebben geadviseerd; dan een niet min gewigtige pligt, aan onze inlandsche fabrieken verschuldigd, dringt hem, om dit advies nog verder uit te breiden door eene consideratie, welke derzelver welvaren en instandhouding betreft, en zulks ten einde, dat, door de teederste zorg aan het belang van den eersten tak van nijverheid toe te wijden, de andere daardoor niet worde geprejudicieerd.

Hij vermeent namelijk bij deze gelegenheid niet uit het oog te moeten verliezen, dat wanneer door de afschaffing van de geheele premie of het veilgeld alle de objecten, welke in ons tarief zijn belast, aanmerkelijk op het inkomen uit zee worden verligt, hetwelk een onderscheid van twee percent op derzelver waarde uitmaakt, zulks zoude kunnen strekken tot nadeel van sommige onzer fabrieken, wier belangrijkheid niet moet worden voorbijgezien en waaromtrent door den maatregel van het vernietigen der premie het evenwigt der ten haren voordeele bestaande belasting zoude worden weggenomen. Hij neemt de vrijheid, te dien einde Zijne Koninklijke Hoogheid te adviseren, dat de raad van koophandel en koloniën, aan welken zijns erachtens het vervaardigen eener concept-wet tot het bepalen der temporaire belastingen en ontlastingen voor den jare 1815 zoude behooren te worden gedemandeerd, alsdan speciaal zoude moeten attenderen, in hoeverre de thans bestaande belasting, afgezonderd van de premie beschouwd, op sommige der fabriekwaren van vreemden oorsprong verhoogd zoude moeten worden, om het wel beredeneerd belang van fabrieken en handel in onderling verband te brengen.

Ten einde van al hetwelk de ondergeteekende de eer heeft het concept der wet over te leggen, welke Zijne Koninklijke Hoogheid te dezer zake aan de Staten-Generaal zoude kunnen voordragen, wanneer Hoogstdezelve zich met het tegenwoordig rapport geliefde te conformeren.

De Secretaris van Staat voor de Financiën,

(*get.*) Six van Oterleek.

's Gravenhage, den 17den November 1814.

De ondergeteekende heeft de eer Zijne Koninklijke Hoogheid aan te bieden het rapport van den Raad van Koophandel en Koloniën over het voorstel van den Secretaris van Staat voor de Financiën, tenderende tot de afschaffing van de premie of het veilgeld op de inkomende en uitgaande goederen, tot de vermindering van het regt op den doorvoer op de helft, tot opbeuring der fabrieken, en eindelijk tot het verzekeren eener meer accurate heffing van de overige lasten op den in-, uit- en doorvoer, bij welk rapport hij niets te voegen heeft en waaraan hij derhalve eerbiedig de vrijheid neemt zich te refereren.

(*onder stond*) *De Staatsraad in buitengewone dienst, belast met de portefeuille van het Departement van Koophandel en Koloniën,*

(*get.*) I. Goldberg.

Aan
Zijne Koninklijke Hoogheid den Heere
Prins van Oranje-Nassau, Souverein Vorst
der Vereenigde Nederlanden enz.

's Gravenhage, den 17den November 1814.

De Raad van Koophandel en Koloniën bij besluit van den 3den November 1814, n°. 89, ontvangen hebbende den geëerbiedigden last van Zijne Koninklijke Hoogheid, om Hoogstdenzelven te dienen van consideratie en advies over een voorstel van den Secretaris van Staat voor de Financiën, tenderende om aan de Staten-Generaal voor te dragen eene wet, bij welke:

1°. met den 1sten Januarij 1815 zullen worden gehouden voor ingetrokken en gesteld buiten effect alle zoodanige wetten en resolutiën, naar welke van de ter zee inkomende en ter zee uitgaande goederen is geheven geworden 2 pct. van de waarde op het inkomen en 1 pct. op het uitgaan, bekend onder de benaming van premie of veilgeld;

2°. het transito-plakkaat van den 26sten Februarij 1802 zal worden gehouden in zoo verre gealtereerd, dat de daarbij bepaalde transito-regten, insgelijks van den 1sten Januarij aanstaande af aan, op de helft zullen zijn gemodereerd;

3°. het besluit van den 2den Maart 1814, waarbij de indigo van alle soorten is belast met twee gulden inkomende en drie gulden uitgaande per honderd pond, zal worden gehouden in zoo verre gealtereerd, dat van hetzelve artikel, van meergemeld tijdstip af, slechts zal worden geheven één gulden inkomende en dertig stuivers uitgaande per honderd pond;

4°. de 40ste, 41ste en 42ste artikelen van het generaal placaat van den 31sten Julij 1725 zullen worden vervangen door de navolgende bepaling:

Indien een koopman onkundig of onzeker is omtrent de quantiteit of waarde zijner goederen en alzoo zich buiten staat mogt

oordeelen, om dezelve, inkomende, behoorlijk aan te geven, zal hij daarvan kennis geven aan den ontvanger en zal deze die goederen in een lands-pakhuis of ander daartoe aan te schaffen lokaal, ten koste van den koopman, opslaan of door den vendumeester der convoyen en licenten, ter plaatse alwaar er een is, doen opslaan, tot zoo lang dat de aangifte daarvan behoorlijk zal kunnen worden gedaan, 's lands regten behoorlijk betaald en de recherches daarover geschied zullen zijn, zullende inmiddels bij den opslag de fusten, balen, of pakken, zonder die te openen, worden geïnventariseerd en, wanneer de koopman zulks verkiezen mogt, geplombeerd of verzegeld, welke inventaris door den ontvanger of vendumeester en door den koopman of zijn gemagtigde zal worden onderteekend, en zulks met intrekking en vernietiging van alle bepalingen, welke in het generaal placaat strijdig met de bovengemelde verordening mogten voorkomen;

5°. geconserveerd wordt, om, bij de daarstelling eener temporaire wet van belasting en ontlasting voor het volgende jaar, ten opzigte van eenige artikelen zoodanige nadere bepalingen te maken, als met het voordeel van sommige Nederlandsche fabrieken, welke door het afschaffen van de premie of het veilgeld in haar belang konden zijn geprejudicieerd, het meest zullen overeenkomen;

en om tevens bij dezelve gelegenheid Uwe Koninklijke Hoogheid te adviseren over de al of niet continuatie der temporaire belastingen en ontlastingen, bij besluit van 25 Junij 1814 voor den loopende jare vastgesteld, omtrent welken tweeden last het Uwe Koninklijke Hoogheid echter behaagd heeft, om door middel van den Staatsraad in buitengewone dienst, belast met de portefeuille van Koophandel en Koloniën, nader kenbaar te maken, dat het Hoogstdeszelfs intentie niet is, dat het rapport van den Raad over het voorstel van den Secretaris van Staat voor de Financiën door de beraadslagingen over dat onderwerp zoude opgehouden of dat deze beide onderwerpen simul en semel behandeld zouden worden, maar dat het het verlangen van Uwe Koninklijke Hoogheid is, het gevoelen van den Raad op gedachte voordragt zoodra mogelijk te kennen.

Bij de eerste overweging van deze hoogst belangrijke zaak is bij ons opgekomen de vraag, of het voorstel van den Secretaris van Staat voor de Financiën niet zoude behooren te worden beschouwd en behandeld in verband met de bepalingen, in België omtrent den in-, uit- en doorvoer den 20sten Junij dezes jaars voorloopig vastgesteld, en vooral met het nader onderwerp op dat stuk geformeerd.

Wij gevoelden wel, dat zoodanige beschouwing en behandeling der zaak, wanneer dezelve bij de financiële departementen der beide landen niet op deze wijze was aangelegd, voor den Raad vele zwarigheden zoude opleveren en eenen moeijelijken en langdurigen arbeid vereischen.

Maar de overtuiging, dat twee volken, door denzelfden Vorst geregeerd, met dezelfde vaderlijke gezindheid en zorg voor hunne welvaart begunstigd, eenmaal, al bleven dezelve anders afzonderlijk bestaan, in zoo verre zullen moeten worden vereenigd, dat de middelen, waardoor derzelver welvaart kan worden vermeerderd, in overeenstemming zullen moeten worden gebragt, en dat, bijaldien de wetten, te dien aanzien in de beide landen aanwezig of voor beiden of een van beiden ontworpen, deze overeenstemming niet mogten hebben, het belang van beiden zoude vorderen, dat zulks ten allerspoedigste bij de hand genomen en tot stand gebragt werd, en dat de Raad, tot hiertoe niet geroepen om de belangen van België voor te staan, echter uit eerbied voor den gemeenschappelijken Opperheer behoorde te waken, dat de weldaden, die dezelve gezind is aan de Nederlanders te bewijzen, geen grond opleveren tot misnoegen voor de Belgen, en pligtshalve behoorde te letten op alles wat in de gemaakte ontwerpen aan de belangen der Nederlandsche ingezetenen nadeelig zoude kunnen zijn.

In dezen geest verlangde de Raad en verkreeg dezelve op autorisatie van Uwe Koninklijke Hoogheid het arrêté van 20 Junij 1814 en het nieuw ontwerp der wet met het tarief op den in-, uit- en doorvoer van goederen in België, en van dat oogenblik af aan hield dezelve zich bezig met de vergelijking der beide stukken met de wet en het tarief van den 31sten Julij 1725, zooals hetzelve thans nog bestaat, en zoo als het zijn zal, wanneer de wet, door den Secretaris van Staat voor de Financiën voorgesteld, zal zijn aangenomen en ingevoerd.

Wij meenen ons geheel te mogen onthouden van de aanwijzing der ontzettende ongelijkheden, aanwezig in het arrêté van den 20sten Junij, omdat hetzelve vervallen en plaats maken moet voor de nieuw ontworpen en meer doordachte wet. Wij zullen ook weinig zeggen van de laatstgemelde, om de navolgende redenen. Bij de allereerste proeven van vergelijking ontdekten wij, dat die wet en het daarbij behoorend tarief, hoezeer op zich zelve en alleen voor de belangen van België gezien, met veel oordeel ontworpen en hier en daar voordeelen aanbiedende voor de producten van het oude Nederland, dezelve echter in die deelen, waarop het voornamelijk aankomt, de bepaling namelijk der inkomende, uitgaande en transitoire regten, in geene overeenstemming is gebragt met het tarief, bij het plakkaat van 1725 gevoegd, en dat, wanneer het eerstgemeld tarief in België ingevoerd zal zijn en het laatstgemelde in Nederland zoude moeten blijven bestaan, met de bezwaren, die vorige omstandigheden en tijden van oorlog op hetzelve hebben gebragt en daarenboven striktelijk en naar de letter der wet zouden worden geheven, de pas ontloken handel van den anders zoo gezegenden grond der Nederlanden zoude worden overgebragt naar België, en dat na de opheffing der bezwaren, door den Secretaris van Staat voor de Financiën voorgesteld, de vergelijking der beide tariven velerlei ongelijkheden, dan eens ten voordeele van België, dan eens ten voordeele van Nederland, oplevert, die noodzakelijk en spoedig moeten worden weggenomen en uit één hand met denzelfden geest van weldadige bedoelingen voor beiden in overeenstemming gebragt en gezamenlijk gerigt moeten worden tegen de calculatiën van andere naburen en in den handel bedrevene en concurrente volken, die zich beijveren om hunne handeldrijvende welvaart te vermeerderen met die takken, die, bij ons te veel bezwaard, andere oorden zoeken, en alzoo zich ten nutte te maken de erreuren, die zij bij ons waarnemen en die veelal gelegen zijn in sommige verouderde bepalingen, welker herziening en verandering de zoo zeer veranderde omstandigheden sedert lang geboden hebben en die de ontwerpers van de anders meesterlijke wet van 1725 zeer zeker zouden veranderd en naar de omstandigheden gewijzigd hebben.

In afwachting dezer dubbele en zoo noodzakelijke herzieningen kunnen wij niet anders dan ten hoogste goedkeuren de verlichte inzigten van den Secretaris van Staat voor de Financiën, die, zonder te verhinderen de definitive verbeteringen, voor het belang van beide volken onontbeerlijk, door de voorgestelde wet getracht heeft het voor onzen handel nabij zijnde gevaar af te wenden, eene meer edele rigting aan de bedrijven van den handel te geven, de klagten te doen ophouden, die het hart van Uwe Koninklijke Hoogheid verontrusten, en bij alle deze voordeelen in het oog hield de belangen der financiën, die op den duur door modique lasten meer bevorderd zullen worden dan door de overdrijving van het fiscaal systema.

Het is op deze gronden en onder afwachting der nadere herziening van de tariven der beide volken, die het gemeenschappelijk geluk hebben Uwe Koninklijke Hoogheid tot verdediger en weldoener te hebben, dat wij, ten adviese overgaande, Hoogstdenzelven met volkomen gerustheid de gave aanneming van de door den Secretaris van Staat voor de Financiën voorgestelde wet en derzelver voordragt aan de Staten-Generaal durven aanraden en het ons tot een pligt zullen rekenen, om ten gevolge van het voorgestelde in het 5de artikel der concept-wet, bij de herziening van de wet op de temporaire belastingen en ontlastingen voor den jare 1815, in overeenstemming met het belang des handels, ook dat van de Nederlandsche fabrieken in het oog te houden en te behartigen.

(*onder stond*) *De Raad van Koophandel en Koloniën.*

Van wegens denzelven,

(*get.*) Mooijaart, *Secretaris.*

's Gravenhage, den 21sten November 1814.

De Raad van State heeft de eer, bij deze te dienen van consideratiën en advies op de bij appointement van wege Uwe Koninklijke Hoogheid, van den 18den dezer, n°. 48, in deszelfs handen gestelde missive van den Staatsraad in buitengewone dienst, belast met de portefeuille van het Departement van Koophandel en Koloniën, van den 17den bevorens, geleidende het rapport van den Raad van Koophandel en Koloniën op een advies van den Secretaris van Staat voor de financiën, waarbij deze, tengevolge van eenige aan hem door Uwe Koninklijke Hoogheid gerenvoijeerde adressen van de kamers van koophandel

te Amsterdam en te Rotterdam, eene concept-wet voordraagt, strekkende:

1°. tot afschaffing, met den 1sten Januarij 1815, van de zoogenaamde premie of veilgeld, bestaande in eene heffing van 2 pct. van de waarde der ter zee inkomende en 1 pct. van de ter zee uitgaande goederen;

2°. tot vermindering op de helft van hetzelfde tijdstip af aan, der bij het plakkaat van den 26sten Februarij 1802 bepaalde transito-regten;

3°. om ook van dien tijd af van de indigo slechts te doen heffen *één* gulden inkomende en *dertig* stuivers uitgaande per 100 pd.;

4°. om de 40ste, 41ste en 42ste artikelen van het generaal plakkaat van den 31sten Julij 1725 door eene andere verordening te doen vervangen, en

5°. om voor te behouden, bij de daarstelling van eene temporaire wet van belasting en ontlasting voor het volgend jaar, ten opzigte van eenige artikelen zoodanige nadere bepalingen te maken, als meest zullen overeenkomen met het voordeel van sommige Nederlandsche fabrieken, welke door het afschaffen van de premie of het veilgeld in haar belang konden zijn geprejudicieerd.

De Raad van State heeft deze stukken met de vereischte aandacht onderzocht en daarbij al het genoegen ondervonden, hetwelk de gedachte van het herleven van den zoolang onderdrukten koophandel en de weldadige bezorgdheid van Uwe Koninklijke Hoogheid voor die voorname bron van 's lands welvaart bij ieder Nederlander moet verwekken.

Dezelve kan zich met het voorstel van den Secretaris van Staat voor de Financiën, als in de gegeven omstandigheden zeer doelmatig, volkomen vereenigen.

De Raad is met gemelden Secretaris van Staat van oordeel, dat de beslissing van de groote quaestie, of het transito voor- of nadeelig voor ons land geacht moet worden, nog niet in aanmerking kan komen, zoolang de onderlinge handelsbetrekkingen in Europa naar geenen vasten grondslag kunnen beoordeeld of berekend worden.

Maar de Raad is het met dien van Koophandel en Koloniën ook volkomen eens, dat de beide tariven, voor Nederland en België daargesteld, noodzakelijk en spoedig moeten worden herzien, om de vaderlijke bedoelingen van Uwe Koninklijke Hoogheid meer volkomen te bereiken.

De wel doordachte redeneringen, in het advies van den Raad van Koophandel en Koloniën voorkomende, hebben den Raad van State ten sterkste getroffen; dezelve neemt die algeheel als de zijne over en meent aan Uwe Koninklijke Hoogheid in overweging te mogen geven, om die gegronde considerati\u00ebn, bij de toezending der concept-wet, ook aan de Vergadering der Staten-Generaal tot hare inlichting mede te deelen.

De Raad van State derhalve de voorgestelde bepalingen als zeer nuttig beschouwende, in afwachting van de definitive verbeteringen, waarvoor het stelsel der convooi-regten vatbaar is, maakt geene zwarigheid, aan Uwe Koninklijke Hoogheid eerbiediglijk te adviseeren: om de concept-wet, door den Secretaris van Staat voor de Financiën aangeboden, zoodanig als dezelve is liggende, aan te nemen en aan Hun Edel Mogenden voor te dragen.

Alleenlijk zoude de Raad, op grond van het geallegueerde in vorige rapporten, en wel laatstelijk bij deszelfs advies van den 15den dezer, n°. 5 (nopens de haring-vischerij), in consideratie geven, om het 6de artikel te doen veranderen en aldus stellen:

» Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle handeldrijvende steden en plaatsen zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

» Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz."

(*onder stond*) *De Secretaris van Staat, Vice-President van den Raad van State,*

(*get.*) GIJSBERT KAREL VAN HOGENDORP.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, het voorschreven concept-besluit en verdere stukken te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Koophandel en Koloniën.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 20 November, ten geleide van een concept-besluit, houdende *ampliatie op de wet van 28 Julij 1801 omtrent de haringvisscherij*, volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd. (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in ervaring zijn gekomen, dat onderscheidene ingezetenen van dit land zich niet ontzien, om, in weerwil van de duidelijke strekking der wet van den 28sten Julij 1801 op de haringvisscherij, en in het bijzonder deszelfs 93ste artikel, den door bewoners der zeekusten gevangen verschen haring, na dood aan wal gebragt en aan hen verkocht te zijn, te kaken, te zouten, in tonnen te leggen en voor goeden Hollandschen haring te verzenden en in den handel te brengen;

En in aanmerking genomen hebben, dat dergelijke kwade praktijken, bij vroegere wetten en plakkaten, en wel bij art. 3 van het plakkaat van 30 April 1632, uitdrukkelijk verboden, voor de instandhouding van den zoo wel gevestigden roem van den Hollandschen haring bij in- en buitenlanders ten hoogste nadeelig zijn en, bijaldien dezelve niet bij tijds en nadrukkelijk worden geweerd, het verval en den ondergang van den voor 's lands welvaren zoo belangrijken tak van vaderlandsche nijverheid, als waarvoor de haringvisscherij bij Onze voorouders en tijdgenooten met zoo veel regt gehouden is, na zich zullen slepen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze, het 93ste artikel der wet van den 28sten Julij 1801, omtrent de haringvisscherij, te ampliëren met de navolgende bepalingen:

Het zal aan niemand hunner geoorloofd, maar ten strengste verboden zijn, om hunnen gevangen haring, hetzij geheel of stukken, in de schuiten of aan land, te kaken, te zouten en, aldus gezouten, in tonnen, potten of pannen te leggen, klein of groot, om die te verkoopen of te verschenken, direct of indirect, op verbeurte van den haring ten behoeve van de algemeene armen der plaats, waar dezelve te huis behoort, en daarenboven op eene boete van *zes honderd* gulden; welk verbod en penaliteit niet alleen toepasselijk gemaakt worden op de reeders, stuurlieden en matrozen, die zich met de versch-haringvaart generen, maar ook op de koopers van dien haring en alle andere ingezetenen des lands, zonder onderscheid; zullende daarenboven de stuurlieden en matrozen, die zich hieraan schuldig maken, als meineedig worden gestraft, en bijaldien een stuurman, ter verschharingvangst varende, zich had weten te voorzien van eene akte van consent voor een stuurman, op een ordinair zoutharingschip afgegeven, zal deze mede vervallen zijn in alle de penaliteiten, in dit artikel vermeld.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd, en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle de plaatsen, alwaar de haringvisscherij wordt uitgeoefend, zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurigste uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorstel van Z. K. H. te conformeren.

---

(1) Dit concept-besluit werd terstond in dezelfde vergadering behandeld. De den 25sten November gearresteerde wet werd opgenomen in het *Staatsblad*, n°. 108, *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 282, en is ook te vinden bij M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 419.

6DE VERGADERING. — 22 NOVEMBER 1814.

Concept-besluit betreffende dispensatiën. — Rapport omtrent de verbetering der haven van Middelburg.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 21 November, ten geleide van een concept-besluit houdende dispensatie op de requesten van:

1°. Jan Bartels Zwiringa, laatst weduwnaar van Aaltje Klaassens, wonende te Stedum;

2°. Klaas Michiels Oosting en Haike Hajes, weduwe van Jan Michiels Oosting, beide wonende te Heveskes;

3°. Claas Reynt van Schoten, weduwnaar van Hendrica Harms, wonende te Brummen, en Catharina Harms, wonende te Wilp;

4°. Aalbert van Ramshorst, weduwnaar van Hendrikje Hendricks, en Annetje Harms, weduwe van Hendricus van Ramshorst, beiden wonende te Nijkerk;

5°. Jan Hanse, eerder weduwnaar van Leenderina de Jonge en laatst van Elisabeth Bevelander, alsmede van Pieternella de Jonge, weduwe van Lambertus van Vessem, wonende te Sir Jansland;

6°. Johan Christiaan Schamel, wonende te Schiedam, en Elisabeth Johanna Kanters, weduwe van Jan Casper Schamel, wonende te Rotterdam;

allen verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van de na te melden personen, allen verzocht hebbende dispensatie van het bepaalde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om met elkander een wettig huwelijk aan te gaan, te weten:

1°. Jan Bartels Zwiringa, laatst weduwenaar van Aaltje Klaassens, wonende te Stedum, met Antje Geerts, weduwe van Hendrik Bartels Zwiringa;

2°. Klaas Michiels Oosting met Haike Hajes, weduwe van Jan Michiels Oosting, wonende te Heveskes;

3°. Claas Reynt van Schoten, weduwnaar van Hendrica Harms, wonende te Brummen, met Catharina Harms, wonende te Wilp;

4°. Aalbert van Ramshorst, weduwnaar van Hendrikje Hendricks, met Annetje Harms, weduwe van Hendricus van Ramshorst, beide wonende te Nykerk;

5°. Jan Hanse, eerder weduwnaar van Leenderina de Jonge en laatst van Elisabeth Bevelander, met Pieternella de Jonge, weduwe van Lambertus van Vessem, wonende te Sir Jansland;

6°. Johan Christiaan Schamel, wonende te Schiedam, en Elisabeth Johanna Kanters, weduwe van Jan Casper Schamel, wonende te Rotterdam;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen,

Hebben goedgevonden en verstaan, dat aan de bovengemelde personen, met dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, zal worden gepermitteerd, gelijk geschiedt bij deze, om met elkander een wettig huwelijk aan te gaan, met last aan de officieren van den burgerlijken stand, aan wie dezelve personen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten dezen competent zijn, om de afkondiging der geboden volgens de wet te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn, des echter dat voorzeide personen respectivelijk zullen gehouden zijn, om aan gemelden officier hunne geobtineerde dispensatie te exhiberen, waarvan hij op het register zal melding maken.

En zal deze resolutie kopielijk gebragt worden ter kennis van de onderscheidene requestranten, mitsgaders van den eersten president en van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot hunne informatie en narigt, en eindelijk aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, November 1814.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën, in wier handen om consideratie en advies gesteld was eene missive van Z. K. H. van 6 November, ten geleide van een concept-besluit, houdende *dat uit 's Lands kas, tot herstel van de haven van Middelburg, één millioen gulden renteloos zal worden voorgeschoten*, volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Financiën.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 15den November is in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Financiën om consideratie en advies gesteld eene missive van Zijne Koninklijke Hoogheid, van 6 November, ten geleide van een concept-besluit, houdende, *dat uit 's lands kas tot herstel van de haven van Middelburg één millioen gulden renteloos zal worden voorgeschoten*; met de stukken daartoe betrekkelijk.

U Edel Mogendenden Gedeputeerden hadden wel gewenscht, dat deze belangrijke zaak door de leden van het besogne voor de Binnenlandsche Zaken, in wier handen dezelve door U Edel Mogenden gesteld werd, beschouwd was uit het oogpunt van hare noodzakelijkheid en nuttigheid, opdat, na ingenomen consideratiën van den directeur-generaal van den Waterstaat, uit het geadviseerde en gerapporteerde zoodanige inlichting gegeven ware, die volledig in staat stelde om alsdan te beoordeelen, of het raadzaam en noodzakelijk was een zoo aanzienlijk voorschot uit 's lands kas te doen tot het volbrengen van een werk, waarvan dan de waarde bepaald was. Daar echter U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken geoordeeld hebben, dat het voorstel door Zijne Koninklijke Hoogheid aan deze Vergadering gedaan, alleen betrekking had op het voorschot uit 's lands kas te doen, en dus alleen uit een financieel oogpunt kan beschouwd worden, en U Edel Mogenden, door het zich conformeren met dit rapport, deze wijze van inzien als de hunne aangenomen hebben, zoo blijft er voor U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Financiën niets anders over dan, *in de vooronderstelling dat de voorgeslagen maatregel het eenige en geschiktste middel is om het bedoelde oogmerk, de herstelling van de haven van Middelburg, te bereiken*, te onderzoeken, of in dit geval het voorschot uit 's lands kas behoort te worden toegestaan.

En in deze vooronderstelling kunnen U Edel Mogenden Gedeputeerden niet anders dan met goedkeuring beschouwen een voorstel om aan een der aanzienlijkste steden van ons vaderland, weleer zoo bloeijende, magtig door handel, door zeevaart en betrekkingen op onze overzeesche bezittingen, maar nu tot de ongelukkigste gesteldheid en zeer na aan haren ondergang gebragt, de middelen tot herstel en vernieuwde welvaart te geven. En, hoewel de staat van 's lands schatkist de meest mogelijke bezuiniging gebiedend eischt, kan een diergelijk voorschot voor rentegevend beschouwd worden, als men daardoor bewerkt, dat de onbewoonbaarheid en ongezondheid van eene aanzienlijke stad weggenomen, de toegangen tot die stad bevaarbaar gemaakt worden, en gelegenheid gegeven om door fabrieken en navigatie langzamerhand tot vorigen bloei te naderen.

Voor deze consideratie moeten dan ook alle min of meer geldende zwarigheden uit den weg geruimd worden, en de vrees weggenomen, alsof men, bij gevolgtrekking, door het toestaan van dezen onderstand, aan andere gelijksoortige aanzoeken op dezelfde wijze zoude moeten voldoen, daar hier de grootte van het gevaar, de belangrijkheid van zulk een aanmerkelijk gedeelte des vaderlands en de ongelukkige gesteldheid, waarin zich Middelburg door een aantal van rampen en verliezen vindt, dit geval geheel eenig maken. En het schijnt, dat deze bedenking Z. K. H. bewogen heeft, deze uitgave niet op de jaarlijksche begrooting te doen stellen, maar als een bijzonder voorstel aan de overweging van U Edel Mogenden aan te bieden.

Beschouwt men verder van de eene zijde de uitgave van één millioen voor 's lands kas in den tegenwoordigen tijd als groot en drukkend, men moet van den anderen kant niet uit

het oog verliezen, dat door de bepalingen in het voorstel en door de ruimte van tijd tot deze uitgave hierin eenigzins verzachting komt, en vooral dat door de betaling der imposten, die bij de al of niet bewoonbaarheid van stad en land staan en vallen, door de vermeerdering van in- en uitgaande regten bij eene mogelijke navigatie, het uitzigt van vergoeding voor 's lands schatkist geopend wordt.

Het is om alle deze redenen, dat U Edel Mogenden Gedeputeerden adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich te vereenigen met het voorstel.

En is dit rapport in nadere deliberatie gehouden.

Waarna de vergadering is geadjourneerd op Woensdag om één ure.

7DE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 23 NOVEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Uitgebragt het rapport over twee concept-besluiten tot verleenen van dispensatiën, waarna de Vergadering zich met deze besluiten vereenigt. — Indiening der begrooting voor 1815.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Heeckeren tot Kell, van der Heyden van Baak, Calkoen, Schuylenburg van Bommenede, Deutz van Assendelft, Gevers, Clifford en Alberda van Ekenstein.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd, gelijk ook geresumeerd en gearresteerd worden de missives daaruit profluerende.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Justitie, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 17 November gesteld was, om consideratie en advies, eene missive van Z. K. H. van 17 November met twee concept-besluiten, houdende dispositiën op de requesten van Anna Maria Catharina Henkelaar c. s., erfgenamen van wijlen Arnoldus Lozeken, gewoond hebbende en overleden te Amsterdam, verzoekende dispensatie van de wet, voor zooveel betreft de formaliteiten, daarbij voorgeschreven met betrekking tot den verkoop van onroerende goederen in boedels, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en voorts autorisatie tot verkoop van de roerende en onroerende goederen, kustingbrieven, schepenkennissen, obligatiën, enz. door denzelven Arnoldus Lozeken nagelaten; en op de requeste, ten zelfden einde ingediend door Thomas Burghout en Cornelis Witteman, wonende in de gemeente Spaarnwoude, in qualiteit als gestelde voogden over Maria van Aaken, minderjarige dochter van wijlen Hendrik van Aaken, gewoond hebbende en overleden aan het Penningsveer in de gemeente Spaarnwoude voornoemd; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Justitie.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 17den November behaagde het U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Justitie te stellen eene missive van Z. K. H. van 17 November met twee concept-besluiten, houdende dispositiën op de requesten van Anna Maria Catharina Henkelaar c. s., erfgenamen van wijlen Arnoldus Lozeken, gewoond hebbende en overleden te Amsterdam, verzoekende dispensatie van de wet, voor zooveel betreft de formaliteiten, daarbij voorgeschreven met betrekking tot den verkoop van onroerende goederen in boedels, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en voorts autorisatie tot verkoop van de roerende en onroerende goederen, kustingbrieven, schepenkennissen, obligatiën enz., door denzelven Arnoldus Lozeken nagelaten; en op de requeste ten zelfden einde ingediend door Thomas Burghout en Cornelis Witteman, wonende in de gemeente Spaarnwoude in qualiteit als gestelde voogden over Maria van Aaken, minderjarige dochter van wijlen Hendrik van Aaken, gewoond hebbende en overleden aan het Penningsveer in de gemeente Spaarnwoude voornoemd.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, overtuigd dat de omslagtige formaliteiten, door het Fransche Wetboek bij verkoopingen van onroerende goederen, aan minderjarigen toebehoorende, voorgeschreven, geen nut aanbrengen, en in de voorzegde concept-besluiten voor het belang van de minderjaringen op eene allezins volledige wijze gezorgd ziende, durven U Edel Mogenden adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich te vereenigen met het voorstel.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorschreven rapport te conformeren.

De Commissie, van wege Z. K. H. belast met het overbrengen van een ontwerp van wet tot *regeling der uitgaven van den Staat voor het jaar* 1815 *en tot bepaling der middelen geschikt om dezelve te bestrijden*, bestaande uit den Secretaris van Staat voor de Financiën, geadsisteerd door de heeren van der Duyn van Maasdam en Queyssen, leden van den Raad van State, aan het gebouw der Vergadering gekomen zijnde, is ontvangen aan het portaal door de Commissie van Hun Edel Mogenden, de heeren van Lijnden van Hoevelaken en van Stralen, benevens den griffier.

Waarop de Secretaris van Staat voor de Financiën met eene aanspraak het voorschreven ontwerp van wet met de bijlagen aan de Vergadering overlegt, volgende de voorschreven stukken hierna geïnsereerd.

AANSPRAAK *van den Secretaris van Staat.* (1)

EDEL MOGENDE HEEREN!

Het is onder gelukkige voorteekenen, dat ik de eer heb in uwe Vergadering te verschijnen, ter overbrenging der wet, welke Z. K. H. mij gelast heeft aan U Edel Mogenden voor te stellen tot regeling der uitgaven van den Staat voor het toekomend jaar en tot bepaling der middelen, geschikt om dezelve te bestrijden.

De stand der publieke fondsen doet ons den maatstaf kennen van het vertrouwen op de gunstige gesteldheid van 's lands financiën, hetwelk de natie teregt heeft opgevat uit hetgene onze geëerbiedigde Souverein, bij het openen van ulieder tegenwoordige vergadering, daaromtrent aan dezelve medegedeeld heeft.

Elk onzer mede-ingezetenen, die een aandachtig en dankbaar oog op het verledene slaat, moet inderdaad verbaasd staan over de ruime mate van zegen, waarmede de algoede Voorzienigheid de onvermoeide pogingen van onzen Vorst, tot bevordering van 's lands welzijn, bekroond heeft.

In het verleden jaar begon op dit tijdstip de dageraad van 's lands verlossing pas te ontluiken; de kassen waren volkomen uitgeput; wij waren zonder armée, zonder marine, ontbloot van de eerste noodwendigheden, die elk land, tot handhaving van zijne onafhankelijkheid, van zijn bestaan, behoeft.

Wat is er sedert niet al verrigt, hersteld en voorbereid!

Wij hebben thans eene aanzienlijke landmagt op de been; onze zeemagt groeit dagelijks aan; gewigtige expeditiën naar de Oost- en West-Indiën worden met kracht gereed gemaakt; de renten der Nationale Schuld zullen op het einde van dit jaar

(1) De aanspraak komt voor in de *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 284; M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 273—274, 276—279.

Het ontwerp van wet met de bijlagen werd voor de leden gedrukt en het rapport in de zitting van 30 November uitgebragt. Ook dit werd voor de leden gedrukt en is te vinden in de *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 284, en M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 280—281.

De den 2den December gearresteerde wet is opgenomen in het *Staatsblad*, nº. 110; *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 284, en M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 274—276.

tot op den dag toe gekweten zijn en in al de overige takken van 's lands dienst is behoorlijk voorzien.

Om zoo verre te geraken, hadden 's lands uitgaven voor de dienst van het tegenwoordig jaar op f 63,500,000 moeten worden geraamd. Met zorg, moeite en spaarzaamheid en, onder verbeterde omstandigheden, zoo verre verminderd, als de overgroote behoeften zulks maar eenigzins toelieten, zullen dezelve nog f 59,800,000 vorderen, en desniettemin zal er, na afbetaling van zoo vele buitengewone onkosten, nog een overschot van bijna tien en een half millioen op die dienst in 's lands kas blijven.

Dit overschot verschaft Z. K. H. het streelend genoegen, om U Edel Mogenden te kunnen doen deelen in zijne overtuiging, dat, hoezeer de dienst van het volgend jaar nog vele niet terugkomende uitgaven zal vorderen, de bestaande belastingen niet alleen onverhoogd zullen kunnen blijven, maar dat er zelfs nog meer ten goede zal kunnen geschieden.

Het zij mij geoorloofd, alsnu tot de voorlezing der financiële wet voor den jare 1815, in dien geest ontworpen, te mogen overgaan.

ONTWERP VAN WET *tot regeling der uitgaven van den Staat voor het jaar* 1815 *en tot bepaling der middelen geschikt om dezelve te bestrijden.*

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij, in overweging nemende den tegenwoordigen staat van 's lands financiën, mitsgaders de benoodigde uitgaven voor de dienst van het toekomende jaar, bevonden hebben, dat deze uitgaven kunnen worden bestreden, zonder dat daartoe eenige vermeerdering of verhooging der bestaande 's lands regten en belastingen, veelmin eenige extraordinaire middelen zullen benoodigd zijn, terwijl Wij Ons, integendeel, in de gelegenheid gesteld vinden, om sommige dier bestaande regten en belastingen te verminderen en, ten aanzien van de wijze van ophef van eenige derzelve, nadere voorschriften te kunnen daarstellen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan, bij deze:

Art. 1.

De begrooting der uitgaven van den Staat, over den jare 1815, wordt vastgesteld op den navolgenden voet, als:

Eerste	post, voor	Ons Vorstelijk Huis . .	f 1,600,000.0.0
Tweede	» »	het Departement van den Algemeenen Secretaris van Staat	471,500.0.0
Derde	» »	het Departement van Binlandsche Zaken	4,470,000.0.0
Vierde	» »	den Waterstaat	1,800,000.0.0
Vijfde	» »	het Departement van Financiën	18,900,000.0.0
Zesde	» »	het Departement van Buitenlandsche Zaken . . .	789,100.0.0
Zevende	» »	het Departement van Marine	5,000,000.0.0
Achtste	» »	het Departement van Oorlog	14,800,000.0.0
Negende	» »	het Departement van Koophandel en Koloniën . .	2,691,000.0.0
Tiende	» »	buitengewone en onvoorziene uitgaven	478,400.0.0
			f 51,000,000.0.0

Art. 2.

Tot bestrijding dezer uitgaven zullen worden gebezigd:

eerstelijk: het batig slot, hetwelk de dienst der Nederlandsche administratie over den jare 1813 zal overlaten, na afbetaling van de uitgaven, die daarop door Ons reeds zijn en nog zullen worden geordonneerd;

ten andere: het overschot van de gewone en buitengewone inkomsten van den Staat over dezen loopenden jare 1814, na gelijke afbetaling;

ten derde: alle de zuivere inkomsten en baten over den jare 1815, voortkomende van de domeinen van den Staat, van de Nederlandsche loterij en van de posterijen, zoomede alle zoodanige verdere baten, als uit anderen hoofde in den jare 1815 ten profijte van 's lands schatkist zullen komen;

ten vierde: de opbrengst over den jare 1815 van alle de belastingen, welke, bij het aannemen der Grondwet voor de Vereenigde Nederlanden, hebben bestaan en welke, ingevolge het 117de artikel derzelve Grondwet, blijven op denzelfden voet, onder de uitzonderingen in de volgende artikelen vervat.

Art. 3.

De middelen te water zullen alsnog blijven geheven worden op den thans bestaanden voet, met inachtneming van de gereduceerde taux der convooi- en transito-regten, mitsgaders van de verdere voorschriften, bij de wet van den 1sten dezer maand vastgesteld, en zulks onverminderd de nadere bepalingen, welke bij de jaarlijksche wet op de temporaire belastingen en ontlastingen van sommige speciën voor het toekomende jaar zullen worden vastgesteld.

Art. 4.

Van alle de thee, welke in de Vereenigde Nederlanden zal worden ingevoerd of reeds in 's lands pakhuizen is opgeslagen, zal in den jare 1815 bij voortduring worden geheven de belasting of recognitie van 10 pct., ten behoeve van 's lands schatkist, bij art. 4 van de wet van den 5den Maart 1814 vastgesteld, voorbehoudens de nadere wijzigingen, welke bij de invordering van dit middel en in het algemeen ten aanzien van den theehandel binnen deze landen, ingevolge Ons besluit van den 24sten Junij 1814, bij eene afzonderlijke wet zullen worden vastgesteld.

Art. 5.

De belastingen, bekend onder den naam van dienstbodengeld, mitsgaders paarden-, plaizier- en passage-geld, zullen worden geheven zonder voorafgaande vaststelling van het deel, dat ieder der provinciën daarin zal behoeven te dragen, en volgens het tarief, vermeld in Ons besluit van den 4den Februarij dezes jaars, edoch onder vermindering van een tiende gedeelte van hetzelve.

De wijze van ophef dezer belastingen zal door nadere bij de wet vast te stellen ordonnantiën worden geregeld.

Art. 6.

Het proportioneel regt op de patenten wordt afgeschaft; daarentegen zal het vast regt op dezelve worden verdubbeld, onder zoodanige uitzonderingen en modificatiën, als nader bij de wet zullen worden vastgesteld.

Art. 7.

De tegenwoordige wet, waarvan de uitvoering is gedemandeerd aan Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, zal worden geïnsereerd in het *Staatsblad*.

Gegeven, enz.

De eenvoudige tekst dezer wet geeft mij, Edel Mogende Heeren, de vrijheid, mij aan derzelver inhoud grootendeels te gedragen.

De koophandel zal daarin vinden een vernieuwd blijk van 's Vorsten teedere zorgen voor deze eerste bron van ons nationaal welvaren; terwijl tevens de belangen van het fabriekwezen niet uit het oog verloren zijn.

Aan de rentheffers, mitsgaders aan al de overige schuldeischers van onzen herboren Staat, wordt daardoor de zekerheid gegeven, dat hunne vorderingen punctueel zullen kunnen worden gekweten, en aan elk ingezeten tevens de geruststelling, dat, na al wat er heeft moeten gedaan worden en al wat er nog te doen valt, desniettemin noch verhoogde belastingen, noch andere redmiddelen benoodigd zullen zijn.

De bepalingen omtrent den veranderden ophef van het dienstboden-, mitsgaders van het paarden-, plaizier- en passagegeld, voorkomende in het 5de artikel van deze wet, zijn de vrucht der ondervinding, welke men reeds in den loop van het tegenwoordige jaar te dezen opzigte heeft kunnen verkrijgen.

Toen in de laatste dagen van het afgeloopene jaar het dadelijk verzekeren der belangen van 's lands schatkist gebiedend vorderde, zooveel mogelijk, zoodanige bronnen van inkomsten aan te wijzen, welke aan het Gouvernement de zekerheid konden verschaffen, dat men zich in derzelver rendement bij den uitslag niet zoude teleurgesteld vinden, was men in de noodzakelijkheid, om dit middel quota's gewijze te bepalen en door te gaan op hetgeen hetzelve in de laatste jaren, dat het had bestaan, had opgebragt. Thans kent men ook ten deze de belastbare waarde; men heeft gezien, dat het teruggaan van 's lands welvaren niet overal daarin eene gelijke vermindering te weeg gebragt had, en dat deze, eerst nu gekende, oorzaak aanleiding tot ongelijkheid in den aanslag heeft gegeven; men weet tevens, dat het tarief, gelijk het bij de vorige ordonnantie bestond, onder de benoodigde precautiën tegen fraude eene vermindering van een tiende gedeelte van hetzelve kan gedoogen, zonder daarom 's lands inkomsten te veel te verkorten, en Z. K. H. heeft zich dan ook gehaast in dezen die weldadige verbetering te brengen, waaruit dit artikel der wet is voortgesproten.

Het 6de artikel, waarbij het proportioneel regt op de patenten wordt afgeschaft, is deszelfs aanwezen verschuldigd aan de gedurige aandacht, welke onze geëerbiedigde Vorst vestigt op alle gegronde bezwaren zijner onderdanen. Ook ten deze heeft de ondervinding moeten geraadpleegd worden, en zoodra men ontwaarde, dat dit proportioneel regt, niettegenstaande den dagelijks verbeterenden toestand der patentschuldigen, voor velen drukkend werd, is Hoogstdezelve bedacht geweest, om dit drukkende door eene veranderde en verbeterde wijze van heffing uit den weg te ruimen.

De behoeften van 's lands kas behoorden echter te gelijker tijd niet uit het oog verloren te worden; de verdubbeling van het thans bestaand vast regt zal daarin genoegzaam voorzien, en daar, waar deze verdubbeling te zwaar zoude worden, zal de wet doelmatige uitzonderingen en modificatiën kunnen daarstellen, welke vele der in het tegenwoordig jaar ondervondene zwarigheden zullen voorkomen.

Het is Z. K. H. daarenboven geenszins ontglipt, Edel Mogende Heeren, dat de bestaande belastingen zwaar zijn en dat alleen onze vermeerderde welvaart dit euvel dragelijk kan maken; en indien Hoogstdezelve in de buitengewone pogingen, welke nog bij vele vakken der algemeene administratie voor dit en het volgend jaar vereischt worden, de onmogelijkheid gevonden heeft, om aan den wensch van zijn hart tot meerdere vermindering van dat bezwaar reeds nu gehoor te geven, ben ik te gelijkertijd gelast, U Edel Mogenden de verzekering aan te bieden, dat onze Vorst dit aangelegen onderwerp geenszins uit het oog verliest.

De bepaling der uitgaven van den Staat voor het toekomende jaar op eene som van f 51,000,000, zooals dezelve in de voorgestelde wet zijn gebragt geworden, is niet daargesteld dan na rijp overleg en na een naauwkeurig onderzoek der presumtive behoeften.

Ik heb de eer, in de eerste plaats ter tafel van U Edel Mogenden, te gelijk met deze wet, over te leggen den staat der berekeningen van die behoeften, welke tot basis gestrekt heeft in het formeren der gezegde begrooting, en in de tweede plaats den staat der fondsen, waardoor deze uitgaven zullen kunnen gedekt worden, welke uwe Vergadering alle mogelijke overtuiging zal kunnen verschaffen, dat de dienst van den jare 1815 geen nadeelig slot zal overlaten.

Z. K. H., wiens eerbied voor de Grondwet gelijk staat met zijne liefde voor het vaderland, vertrouwt, dat op deze wijze behoorlijk zal worden voldaan aan het 70ste artikel derzelve, waarbij de inwilliging van uwe Vergadering op de jaarlijksche begrooting der uitgaven van den Staat wordt vereischt en waarbij tevens aan U Edel Mogenden het raadplegen over de middelen tot vinding van dezelve is aanbetrouwd geworden

Het zoude Z. K. H. bijzonder aangenaam geweest zijn, evenzeer aan den letterlijken inhoud van het daarop volgend 71ste artikel te hebben kunnen voldoen, en alzoo aan uwe Vergadering reeds te doen aanbieden eene begrooting, gesplitst in twee hoofddeelen, waarvan het eene alle zoodanige zekere en bepaalde uitgaven zoude bevatten, welke, uit den gewonen loop der zaken voortvloeijende, in het bijzonder tot den Staat van vrede betrekking hebben en alzoo op eenen duurzamen voet dienen vastgesteld te worden; terwijl het andere zoude moeten behelzen die buitengewone en onzekere uitgaven, welke inzonderheid in tijden van oorlog naar voorkomende omstandigheden moeten worden geregeld.

Dan, Edel Mogende Heeren, ik zoude aan het doorzigt dezer achtbare Vergadering te kort doen, met in een lang betoog te treden van de onmogelijkheid, die er vooralsnog bestaat, om de letter van dit artikel op te volgen.

Hoezeer wij het geluk hebben de weldaden des vredes te genieten en hoeveel er ook reeds moge gedaan zijn, om tot eene geregelde orde van bestuur te geraken, zal nogtans een ieder, die met 's lands belangen niet onbekend is, gereedelijk toestemmen, dat het oogenblik nog niet daar is, waarop wij kunnen zeggen, tot dien gewonen loop van zaken geraakt te zijn, welke bij het ontwerpen van het voorzegde 71ste artikel bedoeld is geworden.

Ons geheel justitiewezen moet nog op nieuw worden ingerigt; bij het binnenlandsch bestuur zijn nog vele belangrijke instellingen te regelen; de tegenwoordige onkosten van het Departement van Marine en van dat van Koophandel en Koloniën staan, uit hoofde der gereed gemaakt wordende expeditiën, in geen het minst verband met die, welke zonder deze buitengewone oorzaken zouden plaats hebben.

Omtrent het Departement van Oorlog kan zulks evenzeer om diezelfde en om verscheiden andere redenen gezegd worden: ook dáár moeten nog vele uitgaven geschieden, welke geheel buitengewoon zijn; ook daar valt nog veel in te rigten en aan te schaffen, voor dat men tot eenen duurzamen voet zal kunnen geraken.

In dien staat van zaken, welke het natuurlijk gevolg is, aan de eene zijde van het kort tijdsbestek onzer onafhankelijkheid, aan de andere van den geheelen toestand van Europa, was het onmogelijk, zonder gevaar van de dienst te belemmeren, reeds nu de lijn van afscheiding te vinden, welke tusschen de gewone en de buitengewone uitgaven behoort getrokken te worden; en Z. K. H. vertrouwt dan ook, dat, onder die omstandigheden, evenmin van Hoogstdenzelven het voorstel als van uwe Vergadering de inwilliging eener andere begrooting te verwachten was dan in den vorm, waarin dezelve in de voorgestelde wet is geïnsereerd.

Ik houde mij verzekerd, Edel Mogende Heeren, dat alle deze communicatiën ulieden aangenaam zullen zijn; dat de gevoelens van gerustheid, vertrouwen en verknochtheid, waarvan U Edel Mogenden reeds vele gewigtige blijken aan Onzen Vorst gegeven hebben, daardoor, zoo mogelijk, nog zullen worden versterkt, en dat uwe Vergadering, volgens de Grondwet geroepen, om, als deelgenoote van het wetgevend gezag, in deze met Z. K. H. mede te werken, alle redenen zal vinden, om zich met de financiële wet voor den jare 1815, zooals dezelve door mij is overgebragt geworden, te vereenigen.

De **President** beantwoordde deze aanspraak der gelastigden van Z. K. H., tevens te kennen gevende, dat de Vergadering deze concept-wet aanstonds tot een onderwerp van deliberatie zou maken.

De Commissie van Z. K. H., hierop de Vergadering verlatende, werd op dezelfde wijze uitgeleid.

Nadat voornoemde gelastigden van Z. K. H. vertrokken waren, zijn gelezen de overgelegde bijlagen, houdende *den staat der berekeningen van de behoeften van 's lands dienst voor den jare* 1815 *en den staat der fondsen tot bestrijding der uitgaven.*

STAAT *der berekeningen van de behoeften van 's lands dienst, waarnaar de begrooting der uitgaven van den Staat is geformeerd, zooals dezelve in het concept der financiële wet voor den jare* 1815 *is geïnsereerd.*

EERSTE POST.

Vorstelijk Huis.

Art. 1.	Inkomen van den Vorst	f 1,500,000.0.0
Art. 2.	Inkomen van den Erfprins	100,000.0.0
	Totaal	f 1,600,000.0.0

TWEEDE POST.

Departement van den Algemeenen Secretaris van Staat.

Art. 1.	De Staten-Generaal	f 142,500.0.0
Art. 2.	De Raad van State	86,000.0.0
Art. 3.	De Hooge Raad van Adel	21,000.0.0
Art. 4.	De Algemeene Staats-Secretarie	60,000.0.0
Art. 5.	Kabinet van Zijne Koninklijke Hoogheid	4,000.0.0
Art. 6.	De Staatsposterij	38,000.0.0
Art. 7.	De Algemeene Landsdrukkerij	100,000.0.0
Art. 8.	Bureau-onkosten	5,000.0.0
Art 9.	Onderhoud der lokalen	5,000.0.0
Art. 10.	Onvoorziene uitgaven	10,000.0.0
	Totaal	f 471,500.0.0

DERDE POST.

Departement van Binnenlandsche Zaken.

Art. 1. De Secretaris van Staat en deszelfs bureaux:

a.	Tractementen van den Secretaris van Staat en van de geëmploijeerden	f 59,800.0.0	
b.	Bureau- en lokaalbehoeften	10,290.0.0	
			f 70,090.0.0

Art. 2. Openbare eeredienst:

a.	Kosten van het algemeen kerkelijk bestuur en van het bijzonder bestuur der onderscheidenene kerkgenootschappen	f 32,000.0.0	
b.	Bezoldiging van de leeraars der Hervormde kerk	100,000.0.0	
c.	Toelagen aan de leeraars van andere kerkgenootschappen	194,000.0.0	
d.	Reis- en verblijfkosten voor de leden van kerkelijke commissiën en andere onvoorziene uitgaven	f 10,000.0.0	
			1,236,000.0.0

Art. 3. Staten in de provinciën of landschappen:

a.	Gelderland	f 52,800.0.0	

b. Noord-Holland	f	58,200.0.0	
c. Zuid-Holland		58,200.0.0	
d. Zeeland		55,300.0.0	
e. Utrecht		44,800.0.0	
f. Vriesland		50,300.0.0	
g. Overijssel		50,300.0.0	
h. Groningen		52,800.0.0	
i. Braband.		57,800.0 0	
k. Drenthe		39,800.0.0	
l. Reis- en verblijfkosten, tractementen aan diverse ambtenaren, onderhoud van publieke gebouwen en andere onbedachte zaken, bij raming		90,000.0.0	
			f 610,300. 0.0
Art. 4. Hooger onderwijs:			
a. Hoogescholen	f	183,260.11.0	
b. Seminaria		5,000. 0.0	
c. Illustre scholen		525. 0.0	
			188,785.11.0
Art. 5. Middelbaar onderwijs:			
a. Commissaris tot de zaken van het middelbaar en lager onderwijs	f	5,300. 0.0	
b. Latijnsche scholen		41,221 10.0	
c. Lagere scholen		108,977.13.0	
d. Instituut voor doofstommen te Groningen		10,000. 0.0	
			165,499. 3.0
Art. 6. Administratie van justitie en politie:			
a. Kosten van het Algemeen Departement van Justitie	f	45,900.0.0	
b. De Hooge Raad der Vereenigde Nederlanden		120,200.0.0	
c. Kosten der justitie in de provinciën		1,336,900.0.0	
d. Aankoop van de noodige meubelen voor het Algemeen Departement van Justitie, den Hoogen Raad en de hoven provinciaal		15,000.0.0	
e. Dagelijksch onderhoud aan de gebouwen, geoccupeerd door de hoven		15,000.0.0	
			1,533,000. 0.0
Art. 7. Het armwezen			13,000. 0.0
Art. 8. Geneeskundige dienst:			
a. Kosten van het commissariaat	f	3,000.0.0	
b. Algemeen geneeskundig onderzoek en toevoorzigt		17,400.0.0	
c. Bezoldiging van genees-, heel- en vroedkundigen, verzorging van geneeskundige hulp en middelen aan behoeftigen en buitengewone onkosten in geval van epidemische ziekten.		15,000.0.0	
d. Hulp en aanmoedigingsmiddelen ter bevordering der geneeskundige praktijk		1,500.0.0	
			36,900. 0.0
Art. 9. Kunsten en wetenschappen:			
a. Het Instituut	f	10,000.0.0	
b. Vorstelijke Bibliotheek		12,000.0.0	
c. Bevordering der vaderlandsche charterkunde		7,100.0.0	
d. Het Museum		10,000.0.0	
e. Het Kabinet van Natuurlijke Historie		7,800.0.0	
f. Subsidiën ter aanmoediging van wetenschappen en schoone kunsten		5,000.0 0	
			51,900. 0.0

Art. 10. Landbouw, visscherijen en andere objecten van nationale industrie:

a.	Commissariaat van den landbouw	f 2,600.0.0	
b.	Visscherij	61,400.0.0	
c.	Premiën voor het vangen en dooden van roofgedierten, schadelijk aan de visscherij	400.0.0	
			64,400.0.0

Art. 11. Superintendentie van de landsgebouwen:

Tractementen van den lands-architect, den controleur en den opzigter over de brandstoffen; vernieuwingen en reparatiën aan de gebouwen in en bij de residentie, zoowel die welke tot dienst van Zijne Koninklijke Hoogheid als van de onderscheidene administratiën zijn bestemd, kosten van vaste geëmploijeerde werklieden, vuur en licht voor de administratiën, huur van huizen, door dezelve geoccupeerd, en andere onvoorziene uitgaven. 350,000.0.0

Art. 12. Onvoorziene uitgaven 150,125.6.0

Totaal . . . . . f 4,470,000.0.0

VIERDE POST.

Departement van den Waterstaat.

Art. 1. De directeur-generaal, deszelfs bureau en verdere geëmploijeerden:

a.	Tractement van den directeur-generaal, secretaris, inspecteur-generaal, ingenieurs van alle klassen en verdere geëmploijeerden bij de algemeene directie, mitsgaders de reiskosten, bekend onder den naam van frais fixes	f 213,000.0.0	
b.	Reis- en verblijfkosten van den directeur-generaal, secretaris en verdere bureau-ambtenaren, mitsgaders bureaubehoeften	7,000.0.0	
			f 220,000.0.0

Art. 2. Rivierwerken, binnenlandsche scheepvaart, kanalen, enz.:

a.	Zuid-Holland	f 63,000.0.0	
b.	Noord-Holland	18,000.0.0	
c.	Gelderland	40,000.0.0	
d.	Braband	30,000.0.0	
e.	Zeeland	*Nihil.*	
f.	Overijssel	2,800.0.0	
g.	Vriesland	15,000.0.0	
h.	Groningen en Drenthe	40,000.0.0	
			208,800.0.0

Art. 3. Zeehavens, zeewerken en duinbeplantingen:

a.	Zuid-Holland	f 180,518.0.0	
b.	Noord-Holland en Utrecht	91,400.0.0	
c.	Gelderland	*Nihil.*	
d.	Braband	5,000.0.0	
e.	Zeeland	575,000.0.0	
f.	Overijssel	8,382.0.0	
g.	Vriesland	101,283.0.0	
h.	Groningen	25,113.0.0	
			986,696.0.0

Art. 4. Extra-ordinaire dienst:

Correspondentie bij ijsgang 10,000.0.0

Art. 5. Droogmakerijen:

Droogmakerij van Meydrecht 13,000.0.0

Art. 6. Wegen en bruggen:

a.	Groote weg van Amsterdam over Utrecht, Gorinchem en Breda naar de Brabandsche grenzen	f 49,429.0.0	
b.	Groote weg van Delfzijl naar Groningen, Meppel, Zwartsluis, Zwolle, Deventer, Arnhem, Nijmegen, Grave, den Bosch tot Breda, aansluitende aan den weg sub *a* vermeld	44,593.0.0	
c.	Groote weg van Haarlem over het Schouw 's Gravenhage, Delft, Rotterdam, Buitensluis, Willemstad, Steenbergen, Bergen op Zoom tot aan de Brabandsche grenzen	33,603.0.0	
d.	Groote weg van Rotterdam over Dordrecht, het Nieuwe Veer naar Breda	4,873.0.0	
e.	Groote weg van Venlo naar Nijmegen	400.0.0	
f.	Groote weg van Utrecht naar de Luiksche grenzen	17,540.0.0	
g.	Groote weg van Nijmegen naar de Kleefsche grenzen	600.0.0	
h.	Groote weg van Amsterdam naar Texel	23,072.0.0	
i.	Groote weg van Utrecht naar Amersfoort en Deventer naar de Munstersche grenzen	15,774.0.0	
k.	Weg van den Briel naar Hellevoetsluis en over het eiland Rozenburg	2,525.0.0	
l.	Diverse bruggen enz.	8,914.0.0	
m.	Voormalige departementale wegen	57,722.0.0	
			f 259,045.0.0
Art. 7.	Onvoorziene uitgaven		102,459.0.0
	Totaal		f 1,800,000.0.0

VIJFDE POST.

Departement van Financiën.

Art. 1. Nationale Schuld en pensioenen:

a.	Interesten en amortisatie der Nationale Schuld	f 16,059,000.0.0	
b.	De te verschuldene interesten tot 1°. Julij 1815 van de in contanten in 's lands kas gestorte borgtogten door comptabele ambtenaren	75,000.0.0	
c.	Het halfjaar pensioenen en gratificatiën, verschenen ultimo December 1814, mitsgaders het halfjaar, te verschijnen ultimo Junij 1815 te zamen	2,000,000.0.0	
			f 18,134,000.0.0

Art. 2. Administratie der financiën:

a.	Generale administratie, tractementen	f 265,490.0.0	
b.	Bureau- en lokaalbehoeften, reiskosten, enz.	60,000.0.0	
			325,490.0.0

Art. 3. Algemeene Rekenkamer:

a.	Tractementen	f 125,400.0.0	
b.	Bureau- en lokaalbehoeften, licht, enz.	9,600.0.0	
			135,000.0.0

Art. 4. Hoog-Geregtshof van financiën en zeezaken:

Tractementen, mitsgaders bureau- en lokaalbehoeften, licht, enz.	107,000.0.0

Art. 5. Muntwezen:

Tractementen van raden en generaal-meesters van de munt en verdere daartoe behoorende ambtenaren en geëmploijeerden, mitsgaders bureau- en lokaalbehoeften	50,000.0.0
Art. 6. Buitengewone en onvoorziene uitgaven	148,510.0.0
Totaal	f 18,900,000.0.0

ZESDE POST.

Departement van Buitenlandsche Zaken.

Art. 1. De Secretaris van Staat en deszelfs bureaux:

a.	Tractement en tafelgelden van den Secretaris van Staat	f 22,000.0.0	
b.	Tractementen van de secretarissen, commissaris, geëmploijeerden en suppoosten	23,500.0.0	
c.	Schrijfloonen	3,000.0.0	
d.	Schoonhouden der bureaux, aankoop en onderhoud van meubelen en verdere behoeften	2,000.0.0	
			f 50,500.0.0

Art. 2. Missiën en consulaten:

a.	Tractementen van de gezanten buiten 's lands	f 426,900.0.0	
b.	Tractementen van de consuls buiten 's lands	36,700.0.0	
			463,600.0.0

Art. 3. Commerciële onkosten:

Gewone en buitengewone geschenken aan de Barbarijsche en Moorsche mogendheden		100,000.0.0

Art. 4. Onkosten van verschillenden aard:

a.	Equipement-gelden en reiskosten	f 30,000.0.0	
b.	Buitengewone bezendingen of commissiën buiten 's lands	30,000.0.0	
c.	Presenten, welke ter gelegenheid van het sluiten van tractaten, conventiën enz. gegeven worden	30,000.0.0	
d.	Presenten aan vreemde ministers, die gerappelleerd worden, mitsgaders dedommagement ter zake van de impositiën, aan de vreemde gezanten (die zulks verkiezen) bij hun arrivement te geven	20,000.0.0	
e.	Secrete diensten	25,000.0.0	
f.	Onvoorziene uitgaven	40,000.0.0	
			175,000.0.0
		Totaal . .	f 789,100.0.0

ZEVENDE POST.

Departement van Marine.

Art. 1. De Secretaris van Staat en deszelfs bureaux:

a.	De Secretaris van Staat	f 10,000. 0.0	
b.	De bureaux	53,400. 0.0	
c.	Generale ambtenaren en verdere kosten	152,865.15.0	
			f 216,265.15.0

Art. 2. Tractementen, soldijen, hospitalen en loodswezen:

a.	Tractementen der officieren	f 398,950.0.0	
b.	Soldijen van het scheepsvolk en kleeding der jachtvolkeren	829,941.0.0	
c.	Verzorging der hospitalen	120,000.0.0	
d.	Kosten van het loodswezen, seinposten, tonnen en baken	85,000.0.0	
e.	Maritime etablissementen	27,000.0.0	
			1,460,891. 0.0

Art 3. Materieel der marine:			
a. Schafting	f	1,603,931.14.0	
b. Aftimmering, onderhoud en uitrusting der drijvende ligchamen		1,542,200. 0.0	
c. Gebouwen en maritime werken		120,000. 0.0	
			f 3,266,131.14.0
Art. 4. Onvoorziene uitgaven			56,711.11.0
Totaal			f 5,000,000. 0.0

ACHTSTE POST.

Departement van Oorlog.

Art. 1. De Secretaris van Staat en deszelfs bureaux:			
a. De Secretaris van Staat	f	10,000.0.0	
b. De bureaux		144,000 0.0	
			f 154,000.0.0
Art. 2. Tractementen, soldijen, equipements-gelden en remonte der armée:			
a. Generale staf	f	384,000.0.0	
b. Staven der plaatsen		150,000.0.0	
c. Gardes van Zijne Koninklijke Hoogheid		*Memorie.*	
d. Korps artillerie		1,587,000.0.0	
e. Korps de genie		204,000.0.0	
f. Infanterie van linie en jagers		4,415,000.0.0	
g. Cavalerie		913,000.0.0	
h. Gewone remonte der cavalerie, rijdende artillerie en trein-bataillon		120,000.0.0	
i. Eerste kleeding en vervroegde vernieuwing van kleedingstukken		200,000.0.0	
k. Algemeene werving		300,000.0.0	
l. Militaire school		7,575.0.0	
m. Reis- en bureau-kosten		80,000.0.0	
			8,360,575.0.0
Art. 3. Materieel der armée:			
a. Subsistentiën	f	2,502,000.0.0	
b. Logement en kazernering		311,000.0.0	
c. Geneeskundige dienst		840,000.0.0	
d. Vuur en licht in de militaire wachten		150,000.0.0	
e. Scheeps- en wagenvrachten		186,000.0.0	
			3,989,000.0.0
Art. 4. Materieel der artillerie en genie:			
a. Materieel der artillerie	f	1,118,000.0.0	
b. Materieel der genie		629,000.0.0	
			1,747,000.0.0
Art. 5. Administratie der militaire justitie			236,000.0.0
Art. 6. Extra-ordinaire en onvoorziene uitgaven:			
a. Extra-ordinaire uitgaven	f	106,000.0.0	
b. Onvoorziene uitgaven		207,425 0.0	
			313,425.0.0
Totaal			f 14,800,000.0.0

NEGENDE POST.

Departement van Koophandel en Koloniën.

Art. 1. De Secretaris van Staat en deszelfs bureaux:

a.	Tractement van den Secretaris van Staat, van den secretaris en verdere ambtenaren en geëmploijeerden, zoo in de residentie als te Amsterdam en te Rotterdam, alsmede verdere kosten	f 125,200.0.0	
b.	Tractementen van de leden en den secretaris van den Raad van Koophandel en Koloniën, alsmede verdere kosten	40,000.0.0	
c.	Kosten der koloniale administratie hier te lande en realisatie der voorhanden zijnde producten	85,800.0.0	
			f 251,000.0.0

Art. 2. Kosten van de directie van den Levantschen handel en navigatie in de Middellandsche Zee:

Subsidie aan de voornoemde directie.		20,000.0.0

Art. 3. Kosten der koloniale administratie:

	Oost-Indië:		
a.	Politieke onkosten	f 350,000.0.0	
b.	Militaire onkosten.	850,000.0.0	
c.	Commerciële onkosten	78,000.0.0	
	West-Indië:		
d.	Politieke onkosten	382,000.0.0	
e.	Militaire onkosten.	750,000.0.0	
			2,410,000.0.0

Art. 4. Extra-ordinaire en onvoorziene uitgaven		10,000.0.0
Totaal	f	2,691,000.0.0

TIENDE POST.

Onvoorziene uitgaven.

Voor buitengewone en onvoorziene uitgaven	f	478,400.0.0

RECAPITULATIE.

Eerste	post.	Vorstelijk Huis	f 1,600,000 0.0
Tweede	»	Het Departement van den Algemeenen Secretaris van Staat	471,500.0.0
Derde	»	Het Departement van Binnenlandsche Zaken	4,470,000.0.0
Vierde	»	Het Departement van den Waterstaat	1,800,000.0.0
Vijfde	»	Het Departement van Financiën	18,900,000.0.0
Zesde	»	Het Departement van Buitenlandsche Zaken	789,100.0.0
Zevende	»	Het Departement van Marine.	5,000,000.0.0
Achtste	»	Het Departement van Oorlog.	14,800,000.0.0
Negende	»	Het Departement van Koophandel en Koloniën	2,691,000.0 0
Tiende	»	Onvoorziene uitgaven	478,400.0.0
Generaal-totaal			f 51,000,000.0 0

7DE VERGADERING. — 23 NOVEMBER 1814.

Berekeningen betreffende de Staatsbegrooting voor 1815.

STAAT *der fondsen, welke zullen kunnen strekken tot bestrijding der uitgaven van den Staat over den jare* 1815.

Voordeelig restant op de dienst van den jare 1813.	f	308,000.0.0
Idem op de dienst van 1814.		10,420,511.0.0
Inkomsten over den jare 1815, volgens de hieraan geannexeerde raming derzelve.		40,656,357.0.0
Totaal	f	51,384,868.0.0
De algemeene begrooting der Staatsuitgaven bedraagt volgens de voorgedragen concept-wet.		51,000,000.0.0
't welk alzoo een voordeelig slot laat van	f	384,868.0.0

RAMING *der inkomsten voor den jare* 1815.

INKOMSTEN.	Montant.	Totalen.
Directe belastingen of beschreven middelen.		
Grondbelastingen	f10,138,760.0.0	
Regt op de deuren en vensters	752,474.0.0	
Personele en mobilaire belastingen.	1,397,973 0.0	
Patenten	1,289,300 0.0	
Dienstbodengeld	500,900.0.0	
Paarden-, plaisier- en passageld	502,950.0.0	
		f 14,582,357.0.0
Indirecte belastingen of onbeschreven middelen.		
Zout	f 1,200,000.0.0	
Zeep	700,000 0.0	
Waag	800,000.0.0	
Rondemaat	300,000.0,0	
Gemaal	3,600,000.0.0	
Wijn	700,000.0.0	
Jenever	2,600,000.0.0	
Buitenlandsche brandewijn	300,000 0.0	
Last-, water-, plaisier- en passagegeld	450,000.0.0	
Turf	1,400,000.0.0	
Collectief zegel	1,024,000.0.0	
4 pct. van het additioneel.	30,000.0.0	
Gouden en zilveren werken	120,000 0.0	
Regt op de successiën	1,000,000.0.0	
Registratie en zegel	2,900,000.0.0	
		17,124,000.0.0
Middelen te water.		
Convoyen en licenten	f 2,900,000.0.0	

Berekeningen betreffende de Staatsbegrooting voor 1815.

INKOMSTEN.	Montant.	Totalen.
Buitenlandsche producten	f 800,000.0.0	
Watertollen	200,000.0.0	
		f 3,900,000.0.0
Diverse, mitsgaders casuële inkomsten.		
Posterijen	f 450,000.0.0	
Domeinen	1,000,000.0.0	
Loterijen	400,000.0.0	
Cautiën	1,500,000.0.0	
Recognitie van de thee	400,000.0.0	
Verkoop van nagelen en olieteiten	800,000.0.0	
Verkoop van overtollige objecten, tot het materieel van oorlog en der marine behoorende, en verdere toevallige baten en inkomsten	500,000.0.0	
		5,050,000.0.0
		f 40,656,357.0.0

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, de concept-wet en bijlagen te stellen om consideratiën en advies in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden voor de Financiën, en dat inmiddels deze stukken gedrukt zouden worden en aan de leden dezer Vergadering uitgedeeld, *onder geheimhouding.*

Waarop de vergadering tot nader te bepalen dag geadjourneerd is.

8STE VERGADERING. — 29 NOVEMBER 1814.

Ingekomen stukken. — Goedkeuring rapport betr. verbetering der haven van Middelburg. — Rapport over afschaffing premiegeld enz.

8STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 29 NOVEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 1 ure.)

Mededeeling gedaan van de beëediging van den heer van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende, welk lid door den griffier wordt binnengeleid. — Ingekomen eene missive van den Algemeenen Secretaris van Staat, omtrent eene door den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken te doene mededeeling; benoeming van eene Commissie tot zijne ontvangst. — Behandeling van het rapport over het concept-besluit tot het verleenen van een voorschot voor de verbetering der haven van Middelburg; besloten om zich met het besluit te vereenigen. — Uitgebragt het rapport over de concept-wet tot afschaffing van het premie- of veilgeld, tot modificatie van de in- en uitvoerregten, enz.; besloten zich met de concept-wet te vereenigen.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van der Heyden van Baak, van Stralen, Calkoen, van der Heim, Gevers, Pesters van Cattenbroek, van Suchtelen tot de Haere, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, Alberda van Rensuma en Gockinga.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd, gelijk ook geresumeerd en gearresteerd wordt de missive daaruit profluerende.

Is gelezen het extract uit het register der beëedigingen bij den Souvereinen Vorst der Vereenigde Nederlanden, waaruit blijkt, dat door den heer van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende, de eed voor de leden der Staten-Generaal, benevens de eed van zuivering, in den Raad van State afgelegd is; waarop voornoemde heer door den griffier in de Vergadering ingeleid en hem de bestemde plaats van zitting aangewezen wordt.

Is gelezen eene missive van den Algemeenen Secretaris van Staat van 29 November, ter kennis van deze Vergadering brengende, dat de Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken zich op last van Z. K. H. morgen ten één ure in het midden van Hun Edel Mogenden zal vervoegen tot het doen eener belangrijke mededeeling, volgende de voorschreven missive hierna geïnsereerd.

's Gravenhage, den 29 November 1814.

De Algemeene Secretaris van Staat heeft de eer ter kennis te brengen van Mijnheer den President van de Vergadering der Staten-Generaal, dat de Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken zich op last van Z. K. H. morgen ten één ure in het midden van Hun Edel Mogenden vervoegen zal tot het doen eener belangrijke mededeeling.

(*get.*) A. R FALCK.

Waarop door den President voorgedragen zijn de heeren de Jonge en van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, om, benevens den griffier, de gelastigden van Z. H. K. op morgen te recipiëren en in de Vergadering binnen te leiden.

Is ter deliberatie gebragt het op den 22sten November uitgebragt rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 15 November om consideratiën en advies gesteld is de missive van Z. K. H. van 6 November, ten geleide van een concept-besluit, houdende *dat uit 's lands kas voor de haven van* Middelburg *een millioen gulden renteloos zal worden voorgeschoten*, met de stukken daartoe betrekkelijk.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het rapport te conformeren.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Commercie en Koloniën, in wier handen om consideratie en advies gesteld is eene missive van Z. K. H. van 22 November, ten geleide van eene concept-wet, houdende *vermindering van de belasting op de in- en uitgaande goederen*, volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Commercie en Koloniën.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 22sten November werd in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Commercie en Koloniën, om consideratie en advies, gesteld eene missive van Z. K. H. van den 22sten November, ten geleide van eene concept-wet, houdende: 1°. *afschaffing van de belasting op ter zee uitgaande en inkomende goederen, bekend onder de benaming van premie- of veilgeld;* 2°. *dat de transito-regten, bij plakaat van* 1802 *bepaald, op de helft zullen worden gemodereerd;* 3°. *alteratie op het besluit van 2 Maart ll. ten aanzien van de belasting op de indigo;* 4°. *nadere bepalingen op het 40ste, 41ste en 42ste artikel van het generaal plakaat van 31 Julij* 1725, en 5°. *reserve om bij de temporaire wet van belasting en ontlasting nadere bepalingen te maken ten voordeele van sommige fabrieken, die door het afschaffen van het premie- of veilgeld in haar belang konden zijn geprejudicieerd*, benevens *het rapport van den Secretaris van Staat voor de Financiën; de consideratiën en advies van den Raad van Koophandel en Koloniën* en *de consideratiën en advies van den Raad van State.*

U Edel Mogenden Gedeputeerden, alle deze stukken in naauwkeurige overweging genomen hebbende, vinden in de ter bekrachtiging dezer Vergadering voorgestelde concept-wet eene voor den ontluikenden handel aanmoedigende vermindering der bestaande convooi-regten en een middel om tegen onze commerciërende naburen zonder nadeel te kunnen dingen, terwijl voor het belang van 's lands kas de misbruiken en ongeoorloofde faciliteiten worden tegen gegaan; waarom zij zich volkomen met de voorgestelde zaak kunnen conformeren, maar zij kunnen niet ontveinzen, dat zij wel wenschten, dat de voormelde concessiën van vermindering en afschaffing voor eenen bepaalden termijn wierden gearresteerd, omdat het geheele stelsel van 's lands middelen te water, volgens het plakkaat van 31 Julij 1725, ongetwijfeld eene spoedige herziening zal vereischen, die èn door de algemeene omstandigheden des tijds, èn wel bijzonder door de naauwe relatie van den handel dezer landen met die van België voor beiden noodzakelijk is geworden; omdat men dan nader zal kunnen oordeelen, of de vermeerdering van handel, welke men verwacht dat uit de vermindering van regten zal voortspruiten, opweegt tegen het verlies, hetgeen 's lands schatkist uit deze concessiën komt te lijden, en eindelijk omdat men alsdan zal kunnen zien, of, achtervolgens het heilzaam oogmerk

en de verwachting van Z. K. H., de kooplieden des te naauwkeuriger in het betalen van 's lands regten zullen zijn, naarmate hun daaromtrent verligting wordt toegebragt. Dit verlangen strookt ook inderdaad zeer wel met de reserve, in het 5de artikel van de concept-wet vermeld, om namelijk te beproeven, welke uitwerking de afschaffing van het veilgeld op sommige onzer fabrieken zal hebben.

U Edel Mogenden Gedeputeerden durven alzoo U Edel Mogenden adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen; maar zij wenschten tevens, dat bij de missive ten geleide van deze concept-wet aan Z. K. H. de redenen wierden voorgedragen, waarom men zoude verkiezen, dat de voorgeslagen verminderingen van regten onder de temporaire ontlastingen wierden gebragt en dus provisioneel tot het aanstaande jaar 1815 bepaald, ten einde Z. K. H. daarin na deszelfs hooge wijsheid een besluit neme.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorstel van Z. K. H. te conformeren. (1)

De vergadering is daarop geadjourneerd op morgen één uur.

(1) In de *minuut-notulen* wordt medegedeeld, dat de President aangemerkt hebbende: „dat zoodanige restrictie als bij het rapport wordt voorgedragen, strijdig zoude zijn met alle rapporten en adressen, aan Z. K. H. door de Vergadering medegedeeld, en met de voordragt van Z. K H. zelve; dat het Gouvernement altijd meester blijft om den koophandel wederom op nieuw te belasten door middel van eene voordragt te dien einde, zonder dat het noodig is dit te reserveren; maar dat door deze reserve de ontlasting onzeker en twijfelachtig zoude worden; dat er al reeds gewerkt wordt aan een algemeen en verbeterd tarief en dat dit werk zal vorderen, naar mate de staat van den koophandel, door twintig jaren revolutie en oorlogen in de uiterste verwarring gebragt, een vasten loop hernemen en zich wederom vestigen zal; dat wij inmiddels, in navolging van naburige volken, die in- en uitgaande regten dienen lager te stellen, opdat de koophandel niet van onze havens verwijderd worde, en eindelijk dat dit de eerste ontlasting is, ons door Z. K. H. voorgedragen; terwijl de wensch van allen is, dat de tijdsomstandigheden eene verdere vermindering van de belasting gedoogen en dat het weinig gratie hebben zou, deze ontlasting niet in ruime mate aan te nemen, waarin zij ons door den Vorst aangeboden wordt," is hierop na verdere deliberatie goedgevonden en verstaan zich met het voorstel van Z. K. H. te conformeren.

In de *geresumeerde notulen* zijn de aanmerkingen van den President niet opgenomen.

9DE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 30 NOVEMBER 1814

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Binnengeleid de Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken, door Z. K H. belast met het doen eener mededeeling; aanspraak van den Secretaris, bevattende een verslag omtrent den toestand des lands. — Uitgebragt het rapport over de concept-wet tot regeling der uitgaven en bepaling der middelen voor 1815; besloten om zich met de concept-wet te vereenigen, die met twee andere wetten aan den Souvereinen Vorst door eene commissie te doen overbrengen en Z. K. H. bij die gelegenheid de hulde der Vergadering aan te bieden voor de ontvangen mededeeling aangaande den tegenwoordigen staat des lands.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van der Heyden van Baak, Calkoen, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma en Gockinga.

De Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken, door Z. K. H. belast tot het doen eener belangrijke mededeeling, aan het gebouw der Vergadering gekomen zijnde, is aldaar ontvangen door de heeren van Tuyll van Serooskerken van Zuylen en de Jonge, als op gisteren met en benevens den griffier tot die receptie benoemd.

De Secretaris van Staat geeft vervolgens, op last van Z. K. H., een tafereel van de tegenwoordige gesteldheid des lands, volgende hetzelve hierna geïnsereerd. (1)

VERSLAG, *door den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken omtrent den toestand des lands gedaan aan de Edel Mogende Heeren Staten-Generaal op den 30sten November* 1814.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Inleiding.

Met de vereerende taak belast, U Edel Mogenden, ter gelegenheid van derzelver eerste gewone vergadering, een verslag voor te leggen van den staat, waarin het aan vreemd gezag ontworsteld Nederland zich thans, bij de vervulling van een jaar regerens van onzen geëerbiedigden Vorst, bevindt, zal het niet noodig zijn, U Edel Mogenden terug te brengen tot die noodlottige tijden, welke den zoo vurig door alle Nederlanders afgesmeekten dag voorafgingen, waarop het der Goddelijke Voorzienigheid behaagde, dit vaderland deszelfs verloren aanwezen terug te geven en hetzelve wederom in den rang der volken te plaatsen.

Zoo de vergelijking der tegenwoordige omstandigheden met die, waaronder wij eenen tijd lang gezucht hebben, mogt strekken kunnen, om het heilrijke der aangebragte verlossing in een te helderder daglicht te doen te voorschijn komen, de herinnering van deze laatste zoude ongetwijfeld gevoelens opwekken en wonden openen, waarvan de alles slijtende tijd reeds aanvankelijk de genezing heeft voortgebragt. En waartoe, Edel Mogende Heeren! zoude ook inderdaad die vergelijking noodig zijn, daar het onderscheid tusschen hetgene wij nog onlangs waren en thans zijn, U Edel Mogenden, die uit alle oorden des lands alhier zijt zaamgekomen, overal zoo zigtbaar en zoo tastbaar heeft moeten onder de aandacht komen, dat alle afschatsing ten deze steeds beneden uwe eigen gewaarwording blijven zoude.

Volksgeest.

Ik zal derhalve U Edel Mogenden aandacht slechts behoeven te vestigen op datgene, hetwelk thans met betrekking tot de algemeene, zoowel als de bijzondere aangelegenheden des lands verdient te worden opgemerkt, en wanneer ik dan mijne keuze moet bepalen tot het onderwerp, hetwelk ik als 't ware op den voorgrond van mijne voordragt plaatsen zal, dan vinde ik er geen belangrijker dan die eendragtige stemming, welke bij alle ingezetenen in alle oorden van Nederland plaats heeft, om zich rondom dat enkel middelpunt te vereenigen, waarvan het gemis in vroegere tijden zoo veel tweedragt en daardoor zoo veel onheils heeft te weeg gebragt.

Ja, Edel Mogende Heeren! na de rampen, die wij doorgestaan, na de droevige lessen, die wij gehad hebben, is thans het gelukkig tijdstip geboren, dat de Natie, trotsch op hare herkregene onafhankelijkheid, in den Vorst, dien de Voorzienigheid haar gegeven heeft, haren Redder, en in den regeringsvorm, welke hare belangen regelt, die zeldzame vereeniging van voorvaderlijke instellingen en op latere ondervinding rustende beginselen erkent, welke alleen in staat zijn om haar aanzijn tot dien trap van voorspoed en luister terug te brengen, waarvan eene herleving bijna niet meer mogelijk scheen. Zoo veel rampen moest de Nederlander lijden, om tot zoo veel heils te kunnen worden opgevoerd.

Er mogen er zijn, welke in de heilrijke verandering van omstandigheden niet dat volmaakte gevonden hebben, hetwelk men zich gewoonlijk van alle staatsverwisselingen denkbeeldig voorstelt, ofte ook vooralsnog te leur gesteld zijn in het bekomen van die voordeelen, waarop zij, de eene om deze, de andere om gene reden, aanspraak meenden te mogen maken, maar hierin komen zij allen overeen, dat Oranje thans het eenige rustpunt is, waarop zij, onder den Goddelijken zegen, de toekomst veilig kunnen te gemoet zien.

Getuigen hiervan zoo vele ondubbelzinnige bewijzen van hartelijke verkleefdheid, welke bij elke gelegenheid, als het ware om strijd, worden aan den dag gelegd en welke door niets kunnen worden geëvenaard dan door die rustelooze zorge, waarmede de Souvereine Vorst, van het eerste oogenblik zijner Regering, de belangen zijner onderdanen heeft behartigd en nog dagelijks blijft behartigen, zoodat bij diegenen, welke hem van nabij volgen, wel eens het gevoel van eerbied en bewondering over eene zoo zeldzame opoffering door vrees voor de gevolgen van onafgebrokene inspanning wordt opgewogen.

Koophandel.

En alsnu ter verdere behandeling van mijne taak overgaande, zullen U Edel Mogenden wel niet anders verwachten, dan dat ik dadelijk derzelver oogen wende naar die belangrijke bron van volkswelvaart, welke in dit land als de voornaamste van allen mag beschouwd worden, den koophandel.

Onder de landen, aan vreemde heerschappij onderworpen, was er voorzeker geen, hetwelk de noodlottige gevolgen van het prohibitief stelsel, dat hun werd opgedrongen, in eene zoo drukkende mate ondervond als Nederland.

(1) Het verslag van den Secretaris van Staat tot de Binnenlandsche Zaken werd ten behoeve van de leden der Vergadering gedrukt; het werd ook opgenomen in de *Nederlandsche Staatscourant*, nrs. 289 en 290, en M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 248—273.

Mededeeling van den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken omtrent den toestand des lands.

In landen, die hunne eigene ressources hebben, moge dit systema misschien voor eenen tijd van minder nadeeligen invloed zijn, maar voor een volk, dat voornamelijk door den koophandel moet bestaan, kan hetzelve niet lang zonder eenen geheelen ondergang in werking blijven.

In weerwil nogtans van alle de slagen, aan den koophandel toegebragt, in weerwil van de moedeloosheid, tot welke men het scheen te hebben toegelegd de handeldrijvende klasse der ingezetenen door ongehoorde kwellingen en trouwloosheden te brengen, heeft de nijvere koopman, van het eerste oogenblik, dat de boeijen, waaraan hij gekluisterd lag, verbroken waren, dadelijk het hoofd wederom moedig opgeheven en met die veerkracht, welke hem steeds eigen was, alle de hem overgeblevene middelen bij de hand genomen, om, door het hervatten zijner afgebrokene betrekkingen, ware het mogelijk, de geledene rampen te herstellen en alzoo de algemeene welvaart, die met zijnen eigenen voorspoed in een zoo naauw verband staat, te bevorderen.

Intusschen hebben de omstandigheden nog niet toegelaten, daaraan alle die uitbreiding te geven, waarvoor dezelve, zonder de ramspoedige tijden, die wij beleefd hebben, vatbaar zoude geweest zijn.

De ontzettende vermindering der kapitalen, zoo door de reductie der interessen van de publieke schuld, als door de oorlogsrampen te weeg gebragt; het bijna volslagen gebrek aan bruikbare schepen; de onzekerheid omtrent den staat des handels bij andere volken, en het uit dien hoofde bestaande gevaar van zich daarmede te diep in te laten; de omstandigheden dier volken zelven, waarvan vele nog aanzienlijke legers op hunnen bodem hebben, en zich daarom nog niet in groote ondernemingen durven begeven; een door den veranderden loop van zaken onevenredig geworden tarief van regten op de voorwerpen van handel, doch waarvan de vermindering niet plotseling geschieden kon; de vertraagde teruggave van het grootste gedeelte onzer Indische bezittingen; eindelijk eene zekere ingebeelde vrees, dat Europa nog niet tot dien staat van rust en vrede is teruggebragt, waarmaar het zoo aamechtig scheen te hijgen, zijn zoo vele redenen, wel tot nog toe aan de volkomene hervatting der oude handelsbetrekkingen in den weg stonden.

Wanneer men alle deze en meer andere belemmeringen in aanmerking neemt, dan moet het bijna onbegrijpelijk schijnen, hoe de koophandel nu reeds aanvankelijk tot die uitbreiding heeft kunnen geraken en die welvaart onder alle klassen van ingezetenen heeft kunnen verspreiden, waarvan de kenmerken alomme voorhanden zijn. Hij, die, ruim een jaar geleden, eene zoo heilrijke verandering had willen voorspellen, zoude zonder twijfel als een dwaas, die zich door verhitte denkbeelden liet wegslepen, zijn uitgekreten.

Het is zoo, Edel Mogende Heeren! het onmeetbaar verschil, dat er tusschen het verledene en het tegenwoordige bestaat, moet het somtijds twijfelachtig doen voorkomen, of hetgene wij ondervinden, een droom, dan wel eene wezenlijke zaak zij. En is dit nu reeds, bij het bestaan van zoo vele belemmeringen, het geval, hoe gunstig zijn dan niet de uitzigten, welke de toekomst ten deze belooft, wanneer eens alle hinderpalen zullen zijn opgeheven en de aloude Hollandsche trouw en naauwgezetheid, gelijk voorheen, den Nederlandschen koophandel zullen blijven onderscheiden.

Van de middelen, welke tot op'euring des vervallen handels strekken moesten, oordeelde Z. K. H., dat eene regelmatige bevordering van den omloop van geld als een der gewigtigste moest beschouwd worden.

Het was met dat oogmerk, dat Hoogstdezelve, zoodra de omstandigheden de hervatting der commerciële betrekkingen toelieten, de instelling eener Nationale Bank binnen de hoofdstad deed tot stand brengen; en, zoo deze instelling in de eerste oogenblikken, door hare nieuwheid, niet dien ingang vinden mogt, welken men zich daarvan had voorgesteld, heeft dezelve zich allengskens zoodanig aangeprezen en zoodanig vertrouwen ingeboezemd, dat daaruit reeds de beste gevolgen in den handel ondervonden worden.

De opheffing van een gedeelte der inkomende en uitgaande regten, welke, ten gevolge van de door U Edel Mogenden bereids goedgekeurde voordragt Zijner Koninklijke Hoogheid, eerlang zal in werking komen, mag ook in 't bijzonder gerangschikt worden onder de middelen, welke den weldadigsten invloed op den wederom ontluikenden handel hebben zullen. Maar hetgeen in dit oogenblik vooral van een onberekenbaar belang mag gerekend worden, is de gelegenheid, welke aan alle ingezetenen dezer landen gegeven is, om handelsbetrekkingen te openen, waarvan zij in vroegere tijden, uit hoofde der toen aangenomene beginselen, ten eenenmaal verstoken waren. Ik bedoel de vaart op de belangrijke bezittingen in Nederlandsch-Indië.

Het is thans geen raadsel meer, of die bezittingen, gelijk in de laatste tijden, dat dezelve in onze handen waren, kostbare en bezwarende eigendommen, dan wel rijke vruchten afwerpende panden zijn zullen. Hoewel het er ver van daan is, dat men zich zoude moeten laten wegslepen door die schitterende tafereelen, welke sedert eenigen tijd van meer dan eenen kant omtrent de voordeelen van die bezittingen zijn opgehangen, mag men nogtans veilig aannemen, dat dezelve, wanneer alles een geregelden loop zal genomen hebben, jaarlijks millioenen schats zullen aanbrengen, welke, gevoegd bij de aanzienlijke winsten, die deze nieuwe tak van handel onder het commerciërend gedeelte, en bij de middelen van bestaan, die dezelve onder alle de klassen der ingezetenen zal verspreiden, niet weinig zullen kunnen toebrengen, om met dankbaarheid en vreugde terug te denken op die glorierijke dagen onzer voorvaderen, toen insgelijks, na afschudding van vreemd gezag, diezelfde bezittingen weldra eene der meest rijke hulpbronnen van ons herkregen volksbestaan werden.

Veel mag men zich daaromtrent beloven van de welmeenende inzigten en de beproefde trouw van hen, waarop Zijner Koninklijke Hoogheids keuze tot regeling van al wat daartoe bevorderlijk zijn kan, gevallen is, en welke eerlang hunne gewigtige zending derwaarts zullen ondernemen.

Minder stellig zijn vooralsnog de uitzigten, welke omtrent den West-Indischen handel kunnen gegeven worden, daar het nog van andere onderhandelingen moet afhangen, welke van die koloniën aan ons zullen terugkomen; dan wat ook hiervan zijn moge, men mag in alle gevallen de billijke hoop voeden, dat ook die, welker eigendom, ter verkrijging van andere voordeelen, mogt worden afgestaan, voor het moederland niet zullen verloren zijn, maar dat integendeel, tot het onderhouden der betrekkingen onzer ingezetenen met hunne aldaar gelegene vaste panden, eene directe vaart van en op die koloniën zal kunnen plaats hebben en alzoo ook in dit opzigt een niet onverschillig gedeelte der voordeelen, welke te voren bestonden, zal wederkeeren.

Zeevaart.

Van den koophandel in Nederland sprekende, heb ik inderdaad ook tevens van de zeevaart, die daarvan onafscheidelijk is, gewag gemaakt.

In vroegere tijden moge dezelve door den uitgestrekten vracht-handel, die de Nederlandsche bodems schier bij uitsluiting tot vervoerders van den rijkdom aller landen maakte, als een geheel op zich zelven staande tak van welvaart hebben kunnen beschouwd worden, de sedert eenen geruimen tijd meer en meer toegenomen handelzucht van andere volken, die thans meest allen met hunne eigene schepen handel drijven, doet niet zonder grond de vrees ontstaan, dat deze zoo belangrijke bron van Neêrlands voormalige grootheid bezwaarlijk wederom, als van ouds, vloeijen zal.

Duiden wij het intusschen aan die volken niet ten kwade, Edel Mogende Heeren! dat zij zich ook in dit opzigt zooveel mogelijk zoeken onafhankelijk te maken; dat wij daarin liever derzelver voorbeeld opvolgen en aan de overige takken van ons bestaan die opbeuring en die uitbreiding trachten te geven, waarvoor dezelve vatbaar zijn, en op onze beurt zorg dragen, dat hunne vorderingen zoo min mogelijk te onzen koste uitloopen.

Fabrieken en trafieken.

De fabrieken, die weleer zoo bloeijende tak van welvaren, verdienen te dien opzigte de bijzondere oplettendheid van het Gouvernement. Het is een ten eenenmaal verkeerd denkbeeld, dat koophandel en fabrieken elkander vijandig zijn en de zorg voor de laatste aan de uitbreiding des eersten nadeel toebrengt. De ondervinding van vroegere tijden toont integendeel overtuigend aan, dat niet alleen de bloei van beide kan gepaard gaan, maar zelfs dat juist in die tijden, toen dit land, om zoo te zeggen, de stapelplaats der producten van het Noorden en Zuiden was en alzoo de handel deszelfs grootste schatten aanbragt, de fabrieken tot den hoogsten trap van grootheid geklommen waren. Verschillende omstandigheden hebben eenen nadeeligen invloed op derzelver bestaan gehad. Behalve de algemeene stremming des handels, behalve het aangenomen systema van het Fransch

9de VERGADERING. — 30 NOVEMBER 1814.

Mededeeling van den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken omtrent den toestand des lands.

gouvernement, om al wat voor algemeene behoefte vereischt werd, bij voorkeur uit de Fransche fabrieken aan te schaffen, hebben ook de vorderingen van andere volken op dit stuk, en in het bijzonder het aanwenden der kunsten en wetenschappen op het fabriekwezen, niet weinig tot verachtering onzer inlandsche fabrieken toegebragt. Alle deze belemmeringen hebben, wel is waar, thans opgehouden, en het in ons land toenemend gebruik der werktuigen, waarvan andere zich in sommige fabrieken bedienen, geven alle hoop, dat wij op den duur van dien kant niet zullen behoeven toe te geven; maar hiermede zal op verre na niet aan den eisch voldaan zijn.

Onder de middelen, welke tot opbeuring van fabrieken en trafieken moeten dienstig zijn, behooren zekerlijk de remissiën van 's lands impositiën niet te worden uit het oog verloren.

Bij bekrompene beginselen van staathuishoudkunde moge zulks als een verlies voor 's lands schatkist beschouwd worden, een verlicht bestuur, hetwelk de zaken in het groot beziet, zal zich overtuigd houden, dat dit schijnbaar verlies, door het verschaffen van middelen van bestaan aan duizenden en den betooverenden invloed der daaruit voortspruitende circulatie, in verdubbelde mate aan 's lands schatkist zal vergoed worden.

Het was daarom, dat het Gouvernement reeds spoedig bedacht was, om op het stuk der remissiën wederom tot het verlaten voetspoor terug te keeren en overzulks provisioneel, en in afwachting van meerdere schikkingen, verscheidene bepalingen te dien opzigte tot aanmoediging van fabrieken en trafieken vast te stellen, welke dan ook, gevoegd bij de verdere gunstige omstandigheden, daarop bereids den weldadigsten invloed gehad hebben, zoodat reeds hier en daar, door de meer dan gewone verzendingen, het gewenscht verschijnsel van tekortschieting der noodige handen zich begint te doen gevoelen.

Intusschen mag ik U Edel Mogenden niet verbergen, dat er zich onder dezelve bevinden, die het hoogst bezwaarlijk zijn zal, van het diep verval, waarin dezelve geraakt zijn, wederom op te beuren. Inzonderheid is zulks het geval ten aanzien der lakenfabrieken, welke hier te lande, niet alleen ten gevolge der rampspoedige tijden, die wij beleefd hebben, maar door andere steeds voortdurende en geheel op zich zelve staande redenen, meer dan eenige andere geleden hebben.

Het is daarom, dat Zijne Koninklijke Hoogheid, niets onbeproefd willende laten, om daaraan te gemoet te komen, als het eerste middel tot bereiking van dit oogmerk een opzettelijk onderzoek heeft bevolen, of en in hoeverre alsnog zouden kunnen in werking gebragt worden die bepalingen, welke in den jare 1803, na herhaalde overweging van gecommitteerden uit den koophandel en uit het fabriek-wezen, zijn voorgesteld geworden, en inzonderheid op het gebruik van inlandsche stoffen bij al wat van Gouvernementswege bekostigd wordt en het verleenen van premiën nederkomen.

Zoo er intusschen een eenige tak van welvaart is, tot welks bevordering de natie zelve, onafhankelijk van alle bepalingen van het Gouvernement, kan medewerken, dan is het zekerlijk deze. Een manmoedig en vaderlandsch besluit, om in de behoeften van zich en de zijnen bij voorkeur door voortbrengselen van eigen volksvlijt te voorzien, zal meer afdoen dan alle middelen, welke onder het bereik van het oppergezag moeten geacht worden.

Groote en kleine visscherij.

De groote visscherij, die zoo hoog geroemde bron van Hollands rijkdom, welke gedurende eene reeks van jaren met zoo vele moeijelijkheden te worstelen had, mogt thans, van alle belemmeringen ontheven, wederom haren vrijen loop hernemen.

Honderd en tien haringbuizen, dit jaar uitgeloopen, evenaren bijna het getal, dat in de bloeijendste tijden der republiek werd uitgeklaard; en, ofschoon de ruimte der vangst aan dat getal ditmaal niet evenredig was, mag zulks veeleer als een voordeel dan als een tegenspoed beschouwd worden, daar de reederijen, door de nog maar aanvankelijk herstelde betrekkingen met andere volken, zich nog niet dat buitenlandsch vertier bezorgen konden, hetwelk de verzendingen van vroegere tijden medebragten, en uit dien hoofde een al te groote voorraad de prijzen tot eene laagte zoude hebben doen dalen, dat daaruit, in plaats van winst, niet dan schade zoude zijn te wachten geweest.

Aangenaam zoude het mij zijn, U Edel Mogenden omtrent de kleine, even gunstige berigten als omtrent de groote visscherij te mogen mededeelen, dan de zware verliezen, daarop in vroegere tijden door de ondernemers geleden, gevoegd bij de volstrekte ontstentenis van schepen, te dien einde ingerigt, hebben tot nog toe den ondernemenden geest onzer natie op dat stuk teruggehouden. Het is echter te voorzien, dat de nieuwe weg, die zich in dit opzigt heeft geopend en thans ook in den Zuidelijken Oceaan gemakkelijk doet vinden, hetgeen te voren niet dan met de grootste moeijelijkheid en gevaar alleen bij de barre Noordpool moest gezocht worden, ook weldra tot het nemen van proeven ten deze zal aanleiding geven.

Landbouw.

Van alle de bronnen van welvaart is er geene, welke de heillooze gevolgen der tijden, die wij beleefd hebben, zoo weinig ondervonden heeft, ja veeleer gezegd kan worden, allengskens tot eenen meer en meer bloeijenden staat gebragt te zijn, als de landbouw.

Hetgeen onze voorvaderen zich te dien opzigte nimmer konden voorstellen, mag de Nederlander zich thans met het even zoo bemoedigend als vereerend denkbeeld verblijden, van alle zijne behoeften, des noods, in zijnen eigenen boezem te kunnen vinden en van de vernederende afhankelijkheid, waarin hij op dat stuk van andere volken was, ontslagen te zijn. Hiertoe hebben niet weinig toegebragt de vrijdommen, welke, vóór de vereeniging met Frankrijk, aan de bebouwing van woeste gronden verbonden waren, en het is dus uit dien hoofde, dat Z. K. H. het reeds tot een punt van overweging heeft doen maken, of en in hoe verre het op dat stuk alstoen aangenomen beginsel thans wederom zoude behooren ingevoerd en welke vrijdommen in dit geval, naar het tegenwoordig financie-stelsel, zouden kunnen toegestaan worden.

De ruime oogst van het vorig jaar heeft in het bijzonder die heilrijke gevolgen gehad, dat, toen talrijke legerbenden tot onze verlossing aanrukten en op onzen bodem moesten gevoed worden, de oorden, waaraan zulks te beurt viel, zich wel eens eenen korten tijd in verlegenheid bevonden, maar dat, over het algemeen, Nederland zich in den overvloed mogt blijven verheugen.

De afgeloopen inzameling van den laatsten oogst heeft wederom de gunstigste vooruitzigten op de voortduring van onzen overvloed mogen opleveren, daar geene der rampen, welke gewoonlijk den uitslag daarvan tot op het laatste oogenblik onzeker maken, de verwachting van den landman dit jaar heeft te leur gesteld. Watersnooden en doorbraken hebben, wel is waar, in den laatsten winter op sommige plaatsen treurige tooneelen aangerigt, en aan den landman wezenlijke schaden toegebragt; maar deze schaden zijn van den landbouw geheel afgescheiden, en, hoewel de omstandigheden niet hebben toegelaten, dezelve geheel te herstellen, is daaraan nogtans op meer dan eene wijze te gemoet gekomen. Behalve de toelage, welke het gevoelige hart van den Vorst hier en daar aan degenen, welke het meest door die rampen geleden hadden, deed uitkeeren, zijn deze onbegrijpelijk veel verschuldigd aan de trouwhartige zorgen van die edelmoedige menschenvrienden, welke zich te Amsterdam en elders met de verzachting van het lot der zoodanigen en van hen, die door de gevolgen des oorlogs gedrukt waren, hebben bezig gehouden.

Na deze korte afwijking nog een oogenblik tot den landbouw terugkomende, mag ik niet voorbij, U Edel Mogenden als eene proef van het belang, hetwelk in dit vak gesteld wordt, te doen opmerken die zeldzame verzameling van landbouwkundige werktuigen, welke in de hoofdstad sedert eenigen tijd is opgerigt en door voortdurende uitbreiding meer en meer tot volledigheid gebragt wordt.

Deze verzameling, welke, zooveel mij bekend is, althans tot die volledigheid, in geen ander land bestaat, kan niet anders dan tot verdere ontwikkeling van landbouwkundige denkbeelden strekken en daardoor den gunstigsten invloed op de bevordering van den landbouw zelven hebben.

Veeteelt.

Gelijk de landbouw, zoo is ook de veeteelt dit jaar niet onvoorspoedig geweest. Het verbod van uitvoer van ons voornaamst inlandsch product naar buiten 's lands had daarop, in de laatste jaren, eenen nadeeligen invloed gehad en bragt, ten gevolge eener verminderde belangstelling, te weeg, dat duizenden stuks minder dan te voren op onze weiden graasden, en het is welligt aan deze omstandigheid, gevoegd bij den minderen voorraad, welke dit jaar door het laat zenden van het rundvee in de weiden heeft opgeleverd, meer dan aan den sterken uitvoer zelven toe te schrijven, dat dit product thans tot zulke onmatige prijzen gerezen is.

9DE VERGADERING. — 30 NOVEMBER 1814.

Mededeeling van den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken omtrent den toestand des lands.

De runderpest, die zich in de maand December des afgeloopenen jaars in Gelderland, te Dinxperlo, openbaarde en daarna in de gemeente Utrecht met de grootste woede is uitgebarsten, dreigde wel uit dat middelpunt zich over geheel Nederland te verspreiden en alle hoop op spoedig herstel van het verbroken evenwigt tusschen vee en landerijen te verijdelen, maar de door het Gouvernement genomene maatregelen, die op eene boven allen lof verhevene wijze door de over dat district gestelde commissie van landbouw zijn ondersteund geweest, hebben, onder den Goddelijken zegen, die gewenschte uitwerking gehad, dat het eenig redmiddel tot stuiting dier woedende plage, het dooden namelijk van het zieke of verdachte vee, zich tot 280 stuks, boven de 50, die door de ziekte zelve zijn omgekomen, heeft mogen bepalen.

Meer dan eens, ja zelfs in de laatste tijden, heeft zich nogtans de vrees voor eene uitbarsting op andere plaatsen verlevendigd, en hoewel het tot hiertoe bij den schijn gebleven is, durve ik het evenwel nog niet volkomen daarvoor houden, dat alle grond tot ongerustheid ten eenenmaal is verdwenen.

De paardenfokkerij wordt met ijver voortgezet en belooft gunstige gevolgen. De premiën tot aanmoediging hebben de plaats vervangen van het kostbaar etablissement, dat te Borculo in Gelderland bestond, waarvan Zijne Koninklijke Hoogheid met regt oordeelde, dat het nut te duur moest betaald worden.

Ook ten aanzien der paarden is men dit jaar meer dan eens niet zonder vrees voor ziekte geweest; doch het is bij de uitkomst gebleken, dat slecht voedsel en zware legerdiensten de voorname oorzaak der meer dan gewone sterfte onder dezelve waren.

Eene groote geruststelling voor hen, die de geduchte ramp der veeziekte treft, is gelegen in het sedert eenige jaren opgerigt fonds, hetwelk door alle degenen, die rundvee bezitten, jaarlijks wordt zaamgebragt, maar waarvan de ingekomene gelden door het laatst bestuur tot andere, daaraan geheel vreemde einden gebruikt waren. Door deze geringe bijdrage, welke thans hare oorspronkelijke bestemming heeft terugbekomen, is hij, op wien de slagen neêrkomen, gewaarborgd, om uit eigen middelen, zonder bezwaar van 's lands schatkist, schadeloosstelling voor geledene verliezen te bekomen.

Rekenkamer, muntkamer en hooge militaire vierschaar.

Na U Edel Mogenden dit overzigt over den staat der bronnen van ons bestaan en hetgeen daartoe betrekkelijk is, te hebben gegeven, ga ik nu over, om derzelver aandacht te vestigen op de inrigtingen van verschillenden aard, welke tot optrekking van ons Staatsgebouw noodig waren en die alle òf reeds ten volle tot stand gebragt, òf op dit oogenblik een onderwerp der zorgen van den Souvereinen Vorst uitmaken.

Zoodra voor de zoo noodige waarborging der deugdelijkheid van 's lands uitgaven en de getrouwe behandeling van het muntwezen, mitsgaders voor de regtspleging in militaire zaken, bij de door U Edel Mogenden gearresteerde instructiën was gezorgd, is vervolgens aan die gewigtige verordeningen door de benoeming en bijeenkomst der collegiën, tot de uitvoering daarvan noodig, derzelver volle beslag gegeven.

Provinciale regering.

De zamenstelling der Provinciale Staten, een der drie voornaame grondslagen van Neêrlands Staatsgebouw, bleef, na de vestiging der twee andere, de opdragt namelijk van het souverein gezag en de instelling der vergadering van U Edel Mogenden, eenigen tijd onvoltooid.

Verschillende omstandigheden hebben tot vertraging dier zamenstelling toegebragt; dan sedert eenige weken is ook deze geheele zaak tot die rijpheid gekomen, dat de gemelde vergaderingen niet alleen reeds zijn bijeengeweest, maar dat ook bereids in alle de provinciën die vaste collegiën uit haar midden werkzaam zijn, welke, naar aanleiding der Grondwet, tot het beleid van zaken vermogten benoemd te worden.

Door deze instelling van het provinciaal gezag zijn de ingezetenen op nieuw in de gelegenheid gesteld, om over hunne huishoudelijke en bijzondere belangen in de nabijheid voorziening te vinden, en zullen den zegen der jongste Staatshervorming in des te ruimere mate genieten, naar gelang het onmiddellijk over hen gesteld bestuur, in al deszelfs besluiten en verrigtingen, dien met ernst gepaarden zachten geest eener vaderlijke regering herneemt, welke zoo bijzonder voor dezen landaard geschikt is en zonder welke deszelfs geluk steeds onvolmaakt zijn zoude.

Het strekt mij tot genoegen, U Edel Mogenden bij deze gelegenheid te mogen doen opmerken, dat ook de instelling der Commissarissen van den Souvereinen Vorst in de provinciën volkomen aan het gewigtig doel beantwoordt, hetwelk men zich daarvan had voorgesteld. Het was belangrijk, derzelver benoeming aan die der Staten eenigen tijd te doen voorafgaan, ten einde zich inmiddels met alle de aangelegenheden hunner provinciën bekend te maken, en alzoo niet alleen in staat te zijn, die vergadering in alle voorkomende zaken voor te lichten, maar ook om tevens den weg te leeren kennen, langs welken te gelijk een vrije loop aan het provinciaal gezag gegeven, en tevens alle botsing met het algemeen bestuur zoude kunnen worden voorgekomen.

Als een der eerste gevolgen van de benoeming der Staten wordt nu ook eerlang de regeling der plaatselijke administratiën te gemoet gezien. Ten einde zulks zooveel mogelijk te bevorderen, waren de commissiën, welke met het ontwerpen der stedelijke reglementen, volgens de Grondwet, moesten belast worden, bereids eenigen tijd vóór de zamenkomst der Staten benoemd, en hebben haren arbeid reeds aan die Vergaderingen ter overweging toegezonden, zoodat welligt nog in den loop van dit jaar dat gedeelte der Grondwet zal ingevoerd en daardoor de laatste hand aan het binnenlandsch bestuur gelegd zijn.

Godsdienst.

De bevordering van de godsdienst, den eenigen vasten steun van alle Staten, vestigde, zoowel vóór als na de aanneming der Grondwet, de bijzondere aandacht van den Souverein. Was dezelve in de laatste jaren een spel der staatkunde geworden, thans mogen wij ons verblijden met het bemoedigend vooruitzigt, dat door het voorbeeld van Vorst en regenten die ware godsdienstige geest, welke onze voorvaderen zoo zeer bezielde, wederom zal worden opgewekt en levendig gehouden.

Daartoe moest onder anderen strekken het verbieden van al wat storing aan de viering van den dag des Heeren kon toebrengen, zoowel als de herstelling dier plegtige dank- en bededagen, welke zoo juist geschikt zijn, om godsdienstigen ijver en vaderlandsliefde te vereenigen. Het is er intusschen nog verre van daan, dat eerbied voor de godsdienst en belangstelling in hare openbare uitoefening alom reeds de plaats zouden hebben ingenomen van die onverschilligheid, welker verhaaste toeneming een der treurigste gevolgen der vreemde overheersching was.

Er is nogtans alle reden om zich te dien opzigte eene betere toekomst te beloven, en hiertoe meen ik geen geringen grond te vinden in dien vurigen ijver, welke zich in alle oorden van Nederland openbaart, om genootschappen op te rigten tot algemeenmaking der kennis aan dat Goddelijk boek, hetwelk als de eenige bron van alle tijdelijk, zoowel als eeuwig geluk mag beschouwd worden.

De bezoldiging der leeraars van de godsdienst, waarmede de godsdienst zelve in een zoo onmiddellijk verband staat, heeft bereids dien geregelden loop gekregen, welke door de voorschriften van de Grondwet, in overeenstemming met de reeds vroeger genomen besluiten van Zijne Koninklijke Hoogheid, is aangewezen.

De Hervormde Kerk ontvangt op vaste tijden de betalingen, waarvan het meer dan twee eeuwen gevestigd genot haar verzekerd is. Niet minder zorgvuldig geschiedt ook aan de andere gezindheden de voldoening van die toelagen, waarin zij door de Grondwet bevestigd zijn; terwijl ook aan de aanvragen van de zoodanige, welke geene of geene toereikende toelagen uit 's lands kas genoten, aanvankelijk in die billijke mate is voldaan geworden, welke de ter tafel van U Edel Mogenden gebragte staat van uitgaven voor dit loopende jaar medebrengt.

Alle deze met zoo veel wijsheid bij de Grondwet vastgestelde maatregelen kunnen niet nalaten de vruchtbaarste gevolgen te hebben, om eendragt onder de verschillende gezindten te bevorderen en aan dezelve, als zoodanig, gelijke belangstelling in het heil van den Staat in te boezemen.

Justitiewezen.

De regeling van het justitiewezen, welke eene der voornaamste zorgen van een wel ingerigt gouvernement zijn moet, is door den Vorst aan eene commissie van mannen opgedragen, wier ijver en kundigheden den waarborg van een gelukkigen uitslag hunner werkzaamheden uitmaken.

Is er één der overblijfselen van het laatste bestuur, hetwelk voor de zeden en behoeften van dit land ongeschikt mag ge-

Mededeeling van den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken omtrent den toestand des lands.

houden worden, het zijn ongetwijfeld de voorschriften en instellingen, waarmaar het regterlijk gezag wordt uitgeoefend.

Wenschelijk is het derhalve, dat dezelve weldra door andere, meer naar onzen landaard geschikte verordeningen mogen worden vervangen; dan het hooge belang der zaak en het algemeen verlangen, om eens eindelijk een bestendig en naar de behoefte van den tijd berekend stelsel gevestigd te zien, maakt het verkieslijk, in dezen niet met overijling te werk te gaan, maar het begonnen werk liever iets later te voltooijen, dan hetzelve niet tot die volkomenheid te brengen, waarvoor de onderscheidene proeven van wetgeving, die de ondervinding heeft opgeleverd, hetzelve vatbaar maken.

Gevangenissen.

De gevangenissen, welker doelmatige inrigting met zoo veel regt de aandacht der Regering waardig mag gekeurd worden, hebben reeds die gedaante van dood en wanhoop afgelegd, welke de onmenschelijke spaarzaamheid van een onmeedoogend bestuur, gevoegd bij de verregaandste zorgeloosheid voor het lot der ongelukkige slagtoffers hunner onberadene aanranding der wetten van de maatschappij, daaraan gegeven had; en hoewel derzelver inrigting nog niet overal op die vaste bepalingen rust, welke, om menschelijkheid met spaarzaamheid te paren, vereischt worden, mag men nogtans van de welmeenende pogingen dergenen, welke de zorg over dezelve overal zoo belangeloos op zich hebben genomen, billijk verwachten, dat ook dit oogmerk niet onbereikt zal blijven.

Armbestuur.

Als voorwerpen, waarop de aandacht van U Edel Mogenden in 't bijzonder moest gevestigd worden, heeft de Grondwet het openbaar onderwijs en het armbestuur opgenoemd.

De onoverzienbare menigte van zaken, welke bij alle Staatshervormingen, en inzonder eid bij het herstel van een volk, dat zijn bestaan verloren had, te vereffenen zijn, heeft niet toegelaten zich met het laatste, hetwelk als een geheel nieuwe tak van algemeen bestuur mag worden aangemerkt, zoodanig, als het hooge belang der zaak vordert, bezig te houden.

Evenwel is men ook ten deze niet geheel zonder werkzaamheid geweest, daar eene commissie van ervarene mannen, die zich te Amsterdam reeds sedert eenigen tijd met de opsporing en voordragt der middelen tot verligting der godshuizen bezig hield en waaraan Zijne Koninklijke Hoogheid op nieuw die zorge heeft opgedragen, zich deze benoeming dadelijk heeft laten welgevallen en met de voortzetting harer belangrijke werkzaamheden onafgebroken bezig is. Maar de vaderlijke bezorgdheid van den Vorst voor het lot der armen in 't algemeen en de belangen der godshuizen in 't bijzonder heeft zich daarbij niet bepaald. Hoogstdezelve heeft daartoe ook vooral willen dienstbaar maken eene bijzondere inrigting, welke ter opvoeding van armen-kinderen op het eiland Fijenoord bij Rotterdam bestaat, door aan deze inrigting, waaromtrent zeer gunstige berigten waren ingekomen, bescherming en onderstand te verleenen en de aandacht der zooeven gemelde commissie opzettelijk te vestigen op de middelen, waardoor aan dezelve alle die uitbreiding, welke de aard der zaak toelaat, zoude kunnen gegeven worden.

Eindelijk heeft ook nog Zijne Koninklijke Hoogheid het voornemen, om eerlang in die gedeelten van Nederland, welke reeds vroeger dan de vorige met Frankrijk zijn vereenigd geweest en waarin de oude Hollandsche inrigtingen van het armbestuur geheel voor andere, allezins ondoelmatige hadden moeten plaats maken, deze laatste wederom door de vorige, met bijvoeging van eenige verbeteringen, te doen vervangen; en, bijaldien de uitkomst daaromtrent aan de verwachting beantwoordt, zal het niet moeijelijk zijn, die verbeterde wijze van bestuur in dit vak algemeen te maken.

Hooger onderwijs.

Het hooger onderwijs, ofschoon in deze landen voorheen met roem gevestigd, zoodat er misschien geen land is, hetwelk aan zijne hoogescholen, in evenredigheid tot andere, meer groote mannen verschuldigd is, had nogtans, om met de inrigtingen, op dat stuk elders aanwezig, niet achterlijk te worden, hervorming noodig. Het ontwerp daartoe is geheel afgewerkt en in staat om in uitvoering gebragt te worden, zoodat er alle hoop is, om onze hoogescholen eens wederom tot dien trap van luister en roem te zien teruggebragt, die weleer jonge lieden uit alle landen van Europa herwaarts deed henen vloeijen en waarop de vaderlandsliefde, ijver en bekwaamheid dergenen, waaraan de eervolle taak van het onderwijs aldaar is opgedragen, een zoo gegrond uitzigt geven.

Middelbaar onderwijs.

Het middelbaar onderwijs, daaronder ook de Latijnsche scholen begrepen, was reeds sedert een geruimen tijd verre af van dien staat, waarin hetzelve behoorde te zijn. Welligt hebben de omstandigheden der laatste jaren, waarin het bijna onvermijdelijk scheen, de vruchten van ouderlijke zorg vroeg of laat door bloed en tranen te zien weggespoeld, niet weinig tot deszelfs toenemend verval en verwaarloozing bijgebragt; maar hetgene vooral den nadeeligsten invloed op den staat van het middelbaar, zoowel als van alle ander onderwijs gehad heeft, zijn die drukkende zoogenaamde universitaire heffingen, die, in weerwil der gematigdheid, waarmede dit werk door den inspecteur-generaal der universiteit hier te lande behandeld is, vroeg of laat den doodsteek aan alle verlichting geven moesten en ons allengskens zouden hebben teruggebragt tot dien staat van domheid en barbaarschheid, welke zoo bij uitstek dienstig is, om het gevoel der onderdrukking minder ondragelijk te maken. U Edel Mogenden zullen derhalve ligtelijk beseffen kunnen het onaangename, dat er voor den Vorst in gelegen is, onder de in te vorderen achterstanden ook nog een gedeelte der zooeven genoemde heffing, die in der daad niet anders dan eene geforceerde belasting op het lager en middelbaar tot betaling van het hooger onderwijs was, te vinden.

Om de Latijnsche scholen, die, ofschoon deze heffing ook door dezelve moest worden opgebragt, geene uitbetaling hoegenaamd van 's lands wege ontvingen, eenigermate op te beuren en voor een geheel verval te bewaren, zijn de vroegere subsidiën wederom aan die, welke daarvan te voren het genot hadden, toegestaan en hebben alzoo de plaats vervangen van die onbeduidende gemeentelijke toelagen, welke daaraan gedurende de laatst voorgaande jaren verleend werden. Derzelver verbetering is ook door de commissie voor het openbaar onderwijs tot een onderwerp harer zorgen gemaakt, en het is te hopen, dat de welmeenende inzigten dezer commissie door de ondervinding blijken zullen, naar de behoeften der gemelde scholen berekend te zijn geweest.

Lager onderwijs.

Het lager onderwijs heeft minder dan het hooge en middelbare de gevolgen der omstandigheden ondervonden. Welligt mag zulks ten deele aan het volledige der inrigtingen, welke op dat stuk sedert omtrent tien jaren hier te lande bestaan hebben en uit dien hoofde door Zijne Koninklijke Hoogheid reeds kort na deszelfs komst tot de Regering, ten volle bekrachtigd zijn, ten deele aan den volhardenden ijver van vele opzigters der scholen worden toegeschreven.

De verbeteringen, welke op dat stuk zijn ingevoerd en door den uitlander, zoowel als inlander toegejuicht, hebben in den beginne, door eenen te ver gedrevenen ijver tegen al wat van het voorvaderlijke afwijkt, eenen grooten tegenstand ondervonden; maar allengskens is men daarvan teruggekomen en overtuigd geworden, dat de vorige inrigtingen in deze hoogst gebrekkig waren.

Verre zij het van mij, door deze aanmerking de nagedachtenis onzer voorvaderen te willen beleedigen; dan, terwijl wij op hunne wijsheid staren, mogen wij het oog niet voor alle nieuw licht sluiten, maar moeten daar, waar verbetering te vinden is, verbetering zoeken.

Het zal misschien niet ondoelmatig zijn, U Edel Mogenden bij deze eene bijzonderheid te doen opmerken, die weinig schijnt bekend te zijn en nogtans alle oplettenheid verdient, dat namelijk juist ter zelfder tijd, toen de verordeningen van het lager schoolwezen hier te lande werden ingevoerd, onze tegenwoordige Souverein, als Vorst van Corvey en Fulda, niet alleen dezelfde inrigtingen in zijne Staten tot stand bragt, maar daaraan zelfs eene nog verdere uitbreiding gaf, door niet alleen het onderwijs als eene verpligting aan de ouders op te leggen, maar ook, ten einde aan niemand eenig voorwendsel, om zich daaraan te onttrekken, zoude overblijven, eene vaste en aan de moeijelijke zorgen van het onderwijs geëvenredigde betaling te beramen.

Ofschoon nu alle inrigtingen niet voor alle volken, om derzelver verschillenden landaard en gewoonten, even geschikt kunnen geacht worden, en het uit dien hoofde welligt in dit

9DE VERGADERING. — 30 NOVEMBER 1814.

Mededeeling van den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken omtrent den toestand des lands.

land minder doelmatig moge schijnen, vaste fondsen, waarvan de last op de geheele gemeente nederkomt, de plaats te doen vervangen van die belooningen, welke anders door hen, die bij het onderwijs een meer onmiddellijk belang hebben, gegeven worden, heeft Zijne Koninklijke Hoogheid het nogtans wel der moeite waardig geoordeeld, dit belangrijk stuk aan een opzettelijk onderzoek te doen onderwerpen.

Eene vergadering van afgevaardigden der onderscheidene commissiën van onderwijs is daartoe binnen deze residentie werkzaam geweest, en hoewel de wijze, waarop het voorname oogmerk in deze, het verzekeren namelijk van eene billijke belooning aan de onderwijzers en de verbetering der schoolgebouwen, bereikt kan worden, nog onzeker is, zoo is er alle reden om te denken, dat die werkzaamheden den grond tot een aannemelijk en met de denkwijze en behoefte van onzen landaard overeenkomstig stelsel aanleiding zullen gegeven hebben.

Intusschen heeft de hervatting der betalingen, welke te voren aan een aantal onderwijzers, mitgaders aan hen, die met het opzigt van het onderwijs belast zijn, plagten te geschieden, maar gedurende het laatst bestuur zoo weêrregtelijk waren ingehouden, den neêrgeslagenen moed bij allen reeds aanvankelijk wederom opgebeurd en aan het lager schoolwezen dien geregelden loop teruggegeven, welke een zoo wezenlijk volksbelang tot een der eerste bemoeijenissen van een verlicht en vaderlandsch bestuur behoort te maken.

Instituut van doofstommen.

Billijk zoude het mij tot verwijt kunnen gemaakt worden, indien ik het ter gelegenheid van het onderwijs mij niet tot eenen pligt maakte, die belangvolle en het hoofd zoowel als het hart des stichters zoozeer vereerende instelling te gewagen, welke, in navolging van die te Parijs bestaat, ook hier te lande binnen de stad Groningen, tot tegemoetkoming aan het gemis van twee zulke edele begaafdheden, als gehoor en spraak, is opgerigt. Met regt mag Nederland op den trap van volmaaktheid roemen, waartoe de onvermoeide zorgen van hem, die het onderwijs aldaar van den beginne af aan heeft bestuurd, deze inrigting gebragt hebben, en het is niet te veel gezegd, wanneer ik beweren durve, dat dezelve alle dergelijke, welke elders bestaan, zoo niet overtreft, ten minste evenaart. Zoo de onverschilligheid, welke bij onze landgenooten sedert eenigen tijd omtrent de instandhouding van alle dergelijke ondernemingen bestond, eene aanmerkelijke vermindering op de daartoe noodige bijdragen heeft te weeg gebragt, geeft de vernieuwde zucht, om daaraan, op voorbeeld van den Vorst en het geheele Vorstelijk Huis, wederom als van ouds deel te nemen, alle hoop, dat men nimmer wederom uit bekrompenheid van middelen verpligt zal zijn, om, wie het ook zij dier ongelukkigen, welke aldaar den weg tot verzachting van hun lot verlangen te leeren kennen, af te wijzen. De voorziening in eene behoefte, welke tot hiertoe onvervuld was, doch waaraan nu onlangs door de weldadige zorg onzer geliefde Vorstin is voldaan geworden, de toevoeging namelijk van eenen doofstommen-onderwijzer, heeft het zegel gedrukt op het belang, hetwelk deze instelling aan ieder menschenvriend behoort in te boezemen.

Instituut van wetenschappen en schoone kunsten.

Het naauw verband van het onderwijs met de daaruit voortkomende beschaving brengt mij als 't ware van zelve tot vermelding van het instituut van wetenschappen, letteren en schoone kunsten, dat sedert eenige jaren tot uitbreiding en bevordering daarvan binnen de hoofdstad is opgerigt en door Z. K. H. allezins waardig geoordeeld, om ter bereiking van een zoo verheven doel te worden aangehouden. De diensten, bereids door deze maatschappij bewezen in het onderzoek van verscheidene zaken, aan haar door het algemeen bestuur opgedragen, en de reeds bekende vruchten van haren arbeid, waarvan het gewoon jaarlijksch verslag onlangs aan Z. K. H. is geschied, stellen het buiten twijfel, dat de verwachting van den Vorst ook ten deze niet zal te leur gesteld worden.

Het vak der schoone kunsten, waarvan de beoefening eenen tijd lang van onzen bodem geweken scheen, verdient thans in 't bijzonder te worden opgemerkt.

De tentoonstellingen, welke sedert weinige jaren zijn ingevoerd, hebben onder den kunstenaar eenen naijver te weeg gebragt, waarvan de beste gevolgen worden te gemoet gezien.

In 't bijzonder heeft de schilderkunst van jaar tot jaar zulke vorderingen gemaakt, dat, bijaldien zulks op dien voet blijft voortgaan, de tijden der beroemde Vlaamsche school welligt nog in onze dagen zullen komen te herleven. Het belang, dat Z. K. H. getoond heeft in dat aangelegen vak van beschaving te stellen, zal ongetwijfeld aan den lust en ijver van hen, die hetzelve beoefenen, nieuw voedsel geven.

Gezondheidsverordeningen.

Bij alle zorgen voor de verstandelijke en verdere beschaving des volks werd ook hetgene op deszelfs gezondheid invloed hebben kan, niet uit het oog verloren.

De belangrijke vraag, of het raadzaam zij het afschaffen der begraving in de kerken, hetwelk in de laatste jaren op sommige plaatsen is doorgezet, te handhaven, is reeds vroeg in den loop van dit jaar tot een punt van overweging gemaakt en zal het onderwerp der beraadslagingen moeten uitmaken van eene vergadering, uit leden der voor eenigen tijd herstelde commissiën van geneeskundig toevoorzigt zaamgesteld en welke binnen kort staat bijeengeroepen te worden.

De koepokinenting, waarvan de bevordering niet genoeg kan worden aangemoedigd, was sedert eenigen tijd, ofschoon niet geheel in onbruik, nogtans zeer verwaarloosd. De verordeningen, op dat stuk in vroegere jaren uitgevaardigd, maar die bij velen niet meer van kracht geoordeeld werden, zijn, sedert U Edel Mogenden laatste bijeenkomst wederom in werking gebragt, en het is te hopen, dat ten gevolge daarvan en van de verdere maatregelen, die tot bereiking van het voorgestelde oogmerk plaatselijk kunnen genomen worden, eens de tijd zal aanwezig zijn, dat dit onschatbaar geschenk des Hemels, met terzijdestelling van alle vooringenomenheid, het middel zal geweest zijn, om die schrikkelijke en den mensch zoozeer misvormende ziekte, tot welker wering hetzelve strekken moet, van den aardbodem uit te roeijen.

De aanstekende ziekten, welke gedurende den loop van dit jaar in meer dan één werelddeel geheerscht hebben, doch thans eenigermate schijnen afgenomen te zijn, hebben tot waarschuwing gestrekt, om hier te lande, zoo door het in gereedheid houden der zoo wel aangelegde quarantaine-plaatsen op de eilanden Wieringen en de Tien Gemeten als anderzins, alle die voorzorgen te nemen, waartoe menschelijke magt zich in staat bevindt; en, ofschoon zich ook in sommige plaatsen van Nederland besmettelijke ziekten geopenbaard hebben, zijn nogtans de berigten op dat stuk sedert eenigen tijd zeer geruststellende en geven alle hoop, dat de maatregelen, tot genezing en voorkoming van verdere uitbreiding aangewend, eenen gewenschten uitslag gehad hebben.

Waterstaat.

Onder de belangrijke voorwerpen, welke zoo uit hunnen aard als naar aanleiding der Grondwet de bijzondere oplettendheid der Regering moesten tot zich trekken, mag ik niet nalaten ook bij die, welke op het staatkundig zoowel als het physiek bestaan des lands invloed hebben, stil te staan.

Het kan U Edel Mogenden niet onbekend zijn, in welken gebrekkigen staat vele der werken, die ons tegen de woede der zee en het geweld der rivieren beveiligen moeten, zich, niettegenstaande de goede zorge der daarover gestelde directie, op het tijdstip van ons herkregen bestaan bevonden. Een stiefvaderlijk gouvernement, dat misschien het geheime plan koesterde, om dit land, hetwelk het niet meer dan als een aanwas der zee beschouwde, eenmaal aan de golven terug te geven, konde nimmer van zich verkrijgen, daaraan alle die kosten te besteden, welke tot verzekering van het aanwezen der ingezetenen noodig waren en waarop dezelve derhalve eene zoo onbetwistbare aanspraak hadden. Dit was inzonderheid het geval in de laatste tijden, wanneer de zeer matige sommen, die tot onderhoud der werken bestemd waren, te gelijk met zoovele andere tot goedmaking van oorlogskosten werden ingehouden en de daaruit voortvloeijende wanbetalingen de donkerste toekomst voorspelden. Dit misbruik van penningen ging zelfs in eene onzer provinciën, die naauwer dan de andere met Frankrijk vereenigd was, zoo verre, dat de penningen, door de polders zelve tot onderhoud hunner werken zaamgebragt, mede in de alles verslindende kolk van oorlogskosten weggesleept werden. Thans, nu wij wederom onder een eigen bestuur, dat zelf bij het bestaan des lands belang heeft, leven mogen, kan men er zich veilig op verlaten, dat, zonder de grenzen eener behoorlijke spaarzaamheid te buiten te gaan, zulke teedere en wezenlijke belangen met de

9DE VERGADERING. — 30 NOVEMBER 1814.

Mededeeling van den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken omtrent den toestand des lands.

meeste zorgvuldigheid zullen behartigd worden, gelijk dan ook reeds onder de dagelijksche aandacht van U Edel Mogenden hebben moeten vallen die menigvuldige aanbestedingen, welke, gelijk zij de geringe belangstelling van het omvergeworpen bestuur getuigen, zoo ook als de maatstaf der zorge van het tegenwoordige zijn aan te merken.

Defensie.

Wat ons staatkundig aanwezen betreft, zal het wel geen betoog noodig hebben, dat tot bevestiging daarvan eene vaste land- en zeemagt onontbeerlijk zijn. Hiervan evenals de ontwerpers der Grondwet doordrongen, heeft Z. K. H. niets onbeproefd gelaten, om dezelve op eenen zoo geduchten voet te brengen, als de omstandigheden, zoo van geld als volk, het maar eenigzins toelieten.

De landmagt grootendeels uit manschappen bestaande, die in de school der ondervinding zijn geoefend, kon het niet missen, of dezelve moest weldra de houding eener oude armée bekomen.

De zeemagt, ofschoon ten gevolge der omstandigheden minder geoefend, zal weldra door de gelegenheid, die daartoe gegeven wordt, haren alouden roem, ook te midden van den vrede, op nieuw weten te vestigen.

De Nederlandsche vlag, onder de volken schier onbekend geworden, is niet alleen ontrold, maar zal eerlang wederom in de vier werelddeelen het aanwezen van Nederland aankondigen en, onder den Goddelijken bijstand, met de verlossing van een aantal onzer landgenooten, die op de Afrikaansche kust in slavernij zuchten, hare vernieuwde loopbaan openen.

Onder de herlevende middelen tot aanmoediging van 's lands zeedienst verdient alhier in het bijzonder te worden opgenoemd die vaderlandsche inrigting, welke, voor omtrent dertig jaren binnen de hoofdstad door bijzondere giften tot stand gebragt, niettegenstaande de moedige tegenkanting der directie, onder het laatste bestuur mede aan het verderfelijk denkbeeld moest worden opgeofferd, dat niets waarin het Gouvernement de hand niet had, goed zijn konde. Met eenen voorbeeldeloozen ijver hebben de verdienstelijke bestuurderen dezer inrigting reeds in de eerste dagen onzer herkregene onafhankelijkheid, op uitnoodiging van Zijne Koninklijke Hoogheid, de taak, die hun te voren zoo wel was toevertrouwd, wederom op zich genomen en alles op dien voet teruggebragt, als of hunne werkzaamheden eenen ongestoorden loop hadden.

Van de vaste land- en zeemagt ga ik over tot de verdere verordeningen, welke de Grondwet tot handhaving onzer vrijheid en onafhankelijkheid heeft voorgeschreven.

De landmilitie, te midden der gevaren en met eenen voorbeeldeloozen spoed opgerigt, konde niet van den beginne af aan die inrigting bekomen, welke vereischt wordt, om dezelve op eenen geregelden voet te brengen, en alleen de vrucht van meer kalme tijden zijn kan. Het was daarom, dat de bestaande voorschriften moesten herzien en tot meerdere volledigheid gebragt worden, zonder nogtans van het hoofdbeginsel af te wijken, dat dezelve nimmer datgene behoort te worden, hetwelk de conscriptie was, maar integendeel steeds een op zich zelve staand ligchaam behoort te zijn, hetwelk alleen bij buitengewone omstandigheden geheel wordt bijeen geroepen en overigens, op een klein gedeelte na, aan alle degenen, waaruit het is zamengesteld, de volkomene vrijheid en gelegenheid laat, hun gewoon burgerlijk beroep of nering naar welgevallen te blijven uitoefenen.

De wetten en reglementen op dit stuk zijn thans in gereedheid en zullen dadelijk na het eindigen van ulieder reces tot een onderwerp der beraadslagingen van deze Vergadering gemaakt worden. Overigens kan de landmilitie zich verzekerd houden, dat, zoodra de schikkingen, welke thans tot vestiging eener duurzame rust in Europa beraamd worden, haar volkomen beslag zullen gekregen hebben, het onwrikbaar voornemen Zijner Koninklijke Hoogheid is, de vereischte loting te bewerkstelligen, om het bij de Grondwet bepaalde gedeelte naar zijne haardsteden te doen terugkeeren.

De schutterijen, ofschoon de wet derzelver oprigting nog niet geboden heeft, zijn nogtans op sommige plaatsen door den goeden geest, die aldaar heerscht, reeds werkelijk aanwezig en tot dien staat van orde en tucht gebragt, dat dezelve, te dien aanzien, met de beste geregelde troepen zouden kunnen wedijveren, terwijl daar, waar de omstandigheden tot hiertoe niet hebben toegelaten schutterijen op te rigten, de ijver, waarmede de dienst van den nog bestaanden landstorm wordt waargenomen en die in sommige oorden boven allen lof verheven is, de treffendste blijken oplevert van die edele zucht tot handhaving van vrijheid en onafhankelijkheid, zonder welke geen volk het bezit dier onschatbare voorregten waardig kan gerekend worden.

Lasten.

Tot alle deze instellingen worden zekerlijk groote uitgaven vereischt; maar kunnen er wel opofferingen te groot zijn, wanneer dezelve tot handhaving van zulke verhevene belangen strekken moeten? Of is het weinig, zich in vreemde ketenen geboeid, alle middelen van bestaan verdwenen, zijne dierbaarste panden ter prooi van willekeur en geweld overgegeven, zijne eigene rust geen oogenblik verzekerd, zijne steden ontvolkt, zijne landen verwaarloosd, ja wat meer dan dit alles is, zich aan den spot en de verachting eens overheerschers te zien overgeleverd?

Zoo intusschen de lasten, die wij dragen moeten, niet gering zijn, moet nogtans ook niet uit het oog verloren worden, dat de omstandigheden, waarin wij ons bevonden hebben, van eenen geheel buitengewonen aard zijn en dat, naar mate alles den gewonen loop zal herkrijgen, ook ongetwijfeld de behoeften en daardoor van zelve de lasten zullen minder worden; en voor zooverre er onder dezelve zijn mogten, die uit haren aard min gelijkdragend zijn of waarvan de aanslag niet met de vereischte juistheid is geschied, is de reden daarvan alleenlijk te zoeken in den buitengewonen spoed, waarmede het nieuw financie-stelsel heeft moeten in werking gebragt worden, zoodat er geen twijfel is, of Zijne Koninklijke Hoogheid, die reeds aanvankelijk aan eenige bezwaren te dien opzigte is te gemoet gekomen, zal ook gereedelijk voor al wat verder tot bevordering van gelijkheid en regelmatigheid strekken kan, zorg dragen.

Het behoort niet tot de mij opgelegde taak, mij in bijzonderheden op het stuk der financiële inrigtingen en maatregelen in te laten. Behalve hetgeen door Zijne Koninklijke Hoogheid, bij het openen dezer zitting, aan U Edel Mogenden is medegedeeld, zijn ook door mijnen ambtgenoot voor het Departement van Financiën, bij het overbrengen der algemeene begrooting van staatsbehoeften, U Edel Mogenden alle die openingen gegeven, welke ter verspreiding van het noodige licht over dat belangrijk deel der administratie strekken konden.

Buitenlandsche betrekkingen.

Evenmin zal ik U Edel Mogenden, na hetgeen door Zijne Koninklijke Hoogheid ter zoo evengemelde gelegenheid omtrent den staat onzer buitenlandsche betrekkingen is te kennen gegeven, over dit onderwerp behoeven te onderhouden,

Al wat in dit oogenblik verder op dat stuk zoude kunnen gezegd worden, zoude inderdaad op niet anders dan gissingen en niets afdoende bespiegelingen nederkomen. Dit alleen mogen wij voor zeker houden, dat, gelijk de mogendheden, die den vrede van Parijs gesloten hebben, zich daarbij tot vergrooting van Nederlands grondgebied verbonden hebben, deze plegtige verklaring, die ook de ondubbelzinnigste erkentenis van ons vernieuwd Staatswezen behelst, weldra zal bevestigd en daardoor ook van den kant onzer uitwendige aangelegenheden alle die vastheid aan het Nederlandsch Staatsgebouw zal gegeven worden, welke strekken kan, om deszelfs duurzaam aanwezen te verzekeren en aan dit land dien rang onder de mogendheden terug te geven, waarin het weleer met zooveel luister geplaatst was, opdat langs dien weg de heilrijke, en in onze geschiedboeken voorbeeldelooze dag, waarop de ons zoo dierbare Afstammeling van den Eersten Grondlegger onzer vrijheid, na eene afscheiding van bijna twintig jaren, Zijnen voet wederom op den vaderlandschen bodem drukte, de dag, waarvan wij heden de eerste verjaring, onder de allergunstigste uitzigten, beleven mogen en waaraan de herinnering mij de taak, die ik thans eindige, dubbel belangrijk maakte, voor Nederland een dag van zegen en van blijdschap zijn moge tot aan het laatste nageslacht.

Waarop door den **President** aan den Secretaris van Staat dank werd betuigd voor deze mededeeling, tevens het genoegen dezer Vergadering voorloopig te kennen gevende, die dezelve tot een onderwerp van nadere deliberatie zoude maken.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden

tot de Financiën, in wier handen, bij resolutie-commissoriaal van 23 November gesteld was eene concept-wet tot *regeling der uitgaven van den Staat voor het jaar* 1815 en tot *bepaling der middelen geschikt om dezelve te bestrijden*; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd. (1)

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Financiën.*

Bij resolutie commissoriaal van 23 November werd door U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Financiën om consideratiën en advies gesteld eene concept-wet tot *regeling der uitgaven van den Staat voor het jaar* 1815 en tot *bepaling der middelen geschikt om dezelve te bestrijden*, met de berekening der behoeften en de raming der inkomsten, zooals dezelve, namens Z. K. H., door den Secretaris van Staat voor de Financiën aan de bekrachtiging dezer Vergadering is aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, deze belangrijke zaak ernstig en naauwkeurig beschouwd hebbende, durven U Edel Mogenden adviseren, zich met de voordragt van Z. K. H. te vereenigen en aan Hoogstdenzelven te doen betuigen:

dat de Vergadering, in hare deliberatiën over dit zoo gewigtig onderwerp, over de concept-wet, in verband met de aanspraak van den Secretaris van Staat voor de Financiën, met genoegen heeft gezien, dat de uitgaven voor den jare 1815, in vergelijking van die van 1814, zooals dezelve toen waren gecalculeerd, eene vermindering heeft ondergaan van 12 millioenen; en dat de dienst van 1815 vele niet terugkomende uitgaven zal vorderen;

dat de som van ruim 40½ millioenen, waarop Z. K. H. de onderscheiden inkomsten van den Staat begroot, gevoegd bij het voordeelig restant over de jaren 1813 en 1814, de uitgaven voor 1815 zal kunnen bestrijden en zelfs nog een overschot kunnen daarstellen;

dat deze Vergadering volkomen instemt met de denkbeelden, namens Z. K. H. medegedeeld, dat aan den letterlijken inhoud van art. 71 van de Grondwet niet heeft kunnen worden voldaan, door de splitsing van de begrooting in twee hoofddeelen, op den voet, bij dat artikel bepaald, en dat de geheele toestand van Europa, zoowel als het korte tijdsbestek van de onafhankelijkheid van den Staat, het onmogelijk maakt, reeds nu de lijn van afscheiding te vinden en eene andere begrooting te geven dan in den vorm, waarin dezelve bij de voorgestelde wet is geïnsereerd;

dat deze Vergadering dan ook, uit hoofde van diezelfde nog bestaande algemeene en bijzondere omstandigheden, althans voor dit jaar, de beide objecten van inkomsten en uitgaven heeft gemeend globaal te kunnen en te mogen beschouwen, en zulks te eerder, daar in de wet zelve, opgehelderd door de voordragt van den Secretaris van Staat, dadelijke bewijzen voorkomen van aanmerkelijke vermindering van uitgaven en van verligting en modificatie op de middelen van de konvooijen en licenten, dienstboden- en paardengeld en patenten, en alzoo proeven van de vaderlijke gezindheid van den Souverein voor zijne onderdanen;

dat het voor deze Vergadering ten uiterste moeijelijk, zoo al mogelijk is, uit den aard van hare deliberatiën, in verband met de Grondwet, te beoordeelen, in hoeverre de voorgedragene uitgaven van den Staat, ten bedrage van 51 millioenen, zouden kunnen worden verminderd, zonder 's lands wezenlijke dienst te benadeelen, en of de voorgedragene middelen van inkomsten, ter somma van ruim 40½ millioenen, met het vermogen der ingezetenen zullen kunnen overeenkomen;

dat deze Vergadering (als vertegenwoordigers van de ingezetenen dezer landen en dus van lieden, die gedurende eenige jaren zoo vele voorbeeldelooze opofferingen hebben moeten doen, daardoor zoo vele verliezen geleden en zoo aanmerkelijk verminderd zijn) wel zeer gewenscht had, dat de uitgaven van den Staat op minder dan 51 millioen hadden kunnen worden gebragt en dat ook nog sommige zeer zwaar en ongelijk drukkende belastingen hadden kunnen worden verminderd, en langzamerhand de volstrekt noodige uitgaven van den Staat in verband gebragt met zoodanige belastingen, die op het vermogen der ingezetenen berekend zijn;

dat de Vergadering, niettemin met veel genoegen, door de gegevene ouvertures van den Secretaris van Staat voor de Financiën, is versterkt geworden in de bewustheid, die dezelve reeds had, dat de Souverein de zwaarte van de thans bestaande belastingen gevoelde; dat Z. K. H. begreep, hoe alleen eene vermeerderende welvaart dit euvel dragelijk kan maken, en dat het benoodigde in onderscheiden takken van administratie voor dit en het volgende jaar het onmogelijk heeft gemaakt, aan den wensch van zijn hart tot meerdere vermindering te voldoen, maar dat dit aangelegen onderwerp zijne aandacht bezig houdt;

dat deze Vergadering dan ook heeft vermeend de uitvoering daarvan aan de onvermoeide pogingen en vaderlijke zorg van den Souverein met volle gerustheid en vertrouwen te kunnen overlaten, en daarvan geen sterker blijken kan geven, dan door zich op de bovengemelde gronden met de financiële wet voor den jare 1815, zooals dezelve is overgebragt, te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorschreven rapport te conformeren en deze wet, aldus bekrachtigd, zooals de twee voorgaande wetten, door eene commissie aan Z. K. H. over te zenden; met verderen last om aan Z. K. H. de resolutie dezer Vergadering mede te deelen en bij deze gelegenheid aan Z. K. H. de dankbare hulde dezer Vergadering aan te bieden voor de mededeeling van den tegenwoordigen staat dezes lands, die voor het toekomende zulke gunstige uitzigten geeft.

Op voordragt van den **President** zijn tot deze commissie benoemd de heeren van Lijnden van Hoevelaken, van Pallandt tot Eerde en van Sytzama.

Waarop de vergadering geadjourneerd is op morgen om 12 ure.

(1) Een uittreksel uit het register der resolutiën is ten behoeve der leden gedrukt en ook opgenomen in *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 284, en M. Stuart, *Jaarboek* van 1814, blz. 280—281.

10DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 1 DECEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Scheiding der Vergadering op reces.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Markel Brouwer, van der Heyden van Baak, van Lidth de Jeude, Calkoen, Slicher, Schuylenburg van Bommenede, van Bommel, Gevers, Roorda van Eysinga, van Sminia, van Suchtelen tot de Haere, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma en Gockinga.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Waarop de vergadering op reces gescheiden wordt tot Donderdag den 29sten December.

11DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 29 DECEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Verslag uitgebragt door de Commissie, belast geweest met het aanbieden aan Z. K. H. van eenige door de Vergadering bekrachtigde wetten. — Ingekomen missives van Z. K. H., ten geleide van: 1°. een concept-besluit, houdende het uitloven van premiën tot aanmoediging der groote visscherij; 2°. een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van de formaliteiten betreffende den verkoop van onroerende goederen, aan minderjarigen toebehoorende (door de Vergadering besloten, zich met de onder n°. 2 en 3 vermelde besluiten te vereenigen).

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Markel Brouwer, van der Heyden van Baak, van Wassenaar van St. Pancras, Calkoen, van der Heim, Slicher, Hope, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, Gevers, Clifford, Huyssen van Kattendyke, Roorda van Eysinga, van Sminia, van Sytzama, van Pallandt tot Eerde, van Suchtelen tot de Haere, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, Gockinga, Bowier, van Sasse van IJsselt en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

De heer **van Lynden van Hoevelaken** rapporteert namens de Commissie, op den 30sten November benoemd tot het overbrengen van eenige door deze Vergadering bekrachtigde wetten aan Z. K. H., dat, nadat zij door den griffier kennis gekregen hadden van het uur door Z. K. H. bepaald tot het ontvangen van voornoemde Commissie, zij zich op den 1sten December, des namiddags om één uur, naar het paleis begeven hebben in eene koets, voorafgegaan door twee boden met ongedekten hoofde, en aldaar de militaire honneurs hebben ontvangen; door de dienstdoende kamerheeren en edellieden naar Z. K. H. geleid zijnde, aan Hoogstdenzelve de wetten en de resolutie van Hun Edel Mogenden overhandigd hebben, en dat Z. K. H., bij het overnemen van dezelve, zijn genoegen te kennen gegeven heeft over de eenstemmigheid van deze Vergadering met Hoogstdenzelve in alles wat 's lands welzijn moet bevorderen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan de heeren van deze Commissie voor het verrigte te bedanken en het rapport voor notificatie aan te nemen.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 28 December, ten geleide van een concept-besluit, houdende *het uitloven van jaarlijksche premiën tot aanmoediging der groote visscherij*, volgende de voorschreven missive en concept-besluit hierna geïnsereerd. (1)

EDEL MOGENDE HEEREN!

De groote visscherij dezer landen, bestendig beschouwd als eene belangrijke bron van de algemeene welvaart van den Staat en een niet minder belangrijk voorwerp der nijverheid van deszelfs ingezetenen, heeft dan ook steeds de aandacht van het algemeen bestuur tot zich getrokken en die ondersteuning en aanmoediging gevonden, welke met de regelen eener goede staathuishoudkunde overeenkwamen.

Bij de wet van den 25sten Junij 1803 zijn voor den tijd van twaalf jaren premiën toegevoegd van f 500 voor elk schip, ter zoutharing-vangst varende, en van f 200 voor elk schip, ter versch-haring-vangst in zee gaande.

Deze termijn met den laatsten der loopende maand expirerende, hebben Wij, bij de overweging der gepastheid tot voortdurende uitloving van de gemelde premiën, tevens Onze aandacht kunnen vestigen op zoodanige modificatiën, als welke in de tegenwoordige omstandigheden daarbij zouden behooren in aanmerking te komen.

De bedoelde premiën zijn tot nu toe uitgereikt aan de schepen, ter zout- en versch-haringvangst varende, welke, overeenkomstig het 2de artikel der wet van den 28sten Julij 1801, de haringvisscherij concernerende, met een volle vleet van ten minste veertig netten in zee gingen.

De *drie* laatst verloopene jaren, onder algemeenen druk en vreemde overheersching gebragt, hebben, onder anderen, ook eenen grooten invloed gehad op de middelen der klasse van die ingezetenen, welke zich met het bedrijf der visscherij bemoeijen, en het is dierhalve dubbeld weldadig, wanneer het verkrijgen der premie niet wordt onmogelijk gemaakt door het vaststellen van vereischten, waarvan het vooruit te voorzien is, dat door de belanghebbenden niet zal kunnen worden voorzien.

Van daar dat bij het eerste artikel van het ontwerp van wet, hetwelk hiernevens ter deliberatie van U Edel Mogenden wordt aangeboden, de bedoelde premiën slechts voor *drie* jaren worden voorgeslagen; terwijl in het tweede artikel de sommen van f 500 en f 200 alleen voorkomen als het *maximum* van hetgene aan de haringvisscherij respectivelijk kan worden toegestaan, en de toekenning daarvan afhankelijk gemaakt van de voordragten, welke het Departement van Binnenlandsche Zaken deswege aan Ons doen zal, met inachtneming van het getal netten, waarvan de schepen zullen zijn voorzien, die ter zout- of versch-haringvangst uitgaan, en welk getal netten de evenredigheid zal kunnen bepalen, welke in de toepassing der weldadige oogmerken van den wetgever zal behooren in aanmerking te worden genomen.

Wij zien op deze voordragt het goedvinden van U Edel Mogenden te gemoet.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 28sten December 1814.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*gecontrasigneerd*) A. R. FALCK.

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in aanmerking genomen hebben, dat sedert een geruimen tijd van jaren door de Regeringen dezer landen de zout- en versch-haringvangst door premiën is aangemoedigd en ondersteund is geworden, welke naarmate van bijzondere omstan-

(1) Het rapport over het bovenvermeld concept-besluit werd uitgebragt in de vergadering van 3 Januarij 1815.
De den 6den Januarij 1815 gearresteerde wet komt voor in het *Staatsblad* 1815, n°. 2; *Nederlandsche Staatscourant* 1815, n°. 11; M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 57—58.

digheden tot een hooger of lager bedrag uit 's lands kassen zijn uitbetaald aan degenen, die zich met de uitoefening van dit voor 's lands welvaren zoo belangrijk bedrijf bezig houden; dat wijders vele dier redenen, welke in vroegere tijden voor het uitloven en dadelijk uitbetalen dier premiën hebben gepleit, ook nog voor het tegenwoordige van kracht en gewicht zijn, doch tevens dat de verderfelijke practijken, die in de uitoefening van ditzelfde bedrijf zijn ingeslopen en welligt nadere voorziening vereischen, in de toekenning dier premiën eene meerdere omzigtigheid noodzakelijk maken;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. dat gedurende de drie eerstkomende en achtereenvolgende jaren, aanvang nemende met den jare 1815, door den lande, tot aanmoediging der groote visscherij, zal worden betaald eene jaarlijksche premie aan ieder schip, hetwelk gedurende die jaren, in deze landen uitgerust, voor rekening van ingezetenen derzelve, en uit dezelve zal uitzeilen ter zout- of versch-haringvangst;

2°. dat het *maximum* dezer jaarlijksche premie zal bedragen voor de zoutharing-visschers eene somma van *twee honderd guldens*, reserverende Wij aan Ons, om, op voordragt van Onzen Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken, naar gelang van omstandigheden, bij de toekenning dier premie, dezelve zoodanig te modereren, als Wij zullen vermeenen te behooren.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geinsereerd, en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle de plaatsen, alwaar de haringvisscherij wordt uitgeoefend, zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan deze stukken te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, om consideratie en advies.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 28 December, ten geleide van een concept-besluit op de requesten van;

1°. Jan Wiegman en Christina Frikke, weduwe van Jan Dirk Wiegman, beiden wonende in de Diemer of Watergraafsmeer, arrondissement Amsterdam;

2°. Simon Cohen de Vries, weduwnaar van wijlen Naatje Levie Gomperts, wonende te Amsterdam;

3°. Jan Mensink, weduwenaar van wijlen Dirkje Hendriks, wonende te Grafhorst, in de provincie Overijssel;

4°. Jan van der Burg en Metje Rijsgeest, weduwe van wijlen Martinus van der Burg, beiden wonende te Vlaardingen in Zuid-Holland;

5°. Anthony Anthonyszoon Verschoor en Johanna Ritmeester, weduwe van wijlen Pieter Anthonyszoon Verschoor, wonende in de Werken in de provincie Braband;

6°. Klaas van Ewijk en Adriana Maria van Eldik, weduwe van wijlen Hendrik van Ewijk, wonende in de gemeente Zandwijk in de provincie Gelderland:

alle tenderende tot het obtineren van dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, volgende het voorschreven besluit hierna geïnsereerd.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requesten van de na te melden personen, alle verzocht hebbende dispensatie van het bepaalde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om met elkander een wettig huwelijk aan te gaan, te weten:

1°. Jan Wiegman met Christina Frikke, weduwe van Jan Dirk Wiegman, beiden wonende in de Diemer of Watergraafsmeer, arrondissement Amsterdam;

2°. Simon Cohen de Vries, weduwenaar van wijlen Naatje Levie Gomperts, wonende te Amsterdam, met Rosette Hijmans, zijnde een halve zuster van dezelve Naatje Levie Gomperts;

3°. Jan Mensink, weduwenaar van wijlen Dirkje Hendriks, wonende te Grafhorst, in de provincie Overijssel, met Jinnigjen Hendriks, volle zuster van zijn overledene huisvrouw;

4°. Jan van der Burg met Metje Rijsgeest, beiden wonende te Vlaardingen in Zuid-Holland, welke Metje Rijsgeest is de weduwe van wijlen Martinus van der Burg, die een volle broeder is geweest van gemelden Jan van der Burg;

5°. Anthonij Anthonijszoon Verschoor met Johanna Ritmeester, weduwe van wijlen Pieter Anthonijszoon Verschoor, die geweest is een volle broeder van gemelden Anthonij Anthonijszoon Verschoor, wonende in de Werken, in de provincie Braband, en

6°. Klaas van Ewijk met Adriana Maria van Eldik, weduwe van wijlen Hendrik van Ewijk, beiden wonende in de gemeente Zandwijk, in de provincie Gelderland, welke Hendrik van Ewijk is geweest de volle broeder van gemelden Klaas van Ewijk.

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, dat aan de bovengemelde personen met dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek zal worden gepermitteerd, gelijk geschiedt bij dezen, om met elkander een wettig huwelijk aan te gaan, met last aan de officieren van den burgerlijken stand, aan wie dezelve personen zich tot dat einde zullen presenteeren en die ten dezen competent zijn, om de afkondiging der geboden volgens de wet te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn, des echter dat de voorzeide personen respectivelijk zullen gehouden zijn, om aan gemelde officieren hunne geobtineerde dispensatie te exhiberen, waarvan zij op het register zullen melding maken.

En zal deze resolutie kopielijk gebragt worden ter kennis van de onderscheidene requestranten, mitsgaders van den eersten president en van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot hunne informatie en narigt, en eindelijk aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van den 29sten December, ten geleide van drie concept-besluiten op de requesten van:

1°. Roelof Meurs Pruyssenaar, wonende te Ostende, en Simon Garbein Gouda, wonende te Amsterdam;

2°. Bruno de Ruyter, wonende te Amsterdam;

3°. Hendrika Goes, weduwe van Paulus de Korte, gewoond hebbende te Vianen;

4°. Metje Barle, weduwe van Hendrik van Hellemond, wonende te Dordrecht;

5°. Cornelis Wesa, wonende onder Mijnsheereland en Moerkerken:

allen verzoekende dispensatie van de formaliteiten, bij de nog in vigueur zijnde wetten voorgeschreven in cas van publieken verkoop van onroerende goederen, tot onder beheer gestelde boedels behoorende, en alzoo autorisatie om de vaste goederen, in de voornoemde requesten respectivelijk breeder omschreven, op den ouds hier te lande gebruikelijken voet te mogen doen verkoopen; volgende de drie concept-besluiten hierna geïnsereerd.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op het request van Roelof Meurs Pruyssenaar, wonende te Ostende, en Simon Garbein Gouda, wonende te

Amsterdam, de laatste in qualiteit als gemagtigde van Johanna Katharina Bothmer, weduwe Gidion Pruyssenaar, mede wonende te Amsterdam, als moeder van de minderjarigen Jan Martin, Elisabeth Aletta en Louisa Catharina Pruyssenaar, en welke kinderen met en benevens den eersten requestrant uitmaken de eenige erfgenamen van wijlen Jan Coenraad Pruyssenaar, gewoond hebbende en te Ouderkerk aan den Amstel overleden, daarbij verzoekende autorisatie tot publieken verkoop van eenige vaste goederen, in den voorzegden boedel gevonden wordende, en zulks met dispensatie van de formaliteiten, bij wetten voorgeschreven ten aanzien van verkoopingen, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden van den 12den dezer, n°. 420;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan aan de requestranten qq. te verleenen dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten bij den verkoop van onroerende goederen, aan minderjarigen hetzij geheel of voor een gedeelte toebehoorende, en mitsdien te autoriseren, zooals geschiedt bij dezen, om de navolgende perceelen, als:

1°. een huis en erve, staande en gelegen op de Keizersgracht aan de oostzijde, tegenover de Groenlandsche pakhuizen, D. 13, G. 11, n°. 368, wijk 49;

2°. een huis en erve, staande en gelegen op de Keizersgracht, zuidzijde tusschen de Utrechtsche straat en den Amstel, D. 6, G. 7, n°. 770, wijk 60;

3°. eene suikerraffinaderij en woonhuis, genaamd » de Nieuwe Zaaijer", staande en gelegen op de Bloemgracht, D. 10, G. 13, n°. 109, wijk 42; mitsgaders een pakhuis daarachter in de Bloemstraat, D. 10, G. 11, n°. 65, wijk 42;

4°. een huis en erve, staande en gelegen in de Bloemstraat D. 10, G. 11, n°. $\frac{66}{67}$, wijk 42, alle te Amsterdam;

5°. een huis en erve, staande en gelegen te Haarlem, het derde huis van de Bakenessegracht, met een tuin, wijk 1, n°. 603;

6°. een huis en erve, mede te Haarlem staande en gelegen aan de oostzijde van de Bakenessegracht bij de Wildemansbrug, wijk 1, n°. 544, en

7°. een gedeelte grond van een huis en erve, staande en gelegen op het Donkere Spaarne, het derde huis van de Bakenessegracht te Haarlem, met een tuin er achter, wijk 1, n°. 502, welk gedeelte gronds is gelegen achter het huis, in eigendom toebehoorende aan Pieter Coule, staande en gelegen op het Donker Spaarne voornoemd, het tweede huis van de Bakenessegracht, zonder inachtneming dier formaliteiten op de gewone wijze voor notaris en getuigen te verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van wijlen Jan Coenraad Pruyssenaar is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen in dezen geconcerneerd.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden tot informatie en narigt, en op de gewone wijze aan de requestranten qq. worden uitgereikt.
Eindelijk, afschrift aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den

WIJ WILLEM ENZ.

Disponerende op het request van Bruno de Ruijter qq., wonende te Amsterdam, daarbij verzoekende dispensatie der formaliteiten, bij de wetten voorgeschreven in cas van publieken verkoop van onroerende goederen, tot onder beheer gestelde boedels behoorende, en alzoo autorisatie om zeker huisje, behoorende tot den vacerenden boedel van wijlen Johan Christiaan Preij, in het openbaar voor notaris en getuigen te verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog-Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 12 dezer, n°. 419;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan aan Bruno de Ruijter qq. te verleenen dispensatie van de gewone formaliteiten, bij de wetten voorgeschreven ten opzigte van den publieken verkoop van goederen, aan vacerende boedels behoorende, met autorisatie op denzelven om een huisje, staande en gelegen in de Utrechtsche Dwarsstraat, kohier n°. 6295, nieuw n°. 131, te Amsterdam, zonder inachtneming der formaliteiten, op de gewone wijze voor notaris en getuigen te verkoopen, mits echter die verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de vacerende boedel van wijlen Johan Christiaan Preij is gevallen.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en de inhoud gebragt ter kennis van den requestrant qq., en gelijk afschrift worden gezonden aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den

WIJ WILLEM ENZ.

Disponerende op de navolgende requesten, als:

1°. een van Hendrika Goes, weduwe van wijlen Paulus de Korte, zoo in privé als qq. c. s.;

2°. een van Metje Barle, weduwe van Hendrik Hellemond c. s. qq., en

3°. een van Cornelis Weda, in qualiteit als voogd, en van Dirk Rijsdijk, als toeziende voogd over Cornelia Barbara Ewoud en Geertruy van Elderen, minderjarige kinderen van wijlen Jan van Elderen en Ingetje Hoppel, gewoond hebbende en overleden te Heinenoord,

allen verzoekende om met dispensatie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven, te mogen worden geautoriseerd tot den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarige kinderen zijn geconcerneerd;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog-Geregtshof der Vereenigde Nederlanden van den 12den December 1814, n°. 421;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve Geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschreven formaliteiten ten opzigte van den verkoop van onroerende goederen, aan minderjarigen hetzij geheel hetzij voor een gedeelte in eigendom toebehoorende, de voorsz. verzoeken te accorderen, zooals geschiedt bij deze, en mitsdien de voornoemde requestranten te autoriseren als:

1° Hendrika Goes, weduwe van Paulus de Korte, zoo in privé als qq., c. s., om zekere hofstede met circa elf morgen lands, gelegen in de gemeente Vianen en tot de nalatenschap van voornoemden Paulus de Korte behoorende;

2°. Metje Barle c. s. qq., om een huis en erve geapproprieerd tot eene ijzersmederij, staande en gelegen in de Wijnstraat te Dordrecht, geteekend B. 55 en 50;

een huis en erve, staande en gelegen op het Slikveld te Dordrecht, D. n°. $\frac{198}{206^1/_2}$ 2 $\frac{199}{207}$, zijnde hetzelve in twee gedeelten gesepareerd;

een huis en erve, staande en gelegen op de Taankade te Dordrecht, C. 147 en 133;

de beterschap van een tuin met deszelfs koepel en verder toebehooren, gelegen op den tweeden singel even buiten Dordrecht, geteekend E. 683;

de helft in een pakhuis en erve met deszelfs bovenwoning, mitsgaders gang daar naast, waarin een vrije opgang tot dezelve bovenwoning, staande en gelegen op de Knolhaven en uitkomende op de Varkenmarkt te Dordrecht, geteekend A. 341 en 337;

de helft in een huis en erve, staande en gelegen in de Nieuwstraat te Dordrecht, geteekend C 1337 en 1217 en

de helft in een huis en erve, staande en gelegen op den Rietdijk te Dordrecht, geteekend C. 367 en 333;

en tot de nalatenschap van wijlen Carel van Hellemond behoorende en

3°. Cornelis Weda en Dirk Rijsdijk qq. om een huis, schuur en erve, benevens eenen daarachter gelegen boomgaard, aan den Blaatsendijk onder Heinenoord gelegen;

een huis, schuur en erve, staande en gelegen onder Westmaas en tot de nalatenschap van wijlen Jan van Elderen en Ingetje Hoppel behoorende,

in het openbaar, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, voor notaris en getuigen te verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan in tegenwoordigheid van de toeziende voogden over de respective minderjarige erfgenamen, in de voorzegde boedels geconcerneerd, en ten overstaan van den vrederegter in de kantons, alwaar de voormelde boedels respectivelijk van Paulus de Korte, Carel van Hellemond en van Jan van Elderen en Ingetje Hoppel gevallen zijn.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennisse van de requestranten, ieder voor zooveel hen aangaat; zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot morgen om één ure.

12DE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 30 DECEMBER 1814.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Mededeeling van de beëediging van den heer P. J. Cuypers door Z. K. H.; genoemd lid neemt zitting. — Ingekomen eene missive van Z. K. H. ten geleide van drie concept-besluiten, houdende dispositie op requesten om dispensatie, met welke besluiten de Vergadering zich heeft vereenigd.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Markel Brouwer, van der Heyden van Baak, van Wassenaar van St. Pancras, Calkoen, van der Heim, Slicher, Hope, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, van Bommel, Gevers, Clifford, Roorda van Eysinga, van Sminia, van Sytzama, van Pallandt tot Eerde, van Suchtelen tot de Haere, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, Gockinga, Bowier, van Sasse van IJselt en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd, gelijk ook gelezen en geresumeerd worden de missives, daaruit profluerende.

Is gelezen het extract uit het register der beëedigingen bij den Souvereinen Vorst der Vereenigde Nederlanden, waaruit blijkt, dat door den heer P. J. Cuypers, door de Staten van de provincie Braband benoemd tot lid van de Staten-Generaal, de eeden, door het 62ste artikel der Grondwet bepaald, op heden zijn afgelegd in handen van Z. K. H. in den Raad van State.

Extract uit het register der beëedigingen.

Op heden den 30 December 1814 is de bovenstaande eed van zuivering en die, gearresteerd bij plakaat van 10 December 1715, afgelegd in handen van Z. K. H. in den Raad van State door den heer P. J. Cuypers, lid van de Staten-Generaal.

In kennisse van mij.

De Secretaris van den Raad van State,
(*get.*) J. G. DE MEY VAN STREEFKERK.

Voor extract conform,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*get.*) A. R. FALCK.

Waarna de heer Cuypers door den Griffier in de vergadering is binnengeleid en aan hem de bestemde plaats aangewezen.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 29 December, ten geleide van drie concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Arnoldus ten Brink Jansz., wonende te Zilveld, in de provincie Overijssel c. s., q. q. erfgenamen van wijlen Maurits Dreijer, gewoond hebbende en overleden te Amersfoort;

2°. Hendrik van Leuvenigh Willink en Everardus Brink, beiden wonende te Amsterdam, als definitive curatoren in den gefailleerden boedel van Halmael;

3°. mr. Sebastiaan van de Graaff, wonende te 's Graveland, als curator in den insolventen boedel en de nalatenschap van wijlen Jacob van der Vliet, gewoond hebbende en overleden te Loosdrecht;

4°. Willem ter Reehorst, in privé en als vader en voogd over zijne zes nog minderjarige kinderen, mitsgaders Jacobus van Tol, in qualiteit als toeziende voogd over de gemelde minderjarigen, en Johannes Everardus Hemeraat, als generaal gemagtigde van Pieter ter Reehorst, wonende in de kolonie Rio de Berbice, allen wonende te Amsterdam;

5°. Marie Bruins, weduwe van Jan Gerard Wellinghoff c. s., allen wonende te Amsterdam;

6°. Hendrik Sepel, wonende te Amsterdam, als curator in den vacanten boedel van wijlen Thomas van der Meer:

allen ter bekoming van dispensatie van de formaliteiten, bij de wet voorgeschreven met betrekking tot den verkoop van vaste goederen, volgende de voorschreven besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Arnoldus ten Brink Jansz., wonende te Zilveld in de provincie Overijssel, c s., q.q. erfgenamen van wijlen Maurits Dreijer, gewoond hebbende en overleden te Amersfoort, verzoekende om te mogen obtineren dispensatie van de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven omtrent verkoopingen van vaste goederen, waarbij minderjarigen of absenten zijn geconcerneerd of tot vacante, gefailleerde of onder beheer gestelde boedels behoorende, en voorts autorisatie om de bij dezelve requeste omschreven vaste goederen voor notaris en getuigen te mogen verkoopen;

Gezien de schriftelijke adviezen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, op dezelve requeste ingediend;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschreven formaliteiten ten opzigte van den verkoop van onroerende goederen, waarbij minderjarigen of absenten zijn geconcerneerd of tot vacante, gefailleerde of onder beheer gestelde boedels behoorende, het voorsz. verzoek te accorderen, zooals geschiedt bij deze, en mitsdien de voorschreven requestranten te autoriseeren om de hierna vermelde negen en twintig perceelen, als:

1°. een dubbel koopmanshuis en erve met hardsteenen voorgevel, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, op de Heeregracht, het tweede huis benoorden de Nieuwe Spiegelstraat, met een stal, koetshuis en erve in de Nieuwe Spiegelstraat, zijnde het huis geteekend met n°. 3211 en de stal met n°. 3215;

2°. twee pakhuizen en erven, staande en gelegen aldaar ter stede, op de Oostersche Kaai over de Koningstraat, genaamd *De drie suikerborden*, D. 4929, n°. 83 en 84;

3°. twee pakhuizen en hunne erven naast elkander, genaamd *Kloppenburg*, thans *Hoop en Liefde*, mede staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, in het Park C, in de Palmstraat, D. 12, G. 12, n°. 8 en 9;

4°. zeven kampen land, groot volgens het polderboek zes morgen, overeenkomende met vijf hectaren veertien aren, doch voetstoots, benevens de platte grond van de buitenplaats *Brandwijk*, gelegen met den anderen aan de oostzijde van den Amstel buiten de Weezeperpoort der gemelde stad, strekkende tot aan den Oudwaalden weg onder Nieuwer-Amstel;

12de VERGADERING. — 30 DECEMBER 1814.

Besluiten betreffende dispensatie.

5°. acht kampen, ruim acht morgen, overeenkomende met zes hectaren en vijf en tachtig aren wei- en hooiland, gelegen aan den Oudwaalden polder aan het Oetjespad, mitsgaders een kamp wei- en hooiland, ruim een morgen, overeenkomende met zes en tachtig aren, met nog een snebje lands, mede gelegen als voren, buitenwijk 5, n°. 52 n°. 72, overeenkomende het montant van de gemelde morgen met zeven hectaren en een en zeventig aren;

6°. eene boerenhofstede, bestaande in een bouwmanshuizinge, bakhuis, bergen en schuren met slaaphokken, zijnde het huis geteekend n°. 1, met zijne verdere getimmerten, bepootingen en beplantingen met een en veertig morgen (vijf en dertig hectaren, veertien aren) bouwland, weiland en houtgewassen, gelegen in de bovenbisch, in het tweede kanton arrondissement Amersfoort, en vijftig morgen (twee en veertig hectaren, vijf en tachtig en twee derde aren) heivelden, liggende boven de plaatsen;

7°. eene boerenhuizinge hof en hofstede, genaamd het *Lange Huijg*, geteekend met n°. 3, mede met schuren en schaapshokken en verdere getimmerten daarbij staande, bepooting en beplanting daarbij behoorende, met zes en vijftig morgen (acht en veertig hectaren) zoo bouw- als weilanden, staande en zijnde mede gelegen in den bovenbisch, en vijftig morgen (twee en veertig hectaren, vijf en tachtig twee derde aren), liggende nevens de vorige heivelden boven de evengemelde plaats;

8°. een boerenerf, bestaande in eene bouwmanshuizinge, hof en hofstede, zijnde geteekend n°. 4, met een karhuis, bingen, schuren en schaapshokken, mede met drie en vijftig morgen (vijf en veertig hectaren, drie en veertig aren) bouw- en weilanden in de bovenbink, en vijftig morgen (twee en veertig hectaren vijf en tachtig en twee derde aren) heivelden, liggende alleen naast de evengemelde hofstede, landerijen en heivelden;

9°. circa twee morgen (een hectare vijf en zeventig aren) tabaksland, genaamd de *Lutteijnemaath*, gelegen onder de geregte van Hoogland in het tweede kanton, arrondissement Amersfoort;

10°. een akker lands, gelegen in de Soestdijksche akkers, naast het hiervoren onder n°. 6 omschreven perceel, en loopende tot aan het Oude Gragtje, mede in het tweede kanton, arrondissement Amersfoort;

11°. de helft in eene huizinge, geapproprieerd tot twee woningen, met hof, gelegen op Soestdijk, mede in het tweede kanton, arrondissement Amersfoort;

12°. ruim een morgen, overeenkomende met vijf en tachtig aren tabaksland, met eene nieuw gebouwde huizinge en herberg, genaamd *de Prins*, en eene annexe tabaksschuur, staande met de andere gelegen buiten de Utrechtsche en Slijkpoorten, tusschen derzelver steenstraten in de vrijheid der stad Amersfoort, zijnde het land gelegen in het tweede, en de herberg »de Prins" in het eerste kanton, arrondissement Amersfoort;

13°. vier morgen, overeenkomende met drie hectaren en drie en veertig aren, bouwland, gelegen in de vrijheid der stad Amersfoort, buiten de Utrechtsche poort, in het tweede kanton, arrondissement Amersfoort;

14°. drie dammaten, overeenkomende met een hectare een en zeventig aren, hooiland en weiland, gelegen in den polder de Haan, in het tweede kanton, arrondissement Amersfoort;

15°. eene huizinge, zijnde een herberg, van ouds genaamd »de Pellikaan" en thans uithangende »de Vergulde Wagen", met achterhuizinge, schuren en paardenstallen, met de andere gelegen buiten de Utrechtsche poort te Amersfoort, in het eerste kanton, arrondissement Amersfoort;

16°. een pakhuis en grond, staande en gelegen binnen Amersfoort in de Muurhuizen, tusschen het sluisje en de Bloemendaalsche Binnenpoort, in het eerste kanton, arrondissement Amersfoort;

17°. een pakhuis en grond, staande en gelegen buiten de groote Koppelpoort in de vrijheid der stad Amersfoort aan de Veerkaai, tegenover de koornspijker, genaamd »Le Henri", in het eerste kanton, arrondissement Amersfoort;

18°. eene tabaksschuur, thans tot een pakhuis geapproprieerd, met de woningen daar annex en een hof daarachter, staande en gelegen te Amersfoort, in het eerste kanton aan de oostzijde van de Walekersteeg naast den stadswal;

19. een tabakspakhuis met eene annexe woning, erf en grond, daarbij behoorende, staande en gelegen te Amersfoort, in het eerste kanton, in de Walekersteeg;

20°. een woonhuis en pakhuis, staande en gelegen te Amersfoort, op den hoek van de Rozemarijnsteeg, beginnende aan de Scharrebierstraat tot aan het erf van Geurt van den Bogaert toe, met het koetshuis en den grond ter wederzijde daarbij behoorende, staande en gelegen mede te Amersfoort en de Muurhuizen; wijders eene huizinge, erve en grond, mede staande binnen de stad Amersfoort op den hoek van het Drieringensteegje, en eene huizinge, staande te Amersfoort in het Drieringensteegje, zijnde dezelve perceelen thans uitmakende eene tabaksfabriek met twee woningen annex, in de Muurhuizen en Scharrebierstraat, in het eerste kanton der stad Amersfoort, mitsgaders eenige tabakspersen en materialen, tot dezelve fabriek behoorende en aldaar voorhanden;

21°. een huis en erve, waarin voormaals eene brouwerij is gedaan, met den grond daarachter, tot aan de straat, en een uitgang in de Kloostersteeg, staande en gelegen in het kanton Nijkerk, arrondissement Arnhem, departement van de Opperijssel in de vest van Nykerk, op en aan het plein, zijnde hetzelve perceel thans geapproprieerd tot een pakhuis of schuur;

22°. eene huizinge en grond met hof en schuur, mitsgaders een houten brug op den singel, daaraan behoorende, staande en gelegen in het eerste kanton, arrondissement Amersfoort, te Amersfoort, aan het einde van de Muurhuizen tegenover de Scharrebierstraat;

23°. een pakhuis met stalling, mede staande en gelegen in het eerste kanton, arrondissement Amersfoort, te Amersfoort, in de Muurhuizen;

24°. een huis of woning en annexe schuur, mede staande en gelegen in het eerste kanton, arrondissement Amersfoort, te Amersfoort, in de Koningstraat;

25°. eene tabaksschuur en hofje ter zijde dezelve, mede staande en gelegen in het eerste kanton, arrondissement Amersfoort, te Amersfoort, in de Koningstraat;

26°. een steenen tabaksschuur met erve, grond en hof daarachter, staande in de Zogstraat in het eerste kanton der stad Amersfoort;

27°. een groot bouwhuis met eene woning daarin, een hof of tuin daarachter, staande in het eerste kanton der stad Amersfoort in de Tentstraat, zijnde thans geapproprieerd tot een pakhuis;

28°. een pakhuis met den grond van dien, alsmede de plaats daarachter, staande en gelegen te Nykerk, in het arrondissement Arnhem, departement van den Opperijssel;

29°. een huis, hof, berg en schuur, mitsgaders kalkhof, erf en grond, staande en gelegen aan de vest van Nykerk, aan de Singelstraat, mitsgaders een huis, werkhuis of tabaksspinnerij, benevens eenige tabakspersen en materialen, tot deze spinnerij behoorende, doch welke op de fabriek te Amersfoort, n°. 20 gemeld, zich bevinden, mede staande en gelegen aan de vest van Nykerk aan de Singelstraat;

in het openbaar op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet voor notaris en getuigen te verkoopen, waartoe bij deze benoemd worden de notarissen Evert van Jever voor de goederen in het arrondissement Amsterdam, Elbert Jan Wesselingh voor die in het arrondissement Amersfoort, en Engelbert George Ardesch te Nykerk, voor de goederen aldaar gelegen; mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van Maurits Dreijer gevallen is.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en voorts de inhoud ter kennisse van de requestranten worden gebragt; zullende eindelijk afschrift dezes worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van Hendrik van Leuvenigh Willink en Everardus Brink, beiden wonende te Amsterdam,

in qualiteit als definitive curatoren in den gefailleerden boedel van Arend van Halmael, daarbij verzoekende om, met dispensatie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven in cas van verkoop van vaste goederen tot gefailleerde boedels behoorende, te mogen worden geautoriseerd tot den verkoop van een koopmanshuis en erve, staande en gelegen te Amsterdam op de Keizersgracht bij de Hartestraat, op de kohieren van verponding bekend onder n°. 1508, en voorts geteekend D. 13, G. 27, n°. 268;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden van 13 December 1814;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van onroerende goederen, tot gefailleerde boedels behoorende, het voorsz. verzoek te accorderen, zooals geschiedt bij deze, en mitsdien de voornoemde requestranten te autoriseren om zeker koopmanshuis en erve, staande en gelegen te Amsterdam op de Keizersgracht bij de Hartestraat, op de kohieren van verponding bekend onder n°. 1508, en voorts geteekend D. 13, G. 27, n°. 268, in het openbaar, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, voor notaris en getuigen te verkoopen; mits echter dezelve verkoop niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de gemelde faillite boedel van Arend van Halmael gevallen is.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden tot informatie en narigt, en voorts de inhoud ter kennisse van de requestranten worden gebragt; zullende eindelijk afschrift dezes worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de navolgende requesten, als:

1°. een van mr. Sebastiaan van de Graaff, wonende te 's Graveland, als curator in den insolventen boedel en nalatenschap van wijlen Jacob van der Vliet, gewoond hebbende en overleden te Loosdrecht;

2°. een van Willem ter Reehorst, in deszelfs privé en als vader en voogd over zijne zes nog minderjarige kinderen, ten requeste genoemd; Jacobus van Tol, in qualiteit als toeziende voogd over de voornoemde minderjarigen, en Johannes Everardus Hemezaad, als generale gemagtigde van Pieter ter Reehorst, wonende in de kolonie Rio de Berbice: allen wonende te Amsterdam, zijnde de voornoemde Willem en Pieter ter Reehorst met de voormelde minderjarige kinderen van den eersten suppliant de eenige en universele erfgenamen van wijlen Dirk Willem ter Reehorst, gewoond hebbende en overleden te Amsterdam;

3° een van Maria Bruijn, weduwe van Jan Gerard Wellinghoff c. s. qq., allen wonende te Amsterdam en te zamen uitmakende of representerende de erfgenamen in den onder beneficie van inventaris aanvaarden boedel, en nalatenschap van wijlen Willem de Raadt en Dirkje Bruijn, echtelieden, gewoond hebbende te Amsterdam en aldaar overleden, en

4° een van Hendrik Lepel, wonende te Amsterdam, in qualiteit als curator in den vacanten boedel van Thomas van der Meer:

allen verzoekende te mogen obtineren dispensatie van de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven omtrent verkoopingen van vaste goederen, waarbij minderjarigen of absenten zijn geconcerneerd of tot vacante, gefailleerde of onder beheer gestelde boedels behoorende;

Gezien het schriftelijk advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, op dezelve requesten gezamenlijk ingediend;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve gerechtshof;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van de bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen of absenten zijn geconcerneerd of tot vacante, gefailleerde of onder beheer gestelde boedels behoorende, de voorschreven verzoeken te accorderen, zooals geschiedt bij deze en mitsdien de voornoemde requestranten te autoriseren, als:

1°. mr. Sebastiaan van de Graaff, als curator in den insolventen boedel en nalatenschap van wijlen Jacob van der Vliet, om één huis en erve, genaamd *Zorgvliet*, gelegen in het dorp Loosdrecht, gequoteerd n°. 175;

2°. Willem ter Reehorst, Jacobus van Tol en Johannes Everardus Hemezaat, in derzelver in het hoofd dezes vermelde qualiteiten, om een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam op de Prinsegragt tusschen het Duitsche hofje en de Spiegelstraat, geteekend D. 2, G. 13, n°. 117, wijk 57, mitsgaders een huis en erve, staande en gelegen als voren op Marken aan de noordzijde, op den hoek van den Vredegang, geteekend D. 16, G. 15, n°. 84, wijk 15, en nog één huis en erve, staande en gelegen als voren, in de Eerste Wetering-dwarsstraat aan de zuidzijde, het achterste huis van de Vijzelgracht, geteekend D. 8, G. 14, n°. 61/62, wijk 57;

3°. Maria Bruijn, weduwe van Jan Gerard Wellinghoff c. s. qq., om één huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam in de Rozemarijnsteeg n°. 3, en

4°. Hendrik Lepel, in deszelfs qualiteit, om één huis met vier achterhuizen en erven, staande en gelegen in de gemeente Nieuwer-Amstel, vooraan op den Amstelveenschen weg, aan de westzijde, op den hoek van en in den Roomtuingang, geteekend wijk Q, n°. 141 en n°. 1178, 1177 en 1176,

in het openbaar op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet voor notaris en getuigen te verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede (voor zooveel betreft het *tweede* verzoek) dan in tegenwoordigheid van minderjarigen daarbij geconcerneerd, met relatie tot het *derde* verzoek, ten bijwezen van den gecommitteerde, tot het representeren van den daarbij vermelden absente, en wijders ten aanzien van alle *vier* de verzoeken, ten overstaan van de vrederegters in de kantons, alwaar de voormelde boedels respectivelijk van Jacob van der Vliet, Dirk Willem ter Reehorst, Willem de Raadt, Dirkje Bruijn en Thomas van der Meer gevallen zijn.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennisse van de requestranten, ieder zooveel hem aangaat, zullende eindelijk afschrift dezes worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Dingsdag om één uur.

13DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 3 JANUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: missives van Z. K. H., ten geleide van: 1°. eene concept-wet, waarbij aan de plaatselijke besturen het vaststellen van straffen en boeten wordt toegestaan; 2°. drie concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie van de formaliteiten ten opzigte van den verkoop van onroerende goederen, waarin minderjarigen zijn betrokken; besluit der Vergadering om zich met de sub n°. 2 vermelde voordragten te vereenigen. — Uitgebragt het rapport over het concept-besluit tot het uitloven van eene jaarlijksche premie tot aanmoediging der groote visscherij, met welk concept de Vergadering zich vereenigt.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Markel Brouwer, van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, van der Heim, Slicher, Hope, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, Gevers, Clifford, Pesters van Cattenbroek, Roorda van Eysinga, van Sminia, van Sytzama, Alberda van Ekenstein, Gockinga, Bowier, van Wassenaer van Onsenoort, Reigersman, van Sasse van IJsselt en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd; gelijk ook gelezen en gearresteerd is de missive daaruit profluerende.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 30 December 1814, ten geleide van eene concept-wet, houdende *bepalingen, onder welke aan de besturen, aan welke art. 94 der Grondwet de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen verleent, het statueren van gepaste straffen en boeten wordt toegestaan*, volgende de voorzeide missive en concept-wet hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Koninklijke Hoogheid.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Daar de ondervinding heeft doen zien, hoe gebrekkig de observantie van plaatselijke keuren en ordonnantiën is, wanneer dezelve niet voorzien zijn van behoorlijke strafbepalingen, is het Ons raadzaam voorgekomen om aan de bestuurderen, aan welke art. 94 der Grondwet de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen verleend heeft, tevens de bevoegdheid toe te kennen, om aan hunne verordeningen kracht en klem bij te zetten door het statueren van gepaste straffen en boeten op de overtreding.

Deze bevoegdheid dient te worden gewijzigd naar hetgeen de volkrijkheid en ligging der verschillende steden en plaatsen zullen vereischen, en zulks zooveel mogelijk bij de ontwerping der hiernevensgaande wet in het oog gehouden zijnde, twijfelen Wij geenszins, of hare voorschriften zullen door de Vergadering der Staten-Generaal doelmatig bevonden en dienvolgens bekrachtigd worden.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren! bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, 30 December 1814.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-WET *houdende bepalingen, onder welke aan de besturen, aan welke art. 94 der Grondwet de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen verleent, het statueren van gepaste straffen en boeten wordt toegestaan.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in aanmerking genomen hebben, dat, bij art. 94 der Grondwet voor de Vereenigde Nederlanden aan de besturen van steden, districten, heerlijkheden en dorpen is toegekend de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen, en de magt om daaromtrent de vereischte bepalingen te maken, overeenkomstig den inhoud hunner reglementen en niet strijdig zijnde met de algemeene wetten of het algemeen belang der ingezetenen;

Dat, voor zooverre zoodanige plaatselijke belangen een gebod, om iets te doen of na te laten, behelzen, het noodzakelijk is, dat aan dezelve kracht en klem kunne worden bijgezet door het statueren van gepaste straffen tegen de overtreding;

Dat echter het vaststellen van zoodanige straffen niet anders kan geschieden, dan voor zooverre daartoe door de hoogste magt aan mindere autoriteiten de bevoegdheid is verleend;

En daaromtrent gepaste bepalingen willende maken;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

Aan alle besturen van steden, districten, heerlijkheden en dorpen wordt de bevoegdheid verleend, om aan de plaatselijke bepalingen, die door hen, uit krachte van art. 94 der Grondwet voor de Vereenigde Nederlanden en daarmede overeenkomstig, worden gemaakt en vastgesteld, de noodige klem en kracht te geven, door in dezelve tegen de overtreding boeten en straffen te statueren, welke in evenredigheid staan met de mate van overtreding; immers voor zooverre dienaangaande bij reeds bestaande of verder te maken algemeene wetten niet reeds mogt zijn of in het vervolg zal worden gestatueerd.

Art. 2.

De beoordeeling van de mate van overtreding wordt aan dezelve plaatselijke besturen overgelaten. Echter zullen zij in de regeling der boeten en straffen niet vermogen te boven te gaan de bepalingen, in de volgende artikelen vastgesteld.

Art. 3.

De besturen der steden, welke vijf duizend inwoners of daar-

(1) Het rapport is uitgebragt in de vergadering van 24 Januarij 1815. De den 26sten Januarij gearresteerde wet komt voor in het *Staatsblad*, n°. 8; *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 30; M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 32–34.

boven tellen, zullen mogen opleggen eene geldboete van ten hoogste *vijftig* gulden en eene gevangenis, uiterlijk voor den tijd van drie dagen.

Art. 4.

De besturen der steden, welke minder dan vijf duizend inwoners tellen, zullen mogen opleggen eene geldboete van ten hoogste *vijf en twintig* gulden en eene gevangenis, uiterlijk voor den tijd van twee dagen.

Art. 5.

De bepalingen van artikelen 3 en 4 zijn toepasselijk op alle zoodanige steden, welke, achtervolgens de reglementen omtrent de zamenstelling van de Staten der provinciën of landschappen, bij Ons besluit van den 26sten Augustus 1814, n°. 24, gearresteerd, bevoegd zijn wegens den stedelijken stand één of meer leden ter provinciale Staatsvergadering te benoemen.

Wij reserveren Ons echter, om die bepalingen bij speciale besluiten ook toepasselijk te verklaren op andere plaatsen, wanneer daartoe door de Staten der provinciën of landschappen aan Ons eene voordragt mogt worden gedaan.

Art. 6.

De besturen van districten, heerlijkheden en dorpen zullen mogen opleggen eene geldboete van ten hoogste *twaalf* gulden en eene gevangenis, uiterlijk voor den tijd van vier en twintig uren.

Art. 7.

Ingeval van onvermogen of onwilligheid van den overtreder, om eene hem opgelegde geldboete te betalen, zal die geldboete door de straf der gevangenis kunnen worden vervangen.

Art. 8.

Ouders en voogden zullen, ten aanzien der geldboeten, aansprakelijk zijn voor hunne minderjarige kinderen en pupillen.

Art. 9.

Alle stedelijke en plaatselijke besturen zullen gehouden en verpligt zijn van iedere door hen gemaakte bepaling, waarbij eenige geldboete of straffe van gevangenis wordt gestatueerd, telken reize, dadelijk na het arresteren derzelve, een afschrift of exemplaar toe te zenden aan de Staten der provincie of van het landschap tot derzelver informatie.

Art. 10.

Ingeval het voorschreven *maximum* van geldboete of gevangenis door het stedelijk of plaatselijk bestuur in eenig geval ongenoegzaam geoordeeld werd, om aan eenige door hetzelve noodig geoordeeld wordende keure de vereischte kracht en klem bij te zetten, zal dat bestuur een ontwerp dier keure met zoodanige strafbepaling, als hetzelve daarin zal dienstig oordeelen, moeten voordragen aan de Staten der provincie of van het landschap, welke die voordragt, vergezeld met derzelver consideratiën, aan Ons zullen inzenden, ten einde dienaangaande Ons goedvinden te vernemen; zullende Wij alsdan daaromtrent zoodanig statueren, als Wij zullen vermeenen te behooren.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en aan de besturen der onderscheidene steden, districten, heerlijkheden en dorpen zal worden verzonden, om zich daarnaar te gedragen.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan deze concept-wet om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 30 December 1814, ten geleide van drie concept-besluiten, houdende dispensatie op de requesten van:

1°. Jacob Blanken, nomine uxoris c. s., allen wonende in de provincie Utrecht;

2°. Johannes Eversteijn c. s. qq., wonende binnen of onder de jurisdictie van 's Gravenhage;

3°. Anne Christine Saalman, weduwe van en in gemeenschap van goederen getrouwd geweest met Christoffel Tinnemeijer, en verdere mede-erfgenamen in den boedel en de nalatenschap van laatstgemelde:

allen tenderende, om, met dispensatie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven, te mogen verkoopen onroerende goederen, behoorende tot boedels en nalatenschappen, waarbij minderjarigen zijn geconcerneerd, volgende de voorschreven concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Jacob Blanken nomine uxoris c. s., allen wonende in de provincie Utrecht en erfgenamen van wijlen Meindert Cornelisz. Hoogendoorn en Feetje Ariensdochter Hoogendoorn, in leven echtelieden, daarbij in hunne omschrevene relatiën et qualiteiten verzoekende, dat aan hen mogt worden verleend autorisatie tot den verkoop van de onroerende goederen ten requeste gedetailleerd, tot de nalatenschap van evengemelden Meindert Cornelisz. Hoogendoorn behoorende, waarin onderscheidene minderjarigen zijn geïnteresseerd, en zulks met dispensatie der formaliteiten, in zoodanige verkoopingen bij de wet voorgeschreven;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog-Geregtshof der Vereenigde Nederlanden van den 19den December 1814, n°. 432;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan aan de voornoemde Jacob Blanken nomine uxoris c. s. qq. te verleenen, zooals aan dezelven verleend wordt bij dezen, dispensatie van alle de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten in cas van verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen, hetzij voor het geheel, hetzij voor een gedeelte zijn geconcerneerd, voorgeschreven, met autorisatie op de suppliauten, om:

eene hofstede met dertig morgen lands, gelegen in het laageinde van de Lange Weide;

zes morgen vijf honderd vijftig roeden lands, gelegen als voren, en

vijf en een halve morgen lands, gelegen in het westeinde van Waarder,

alle behoorende tot den boedel en nalatenschap van wijlen Meindert Cornelisz. Hoogendoorn en Feetje Ariensdochter Hoogendoorn, zonder inachtneming der gemelde formaliteiten en op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, ten overstaan van notaris en getuigen, te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de voorschreven boedel is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen in dezen geconcerneerd.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en aan den procureur-generaal bij hetzelve geregtshof tot informatie en narigt, en voorts de inhoud daarvan gebragt ter kennisse van de requestranten qq., en eindelijk gelijk afschrift worden gezonden aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den

13DE VERGADERING. — 3 JANUARIJ 1815.

Besluiten betreffende dispensatiën. — Rapport betreffende uitloving van premiën voor de groote visscherij.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Johannes Eversteijn c. s. qq, allen wonende binnen of onder de jurisdictie van 's Gravenhage, daarbij verzoekende dispensatie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven omtrent verkoopingen van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en autorisatie om de vaste goederen, behoorende tot den boedel van wijlen Johanna Vinkesteijn, in leven weduwe van Anthonij 's Gravenmade, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen, te mogen verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 19den December 1814, n°. 433;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelfde geregtshof;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan aan de voornoemde Johannes Eversteijn c. s. qq. te verleenen, zooals aan dezelve verleend wordt bij deze, dispensatie van de formaliteiten, ten opzigte van verkoopingen, waarin minderjarigen, hetzij voor het geheel, hetzij ten deele zijn geconcerneerd, bij de wet voorgeschreven, met autorisatie op de supplianten, om:

1°. negen morgen wei- en hooiland, gelegen in den Zusterpolder, onder Haag-Ambacht;

2°. vier morgen weiland, gelegen in den Kleinen Veenpolder, mede onder Haag-Ambacht;

3°. twee en een halve morgen wei- en hooiland, gelegen als voren;

4°. twee morgen twee hond weiland, mede gelegen als voren;

5°. circa drie morgen twee hond dito, gelegen als boven;

6°. drie morgen wei- of hooiland, gelegen in den polder van Westkamp in Eijkenduinen, onder de gemeente Loosduinen;

7°. twee morgen drie hond dito land, gelegen in den Oostmadepolder aan de zuidzijde van den Madeweg, onder den Ambachte van Monster;

8°. twee derde parten in een huismanswoning, schuur, wagenhuis en hooiberg, met veertien morgen en circa tachtig roeden zoo wei- als teelland, alles staande en gelegen onder Wassenaar;

9°. twee derde parten in zeven morgen twee honderd en vijftig roeden wei- en hooiland, gelegen onder den Ambachte van Voorschoten;

10°. drie morgen twee honderd en twintig roeden dito land, onder den Ambachte van Veur, en

11°. een huis en erve, met een gang of poort daarnevens, staande en gelegen aan de westzijde van de Keizerstraat, in het dorp Scheveningen, wijk G, n°. 99,

alle behoorende tot den boedel en nalatenschap van wijlen Johanna Vinkesteijn, weduwe van Anthonij 's Gravenmade, zonder inachtneming der opgemelde formaliteiten en op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar ten overstaan van notaris en getuigen te mogen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van de toeziende voogden over de minderjarigen, in dezen geconcerneerd, en ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de bovengemelde boedel is gevallen.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en aan den procureur-generaal bij hetzelve geregtshof tot informatie en narigt, en voorts de inhoud daarvan gebragt ter kennisse van requestranten qq., en gelijk afschrift worden gezonden aan den Raad van State tot informatie.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Anne Christine Saalman, weduwe van en in gemeenschap van goederen getrouwd geweest met Christoffel Tinnemeijer, c. s., allen wonende te Amsterdam, daarbij verzoekende dispensatie van de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten vastgesteld opzigtelijk den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, en autorisatie, om de vaste goederen, behoorende tot den boedel van wijlen gemelden Christoffel Tinnemeijer, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen, te mogen verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 19den December 1814, n°. 439;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer Landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de voornoemde Anne Christine Saalman, weduwe van wijlen Christoffel Tinnemeijer, c. s. te verleenen, zooals aan dezelven verleend wordt bij dezen, dispensatie van de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven opzigtelijk den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarige erfgenamen zijn geïnteresseerd, met autorisatie op de supplianten, om een huis, benevens drie achterhuizen en derzelver erven, staande en gelegen binnen Amsterdam, in de Bloemstraat bij de laatste Dwarsstraat, aan de noordzijde, over de Acolyestraat, n°. 89, en tot den boedel van wijlen gemelden Christoffel Tinnemeijer behoorende, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbar, ten overstaan van notaris en getuigen, te mogen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar het sterfhuis van wijlen gemelden Christoffel Tinnemeijer is gevallen, en in het bijzijn van den curator, aan de in deze geconcerneerde, doch geëmancipeerde minderjarige mede-erfgenamen toegevoegd.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en aan den procureur-generaal bij hetzelve geregtshof tot informatie en narigt, en voorts de inhoud daarvan gebragt ter kennisse van de requestranten q. q., en eindelijk gelijk afschrift worden gezonden aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorstel van Z. K. H. te conformeren.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 29 December om consideratie en advies gesteld is eene missive van Z. K. H. van 28 December, benevens een concept-besluit, houdende *de uitloving van eene jaarlijksche premie tot aanmoediging der groote visscherij*, volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.*

»Bij resolutie-commissoriaal van 29 December ll. werd in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om considerati‘n en advies gesteld eene missive van Z. K. H., van 28 December, ten geleide van een concept-besluit, houdende *uitloving van eene jaarlijksche premie tot aanmoediging der groote visscherij.*

» U Edel Mogenden Gedeputeerden, overwegende het groote belang van voornoemde visscherij voor 's lands welvaren en de noodzakelijkheid om dit bedrijf door premiën aan te moedigen en te ondersteunen, opdat hetzelve, uit deszelfs diep verval reeds aanvankelijk opgekomen, gedurig weder tot vorigen bloei nadere, en voorts in het voorgestelde ontwerp van wet eene door de tijdsomstandigheden gebodene verscheidenheid vindende van de vorige wetten en eene vermijding van bepalingen, waardoor vooralsnu het verkrijgen der premie onmogelijk zoude gemaakt worden, durven U Edel Mogenden adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen."

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het rapport te conformeren.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

14DE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 6 JANUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen missives van Z. K. H., ten geleide van: 1°. eene concept-wet over de belastingen en ontlastingen voor het jaar 1815; 2°. een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van de formaliteiten ten opzigte van onroerende goederen, behoorende tot onder curatele staande boedels, met welk laatste concept-besluit de Vergadering zich heeft vereenigd.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Hoevelaken, van der Heyden van Baak, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, van der Heim, Slicher, Collot d'Escury, Hope, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, van Bommel, Gevers, Clifford, Pesters van Cattenbroek, Roorda van Eysinga, van Sminia, van Sytzama, Alberda van Ekenstein, Gockinga, Bowier, van Wassenaer van Onsenoort, van Sasse van IJsselt, de Jonge en van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd, gelijk ook gelezen en gearresteerd worden de missives daaruit resulterende.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van den 5den Januarij 1815, ten geleide van een ontwerp van wet *over de belastingen en ontlastingen van onderscheidene speciën gedurende het jaar* 1815, volgende de voorschreven missive en het ontwerp van wet hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Koninklijke Hoogheid.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Uwe Vergadering ontvangt hiernevens het ontwerp van wet over de belastingen en ontlastingen van onderscheidene speciën gedurende het tegenwoordig jaar van 1815.

De ondervinding der laatste zes maanden, die getuigen geweest zijn van de herleving van meest alle takken des Nederlandschen handels, heeft het altereren van verschillende voorschriften der wet van 25 Junij 1814 raadzaam gemaakt; maar nog gunstiger veranderingen zijn het gevolg der afschaffing van de premie of het veilgeld en van de onbetwistbare verpligting om te zorgen, dat het aldus der commercie toegebragte voordeel niet strekke tot verachtering van die fabrieken, welke aan de mededinging van buitenlanders zijn blootgesteld.

Het is uit dien hoofde, dat men, zonder toe te kunnen geven aan de talrijke en zeer uiteenloopende reclamatiën van individuële fabrikanten, gemeend heeft, het inkomend regt op een aantal fabriekwaren, gelijk in soort aan de voortbrengselen van inlandsche fabrieken, die eene bijzondere begunstiging noodig hebben en aan de behoeften van het vertier voldoen kunnen, te moeten verhoogen met twee ten honderd, zijnde het bedrag der afgeschafte premie, terwijl de intrekking van het tot dusverre bestaande uitgaande regt den uitvoer en het debiet der gemelde voortbrengselen aanmerkelijk bevorderen zal.

En aldus, zoowel aan de belofte, bij de wet van den 1sten December laatstleden vervat, voldaan, als op de belangen van den koophandel gelet hebbende, twijfelen Wij geenszins, of het ontwerp, dat de vrucht dezer overweging is, zal door U Edel Mogenden goedgekeurd en bekrachtigd worden.

In welk vertrouwen wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,
De Algemeene Secretaris van Staat,
(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-WET *over de belastingen en ontlastingen op onderscheidene speciën voor den jare* 1815, *met alteratie in het tarief van* 31 *Julij* 1725. (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben de noodzakelijkheid, om voor den jare 1815 wederom eenige bepalingen te maken omtrent de temporaire belastingen en ontlastingen van sommige artikelen, gewijzigd naar omstandigheden en geschikt om den herlevenden koophandel in Onze landen te begunstigen;

En willende daarbij, naar aanleiding der reserve, vervat in de wet van den 1sten December 1814 (zie *Staatsblad* 1814, n°. 109), bijzonder in het oog houden de belangen van zoodanige fabrieken, als door het afschaffen der premie of veilgeld min of meer mogten zijn geprejudicieerd;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze, om ten aanzien der hierna genoemde speciën vast te stellen de bij ieder derzelve uitgedrukte belastingen en ontlastingen en andere alteratiën in het tarief van den 31sten Julij 1725, welke zullen aanvang nemen op den tienden dag na dato der tegenwoordige wet en stand houden tot het einde van den jare 1815.

Art. 1.

Van alle *aardewerk* zal bij het inkomen, conform de lijst van den 31sten Julij 1725, worden geheven van de waarde van *honderd* gulden *acht* gulden, doch komende van Keulen, of daaromtrent, *vijf* gulden van de *honderd* gulden; desnogtans dat bij continuatie, gelijk zulks sedert den 25sten November 1771 is geschied, *alle roode* en *geele aarden potten*, *geheel of gedeeltelijk gelood zijnde* en gemeenlijk genaamd *Frankfortsche potten*, om het even van wàar, hetzij dezelve te lande of langs de rivieren zullen worden ingevoerd, onderscheiden van eenig aardewerk en dus onder derzelver eigene benamingen zullen moeten worden aangegeven en daarvoor aan inkomend regt betaald *zes* stuivers per worp.

Art. 2.

De belasting van *drie* gulden *vijftien* stuivers van elke uit te voeren honderd ponden *boter* zal bij voortduring worden ingevorderd, met dien verstande, dat een *vierendeel* op niet minder dan *tachtig* en een *achtste* op niet minder dan *veertig* ponden zal mogen worden aangegeven.

Het uitgaande regt op de *bedorven* of *smeerboter* wordt bepaald op *vier* pct. van de waarde.

(1) Het rapport omtrent de bovenvermelde concept-wet is uitgebragt in de vergadering van 10 Januarij 1815.

De den 14den Januarij vastgestelde wet komt voor in het *Staatsblad*, n°. 40; *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 13; M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 8.

Art. 3.

Van het *wit naaigaren*, inkomende, zal worden betaald *vijf* gulden van de honderd ponden.

Art. 4.

De *vilten hoeden* worden, bij het inkomen, belast met *acht* pct. van de waarde.
Uitgaande, worden dezelve vrijgesteld van de betaling van regten.

Art. 5.

Allerlei *hout*, inkomende uit Noorwegen en de Oostzee, met een ongebroken last, zal betalen bij het last, te rekenen naar de Hollandsche maatcedullen, met eene derde verhooging van dezelve; zullende een schip gehouden worden met ongebroken last aan te komen, wanneer de quantiteit hout in hetzelve ten minste de halve lading bedraagt.
Van de stukgoederen, het overige der lading uitmakende, zal het daartoe staande inkomend regt betaald worden.

Art. 6.

Van de inkomende *klompen* en *hoosblokken* zal worden betaald *vijf* pct. van de waarde.

Art. 7.

Van het *damast-* en *servetgoed*, mitsgaders van de *linnens* in het generaal, zullen worden betaald zoodanige inkomende en uitgaande regten, als waarop dezelve primitivelijk bij de lijst van den 31sten Julij 1725 onder de benaming van *lijnwaden* van allerhande soorten zijn aangeslagen.

Art. 8.

Van het *lint* van *saaijet*, *wol*, *garen* en *katoen*, *met* of *zonder klatergoud* of *zilver*, zal *tien* pct. van de waarde, en van het *fluweelen lint drie* pct. betaald worden, alles inkomende.

Art. 9.

Van de inkomende *lakens* en *kasimiren*, *geverwd* en *ongeverwd*, zal worden betaald *vijf* pct. van de waarde. Op het uitgaan worden dezelve vrijgesteld van alle regten.

Art. 10.

Het inkomende regt van de waarde der *stammetten*, *karzaaijen*, *duffels*, *saaijen*, *baaijen*, *kalmukken*, *vlaggedoek*, en al hetgeen bij de lijst van 1725 is begrepen onder de benaming van alle andere manufacturen, gewerkt van *wol*, *saaijet*, *katoen*, *haar* of *garen*, en zulks daaronder mede gerekend *bombazijnen*, *kousen* van allerhande soort, hetzij van wolle, zijde, floret of anders, *handschoenen*, *wanten*, *mutsen* en andere van gelijke natuur, uitgezonderd lijnwaad, zeildoek en kanefas, mitsgaders lint van saaijet, wol, garen of katoen, zal zijn *vijf* percent, *geverwd* en *ongeverwd*. Uitgaande, zullen alle deze artikelen vrij van regten zijn.

Art. 11.

Van de *meekrappen*, inkomende, zal geheven worden, van de *fijne* en *onberoofde* één gulden, van de *gemeene twaalf* stuivers en van de *mullen zes* stuivers de honderd ponden.

Art. 12.

De belasting van *vijftien* stuivers per aam, op de uitgaande *olie van zaad*, blijft vooralsnog opgeheven.

Art. 13.

Het uitgaande regt van de honderd riem *papier* van alle soorten (uitgezonderd blaauw), waarvan de riem boven de twee gulden waardig is, blijft bij continuatie gemodereerd op *een gulden*. Zullende voorts het papier, beneden de twee gulden per riem waardig, mede bij voortduring blijven gemodereerd op *tien stuivers*, met de clausule, ingevalle van benadering, van twee gulden zonder oplage, zooals bij de wet van 31 Julij 1725 is bepaald; terwijl het uitgaande regt op het *blaauw papier*, *klein formaat*, bij continuatie wordt gemodereerd op *een* gulden de honderd riem, en het groot formaat op *twee* gulden de honderd riem; en wordt voorts het *bordpapier*, mitsgaders het *meubel-* en *muziekpapier* op het uitgaan belast met *een* percent van de waarde, doch zal van het *misdruk*, uitgaande, worden betaald *drie* gulden van de waarde van honderd gulden; en zal voortaan van alle *wit*, *graauw* en *blaauw* of zoogenaamd *suikerbakkers-papier*, inkomende, worden betaald *vijftien* percent van de waarde, alles onverminderd het verbod, bij de wet van 25 Junij 1814 (Zie *Staatsblad* de A°. 1814, n°. 70) vastgesteld tegen den uitvoer van *onbruikbaar*, *gescheurd* en *ongescheurd papier*, *gebruikt oud linnengoed*, *gedragen linnen kleederen*, *oud en afgesleten vischwant*, *gebroken en aan stukken gekapt en gepluisd touwwerk* en *andere lompen*.

Art. 14.

Voortaan wordt *alle invoer en doorvoer* van *papier*, *voorzien met de namen* of *merken van eenige binnen deze landen exterende papier-fabrieken*, verboden, of poene van confiscatie van al het zoo ingevoerd en doorgevoerd wordende papier en verbeurte daarenboven van eene boete van *een honderd gulden*, wanneer de quantiteit bedraagt vier riemen of minder, en bovendien eene boete van *vijf en twintig gulden* voor iederen riem papier, excederende de voorschreven quantiteit van vier riemen; alles te verbeuren door den invoerder of doorvoerder of dengene, die tot den voorschreven invoer of doorvoer last of bevel gegeven of daaraan eenig part of deel heeft, en eindelijk, op verbeurte van de schepen, schuiten, karren, wagens en andere vervoer- of vaartuigen, rijtuigen en paarden, waarmede voorzeide invoer of doorvoer zal zijn geschied.

Art. 15.

Het gestatueerde bij de publicatie van 4 Mei 1804, opzigtelijk den uitvoer van de *haardassche*, zal voortdurend worden geobserveerd, met betrekking zoo tot den gepermitteerden uitvoer zelven als tot het uitgaande regt van *vijf* gulden per last, waaraan dezelve bij die publicatie is gesubjecteerd.

Art. 16.

Het *ajuinzaad* en alle andere *hoofzaden* worden van het uitgaande regt vrijgesteld, met expresse uitzondering echter van alle die zaden, welke met name bij de lijst van 1725 zijn vermeld, als: het *mosterd-*, *krok-*, *deder* en *klaverzaad*, en *alpister* of *kanariezaad*, *anijszaad* en *komijn*, mitsgaders alle de *oliezaden*, als op welke de voorschreven vrijstelling niet is van applicatie.

Art. 17.

Van het inkomende *medicinaal hout* zal worden gevorderd *een en een half* pct. en van het uitgaande *drie* pct. van de waarde.

Art. 18.

Van de *Sileziër bontjes*, mitsgaders van het *Elberfeldsche* en van de zoogenaamde *buitenlands gefabriceerde Vriesche bonten* van *katoen* en *garen* of de zoogenaamde *katoenen Vriesche bonten*, zal, op het inkomen, worden geheven *een* pct. van de waarde.

Art. 19.

Van de *spelden* zal voor inkomende regten worden geheven *tien* stuivers van het dozijn van twaalf duizend.

Art. 20.

Voortaan zullen alle *binnen Europa gefabriceerde suikeren en siropen*, op het uitgaan, *vrij* zijn van de betaling van regten, en zullen, op het inkomen, alle *gemengde suikeren*, gedeeltelijk bestaande in binnen en gedeeltelijk in buiten Europa geraffineerde of ruwe suiker, moeten worden aangegeven als suikeren, geheel binnen Europa geraffineerd, en alzoo onderworpen aan de betaling van het inkomende regt van *tien* gulden de honderd ponden, bij publicatie van den 18den Februarij 1797 bepaald.

Art. 21.

Bij voortduring zal blijven stand grijpen de alteratie in de lijst van 1725, met opzigt tot de *ruwe* en *buiten Europa geraffineerde suikeren* gemaakt, en zal dienvolgende van alle deze suikeren, onder genot van tarra van de zakken en balen van 10 pct., van de vaten van 15 pct. en van de kisten van 20 pct., inkomende worden betaald *zes* stuivers van iedere honderd ponden. Zullende van dezelve suiker, uitgaande over zee en langs de Zeeuwsche stroomen, worden geheven *vijftien* stuivers per honderd ponden, doch uitgaande per as of langs de rivieren, van iedere honderd ponden *dertig* stuivers.

Art 22.

Onder het verbod van uitvoer van alle tot de fabrieken of trafieken behoorende *gereedschappen* zullen voortaan mede begrepen zijn de gebruikte *suikerbakkers-potten* en *vormen*.

Art. 23.

Het *ruw* of *grof zout* wordt, inkomende, belast met *twaaf* gulden van het honderd van 404 maten, van welke belasting echter niet meer dan de helft geheven worden zal, wanneer hetzelve aangevoerd wordt met *Nederlandsche schepen*.

Art. 24.

Het *Britsch* of *bruin*, *rood berg-* of *klipzout*, in *deszelfs ruwen en ongeraffineerden staat*, wordt op den invoer gelijk gesteld met het *ruw* of *grof zout*, uit alle andere landen aangevoerd wordende.

Art. 25.

De *uitvoer* van *ruw* of *grof zout* en alzoo ook van het *Britsch*, *bruin*, *rood berg-* of *klipzout*, te lande of langs de rivieren, blijft verboden, uitgezonderd langs de Zeeuwsche stroomen, onder welk verbod de doorvoer van dat zout, onder gelijke uitzondering, wordt verklaard mede begrepen te zijn.

Art. 26.

Het uitgaande regt op de buitenlandsche *tabaksbladeren* van alle soorten, zoowel met opzigt tot den uitvoer over zee en langs de Wadden en Zeeuwsche stroomen als met opzigt tot den uitvoer te lande en langs de rivieren, blijft gemodereerd op *twee* gulden van de waarde van *honderd* gulden; zullende mede van de buitenlands ongeplette tabaksstelen, uitgaande, bij voortduring worden betaald *twee* gulden van de honderd gulden.

De *inlandsche tabaksbladeren*, alsmede de *ongeplette tabaksstelen*, zullen, uitgaande, betalen *een* gulden van de waarde van honderd gulden.

De binnen deze landen gefabriceerde *rook-* en *kaauwtabak*, *andouilles*, *sigaren*, alsmede *gekapte*, *gemalen*, *gesponnen* en *gekorven tabak*, *karotten* en *snuif*, mitsgaders *geplette tabaksstelen*, blijven van het uitgaande regt geëximeerd en ontheven.

Art. 27.

De *tabakspijpen* worden vrijgesteld van het uitgaande regt.

Art. 28.

Voortaan wordt de *pijpaarde* van de inkomende regten ontheven.

Art. 29.

Van het *ruw* en *ongehekeld vlas* zal, uitgaande, worden betaald *twee* pct. van de waarde.

Art. 30.

De *haring* van de visscherij dezer landen wordt gelibereerd en vrijgesteld van de uitgaande regten.

Insgelijks wordt van de uitgaande regten vrijgesteld de *zoute visch* van de visscherij dezer landen, *hetzij dezelve in tonnen of in manden gezouten is*, mitsgaders de *inlandsche anjovis*, op den voet van het plakkaat der Staten-Generaal van den 9den Mei 1750 en van de volgende concessiën.

Art. 31.

De belasting *op den invoer* van *vreemden*, *langen*, *afgegraven* en *bagger-* of *sponturf* wordt vooralsnog geconserveerd, maar wordt die op den vreemden, langen, afgegraven *turf*, welke in karren wordt aangevoerd, van *drie* stuivers op *twee* stuivers per ton verminderd.

Art. 32.

De *wolle van alle soorten* wordt, op het inkomen, vrijgesteld van de betaling van regten, en uitgaande belast met *een* pct. van de waarde.

Art. 33.

De uitgaande en inkomende regten op de *Rijnsche en Moezelwijnen* zullen in dier voege blijven gemodereerd, dat op het inkomen van ieder voeder van zes amen, overlandsche ritsing, de aam gerekend tot vier ankers, zal worden geheven *drie* gulden, in plaats van *acht* gulden, en op het uitgaan *twee* gulden, in plaats van *vijf* gulden.

Art. 34.

De orders, bij resolutiën der Staten-Generaal van den 30sten Mei en 23sten Junij 1774 omtrent den inkomenden en uitgaanden *tras-* of *duifsteen* gesteld, worden gecontinueerd.

Art. 35.

Almede zullen, bij voortduring, de regten op het inkomen van *ijzeren nagels* of *spijkers* blijven verminderd op *drie* gulden de duizend ponden; terwijl dat artikel van de uitgaande regten geheel blijft vrijgesteld. De *spijkers*, transito *naar Portugal* verzonden wordende, zullen in allen deele en onder dezelfde conditiën gelijkgesteld worden met die, welke naar *Spanje* worden uitgevoerd, volgens resolutie van Hun Edel Mogenden, in dato 7 Februarij 1752.

Art. 36.

Het verbod van uitvoer van allerlei *oud lood*, laatstelijk geconfirmeerd bij de wet van 29 December 1809, blijft opgeheven.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd, dat een genoegzaam aantal exemplaren gedrukt en naar alle handeldrijvende steden en plaatsen zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten wijders en bevelen, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, de voorschreven concept-wet te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Commercie en Koloniën, zonder resumtie.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 5 Januarij, ten geleide van een concept-besluit op de requeste van Isaäk de Jongh, wonende te Amsterdam, verzoekende dispensatie van art. 839 van het Burgerlijk Wetboek, en mitsdien permissie om zeker ten requeste breeder omschreven huis en erve op de gewone wijze ten overstaan van eenen notaris in het openbaar te mogen doen verkoopen; volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

CONCEPT-BESLUIT *op de requeste van Isaäk de Jongh.*

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van Isaäk de Jongh, wonende te

Besluit betrekkelijk dispensatie.

Amsterdam, in qualiteit als curator in den boedel van wijlen Jan Drost en Grietje Jans Vuist, daarbij verzoekende dispensatie van art. 839 van het Burgerlijk Wetboek, en mitsdien permissie om zeker huis en erve, staande en gelegen in de Nes binnen de stad Amsterdam en tot den boedel van voormelden Jan Drost en Grietje Jans Vuist behoorende, op de gewone wijze ten overstaan van een notaris in het openbaar te mogen doen verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden van den 23sten December 1814, n°. 442;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 17den December te voren, n°. 6, op de voornoemde requeste gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van onroerende goederen, tot onder curatele staande boedels behoorende, het voorgemelde verzoek te accorderen, zooals geschiedt bij deze, en mitsdien den requestrant in zijne hiervoren omschreven qualiteit te autoriseren, om een huis, staande en gelegen in de Nes, het derde huis van de Nadorststeeg binnen de stad Amsterdam, geteekend D. 1, G. 7, n°. 74, n°. 2169 en tot den boedel van voornoemden Jan Drost en Grietje Jans Vuist behoorende, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, ten overstaan van notaris en getuigen, te mogen doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van Jan Drost en Grietje Jans Vuist is gevallen.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van den requestrant; zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State, tot informatie.

's Gravenhage, den

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich met de voordragt van Z. K. H. te conformeren.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Dingsdag ten 1 ure.

15DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 10 JANUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 1 ure.)

Ingekomen: missive van den Algemeenen Secretaris van Staat, ten geleide van een besluit van Z. K. H. omtrent de aanbieding eener concept-wet op de nationale militie en schutterijen; benoeming eener Commissie tot ontvangst der zaakgelastigden, door Z. K. H. met die aanbieding belast. — Ingekomen: missives van Z. K. H., ten geleide van: 1°. eene concept-wet, houdende bepalingen op het leggen van arrest; 2°. eene concept-wet op de inschrijving van kapitalen in het nieuwe Grootboek der Nationale Schuld; 3°. twee concept-besluiten tot het verleenen van dispensatiën; met welke beide laatste besluiten de Vergadering zich heeft vereenigd.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van der Heyden van Baak, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, van der Heim, Slicher, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, van Bommel, Gevers, Clifford, Pesters van Cattenbroek, Ram, van Sminia, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, Gockinga, Bowier, van Sasse van IJsselt en van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd, gelijk ook geresumeerd en gearresteerd wordt de missive daaruit proffluerende.

Is gelezen een besluit van Z. K. H., van 9 Januarij 1815, waarbij bepaald wordt, dat de wet eener nationale militie en die over de schutterijen aan de bekrachtiging der Staten-Generaal zullen worden aangeboden en te dien einde op Donderdag 12 Januarij overgebragt door de heeren Elout en Alberda, leden van den Raad van State; volgende het voorschreven besluit hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van den Algemeenen Secretaris van Staat, ten geleide van voormeld besluit.*

's Gravenhage, den 10den Januarij 1815.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

Ik heb de eer U te doen toekomen het besluit van Z. K. H., van den 9den dezer, n°. 8, ten fine als daarbij gemeld.

De Algemeene Secretaris van Staat,

(*get.*) A. R. FALCK.

Den Heere President van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden.

BESLUIT *van Zijne Koninklijke Hoogheid.*

WIJ WILLEM, ENZ.

Gezien hebbende de missive der Commissie, bij Ons besluit van den 26sten April 1814, n°. 15, benoemd tot het ontwerpen der wetten op het stuk der landmilitie en schutterijen, zijnde die missive geschreven alhier in 's Gravenhage den 5den Junij des gemelden jaars en vergezeld van:

eene concept-wet voor de landmilitie der Vereenigde Nederlanden;

een concept-reglement voor dezelve;

eene memorie van geleide over de voorschreven concepten;

eene concept-wet voor de schutterijen;

een concept-reglement voor de active en inactive schutterijen;

een concept-reglement van krijgstucht voor dezelve, en

eene memorie van geleide over de drie laatstgemelde stukken;

En daarop gehad hebbende de consideratiën van den Raad van State, vervat in zijne adviesen van den 27sten October laatstleden, n°. 8, en den 26sten December deszelfden jaars, n°. 7;

Hebben besloten en besluiten, dat de wet over de nationale militie en die over de schutterijen aan de bekrachtiging der Staten-Generaal zullen worden aangeboden, zoodanig als dezelve aan deze zijn geannexeerd; dat die wetten ten voorschreven einde op Donderdag, den 12den Januarij eerstkomende, ten één ure na den middag, ter Vergadering van de Staten-Generaal zullen worden overgebragt door de heeren Elout en Alberda, leden van den Raad van State, en dat deze heeren niet alleen bevoegd zullen zijn om derzelver bepalingen bij die overbrenging zelve te ontwikkelen en te adstrueren, maar ook om eventueel aan het besogne van Hun Edel Mogenden zoodanige verdere opheldering mede te deelen als geschikt zullen zijn om deze belangvolle materie spoedig en met de wenschelijke eenstemmigheid ter conclusie te brengen;

En zal kopie dezes worden afgegeven aan den President van de Staten-Generaal, aan den Raad van State, aan het Departement van Binnenlandsche Zaken en aan voornoemde heeren, tot derzelver informatie en narigt respectivelijk, onder bijvoeging, voor zooveel de laatsten betreft, van de voormelde concept-wetten.

's Gravenhage, den 9den Januarij 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.

(*get.*) A. R. FALCK.

(*onder stond*) Accordeert met deszelfs origineel,

(*get.*) L. H. ELIAS SCHOVEL, *l.-G.*

En is deze missive voor notificatie aangenomen, en door den President tot het recipiëren van voornoemde zaakgelastigden van Z. K. H. benoemd de heeren Jarges en van der Brugghen van Croy.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 9 Januarij 1815, ten geleide van eene concept-wet, houdende *bepalingen op het leggen van arrest*; volgende de voorschreven missive en concept-wet (1) hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Het belang van 's lands dienst heeft ten allen tijde gevorderd, dat niet indistinctelijk alle provisiën van arrest en andere van gelijken aard geadmitteerd werden op gelden of goederen, door het Gouvernement aan particulieren verschuldigd of onder hetzelve voor rekening van particulieren berustende.

(1) **Het rapport over bovenvermelde concept-wet is uitgebragt den 17den Januarij 1815.**
De den 24sten Januarij vastgestelde wet komt voor in het *Staatsblad*, **n°. 5;** *Nederlandsche Staatscourant*, **n°. 26; M. Stuart,** *Jaarboek* **van 1815, blz. 28–32.**

Immers zoude het bezwaarlijk zijn, de publieke administratie voor stilstand en verwarring te beveiligen, indien degenen, met welke zij in het geval is van te contracteren, telkens in hunne operatiën door arresten konden worden belemmerd en opgehouden.

Maar aan de andere zijde kan niet te zorgvuldig gewaakt worden voor de handhaving der gewone justitie en om aan alle crediteuren ter goeder trouw het genot hunner wel verkregene regten te verzekeren.

Dat deze beide objecten nimmer geheel onvereenbaar geoordeeld zijn, bewijzen zoo vele provinciale resolutiën, als in vroeger tijd te dien aanzien genomen, en de voorschriften, die nog vóór eenige jaren door de algemeene Regering dezer landen over diezelfde materie gemaakt zijn.

Bij de behandeling derzelve, waarvan onlangs opnieuw de noodzakelijkheid gevoeld is, hebben Wij gewild, dat de meeste volledigheid zoude worden betracht, zoodat eensdeels tegengegaan wierd het leggen van arrest op voorwerpen, die, hoewel niet onder de algemeene administratie berustende, echter van een aanmerkelijk belang zijn voor de veiligheid en het welzijn van den Staat, zoo als de leveranciën en betalingen, tot de bijzondere directiën van den waterstaat betrekkelijk; en dat ten andere het geheele stelsel der kortingen op de tractementen en pensioenen van 's lands officieren geregeld wierd en bevestigd.'

Het hiernevens gaande ontwerp schijnt Ons toe aan alle de tot dusverre gemelde consideratiën te gemoet te komen, weshalve Wij geene zwarigheid maken, het U Edel Mogenden ter bekrachtiging aan te bieden.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Gods heilige bescherming.

's Gravenhage, den 9den Januarij 1815.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Zijne Koninklijke Hoogheid,

(*gecontrasigneerd*) A. R. FALCK.

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben de noodzakelijkheid, om bepalingen te maken tegen het leggen van arrest op objecten, berustende onder de algemeene 's lands administratiën, en dezelve ook toepasselijk te doen zijn op objecten, berustende onder administratiën over werken, die uit derzelver aard van een dringend algemeen belang zijn, ten einde den onbelemmerden loop dier administratiën te verzekeren;

En willende tevens die bepalingen in verband brengen met de belangen der individuele ingezetenen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer Landen, hebben goedgevonden en verstaan te ordonneren en te statueren, gelijk Wij ordonneren en statueren bij deze:

Art. 1.

Geenerhande arresten zullen verleend of gedoogd worden op gelden, effecten, papieren of goederen, berustende onder Onze Secretarissen van Staat of andere hoofden van administratie in hunne qualiteit, of op eenige bureaux of kantoren, tot de algemeene 's lands administratie behoorende, en speciaal niet op eenige ordonnantiën van betaling, welke, zoo ter zake van tractementen, soldijen of pensioenen, als ter voldoening van aannemingen, leveranciën, als anderzins, reeds geslagen zijn of nog moeten geslagen worden.

Evenmin zullen arresten verleend of gedoogd worden op gelden of andere objecten, berustende onder provinciale, plaatselijke of andere administratiën, voor zooverre die betrekking hebben tot zee- of rivierwaterkeerende werken, de sluiswerken daaronder begrepen.

Art. 2.

Alle degenen, welke, ter voldoening aan een vonnis of tot securiteit van eenige prententiën ten laste van particuliere ingezetenen of van eenige corporatie aanspraak maken op eenige gelden of andere objecten, in artikel 1 vermeld, zullen zich moeten adresseren aan den Secretaris van Staat of het hoofd der admistratie, onder welke die gelden of objecten berusten of behooren; en zal daaromtrent alsdan op zoodanige wijze worden gehandeld, als Wij, op het rapport van den Secretaris van Staat of ander hoofd van administratie, aan wien het adres zal gemaakt zijn, zullen oordeelen te behooren.

Art. 3

Op de tractementen der officieren Onzer land- en zeemagt van allen rang, mitsgaders der administrateuren en officieren van gezondheid, tot dezelve behoorende, gelijk mede op de pensioenen van de gepensioneerde officieren van de land- en zeemagt, zal door de Departementen van Oorlog en Marine respectivelijk korting worden verleend onder de bepalingen, in de volgende artikelen vastgesteld.

Art. 4.

Deze korting zal zijn van een vierde van het beloop der tractementen of pensioenen van zestien honderd gulden en daarbeneden, en van een derde van het beloop der tractementen of pensioenen, welke meer dan zestien honderd gulden beloopen.

Art. 5.

Geene korting zal kunnen worden geobtineerd voor minder dan *vijf en twintig* gulden, terwijl daarenboven de schuld, waarvoor de korting gevraagd wordt, ingeval dezelve uit leveratiën, arbeidsloonen en dergelijke voortspruit, ten minste een jaar oud zal moeten zijn

Art. 6.

Wegens verteringen en gemaakte schulden in publieke of particuliere koffij- en wijnhuizen zal nimmer korting worden verleend.

Art. 7.

Insgelijks zal voor geene interessen korting verleend worden tenzij alleen in het geval van voorgeschotene gelden, waarvoor handschriften, acceptatiën, obligatiën of dergelijke zijn gepasseerd, bij welke het bijbetalen van interessen speciaal is geconditioneerd geworden.

Art. 8.

Op de tractementen der officieren van Onze land- of zeemagt, zich te velde of buitengaats bevindende, zal geene korting mogen verleend worden.

De schuldeischers zullen derzelver terugkomst moeten afwachten tot het voortzetten hunner reclames; nogtans zullen de kortingen, welke reeds bevorens, tot op het oogenblik dat de debiteuren te velde of naar zee zijn gegaan, mogten verleend zijn, niet ophouden derzelver effect te sorteren.

Art. 9.

Ieder, die eenige korting ten laste van een dienstdoend of gepensioneerd officier van Onze land- of zeemagt zou willen vragen, zal zich te dien einde, bij behoorlijk gezegelden requeste, moeten adresseren aan het Departement van Oorlog of van Marine, wien zulks aangaat, daarbij opgevende:

1°. den naam en doopnaam, als ook den rang van zijn debiteur, met indicatie van het corps, de equipage of de administratie, waarbij hij geplaatst is, of wel, indien het een gepensioneerden of buiten activiteit zijnden officier betreft, van de woonplaats van denzelven;

2°. den aard der schuld en den precisen tijd, op welken dezelve is gecontracteerd, met overlegging van authentieke kopijen van alle zoodanige bewijzen, waarop de requestrant zijne pretentie fundeert, en, voor zooveel de schuld uit geleverde winkelwaren of uit verdiende arbeidsloonen voortspruit, met productie van extract authentiek uit het schuldboek.

Bij de Departementen van Oorlog of Marine zullen geene originele handschriften, acceptatiën, obligatiën of dergelijke

kunnen aangenomen, maar in alle gevallen geauthentiseerde afschriften daarvan moeten gevorderd worden.

Art. 10.

Geen officier zal echter ten laste van een ander officier eenige korting wegens particuliere schulden kunnen vragen, zullende de Departementen van Oorlog en Marine, ingeval daartoe adres mogt worden gemaakt, hetzelve ten allen tijde buiten dispositie houden.

Art 11.

Het Departement van Oorlog of van Marine zal den officier, tot wiens laste de korting gevraagd wordt, daaromtrent in zijne belangen hooren.

Zoo deze de wettigheid der schuld erkent of anderzins in de korting toestemt, zal dezelve dadelijk verleend worden.

Indien hij echter de schuld weêrspreekt en het Departement van Oorlog of van Marine, wien zulks aangaat, na het inwinnen van alle zoodanige informatiën als hetzelve zal noodig oordeelen, de pretentie illiquide mogt bevinden, zal hetzelve den verzoeker om korting, tot het vervolgen van zijn gesustineerd regt, renvoijeren aan de ordinaris justitie.

Art. 12.

Wanneer door het Departement van Oorlog of van Marine aan eenig officier een bepaalde termijn zal zijn voorgeschreven, om nopens eene ten zijnen laste gevraagde korting te berigten of informatiën te suppediteren, en zoodanig officier nalatig mogt blijven aan zijne verpligting in dezen te voldoen, zal deszelfs stilzwijgen als eene bekentenis van de wettigheid der schuld aangemerkt en de korting dadelijk verleend worden.

Art. 13.

Wanneer het Departement van Oorlog of van Marine, na het berigt van den officier te hebben ingewonnen, nadere informatiën van den verzoeker om korting mogt verlangen en deze in gebreke bleef, om binnen den hem voorgeschreven tijd die informatiën in te dienen, zal hij worden gerekend van zijne reclame te hebben afgezien en mitsdien het verzoek om korting gehouden worden voor vervallen.

Art. 14.

Op het tractement of pensioen, van welken aard ook, van denzelfden officier zal slechts één korting te gelijk effect kunnen sorteren; meerdere kortingen op zoodanig tractement of pensioen verleend wordende, zal de eene de andere successivelijk opvolgen.

Art. 15.

De tijd van het indienen van het primitief verzoek om korting bepaalt de preferentie.

De Departementen van Oorlog en van Marine zullen daarvan, elk voor zooveel hem aangaat, naauwkeurig aanteekening houden, en nimmer op eenig later ingediend verzoek, ten laste van denzelfden officier, eene definitive dispositie nemen, tenzij omtrent eene vroeger geïnstitueerde reclame finaal gedisponeerd zal wezen.

Art. 16.

Wanneer het evenwel mogt gebeuren, dat twee of meer personen op denzelfden dag korting, ten laste van denzelfden officier, obtineerden, zal echter alleen het een derde of een vierde, overeenkomstig het bepaalde bij art. 4, worden gekort, en dit montant, in gelijke deelen, aan ieder der korting verkregen hebbende personen worden uitgekeerd.

Art. 17.

Ieder, die eenige korting ten laste van een officier zal hebben geobtineerd, zal gehouden zijn te zorgen, dat die korting geboekt worde ten kantore, waar de betaling moet geschieden. In geval hij langer dan eene maand na het verleenen der korting mogt verzuimen de teboekstelling te doen effectueren, zal de korting worden gehouden voor vervallen.

Art. 18.

Wanneer een officier gelden aan den lande mogt verschuldigd zijn, zullen dezelve altijd bij voorkeur worden ingehouden, al ware het ook, dat er reeds kortingen ten behoeve van particulieren mogten verleend zijn, welke dan zoo lang zullen cesseren, totdat de schuld aan den lande geheel zal zijn gekweten.

Op gelijke wijze zal gehandeld worden met zoodanige schulden, welke de officieren aan eenig corps van onze land- of zeemagt mogten hebben, hetzij dezelve daar nog bij dienen, hetzij dezelve bij een ander mogten zijn overgegaan, of wel met pensioen de dienst mogten hebben verlaten.

Art. 19.

Geene kosten zullen ten laste van den officier, op wien de korting verleend wordt, kunnen worden gebragt dan die voor zegels en leges.

Art. 20.

Bijaldien de Departementen van Oorlog en Marine mogten bevinden, dat sommige officieren zich zelven verre genoeg konden vergeten, om ongeoorloofde schulden te contracteren of de kortingen te hunnen laste bovenmate te doen vermenigvuldigen, zullen zij in dat geval zulks ter Onzer kennisse brengen, en des noods, naar gelang der omstandigheden, hunne destitutie, voor zooveel de dienstdoenden betreft, aan Ons voordragen.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd en dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, voornoemde concept-wet te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om consideratie en advies.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 9 Januarij, benevens eene concept-wet, houdende *bepalingen op de inschrijving van kapitalen in het nieuwe Grootboek der Nationale Schuld*; volgende de voorschreven missive en concept-wet (1) hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

De formatie van een nieuw Grootboek der Nationale Schuld kan gevoegelijk gepaard gaan met de invoering van vaste en volledige bepalingen op de inschrijving van kapitalen in hetzelve.

Derzelver eerste vereischte is zonder twijfel, dat aan de houders van inschrijvingen het genot van hunnen eigendom worde gewaarborgd, hetwelk nog in waarde vermeerdert door de vrijheid om denzelven met inachtneming van zekere voorwaarden tot pandgevingen te doen dienen.

Maar het is insgelijks van groot belang alle misbruik te weren, dat met kapitalen, in vruchtgebruik of onder eenig ander verband of door steden of diaconiën bezeten wordende, plaats zoude kunnen hebben.

Wij vleijen Ons, dat, uit dit dubbel oogpunt beschouwd, de voorschriften, die in de deswege ontworpen wet vereenigd zijn, niet ondoelmatig zullen bevonden worden, en bieden ze mitsdien hiernevens aan de overweging en bekrachtiging van U Edel Mogenden aan.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 9den Januarij 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Zijne Koninklijke Hoogheid,

(*get.*) A. R. FALCK.

(1) Het rapport over bovenvermelde concept-wet is uitgebragt der 12den Januarij 1815.

De den 14den Januarij, gearresteerde wet komt voor in *Staatsblad*, nº. 4 *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 17; M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 8—13

15de VERGADERING. — 10 JANUARIJ 1815.

Concept-wet omtrent inschrijvingen in het Grootboek.

Wij WILLEM, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben de noodzakelijkheid, om, bij gelegenheid der formatie van het nieuwe Grootboek der Nationale Schuld tengevolge der wet van den 14den Mei 1814 (zie *Staatsblad* van 1814, n°. 58), eenige voorzieningen daar te stellen tot zekerheid van de renthefferen van den Staat, en in het bijzonder van de zoodanigen, welker kapitalen zich onder publieke of particuliere administratie bevinden;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan te ordonneren en te statueren, gelijk Wij ordonneren en statueren bij deze:

Art. 1.

De kapitalen, in het Grootboek der Nationale Schuld ingeschreven, mitsgaders de daaruit spruitende renten, zullen, buiten Onze uitdrukkelijke toestemming, in geen geval noch uit eenigerhanden hoofde arrestabel zijn, dan alleen ter uitvoering van een regterlijk vonnis of publieke acte, in executoiren vorm gepasseerd.

Art. 2.

Wanneer een houder van rekening bij het Grootboek zijne inschrijvingen of een gedeelte van dien aan een ander wil verhypothekeren of doen strekken tot zekerheid of daarop eenig ander verband zal willen leggen, zal de beleenings-obligatie, acte van verband, borgtogt of welke andere zulks ook zoude mogen zijn, in originali worden vertoond bij de directie van het Grootboek, welke op dezelve *visa* zal zetten.

Tevens zal aan de voornoemde directie worden overgegeven een authentiek afschrift van zoodanige obligatie of acte van verband en op het nummer der rekening van den geldopnemer of verband gevenden persoon van zoodanig verband worden aanteekening gehouden.

Dit verband zal worden geroijeerd tegen afgifte van acte van quitantie of consent, behoorlijk gepasseerd en geteekend door den geldschieter of door dengene, ten wiens behoeve hetzelve verband is gelegd geworden.

Art. 3.

Op productie van een vonnis van den competenten regter of in zoodanige gevallen, als door of in de obligatiën of acten van verband zijn voorzien of omschreven, mits deze obligatiën of acten tevens inhouden autorisatie op de directie van het Grootboek tot zoodanig einde, zullen de verhypothekeerde of verbondene inschrijvingen kunnen en moeten worden overgebragt op den naam of namen van zoodanig persoon of personen, welke uithoofde van het vonnis of van dusdanige obligatiën of acten bevoegd zijn deze overschrijving te vorderen.

Art. 4.

Onverminderd de bepalingen, bij de wet van den 14den Mei 1814 gemaakt ten aanzien van de overbrenging uit de oude Grootboeken in het Grootboek der Nationale Schuld van de gequalificeerde rekeningen en van de inschrijvingen, waarop een verband gesteld is, zoomede van de kapitalen, aan armenkassen en pieuse gestichten toebehoorende, zullen alle kapitalen, zoowel van de werkelijke rentegevende als van de uitgestelde schuld, welke op dit oogenblik bezeten worden of in het vervolg bezeten zullen worden, in qualiteit van fideï-commissaire, temporaire of conditionele bezitters, of welke zich op dit oogenblik bevinden of in het vervolg bevinden zullen onder eenige publieke of particuliere administratie, hetzij van algemeene, provinciale, stedelijke of plaatselijke besturen, heemraadschappen, dijk- of polder-collegiën, directiën van armen- of weduwenkassen of fondsen, diaconiën, corporatiën, godshuizen of pieuse gestichten, weeskamers, voogden, curators en andere administrateuren, in het Grootboek der Nationale Schuld worden ingeschreven op naam en qualiteit van dusdanige personen, collegiën of gestichten en zullen geene derzelve in het toekomende, onder welk voorwendsel ook, eenige certificaten of acten van deelneming, door administratiekantoren of bijzondere personen uitgegeven, in hunne respective qualiteiten mogen bezitten.

Art. 5.

Diensvolgens zullen alle fideï-commissaire, temporaire of conditionele bezitters van kapitalen, mitsgaders alle algemeene provinciale, plaatselijke of stedelijke besturen, heemraadschappen, dijk- of polder-collegiën, directiën van armen- of weduwenkassen of fondsen, diaconiën, corporatiën, godshuizen of pieuse gestichten, weeskamers, voogden, curators en andere administrateuren, welker kapitalen in de oude grootboeken op vrije rekening waren ingeschreven, en welke alzoo van de commissie, belast met de werkzaamheden, voortvloeijende uit de wet van den 14den Mei 1814, blanco-renversalen hebben bekomen of kunnen bekomen, verpligt zijn, om die blanco-renversalen, zoomede de zoodanige blanco-renversalen, door dezelve commissie uitgegeven, van welke zijlieden sedert, hetzij door versterf van den toenmaals vrijen eigenaar ofte wel anderzins, in possessie zijn geraakt of zullen geraken, op hunnen naam en met vermelding van hunne qualiteit in het Grootboek der Nationale Schuld te doen inschrijven.

Art. 6.

Insgelijks zullen dezelve fideï-commissaire, temporaire of conditionele bezitters van kapitalen, zoomede de administrateuren, in de voorgaande artikelen bedoeld, welke op dit oogenblik in possessie mogten wezen van eenige certificaten of acten van deelgeving, door administratie-kantoren of bijzondere personen uitgegeven, verpligt zijn, om vier weken, nadat zij de nieuwe certificaten of acten van deelgeving in de werkelijke rentegevende en uitgestelde schuld, door dezelve administratie-kantoren of bijzondere personen uit te geven, zullen hebben ontvangen, deze certificaten of acten van deelgeving bij de directie van het Grootboek in te leveren, ten einde door inschrijvingen op naam en qualiteit te worden vervangen.

Art. 7.

Wij reserveren aan Ons, om, op voordragt van onzen Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken, dispensatie te verleenen van de bepalingen in de vierde, vijfde en zesde artikels dezer wet vervat, aan zoodanige algemeene, provinciale, stedelijke en plaatselijke besturen, diaconiën, armenkassen en zoovoorts, welke, uithoofde van bevorens door hen gecontracteerde schulden en daaruit voortgevloeide verpandingen van certificaten of acten van deelgeving, ofte wel om andere redenen, niet in de mogelijkheid zijn om aan hun opgelegde verpligtingen te voldoen.

Art. 8.

Wanneer eenige certificaten of acten van deelgeving in het vervolg van tijd mogten worden gevonden in de nalatenschappen, die geheel of gedeeltelijk onder administratie of onder fideï-commissair of ander conditioneel bezit overgaan, en voorts bij opkomende curatele, mitsgaders in geval de collegiën of personen, in de voorgaande artikelen bedoeld, door aankoop, versterf of anderzins in het bezit van certificaten of acten van deelgeving mogten geraken, zullen die certificaten of acten van deelgeving bij de directie van het Grootboek ten spoedigste moeten worden overgebragt, ten einde door inschrijvingen op naam en qualiteit vervangen te worden, en wel uiterlijk binnen den tijd van *drie* maanden.

Deze termijn van *drie* maanden zal gerekend worden van den dag af, dat de possessie door den vorigen eigenaar of bezitter zal zijn ontruimd of dat de boedel, waar dit te pas komt, zal zijn gescheiden of de curatele zal zijn gedecerneerd, en verder in alle litigieuse of aanhangende zaken van den dag af, waarop dezelve getermineerd zullen zijn.

Art. 9.

Diegenen, welke bevonden mogten worden te hebben gehandeld strijdig met het bepaalde bij het 4de, 5de, 6de en 8ste artikel van deze wet, zullen verbeuren eene boete, gelijkstaande aan een *vierde* der waarde van elk dusdanig niet ingeschreven kapitaal of certificaat of acte van deelgeving, en zal deze boete komen ten bijzonderen laste van de respective leden der collegiën of verder in dezelve artikelen bedoelde personen, zonder door dezelve in rekening te mogen worden gebragt.

Art. 10.

De kans-biljetten, welke aan de houders van inschrijvingen in het Grootboek der Nationale Schuld ingevolge het reglement, houdende bepalingen omtrent den overgang van de uitgestelde schuld tot de werkelijke rentegevende schuld (*Staatsblad* van 1814, n°. 112), zullen worden uitgegeven, zullen niet anders mogen worden verkocht dan zoodanig als dezelve uitgegeven zullen worden; zullende het aan niemand vrijstaan dezelve kansbiljetten of de gedeelten van dien in onderdeelen te splitsen, en zulks op verbeurte van eene boete van *vijf en twintig* gulden voor elk aldus gefabriceerd gesplitst onderdeel.

Art. 11.

Aan alle fideï-commissaire, temporaire of conditionele bezitters van inschrijvingen van uitgestelde schuld, mitsgaders aan alle algemeene, provinciale, plaatselijke of stedelijke besturen, heemraadschappen, dijk- of polder-collegiën, directiën van weduwen- of armen-kassen of fondsen, diaconiën, corporatiën, godshuizen of pieuse gestichten, weeskamers, voogden, curators en andere administrateuren wordt wel expresselijk verboden de kansbiljetten, welke aan hen zullen worden afgegeven, te verkoopen, te verpanden, te verhuren of voor andere te verwisselen, en zulks op verbeurte van eene boete van *drie honderd* gulden voor elk aldus verkocht, verpand, verhuurd of verwisseld kansbiljet, boven en behalve de straffen, welke zij in zoodanige gevallen ten gevolge van de bestaande wetten zouden kunnen incurreren.

Art. 12.

Ter voorkoming van alle misbruik, hetwelk door de hiervoren genoemde personen of collegiën van de voorschreven kansbiljetten zoude kunnen worden gemaakt, en ten einde het bewijs van zoodanig misbruik, indien het plaats mogte vinden, altoos voorhanden zij, zullen de personen en collegiën, in het voorgaand artikel bedoeld, verpligt wezen om binnen veertien dagen, nadat zij de voorschreven kansbiljetten zullen hebben ontvangen, *in dorso* van het bewijs van inschrijving in het Grootboek, hetwelk hun zal worden afgegeven, te stellen de nummers der bij hen ontvangen kansbiljetten en die aanteekening met hunne gewone naamteekening te bekrachtigen, en zulks onder verbeurte van eene boete van *vijf en twintig* gulden voor elk kansbiljet, waarvan de aanteekening op het voorschreven bewijs zal zijn verzuimd.

Dit bewijs van inschrijving zal bij de eerst te doene rentebetaling bij de directie van het Grootboek der Nationale Schuld moeten worden vertoond en geviseerd, ten einde van de al of niet gedane aanteekening *in dorso* altoos kunne blijken.

Art. 13.

Alle vrederegters, griffiers, notarissen en andere publieke personen, zoomede alle executeuren in boedels of nalatenschappen worden, op hunne verantwoordelijkheid, wel expresselijk gelast om bij het inventariseren, toebedeelen of andere boedelbereddering zorgvuldig te letten, dat aan de bepalingen der voorschreven artikelen stiptelijk zij of worde voldaan.

Art. 14.

Alle de boeten, bij deze wet gestatueerd, zullen komen ten profijte van den lande, en de calanges door de officieren van justitie, op aangifte van de directie van het Grootboek, worden vervolgd; welke officieren van justitie voor hunne kosten en moeite zullen genieten één derde van de opgelegde boete, zonder meer; onverminderd nogtans de faculteit om hunne kosten, daartoe termen zijnde, op den gecalangeerde te verhalen.

Lasten en bevelen, dat deze zal worden geïnsereerd in het *Staatsblad*, en dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven concept-wet om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 9 Januarij, met een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Hendricus Albertus Wagelaar te Enschedé, verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en vergunning om met Francisca Dorothea Durre te mogen trouwen, volgende dat voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Hendricus Albertus Wagelaar, wonende te Enschedé, daarbij nader verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en dienvolgens permissie om met Francisca Dorothea Durre, zuster zijner overledene huisvrouw Maria Johanna Antoinetta Durre, een wettig huwelijk te mogen aangaan;

Gezien het rapport van den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 24sten December 1814;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, aan Hendricus Albertus Wagelaar permissie te verleenen, zooals geschiedt bij deze, tot het aangaan van een wettig huwelijk met Francisca Dorothea Durre, zuster zijner overledene huisvrouw Maria Johanna Antoinetta Durre, met last aan den officier van den burgerlijken stand, aan wien dezelve persónen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten deze competent is, om de afkondiging der geboden volgens de wet te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn; zullende de voornoemde requestrant gehouden zijn, om aan gemelden officier deze Onze dispensatie te vertoonen, waarvan hij op het register aanteekening zal houden.

En zal deze resolutie kopielijk worden gezonden aan den requestrant, mitsgaders aan den eersten president en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden tot hunne informatie en narigt, en eindelijk aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Januarij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorstel van Z. K. H. te conformeren.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 9 Januarij, benevens een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Adriana van Baerle c. s., Reinder Matthijs Kloppenburg c. s. en de weduwe Behre c. s., verzoekende dispensatie van de formaliteiten, in art. 839 van het Burgerlijk Wetboek voorgeschreven; volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM ENZ.

Disponerende op de volgende requesten, als:

1°. van Adriana van Baerle c. s., wonende te Overschie, houdende verzoek om dispensatie van het 839ste artikel van het Burgerlijk Wetboek en mitsdien permissie om de vaste goederen, behoorende tot de nalatenschap van wijlen Machiel van Baerle, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd, zonder de daarbij vereischte formaliteiten te verkoopen;

2°. van Reinder Matthijs Kloppenburg c. s., houdende verzoek om dispensatie der voornoemde formaliteiten ten aanzien der vaste goederen, behoorende tot den boedel van wijlen Hermanus van Noorle, en, bijaldien die vaste goederen in de publieke veiling de bepaalde prijzen niet mogten renderen, dezelve te mogen ophouden, om die daarna uit de hand te verkoopen, en

3°. van Maria Elizabeth Heszler, weduwe van Frederik Christoffel Lodewijk Behre, c. s., houdende almede verzoek om dispensatie der voorschreven formaliteiten ten aanzien van den verkoop der vaste goederen, behoorende tot den boedel van Frederik Christoffel Lodewijk Behre voornoemd;

Gezien de adviezen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 27sten, 28sten en 30sten December 1814;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. aan Adriana van Baerle c. s., wonende te Overschie, te verleenen, zooals geschiedt bij deze, dispensatie van de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven in cas van verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen, hetzij voor het geheel, hetzij ten deele, zijn geïnteresseerd; met autorisatie, om de vaste goederen tot de nalatenschap van wijlen Machiel van Baerle behoorende en bestaande uit een huis en erve, geapproprieerd tot een timmermans- en molenmakerswinkel, staande en gelegen te Overschie aan de Zestienhovensche kade, en uit een hoekje betimmerd en afgepaald strookje land, met een houtschuur en verder betimmerte daarop staande, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet in het openbaar ten overstaan van notaris en getuigen te verkoopen, mits echter deze verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van Machiel van Baerle is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd;

2°. aan Reinder Matthijs Kloppenburg c. s., wonende respectivelijk te Wijnaldum, Leeuwarden en Heerenveen, te verleenen, zooals geschiedt bij deze, dispensatie van de formaliteiten, in cas van verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, voorgeschreven; met autorisatie om een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam aan de zuidzijde van de Leidsche gracht, tusschen de Heeren- en Keizersgracht, kanton 3, wijk 55, n°. 2954; mitsgaders eene grafstede, gelegen in de Zuiderkerk binnen Amsterdam, la. C, n°. 20, behoorende tot de nalatenschap van wijlen Hermanus van Noorle, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet in het openbaar en ten overstaan van notaris en getuigen te doen verkoopen, mits deze verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar het sterfhuis van voornoemden Hermanus van Noorle is gevallen, en in het bijzijn van de toeziende voogden over de respective minderjarigen, in deze geconcerneerd; wordende wijders het verder ten requeste gedane verzoek bij deze gedeclineerd en gewezen van de hand;

3°. aan Maria Elizabeth Heszler, weduwe van Frederik Christoffel Lodewijk Behre c. s., wonende in 's Gravenhage, te verleenen, zooals geschiedt bij deze, dispensatie van de observantie der formaliteiten, bij de wet voorgeschreven in cas van verkoop van vaste goederen, aan minderjarigen, hetzij voor het geheel, hetzij ten deele, in eigendom toebehoorende; met autorisatie, om een huis en erve, staande en gelegen in de Spuistraat binnen 's Gravenhage, wijk S, n°. 388, en tot den boedel van den voornoemden F. C. L. Behre behoorende, op den van ouds hier te lande geusiteerden voet in het openbaar ten overstaan van notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van denzelven F. C. L. Behre is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, en aan den procureur-generaal bij hetzelve, tot informatie en narigt; en voorts de inhoud daarvan gebragt ter kennis van de requestranten; en eindelijk gelijk afschrift worden gezonden aan den Raad van State, tot informatie.

's Gravenhage, den Januarij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorstel van Z. K. H. te conformeren.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën, in wier handen om consideratie en advies gesteld is eene missive van Z. K. H., van 5 Januarij, en een ontwerp van wet over de *belastingen en ontlastingen van onderscheiden speciën gedurende het jaar* 1815; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Commercie en Koloniën.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 6den Januarij werd in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën om consideratie en advies gesteld eene missive van Z. K. H., van 5 Januarij, en een ontwerp van wet over de *belastingen en ontlastingen van onderscheiden speciën gedurende het jaar* 1815.

U Edel Mogenden Gedeputeerden hebben, de bepalingen, in voorzegd ontwerp van wet voorkomende, met het plakaat van 31 Julij 1725 en met de voorschriften der wet van 25 Junij l.l. vergelijkende, die alteratiën gevonden voor 's lands commercie voordeelig te zijn en tevens aan de inlandsche fabrieken de noodige begunstiging te geven; en het is om deze redenen, dat zij U Edel Mogenden durven adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich te vereenigen met het voorstel.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorschreven rapport te conformeren.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Donderdag om één uur.

16DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 12 JANUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Binnengeleid de Commissie, van wege Z. K. H. belast met de overbrenging der concept-wetten op de nationale militie en de schutterijen; aanspraak van den heer Elout, lid van den Raad van State; concept-wetten. — Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, over de concept-wet betrekkelijk de inschrijving van kapitalen in het Grootboek der Nationale Schuld; de concept-wet; conform het rapport besloten.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van der Heyden van Baak, Calkoen, van der Heim, Slicher, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, Gevers, Clifford, van Sminia, Alberda van Ekenstein, Gockinga, Bowier en van Sasse van IJsselt.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd, en gearresteerd worden de missives daaruit proffluerende.

De Commissie, van wege Z. K. H. belast met de overbrenging der concept-wetten op de *nationale militie* en de *schutterijen*, bestaande uit de heeren Elout en Alberda, leden van den Raad van State, aan het gebouw der Vergadering gekomen zijnde, wordt ontvangen aan het portaal door de daartoe bestemde Commissie van Hun Edel Mogenden, de heeren Jarges en van der Bregghen van Croy, benevens den Griffier.

Waarop de heer Elout met eene aanspraak de voorzeide concept-wetten aan de Vergadering overlegt, volgende dezelve stukken hierna geïnsereerd.

AANSPRAAK *van den heer* Elout, *lid van den Raad van State, gedaan ter Vergadering van de Staten-Generaal, bij gelegenheid der overbrenging van twee concept-wetten, de eene tot oprichting van eene Nationale Militie en de andere tot die van Schutterijen.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Zijne Koninklijke Hoogheid heeft ons gelast, aan U over te brengen de *ontworpen wetten op de Nationale Militie* en de *Schutterijen*, welker inzending aan U Edel Mogenden bij het openen dezer gewone Vergadering is toegezegd.

Hoogst welkom zekerlijk is U de gelegenheid tot het regelen van dit belangrijk gedeelte onzer Staats-inrigtingen, en wij ook volbrengen onzen last met hartelijken ijver.

De Grondwet wil den maatregel; de gebeurtenissen van onzen tijd bewezen deszelfs noodzakelijkheid.

Onafhankelijkheid is gegrond op magt, niet op regt: deze leer, door alle vroegere overheerschers nageleefd en door eenen lateren, die waande, *dat aan zijnen zegewagen geen stuiten was*, openlijk gepredikt, bevat eene heilrijke les in zich.

Wij, Nederlanders, in het bijzonder moeten ons die ten nutte maken, en kan daartoe wel een gunstiger oogenblik zijn?

De levendige herinnering van het voorbijgegane kwaad, het aanvankelijk genot van het tegenwoordige goede en het gegronde uitzigt op vermeerdering van geluk maken ons van zelve bedacht op bewaring en afwending.

De rust, die in en rondom ons is, veroorlooft eene kalme overweging.

Zijne Koninklijke Hoogheid is ook niet dan na herhaalde beraadslagingen gekomen tot het goedkeuren dezer onderwerpen.

Nadat toch eene bijzondere Commissie, voorgezeten door den Secretaris van Staat tot de Binnenlandsche Zaken, met onvermoeiden ijver was werkzaam geweest in het beramen van een eerste plan, welks bijzonderheden met veel naauwkeurigheid zijn behandeld, is deze stoffe gedurende eenen geruimen tijd bij den Raad van State overwogen, en het was dezen gegund, meer dan eens deszelfs gevoelen op de belangrijkste punten te ontwikkelen en wederkeerig door Zijner Koninklijke Hoogheids aanmerkingen voorgelicht te worden, alles op eene wijze, welker beschijving het aanzien eener lofrede hebben zou. Deze taak volbragt ik gaarne, maar durve mij die niet veroorloven. Dit is zeker, dat deze onderlinge en hoogst vertrouwelijke mededeeling den besten uitslag gehad hebben.

In het vaststellen der beide verordeningen is steeds in het oog gehouden:

Eerstelijk en vooral de naleving en opvolging der Grondwet.

Het belang voorts, hetwelk voor den Staat en deszelfs leden gelegen is in eene toereikende en steeds vaardige gewapende magt, en de verpligting van elk ingezeten om hiertoe het zijne bij te dragen, eindelijk ook de verwijdering van alle geweldige en knellende bepalingen, welke eenen voor elk vaderlandsch hart heiligen en dierbaren pligt tot eenen hatelijken en ondragelijken last maken.

Deze trekken leeren reeds dadelijk het nuttige en doelmatige der voorgedragen regelingen kennen en onderscheiden dezelve gunstiglijk van de vreemde inrigtingen, welke bij elk onzer eenen zoo regtmatigen afkeer verwekten. Dan het is Zijner Koninklijke Hoogheids uitdrukkelijke begeerte, dat ik dit nader aantoone.

Ik begin met de wet rakende de Nationale Militie.

Het was voorwaar niet zonder bepaald doel, dat de Grondwet de Nationale Militie bij voorkeur uit vrijwilligers wilde doen bestaan, maar dit doel zou slechts ten halve bereikt zijn geweest, zoo niet bij de wet zelve was voorgeschreven de wijze, hoe die vrijwilligers te bekomen. Daaromtrent nu is bij het ontwerp voorzien, en wel in dier voege, dat de kracht der Regering zich vereenigt met de meest mogelijke vrijheid der ingezetenen, dat de aanneming van vrijwilligers in de militie de werving van de staande armée niet verlaamt. Hoeveel ruimte toch is er niet in de bepaling, dat tot vrijwilligers kunnen worden aangenomen alle Nederlanders, die den vollen ouderdom van 18 jaren zullen bereikt hebben en het 35ste jaar nog niet zijn ingetreden, daar de verpligte dienst volgens de Grondwet zich bepaalt tot ongehuwden van 18 tot 22 jaren. Hoe belangrijk en geruststellend is het voor de ingezetenen, dat de zorge, om die vrijwilligers te zoeken en aan te nemen, bij de wet is opgedragen aan het bestuur hunner woonplaats, hetwelk zoo veel belang heeft bij den goeden uitslag der pogingen, daartoe in het werk gesteld. Hoe doelmatig is het voorschrift, om die vrijwilligers te zoeken in de Godshuizen en vooral onder de bedeelden, opdat alzoo een dubbel doel bereikt worde. En welk een gemak brengt niet de bepaling aan, dat de gelden, tot het bekomen der vrijwilligers benoodigd, mits eene te bepalen som niet te boven gaande, kunnen gebragt worden op den staat der plaatselijke uitgaven, met vrijlating, om hetgeen daarvan mogt overschieten, ten bate der plaatselijke kassen te doen strekken.

Vergelijkt daarmede de beperking van de vrijwillige aanneming gedurende den tijd van drie weken, nadat het aantal der te leveren manschap aan het plaatselijk bestuur zal zijn opgegeven, en de noodzakelijkheid om die vrijwilligers te nemen uit het militiekanton, waarin die plaats gelegen is, immers uit de plaats zelve, zoo die meêr dan een militiekanton bevat, dan wijst zich van zelve het goed verband tusschen de algemeene en bijzondere belangen aan, en dit is het ware doel van elke goede regering.

Zij behoeft daartoe geen dwang, maar bereikt hetzelve langs eenen tegengestelden weg.

16de VERGADERING. — 12 JANUARIJ 1815.

Aanbieding concept-wetten op militie en schutterijen.

Zij vindt de klem van haar bestier in de zachtheid harer maatregelen; alzoo wordt de eerzucht gaande gemaakt, de vaderlandsliefde ontvlamt, en de gehechtheid aan den Vorst, de getrouwheid aan zijnen persoon en zijne waardigheid vestigt zich op den grondslag van liefde en eerbied.

Inderdaad, het kan niet anders of de wijze der zamenstelling en behandeling der militie, zooals zij in dit ontwerp wordt vastgesteld, moet met der tijd ook bij ons volk, is hetzelve maar eenmaal met het edele doel en het geringe bezwaar van den maatregel bekend, die zucht tot de krijgsdienst opwekken, welke voor 's lands heil zoo belangrijk en, wel gewijzigd, met andere belangen niet strijdig is; er is dan ook geen twijfel, of meestal zal de militie uit vrijwilligers kunnen worden zamengesteld.

Mislukt hier of daar deze poging, zoo is er geen ander middel dan volgens de Grondwet over te gaan tot de inschrijving en loting, waarvan de bijzonderheden, in dit ontwerp voorgedragen, geene bijzondere toelichting schijnen te behoeven; dit alleenlijk moet ik opmerken, dat ook hier alles geschikt is naar het meeste gemak der dienstpligtigen en dat vooral vermeden zijn die hoogst bedenkelijke en tegen alle begrippen van regtvaardigheid aanloopende bepalingen, door welke onschuldige ouders of bloedverwanten voor de verkeerde gedragingen hunner kinderen en nabestaanden boeten moeten, terwijl integendeel aan hen het vermogen gegeven wordt, om der afwezenden belangen in alle opzigten waar te nemen.

Dat er gewigtige redenen kunnen bestaan tot vrijstelling van de persoonlijke dienst, ligt in den aard der zaak, en hetgeen daaromtrent bij het onderhavig ontwerp is vastgesteld, is geheel en al doelmatig, daar aan den eenen kant eene genoegzame ruimte tot vrijstelling gegeven wordt en aan den anderen gezorgd, dat niet eene willekeurige vrijstelling van den eenen tot nadeel, ja, tot verkorting van het regt eens anderen strekke. Onder de gronden tot vrijstelling is er een, die bijzondere melding verdient. Treffend wordt daardoor de tegenstelling der vreemde wetten, onder welke wij eene wijle tijds moesten leven, met de bepalingen, welke uit Nederlandsche hoofden en Nederlandsche harten haren oorsprong hebben en alzoo op het ware belang van onzen Staat en de bekendheid met onze belangrijkste bronnen van bestaan, zoowel als op de zucht om die, waar het eenigzins mogelijk is, te bevorderen, gegrond zijn.

Zij namelijk, wier beroep de buitenlandsche zeevaart is, kunnen niet dan in oorlogstijden tot de nationale militie getrokken worden.

Hij, die geene reden tot vrijstelling heeft en niet verlangt de dienst in persoon waar te nemen, kan eenen andere in zijne plaats stellen of van nommer verwisselen. De wettelijke bepalingen, te dien aanzien ontworpen, vereenigen in zich het gerief der bijzondere personen en het nut van den lande. Zij bevelen zich dadelijk op de eerste lezing aan. Eene echter is van te wezenlijk belang, om niet nu te worden opgemerkt: zij betreft de beoordeeling van dat alles. Het is en kan geenszins het oogmerk van de wet zijn, om door ongepaste toegevendheid het regt van derden te beleedigen of het belang van den Staat in de waagschaal te stellen; maar evenmin kan of behoort de bedoeling te wezen, om door eene onregtvaardige strengheid de voorregten, die zij zelve toekent, niet te doen bedoelen. Niet alleen willekeur en andere onzuivere bronnen wil zij gestopt hebben, gelijk dan ook geen der walgelijke en hatelijke bepalingen en voorschriften, welke in de vreemde wetten gevonden werden, in deze wet voorkomen, maar zij wil zelfs niet, dat dwaling hier eene verkeerde werking hebbe; de uitspraak van den militieraad is daarom aan de herziening van de Gedeputeerde Staten der provinciën onderworpen. Dit weinige is reeds genoeg, Edel Mogende Heeren! om U te doen gevoelen, met welk eene vaderlijke zorg Zijne Koninklijke Hoogheid deze geheele stoffe heeft behandeld, maar zij blinkt nog verder uit in de bepalingen des ontwerps, welke over het ontslag, de aanloting en de jaarlijksche naarhuiszending van de $\frac{4}{5}$ gedeelten handelen.

Op nieuws en plegtiglijk wordt de verzekering der Grondwet ook hier herhaald, dat de dienst in de landmilitie niet langer dan 5 jaren duren kan, en op dat reeds blijke, met welke angstvalligheid men gezind is dit uit te voeren, zoo is de bepaling ontworpen, dat dit gedeeltelijke ontslag voor de tegenwoordig bestaande militie zal plaats hebben, wanneer de staat van vrede, waarin zich deze landen thans bevinden, door den afloop der plaats hebbende onderhandelingen tusschen de mogendheden tot vastheid zal zijn gekomen, een tijdstip, dat naar alle menschelijke berekeningen niet ver af kan zijn.

Dan ook hierbij laat men het niet blijven; ten aanzien van de loting der nieuwe militie wordt alles ten meesten gerieve der bijzondere personen geregeld. Het oogmerk is niet om reeds dadelijk de nationale militie te brengen op de volle sterkte, dat is, even als in de tegenwoordige, om van de 100 zielen één man op te roepen. Neen, zonder in oogenschouw te nemen den zwakken staat der dienende militie, zal in de vijf eerstvolgende jaren niet meer dan een vijfde gedeelte dier bepaalde sterkte worden aangeloot, zoodat het bezwaar der ingezetenen op eene hoogst merkbare wijze verminderd is. En hoe gering dit bezwaar dan wordt, zal blijken uit de bepalingen ten aanzien der jaarlijksche naarhuiszending, over welke een woord zal gezegd worden, na alvorens gewaagd te hebben van de uitdrukkelijke en openlijke verzekering, dat zij, die gedurende vijf jaren gediend hebben, zonder eenige loting hun ontslag zullen bekomen, eene verzekering, die niet alleenlijk geheel en al ligt in de gezindheid, maar tevens in het belang der Hooge Regering, gelijk uit de aandachtige overweging van het geheele stelsel blijkt, en op welke dus elk vasten staat maken kan; doch ik keer terug tot de jaarlijksche verloven.

Slechts een vierde van de geheele nationale militie wordt bij elkander op de been gehouden, en dat gedeelte zal worden zamengesteld, in de eerste plaats door hen, die zich aan de dienst hebben willen onttrekken, die alzoo in waarheid verpligt zijn voor het nadeel, dat zij aan hunne medeburgers hebben zoeken toe te brengen, te boeten; daarna uit de plaatsvervangers of die van nummers verwisseld hebben, en eindelijk nog uit hen, die verlangen in dienst te blijven.

Er is dus de allergrootste waarschijnlijkheid, dat alleen de zoodanigen in gestadige dienst zullen blijven, die daardoor het minste bezwaard worden niet alleenlijk, maar daaronder verre de meesten, voor welke het eene wezenlijke behoefte of eene verkiezing is, want veiliglijk mag men rekenen, dat na verloop van eenige jaren de dienst der nationale militie door velen zal worden aangezien, gelijk zij is, als een ligte en tevens voor hen en de hunnen juist berekende dienst, waarvan het gevolg zijn zal, dat zelfs niet altijd het volle 5de gedeelte nieuwelings zal behoeven te worden opgeroepen of dat zij, die door de gewoonte of eene gepaste en loffelijke eerzucht den krijgsstand verkiezen, na hunnen tijd bij de nationale militie uitgediend te hebben, bij de staande armée hunne dienst zullen aanbieden; en welke dier gevallen ook plaats grijpt, beide strekken zij ten algemeenen en bijzonderen nut.

Bedenkt bij dit alles, dat de nationale militie niet dan in ongewone tijden het land verlaten kan, dat zij nooit gebruikt kan worden tot bevordering van belangen, die aan ons belang geheel vreemd of daarmede strijdig zijn, maar dat hare waardige bestemming is de verdediging van eigen haardsteden, van eigen vaderland, — dat elk bataillon aan een bepaald militie-district is toegewezen, dat hetzelve alzoo meer bijzonderlijk tot één huisgezin behoort, — dat de dienst in waarheid ligt is en aan velen eene geleeltelijke ondersteuning in hunne behoeften kan aanbrengen; dan is de gegronde verwachting daar, dat eerzucht en vaderlandsliefde, ja zelfs een welbegrepen eigenbelang, velen tot vrijwillige dienstaanneming zal doen overgaan; dat alzoo de verpligting van de vrijwillige inschrijving en loting op een gering getal vallen zal, terwijl deze verpligting nog zooveel te weiniger drukt, daar de loting niet over de geborenen in een jaar, maar over 5 jaren loopt, eene omstandigheid, die, èn op zich zelve, èn gevoegd bij de vrijheid tot plaatsvervanging en nummerverwisseling, het bezwaar tot bijna niets brengt.

Valt er wel veel meer te zeggen, om U Edel Mogenden en de geheele natie te overtuigen van het doelmatige en billijke der bepalingen nu opgegeven? Ja, Edel Mogende Heeren, nog eene hoogstbelangrijke aanmerking: het Nederlandsche volk kent den geheelen omvang van deszelfs pligten en regten ten aanzien dezer taak uit de wet zelve. Geene voorbehoudingen, geene verwijzingen tot nader te maken reglementen of bijzondere bevelen van hoogere of lagere ambtenaren, die vele bepalingen, ja de geheele wet dikwijls, blijkens de ondervinding in de laatste drie jaren voor onze bevrijding, omverwierpen en verkrachtten, zijn hier te wachten of te duchten. Wij keeren terug tot onze Hollandsche zeden: de wetgever spreekt onbewimpeld en rond. De ingezetenen vreezen geene verschalking. Ik voeg hier nog enkel bij, dat de kosten geheel uit 's lands kas betaald worden.

Gij hebt uit het tot dusverre voorgedragene kunnen opmaken, Edel Mogende Heeren, hoe zeer ik, die tot u spreek, doordrongen ben van de doelmatigheid der ontworpen wet op de nationale militie, en ik geef u dezelfde verzekering, niet alleenlijk van mijn medelid in deze Commissie, maar van alle onze ambtgenooten. Aller eenstemmig gevoelen kan u door niemand beter dan door

uwen en onzen waardigen Voorzitter worden kenbaar gemaakt. Gelijk belang stellen wij in de wet op de schutterijen, tot welker behandeling ik nu overga

Die den moed, de vaderlandsliefde en het nut der schutterijen beschrijven wil, behoeft zijne voorbeelden niet te zoeken in de dagen van de grondlegging onzer vrijheid; hij kan ze vinden in onzen tijd, onder onze oogen, bij de wonderdadige herschepping van ons aanzijn. Wij allen herinneren ons met gemengde aandoeningen de geestdrift van de Haagsche burgerij in de bange dagen van worsteling. Wij staren nog met genoegen en erkentenis op het lofwaardig, heldhaftig en stout gedrag der Amsterdamsche schutterij bij Naardens belegering en brengen de verdiende hulde aan die van Groningen bij eene soortgelijke omstandigheid toe; opdat dan deze voorbeelden niet als eene voorbijgaande schaduw, maar rijk in wezenlijke gevolgen voor ons wezen mogen, zoo behooren wij in deze rustige tijden bedaardelijk na te gaan, op welke wijze van die edele gevoelens, welker aankweeking op onzen grond zoo ligt is, nut voor het vaderland kan getrokken worden. En dit heeft den grond gelegd tot de bepalingen, thans ontworpen. Eene korte toelichting van de voornaamste schijnt niet geheel te onpas. De Grondwet bepaalt ten duidelijkste, dat de gewone schutterijen in de steden, in tijden van oorlog en gevaar, gezamenlijk met de schutterijen ten platten lande, tot dat einde in te stellen, als een landstorm tot verdediging des vaderlands dienen moeten. Het was daarom van het hoogste belang, het juiste en doeltreffende verband daar te stellen tusschen die beide; ziet daar, Edel Mogende Heeren! in korte trekken het stelsel, door Zijne Koninklijke Hoogheid aangenomen en goedgekeurd.

In alle plaatsen, door welke, wegens den stedelijken stand, leden der provinciale vergadering gekozen worden, mitsgaders in zoodanige verdere steden of dorpen, waarvan de bevolking binnen den besloten kring of omtrek der gebouwen 2500 zielen of meer bedraagt, zullen *dienstdoende* schutterijen worden opgerigt. In minder bevolkte plaatsen zullen, voor zooverre zij geene dienstdoende schutterijen verlangen, *rustende* schutterijen bestaan. De sterkte dezer beide schutterijen gezamenlijk zal beloopen een bataillon van 600 man op iedere 20,000 zielen of daaromtrent.

In tijden van vrede blijven de dienstdoende schutterijen verdeeld in regimenten, bataillons of compagniën, plaatselijk op zich zelven.

In tijden van oorlog worden de beide schutterijen tot militiekantons gebragt van 10,000 zielen nagenoeg, welke dezelfde zullen zijn als die voor de nationale militie; in ieder van dezelve beloopt het getal schutters 300 man: alle welke getallen echter in bange tijden mogen worden vermeerderd.

Zoo verre de bataillons dienstdoende schutterijen in eenige plaats geheel voltallig zijn, blijven zij op zich zelven, doch voor zooverre het bataillon onvoltallig is, wordt hetzelve uit de rustende schutterijen voltallig gemaakt. De militie-kantons worden gebragt tot districten, over ieder van welke een commissaris zijn zal, die tevens met het opzigt der nationale militie in dat district belast is.

Nu is er een geheel van alle de schutterijen; nu worden reeds in rustige tijden de vakken geregeld, in welke alle de gedeelten van den landstorm te zamen loopen. De dienstdoende worden dadelijk geoefend, de rustende niet dan op enkele dagen in het jaar, maar de vereeniging der mingeoefende met de volleerde maakt een genoegzaam geheel uit, en zoo niet alle berekening hier bedriegt, is in deze zeer eenvoudige zamenstelling een groot middel ter verdediging van den vaderlandschen grond gelegen, vooral wanneer eens alle op eene gelijke wijs zullen gewapend zijn, waartoe de ontworpen wet aanleiding geeft.

Tot de schutterlijke dienst kunnen worden opgeroepen alle personen van 18 tot 51 jaar, naar deze zeer gepaste volgorde.

Elk burger is in gewone tijden verpligt de dienst persoonlijk te verrigten of, zoo hij tot die dienst niet wordt opgeroepen, eene bijdrage tot vinding der kosten te leveren. Zij die tot de eer van schutterlijke dienst niet worden toegelaten, betalen geene contributie. Zij, die volgens de wet van de persoonlijke dienst uithoofde van gebreken, bedieningen of anderzins worden vrijgesteld, zijn daardoor niet ontheven van de betaling der contributie. Zij, die wel geene volstrekte reden van vrijstelling, in de wet gegrond, hebben en echter om gewigtige belangen wenschen vrijgesteld te worden, betalen eene verhoogde contributie.

Ingeval van landstorm vervalt alle vrijstelling, en elk die tot de persoonlijke dienst bekwaam is, moet dienen.

Ziet daar eenige hoofdtrekken van deze wet, welke op eene gepaste wijze worden ontwikkeld en op de voorkomende gevallen toegepast; gelijk mede op de formatie, kleeding, exercitie, gewone en ongewone diensten, zoo afzonderlijk als in verband met het militair garnizoen, zeer goede voorschriften gegeven worden, welke, verwijderd van al te drukkende diensten en te kostbare verfraaijingen, tot opwekking eener goede eerzucht strekken kunnen; daartoe vooral is bij uitnemendheid geschikt de gunstige gezindheid van Zijne Koninklijke Hoogheid, die alle hoogere en lagere officieren aanstelt en van eene commissie voorziet, welke hun kosteloos zal worden uitgereikt.

Zeer juist is ook beschreven de verhouding der schutterijen in de eerste plaats, gelijk de aard der zaak leert, tot de plaatselijke, voorts tot de provinciale, eindelijk tot de algemeene landsregering; terwijl laatstelijk op het stuk der krijgsraden en krijgstucht de noodige ondergeschiktheid met de betamelijke vrijheid en onafhankelijkheid, die aan burgers toekomt, is in het oog gehouden.

Het behoeft echter geene herinnering, dat in tijden van gevaar de landstorm aan dezelfde krijgstucht is onderworpen als de staande armée, gelijk dezelve in dat geval ook op dezelfde wijze op 's lands kosten wordt onderhouden.

Dit weinige zij genoeg om U Edel Mogenden met den geest en de strekking dezer wetten voorloopig bekend te maken.

In meer bijzonderheden te treden, zou ongepast zijn; het punt eens bepaald zijnde, tot hetwelk de verordeningen, aan de bekrachtiging Uwer Vergadering voorgesteld, moeten beschouwd worden, valt het ligt alle de bijzondere deelen van dezelve te kennen en te beoordeelen. Tot bepaling van dit oogpunt strekte deze rede. Het zal voor het overige ons eer en genoegen zijn, indien U Edel Mogenden eenige nadere ophelderingen noodig keuren, daartoe, ter opvolging van Zijner Koninklijke Hoogheids bevelen, te worden geroepen, opdat alzoo deze zaak tot een gewenscht einde gebragt worde.

Hoogst gelukkig zullen wij ons rekenen, indien het gesprokene daartoe een eersten goeden grond gelegd heeft. Voor mij in het bijzonder zou het een waar genoegen zijn, indien ik mijne tegenwoordige loopbaan eindigen mogt met de genoegelijke gewaarwording, dat ik door den laatsten arbeid, mij ten deel gevallen, eenigermate had mede gewerkt tot het in stand brengen van eenen maatregel, welke met geheel ons aanwezen in eene zoo naauwe betrekking staat.

Ja, Edel Mogende Heeren! (want het is niet overtollig deze rede te eindigen, gelijk zij is aangevangen) Nederlands onafhankelijkheid is het allereerste doel, hetwelk 's lands regering zich moet voorstellen. Zonder deze (wij ondervonden het) zijn alle onze voorregten en vrijheden verloren. Het is niet genoeg, deze waarheid telkens te herhalen, niet genoeg, dezelve in het hart en het verstand onzer kinderen diep te prenten, niet genoeg, om stil en rustig het herboren geluk te genieten.

Wij moeten, dankbaar voor 's Hemels zegeningen, welke wonderlijk zijn in onze oogen, dezelve niet verwaarloozen, maar in deze kalme tijden ons voor eene woelige toekomst, want de loop der wereldsche zaken is steeds ongestadig, toebereiden.

Dit gevoel is dan ook dat van het geheele Nederlandsche volk in deze oogenblikken; en Gij, Edel Mogende Heeren, zult door de bekrachtiging dezer doelmatige, regtvaardige, zachte, echt vaderlandsche wetten niets doen, dan dat algemeen gevoel op te volgen en ten goede te leiden.

Zoo kunnen wij ons eene heerlijke toekomst beloven, zoo zullen wij aan gansch Europa doen zien, dat de echte Hollandsche moed ook nu nog niet verflaauwd, maar elk Nederlander gezind is, om hen tegen te staan, die het nog eenmaal vroeg of laat wagen mogten deszelfs staatkundig bestaan aan te randen. Ja, alle zijn bereid om ter hulp te schieten, en waar eendragt is tusschen Vorst en volk, tusschen de regering en de onderzaten, valt het eenen vijand moeijelijk, ja onmogelijk, zijne verderfelijke oogmerken te bereiken; hij durft zich zelven niet wagen. Deze gunstige gesteldheid is thans de onze, en hoe zou het anders kunnen wezen, wanneer wij onze oogen slaan op den Vorst die ons bestiert. Zij zal het blijven: dit waarborgen ons de voortreffelijke hoedanigheden van Hem, die eenmaal als vader onzer kinderen zal optreden.

CONCEPT-WET, *rakende de oprigting van eene nationale militie*, met Bijlagen. (1)

Wij WILLEM, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben de bepalingen, welke behooren te worden gemaakt tot het in werking brengen van de artikelen 123, 124 en 126 der Grondwet voor de Vereenigde Nederlanden, houdende:

»Art. 123. Behalve de vaste zee- en landmagt, zal er steeds zijn eene nationale militie, waarvan, in vredestijd, jaarlijks een vijfde gedeelte wordt ontslagen en door anderen ten gelijken getalle vervangen, zooveel mogelijk te nemen uit vrijwilligers en anders bij loting uit de ongetrouwde ingezetenen van 18 tot 22 jaren.
»Die, welke hun ontslag zullen bekomen, kunnen onder geen voorwendsel tot eenige andere dienst dan voor de schutterijen worden opgeroepen.

»Art. 124. De militie komt, in gewone tijden, jaarlijks eenmaal te zamen, om gedurende eene maand of daaromtrent in den wapenhandel geoefend te worden, blijvende het nogtans aan den Souvereinen Vorst voorbehouden, om, wanneer hij zulks voor 's lands belangen mogt geraden oordeelen, één vierde van het geheel getal te doen zamenblijven. Ingevalle het bij buitengewone omstandigheden of dreigend oorlogsgevaar noodig zijn mogt de geheele militie bijeen te roepen en te doen zamenblijven, zal zulks, indien de Staten-Generaal niet vergaderd zijn, gepaard gaan met eene buitengewone bijeenroeping van dezelven, ten einde van het verrigte opening te geven en de verdere daartoe betrekkelijke maatregelen met de Vergadering te beramen.

»Art. 126. De bepalingen, welke door den Souvereinen Vorst omtrent het getal en de inrigting der militie noodig geoordeeld worden, zullen het voorwerp eener door denzelven voor te dragen wet uitmaken";

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

Behalve de staande armée, zal in de Vereenigde Nederlanden, ingevolge art. 123 van de Grondwet, bestaan een corps *nationale militie*, waarvan de sterkte in evenredigheid zal zijn met de bevolking, zoodanig, dat dezelve zoo na mogelijk zal berekend worden op *één man* van iedere *honderd* zielen.

Art. 2.

Dezelve zal nimmer en in geen geval naar de koloniën kunnen worden gezonden en, zonder bijzondere toestemming van de Staten-Generaal, niet buiten de grenzen der Vereenigde Nederlanden worden gebruikt, tenzij in een oogenblikkelijk dringend gevaar of ook wanneer bij garnizoensveranderingen de kortste marschroute over vreemden bodem loopt; in beide welke gevallen de Souvereine Vorst, zoodra mogelijk, van de door hem deswege gestelde orders kennis geven zal aan de Vergadering der Staten-Generaal.

Art. 3.

Hetzelve corps zal zooveel mogelijk genomen worden uit vrijwilligers en anders bij loting uit de ongetrouwde ingezetenen van 18 tot 22 jaren.

Art. 4.

Ten einde dit corps met de meeste geregeldheid worde in stand gebragt en gehouden, zal het grondgebied der Vereenigde Nederlanden worden verdeeld in militie-districten, elk van omtrent 100,000 inwoners, waarvan de juiste omtrek en hoofdplaatsen door Ons nader zullen worden bepaald.

Art. 5.

Aan ieder der voorgemelde districten zal geaffecteerd zijn een bataillon infanterie en eene afdeeling artilleristen, te zamen berekend op 1000 man. De afdeelingen artilleristen zullen worden geformeerd in compagniën en bataillons, uit verschillende districten te zamen gebragt, en, zoowel als de bataillons infanterie, compleet gehouden op de wijze hierna te melden.

Art. 6.

Over ieder dezer militie-districten zal door Ons worden aangesteld een militie-commissaris, op een vast jaarlijksch tractement.
Dezelve zal zijn één der voornaamste ingezetenen van het militie-district, hetzij burgerlijk persoon of militair gepensioneerde en in hetzelve zijne vaste woonplaats moetende hebben.
Hij zal den rang hebben van luitenant-kolonel, ten ware hij te voren reeds eenen hoogeren rang bekleed had.
Hij zal belast zijn met het bijzonder toevoorzigt over alles, wat de nationale militie in zijn district betreft, naar aanleiding van de voorschriften dezer wet.

Art. 7.

De militie-districten zullen ieder worden ondergedeeld in tien militie-kantons, elk van omtrent 10,000 zielen, welke door Ons zullen worden geregeld, ten einde de loting, waarvan straks nader zal worden melding gemaakt, op eene ordentlijke wijze zoude kunnen geschieden.

Art. 8.

Het contingent zal in militie-districten worden omgeslagen over de steden en plaatsen, binnen dezelve gelegen, naar evenredigheid der respective bevolking.

Art. 9.

Ten einde dat contingent te vinden, zal telken jare worden opgemaakt het getal der manschap, noodig tot completering van het bataillon, aan het militie-district geaffecteerd, waarvan van wege het Departement van Binnenlandsche Zaken, door tusschenkomst van den gouverneur der provincie, zal worden kennis gegeven aan den militie-commissaris, welke dientengevolge, onder approbatie van welgemelden gouverneur, zal bepalen, hoeveel manschappen elke stad of plaats en voor die steden, welke meer dan één militair kanton bevatten, elk militair kanton in dezelve daarin, naar gelang der bevolking, zal moeten leveren.

Art. 10.

Het zal aan elke stad of plaats vrijstaan dit bepaalde contingent geheel of gedeeltelijk in vrijwilligers te leveren, onder de navolgende bepalingen.

Art. 11.

Binnen drie weken nadat bij het stedelijk of plaatselijk bestuur opgave van het contingent van den militie-commissaris zal bekomen zijn, zal hetzelve bestuur verpligt zijn, aan den militie-commissaris in te zenden eene lijst der vrijwilligers, welke door hetzelve zal worden geleverd, volgens het model sub litt. A, hiernevens gevoegd.

Art. 12.

Zoodra de lijsten der vrijwilligers uit alle de steden en plaatsen van het militaire district bij den militie-commissaris zullen zijn ingekomen, zal daarvan door hem worden kennis gegeven aan den gouverneur der provincie, welke alsdan den militieraad, zamengesteld en geassisteerd, zooals bij de artt. 40, 41 en 42 zal worden bepaald, tegen een bepaalden dag zal bijeenroepen om die vrijwilligers te onderzoeken.

(1) In de vergadering van den 15den Februarij 1815 zijn nadere redactiën der bovenvermelde wetsontwerpen door den Souvereinen Vorst ingediend Het rapport over deze ontwerpen van wet werd uitgebragt den 22sten Februarij en behandeld den 24sten daaraanvolgende. De Commissie, belast met de aanbieding der goedgekeurde ontwerpen, bragt haar verslag uit 1 Maart.
De den 27sten Februarij vastgestelde wetten komen voor in het *Staatsblad*, n°. 19 en 20; en in de *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 61.

Art. 13.

De uitslag van dit onderzoek zal door den militie-commissaris dadelijk worden gebragt ter kennis van de belanghebbende stedelijke en plaatselijke besturen, en bijaldien het alsdan mogt blijken, dat het getal goedgekeurde vrijwilligers van eenige stad of plaats gelijk stond met het volle contingent, hetwelk door dezelve moest geleverd worden, zal er geene loting over de ingeschrevenen van die stad of plaats in dat jaar behoeven te geschieden.

Art. 14.

Als vrijwilligers zullen worden toegelaten alle Nederlanders, welke op den 1sten Januarij van ieder jaar den vollen ouderdom van 18 jaren zullen hebben bereikt en het 35ste nog niet zijn ingetreden; voor het overige zullen zij de vereischten moeten hebben, welke hierna voor de plaatsvervangers zullen worden bepaald, doch zullen niet buiten het militie-kanton mogen genomen worden, tenzij eene stad meer dan één militie-kanton bevatte, in welk geval het genoegzaam zal zijn, dat die vrijwilligers tot diezelfde stad behooren.

Art. 15.

De gelden, tot het vinden der vrijwilligers benoodigd, zullen op de jaarlijksche begrooting der plaatselijke uitgaven worden geleden, mits het beloop daarvan niet te boven gaat de som, door Ons voor elken vrijwilliger nader te bepalen, terwijl de daarvan eventueel overschietende penningen zullen blijven ten voordeele van de stedelijke of plaatselijke kas.

Art. 16.

Het plaatselijk bestuur zal de vrijwilligers bij voorkeur zoeken uit de bedeelde en in de verschillende godshuizen opgevoed wordende personen; zullende hetzelve hierin te werk gaan met overleg der onderscheidene armbestuurders en regenten der godshuizen.

Art. 17.

Voor zooverre het getal vrijwilligers niet genoegzaam is, zullen de ontbrekende manschappen gevonden worden bij loting, voor iedere stad of plaats in de evenredigheid, waarvan bij art. 8 gesproken is.

Art. 18.

Om tot eene geregelde loting te komen, zullen alle Nederlanders, die op den 1sten Januarij van elk jaar hun negentiende jaar ingetreden zullen zijn en hun drie en twintigste nog niet hebben volbragt, na daartoe bij publicatie te zijn opgeroepen, vóór den 1sten Februarij van ieder jaar bij het plaatselijk bestuur van hunne woonplaats zich tot de loting doen inschrijven.

Art. 19.

Ten opzigte der inschrijving en loting zal wel in het bijzonder in het oog moeten worden gehouden, dat, welke aanspraak op vrijstelling iemand zoude vermeenen wegens huwelijk of gebreken enz. te hebben, desniettegenstaande de inschrijving en loting door denzelven eveneens als door alle anderen zal moeten geschieden.

Art. 20.

Onder de inschrijving zullen ook begrepen zijn de afwezenden. Zoodanige afwezenden, welke onderloos en geheel hun eigen meester zijn, zullen moeten zorg dragen, dat de inschrijving door gemagtigden voor hen geschiede

De ouders, voogden of regenten, wier kinderen of pupillen afwezend, onwillig of in de onmogelijkheid zijn zich te laten inschrijven, zullen verpligt zijn dezelve in persoon of door iemand, daartoe door hen schriftelijk gemagtigd, te doen inschrijven.

In alle deze gevallen is de bevoegdheid aan de gemagtigden, ouders, voogden en regenten toegekend tot het opgeven van redenen van vrijstelling en het stellen van plaatsvervangers.

Art. 21.

Alle manspersonen, vallende in de jaren der nationale militie, bij art. 18 omschreven, welke zich niet hebben doen inschrijven, zullen, wanneer zij wettige gronden van vrijstelling zouden hebben kunnen aanvoeren, door den na te noemen militieraad kunnen worden verwezen in eene boete, naar gelang der personen en omstandigheden, mits niet te boven gaande de som van f 100.

Zij, welke geene voldoende redenen van vrijstelling kunnen aanvoeren, zullen dadelijk en zonder loting in de militie worden ingelijfd en daarin vijf volle jaren moeten blijven dienen, zonder dat aan hen gedurende dien tijd eenig verlof van de dienst zal worden toegestaan.

Art. 22.

Zij, dewelke voorgeven hunnen ouderdom niet te weten of van wie dezelve in de daad, noch door de registers van den burgerlijken stand, noch op eenige authentieke wijze bekend is, zullen, wanneer zij door het plaatselijk bestuur ter goeder trouw worden geoordeeld tot die jaren, over welke de inschrijving geschiedt, te behooren, worden ingeschreven en verpligt zijn te loten, zoolang zij niet duidelijk zullen hebben bewezen daartoe niet gehouden te zijn geweest.

Art. 23.

De wettige *woonplaats* of *domicilie* van hen, die in de nationale militie vallen en geen eigen bestaan hebben, wordt gehouden te zijn, die van hun *vader*, bij ontstentenis van dezen, die van hunne *moeder*, ook deze niet meer bestaande, die van den *eersten in rang benoemden voogd of curator*.

Voor de gehuwden wordt die plaats voor *wettige woonplaats* gehouden, alwaar zij op den 1sten Januarij van elk jaar voor het middel van het personeel en mobilair, of dat, hetwelk in de plaats daarvan zoude mogen worden geïntroduceerd, beschreven zijn, met deze verdere bepaling:

a. zoons van Nederlanders, in een vreemd land geboren, zijn verpligt zich te laten inschrijven op de plaats, alwaar zij hunne wettige woonplaats hebben;

b. jongelieden, door hun vader, moeder, voogd of curator achtergelaten, zullen op de lijsten van die gemeente worden gebragt, alwaar hunne ouders, eerst in rang benoemde voogd of curator het laatst hunne woonplaats hebben gehad, en wanneer deze woonplaats niet bekend mogt zijn, op de plaats alwaar zij zich bevinden;

c. zij, die geene ouders, voogden of eigen wettig domicilie hebben, zullen worden ingeschreven op de plaats, alwaar zij zich bevinden of het laatst bevonden hebben;

d. de gealimenteerden en kinderen in godshuizen en liefdadige gestichten zullen worden ingeschreven in de plaatsen, alwaar de godshuizen zijn gelegen of de alimentatie geschiedt;

e. ten opzigte van de gevangenen, welke in de jaren der loting vallen, zullen de regenten der gevangenissen verpligt zijn vóór den 15den Januarij van ieder jaar aan het plaatselijk bestuur van de gemeente, alwaar zij hunne vaste woonplaats hebben, eene naauwkeurige opgave te doen van alles, wat hetzelve voor de opschrijving noodig heeft te weten; met bijvoeging der misdaad, waarvan zij beschuldigd of om dewelke zij veroordeeld zijn geworden, en den tijd voor denwelken zij zijn geconfineerd

Art. 24.

De zoodanigen, welke tot eene onteerende straf zijn veroordeeld geweest, of dezelve hebben ondergaan, zullen, schoon ingeschreven zijnde, niet op de lijsten van de loting worden gebragt, tenzij alvorens uitdrukkelijk gerehabiliteerd.

Art. 25.

De gemeentebesturen zullen alle de in te schrijven personen dadelijk, wanneer zij zich aangeven, brengen op een register, waarvan het model onder litt. B hiernevens is gevoegd, in die orde, in dewelke zij zich zullen aanbieden. Dit register zal moeten worden gesloten op den 31*sten Januarij* van ieder jaar. Uit hetzelve zullen ten spoedigste en met de meest mogelijke naauwkeurigheid worden geformeerd alphabetische lijsten, volkomen gelijk aan het model litt. C. Deze alphabetische lijsten zullen kantonsgewijze worden opgemaakt in elke gemeente,

welke meer dan één kanton bevat; van dezelve lijsten zal vóór den 10*den Februarij* van ieder jaar een afschrift, van wege het plaatselijk bestuur geteekend, aan den militie-commissaris worden ingezonden, terwijl de oorspronkelijke ter griffie van dat bestuur zal blijven berusten.

Art. 26.

De plaatselijke besturen zullen naauwkeurig onderzoeken, of allen, welke tot de nationale militie behooren, inderdaad zich hebben doen inschrijven om, wanneer zij mogten ontdekken, dat een of meer van hunne ingezetenen aan deze verpligting niet hadden voldaan, dezelve op de beide in het vorig artikel gemelde registers en lijsten te brengen, evenals of zij daartoe zich zelven hadden aangeboden, waartoe zij vooral de doop- en andere registers zullen behooren te raadplegen.

Art. 27.

De militie-commissaris bepaalt vervolgens de dagen, op welke de loting successivelijk in de verschillende kantons zal geschieden, en geeft daarvan kennis aan de plaatselijke besturen, dewelke daaraan, zoo door het doen aflezen in de kerken als anderzins, de meest mogelijke publiciteit zullen geven.

Art. 28.

De plaatselijke besturen zullen naauwkeurig toezien, dat alle de ingeschrevenen, welke tot hunne gemeente behooren, zoowel derzelver ouders of voogden, ten minste *drie dagen* vóór dat de loting plaats zal hebben, bij gedrukte of geschreven biljetten, gelijk aan het model, hierachter gevoegd, sub litt. D, worden opgeroepen tegen het bepaalde uur der loting.

De boden, buurtmeesters en anderen, welke tot het rondbrengen dezer biljetten zullen worden gebruikt, zullen voor ieder biljet een behoorlijk blijk vorderen, dat zij indedaad zijn ontvangen, en deze vervolgens ter secretarie deponeren.

Art. 29.

Nadat de alphabetische lijsten door den militie-commissaris zullen zijn onderzocht en, daar het noodig was, geredresseerd, *zal de loting* over het geheele land beginnen *op den* 20*sten Februarij van ieder jaar* (en indien dezelve op een Zondag valt, *den* 21*sten Februarij*, onder presidie en directie van den militie-commissaris, in tegenwoordigheid van een der leden van ieder plaatselijk bestuur der gemeenten, welke tot het militie-kanton behooren.

De loting zal plaats hebben in die gemeente, dewelke tot hoofdplaats van elk militie-kanton door den militie-commissaris, onder goedkeuring van den Gouverneur der provincie, waartoe iedere gemeente behoort, zal worden bepaald. Bij die loting zullen alle de belanghebbenden tegenwoordig zijn, zonder dat een grooter getal aanschouwers zal toegelaten worden.

Art. 30.

Alvorens tot de loting overgegaan worde, zal de *alphabetische lijst* der ingeschrevenen worden voorgelezen en onderzocht, of ook na het formeren van dezelve eenige personen of omstandigheden zijn opgekomen, welke daarop zouden behooren te worden genoteerd of daarvan geroijeerd, ten einde daaraan alsdan dadelijk te worden voldaan.

Art. 31.

Het getal der ingeschrevenen zal vervolgens naauwkeurig worden opgenomen. Daarna zullen evenveel vierkante biljetten, waarop de nummers duidelijk en leesbaar zijn gedrukt, op eene gelijke wijze worden inéén gerold, nadat dezelve door den militie-commissaris zullen zijn geparapheerd en aan de belanghebbenden met luider stemme voorgeteld zijnde, in eene witte glazen flesch geworpen, dewelke op eene zigtbare plaats voor den militie-commissaris zal worden ter neder gesteld.

Art. 32.

De loting zal vervolgens werkelijk een aanvang nemen en de op de alphabetische lijsten geplaatste ingeschrevenen van elke bijzondere stad of plaats of van het geheele militie-kanton, bijaldien hetzelve slechts een gedeelte van eene stad uitmaakt, worden opgeroepen, om hun biljet te trekken, nadat de militie-commissaris zich vooraf volkomen van de identiteit der trekkenden, vooral door het getuigenis van den gecommitteerde uit het plaatselijk bestuur hunner woonplaats, zal hebben verzekerd. Voor de zoodanigen, dewelke niet tegenwoordig zijn en die, hetzij van hunne ouders, voogden of respectabele bekende personen daartoe geene bijzondere volmagt hebben gegeven, zal door den gecommitteerde uit het plaatselijk bestuur, waartoe de opgeschrevene behoort, worden geloot.

Art. 33.

De uitslag der trekking van ieder opgeroepene aan de vergadering met luider stemme bekend gemaakt zijnde, zal op twee dubbele lijsten, waarvan het model sub litt. E hiernevens is gevoegd, naauwkeurig en behoorlijk worden aangeteekend, voor en aleer tot het trekken van een volgend nummer zal worden overgegaan.

Art. 34.

De loting alzoo tot het einde toe afgeloopen zijnde, zullen alle de geloot hebbende van nieuws en volgens den alphabetischen rang worden opgeroepen, gemeten, gesignaleerd en door den militie-commissaris zoo naauwkeurig mogelijk worden ondervraagd, of en welke redenen van vrijstelling zij zouden oordeelen te kunnen voorstellen, om daarvan insgelijks dadelijk door hem op de evengenoemde lijsten aanteekening te worden gedaan.

Art. 35.

De werkzaamheden der loting alzoo afgeloopen zijnde, zullen de lotingslijsten worden geverifieerd en gesloten, en door den militie-commissaris met de tegenwoordig zijnde leden van de plaatselijke besturen geteekend, om door denzelven binnen acht dagen, na iedere loting, te worden ingezonden aan den Gouverneur, ten einde door dezen te worden ter hand gesteld aan het lid der Gedeputeerde Staten, hetwelk den militieraad zal presideren.

Art. 36.

Vóór het scheiden der vergadering zal de militie-commissaris openlijk kennis geven van de dagen en uren, op welke de militieraad zijne zittingen in de hoofdplaats van het militie-district zal houden, ter *beoordeeling der redenen van vrijstelling*, welke door de geloothebbenden zijn voorgesteld, en van deszelfs nadere zitting tot het *onderzoek der plaatsvervangers en diegenen, welke van nummers zullen verlangen te verwisselen.*

Art. 37.

De plaatselijke besturen zullen binnen *vijf dagen* na de loting, in behoorlijke orde opgemaakt, aan den militie-commissaris inzenden alle de papieren en bewijsstukken, tot de reclamatiën om vrijstelling van de ingezetenen hunner gemeente behoorende, op den rug beschreven met den naam, het nummer van loting en den korten inhoud van ieder dier stukken.

Art. 38.

Van de *nationale militie* zal niemand worden vrijgesteld dan de zoodanigen, welke volgens de bepalingen, in deze wet vervat, òf ongeschikt zijn voor de dienst, òf redenen van verschooning hebben; terwijl zij, die niet verlangen de dienst in persoon waar te nemen, een ander in hunne plaats zullen kunnen stellen.

De beoordeeling der redenen van vrijstelling, zoowel als het onderzoek der plaatsvervangers, zal worden toevertrouwd aan den militieraad. Hij, die zich bij de uitspraak van den militieraad bezwaard acht, zal zich aan de Gedeputeerde Staten kunnen adresseren, die, na een nieuw onderzoek, finaal zullen beslissen.

Art. 39.

De eerste zitting van den raad, tot het beoordeelen der vrijstellingen, zal op den 10den Maart worden gehouden, en die

voor het onderzoek der plaatsvervangers en diegenen, welke van nummers verlangen te verwisselen, op den 22sten daaraanvolgende.

Art. 40.

De militieraad zal bestaan uit een lid der Gedeputeerde Staten als president, uit het hoofd van een der plaatselijke besturen van het militiedistrict en uit een hoofdofficier der nationale militie, doch bepaaldelijk van een ander bataillon dan dat hetwelk aan het district is geaffecteerd; alle de leden van den militieraad zullen jaarlijks door Ons worden benoemd.

Art. 41.

De militie-commissaris zal dezen raad bijwonen en denzelven dienen van zoodanige consideratiën en advies, als dezelve van hem verlangen zal.

Art. 42.

De raad zal worden geadsisteerd door een genees- en een heelmeester, daartoe door de Gedeputeerde Staten te benoemen. Zij zullen voor elke zitting, wegens hunne moeite en tijdverzuim, met *zes* gulden worden beloond.

Bij den aanvang der eerste zitting zullen zij in handen van den militieraad afleggen den volgenden eed of belofte:

» Ik zweer (beloof), dat ik in het onderzoeken van den uit- en inwendigen ligchamelijken toestand der vrijwilligers, opgeschrevenen en plaatsvervangers voor de nationale militie mij stiptelijk zal gedragen naar de voorschriften der wet op dezelve militie en ter goeder trouw, zonder vriend- of vijandschap, gunst of ongunst, rondelijk mijn gevoelen zal openbaren, of dezelve zoodanige ziekten of gebreken hebben, waardoor zij tot de persoonlijke dienst zouden ongeschikt zijn.

» *Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!*"

Art. 43.

Van de dienst der nationale militie zullen worden vrijgesteld:

a. diegenen, welke kleiner zijn dan 5 voet Rijnlandsche maat;

b. zij, die aan zoodanige ziekte of gebreken onderhevig zijn, welke hen voor altijd voor de militaire dienst ongeschikt maken.

De zoodanigen, wier ziekten of gebreken zijn van eenen tijdelijken aard, zullen niet vrij, doch eerst na hunne volkomene herstelling in effective dienst gesteld worden.

Het onderzoek der bovengenoemde ziekten of gebreken zal geschieden door den genees- of heelmeester, welke volgens art. 42 den militieraad zullen adsisteren. Zij zullen bij dat onderzoek mogen regard slaan op behoorlijk geteekende attestatiën van andere ervaren en bekende geneesheeren, onder aanbod van eede af te geven;

c. de zoodanigen, welke door een paspoort zullen doen blijken, dat zij wegens gebreken uit de dienst der staande armée behoorlijk zijn ontslagen geworden;

d. de geestelijken van alle gezindheden. Deze zullen eene behoorlijke verklaring van het bestuur hunner woonplaats moeten overleggen, dat zij werkelijk zoodanig zijn, volgens model F;

e. de studenten in de godgeleerdheid. Zij zullen aan den militieraad moeten overleggen een certificaat van den rector of het hoofd van de hoogeschool, athenaeum of seminarium, inhoudende eene verklaring, dat de opgeschrevene is student in de godgeleerdheid en alsnog zijne studiën in dat vak onafgebroken voortzet, met verder oogmerk om zich aan den geestelijken stand toe te wijden;

f. de zoodanigen, welke in 's lands dienst ter zee of te lande zich bevinden, waarvan zij een behoorlijk bewijs zullen moeten overleggen.

Onder de militairen worden ook begrepen de kadets van de militaire scholen, zoo voor de land- als zeedienst;

g. de zoodanigen, welke hunne professie van de buitenlandsche zeevaart maken, waarvoor zullen gehouden worden zij, die ten minste gedurende de twee laatste jaren vóór hunne inschrijving tot de nationale militie dat beroep werkelijk hebben uitgeoefend en alsnog uitoefenen.

De evengemelde bepaling van *twee* jaren zal evenwel niet eerder dan bij de inschrijving en loting in den jare 1817 van applicatie zijn. Bij de loting in de jaren 1815 en 1816 zal het voor dengene, welke uit voorzegden hoofde aanspraak op vrijstelling van de nationale militie zoude willen maken, voldoende zijn te bewijzen, dat hij, tijdens de promulgatie van deze wet, werkelijk zijne professie van de buitenlandsche zeevaart heeft gemaakt en dat beroep alsnog uitoefent.

De vrijstelling uit hoofde van de buitenlandsche zeevaart zal in oorlogstijden geen plaats hebben;

h. de zoodanigen, welke bij het thans bestaande corps nationale militie plaatsvervangers hebben gesteld en daarvan behoorlijk declaratoir van den gouverneur der provincie, in dewelke zij hebben geloot, zullen inleveren, ook zij, welke, in de Fransche conscriptie plaatsvervangers gesteld hebbende, zullen bewijzen, dat dezelve nog ten hunnen koste bij de land- of zeemagt dienen, ofte wel in de dienst gesneuveld of anderzins overleden zijn, gelijk ook de zoodanigen, welke zullen kunnen aantoonen, dat zij den door hen gestelden plaatsvervanger, overeenkomstig het door hen aangegeven contract, ten volle voldaan hebben;

i. weduwenaren met kinderen, welke ten dezen worden gelijk gesteld met gehuwde personen, die volgens de Grondwet tot de nationale militie niet kunnen geroepen worden. De gehuwden, zoowel als de weduwenaren met kinderen, zullen van hun huwelijk en de laatstgemelde ook van het aanwezen hunner kinderen aan den militieraad moeten doen blijken door een certificaat van de plaatselijke regering, volgens model litt. G;

k. alle eenige zonen, gelijk ook, bij vooroverlijden van de beide ouders, alle eenige kleinzonen. Zij zullen hiervan moeten doen blijken door een behoorlijk declaratoir van het bestuur hunner woonplaats, volgens model litt. H;

l. de zoon, gelijk ook, bij vooroverlijden der beide ouders, de kleinzoon van weduwen, in regten gesepareerde, gedivorceerde of sedert vier jaren door hare mans verlatene vrouwen, wanneer namelijk dezelve zoon of kleinzoon voor haar door zijnen arbeid den kost wint en *geen andere zoon deswege is vrijgesteld* of haar zoude overblijven.

Zij zullen daarvan door een declaratoir van het bestuur hunner woonplaats behoorlijk bewijs geven, volgens model litt. I;

m. de broeder of halve broeder van ouderlooze familiën, wanneer zij voor hunne zusters of broeders den kost winnen en daarvan door een certificaat van het plaatselijk bestuur, volgens model litt. I, doen blijken en geen andere broeder deswege is vrijgesteld of zoude overblijven;

n. de zoodanige, welke eenen broeder of halven broeder heeft, die bij de nationale militie werkelijk dient, met deze bepaling, dat wanneer een broeder in die dienst is geplaatst, een broeder daarvoor vrijstelling zal genieten; wanneer er twee in dat geval zijn, twee broeders daarvoor kunnen worden vrijgesteld, en zoo vervolgens: alles met dien verstande dat van de *drie twee*, en van *vijf drie*, en zoo vervolgens zullen worden vrijgesteld. Van de reden van vrijstelling, zoo even genoemd, zal een behoorlijk bewijs aan den militieraad moeten worden vertoond.

Die bij de nationale militie de plaats van anderen vrijwillig hebben vervangen of hunne nummers verwisseld hebben of zulks in het vervolg zullen doen, geven geen voorregt van vrijstelling aan hunne broeders.

Met dien verstande echter, dat ingeval, op één na, alle de zoons van een huisgezin zich vrijwillig als plaatsvervangers mogten hebben geëngageerd of van nummers gewisseld, de laatst overblijvende ongetrouwde zoon van de dienst zal worden vrijgesteld.

Art 44.

Van tweelingen of in hetzelfde jaar geboren broeders wordt diegeen, welke het hoogste nummer getrokken heeft, vrijgesteld, tenzij die, welke het laagste nummer getrokken heeft, om ligchaamsgebreken reeds mogt verschoond zijn.

Art. 45.

De militieraad zal, overeenkomstig art. 39, uiterlijk *op den 22sten Maart* van ieder jaar zijne zittingen beginnen tot het onderzoeken en goed- of afkeuren der plaatsvervangers, welke zullen worden aangeboden, en de verwisseling van nummers, welke zal worden voorgesteld; en zal dadelijk na de goedkeuring

van de plaatsvervangers en de verwisseling van nummers daarvan aanteekening worden gehouden in een register, overeenkomende met het model litt. K.

Deze zittingen zullen worden gehouden in de hoofdplaats van die provincie, waaruit de president van den militieraad verkozen is.

Art. 46.

Als plaatsvervangers zullen niet worden toegelaten dan Nederlanders, die den vollen ouderdom van 23 jaren op den 1sten Januarij van ieder jaar zullen hebben bereikt en het 35ste nog niet zijn ingetreden, niet kleiner dan vijf voet en twee duim Rhijnlandsche maat, geboren of wonende in het militie-district, waaraan het bataillon, in hetwelk zij zouden moeten dienen, geaffecteerd is, gezond, sterk en vrij van alle ligchaamsgebreken, die tot de militaire dienst ongeschikt maken, voorzien van een attest volgens model litt. L, afgegeven door het plaatselijk bestuur, op het getuigenis van twee bekende ingezetenen, houdende, dat de voorgestelde plaatsvervanger is van een goed gedrag en dat door hem aan de nationale militie is voldaan of niet heeft kunnen voldaan worden.

Gehuwden kunnen alleen als plaatsvervangers worden aangenomen, onder voorwaarde, dat zij zullen doen blijken, dat voor de behoefte van hunne huisgezinnen gedurende de geheele active dienst is gezorgd, zoodanig, dat dezelve niet ten laste van eenige publieke kas zullen komen; terwijl hunne vrouwen en kinderen nimmer het bataillon mogen volgen naar eene andere plaats dan die, alwaar zij wonen op het oogenblik, dat zij als plaatsvervangers zich verbonden hebben.

Geene andere gedimitteerde militairen zullen als plaatsvervangers worden aangenomen dan die van een paspoort zijn voorzien, waaruit duidelijk blijkt, dat zij geenszins wegens slecht gedrag uit de dienst zijn ontslagen.

Voor het overige zullen de plaatsvervangers dezelfde vereischten moeten hebben, welke hierboven ten aanzien van de voor de active dienst uitgelotenen, zijn voorgeschreven.

Art. 47.

Aan alle geloot hebbende personen van dezelfde stad of plaats en aan geene andere is het geoorloofd, het door hen getrokken nummer onderling te verwisselen, mits dat hij, die in de plaats van een ander treedt, niet door den militieraad wordt afgekeurd.

Geene der bij art. 43, sub litt. *k*, *l*, *m* en *n*, vrijgestelde personen mogen van nummer verwisselen dan met schriftelijke toestemming van hunne ouders of voogden, door het plaatselijk bestuur gecertificeerd en volgens model litt. M opgemaakt, dewelke aan den militieraad zal moeten worden vertoond.

Art. 48.

Dadelijk na de goedkeuring van den plaatsvervanger of gesubstitueerde zal hij, in wiens plaats dezelve zal dienen, ten kantore van den ontvanger-generaal van de provincie, in de hoofdplaats van dewelke de raad zijne zittingen houdt, moeten storten eene somme, waarvan het maximum wordt bepaald op f 50 en het minimum op f 25, en waarvan de juiste regeling in elk bijzonder geval aan de beslissing van den militieraad wordt overgelaten. Vervolgens zal hij bij eene publieke acte, nadat de minute derzelve alvorens aan den militieraad zal zijn vertoond en door denzelven goedgekeurd, finaal doen opmaken het contract, tusschen hem en zijnen plaatsvervanger of gesubstitueerde aangegaan, met overlegging van de quitantie der betaling van de hierboven gemelde sommen.

De voorschreven contracten zullen volgens het model litt. N worden opgemaakt; terwijl daarvoor met het dubbel, boven de onkosten van het zegel, niet meer dan drie gulden zal worden betaald.

Voor zooveel de contracten met een plaatsvervanger aangaat, zal de som, waarvan de betaling in eens als handgeld of anderzins bij het in dienst treden door hem mogt zijn bedongen, slechts voor een vijfde gedeelte door hem ontvangen worden en zullen de overige vier vijfde gedeelten dier som door den geremplaceerde moeten worden gestort in de kas van het bataillon, waarin de plaatsvervanger zal dienen. Van het gezegde restant zal aan hem, bij ommekomst van ieder dienstjaar, een vierde worden uitbetaald.

Art. 49.

Wanneer een broeder zich laat welgevallen voor zijnen ouderen broeder in dienst te treden, al had hij ook slechts den ouderdom van 18 jaren en niet dien, voor een plaatsvervanger vereischt, bereikt, zal hem dit vrijstaan, zonder dat in dat geval eenige betaling op den voet van art. 48 zal behoeven te geschieden.

Art. 50.

Hij, die een goedgekeurden plaatsvervanger in dienst heeft, zal gedurende den tijd van 18 maanden, te rekenen van het oogenblik dat hij in dienst is getreden, voor denzelven moeten instaan. Het ontslag, aan plaatsvervangers toegestaan ten gevolge van ongemakken in de dienst bekomen, of hun overlijden, door welke oorzaak dan ook, stelt den geremplaceerde van alle verpligting tot de dienst verder vrij.

Art. 51.

De desertie zal door den commanderenden officier van het bataillon zonder verwijl gebragt worden ter kennis van den Gouverneur der provincie, waartoe degene, wiens plaatsvervanger gedeserteerd is, behoort.

Art. 52.

De Gouverneur zal daarop dadelijk hiervan kennis geven aan het plaatselijk bestuur der laatste woonplaats van den geremplaceerde, ten einde denzelven te onderrigten, dat, wanneer de gedeserteerde niet binnen éene maand na die kennisgeving ontdekt en weder in dienst is geplaatst, degene, voor wien dezelve diende, dadelijk zorge zal moeten dragen, om òf zelve in de dienst te treden òf eenen anderen plaatsvervanger te stellen.

Art. 53.

Ten gevolge dezer oproeping zal hij moeten zorgen, dat uiterlijk na verloop van éene maand een ander behoorlijk door den militieraad goedgekeurde plaatsvervanger ten zijnen koste aan het bataillon, van hetwelk de eerste gedeserteerd is, geleverd worde, tenzij hij mogt verkiezen om zelf de dienst te presteren, in welk geval hij, na kennisgeving van zijne intentie aan den militie-commissaris van zijn district, zich insgelijks ten zijnen koste naar zoodanig bataillon zal moeten begeven.

Zoodra hij zelve of zijn nieuwe plaatsvervanger in het bataillon zal zijn ingelijfd, zal de som, welke van het handgeld van zijnen vorigen plaatsvervanger, ingevolge art. 48, nog in de bataillonskas overig is, òf aan hem teruggegeven, òf tegen hetgene hij wegens zijnen nieuwen plaatsvervanger storten moet, verrekend worden.

Art. 54.

De desertie doet alle verpligting uit het contract van plaatsvervanging spruitende, dadelijk vervallen, en geen plaatsvervanger heeft, na eens gedeserteerd te zijn, eenig regt of aanspraak op dengene, met wien hij zich, ter zake van zijne dienstneming, heeft verbonden.

Art. 55.

Alle reclamatiën afgedaan, de plaatsvervangers en zij, die van nummer gewisseld hebben, aangenomen zijnde, zullen alle de manschappen, welke tot completering van het bataillon dienen moeten, op door den Gouverneur te bepalen dagen, welke niet later mogen worden gesteld dan uiterlijk op den 26sten Maart, worden opgeroepen en in de hoofdplaatst van ieder militie-district verzameld; zullende dezelve alsdan, na door den militieraad te zijn geïnspecteerd, worden overgeleverd aan een officier van het bataillon van het militie-district, bij hetwelk de nieuwe manschappen moeten worden ingelijfd, daartoe door den chef van het corps gedespicieerd, met een nominativen staat van dezelve geformeerd, volgens model sub litt. O, door den president van den militieraad geteekend en aan den voornoemden officier overgegeven; terwijl daarvan twee dubbelen, ten blijke van ontvangst der manschappen, door den officier zullen worden geteekend, waarvan de eene zal blijven berusten bij den militie-commissaris van het district en de andere bij den Gouverneur der provincie.

Art. 56.

Wanneer de manschappen eenmaal door den militieraad zijn

onderzocht, goedgekeurd en alzoo aan het bataillon, waartoe zij behooren, overgegeven, zal men dezelve vervolgens om geene gebreken of redenen van verschooning, van welken aard ook, uit de dienst mogen ontslaan, maar alleen in het geval, wanneer de commanderende officier van het bataillon of, wanneer het bataillon zich buiten deszelfs district bevindt, de kommandant van het depôt mogt oordeelen, dat eenige zeer aanmerkelijke gebreken naderhand opgekomen of de opmerkzaamheid van den militieraad ontsnapt mogten zijn, zal hij daarvan een omstandig en schriftelijk berigt aan den Gouverneur der provincie inzenden, dewelke order stellen zal, dat zoodanige manschappen op nieuw worden onderzocht.

Art. 57.

De manschappen, bij de nationale militie ingelijfd, dewelke zich in de staande armée, vóórdat de vijf jaren van hunne dienst zijn geëxpireerd, zullen hebben geëngageerd, zullen beschouwd en gestraft worden evenals de soldaten der armée, die zonder permissie uit het eene corps tot het andere overgaan

De bepaling van dit artikel zal zich mede uitstrekken tot de zoodanigen, welke gedesigneerd zijn om te marcheren, als welke van het oogenblik hunner designatie in dezen beschouwd worden met de reeds werkelijk dienstdoende gelijk te staan.

Art. 58.

Door de plaatselijke besturen zullen aan alle personen, welke dezelve zullen verlangen, bewijzen, volgens model litt. P, afgegeven worden van derzelver inschrijving voor de nationale militie, met bijvoeging der redenen hunner vrijstelling, indien zij dezelve mogten bekomen hebben.

Art. 59.

Hij, die zich ten huwelijk wil laten aanteekenen, is gehouden een bewijs over te leveren, dat hij voldaan heeft aan de verpligtingen, die ten aanzien der nationale militie, tot op dat tijdstip, op hem gerust hebben; zoodanig bewijs producerende, zal hij ten huwelijk worden toegelaten, doch hetzelve niet kunnende vertoonen, zal ten zijnen opzigte gehandeld worden op de wijze, bij art. 21 dezer wet bepaald. Niemand zal tot eenig ambt of bediening worden toegelaten, tenzij hij een gelijk bewijs hebbe ingeleverd. Bij ontstentenis zal met hem insgelijks gehandeld worden, zooals bij het boven aangehaalde artikel is voorgeschreven.

Art. 60.

In vredestijd zullen jaarlijks op den eersten April de manschappen van elk bataillon, welke hunnen tijd van vijf jaren bij de nationale militie hebben uitgediend, alsmede zij, die door ligchaamsgebreken, overlijden van broeders enz. in de termen van vrijstelling gekomen zijn, uit de dienst worden ontslagen.

Art. 61.

Dit ontslag zal met betrekking tot de landmilitie, opgerigt bij Ons besluit van den 20sten December 1813, voor de eerste reize plaats hebben, nadat de staat van vrede, waarin zich deze landen thans bevinden, door den afloop der plaats hebbende onderhandelingen tusschen de mogendheden tot vastheid zal zijn gekomen.

Art. 62.

Te dier tijd zal bij het lot, compagnies- of bataillons-gewijze, bepaald worden, welke manschappen in het loopende jaar zullen ontslagen worden.

Art. 63.

Gelijke loting zal in de volgende jaren worden herhaald, met dien verstande, dat onder het jaarlijks ontslagen wordende vijfde gedeelte allereerst begrepen zullen zijn degenen, die, volgens de in art. 43 opgetelde redenen van vrijstelling, aanspraak op zoodanig ontslag maken kunnen.

Art. 64.

Jaarlijks, te beginnen met 1815, zal worden aangeloot een vijfde gedeelte der manschappen, waarop de nationale militie, volgens art. 1, berekend is. En zal eerst, na vijf dergelijke aanlotingen, de aanvulling der ontbrekende manschappen bij ieder bataillon jaarlijks op de wijze, bij art. 9 dezer wet voorgeschreven, geschieden.

Art. 65.

De manschappen, in 1815 en vervolgens in de nationale militie tot derzelver successive completering ingelijfd, zullen, na vijf jaren gediend te hebben, hun ontslag bekomen, zonder dat daartoe eene verdere loting noodig zal zijn.

Art. 66.

In tijd van oorlog, wanneer één of meer bataillons op den veldvoet gebragt zijn, zal de verpligting der completering, zoo de gewone jaarlijksche als die, welke door buitengewone omstandigheden zoude kunnen noodig zijn, niet eenig en alleen het militie-district incumberen, waartoe ieder van dezelve behoort, maar de ontbrekende manschappen zullen over alle de militie-districten van het geheele land, en vervolgens in ieder militie-district over het geheel of gedeelte der stad, of over de steden en plaatsen, binnen dat district gelegen, naar evenredigheid der respective bevolking worden verdeeld.

Art. 67.

Dadelijk na de gedane inlijving der nieuwe manschappen zullen zij, dewelke hunnen tijd hebben uitgediend, ontslagen en van paspoorten worden voorzien.

Art. 68.

De nieuw aangekomene manschappen zullen van den 1sten April af aan in de hoofdplaats van het district, of alwaar het depôt van het bataillon zich bevindt, bijeen moeten blijven, om in den wapenhandel te worden bekwaam gemaakt, totdat de jaarlijksche exercitiën van het geheele korps, waarvan in het 69ste artikel wordt gesproken, zullen zijn geëindigd.

Art. 69.

In gewone tijden zal, jaarlijks op den 15den Mei, ieder bataillon van nationale militie bijeenkomen, om van dien tijd af tot en met den 15den Junij in den wapenhandel en militaire evolutiën te worden geoefend.

Art. 70.

Na het afloopen dezer jaarlijksche wapenoefeningen zullen in vredestijd ten minste drie vierde gedeelten van de geheele nationale militie naar hunne haardsteden terugkeeren en ten hoogste een vierde in gestadige dienst verblijven.

In gewone tijden zal het verlof over elk bataillon worden gegeven; wanneer 's lands belang in enkele gevallen mogt vereischen, dat één of meer bataillons geheel bij elkander blijven, zal zulks kunnen plaats hebben, doch zal alsdan aan een des te grooter getal manschappen van de overige bataillons verlof worden verleend, terwijl in volgende jaren de evenredigheid van het verlof over alle de bataillons zal worden hersteld.

Art. 71.

Om het een vierde gedeelte, hetgeen overeenkomstig art. 70 in gestadige dienst zal overblijven, te vinden, zullen in de eerste plaats worden gedesigneerd de zoodanigen, welke zich aan de dienst hebben willen onttrekken en zonder loting in de bataillons zijn ingelijfd, daarna de plaatsvervangers of die van nummers hebben gewisseld, vervolgens diegenen, welke verlangen in dienst te blijven.

Het een vierde, dan nog niet voltallig zijnde, zal uit de overige manschappen, onder het toezigt van den raad van administratie van het korps, bij loting worden aangevuld, met deze bepaling,

dat hij, die tot de blijvende dienst bij loting is ingevallen, in het volgende jaar van zelve zal behooren tot de zoodanigen, aan wie verlof zal worden gegeven, tenzij hij mogt verkiezen te blijven dienen.

Art. 72.

Ten aanzien der soldijen, vivres, wapening, kleeding, kazernering en discipline zal de nationale militie, dewelke zich in active dienst bevindt, volkomen gelijk staan aan de staande armée en de omtrent de kleeding en equipementsgelden ingevoerde reglementen zullen worden gewijzigd naar de langdurigheid van de dienst en het gebruik der objecten.

Art. 73.

De tractementen der officieren van den grooten en kleinen staf zullen altijd blijven voortduren op gelijken voet als die bij de staande armée plaats heeft. Eveneens zullen die officieren, welke bij het één vierde active gedeelte en voor de administratie in permanente dienst blijven, altijd het volle tractement genieten; doch aan die officieren en onder-officieren, aan welke bij de nationale militie verlof wordt gegeven, zal gedurende den tijd, dat zij niet dienen, slechts de helft van hun tractement worden betaald.

Art. 74.

De korporaals, soldaten, tamboers en pijpers zullen, wanneer zij in active dienst zijn geplaatst, dezelfde soldij en vivres genieten, welke voor de staande armée is bepaald; doch wanneer zij met verlof afwezend zijn, zullen zij geene soldij of vivres ontvangen.

Art. 75.

De manschappen zullen van het oogenblik af, dat zij door den militie-commissaris aan het bataillon zijn overgegeven, dezelfde voorregten van soldij, vivres, inkwartiering, en wat dies meer is, genieten, welke aan de staande armée zijn toegestaan. Zij zullen ook op inkwartiering aanspraak hebben van het oogenblik af aan, dat zij zich van hunne woonplaatsen begeven, om zich bij hunne korpsen te vervoegen, en voorts jaarlijks gedurende den tijd, welken zij voor den heen- en terugmarsch naar huis noodig hebben.

Art. 76.

De plaatselijke besturen, aan dewelke zich de terugkeerende manschappen dadelijk na hunne tehuiskomst zullen moeten adresseren, zullen ten allen tijde behoorlijke lijsten, volgens model litt. Q, in het gereede houden van alle de manschappen, welke van hunne gemeente tot de nationale militie behooren, en bepaaldelijk daarop aanteekenen de zoodanigen, welk met verlof naar huis zijn gezonden; zij zullen vóór den 10den van iedere maand aan den militie-commissaris daarvan een naauwkeurig uittreksel inzenden, waarop behooren te worden genoteerd de ziekte, het overlijden of het doorgaand gedrag van ieder dezer manschappen, met alle zoodanige andere bijzonderheden, dewelke hen betreffen en van eenig belang kunnen worden geoordeeld te zijn.

Art. 77.

Ten einde men met naauwkeurigheid ten allen tijde zal kunnen weten, tot welk kanton en gemeente ieder dienstdoende bij de nationale militie behoort, zullen de chefs der bataillons nationale militie zorg dragen, dat er in de stamboeken altijd bij den naam van den soldaat worde gesteld deszelfs geboorteplaats, laatste woonplaats, de naam der plaats, tot welk contingent hij behoort, en het nummer, hetwelk hij heeft getrokken, gelijk ook de naam van hem, voor wien hij plaatsvervanger is of met wien hij van nummer heeft verwisseld.

Art. 78.

De officieren en onder-officieren der nationale militie zullen dezelfde voordeelen ten aanzien van de pensioenen, gagementen, weduwen-fondsen enz., genieten, welke aan de staande armée toegekend zijn. Met opzigt tot de korporaals en manschappen zal zulks alleen plaats hebben, voor zooverre zij in de dienst mogten zijn geblesseerd of gesneuveld.

Art. 79.

De militie-commissaris zal in tijd van vrede, wanneer drie vierde gedeelten der respective bataillons met verlof afwezend zijn, zich telken drie maanden naar de hoofdplaats van ieder kanton begeven en aldaar de met verlof zijnde manschappen bijeen verzamelen, om door hem te worden geïnspecteerd.

Art. 80.

Alle de kosten van tractementen, soldijen, kleeding, vivres enz., door de nationale militie veroorzaakt wordende, zullen uit 's lands schatkist worden betaald.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geinsereerd, en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle steden en plaatsen zal worden verzonden, om alomme te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

MODEL LITT. *A.*

LIJST der vrijwilligers voor de nationale

NUMMERS VAN DEZEN STAAT.	1°. Naam. 2°. Voornaam.	Geboorteplaats: 1°. Gemeente. 2°. Militie-kanton. 3°. Militie-district.	Datum van geboorte: 1°. Dag. 2°. Maand. 3°. Jaar.	Woonplaats: 1°. Gemeente. 2°. Militie-kanton. 3°. Militie-district.
	1°. 2°.	1°. 2°. 3°.	1°. 2°. 3°.	1°. 2°. 3°.

MODEL LITT. *B.*

INSCHRIJVINGS-REGISTER voor de

NUMERO VAN INSCHRIJVING.	1°. Naam. 2°. Voornaam.	Geboorteplaats: 1°. Gemeente. 2°. Militie-kanton. 3°. Militie-district.	Datum van geboorte: 1°. Dag. 2°. Maand. 3°. Jaar.	Woonplaats: 1°. Gemeente. 2°. Militie-kanton. 3°. Militie-district.
	1°. 2°.	1°. 2°. 3°.	1°. 2°. 3°.	1°. 2°. 3°.

militie van de gemeente

Beroep.	Naam en voornaam van vader en moeder: 1°. Voornaam van den vader. 2°. Naam van de moeder. 3°. Voornaam van de moeder.	Beroep van den vader of moeder, indien de vader overleden is.	Of de vrijwilliger bij eene vorige loting aan de wet voldaan heeft.	*Aanmerkingen.*
	1°. 2°. 2°.			

nationale militie van de gemeente

Beroep.	Naam en voornaam van vader en moeder: 1°. Voornaam van den vader. 2°. Naam van de moeder. 3°. Voornaam van de moeder.	Beroep van den vader of moeder, indien de vader overleden is.	Redenen, waarom de ingeschrevene bij eene vorige loting aan dezelve niet voldaan heeft.	*AANMERKINGEN.*
	1°. 2°. 3°.			

MODEL LITT. *C.*

ALPHABETISCHE LIJST der voor de nationale militie

Numero van dezen staat.	Numero der inschrijving.	Numero der loting.	1°. Naam. 2°. Voornaam.	Geboorteplaats.	Datum van geboorte. 1°. Dag. 2°. Maand. 3°. Jaar.	Woonplaats. 1°. Gemeente. 2°. Militie-kanton. 3°. Militie-district.
			1°. 2°.		1°. 2°. 3°.	1°. 2°. 3°.

NB. De gecommitteerden der plaatselijke besturen moeten bij de loting een exemplaar van deze lijst medebrengen, ten einde

MODEL LITT. *D.*

MILITIE-DISTRICT. MILITIE-KANTON. GEMEENTE.

Het plaatselijk bestuur van gelast N. N., wonende wijk n°. zich op den des morgens ten uren, te bevinden te in de ten einde aldaar voor de nationale militie te loten, en redenen van vrijstelling hebbende, die op te geven, met overlegging der bewijzen.

Van wege het plaatselijk bestuur,

den

18

ingeschrevenen van de gemeente

Beroep.	Naam van den vader en moeder. 1°. Voornaam van den vader. 2°. Naam van de moeder. 3°. Voornaam van de moeder.	Beroep van den vader of moeder, indien de vader overleden is.	Redenen waarom de ingeschrevene bij eene vorige loting aan dezelve niet voldaan heeft.	Aanmerkingen van den militie-commissaris.	Besluit van den militieraad.	*Aanmerkingen.*
	1°. 2°. 3°.					

daarop terstond de getrokkene numero's te kunnen invullen en dezelve vervolgens ter griffie of secretarie te kunnen deponeren.

MODEL LITT. *E.*

LOTINGS-LIJST voor de nationale militie van het

Numero welk de opgeroepene getrokken heeft.	Numero welk hij op de alphabetische lijst zijner gemeente had.	1°. Naam. 2°. Voornaam.	Geboorteplaats. 1°. Gemeente. 2°. Militie-kanton. 3°. Militie-district.	Datum van geboorte. 1°. Dag. 2°. Maand. 3°. Jaar.	Wettige woonplaats. 1°. Gemeente. 2°. Militie-kanton. 3°. Militie-district.	Verblijfplaats.	Beroep.	Signalement.
		1°. 2°.	1°. 2°. 3°.	1°. 2°. 3°.	1°. 2°. 3°.			Aangezigt. Voorhoofd. Oogen. Neus. Mond. Kin. Haar. Wenkbraauwen. Merkbare teekenen.

NB. Na het laatste numero zal deze lijst door den militie-commissaris gesloten en met den gecommitteerde van het

MODEL LITT. *F.*

MILITIE-DISTRICT. MILITIE-KANTON. GEMEENTE.

Het plaatselijk bestuur van verklaart dat N. N. zich als bij de gemeente in bevindt, alwaar hij op den als zoodanig is beroepen of aangesteld.

Van wege het plaatselijk bestuur,

NB. Indien de geestelijke slechts proponent is en geene vaste woonplaats heeft, moet dit in de verklaring gemeld, en dezelve in zooverre veranderd worden.

militie-district kanton gemeente

Lengte.	Naam van den vader en moeder. 1°. Voornaam van den vader. 2°. Naam van de moeder. 3°. Voornaam van de moeder.	Beroep van den vader of moeder, indien de vader overleden is.	Redenen waarom hij bij eene vorige loting van dezelve is vrijgesteld.	Redenen, welke de opgeschrevene meent tot vrijstelling te kunnen voeren.	Aanmerkingen van den militie-commissaris.	Besluit van den militie-raad.	*Aanmerkingen.*
Voet. Duim. Streek.							

plaatselijk bestuur geteekend worden.

MODEL LITT. *G.*

MILITIE-DISTRICT. MILITIE-KANTON. GEMEENTE.

Het plaatselijk bestuur van verklaart dat N. N. bij de loting voor de nationale militie van het jaar in het militie-kanton gemeente van getrokken hebbende n°. gehuwd en zijne huisvrouw in leven is, (of bijaldien hij weduwenaar zijn mogt) weduwenaar is en kinderen in leven heeft.

Gedaan te den 18 .

Van wege het plaatselijk bestuur,

MODEL LITT. *H.*

MILITIE-DISTRICT. MILITIE-KANTON. GEMEENTE.

Het plaatselijk bestuur van verklaart, dat NN. bij de loting voor de nationale militie van het jaar in het militie-kanton gemeente van getrokken hebbende n°. is de eenige zoon van (naam en voornaam van den vader en van de moeder) of (bij vooroverlijden van de beide ouders) de eenige kleinzoon van (naam en voornaam van den grootvader en van de grootmoeder.)

Van wege het plaatselijk bestuur,

MODEL LITT. *K.*

REGISTER der plaatsvervangers en verwisselde nummers in het

Numero van het register.	Naam en voornaam van dengene, welke een plaatsvervanger aangeboden of zijn nummer verwisseld heeft. 1°. Naam. 2°. Voornaam.	Militie-kanton en stad of plaats, waarvoor hij getrokken heeft.	Nummer, hetwelk hij getrokken heeft.	Naam of voornaam van den plaatsvervanger of van dengene, dewelke zijn nummer verwisseld heeft. 1°. Naam. 2°. Voornaam.	Nummer, hetwelk hij, die zijn nummer verwisseld heeft, getrokken heeft.	Geboorteplaats van den plaatsvervanger of van die, welke van nummer gewisseld heeft. 1°. Gemeente. 2°. Militie-kanton. 3°. Militie-district.	Datum van geboorte. 1°. Dag. 2°. Maand. 3°. Jaar.
	1°. 2°.			1°. 2°.		1°. 2°. 3°.	1°. 2°. 3°.

MODEL LITT. *I.*

MILITIE-DISTRICT. MILITIE-KANTON. GEMEENTE.

Het plaatselijk bestuur van verklaart, dat NN. bij de loting voor de nationale militie van het jaar in het militie-kanton gemeente van getrokken hebbende n°. de van en dat bij voor het onderhoud van zorgt en onontbeerlijk is, en dat geen ander om die zelfde reden is vrijgesteld of haar zoude overblijven.

Van wege het plaatselijk bestuur,

militie-district voor de loting van het jaar 18

Woonplaats of verblijfplaats. 1°. Gemeente. 2°. Militie-kanton. 3°. Militie-district.	Beroep.	Signalement.	Lengte.	Naam van den vader en moeder. 1°. Voornaam van den vader. 2°. Naam van de moeder. 3°. Voornaam van de moeder.	Getrouwd of ongetrouwd.	*Aanmerkingen.*
1°. 2°. 3°.		Aangezigt. Voorhoofd. Oogen. Neus. Mond. Kin. Haar. Wenkbraauwen. Merkbare teekenen.	voet. duim. streek.	1°. 2°. 3°.		

MODEL LITT. *L.*

MILITIE-DISTRICT. _____ MILITIE-KANTON. _____ GEMEENTE. _____

Het plaatselijk bestuur van verklaart, ook op het getuigenis van N. N. en N. N., welke dit declaratoir met hem geteekend hebben, dat N. N., woonachtig binnen dezelve gemeente, wijk n°. aan hem volkomen is bekend, te zijn van een goed gedrag, en dat door hem aan de nationale militie in het jaar is voldaan, en getrokken heeft n°. (of om redenen niet heeft kunnen worden voldaan).

Van wege het plaatselijk bestuur,

NB. Wanneer hij niet aan de nationale militie heeft kunnen voldoen, de bijzondere redenen daarvan hierboven in te voegen.

MODEL LITT. *M.*

MILITIE-DISTRICT. _____ MILITIE-KANTON. _____ GEMEENTE. _____

Het plaatselijk bestuur van
verklaart, dat
zijnde
van
voor hetzelve verschenen is of zijn, en verklaard hebben genoegen te nemen, dat
in dienst trede als plaatsvervanger bij het korps nationale militie

Gedaan te op den 181 .

Van wege het plaatselijk bestuur,

MODEL LITT. *N.*

Nationale militie van het militie-district.

Jaar 18

n°.

Overeenkomst tusschen

geloot hebbende

voor het jaar

en

SIGNALEMENT

van den plaatsvervanger:

geboren

te

zoon van

en van

van beroep

lengte

aangezigt

oogen

neus

mond

kin

haar

wenkbraauwen

merkbare teekenen

Heden den 18 compareerde voor ons

N. N., geloot hebbende voor de nationale militie over het jaar 18 in het kanton gemeente van en aldaar getrokken hebbende n°. ter eene zijde, en van de andere zijde N. N., wonende te dewelke aan ons hebben verklaard, te weten: N. N., aan te bieden als zijn plaatsvervanger den gezegden N. N., en de gezegde N. N. bij de nationale militie te willen dienen, voor en in de plaats van N. N.

En hebben de comparanten aan ons vertoond een certificaat van den militieraad, houdende goedkeuring van den voorschreven plaatsvervanger en eene quitantie van den ontvanger-generaal, ten blijke dat door N. N. aan zijn kantoor is gestort eene somma van ten blijke dat door hem aan art. van de wet op de nationale militie is voldaan.

En nadat wij de comparanten de verpligtingen, aan dewelke zij zich van wederzijde zouden onderwerpen, op nieuw hadden voorgehouden, zijn zij in onze tegenwoordigheid overeengekomen als volgt:

dat de gezegde N. N. zich verpligt om de plaats te vervangen bij de nationale militie voor N. N., dewelke tot die dienst was opgeroepen, en aan alle zijne verpligtingen in die dienst voor hem te voldoen, op voorwaarden:

dat

De overeenkomende partijen hebben, nadat al het bovenstaande aan hen op nieuw is voorgelezen, verklaard, dat hetzelve was volkomen overeenkomstig met hunne bedoeling; en hebben dezelve deze met ons, tot verdere verzekering, geteekend.

Gedaan te den van het jaar 18

MODEL LITT. *O.*

NOMINATIVE STAAT der voor de nationale militie opgeroepenen uit het militie-district

Numero van dezen staat.	Naam en voornaam. 1°. Naam. 2°. Voornaam.	Datum van geboorte. 1°. Dag. 2°. Maand. 3°. Jaar.	Geboorteplaats. 1°. Gemeente. 2°. Militie-kanton. 3°. Militie-district.	Woonplaats. 1°. Gemeente. 2°. Militie-kanton. 3°. Militie-district.	Signalement.	Lengte.	Numero van de trekkingslijst van de gemeente.
	1°. 2°.	1°. 2°. 3°.	1°. 2°. 3°.	1°. 2°. 3°.	Aangezigt. Voorhoofd. Oogen. Neus. Mond. Kin. Haar. Wenkbraauwen. Merkbare teekenen.	voet. duim. streek.	

MODEL LITT. *P.*

MILITIE-DISTRICT. MILITIE-KANTON. GEMEENTE.

Het plaatselijk bestuur van verklaart dat N. N., ter voldoening aan art. van de wet op de nationale militie, zich heeft aangegeven onder n°. van het register der nationale militie van deze gemeente, van het jaar is ingeschreven, en aan alle verpligtingen te dien opzigte voldaan heeft en wegens van de dienst is vrijgesteld.

Van wege het plaatselijk bestuur,

SIGNALEMENT.

Lengte
Aangezigt
Voorhoofd
Oogen
Neus
Mond
Kin
Haar
Wenkbraauwen
Merkbare teekenen
Handteekening

ten einde ingelijfd te worden in het korps nationale militie, bataillon n°.

Militie-kanton en gemeente, waartoe de opgeroepene behoort.	Militie-district.	Naam van zijn vader en moeder. 1°. Voornaam van den vader. 2°. Voornaam van de moeder. 3°. Naam van de de moeder.	Voor wien hij plaatsvervanger is of met wien hij van nummer gewisseld heeft. 1°. Naam. 2°. Voornaam.	Woonplaats desgenen, voor wien hij plaatsvervanger is. 1°. Gemeente. 2°. Militie-kanton. 3°. Militie-district.	Welk numero degeen, voor wien hij plaatsvervanger is, getrokken heeft.	In welk militie-kanton en gemeente.	In welk militie-district.	*Aanmerkingen.*
		1°. 2°. 3°.	1°. 2°.	1°. 2°. 3°.				

MODEL LITT. *Q.*

REGISTER, behelzende de namen van alle de leden der nationale militie, dewelke behooren tot de gemeente van

Nummer van het register.	Naam en voornaam.	Woonplaats. wijk n°.	*AANMERKINGEN.*

CONCEPT-WET, *rakende de oprigting van schutterijen.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben de bepalingen, welke behooren te worden gemaakt, tot het in werking brengen van de artikelen 125 en 126 der Grondwet voor de Vereenigde Nederlanden, houdende:

» Art. 125. In alle steden worden, als van ouds, schutterijen opgerigt tot behoud der inwendige rust.

» Deze schutterijen dienen in tijden van oorlog en gevaar tegen de aanvallen van den vijand.

» In dit geval worden er ook schutterijen ten platten lande ingesteld, welke gezamenlijk met die der steden dienen als een landstorm tot verdediging des vaderlands.

» Art. 126. De bepalingen, welke door den Souvereinen Vorst opzigtelijk hetgeen den landstorm betreft, noodig geoordeeld worden, zullen het voorwerp eener door denzelven voor te dragen wet uitmaken; "

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

Om te voldoen aan de bepalingen van art. 125 der Grondwet, zullen over de geheele uitgestrektheid der Vereenigde Nederlanden schutterijen worden opgerigt, welke in gewone tijden zullen worden verdeeld in *dienstdoende* en *rustende.*

Art. 2.

In alle de steden en plaatsen, door welke, wegens den stedelijken stand, leden ter Provinciale Staatsvergadering gekozen worden, mitsgaders in alle zoodanige verdere steden en dorpen, waarvan de bevolking, binnen den besloten kring of omtrek der gebouwen, 2500 zielen of meer bedraagt (de bewoners der losse bouwhoeven en andere woningen, buiten den besloten kring dier steden en dorpen, onder deze optelling gevolgelijk niet begrepen), zullen *dienstdoende* schutterijen worden opgerigt.

In de plaatsen, waarvan de bevolking is beneden de 2500 zielen, voor zooverre dezelve geene *dienstdoende* schutterijen zullen verlangen, zullen *rustende* schutterijen bestaan.

Art. 3.

De sterkte van de *dienstdoende* zoowel als van de *rustende* schutterijen zal zijn in evenredigheid met de bevolking, zoodanig, dat van iedere 20 000 zielen of daaromtrent een bataillon van zes honderd man zal worden georganiseerd.

Art. 4.

Beide deze schutterijen zullen worden zamengesteld uit manschappen, welke op den 1sten Januarij van ieder jaar den vollen ouderdom van 18 jaren zullen hebben bereikt en het 51ste nog niet zijn ingetreden.

Te dien einde zullen in iedere gemeente alle Nederlanders, welke in die jaren vallen, in een daartoe ingerigt register worden ingeschreven, in welk register jaarlijks vóór den 1sten Junij alle de in het laatstvoorgaande jaar plaats gehad hebbende veranderingen zullen worden aangeteekend.

Art. 5.

In tijd van vrede strekken de *dienstdoende* schutterijen tot behoud der inwendige rust, hetzij afzonderlijk, hetzij gezamenlijk met het militair garnizoen hetwelk zich in hare plaats mogt bevinden, en zulks achtervolgens de hierna te melden bepalingen. In tijden van oorlog en gevaar worden dezelve met de *rustende* schutterijen zamengevoegd, om gezamenlijk te dienen als een landstorm tot verdediging des vaderlands. Deze zamenvoeging zal geschieden op de volgende wijze:

De gezamenlijke schutterijen zullen worden gebragt tot militie-kantons, ieder nagenoeg van 10,000 zielen. Deze militie-kantons zullen dezelfde zijn, welke voor de nationale militie zijn bepaald, en in ieder derzelve zal het getal der dienstdoende en rustende schutters gezamenlijk 300 man uitmaken.

Voor zooverre de bataillons dienstdoende schutterij in eenige stad of plaats geheel voltallig zijn, blijven die op zich zelve, doch voor zooverre het bataillon of, in steden of plaatsen, meer dan twee kantons bevattende, een der bataillons onvoltallig is, wordt in tijden van oorlog en gevaar, zoodanig bataillon uit de rustende schutterij van de kantons, waartoe dat onvoltallig bataillon behoort, gecompleteerd; terwijl het overig getal manschappen van de ruste de schutterij van die kantons op zich zelven tot een bataillon wordt zamengesteld.

De formatie in tijd van vrede wordt bepaald bij art. 35.

Art. 6.

De militie-kantons zullen in militie-districten worden vereenigd en in overeenstemming gebragt met die, welke bij de wet voor de nationale militie zijn bepaald. Over ieder dezer militie-districten zal dezelfde commissaris gesteld worden, waarvan bij de evengemelde wet melding wordt gemaakt. Hij zal bijzonderlijk belast zijn met de algemeene directie en compleethouding der *rustende* schutterijen en met de zorg voor de registers, cadres en al wat tot de organisatie van die schutterijen, in derzelver verhouding tot den landstorm, behoort.

Art. 7.

De plaatselijke besturen hebben het toezigt en gezag over de schutterijen in den hunnen, met inachtneming der algemeene wetten en in overeenstemming met de bijzondere bevelen, welke aan hen door Ons of Onzentwege zullen worden gegeven.

Art. 8.

De aanwijzing of designatie tot de schutterlijke dienst zal, voor zooveel de *active* dienst betreft, geschieden door eene commissie, bestaande uit het hoofd en een lid van het plaatselijk bestuur, den chef van het bataillon en den oudsten kapitein in rang. Voor zooveel de *rustende* schutterijen aangaat, zal zoodanige commissie zamengesteld zijn uit den militie-commissaris, het hoofd van het bestuur der hoofdplaats van het kanton, den chef van het bataillon en den oudsten kapitein in rang.

De beoordeeling der na te melden vrijstellingen wordt mede aan deze commissiën opgedragen, die in de beoordeeling van ziekten of gebreken zullen worden bijgestaan door den chirurgijn-majoor van het corps of door zoodanigen geneesheer of heelmeester als zij zelven zullen goedvinden.

Art. 9.

Tot de schutterlijke dienst zullen, met uitzondering der bij art. 10 niet admissibel verklaarde personen, worden opgeroepen:

a. de meest geschikte ongehuwde ingezetenen van 18 tot 40 jaren;

b. de meest geschikte gehuwde van 18 tot 40 jaren;

c. de meest geschikte ongehuwde van 40 tot 45 jaren;

d. de meest geschikte gehuwde van 40 tot 45 jaren, en eindelijk

e. alle geschikte manspersonen van 45 tot 50 jaren.

Alles met dien verstande, dat tot geene der volgende hierboven omschreven klassen zal worden overgegaan, voor dat de manschappen, in de naast voorgaande vallende, eerst zullen zijn ingelijfd.

Deze aanwijzing of designatie zal geschieden door de commissie bij art. 12 benoemd.

Art. 10.

Daar bij art. 121 der Grondwet het dragen der wapenen tot

(1) Zie de noot op bladz. 71.

handhaving der onafhankelijkheid van den Staat en de beveiliging van deszelfs grondgebied op nieuw is verklaard te zijn een der eerste pligten van alle ingezetenen dezer landen, zal, in tijden van dringend gevaar, de sterkte der bataillons kunnen worden vermeerderd. Deze vermeerdering zal als lan bij voorkeur geschie len uit die manschappen, welke op den 1sten Januarij van ieder jaar den vollen ouderdom van 18 jaren zullen hebben bereikt en het 51ste nog niet zijn ingetreden, voor zooverre zij, ingevolge het voorgaand artikel, nog niet in de schutterijen waren opgenomen.

Art. 11.

Tot de schutterlijke dienst zullen niet worden geadmitteerd:

a. lijf- en huisbedienden, die tot persoonlijke dienst behooren en inwonen bij hen, welke zij bedienen, waaronder echter niet moeten worden verstaan oppassers, tuinlieden en boerenknechts;

b. degenen, die in het laatst verloopen jaar uit armen-kassen zijn bedeeld geworden, die werkelijk nog onderstand genieten, of die in liefdadige gestichten worden opgevoed en onderhouden;

c. degenen, die uithoofde van wangedrag, verkwisting enz. onder curatele staan;

d. bankbreukigen of die cessie van goederen gedaan hebben, totdat zij hunne crediteuren hebben voldaan;

e. degenen, welke in regten voor eerloos worden gehouden, gelijk mede de zoodanigen, welke bij voorgaande burger-korpsen om wangedrag uit de dienst zijn gecasseerd geworden.

Art. 12.

Van de persoonlijke schutterlijke dienst zullen worden vrijgesteld:

a. alle degenen, die de maat niet zullen hebben van vijf voeten Rijnlandsch;

b. die wegens ziekte of ligchaamsgebreken tot de wapendienst ongeschikt zijn of gedurende de dienst zullen worden. » De vrijstelling wegens gebrek aan de maat zal tot het 24ste jaar slechts provisioneel en wegens temporaire ziekten en ongemakken ook alleen voor een jaar zijn;"

c alle degenen, welke in 's lands dienst ter zee of te lande zich bevinden, waarvan zij een behoorlijk bewijs zullen moeten overleggen. Onder de militairen worden ook begrepen de kadets van de militairen scholen, zoo voor de land- als zeedienst;

d. de dienstdoenden in de nationale militie, ofschoon zij zich met verlof te huis bevinden;

e. alle die den rang van officier in dienst van den Staat te lande of ter zee hebben bekleed en door honorable demissie of pensioen de dienst hebben gequiteerd, wanneer dezelve bij de schutterijen in hunnen voormaligen rang niet weder kunnen worden aangesteld;

f. alle bedienaars van de openbare godsdienst van alle gezindheden;

g. de professoren en lectoren aan de hoogescholen, de athenaea en de seminariën;

h. de studenten aan dezelve, voor zooverre die op de rolle der studenten zijn ingeschreven en behoorlijk bewijzen, dat zij de collegiën, met vooruitzigt om zich tot eenen wetenschappelijken stand te bepalen, bijwonen. (Voor eenen wetenschappelijken stand wordt gehouden de zoodanige, tot welks uitoefening een akademische graad gevorderd wordt.)
Deze vrijstelling zal echter niet langer dan voor vijf achtereenvolgende jaren kunnen plaats hebben;

i. de zoodanigen, uit wier in hetzelfde huis wonende familie reeds een lid tot de schutterij is geroepen;

k. alle zoodanige hoogere en lagere ambtenaren en employeerden, door wier persoonlijke schutterlijke dienst nadeel zoude worden toegebragt aan de publieke dienst.

Art. 13.

Wanneer, in tijden van dringend gevaar, de schutterijen als een landstorm tot verdediging des vaderlands worden opgeroepen, is elk, die niet door ziekte of gebrek tot de persoonlijke dienst onbekwaam is, gehouden de wapenen te dragen, zonder dat eenige der hiervoren opgegevene verdere uitzonderingen of vrijstellingen hem te stade kunnen komen.
De oproeping van den landstorm zal, indien de Staten-Generaal niet vergaderd zijn, gepaard gaan met eene buitengewone bijeenroeping van dezelven, ten einde van het verrigte opening te geven en de verdere daartoe betrekkelijke maatregelen met de Vergadering te beramen.
Wanneer de landstorm gebruikt wordt tot het bezetten van posten, het formeren van een blocus of beleg en andere militaire diensten, zullen aan de officieren, onder-officieren en manschappen van 's lands wege dezelfde traktementen en gagie worden betaald en dezelfde vivres uitgedeeld, welke die van de staande armée genieten; zij zullen ook in dat geval, ten aanzien der krijgstucht, met de staande armée en nationale militie gelijk gesteld worden.

Art. 14

Zij, die tot de persoonlijke dienst in de schutterijen niet worden opgeroepen of daarvan ingevolge de bepalingen van art. 11 worden vrijgesteld, zijn gehouden eene contributie te betalen tot het vinden der onkosten van dezelve schutterijen.

Art. 15.

Zij, die, tot de persoonlijke dienst opgeroepen zijnde, geene redenen van absolute vrijstelling, bij deze wet bepaald, kunnen bijbrengen en echter om gewigtige belangen en redenen wenschen vrijgesteld te worden, zullen voor die vrijstelling eene verhoogde contributie, bij wijze van uitkoop, betalen.
Het gewigt dezer belangen en redenen zal worden beoordeeld door den krijgsraad, gezamenlijk met het plaatselijk bestuur.

Art. 16.

Zij, die, zonder wettige redenen van verschooning ingebragt te hebben, bij de eerste oproeping tot de inschrijving voor de schutterlijke dienst afwezend blijven, zullen verbeuren eene boete van *drie* gulden; ten tweeden maal opgeroepen en niet gecompareerd zijnde, noch goede redenen van verschooning ingebragt hebbende, eene boete van *zes* gulden; en eindelijk bij eene derde oproeping zonder goede redenen van verschooning afwezend blijvende, door den krijgsraad worden aangeslagen in de verhoogde contributie, welke jaarlijks nog met een derde zal worden vermeerderd, tot zoolang zij aan de oproeping zullen hebben voldaan.
Gelijke boeten en contributiën zullen worden opgelegd aan diegenen, welke ingeschreven en tot den schutterlijken dienst geroepen zijnde, zich aan de dienst onttrekken.

Art. 17.

Van alle contributiën zijn vrijgesteld:

a. zij, die volgens art. 10 tot de schutterlijke dienst niet geadmitteerd worden;

b. de leden van huisgezinnen, in hetzelfde huis wonende, bijaldien één uit hetzelve huisgezin tot de persoonlijke dienst in de schutterij is geroepen;

c. die den tijd van zeven jaren de schutterlijke dienst gepresteerd en uit dien hoofde hun ontslag bekomen hebben;

d. die in werkelijke land- of zeedienst zijn, daaronder begrepen die tot de nationale militie behooren.

Art. 18.

Van de schutterlijke dienst zullen, wanneer zij zulks verlangen, worden ontslagen:

a. zij, die zoodanige redenen kunnen aanvoeren, welke hen, bijaldien zij niet in dienst waren, van die dienst zouden vrijstellen;

b. zij, die hun 51ste jaar zijn ingetreden;

c. zij, die den tijd van zeven achtereenvolgende jaren persoonlijk de schutterlijke dienst hebben waargenomen.

Deze zevenjarige dienst zal gerekend worden te zijn ingegaan op den 1sten Junij van het jaar, waarin de schutter is in dienst getreden.

In computatie van de gezegde jaren zal komen de dienst, welke sedert den 1sten December 1813 is gepresteerd.

De verzoeken om ontslag zullen moeten worden ingeleverd aan den krijgsraad.

Art. 19.

De leden der schutterijen zijn verpligt, dadelijk bij het eerste alarm of brandsein op de hun aangewezen vergaderplaats of plaatsen in volle wapenrusting op te komen en zich stiptelijk te gedragen naar de bepalingen, welke te dien opzigte door het plaatselijk bestuur zullen gemaakt worden.

Art. 20.

De kommanderende officier der schutterij zal, ingeval van gestoorde rust, brand of oproer, handelen ten gevolge der gegevene orders van den Gouverneur der provincie of van het plaatselijk bestuur, zullende de kommanderende officier van den Gouverneur of van voornoemd bestuur schriftelijke orders kunnen vragen, welke niet zullen mogen worden geweigerd.

Art. 21.

In zeer pressante gevallen echter kan de kommanderende officier, ofschoon hij de in het laatstvoorgaande artikel vermelde orders nog niet bekomen heeft, naar zijn best oordeel handelen en, des noods, geweld met geweld mogen keeren, blijvende hij nogtans voor het al of niet handelen verantwoordelijk.

Art. 22.

De schutterijen zullen in de waarneming van de dienst, tot maintien der orde, met het militair garnizoen niets gemeens hebben. Echter, in geval van gevraagde momentanele adsistentie, zal dezelve worden verleend, mits onder approbatie van den Gouverneur der provincie of van het plaatselijk bestuur; en in zeer pressante gevallen echter zal de adsistentie dadelijk, op de aanvrage van den militairen kommandant, worden verleend.

De kommanderende officier der schutterij zal in dat geval verpligt zijn, onverwijld van de aan hem gedane aanvrage kennis te geven aan het plaatselijk bestuur.

Art. 23.

Wanneer zich in eene stad of plaats militair garnizoen bevindt, zal het parool en contrasein, als gewoonlijk, door den kommanderenden officier van het militair garnizoen aan den kommandant der schutterij worden medegedeeld, welke beide officieren daaromtrent onderling de noodige schikkingen zullen maken. Bij gebrek van militair garnizoen wordt het parool en contrasein door den kommandant van de schutterij gegeven, doch aan het plaatselijk bestuur gecommuniceerd.

Art. 24.

In gevalle de noodzakelijkheid vereischt, dat in eene stad of plaats de dienst gecombineerd met het militair garnizoen geschiede, of wel dat door het vertrek van militair garnizoen de bezetting van wachten of posten, de bewaking van magazijnen enz. door de schutterij behooren te geschieden, zal het Departement van Oorlog, met overleg van het Departement van Binnenlandsche Zaken, daarvan de noodige kennis geven aan den Gouverneur van de provincie, welke daartoe den vereischten last aan de plaatselijke besturen zenden zal. De plaatselijke besturen zullen ook, des noodig oordeelende, dadelijk, zonder voorafgaanden last, in de bezetting der bereids verlatene posten kunnen voorzien, mits daarvan zonder verwijl aan de Departementen van Oorlog en van Binnenlandsche Zaken kennis gevende, terwijl, in gevalle de schutterijen hierdoor mogten verpligt worden aanhoudend wachten van 24 uren waar te nemen, voor het tijdverzuim van 's lands wege aan dezelve zal worden geaccordeerd voor elke zoodanige wacht:

Aan een sergeant-majoor, sergeant of fourier . .	f 1. 0. 0
Aan een korporaal	0.12. 0
Aan een schutter	0.10. 0

Alles voor zoo verre zij zulks zouden mogen verlangen.

Art. 25.

Wanneer het in bijzondere gevallen noodzakelijk zijn mogt, de dienstdoende schutterijen te belasten met het escorteren en convoijeren van transporten, gevangenen enz. tot aan de naastgelegene plaats, waar zich eene dienstdoende schutterij of genoegzaam garnizoen bevindt, zullen daartoe door den Gouverneur der provincie de noodige ordres kunnen gegeven worden en zal in die gevallen van 's lands wege in de 24 uren, welke de officieren en manschappen van hunne vaste woonplaats afwezend zijn zullen, het gedeelte van een dag gerekend voor het geheel, als schadeloosstelling worden gegeven:

Aan een hoofd-officier	f 3. 0. 0
Aan een kapitein of luitenant	2. 0. 0
Aan een sergeant of onder-officier	1. 4. 0
Aan een korporaal	1. 0. 0
Aan een schutter	0.15. 0

Alles voor zooverre zulks door dezelven respectivelijk zal begeerd worden.

Art. 26.

De officieren der schutterijen en die der armée zullen elkander in hunne respective rangen erkennen en de gewone honneurs doen geven, elkanders ronden en patrouilles respecteren, zonder echter elkanders wachten of posten (anders dan in cas van gecombineerde dienst) te mogen inspecteren of visiteren, met uitzondering van den kommandant en plaats-majoor, dewelke altijd dat regt van inspectie zal behouden.

Art. 27.

Ingeval van gecombineerde dienst zal het generaal kommando altijd gevoerd worden door den militairen plaatselijken kommandant

Bij ontstentenis van eenen militairen plaatselijken kommandant, wordt in cas van gecombineerde dienst het generaal kommando, benevens den rang, tusschen de officieren der schutterij en die der militairen telken reize door Ons geregeld.

In pressante gevallen echter en wanneer daaromtrent door Ons vooraf geene beschikking mogt zijn gemaakt, zal de hoogste officier in rang, zonder onderscheid tusschen schutter of militair', het kommando voeren; terwijl bij gelijke rangen zulks aan den militairen officier zal zijn toevertrouwd.

Doch moeten de rangen bij de schutterij nimmer anders dan als temporair beschouwd worden. Zij vervallen door het ontslag uit dezelve en geven dus geen regt van admissie bij de armée of nationale militie op gelijken of hoogeren voet.

Art. 28.

De schutterij, bij paraden of plegtige optogten te gelijk met het garnizoen onder de wapenen komende, zal altijd den regter vleugel bezetten.

Art. 29.

De kommanderende officieren der schutterijen zullen aan den kommandant van de plaats, vesting of garnizoen kennis geven van alle verzamelingen van gewapende manschappen van hun korps, zoo tot exercitiën als anderzins. Bij de jaarlijksche exercitiën, welke op bepaalde dagen geschieden, zal het echter genoegzaam zijn, den eersten dag alleen daarvan informatie te geven, met opgave van de dagen, uren en plaatsen.

Art. 30.

Bij ieder korps dienstdoende schutterij zal door den krijgsraad worden geconcipieerd en aan de goedkeuring van het plaatselijk

bestuur onderworpen een reglement, volgens hetwelk aan een gedeelte der schutterij maandelijks zal worden opgedragen, om zich ieder oogenblik als *brand-piket* in gereedheid te houden.

Art. 31.

De *dienstdoende schutterijen* zijn verpligt tot eene geregelde wapenoefening. De exercitiën zullen echter, zoo weinig mogelijk, voor de ingezetenen moeijelijk of voor derzelver bestaan nadeelig worden gemaakt en worden, met inachtneming daarvan, door de kommanderende officieren, met overleg van het plaatselijk bestuur, voor zooveel den tijd wanneer en plaats waar, geregeld. Zij zullen daarbij in den wapenhandel worden geoefend, en wel bijzonder, na genoegzaam met de handgrepen en evolutiën bekend te zijn, in het schieten naar de schijf en de dienst der scherpschutters; van hunne vorderingen in dezelve zal door de adjudanten aan de kommanderende officieren rapport worden gedaan.

De compagniën artillerie zullen, evenzeer als de andere schutters, met geweren gewapend en in de behandeling van dezelve worden geoefend. In de vestingen, alwaar geene compagniën artillerie bestaan, zal wederkeerig ten minste eene der compagniën infanterie met de behandeling van het kanon worden bekend gemaakt.

Art. 32.

De exercitiën zullen altijd moeten zijn ingerigt volgens die, welke bij de staande armée in gebruik zijn; zullende echter de schutterij voornamelijk *en detail* moeten worden onderrigt in de handgrepen, de lading, het zwenken, marcheren en andere zeer noodzakelijke evolutiën.

Art. 33.

De rustende schutterijen zijn van het betrekken van wachten en het verrigten van schutterlijke diensten vrijgesteld.

Alleenlijk zal een vierde gedeelte der manschappen van elke plaats, op den eersten van iedere maand, door den kommandant der compagnie, volgens een door hem te formeren rooster, worden opgegeven aan het plaatselijk bestuur, om in tijd van brand, watersnood, ongeregeldheden of andere dringende omstandigheden door hetzelve bestuur, ten algemeenen nutte, oogenblikkelijk te kunnen worden opgeroepen en gebruikt.

Overigens zullen zij twaalfmaal in het jaar, en wel gedurende de maanden Maart, April, Mei, Junij, Julij, Augustus, September en October, des Zondag na den middag zich compagniesgewijze in den wapenhandel oefenen.

Ingeval echter het plaatselijk bestuur eenen anderen dag dan den Zondag verkieslijk oordeelde, zal hetzelve zich deswege aan den Gouverneur der provincie kunnen adresseren.

De militie-commissaris van het district zal eenmaal in het jaar de rustende schutterijen inspecteren en daartoe zelfs, wanneer zulks noodig zijn mogt, de bevoegdheid hebben om dezelve te doen vergaderen in de hoofdplaats van het militie-kanton, waartoe zij behooren.

Hij zal, met overleg van de chefs der korpsen, eene loopplaats zoo voor de bataillons als voor de bijzondere compagniën, bepalen.

Art. 34.

De *dienstdoende* schutterijen zullen, naar gelang der plaatselijke omstandigheden, worden verdeeld in regimenten, bataillons of compagniën; de rustende schutterijen, zoo veel mogelijk in bataillons, doch niet in regimenten.

Art. 35.

Ieder regiment zal zijn zamengesteld uit twee of meer bataillons.

Een bataillon zal bestaan uit 600 man, afgedeeld in 6 compagniën, ieder van 100 man.

Wanneer echter de bijzondere omstandigheden van eenige stad of plaats, vooral met betrekking tot de formatie der dienstdoende schutterijen, het in tijd van vrede noodzakelijk mogten maken, in de sterkte der regimenten, bataillons of compagniën, zoodanig als die hiervoren is bepaald, eenige verandering daar te stellen, zal zulks mogen geschieden, met dien verstande evenwel, dat wanneer in tijd van oorlog de landstorm wordt opgeroepen, de manschappen, tot de dienstdoende en rustende schutterijen in ieder militair kanton behoorende, ingevolge art. 5 zamengevoegd zullen worden en te zamen een half bataillon van 300 man zullen uitmaken.

Art. 36.

De staf van een regiment zal bestaan uit: een kolonel en chef, een kapitein adjudant-majoor, een luitenant-kwartiermeester, die tevens is secretaris van den hierna te melden krijgsraad, een chirurgijn-majoor, met rang van eersten luitenant, een tamboer-majoor en tamboer, vier en twintig muzikanten.

De staf van een bataillon zal bestaan uit: een luitenant-kolonel, een majoor, een luitenant-adjudant, een luitenant-kwartiermeester, een chirurgijn-majoor, een onder-adjudant, een tamboer-majoor en twaalf muzikanten.

Bij eene compagnie zal zijn: een kapitein, een eerste luitenant, twee tweede luitenants, een sergeant-majoor, vier sergeanten, een fourier, acht korporaals, een tamboer en een pijper.

Eene compagnie artillerie, voor zooverre de oprigting daarvan noodig zal geoordeeld worden, zal bestaan uit: een kapitein, een eersten luitenant, twee tweede luitenants, een bombardier-majoor, vier bombardiers, een fourier, acht korporaals, een tamboer, een pijper, dertig kanonniers van de 1ste klasse, vijftig kanonniers van de 2de klasse.

Een der compagniën van elk bataillon, hetwelk uit *vijf* of meer compagniën bestaat, zal uitmaken *eene compagnie* flankeurs.

Tot de compagniën artillerie en flankeurs zullen de sterkste en meest geschiktste manschappen worden uitgekozen.

Deze compagniën zullen, evenzeer als het overige gedeelte der schutterij, tot het betrekken van wachten en het bezetten van posten gehouden zijn.

De *compagnie flankeurs* zal de *eerste*, die der *artillerie* de *laatste* van ieder bataillon zijn.

Art. 37.

Op plaatsen, alwaar geen voltallig bataillon kan worden opgerigt, zullen de manschappen in compagniën afgedeeld en het generaal commando aan den oudsten kapitein in rang opgedragen worden.

Art. 38.

In iedere plaats, alwaar eene *dienstdoende schutterij* bestaat, zal een *auditeur-militair* worden aangesteld; bij de rustende schutterijen zal een der officieren, op voordragt van den chef door den militie-commissaris te benoemen, de functiën van auditeur-militair waarnemen.

Art. 39.

Alle hoogere en lagere officieren bij de schutterijen worden door Ons aangesteld en van eene commissie voorzien.

Deze commissie zal aan hen kosteloos worden uitgereikt.

Art. 40.

De hoofdofficieren der schutterijen zullen in handen van den Gouverneur der provincie, de overige leden in handen van het plaatselijk bestuur, afleggen den navolgenden eed of belofte:

» Ik zwere (belove) te zullen zijn gehouw en getrouw aan den Souvereinen Vorst der Vereenigde Nederlanden.

» Dat ik mij stiptelijk zal gedragen naar de bepalingen der wet op de schutterijen geëmaneerd; dat ik in tijden van vrede de inwendige rust en orde zal helpen handhaven en beschermen, en in tijden van oorlog en gevaar getrouwelijk dienen tot verdediging des vaderlands.

» Dat ik de wetten zal eerbiedigen, de bevelen der daartoe bevoegde autoriteiten en van diegenen, dewelke in de wapendienst boven mij gesteld zijn, stiptelijk nakomen en mij in allen opzigte als een man van eer gedragen."

Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!

Van deze eed-aflegging zal in een afzonderlijk register, daartoe

bij ieder plaatselijk bestuur te houden, en, voor zooveel de officieren aangaat, ook op derzelver commissie, aanteekening worden gedaan.

Art. 41.

De tamboers-majoor en bataillons-tamboers worden door den chef van elk korps schutterij aangesteld.

Art. 42.

Alle onder-officieren, korporaals, tamboers en pijpers worden door den kapitein van elke compagnie aangesteld, onder approbatie van den kommanderenden officier van het korps.

Art. 43.

De schutterijen zullen gewapend worden met geweren, zooveel mogelijk van hetzelfde kaliber als die der staande armée, en met patroontasschen.

Ook zullen de onder-officieren sabels bekomen. Voor zooverre hunne wapenrusting niet plaatselijk voorhanden is, zal dezelve eenmaal van 's lands wege worden bezorgd volgens de sterkte der bataillons, aan ieder van welke daarenboven van 's lands wege zullen verstrekt worden twee veldstukken met de caissons en verdere toebehooren, zoodra Wij oordeelen zulks voor de dienst noodig te zijn.

Zoolang bij de schutterijen de geweren ontbreken, zal het tegenwoordig gebruik der pieken voortduren.

Art. 44.

Elk schutter zal zoowel de van 's lands of stadswege verkregene wapenrusting en kleeding als zijne eigene zorgvuldig moeten gadeslaan en ten zijnen koste behoorlijk onderhouden; doch wanneer bij exercitiën of andere gelegenheden van dienst eenig gebrek aan dezelve, buiten zijne schuld mogt ontstaan, zal zulks ten koste der contributie-kas hersteld worden.

Art. 45.

De schutters zullen niet vermogen onder de wapenen te verschijnen met eenig ander geweer dan hetgeen aan hen van wege den krijgsraad of hunne superieuren zal zijn ter hand gesteld, en zal hetzelve alleenlijk worden gebruikt bij de exercitiën en wachten, en voorts bij alle zoodanige gelegenheden als door den kommanderenden officier zal worden gevorderd of toegestaan.

Art. 46.

Ieder schutter zal zijne wapenrusting telken reize, wanneer dit van hem door zijne superieuren wordt gevorderd, moeten vertoonen.

Art. 47.

De schutters zullen ten allen tijde hunne wapenen gereed en vaardig moeten hebben, zonder die te verwisselen, te verkoopen of te beleenen.

Art. 48.

Wanneer een lid der schutterij komt te overlijden of uit de dienst wordt ontslagen, zullen zijne wapenrusting en kleedingstukken, dewelke hij van 's lands wege of uit de contributiekas heeft ontvangen, binnen veertien dagen daarna aan den krijgsraad of kommanderenden officier, in behoorlijke orde, moeten worden teruggegeven; zullende de krijgsraad gequal ficeerd zijn, wanneer hieraan niet mogt worden voldaan, zijne erven in regten te vervolgen.

Art. 49.

Voor zooveel de rustende schutterijen betreft, zullen de kommanderende officieren de wapenrusting der manschappen, na elke exercitie, in een magazijn bij elkander doen opleggen, met uitzondering slechts van die, welke tot het vierde gedeelte, bij bij art. 33 vermeld, behooren.

Art. 50.

Uit de contributie-kas, waarvan nader bij art. 72 wordt gesproken, zullen voor de *dienstdoende schutterijen* worden bekostigd de noodige trommen en fluiten met haar toebehooren, voor zooverre dezelve uit de plaatselijke kassen niet reeds zijn aangeschaft. Dezelve zullen ook uit de contributie-kas worden onderhouden, terwijl de trommen en fluiten aan de *rustende schutterijen*, in tijd van oorlog, van 's lands wege zullen worden gefourneerd.

Art. 51.

Het pulver, lood, papier en vuursteenen, voor de exercitiën en de verdere dienst vereischt wordende, zullen op aanvrage van den kommanderenden officier van het korps, door tusschenkomst van den Gouverneur der provincie, door het Departement van Oorlog van 's lands wege afgegeven worden. Van deze behoeften zal bij de eerste organisatie, op aanvraag van den krijgsraad van ieder korps, eene behoorlijke hoeveelheid aan hetzelve worden gefourneerd en vervolgens kompleet gehouden, nadat van het gebruik behoorlijke verantwoording aan den kommanderenden officier zal zijn gedaan.

Art. 52.

De leden der dienstdoende schutterijen zullen moeten gekleed zijn met een donker blaauwen rok, met roode kraag en opslagen.

Aan dezelve schutterijen wordt vrij gelaten, om de gelijkvormigheid harer kleeding nog te vermeerderen door het aannemen van eene blaauwe voering en eene rij witte uniformknoopen, een zwarte das, een wit of blaauw vest, een blaauwen pantalon, zwarte slobkousen en een chako, of wel een ronden hoed, aan de linkerzijde opgeslagen, met pompon en militaire kokarde.

Het bestuur van iedere stad of plaats, alwaar eene dienstdoende schutterij aanwezig is, zal, met overleg van den krijgsraad, bepalen, of de bovengemelde meer volledige montering voor die schutterij al dan niet zal worden aangenomen.

De montering der officieren zal dezelfde zijn als die, welke hierboven voor de schutters is opgegeven, de rok echter met roode voering en met een passebord, voorts laarzen *à la Suwarow*, epauletten, een degen en een oranje sjerp om het lijf.

Art. 53.

En ieder, die tot de dienstdoende schutterij geroepen wordt, zal, welken rang hij ook in dezelve mag bekleeden, verpligt zijn zich de bepaalde kleeding, ten zijnen koste, aan te schaffen.

Art. 54.

Aan de onvermogenden echter, welke volstrekt buiten staat zijn de kosten daarvoor goed te maken, hetwelk ter beoordeeling van den krijgsraad staat, zal uit de contributie-kas worden te gemoet gekomen.

Art. 55.

De sabelkwasten en verdere distinctive teekenen van de onderofficieren en schutters zullen uit de contributie-kas worden bekostigd en aan dezelven uitgereikt. Uit dezelfde kas zullen mede gevonden worden de onkosten voor de kleeding der tamboersmajoor, bataillons-tamboers, tamboers en pijpers.

Art. 56.

De kleedingstukken en distinctive teekenen der schutters en onder-officieren, in het voorgaand artikel vermeld, zullen, na een gebruik van vier jaren, het eigendom worden van hen, aan wie dezelve zijn afgegeven, waarvoor de zoodanige ook verpligt en gehouden zijn dezelve in behoorlijken staat te houden.

Art. 57.

De officieren en onder-officieren der dienstdoende schutterijen dragen, elk naar hunnen rang, dezelfde distinctive teekens, alsmede het veldteeken, welke bij de staande armée in gebruik zijn, uitgezonderd dat dezelve van zilver, in plaats van goud, zullen zijn.

Art. 58.

De rustende schutterijen zullen, des verkiezende, geene monteringen hebben. Alleen zullen de onder-officieren een oranje band, zonder goud of zilver, om den linker arm dragen.

De hoofd-officieren, kapiteinen en subalterne officieren der rustende schutterijen zullen dezelfde monteringen, distinctive teekenen en veldteeken dragen als die der dienstdoende schutterijen.

Art. 59.

De krijgsraad van elk korps schutterij heeft de directie over dezelve en zorgt voor de onderhouding der reglementen van orde en discipline, boven en behalve hetgeen bij andere artikelen dezer wet aan denzelven in het bijzonder is opgedragen.

Art. 60.

De krijgsraad is zamengesteld:

In de plaatsen, waar één of meer regimenten geformeerd zijn, uit: een kolonel, een luitenant-kolonel of majoor, een kapitein, een eersten luitenant, een tweeden luitenant, een sergeant-majoor, een sergeant, een korporaal en een schutter;

In de plaatsen, waar een bataillon geformeerd is, uit: een luitenant-kolonel, een majoor, een kapitein, en verder zooals in de plaatsen, waar een of meer regimenten geformeerd zijn;

In plaatsen, waar drie compagniën zijn, uit: een kapitein, een eersten luitenant, twee tweede luitenants, een sergeant, een korporaal en een schutter;

In de plaatsen, alwaar twee compagniën zijn, uit: den oudsten kapitein in rang, een eersten luitenant, twee tweede luitenants, een sergeant, een korporaal en een schutter.

In de plaatsen, waar ééne compagnie is, uit: een kapitein, een luitenant, een sergeant, een korporaal en een schutter.

Art. 61.

Het presidie van de krijgsraden zal worden waargenomen door den oudsten officier in rang der zitting hebbende leden, en zal de president, in gevalle de stemmen staken, eene beslissende stem hebben.

Art. 62.

In de leden van den krijgsraad wordt vereischt de volle ouderdom van dertig jaren; wanneer echter in sommige plaatsen het niet mogelijk ware, alle de leden van die jaren te vinden, zal men tot jongere mogen overgaan, mits in allen gevalle meerderjarig.

Art. 63.

De verkiezing van de leden des krijgsraads, welke elkander in den derden graad van bloedverwantschap of zwagerschap niet mogen bestaan, geschiedt voor de eerste reis door het plaatselijk bestuur, op voordragt van den kommandant *en chef*.

De naderhand te verkiezen leden worden door het plaatselijk bestuur op voordragt van een dubbeltal, door den krijgsraad te formeren, gedaan.

Art. 64.

De leden van den krijgsraad zullen altijd in hunnen uniform ter vergadering verschijnen.

Art. 65.

Ieder jaar zullen van de krijgsraden, uit *negen* leden bestaande, *drie* en van de krijgsraden, uit *zeven* of *vijf* leden bestaande, *twee* leden aftreden.

Art. 66.

Zoodra de krijgsraad geconstitueerd is, zullen dadelijk de beurten van aftreding voor de eerste drie jaren door het lot beslist worden.

De aftredende leden zullen, met hunne toestemming, dadelijk weder verkiesbaar zijn.

De kommanderende officier is altijd lid en president van den krijgsraad.

Art. 67.

De werkzaamheden van den krijgsraad regelen zich naar de bepalingen, in art. 74 en volgende dezer wet voorkomende, en voorts naar het door denzelven te maken reglement van orde en administratie, hetwelk aan de goedkeuring van het plaatselijk bestuur zal onderworpen worden.

Art. 68.

In de plaatsen, waar een regiment of bataillon geformeerd is, zal een luitenant-kwartiermeester als secretaris bij dezen raad fungeren, en in die, waar slechts eenige compagniën zijn geformeerd, zullen die functiën door een sergeant-majoor uitgeoefend worden.

Art. 69.

Bij den krijgsraad wordt de auditeur toegelaten, zoo dikwijls zijne werkzaamheden zulks vorderen.

Art. 70.

De raad wordt bediend door den tamboer-majoor en den bataillons-tamboer als bode, die ook de noodige citatiën doen, en door een tamboer, jaarlijks te verwisselen, in de plaatsen waar slechts eenige compagniën zijn; doch in plaatsen van eene bevolking boven de 10,000 inwoners, zullen één of meer boden, door den krijgsraad te benoemen, den tamboer-majoor kunnen worden toegevoegd.

Art. 71.

Voor de waarneming der opgemelde posten van auditeur, secretaris en bode, gelijk ook voor die van adjudanten, chirurgijn-majoor, tamboer-majoor, bataillons-tamboer en tamboers en pijpers, zal jaarlijks uit de contributie-kas eene zekere betaling of dedommagement worden toegelegd, waarvan het montant naar de locale omstandigheden geregeld en altijd met de meeste zuinigheid zal vastgesteld worden.

De voordragt daarvan zal door de plaatselijke regeringen gedaan worden aan de Staten der provincie, welke daaromtrent, onder Onze goedkeuring, zullen beslissen.

Art. 72.

De kosten, op de schutterijen vallende, zullen gevonden worden uit de te heffen gewone contributiën, de verhoogde contributiën of uitkoopgelden en de hieronder te bepalen boeten.

Ten aanzien der regeling van de contributiën en de wijze van derzelver perceptie en verantwoording zal door de plaatselijke besturen eene voordragt aan de Staten der provincie of landschap gedaan worden, welke daaromtrent, onder Onze goedkeuring, zullen beslissen.

Art. 73.

De penningen der contributie-kas mogen tot geene andere einden besteed worden dan tot zulke uitgaven, welke tot de dienst der schutterijen noodwendig vereischt worden.

Art. 74.

Elk lid der schutterij, welken rang hij ook bekleeden moge, is gehouden in alles wat de wapendienst aangaat, zijnen meerderen te gehoorzamen.

Art. 75.

De bepalingen ten aanzien der schutterlijke krijgstucht zijn alleen toepasselijk op de gevallen, wanneer de leden der schutterij onder de wapenen of in werkelijke dienst zijn; na het eindigen van de dienst keert elk weder in den algemeenen kring der burgers.

Art. 76.

De straffen, welke door den krijgsraad kunnen worden opgelegd, zijn:

1°. Geldboete, welke nimmer zal kunnen te boven gaan de som van f 25.

2°. Huis-arrest, ten langste voor zes dagen.

3°. Provoost-arrest, ten langste voor drie dagen en ten koste van den gecondemneerde; hetzelve zal nimmer met eenige sluiting of andere verzwarende omstandigheid mogen vergezeld gaan.

4°. Suspensie van de dienst.

5°. Degradatie tot eenen minderen rang.

6°. Cassatie uit de dienst.

Art. 77.

De vonnissen, welke degradatie of cassatie inhouden, zullen, alvorens te worden geëxecuteerd, worden gezonden aan het plaatselijk bestuur ter approbatie.

Art. 78.

De geldboeten en arresten zullen, ten opzigte der onder-officieren, met een derde verhoogd en, ten opzigte der officieren, verdubbeld worden.

Art. 79.

De geldboeten, op eenige daad gesteld, welke niet meer dan 30 stuivers beloopen, kunnen door den commanderenden officier worden opgelegd, zonder dat de krijgsraad daarvan cognitie neme.

Art. 80.

Wanneer de vergrijpen tegen de krijgstucht met zoodanige verzwarende omstandigheden gepaard zijn, welke bij de lijfstraffelijke wetten onder de misdaden worden gerangschikt, zullen de beschuldigden aan den gewonen regter worden overgegeven.

Art. 81.

Aan den gewonen regter zal ook dadelijk moeten overgeleverd worden elk lid der schutterij, die zich in arrest bevindt en door denzelven wordt opgeëischt, onverkort het regt van den krijgsraad, die, vermeenende dat de behandeling der zaak tot deszelfs cognitie behoort, zich aan het hoogere regterlijk collegie, hetwelk tot beslissing hiervan bij de algemeene wetten is bevoegd verklaard, kan adresseren.

Art. 82.

Elk officier heeft het regt eenen onderhoorigen officier, onder-officier of schutter, die zich gedurende de dienst schuldig maakt aan een bedrijf, waarop hoogere straf dan huisarrest gesteld is, huisarrest aan te zeggen of ook in zwaardere gevallen in verzekerde bewaring te doen nemen.

Art. 83.

Hij zal daarvan ten zelfden dage moeten kennis geven aan den auditeur-militair, die den volgenden dag bij den krijgsraad zoodanig voorstel, hetzij tot ontslag of voortzetting der zaak, moet doen, als hij vermeent te behooren.

Art. 84.

Die tegen zijnen superieur het geweer trekt, zal met provoost-arrest en cassatie gestraft worden.

Art. 85.

Die denzelven op eenige andere wijze dreigt, vloekt of scheldt, zal met provoost-arrest gestraft worden.

Art. 86.

Een officier, die anderen tot ongehoorzaamheid aanzet, zal met geldboete, provoost-arrest en cassatie gestraft worden.

Onder-officieren, zich daaraan schuldig makende, zullen met provoost-arrest en degradatie, gewone schutters met geldboete en provoost-arrest gestraft worden.

Art. 87.

Een officier, die opzettelijk verzuimt of weigert de dienst, hem door zijnen superieur bevolen, waar te nemen of de orders, hem gegeven, na te komem, zal met provoost-arrest en, bij verzwarende omstandigheden, met degradatie of cassatie gestraft worden.

Een onder-officier, zich daaraan schuldig makende, zal worden gestraft met provoost-arrest of degradatie; gewone schutters met geldboete, huis- of provoost-arrest.

Art. 88.

Een officier die zijne wacht verlaat, zal met provoost-arrest gestraft worden. Gelijke straf zal ondergaan een schildwacht, die zich van zijnen post verwijdert. Onder-officieren of schutters, hunne wacht zonder verlof verlatende, zullen naar de omstandigheden met geldboete of huis-arrest gestraft worden.

Art. 89.

Zij, die, in dienst zijnde, op last van hunnen superieur, weigeren een lid der schutterij te arresteren, gelijk mede zij, die eenen gearresteerde zoeken te ontweldigen, zullen als medepligtigen beschouwd en behandeld worden.

Art. 90.

Die het hem opgelegde huis-arrest violeert, zal met provoost-arrest gestraft worden.

Art. 91.

Die bij exercitiën of op de wacht zich aan dronkenschap schuldig maakt, zal, naar de omstandigheden, met huis- of provoost-arrest gestraft worden.

Art. 92.

Die bij exercitiën of wachten te laat komt, zal voor ieder kwartier binnen het uur verbeuren vijf en een halven stuiver, voor ieder kwartier binnen het tweede uur twintig stuivers; geheel niet verschijnende, zal hij met hoogere geldboete of huis-arrest gestraft worden.

Art. 93.

Die bij ongewone oproepingen van brand, oproer of dergelijke niet ter behoorlijker tijd komen, zullen met huis- of provoost-arrest, degradatie of cassatie, naar de omstandigheden, gestraft worden.

Art. 94.

Die, onder de wapenen zijnde, tabak rookt, zal verbeuren acht stuivers.

Art. 95.

Wanneer een schutter voornemens is meer dan eenen nacht buiten zijne woonplaats door te brengen, is hij verpligt daarvan behoorlijk kennis te geven aan den kapitein zijner compagnie. De officieren en onder-officieren zullen buiten hunne woonplaats niet mogen vernachten, zonder vooraf gedane kennisgeving van hun voornemen, te weten: de luitenants en onder-officieren aan den kapitein hunner compagnie, en de kapiteins, majoors en luitenant-kolonels aan den commanderenden officier.

De commanderende officieren zullen mede niet buiten de plaats mogen vernachten, tenzij zij alvorens het plaatselijk bestuur daarvan verwittigd en het commando aan den in rang opvolgenden officier hebben overgegeven. Beide deze laatste kennisgevingen zullen schriftelijk moeten gedaan worden.

Zij, die deze bepalingen niet in acht nemen, zullen, naar omstandigheden, gestraft worden.

Art. 96.

De commanderende officier, zich van zijn korps verwijderende, zal aan den officier, aan wien hij het commando opdraagt, aanwijzing doen der wapenen en ammunitiën en van alle verdere benoodigdheden, welke gedurende zijne afwezendheid zouden kunnen worden vereischt, en tevens opgave doen van alle dienstverrigtingen, welke gedurende zijne afwezendheid zullen moeten plaats hebben.

Art. 97.

De kapiteins, adjudanten-majoors, de luitenants-adjudanten, de onder-adjudanten en de luitenants-kwartiermeester zullen, buiten toestemming van den commanderenden officier, niet buiten de stad mogen vernachten.

Art. 98.

Geen tamboer-majoor, bataillons-tamboer, tamboers of pijpers vermogen buiten de plaats te vernachten, zonder daartoe te hebben verkregen verlof, beide de eersten van den commanderenden officier der schutterij en de laatsten van de kapiteinen of commanderende officieren hunner compagnie; zijnde de tamboers en pijpers bovendien verpligt, van dit bekomen verlof kennis te geven aan den tamboer-majoor.

Art. 99.

In alle gevallen van dienst zullen de muzikanten, tamboer-majoor, bataillons-tamboers en pijpers zich stiptelijk moeten gedragen naar de orders, die ten hunnen opzigte bij de reglementen zijn of zullen worden bepaald, alsmede naar de bevelen van den commanderenden officier.

Art. 100.

De tamboers en pijpers zijn in 't bijzonder ondergeschikt aan den tamboer-majoor of bataillons-tamboer.

Art. 101.

Een schutter, de wapenrusting of kleedingstukken, welke hem van wege den krijgsraad of de plaatselijke besturen ten gebruike in de dienst gegeven zijn, hetzij geheel, hetzij ten deele door zijne schuld bedervende of vernielende, zal de waarde daarvan, volgens tauxatie van den krijgsraad, vergoeden en, bij ontstentenis van dien, met provoost-arrest gestraft worden.

Art. 102.

Wie zijne wapenrusting of de van wege den krijgsraad bekomene kleedingstukken geheel of gedeeltelijk verzet of vervreemdt, zal deswege, onverminderd zijne verpligting tot vergoeding daarvan, te bekomen op de wijze voor de invordering der directe belastingen voorgeschreven, voor den dagelijkschen regter te regt gesteld worden, even zoowel als de zoodanigen, welke voorschrevene goederen in pand of beleening zullen aannemen of verkoopen; terwijl de opkoopers of in-pandnemers gestraft zullen worden, evenals de koopers van militaire goederen.

Art. 103.

In geval van overlijden zijn des overledenen representanten voor de vergoeding, in de beide laatste artikelen vervat, aansprekelijk.

Art. 104.

De commanderende officier der schutterij is op zijne verantwoordelijkheid verpligt, van alle wanbedrijven, door zijne onderhebbende manschappen in de wapendienst begaan, welke ter zijner kennisse komen en van dien aard zijn, dat deswege door den krijgsraad onderzoek behoort te worden gedaan, dadelijk kennis te geven aan den auditeur, met bijvoeging der bewijzen, welke hem zijn gesuppediteerd, en opgave der personen, die als getuigen kunnen dienen.

Art. 105.

Alle verzuimen van pligt en gedragingen tegen de subordinatie en discipline, waaromtrent bij dit reglement geene bepaalde straffen zijn voorgeschreven, gelijk ook alle verdere pligtverzuimen en wangedragingen der schutters, die als zoodanig bij dit reglement niet bijzonder zijn uitgedrukt, worden door den krijgsraad zoodanig gecorrigeerd en gestraft, als dezelve naar exigentie van zaken zal oordeelen te behooren; altijd echter in het oog houdende de straffen, bij art. 4 bepaald, en dat wanneer een of ander pligtverzuim of wangedrag mogt gepaard gaan met verzwarende omstandigheden, welke een object van cognitie voor den gewonen regter uitmaken, gemelde krijgsraad verpligt is, daarvan dadelijk opening te geven aan den dagelijkschen regter.

Art. 106.

Wanneer de schutterijen in gewone tijden met de militairen gecombineerde dienst doen, zullen de straffen, in dit reglement bepaald, worden verdubbeld, voor zooverre dezelve daarvoor vatbaar zijn.

Art. 107.

De auditeur, door den chef van het korps kennis dragende van eenig pligtverzuim of wangedrag, zal, daartoe termen vindende, tegen de overtreders ageren en, na ingenomen informatie, den beschuldigde voor den krijgsraad of deszelfs gecommitteerden doen hooren.

Art. 108.

Een beschuldigde, te dien einde gerequireerd zijnde, om voor den krijgsraad of commissarissen te compareren, zal verpligt zijn, daaraan, en wel op den bepaalden tijd (mits de citatie, welke schriftelijk moet geschieden en de aanklagt hoofdzakelijk inhouden, drie dagen te voren geëxploiteerd zij) te voldoen, tenzij wettig beletsel, ter beoordeeling van den krijgsraad, hem mogte verhinderen. Niet comparerende op de eerste citatie, zal hij andermaal ten zijnen koste worden gedagvaard en, ook alsdan zich niet sisterende, door een kommando voor den krijgsraad worden gebragt.

Art. 109.

Indien een beschuldigde tot zijne verschooning of ontschuldiging wegens de hem te laste gelegde daadzaak of verzuim eenig fait allegueert, hetwelk het misdadige daarvan zoude kunnen wegnemen of verminderen, zal de auditeur zulks moeten onderzoeken en de bekomen bewijzen aan den krijgsraad suppediteren, ten einde daarop het noodig regard worde geslagen.

Art. 110.

Een lid der schutterij, in eene zaak dezelve betreffende, weigerig zijnde, om, ter requisitie van den auditeur, eene verklaring te passeren, zal, bij schriftelijke citatie, drie dagen vóór den bepaalden tijd, voor den krijgsraad of deszelfs commissarissen worden opgeroepen, om getuigenis der waarheid te geven, en alsdan worden gehoord.

Art. 111.

Op de citatie, in het vorig artikel vermeld, buiten wettig beletsel, ter beoordeeling van den krijgsraad, niet comparerende, zal de gerequireerde andermaal ten zijnen koste worden geciteerd en, zich alsdan ook niet sisterende, door arrest bij den provoost daartoe geconstringeerd worden.

Art. 112.

Indien de getuigen geen leden zijn der schutterij, zal men zich, bij weigering van hunne zijde om voor den krijgsraad of commissarissen van dien te verschijnen, bedienen van letteren requisitoriaal.

Art. 113.

Des noodig bevonden wordende, zullen de beschuldigden en de getuigen onderling geconfronteerd worden.

Art. 114.

De antwoorden van den beschuldigde, deszelfs verhoor of de confrontatie zullen door den secretaris met alle naauwkeurigheid worden opgeteekend, daarna aan den beschuldigde worden voorgelezen en door hem onderteekend; bij weigering of onkunde in het schrijven van den beschuldigde, wordt daarvan behoorlijk aanteekening gehouden onder het verhoor, en de acte van dezelfde kracht gehouden, alsof de onderteekening werkelijk ware geschied.

Art. 115.

De verhooren worden gehouden voor eene commissie uit den krijgsraad, tenzij op voordragt van den auditeur mogt begrepen worden, dat dezelve om gewigtige redenen voor den vollen krijgsraad zouden behooren plaats te hebben.

Art. 116.

De auditeur zal zich bevlijtigen, om de verhooren zoo spoedig mogelijk te doen voltrekken.

Art. 117.

Het verhoor voltrokken zijnde, zal de auditeur uiterlijk binnen den tijd van tweemaal vier en twintig uren of zooveel vroeger als de zaak voor afdoening vatbaar zal zijn, zijne schriftelijke conclusie bij den krijgsraad inleveren.

Art. 118.

De conclusie moet bevatten een kort, eenvoudig, doch duidelijk verhaal van het geval, zooals dit uit de bewijzen blijkt te hebben plaats gehad, met een betoog van des beklaagden schuld en allegatie der wet of artikelen, die in de decisie kunnen worden toegepast.

Art. 119.

Wanneer de auditeur vermeent, dat de onschuld van den beklaagde blijkt, moet dezelve concluderen tot *vrijspraak*, daarbij voegende: »of dat bij den krijgsraad in deze zoodanig anders zal worden gesententieerd, als dezelve in goede justitie zal oordeelen te behooren."

Art. 120.

Van des beklaagden onschuld niet blijkende, maar ook de bewijzen niet voldoende zijnde, om den beschuldigde te condemneren, zal des auditeurs conclusie tenderen, ten einde de beschuldigde van de instantie worde geabsolveerd, met bijvoeging van dezelfde clausule, als in het voorgaande artikel is opgegeven.

Art. 121.

De beschuldiging voor bewezen houdende, zal de auditeur concluderen, dat de beschuldigde zal worden gecondemneerd tot zulk eene bepaalde correctie of straf als hij oordeelt te moeten eischen, of tot zulk eene andere correctie of straf als de krijgsraad in goede justitie zal bevinden te behooren; — en dat wijders de beklaagde zal worden gecondemneerd in de kosten, te dier zake gevallen, ter tauxatie en moderatie van gemelden krijgsraad.

Art. 122.

De auditeur zal bij zijne conclusie moeten voegen niet alleen alle de verhooren, bewijzen en verdere stukken, welke tot de zaak betrekking hebben, hetzij dezelve kunnen strekken tot bezwaar, hetzij tot verligting van den beschuldigde, maar ook van dat alles maken en bij het proces overleggen een inventaris van stukken, waarop de geproduceerde documenten kortelijk beschreven en met letters en nummers staan aangeteekend, ten einde door den krijgsraad op alle bijzonderheden het noodige regard worde geslagen.

Art. 123.

Wanneer alzoo de conclusie van den auditeur-militair met de stukken zal zijn ingeleverd bij den krijgsraad, zal zulks ter kennisse gebragt worden van den beschuldigde, die, des goedvindende, van al het door den auditeur ingediende, ten zijnen koste, kopie bekomen en eene memorie tot zijne verdediging inleveren kan, mits binnen acht dagen. Deze tijd verstreken zijnde, zal de zaak worden voortgezet.

Art. 124.

Ten aanzien van getuigenissen of verklaringen wordt in het algemeen, bij de decisie der zaak, geen regard geslagen dan op zulke, die behoorlijk zijn beëedigd en gerecolleerd, voor zooverre de beklaagde de daarin vervatte daadzaken negeert.

Art. 125.

De zaak in staat van wijzen gebragt zijnde, zullen de leden van den krijgsraad daarover eerst onderling delibereren en besoigneren, ten einde elkander omtrent het geval in deszelfs verligtende en bezwarende omstandigheden door het wisselen van hunne bedenkingen voor te lichten, en daarna bij hoofdelijke stemmen tot absolutie of condemnatie vonnis vellen.

Ingeval van condemnatie zal tevens gevoegd worden eene condemnatie in de kosten, welke dadelijk bij het vonnis zullen moeten worden getauxeerd.

Art. 126.

Ten aanzien van de invordering van verschuldigde geldboeten zal, in gevallen van niet-betaling, de navolgende manier van procederen worden gevolgd.

De opgelegde boete binnen acht dagen na de bekeuring niet voldaan zijnde aan den sergeant-majoor, zal dezelve door den bode van den krijgsraad worden afgevorderd en den bekeurde geïnsinueerd, om alsnog binnen de naastvolgende acht dagen in handen van gemelden bode te voldoen; van deze aanzegging en afvordering zal de bode aanteekening houden en daarvoor zal de bekeurde hem zes stuivers moeten betalen, boven de zegels; wederom nalatig blijvende, zal hem door den bode worden geïnsinueerd, om binnen tweemaal 24 uren te voldoen, op pene van dubbele boete, voor welke schriftelijke insinuatie de bode twaalf stuivers zal mogen rekenen, boven de zegels.

De bekeurde, na deze citatie weigerig blijvende, zal tot betaling der boete en van de gevallene onkosten door provoost-arrest geconstringeerd worden; blijvende het den bekeurde onverlet, om, ingevalle hij vermeenen mogt ten onregte bekeurd te zijn, vóór de bekoming der tweede citatie zich deswege aan den krijgsraad te adresseren, welke alsdan daarop zal disponeren, zooals dezelve zal oordeelen te behooren.

Art. 127.

Die om wangedrag uit de schutterij gezet worden, zullen gedurende de eerstvolgende zeven jaren, nadat zulks zal hebben plaats gehad, jaarlijks eene dubbele contributie betalen en daarenboven van alle stedelijke posten en béneficiën zijn uitgesloten.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd, en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle steden en plaatsen zal worden verzonden, om alomme te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven enz.

De **President** beantwoordt de aanspraak van den heer Elout, door aan de gelastigden van Z. K. H. te kennen te geven, dat de Vergadering deze concept-wetten aanstonds tot een onderwerp van hare deliberatiën zal maken.

De Commissie, hierop de vergadering verlatende, wordt op dezelfde wijze uitgeleid.

Waarna goedgevonden en verstaan is, voorschreven concept-wetten om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken; en

dat inmiddels deze stukken gedrukt zullen worden en aan de leden der Vergadering uitgedeeld. (1)

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 10 Januarij om consideratie en advies gesteld is eene missive van Z. K. H., benevens eene concept-wet, houdende *bepalingen op de inschrijving van kapitalen in het nieuwe Grootboek der Nationale Schuld*; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën.*

Bij resolutie-commissoriaal van 10 Januarij werd in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Financiën gesteld eene missive van Z. K. H , benevens eene concept-wet, houdende *bepalingen op de inschrijving van kapitalen in het nieuwe Grootboek der Nationale Schuld.*

U Edel Mogenden Gedeputeerden , deze concept-wet overwogen hebbende, durven U Edel Mogenden adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het behartigen van 's lands belangen , en zich te vereenigen met het voorstel.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich met het voorzeide rapport te conformeren, zonder resumtie.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Dingsdag ten 1 ure.

(1) De aanspraak van den heer Elout komt ook voor in *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 49.

17DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 17 JANUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: eene missive van Z. K. H., ten geleide van eene concept-wet, houdende nadere bepaling der grenzen van de provincie Braband. — Gelezen het rapport van Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken over de concept-wet, houdende bepalingen op het leggen van arrest; besloten om zich met de concept-wet te vereenigen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van der Heyden van Baak, Calkoen, van der Heim, Slicher, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, Gevers, Clifford, Pesters van Cattenbroek, van Sminia, Alberda van Ekenstein, Gockinga, van Heiden tot Reinestein, Bowier en van Sasse van IJsselt.

De heer **van Lynden van Hoevelaken** communiceert, dat, door de indispositie van den President dezer Vergadering, bij zich, volgens art. 14 van het Reglement van Orde, verpligt vindt het praesidium waar te nemen.
Waarop geene resolutie is gevallen.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van den 13den Januarij, ten geleide van eene concept-wet, houdende *nadere bepaling der grenzen van de provincie Braband*, volgende de voorschreven missive en concept-wet hierna geïnsereerd. (1)

MISSIVE *van Zijne Koninklijke Hoogheid.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Op den 20sten Julij des afgeloopenen jaars is door Ons, met gemeen overleg van U Edel Mogenden, besloten, dat de van ouds tot Holland behoord hebbende districten, welke ten zuiden van het Hollandsch Diep, den Biesbosch en de Oude Maas gelegen zijn, zouden worden gebragt onder het bestuur der provincie Braband. Reeds toen was het Ons voorgekomen, dat de Maas en de Merwede eene limietscheiding zouden hebben opgeleverd, wat het natuurlijke en zigtbare betreft, allezins verkieslijk boven die der Oude Maas; maar het was onzeker, of de daaruit volgende vereeniging met Braband strooken zoude met de wenschen van de ingezetenen van den lande van Altena.
Thans echter, daar ons die wenschen bij de requesten van het Heemraadschap van Heusden en van de besturen van de omliggende gemeenten zijn kenbaar geworden en Ons gebleken is, dat derzelver inwoners minder gesteld zijn op de van ouds bestaan hebbende betrekkingen met Holland dan op de instandhouding hunner tegenwoordige belangen, waaraan de nabijheid der provinciale hoofdplaats vooral bevorderlijk is, vinden Wij genoegzamen grond, om de Brabandsche grenzen tot aan de Maas en Merwede uit te strekken, en tot dit einde is het besluit ingerigt, dat hiernevens aan de overweging van uwe Vergadering aangeboden wordt.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 13den Januarij 1815.

(*was get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.,

(*was get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-WET, *houdende nadere bepaling der grenzen van de provincie Braband, enz.*

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het ter bevordering van gemak en geregeldheid in de gemeenschap zoowel als voor de belangen der ingezetenen in andere opzigten nuttig is, om, behalve de plaatsen, welke bij Ons besluit van den 20sten Julij ll., n°. 23, reeds tot de provincie Braband zijn gebragt, ook alle verdere plaatsen, van ouds tot de provincie Holland behoord hebbende, welke ten zuiden van het Hollandsch Diep, den Biesbosch, de Merwede en de Maas gelegen zijn, met de eerstgenoemde provincie te vereenigen, hetwelk Ons daarenboven gebleken is met het verlangen der ingezetenen aldaar overeen te komen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen,

Hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze, met alteratie van art. 1 van Ons besluit van den 20sten Julij 1814, n°. 23, te bepalen en vast te stellen, dat de noordelijke grenzen van de provincie Braband voortaan zich zullen uitstrekken ter halver diepte van de rivier de Maas en Merwede tot aan het dorp Hardinxveld, voorts de groote Westkil door, met insluiting echter van die gorsingen of buitengronden aan de overzijde van dezelve kil gelegen, welke tot hiertoe tot de gemeente Werkendam hebben behoord, den Biesbosch en het Hollandsch Diep over, tot aan de oude grensscheiding tusschen Zeeland en de Generaliteitslanden, daaronder mede begrepen de Willemstad en Princenland, terwijl voor het overige gezegde Ons besluit in alle andere opzigten van kracht en toepassing zal blijven.

En zal deze wet in het *Staatsblad* worden geïnsereerd.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voornoemde concept-wet om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen om consideratie

(1) Het rapport over de voormelde concept-wet is uitgebragt 31 Januarij en behandeld 8 Februarij, bij welke gelegenheid het voorstel is goedgekeurd.
De den 10den Februarij door den Souvereinen Vorst bekrachtigde wet komt voor in *Staatsblad*, n°. 14; *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 44, en M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 6—7.

17DE VERGADERING. — 17 JANUARIJ 1815.

Rapport over de concept-wet houdende bepalingen op het leggen van arrest.

en advies gesteld is de missive van Z. K. H. van 9 Januarij en de concept-wet houdende *bepalingen op het leggen van arrest*, volgende hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.*

»Bij resolutie-commissoriaal van den 10den Januarij werd door U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om consideratie en advies gesteld eene missive van Z. K. H. van den 9den Januarij, ten geleide van eene concept-wet, houdende *bepalingen op het leggen van arrest.*

U Edel Mogenden Gedeputeerden, in de voorschreven concept-wet die bepalingen vindende, welke bij het leggen van arresten de publieke administratie voor stilstand en verwarring beveiligen, en tevens de belangen der individuele ingezetenen door den loop der gewone justitie gehandhaafd, vinden zich verpligt, U Edel Mogenden te adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen."

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorschreven rapport.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Dingsdag om 1 ure.

18DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 24 JANUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: missives van Z. K. H., ten geleide van 1°. vier concept-besluiten, houdende dispositie op verzoeken om dispensatie van de bepalingen betreffende den verkoop van goederen, aan minderjarigen toebehoorende, met welke besluiten de Vergadering zich vereenigt; 2°. eene concept-wet betreffende het vervoer van buskruid enz., met welke concept-wet de Vergadering zich vereenigt; 3°. twee concept-ordonnantiën op den ophef der belastingen op de dienstboden en paarden. — Gelezen het rapport over de concept-wet, waarbij aan plaatselijke besturen het vaststellen van straffen en boeten wordt toegestaan; de Vergadering vereenigt zich met het rapport.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van der Heyden van Baak, van Stralen, Calkoen, Slicher, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, Clifford, Ram, van Sminia, Alberda van Ekenstein, Gockinga, Bowier en van Wassenaer van Onsenoort.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 18 Januarij, ten geleide van vier concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Hendrik van Tuenen, c. s. q. q., mede-erfgenamen in den boedel van wijlen Jan Koopman en Marijtje Zwanenburg;

2°. Pieter Pieterse en Simon van Paddenburgh te Amsterdam, in qualiteit als curatoren in den bankbreukigen boedel van Adolph Ulrich August Bauditz;

3°. Jannigje van den Bijlaard, huisvrouw van Anthonie Verheul c. s. te Utrecht, mede-erfgenamen in de nalatenschap van Cornelia van den Bijlaard, weduwe van Simon Hofman;

4°. Hermanus Rijnink c. s., mede-erfgenamen in den boedel van wijlen Jan Hendriks Rijnink;

volgende de voorschreven concept-besluiten, hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Hendrik van Tuenen c. s., wonende respectivelijk in het arrondissement Haarlem en Alkmaar, in qualiteit als vader en voogd over zijn minderjarig kind Willem van Tuenen, bij wijlen Adriana Koopman in huwelijk verwekt, daarbij verzoekende dispensatie van de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van onroerende goederen, behoorende tot boedels, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en mitsdien autorisatie om, met en benevens de meerderjarige geregtigden, eenige vaste goederen, behoorende tot den nagelaten boedel van Jan Koopman en Marijtje Zwanenburg, in leven echtelieden, overleden in de Beverwijk, publiek ten overstaan van een notaris op de gewone wijze te doen verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 2den Januarij 1815, n°. 3;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 23sten Augustus 1814, n°. 5, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van vaste goederen, hetzij geheel, hetzij ten deele aan minderjarigen in eigendom toebehoorende, het voorgemelde verzoek te accorderen, zooals geschiedt bij deze en mitsdien den requestrant in zijne hiervoren omschreven qualiteit te autoriseren, om:

1°. een huis en erve, staande en gelegen op 't Hofland in de gemeente Beverwijk, onder het voormalig Wijk aan Duin;

2°. een stuk teelland genaamd de Daal, mede gelegen onder de gemeente Beverwijk, aan den Heemskerkerweg, groot een morgen zevenhonderd zes en zeventig roeden, houtbosschen-maat;

3°. een stuk dito, mede genaamd de Daal en gelegen als voren aan den Kuikersweg, groot een morgen driehonderd negentien roeden, maat als voren;

4°. een stuk dito, genaamd de Belt en den Hem, gelegen als voren aan den Heemskerkerweg, groot twee morgen vijfhonderd twee en veertig roeden, maat als voren;

5°. drie stukken land, alle alsnu genaamd Meeresteijn, gelegen onder het voormalig Wijk aan Duin en onder Heemskerk voornoemd, en wel:

a. een stuk teelland, genaamd van het Noorder vervallen gras, groot een morgen tweehonderd vijftig roeden, maat als voren;

b. een stuk teelland, genaamd van Koomehuizeweedje met de liessen, groot drie morgen tweehonderd roeden, maat als voren;

c. een stuk weiland, genaamd de Laan en de plantagie, groot drie morgen vierhonderd roeden, maat als voren;

6°. een stuk wei- of hooiland, bevorens geweest twee stukken, genaamd Bavenkamp en Stekelhorn, gelegen in de gemeente Uitgeest, in den polder den Broek, groot vier morgen, vierhonderd vier en zeventig en een half roeden;

en tot den boedel van wijlen Jan Koopman, eerder weduwnaar van Hilletje Kroon, en Marijtje Zwanenburg, eerder weduwe van Jacob Groenlandt, behoorende, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet in het openbaar, ten overstaan van notaris en getuigen, te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan in het bijzijn van de toeziende voogden over de respective minderjarigen, in dezen geconcerneerd, en ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de bovengemelde boedel van wijlen Jan Koopman, eerder weduwnaar van Hilletje Kroon, en Marijtje Zwanenburg, eerder weduwe van Jacob Groenlandt, is gevallen.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof en aan den procureur-generaal bij hetzelve tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van de requestranten, zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Januarij 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Pieter Pieterse en Simon van Paddenburgh, wonende te Amsterdam, in qualiteit als curatoren in den failliet verklaarden boedel van Adolph Ulrich August Bau-

18DE VERGADERING. — 24 JANUARIJ 1815.

Concept-besluiten betrekkelijk dispensatie.

ditz, daarbij verzoekende om, met dispensatie der formaliteiten, daaraan volgens de thans nog vigerende wetten verbonden, een vierde gedeelte van zeker pakhuis te Amsterdam, behoorende tot den failliten boedel van Adolph Ulrich August Bauditz senior, op de gewone wijze publiek te mogen verkoopen;

Gezien het advies van den Procureur-Generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 3den Januarij, 1815, n°. 1,

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 26sten December 1814, n°. 34, gerequireerd,

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschreven formaliteiten ten opzigte van den verkoop van vaste goederen, tot gefailleerde boedels behoorende, het voorgemelde verzoek te accorderen, zoals geschiedt bij deze, en mitsdien de requestranten in hunne hiervoren omschreven qualiteit te autoriseren, om een vierde gedeelte van een pakhuis, genaamd het » Menievat ", staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, op den Nieuwezijds-Voorburgwal over de Nieuwstraat, geteekend D 14, G 9, n°. 169, N N 2494, blaauw wijk 21, en tot den failliten boedel van voornoemden Adolph Ulrich August Bauditz behoorende, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, ten overstaan van notaris en getuigen, te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de faillite boedel van Adolph Ulrich August Bauditz is gevallen.

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof en aan den procureur-generaal bij hetzelve, tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennisse van de requestranten; zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Januarij 1815.

WIJ WILLEM ENZ.

Disponerende op de requeste van Jannigje van den Bijlaard, huisvrouw van Anthonie Verheul, hovenier, wonende te Utrecht, en Hendrik Eykelenkamp, daggelder, wonende mede te Utrecht, daarbij verzoekende om, met dispensatie van de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven, zekere warmoeziershofstede, onder Utrecht gelegen en behoorende tot de nalatenschap van Cornelia van den Bijlaard, weduwe van Simon Hofman, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, publiek ten overstaan van een daartoe bevoegd beambte te mogen verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden van den 7den Januarij 1815, n°. 11;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, gerequireerd den 24sten October 1814, n°. 68;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen, hetzij voor het geheel, hetzij ten deele zijn geïnteresseerd, het voorgemelde verzoek te accorderen, zooals geschiedt bij deze, en mitsdien de requestranten, in naam en als wettige voogd over Daniël, Jan en Willem Eykelenkamp, te autoriseren om eene warmoeziershofstede, gelegen buiten de Waardpoort der stad Utrecht, tot de nalatenschap van Cornelia van den Bijlaard, weduwe Simon Hofman, behoorende, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, ten overstaan van notaris en getuigen, te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de meergemelde boedel van Cornelia van den Bijlaard, weduwe van Simon Hofman, is gevallen.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof en aan den procureur-generaal bij hetzelve tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van de requestranten; zullende eindelijk afschrift worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Januarij 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Hermanus Rijnink, c. s., wonende respectivelijk te Utrecht en te Haarlem en zijnde meerderjarige erfgenamen der nalatenschap van wijlen Jan Hendriks Rijnink, in leven predikant te Bergen op Zoom, daarbij dispensatie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven, verzoekende ten aanzien van den verkoop van eenige vaste goederen, tot die nalatenschap behoorende, waarin een minderjarige is geïnteresseerd;

Gezien het advies van den Procureur-Generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 9den Januarij 1815, n°. 13;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 4den Januarij 1815, n°. 7, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, het voorgemelde verzoek te accorderen, zooals geschiedt bij deze, en mitsdien de requestranten in hunne hiervoren omschreven qualiteit te autoriseren; om:

1°. eene huizing, erve en tuin, staande binnen Utrecht aan de westzijde van de Oude Gracht, tusschen de Geerte- en Vollerbruggen, wijk B, n°. 72, 1ste kanton;

2°. eene huizing, tot twee woningen geschikt, mede staande en gelegen binnen de stad Utrecht, aan de westzijde van het Springweg, wijk B, n°. 794 en 795, kanton voormeld;

3°. eene huizing en erve, staande en gelegen als voren, aan de westzijde van de Nieuwe Gracht bij de A, b, c-straat, wijk A, n°. 835, kanton voormeld;

4°. een tuin met eenen steenen koepel, aan de Maliebaan, wijk J, n°. 271 en 293, kanton voormeld;

5°. twee kavels weiland, te zamen groot veertig morgen twee en vijtig roeden, liggende in de Purmer aan den Ringdijk en de wederzijde aan den Westerweg, op de kaart 44 en 45;

6°. eene huizing, erve en tuin, staande en gelegen in de Turfpoortstraat te Naarden;

7°. eene huizing, erve en tuin, mede binnen de stad Naarden gelegen;

8°. acht en een halve morgen groenland, gelegen in zeven kampen, naast elkander, in den Keverdijkschen polder, tusschen de trekvaart en den Keverdijk, onder de jurisdictie der stad Naarden; en eindelijk

9°. de helft in een huis en erve met schuren of loods, van ouds genaamd *de Blekerij*, met bouwweilanden en bosschen, te zamen groot drie en zestig schepel, staande en gelegen in de gemeente Bussum onder Naarden,

tot de nalatenschap van wijlen Jan Hendriks Rijnink behoorende, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, ten overstaan van notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de bovengemelde boedel van wijlen Jan Hendriks Rijnink is gevallen, en in tegenwoordigheid van de voogdesse en den toezienden voogd over den minderjarige in dezen geconcerneerd.

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof en aan den procureur-generaal tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis

van de requestranten; zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Januarij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 19 Januarij, ten geleide van eene concept-wet, houdende *bepalingen en voorbehoedmiddelen omtrent den vervoer van buskruid, oorlogsbehoeften en brandstoffen*, volgende de voorschreven missive en concept-wet hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Z. K. H., ten geleide van eene concept-wet houdende bepalingen en voorbehoedmiddelen omtrent den vervoer van buskruid, oorlogsbehoeften en brandstoffen.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Tot op de vereeniging van deze landen met Frankrijk hebben hier gevigeerd bepalingen en voorbehoedmiddelen omtrent den vervoer van buskruid, oorlogsbehoeften en brandstoffen.

Deze zaak van het uiterste belang zijnde voor het leven en de veiligheid der ingezetenen, hebben Wij Ons de wet en de reglementen doen voorleggen, welke te dezen aanzien hier te lande hebben bestaan, en het gepast gerekend, om ook tot dit aangelegen onderwerp Onze zorgen uit te strekken.

Wij hebben tot dat einde eene algemeene herziening bevolen van de voorschriften, in de gemelde wet en reglementen vervat, en verkieslijk geoordeeld daarvan een geheel te doen vervaardigen, waarin elkeen deszelfs verpligtingen op dit stuk gereedelijk vinden kan.

Het ontwerp van wet, waarin alle de bedoelde bepalingen voorkomen, wordt hiernevens aan U Edel Mogenden aangeboden; hetwelk Wij verzoeken dat door dezelven tot een bepaald onderwerp van derzelver deliberatie worde gemaakt, en waarop Wij Uwer Edel Mogenden bekrachtiging zullen te gemoet zien.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 19den Januarij 1815.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,

(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-WET, *houdende bepalingen en voorbehoedmiddelen omtrent den vervoer van buskruid, oorlogsbehoeften en brandstoffen.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de voorheen gemaakte bepalingen en voorbehoedsmiddelen omtrent den vervoer van buskruid, oorlogsbehoeften en brandstoffen buiten werking geraakt zijn en dat het besef der geduchte gevolgen, welke uit onvoorzigtigheid of gebrek aan genoegzame voorzorgen in dat opzigt kunnen ontstaan, Ons de verpligting oplegt, om daaromtrent wederom, hoe eerder hoe beter, gepaste en doelmatige verordeningen te maken;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer Landen, hebben goedgevonden en verstaan te ordonneren en te statueren, gelijk Wij ordonneren en statueren bij deze:

Art. 1.

Door geen particulier, koopman of fabrikant, of wie het ook zoude mogen zijn, zal van de eene plaats naar de andere in deze landen eenig buskruid, zoo voor zich zelven als voor een ander koopman, fabrikant of particulier, mogen verzonden worden boven de quantiteit van drie ponden, zonder dat hetzelve in een digt gekuipt tonnetje gesloten en dat tonnetje, van buiten op den bodem, met zwarte of roode letters zij geverwd met het woord *buskruid*, en dat op het adres de naam van den *afzender* en de juiste quantiteit kruid zij aangeteekend, die in het tonnetje is gepakt, op de boete van *vijf honderd* gulden, door den afzender te verbeuren boven de confiscatie van het verzondene.

Art. 2.

De aldus te verzenden quantiteit buskruid, hetzij met een beurt- of vracht-schip, schuit, wagen of kar, hetzij met een eigen of gehuurd of geleend schip, schuit, wagen of kar, door één persoon en aan één adres, zal niet meerder mogen bedragen dan vijftig ponden, op gelijke boete van *vijf honderd* gulden voor iedere vijftig ponden buskruid, die verzonden zijn, en confiscatie van het verzondene, door den afzender te verbeuren, tenzij dezelve permissie bekomen heeft tot het verzenden van eene meerdere quantiteit, in voege als hierna, artikel 8, zal worden vermeld.

Art. 3.

Een tonnetje met buskruid, bezorgd als art. 1 is gemeld en niet meerder bevattende dan vijftig ponden, zal — voor zooverre ter plaatse van de afzending naar de plaats der verzending schepen, schuiten, wagens of karren, enkel tot het vervoeren van goederen, op gezette tijden, mits ten minste eens in de week, varen of rijden — met dezelve moeten en met geene andere schepen, schuiten of wagens, die tevens passagiers vervoeren, mogen verzonden worden, op de boete van *vijf honderd* gulden en de verbeurte van het buskruid voor den afzender, en op gelijke boete van *vijf honderd* gulden voor den schipper of voerman, passagiers voerende, die het buskruid zal hebben aangenomen. Bijaldien er geen ander veer van schepen, schuiten, wagens of karren is dan die te gelijk passagiers en koopmansgoederen vervoeren, zal de schipper of voerman verpligt zijn het buskruid met een haren kleed te overdekken en zoo veel afgezonderd te plaatsen van de verblijf- of zitplaatsen der passagiers, als de gelegenheid van het schip, schuit of rijtuig toelaat, en om bovendien aan de passagiers, vóór het vertrek, kennis te geven, dat hij buskruid aan boord heeft, op verbeurte van gelijke *vijf honderd* gulden.

Art. 4.

Indien aan een schipper of voerman op eene reize meer dan één tonnetje buskruid door één afzender aan onderscheidene adressen of door onderscheidene afzenders aan één adres ter vervoering worden bezorgd, tot drie tonnetjes of honderd en vijftig ponden buskruid incluis, zal hij dezelve mogen medenemen, mits alvorens daarvan kennis gevende aan het hoofd der plaatselijke politie ter plaatse van de afzending en zich gedragende naar de voorzorgen, die hem door denzelven schriftelijk zullen worden opgegeven; doch hetgeen hem boven de drie tonnetjes of een honderd en vijftig ponden buskruid op eene reize mogt worden aangeboden, zal hij moeten afwijzen en, den afzender niet kennende, onder het hoofd der plaatselijke politie moeten deponeren, en zulks alles op verbeurte van *vijf honderd* gulden voor iedere vijftig ponden buskruid, welke hij boven het eerste tonnetje mogt hebben mede genomen, zonder zich naauwkeurig te gedragen naar de voorschriften van dit artikel.

Art. 5.

Een schipper of voerman, aan wien kan bewezen worden, dat hij met den afzender van buskruid mogt hebben gecolludeerd, om buskruid onder eene bedekte emballagie en andere benoeming mede te nemen, zal zijn schip, schuit, wagen of kar en paarden verbeuren en bovendien, naar exigentie van zaken, des noods met confinement en lijfstraf worden gestraft.

Art. 6.

Indien een schipper of voerman ontdekt, dat aan hem *buskruid* ter vervoering is medegegeven boven de drie ponden, hetwelk niet in een digt gekuipt tonnetje wordt verzonden, of dat het tonnetje, hetwelk verzonden wordt, niet met het woord *buskruid*,

(1) De bovenvermelde concept-wet werd den 26sten Januarij door den Souvereinen Vorst bekrachtigd, en deze vastgestelde wet komt voor in het *Staatsblad*, nº. 7, en *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 29.

in voege hiervoren art. 1 bepaald, is gemerkt en op het adres de naam van den verzender en de quantiteit buskruid niet is gemeld, of ook dat het gemerkte tonnetje waarschijnlijk meer dan vijftig ponden buskruid inhoudt, zal dezelve verpligt zijn, zoodra hij die ontdekking doet, dadelijk daarvan kennis te geven aan het hoofd van de politie der plaats, welke hij het eerst moet passeren of waar hij het eerst moet aanleggen, met opgave van het alzoo verzondene buskruid, op de boete van *vijf honderd* gulden.

Art. 7.

Het zal aan geen schipper of voerman in deze landen vrijstaan, zijn schip, schuit, wagen of kar aan eenig ingezeten of aan eenig ander persoon te verhuren of te leenen, om hetzelve met busbruid, boven de quantiteit van vijftig ponden, te beladen en van de eene plaats naar de andere over te voeren, zonder dat aan dien schipper of voerman is vertoond eene voldoende autorisatie, op den voet art. 8 vermeld, om die meerdere quantiteit buskruid van en naar de daarin gemelde plaatsen te mogen vervoeren, bij verbeurte van het schip, schuit, wagen of kar en paarden en bovendien, naar exigentie van zaken, des noods met confinement en lijfstraf te worden gestraft.

Art. 8.

Ingevalle eenige particuliere ingezetenen, kooplieden of fabrikanten eene meerdere quantiteit buskruid dan vijftig ponden in eens en aan hetzelfde adres van de eene plaats naar de andere binnen deze landen mogten willen verzenden of ook aan boord van schepen, in havens of op stroom liggende, met andere schuiten of schepen mogten willen vervoeren, zullen dezelve verpligt zijn zich tot dat einde bij request te adresseren aan den Gouverneur hunner provincie of landschap en van denzelven autorisatie te verzoeken tot het doen van voorschreven transport, en om zich naauwkeurig te gedragen aan de bepalingen, welke hun door denzelven zullen worden voorgeschreven, en zulks op de boete, in art. 2 op het vervoeren van buskruid boven de vijftig ponden en op eigener autoriteit, met eigene of gehuurde of geleende schepen, wagens of karren, gestatueerd.

Art. 9.

In dat request zal moeten worden uitgedrukt:

1°. De quantiteit van buskruid in iedere ton en het getal tonnen tot dit vervoer gereed, benevens de tijd wanneer, en de plaats van waar, gelijk mede de plaats of plaatsen, waarnaartoe het gemelde buskruid verzonden staat te worden;

2°. Het schip en de naam van den schipper of de naam van den voerman, waarmede de vervoer zal geschieden.

Art. 10.

De Gouverneur der provincie of van het landschap zal de autorisatie tot het transport kunnen verleenen, maar daarbij in het oog houden het nemen van alle zoodanige precautiën, als de omstandigheden zullen vereischen, ten einde alle ongelukken bij hetzelve zooveel mogelijk te voorkomen.

Art. 11.

Bij deze dispositie zal dezelve zich speciaal moeten regelen naar de meerdere of mindere hoeveelheid buskruid, welke moet worden getransporteerd, en naar den aard van de route, langs welke hetzelve moet worden vervoerd.

Art. 12.

Zulks, hetzij om de grootte van het transport, hetzij uit hoofde van den weg, langs welken het kruid moet vervoerd worden, dienstig oordeelende, zal hij niet alleen bevoegd, maar zelfs verpligt zijn, in alles dezelfde voorzieningen voor te schrijven, als hierna, bij art. 57 en volgende, op het vervoeren van buskruid voor de dienst van den lande zijn bepaald; en in dat geval of in het geheel, zoodra hij eenige militaire adsistentie noodig oordeelt, zal hij zich deswege moeten concerteren met den kommanderenden officier in de provincie of landschap of in zijne residentie.

Art. 13.

De Gouverneur der provincie of van het landschap zal de bij hem verleende autorisatie schriftelijk aan den verzoeker moeten afgeven en in dezelve de voorwaarden inlasschen, op welke dezelve is verleend.

Art 14.

Hij is insgelijks verpligt, zoodra eene autorisatie tot het vervoeren van buskruid door hem is verleend, daarvan kennis te geven aan het Departement van Oorlog, met opgave van de precautiën, welke door hem zijn voorgeschreven.

Art. 15.

Een schipper, met buskruid bevracht, hetzij voor rekening van den lande, hetzij voor rekening van particulieren op daartoe verleende autorisatie, zal gedurende het transport geen vuur aan zijn boord mogen stoken, noch licht in zijn schip branden, noch tabak rooken in de nabijheid van de lading, en tevens zorg dragen, dat zulks noch op zijn schip, noch in de nabijheid van hetzelve, door de zijnen geschiede, bij verbeurte van het schip en arbitraire correctie, naar exigentie van zaken; zullende de schipper voor zijne knechts verantwoordelijk zijn.

Art. 16.

Een schipper, met buskruid bevracht, hetzij voor rekening van den lande, hetzij voor rekening van particulieren, zal, voor zooverre de binnenvaarten betreft, verpligt zijn, zijne reize, buiten dringende noodzakelijkheid, slechts bij dag voort te zetten en het varen bij nacht te vermijden, alsmede in steden, dorpen of gehuchten niet mogen vernachten dan met toestemming van het hoofd der regering van de plaats, maar ten minste op een kwartier uurs afstands van dezelve blijven liggen en zich voorts naauwkeurig te gedragen naar de orders, welke hem betreffende het transport door den conducteur, zoo er een bij het transport is, of anders in ieder bijzonder geval zullen worden gegeven, en zulks op pene van, naar exigentie van zaken, te zullen worden gecorrigeerd.

Art. 17.

Zoodra een conducteur of conducteurs, ingevolge de hun gegevene orders, aan boord van een particulier schip of bij een transport per as zijn gearriveerd, zullen dezelve zorgen, dat de uiterlijke teekenen aan hetzelve, met de vlag, evenals bij een transport van 's landswege volgens artt. 43 en 46 is voorgeschreven, wel worden in acht genomen; dat het kruid op eene behoorlijke wijze worde ingeladen en verzorgd en alles, zoo omtrent het vervoeren, vernachten en passeren van het schip, worde in acht genomen, als hierna, bij art. 39 en volgende, omtrent het transport van wege het gemeene land is gestatueerd.

Art. 18.

De eigenaars of verzenders van zoodanig transport buskruid zullen aan den conducteur of conducteurs, bij hetzelve geplaatst, al datgene moeten voldoen, hetwelk het gemeene land aan dezelven gewoon is te voldoen en waarvan in den last, aan den conducteur of conducteurs afgegeven, specifieke melding zal moeten worden gemaakt.

Art. 19.

De conducteur of conducteurs zullen zich, zoo met opzigt tot het volvoeren hunner reize en het houden van goede orde, in dezen gedragen, alsof het buskruid van 's landswege vervoerd wierd en de bepalingen dezer wet medebrengen; zij zullen een schriftelijk rapport van hunne reis aan den Gouverneur der provincie of van het landschap moeten doen.

Art. 20.

Schepen en schuiten, met kruid beladen, zullen, bij het passeren van sluizen, dadelijk en zooveel doenlijk vóór alle andere worden geschut en zonder eenige andere schepen in de kom worden gelaten.

De sluiswachters zijn deswege verantwoordelijk en zullen, hiertegen aangaande, naar exigentie van zaken, zelfs met privatie van hun officie, worden gecorrigeerd.

Art. 21.

Kooplieden of winkeliers in steden, plaatsen of ten platten lande, welke buskruid willen verkoopen of vuurwerken maken, zullen deze nering niet vermogen te doen, noch dit beroep mogen uitoefenen, zonder dat zulks in hun patent worde uitgedrukt, op de boete van vijf honderd gulden; zoodanige vuurwerkers of neringdoende lieden in buskruid zullen te allen tijde gedoogen, dat hunne winkels, zolders of pakhuizen door of van wege de politieke of regterlijke autoriteit eener stad of plaats worden onderzocht en geïnspecteerd, ten einde na te gaan, of het gestatueerde bij artt. 22 en 23 door hen wordt in acht genomen; zij, die hierin weigerachtig zullen zijn, verbeuren eene boete van vijf honderd gulden telkens.

Art. 22.

Kooplieden, winkeliers of anderen, die buskruid verkoopen, of ook dezulken, die vuurwerken maken, vermogen van hunnen voorraad niet meer dan vijftig ponden buskruid of vuurwerk in hunne winkels of benedenhuizen te hebben, en zijn verpligt, den voorraad op hunne bovenste verdiepingen van huizen of pakhuizen te bewaren, en wel op plaatsen, op welke niet gestookt wordt en door welke geene schoorsteenpijp loopt, welke gestookt wordt, wel verzorgd onder haren kleeden, op eene boete van vijf honderd gulden, te verbeuren zoo dikwijls zij zulks niet mogten hebben in acht genomen.

Art. 23.

Zoodanige kooplieden, winkeliers of anderen, die buskruid verkoopen, of ook dezulken, die vuurwerken maken, zullen geen grooter voorraad in hetzelfde huis of pakhuis mogen hebben dan honderd en vijftig ponden, op verbeurte telkens van vijf honderd gulden en van hunnen geheelen voorraad van buskruid en vuurwerken.

Art. 24.

Vuurwerkers zullen geene vuurwerken mogen maken dan op zoodanige plaatsen, op een genoegzamen afstand buiten de steden of dorpen, zoodanig als hun door de plaatselijke regering zal worden aangewezen, op verbeurte telkens van vijf honderd gulden.

Art. 25.

Particuliere ingezetenen, wonende in steden of beslotene plaatsen, zullen niet meerder buskruid in huis mogen hebben, dan zes ponden, op verbeurte van vijf honderd gulden en het buskruid, hetwelk zij in huis hebben.

Art. 26.

Alle eigenaars, bezitters of huurders van buskruidmolens in deze landen zullen jaarlijks, bij het verkrijgen van hun patent tot dit bedrijf, gelijk mede diegenen, die onder hen of in hunne absentie het opzigt op den buskruidmolen hebben, vóór dat zij eenige verzending doen, met eede, in handen van het hoofd der plaatselijke politie, moeten beloven: » dat zij de wet omtrent het vervoeren van buskruid exactelijk zullen nakomen en, zooveel in hen is en hun betreft, doen nakomen alle die orders, die in de tegenwoordige wet omtrent het vervoeren van buskruid zijn of verder zullen worden vastgesteld en gepubliceerd." De aflegging van dezen eed zal, bij het verleenen van het patent, op hetzelve aangeteekend worden en, bij de overtreding van dezen eed, zullen de transgresseurs als meineedigen gestraft worden.

Eenige aflevering vóór het presteren van den eed gedaan hebbende, zal voor iedere vijftig ponden buskruid, die hij zal hebben afgeleverd, de afleveraar vijf honderd gulden verbeuren.

Art. 27.

Schippers van schepen, met buskruid beladen of buskruid aan boord hebbende en van buiten deze landen inkomende, zullen gehouden zijn zich te gedragen naar hetgeen bij deze wet op het vervoeren van buskruid is gestatueerd, en, ingekomen zijnde, zich in alles moeten houden aan hetgeen daarbij is voorgeschreven ten aanzien van andere particulieren, die tot het vervoeren van buskruid autorisatie verzoeken.

Art. 28.

Alle invoer van buskruid langs de landzijde, hetzij met karren of wagens, of met schuiten langs kleine rivieren, wordt van stonde af aan verboden. De invoerder zal, boven de confiscatie van het buskruid en van de wagens, karren en paarden of schuiten, waarmede de invoer zal zijn geschied of ondernomen, worden gestraft met duizend gulden boete of, deze niet kunnende worden betaald, met een jaar confinement.

Art. 29.

De invoer langs de rivieren zal mitsdien alleen gepermitteerd zijn langs den Rijn, de Maas en de Schelde, en alleen met ordinaire veerschepen, als zoodanig bekend.

Alle invoer met andere of met onoverdekte en geen mast en zeil voerende schuiten of aken wordt verboden en zal gestraft worden, als bij art. 28 is gesteld.

Art. 30.

Schepen, de rivier afkomende, zullen gehouden zijn van het aan boord zijnde buskruid aan de eerste wacht der convooijen en licenten, behalve de gewone inklaringen en aangave, schriftelijk kennis te geven, met preciese opgave der quantiteit, fustagie, naam van den afzender en van de geconsigneerden, mitsgaders de ware plaats der destinatie, waarvan aan hen een bewijs zal worden afgegeven.

Schippers, hierin nalatig blijvende, zullen verbeuren eene boete van een honderd gulden.

Art. 31.

De schepen, den Rijn afkomende en buskruid aan boord hebbende, zullen gehouden zijn boven Arnhem of boven Nijmegen en, de Maas afkomende, boven Grave het anker te laten vallen, op zoodanige plaats of hoogte, als door het plaatsen van een kennelijk teeken, op den afstand van ten minste een kwartier uurs van die steden, zal worden aangewezen; zoodanige teekens voorbij varende, alvorens consent te hebben bekomen, zullen de schippers telkens verbeuren honderd gulden.

Art. 32.

De schippers, hunne schepen boven eene der voornoemde steden in voege voorzegd geankerd hebbende, zullen zich met hunne aangifte bij den ontvanger der convooijen en licenten vervoegen, welke met overleg van diegeen of diegenen, welke met de plaatselijke politie en militaire kommandement zijn belast, de noodige orders zal stellen op het afvaren van het schip of de lossing, ter plaatse waar hetzelve is liggende, van het aan boord zijnde buskruid, en voorts op gelijke wijze door voornoemde gezamenlijke autoriteiten de noodige orders worden gesteld op den opslag in 's lands magazijnen van het voornoemde buskruid of deszelfs verdere verzending, ingevolge de bepalingen op het vervoeren van buskruid en andere brandbare stoffen voor 's lands rekening, hierna bij art. 36 en volgende vastgesteld. Bijaldien mindere precautie voldoende mogt worden gerekend, zal de autorisatie van den Gouverneur der provincie of van het landschap vooraf moeten worden gevraagd en bekomen.

Art. 33.

Alle buskruid, hetwelk, hetzij van de landzijde, hetzij langs de rivieren of uit zee, onder eene valsche emballagie of benaming mogt worden ingevoerd, zal niet alleen worden geconfiskeerd, maar de afzender bovendien vervallen in eene boete van duizend gulden.

De schipper of voerman, aan wien kan bewezen worden, dat hij met den afzender ten voorz. einde mogt hebben gecolludeerd of van de verzending onder eene valsche benaming heeft kennis gedragen, zal, evenals hiervoren art. 5 ten aanzien van den binnenlandschen vervoer is bepaald, zijn schip, schuit, wagen of kar en paarden verbeuren en bovendien, naar exigentie van zaken, des noods, met bannissement en lijfstraf worden gestraft.

Art. 34.

Buskruid ingevoerd wordende van de zijde der Schelde, zullen de schippers moeten aangave doen aan het kantoor te Bath en aldaar die orders ontvangen en opvolgen, welke aan hen naar aanleiding van het 32ste artikel zullen worden gegeven, op verbeurte eener boete van vijf honderd gulden voor elke overtreding.

Art. 35.

Desgelijks zullen alle de schepen, uit zee inkomende, gehouden zijn aangifte te doen aan de uiterste wacht en zich ten aanzien der ontlossing, ligging hunner schepen als anderzins moeten onderwerpen aan alle zoodanige voorschriften, als hun zullen worden gegeven, op gelijke boete van vijfhonderd gulden.

Art. 36.

Er zal geen vervoer van buskruid, oorlogsbehoeften of brandstoffen uit de magazijnen van oorlog of van de kruidmolens kunnen plaats hebben dan op eene speciale en schriftelijke order van het Departement van Oorlog, met uitzondering evenwel van het geval, waarin de armée in het veld mogt zijn of, ter verdediging van den Staat, op de frontieren post gevat hebben, in welk geval de commanderende generaal of de kommandant van de artillerie ten allen tijde de beschikking zal hebben over het buskruid, de oorlogsbehoeften of brandstoffen, hetgeen zich in een of meer magazijnen zoude mogen bevinden, zonder dat het in dezen noodzakelijk zij, dat de magazijnmeester of directeur der artillerie hiertoe de order van het Departement van Oorlog hebben ontvangen, zullende zij, desniettegenstaande, hiervan dadelijk aan welgemeld Departement rapport moeten doen.

Deze uitzondering zal ook plaats hebben ten aanzien van die magazijnen, welke ter voorziening van de kusten geschikt zijn, maar ook alleen in het geval, dat de kortheid des tijds niet toelaat de autorisatie van het Departement van Oorlog te vragen, hetwelk insgelijks, indien dit geval mogt plaats hebben, hiervan dadelijk door den magazijnmeester zal onderrigt worden.

Art. 37.

Bij elk transport te water van buskruid, oorlogsbehoeften of brandstoffen zal er een onder-officier van de artillerie als conducteur bij zijn, bij wien, naar maate van de omstandigheden, één of meer adsistenten, getrokken uit de korporaals of soldaten van hetzelfde wapen, zullen gevoegd worden. Ingeval van een zeer groot transport, uit meer dan één schip bestaande, zal het toezigt hierover aan een officier van de artillerie als conducteur worden opgedragen.

Art. 38.

Alle vervoer van buskruid of brandstoffen, hetwelk te lande in caissons of op overdekte wagens zal geschieden, zal insgelijks begeleid worden. Ingeval het transport bestaan mogt in één of twee wagens, zullen hierhij moeten zijn een conducteur, onderofficier van de artillerie, en een adsistent; terwijl bij het transport van verscheidene wagens een detachement soldaten en zoovele conducteurs en adsistenten hierbij zullen moeten zijn, als ook zoovele officieren, als de veiligheid en het welzijn van de dienst zullen vorderen.

Art. 39.

Ingeval een transport van buskruid, oorlogsbehoeften of brandstoffen uit een oorlogsmagazijn of kantonnementen van de armée, van de kruidmolens of van elders zal moeten geschieden, hetzij te land, hetzij te water, zal de magazijnmeester of diegene, die de verzending doet, zorg dragen en de noodige orders geven, dat de tonnen en kisten, hiervoor in gereedheid gebragt, zeer naauwkeuriglijk worden nagezien en dat het behoorlijk blijke, dat de tonnen volkomen digt toegekuipt en van goede hoepels voorzien zijn, gelijk mede dat de kisten de noodige sterkte en alle de andere vereischten hebben.

Art. 40.

Ingeval een transport van buskruid, oorlogsbehoeften of brandstoffen, gaande naar of komende uit eenig oorlogsmagazijn, kantonnementen, armée of kruidmolen, te water zal moeten geschieden, zullen de magazijnmeesters of diegenen, welke de verzending doen, zich van geene vaartuigen, geschikt om passagiers of koopwaren over te brengen, mogen bedienen, maar zullen te dien einde gebruik moeten maken van vaartuigen, aan de magazijnen behorende of die alsdan voor rekening van den lande zullen moeten gehuurd worden, welke in eenen goeden staat, droog en zonder lek zullen moeten zijn.

Art. 41.

Vóór en aleer het buskruid of andere brandstoffen, hierboven omschreven, in de vaartuigen geladen worden, zal de magazijnmeester of diegene, die de verzending doet, onderzoeken, of die vaartuigen in goeden staat zijn en of men er wel alles van verwijderd heeft, wat ongelukken zoude kunnen veroorzaken; waarna men op dat gedeelte van het vaartuig, alwaar de lading zal moeten liggen, haren kleeden of wollen dekens zal uitspreiden.

Art. 42.

De magazijnmeesters of diegenen, die de verzending doen, zullen insgelijks zorg dragen, dat, wanneer de lading aan boord zal zijn, dezelve zoo vastgestuwd wordt, dat zij door de beweging van het schip niet los kan geraken, waarna zij met haren kleeden overdekt zal worden en de geteerde zeilen, tot meerder veiligheid, op de luiken zullen worden gelegd.

Art. 43.

Ten einde een ieder zij gewaarschuwd, dat er eenig vervoer van buskruid, oorlogsbehoeften en brandstoffen zal geschieden, opdat men daarbij de noodige voorzorg zal kunnen gebruiken, zal de magazijnmeester of diegene, die de verzending doet, van ieder vaartuig, aldus voor rekening van den lande geladen, een teeken laten waaijen, hetwelk zal bestaan in eene witte vlag van den mast, van twee ellen lang en één el breed, die met een winkelhaak zal moeten worden uitgezet en waarop met zwarte letters, van één voet lang, zal moeten zijn geschilderd: BUSKRUID.

Er zal daarenboven op het roer eene gewone roode vlag waaijen; eindelijk zal ieder vaartuig eenen roeper moeten hebben, om daarmede bij nacht de noodige teekenen te geven.

Art. 44.

Ingeval er een transport van buskruid, oorlogsbehoeften of brandstoffen met wagens te land zal moeten geschieden, zal men hiertoe geene particuliere wagens mogen gebruiken, dan ingeval van eene dringende noodzakelijkheid en van een volstrekt gebrek aan ammunitiewagens. In dat geval zal men niet anders mogen gebruiken dan hechte en sterke wagens of karren, met linnen overdekt, die men alsdan nog van boven en van onderen met haren kleeden of wollen dekens zal voorzien, al hetwelk insgelijks zal in acht genomen moeten worden met de ammunitiewagens van de artillerie.

Art. 45.

Bij het opladen der wagens zal de magazijnmeester of diegene, die de verzending doet, zorg dragen, dat zulks naar evenredigheid van den staat en de sterkte van den wagen geschiede. Men zal insgelijks, ten aanzien van den aard van het transport, de gewone regels betrekkelijk de daarvoor te spannen paarden volgen.

Art. 46.

Bij alle transport van buskruid, oorlogsbehoeften en brandstoffen, met een of meer wagens te land plaats hebbende, zal er, om de redenen in art. 43 omschreven, op iederen wagen eene witte vlag, van een el in het vierkant, moeten staan, waarop met zwarte letters duidelijk zal geschilderd zijn: BUSKRUID.

Deze vlag zal mede met een winkelhaak moeten worden uitgezet.

Art. 47.

De conducteurs van de artillerie en hunne adsistenten, of wie het ook zouden mogen wezen, met dezen post belast, zullen van een goed gedrag moeten zijn, geene sterke dranken mogen

drinken en zich altijd in staat bevinden, om zich met allen spoed van den hun opgelegden pligt te kwijten.

Art. 48.

Ieder conducteur van een transport buskruid, oorlogsbehoeften of brandstoffen, hetzij te water, hetzij te land, zal zich stiptelijk moeten gedragen naar de bepalingen, in art. 41, 42, 43, 44, 45 en 46 dezer wet breeder omschreven, en een getrouw verslag doen van het gebeurde aan den magazijnmeester of dengene, die de verzending zal gedaan hebben.

Art. 49.

De conducteurs van de artillerie zullen zorg dragen en naauwkeurig toezien, dat het buskruid, de oorlogsbehoeften of brandstoffen, aan hunne zorg toebetrouwd, niet bederven of gestolen worden. Te dien einde zullen alle die goederen, zooveel mogelijk, afgesloten moeten worden en zij zelven bij de in- en uitlading van de wagens of vaartuigen moeten tegenwoordig zijn, zijnde persoonlijk verantwoordelijk voor al hetgeen mogt verloren gaan.

Art. 50.

De meergemelde conducteurs zullen op weg de schippers en voerlieden, die buskruid, oorlogsbehoeften of brandstoffen in hunne schepen of op hunne wagens mogten geladen hebben, tot hunnen pligt houden; zij zullen hen niet alleen in alle ongelegenheden, die hun zouden kunnen overkomen, moeten bijstaan, maar hen daarenboven helpen in alles wat den vervoer kan gemakkelijk maken; en zij zijn speciaal belast, in geval één of meer wagens of vaartuigen schade lijden, dezelve te doen herstellen of door andere te doen vervangen, dragende in allen gevalle zorg, dat geen gedeelte van het transport achter blijve.

Art. 51.

De conducteurs van de artillerie zullen op weg zorg dragen, dat de schippers of voerlieden zich in den sterken drank niet te buiten gaan, en zorgvuldig toezien, dat er volstrekt geen vuur of licht op de vaartuigen zij en men bij of omtrent de wagens geen tabak rooke; met één woord, dat men er met geen vuur, hoe ook genaamd, bij kome en er alles, wat eenig ongeluk zoude kunnen veroorzaken, van verwijdere.

Te dien einde zullen de conducteurs, alle morgen vóór het vertrek, eene naauwkeurige visitatie doen.

Art. 52.

De conducteurs van de artillerie en hunne adsistenten zullen met de vaartuigen of wagens, geladen met buskuid, oorlogsbehoeften of brandstoffen, door geene stad of andere bewoonde plaats, onder welk voorwendsel ook, mogen passeren, zoodra er mogelijkheid is van buiten om te kunnen gaan. Zij zullen te dien einde bij iedere gelegenheid de noodige informatie deswege nemen.

At. 53.

De conducteurs en hunne adsistenten zullen, gedurende hunne reis, op geene andere plaatsen mogen vertoeven dan die hun bij hunne reiskaart zijn opgegeven. Alleen in geval van volstrekte noodzakelijkheid en bij onvoorziene toevallen zal het hun geoorloofd zijn tegen deze bepaling te handelen.

In alle gevallen zullen zij zich niet langer mogen ophouden dan volstrekt noodzakelijk zijn zal, en zij zullen de vaartuigen buiten de steden of dorpen altijd vlot moeten houden en doen liggen aan de overzijde van de steden, dorpen of woningen, en de wagens op zoodanige afgezonderde plaatsen buiten de stad, het dorp, het gehucht of de woning moeten bezorgen, als hun op den afstand van ten minste een kwartier uurs door de plaatselijke regering zullen worden aangewezen.

Art. 54.

De conducteurs van de artillerie en adsistenten zullen met geen transport buskruid, oorlogsbehoeften of brandstoffen, hetzij te water, hetzij te land, door eene stad, dorp of gehucht mogen passeren, zonder den kommandant der stad een genoegzamen tijd te voren daarvan gewaarschuwd te hebben; in plaatsen, alwaar geen garnizoen is, zullen zij deze kennisgeving moeten doen aan het hoofd der plaatselijke regering en zij zullen hunnen weg niet kunnen vervolgen, vóór en aleer men de noodige voorzieningen genomen heeft en zij hiervan gewaarschuwd zijn.

Art. 55.

De commanderende officieren van vestingen, steden, dorpen of gehuchten zullen, zoodra zij kennis gekregen hebben van het aankomen van een transport buskruid, oorlogsbehoeften of brandstoffen, dit ter kennisse moeten brengen van het hoofd der plaatselijke regering, ten einde die terstond alle noodige voorzorg in het werk kunne stellen.

De commanderende officieren en de plaatselijke regeringen zullen van iederen conducteur of onder-conducteur kunnen vergen hunne reiskaart te vertoonen.

De commanderende officieren en plaatselijke regeringen zijn voorts gehouden aan den conducteur of onder-conducteur allen noodigen bijstand, zoo voor de bewaring als voor de veiligheid van het transport, aan hunne zorg toevertrouwd, op de spoedigste en volledigste wijze te verleenen.

Art. 56.

Eindelijk zullen de bovengenoemde kommandanten of de hoofden der regeringen van de plaatsen, waar een transport buskruid, oorlogsbehoeften of brandstoffen, hetzij te water of te land, zal moeten vernachten, op de reiskaart van den conducteur aanteekenen of doen aanteekenen, zoowel den tijd, waarop het transport is aangekomen, als dien, waarop het wederom vertrokken is, om hierdoor te kunnen zien, of hij zich op weg ook opgehouden heeft.

Art. 57.

De magazijnmeesters, belast met de verzending, de conducteurs en onder-conducteurs, zooals ook alle andere geëmploijeerden tot het vervoeren van buskruid, oorlogsbehoeften en brandstoffen, zullen zich naar deze wet moeten gedragen.

Ingeval van nalatigheid of overtreding zullen zij van hunne posten ontzet en volgens 'slands wetten exemplaar gestraft worden.

Art. 58.

Aan alle plaatselijke regeringen wordt wel expresselijk de verpligting opgelegd, om order te geven, dat alle vuur worde uitgedoofd op die plaatsen, langs welke de transporten kruid moeten passeren, en om voorts zoodanige andere maatregelen van plaatselijke politie te nemen, als, overeenkomstig de locale situatie van iedere plaats, tot het afwenden van gevaar en behoudens de principes dezer wet zal worden gevorderd.

Art. 59.

De breuken, in deze wet voorkomende, zullen strekken een derde ten profijte van hem, die de calange doet, een derde voor den aanbrenger en een derde voor de armen der plaats, waar de calange geschiedt.

Art. 60.

Tot aangifte van gepleegde overtredingen in deze wordt elk en een iegelijk mits dezen speciaal gequalificeerd.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd, en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle de steden en plaatsen zal worden verzonden, om alomme te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met voorschreven concept-wet.

18de VERGADERING. — 24 JANUARIJ 1815.

Concept-wet op het dienstbodengeld.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. van 22 Januarij, ten geleide van twee concept-ordonnantiën op den *ophef der belastingen op de dienstboden en de paarden*, volgende de voorschreven missive en concept-ordonnantiën, hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Z. K. H., ten geleide van twee concept-ordonnantiën op den ophef der belastingen op de dienstboden en paarden.*

Edel Mogende Heeren!

Bij het regelen van 's lands financiën voor dezen loopende jare op den 2den December 1814, is vastgesteld, dat de ordonnantiën op den ophef der belastingen op de dienstboden en paarden een onderwerp der wet zouden uitmaken.

De concepten der ordonnantiën gaan hiernevens, en daar Wij de overtuiging hebben, dat, bij derzelver opstelling en overweging, een bijzonder regard is geslagen op al hetgeen de ondervinding van vorige jaren, ten aanzien van de rigtige invordering dier middelen, gepaard met het gemak der contribuabelen, geleerd heeft, zien Wij daarop met vertrouwen de bekrachtiging van U Edel Mogenden te gemoet.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,
(*get.*) A. R. Falck.

CONCEPT-WET *op den opheve der belasting, bekend onder den naam van dienstbodengeld.* (1)

Wij WILLEM, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat naar aanleiding van art. 5 der wet van den 2den December ll. (zie *Staatsblad* de A°. 1814, n°. 110) de belasting, bekend onder den naam van dienstbodengeld, niet meer op den tegenwoordigen voet, maar volgens eene nader vast te stellen ordonnantie moet worden geheven;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

Natuur en begrooting dezer belasting.

§ 1. In den jare 1815 en vervolgens, zoolang de belasting op de dienstboden binnen de Vereenigde Nederlanden bestaat, zal dezelve worden geheven op de wijze, bij deze wet bepaald.

§ 2. Het navolgende trapswijze opklimmend tarief, toegepast op de personen, welke ieder ingezeten in zijne dienst houdt, zal tot regeling der hoofdsom strekken, welke dusdanig ingezeten zal gehouden zijn in deze belasting te voldoen.

a. voor dienstboden, omschreven in het navolgend art. 3 van deze wet, zal ten name van den belastingschuldige op den legger gebragt worden, als volgt:

voor	1 dienstbode	f 4.10
»	2 dienstboden	13.10
»	3 »	27. 0
»	4 »	45. 0
»	5 »	67.10
»	6 »	90. 0
»	7 »	117. 0
voor	8 dienstboden	f 144. 0
»	9 »	189. 0
»	10 »	225. 0
voor	iedere dienstbode daarenboven	45. 0
»	elken mannelijken dienstbode, behalve den aanslag als boven	27. 0

b. voor werkboden en tuinlieden, omschreven in artt. 4, 5 en 6 van deze wet, zal, ten fine als boven, worden gebragt, als volgt:

voor	inwonende werkboden van de 1ste kl., voor ieder	f 2.15
»	» » » » 2de » » »	7. 5
»	tuinlieden en hunne knechts, geen huiswerk doende, voor ieder derzelven	13.10
	ten ware dusdanige tuinman of knecht buiten de plaats, hofstede of tuin en in geene woningen of huizen van den eigenaar of huurder van de hofstede, buitenplaats of tuin, welke hij bearbeidt, wonende is en voor zich zelven voor 5 gulden of meer in het deuren- en venstergeld en personeel en mobilair is aangeslagen, in welk geval voor zoodanigen tuinman of knecht ten meergemelde einde zal worden gerekend	4.10

Art. 2.

Gaarderloonen.

Boven de hoofdsom, in het vorig artikel vermeld, zal worden geheven het gewoon gaarderloon der ontvangers en hetgeen verder bij art. 24 dezer ordonnantie voor het rondbrengen der aanslag-biljetten en wat dies meer is wordt bepaald.

Art. 3.

Wie dienstboden zijn.

§ 1. Voor dienstboden worden gehouden zulke lieden, welke bij eenig bepaald persoon, personen of huisgezin tot deszelfs of derzelver trein of staat behooren of tot het waarnemen van huisselijke zaken in gestadige dienst gebruikt worden, zonder onderscheid of deze dienstboden in- of uitwonen en in of uit het huis van kost en drank in natura voorzien worden, dan wel of hun het kostgeld afzonderlijk wordt betaald en vergoed, en zonder dat eenige bijzondere bepalingen hoegenaamd tot uitzondering in aanmerking zullen komen.

§ 2. Gevolgelijk zal het bij art. 1 vastgesteld tarief worden toegepast op de navolgende personen, als: op loontrekkende jufvrouwen van gezelschap, bestierderessen van de huishouding, gouvernantes ter opvoeding van kinderen, inwonende minnen, kameniers, huishoudsters, linnen- en zilver-bewaarders, verder allerlei meiden, mitsgaders secretarissen, inwonende boekhouders of zoogenaamde rentmeesters, inwonende leer- of zedemeesters, hofmeesters, koks, in- of uitwonende kamerdienaars, jagers, loopers, lijf-, huis- of rijknechts, mitsgaders zoogenaamde *jockeys*, onverschillig hunne jaren en of dezelve tot stal- of huisselijk werk gebruikt worden; voorts koetsiers, palfreniers, voorrijders of stalknechts, alsmede alle zoodanige bedienden van stalmeesters, welke bepaalde personen of huisgezinnen als koetsiers bedienen, of welke andere benamingen ook aan de boven bedoelde personen mogen of kunnen gegeven worden.

§ 3. Insgelijks zullen de bepalingen, bij § 2 van dit artikel vastgesteld, van applicatie worden gemaakt op alle meiden, voor huis- of keukenwerk bestemd, mitsgaders op alle naaisters, die vier dagen of meer in de week bij een en denzelfden persoon, personen of huisgezin in dienst zijn, alsmede op zoodanige personen, welke, zoowel gedurende den zomer als in den winter, tot bewaring van hun 's meesters huis, hetzij binnen of buiten de stad gelegen, dienstbaar zijn, verder op de dienstboden, welke, ofschoon in godshuizen en pieuse gestichten dienende, aldaar verbonden zijn aan de afzonderlijke of huishoudelijke dienst der suppoosten en verdere ambtenaren van dusdanige gestichten, en eindelijk:

(1) Het rapport over bovenvermelde concept-wet werd uitgebragt den 2den Februarij, en behandeld in de vergadering van 8 Februarij.
De den 10den Februarij vastgestelde wet komt voor in *Staatsblad*, n°. 12, en *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 42.

§ 4. Op de zoogenaamde oppassers, welke als lijfknechts zullen worden aangemerkt, tenzij degenen, welke zich van zoodanige oppassers bedienen, ten genoege van den controleur der directe belastingen, onder wiens district van contrôle de belastingschuldige gedomicilieerd is, bewijzen, dat de door hen geëmploijeerde oppasser of oppassers in de personele en mobilaire belasting is of zijn aangeslagen en ook bij eenigen anderen persoon, personen of huisgezin op gelijken voet tevens dienstbaar zijn.

De zoodanige oppasser of oppassers, voor welke de hier vereischte bewijzen worden geproduceerd, zullen wel ten aanzien van den impost onder het getal dienstboden van den belastingschuldige worden begrepen en zal voor dezelven door ieder, die hem in dienst heeft, op den voet, bij deze wet vastgesteld, moeten worden betaald; edoch de extraordinaire belasting van zeven en twintig gulden voor iederen mannelijken dienstbode zal voor denzelven niet gevorderd worden.

Art. 4.

Wie werkboden zijn, behoorende tot de eerste klasse.

§ 1. Onder de zoodanige worden gerangschikt alle zulke inwonende personen, welke, ofschoon in gestadige dienst van iemand zijnde, evenwel niet tot zijn staat of trein behooren, noch tot huiselijke zaken gebruikt worden, maar *uitsluitend* tot het werk of de waarneming van iemands beroep dienen.

§ 2. Onder werkboden van de eerste klasse, waarop het tarief à twee gulden vijftien stuivers moet worden toegepast, behooren alzoo de inwonende knechts en meiden van bouwlieden, koehouders, warmoeziers, broodbakkers, glanzers en klanders, knechts van koekbakkers, banketbakkers, pasteibakkers, grutters, vleeschhouwers, spekslagers, logementhouders, herbergiers, tappers, ordinaire tafelhouders, koffijschenkers, stalhouders of voerlieden, winkelknechts en winkelmeisjes, apothekersknechts, chirurgijnsknechts, kantoorklerken en pakhuis- of kelderknechts, alsmede ondermeesters en ondermeesteressen van kostscholen, en zulks *voor zooveel zij bij uitsluiting tot dienst van het bedrijf, de nering of van het beroep gehouden worden;* zullende dezelve anderzins, dat is, zoodra hunne diensten zich tevens voor *huis-* of *stalwerk* uitstrekken, als *dienstboden* moeten opgegeven worden.

§ 3. Ook behooren onder werkboden van de eerste klasse de bedienden in gebouwen, gebezigd wordende tot het houden van concerten, danspartijen, teeken-akademiën, genootschappen, schouwburgen, schermzalen en dergelijke, zoo ook de knechts van cipiers, alleen en bij uitsluiting tot de oppassing van gevangenen dienende.

§ 4. Insgelijks zullen door bleekers hunne knechts en meiden, die tot de bleekereijen gebruikt worden, als werkboden van de eerste klasse worden opgegeven, tot het getal van zes toe; zullende op diegenen, welke boven dit getal bij hen in dienst zijn, de belasting niet applicabel zijn. Voor zooverre echter sommige knechts of meiden, in dit artikel vermeld, niet bij uitsluiting tot het bedrijf alleen, maar tevens ook voor huis- of ander werk gebruikt worden, moeten dezelve, invoege zooals hiervoren, niet als werkboden, maar als dienstboden worden opgegeven.

Art. 5.

Wie werkboden zijn, behoorende tot de tweede klasse.

Voor werkboden, behoorende tot de tweede klasse, worden bij uitsluiting alleen gehouden zoodanige inwonende personen, welke door landbewoners bepaaldelijk worden aangehouden en geëmploijeerd tot den landbouw, doch die des Zondags ofte anderzins in zeer enkele gevallen door hunne meesters tot huiselijk of ander werk worden gebruikt; en zal op deze moeten worden toegepast het tarief van zeven gulden vijf stuivers.

Art. 6.

Wie tuinlieden zijn.

§ 1. Voor tuinlieden en hunne knechts, waarop het tarief à dertien gulden tien stuivers moet worden toegepast, zullen worden gehouden alle zoodanige personen, welke op buitenplaatsen, hofsteden of tuinen in vaste of permanente dienst zijn, hetzij dezelve op de plaats of hofstede zelve of wel elders wonen, met die bepaling nogtans, dat wanneer zij buiten de plaats, hofstede of tuin en in geene woningen of huizen van den eigenaar of huurder van zoodanige hofstede of buitenplaats, welke ter hunner zake het dienstbodengeld verschuldigd is, wonen en voor hen zelven voor vijf gulden of meer in het deuren- en venstergeld, benevens de personele en mobilaire belasting zijn aangeslagen, het verminderd tarief van vier gulden tien stuivers op dusdanige tuinlieden zal worden toegepast.

§ 2. Verder zullen diegenen, welke als tuinman of tuinmansknecht op iemands buitenplaats, hofstede of tuin woonachtig zijn, al ware het dat zij ook anderen met hunnen arbeid ten dienste stonden, voor tuinlieden worden gehouden en op deze het tarief van dertien gulden tien stuivers toegepast worden.

Art. 7.

Beschrijving.

§ 1. De beschrijving van alle personen, welke dienst- of werkboden houden, tot vinding der sommen, waarvoor dezelve op den legger hunner gemeente moeten gebragt worden, zal, zoowel in de steden als ten platten lande, dit jaar ten spoedigste en vervolgens jaarlijks een aanvang nemen op den 2den Januarij en vóór het einde dezer maand volbragt moeten zijn.

§ 2. De controleurs der directe belastingen zullen, ieder voor zooveel betreft de uitgestrektheid van zijn district van contrôle, met het werk der beschrijving belast zijn en daarin geadsisteerd worden door de ontvangers der directe belastingen in de respective gemeenten fungerende.

§ 8. Tot dat einde zal, op het tijdstip hiervoren gemeld, van wege de ontvangers der gemeenten, onder toezigt van de controleurs, aan de woning van iederen ingezeten worden afgegeven een declaratoir, waarin een ieder, *in de termen dezer ordonnantie vallende*, zal moeten invullen de antwoorden op de afzonderlijk daarin voorgestelde vragen of, niet daarin vallende, zulks in de daartoe bestemde plaats moeten verklaren, en zulks naar waarheid, zoodat de gedane opgave volkomen zal moeten overeenstemmen met zijnen wezenlijken staat.

§ 4. Nadat het aldus ingevuld declaratoir, ten blijke van echtheid en de daarin gedane opgave der waarheid overeenkomstig is, door het hoofd des huisgezins zal zijn geteekend, zal hetzelve in gereedheid moeten worden gehouden, om op de eerste aanvrage tegen reçu afgegeven te worden aan degenen, die van *acht* tot *veertien dagen* daarna, met de afhaling derzelve van wege de ontvangers belast zullen zijn.

§ 5. Ieder ingezeten, die bij de ophaling der declaratoiren het zijne niet zal ingevuld en ter dispositie gesteld hebben van dengene, die met de ophaling belast is, zal van wege den ontvanger zijner gemeente door een deurwaarder worden geïnsinueerd, om alsnog, uiterlijk binnen drie dagen na dato van dat exploit, het declaratoir, behoorlijk ingevuld, ten kantore van den voormelden ontvanger tegen reçu in te leveren, welk declaratoir echter dan alleen zal worden aangenomen met bijbetaling van *drie gulden* voor de kosten der insinuatie, welke voor *twee derde* door den ontvanger en *één derde* door den deurwaarder, die de insinuatie heeft geëxploiteerd, zullen genoten worden.

Als echter iemand vermeenen mogt goede redenen voor dit verzuim te kunnen bijbrengen, zal hij wel dadelijk de gemelde som van drie gulden betalen moeten, maar het zal hem vrij staan die redenen aan den controleur der directe belastingen over zijn district schriftelijk in te zenden, die dezelve met zijne considerati\u00ebn zal opzenden aan den directeur der directe belastingen van de provincie, die, indien hij zulks billijk oordeelt, de restitutie der betaalde onkosten zal kunnen gelasten, en zal een ieder verpligt zijn, zich aan deze decisie te dien opzigte te onderwerpen.

Wanneer intusschen aan de aanmaning, bij de insinuatie gedaan, niet voldaan wordt, zal de geïnsinueerde, onverminderd de verdere in het slot van dit artikel voorkomende bepalingen, vervallen in eene boete van vijftig gulden, en zal mitsdien de ontvanger in dat geval opmaken een relaas van deze nalatigheid, hetwelk hij aan den controleur van het district zal opzenden, die daarmede zal handelen, zooals omtrent alle relazen wegens overtredingen van deze wet bij art. 18 derzelve is bepaald.

§ 6. Voor zoodanigen ingezeten, welke verklaren zal niet te kunnen schrijven, zal een merk, door hem gezet, tot affirmatie der gedane opgave kunnen strekken, onder gehoudenis echter voor dusdanigen ingezeten, om het door hem gestelde merk door de handteekening van twee ter goeder naam en faam staande personen te doen bekrachtigen, welke verklaren zullen, dat het gestelde merk werkelijk dat is van den persoon in questie.

§ 7. Aan zoodanig huis, alwaar inwonende personen zijn, welke, afgescheiden van de huishouding, een of meer kamers in hetzelve bewonen, zal voor zoodanig inwonend persoon, indien dezelve bij het rondbrengen der declaratoiren niet te huis was, aan een der huisgenooten een separaat declaratoir (gelijk aan dat bij § 3 van dit artikel vermeld) worden afgegeven, ten einde ook door de voorschreven inwonende personen voldaan worde aan het hiervoren bepaalde, en zal verder het hoofd des huisgezins, bij verzuim of nalatigheid om het declaratoir of declaratoiren aan den bij hem of bij haar inwonenden persoon of personen ter hand te stellen, jegens hem of hen verantwoordelijk blijven wegens zoodanige penaliteiten, welke door dezelven, naar aanleiding van § 6 en 9 van dit artikel, zullen worden geïncurreerd.

§ 8. Degenen, die bij het rondbrengen der declaratoiren niet te huis zijn, moeten zorg dragen, dat dezelve behoorlijk worden overgenomen, of wel schriftelijke aanwijzing laten, bij wien de voormelde declaratoiren voor hen moeten bezorgd worden, mits niet buiten de plaats hunner woning, en zullen degenen, die hierin nalatig blijven en de gezegde declaratoiren op den tijd, bij § 4 bepaald, niet behoorlijk hebben ingevuld en afgegeven, na voorafgaande insinuatie op den voet hiervoren vastgesteld, almede vervallen in de boete, bij § 5 gefixeerd; terwijl dienonverminderd alle de bepalingen, ten slotte van dit artikel in § 9 omschreven, op zoodanige nalatige belastingschuldigen van applicatie zullen zijn.

§ 9. Daar deze algemeene beschrijving ten oogmerk heeft, om deze belasting door ieder ingezeten, naar evenredigheid van zijnen wezenlijken staat te doen dragen, en het overigens de pligt van een iegelijk is door eene getrouwe opgave daartoe mede te werken, zal de controleur de declaratoiren van zoodanige nalatige belastingschuldigen, als in § 5 en 8 van dit artikel zijn vermeld, volgens de informatiën, welke deze ambtenaar te hunnen opzigte zal hebben kunnen verkrijgen, invullen en zullen deze aldus nalatige belastingschuldigen, onverminderd de boete, waarin dezelve naar aanleiding van de voorschreven § 5 vervallen zijn, verpligt wezen aan den lande te voldoen zoodanige aanslagen in deze balasting, als uit de door den controleur voor hen ingevulde declaratoiren zullen resulteren; terwijl eindelijk deze belastingschuldigen niet zullen mogen jouisseren van het regt van reclame, in het algemeen bij art. 20 dezer ordonnantie toegekend.

Art. 8.

Wie in deze belasting beschreven moeten worden en aan dezelve onderhevig zijn.

Deze belasting moet worden gedragen door elk en een iegelijk, hetzij ingezeten der Vereenigde Nederlanden, hetzij buitenlander, meer dan drie maanden in het jaar binnen dezelve doorbrengende, voor zoo verre eenige der in deze ordonnantie vastgestelde bepalingen op eenig ingezeten of dusdanigen buitenlander toepasselijk zijn.

Art. 9.

Waar de beschrijving moet geschieden.

§ 1. De beschrijving moet geschieden ter plaatse, waar de ingezetenen hunne vaste woonplaatsen hebben.

§ 2. Voor de vaste woonplaats van zoodanige ingezetenen, welke in den winter drie of meer maanden verblijf houden in eene stad, alwaar dezelve eene eigene of gehuurde woning hebben, en gedurende den zomer elders verblijf houden, zal gehouden worden het *winterverblijf*.

§ 3. De vaste woonplaats van een ingezeten, welke in meer dan eene stad bij afwisseling verblijf houdt, is ter plaatse, alwaar de huurwaarde van zijne woning het zwaarste is.

§ 4. Voor de vaste woonplaats ten aanzien van ambtenaren wordt gehouden de plaats, alwaar het ambt moet worden waargenomen.

Art. 10.

Beschrijving van het hoogste getal.

Bij het doen der beschrijving zal elk ingezeten moeten opgeven het hoogste getal personen, welke hij sedert den 1sten Januarij van het jaar, waarin de beschrijving geschiedt, te gelijk in dienst heeft gehad of nog heeft.

Art. 11.

Beschrijving van personen tot de dienst in beroepen of bedrijven.

Niemand zal eenige der bij hem dienstdoende personen als werkboden mogen opgeven, onder voorwendsel, dat die bestemd zijn voor het werk van eenig beroep, bedrijf of nering, en gevolgelijk zal het tarief van f 2.15 op deze *niet* worden toegepast, tenzij de belastingschuldige, die dezelven in zijne dienst heeft, des gerequireerd, ten genoege van den controleur der directe belastingen, in wiens district hij gedomicilieerd is, bewijze, dat hij werkelijk eenig beroep, bedrijf of nering uitoefent, vermeld bij § 2 van art. 4 dezer ordonnantie.

Art. 12.

Inwonende personen, die dienstboden houden.

§ 1. Ieder hoofd des huisgezins is niet alleen verpligt in zijn declaratoir in te vullen zijne eigene dienstboden, maar zal in hetzelve ook moeten vermelden, of eenige personen bij hem inwonen, die dienstboden houden, en zal hij, die ten deze nalatig bevonden wordt, vervallen in eene boete van honderd gulden.

§ 2. Personen, bij andere inwonende, zullen ook voor hen zelven, op de wijze bij deze ordonnantie vermeld, hunne eigene dienstboden opgeven, doch de dienstboden van ouders, welke bij hunne kinderen, of die van ongetrouwde kinderen, welke bij hunne ouders inwonen, zullen aangemerkt worden als uitmakende *een* getal dienstboden, ten dienste staande van de gezamenlijke huisgenooten, en door de kinderen, bij welke de ouders, of door de ouders, bij welke de ongetrouwde kinderen inwonen, met hunne eigene dienstboden opgegeven worden, op eene boete van honderd gulden; zullende, naar aanleiding van dat getal, de aanslag van het hoofd des huisgezins worden opgemaakt en op den legger gebragt; voor zooverre de aangifte geheel verzwegen wordt, zal diegene, die tot het doen derzelve, ingevolge de hierboven vermelde bepalingen, verpligt is, vervallen in eene boete van vier honderd gulden.

Art. 13.

Personen, na de beschrijving in dienst genomen.

§ 1. Indien iemand na het doen der beschrijving een of meer personen in zijne dienst bekomt of een grooter getal van dezelve aanneemt dan waarvoor hij zich heeft aangegeven, zal hij daarvan binnen den tijd van acht dagen, op den voet bij § 4 van dit artikel vastgesteld, aan het kantoor van den ontvanger zijner gemeente schriftelijk aangifte doen, op verbeurte der boete, bij § 2 van art. 17 dezer ordonnantie gestatueerd tegen overtreding van deze bepaling.

§ 2. Zoodanige ingezetenen, welke, te rekenen van den tijd hunner primitive aangifte tot ultimo Junij daaraanvolgende ingesloten, de hierboven gemelde persoon of personen in hunne dienst bekomen hebben, zullen deswege voor een geheel jaar beschreven worden.

§ 3. Zoodanige ingezetenen, welke de meerder in dienst genomene personen in den loop van het tijdvak tusschen primo Julij en ultimo September gekregen hebben, zullen deswege maar voor een halfjaar beschreven worden en in de maanden October November en December voor dat loopend jaar geheel vrij zijn.

§ 4. Ten einde de suppletoire aangave in deze belasting op

eene regelmatige wijze geschiede, zullen bij de ontvangers in iedere gemeente de noodige gedrukte declaratoiren van suppletoire aangifte voorhanden zijn en aan de ingezetenen op hunne aanvrage *gratis* worden uitgereikt; zullende de belastingschuldigen vervolgens verpligt zijn, deze declaratoiren, op den voet en wijze bij § 3 van art. 7 bepaald, in te vullen en daarna dezelve te bezorgen ten kantore van den ontvanger der gemeente, waarin zij ieder respectivelijk hun verblijf hebben.

§ 5. De aanslagen, voortspruitende uit deze suppletoire aangaven, moeten worden geregeld en ingevorderd overeenkomstig de bepalingen, bij art. 24 dezer ordonnantie vastgesteld.

Art. 14.

Personen, na de beschrijving afgeschaft.

Dienstboden of andere personen, in artt. 3, 4, 5 en 6 dezer ordonnantie omschreven, afgeschaft wordende, zal aan den belastingschuldige, bij wien dezelve in dienst waren, of zijnen regtverkrijgende, op deszelfs daartoe ingediende reclamatie (op den voet als bij art. 20 is bepaald), nadat de uitspraak op dezelve te zijnen voordeele zal zijn geschied, worden te goed gedaan de helft der belasting voor ieder der in dit artikel vermelde personen, die *vóór* den laatsten Junij is afgeschaft geworden en in welks plaats geen andere getreden is.

Art. 15.

Personen, die, vrij van deze belasting zijnde, niet behoeven opgegeven te worden.

De volgende personen zullen niet beschouwd worden als dienstboden of werkboden te zijn, en zal mitsdien ook voor dezelven in de belasting niet behoeven betaald te worden:

1°. de ambachtsgezellen en daglooners, die bij den dag of de week voor hunnen arbeid beloond worden en geene bestendige inwoning bij hen, onder wie zij arbeiden, genieten; wordende onder de zoodanigen begrepen de knechts van tuinlieden, metselaars, schilders of verwers, loodgieters, smids, kleedermakers, schoenmakers, schippers en dergelijke ambachtsgezellen en daglooners ten platten lande, al ware het dat zij bij hunnen baas of meester in den kost zijn of inwoning genieten, met dien verstande nogtans, dat zoodanige daglooner, welke ten platten lande gedurende meer dan tien achtereenvolgende weken bij denzelfden landbouwer of baas in het werk gehouden wordt, zal moeten worden aangemerkt en opgegeven als werkbode;

2°. meisjes beneden de 14 jaren, vrouwen en kinderen van tuinlieden, die hunne mannen of ouders in het werk helpen, ten ware deze vrouwen of kinderen door den meester van die tuinlieden afzonderlijk beloond wierden, in welk geval zij als werkboden moeten worden aangegeven, op verbeurte der boete, bij § 1 van art. 16 dezer ordonnantie gestatueerd;

3°. meisjes, in wees- of armenhuizen opgevoed wordende, welke bij den dag als naaister of tot andere huisselijke diensten worden gebruikt, mits dezelve zich bedienen van de kleederdragt van het huis, waarin zij worden gealimenteerd, doch verder en anders niet.

Voorts zullen niet beschreven worden de suppoosten en ambtenaren van godshuizen en pieuse gestichten, noch de dienstboden, tot de dienst van zoodanige godshuizen of gestichten *alleen en bij uitsluiting* geëmploijeerd wordende, en eindelijk niet de ondermeesters en ondermeesteressen van de zoogenaamde dag- en avondscholen.

Art. 16.

Voorzieningen tegen pogingen om deze belasting te ontgaan.

Niemand zal zich van deze belasting kunnen bevrijden, door zijne dienstboden alleen zes dagen ter week in dienst te hebben of dezelve, gedurende *een* of *meer* nachten, buitenshuis te laten slapen, alzoo een dienst zelfs van vier dagen 's weeks, conform § 3 van art. 3 dezer wet, voor een gestadige dienst zal gehouden worden. Ook zal niemand deze belasting kunnen ontgaan, onder voorgeven, dat hij zijne dienstboden uit liefdadigheid onderhoudt, ten ware de liefdadigheid uit zekere omstandigheden kenbaar was, noch ook onder voorwendsel, dat hij iemand in zijne qualiteit bij zich heeft, die zelf eenige qualiteit bezit of eene acte of commissie heeft bekomen, voor zooverre zoodanig persoon ook tot eenig huiswerk gebruikt wordt.

En naardien alle inwonende personen, die als werkboden van de eerste klasse behooren aangemerkt te worden, onder den impost van f 2.15 zijn gebragt, zoo zullen ook deze allen als zoodanig in de declaratoiren moeten worden opgegeven, zonder onderscheid of dezelve geld trekken of geld toegeven.

Art. 17.

Boeten tegen het verzwijgen van boden of het doen van valsche opgaven.

§ 1. Alle degenen, die bij het invullen der declaratoiren zullen trachten, door verkeerde opgaven of verzwijgingen, den ontvanger hunner gemeente te misleiden of onder eenig pretekst hoegenaamd hunne verpligtingen, ten aanzien van deze belasting, te ontduiken, zullen vervallen in eene boete van honderd gulden voor ieder op te geven persoon, welke door hen zal zijn verzwegen of verkeerdelijk aangegeven.

§ 2. De zoodanigen, die eenig persoon of personen, na de beschrijving door hen in dienst genomen, verzwijgen of dezelven niet conform deze ordonnantie aangeven, zullen in de boete vervallen van vier honderd gulden, voor ieder verzwegen of niet behoorlijk aangegeven persoon.

§ 3. Wanneer iemand bevonden wordt voor de tweede reize of meermalen in deze te hebben gefraudeerd, zal de zoodanige verbeuren eene boete van acht honderd gulden voor ieder op te geven persoon, welke door hem zal verzwegen zijn.

§ 4. En eindelijk zal niemand zich aan de voorzieningen, bij dit artikel vastgesteld, kunnen onttrekken, onder voorwendsel van geen declaratoir ter invulling te hebben ontvangen, daar dusdanige belastingschuldige in dat geval verpligt zal zijn eene schriftelijke en door hem geteekende opgave der zich in zijne dienst bevindende personen aan den ontvanger zijner gemeente, tegen behoorlijk reçu, te doen geworden.

Art. 18.

Wie tot de recherche en aangifte van gepleegde fraudes geregtigd en verpligt zijn.

Tot de aangifte van gepleegde fraudes op dezen impost wordt elk en een iegelijk, hij zij wie hij zij, mits dezen speciaal gequalificeerd; wanneer de fraudes ontdekt worden door particulieren, zullen dezelve daarvan opmaken verklaringen, onder presentatie van eede, en, door lands bedienden, relazen, op den eed aan den lande gedaan, en zullen die verklaringen of relazen worden ingezonden aan den controleur van het district, die aan den bekeurde door eenen deurwaarder van zijne bekeuring zal doen kennis geven, met informatie dat hij zich deswege bij hem controleur vervoegen kan, indien hij eenige bezwaren daartegen mogt hebben in te brengen.

De controleurs zullen voorts de aanhaling onderzoeken en, daartoe termen vindende, met den bekeurde mogen transigeren, onder approbatie van den advocaat-fiscaal der middelen te lande in hunne provincie. Wanneer de bekeurden, binnen veertien dagen na de inzending van het relaas, zich niet bij den controleur vervoegd hebben of deze ook geene termen tot transactie vinden mogt, zal hij het relaas of de verklaringen aan gemelden advocaat-fiscaal ter vervolging doen toekomen.

Art. 19.

Aan wien de vervolging der gepleegde fraudes is opgedragen.

Tot de vervolging der gepleegde fraudes worden alzoo gequalificeerd de advocaten-fiscaal der middelen te lande in de respective provinciën, op den voet en overeenkomstig hunne instructiën en de wet van den 4den Januarij 1814, n°. 33 (Zie *Staatsblad* de A°. 1814, n°. 4), welke advocaten-fiscaal mitsdien de actiën, daaruit voortvloeijende, zullen instituëren voor de Gedeputeerde Staten der provinciën en, des noods, in appel voor het Hoog Geregtshof van Financiën en Zeezaken.

De boeten, uit deze vervolgingen voortspruitende, zullen verdeeld worden in maniere als nader door Ons, op voordragt van Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, zal worden bepaald.

Art. 20.

Bepalingen omtrent bezwaren.

Wanneer eenig belastingschuldige dacht verkeerdelijk beschreven of te hoog belast te zijn, of wel ter zake van afschaffing van dienst- of werkboden of uit hoofde van andere oorzaken bevoegdheid te hebben tot het indienen van bezwaren, zal hij, ingeval van afschaffing, uiterlijk binnen eene maand, nadat die afschaffing zal hebben plaats gehad, en in de andere gevallen *binnen drie maanden*, te rekenen van den dag, waarop de belasting-kohieren zullen zijn executoir verklaard (waarvan binnen drie dragen, na het ontvangen derzelve, aan de ingezetenen van iedere gemeente door den burgemeester of schout, op de gebruikelijke wijze, zal worden kennis gegeven), zijne reclamatie, op zegel geschreven en voorzien van een duplicaat-quitantie der betaalde verschenen twaalfden, alsmede van een extract van zijnen aanslag in het kohier, indienen bij een controleur van het district van contrôle, alwaar de belastingschuldige woonachtig is, behoudens zijne verpligting tot voortdurende betaling der verschenen twaalfden op de daartoe door den ontvanger bepaalde zitdagen.

De controleur zal de bij hem ingediende reclamatiën met zijn advies inzenden aan den directeur der directe belastingen in de provinciën, en deze, met bijvoeging van zijn advies, aan den Gouverneur, welke de gemelde reclamatiën, gemunieerd met de beide voornoemde adviezen, brengt ter deliberatie van Gedeputeerde Staten.

De Gedeputeerde Staten der provincie zullen over alle de ingekomene reclamatiën uitspraak doen en hunne beslissingen aan den Gouverneur hunner provincie ter hand stellen, welke dezelve aan den directeur der directe belastingen zal doen geworden, ten einde, naar aanleiding der voorschrevene uitspraak, de vereischte ordonnantiën van ontheffing ten behoeve der reclamanten op te maken of hun van het in stand blijven van hunnen primitiven aanslag kennis te geven.

Wanneer echter aan den directeur bij het onderzoek der reclamatiën, uit het advies van den controleur of anderzins zal komen te blijken, dat er in den aanslag van den belastingschuldige ontwijfelbare erreuren hebben plaats gehad, zal de gemelde directeur de bevoegdheid hebben, den ontvanger, onder wien de belastingschuldige ressorteert, te autoriseren, om van denzelve, hangende de deliberatiën der Gedeputeerde Staten over zijne ingeleverde reclamatie, naar mate van den aard der begane erreuren geene betaling hoegenaamd verder te vorderen of wel alleen zoodanig gedeelte van den primitiven aanslag, als het bedrag der belasting zoude geweest zijn, wanneer de aanslag rigtig geschied ware.

Art. 21.

Het formeren van den legger van het belasting-kohier.

Uit de ingezamelde declaratoiren van aangifte zal voor iedere gemeente door den ontvanger in dezelve, onder toezigt van den controleur der directe belastingen, worden opgemaakt een legger, waarin, nevens den naam van ieder daarin te brengen belastingschuldige, zal worden beschreven, zoowel het getal der bij denzelven in dienst zijnde personen, als de qualiteit, waarin zij dienstbaar zijn; dat is, of zij dienst- of werkboden zijn, dan wel of dezelve onder de tuinlieden behooren; vervolgens zullen de controleurs in de daartoe bestemde kolom uittrekken het montant van ieders aanslag in deze belasting, voor zooverre de hoofdsom betreft, welker hoegrootheid door de toepassing van het tarief op de voorz. ter legger beschrevene dienstbare personen wordt aangewezen.

In alle de gemeenten van de onderscheidene provinciën zullen de leggers vóór of uiterlijk op den 15den Februarij van elken jare in gereedheid moeten zijn en, na vooraf door den controleur en ontvanger te zijn geteekend, door eerstgemelde aan den directeur der directe belastingen worden ingezonden.

Art. 22.

Opmaking der belasting-kohieren.

De opmaking en uitgifte der belasting-kohieren is bijzonderlijk opgedragen aan den directeur der directe belastingen, welke daarop den aanslag van iederen belastingschuldige in deze belasting zal brengen, bestaande uit de hoofdsom benevens de gaarderloonen, bij art. 2 bepaald, en laatstelijk zoodanige plaatselijke verhoogingen, als bij bijzondere besluiten aan de gemeenten, tot bestrijding harer behoeften, zullen worden toegewezen.

Art. 23.

Executoir-verklaring der kohieren.

Op de kohieren de post van iederen belastingschuldige, op den voet als bij art. 22 dezer ordonnantie is bepaald, gebragt zijnde, zullen dezelve, geviseerd door de directeurs der directe belastingen, die voor de naauwkeurige opmaking derzelve verantwoordelijk zijn, door de Gouverneurs in de respective provinciën moeten worden executoir verklaard, ten einde, na publicatie in de steden en in de gemeenten ten platten lande, de invordering te doen aanvangen.

Art. 24.

Invordering der belasting.

De invordering dezer belasting zal worden toevertrouwd aan de ontvangers der directe belastingen, en zulks tegen genot van hetzelfde ontvangloon, als aan hen voor hunne verdere ontvangst is toegekend. Zij zullen gehouden zijn, aan iederen belastingschuldige een aanslag-biljet te zenden, behelzende een volledig extract uit het kohier, zoowel omtrent deszelfs aanslag als met betrekking tot de onderwerpen, waarvoor dezelve belast is.

Voor het drukken en rondbrengen van dit extract, mitsgaders voor de onkosten der beschrijving en het doen vervaardigen der declaratoiren, zal in de steden één en een halve stuiver en ten platten lande drie stuivers mogen gevorderd worden, zonder meer.

Art. 25.

Aanzuivering der aanslagen.

Ieder belastingschuldige zal vóór of op den eersten der maand, volgende op die, waarin de aanslag-biljetten zullen zijn rondgebragt, de op dat tijdstip verschenen twaalfde gedeelten van zijnen aanslag in handen van den ontvanger moeten betalen en vervolgens, vóór of op den eersten van ieder der volgende maanden, den termijn, op den laatsten der voorgaande maand verschenen, moeten voldoen, totdat de geheele verschuldigde belasting zal zijn aangezuiverd; de belastingschuldigen, welke in gebreke blijven om de bovenstaande bepalingen in acht te nemen, zullen op den voet en wijze, bij de directe belastingen voorgeschreven, daartoe worden geconstringeerd.

Art. 26.

Suppletoire leggers en kohieren.

Met het einde der drie eerste vierendeel jaars en dus op primo April, primo Julij en primo October, zullen de ontvangers der directe belastingen uit de declaratoiren van suppletoire aangiften, welke naar aanleiding van de bepalingen bij art. 13 dezer ordonnantie te hunnen kantore zijn ingeleverd, eenen suppletoiren legger opmaken, op gelijke wijze als bij art. 21 der wet voor de primitive leggers is vastgesteld; en zullen de verdere bepalingen van dit laatstgemeld artikel opzigtelijk de primitive leggers insgelijks naauwkeurig worden geobserveerd ten opzigte der suppletoire leggers, in dit artikel vermeld, ten einde daaruit al verder door den directeur der directe belastingen het suppletoir kohier zoude kunnen worden opgemaakt, hetwelk, na de executoir-verklaring van den Gouverneur der provincie te hebben ontvangen, door den controleur van het district aan het hoofd des gemeente-bestuurs en door dezen laatste aan den ontvanger der gemeente ter invordering moet worden verzonden, welke de belastingschuldigen met het beloop der aanslagen, waarvoor dezelve in de voormelde suppletoire kohieren gebragt zijn, zal bekend maken.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd, en dat een genoegzaam aantal exemplaren gedrukt en naar alle steden en plaatsen zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

CONCEPT-WET *op den opheve van het paarden-, plaizier- en landpassagie-geld.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat, naar aanleiding van art. 5 der wet van den 2den December ll. (zie *Staatsblad* van 1814, n°. 110), de belasting, bekend onder den naam van *paarden-, plaizier- en landpassagie-geld*, niet meer op den tegenwoordigen voet, maar volgens nader vast te stellen ordonnantiën moet worden geheven;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

Natuur en begrooting dezer belasting.

In den jare 1815 en vervolgens, zoolang de belasting onder den naam van paarden-geld binnen de Vereenigde Nederlanden bestaat, zal dezelve worden geheven op alle paarden boven de drie jaren oud.

Het navolgende trapswijze opklimmend tarief, toegepast op dusdanige paarden, welke door ieder ingezeten tot vermaak, gemak of noodzakelijk gebruik in eigendom of in huur worden gehouden, zal tot regeling der hoofdsom strekken, welke dusdanige ingezeten in deze belasting zal moeten voldoen.

Voor paarden, behoorende tot *de eerste klasse*, omschreven in art. 3 van deze wet, zal, ten name van den belastingschuldige, op den legger gebragt worden, als volgt:

EERSTE KLASSE.

Voor 1 paard	f	22.10. 0
» 2 paarden		63. 0. 0
» 3 »		85.10. 0
» 4 »		153. 0. 0
» 5 »		175.10. 0
» 6 »		279. 0. 0
» elk paard daarenboven		45. 0. 0

TWEEDE KLASSE.

Voor paarden, behoorende tot *de tweede klasse*, omschreven in art. 4 van deze wet, zal, ten fine als boven, op den legger worden gebragt f 5.5.0.

DERDE KLASSE.

Voor paarden, behoorende tot *de derde klasse*, omschreven in art. 5 van deze wet, zal ten zelfden einde op den legger gebragt worden f 1.5 0.

VIERDE KLASSE.

Paarden van een gemengd gebruik.

Voor elk paard van de tweede of derde klasse, in artt. 4 en 5 van deze wet omschreven, hetwelk tevens gebruikt wordt op den voet en wijze, bij § 1 van art. 6 bepaald, zal het tarief van de tweede of derde klasse vermeerderd worden met 13.10.0.

Voor elk paard van dezelfde klassen, hetwelk tevens gebruikt wordt op den voet en wijze, bij § 2 van art. 6 bepaald, zal het tarief dezer klassen vermeerderd worden met f 4.10.0.

Voor elk paard als boven, hetwelk tevens gebruikt wordt op den voet en wijze, bij § 3 van art. 6 bepaald, zal het voorschreven tarief vermeerderd worden met f 1.15.0

Voor elk paard tot fabriek, trafiek of neringwerk en tot den landbouw tevens gebruikt wordende, zal ten name van den belastingschuldige op den legger gebragt worden, onverminderd de verhooging hiervoren bepaald, wanneer dusdanig paard ook tot vermaak of gemak wordt gebezigd, f 3.10.0.

VIJFDE KLASSE.

Verminderde beschrijving.

Voor paarden van ambtenaren en andere personen, in art. 9 dezer wet omschreven:

Voor een paard, tot uitoefening van het beroep gehouden wordende, f 10.0.0.

Voor de meerdere paarden zal aangifte, naar aanleiding van art 3 van hetzelfde artikel, worden gedaan.

Land-passagiegeld.

§ 1. Wegens paarden van stalhouders of verhuurders van paarden, omschreven bij § 1 van art. 10 dezer wet, zal ten legger gebragt worden:

Voor 1 paard	f	13.10. 0
» 2 paarden		27. 0. 0
» 3 »		45. 0. 0
» elk paard daarenboven		27. 0. 0

§ 2. Wegens paarden van stalhouders of verhuurders van paarden in gemeenten van 15,000 zielen en daarenboven, koetsen bespannende, almede omschreven in § 1 van het bovengemeld artikel:

Voor 1 paaard	f	16. 5. 0
» 2 paarden		32.10. 0
» 3 »		64. 0. 0
» elk paard daarenboven		32.10. 0

§ 3. Wegens paarden van voerlieden van wagens en karren en ander voer- of rijtuig, vermeld bij § 2 van art. 10 dezer wet:

Voor elk paard	f	5.10. 0

Paarden van gemengd gebruik.

§ 4. Voor elk paard van stalhouders en verhuurders van paarden, in § 5 van art. 10 omschreven, zal eene vermindering worden toegestaan van f 1.13.0 voor elken Rijnlandschen morgen beploegde zaailanden tot vijf morgen toe, doch niet hooger.

Art. 2.

Gaarderloonen.

Boven de hoofdsom, in het vorig artikel vermeld, zal worden geheven het gewoon gaarderloon der ontvangers en hetgene verder bij art. 39 dezer ordonnantie voor het rondbrengen der aanslagbiljetten en wat dies meer is wordt bepaald.

Art. 3

Paarden, behoorende tot de eerste klasse.

Voor paarden, behoorende tot de 1ste klasse, worden gehouden de paarden van particulieren, zonder onderscheid of dezelve hun in eigendom behooren, dan wel of zij die van stalhouders of verhuurders van paarden of ook van iemand anders in huur of gebruik houden of hebben, en om het even of dezelve als gezadelde rijpaarden gebruikt, dan wel als harddraverspaarden, met een dekje gereden, gebezigd worden of voor welk soort van rijtuigen dezelve gespannen worden.

Art. 4.

Paarden, behoorende tot de 2de klasse.

§ 1. Voor paarden, behoorende tot de 2de klasse, worden gehouden de paarden van fabrikanten, trafikanten en nering-

(1) Het rapport over bovenvermelde concept-wet werd uitgebragt en behandeld als dat onder n°. 1 vermeld.

De den 10den Februarij vastgestelde wet komt voor in *Staatsblad*, n°. 13, en *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 43.

doende lieden, welke alleen en uitsluitend voor fabriek, trafiek en neringwerk dienen en geenszins voor vermaak of gemak tevens gebruikt worden.

§ 2. Onder paarden van fabrikanten, trafikanten en neringdoende lieden zullen niet mogen aangegeven worden de paarden van reizende compagnons of bedienden van dezelven.

Deze paarden zullen moeten aangegeven worden als paarden van de eerste klasse en als zoodanig beschreven en ter legger gebragt worden.

Art. 5.

Paarden, behoorende tot de 3de klasse.

§ 1. Voor paarden, behoorende tot de 3de klasse, worden gehouden de paarden, tot de bouwerij gebruikt wordende, de jaagpaarden van schuiten en schepen, de paarden voor de dienst der brievenposterij, de paarden in modder-, polder- of waterscheppende molens gebruikt wordende, mitsgaders die voor stedelijke of plaatselijke asch- en vuilniskarren; voorts de springhengsten, die tot dekking worden gehouden, en eindelijk de paarden van gepatenteerde kooplieden in paarden, tevens geene verhuurders zijnde, alle voor zooverre dezelve tot de bovenstaande einden alleen en uitsluitend gebruikt worden en geenszins voor vermaak of gemak tevens dienen.

§ 2. Voor zoodanige kooplieden in paarden, die geene verhuurders van paarden tevens zijn en waarvan in de voorgaande paragraaf melding is gemaakt, zal, onverminderd de beschrijving van hunne paarden in de derde klasse en dus tegen f 1.5.0, voor ieder paard daarenboven het tarief der 1ste klasse worden toegepast:

op *twee paarden*, wanneer dezelve *elf* of meer paarden hebben, of

op *een paard*, voor zooverre zij er *tien* of minder bezitten.

§ 3. Paarden, die uitsluitend tot harddraverijen gebezigd worden en in eigendom of gebruik zijn van gepatenteerde kooplieden in paarden, zullen begrepen worden in de zooeven vastgestelde bepalingen, bij § 2 van dit artikel omschreven.

Art. 6.

Paarden van een gemengd gebruik, behoorende tot de 4de klasse.

§ 1. Voor paarden van een gemengd gebruik, behoorende tot de 4de klasse, worden gehouden zoodanige paarden van de 2de en 3de klasse, omschreven bij artt. 4 en 5 dezer ordonnantie, welke hoofdzakelijk gebruikt worden tot de daarbij vermelde einden, doch ook tevens dienen voor vermaak of gemak.

Wanneer de eigenaar of bruiker dusdanig paard of paarden verkiest te gebruiken voor overdekte wagens op veêren of riemen, doch niet op beide tevens, noch met eenen vasten of lossen bok, mitsgaders voor opene of half overdekte wagens, biroutschen, kiereboes en fourgonnen, alle op veêren of riemen, doch niet op beide tevens, en zonder vasten of lossen bok, geschikt om met één of meer paarden te worden bespannen, mits niet meer dan met drie tevens voor een rijtuig, zal het tarief van de tweede of derde klasse voor dusdanige paarden vermeerderd worden met f 13.10.

§ 2. Wanneer de eigenaar of bruiker dusdanig paard of paarden verkiest te gebruiken voor enkelspannige wagens, chaisen, koetskarren en voor alle andere, hetzij opene of overdekte, rijtuigen op veêren en riemen of een van beide, voor toesleden, sleepkoetsjes of narrensleden, prikken, tikkers, Poolsche sleden of dergelijke, of eindelijk ook als paarden, welke onder den zadel gebruikt worden, zal, ten aanzien van die paarden, het tarief van de tweede of derde klasse vermeerderd worden met f 4.10, mits echter nimmer meer dan één paard te gelijk voor dusdanige rijtuigen gespannen worde.

§ 3. Wanneer de eigenaar of bruiker der paarden dezelve verkiest te gebruiken voor opene of overdekte wagens, karren, chaisen of alle andere rijtuigen op 2, 3 of 4 wielen, op de assen rustende, zonder riemen noch veêren, en tot welker zamenstel eenige andere of meerdere speciën dan hout en ijzer of, tot dekking, iets anders dan ongeverwd of ongeolied linnen gebezigd is, of welke, hoezeer aldus zamengesteld, met eenige andere kleur dan donker rood of donker olijf of licht blaauw zijn geschilderd of geverwd, zal het tarief van de tweede of derde klasse, ten aanzien der voorschrevene paarden, vermeerderd worden met f 1.15.

§ 4. De belastingschuldigen, in §§ 1, 2 en 3 bedoeld, zullen gehouden zijn, des gerequireerd, ten genoege van den controleur der directe belastingen, in wiens district zij gedomicilieerd zijn, te bewijzen, dat zij werkelijk zoodanig beroep of nering uitoefenen, als waarvoor het gemengd gebruik van paarden bij deze ordonnantie is toegestaan.

Art. 7.

Paarden, welke niet in het gemengd gebruik aangegeven mogen worden.

§ 1. Geene paarden, behoorende tot de tweede en derde klasse, zullen in het gemengd gebruik mogen aangegeven worden, wanneer de eigenaar of bruiker der paarden dezelve verkiest te bespannen voor koetsen, berlinen en voor alle andere geheel overdekte en geslotene rijtuigen op veêren en riemen, met portieren en glazen, onverschillig of dezelve met een vasten, dan wel met een lossen bok of met een voorrijder gereden worden.

§ 2. Op gelijke wijze zullen niet in het gemengd gebruik aangegeven mogen worden zoodanige paarden, welke, ofschoon behoorende tot de tweede en derde klasse, door den eigenaar of bruiker in *span van vier of meerder* zullen gereden worden voor de rijtuigen, in § 1 van art. 6 omschreven, en zullen alle de paarden, in dit artikel bedoeld, moeten aangegeven worden in de eerste klasse.

Art. 8.

Wanneer paarden, voor den landbouw aangegeven, tevens in het gemengd gebruik aangegeven mogen worden.

Geen paard of paarden zullen als paarden wegens den landbouw en tevens tot het gemengd gebruik mogen aangegeven worden, tenzij de belastingschuldige ten minste vijf morgen bouwland of tien morgen wei- of hooiland, voor *elk paard* gerekend, dat door hem in het gemengd gebruik is aangegeven, in vrij en eigen gebruik heeft, dat is te zeggen, dat de belastingschuldige zoo veelmaal vijf morgen bouwland of tien morgen wei- of hooiland in eigen gebruik moet hebben, als hij paarden in het gemengd gebruik aangeeft.

Art. 9.

Ambtenaren en andere personen, welke een der door hen gebruikt wordende paarden in de 5de klasse vermogen aan te geven.

§ 1. Voor dusdanige ambtenaren en personen worden gehouden:

a. de inspecteurs en controleurs der belastingen;

b. de doctoren in de medicijnen, als ook de heel- en vroedmeesters, de practijk werkelijk exercerende.

§ 2. Voor zooverre de voorschrevene ambtenaren en personen meerdere paarden houden, zullen de overige moeten aangegeven worden in de eerste klasse; echter zal de progressie van het tarief niet worden toegepast op het paard, dienende tot de uitoefening van het beroep.

Art. 10.

Paarden, waarvoor het land-passagiegeld moet worden voldaan.

§ 1. Voor paarden, waarop het tarief voor het land-passagiegeld, in art. 1 dezer ordonnantie te vinden, moet worden toegepast, en wel, ingevolge § 1 of 2 van het voornoemd tarief, naar aanleiding der daarbij voorkomende bepalingen, worden gehouden alle paarden van pikeuren, huurkoetsiers, stalhouders, slepers en alle andere verhuurders van paarden, welke, hetzij als gezadelde rijpaarden of gespannen voor rijtuigen, de postwagens daaronder begrepen, dienen tot vermaak, gemak of tot vervoering van reizende passagiers, hetzij alleenlijk binnen de plaats, alwaar zoodanige verhuurders woonachtig zijn, of van en naar

andere plaatsen binnen of buiten de Vereenigde Nederlanden, met uitzondering der paarden, vermeld bij art. 19 dezer wet.

§ 2. Voor paarden, waarop het tarief van het land-passagiegeld, in § 3 van hetzelve voorkomende, moet worden toegepast, worden gehouden de paarden van voerlieden van wagens en karren en ander voertuig of rijtuig, hoe ook genaamd, dienende tot eenigerhande bedrijf, tot welker zamenstelling geene andere specie gebezigd is dan hout en ijzer, noch tot welker dekking iets anders is dienende dan ongeverwd of ongeolied linnen, en die niet gevoerd of geschilderd of met geene andere dan eene donker roode, donker olijf of licht blaauwe kleur geverwd of geschilderd zijn.

§ 3. Onverminderd de vorenstaande bepalingen, zullen de paarden van bouwlieden, welke door dezelven tot eigen gebruik gebezigd worden, voor zooverre dezelve ook tevens door hen tot het vervoeren van vrachten van landproducten (visch en schulpen daaronder begrepen) van het platteland naar bijgelegene steden of plaatsen voor anderen worden gebruikt, zonder dat zoodanige bouwlieden eigenlijk gezegde voerlieden of stalhouders zijn, niet in het passagiegeld, maar als paarden van bouwlieden in het paardengeld worden beschreven, en wel in de 3de klasse, overeenkomstig § 1 van art. 5 dezer ordonnantie.

§ 4. Bijaldien echter zoodanige bouwlieden op gezette tijden, hetzij dagelijks, wekelijks, maandelijks of anderzins, met hunne wagens en paarden, vrachtwagens of karren rijden of varen en daarmede bestelgoederen vervoeren, zullen zij, voor de daartoe gebezigd wordende paarden, in het land-passagiegeld worden aangeslagen.

§ 5. Voor paarden, waarop, naar aanleiding van § 4 van het tarief voor het land-passagiegeld, eene korting wordt geaccordeerd, worden gehouden de zoodanige, welke, aan stalhouders en verhuurders van paarden in eene gemeente van eene bevolking beneden de vijftien duizend zielen, die tevens den landbouw uitoefenen, toebehoorende, in deze belasting op den voet bij § 1 van het land-passagiegeld beschreven zijn.

Aan de gebruikers van dusdanige paarden zal, naar gelang der bouwlanden, door hen met hunne eigene, in het land-passagiegeld aangegevene paarden bearbeid worden, eene tegemoetkoming kunnen worden verleend, gerekend tegen f 1.10.0 's jaars voor elk morgen bezaai, dat door hen in vrij en eigen gebruik wordt gehouden en waarvoor in de grondlasten wordt betaald.

Zullende nogtans zoodanige korting niet verder of meerder worden geadmitteerd dan tot vijf morgen voor één paard en zullen voorts in geene gevallen hooi- of weilanden, tuinen of hoven, noch bosschen of wildernissen mogen in aanmerking komen, maar alleen beploegde zaailanden.

§ 6. Wanneer stalhouders of verhuurders van paarden een of meerder van dezelve bij de maand of langer tijd verhuren, afstaan of aan particulieren verkoopen, zullen de stalhouders binnen acht dagen of vroeger en vóór dat de huurder of kooper van het door hem gehuurde of gekochte paard gebruik mag maken, van deze verhuring of verkoop schriftelijke aangave doen ten kantore van den ontvanger der directe belastingen en zal daarin moeten vermelden:

a. het getal der paarden, welke in eigendom of in huur aan den nieuwen eigenaar overgaan;

b. den naam, voornaam en de woonplaats van denzelve;

c. of het verkochte of verhuurde paard of paarden zal verblijven op den stal van den stalhouder, dan wel of hetzelve naar den stal van den huurder of verkooper overgaat, in welk laatste geval de letter en het nummer van verponding van zoodanigen stal moet worden opgegeven.

Art. 11.

Beschrijving.

§ 1. De beschrijving van alle personen, welke paarden houden, hetzij in eigendom, ter leen of te huur, tot vinding der sommen, waarvoor dezelve op de leggers hunner gemeente moeten gebragt worden, zal, zoowel in de steden als ten platten lande, dit jaar ten spoedigste en vervolgens jaarlijks een aanvang nemen op den 2den Januarij en vóór het einde dier maand volbragt moeten zijn.

§ 2. De controleurs der directe belastingen zullen, ieder voor zooveel betreft de uitgestrektheid van zijn district van contrôle, met het werk der beschrijving belast zijn en daarin geadsisteerd worden door de ontvangers der directe belastingen, in de respective gemeenten fungerende.

§ 3. Tot dat einde zal, op het tijdstip hiervoren gemeld, van wege de ontvangers der gemeenten, onder toezigt van de controleurs, aan de woning van iederen ingezeten worden afgegeven een declaratoir, waarin een ieder, *in de termen dezer ordonnantie vallende*, zal moeten invullen de antwoorden op de afzonderlijk daarin voorgestelde vragen, en, niet daarin vallende, zulks in de daartoe bestemde plaats moeten verklaren, en zulks naar waarheid, zoodat de gedane opgave volkomen zal moeten overeenstemmen met zijnen wezenlijken staat.

§ 4. Nadat het aldus ingevuld declaratoir, ten blijke van echtheid en dat de daarin gedane opgave der waarheid overeenkomstig is, door het hoofd des huisgezins zal zijn geteekend, zal hetzelve in gereedheid moeten worden gehouden, om op de eerste aanvrage, tegen reçu, afgegeven te worden aan degenen, welke, van *acht* tot *veertien dagen* daarna, met de afhaling derzelve van wege de ontvangers belast zullen zijn.

§ 5. Ieder ingezeten, die bij de ophaling der declaratoiren het zijne niet zal ingevuld en ter dispositie gesteld hebben van dengene, die met de ophaling belast is, zal van wege den ontvanger zijner gemeente door een deurwaarder worden geïnsinueerd, om alsnog, uiterlijk binnen drie dagen na dato van dat exploit, het declaratoir, behoorlijk ingevuld, ten kantore van den voormelden ontvanger tegen reçu in te leveren, welk declaratoir echter dan alleen zal worden aangenomen met bijbetaling van *drie* gulden voor de kosten der insinuatie, welke voor *twee derde* door den ontvanger en *één derde* door den deurwaarder, die de insinuatie heeft geëxploiteerd, zullen genoten worden.

Als echter iemand vermeenen mogt, goede redenen voor dit verzuim te kunnen bijbrengen, zal hij wel dadelijk de gemelde som van *drie* gulden betalen moeten, maar het zal hem vrijstaan die redenen aan den controleur der directe belastingen over zijn district schriftelijk in te zenden, die dezelve met zijne consideratiën zal opzenden aan den directeur der directe belastingen van de provincie, die, indien hij zulks billijk oordeelt, de restitutie der betaalde onkosten zal kunnen gelasten, en zal een ieder verpligt zijn, zich aan deszelfs decisie te dien opzigte te onderwerpen; wanneer intusschen aan de aanmaning, bij de insinuatie gedaan, niet voldaan wordt, zal de geïnsinueerde, onverminderd de verdere in het slot van dit artikel voorkomende bepalingen, vervallen in eene boete van *vijftig* gulden en zal mitsdien de ontvanger in dat geval opmaken een relaas van deze nalatigheid, hetwelk hij aan den controleur van het district zal opzenden, die daarmede zal handelen, zooals omtrent alle relazen wegens overtredingen van deze wet bij art. 23 derzelve zal worden bepaald.

§ 6. Voor zoodanigen ingezeten, welke verklaren zal, niet te kunnen schrijven, zal een merk, door hem gezet, tot affirmatie der gedane opgave kunnen strekken, onder gehoudenis echter voor dusdanig ingezeten, om het door hem gestelde merk door de handteekening van twee ter goeder naam en faam staande personen te doen bekrachtigen, welke verklaren zullen, dat het gestelde merk werkelijk dat is van den persoon in questie.

§ 7. Aan zoodanig huis, alwaar inwonende personen zijn, welke, afgescheiden van de huishouding, eene of meer kamers in hetzelve bewonen, zal voor zoodanig inwonend persoon, indien dezelve bij het rondbrengen der declaratoiren niet te huis was, aan eenen der huisgenooten een separaat-declaratoir (gelijk aan dat bij § 3 van dit artikel vermeld) worden afgegeven, ten einde ook door de voorschreven inwonende personen voldaan worde aan het hiervoren bepaalde, en zal verder het hoofd des huisgezins, bij verzuim of nalatigheid om het declaratoir of declaratoiren aan den bij hem of bij haar inwonenden persoon of personen ter hand te stellen, jegens hem of hen verantwoordelijk blijven wegens zoodanige penaliteiten, welke door dezelven, naar aanleiding van § 5 en 9 van dit artikel, zullen worden geïncurreerd.

§ 8. Degenen, die bij het rondbrengen der declaratoiren niet te huis zijn, moeten zorg dragen, dat dezelve behoorlijk worden overgenomen, of wel schriftelijke aanwijzing laten, bij wien de voormelde declaratoiren voor hen moeten bezorgd worden, mits niet buiten de plaats hunner inwoning, en zullen degenen, die hierin nalatig blijven en de gezegde declaratoiren op den tijd, bij § 4 bepaald, niet behoorlijk hebben ingevuld en afgegeven, na voorafgaande insinuatie, op den voet hiervoren vastgesteld, almede vervallen in de boete, bij § 5 gefixeerd; terwijl dienonverminderd alle de bepalingen, ten slotte van dit artikel in § 9 omschreven, op zoodanige nalatige belastingschuldigen van applicatie zullen zijn.

§ 9. Daar deze algemeene beschrijving ten oogmerk heeft, om deze belasting door ieder ingezeten, naar evenredigheid van zijnen wezenlijken staat, te doen dragen, en het overigens de pligt van een iegelijk is, door eene getrouwe opgave daartoe mede te werken, zal de controleur de declaratoiren van zoodanige nalatige belastingschuldigen, als in § 5 en 8 van dit artikel zijn vermeld, volgens de informatiën, welke deze ambtenaar te hunnen opzigte zal hebben kunnen verkrijgen, invullen en zullen deze aldus nalatige belastingschuldigen, onverminderd de boete, waarin dezelve, naar aanleiding van de voorschreven § 5, zullen vervallen zijn, verpligt wezen aan den lande te voldoen zoodanige aanslagen in deze belasting, als uit de door den controleur voor hen ingevulde declaratoiren zullen resulteren; terwijl eindelijk deze belastingschuldigen niet zullen mogen jouisseren van het regt van reclame, in het algemeen bij art. 25 dezer ordonnantie toegekend.

Art. 12.

Wie in deze belasting beschreven moeten worden en aan dezelve onderhevig zijn.

De belasting moet worden gedragen door elk en een iegelijk, hetzij ingezeten der Vereenigde Nederlanden, hetzij buitenlander, meer dan drie maanden in het jaar binnen dezelve doorbrengende, voor zooverre eenige der in deze ordonnantie vastgestelde bepalingen op eenig ingezeten of buitenlander toepasselijk zijn.

Art. 13.

Waar de beschrijving moet geschieden.

§ 1. De beschrijving moet geschieden ter plaatse, waar de ingezetenen hunne vaste woonplaatsen hebben.

§ 2. Voor de vaste woonplaats van ingezetenen, welke in den winter drie of meer maanden verblijf houden in eene stad, alwaar dezelve eene eigene of gehuurde woning hebben, en gedurende den zomer elders verblijf houden, zal gehouden worden het winterverblijf.

§ 3. De vaste woonplaats van een ingezeten, welke in meer dan ééne stad bij afwisseling verblijf houdt, is ter plaatse, alwaar de huurwaarde van zijne woning het zwaarste is.

§ 4. Voor vaste woonplaats, ten aanzien van ambtenaren, wordt gehouden de plaats, alwaar het ambt moet worden waargenomen.

Art. 14.

Beschrijving van het hoogste getal.

Bij het doen der beschrijving zal elk ingezeten moeten opgeven het hoogste getal paarden, hetwelk hij sedert den 1sten Januarij van het jaar, waarin de beschrijving geschiedt, gehad heeft of nog heeft.

Art. 15.

Aangave van paarden tot het gebruik van dezelve in beroepen en bedrijven.

Niemand zal eenig paard of paarden in de tweede of derde klasse mogen aangeven, onder voorwendsel dat dezelve dienen voor het werk van eenig beroep, bedrijf of nering, en gevolgelijk zullen de tariven, voor die klassen vastgesteld, op zoodanige paarden niet worden toegepast, tenzij de belastingschuldige die dezelve in eigendom, in huur of ter leen heeft, des gerequireerd, ten genoege van den controleur der directe belastingen, in wiens district hij gedomicilieerd is, bewijze, dat hij werkelijk fabrikant of trafikant is, of eenig bedrijf of nering uitoefent, en dat het verder uit den aard der zaak consteert, dat de bovengemelde paarden voor de dienst van zoodanige fabriek, trafiek, bedrijf of nering volstrekt onontbeerlijk zijn.

Art. 16.

Verpligting om inwonende personen, die paarden houden, aan te geven.

Bepalingen omtrent de aangifte van paarden, in gemeenschappelijk gebruik gebezigd wordende.

§ 1. Ieder hoofd des huisgezins is niet alleen verpligt om in zijn declaratoir in te vullen alle zijne eigene paarden, maar zal ook daarin moeten vermelden, of eenige personen bij hem inwonen, die paarden houden tot hun afzonderlijk gebruik, en zal hij, die ten deze nalatig bevonden wordt, vervallen in eene boete van honderd gulden.

§ 2. Zoodanige inwonende personen zullen ook voor hen zelven op de wijze, bij deze ordonnantie vermeld, aangave doen van hunne paarden; doch de paarden van ouders, welke bij hunne kinderen, of de paarden van kinderen, welke bij hunne ouders inwonen, voor zooverre dusdanige paarden zijn vallende in de eerste klasse der belasting, zullen aangemerkt worden als uitmakende *één* getal paarden, dienende tot het gecombineerd gebruik van de gezamenlijke huisgenooten, en door de kinderen, welke bij ouders, of door de ouders, welke bij kinderen inwonen, met hunne eigene paarden opgegeven worden, op eene boete van honderd gulden; zullende naar aanleiding van dat getal paarden de aanslag opgemaakt en ten name van het hoofd des huisgezins ter legger worden gebragt.

Andere personen, te zamen of afzonderlijk wonende, welke verkiezen gecombineerd paarden te houden tot gemeenschappelijk gebruik, en om met en door elkander gebezigd en aangespannen te worden, zullen insgelijks gehouden zijn, het getal der voorschreven paarden niet te splitsen, maar dezelve met elkander aan te geven, almede op eene boete van honderd gulden, zullende deze paarden, als één getal paarden uitmakende, ten name van de belastingschuldigen ter legger gebragt worden.

Voor zooverre de aangifte der voorschrevene paarden in het geheel niet wordt gedaan, zal de nalatige belastingschuldige vervallen in de boete, bij art. 22 dezer wet tegen verzwijgingen gestatueerd.

Art. 17.

Aanschaffing van paarden na de beschrijving.

§ 1. Indien iemand na het doen der beschrijving eenig paard of paarden aanschaft, het getal der aangegevene vermeerdert of dezelve tot eenig ander gebruik wil bezigen, waardoor die paarden aan eene hoogere klasse onderhevig worden dan die, waarvoor hij dezelve heeft aangegeven, zal hij daarvan, binnen den tijd van acht dagen, aan het kantoor van den ontvanger zijner gemeente schriftelijke aangifte moeten doen, op verbeurte der boete, bij § 2 van art. 22 dezer ordonnantie gestatueerd tegen overtreding van deze bepaling.

§ 2. Zoodanig ingezeten, welke, te rekenen van den tijd zijner primitive aangifte tot ultimo Junij daaraanvolgende, in de voorschreven termen is vallende, zal voor dusdanige paarden over een geheel jaar beschreven worden.

§ 3. Zoodanig ingezeten, welke het getal zijner paarden vermeerdert of van eenig ander, hetwelk aan een hooger impost onderhevig is, gebruik maakt in den loop van het tijdvak tusschen primo Julij en ultimo September, zal deswege maar voor een half jaar beschreven worden en in de maanden October, November en December voor dat loopende jaar geheel vrij zijn.

§ 4. Ten einde de suppletoire aangave in deze belasting op eene regelmatige wijze geschiede, zullen bij de ontvangers in iedere gemeente de noodige gedrukte declaratoiren van supple-

toire aangaven voorhanden zijn en aan de ingezetenen op hunne aanvrage *gratis* worden uitgereikt; zullende de belastingschuldigen vervolgens verpligt zijn, deze declaratoiren, op den voet en wijze bij § 3 van art. 11 bepaald, in te vullen en daarna dezelve te bezorgen ten kantore van den ontvanger der gemeente, waarin zij ieder respectivelijk hun verblijf hebben.

§ 5. De aanslagen, voortspruitende uit deze suppletoire aangaven, moeten worden geregeld en ingevorderd overeenkomstig de bepalingen, bij art. 31 dezer ordonnantie vastgesteld.

Art. 18.

Afschaffing van paarden na de beschrijving.

Paarden ter zake van sterfgevallen, verlating van beroep, bedrijf, nering of uithoofde van andere omstandigheden afgeschaft wordende of dat dezelve in eene mindere betrekking gebruikt worden en daardoor in eene lagere klasse vervallen, zal aan den belastingschuldige, wien zulks betreft of deszelfs regtverkrijgenden, op zijne daartoe ingediende reclamatie, op den voet als bij art. 25 van deze ordonnantie is bepaald, nadat de uitspraak op dezelve te zijnen voordeele zal zijn geschied, worden te goed gedaan de helft der belasting voor ieder der in dit artikel vermelde paarden, hetwelk vóór den laatsten Junij is afgeschaft of tot eenig gebruik gebezigd wordt, dat aan eene mindere beschrijving subject is dan het gebruik, waarin zoodanig paard primitief was aangegeven geworden.

Art. 19.

Aangifte van paarden in vaste huur.

Degenen, welke paarden van een stalmeester of verhuurder van paarden gestadig in huur of tot hun uitsluitend gebruik hebben, hetzij zulks geschiedt bij denzelfden of wel bij onderscheidene stalhouders, zullen verpligt zijn, dezelve paarden als eigen paarden op te geven, met bijvoeging der namen en woonplaatsen van dusdanige stalmeesters of verhuurders van paarden.

Art. 20.

Vrije paarden.

Van de belasting op de paarden zullen zijn vrijgesteld de rijpaarden, die de militaire officieren tot uitoefening van hunne functiën verpligt zijn te houden, doch verder en anders niet, en in geene gevallen voor zooveel dezelve tot het bespannen van rijtuigen worden gebruikt.

Art. 21.

Visitatiën.

De controleurs en ontvangers der directe belastingen of derzelver adsistenten zullen, bij het doen der beschrijving, de bevoegdheid hebben, om van de belastingschuldigen de aanwijzing van hunne paarden te vorderen.

Desgelijks zal het den voormelden ambtenaren of hunnen daartoe gequalificeerden bedienden, vergezeld van een deurwaarder der directe belastingen of, bij afwezendheid van dezen, geadsisteerd met een bode of eenig ander persoon, tot geregtelijke exploiten gequalificeerd, ten allen tijde, van zonnen-opgang tot zonnen-ondergang, vrijstaan, visitatiën te doen op en in alle stallen en weiden, ten einde de aldaar zijnde paarden met de gedane aangiften te vergelijken, en zullen, in beide gevallen, de belastingschuldigen verpligt zijn, aan de voornoemde ambtenaren aanwijzing te doen van de plaatsen, waar hunne paarden zich bevinden, als ook van de paarden zelve.

Art. 22.

Voorzieningen tegen het verzwijgen van paarden of het doen van valsche opgaven.

§ 1. Alle degenen, die, bij het invullen der declaratoiren, zullen trachten door verkeerde opgaven of verzwijgingen den ontvanger hunner gemeente te misleiden of onder eenig pretext hoegenaamd hunne verpligtingen ten aanzien van deze belasting te ontduiken, zullen vervallen in eene boete van vier honderd gulden voor ieder op te geven paard, hetwelk door hen zal zijn verzwegen of verkeerdelijk aangegeven.

§ 2. De zoodanigen, welke paarden, door hen na de primitive beschrijving aangelegd, verzwijgen of andere, waarvan een hooger impost verschuldigd is, niet conform deze ordonnantie aangeven, zullen in de boete vervallen van vier honderd gulden voor ieder paard, ter kwader trouw verzwegen of niet behoorlijk aangegeven.

§ 3. Wanneer iemand bevonden wordt voor de tweede reize of meermalen in dezen te hebben gefraudeerd, zal de zoodanige verbeuren eene boete van acht honderd gulden voor ieder op te geven paard, hetwelk door hem zal zijn verzwegen.

§ 4. En zal niemand zich aan de voorzieningen, in dit artikel vastgesteld, kunnen onttrekken, onder voorwendsel van geen declaratoir ter invulling te hebben ontvangen, daar dusdanige belastingschuldige in dat geval verpligt zal zijn, eene schriftelijke en door hem geteekende opgave zijner paarden aan den ontvanger zijner gemeente, tegen behoorlijk reçu, te doen geworden.

Art. 23.

Wie tot de recherche en aangifte van gepleegde fraudes geregtigd en verpligt zijn.

Tot de aangifte van gepleegde fraudes op dezen impost wordt elk en een iegelijk, hij zij wie hij zij, mits dezen speciaal gequalificeerd; wanneer die fraudes ontdekt worden door particulieren, zullen dezelve daarvan opmaken verklaringen, onder presentatie van eede, en, door landsbedienden, relazen op den eed aan den lande gedaan, en zullen die verklaringen of relazen worden ingezonden aan den controleur van het district, die aan den bekeurde door eenen deurwaarder van zijne bekeuring zal doen kennis geven, met informatie, dat hij zich deswege bij hem controleur vervoegen kan, indien hij eenige bezwaren daartegen mogt hebben in te brengen.

De controleurs zullen voorts de aanhaling onderzoeken en, daartoe termen vindende, met den bekeurde mogen transigeren, onder approbatie van den advokaat-fiskaal der middelen te lande in hunne provincie.

Wanneer de bekeurden, binnen veertien dagen na de inzending van het relaas, zich niet bij den controleur vervoegd hebben of deze ook geene termen tot transactie vinden mogt, zal hij het relaas of de verklaringen aan gemelden advokaat-fiskaal ter vervolging doen toekomen.

Art. 24.

Aan wien de vervolging der gepleegde fraudes is opgedragen.

Tot de vervolging der gepleegde fraudes worden alzoo gequalificeerd de advokaten-fiskaal der middelen te lande in de respective provinciën, op den voet en overeenkomstig hunne instructiën en de wet van den 4den Januarij 1814, n°. 33 (zie *Staatsblad* van 1814, n°. 4), welke advokaten-fiskaal mitsdien de actiën, daaruit voortvloeijende, zullen instiueren voor de Gedeputeerde Staten der provinciën en des noods in appel voor het Hoog Geregtsbof van Financiën en Zeezaken.

De boeten, uit deze vervolgingen voortspruitende, zullen verdeeld worden in maniere, als nader door Ons, op voordragt van Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, zal worden bepaald.

Art. 25.

Bepalingen omtrent bezwaren.

Wanneer eenig belastingschuldige dacht verkeerdelijk beschreven of te hoog belast te zijn, of wel ter zake van afschaffing van paarden, veroorzaakt door sterfgevallen, het verlaten van eenig bedrijf, nering of uithoofde van andere oorzaken, bevoegdheid te hebben tot het indienen van bezwaren, zal hij in geval van afschaffing, uiterlijk binnen eene maand nadat die afschaffing zal hebben plaats gehad, en in de andere gevallen, *binnen drie maanden*, te rekenen van den dag, waarop de belastingskohieren zullen zijn executoir verklaard (waarvan binnen drie dagen, na het ontvangen derzelve, aan de ingezetenen van

iedere gemeente door den burgemeester of schout op de gebruikelijke wijze zal worden kennis gegeven), zijne reclamatie, op zegel geschreven en voorzien van een duplikaat-quitantie der betaalde verschenen twaalfde gedeelten, alsmede van een extract van zijnen aanslag in het kohier, indienen bij den controleur van het district van contrôle, alwaar de belastingschuldige woonachtig is, behoudens zijne verpligting tot voortdurende betaling der verschenen twaalfden op de daartoe door den ontvanger bepaalde zitdagen.

De controleur zal de bij hem ingediende reclamatiën met zijn advies inzenden aan den directeur der directe belastingen in de provinciën, en deze, met bijvoeging van zijn advies, aan den Gouverneur, welke de gemelde reclamatiën, gemunieerd met de beide voornoemde adviezen, brengt ter deliberatie van Gedeputeerde Staten.

De Gedeputeerde Staten der provincie zullen over alle de ingekomene reclamatiën uitspraak doen en hunne beslissingen aan den Gouverneur hunner provincie ter hand stellen, welke dezelve aan den directeur der directe belastingen zal doen geworden, ten einde, naar aanleiding der voorschrevene uitspraak, de vereischte ordonnantiën van ontheffing ten behoeve der reclamanten op te maken of hun van het in stand blijven van hunnen primitiven aanslag kennis te geven.

Wanneer echter aan den directeur, bij het onderzoek der reclamatiën, uit het advies van den controleur of anderzins zal komen te blijken, dat er in den aanslag van den belastingschuldige ontwijfelbare erreuren hebben plaats gehad, zal de gemelde directeur de bevoegdheid hebben, den ontvanger, onder wien de belastingschuldige ressorteert, te autoriseren, om van denzelve, hangende de deliberatiën der Gedeputeerde Staten over zijne ingeleverde reclamatie, naar mate van den aard der begane erreuren, geene betaling hoegenaamd verder te vorderen, of wel alleen zoodanig gedeelte van den primitiven aanslag als het bedrag der belasting zoude geweest zijn, wanneer de aanslag rigtig geschied ware.

Art. 26.

Het formeren van den legger van het belastings-kohier.

§ 1. Uit de ingezamelde declaratoiren van aangifte zal, voor iedere gemeente, door den ontvanger in dezelve, onder toezigt van den controleur der directe belastingen, worden opgemaakt een legger, waarin, nevens den naam van ieder daarin te brengen belastingschuldige, zal worden beschreven, zoowel het getal der paarden, welke dezelve in gebruik heeft, als het emplooi, waartoe die paarden bestemd zijn: dat is eene preciese aanteekening tot welke der onderscheidene klassen, bij deze ordonnantie in art. 1 vastgesteld, ieder van zijne paarden behoort; vervolgens zullen de controleurs, in de daartoe bestemde kolom, uittrekken het montant van ieders aanslag in deze belasting, voor zooverre de hoofdsom betreft, welker hoegrootheid door de toepassing van het tarief op de voorz. ter legger gebragte paarden wordt aangegeven.

§ 2. In alle de gemeenten van de onderscheidene provinciën zullen de leggers vóór of uiterlijk op den 15den Februarij van elken jare in gereedheid moeten zijn en, na vooraf door den controleur en ontvanger te zijn geteekend, door eerstgemelde aan den directeur der directe belastingen worden ingezonden.

Art. 27.

Opmaking der belastings-kohieren.

De opmaking en uitgifte der belastings-kohieren is bijzonderlijk opgedragen aan den directeur der directe belastingen, welke daarop den aanslag van iederen belastingschuldige in deze belasting zal brengen, bestaande uit de hoofdsom, benevens de gaarderloonen, bij art. 2 bepaald, en laatstelijk zoodanige plaatselijke verhoogingen als bij bijzondere besluiten aan de gemeenten tot bestrijding harer behoeften zullen worden toegewezen.

Art. 28.

Executoir-verklaring der kohieren.

Op de kohieren de post van iederen belastingschuldige, op den voet als bij art. 27 der ordonnantie bepaald, gebragt zijnde, zullen dezelve, geviseerd door de directeurs der directe belastingen, die voor de naauwkeurige opmaking derzelve verantwoordelijk zijn, door de Gouverneurs in de respective provinciën moeten worden executoir verklaard, ten einde, na publicatie in de steden en in de gemeenten ten platten lande, de invordering te doen aanvangen.

Art. 29.

Invordering.

§ 1. De invordering dezer belasting zal worden toevertrouwd aan de ontvangers der directe belastingen, en zulks tegen genot van hetzelfde ontvangloon als aan hen voor hunne verdere ontvangst is toegekend. Zij zullen gehouden zijn, aan iederen belastingschuldige een aanslagbiljet te zenden, behelzende een volledig extract uit het kohier, zoowel omtrent deszelfs aanslag als met betrekking tot de onderwerpen, waarvoor dezelve belast is.

§ 2. Voor het drukken en rondbrengen van dit extract, mitsgaders voor de onkosten der beschrijving en het doen vervaardigen der declaratoiren, zal in de steden één en een halve stuiver en ten platten lande drie stuivers mogen gevorderd worden, zonder meer.

Art. 30.

Aanzuivering.

Ieder belastingschuldige zal vóór of op den eersten der maand, volgende op die, waarin de aanslagbiljetten zullen zijn rondgebragt, de op dat tijdstip verschenen twaalfde gedeelten van zijnen aanslag in handen van den ontvanger moeten storten en vervolgens vóór of op den eersten van ieder der volgende maanden den termijn, op den laatsten der voorgaande maand verschenen, moeten voldoen, totdat de geheele verschuldigde belasting zal zijn aangezuiverd; de belastingschuldigen, welke in gebreke blijven om de bovenstaande bepalingen in acht te nemen, zullen, op den voet en wijze bij de directe belastingen voorgeschreven, daartoe worden geconstringeerd.

Art. 31.

Suppletoire leggers en kohieren.

Met het einde der drie eerste vierendeel jaars van elk jaar, en dus op primo April, primo Julij en primo October, zullen de ontvangers der directe belastingen uit de declaratoiren van suppletoire aangiften, welke, naar aanleiding van de bepalingen bij § 1 en 4 van art. 17 dezer ordonnantie ten hunnen kantore zijn ingeleverd, eenen suppletoiren legger opmaken, op gelijke wijze als bij § 1 van art. 26 dezer wet voor de primitive leggers is vastgesteld; en zullen de verdere bepalingen van dit laatstgenoemde artikel opzigtelijk de primitive leggers insgelijks naauwkeurig worden geobserveerd ten opzigte der suppletoire leggers, in dit artikel vermeld, ten einde daaruit al verder door den directeur der directe belastingen het suppletoir kohier zoude kunnen worden opgemaakt, hetwelk, na de executoir-verklaring van den Gouverneur der provincie te hebben ontvangen, door den controleur van het district aan het hoofd des gemeentebestuurs en door dezen laatste aan den ontvanger der gemeente ter invordering moet worden verzonden, welke de belastingschuldigen met het beloop der aanslagen, waarvoor dezelve in de voormelde suppletoire kohieren gebragt zijn, zal bekend maken, en zal deze ambtenaar, ten aanzien der suppletoire kohieren, alle bepalingen observeren, welke opzigtelijk de primitive kohieren bij art. 27 dezer wet zijn vastgesteld.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd, en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle de steden en plaatsen zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, voorschreven concept-ordonnantiën om consideratiën en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden van Financiën.

18DE VERGADERING. — 24 JANUARIJ 1815.

Rapport omtrent concept-wet tot verleenen der bevoegdheid aan besturen tot oplegging van straffen en boeten.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 3 Januarij om consideratie en advies gesteld was eene concept-wet, houdende *bepalingen op het statueren van gepaste straffen en boeten bij de keuren en ordonnantiën van die besturen, aan welke het 94ste artikel der Grondwet de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen verleent;* volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 3den Januarij is door U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om consideratie en advies gesteld eene missive van Z. K. H. van 30 December, ten geleide van eene concept-wet, houdende *bepalingen op het statueren van gepaste straffen en boeten bij de keuren en ordonnantiën van die besturen, aan welke het 94ste artikel der Grondwet de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen verleent.*

U Edel Mogenden Gedeputeerden hebben het pligtmatig geacht, het gewigt dezer wet tot maatstaf van derzelver naauwkeurige overweging te moeten nemen en den geest en letter der wet uit alle mogelijke oogpunten te beschouwen. Nadat zij dit onderzoek, bij herhaalde reizen, schroomvallig aangesteld en overal het noodige licht gezocht hadden, waren zij eenigzins huiverig: zij aarzelden, welk advies aan U Edel Mogenden aan te bieden. Zij vinden zich verpligt, de zwarigheden, die bij hen zijn opgekomen, aan U Edel Mogenden voor te stellen, maar ook tevens de gronden, die hen eindelijk tot een besluit hebben doen overhellen.

Wat de bedoeling van de wet aangaat, kon zij niet anders dan als *noodzakelijk* en *nuttig* beschouwd worden. Want wat baatte het aan de besturen van steden, districten, heerlijkheden en dorpen, volgens het 94ste artikel der Grondwet, de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen te hebben en plaatselijke bepalingen, keuren en ordonnantiën te mogen maken, indien die toekenning van dat gedeelte der wetgevende magt niet gepaard ging met de bevoegdheid, om, door het statueren van gepaste straffen aan die verordeningen kracht en klem bij te zetten? Maar deze bevoegdheid moest zoodanig bepaald zijn, dat noch de algemeene landswetten door plaatselijke verordeningen wierden omvergeworpen, noch het belang der ingezetenen door willekeurige of buitensporige straffen en boeten in gevaar geraakte; en het is om deze redenen, dat er door de opperste wetgevende magt een *maximum* en *grenzen* van straf bepaling verordend worden, binnen welke die besturen vrijelijk handelen, maar buiten dezelve nooit gaan mogen.

Maar hetgeen eenige bedenking te weeg bragt, was het onbepaalde in het uitvoeren dezer strafwetten, waardoor de wijze van het innen der boeten en het uitoefenen der straf onzeker bleef, eene onbepaaldheid, die de besturen aan tegenkanting of regtsgedingen zou kunnen blootstellen en daardoor aan het middel een gedeelte van deszelfs kracht ontnemen.

Dan, de hulp, die de besturen ook zelfs in de thans vigerende politie-inrigtingen kunnen vinden, en het uitzigt op wetten en eene manier van procederen, waarvan men met zoo veel grond de grootste volledigheid kan verwachten, ontnemen aan deze bedenking veel van haar gewigt. Eene onzekerheid van eenen anderen aard hield U Edel Mogenden Gedeputeerden een tijdlang bezig omtrent de bedoeling des wetgevers in het bepalen der straf, in artt. 3, 4 en 6 voorkomende, en men hesiteerde of daardoor aan de besturen het regt van geldboete en gevangenisstraf op te leggen, collectief, dan wel alternatief gegeven wierd, waardoor de grenzen der strafbepaling verruimd of verengd worden. Maar U Edel Mogenden Gedeputeerden begrepen dat, al was het ook, dat volgens uitlegkundige regelen het gebruik van het voegwoord *en*, in plaats van het onderscheidend en uitsluitend *of* gebezigd, de ruimste strafoefening gedoogde, deze zwarigheid nog van weinig gewigt was, omdat dat maximum in deszelfs zwaarste gedaante nog niet buitensporig is.

Het 7de artikel der wet scheen ook een oogenblik bedenkelijk, alwaar de *onwilligheid* van den overtreder om de geldboete te voldoen, even als bij den onvermogende, door de straf der gevangenis kan vervangen worden. Dan, men begreep al spoedig, dat hier het woord *kunnen* (niet *moeten*) het regt van verkiezen aan de zijde van het bestuur stelde en dat nergens en nimmer aan den schuldigen overtreder der wet de keuze der straf werd overgelaten. Eindelijk (want U Edel Mogenden Gedeputeerden willen geene bedenking, hoe gering ook, onaangeroerd laten) men vond voor de strafbepaling de berekening bij uren veiliger dan bij dagen, omdat de dag iets onbepaald is, en, wanneer een gedeelte gerekend wordt voor het geheel, zou de gevangenisstraf van twee dagen inderdaad gelijk staan met die van 24 uren. Liever had men alzoo gewenscht in art. 3 *drie maal* 24 *uren*, in plaats van *drie dagen*, en in art. 4 *twee maal* 24 *uren*, in plaats van *twee dagen*, te vinden.

Dit zijn, Edel Mogende Heeren, de zwarigheden, die er bij de overweging van de voorgestelde concept-wet zijn voorgekomen, met de redenen, die U Edel Mogenden Gedeputeerden zich tot oplosssing hebben voorgesteld; zoodat zij met een verruimd gemoed alsnu tot een besluit overgaande, U Edel Mogenden durven adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen, en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich met het voorschreven rapport te conformeren.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Donderdag 1 ure.

19DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 26 JANUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: twee missives van Z. K. H., ten geleide van 1°. twee concept-besluiten, houdende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek; 2°. drie concept-besluiten, houdende dispensatie van de bepalingen betreffende den verkoop van goederen, waarin minderjarigen zijn betrokken; met al welke concept-besluiten de Vergadering zich heeft geconformeerd.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van der Heyden van Baak, van Stralen, Calkoen, van der Heim, Slicher, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, Clifford, Ram, van Sminia, Alberda van Ekenstein, Gockinga en Bowier.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 22 Januarij, ten geleide van twee concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Nicolaas Lukas, wonende onder de Leur, in de provincie Braband;

2°. Jannes Jannes Moes en Grietje Jans Menger, weduwe van Jacob Jans, beiden wonende te Schildewolda, in de provincie Groningen;

3°. Hilbert Jans Hartzuiker, weduwnaar van wijlen Elizabeth Vos, wonende in de gemeente Wijk, landschap Drenthe;

4°. Jan Hendrik Koerts, weduwnaar van wijlen Aaltjen Warmink, en Hendrikjen Warmink, beiden wonende te Genemuiden, gemeente Heemze, provincie Overijssel;

5°. Levie Mozes Arons Prins, weduwnaar van wijlen Bela Jacob Symons, en Henrietta Jacob Symons, wonende te Amsterdam;

6°. Reind Dommerholt en Antonia of Teuntjen Hannink, weduwe van wijlen Engbert Dommerholt, wonende in de gemeente Gorssel, in de provincie Gelderland;

7°. Hermanus Teyssen, laatst weduwnaar van wijlen Jannetje Smink, en Marretje Smink, wonende te Amsterdam;

8°. Hendrik van der Horst, weduwnaar van wijlen Antonia Ravelli, en Dorothea Ravelli, wonende te 's Gravenhage;

9°. Jacob Levy Huisman, weduwnaar van Judik Machiel Pastelijn, en Liebe (ook wel gezegd Betje) Machiel Pastelijn, wonende te Amsterdam;

10°. Ernst Lesterhuis Mensinga, eerder weduwnaar van wijlen Johanna Aletta Suidhof en laatstelijk van Niesje de Lange, en Helena Abigaël Suidhof, wonende te Utrecht;

11° Cornelis Jacobsz Lans en Lijsbeth Cornelisse Kuit, weduwe van wijlen Jan Jacobsz Lans, wonende in de gemeente Oost-Zaandam, provincie Holland, Noordelijk gedeelte;

12°. Jan Voskuil, weduwnaar van wijlen Henderina Hilgerink, en Maria Hilgerink, wonende te Amsterdam.

Allen verzoekende dispensatie van art. 162 van het nog vigerend Burgerlijk Wetboek, volgende de beide concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van de na te melden personen, alle verzocht hebbende dispensatie van het bepaalde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om met elkander een wettig huwelijk aan te gaan, te weten:

1°. Nicolaas Lukas met Trijntje de Visser, weduwe van Adriaan Lukas, wonende onder de Leur, in de provincie Braband, en

2°. Jannes Jannes Moes met Grietje Jans Menger, weduwe van Jacob Jans, broeder van voornoemden Jannes Jannes Moes, beiden wonende te Schildewolda, arrondissement Appingadam, in de provincie Groningen;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, dat aan de bovengemelde personen, met dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, zal worden gepermitteerd, gelijk geschiedt bij deze, om met elkanderen een wettig huwelijk aan te gaan, met last aan de officieren van den burgerlijken stand, aan wie dezelve personen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten deze competent zijn, om de afkondiging der geboden volgens de wet te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn; des echter dat voorzeide personen respectivelijk zullen gehouden zijn om aan gemelde officieren hunne geobtineerde dispensatie te exhiberen, waarvan zij op het register zullen melding maken.

En zal deze resolutie kopielijk worden gebragt ter kennis van de onderscheidene requestranten, mitsgaders van den eersten president van en van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot hunne informatie en narigt, en eindelijk aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Januarij 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van de na te melden personen, alle verzocht hebbende dispensatie van het bepaalde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om met elkander een wettig huwelijk aan te gaan, te weten:

1°. Hilbert Jans Hartzuiker, weduwenaar van Elizabeth Vos, wonende in de gemeente Wijk, kanton Meppel, landschap Drenthe, met Aaltjen Vos, volle zuster van dezelve Elizabeth Vos;

2°. Jan Hendrik Koerts, weduwenaar van Aaltjen Warmink, met Hendrikjen Warmink, volle zuster van dezelve Aaltjen Warmink, beiden wonende in de gemeente Heemze, provincie Overijssel;

3°. Levie Mozes Arons Prins, weduwenaar van Bela Jacob Symons, met Henrietta Jacob Symons, zuster van gemelde Bela Jacob Symons, beiden wonende te Amsterdam;

4°. Reind Dommerholt met Antonia of Teuntjen Hannink, weduwe van Engbert Dommerholt, volle broeder van Reind Dommerholt, beiden wonende in de gemeente Gorssel, provincie Gelderland;

5°. Hermanus Teyssen, laatst weduwenaar van Jannetje Smink, met Marretje Smink, zuster van dezelve Jannetje Smink, beiden wonende te Amsterdam;

6°. Hendrik van der Horst, weduwenaar van Antonia Ravelli,

met Dorethea Ravelli, zuster van dezelve Antonia Ravelli, beiden wonende in 's Gravenhage;

7°. Jacob Levy Huisman, weduwenaar van Judik Machiel Pastelijn, met Liebe (of Betje) Machiel Pastelijn, zuster van gemelde Judik Machiel Pastelijn, beiden wonende te Amsterdam;

8°. Ernst Lesterhuis Mensinga, eerder weduwenaar van Johanna Aletta Suidhof en laatst van Niesje de Lange, met Helena Abigaël Suidhof, zuster van bovengemelde Johanna Aletta Suidhof, beiden wonende te Utrecht;

9°. Cornelis Jacobsz Lans met Lijsbeth Cornelisse Kuit, weduwe van Jan Jacobsz Lans, broeder van voornoemden Cornelis Jacobsz Lans, beiden wonende op het Kalf, in de gemeente Oost-Zaandam, provincie Noord-Holland, en

10°. Jan Voskuil, weduwenaar van Henderina Hilgerink, met Maria Hilgerink, zuster van dezelve Henderina Hilgerink, beiden wonende te Amsterdam;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, dat aan de bovengemelde personen, met dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, zal worden gepermitteerd, gelijk geschiedt bij deze, om met elkander een wettig huwelijk aan te gaan, met last aan de officieren van den burgerlijken stand, aan wie dezelve personen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten deze competent zijn, om de afkondiging der geboden volgens de wet te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn; des echter dat voorzeide personen respectivelijk gehouden zullen zijn, om aan gemelde officieren hunne geobtineerde dispensatie te exhiberen, waarvan zij op de registers zullen melding maken.

En zal deze resolutie kopielijk gebragt worden ter kennis van de onderscheidene requestranten, mitsgaders van den eersten president van en van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot hunne informatie en narigt, en eindelijk aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 22 Januarij, ten geleide van drie concept-besluiten, houdende dispensatie op de requesten van:

1°. Jacob Bernardus Wolterbeek c. s. q. q., wonende respectivelijk te Delft en te Dordrecht, erfgenamen ten boedele van wijlen Jan de Ruiter, gewoond hebbende en overleden te Delft;

2°. Roelof van der Linden c. s. q. q., wonende respectivelijk te Rotterdam en te Dordrecht, erfgenamen ten boedele van Roelof van der Linden en Elisabeth Mulders, gewoond hebbende en overleden te Dordrecht;

3°. Cornelis Lexmond q. q., wonende te Zuid-Polsbroek, in de provincie Utrecht, als voogd over de minderjarigen Maria en Cornelia Verhoef, nagelaten kinderen van Gerrit Verhoef en Johanna Stolwijk, in leven echtelieden, gewoond hebbende en overleden te Zuid-Polsbroek,

Allen verzoekende dispensatie der nog vigerende burgerlijke wet, opzigtelijk de verkooping van onroerende goederen tot boedels en nalatenschappen behoorende, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd.

Volgende de voorschreven drie concept-besluiten hierna geïnsereerd:

WIJ WILLEM ENZ.

Disponerende op het request van Jacob Bernardus Wolterbeek c. s. qq., wonende respectivelijk te Delft en te Dordrecht, in qualiteit als erfgenamen in den boedel van wijlen Jan de Ruiter, daarbij verzoekende dispensatie van de bij de wet voorgeschrevene formaliteiten in cas van verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en mitsdien permissie om zeker huis en erve, staande en gelegen binnen 's Gravenhage en tot den boedel van voormelden Jan de Ruiter behoorende, op de gewone wijze, ten overstaan van een notaris, in het openbaar te mogen doen verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 10den Januarij 1815, n°. 15;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 23sten November 1814, n°. 8, op voornoemd request gerequireerd;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van vaste goederen, aan minderjarigen, hetzij geheel, hetzij ten deele in eigendom toebehoorende, het voorgemeld verzoek te accorderen, zooals geschiedt bij deze, en mitsdien de requestranten in hunne hierboven omschreven qualiteit te autoriseren, om een huis en erve, staande en gelegen binnen 's Gravenhage, aan de oostzijde van de Lange Kranestraat, wijk O, n°. 173 en 174, en tot den boedel van meergemelden Jan de Ruiter behoorende, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, ten overstaan van den notaris Antonie van Ogten, te mogen doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van Jan de Ruiter is gevallen.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van de requestranten; zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Januarij 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op het request van Roelof van der Linden, c. s. qq., wonende respectivelijk te Rotterdam en te Dordrecht, in qualiteit als erfgenamen in den boedel van wijlen Roelof van der Linden en Elisabeth Mulders, daarbij verzoekende dispensatie van de bij de wet voorgeschrevene formaliteiten in cas van verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en mitsdien permissie, om zeker huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Dordrecht en tot den boedel van voormelde Roelof van der Linden en Elisabeth Mulders behoorende, op de gewone wijze, ten overstaan van een notaris, in het openbaar te mogen doen verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 10den Januarij 1815, n°. 16;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 28sten December 1814, n°. 40, op voornoemd request gerequireerd;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, het voormeld verzoek te accorderen, zooals geschiedt bij deze, en mitsdien de requestranten in hunne hierboven omschreven qualiteit te autoriseren, om een huis en erve, van ouds genaamd de *Witte Leeuw*, staande en gelegen binnen de stad Dordrecht, litt. E, n°. . ., en tot den boedel van meergemelde Roelof van der Linden en Elisabeth Mulders behoorende, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet in het openbaar, ten overstaan van den notaris Jeremias van Laren, te mogen doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel

van meergemelde Roelof van der Linden en Elisabeth Mulders is gevallen.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van de requestranten; zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Januarij 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op het request van Cornelis Lexmond q. q., wonende te Zuid-Polsbroek, in de provincie Utrecht, in qualiteit als voogd over de minderjarigen Maria en Cornelia Verhoef, nagelaten kinderen van Gerrit Verhoef en Johanna Stolwijk, in leven echtelieden, gewoond hebbende en te Zuid-Polsbroek overleden, daarbij verzoekende dispensatie van de bij de wet voorgeschrevene formaliteiten in cas van verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en mitsdien permissie om de vaste goederen, tot den boedel van voormelde Gerrit Verhoef en Johanna Stolwijk behoorende, op de gewone wijze, ten overstaan van een notaris, in het openbaar te mogen doen verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 10den Januarij 1815, n°. 17;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof, den 28sten December 1814, n°. 40, op voornoemd request gerequireerd;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, het voorgemeld verzoek te accorderen, zooals geschiedt bij deze, en mitsdien den requestrant, in zijne hierboven omschreven qualiteit, te autoriseren, om:

1°. eene hofstede met huis, bouwhuis, twee hooibergen en een schuur, genummerd 22, mitsgaders omtrent acht morgen, zoo wei-, hooi- als teelland, staande en gelegen in Zuid-Polsbroek, strekkende voor een gedeelte uit de Benschopsche Wetering of den Voordijk, en uit de Achterwetering tot aan het waterschap van Lopik, belend ten oosten Jan Speksnijder en ten westen voor aan den dijk de pastorie der Gereformeerde gemeente en voorts de Lopiksche kade, en zijnde leenroerig aan den huize van IJsselstein, en

2°. negen morgen wei-, hooi- en teelland, mede gelegen in Zuid-Polsbroek, strekkende van den Gemeenelandsduiker tot aan de halve sloot van Huigstraver en Willem Brink, belend ten oosten het waterschap of de molenvliet van Benschop en ten westen Willem Brink;

op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, ten overstaan van notaris en getuigen, te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de meergemelde boedel van Gerrit Verhoef en Johanna Stolwijk gevallen is.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van den requestrant; zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Januarij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich met het voorstel van Z. K. H. te conformeren.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Dingsdag om 1 ure.

20STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 31 JANUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: eene missive van Z. K. H., ten geleide van een concept-besluit, houdende de vergunning van het regt van parate executie bij het invorderen van stedelijke en plaatselijke belastingen. — Uitgebragt het rapport over het concept-besluit tot nadere grensscheiding van de provinciën Holland en Braband; bepaling der deliberatie.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van der Heyden van Baak, van Lith de Jeude, van Wassenaar van St. Pancras, van Stralen, Calkoen, Slicher, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, Gevers, Clifford, Huyssen van Kattendyke, Pesters van Cattenbroek, Ram, van Sminia, Alberda van Ekenstein, Gockinga en Bowier.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van den 31sten Januarij, ten geleide van een concept-besluit, houdende de *vergunning van het regt van parate executie bij het invorderen van stedelijke en plaatselijke belastingen;* volgende de voorschreven missive en concept-besluit hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Koninklijke Hoogheid.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Bij het besluit, dat Wij U hiernevens ter bekrachtiging doen toekomen, wordt aan de plaatselijke besturen het regt toegekend, om de zoodanige van hunne belastingen, als door middel van personelen om- of aanslag geheven worden, des noods bij parate executie in te vorderen.

In vroegere tijden is steeds daaromtrent eene korte en prompte manier van procederen in gebruik geweest, door welke men doorgaans begrepen heeft, dat niet alleen de stedelijke kassen, maar ook de belastingschuldigen zelven bevoordeeld werden.

Ons echter is het bedenkelijk voorgekomen, om bij deze de plaatselijke impositiën gelijk te stellen met de gewone landsmiddelen, bij welker invordering nog steeds, bij gebreke eener regt Nederlandsche proces-orde, vormen en inrigtingen moeten worden in acht genomen, weinig strookende met de denkwijze en de zeden onzer goede onderdanen.

Wij hebben daarentegen, zoodra Wij besloten hadden tot eene afwijking van het procederen *ordinario modo*, gemeend, de voorkeur te moeten geven aan de bepalingen, die in de jaren, welke de vernietiging van 's lands onafhankelijkheid voorafgegaan zijn, de parate executie bij den ophef der oude Hollandsche middelen verzekerden en waarvan de algemeene doelmatigheid door eene genoegzame ondervinding was gestaafd.

In dezen geest, maar met eenige verzachtingen in het belang der contribuabelen, is het tegenwoordig ontwerp opgesteld, en Wij twijfelen dus geenszins, of het zal de goedkeuring van U Edel Mogenden verwerven, daar toch de noodzakelijkheid zelve van eenen maatregel tot het vereenvoudigen en onkostbaar maken der plaatselijke invordering, vooral bij den financiëlen nood, die thans de meeste groote steden drukt, onbetwistbaar is.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Gods heilige bescherming.

's Gravenhage, den 31sten Januarij 1815.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,
(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-BESLUIT *houdende de vergunning van het regt van parate executie bij het invorderen van stedelijke en plaatselijke belastingen.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in overweging hebben genomen de inconvenienten en zwarigheden van het procederen *ordinario modo*, ter invordering niet alleen der stedelijke of plaatselijke belastingen, welke, volgens het gestatueerde bij art. 4 van Ons besluit van den 23sten December 1813, n°. 8 (zie *Staatsblad* d'anno 1813, n° 15), door middel van eenen jaarlijkschen personelen omslag of repartitie over de in- of opgezetenen der gemeenten gevorderd worden, maar ook van de andere *afzonderlijke* stedelijke of plaatselijke *directe belastingen*, tot voldoening van welke een aanslag der contribuabelen en oproeping om dezelve te voldoen wordt vereischt; mitsgaders de nadeelen, welke uit het entameren van ordinaris procedures, ter zake voorschreven, voor de plaatselijke financiën voortvloeijen;

Zoo is het, dat Wij, op de voordragt van Onzen Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken, om de gewone proces-orde te dien opzigte te doen vervangen door procedures bij *parate executie*;

En op de consideratiën en het advies van den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden omtrent de bepalingen en regelen, welke met betrekking tot de vergunning van het regt van parate executie, ter zake voorschreven, mitsgaders omtrent de wijze, waarop in dat cas zoude behooren geprocedeerd te worden, provisioneel zouden moeten worden in acht genomen;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Goedgevonden hebben en verstaan, met alteratie van hetgeen, contrarie dezes, bij Onze besluiten van den 23sten December 1813, n°. 8 (zie *Staatsblad* d'anno 1813, n°. 15) en 18 Augustus 1814, n°. 4 (zie *Staatsblad* d'anno 1814, n°. 96) mogt zijn gestatueerd, provisioneel deswege te ordonneren en te statueren, gelijk Wij ordonneren en statueren bij deze:

Art. 1.

Aan alle stedelijke of plaatselijke ontvangers, collecteurs, gaarders of andere plaatselijke beambten, onder welken titel dezelve ook zouden mogen fungeren, welke belast zijn met de invordering, gadering of ontvangst, hetzij van de jaarlijksche personele omslagen, bij art. 4 van Ons voorz. besluit van 23

(1) Het rapport over het bovenvermelde concept-besluit werd uitgebragt en behandeld in de vergaderingen van 10 en 15 Februarij.
De den 17den Februarij vastgestelde wet komt voor in *Staatsblad*, n°. 16, en *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 47.

December 1813 vermeld, hetzij van de stedelijke of plaatselijke belastingen op de huurwaarde van vaste panden, hetzij van de omslagen tot onderhoud van lantarens, brandspuiten, nachtwachts of eenige andere bij dit besluit gepermitteerde *afzonderlijke* stedelijke of plaatselijke belastingen, tot voldoening van welke vereischt wordt een aanslag der contribuabelen en oproeping om dezelve te betalen, wordt toegekend en gegeven het regt van parate executie op de goederen van diegenen, welke eenige der hier voorgemelde belastingen aan de stedelijke of plaatselijke kassen schuldig zijn; en zal dit regt door die beambten worden uitgeoefend naar de volgende bepalingen.

Art. 2.

Het voorschreven regt van parate executie zal, tegen wien het ook zoude mogen wezen, niet langer plaats hebben dan den tijd van drie jaren na expiratie van den termijn, waarin de voorschreven stedelijke of plaatselijke belastingen vervallen zijn en hebben kunnen worden ingevorderd, na welken tijd de ontvangers en gaarders alleen zullen behouden eene gewone actie.

Art. 3.

De ontvangers of gaarders zullen de betaling van het verschuldigde preciselijk vorderen op de gezette tijden, bij de stedelijke of plaatselijke ordonnantiën bepaald of daarbij nader te bepalen, en dat wel schriftelijk en in dier voege, dat het biljet de natuur van den aanslag en het object waarvoor distinct en duidelijk inhoude.

Art. 4.

De respectivelijk bepaalde tijden verstreken zijnde en de debiteurs in gebreke blijvende hun verschuldigde te voldoen, zoo zullen de ontvangers of gaarders door een deurwaarder, bode of eenig ander persoon, tot het doen van geregtelijke exploiten gequalificeerd, op schriftelijken last, onder hunne handteekening af te geven, de gebrekigen doen sommeren, om, binnen den tijd van acht dagen, te komen betalen hetgene zij schuldig zijn, en zal in dezen schriftelijken last de som, mitsgaders het artikel van het reglement of de ordonnantie, waaruit de schuld voortspruit, distinctelijk moeten worden uitgedrukt.

Art. 5.

De voorschreven acht dagen verstreken zijnde en geene betaling gedaan wordende, zullen de ontvangers of gaarders, door een deurwaarder of bode als boven op hunnen nieuwen schriftelijken last, de gebrekigen doen renoveren, om alsnog te betalen binnen andere acht dagen.

Art. 6.

En bijaldien alsdan nog geene betaling wordt gedaan, zal, op anderen schriftelijken last van den ontvanger of gaarder, de voorschreven deurwaarder met een adsistent zich in executie presenteren en in het goed van den geëxecuteerde mogen blijven den tijd van *drie* dagen, gebruikende tot de voorzegde adsistentie een zijner ambtgenooten of wel den ordinaris dienaar van de justitie of policie *in loco*, daar zoodanige te vinden is, of, bij gebreke van denzelven, eenig ander minder stedelijk of plaatselijk beambte, ter designatie van den ontvanger en gaarder.

Art. 7.

En ingevalle middelertijd nog geene betaling wordt gedaan, zal de voornoemde deurwaarder of bode, ten overstaan van den vrederegter, bijaldien de executie wordt gedirigeerd in de hoofdplaats van een kanton, alwaar deze zijne residentie houdt, en anderzins ten overstaan van zoodanig ambtenaar, als aan het hoofd van het plaatselijk bestuur mogt zijn gesteld, of van zoodanig lid uit het plaatselijk bestuur als door dezen daartoe mogt worden gecommitteerd, alsdan, na behoorlijke inventarisatie, publiek mogen verkoopen zoo vele meubilaire goederen van den geëxecuteerde, als tot voldoening van de schuld en kosten van executie noodig wezen zal, behoudens dat de geëxecuteerde dezelve goederen zal mogen lossen, binnen den tijd van *drie* dagen, voor zoodanige som, als waarvoor die verkocht zijn.

En zal dit vermogen van den geëxecuteerde, om deze goederen te mogen lossen, in de verkoop-conditiën moeten worden bekend gemaakt.

Art. 8.

Indien er geene meubilaire goederen van den debiteur genoeg voorhanden zijn tot de voldoening voor de schuld en kosten, zal de deurwaarder of bode mogen bezetten en in arrest nemen de immeubele of onroerende goederen van den geëxecuteerde.

Art. 9.

En, na drie proclamatiën van *veertien* tot *veertien* dagen, mitsgaders behoorlijk verkondigen bij affixie van biljetten ter plaatse, daar de goederen gelegen zijn, en insinuatie, aan den geëxecuteerde of ter zijner woonstede telkens te doen, zal hij dezelve goederen publiek mogen verkoopen, ten overstaan van den vrederegter of zoodanig ander ambtenaar, als hiervoor, art. 7, is vermeld.

Art. 10.

Wanneer uit de penningen, van der geëxecuteerde goederen geprovenieerd, de voornoemde schuld met de kosten niet kan voldaan worden, zal de geëxecuteerde, met voorgaande kennis en ten overstaan, als bij art. 7 is bepaald, mogen worden geapprehendeerd, in hechtenis gesteld en gehouden, tot dat hij dezelve schuld met de kosten voldaan zal hebben. En wanneer eenige meubilaire goederen, niettegenstaande het daarop gelegd arrest, mogten zijn geamoveerd, zal de geëxecuteerde insgelijks mogen gesteld en gehouden worden, tot hij dezelve wederom zal hebben aangewezen, en zulks onverminderd de bevoegdheid van den executant, om voorschreven goederen te vervolgen en te executeren, waar zij ook gevonden mogten worden.

Art. 11.

Indien het gebeurde bij eenige der voorschreven parate executiën, dat *een derde* op eenige roerende goederen, door den deurwaarder of bode aangeslagen of door den geëxecuteerde aangewezen, eenig regt van eigendom sustineerde of ook dat iemand op onroerende goederen eenig generaal of speciaal hypotheek of andere actie tegen het geëxecuteerde pand, en bij gevolg preferentie boven de stad of plaats, mogt pretenderen, zoo zal daarvan door den opposant aan den deurwaarder of bode, die de executie dirigeert, dadelijk na de sommatie in geschrifte kennis moeten worden gegeven en zal dezelve deurwaarder of bode, na het bekomen dezer schriftelijke kennisgeving van zoodanige sustenue, daarvan dadelijk communicatie geven aan den ontvanger of gaarder, op wiens last de executie wordt gedirigeerd, waarna deze laatste (voor zooverre hij geen grond mogt vinden, om den deurwaarder of bode te bevelen, om dadelijk de begonnen executie, ten respecte van dien derden opposant, kost- of schadeloos af te doen) denzelven opposant of opposanten eenen precisen dag van oppositie zal doen beteekenen voor de regtbank van het ressort, waarin de executie wordt gedirigeerd, of wel voor de civile kamer derzelve, ten einde redenen te geven van zijne voorschreven oppositie en, tenzelfden dage, tegen hem ontvanger of gaarder en executant zoodanigen eisch te doen, als hij zal te rade worden.

Zullende wijders, op dien beteekenden dag, door de opposanten, in cas van oppositie, moeten worden eisch gedaan en voortgeprocedeerd op zoodanige korte en peremptoire termijnen, mitsgaders op zulken voet en wijze, als bij de tweede afdeeling van het reglement op de manier van procederen bij de invordering van de middelen te lande, in dato den 17den Januarij 1806, is vastgesteld en voorgeschreven, en in allen gevalle de deurwaarders of boden dadelijk, nadat de hiervoor gemelde schriftelijke kennisgeving aan hen door den opposant of opposanten zal zijn gedaan, met de begonnen executie moeten supersederen, totdat de voorz. differenten bij uiterlijke gewijsde zullen zijn getermineerd.

Art. 12.

Indien de debiteur zelve vermeent, dat hij ten onregte of op eene verkeerde wijze wordt geëxecuteerd, zal het hem vrijstaan, zich deswege bij requeste te adresseren aan het stedelijk of plaatselijk bestuur met zoodanig verzoek, als hij te rade zal worden, en waarop hetzelve bestuur, naar bevind van zaken, zal kunnen disponeren; voor zooverre echter de geëxecuteerde bij het stedelijk of plaatselijk bestuur in het ongelijk mogt worden gesteld of,

hangende de deliberatiën van dat bestuur, met de executie mogt worden voortgegaan, zal het hem vrijstaan zich verder deswege bij requeste te wenden tot de Gedeputeerde Staten zijner provincie of landschap met zoodanig verzoek, als hij zal te rade worden, daarbij tevens overleggende de bewijsstukken, waaruit hij zal vermeenen, dat het ongepaste der executie kan consteren, op welk request welgemelde Gedeputeerde Staten, daartoe termen vindende, surcheance van de executiën zullen kunnen verleenen en voorts, na summier verhoor van partijen, op eene te ordonneren comparitie, mitsgaders na verhoor van het stedelijk of plaatselijk bestuur, zoodanig zullen disponeren als zij zullen vermeenen te behooren, en aan welke dispositie zoowel het stedelijk of plaatselijk bestuur als de executant en de geëxecuteerde zich, zonder nader beklag of hooger beroep, zullen moeten onderwerpen.

Art. 13.

De schriftelijke kennisgeving der opposanten, vermeld in art. 11, en de requesten, die de geëxecuteerden, naar aanleiding van art. 12, bij het plaatselijk bestuur of bij de Staten mogten indienen, zullen vrij zijn van het regt van registratie.

Art. 14.

Het voorschreven regt van parate executie zal geene plaats hebben omtrent eenige calanges wegens contraventie of fraude tegen de reglementen of ordonnantiën op eenige stedelijke of plaatselijke belastingen, maar deswege zal behoorlijke actie moeten worden geïnstitueerd voor den competenten regter; zullende nogtans de vonnissen der voorschreven regtbanken op de goederen der gecondemneerden, overeenkomstig het hiervoor gestatueerde, moeten worden ter executie gelegd, in gevalle dezelve in gebreke blijven, om binnen veertien dagen, nadat het vonnis kracht van gewijsde zal hebben verkregen, aan den inhoud dier vonnissen te voldoen.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd, en dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, dien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven concept-besluit te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Justitie om consideratiën en advies, en daarna in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden van Binnenlandsche Zaken.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 17 Januarij gesteld was een concept-besluit tot nadere grensscheiding van de provinciën van Holland en Braband, door Z. K. H. bij missive van 13 Januarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 17den Januarij werd in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om consideratie en advies gesteld een concept-besluit *tot nadere grensscheiding van de provinciën Holland en Braband*, door Z. K. H. bij missive van 13 Januarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden hebben dit concept-besluit beschouwd uit die twee oogpunten, waaruit bij de voordragt de redenen tot aanbeveling schijnen voort te vloeijen, het *belang* namelijk der ingezetenen en hunlieder *verlangen*.

Het belang der ingezetenen van die landen, die, eertijds tot Holland behoorende, alsnu tot Braband gebragt zouden worden, schijnt bij eene oppervlakkige beschouwing voor deze nieuwe verdeeling te pleiten, daar de meerdere nabijheid der hoofdplaats, de overvaart derwaarts over een stil water, in plaats van over eene breede rivier, het onverdeeld blijven van het heemraadschap Heusden, en eene meer zigtbare limietscheiding voor de ingezetenen grootere voordeelen beloven. Dan wanneer men met meer aandacht de zaak overdenkt, dan vindt men al ras, dat de inwoners het meeste belang hebben bij eene plaats, waar het meeste vertier is en waar zij hunne producten tegen den hoogsten prijs ter markt kunnen brengen, en dan is ontegenzeggelijk de stad Gorinchem, die met de steden Utrecht, Rotterdam en Dordrecht in groot verkeer staat, een geschikter marktplaats tot verkoop van de voortbrengselen van landbouw en veeteelt dan Heusden en 's Hertogenbosch. En dit eens toegegeven zijnde, is het niet moeijelijk in te zien, dat de ingezetenen daar, waar zij de gereedste plaats vinden tot verkoopen van hunne waren en tot inkoopen van hunne behoeften, ook gaarne de gelegenheid zoeken, om hunne lasten te betalen, bij kundigen raad te halen en hun regt te vervorderen.

Wat het verlangen der ingezetenen aangaat, dit kon eenigzins twijfelachtig schijnen, daar door sommigen, ja velen, de afscheiding van Holland, door velen daartegen het tegenovergestelde verlangd wordt. Dat velen bij Holland wenschen te blijven, is door hetgeen te voren over hun belang gezegd is, niet onnatuurlijk, en dat anderen bij de tegenwoordige, nog zeer drukkende belastingen, waarvan de zwaarte in dit oogenblik zich in Holland nog meer dan in Braband laat gevoelen, verligting door deze verandering verwachten, laat zich ligtelijk begrijpen, hoewel het ongegronde van deze verwachting, bij het aangenomen systema van belasting, hetgeen toch eenmaal overal gelijk dragen moet, hun bij meerder nadenken onder het oog zal komen en alsdan voorzeker tot eene tegenovergestelde begeerte doen overgaan.

Er blijft niets meer over dan U Edel Mogenden nog in het voorbijgaan opmerkzaam te maken op het voorstel, om de Westkil aan de eene zijde als limietscheiding aan te nemen. Wanneer men toch als natuurlijke limietscheiding het meest bevaarbaar en diepste water, zooals men dit bij de Maas deed voorkomen, wil beschouwen, dan was niet de Westkil, maar het Steurgat geschikter om de limietscheiding te vormen, en dan komt er nog als verzwarende voorwaarde bij, dat de polders, benoorden de Westkil gelegen, aan ingezetenen van Holland toebehoorende, aan de inwoners van den Alblasserwaard meest verpacht, door deze vreemde grensscheiding van Holland wederom afgetrokken en bij Braband gevoegd worden. Het is om alle deze redenen, dat U Edel Mogenden Gedeputeerden moeten adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen, doch denzelven eerbiedigljk te verzoeken, het onderwerp van het gedane voorstel in nadere overweging te willen nemen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan dit rapport en het voornoemde concept-besluit in nadere deliberatie te houden tot Woensdag 8 Februarij.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Donderdag om 12 ure.

21ste VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 2 FEBRUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: twee missives van Z. K. H., ten geleide van: 1°. vier concept-besluiten, tot het verleenen van dispensatie van de formaliteiten bij den aankoop van onroerende goederen, waarin minderjarigen zijn betrokken; gesteld in handen van de Gedeputeerden tot de Justitie; — 2°. vier concept-wetten tot het verleenen van gelijke dispensatie als boven; deze vier concept-wetten aangenomen. — Verslag uitgebragt over de twee concept-ordonnantiën op den ophef van de belasting op dienstboden en paarden.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van der Heyden van Baak, van Lidth de Jeude, van Wassenaer van St. Pancras, van Stralen, Calkoen, Slicher, Collot d'Escury, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, Clifford, Ram, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, Alberda van Ekenstein, Gockinga, Bowier en van der Brugghen van Croy.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 2 Februarij, ten geleide van vier concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Gerritje Stek, weduwe van Cornelis Kortenhoeven, c. s.;

2°. Jan Wiggertz. Bakker c. s;

3°. J. van den Abeele c. s.;

4°. M. P. van der Hammen c. s.;

Alle tenderende tot het bekomen van dispensatie van de alsnog vigerende wetten omtrent boedels, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd; volgende de voorschreven missive en concept-besluiten hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Z. K. H., ten geleide van de concept-besluiten.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Bij Ons zijn successivelijk ontvangen de navolgende requesten, te weten:

1°. van Gerritje Stek, weduwe van Cornelis Kortenhoeven, c.s., in derzelver bij de requeste omschrevene relatiën verzoekende dispensatie en autorisatie, om de vaste goederen, behoorende tot den boedel van wijlen Cornelis Kortenhoeven, bestaande in eene hofstede met 30 morgen land, ten overstaan van eenen notaris, daar waar het bij de geïnteresseerden het voordeeligst geoordeeld wordt, publiek te verkoopen en volledig aan de kopers over te geven, en om vervolgens, na volkomene liquidatie der verdeelbare massa, dezelve, ten overstaan als voren, onderling in der minne, ten beste van de respective minderjarigen te verdeelen, met dispensatie speciaal van de voorschriften van art. 459 en art. 838 van het Burgerlijk Wetboek en generaal van alle formaliteiten, welke bij dat Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Regtspleging, ingeval er minderjarige geïnteresseerden zijn, worden voorgeschreven;

2°. van Jan Wiggertz. Bakker c. s., in de daarbij omschrevene relatiën verzoekende dispensatie van de regels op het stuk der boedelscheiding, bij art. 829 en volgende tot art. 837 van het Burgerlijk Wetboek ingesloten bepaald, en vrijheid, om ter meerdere behartiging van het belang en het interest der minderjarigen zoodanig te werk te gaan en dezelve te doen geschieden in zoodanigen vorm en bij zoodanige acte, als de supplianten zouden oordeelen meest gepast te zijn, en even als zulks onder meerderjarige erfgenamen plaats heeft;

3°. van J. van den Abeele c. s., tenderende, om met dispensatie van alle daarmede strijdige wetten aan hen toe te staan, om de onroerende goederen, bij het request breeder omschreven, in het openbaar en ten overstaan van een daartoe bevoegden beambte, ordinario modo, te mogen verkoopen en te gelde maken; alsmede om het provenu van dezelve goederen, mitsgaders de overige in dezen boedel gevonden wordende kontante penningen, na afbetaling der schulden en lasten des boedels, bij vrijwillige scheiding onder de meerderjarige en minderjarige erfgenamen te mogen verdeelen: alles echter onder zoodanige precautiën en voorzieningen, als Wij zouden noodig oordeelen;

4°. van M. P. van der Hammen c. s., tenderende ter bekoming van autorisatie en vergunning om de boedels, daarbij omschreven, onderling te scheiden en te verdeelen naar rade; behoudens dat in allen gevalle door behoorlijke taxatiën, zoo van de roerende als van de onroerende goederen, tot dezelve boedels behoorende, door deskundigen voor het belang der minderjarigen worde gezorgd.

Voor zooverre de verzochte dispensatiën betrekkelijk zijn tot den verkoop van onroerende goederen, zijn de bij Ons ontvangene adviezen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden even gunstig als ten aanzien van andere gelijksoortige verzoeken, waarbij zonder de belangen van anderen te benadeelen, het meerder belang der geopende nalatenschappen is in het oog gehouden, en even gunstig is ook het gevoelen van den procureur-generaal, voor zooveel aangaat de bepaaldelijk gedane verzoeken tot het obtineren van dispensatie van de formaliteiten op het stuk van boedelscheiding, bij de nog vigerende burgerlijke wetten voorgeschreven; het eerst gedaan verzoek echter, als in te veel algemeene termen vervat, zou naar het gevoelen van den procureur-generaal niet kunnen worden toegestaan.

Het onderzoek, hetwelk door Ons, zoo van de voorhanden zijnde requesten als van de daarop ingekomene adviezen, aan den Raad van State, achtervolgens de Grondwet, is opgedragen geworden, heeft aanleiding gegeven tot eenige algemeene aanmerkingen, welke, meer bepaaldelijk betrekkelijk tot de tot nu toe minder gewone dispensatie van formaliteiten tot boedelscheidingen behoorende, door Ons voegzaam zijn gerekend ten grondslag te liggen van de dispositiën, welke met in het ooghouding van de belangen der daarbij geconcerneerden, in elk bijzonder geval, zouden kunnen worden genomen.

In de eerste plaats, is het Ons onverschillig voorgekomen, om bij de beoordeeling van de in dezen bedoelde verzoeken te letten op de meerder of minder gepaste bewoordingen bij de dispositiven van de onderscheidene requesten voorkomende; daarentegen is het belangrijk op het al of niet raadzame te letten van het verleenen der autorisatiën, welker verkrijging bij de requesten zelve ontwijfelachtig bedoeld is. Waaruit derhalve zou volgen, dat er geene billijke reden voorhanden is om het eerste der gedane verzoeken af te wijzen, wanneer er termen gevonden worden, om de drie laatstgemelde toe te staan.

Ten tweede, vermeenen Wij, dat de veiligheid der bijzondere belangen in dezen voor de hoofdzaak moet worden gehouden,

en dat het derhalve minder gepast voorkomt, om de voorhanden zijnde verzoeken met te groote angstvalligheid te toetsen aan de nog vigerende wet, als wanneer welligt niet alle de hier voorkomende gevallen zouden kunnen blijken, eene gelijke dispensatie te behoeven.

Ten derde, is het Ons vooral belangrijk toegeschenen, de beide uitersten te vermijden, waartoe aan den eenen kant het geheel volgen der voormalige Fransche inrigtingen, in materie van boedelscheiding, aanleiding kan geven en waartoe aan den anderen kant leiden kan het onbepaald overlaten van der minderjarigen belangen aan de goede trouw alleen van de personen, door wie de boedelscheidingen moeten worden tot stand gebragt, waaruit dan

Ten vierde en eindelijk volgt, dat bij boedelscheidingen, even als bij verkoopingen van onroerende goederen, eenige formaliteiten veilig kunnen worden gesupprimeerd, maar dat daarentegen eenige precautiën en voorzieningen als gepast kunnen worden behouden en voorgeschreven, en speciaal dezelfde precautiën, wanneer de scheiding en de verkooping gelijkelijk plaats vindt; terwijl, ingeval van scheiding alleen, nog eens bijzondere voorzorg vereischt wordt tot voorkoming van misbruik bij de waardering der goederen, welke bij gelegenheid der boedelscheiding aan minderjarigen moeten worden aanbedeeld.

Het zijn deze algemeene beginselen, welke door Ons zijn in het oog gehouden bij de *vier* concept-besluiten, welke nevens de daartoe betrekkelijke requesten en de daartoe behoorende adviezen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden hiernevens aan U Edel Mogenden worden aangeboden en waarop wij de bekrachtiging van U Edel Mogenden te gemoet zien.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 2den Februarij 1815.

(*was get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.

(*was get.*) A. R. Falck.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van Gerritje Stek, weduwe van Cornelis Kortenhoeven, c. s. q. q. . wonende de supplianten, zoo in de gemeente Lexmond en Ameiden, arrondissement Gorinchem, als te Zwammerdam, arrondissement 's Gravenhage, daarbij in derzelver ten requeste omschrevene relatiën verzoekende dispensatie en autorisatie om de vaste goederen, behoorende tot den boedel van wijlen Cornelis Kortenhoeven, ten overstaan van een notaris, dáár waar het bij de geïnteresseerden het voordeeligste geoordeeld wordt, publiekelijk te verkoopen en validelijk aan de koopers over te geven, en om vervolgens, na volkomene liquidatie der verdeelbare massa, dezelve ten overstaan als voren, onderling in der minne ten beste van de respective minderjarigen te verdeelen, met dispensatie speciaal van de voorschriften van artt. 459 en 838 van het Burgerlijk Wetboek en generaal van alle formaliteiten, welke bij dat Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Regtspleging, ingeval er minderjarige geïnteresseerden zijn, worden voorgeschreven;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 19den December 1814, n°. 437;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 13den December 1814, n°. 6, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de requestranten te verleenen, zooals verleend wordt bij deze, dispensatie van de formaliteiten, bij de nog in vigueur zijnde wetten opzigtelijk de verkoopingen van vaste goederen, waarbij minderjarigen hetzij geheel of ten deele zijn geconcerneerd, voorgeschreven, met vrijheid om de vaste goederen, tot den boedel van wijlen C. Kortenhoeven behoorende en bestaande in eene hofstede met circa dertig morgen lands, gelegen op Achthoven onder de gemeente Lexmond, in het openbaar, ten overstaan van notaris en getuigen, te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders plaats hebbe dan in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen ten deze geconcerneerd, en ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar het sterfhuis van wijlen C. Kortenhoeven is gevallen, en om voorts aan hen supplianten met gelijke dispensatie als voren, voor zooverre betreft de formaliteiten op boedelscheidingen, waarbij minderjarigen geïnteresseerd zijn, te verleenen autorisatie tot het scheiden en verdeelen van den boedel, almede voor notaris en getuigen in bijzijn van den toezienden voogd en ten overstaan van den reeds genoemden vrederegter.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof en aan den procureur-generaal bij hetzelve tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van de requestranten, zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van Jan Wiggertz. Bakker c. s., wonende te Warder, kanton Edam, in de daar omschrevene relatiën verzoekende dispensatie van de regels, op het stuk der boedelscheiding bij art. 829 en volgende tot art. 837 van het Burgerlijk Wetboek ingesloten bepaald, en vrijheid om ter meerdere behartiging van het belang en het interest der minderjarigen zoodanig te werk te gaan en dezelve te doen geschieden in zoodanigen vorm en bij zoodanige acte als de supplianten oordeelen meest gepast te zijn, en evenals zulks onder meerderjarige erfgenamen plaats heeft;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 19den December 1814, n°. 438;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 6den December 1814, n°. 22, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, om aan de requestranten te verleenen, zooals verleend wordt bij deze, dispensatie van de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven op de boedelscheidingen, waarin minderjarigen hetzij geheel of ten deele betrokken zijn, en hen voorts te autoriseren, om, nadat de goederen, welke in deze nalatenschappen zich bevinden en in natura verdeeld zullen worden, door daartoe bevoegde en deskundige personen zullen zijn gewaardeerd, dezelve onderling voor notaris en getuigen te verdeelen, mits in bijzijn van den toezienden voogd en ten overstaan van den vrederegter van de kantons, alwaar de boedels gevallen zijn.

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof en aan den procureur-generaal tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van de requestranten; zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den 1815.

Wij WILLEM enz.

Disponerende op de requeste van Jan van den Abeele jr., wonende te Alkmaar, als in huwelijk hebbende Aaltje van der Laan, Johanna van der Laan, wed. van Meindert Boekhout Brouwer, wonende te Amsterdam, Abraham Coster, wonende te Alkmaar, als vader en voogd over zijne minderjarige dochter Jannetje van der Laan Coster, door hem in huwelijk verwekt bij zijne overledene huisvrouw Jannetje van der Laan, zijnde de

21ste VERGADERING. — 2 FEBRUARIJ 1815.

Concept-besluiten betreffende dispensatiën.

voornoemde Aaltje en Johanna van der Laan beiden dochters, en Jannetje van der Laan eene kleindochter van wijlen Lubertus van der Laan, gewoond hebbende en overleden binnen de stad Alkmaar, tenderende om, met dispensatie van alle daarmede strijdige wetten, aan hen toe te staan om de onroerende goederen, bij het request breeder omschreven en bestaande in:

1°. een stuk weiland, genaamd het Fokje, groot 1 morgen 133 roeden, gelegen in de banne van Huiswaard in de gemeente Alkmaar;

2°. een stuk weiland, genaamd het Roopoortje, groot 2 morgen, gelegen als voren:

3°. een stuk weiland, genaamd de Keukenwerd, groot 3½ morgen, gelegen als voren;

4°. een huis of pakhuis, staande binnen de stad Alkmaar, wijk O, n°. 490;

5°. een wagenhuis, staande binnen de gemelde stad, wijk C, n°. 485;

6°. een huis en erve met een koestal, staande binnen gemelde stad, wijk C, n°. 493;

7°. een huis en erve, staande binnen dezelve stad, wijk C, n°. 422;

8°. een stuk weiland, gelegen even buiten de stad Hoorn, groot 2 morgen;

9°. een huis of stalling en erve, staande en gelegen binnen de stad Hoorn voormeld, en

10°. een paardenstal, staande even buiten de Vriesche Poort der stad Alkmaar in de buitenwijk B, n°. 16, doch van welk laatste perceel niet in het request, maar wel in de autorisatie van den familieraad melding wordt gemaakt;

in het openbaar en ten overstaan van een daartoe bevoegd beambte, ordinario modo te mogen verkoopen en te gelde te maken, alsmede om het provenu van dezelve goederen, mitsgaders de overige in den boedel gevonden wordende contante penningen, na afbetaling der schulden en lasten des boedels, bij vrijwillige scheiding onder de meerderjarige en minderjarige erfgenamen te mogen verdeelen, alles echter onder zoodanige precautiën en voorzieningen als Wij zouden noodig oordeelen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 19den December 1814, n°. 440;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 7den October 1814, n°. 22, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, om aan de requestanten te verleenen, zooals verleend wordt bij deze, dispensatie van de formaliteiten, bij de nog in vigueur zijnde wetten opzigtelijk de verkoopingen van vaste goederen, waarbij minderjarigen hetzij geheel of ten deele betrokken zijn, voorgeschreven, met vrijheid om de vaste goederen, in den boedel van Lubertus van der Laan voornoemd gevonden wordende en bestaande in de vorengemelde perceelen, in het openbaar, ten overstaan van notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders plaats hebbe dan in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, ten deze geconcerneerd, en ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar het sterfhuis gevallen is; en om voorts aan hen supplianten met gelijke dispensatie als voren, voor zooverre betreft de formaliteiten op boedelscheidingen, waarbij minderjarigen geïnteresseerd zijn, te verleenen autorisatie tot het scheiden en verdeelen van den boedel, almede voor notaris en getuigen, in bijzijn van den toezienden voogd en ten overstaan van den reeds genoemden vrederegter.

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof en aan den procureur-generaal tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van de requestranten; zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van Martinus Petrus van der Hammen, predikant te Oud-Carspel, c. s., te zamen erfgenamen van wijlen David Leonardus van der Hammen en Dominicus Cornelius van der Hammen, tenderende ter bekoming van autorisatie en vergunning om de boedels, daarbij omschreven, onderling te scheiden en te verdeelen naar rade, behoudens dat in allen geval door behoorlijke taxatiën, zoo van roerende als van onroerende goederen, tot dezelve boedels behoorende, door deskundigen voor het belang der minderjarigen worde gezorgd;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 12den Januarij 1815, n°. 20;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof, den 6den Januarij 1815, n°. 45, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, om aan de requestranten te verleenen, zooals verleend wordt bij deze, dispensatie van de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten op de boedelscheidingen, waarin minderjarigen geheel of ten deele betrokken zijn, voorgeschreven, en hen voorts te autoriseren om, nadat de goederen, welke in de beide ten requeste gemelde nalatenschappen zich bevinden en in natura verdeeld worden, door daartoe bevoegde en deskundige personen zullen zijn gewaardeerd, dezelve onderling voor notaris en getuigen te verdeelen, mits in bijzijn van de toeziende voogden en ten overstaan van de vrederegters van de kantons, waar de boedels gevallen zijn.

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof en aan den procureur-generaal tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van de requestranten; zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven missive en concept-wetten om consideratiën en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Justitie. (1)

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 2 Februarij, ten geleide van vier concept-wetten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Maartje Pronk, weduwe van wijlen Willem Bek, c. s. q. q., wonende respectivelijk in de gemeente Knollendam, in Noord-Holland;

2°. Bartholomeus Wensveen en Jan Oosterveen q. q., wonende te Wassenaer, arrondissement 's Gravenhage;

3°. mr. Thomas Alexander Holland c. s. q. q., wonende respectivelijk binnen 's Gravenhage en in de gemeente 's Gravezande;

4°. Pieter van der Kemp, nomine uxoris, c. s., wonende respectivelijk te Delft en te Vlaardingen;

Alle verzoekende dispensatie van de nog vigerende wet opzigtelijk den verkoop van onroerende goederen, tot boedels behoorende, waarbij minderjarigen of onder curatele staande personen zijn geïnteresseerd; volgende de voorschreven concept-wetten hierna geïnsereerd.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van Maartje Pronk, weduwe van wijlen Willem Bek, als moeder en natuurlijke voogdes, mitsgaders Simon Kalverboer, leeraar der Doopsgezinden te Knol-

(1) Het rapport op bovenvermelde concept-besluiten is in de vergadering van 10 Februarij uitgebragt.

lendam, als toeziende voogd, respectivelijk van en over de vier nagelatene minderjarige kinderen van wijlen voornoemden W. Bek;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 19 Januarij, n°. 11;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, de voornoemde requestranten q. q. te autoriseren, zoo als geschiedt bij deze, met dispensatie der bij de nog vigerende wetten voorgeschreven formaliteiten opzigtelijk den verkoop van vaste goederen, hetzij geheel, hetzij ten deele aan minderjarigen in eigendom toebehoorende, om een houtzaagmolen, genaamd *de Haas*, met de pakhuizen, loodsen, schuren, gereedschappen en al hetgeen verder tot eene complete houtzagerij behoort, staande en gelegen in de Rijp, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, voor notaris en getuigen, in het openbaar te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd, tot informatie en narigt, en voorts gelijke afschriften worden gegeven aan den Raad van State en aan de requestranten tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van Bartholomeus Wensveen en Jan Oosterveen, beiden wonende te Wassenaer, gemagtigden van de meerderjarige erfgenamen; mitsgaders van de voogden over de minderjarige erfgenamen van wijlen Jacob Teuniszoon Kortekaas en Jannetje Oosterveen, in leven echtelieden, gewoond hebbende te Wassenaer;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 18den Januarij ll., n°. 30;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 10den Januarij 1815, n°. 17, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, de requestranten in hunne voorschreven kwaliteit te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om met dispensatie van de formaliteiten, ten dien opzichte bij de vigerende wetten voorgeschreven, een huis, schuur en erve, staande en gelegen in den dorpe Wassenaer, geteekend met n°. 121, belend ten noord-oosten Dominiaan van Baten en Cornelis Jansz. van der Kleij, ten noord-westen de weduwe Jan Korbel, ten zuid-westen de Berkheijstraat en ten zuid-oosten de Ooststraat, benevens een huis en erve, staande en gelegen binnen den dorpe Wassenaer, geteekend n°. 231, belend ten noord-oosten den notaris van Bergen, ten noord- en zuid-westen Christiaan Kortekaas en ten zuid-oosten de Ooststraat, en welke beide perceelen zijn behoorende tot den boedel van Jacob Teuniszoon Kortekaas en Jannetje Oosterveen, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van dezelve Jacob Teuniszoon Kortekaas en Jannetje Oosterveen is gevallen, en in het bijzijn van de voogden over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd, tot informatie en narigt, en voorts gelijke afschriften worden gegeven aan den Raad van State en de requestranten tot informatie.

Gegeven enz., den Februarij 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van mr. Thomas Alexander Holland, wonende alhier, in kwaliteit als mandataris van Johanna Catharina van Maanen, tegenwoordige echtgenoote van Johannes Jacob Ernst, kapitein bij het 13de bataillon infanterie van linie; Susanna Maria Cornelia van Gasten, echtgenoote van Herman Cazaux, vrederegter van het kanton Naaldwijk, en Pieter de Riemer, med. doctor en professor te 's Gravenhage, in kwaliteit als mandataris van Geertruid Roelofs, thans echtgenoote van Gerardus Felix Schneider, in hare kwaliteit als moeder en legitime voogdesse van hare minderjarige dochter Cornelia Albertina Maria Antonia van Gasten, aan haar in eerder huwelijk verwekt door wijlen Johannes Cornelis Albertus van Gasten; allen gezamenlijk uitmakende de respective erfgenamen van wijlen Maria Antonia van Maanen, in leven weduwe van Leonardus Theodorus Brederode, gewoond hebbende en overleden te 's Gravenhage;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, der Vereenigde Nederlanden, van den 21sten Januarij ll., n°. 34;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof den 12den Januarij ll., n°. 19, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de requestranten te verleenen, zooals geschiedt bij deze, dispensatie van de observantie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven omtrent den verkoop van onroerende goederen, aan minderjarigen, hetzij voor het geheel, hetzij ten deele in eigendom toebehoorende, met autorisatie op dezelve, om de vaste goederen, behoorende tot de nalatenschap van wijlen Maria Antonia van Maanen, wed. van Leonardus Theodorus Brederode, en bestaande:

1°. in een huis, erve en tuinhuis, staande en gelegen aan de zuidzijde van den Buitencingel, over de Nieuwe of Dunne Bierkade te 's Gravenhage, wijk N, n°. 400 (bekend volgens den laatsten opdragts-brief, in dato 6 Mei 1754), nu of van ouds: ten oosten de wed. Burger, ten zuiden de navolgende bleekerij, ten westen Frederik de Wilde en ten noorden de Heereweg;

2°. in twee huisjes ten wederzijden van het gemelde perceel gelegen, gequoteerd n°. 399 en 401;

3°. in eene bleekerij, genaamd de *Struisvogel*, met eene huizinge, wasch- en spoelhuis annex den anderen, staande en gelegen bezuiden 's Gravenhage, aan de westzijde van den Rijswijkschen Straatweg in den Zusterpolder, even over de Wagen- of valbrug, onder Haag-Ambacht, belend (volgens den laatsten opdragts-brief) nu of van ouds: ten oosten de rij- of straatweg, ten zuiden N. Bresler, ten noorden Cornelis Westman en ten westen de bleekerij van Cornelis Pantekoek;

4°. in vijf morgen wei- of hooiland, gelegen bij den dorpe Rijswijk in den Noordpolder, achter de hofstede *Schoonoord*, strekkende van de Laak of Molenwatering tot de scheikade in den Haagpolder, belend (volgens den laatsten opdragts-brief, in dato 3 Augustus 1798), nu of van ouds: ten oosten de pastoor Okke, ten westen Verlijden van Varick, ten zuiden de Laak en ten noorden de scheikade;

op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter deze verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van de voornoemde Maria Antonia van Maanen, wed. van wijlen Leonardus Theodorus Brederode, is gevallen, en in het bijzijn van de voogdesse over de minderjarige, in deze geconcerneerd, of van dengeen, door wien zij in deze wordt gerepresenteerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof en aan den procureur-generaal bij hetzelve, tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van de requestranten; zullende eindelijk afschrift worden gezonden aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

21ste VERGADERING. — 2 FEBRUARIJ 1815.

Rapport betreffende concept-wet op de belasting op dienstboden en paarden.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van Pieter van der Kemp, wonende te Delft, zoo voor zich zelve als in huwelijk hebbende Aafje Hoogwinkel, en de laatstgemelde met haren voornoemden man geadsisteerd; Abraham Dorsman, wonende te Vlaardingen, als in huwelijk hebbende Johanna Hoogwinkel, en de laatstgemelde met haren voornoemden man geadsisteerd; Johannes van der Kemp en Pieter Wijnen, beiden wonende te Vlaardingen, in qualiteit als gestelde curatoren over de persoon en goederen van Paulus Varenburg, wonende te Vlaardingen, en Pieter Brobbel, mede aldaar woonachtig, als in huwelijk hebbende Aafje Varenburg, en de laatstgemelde met voornoemden haren man geadsisteerd, als gezamenlijk uitmakende de respective erfgenamen, geïnstitueerd bij den mutuelen testamente van wijlen Gerrit van der Kemp en zijne na hem overledene huisvrouw Johanna Varenburg, op den 11den Julij 1800 gepasseerd;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van 21 Januarij, n°. 36;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, de voornoemde requestranten qq. te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, met dispensatie der bij de nog vigerende wetten voorgeschrevene formaliteiten omtrent verkoopingen van onroerende goederen, waarbij onder curatele gestelde personen, hetzij geheel, hetzij ten deele, zijn geconcerneerd, om:

1°. een huis en erve, staande en gelegen aan de westzijde van de Hoogstraat binnen de stad Vlaardingen, wijk F, n°. 3/439;

2°. een huis en erve, staande en gelegen achter het voorgaande in een steeg, genaamd het Nieuwland, wijk F, n°. 3;

3°. een huis en erve, staande en gelegen aan de westzijde van de Nieuwe Havenstraat aldaar, wijk B, n°. 44/158;

4°. een huis en erve, gelegen achter het voorgaande perceel, wijk B, n°. 45/159;

5°. een huis en erve, staande en gelegen aan de oostzijde van den dijk in het Zwarte Veld aldaar, wijk D, n°. 21/278; en

6°. een huis en erve, staande en gelegen in de Ridderstraat aldaar, wijk G, n°. 50/595;

op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van voornoemde Gerrit van der Kemp en Johanna Varenburg is gevallen, en in het bijzijn van de curatoren over den persoon en de goederen van Paulus Varenburg.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd tot informatie en narigt, mitsgaders gelijke afschriften gegeven aan den Raad van State en aan de requestranten tot informatie.

's Hage, den Februarij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 24 Januarij gesteld is om consideratie en advies eene missive van Z. K. H., van 22 Januarij, benevens twee concept-ordonnantiën op den *ophef van de belastingen op dienstboden en paarden*, volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën.*

Bij resolutie-commissoriaal van 29 Januarij zijn door U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Financiën om consideratie en advies gesteld twee concept-ordonnantiën op den *ophef der belastingen op de dienstboden en de paarden*, door Z. K. H. bij missive van 22 Januarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden hebben de wijze van ophef van deze belastingen, zooals dezelve uit de wet van 2 December laatstleden proflueert, behoorlijk onderzocht en zij durven U Edel Mogenden adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan deze stukken in deliberatie te houden tot Woensdag 8 Februarij.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Woensdag den 8sten Februarij om twaalf ure.

22STE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 8 FEBRUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: missive van Z. K. H. ten geleide van eene concept-wet ter verzekering van de viering van aan de christelijke godsdienst toegewijde dagen. — Behandeling en aanneming van de concept-ordonnantiën op den ophef der belastingen op de dienstboden en paarden en van het concept-besluit tot nadere grensscheiding van de provinciën Holland en Braband.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van der Heyden van Baak, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, Slicher, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, Gevers, Ram, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, Alberda van Ekenstein, Gockinga en Bowier.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 5 Februarij, ten geleide van eene concept-wet, houdende *verordeningen om de pligtmatige viering der dagen, aan openbare Christelijke Godsdienst toegewijd, te verzekeren en alle hindernis weg te nemen*, volgende de voorschreven missive en concept-wet hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Z. K. H., ten geleide der concept-wet houdende verordeningen ter verzekering der pligtmatige viering van aan de openbare Christelijke godsdienst toegewijde dagen enz.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Al dadelijk na de herstelling van de onafhankelijkheid dezer landen werden in verscheidene provinciën en steden verordeningen vastgesteld, welke het heilzaam doel hadden, om de pligtmatige viering der dagen, aan de openbare Christelijke godsdienst toegewijd, volgens voorvaderlijke zeden te verzekeren en alle bedrijven voor te komen, waardoor daaraan hindernis zoude kunnen worden toegebragt.

Het was een natuurlijk uitvloeisel van het weder opgewekt godsdienstig gevoel en van de overtuiging, door de lessen der ondervinding verkregen, dat de instandhouding en eerbiediging van de openbare Christelijke godsdienst eene noodzakelijke behoefte is voor het geluk der burgerlijke maatschappij en een onmisbaar middel ter bevordering van deugd en zedelijkheid.

De Christelijke godsdienst is niet afhankelijk van derzelver openbare uitoefening, maar het is echter door deze laatste, dat zij vooral vruchtbaar werkt op de zeden en gevoelens des volks.

Niet overal echter zijn tot nog toe verordeningen ten deze vastgesteld en de bepalingen, die reeds gemaakt zijn, schoon tot hetzelfde oogmerk leidende, zijn in bijzonderheden zeer verschillende en welligt niet alle even doelmatig.

Het komt dan allezins noodig voor, om dit gebrek aan te vullen en deze verscheidenheden weg te nemen door het daarstellen van eenparige en voor de geheele uitgestrektheid der Vereenigde Nederlanden algemeen werkende verordeningen. Het is de pligt van het Gouvernement te voorzien in eene zaak van dat belang en welke van zooveel invloed op den volksgeest zijn kan.

Naburige gouvernementen zijn ons op dit loflijk voetspoor reeds voorgegaan: zij hebben bepalingen gemaakt overeenkomende met de omstandigheden, zeden en denkwijze hunner volkeren. Gelijke schikkingen voegen ook aan dit land, gewijzigd nogtans naar deszelfs staat en inrigtingen.

Het is tot dat einde, dat de wet strekt, waarvan het ontwerp U Edel Mogenden wordt aangeboden.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 5den Februarij 1815.

(*was get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.

De Algemeene Secretaris van Staat,

(*was get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-WET *houdende verordeningen tot verzekering der pligtmatige viering van aan de openbare Christelijke godsdienst toegewijde dagen.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben de noodzakelijkheid, om, op het voetspoor onzer godsdienstige voorvaderen, die daarop steeds den hoogsten prijs stelden, de pligtmatige viering van den dag des Heeren en andere dagen, aan de openbare Christelijke godsdienst toegewijd, door eenparige en voor de geheele uitgestrektheid der Vereenigde Nederlanden algemeen werkende maatregelen te verzekeren;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

1°. dat op Zondagen en op zoodanige godsdienstige feestdagen, als door de kerkgenootschappen van de Christelijke godsdienst dezer landen algemeen erkend en gevierd worden, niet alleen geene beroepsbezigheden zullen mogen verrigt worden, welke de godsdienst zouden kunnen storen, maar dat in het algemeen geen openbare arbeid zal mogen plaats hebben dan ingeval van noodzakelijkheid, als wanneer de plaatselijke regering daartoe schriftelijke toestemming zal geven;

2°. dat op deze dagen, met uitzondering van geringe eetwaren, geene koopwaren hoegenaamd op markten, straten of openbare plaatsen zullen mogen worden uitgestald of verkocht, en dat kooplieden en winkeliers hunne waren niet zullen mogen uitstallen, noch met opene deuren verkoopen;

3°. dat gedurende den tijd, voor de openbare godsdienstoefening bestemd, de deuren der herbergen en andere plaatsen, alwaar drank verkocht wordt, voor zooverre dezelve binnen den besloten kring der gebouwen liggende zijn, zullen gesloten zijn, en dat ook gedurende dienzelfden tijd geenerhande spelen, hetzij kolven, balslaan of dergelijke, mogen plaats hebben;

4°. dat geene openbare vermakelijkheden, zooals schouwburgen, publieke danspartijen, concerten en harddraverijen, op de Zondagen en algemeene feestdagen zullen gedoogd worden, zullende het aan de plaatselijke besturen worden vrijgelaten hieromtrent eene uitzondering toe te staan, mits niet dan na het volkomen eindigen van alle godsdienstoefeningen;

5°. dat de plaatselijke politie zorg zal dragen, ten einde alle hinderlijke bewegingen en gerucht in de nabijheid der gebouwen, tot de openbare eeredienst bestemd, en in het algemeen alles,

(1) Het rapport over bovenvermelde concept-wet werd uitgebragt in de vergadering van 24 Februarij 1815.

De den 1sten Maart daaraanvolgende vastgestelde wet komt voor in *Staatsblad*, n°. 21, en de *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 62.

wat dezelve zoude kunnen hinderlijk zijn, voor te komen of te doen ophouden;

6°. dat de overtredingen tegen de bepalingen van dit besluit, naar gelang van personen en omstandigheden, zullen gestraft worden met eene boete van niet hooger dan *vijf en twintig gulden* of met eene gevangenis van niet langer dan *drie dagen* voor de overtreders, die buiten staat mogten zijn deze boete te betalen;

7°. dat, bij eene tweede overtreding, de boete of straf zal verdubbeld worden en wijders alle de te koop gelegde of uitgestalde goederen verbeurd verklaard, en de herbergen of andere publieke plaatsen voor eene maand gesloten.

En dat door deze algemeene verordeningen alle daarmede niet overeenkomstige provinciale of plaatselijke reglementen en inrigtingen zullen worden gehouden voor vervallen.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geinsereerd, en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en aan de Staten in de onderscheiden provinciën of landschappen, ingevolge art. 86 der Grondwet, ter uitvoering zal worden gezonden, met last om dezelve alomme te doen publiceren en affigeren en van de predikstoelen der onderscheiden Christelijke kerkgenootschappen te doen aflezen.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven concept-wet te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerde tot de Binnenlandsche Zaken, om consideratiën en advies.

De dag van heden bepaald zijnde tot de deliberatiën over de concept-ordonnantiën op den *ophef der belastingen op de dienstboden en paarden*, bij missive van 22 Januarij door Z. K. H. aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden, is goedgevonden en verstaan zich te vereenigen met de voordragt van Z. K. H.

Is insgelijk in deliberatie gebragt het concept-besluit tot *nadere grensscheiding van de provinciën Holland en Braband*, bij missive van Z. K. H. van 13 Januarij aan deze Vergadering ter overweging aangeboden, en is goedgevonden en verstaan zich te vereenigen met de voordragt van Z. K. H.

Waarna de vergadering is geadjourneerd tot Vrijdag om 12 ure.

23STE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 10 FEBRUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 12 ure.)

Uitgebragt het rapport over vier concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie van de formaliteiten omtrent den verkoop van onroerende goederen, waarin minderjarigen zijn betrokken; besloten zich met de concept-besluiten te vereenigen. — Ingekomen: missive van Z. K. H., ten geleide van vijf concept-besluiten, houdende dispensatie van de formaliteiten bij den verkoop van onroerende goederen, waarin minderjarigen zijn betrokken. — Uitgebragt het rapport over het concept-besluit betrekkelijk de invordering van plaatselijke belastingen; nader gesteld in handen van de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van der Heyden van Baak, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, Slicher, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, van Bommel, Gevers, Ram, Lycklama à Nyeholt, Sminia, Alberda van Ekenstein, Gockinga, Bowier, van Sasse van IJsselt en Repelaer.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken der Justitie, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 2 Februarij om consideratie en advies gesteld waren vier concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van Geertje Stek, weduwe van Cornelis Kortenhoeven c. s., van Jan Wiggertz Bakker c.s., van J. van den Abeele c.s. en van M. P. van der Hammen c. s., allen verzoekende dispensatie van de formaliteiten, bij het nog vigerend Burgerlijk Wetboek voorgeschreven ten aanzien van het verkoopen van onroerende goederen en boedelscheidingen in boedels, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd, bij missive van Z. K. H. van 2 Februarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Gedeputeerden tot de Zaken der Justitie*

Bij resolutie-commissoriaal van den 2 Februarij werden in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de zaken der Justitie om consideratie en advies gesteld vier concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van Gerritje Stek, weduwe van Cornelis Kortenhoeven c. s., van Jan Wiggertz Bakker c.s., van J. van den Abeele c. s. en van M. P. van der Hammen c.s., allen verzoekende dispensatie van de formaliteiten, bij het nog vigerend Burgerlijk Wetboek voorgeschreven ten aanzien van het verkoopen van onroerende goederen en boedelscheidingen in boedels, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd, bij missive van Z. K. H van 2 Februarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, alle deze verzoeken om dispensatie getoetst hebbende aan de veiligheid der bijzondere belangen in dezen, en in alle de concept-besluiten die precautiën en voorzieningen gebezigd vindende, die het supprimeren van eenige formaliteiten der nog vigerende wetten veiliglijk gedoogen, durven U Edel Mogenden adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorschreven rapport te conformeren.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 8 Februarij, daarbij aan deze Vergadering ter bekrachtiging overleggende vijf concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Dirk Nieuwenhuizen qq., wonende te Amsterdam;

2°. Franciscus Duffer Cz. en mr. P. S. Schull qq., wonende te Dordrecht;

3°. Hendrik van Rinkhuizen, wonende te Amsterdam, c.s. qq.;

4°. Jeronimus van Rossen c.s. qq., wonende respectivelijk te Maastricht en te 's Hertogenbosch;

5°. Susanne Marguerite Antenen, weduwe van Henri Louis de Grave, c. s., wonende respectivelijk te Groningen en te Haarlem;

allen verzoekende dispensatie der formaliteiten, bij de tegenwoordig nog vigerende wetten gevorderd bij den verkoop van onroerende goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, of tot faillite of onder curatele staande boedels behoorende, volgende de voorschreven concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van Dirk Nieuwenhuizen, in qualiteit als curator in de gefailleerde boedels van Johannes Tomm en Johanna Margaretha Ungers, wed. I. H. van Gurtzijen, zoo in hun privé als genegotieerd hebbende op de firma van de wed. van Gurtzijen en wed. van Gurtzijen en Zoon, mitsgaders als definitive curator in den gefailleerden boedel van Jan Andries Wouters, allen te Amsterdam woonachtig;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden in dato 26 Januarij ll., n°. 46;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan aan den voornoemden requestrant te verleenen, zooals geschiedt bij deze, dispensatie van de observantie der formaliteiten omtrent de verkoopingen van vaste goederen, tot de gefailleerde boedels behoorende van Johannes Tomm en Johanna Margaretha Ungers, wed. I. H. van Gurtzijen, zoo in hun privé als genegotieerd hebbende op de firma van de weduwe van Gurtzijen en weduwe van Gurtzijen en Zoon, als in den gefailleerden boedel van Jan Andries Wouters, te autoriseren:

1°. om een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam op de Botermarkt, wijk 28, verponding nummer 4854, en tot de bovengemelde gefailleerde boedels van Johannes Tomm en Johanna Margaretha Ungers, weduwe I. H. van Gurtzijen, behoorende, en

2°. om drie perceelen lands, als: circa een morgen weiland, gelegen achter het huisje Halfwegen aan den Loosduinschen straatweg; circa negen morgen wei- en hooiland, gelegen bij Loosduinen, tegenover het Zwarte Molentje, en circa vier morgen, gelegen aan de Loozerlaan, van ouds genaamd het land van Oudshoorn, alles onder de gemeente Loosduinen en tot den

bovengemelden gefailleerden boedel van Jan Andries Wouters behoorende,

op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve te houden verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van de vrederegters in de kantons, alwaar de boedels van meergemelde Johannes Tomm en Johanna Margaretha Ungers, weduwe I. H. Gurtzijen, en van Jan Andries Wouters respectivelijk gevallen zijn.

En zullen afschriften dezes worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd tot informatie en narigt, mitsgaders aan den Raad van State en aan den requestrant tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van François Duffer Christzoon en mr. P. S. Schull, in qualiteit als definitive syndici in het faillissement van Herman Nienkemper, te Dordrecht;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 28 Januarij n°. 48;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan aan de requestranten voornoemd qq. te verleenen, zooals geschiedt bij deze, dispensatie van de observantie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven omtrent verkoopingen van onroerende goederen, tot gefailleerde of onder beheer gestelde boedels behoorende, en dezelve mitsdien te autoriseren, om een huis en erve, tot den gefailleerden boedel van Herman Nienkemper behoorende, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de meergemelde boedel is gevallen,

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd tot informatie en narigt, mitsgaders aan den Raad van State en aan de requestranten tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Hendrik van Rinkhuizen, wonende te Amsterdam, c.s. qq., in qualiteit als erfgenamen in den boedel van wijlen Amos van Rinkhuizen en Elisabeth de Jong, daarbij verzoekende dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten in cas van verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en mitsdien permissie om negen en twintig perceelen, zoo huizen, kameren, pakhuizen of gedeelten van dien, en tuinen, respectivelijk te Amsterdam en te Utrecht gelegen en tot den boedel van voormelde Amos van Rinkhuizen en Elisabeth de Jong behoorende, op de gewone wijze, ten overstaan van een notaris, in het openbaar te mogen doen verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 30sten Januarij 1815, n°. 49;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 22sten Januarij 1815, n°. 1, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, het voormeld verzoek te accorderen, zooals geschiedt bij deze, en mitsdien de requestranten in hunne hierboven omschreven qualiteit te autoriseren, om:

1°. een warmoezierswoning met ruim een morgen warmoezersland, gelegen aan het Stadscingel buiten Utrecht, over de brug van de Maliebaan, wijk J, n°. 129/322;

2°. een plaizier-tuin aan de Maliebaan op den westhoek van de Nachtegaalsteeg, wijk J, n°. 20/333, insgelijks buiten Utrecht, met een tuin en steenen koepel daarachter, wijk J, n°. 366, mitsgaders een stuk warmoezersland, groot 348 roeden, wijk J, n°. 142;

3°. eene huizinge, tot twee woningen geapproprieerd met omtrent 200 roeden warmoezersland, gelegen op den westhoek van de Nachtegaalsteeg, n°. 198/344, buiten Utrecht;

4°. een plaizier-tuin met een steenen speelhuis aan de noordzijde van de Maliebaan, wijk J, n°. 203/337, buiten Utrecht;

voorts binnen Utrecht:

5°. een huis en tuin, genaamd Groot-Leeuwenburg, aan de westzijde van de Oude Gracht, wijk B, n°. 52/54;

6°. een dito, mede aldaar, wijk B, n°. 55/60;

7°. een dito, mede aldaar, wijk B, n°. 69/73;

8°. een dito, aan de oostzijde van de Oude Gracht, wijk B, n°. 203/210;

9°. een dito, mede aldaar, wijk B, n°. 187/193;

10°. een dito, mede aldaar, wijk A, n°. 73/87;

11°. zeven kameren of woningen in den Van Leuvensgang, aan de oostzijde van de Oude Gracht, wijk AA, nrs. 532, 533, 534, 535, 536, 537 en 538;

12. twee dito, in een poortwei in de Groot-Bliesteeg, wijk AA, nrs. 71 en 72;

13°. een koetshuis en stal aan de zuidzijde van de Brigittesteeg, wijk A, n°. 681/347;

14°. een huis, erve en tuin, mede aldaar, wijk A, n°. 184/344;

15°. een dito, met erf en tuin aan de oostzijde van de Lange Nieuwstraat, wijk A, 211/638;

16°. een dito met kelder en kluis, aan de oostzijde van de Oude Gracht, wijk A, n°. 169/53;

17°. een dito, daarnaast, wijk A, n°. 167/52;

18°. een dito, met tuin, stal en koetshuis, mede aldaar, wijk A, n°. 165/51;

19°. vier kameren of woningen, staande achter, zuidwaarts en annexe het vorig perceel, in een poortje, wijk .., nrs. 54/171, 56/173, 56/39 en 57/40;

20°. een huis aan de westzijde van de Oude Gracht op den hoek van de Haverstraat, wijk E, n°. 32/460;

21°. een dito, mede aldaar, wijk B, n°. 51/53;

22°. een dito in de Lange Smalsteeg op den hoek van de Jufferstraat, wijk ..., n°. 446/604;

23°. een dito aan de oostzijde van de Jufferstraat, wijk, n°. 582;

en te Amsterdam:

24°. een huis en erve op de Keizersgracht, tusschen de Leliegracht en Prinsestraat, wijk 45, n°. 3496;

25°. een dito aan de oostzijde van de Heeregracht bij de Kortsensteeg, wijk 31, n°. 5537;

26°. een pakhuis en erve op de Princegracht, tusschen de Bloemgracht en Bloemstraat, wijk 42, n°. 2611;

27°. 1/3 in 5/6 in een pakhuis en erve op het Raalter Eiland, in wijk 53, n°. 1963, genaamd Azia;

28°. 1/3 in 5/6 in een dito naast het vorige, wijk 53, n°. 1964, genaamd Rochel, en

29°. 1/3 in 5/8 in een dito naast het vorige, wijk 53, n°. 1965, genaamd Luik:

te verkoopen, voor zooverre betreft de goederen, in het kanton Utrecht gelegen, voor den notaris, bij arrest van het hof benoemd, en voor zooverre betreft de goederen, in het kanton Amsterdam gelegen, voor notaris en getuigen, en zulks op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van meergenoemde Amos van Rinkhuizen en Elisabeth de Jong is gevallen.

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van de requestranten; zullende eindelijk afschrift dezes worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Jeronimus van Rossen q. q. c. s., wonende respectivelijk te Maastricht en 's Hertogenbosch, in qualiteit als voogd over den minderjarigen Jeronimus van Rossen, daarbij verzoekende dispensatie van de bij de wet voorgeschrevene formaliteiten in cas van verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en mitsdien permissie om vijf perceelen wei- of hooiland, respectivelijk gelegen in de gemeenten Beverwijk en Heemskerk en tot den boedel van wijlen Helena Henrietta Stijgers, weduwe van Jan van Rossen, behoorende, op de gewone wijze, ten overstaan van een notaris, in het openbaar te mogen doen verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 26sten Januarij 1815, n°. 45;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 15den October 1814, n°. 8, gerequireerd;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van vaste goederen, aan minderjarigen, hetzij geheel, hetzij ten deele in eigendom toebehoorende, het voorgemeld verzoek te accorderen, zooals geschiedt bij deze, en mitsdien de requestranten in hunne hierboven omschreven qualiteit te autoriseren, om:

1°. een stuk wei- of hooiland, genaamd »de Paperen", liggende in de gemeente Beverwijk, in den Wijkerbroek, groot vier morgen vier en vijftig roeden, belend ten oosten Mr. Gijsbert Karel van Hogendorp en de weduwe Cornelis van der Molen, ten zuiden de Sint Aagtendijk, ten westen Jan Beekman, en ten noorden de weduwe Cornelis Knegjes, de erve Jonker Ban en Pieter Stelt;

2°. een stuk wei- of hooiland, genaamd »de Ziekeren", liggende als voren, groot een morgen zeven honderd zeventien roeden, belend ten oosten, westen en noorden de weduwe Cornelis van der Molen, en ten zuiden de weduwe Cornelis Knegjes, de erven Jonker Ban en Pieter Stelt;

3°. een stuk wei- of hooiland, genaamd »Pieter Krijf en Kampje", liggende als voren, groot een morgen drie honderd twee en negentig roeden, belend ten oosten de weduwe Mr. Daniel Hooft Gz., ten zuiden en westen de Roomsche armen van Beverwijk, en ten noorden Pieter Stelt en Pieter de Wildt;

4°. een stuk wei- of hooiland, genaamd »in Buitendijk", liggende in de gemeenten Beverwijk en Heemskerk, in de Noorderbuitendijksche binnengedijkte landen, groot vijf morgen zeven honderd vijf en dertig roeden, belend ten zuiden mr. Willem Rendorp en Jan Groen, ten westen de Heemskerker dijk, en ten noorden de Doopsgezinde gemeente te Beverwijk; en

5°. een stuk wei- of hooiland, genaamd »Buitendijk in Hobeveer", zijnde het eerste zuidelijkste stuk aan het Wiel, liggende in de Noorderbuitendijksche binnengedijkte landen, groot twee morgen zeven honderd zes en zestig roeden, belend ten oosten de weduwe Willem Philips Kops, ten zuiden de Doopsgezinde gemeente van Beverwijk, ten westen de Heemskerkerdijk, en ten noorden Willem Philip Barnaart, en tot den boedel van wijlen Helena Henrietta Stijgers, weduwe van Jan van Rossen, behoorende;

op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen, te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton Beverwijk, alwaar de supplianten voornemens zijn de verkooping te houden, en in het bijzijn van den toezienden voogd over den minderjarige, in dezen geconcerneerd.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van den requestrant; zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Susanne Marguerite Antenen, weduwe van Henri Louis de Grave, en van Adriaan Taunay, wonende respectivelijk te Groningen en te Haarlem, de eerste in qualiteit van voogdesse over hare twee minderjarige kinderen en de laatste als toeziende voogd over dezelve kinderen, daarbij verzoekende dispensatie van de bij de wet voorgeschrevene formaliteiten in cas van verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en mitsdien permissie, om zekere hofstede, staande en gelegen buiten Haarlem en tot den gemeenen boedel van de suppliante en wijlen haren overleden man Henri Louis de Grave behoorende, op de gewone wijze, ten overstaan van een notaris, in het openbaar te mogen doen verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 24sten Januarij 1815, n°. 42;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof, den 16den Januarij 1815, n°. 1, op voornoemd request gerequireerd;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, het voorgemeld verzoek te accorderen en mitsdien de requestranten in hunne hierboven omschreven qualiteit te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om eene hofstede, genaamd »Stad en Vaart", met de heerenhuizing, stalling, mitsgaders een stukje weiland en een tuin daarnevens, staande en gelegen aan de Stadscingel der stad Haarlem, buiten de Raampoort, tegen de Leidsche Trekvaart, geteekend buitenkwartier 3, n°. 180 en 181, en tot den gemeenen boedel van de suppliante en wijlen haren man Henri Louis de Grave behoorende, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de meergemelde gemeene boedel van de suppliante en haren overleden man Henri Louis de Grave is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en voorts de inhoud gebragt ter kennis van de requestranten; zullende eindelijk afschrift derzelve worden uitgereikt aan den Raad van State tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

23ste VERGADERING. — 10 FEBRUARIJ 1815.

Rapport omtrent concept-wet betr. de invordering van stedelijke belastingen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken der Justitie, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van den 31sten Januarij om consideratie en advies gesteld is een concept-besluit, waarbij aan de plaatselijke besturen het regt wordt toegekend, om de zoodanige van hunne belastingen, als door middel van personelen om- of aanslag geheven worden, des noods bij parate executie in te vorderen, door Z. K. H. bij missive van 31 Januarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van de Gedeputeerden tot de zaken der Justitie.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 31sten Januarij is door U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de zaken der Justitie om consideratie en advies gesteld een concept-besluit, *waarbij aan de plaatselijke besturen het regt wordt toegekend om de zoodanige van hunne belastingen, als door middel van personelen om- of aanslag geheven worden, des noods bij parate executie in te vorderen*, door Z. K. H. bij missive van 31 Januarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, gevoelende het omslagtige en kostbare, dat er voor de plaatselijke besturen in het procederen *ordinario modo* tot het invorderen van hunne belastingen gelegen is, vinden in dit concept-besluit de vergunning van bij parate executie te mogen procederen allezins doelmatig, en daar zij tevens door bepalingen en regelen, die het misbruik en de willekeur weren, voor het belang der contribuabelen gezorgd zien, durven zij U Edel Mogenden adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

En is dit rapport, benevens het voornoemde concept-besluit, volgens resolutie-commissoriaal van 31 Januarij, nader om consideratie en advies gesteld in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Woensdag om 1 ure.

24STE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 15 FEBRUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen; missives van Z. K. H., ten geleide van: 1°. eene nadere redactie der concept-wetten over de nationale militie en schutterijen; 2°. een concept-besluit tot eene negotiatie op de opbrengst der tollen ter verbetering en bestrating van eenige voorname wegen. — Uitgebragt het rapport over het concept-besluit betrekkelijk de invordering van plaatselijke belastingen; besloten zich met het concept-besluit te vereenigen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van der Heyden van Baak, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, Slicher, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, van Wickevoort Crommelin, Gevers, Clifford, Pesters van Cattenbroek, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, Sloet tot Warmelo, Alberda van Ekenstein, Gockinga, van Sasse van IJsselt en Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 15 Februarij, ten geleide van eene nadere redactie der concept-wetten over de *Nationale Militie* en *Schutterijen*, volgende dezelve hierna geïnsereerd.

MISSIVE VAN Z. K. H., *ten geleide eener nadere redactie der concept-wetten over de Nationale Militie en Schutterijen.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Ten gevolge der conferentiën, die tusschen uwe gecommitteerden en de Staatsraden Elout en Alberda hebben plaats gehad over de onlangs aan uwe bekrachtiging onderworpene wetten voor de Nationale Militie en de Schutterijen, hebben Wij Ons genoopt gevonden, om Ons op nieuw in een naauwkeurig onderzoek in te laten van al wat tot die materie betrekkelijk is. En welke moeite toch zoude te groot, welke zorgvuldigheid te ver gedreven kunnen schijnen bij voorschriften, die in een zoo naauw verband staan met het algemeene welzijn en met de tevredenheid der bijzondere ingezetenen; bij verordeningen, van welker trouwe en blijmoedige naleving de veiligheid van dit en van volgende geslachten en het aanzien Onzes vaderlands bij naburen en vreemden afhangen; bij wetten eindelijk, zonder welke, in de oogen van U Edel Mogenden en van alle hunne taak waardige regenten, het geheele staatsgebouw gebrekkig zoude blijven en ten prooije staan aan de gevaren, die de loop der tijden kan aanbrengen en de voorzigtigste bestiering niet altoos af te keeren vermag.

Behalve de artikelen, waarop uwe gecommitteerden bedenkingen hebben geuit, zijn er Ons nog een aantal andere voorgekomen, die allezins vatbaar waren voor meerdere duidelijkheid of volledigheid of in welke geene volkomene overeenstemming was met elders gemaakte bepalingen. Voornamelijk echter hebben Wij Ons beijverd, om alle zoodanige veranderingen op te sporen en aan te nemen, als behoudens de eigenlijke bedoeling en de kracht der voorgenomene maatregelen strekken konden, om derzelver uitvoering eenvoudig en gemakkelijk te maken en 's lands ingezetenen te waarborgen tegen partijdigheid, plagerij of bovenmatige strengheid.

De boven omschreven wetten hebben dienvolgens beide eene opzettelijke herziening ondergaan, en het is, onder toezending der daaruit voortgevloeide redactie, dat Wij U Edel Mogenden Ons verlangen betuigen, dat dezelve dadelijk tot onderwerp uwer deliberatiën gemaakt worden, met uitsluiting en terzijdestelling der concepten, op den 12 Januarij ll. door Onze Staatsraden Elout en Alberda overgebragt; zijnde echter deze laatste evenzeer in staat en gemagtigd, om over de hiernevensgaande zoodanige opheldering te geven als U, Edel Mogende Heeren! of aan uwe gecommitteerden noodzakelijk of dienstig voorkomen zal.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

(*was get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.

(*was get.*) A. R. FALCK.

's Gravenhage, den 15den Februarij 1815.

ARTIKELEN *der concept-wet over de Nationale Militie, in welke eenige verandering wordt voorgesteld.*

Art. 8.

Het contingent der militie-districten zal worden omgeslagen over de steden en plaatsen, binnen dezelve gelegen, in evenredigheid van de respective bevolking en volgens een algemeenen rooster, deswege door Ons te arresteren.

Art. 9.

Wanneer de aanloting na verloop van vijf jaren zal behooren te strekken tot aanvulling van alle de bij ieder bataillon ontbrekende manschappen, zooals in art. 64 wordt bepaald, zal de wijze dier aanloting bij eene nadere wet geregeld worden.

Art. 15.

De gelden, tot het vinden der vrijwilligers benoodigd, zullen op de jaarlijksche begrooting der plaaatselijke uitgaven worden geleden, mits het beloop daarvan niet te boven ga de som, door Ons voor elken vrijwilliger, den een door den anderen gerekend, nader te bepalen; terwijl de daarvan eventueel overschietende penningen zullen blijven ten voordeele van de plaatselijke kas.

Art. 18.

Om tot eene geregelde loting te komen, zullen alle Nederlanders, die op den 1sten Januarij van elk jaar hun *negentiende* jaar ingetreden zullen zijn en hun *drie en twintigste* nog niet hebben volbragt, na daartoe bij publicatie te zijn opgeroepen, dit jaar ten spoedigste, en in het vervolg voor den 1sten Februarij van ieder jaar, bij het plaatselijk bestuur van hunne woonplaats zich tot de loting doen inschrijven.

Art. 23.

De wettige woonplaats of het domicilie van hen, die in de nationale militie vallen en geen eigen bestaan hebben, wordt gehouden te zijn die van hun vader; bij ontstentenis van dezen die van hunne moeder; ook deze niet meer bestaande, die van den eersten in rang benoemden voogd of curator.

Voor de wettige woonplaats van allen, die een eigen bestaan hebben, wordt die plaats gehouden, alwaar zij op den 1sten Januarij van elk jaar voor het middel van het personeel en mobilair of dat, hetwelk in de plaats daarvan zoude mogen worden geïntroduceerd, beschreven zijn met deze verdere bepalingen:

a. zoons van Nederlanders, in een vreemd land geboren, zijn verpligt zich te laten inschrijven op de plaats, alwaar zij hunne wettige woonplaats hebben;

b. jonge lieden, door hun vader, moeder, voogd of curator achtergelaten, zullen op de lijsten van die gemeente worden gebragt, alwaar hunne ouders, eerst in rang benoemde voogd of curator het laatst hunne woonplaats hebben gehad, en wanneer deze woonplaats niet bekend mogt zijn, op de plaats alwaar zij zich bevinden;

c. zij, die geene ouders, voogden of eigen wettig domicilie hebben, zullen worden ingeschreven op de plaats, alwaar zij zich bevinden of het laatst bevonden hebben;

d. de gealimenteerden en kinderen in godshuizen en liefdadige gestichten zullen worden ingeschreven in de plaatsen, alwaar de godshuizen zijn gelegen of de alimentatie geschiedt;

e. ten opzigte van de gevangenen, welke in de jaren der loting vallen, zullen de regenten der gevangenissen verpligt zijn, vóór den 15den Januarij van ieder jaar aan het plaatselijk bestuur van de gemeente, alwaar zij hunne vaste woonplaats hebben, eene naauwkeurige opgave te doen van alles, wat hetzelve voor de opschrijving noodig heeft te weten, met bijvoeging der misdaad, waarvan zij beschuldigd of om dewelke zij veroordeeld zijn geworden, en den tijd, voor denwelken zij zijn geconfineerd.

Art. 27.

De militie-commissaris bepaalt vervolgens de dagen, op welke de loting successivelijk in de hoofdplaats van de verschillende kantons zal geschieden, en geeft daarvan kennis aan de plaatselijke besturen, dewelke daaraan, zoo door het doen aflezen in de kerken als anderzins, de meest mogelijke publiciteit zullen geven.

Art. 28.

De plaatselijke besturen zullen naauwkeurig toezien, dat alle de ingeschrevenen, welke tot hunne gemeente behooren, dan wel derzelver ouders of voogden, ten minste *drie dagen* vóór dat de loting plaats zal hebben, bij gedrukte of geschreven biljetten, gelijk aan het model hierachter gevoegd sub litt D, worden opgeroepen tegen het bepaalde uur der loting.

Art. 29.

Nadat de alphabetische lijsten door den militie-commissaris zullen zijn onderzocht en, daar het noodig was, gerectificeerd, zal de loting over het geheele land beginnen, in dit jaar zoodra mogelijk, en in het vervolg op den 20sten Februarij van ieder jaar en, indien dezelve op een Zondag valt, den 21sten Februarij, onder preside en directie van den militie-commissaris, in tegenwoordigheid van een der leden van ieder plaatselijk bestuur der gemeenten, welke tot het militie-kanton behooren.

De loting zal plaats hebben in die gemeente, dewelke tot hoofdplaats van elk militie-kanton door den militie-commissaris, onder goedkeuring van den Gouverneur der provincie, waartoe iedere gemeente behoort, zal worden bepaald. Bij die loting zullen alle de belanghebbenden tegenwoordig zijn, zonder dat een grooter getal aanschouwers zal toegelaten worden.

Art. 32.

De loting zal daarna werkelijk eenen aanvang nemen, te beginnen met de plaats, welke de eerste is in den alphabetischen rang, en zoo vervolgens; en zullen de op de alphabetische lijsten geplaatste ingezetenen van elke bijzondere stad of plaats of van het geheele militie-kanton, bijaldien hetzelve slechts een gedeelte van het militie-kanton uitmaakt, opgeroepen worden om ieder zijn biljet te trekken, nadat de militie-commissaris zich vooraf volkomen van de identiteit des trekkenden, vooral door het getuigenis van den gecommitteerde uit het plaatselijk bestuur hunner woonplaats, zal hebben verzekerd. Voor de zoodanigen, dewelke niet tegenwoordig zijn en die aan hunne ouders of voogden of aan respectable bekende personen daartoe geene bijzondere volmagt hebben gegeven, zal door den gecommitteerde uit het bestuur der plaats, waartoe de opgeschrevene behoort, geloot worden.

Art. 35.

De werkzaamheden der loting alzoo afgeloopen zijnde, zullen de lotingslijsten worden geverificeerd en gesloten en door den militie-commissaris met het tegenwoordig zijnde lid van ieder plaatselijk bestuur geteekend, om door denzelven binnen acht dagen na iedere loting te worden ingezonden aan den Gouverneur, ten einde door dezen te worden ter hand gesteld aan het lid der Staten, hetwelk den militieraad zal presideren.

Art. 39.

De eerste zitting van den raad tot het beoordeelen der vrijstellingen zal uiterlijk op den 10den Maart worden gehouden en die voor het onderzoek der plaatsvervangers en van diegenen, welke hunne nummers verlangen te verwisselen, op den 18den daaraanvolgende.

Art. 40.

De militieraad zal bestaan uit een lid der Staten, als president, uit een lid van een der plaatselijke besturen van het militie-district en uit een hoofd-officier der *nationale militie*, doch bepaaldelijk van een ander bataillon dan dat, hetwelk aan het district is geaffecteerd. Alle de leden van den militieraad zullen jaarlijks door Ons worden benoemd.

Art. 42.

De militieraad zal worden geadsisteerd door een genees- en een heelmeester, daartoe door den raad zelven te benoemen en dagelijks te verwisselen. Zij zullen voor elke zitting, wegens hunne moeite en tijdverzuim, met zes gulden worden beloond.

Ieder hunner zal in handen van den president van den militieraad afleggen den volgenden eed of belofte:

» Ik zwere (belove), dat ik, in het onderzoeken van den uiten inwendigen ligchamelijken toestand der vrijwilligers, opgeschrevenen en plaatsvervangers voor de nationale militie, mij stiptelijk zal gedragen naar de voorschriften der wet op dezelve militie en ter goeder trouwe, zonder vriend- of vijandschap, gunst of ongunst, rondelijk mijn gevoelen zal openbaren, of dezelve zoodanige ziekten of gebreken hebben, waardoor zij tot de persoonlijke dienst zouden ongeschikt zijn.

» *Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!*"

Art. 43.

Van de dienst der nationale militie zullen, of voor één jaar of definitivelijk, naar gelang der omstandigheden en den aard der gebreken, worden vrijgesteld:

a. diegenen, welke kleiner zijn dan 5 voet rijnlandsche maat;

b. zij, die aan zoodanige ziekte of gebreken onderhevig zijn, welke hen voor altijd voor de militaire dienst ongeschikt maken.

De zoodanigen, wier ziekten of gebreken zijn van eenen tijdelijken aard, zullen niet vrij, doch eerst na hunne volkomene herstelling in effective dienst gesteld worden.

Het onderzoek der bovengenoemde ziekten of gebreken zal geschieden door den genees- of heelmeester, welke volgens art. 42 den militieraad zullen adsisteren. Zij zullen bij dat onderzoek mogen regard slaan op behoorlijk geteekende attestatiën van andere ervarene en bekende genees- of heelmeesters, onder aanbod van eede, af te geven;

c. de zoodanigen, welke door een paspoort zullen doen blijken, dat zij wegens gebreken uit de dienst der staande armée behoorlijk zijn ontslagen geworden;

d. de geestelijken van alle gezindheden. Deze zullen eene behoorlijke verklaring van het bestuur hunner woonplaats moeten overleggen, dat zij werkelijk zoodanig zijn, volgens model F;

e. de studenten in de godgeleerdheid. Zij zullen aan den militieraad moeten overleggen een certificaat van den rector of het hoofd van de hoogeschool, *athenaeum* of *seminarium*, inhoudende eene verklaring, dat de opgeschrevene is student in de godgeleerdheid en alsnog zijne studiën in dat vak onafgebroken voortzet, met verder oogmerk om zich aan den geestelijken stand toe te wijden;

f. de zoodanigen, welke in 's lands dienst ter zee of te lande zich bevinden, waarvan zij een behoorlijk bewijs zullen moeten overleggen.

Onder de militairen worden ook begrepen de kadets van de militaire scholen, zoo voor de land- als zeedienst;

g. de zoodanigen, welke hunne professie van de buitenlandsche zeevaart maken, waarvoor zullen gehouden worden zij, die ten minste gedurende de twee laatste jaren vóór hunne inschrijving tot de nationale militie dat beroep werkelijk hebben uitgeoefend en alsnog uitoefenen.

De evengemelde bepaling van *twee* jaren zal evenwel niet eerder dan bij de inschrijving en loting in den jare 1817 van applicatie zijn. Bij de loting in de jaren 1815 en 1816 zal het voor dengene, welke uit voorsz. hoofde aanspraak op vrijstelling van de nationale militie zoude willen maken, voldoende zijn te bewijzen, dat hij, tijdens de promulgatie van deze wet, werkelijk zijne professie van de buitenlandsche zeevaart heeft gemaakt en dat beroep alsnog uitoefent.

De vrijstelling uithoofde van de buitenlandsche zeevaart zal in oorlogstijd geen plaats hebben;

h. de zoodanigen, welke bij het thans bestaande korps nationale militie plaatsvervangers hebben gesteld en daarvan behoorlijk declaratoir van den Gouverneur der provincie, in dewelke zij hebben geloot, zullen inleveren; ook zij, welke in de Fransche conscriptie plaatsvervangers gesteld hebbende, zullen bewijzen, dat dezelve nog ten hunnen koste bij de land- of zeemagt dienen of wel in de dienst gesneuveld of anderzins overleden zijn; gelijk ook de zoodanigen, welke zullen kunnen aantoonen, dat zij den door hen gestelden plaatsvervanger, overeenkomstig het door hen aangegeven contract, ten volle voldaan hebben;

i. weduwenaren, kind of kinderen hebbende, welke ten deze worden gelijk gesteld met gehuwde personen, die volgens de Grondwet tot de nationale militie niet kunnen geroepen worden. De gehuwden, zoowel als de weduwenaren, welke kind of kinderen hebben, zullen van hun huwelijk, en de laatstgemelden ook van het aanwezen hunner kinderen, aan den militieraad moeten doen blijken door een certificaat van de plaatselijke regering, volgens model litt. G;

k. alle eenige zonen, gelijk ook, bij vóóroverlijden van de beide ouders, alle eenige kleinzonen. Zij zullen hiervan moeten doen blijken door een behoorlijk declaratoir van het bestuur hunner woonplaats, volgens model litt. H;

l. zoodanige der zoons en, bij vóóroverlijden der beide ouders, zoodanige der kleinzoons van weduwen, in regten gesepareerde, gedivorceerde of sedert *vier* jaren door hare mans verlatene vrouwen, als voor haar door zijnen arbeid den kost wint; wanneer namelijk geen andere zoon of kleinzoon deswege is vrijgesteld.

Zij zullen daarvan door een declaratoir van het bestuur hunner woonplaats behoorlijk bewijs geven, volgens model litt. I;

m. de broeder of halve broeder van onderlooze familiën, wanneer zij voor hunne zusters of broeders den kost winnen en daarvan door een certificaat van het plaatselijk bestuur, volgens model litt. I, doen blijken en geen andere broeder deswege is vrijgesteld of zoude overblijven;

n. de zoodanigen, welke eenen broeder of halven broeder hebben, die bij de nationale militie werkelijk dient; met deze bepaling dat wanneer één broeder in die dienst is geplaatst, één broeder daarvoor vrijstelling zal genieten; wanneer er twee in dat geval zijn, twee broeders daarvoor kunnen worden vrijgesteld en zoo vervolgens; alles met dien verstande, dat van de drie twee, van de vijf drie, en zoo vervolgens zullen worden vrijgesteld. Van de reden van vrijstelling, zoo even gemeld, zal een behoorlijk bewijs aan den militieraad moeten worden vertoond.

Die bij de nationale militie of vorige Fransche armée de plaats van anderen vervangen of hunne nummers verwisseld hebben, of zulks in het vervolg zullen doen, geven geen voorregt van vrijstelling aan hunne broeders, tenzij maar een ongetrouwde broeder in het huisgezin overschieten mogt.

De redenen van vrijstelling, bij *a*, *b*, *e*, *k*, *l*, *m* en *n* van dit artikel opgesteld, zullen met de daartoe betrekkelijke bewijzen door de belanghebbenden persoonlijk bij den militieraad moeten worden ingebragt.

Art. 45.

De militieraad zal, overeenkomstig art. 39, uiterlijk op den 18den Maart van ieder jaar zijne zittingen beginnen tot het onderzoeken en goed- of afkeuren der plaatsvervangers, welke zullen worden aangeboden, en de verwisseling van nummers, welke zal worden voorgesteld; en zal dadelijk na de goedkeuring van de plaatsvervangers en de verwisseling van nummers daarvan aanteekening worden gehouden in een register, overeenkomende met het model Litt. K.

Deze zittingen zullen worden gehouden in de hoofdplaats van ieder militiedistrict.

Art. 46.

Als plaatsvervangers zullen niet worden toegelaten dan Nederlanders, die den vollen ouderdom van 23 jaren op den 1sten Januarij van ieder jaar zullen hebben bereikt en het 35ste nog niet zijn ingetreden, niet kleinder dan vijf voet en twee duim rijnlandsche maat, geboren of wonende in het militie-district, waaraan het bataillon, in hetwelk zij zouden moeten dienen, geaffecteerd is, gezond, sterk en vrij van alle ligchaamsgebreken, die tot de militaire dienst ongeschikt maken, voorzien van een attest, volgens model litt. L., afgegeven door het plaatselijk bestuur, op het getuigenis van twee bekende ingezetenen, houdende, dat de voorgestelde plaatsvervanger is van een goed gedrag en dat door hem aan de nationale militie is voldaan of niet heeft kunnen voldaan worden.

Gehuwden kunnen alleen als plaatsvervangers worden aangenomen, onder voorwaarde dat zij zullen doen blijken, dat voor de behoefte van hunne huisgezinnen gedurende de geheele active dienst is gezorgd, zoodanig dat dezelve niet ten laste van eenige publieke kas zullen komen; terwijl hunne vrouwen en kinderen nimmer het bataillon mogen volgen naar eene andere plaats dan die, alwaar zij wonen op het oogenblik, dat zij als plaatsvervangers zich verbonden hebben.

Geene andere gedimitteerde militairen zullen als plaatsvervangers worden aangenomen dan die van een paspoort zijn voorzien, waaruit duidelijk blijkt, dat zij geenszins wegens slecht gedrag uit de dienst zijn ontslagen.

Art. 47.

Aan alle geloot hebbende personen van dezelfde stad of plaats of, in steden meer dan een kanton bevattende, van hetzelfde militie-kanton en aan geene andere is het geoorloofd het door hen getrokken nummer voor die loting onderling te verwisselen, mits dat hij, die in de plaats van een ander treedt, niet door den militieraad worde afgekeurd.

Geene der bij art. 45 sub litt. *k*, *l*, *m* en *n* vrijgestelde personen mogen van nummer verwisselen dan met schriftelijke toestemming van hunne ouders of voogden, door het plaatselijk bestuur gecertificeerd en volgens model litt. M opgemaakt, dewelke aan den militieraad zal moeten worden vertoond.

Art. 48.

Dadelijk na de goedkeuring van den plaatsvervanger zal hij, in wiens plaats dezelve zal dienen, ten kantore van den ontvanger-generaal van de provincie, in de hoofdplaats van dewelke de raad zijne zittingen houdt, moeten storten eene somme, waarvan het maximum wordt bepaald op f 50 en het minimum op f 25, en waarvan de juiste regeling, in elk bijzonder geval, aan de beslissing van den militieraad wordt overgelaten. Vervolgens zal hij bij eene publieke acte, nadat de minute derzelve alvorens aan den militieraad zal zijn vertoond en door denzelven goedgekeurd, finaal doen opmaken het contract, tusschen hem en zijnen plaatsvervanger aangegaan, met overlegging van de kwitantie der betaling van de hierboven gemelde sommen.

De voorschreven contracten zullen, volgens het model litt. N, worden opgemaakt; terwijl daarvoor met het dubbel, boven de onkosten van het zegel, niet meer dan drie gulden zal worden betaald.

Voor zooveel de contracten met een plaatsvervanger aangaat, zal de som, waarvan de betaling in eens als handgeld of anderzins bij het in dienst treden door hem mogt zijn bedongen, slechts voor een vijfde gedeelte door hem ontvangen worden en zullen de overige vier vijfde gedeelten dier som door den geremplaceerde moeten worden gestort in de kas van het bataillon, waarin de plaatsvervanger zal dienen. Van het gezegde restant zal aan hem, bij terugkomst van ieder dienstjaar, een vierde worden uitbetaald.

Wijzigingen in de concept-wet op de schutterijen.

Art. 55.

Alle reclamatiën afgedaan, de plaatsvervangers en zij, die van nummers gewisseld hebben, aangenomen zijnde, zullen alle de manschappen, welke tot completering van het bataillon dienen moeten, op door den militieraad te bepalen dagen, welke niet later mogen worden gesteld dan uiterlijk op den 26sten Maart, worden opgeroepen en in de hoofdplaats van ieder militie-district verzameld, waarvan aan de Gouverneurs der belanghebbende provinciën zal moeten worden kennis gegeven. De verzamelde manschappen zullen alsdan, na door den militieraad te zijn geïnspecteerd, worden overgeleverd aan een officier van het bataillon van het militie-district, bij hetwelk de nieuwe manschappen moeten worden ingelijfd, daartoe door den chef van het korps gedespicieerd, met een nominativen staat van dezelve, geformeerd volgens model sub L. O, door den president van den militieraad geteekend en aan den voornoemden officier overgegeven; terwijl daarvan twee dubbelen, ten blijke van ontvangst der manschappen, door den officier zullen worden geteekend, waarvan het eene zal blijven berusten bij den militie-commissaris van het district en het andere aan het Departement van Binnenlandsche Zaken moet worden overgelegd.

Art. 56.

Wanneer de manschappen eenmaal door den militieraad zijn onderzocht, goedgekeurd en alzoo aan het bataillon, waartoe zij behooren, overgegeven, zal men dezelve vervolgens, om geene gebreken of redenen van verschooning, van welken aard ook, uit de dienst mogen ontslaan, maar alleen in het geval, wanneer de kommanderende officier van het bataillon of, wanneer het bataillon zich buiten deszelfs district bevindt, de kommandant van het depôt mogt oordeelen, dat eenige zeer aanmerkelijke gebreken naderhand opgekomen of de opmerkzaamheid van den militieraad ontsnapt mogten zijn, zal hij daarvan een omstandig en schriftelijk berigt aan den Gouverneur der provincie inzenden, dewelke order stellen zal, dat zoodanige manschappen op nieuw door den militieraad worden onderzocht.

Art. 58.

Door de plaatselijke besturen zullen aan alle personen welke dezelve zullen verlangen, bewijzen, volgens model litt. P, afgegeven worden van derzelver inschrijving voor de *nationale militie*, met bijvoeging der redenen hunner vrijstelling, indien zij dezelve mogten bekomen hebben.

De voorschrevene bewijzen zullen worden afgegeven ongezegeld en kosteloos; zullende wegens dezelve, onder welk voorwendsel of onder welke benaming zulks ook zoude mogen zijn, geene betaling hoegenaamd mogen worden afgevorderd of gedaan.

Art. 70.

Na het afloopen dezer jaarlijksche wapenoefeningen zullen, in vredestijd, ten minste drie vierde gedeelten van de geheele nationale militie naar hunne haardsteden terugkeeren en ten hoogste een vierde in gestadige dienst verblijven.

In gewone tijden zal het verlof over elk bataillon worden gegeven, maar wanneer 's lands belang in enkele gevallen mogt vereischen, dat één of meer bataillons geheel bij elkander blijven, zal zulks kunnen plaats hebben; doch zal alsdan aan een des te grooter getal manschappen van de overige bataillons verlof worden verleend; terwijl in volgende jaren de evenredigheid van het verlof over alle de bataillons zal worden hersteld.

Art. 74.

De korporaals, soldaten, tamboers en pijpers zullen, wanneer zij in active dienst zijn geplaatst, dezelfde soldij en vivres genieten, dewelke voor de staande armée is bepaald, doch wanneer zij met verlof afwezend zijn, zullen zij geene soldij of vivres ontvangen, gelijk hun mede niet zal worden toegelegd de stuiver per dag, als *reserve* voor de met verlof zijnde soldaten der staande armée geaccordeerd.

ARTIKELEN *der concept-wet op de Schutterijen, in welke eenige verandering wordt voorgesteld.*

Art. 2.

In alle steden en plaatsen, waarvan de bevolking binnen den besloten kring of omtrek der gebouwen 2500 zielen of meer bedraagt (de bewoners der losse bouwhoeven en andere woningen buiten den besloten kring dier steden en plaatsen onder deze optelling gevolgelijk niet begrepen), zullen *dienstdoende* schutterijen worden opgerigt.

In plaatsen, waarvan de bevolking is beneden de 2500 zielen, voor zooverre dezelve geene *dienstdoende* schutterijen zullen verlangen, zullen *rustende* schutterijen bestaan.

Art. 6.

De militie-kantons zullen in militie-districten worden vereenigd en in overeenstemming gebragt met die, welke bij de wet *voor de nationale militie* zijn bepaald. Over ieder dezer militie-districten zal dezelfde commissaris gesteld worden, waarvan bij de evengemelde wet melding gemaakt wordt. Hij zal bijzonderlijk belast zijn met de algemeene directie en kompleetbouding der *rustende* schutterijen en de zorg voor de registers, kaders en al wat tot de organisatie van de schutterijen in derzelver verhouding tot den landstorm behoort.

Art. 8.

De aanwijzing of designatie tot de schutterlijke dienst zal, voor zooveel de *active* dienst betreft, geschieden door eene commissie, bestaande uit het hoofd en een lid van het plaatselijk bestuur, den chef van het corps en den oudsten kapitein in rang. Voor zooveel de *rustende* schutterijen aangaat, zal zoodanige commissie zamengesteld zijn uit den militie-commissaris, het hoofd van het bestuur der hoofdplaats van het kanton, den chef van het corps en den oudsten kapitein in rang.

De beoordeeling der na te melden vrijstellingen wordt mede aan deze commissiën opgedragen, die in de beoordeeling van ziekten of gebreken zullen worden bijgestaan door den chirurgijn-majoor van het corps of door zoodanigen geneesheer of heelmeester als zij zelve zullen goedvinden.

Art. 9.

Tot de schutterlijke dienst zullen, met uitzondering der bij art. 11 niet admissibel verklaarde personen, worden opgeroepen:

a. de meest geschikte ongehuwde ingezetenen van 18 tot 40 jaren;

b. de meest geschikte gehuwde van 18 tot 40 jaren;

c. de meest geschikte ongehuwde van 40 tot 45 jaren;

d. de meest geschikte gehuwde van 40 tot 45 jaren, en eindelijk

e. alle geschikte manspersonen van 45 tot 50 jaren.

Alles met dien verstande, dat tot geene der volgende hierboven omschreven klassen zal worden overgegaan, voordat de manschappen, in de naast voorgaande vallende, eerst zullen zijn ingelijfd.

Deze aanwijzing of designatie zal geschieden door de commissie bij art. 8 benoemd.

Art. 12.

Van de persoonlijke schutterlijke dienst zullen worden vrijgesteld:

a. alle degenen, die de maat niet zullen hebben van vijf voeten Rijnlandsch;

b. die wegens ziekte of ligchaamsgebreken tot de wapendienst ongeschikt zijn of gedurende de dienst zullen worden.

»De vrijstelling wegens gebrek aan de maat zal tot het 24ste jaar slechts provisioneel en wegens temporaire ziekten en ongemakken ook alleen voor een jaar zijn;"

c. alle degenen, welke in 's lands dienst ter zee of te lande zich bevinden, waarvan zij een behoorlijk bewijs zullen moeten overleggen. Onder de militairen worden ook begrepen de kadets van de militaire scholen, zoo voor de land- als zeedienst;

d. de dienstdoenden in de nationale militie, ofschoon zij zich met verlof te huis bevinden;

e. alle, die den rang van officier in dienst van den Staat te lande of ter zee hebben bekleed en door honorable demissie of pensioen de dienst hebben gequiteerd, wanneer dezelve bij de schutterijen in hunnen voormaligen rang niet weder kunnen worden aangesteld;

f. alle bedienaars van de openbare godsdienst van alle gezindheden;

g. de professoren en lectoren aan de hoogescholen, de athenaea en seminariën;

h. de studenten aan dezelve, voor zooverre die op de rolle der studenten zijn ingeschreven en behoorlijk bewijzen, dat zij de collegiën, met vooruitzigt om zich tot eenen wetenschappelijken stand te bepalen, bijwonen. (Voor eenen wetenschappelijken stand wordt gehouden de zoodanige, tot welks uitoefening een akademische graad gevorderd wordt.)

Deze vrijstelling zal echter niet langer dan voor vijf achtereenvolgende jaren kunnen plaats hebben;

i. de zoodanigen, uit wier in hetzelfde huis wonende familie reeds een lid tot de schutterij is geroepen;

k. de zoodanigen als tot de nacht- en brandwacht behooren of wijders persoonlijk voor de veiligheid der gemeente werkzaam zijn.

Art. 13.

Wanneer in tijden van dringend gevaar en bij de vermeerdering der sterkte van de bataillons, de schutterijen als een landstorm tot verdediging des vaderlands worden opgeroepen, is elk, die niet door ziekte of gebrek tot de persoonlijke dienst onbekwaam is, gehouden de wapenen te dragen, zonder dat eenige der hiervoren opgegevene verdere uitzonderingen of vrijstellingen hem te stade kunnen komen.

De oproeping van den landstorm zal, indien de Staten-Generaal niet vergaderd zijn, gepaard gaan met eene buitengewone bijeenroeping van dezelven, ten einde van het verrigte opening te geven en de verdere daartoe betrekkelijke maatregelen met de vergadering te beramen.

Wanneer de landstorm gebruikt wordt tot het bezetten van posten, het formeren van een blocus of beleg en andere militaire diensten, zullen aan de officieren, onder-officieren en manschappen van 's lands wege dezelfde tractementen en gagie worden betaald en dezelfde vivres uitgedeeld, welke die van de staande armée genieten; zij zullen ook in dat geval, ten aanzien der krijgstucht, met de staande armée en nationale militie gelijk gesteld worden.

Art. 14.

Zij, die tot de persoonlijke dienst in de schutterijen niet worden opgeroepen, vrouwen, aan het hoofd van een huisgezin staande, daaronder begrepen, mitsgaders die van dezelve dienst ingevolge de bepalingen van art. 12 worden vrijgesteld, zijn gehouden eene contributie te betalen tot het vinden der onkosten van dezelve schutterijen.

Art. 15.

Zij, die, tot de persoonlijke dienst opgeroepen zijnde, geene redenen van absolute vrijstelling, bij deze wet bepaald, kunnen bijbrengen en echter om gewigtige belangen en redenen wenschen vrijgesteld te worden, zullen voor die vrijstelling eene verhoogde contributie, bij wijze van uitkoop, betalen.

Het gewigt dezer belangen en redenen zal worden beoordeeld door den krijgsraad, gezamenlijk met het bestuur der hoofdplaats van het kanton; en die zich door hunne uitspraak mogt bezwaard achten, zal de bevoegdheid hebben van zich te adresseren aan de Gedeputeerde Staten, bij welker beslissing de zaak in allen geval zal blijven berusten.

Art. 16.

Zij, die zonder wettige redenen van verschooning ingebragt te hebben, bij de eerste oproeping tot de inschrijving voor de schutterlijke dienst afwezig blijven, zullen verbeuren eene boete van *drie* gulden; ten tweeden male opgeroepen en niet gecompareerd zijnde, noch goede redenen van verschooning ingebragt hebbende, eene boete van *zes* gulden, en eindelijk, bij eene derde oproeping zonder goede redenen van verschooning afwezig blijvende, door den krijgsraad worden aangeslagen in eene verhoogde contributie, welke ieder jaar met een derde van hetgene in het vorige betaald is, zal worden vermeerderd, tot zoo lang zij aan de oproeping zullen hebben voldaan.

Gelijke boete en contributiën zullen worden opgelegd aan diegenen, welke, ingeschreven en tot de schutterlijke dienst geroepen zijnde, zich aan die dienst onttrekken.

Art. 17.

Van alle contributie zijn vrijgesteld:

a. zij, die volgens art. 11 tot de schutterlijke dienst niet geadmitteerd worden;

b. de leden van huisgezinnen, in hetzelfde huis wonende, bijaldien één uit hetzelve huisgezin tot de persoonlijke dienst in de schutterij geroepen is;

c. die in werkelijke land- of zeedienst zijn, daaronder begrepen die tot de nationale militie behooren.

Art. 18.

Van de schutterlijke dienst zullen, wanneer zij zulks verlangen, worden ontslagen:

a. zij, die zoodanige redenen kunnen aanvoeren, welke hen, bijaldien zij niet in dienst waren, van die dienst zouden vrijstellen;

b. zij, die hun 51ste jaar zijn ingetreden;

c. zij, die den tijd van zeven achtereenvolgende jaren persoonlijk de schutterlijke dienst hebben waargenomen.

Deze zevenjarige dienst zal gerekend worden te zijn ingegaan op den 1sten Junij van het jaar, waarin de schutter is in dienst getreden.

In computatie van de gezegde jaren zal komen de dienst, welke sedert den 1sten December 1813 is gepresteerd.

De verzoeken om ontslag zullen moeten worden ingeleverd aan den krijgsraad en zullen ten aanzien van derzelzer beoordeeling dezelfde bepalingen gelden, die bij art. 15 omtrent de beoordeeling der redenen van vrijstelling zijn gemaakt.

Art. 22.

De schutterijen zullen in de waarneming van de dienst tot maintien der orde met het militair garnizoen niets gemeens hebben. In geval van gevraagde momentanele adsistentie, zal dezelve worden verleend, mits onder approbatie van den Gouverneur der provincie of van het plaatselijk bestuur. In zeer pressante gevallen echter zal de adsistentie dadelijk op de aanvrage van den militairen kommandant worden verleend. De kommanderende officier der schutterij zal in dat geval verpligt zijn, onverwijld van de aan hem gedane aanvrage kennis te geven aan het plaatselijk bestuur.

Art. 27.

Ingeval van gecombineerde dienst, zal het generaal kommando altijd gevoerd worden door den militairen plaatselijken kommandant.

Bij ontstentenis van eenen militairen plaatselijken kommandant wordt, in cas van gecombineerde dienst, het generaal kommando tusschen de officieren der schutterij en die der militairen telken reize door Ons geregeld.

In pressante gevallen echter en wanneer daaromtrent door Ons vooraf geene beschikking mogt zijn gemaakt, zal de hoogste officier in rang, zonder onderscheid tusschen schutter of militair, het kommando voeren; terwijl bij gelijke rangen zulks aan den militairen officier zal zijn toevertrouwd.

Doch moeten de rangen bij de schutterij nimmer anders dan als temporair beschouwd worden. Zij vervallen door het ontslag uit dezelve en geven dus geen regt van admissie bij de armée of nationale militie op gelijken of hoogeren voet.

Art. 33.

De rustende schutterijen zijn van het betrekken van wachten en het verrigten van schutterlijke diensten vrijgesteld.

Alleenlijk zal een vierde gedeelte der manschappen van elke plaats, op den eersten van iedere maand, door den kommandant der compagnie, volgens een door hem te formeren rooster, worden opgegeven aan het plaatselijk bestuur, om in tijd van brand, watersnood, ongeregldheden of andere dringende omstandigheden door hetzelve bestuur, ten algemeene nutte, oogenblikkelijk te kunnen worden opgeroepen en gebruikt.

Overigens zullen zij zich twaalf maal in het jaar en wel gedurende de maanden Maart, April, Mei, Junij, Julij, Augustus en October des Zondags na den middag in den wapenhandel oefenen. Ingeval echter voor de ingezetenen een andere dag dan de Zondag wordt verkieslijk geoordeeld, zal daaromtrent door den Gouverneur der provincie de noodige bepaling worden gemaakt.

De militie-commissaris zal eenmaal in het jaar de rustende schutterijen inspecteren en daartoe zelfs, wanneer zulks noodig zijn mogt, de bevoegdheid hebben om dezelve te doen vergaderen in de hoofdplaats van het militie-kanton, waartoe zij behooren.

Hij zal, met overleg van de chefs der korpsen, eene loopplaats, zoo voor de bataillons als voor de bijzondere compagniën, bepalen.

Art. 36.

De staf van een regiment zal bestaan uit: een kolonel en chef, een kapitein-adjudant-majoor, een luitenant-kwartiermeester, die tevens secretaris is van den hierna te melden krijgsraad, een chirurgijn-majoor met rang van kapitein, een tamboer-majoor en vier en twintig muzikanten.

De staf van ieder bataillon van een regiment zal bestaan uit: een luitenant-kolonel, een majoor, een luitenant-adjudant en een bataillons-tamboer.

In plaatsen, waar maar één bataillon is, zal deszelfs staf bestaan uit: een luitenant-kolonel, een majoor, een luitenant-adjudant, een luitenant-kwartiermeester met rang van eersten luitenant, een chirurgijn-majoor, rang hebbende van eersten luitenant, een onder-adjudant, een bataillons-tamboer en twaalf muzikanten.

Bij eene compagnie zal zijn: een kapitein, een eerste luitenant, twee tweede luitenants, een sergeant-majoor, vier sergeanten, een fourier, acht korporaals, een tamboer en een pijper.

Eene compagnie artillerie, voor zooverre de oprigting daarvan noodig zal geoordeeld worden, zal bestaan uit: een kapitein, een eersten luitenant, twee tweede luitenants, een bombardier-majoor, vier bombardiers, een fourier, acht korporaals, een tamboer, een pijper, dertig kanonniers van de 1ste klasse en vijftig kanonniers van de 2de klasse.

Een der compagniën van elk bataillon, hetwelk uit vijf of meer compagniën bestaat, zal uitmaken eene compagnie flankeurs.

Tot de compagniën artillerie en flankeurs zullen de sterkste en meest geschikte manschappen worden uitgekozen.

Deze compagniën zullen evenzeer als het overige gedeelte der schutterij tot het betrekken van wachten en het bezetten van posten gehouden zijn.

De compagnie flankeurs zal de *eerste*, die der artillerie de *laatste* van ieder bataillon zijn.

Art. 38.

In iedere plaats, alwaar eene dienstdoende schutterij bestaat, zal een auditeur-militair door Ons worden aangesteld; bij de rustende schutterijen zal een der officieren, op voordragt van den chef door den militie-commissaris te benoemen, de functiën van auditeur-militair waarnemen.

Art. 39.

Alle hoogere en lagere officieren bij de schutterijen worden door Ons aangesteld en van eene commissie voorzien, die hun kosteloos wordt uitgereikt. Voor iedere vacature wordt, voor zooveel de *dienstdoende* schutterijen betreft, door de plaatselijke besturen en, voor zooveel aangaat de rustende schutterijen, door den militie-commissaris een dubbeltal van geschikte personen geformeerd, hetwelk, voorzien van de consideratiën van den Gouverneur, ter Onzer kennis gebragt wordt.

Art. 40.

De hoofd-officieren der schutterijen zullen in handen van den Gouverneur der provincie, alwaar de hoofdplaats van het district gelegen is, de overige leden in handen van het bestuur der hoofdplaats van het kanton afleggen de navolgende eed of belofte:

» Ik zwere (belove) te zullen zijn gehouw en getrouw aan den Souvereinen Vorst der Vereenigde Nederlanden.

Dat ik mij stiptelijk zal gedragen naar de bepalingen der wet, op de schutterijen geëmaneerd; dat ik in tijden van vrede de inwendige rust en orde zal helpen handhaven en beschermen, en in tijden van oorlog en gevaar getrouwelijk dienen tot verdediging des vaderlands.

Dat ik de wetten zal eerbiedigen, de bevelen der daartoe bevoegde autoriteiten en van diegenen, dewelke in de wapendienst boven mij gesteld zijn, stiptelijk nakomen en mij in allen opzigte als een man van eer gedragen."

Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!

Van deze eed-aflegging zal in een afzonderlijk register, daartoe bij ieder plaatselijk bestuur te houden, en, voor zooveel de officieren aangaat, ook op derzelver commissie aanteekening worden gedaan.

Art. 43.

De schutterijen zullen gewapend worden met geweren, zooveel mogelijk van hetzelfde kaliber als die der staande armée, en met patroontasschen.

Ook zullen de onder-officieren sabels bekomen. Voor zooverre hunne wapenrusting niet plaatselijk voorhanden is, zal dezelve eenmaal van 's lands wege worden bezorgd, volgens de sterkte der bataillons, aan ieder van welke daarenboven van 's lands wege zullen verstrekt worden twee veldstukken met de caissons en verdere toebehooren, zoodra Wij oordeelen, zulks voor de dienst noodig te zijn.

Zoolang bij de schutterijen de geweren ontbreken, zal het tegenwoordig gebruik der pieken en andere wapenen voortduren.

Art. 47.

De schutters zullen ten allen tijde hunne wapenen gereed en vaardig moeten hebben.

Art. 51.

Het pulver, lood, papier en vuursteenen, voor de exercitiën en de verdere dienst vereischt wordende, zullen op aanvrage van den kommanderenden officier van het korps, door tusschenkomst van den Gouverneur der provincie, door het Departement van Oorlog van 's lands wege afgegeven worden. Van deze behoeften zal bij de eerste organisatie, op aanvraag van den krijgsraad van ieder korps, eene behoorlijke hoeveelheid aan hetzelve worden gefourneerd, en vervolgens kompleet gehouden, nadat van het gebruik behoorlijke verantwoording door den kommanderenden officier zal zijn gedaan.

Art. 52.

De leden der dienstdoende schutterijen zullen moeten gekleed zijn met een donker blaauwen rok met blaauwe voering en roode kraag en opslagen.

Aan dezelven wordt vrijgelaten de gelijkvormigheid hunner kleeding nog te vermeerderen door het aannemen van eene rij witte uniform-knoopen, een zwarte das, een wit of blaauw vest, een blaauwen pantalon, zwarte slobkousen, en een schakot of wel een ronden hoed, aan de linkerzijde opgeslagen met pompon en militaire kokarde.

Het bestuur van iedere stad of plaats, alwaar eene dienstdoende schutterij aanwezig is, zal met overleg van den krijgsraad bepalen, of de bovengemelde meer volledige montering voor het geheel of een gedeelte der schutterij al dan niet zal worden aangenomen.

De montering der officieren zal dezelfde zijn als die, welke hierboven voor de schutterij is opgegeven, de rok echter met roode voering en met een passebord, voorts laarzen *à la Suwarow*, epauletten, een degen en een oranje sjerp om het lijf.

Art. 53.

Een ieder, die tot de dienstdoende schutterij geroepen wordt, zal, welken rang hij ook in dezelve moge bekleeden, verpligt zijn, zich de bepaalde kleeding volgens model ten zijnen koste aan te schaffen.

Art. 54.

Aan hen, die buiten staat zijn de kosten daarvoor goed te maken, hetwelk ter beoordeeling staat van den krijgsraad, zal uit de contributie-kas worden te gemoet gekomen.

Art. 55.

De sabelkwasten en verdere distinctive teekenen voor de onder-officieren en schutters, mitsgaders de zwarte das en schakot of ronde hoed, zullen uit de contributie-kas worden bekostigd en aan hen uitgereikt. Uit dezelfde kas zullen mede gevonden worden de onkosten voor de kleeding der tamboers-majoor, bataillon-tamboers, tamboers en pijpers.

Art. 60.

De krijgsraad is zamengesteld in de plaatsen, waar één of meer regimenten geformeerd zijn, uit: een kolonel, een luite-

nant-kolonel of majoor, een kapitein, een eersten luitenant, een tweeden luitenant, een sergeant-majoor, een sergeant, een korporaal en een schutter;

in de plaatsen, waar een bataillon geformeerd is, uit: een luitenant-kolonel, een majoor en een kapitein, en verder zooals in de plaatsen, waar één of meer regimenten geformeerd zijn;

in de plaatsen waar drie compagniën zijn, uit: een kapitein, een eersten luitenant, twee tweede luitenants, een sergeant, een korporaal en een schutter;

in de plaatsen, alwaar twee compagniën zijn, uit: een kapitein, een eersten luitenant, twee tweede luitenants, een sergeant, een korporaal en een schutter;

in de plaatsen, waar eene compagnie is, uit: een kapitein, een luitenant, een sergeant, een korporaal en een schutter.

Art. 70.

De raad wordt bediend door den tamboer-majoor en den bataillons-tamboer als boden, die ook de noodige citatiën doen, en door een tamboer, jaarlijks te verwisselen, in de plaatsen, waar slechts eenige compagniën zijn.

Art. 71.

Voor de waarneming der opgemelde posten van auditeur en secretaris, gelijk ook voor die van adjudanten, chirurgijn-majoor, tamboer-majoor, bataillons-tamboer en tamboers en pijpers, zal jaarlijks uit de contributie-kas eene zekere betaling of dedommagement worden toegelegd, waarvan het montant naar de locale omstandigheden geregeld en altijd met de meeste zuinigheid zal vastgesteld worden.

De voordragt daarvan zal door de plaatselijke regeringen gedaan worden aan de Staten der provincie, welke daaromtrent, onder Onze goedkeuring, zullen beslissen.

Art. 84.

Die zich met daden tegen zijnen superieur verzet, zal met provoost-arrest en cassatie gestraft worden.

Art. 86.

Zij, die anderen tot ongehoorzaamheid aanzetten, zullen, naar gelang van hunnen rang, of met provoost-arrest en cassatie of met provoost-arrest en degradatie of wel met provoost-arrest gestraft worden.

Art. 87.

Een officier, die opzettelijk verzuimt of weigert de dienst, hem door zijnen superieur bevolen, waar te nemen of de orders, hem gegeven, na te komen, zal met provoost-arrest en, bij verzwarende omstandigheden, met degradatie of cassatie gestraft worden.

Een onder-officier, zich daaraan schuldig makende, zal worden gestraft met provoost-arrest of degradatie; gewone schutters met huis- of provoost-arrest.

Art. 88.

Een officier, die zijne wacht verlaat, zal met provoost-arrest gestraft worden. Gelijke straf zal ondergaan een schildwacht, die zich van zijnen post verwijdert. Onder-officieren of schutters, hunne wacht zonder verlof verlatende, zullen, naar de omstandigheden, met huis- of provoost-arrest gestraft worden.

Art. 92.

Die bij exercitiën of wachten te laat komt, zal voor ieder kwartier binnen het uur verbeuren eene geldboete, niet te boven gaande vijf en een halven stuiver; voor ieder kwartier binnen het tweede uur eene geldboete, niet te boven gaande twintig stuivers. Geheel niet verschijnende, zal hij met hoogere geldboete of huisarrest gestraft worden.

Met gelijke geldboete zal gestraft worden die zich van de exercitiën te vroeg verwijdert.

Art. 97.

De kapiteins-adjudanten-majoors, de luitenants-adjudanten, de onder-adjudanten en de luitenants-kwartiermeesters zullen, buiten toestemming van den kommanderenden officier, niet buiten de stad mogen vernachten.

Art. 127.

Die om wangedrag uit de schutterij gezet worden, zullen gedurende de eerstvolgende zeven jaren, nadat zulks zal hebben plaats gehad, jaarlijks eene dubbele contributie betalen en daarenboven van alle lands- en stedelijke posten en beneficiën zijn uitgesloten.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan dezelve te laten drukken, aan de leden dezer Vergadering uit te deelen en voorts te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 15 Februarij, ten geleide van een concept-besluit tot eene *negociatie op de opbrengst der tollen ter verbetering en bestrating van eenige voorname wegen*; (1) volgende de voorschreven missive en concept-besluit hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Z. K. H. ten geleide van een concept-besluit tot eene negociatie op de opbrengst der tollen ter verbetering en bestrating van eenige voorname wegen.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Het verslag, aan Ons gedaan van de opbrengst der tollen op de groote straatwegen, laat geenen twijfel over aan de mogelijkheid, om op dezelve de leening eener aanzienlijke somme gelds te vestigen, door middel van welke men, zonder bezwaar van 's lands kassen, krachtdadiglijk het zoo nuttige werk der verbetering en bestrating van eenige voorname wegen zoude kunnen voortzetten en voltooijen.

De hoofdtrekken van zoodanigen maatregel zijn vervat in het ontwerp, dat U Edel Mogenden hiernevens ter bekrachtiging wordt aangeboden, en uit de toelichtende bijzonderheden, welke de directeur-generaal van den waterstaat gemagtigd is, U Edel Mogenden op derzelver eerste aanzoek mede te deelen, zal naar Wij ons vleijen, ten overvloede blijken, dat, hoewel aan de geldschieters tot hunne meerdere geruststelling en aanmoediging de garantie van den Staat is toegezegd, deswege echter in geen geval eenige uitgave te duchten is, maar integendeel na verloop van maar weinige jaren een, ook wat het pecuniele betreft, gunstig resultaat met vertrouwen mag worden te gemoet gezien.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 15den Februarij 1815.

(*was get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.

(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-BESLUIT.

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo ten behoeve der herlevende commercie en van het onderling verkeer der goede ingezetenen niet alleen de reeds bestaande wegen onderhouden, maar ook nieuwe wegen aangelegd en hoe eer hoe liever bestraat dienen te worden en echter de kosten tot eene spoedige executie van dit een en ander vereischt wordende, aanmerkelijk de sommen te boven gaan, welke het voorals nog mogelijk is aan dezen tak van 's lands dienst te besteden;

---

(1) Het rapport over de bovenvermelde concept-wet werd uitgebragt 17 Februarij 1815.

De den 24sten Februarij daaraanvolgende vastgestelde wet komt voor in *Staatsblad*, n°. 18; *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 54; M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 43–44.

24ste VERGADERING. — 15 FEBRUARIJ 1815.

Concept-besluit betr. eene negociatie op de opbrengst der tollen. — Berekening.

Zoo is het, dat Wij, op de voordragt van den directeur-generaal van den waterstaat, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, goedgevonden hebben en verstaan te bepalen, zooals bepaald wordt bij deze:

Art. 1.

Er zal van wege den Staat eene negociatie worden geopend, ten beloope van *vier honderd en vijftig duizend* gulden, overeenkomstig zoodanig gedetailleerd berigt, als daarvan eerlang door Ons zal worden gearresteerd en bij hetwelk de na te melden bepalingen zullen worden in acht genomen.

Art. 2.

De negociatie zal gevestigd zijn op de opbrengst der bereids aanwezige of verder op te rigten tollen, na aftrek der perceptieloonen, wel verstaande dat hierdoor niet worde gepraejudicieerd of buiten zijn geheel gebragt het vroeger verband wegens vorige negociatiën, op het provenu der tollen van de straatwegen van den Haag naar Haarlem en van Utrecht naar Deventer gelegd.

Art. 3.

De te negociëren penningen worden daarenboven door den lande gegarandeerd, te dien effecte, dat, voor zooverre de voormelde opbrengst der tollen ontoereikende mogt worden bevonden tot nakoming der aangegane verbindtenissen, het ontbrekende uit de openbare schatkist zal worden voldaan.

Art. 4.

De gezamenlijke renten of de rente en premiën zullen ten bedrage van zes ten honderd in het jaar niet mogen te boven gaan.

Art. 5.

Van het bedragen der genegocieerde gelden zal jaarlijks ten minste een negende gedeelte worden afgelost.

Art. 6.

De uit deze nogociatie herkomstige penningen zullen speciaal en bij uitsluiting worden gebruikt:

1°. tot voltooijing van den grooten weg n°. 1, van Amsterdam naar de Brabandsche grenzen;

2°. tot bestrating van de helft van het nog onbestrate gedeelte van den grooten weg n°. 6, tusschen den Bosch en de Luiksche grenzen;

3°. tot de bestrating van een gedeelte van den grooten weg n°. 8, van Amsterdam naar Tessel;

4°. tot verbreeding en verbetering van den weg tusschen Delft en Maaslandsluis;

5°. tot complete bestrating van den weg van Utrecht naar Deventer, uitmakende een gedeelte van den grooten weg n°. 9, alsmede van een zijtak van denzelven, loopende van Apeldoorn naar Zutphen; onverminderd de door de belanghebbende steden aangebodene bijdragen tot de kosten dezer twee laatste bestratingen, waaromtrent wij Ons voorbehouden nader te statueren.

En opdat al het vorenstaande kome ter kennisse van wien het zoude kunnen aangaan, zal deze in het *Staatsblad* worden geïnsereerd.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Bijlage A.

TABEL van berekening eener negociatie groot f 450,000.0.0 tot vinding der kosten van de bestrating van eenige groote wegen in de Vereenigde Nederlanden.

Jaren op 1°. Januarij.	Kapitaal en jaarlijksche vermindering.	Jaarlijks te betalen renten en aflossingen.	Totaal van het jaarlijksch.	Kasstaat.
				In kas met 1°. Januarij 1817.
1817.	f 450,000.0.0	Renten 6 pct. . . f 27,000.0.0		f 126,000.0.0
	50,000.0.0	Aflossing 50,000.0.0		77,000.0.0
			f 77,000.0.0	f 49,000.0.0
				Inkomsten . 60,000.0.0
1818.	f 400,000.0.0	Renten . . . . . f 24,000.0.0		f 109,000.00
	50,000.0.0	Aflossing 50,000.0.0		74,000.0.0
			74,000.0.0	f 35,000.0.0
				Inkomsten . 60,000.0.0
				f 95,000.0.0
				Transporteren f 95,000.0.0

Jaren op 1°. Januarij.	Kapitaal en jaarlijksche vermindering.	Jaarlijks te betalen renten en aflossingen.	Totaal van het jaarlijksch.	Kasstaat.
				Per transport f 95,000.0.0
1819.	f 350,000.0.0	Renten . . . . . f 21,000.0.0		
	50,000.0.0	Aflossing 50,000.0.0		71,000.0.0
			f 71,000.0.0	
				f 24,000.0.0
				Inkomsten . 60,000.0.0
1820.	f 300,000.0.0	Renten . . . . . f 18,000.0.0		f 84,000.0.0
	50,000.0.0	Aflossing 50,000.0.0		68,000.0.0
			68,000.0.0	
				f 16,000.0.0
				Inkomsten . 60,000.0.0
1821.	f 250,000.0.0	Renten . . . . . f 15,000.0.0		f 76,000.0.0
	50,000.0.0	Aflossing 50,000.0.0		65,000.0.0
			65,000.0.0	
				f 11,000.0.0
				Inkomsten . 60,000.0.0
1822.	f 200,000.0.0	Renten . . . . . f 12,000 0.0		f 71,000.0,0
	50,000.0.0	Aflossing 50,000.0.0		62,000.0.0
			62,000.0.0	
				f 9,000.0.0
				Inkomsten . 60,000.0.0
1823.	f 150,000.0.0	Renten . . . . . f 9,000.0.0		f 69,000.0.0
	50,000.0.0	Aflossing 50,000.0.0		59,000.0.0
			59,000.0.0	
				f 10,000.0.0
				Inkomsten . 60,000.0.0
1824.	f 100,000.0.0	Renten . . . . . f 6,000 0.0		f 70,000.0.0
	50,000.0.0	Aflossing 50,000.0.0		56,000.0.0
			56,000.0.0	
				f 14,000.0.0
				Inkomsten . 60,000.0.0
1825.	f 50,000.0.0	Renten . . . . . f 3,000.0.0		f 74,000.0.0
	50,000.0.0	Aflossing 50,000.0.0		53,000.0.0
			53,000.0.0	
				Dus in 1825 zuiver over . f 21,000.0.0

NOTA. Ten opzigte van den staat der kas op 1°. Januarij 1817 moet worden aangemerkt:

Dat met 1°. Januarij 1815 zuiver in kas was . . . . . f 17,734. 3. 2

Dat het minimum van de inkomsten der bereids geplaatste en in den loop van 1815 nog te plaatsen tollen veilig kan worden berekend op f 50,000.0.0 over 1815, doch stelle slechts 48,265.16.14

Dat de inkomsten dier tollen in 1816 en vervolgens kunnen worden geschat op f 70,000.0 0 's jaars, doch dat men zekerheidshalve maar heeft gecalculeerd op. 60,000. 0. 0

f 126,000. 0. 0

BIJLAGE B.

TABEL van berekening eener negociatie groot f 450,000.0.0, tot vinding der kosten van de bestrating van eenige groote wegen in de Vereenigde Nederlanden.

Jaren op 1 Januarij.	Kapitaal en jaarlijksche vermindering.	Jaarlijks te betalen renten, aflossingen en premiën.		Totaal van het jaarlijks benoodigde.
1817	f 450,000.0.0	Renten 5 pct.	f 22,500.0.0	
	50,000.0.0	Aflossing	50,000.0.0	
		½ pct. premie	250.0.0	
		Extra-premie 1ste lot	100.0.0	
		laatste dito	100.0.0	
		2 billetten van faveur	100.0.0	
				f 73,050.0.0
1818	400,000.0.0	Renten.	f 20,000.0.0	
	50,000.0.0	Aflossing	50,000.0.0	
		1 pct. premie	500.0.0	
		Extra dito 1ste lot	200.0.0	
		laatste dito	200.0.0	
		3 billetten van faveur	150.0.0	
				71,050.0.0
1819	350,000.0.0	Renten.	f 17,500.0.0	
	50,000.0.0	Aflossing	50,000.0.0	
		1½ pct. premie	750.0.0	
		Extra dito 1ste lot	300.0.0	
		laatste dito	300.0.0	
		4 billetten van faveur	200.0.0	
				69,050.0.0
1820	300,000.0.0	Renten.	f 15,000.0.0	
	50,000.0.0	Aflossing	50,000.0.0	
		2 pct. premie	1,000.0.0	
		Extra dito 1ste lot	400.0.0	
		laatste dito	400.0.0	
		5 billetten van faveur	250.0.0	
				67,050.0.0
1821	250,000.0.0	Renten.	f 12,500.0.0	
	50,000.0.0	Aflossing	50,000.0.0	
		2½ pct. premie	1,250.0.0	
		Extra dito 1ste lot	500.0.0	
		laatste dito	500.0.0	
		6 billetten van faveur	300.0.0	
				65,050.0.0

Jaren op 1 Januarij.	Kapitaal en jaarlijksche vermindering.	Jaarlijks te betalen renten, aflossingen en premiën.		Totaal van het jaarlijks benoodigde.
1822	f 200,000.0.0	Renten.	f 10,000.0.0	
	50,000.0.0	Aflossing	50,000.0.0	
		3 pct. premie	1,500.0.0	
		Extra dito 1ste lot	600.0.0	
		laatste dito	600.0.0	
		7 billetten van faveur	350.0.0	
				f 63,050.0.0
1823	150,000.0.0	Renten.	f 7,500.0.0	
	50,000.0.0	Aflossing	50,000.0.0	
		3½ pct. premie	1,750.0.0	
		Extra dito 1ste lot	700.0.0	
		laatste dito	700.0.0	
		8 billetten van faveur	400.0.0	
				61,050.0.0
1824	100,000.0.0	Renten.	f 5,000.0.0	
	50,000.0.0	Aflossing	50,000.0.0	
		4 pct. premie	2,000.0.0	
		dito 1ste lot	800.0.0	
		laatste dito	800.0.0	
		9 billetten van faveur	450.0.0	
				59,050.0.0
1825	50,000.0.0	Renten.	f 2,500.0.0	
	50,000.0.0	Aflossing	50,000.0.0	
		4½ pct. premie	2,250.0.0	
		dito 1ste lot	950.0.0	
		allerlaatste dito	950.0.0	
				56,600.0.0
			Totaal . . .	f 585,000.0.0

Elucidatiën omtrent de vorenstaande berekening.

De renten zijn in het algemeen bepaald op 5 pct. jaars, de in het eerste jaar uitgeloot wordende 50 obligatiën, ieder ad f 1000.0.0, krijgen een premie van ½ pct., de in het tweede jaar uitgeloot wordende een premie van 1 pct. en zoo vervolgens bij opklimming jaarlijks met vermeerdering van ½ pct.

De eerste en laatste van elk der 50 jaarlijks uitgeloot wordende obligatiën krijgen de extra premiën in de voormelde tabel vermeld.

Van de ingebleven obligatiën worden in het 1ste jaar 2, in de 2de jaar 3 en zoo vervolgens nummers uitgetrokken, aan welke nummers billetten van faveur, ieder ad f 50, worden toegekend, direct na de loting betaalbaar.

24ste VERGADERING. — 15 FEBRUARIJ 1815.

Concept-besluit betr. eene negociatie op de opbrengst der tollen. — Berekeningen.

Bijlage C.

APPROXIMATIVE BEGROOTING der kosten, welke tot de voltooijing van eenige en de verbetering van andere groote wegen in 1815 zal noodig zijn.

Tot complete afbestrating met klinkers van eenige vakken des grooten wegs n°. 1 van Amsterdam naar de Brabandsche grenzen, de beplanting van denzelven weg, mitsgaders den opbouw der noodige tolgaarderswoningen en veerhuizen.	f	140,520.0.0
Tot bestrating met keijen der halve lengte van het nog onbestrate gedeelte des grooten wegs, begrepen tusschen 's Hertogenbosch en de Luiksche grenzen, uitmakende een gedeelte van den grooten weg n°. 6		150,000.0.0
Tot bestrating met klinkers van een gedeelte des grooten wegs n°. 8, van Amsterdam naar Texel, begrepen tusschen de Kleverlaan en de coupure van den vergierden weg.		10,000.0.0
Tot afbestrating met klinkers van het open vak des grooten wegs n°. 9, begrepen tusschen het dorp Apeldoorn en de stad Deventer.		100,000.0.0
Tot verbreeding en verbetering des wegs tusschen Delft en Maaslandsluis		59,285.0.0
Totaal	f	459,805.0.0

Bijlage D.

APPROXIMATIVE BEREKENING der opbrengsten van eenige bereids geplaatste en nog te plaatsen landstollen op eenige groote wegen.

Weg van Utrecht naar Deventer:

12 bestaande tollen	f	18,600.0.0
Nog te plaatsen 2 of 3 tollen tusschen Apeldoorn en Deventer		3,000.0.0
	f	21,600.0.0
Op dezen weg is eene negotiatie, nog per resto groot f 87,000, gevestigd, welke jaarlijks aan interessen en aflossingen kost		6,600.0.0
Rest zuiver	f	15,000.0.0

NOTA. De jaarlijks benoodigde somma verminderd pro rato men jaarlijksche aflossingen doet.

Weg van den Briel naar Hellevoetsluis en over het eiland Rozenburg, gemiddeld jaarlijks			4,000.0.0
Weg van Amsterdam tot Gorinchem, gemiddeld jaarlijks			18,000.0.0
Weg van Gorinchem tot aan de Brabandsche grenzen:			
Zeven bereids bestaande tollen	f	8,000.0.0	
Nog te plaatsen tollen, mitsgaders de inkomsten der veeren		10,000.0.0	
			18,000.0.0
Weg van 's Bosch naar de Luiksche grenzen:			
Bereids bestaande tollen enz.	f	7,000.0.0	
Nog te vestigen tollen		1,000.0.0	
			8,0000.0.0
Te herstellen tol tusschen Arnhem en Nijmegen.			2,000.0.0
Te plaatsen tollen tusschen Maassluis en Delft			3,000.0.0
Idem tuschen Haarlem en Velzen			2,000.0.0
Totaal			f 70,000.0.0

Rapport betr. concept-besluit op de invordering van plaatselijke belastingen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, voorschreven concept-wet te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën om consideratiën en advies.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van den 31sten Januarij en den 10den Februarij, om consideratie en advies, gesteld is een concept-besluit, waarbij aan de *plaatselijke besturen het regt wordt toegekend om de zoodanige van hunne belastingen, als door middel van personelen om- of aanslag geheven worden, des noods bij parate executie in te vorderen*, door Z. K. H. bij missive van 31 Januarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende hetzelve rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 10den Februarij is door U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om consideratiën en advies gesteld een concept-besluit, waarbij *aan de plaatselijke besturen het regt wordt toegekend om de zoodanige van hunne belastingen, als door middel van personelen om- of aanslag geheven worden, des noods bij parate executie in te vorderen*, door Z. K. H. bij missive van 31 Januarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; met en benevens het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de zaken van Justitie, in deze Vergadering op den 10den Februarij deswege uitgebragt.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, in het voorschreven rapport die consideratiën vindende, die het bekrachtigen van de wet veiliglijk gedoogen, conformeren zich met hetzelve, om U Edel Mogenden te adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorschreven rapport.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Vrijdag om 12 ure.

25STE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 17 FEBRUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Rapport uitgebragt over het concept-besluit betreffende eene negociatie op de opbrengst der tollen ter verbetering en bestrating van eenige wegen, met welk besluit de Vergadering zich vereenigt.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van der Heyden van Baak, van Lidth de Jeude, van Wassenaer van St Pancras, Calkoen, Slicher, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, van Wickevoort Crommelin, van Bommel, Gevers, Clifford, Pesters van Cattenbroek, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma, Gockinga, van Wassenaer van Onsenoort, van Sasse van Ysselt en van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 15 Februarij om consideratie en advies gesteld is een concept-besluit tot eene *negociatie op de opbrengst der tollen, ter verbetering en bestrating van eenige voorname wegen*, door Z. K. H. bij missive van 15 Februarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden, volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën.*

» Bij resolutie-commissoriaal van 15 Februarij werd door U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Financiën om consideratiën en advies gesteld een concept-besluit tot eene *negociatie op de opbrengst der tollen ter verbetering en bestrating van eenige voorname wegen*, door Z. K. H. bij missive van 15 Februarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden hebben dit concept-besluit met de approximative begrooting der kosten, welke tot de voltooijing van eenige en de verbetering van andere groote wegen in 1815 noodig zullen zijn, en met de approximative berekening der opbrengsten van eenige bereids geplaatste en nog te plaatsen landstollen op eenige groote wegen overwogen; en daar het belang van den koophandel en het gerief der ingezetenen het in stand brengen van deze voltooijing en verbetering wenschelijk maken, zoo is de negociatie onder de aldaar gemelde bepalingen en tot meerder geruststelling van den geldschieter, onder garantie van den Staat, door hen als een geschikt middel beschouwd om dat oogmerk te bereiken. En het is om deze redenen, dat zij geene zwarigheid maken U Edel Mogenden te adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Woensdag om 1 ure.

26STE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 22 FEBRUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: missives van Z. K. H., ten geleide van: 1°. zes concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie van de formaliteiten bij den verkoop van onroerende goederen, behoorende tot boedels, waarin minderjarigen en onder curatele gestelden geïnteresseerd zijn; besloten zich met de concept-besluiten te vereenigen; 2°. de ordonnantie op het middel van patent. — Rapport uitgebragt over de concept-wetten betrekkelijk de nationale militie en schutterijen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van der Heyden van Baak, van Lith de Jeude, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, Slicher, van Bleiswijk, Gevers, Pesters van Cattenbroek, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, Gockinga, van Wassenaer van Onsenoort, Reigersman, van Sasse van IJsselt, van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende en Cuypers.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 19 Februarij, ten geleide van zes concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Geertruy Molenschot, weduwe van Hermanus Vogelpoel, q. q., c. s., wonende te Amsterdam;

2°. Bernardus Broedelet, zoo in privé als q. q., c. s., allen wonende binnen Utrecht en Wageningen;

3°. Sybrand de Vries c. s., wonende respectivelijk binnen Amsterdam, Beverwijk en 's Gravenhage;

4°. *a.* Pieter Koot c. s., q. q., wonende te Hoorn; *b.* Elisabeth Brouwer c. s., q. q., wonende binnen Amsterdam en Enkhuizen; *c.* Aafje Middelbeek, weduwe van Delof Ossebaart c. s., q. q., wonende binnen onderscheiden steden en gemeenten in het arrondissement Hoorn;

5°. Maria Catharina Knegtjes, weduwe van Dirk Westerhuis, c. s., q. q., wonende te Amsterdam;

6°. Johanna Meydam, weduwe van Frederik Hase c. s., q. q., wonende in de gemeente Asperen, arrondissement Gorinchem,

allen verzoekende om gedispenseerd te worden van de formaliteiten, door de tegenwoordig nog vigerende wet gevorderd bij gelegenheid van den verkoop van onroerende goederen, tot boedels en nalatenschappen behoorende, waarbij minderjarigen of niet tegenwoordig zijnde en onder curatele staande erfgenamen zijn geïnteresseerd; volgende de voorschreven concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Geertruij Molenschot, weduwe van Hermanus Vogelpoel q. q., c. s.;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 2den dezer, n°. 24;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de vigerende wetten voorgeschreven formaliteiten ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd, de requestranten q. q. te autoriseren, om:

1°. een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam, op de Reguliersgracht, tusschen de Kerkstraat en Keizersgracht, n°. 58, verp. n°. 5346, en

2°. een huis en erve staande en gelegen als voren, op de Reguliersgracht bij de Lijnbaansgracht, wijk 56, verp. n°. 3757,

beide behoorende tot de nalatenschap van wijlen Hendrik Vogelpoel, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van Hendrik Vogelpoel is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan de requestranten q. q., tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Bernardus Broedelet c. s. en q. q.;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 1 Februarij, n°. 55;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de requestranten q. q., te verleenen dispensatie der bij de nog vigerende wetten voorgeschrevene formaliteiten ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd, en mitsdien dezelve te autoriseren, om een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Utrecht, in de Jansstraat, wijk G, n°. 225, en tot den boedel van wijlen Wessel van Kel behoorende, op den van ouds hier te lande geusiteerden voet in het openbaar voor notaris en getuigen te verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de gemelde boedel is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan de requestranten q. q., tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

26ste VERGADERING. — 22 FEBRUARIJ 1815.

Concept-besluiten betreffende dispensatiën.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van Sijbrand de Vries, c. s.;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 1sten Februarij 1815, n°. 54;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 27sten Januarij 1815, n°. 36, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, de requestranten te accorderen, zoo als geschiedt bij deze, om drie huizen, een pakhuis en hunne erve of kaaijen, benevens vier stuks perceelen weiland, staande en gelegen in de Beverwijk en in de Wijkerbroek, alle toebehoorende tot den boedel van Neeltje Schaap, weduwe Jan Sijbrantsz de Vries, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de overledene haar laatst fixum domicilium heeft gehouden, en in de tegenwoordigheid van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan den requestrant c. s., tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van Pieter Koot c. s., q. q., van Elisabeth Brouwer c. s., q. q., en van Aafje Middelbeek, weduwe van Delof Ossebaart c. s., qq;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 3den Februarij 1815, n°. 59;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 22sten Januarij 1815, nrs. 28, 46 en 84, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de nog vigerende wetten voorgeschrevene formaliteiten ten aanzien van den verkoop van onroerende goederen, aan minderjarigen of absente erfgenamen toebehoorende:

1°. Pieter Koot c. s., q. q., te autoriseren, zoo als geschiedt bij deze, om:

a. een huis, staande en gelegen te Hoorn, aan de noordzijde van het Klein Oost, wijk N, n°. 50;

b. de helft in een huis, staande en gelegen te Hoorn, op den hoek van het Klein Oost en de Modderbrakken, wijk N, n°. 48, en

c. een tuin aan de Veenelaan even buiten Hoorn, groot negentien roeden, geteekend n°. 230,

tot de nalatenschap van Roelof Koot, gewoond hebbende en overleden te Hoorn, behoorende;

2°. voorts Elisabeth Brouwer te autoriseren, om:

a. een huisje en erve, staande en gelegen op de Zuiderhaven, wijk D, n°. 87;

b. een huis en erve, staande en gelegen op den dijk om den hoek van het Molenpad, van ouds genaamd *de Smook*, wijk D, n°. 90, en

c. een erf of stukje grond, gelegen op het Slijk, wijk B, n°. 115,

tot de nalatenschap van wijlen Willem Brouwer en deszelfs overledene huisvrouw Wimpje Gerards, beide gewoond hebbende en overleden te Enkhuizen, behoorende;

3°. en eindelijk Aafje Middelbeek, weduwe Delof Ossebaart, te autoriseren, om:

a. een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Enkhuizen, in de Nieuwe Westerstraat, zuidzijde, in wijk G, n°. 26, belend ten oosten Jan Brem en ten westen Lambertus Poth;

b. een huis en erve, zijnde drie kamers naast elkanderen, staande en gelegen in het oosteinde van Bovencarspel, aan de noordzijde van den straatweg, met den daarachter gelegenen grond, groot vijftig roeden, belend ten oosten Jakob Weel en ten westen Ige Herkes;

c. een huis en erve, staande en gelegen in het oosteinde van Bovencarspel, aan de noordzijde van den straatweg, belend ten oosten de armen van Bovencarspel en ten westen het vorige perceel, en

d. een achtste gedeelte in twintig morgen grasland, gelegen in den Beemster, aan den Hobreederweg, op de kaart geteekend met n°. 50 A. K.,

en tot de nalatenschap van Dirk Middelbeek en deszelfs overledene huisvrouw Lijsbeth Jans Groot, beide gewoond hebbende en overleden te Enkhuizen, behoorende, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan, voor zooveel betreft het *eerste* verzoek, in tegenwoordigheid van den toezienden voogd over de minderjarigen, daarbij geconcerneerd; met relatie tot het *tweede* verzoek, ten bijwezen en met concurrentie, zoo van den gecommitteerde tot het representeren van den absenten Andreas Brouwer als van de voogden over de minderjarigen Truitje en Hendrik Brouwer; en wijders met betrekking tot het *derde* verzoek, ten bijwezen en met concurrentie van de voogden over de minderjarigen Cornelis Middelbeek, Willem Kraaij en Gerrit Kraaij; mitsgaders ten aanzien van alle drie de verzoeken, ten overstaan van den vrederegter in de kantons, alwaar de voormelde boedels respectivelijk van Roelof Koot, Willem Brouwer en deszelfs overledene huisvrouw Wimpje Gerards, en Dirk Middelbeek en deszelfs overledene huisvrouw Lijsbet Jans Groot zijn gevallen.

En zal afschrift dezer resolutie worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan de onderscheidene requestranten q. q., tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van Maria Catharina Knegtjes, weduwe van Dirk Westerhuis c. s., q. q.;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 30sten Januarij 1815, n°. 51;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 22sten Januarij 1815, n°. 92, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de thans nog vigerende wetten voorgeschrevene formaliteiten ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen of onder curatele gestelde personen zijn geïnteresseerd, de requestranten q. q. te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om:

1°. een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam, in de Vijzelstraat, tusschen de Cingel en Reguliersdwarsstraat, wijk 28, verponding, n°. 4451;

2°. een huis en erve, staande en gelegen als voren, in de

Groote Wittenburgerstraat, over de werf *de Raaf*, in den Garigang, wijk 16, verponding n°. 731/732;

3°. een huis en erve, staande en gelegen als voren, in de Batthanjestraat, tusschen den Kloveniersburgwal en Batthanjedwarsstraat, wijk 6, verponding, n°. 1490;

4°. een huis en erve, als voren, ter zijde van de Beurs, op den hoek van de Heremietensteeg, wijk 7, verponding n°. 1722;

5°. een ledig erf, met de daarop zijnde regenbak en schutting, staande in de Groote Wittenburgerstraat binnen de stad Amsterdam, wijk 16, n°. 733, en

6°. eene grafstede in de Zuiderkerk te Amsterdam, letter G, n°. 25;

alles behoorende tot den boedel van wijlen Andries Westerhuis, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van meergemelden Andries Westerhuis is gevallen, en in tegenwoordigheid van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan de requestranten q. q., tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requeste van Johanna Meydam, weduwe van Frederik Hase c. s. qq.;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van 31 Januarij 1815, n°. 52;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 22sten Januarij 1815, n°. 61, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der formaliteiten, bij de thans nog vigerende wetten voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, de requestranten q. q. te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om:

1°. een perceel grienland, gelegen aan de Linge, boven de Nieuwsteeg, onder Asperen, alwaarboven Wal van Gerven en beneden de weduwe Gerrit Vis;

2°. twee morgen wei- of hooiland, gelegen onder Asperen, in 't Lageveld, in de 15de hoef, waarboven de weduwe Adriaan van Leerdam en beneden Cornelis van Leerdam;

3°. een stuk grienland, gelegen buitendijks bij de Munneke Wiel onder Asperen, waarboven de weduwe Frederik Hase en beneden Dirk Derwey;

4°. een perceel grienland, gelegen buitendijks, over of bij de Nieuwsteeg, onder Asperen, waarboven Jan van Someren en beneden Jan de Man en

5°. een huis, erve, tuin, schuur en berg, staande en gelegen aan de Voorstraat binnen Asperen, gequoteerd n°. 17, strekkende voor van de straat tot achter aan den stadswal, alwaar aan de eene zijde Jan van de Water en Cornelis van Eiseven en aan de andere zijde Jacobus Eizerman;

allen tot den gemeenen boedel der suppliante en haren overledenen man Frederik Hase behoorende, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van voornoemden Frederik Haze is gevallen, en in tegenwoordigheid van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan de requestranten q.q., tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 22 Februarij, ten geleide van de ordonnantie op het *middel der patenten*; volgende de voorschreven missive en concept-ordonnantie hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Z. K. H., ten geleide van de ordonnantie op het middel der patenten.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Bij de hiernevens gaande ordonnantie op het *middel der patenten* hebben Wij gewild en bevolen, dat de meeste zorg en naauwkeurigheid zouden worden in acht genomen, zoo in de afscheiding der begrootingen, die het bedrijf zelf ten onderwerp hebben, als in de classificatiën van de personen, die, uit hoofde van hunnen handel, aan het patentregt zijn onderworpen, gelijk mede ten aanzien van de rangschikking der steden en plaatsen, waarin de laatstgemelde patentschuldigen betrokken zijn.

En daar Wij vertrouwen, dat aldus voldaan geworden is aan de bedoeling der wet van den 2den December 1814, die, het proportionele regt afschaffende, tevens de verdubbeling van het vaste regt verbonden heeft aan zoodanige billijke uitzonderingen en modificatiën, als de omstandigheden van personen en zaken zouden vorderen, twijfelen Wij geenszins, of de bekrachtiging van U Edel Mogenden zal ons eerlang in staat stellen om op de geregelde invordering van dit belangrijk middel orde te stellen.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 22sten Februarij 1815.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,

(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-ORDONNANTIE *rakende het middel op de patenten.*

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, naar aanleiding van art. 6 der wet van 2 December laatstleden, het proportioneel regt op de patenten is afgeschaft geworden, terwijl daarentegen het vaste regt op dezelve zal worden verdubbeld, onder zoodanige uitzonderingen en modificatiën, als door nader bij de wet vast te stellen ordonnantiën zullen worden bepaald;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, te arresteren de navolgende

ORDONNANTIE, *volgens welke het regt van patent op allen handel, neringen, beroep en bedrijven, en eenige openbare vermakelijkheden binnen de Vereenigde Nederlanden zal worden geheven.*

Art. 1.

Natuur der belasting.

In den jare 1815 en vervolgens, zoolang de ophef van het regt van patent plaats heeft, zal dezelve geschieden ingevolge de bepalingen, in deze ordonnantie vervat; wordende alle tot hiertoe bestaan hebbende reglementen en verordeningen dienaangaande gehouden voor vervallen.

En zal niemand eenigen handel, beroep, bedrijf of nering, bij art. 9 dezer ordonnantie niet vrijgesteld, vermogen uit te oefenen, tenzij voorzien van een patent, waarbij hem zulks wordt toegestaan.

Desgelijks zullen alle de openbare vermakelijkheden, in art. 37 van deze ordonnantie omschreven, aan het regt van patent onderworpen zijn.

Art. 2.

Begrooting der belasting.

Het regt van patent zal worden geheven volgens de onderscheidene tariven, in deze ordonnantie voorkomende.

Art. 3.

Zegels voor de patent-bladen en aangiften der patenten.

De patenten zullen worden gedrukt op zegels, ten bedrage van $2^1/_2$ st., en door of namens de gemeentebesturen worden afgegeven.

Art. 4.

Het patent geeft bevoegdheid tot uitoefening van allen handel, beroep, bedrijf of nering binnen de Vereenigde Nederlanden, onder zekere bepalingen.

Zoodanig patent zal den verkrijger de bevoegdheid geven, om gedurende den loop van dat jaar, waarin hetzelve is uitgegeven, den daarin vermelden handel, bedrijf, beroep of nering, met inachtneming der bepalingen, in § 4 van art. 35 dezer ordonnantie vervat, binnen den geheelen omtrek der Vereenigde Nederlanden aan te vangen en voort te zetten, zonder daartoe eenig ander verlof, consent, acte of wat het ook anders moge zijn, waarvan de vordering niet bij de wetten van den lande wordt vrijgelaten, te behoeven: des echter dat de te accorderene patenten niet zullen vrijstellen van te voldoen aan de bepalingen van algemeene en plaatselijke politie.

Desgelijks zullen de voorschrevene patenten niet ontslaan van de verpligting, om in sommige takken van practicale wetenschappen op eene der binnen- of buitenlandsche academiën of universiteiten te zijn gegradueerd of om zich de benoodigde acten of commissiën aan te schaffen, gevorderd tot het waarnemen van het beroep van makelaar, notaris, procureur, schoolmeester, chirurgijn, apotheker, vroedmeester en vroedvrouw, essaijeur, landmeter, wijnroeijer en dergelijke.

Art. 5.

Patenten, welke voor het geheele jaar genomen moeten worden.

De patenten voor allen handel, beroepen, neringen of bedrijven, met uitzondering van die voor openbare vermakelijkheden en de zoodanige, waarvan in het volgende artikel melding wordt gemaakt, zullen voor het geheele jaar genomen moeten worden, en mitsdien geene afschrijving, uit hoofde van het verlaten van dusdanigen handel, beroep, nering of bedrijf in den loop van het jaar kunnen plaats hebben.

Art. 6.

Bepalingen aangaande de patenten dergenen, die in den loop des jaars eenig bedrijf aanvangen.

Ingezetenen, die in den loop des jaars eenigen aan het patentregt onderhevigen handel, beroep, nering of bedrijf aanvangen, behoeven die belasting slechts te betalen naar gelang van het gedeelte, dat nog van het jaar overig blijft, berekend bij vierendeeljaars, zonder dat een vierendeel-jaars zal mogen gesplitst worden; doch zullen zoodanige patenten niet anders worden afgegeven dan op een declaratoir, door het hoofd van het gemeentebestuur geteekend en de verklaring inhoudende, dat de verzoeker gedurende dat jaar nog geen bedrijf, aan het patentregt onderworpen, heeft uitgeoefend; zullende wijders de aangifte ter verkrijging van patent door zoodanige belastingschuldigen moeten geschieden op den voet, bij art. 17 dezer ordonnantie voor suppletoire aangiften bepaald.

Art. 7.

Wie van het verkrijgen van patent zijn uitgesloten.

Van het regt, om patent te verkrijgen, zullen zijn uitgesloten:

a. die door eene regterlijke magt in staat van beschuldiging zijn gesteld of in regten voor eerloos worden gehouden;

b. die het jaar te voren niet in deze landen hebben gewoond of niet kunnen aantoonen, in de gewone lasten voor dat jaar, waarin zij het patent vragen, beschreven te zijn;

c. bankbreukigen, mitsgaders zij, die cessie van hunne goederen hebben gedaan, zoo lang hunne crediteuren niet ten genoege zijn voldaan, en zulks voor zoover het patent strekt, om eenig eigen bedrijf of nering uit te oefenen, en mitsdien met uitzondering van het patent, om in dienst van anderen of als knecht werkzaam te kunnen zijn.

Art. 8.

Uitzonderingen op het vorige artikel.

Van de uitsluiting, in het voorgaande artikel litt. *b.* vermeld, zullen zijn uitgezonderd:

1°. vreemde daglooners, van buiten 's lands inkomende om binnen deze landen, hetzij het geheele jaar of een gedeelte van dien te arbeiden, wordende onder de generale benaming van vreemde daglooners verstaan alle vreemdelingen, welke, hier te lande komende, in dienst van een ander staan, zonder onderscheid van de kunst of het beroep, welke zij uitoefenen;

2°. vreemde kooplieden, kramers en andere personen, vallende in de termen, in § 4, 5 en 6 van art. 31 dezer ordonnantie omschreven;

3°. degenen, welke van deze bepaling in tijd en wijle bij Onze speciale besluiten zullen worden geëximeerd.

Art. 9.

Wie aan het patentregt niet onderworpen zijn.

Van deze belasting en mitsdien van het nemen van patent zullen vrij en daartoe ongehouden zijn:

a. geestelijke personen, onder welke benaming alleen verstaan worden leeraars of priesters bij de onderscheidene kerkgenootschappen;

b zoodanige ambtenaren, welke in deze ordonnantie niet zijn genoemd;

c. renteniers en andere personen, welke geenerlei handel, bedrijf, beroep of nering exerceren;

d. landlieden, vee- en akkerbouw exercerende, doch behalve het verkoopen der voortbrengsels van hun land of vee, geenen anderen handel, bedrijf, beroep of nering, aan het patentregt onderworpen, uitoefenende;

e. warmoeziers, waardoor verstaan worden de zoodanige, welke de groenten en fruit, die zij verkoopen, op hunnen eigenen grond of op eenen gehuurden telen;

f. arbeiders en daglooners (inlandsche), alleen tot vee- en akkerbouw gebruikt wordende of bij warmoeziers werkende;

g. schippers en voerlieden en alle de zoodanige, door welke, als eigenaars van het vaartuig, binnen- of buitenlandsch lastgeld wordt betaald, en dus geenszins schippersknechts, zoogenaamde zetschippers of andere personen, welke bij de eigenaars van zoodanige vaartuigen in dienst zijn;

h. zeevarende lieden;

i. visschers;

k. domestieken, waarvan het volle dienstbodengeld betaald wordt;

l. jongens of meisjes, geen 18 jaren oud zijnde, hetzij dezelve in of voor fabrieken of trafieken werken, of wel tot andere bedrijven worden geëmploijeerd.

Art. 10.

Bepalingen omtrent bedrijven, welke in deze ordonnantie niet genoemd zijn.

Zoodanige handel, beroep, nering of bedrijf, welke in deze

ordonnantie niet is opgenoemd, zal desniettemin aan het regt van patent onderworpen zijn en gelijk gesteld worden met zoodanige daarin omschrevene beroepen, bedrijven of neringen, waarmede dezelve de meeste overeenkomst heeft en naar aanleiding daarvan worden aangeslagen, alles ter decisie van de directeurs der directe belastingen, in de onderscheidene provinciën fungerende.

Art. 11.

Bepalingen omtrent verwante beroepen of bedrijven, door denzelfden persoon uitgeoefend wordende.

Iemand meer dan één doch met elkander verwante of gewoonlijk te zamen uitgeoefend wordende beroepen of bedrijven exercerende, zal slechts één patent behoeven. Het bedrag van dit patent, ofschoon alle zoodanige beroepen of bedrijven daarin afzonderlijk zullen worden uitgedrukt, zal alleenlijk worden geregeld naar dat beroep of bedrijf, hetwelk aan het hoogste regt onderworpen is.

Voor *niet verwante beroepen of bedrijven*, door denzelfden persoon uitgeoefend wordende, zal insgelijks slechts een patent worden afgegeven, waarin de verschillende bedrijven zullen worden uitgedrukt, doch zal alsdan het bedrag van dit patent worden geregeld naar het gezamenlijk beloop van het patentregt, dat voor elk dezer onderscheidene beroepen of bedrijven in deze ordonnantie is bepaald.

De decisie, in hoeverre beroepen of bedrijven, welke door denzelfden persoon worden uitgeoefend, al dan niet als verwant kunnen worden beschouwd, wordt aan de directeurs der directe belastingen in de onderscheidene provinciën opgedragen, welke deswege de noodige instructiën aan de controleurs zullen doen toekomen.

Art. 12.

Wie aan het nemen van een suppletoir patent zijn onderworpen.

Zoodanige ingezetenen, welke, ofschoon reeds van patent voorzien, gedurende den loop van het jaar eenigen handel, beroep, bedrijf of nering zouden willen aanvangen, welke aan een hooger regt onderhevig is dan dat, waarvoor zij primitivelijk zijn aangeslagen, zullen gehouden zijn deswege, naar aanleiding van art. 17 dezer ordonnantie, aangifte te doen, ten einde voor het meerdere beloop naar gelang van den overgeblevenen tijd des jaars op den eerstvolgenden suppletoiren legger gebragt te worden. Edoch zullen de zoodanigen, uithoofde van die verhooging van hun patent, niet aan een dubbel zegel onderworpen zijn. Het zal voldoende wezen, dat deze verandering van beroep, bedrijf of nering en de daaruit voortgesprotene verhooging door den ontvanger op het te voren afgegevene patent gesteld en door het hoofd van het plaatselijk bestuur bekrachtigd worde.

Art. 13.

Bepalingen omtrent de patenten van gehuwde lieden en van vrouwen hetzij gehuwd of ongehuwd.

§ 1. Voor man en vrouw, in gemeenschap van goederen getrouwd en beide te zamen in eenigen handel of bedrijf, in art. 35 dezer ordonnantie omschreven, geassocieerd zijnde, zal één patent voldoende zijn. Edoch buiten gemeenschap van goederen getrouwd zijnde, zullen dezelve, wanneer zij te zamen affaire doen en beide tot het verbinden van de firma door hunne handteekening geregtigd zijn, als afzonderlijke compagnons worden aangemerkt en mitsdien naar aanleiding van de bepalingen, vervat in § 2 van art. 35 dezer ordonnantie, elk afzonderlijk moeten worden gepatenteerd.

§ 2. Vrouwen, hetzij gehuwd of ongehuwd, die op zich zelven of hare eigene namen eenigen handel, beroep, bedrijf of nering uitoefenen, zullen tot het nemen van patent, evenals de mannen, verpligt zijn.

Art. 14.

Bepalingen aangaande de afschrijving der belasting van overledene gepatenteerden.

Ingeval van overlijden van eenen gepatenteerde, zal de afschrijving der belasting, met overlegging van een behoorlijk gecertificeerd bewijs van het overlijden, onder bijbetaling van het ingetreden vierendeel jaars, kunnen geschieden, ten ware de weduwe of kinderen de zaken van den overledene wenschten voort te zetten, in welk geval door hen de bepalingen, in art. 15, § 2, dezer ordonnantie vervat, zullen worden in acht genomen.

Bij het afsterven van eenen gepatenteerde, wiens beroep of bedrijf met deszelfs dood van zelf vervalt, zooals bij voorbeeld van eenen doctor of chirurgijn, zal de afschrijving der belasting kunnen plaats hebben met bijbetaling van de ingetreden maand.

Art. 15.

Verpligting tot het doen van aangave, ingeval van verandering van woonplaats of firma.

§ 1. Iemand, tot het uitoefenen van eenigen handel, bedrijf, beroep of nering in eene of andere gemeente gepatenteerd, doch voornemens zijnde van woonplaats te veranderen, zal gehouden zijn deszelfs bekomen patent, benevens de quitantie van den ontvanger, ten bewijze dat de verschenen termijnen zijn afbetaald, aan het gemeentebestuur der plaats, alwaar hij zijn bedrijf heeft uitgeoefend, te vertoonen, met opgave van de plaats, alwaar hij zich ter woning zal nederzetten, hetwelk op het voorschrevene patent, namens het gezegde bestuur, zal worden aangeteekend. Vervolgens zoodanigen handel, bedrijf, beroep of nering verkiezende voort te zetten, zal de patentschuldige verpligt zijn deszelfs patent te exhiberen aan het gemeentebestuur of de zetters der plaats, welke hij tot zijn domicilium gekozen heeft, onder gehoudenheid om zich aldaar, ingevolge het bepaalde bij § 4 van art. 35 dezer ordonnantie, dadelijk tot het verkrijgen van een suppletoir patent op den voet bij art. 17 vastgesteld, voor den nog overigen tijd des jaars aan te geven, indien namelijk de belasting aldaar meerder mogt zijn, zullende de maand, waarin de voorschrevene aangifte geschiedt, voor eene geheele maand gerekend en naar aanleiding daarvan het suppletoir patent opgemaakt worden; alles op pœne van het effect van het aan hem gegeven patent te zullen verliezen en mitsdien tot straf zijner nalatigheid verpligt te zijn, zich op nieuw van een patent voor het geheele jaar te voorzien, alvorens zijnen handel, bedrijf, beroep of nering te kunnen voortzetten, op verbeurte der boete, bij § 6 van art. 38 bepaald.

§ 2. Van alle veranderingen, zoo van firma als van personen, in eenigen handel of compagnieschap, hetzij door adjunctie, successie, het verlaten der compagnieschap door eenen der geassocieerden of uit eenigen anderen hoofde voorgevallen, zal, wanneer dusdanige veranderingen door een sterfgeval plaats vinden, binnen 4 weken na hetzelve, en in alle andere gevallen vóór en aleer er eenige daden zullen mogen worden verrigt, door de belanghebbenden aan het gemeentebestuur of ten kantore van de zetters kennis gegeven moeten worden, almede op de boete, bij § 6 van art. 38 dezer ordonnantie bepaald.

En zal van zoodanige veranderingen door de zetters op het register, waarvan hierna, art. 20, melding zal worden gemaakt, aanteekening worden gehouden, en die veranderingen tevens op de patenten der geïnteresseerden worden uitgedrukt, terwijl de zoodanige van hen, welke in de termen mogten zijn van nieuwe of suppletoire patenten te behoeven, op den eerstvolgenden suppletoiren legger moeten gebragt worden.

Art. 16.

Beschrijving der patentpligtigen.

§ 1. De beschrijving der patentpligtige ingezetenen zal, zoowel in de steden als in de gemeenten ten platten lande, voor het tegenwoordige jaar ten spoedigste eenen aanvang nemen, en vervolgens jaarlijks met den eersten Januarij; zullende deze beschrijving alomme volbragt moeten zijn vóór het uiteinde der maand, waarin dezelve begonnen is.

§ 2. Te dien einde zal door of van wege de ontvangers der directe belastingen, in de onderscheidene gemeenten fungerende, onder toezigt van de controleurs, een ieder voor zooveel betreft de uitgestrektheid van zijne divisie van controle, aan de woning van iederen ingezeten een gedrukt declaratoir worden afgegeven.

§ 3. Elk ingezeten, die op dit tijdstip eenigen handel, bedrijf, beroep of nering uitoefent of zal willen aanvangen, zal gehouden zijn het gemelde declaratoir behoorlijk in te vullen en de daarin gedane opgaven met zijne handteekening te bekrachtigen.

Vervolgens zal hij het aldus ingevuld en geteekend declaratoir in gereedheid moeten houden, om op de eerste aanvrage tegen reçu af te geven aan degenen, die van acht tot veertien dagen daarna met de afhaling derzelve van wege den ontvanger belast zullen zijn.

Voor zoodanige patentschuldigen, welke verklaren zullen niet te kunnen schrijven, zal de invulling der voorschreven declaratoiren door den ontvanger of dengene, die daartoe door denzelve zal zijn gequalificeerd, moeten geschieden, in welk geval het aldus ingevuld declaratoir door den ontvanger of zijnen gequalificeerde, mitsgaders door den deurwaarder, die bij het ophalen der declaratoiren adsisteert, zal moeten worden onderteekend, met bijvoeging, dat de patentschuldige verklaard heeft niet te kunnen schrijven.

§ 4. Ieder patentschuldige, die bij de ophaling der declaratoiren het zijne, niet behoorlijk ingevuld, ter dispositie zal gesteld hebben van dengene, die met de ophaling belast is, zal van wege den ontvanger door eenen deurwaarder, ten zijnen koste, worden geïnsinueerd, om alsnog, uiterlijk binnen drie dagen na dato van dat exploit, het declaratoir, behoorlijk ingevuld, ten kantore van den voormelden ontvanger tegen reçu in te leveren.

Wanneer intusschen aan de aanmaning, bij de insinuatie gedaan, niet voldaan wordt, zal door den ontvanger een relaas van die nalatigheid worden opgemaakt, hetwelk hij aan den controleur der divisie van contrôle zal opzenden, die op den nalatige op zoodanige wijze, als bij art. 43 dezer ordonnantie is bepaald, zal doen verhalen de boete, bij § 6 van art. 38 derzelve vastgesteld.

§ 5. De patentpligtigen zullen gehouden zijn zich in gemoede te klassificeren.

Voor zooveel de vier eerste begrootingen voor winkeliers aangaat, zullen zij verpligt zijn hun debiet getrouw op te geven, en, voor zooveel de beroepen en bedrijven, in art. 35 dezer ordonnantie opgenoemd, betreft, zich te rangschikken in die klasse, waarin zij, in vergelijking met anderen van hetzelfde bedrijf en in dezelfde gemeente woonachtig, behooren, en wijders aangaande het getal der bij hen in dienst of werk zijnde knechts of gezellen insgelijks eene met de waarheid overeenkomstige opgave te doen; doch het zal dienonverminderd aan de zetters niet alleen vrijstaan, maar zelfs gedemandeerd wezen, om gezamenlijk met den controleur, naar aanleiding der publieke notoriteit, de patentpligtigen in zoodanige klassen te rangschikken of voor zoodanig debiet aan te slaan, als zij in gemoede zullen vermeenen te behooren.

Ingeval van verschil tusschen den controleur en de zetters, betrekkelijk de klassificatie van eenigen patentpligtige, zal de zaak ter kennisse worden gebragt van den directeur der directe belastingen in de provincie, welke na gelaan onderzoek hieromtrent zal beslissen.

§ 6. Indien men verzuimd had aan eenen of anderen aan het regt van patent onderworpenen ingezeten een declaratoir ter invulling af te geven, zal de zoodanige uit dien hoofde geenszins ontslagen zijn van de verpligting om zich ter bekoming van patent aan te geven, maar gehouden wezen, om zich ter bekoming en invulling van zoodanig declaratoir ten kantore van den ontvanger te vervoegen.

Art. 17.

Suppletoire aangiften.

De jaarlijksche beschrijving der patentpligtigen volgens art. 16 afgeloopen zijnde, zal de aangifte ter verkrijging van patent geschieden door invulling en onderteekening van declaratoiren, voor suppletoire aangifte geschikt, welke aan het kantoor der zetters verkrijgbaar zullen zijn en door de belanghebbenden aldaar zullen moeten worden ingevuld en onderteekend.

De gemelde declaratoiren door de zetters geëxamineerd en op het register gebragt zijnde, zal de aanslag der patentschuldigen door den controleur worden bepaald, welke vervolgens de declaratoiren aan den ontvanger zal doen toekomen, die terstond den patentschuldige van het beloop van zijnen aanslag op de wijze bij art. 25, § 2, voor de primitive patentschuldigen bepaald, kennis zal geven, met uitnoodiging, om zich binnen drie dagen of wel op den eerstvolgenden zitdag ter betaling van de verschenen termijnen of wel van het geheele patentregt (indien namelijk het patent van dien aard is, dat de betaling in eens geschieden moet) aan deszelfs kantoor te vervoegen; na welke gedane betaling het patent door het gemeentebestuur of de zetters zal worden afgegeven.

Art. 18.

Wijze van aangifte voor vreemde kramers en kooplieden, alsmede voor de ondernemers van openbare vermakelijkheden.

De aanvrage ter verkrijging van patent zal door vreemde kramers, kooplieden en andere personen, voorkomende in §§ 5, 6 en 7, in art. 31 dezer ordonnantie vermeld, alsmede door de ondernemers van openbare vermakelijkheden, bij art. 37 derzelve opgeteld, insgelijks op de voorschrevene wijze geschieden.

De patenten voor de hierboven genoemde personen zullen echter niet *pro rato* van den tijd des jaars, maar voor de volle sommen, bij de ordonnantie uitgedrukt, worden berekend en verder betaald moeten worden op den voet en wijze, bij § 1 van art. 25 vastgesteld, en worden de gemeentebesturen op hunne verantwoordelijkheid gelast, om aan de ondernemers van openbare vermakelijkheden geene permissie tot het geven van eenige vertooning te verleenen, tenzij aan dezelve door de verzoekers het ingevulde en behoorlijk geteekende declaratoir ter verkrijging van het vereischte patent worde overgelegd en tevens blijke, dat het bedrag daarvan in handen van den ontvanger of bij deszelfs absentie in die van het gemeentebestuur is genamptiseerd.

Art. 19.

Aan wie de klassificatie der patentschuldigen is opgedragen, en verordeningen dienaangaande.

§ 1. Alle werkzaamheden, betrekking hebbende tot het examineren der declaratoiren van aangifte, de klassificatie der patentpligtige ingezetenen, alsmede tot het opmaken van het register, in het volgende artikel omschreven, en den daaruit te formeren legger voor het belasting-kohier, zullen, onder toezigt van den controleur der directe belastingen van de divisie van contrôle, moeten worden verrigt door de zetters, welke voor elke gemeente tot het regelen van den omslag der directe belastingen zijn of zullen worden benoemd, terwijl aan den eerstgenoemden ambtenaar, behoudens de faculteit aan hem bij art. 16, § 5, hiervoren toegekend, daarenboven de toepassing der onderscheidene tariven, in deze ordonnantie vervat, op den ten legger gebragten patentpligtige uitsluitend wordt opgedragen, alsmede de beoordeeling van de verwantschap der beroepen en bedrijven, door denzelfden persoon uitgeoefend wordende, naar aanleiding van de instructiën, welke aan hem te dezen opzigte door den directeur der directe belastingen zullen worden gegeven.

§ 2. De voornoemde werkzaamheden der zetters zullen, naar gelang dat de opgehaalde declaratoiren (welke, wijks- en nummersgewijze geschikt, door den ontvanger aan het kantoor derzelve moeten bezorgd worden) inkomen, onverwijld eenen aanvang nemen en voor het tegenwoordige jaar ten spoedigste, doch vervolgens jaarlijks in de steden van den eersten en tweeden rang vóór de helft van de maand Februarij, en in de overige gemeenten uiterlijk op ultimo Januarij afgeloopen moeten zijn.

§ 3. De zetters en controleurs zullen ten opzigte van de klassificatie met de meeste onpartijdigheid en zonder eenige conniventie moeten te werk gaan en de bevoegdheid hebben, om de patentpligtigen tot het geven van noodige opheldering aangaande den aard van hunnen handel, beroep, bedrijf of nering ten hunnen kantore te ontbieden, zullende een iegelijk, die, daartoe opgeroepen zijnde, zulks weigeren mogt, niet alleen zoodanig worden aangeslagen, als volgens den inhoud van art. 16, § 5, zal behooren, maar geene aanspraak hebben op het regt van reclame, bij art. 26 dezer ordonnantie toegestaan.

Art. 20.

Bepalingen aangaande het registreren van de declaratoiren van aangifte en het opmaken van den primitiven legger voor het kohier.

§ 1. De klassificatie der patentpligtigen, van welke declaratoiren zijn ingekomen, op den hier te voren gemelden voet geregeld zijnde, zal dezelve door de zetters worden overgebragt op een register, met bijvoeging van al hetgeen, tot de voorschrevene patentpligtigen betrekkelijk, in de gezegde declaratoiren is opgegeven geworden.

Op ditzelfde register zullen insgelijks worden gebragt alle zoodanige ingezetenen, welke na den afloop der primitive beschrijving zich tot het verkrijgen van patent hebben aangegeven, en eindelijk alle veranderingen in firma's of personen voorgevallen, waarvan ingevolge het bepaalde bij art. 15 dezer ordonnantie aangifte moet geschieden.

§ 2. Uit dit register zal vervolgens door de zetters de primitive legger van het kohier worden geformeerd, welke voor het tegenwoordige jaar overal ten spoedigste, doch vervolgens jaarlijks in de steden van den eersten en tweeden rang vóór de helft van de maand Maart, en in de steden of gemeenten der volgende rangen binnen de tien eerste dagen van de maand Februarij aan den controleur van de divisie van contrôle zal moeten worden ingezonden, ten einde dien ambtenaar in staat te stellen om de aan hem opgedragene werkzaamheden van den aanslag in het regt van patent te verrigten.

De controleur zal vervolgens, nadat door hem de aanslag van elk patentschuldige zal zijn bepaald, zijne verrigtingen, alvorens den legger aan den directeur der directe belastingen in de provincie in te zenden, aan het oordeel der zetters onderwerpen, welke de bevoegdheid hebben, om hunne aanmerkingen dienaangaande in de daartoe op den legger bestemde kolom voor te dragen.

Art. 21.

Het opmaken der leggers voor de suppletoire kohieren.

Met het eindigen van elk vierendeel jaars, en dus op den 31sten Maart, 30sten Junij, 30sten September en 31sten December van ieder jaar, zullen door de zetters de leggers voor de suppletoire kohieren uit het register in art. 20, § 1, vermeld, opgemaakt en op dezelve gebragt worden alle ingezetenen, welke eenigen handel, bedrijf, beroep of nering na de primitive beschrijving of tusschen de hierboven vermelde tijdperken hebben aangevangen of uit eenigen anderen hoofde tot het doen van aanvrage ter verkrijging van patent zijn verpligt geweest; zullende de voornoemde leggers vervolgens door de zetters aan den controleur worden gezonden, ten einde daarmede te handelen overeenkomstig de bepalingen, in § 2 van art. 20 dezer ordonnantie vervat.

Art. 22.

Opmaking der kohieren van het patentregt.

De directeurs der directe belastingen in de onderscheidene provinciën zijn belast met de opmaking der kohieren van het patentregt van de verschillende gemeenten.

De primitive leggers of staten der patentschuldigen zullen voor het tegenwoordige jaar ten spoedigste, doch vervolgens jaarlijks in de steden van den eersten en tweeden rang aan hen te dien einde vóór of uiterlijk op den laatsten Februarij, en die van de overige steden en gemeenten vóór of op den 15den der genoemde maand door de controleurs ingezonden worden; terwijl de inzending der suppletoire leggers van alle de steden en gemeenten, zonder onderscheid, vóór of op den 15den April, 15den Junij, 15den September en 15den Januarij van ieder jaar door de voornoemde ambtenaren zal moeten geschieden.

Art. 23.

Bepalingen, door de directeurs bij het opmaken der kohieren in acht te nemen.

§ 1. De gemelde ambtenaren zullen, alvorens tot de formatie der kohieren over te gaan, de aanslagen, door den controleur ingevuld, met alle naauwkeurigheid examineren, aan de bepalingen, in deze ordonnantie voorkomende, toetsen en dezelve, waar zulks mogt noodig zijn, veranderen, en voorts, ingeval er eenige beroepen of bedrijven op dezelve mogten gevonden worden, welke niet nominatim in deze ordonnantie voorkomen, het bedrag van het patent voor dezelve bepalen, in evenredigheid met zoodanige der bij de ordonnantie genoemde beroepen of bedrijven, waarmede dezelve kunnen geacht worden de meeste overeenkomst te hebben.

Zij zullen insgelijks verpligt zijn, de al of niet verwantschap van beroepen of bedrijven, door denzelfden persoon uitgeoefend wordende, waarvan de decisie aan hen volgens art. 12 is overgelaten, zoodanig te bepalen, als zij overeenkomstig met de plaatselijke gebruiken en met de bedoeling der wet in gemoede zullen vermeenen te behooren.

§ 2. Vervolgens zullen alle de patentschuldigen, die op de leggers gevonden worden, op de kohieren worden overgebragt en de belasting voor elk derzelven overeenkomstig den gedanen aanslag worden berekend, en zullen de directeuren voornoemd zorg dragen, dat de berekening met de meeste naauwkeurigheid worde verrigt, alsmede dat op de kohieren het debiet der winkeliers, het getal der werklieden, kamers van de logementhouders en wat dies meer is en tot de bepaling van den aanslag vereischt wordt, duidelijk worde uitgedrukt, ten einde zulks bij de invulling der patentbladen behoorlijk kan worden overgenomen; zullende ten opzigte van de verwante beroepen of bedrijven, onder hetzelfde patent begrepen, in het oog gehouden worden, dat dezelve alle afzonderlijk moeten worden uitgedrukt en het hoogst belaste beroep of bedrijf, waarnaar het patent geregeld is, door onderstreping kenbaar gemaakt.

Art. 24.

Executoir-verklaring der kohieren.

De primitive kohieren der patentpligtigen zullen, na alvorens door de directeuren der directe belastingen geviseerd en door de Gouverneurs in de onderscheidene provinciën executoir verklaard te zijn, voor het tegenwoordige jaar ten spoedigste, en vervolgens jaarlijks in de steden van den eersten en tweeden rang vóór het uiteinde van de maand Maart, en in de overige steden en gemeenten vóór het uiteinde van de maand Februarij door de directeuren der directe belastingen aan de controleurs worden toegezonden en door dezelve aan de gemeentebesturen worden overgelegd, ten einde, na publicatie der executoir-verklaring, dadelijk in de steden en in de gemeenten ten platten lande de invordering te doen aanvangen, hetgeen in de steden van den eersten en tweeden rang binnen de tien eerste dagen van de maand April en in de overige steden en gemeenten binnen de tien eerste dagen van de maand Maart zal moeten geschieden.

Art. 25.

Bepalingen aangaande de wijze van invordering van het patentregt.

§ 1. Het patentregt zal even als de overige directe belastingen in maandelijksche termijnen betaalbaar zijn, met uitzondering nogtans:

a. van de patenten voor vreemde kooplieden, kramers, omloopers en arbeiders;

b. van die voor openbare vermakelijkheden;

c. van die voor de slijters, venters en omloopers met loten in de loterij, en eindelijk

d. van die voor de beroepen, neringen en bedrijven, in de 8ste klasse omschreven, voor welke alle de betaling in eens zal worden gevorderd.

§ 2. De ontvangers der directe belastingen zullen onverwijld na het ontvangen der kohieren, door middel van zoodanige biljetten als daartoe voor de overige belastingen gebruikt worden, aan de patentschuldigen kennis van hunnen aanslag geven; zullende de laatstgenoemden gehouden zijn, om de betaling van het door hen alsdan verschuldigde te effectuëren op zoodanigen tijd als in de voornoemde biljetten zal zijn uitgedrukt, ten einde hun patent, hetwelk na de gedane betaling terstond door den ontvanger zal worden ingevuld en aan het gemeentebestuur bezorgd, bij het gemelde bestuur of ten kantore van de zetters te kunnen ligten.

Alvorens echter het patent af te geven, zal het gemeentebestuur moeten zorg dragen, dat hetzelve door den patentschuldige worde onderteekend of, niet kunnende schrijven, met zijn gewoon merk voorzien, in welk laatstgemeld geval het voorschrevene bestuur of de zetters daaronder zullen moeten verklaren, dat het gezegde merk in hunne tegenwoordigheid is gesteld.

§ 3. Voor het zegel en drukloon van het patent zal, boven het bedrag van den aanslag, in handen van den ontvanger worden betaald drie en een halve stuiver, om door denzelve te worden verantwoord op zoodanige wijze als Onzentwege nader zal worden bepaald; verder zal nog door den ontvanger voor de onkosten der beschrijving, het doen drukken der declaratoiren, alsmede voor het aanslagbiljet één stuiver in de steden en één en een halve stuiver ten platten lande mogen gevorderd worden, zonder meer.

§ 4. De percentsgewijze belooning voor de ontvangers zal door hen van het patentregt ten gelijken bedrage als van de overige directe belastingen genoten en bij elke overstorting bij den ontvanger-particulier, tegen overlegging van behoorlijke quitantie, worden ingehouden; en zal dienvolgens door den patentschuldige geen ontvangloon behoeven betaald te worden.

Art. 26.

Bepalingen omtrent bezwaren.

De patentschuldige, die zich met zijnen aanslag bezwaard acht, zal de bevoegdheid hebben, om uiterlijk *binnen drie maanden*, te rekenen van den dag, waarop de belastings-kohieren zullen zijn executoir verklaard (waarvan, binnen drie dagen na het ontvangen derzelve, aan de ingezetenen van iedere gemeente door den burgemeester of schout op de gebruikelijke wijze zal worden kennis gegeven), zijne reclamatie, op zegel geschreven en voorzien van eene duplicaat-quitantie der betaalde verschenene termijnen, alsmede van een extract van zijnen aanslag in het kohier, in te dienen bij den controleur der divisie van contrôle, alwaar hij woonachtig is, behoudens zijne verpligting tot voortdurende betaling der verschenene termijnen op de daartoe door den ontvanger bepaalde zitdagen.

De controleur zal de bij hem ingediende reclamatiën, na daarop het advies der zetters van de gemeente, waarin de patentschuldige is gedomicilieerd, te hebben ingewonnen, met zijn advies inzenden aan den directeur der directe belastingen in de provincie, die dezelve, met bijvoeging zijner consideratiën, zal doen toekomen aan den Gouverneur, welke de gemelde reclamatiën, gemunieerd met de voorschrevene stukken, brengt ter deliberatie van de Gedeputeerde Staten.

De Gedeputeerde Staten der provincie zullen over alle de ingekomene reclamatiën uitspraak doen en hunne beslissingen aan den Gouverneur hunner provincie ter hand stellen, welke dezelve aan den directeur der directe belastingen zal doen geworden, ten einde, naar aanleiding der voorschrevene uitspraak, de vereischte ordonnantiën van ontheffing ten behoeve der reclamanten op te maken of hun van het in stand blijven van hunnen primitiven aanslag kennis te geven.

Wanneer echter aan den directeur, bij het onderzoek der reclamatiën, uit het advies van den controleur en zetters ofte anderzins zal komen te blijken, dat er in den aanslag van een patentschuldige ontwijfelbare erreuren hebben plaats gehad, zal de gemelde directeur de bevoegdheid hebben, den ontvanger, onder wien die belastingschuldige ressorteert, te autoriseren, om van denzelve, hangende de deliberatiën der Gedeputeerde Staten over zijne ingeleverde reclamatie, naar mate van den aard der begane erreuren geene betaling hoegenaamd verder te vorderen ofte wel alleen zoodanig gedeelte van den primitiven aanslag, als het bedrag der belasting zoude geweest zijn, wanneer dezelve aanslag rigtig geschied ware.

Art. 27.

Vorming van een fonds ter bestrijding der ontlastingen, alsmede tot vinding der belooningen van de zetters.

§ 1. Van het beloop van het patentregt zal worden afgezonderd 10 percent, welke een fonds zullen uitmaken, waaruit goedgemaakt zullen worden:

1°. het beloop der ontheffingen en verminderingen, welke aan verkeerdelijk aangeslagene of te hoog belaste patentschuldigen worden toegestaan;

2°. de belooningen der zetters naar aanleiding van zoodanige bepalingen, als ingevolge art. 45 dezer ordonnantie zullen worden vastgesteld.

§ 2. De directeuren der directe belastingen in de onderscheidene provinciën zijn belast met het opmaken van de afrekening van het gemelde fonds, en zullen de staten deswege door hen aan den Secretaris van Staat voor de Financiën, mitsgaders aan de Gouverneurs hunner respective provinciën worden ingezonden.

Art. 28.

Onderscheidene regelen tot bepaling van het patentregt.

§ 1. De patenten voor alle beroepen, neringen en bedrijven, in dit en in de twee volgende artikelen dezer ordonnantie omschreven, zullen het bedrijf zelve concerneren en niet de personen, die daarin zijn geïnteresseerd; derhalve zal, zonder onderscheid of één of meerder personen daarbij belang hebben, voor elk bedrijf een patent worden afgegeven, staande ten name van dengeen of genen, welken hetzelve aangaat of welke met de administratie en directie is of zijn belast.

§ 2. In zooverre echter een of meerdere geïnteresseerden in zoodanige bedrijven geregtigd zijn, door hunne handteekening of door de teekening der firma, waaronder het bedrijf gedreven wordt, de associatie of compagnieschap der gezamenlijke geïnteresseerden te verbinden, zullen aan dezelve of denzelven afschriften van het verkregen patent worden uitgereikt op den voet, zooals hierna bij art. 40 zal worden bepaald.

Art. 3. Alle associatiën, compagnieschappen, societeiten van commercie, assurantie, navigatie, reederijen, visscherijen, binnen- of buitenlandsche fondsen en alle andere, van welke aan de geïnteresseerden actiën of aandeelen zijn of bij de oprigting worden uitgegeven, zullen, wanneer de actiën of aandeelen bij de eerste uitgifte of successive uitbreiding te zamen bedragen of bedragen hebben:

f 100,000 en daarbeneden, zich moeten voorzien van een patent van	f 50.0.0
boven de f 100,000 tot f 200,000.0.0	100.0.0
» » 200,000 » 500,000.0.0	200.0.0
» » 500,000 » 1,000,000.0.0	400.0.0
» een millioen gulden	700.0.0

zullende bij toekomstige oprigtingen het patent worden genomen voor de afgiften der actiën of acten van aandeel naar mate der kapitale som, in het plan of programma voorgesteld of in de contracten bepaald, op de boete, bij § 6 van art. 38 vastgesteld.

De patenten voor de associatiën, compagnieschappen, enz., in dit artikel genoemd, zullen ten name van de associatiën zelve worden gesteld en met bijvoeging van den naam van den administrateur, directeur of boekhouder derzelve worden afgegeven; blijvende de laatstgenoemde dienonverminderd gehouden, om zich ingevolge de bepalingen, vervat in art. 35 dezer ordonnantie, van het vereischt patent te voorzien.

Art. 29.

Tariven voor de patenten voor fabrieken trafieken, molens, enz.

§ 1. De patenten voor de navolgende fabrieken en trafieken zullen worden geregeld naar het volgende tarief, en zullen in zoo verre, met afwijking van de bepalingen, vervat in art. 11 dezer ordonnantie, geene derzelve als verwante bedrijven worden aangemerkt dan alleen de zoodanige, waarbij zulks uitdrukkelijk wordt vermeld.

Ankersmederijen, ieder	f 40.0.0
Azijnmakerijen, idem	40.0.0
Balletjesmakerijen, idem.	7.0.0

Berlijnschblaauw-makerijen, idem	f	7.0.0
Boraxstokerijen, idem		30.0.0
Buskruidmolens, idem		50.0.0
Campherraffinaderijen, idem		30.0.0
Chemicaliën-fabrieken, waarin onderscheidene soorten van chemicaliën vervaardigd worden, ieder		60.0.0
Carminstokerijen, idem		7.0.0
Geschut- en klokgieterijen, idem		40.0.0
Glasblazerijen, idem		40.0.0
Grutterijen, zonder paarden- of rosmolens, alleen boekweit malende, idem		20.0.0
Hagelgieterijen, idem		40.0.0
Kalkovens, iedere oven		20.0.0
Koper- of geel- en metaalgieterijen, ieder		30.0.0
Koperpletterijen, zonder wind- of paardenmolens, idem		40.0.0
Lakmoesfabrieken, idem		30.0.0
Loodaschbranderijen, idem		7.0.0
Loodwitmakerijen, idem		30.0.0
Lijmziederijen, idem		40.0.0
Lijnbanen voor scheeps- en ander zwaar touwwerk, ieder		40.0.0
Idem, met taanderij, idem		60.0.0
Meestoven, idem		40.0.0
Mouterijen, idem		40.0.0
Pannebakkerijen, voor elken oven		20.0.0
Plateelbakkerijen, ieder		30.0.0
Platloodgieterijen, idem		40.0.0
Porselein-fabrieken, ieder		40.0.0
Pottebakkerijen, voor iederen oven		20.0.0
Pijpenbakkerijen, ieder		30.0.0
Sacharum saturni-stokerijen, ieder		40.0.0
Sal-ammoniak-fabrieken, ieder		40.0.0
Salpeter-fabrieken, ieder		20.0.0
Salpeter-fabrieken en sterkwater-stokerij		30.0.0
Spaanschgroen-fabrieken, ieder		30.0.0
Speelkaarten-fabrieken, idem		40.0.0
Sterkwater-stokerijen, idem		20.0.0
Steenbakkerijen, voor elken oven		20.0.0
Steenbakkerijen, ook tevens pannen bakkende, voor elken oven		25.0.0
Stijfselmakerijen, ieder		40.0.0
Suiker-raffinaderijen, idem		40.0.0
Suikerwater-stokerijen, idem		10.0.0
Stroopmakerijen of kokerijen, idem		15.0.0
Taanderijen van netten, want enz., idem		30.0.0
Tegelbakkerijen, idem		30.0.0
Terpentijn-stokerijen, idem		30.0.0
Traankokerijen, idem		30.0.0
Tras- of kunst-cementbereiderijen, idem		40.0.0
Veld-steen-oventjes, idem		5.0.0
Vermiljoen-fabrieken, idem		40.0.0
Vriesch- of Bataafsch-groenmakerijen, idem		20.0.0
Wit-was-bleekerijen, ieder		30.0.0
IJzer-gieterijen, idem	f	40.0.0
Zoutkeeten, voor elke pan		20.0.0
Zeepziederijen, ieder		40.0.0
Zegellak-fabrieken, idem		30.0.0
Zwavel-fabrieken, idem		40.0.0

§ 2. *Molens, door wind, water of stoom bewogen wordende.*

Blaauwsel, ieder		50.0.0
Chocolade, idem		40.0.0
Gort of pel, idem		40.0.0
Grutten, idem		40.0.0
Gepelde gerst, idem		40.0.0
Hennepkloppers, idem		40.0.0
Houtzagers (kleine) tot veren en platen, idem		20.0.0
Koren, idem		30.0.0
Korenmolens, zonder balie, waarvan de wieken langs den grond gaan, idem		14.0.0
Koper, idem		40.0.0
Krijt		20.00
Loodwit, idem		40.0.0
Meel, idem		40.0.0
Mout, idem		40.0.0
Mosterd, idem		15.0.0
Olie, idem		40.0.0
Papier, idem		40.0.0
Poeder, idem		30.0.0
Schulpzand, idem		15.0.0
Steen, idem		20.0.0
Snuif, idem		40.0.0
Schors of taan, idem		20.0.0
Tras, idem		20.0.0
Tras, steen en schulpzand		40.0.0
Verw, idem		30.0.0
Verwhout, idem		30.0.0
Vol-, idem		30.0.0
Polder-watermolens, idem		1.4.0
Zaag-, idem		40.0.0

§ 3. *Ros- of paardenmolens.*

Blaauwsel-, chocolade- en andere soorten van molens, onder de voorgaande rubriek vermeld, welke door paarden in beweging worden gebragt, zullen kunnen volstaan met een patent ten bedrage van de helft der belasting, waarop soortgelijke molens, die door wind, water of stoom worden bewogen, aldaar gesteld zijn; zullende echter zoodanige ros- of paardenmolens, welke bij koren- of meel-molens behooren en met deze door denzelfden molenaar bemalen worden, geen afzonderlijk patent behoeven.

§ 4. Eindelijk zal het drijven van handel in zoodanige artikelen als tot elk der bovenstaande fabrieken en trafieken behooren, onder hetzelfde patent begrepen zijn, op gelijke wijze als ten opzigte van verwante beroepen en bedrijven, door denzelfden persoon uitgeoefend wordende, in art. 11 dezer ordonnantie is bepaald, wordende echter ten opzigte van de houtzaagmolens bepaald, dat als artikelen, tot dezelve behoorende, alleen worden beschouwd allerlei soorten van op deze molens gezaagd hout, en dus geenszins ribben, krommers, knieën, sparren, gelijk mede geene Noordsche, Memelsche of andere deelen, die buiten 's lands gezaagd zijn, noch zoodanige andere houtwaren als tot den houthandel behooren en waarin geene

negotie zal kunnen worden gedreven dan voorzien zijnde van een patent als koopman.

Art. 30.

Tarieven voor de onderscheidene begrootingen, waarnaar de patenten voor winkeliers geregeld worden.

§ 1. De patenten voor winkeliers zullen worden berekend naar gelang van hun jaarlijksch debiet volgens de navolgende begrootingen, zullende de winkeliers, die verschillende waren verkoopen, welke onder eene en dezelfde begrooting begrepen zijn, beschouwd worden als verwante neringen uit te oefenen, en daarentegen als geene verwante neringen te exerceren, zoodra de voorschrevene waren tot verschillende begrootingen behooren.

Eerste begrooting.

§ 2. Winkeliers in tabak en snuif, gerekend tegen een jaarlijksch debiet van 90,000 pond tabak en snuif en daarboven f 340.0.0

van	60,000	pond	tot	beneden	90,000	225.0.0
»	30,000	»	»	»	60,000	115.0.0
»	15,000	»	»	»	30,000	60.0.0
»	9,000	»	»	»	15,000	35.0.0
»	6,000	»	»	»	9,000	20.0.0
»	3,000	»	»	»	6,000	12.0.0
»	1,000	»	»	»	3,000	8.0.0

Beneden 1000 pond en een kerfbank hebbende . 5.0.0

Geen kerfbank hebbende 2.0.0

Beneden 500 pond en geen kerfbank hebbende . 1.0.0

Tweede begrooting.

§ 3. Winkeliers in koffij, thee en chocolade, in alle of één of meer derzelve doende, gerekend tegen een jaarlijksch debiet van 30,000 pond thee etc. en daarboven . . . . f 255.0.0

van	20,000	pond	tot	beneden	30,000 pond	170.0.0
»	10,000	»	»	»	20,000 »	85.0.0
»	5,000	»	»	»	10,000 »	45.0.0
»	3,000	»	»	»	5,000 »	25.0.0
»	2,000	»	»	»	3,000 »	15.0.0
»	1,000	»	»	»	2,000 »	10.0.0
»	500	»	»	»	1,000 »	3.0.0
			Beneden de		500 »	1.0.0

De chocolade met de thee, en drie ponden koffij voor één pond thee te rekenen.

Derde begrooting.

§ 4. Winkeliers, doende in de navolgende vreemde waren of vreemde en inlandsche te zamen, als zijn:

Katoenen, haren, wollen, zijden en daarmede geheel of gedeeltelijk gemeleerde manufacturen.

Katoenen lijnwaden.

Bijouteriën en quincailleriën.

Goud-, zilver- en plated-werken.

Horlogie-werken.

Juweelen. (gezette gemaakte)

Hoeden.

Kousen.

Knoopen.

Kanten.

Modewaren.

Porseleinen.

Aardewerk.

Glaswerk.

Rottingen.

Rijtuigen.

Behangsels.

Meubelen.

Zadelmakerswerk en wat dies meer is, gerekend tegen een jaarlijksch debiet

van	f 45,000	en	daarboven			f 225.0.0
»	30,000	tot	beneden	f	45,000	150.0.0
»	15,000	»	»		30,000	80.0.0
»	7,500	»	»		15,000	40.0.0
»	4,500	»	»		7,500	25.0.0
»	3,000	»	»		4,500	15.0.0
»	1,500	»	»		3,000	10.0.0
»	1,000	»	»		1,500	4.0.0
			Beneden de		1,000	2.0.0

Vierde begrooting.

§ 5. Winkeliers, doende in een of meerder goederen of waren, in de voorgaande paragraaf genoemd of begrepen, doch alleen van inlandschen oorsprong en manufacturen, zonder eenige vreemde, alsmede in:

Chemicalia.

Drogerijen.

Verfwaren.

Kruidenierswaren.

Blik-, ijzer- en koperwerk.

Leder.

Papier.

Boeken.

Kaarten. (Land- en zee-)

Prenten.

Garen.

Linnens.

Chirurgische, mathematische, optische en physische instrumenten.

Muzijk-instrumenten.

En alle andere winkeldoende personen, in de voorgaande begrooting niet begrepen, gerekend tegen een jaarlijksch debiet

van	f 60,000	en	daar	boven		f 180.0.0
»	30,000	tot	beneden	de	f 60,000	100.0.0
»	15,000	»	»	»	30,000	50.0.0
»	9,000	»	»	»	15,000	30.0.0
»	6,000	»	»	»	9,000	20.0.0
»	3,000	»	»	»	6,000	10.0.0
»	2,000	»	»	»	3,000	5.0.0
»	1,000	»	»	»	2,000	2.0.0
	beneden				1,000	1.0.0

En zullen voor winkeliers alléén worden gehouden alle zoodanige, welke openbare winkels hebben of welke, zoo zij winkel binnen 's huis doen, hunne waren alleen en exclusief uit hunne winkels of huizen bij het stuk, de el, het pond en soortgelijke aan particulieren verkoopen en daarmede niet op markten of kermissen zitten of rondreizen of aan de huizen rondloopen, zoodat alle winkeliers, welke, behalve dat zij hunne waren in het

klein verkoopen, dezelve ook bij grootere gedeelten aan andere winkeliers uitslaan, zoowel binnen als buiten de steden, tevens als kooplieden zullen behooren gepatenteerd te worden.

VIJFDE BEGROOTING.

§ 6. Winkeliers, openbaren winkel doende in waren, bij de vorige begrootingen ongenoemd, of dezelve uit het huis verkoopende, bovendien de markten of kermissen frequenterende of met pakken, marsen of kastjes hunne waren aan de huizen of elders aanbiedende, het patent te verhoogen met de helft. En zijn dus hiervan afgezonderd zoodanige neringdoende lieden, die niet uit het huis verkoopen, welke, wanneer zij met hunne waren op markten of kermissen zitten of daarmede aan de huizen rondloopen, tot §§ 1, 2 en 3 van het navolgend artikel behooren en dus als inlandsche kramer op eene van de navolgende wijzen moeten zijn gepatenteerd.

Art. 31.

Tariven, waarnaar de patenten voor vreemde kooplieden en voor vreemde en inlandsche kramers geregeld worden.

§ 1. Inlandsche kramers niet uit het huis verkoopende, maar met een kraam of stal de markten of kermissen frequenterende, doende in waren van de derde begrooting . . . f 35. 0.0

Vierde begrooting 25. 0.0

En zal het patent, dat aan hen wordt afgegeven, voor met elkander gehuwde lieden, naar verkiezing op beider namen, van man en van de vrouw, kunnen worden gesteld, en zal bovendien ook nog een afschrift, doch ook niet meer dan één door hen kunnen bekomen worden.

§ 2. Inlandsche kramers, met een krui- of handwagen, of met een klein stalletje of tafeltje de kermissen of de markten frequenterende . . . . . f 5. 0.0

Inlandsche kramers, met een krui- of handwagen hunne waren aanbiedende 5. 0.0

Inlandsche kramers, met pakken, marsen of kastjes hunne waren aan de huizen aanbiedende . 2. 0.0

En zal, ingeval de voornoemde kramers gehuwde lieden zijn, het patent ook op den naam van de vrouw kunnen worden gesteld, doch daarvan niet meer dan één afschrift, en niet anders dan aan de vrouw worden afgegeven.

§ 3. Inlandsche kramers, met potten, pannen, brandhout, turf, fruit, visch en dergelijke rondloopende, alsmede kramers of venters van oude boeken, potlooden, kammen en brillen, augurken en eijeren en meer andere dergelijke objecten, mits uit hoofde van hunnen handel op geene andere wijze gepatenteerd zijnde . . . . . f 1. 0.0

En zullen deze gepatenteerd worden onder de benaming van inlandsche kramerij met een krui- of handwagen met . . . . . .

Inlandsche kramer met een stalletje met. . .

Inlandsche kramer in . . . . . .

Deze patenten zullen alleenlijk op eenen naam worden gesteld en daarvan geene afschriften gegeven worden.

§ 4. Vreemde kramers of kooplieden, hunne waren in logementen of andere lokalen uitpakkende, doch daarmede niet rondloopende . . . . . f 75.0.0

Vreemde kramers of kooplieden, de openlijke markten met hunne kramen frequenterende, doende in waren van de derde begrooting, voor elke kraam 80.0.0

En doende in waren van de vierde begrooting . 40.0.0

te betalen ter plaatse der eerste kermis, welke zij betrekken; terwijl zoodanige kramers niet met een grooter aantal kramen, dan in het patent is vermeld, op eenige kermis of markt zullen worden geadmitteerd dan onder betaling van het daartoe staande regt.

En zullen van de patenten, in deze paragraaf vermeld, geene afschriften worden gegeven.

§ 5. Vreemde kooplieden, met noten, appelen en dergelijke van buiten 's lands inkomende, om dezelve alhier te verkoopen . . . . . f 15. 0.0

Vreemde kooplieden, met balken, ribben, deelen en andere houtwaren van buiten 's lands komende, om dezelve alhier te verkoopen . . . . . f 40. 0.0

Vreemde kooplieden, met servet-linnen enz. aan de huizen rondloopende 30. 0.0

Vreemde omloopers met parapluijen, rottingen enz. 15. 0.0

Vreemde kooplieden, met klokken, kanarievogels, vinken en dergelijke van buiten 's lands komende, om die alhier te verkoopen 10. 0.0

Vreemde mars- of pakkendragers of draagsters, hunne waren langs de huizen ventende 30. 0.0

Vreemde scharenslijpers 30. 0.0

Vreemde ketelboeters 30. 0.0

En zullen van deze patenten geene afschriften gegeven worden.

§ 6. Vreemde mannen of vrouwen, met grove aarden potten, glas- en mandewerk te koop loopende. . . . . f 1.10.0

§ 7. Poffertjes-bakkers of baksters, met een kraam de kermissen, markten of andere plaatsen frequenterende f 12. 0.0

Plaatkoekbakkers of baksters, met een kraam de kermissen, markten of andere openbare plaatsen frequenterende 8. 0.0

Wafelbakkers of baksters (niet in huis bakkende), met een kraam de kermissen, markten of andere openbare plaatsen frequenterende. 15. 0.0

Koekkramers (geene koekbakkers zijnde, noch winkel hebbende), met een kraam op de kermissen, markten of andere openbare plaatsen derzelver bedrijf uitoefenende 15. 0.0

Koekkramers (geene koekbakkers zijnde, noch winkel hebbende), met een stalletje op de kermissen, markten of andere openbare plaatsen derzelver bedrijf uitoefenende 6. 0.0

Oliekoek- of plaatkoekbakkers of baksters, zonder kraam op markten of andere openbare plaatsen dat bedrijf uitoefenende 1.10.0

En zullen van deze patenten geene afschriften gegeven worden.

Art. 32.

Tarief voor de patenten van administrateurs, kantoorbedienden, klerken enz.

Administrateurs, rentmeesters, opzigters of zaakwaarnemers, boekhouders, kantoorbedienden, klerken en andere personen, hetzij bij of voor particulieren, of op koopmans- of praktizijnskantoren, of bij fabrieken, trafieken, winkels of op eenigerhande andere wijze als zoodanig fungerende, gelijk mede binnenvaders en andere suppoosten in godshuizen en andere gestichten, zullen, wanneer zij aan dag-, week- of maandgelden, vacatiën, traktementen, emolumenten, percentsgewijze belooningen of op eenige andere wijzen genieten

f 300	en daarbeneden		in het jaar, voorzien moeten zijn van een patent van	f 1.10.0
300	tot beneden	f 600	. . . . .	3. 0.0
600	» »	900	. . . . .	6. 0.0
900	» »	1 500	. . . . .	10. 0.0
1 500	» »	2 500	. . . . .	20. 0.0
2 500	» »	3 500	. . . . .	35. 0.0
3 500	en daarboven		. . . . .	50. 0.0

Art. 33.

Bepalingen omtrent de patenten voor vreemde arbeiders en daglooners.

Vreemde daglooners, zooals zijn grasmaaijers, gravers, heijers, veenders, dijk- of wegenwerkers, bleekers, bleekersmeiden en alle anderen zonder onderscheid, welke van buiten 's lands komen, om binnen deze landen het geheele jaar of een gedeelte van dien te werken, zullen moeten voorzien zijn van een patent

van f 1—4; terwijl al verder niemand zoodanige personen in zijn dienst of werk zal mogen emploijeren, tenzij het hem gebleken zij, dat dezelve van patent voorzien zijn, op verbeurte eener boete van vijftig gulden voor ieder door hem geëmploijeerden persoon, welke van geen behoorlijk patent voorzien is.

Art. 34.

Algemeene bepalingen omtrent de patenten voor beroepen, neringen en bedrijven, in artt. 28—33 *omschreven.*

Alle de beroepen, neringen en bedrijven, in de artt. 28, 29, 30, 31, 32 en 33 dezer ordonnantie voorkomende, worden met een gelijk regt bezwaard, waar ter plaatse binnen deze landen dezelve worden ondernomen, en zonder onderscheid waar ter plaatse de patentpligtigen zich bevinden of hunne woning gevestigd hebben.

Art. 35.

Bepalingen aangaande de klassificatie van sommige takken van handel, beroep, bedrijf of nering, voor welke het patentregt naar den rang der plaatsen wordt berekend, mitsgaders het tarief der verschillende klassen.

§ 1. Alle de patenten, af te geven aan degenen, die de verschillende takken van handel, bedrijf, beroep of nering, in dit artikel voorkomende, uitoefenen of in het vervolg zullen begeeren uit te oefenen, zullen den persoon, aan wien dezelve worden toegestaan, alleen betreffen en voor denzelven alleen valide zijn.

§ 2. Dienvolgens zal elk geassocieerde of compagnon in eenigerhanden handel of bedrijf, in dit artikel vermeld, en als zoodanig door zijne handteekening de compagnieschap verbindende, van een patent van gelijke grootte moeten zijn voorzien en zal in hetzelve van de personen die de firma teekenen, gelijk mede van de firma der compagnieschap, worden melding gemaakt.

§ 3. Voorts zal de hoegrootheid der patenten voor de beroepen, neringen en bedrijven, in dit artikel voorkomende, zijn geregeld naar acht klassen, in dit artikel vermeld, en zullen deze klassen wederom een verschillend patent vorderen naar mate de onderscheidene rangen, waartoe de plaatsen of gemeenten behooren, alwaar de gepatenteerden woonachtig zijn, alles ingerigt overeenkomstig het navolgende tarief en onder zoodanige bepalingen, als bij sommige der in dit artikel voorkomende beroepen, bedrijven of neringen is vermeld.

Klasse.	Eerste rang.	Tweede rang.	Derde rang.	Vierde rang.	Vijfde rang.	Zesde rang.
	Amsterdam. Rotterdam.	's Gravenhage. Dordrecht.	Arnhem. 's Hertogenbosch. Deventer. Gouda. Groningen. Haarlem. Leeuwarden. Leiden. Nijmegen. Utrecht. Zwolle. Schiedam.	Alkmaar. Amersfoort. Breda. Kampen. Delft. Enkhuizen. Harlingen. Hoorn. Middelburg. Zutphen.	Bergen op Zoom. Brielle. Bommel. Broek in Waterland. Edam. Goes. Gorinchem. Harderwijk. Monnikkendam. Purmerend. Thiel. Vlissingen. Sneek. Wageningen. Weesp. Zaandam. Zierikzee.	De overige steden steden en het platte land.
1.	f 320.0.0	f 240.0.0	f 180.0.0	f 120. 0.0	f 80. 0.0	f 60. 0.0
2.	200.0.0	150.0.0	110.0.0	70. 0.0	50. 0.0	32. 0.0
3.	100.0.0	80.0.0	60.0.0	40. 0.0	24. 0.0	16 0.0
4.	50.0.0	40.0.0	30.0.0	20. 0.0	12. 0.0	8. 0.0
5.	30.0.0	24.0.0	18.0.0	1. 0.0	8. 0.0	6. 0.0
6.	20.0.0	16.0.0	12.0.0	8. 0.0	6. 0.0	4. 0.0
7.	6.0.0	5.0.0	4.0.0	3. 0.0	2. 0.0	1.10.0
8.	1.8.0	1.8.0	1.0.0	0.15.0	0.12.0	0.10.0

§ 4. En zullen degenen, die in plaatsen of gemeenten, behoorende tot den eersten rang, zijn gepatenteerd geworden, vrijelijk op dat patent hun bedrijf, handel of nering mogen uitoefenen in de plaatsen of gemeenten van de vijf volgende rangen.

Desgelijks zullen de zoodanige, welke in gemeenten of plaatsen van den tweeden rang zijn gepatenteerd geworden, zulks mogen doen in plaatsen of gemeenten, die bij de vier volgende rangen zijn genoemd geworden, doch geenszins in die van den eersten rang; en zoo vervolgens die van den derden rang in den vierden, vijfden en zesden, die van den vierden rang in den vijfden en zesden, en die van den vijfden rang in den zesden; dus altoos wel in plaatsen, die beneden den rang hunner plaatsen of gemeenten gesteld zijn, doch nimmer in die van hoogere rangen; — zullende zoodanige personen, welke, schoon in plaatsen of gemeenten van minderen rang woonachtig, verkiezen mogten, hetzij in persoon of door hunnen zaakgelastigde, hun bedrijf, beroep, handel of nering in een of meer plaatsen van hooger rang uit te oefenen, gehouden zijn aldaar een suppletoir patent te nemen, ten bedrage van het meerdere beloop der belasting, en zal dit suppletoir patent, hetwelk insgelijks op een zegel van twee en een halven stuiver zal moeten gedrukt zijn, aan het reeds door hen verkregene worden geannexeerd.

Eerste klasse.

§ 5. Tot de eerste klasse zullen behooren:

Commissionairs en factoors, aan wie waren en koopmanschappen door buitenlanders bij groote partijen worden geconsigneerd, ten einde dezelve op te slaan en te verkoopen.

Directeurs van particuliere negotiatiën, onverschillig of dezelve als koopman, commissionair of in eenige andere betrekking zijn gepatenteerd.

Directeurs van alle associatiën, compagnieschappen, societeiten van commercie, assurantie, navigatie en binnen- of buitenlandsche fondsen, mitsgaders van de kantoren van administratie van in het grootboek der nationale schuld ingeschrevene fondsen, onverschillig of deze associatiën, compagnieschappen of societeiten, ingevolge de bepalingen, in § 3 van art. 28 dezer ordonnantie vervat, of wel zij zelven als koopman, commissionair of in eenige andere betrekking zijn gepatenteerd.

Directeurs of boekhouders van reederijen van schepen, onverschillig of deze hunne reederij of zij zelven als koopman, commissionair of in andere betrekking gepatenteerd zijn.

Kooplieden, zijnde bankiers van negotiatiën ten laste van vreemde mogendheden.

Kooplieden, zijnde zeehandelaars; wordende hierdoor verstaan de zoodanige, welke hunne waren direct uit zee of van buiten 's lands ontvangen en dezelve bij het fust, het pak, de baal of bij partijen wederom verkoopen en afleveren.

Kooplieden en commissionairs in effecten, obligatiën en fondsen.

Tweede klasse.

§ 6. Tot de tweede klasse zullen behooren:

Commissionairs en factoors, die, zonder onmiddellijk of zelf de waren en koopmanschappen van buiten 's lands te ontvangen of aan hunne eigene consignatie te krijgen, dezelve alhier te lande voor rekening van anderen tegen genot van provisie koopen en verkoopen of naar buiten 's lands verzenden.

Directeurs van alle associatiën, compagnieschappen, societeiten van commercie, assurantie, navigatie, binnen- of buitenlandsche fondsen, volgens de vorige omschrijving.

Directeurs of boekhouders van reederijen van schepen, volgens de vorige omschrijving.

Directeurs of boekhouders van walvisch- of haringvisscherijen, onverschillig of zij als koopman, commissionair of in andere betrekking zijn gepatenteerd.

Directeurs van particuliere negotiatiën, volgens de vorige omschrijving.

Kassiers.

Kooplieden, welke hunne waren of koopmanschappen niet bij groote partijen uit zee ontvangen, maar dezelve gewoonlijk hier te lande in zoodanig fust of emballagie, waarin dezelve het eerst in den handel gebragt worden, inkoopen of op gelijke wijze ook weder uitslaan.

Kooplieden en commissionairs in effecten, obligatiën en fondsen.

Makelaars.

Advokaten.

Branders, koren- en moutwijn of jenever stokende, die meer dan zes rouw- en distilleer-ketels (hetzij in een of meerder lokalen geplaatst) in gebruik hebben.

Collegie-tuinen, zoowel gedurende het winter- als zomerseizoen gefrequenteerd wordende te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht.

Koffijschenkers en societeithouders te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht.

Logementhouders of herbergiers, vijf en twintig kamers of daarboven tot gebruik of logement gemeubeleerd hebbende.

Societeiten, niet in koffijhuizen of logementen, maar in particuliere huizen en tuinen gehouden wordende, te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht; moetende daarenboven voor elke biljardtafel, die in dusdanige societeit gehouden wordt, naar aanleiding der derde klasse worden betaald.

Voorts wordt ten aanzien van de koffijschenkers, societeit- en logementhouders, in deze en in de volgende klasse gerangschikt, bepaald, dat de genoemde bedrijven, mits in hetzelfde lokaal en door denzelfden persoon uitgeoefend wordende, onder hetzelfde patent begrepen kunnen worden, doch dat daarentegen geen logementhouder of herbergier zal vermogen koffijkamer of algemeenen haard te houden, noch eenig gedeelte van deszelfs huis tot het houden eener societeit te verhuren of af te staan, tenzij dezelve in de steden Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht volgens deze, of in de overige steden en plaatsen volgens de derde klasse is gepatenteerd.

Derde klasse.

§ 7. Tot de derde klasse worden gebragt:

Assuradeurs, als kooplieden in geene hoogere, noch in deze klasse gepatenteerd zijnde.

Cargadoors of scheepsbevrachters.

Commissionairs en factoors, volgens de omschrijving in de tweede klasse.

Commissionairs en factoors, die alleen voor inlanders als zoodanig ageren.

Directeurs van alle associatiën, compagnieschappen, societeiten van assurantie, navigatie enz., volgens vorige omschrijving.

Directeurs van particuliere negotiatiën, volgens vorige omschrijving.

Directeurs of boekhouders van reederijen van schepen, volgens vorige omschrijving.

Directeurs of boekhouders van walvisch- of haring-visscherijen, volgens de vorige omschrijving.

Kassiers.

Kooplieden en commissionairs in effecten, obligatiën en fondsen.

Kooplieden, waaronder verstaan worden alle zoodanige, welke geene winkelnering of kleinhandel drijven, om het even in welke waren dezelve handelen, voor zooverre die niet afzonderlijk in deze ordonnantie zijn uitgedrukt.

Makelaars.

Aannemers van de verlichting der straten.

Advocaten.

Apothekers.

Artsen of doctoren in de medicijnen.

Bierbrouwers.

Biljardhouders, wordende hierdoor verstaan alle zoodanige personen, welke een of meerdere biljardtafels houden, onverschillig

of dezelve al dan niet uit eenigen anderen hoofde zijn gepatenteerd, voor elke biljardtafel te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht.

Branders, koren- en moutwijn en jenever stokende, die van vier tot zes rouw- en distilleerketels (hetzij in een of meerdere lokalen geplaatst) in gebruik hebben.

Collegie-tuinen, zoowel gedurende het winter- als zomerseizoen gefrequenteerd wordende (behalve te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht).

Collegie-tuinen, die alleen bij het zomerseizoen worden gefrequenteerd, te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht.

Chimisten.

Chirurgijns en vroedmeesters of een van beiden.

Courantiers.

Distillateurs van fijne likeuren.

Grossiers in wijnen of wijnverkoopers.

Grossiers in likeuren en sterke dranken, die met de stoop of het half anker uitslaan.

Koffijschenkers en societeithouders, behalve te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht.

Logementhouders of herbergiers, vijftien kamers tot vier en twintig tot gebruik of logement gemeubileerd hebbende.

Notarissen.

Ondernemers van publieke verkoopingen, onverschillig of zij als makelaars, commissionairs of in eenige andere betrekking zijn gepatenteerd.

Pachters van de haardasch of straatvuilnis.

Procureurs bij regtbanken postulerende.

Solliciteurs.

Solliciteurs-militair.

Societeiten, niet in koffijhuizen of logementen, maar in particuliere huizen of tuinen gehouden wordende (behalve te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht).

Voorts de navolgende fabrieken en trafieken, wanneer de compagnieschap of de fabrikant meer dan vijftig mannen, vrouwen of kinderen, boven de vijftien jaren oud, hetzij in of buiten zijn huis of daartoe geschikte gebouwen, in vaste of permanente dienst of werk heeft; zullende zes maanden of meer voor een geheel jaar worden berekend:

Behangsel-fabrieken.

Bleekerijen van linnen kleederen of garens.

Cichorie-fabrieken.

Deken-fabrieken.

Fabrieken met weefgetouwen of molenwerk.

Garenspinnerijen.

Garentwijnerijen.

Geweerfabrieken.

Hoedenfabrieken.

Katoendrukkerijen.

Katoenspinnerijen.

Katoenen- stof-fabrieken.

Kousenfabrieken.

Knoopenfabrieken.

Lakenfabrieken.

Lettergieterijen.

Looijerijen van huiden of vellen-bereiderijen.

Papier-behangselfabrieken.

Perserijen.

Saaijetfabrieken.

Tabaks-spinnerijen en karotten-fabrieken.

Tapijt- of kleeder-fabrieken.

Touwslagerijen van dun werk.

Trijp-fabrieken.

Vellenblooterijen.

Verwerijen.

Wol-fabrieken.

Wolkammerijen.

Wollenstoffen-fabrieken.

Zeemtouwerijen.

Zeildoek-fabrieken.

Zijde-fabrieken.

Zijde-twijnerijen.

En eindelijk de navolgende bedrijven, wanneer de societeit, compagnieschap, persoon, werkbaas of werkmeester meer dan vijftig personen, hetzij mannen, vrouwen of kinderen, onverschillig welke hun ouderdom is, gedurende zes maanden van het jaar, hetzij in of buiten 's huis in zijn dienst of werk heeft, zullende bij de bedrijven, welke door denzelfden persoon worden uitgeoefend, het getal der geëmploijeerden bijeengevoegd worden:

Baleinsnijders en bereiders.

Balansmakers.

Behangers. (Ledikant- en kamer-)

Beeldhouwers.

Beeldsnijders.

Biljardmakers.

Blikslagers.

Blokken- en scheeps-pompenmakers.

Boekbinders.

Boekdrukkerijen.

Borstel- of schuijermakers.

Bontwerkers.

Boom- of riemmakers.

Brandschilders of porseleinschilders.

Brandspuitmakers.

Bruineerders en vergulders.

Bijenkorvenmakers.

Compas- en vlaggenmakers.

Doodkistenmakers.

Draadwerkers. (Goud- en zilver-)

Dijkwerkersbazen.

Duimstokkenmakers.

Droogscheerders.

Emailleurs.

Gespenmakers.

Geweer- of roermakers.

Glazenmakers.

Glanzerijen.

Goudslagers.

Grofsmeders.

Goud- en zilverdraadtrekkers.
Grotwerkers.
Graveurs.
Haarbereiders.
Haarspinders.
Handschoenmakers.
Heibazen.
Hout- of plaatzagers (fenirzagers).
Houtskoolbranders.
Instrumentmakers.
Kabinetwerkers.
Kammenmakers.
Kantwerkers.
Kastenmakers of schrijnwerkers.
Ketellappers.
Klanders.
Kleedermakers en kleedermaaksters.
Knoopenmakers.
Klompen- of trippenmakers.
Koffijgeelmakers.
Koffijstroopbranders.
Koffermakers.
Korenwasschers.
Koperslagers.
Kuipers.
Kunstkoffijmakers.
Kunst- of koperen-plaatdrukkers.
Laarzenschaftenmakers.
Lakenbereiders.
Lakkers. (Kunst-)
Lantarenmakers.
Lederwerkers.
Lederen-broekenmakers.
Leertouwers.
Lijendekkers.
Loodgieters en loodverwerkers.
Lijstenmakers.
Mandenmakers.
Mastenmakers.
Matrassenmakers.
Messenmakers.
Metselaars.
Modegoedmakers of maaksters.
Molenmakers.
Orgelmakers.
Pakkistenmakers.
Parapluimakers of regenschermmakers.
Passement- en borduurwerkers.
Pelterijbereiders of werkers.
Penseelenmakers.
Pennenbereiders.
Petjesmakers.
Pleistergieters.
Pompenmakers.
Potaschbranders.
Radermakers.
Rolreeders.
Rijtuigmakers.
Scharenmakers.
Schavenmakers.
Scheepstimmerlieden.
Schilders. (Huis- of rijtuig-)
Schoenmakers.
Slotenmakers.
Smeden.
Speldenmakers.
Stangenmakers.
Steenhouwers.
Stoelenmakers.
Stratenmakers.
Strijkijzersmakers.
Stukadoors.
Suikerkistenmakers.
Timmerlieden.
Tinwerkers en tinnegieters.
Tuiniers.
Veenbazen.
Vogelkooijen- en blaasbalgenmakers.
Wagenmakers.
Wieldraaijers.
Witwerkers.
Ivoordraaijers.
IJzer- en koperdraadvlechters.
Zadelmakers.
Zakkenmakers.
Zeilmakers.
Zeven- en trommenmakers.

En zullen de zoodanige onder de opgenoemden, welke van de door hen vervaardigde zaken winkel houden, zulks op hetzelfde patent vermogen te doen; dan daarbij tevens winkel doende in soortgelijke of andere zaken, welke wel mede tot hun bedrijf behooren, maar die zij elders hebben doen vervaardigen, zullen zij gehouden zijn, daarvoor een afzonderlijk patent als winkelier te nemen, en wel naar hetgene zij schatten hun debiet daarvan in dat jaar te zullen bedragen; terwijl eindelijk de zoodanige der opgenoemde werkbazen, welke met de door hen of door anderen voor hunne rekening vervaardigde goederen de openlijke markten of kermissen frequenteren, aan de verhooging van hun patent of patenten met de helft, naar aanleiding van de bepalingen, in de vierde begrooting voor winkeliers vervat, onderworpen zijn.

Vierde klasse..

§ 8. Tot de vierde klasse behooren:

Cargadoors of scheepsbevrachters.

Commisionairs en factoors, die alleen voor inlanders als zoodanig ageren.

Convooiloopers.

Directeurs of boekhouders van reederijen van kleine vaartuigen, op deze kusten visschende, onverschillig of hunne reederijen of zij zelven als koopman, commissionair of in eenige andere betrekking zijn gepatenteerd.

Kassiers.

Kooplieden en commissionairs in effecten, obligatiën en fondsen.

Kooplieden volgens de vorige omschrijving.

Makelaars.

Aannemers van de verlichting der straten.

Aanplakkers van biljetten van publieke verkoopingen, bekendmakingen enz.

Advokaten.

Apothekers.

Artsen of doctoren in de medicijnen.

Banketbakkers en confituriers.

Biljardhouders, volgens de vorige omschrijving, voor elke biljardtafel, behalve te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht.

Branders, koren- en moutwijn of jenever stokende en niet meer dan drie rouw- of distilleerketels in gebruik hebbende.

Collegie-tuinen, die alleen bij het zomerseizoen worden gefrequenteerd (behalve te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht).

Broodbakkers.

Chimisten.

Chirurgijns en vroedmeesters, of een van beiden.

Dessertwerkers.

Goud- en zilversmeden, geene kashouders tevens zijnde, moetende dezelve in het laatstgenoemd geval daarenboven als winkelier naar de derde begrooting worden gepatenteerd.

Grossiers in wijnen of wijnkoopers.

Grossiers of slijters in sterke dranken, geene likeuren verkoopende.

Horologiemakers.

Juweliers, onder welke verstaan worden dezulken, welke voor hunne eigene rekening diamanten of andere edelgesteenten laten slijpen of zetten of zulks zelf doen, en dus de gemaakte juweelen niet van anderen koopen.

Kaarsenmakers.

Koekbakkers.

Koks en pasteibakkers.

Logementhouders of herbergiers, negen tot vijftien kamers tot gebruik of logement gemeubileerd hebbende, of met minder kamers vijf en meer dienstboden houdende.

Lombardiers of bank van leeninghouders.

Notarissen.

Procureurs, bij de regtbanken postulerende.

Pachters van de haardasch of straatvuilnis.

Restaurateurs of houders van portionstafels.

Scheepsbeschuitbakkers.

Slagters.

Solliciteurs.

Solliciteurs-militair.

Spiegelmakers.

Tandmeesters.

Wafelbakkers of baksters.

Waskaarsenmakers.

Vervolgens alle de bij de derde klasse genoemde fabrieken, trafieken, werkbazen en meesters en andere van gelijken aard, vijf en twintig personen of meer emploijerende tot negen en veertig toe, met inachtneming der bepalingen, in de gezegde klasse ten opzigte van den ouderdom der vermelde personen voorkomende.

Vijfde klasse.

§ 9. Onder de vijfde klasse zijn begrepen:

Cargadoors of scheepsbevrachters.

Commissionairs, volgens de vorige omschrijving.

Convooiloopers.

Directeurs of boekhouders van reederijen van kleine vaartuigen op deze kusten visschende, volgens de vorige omschrijving.

Kassiers.

Kooplieden, volgens de vorige omschrijving, doch geen vijftien duizend gulden in het jaar omzettende.

Makelaars.

Aannemers van de verlichting der straten.

Aanplakkers van biljetten van publieke verkoopingen, bekendmakingen enz.

Advokaten.

Apothekers.

Artsen of doctoren in de medicijnen.

Banketbakkers.

Booodbakkers.

Chimisten.

Chirurgijns en vroedmeesters, of een van beiden.

Commissarissen van schuiten- en wagenveren.

Confituriers.

Dessertwerkers.

Goud- en zilversmeden, volgens de vorige omschrijving.

Grossiers in wijnen of wijnkoopers, geen f 10,000 in het jaar omzettende.

Horologiemakers.

Juweliers, volgens de vorige omschrijving.

Kaakjesbakkers of baksters.

Kaarsenmakers.

Koekbakkers.

Koks en pasteibakkers.

Kolfbaanhouders, voor elke overdekte baan.

Kostschoolhouders of houderessen.

Kosters.

Logementhouders of herbergiers, zes tot acht kamers in gebruik of tot logement gemeubileerd hebbende, of met minder kamers vier dienstboden hebbende.

Lombardiers of bank van leeninghouders.

Meelverkoopers, in geene andere waren dan in deze en in grutterswaren winkel doende.

Notarissen.

Pachters van de haardasch en straatvuilnis.

Restaurateurs of houders van portions-tafels.

Scheepsbeschuitbakkers.

Scheepstagrijnen.

Schippers van zoodanige volksschuiten, welke in geen lastgeld begrepen zijn.

Slagters.

Smeersmelters.

Solliciteurs.

Spiegelmakers.

Tandmeesters.

Tappers.

Vroedmeesteressen.

Wafelbakkers of baksters.

Vervolgens alle de bij de derde klasse genoemde fabrieken, trafieken, werkbazen en werkmeesters en andere van gelijken aard, dertien personen of meer emploijerende tot vier en twintig incluis, met inachtneming der bepalingen, in de gezegde klasse ten opzigte van den ouderdom der voormelde personen voorkomende.

Zesde klasse.

§ 10. Tot de zesde klasse behooren:

Commissionairs, volgens de vorige omschrijving.

Convooiloopers.

Directeurs of boekhouders van reederijen van kleine vaartuigen, volgens de vorige omschrijving.

Kooplieden, geen f 10,000 in het jaar omzettende.

Aannemers van de verlichting der straten.

Aansprekers (tevens rouwwinkeliers zijnde).

Aanplakkers of aanplaksters van biljetten van verkoopingen, bekendmakingen enz.

Afbraakkoopers.

Apothekers.

Architecten.

Badstoofhouders.

Broodbakkers.

Chimisten.

Chirurgijns en vroedmeesters, of een van beiden.

Commissarissen van schuiten- of wagenveren.

Dansmeesters.

Dessertwerkers, geen confituur- of banketbakkers zijnde.

Doodgravers.

Essaijeurs.

Foelieslagers.

Gaarkeukenhouders.

Goud- en zilversmeden, volgens de vorige omschrijving.

Hoofdmeesters.

Horologiemakers.

Huur- en verhuur-kantoren.

Inbrengers en inbrengsters in de banken van leening.

Kaakjesbakkers of baksters.

Kaarsenmakers.

Kaatsbaanhouders.

Kegelbaanhouders.

Koks, geen pasteibakkers zijnde.

Kolfbaanhouders, voor elke opene en noch geheel noch gedeeltelijk overdekte baan.

Kosters.

Kostschoolhouders en kostschoolhouderessen.

Landmeters.

Logementhouders of herbergiers, vier of vijf kamers in gebruik of tot logement gemeubileerd hebbende, of met minder kamers drie dienstboden hebbende.

Lombardiers of bank van leening-houders.

Manege-houders.

Meelverkoopers, volgens de vorige omschrijving.

Muzijkmeesters.

Oude-vodden-verkoopers.

Paarden-doctoren.

Pachters van de haardasch of straatvuilnis.

Pruikenmakers.

Poeliers.

Scheeps-tagrijnen.

Schermmeesters.

Schilders. (Kunst-, fijn- of miniatuur-)

Schippers van zoodanige volksschuiten, die in geen lastgeld begrepen zijn.

Schuitenvoerders-bazen.

Slagters.

Spiegelmakers.

Taalmeesters.

Tandmeesters.

Tappers.

Teekenmeesters.

Translateurs.

Vroedmeesteressen.

Wijnkuipers.

Wijnroeijers.

Vervolgens alle de bij de derde klasse genoemde fabrieken, trafieken, werkmeesters, werkbazen en alle anderen van gelijken aard, drie personen of meer emploijerende tot twaalf incluis, met inachtneming der bepalingen, in de gezegde klasse ten opzigte van den ouderdom der voormelde personen voorkomende.

Zevende klasse.

§ 11. Onder de zevende klasse ressorteren:

Aansprekers, geen rouwwinkeliers zijnde.

Afschrijvers of kopiisten.

Baardscheerders.

Besteders of bestelders van kantoorbedienden.

Besteders of besteedsters van knechts, meiden enz.

Bestelders van schuiten- en wagenveren.

Beursknechts.

Bezemmakers.

Bierstekers, biertappers of bierverkoopers (niet als logementhouder of tapper gepatenteerd zijnde).

Boedelschikkers.

Boendermakers.

Bokking- of haringrookers.

Broodbakkers. (Rogge-)

Catechiseermeesters.

Cichoreibranders.

Commissarissen van schuiten- en wagenveren.

Deurwaarders, bankopsluiters, stoelenzetters of zetsters in de kerken.

Diamantslijpers.

Doodgravers.

Flessianen of kleintappers.

Gaarkeukenhouders.

Gerstverkoopers.

Glasslijpers.

Goud- en zilversmeden, volgens de vorige omschrijving.

Graveurs of cachetsnijders.

Haarsnijders.

Hengstenhouders.

Honden-doctoren.

Houttellers.

Huur- en verhuurkantoren.

Inbrengers en inbrengsters in de banken van leening.

Kappers (geen pruikenmaker zijnde).

Kalkmeters.

Klein-pandjeshouders.

Koffijbranders.

Kooplieden, geen f 3000 in het jaar omzettende.

Korenfacters.

Korenmeters.

Kolfbaanmakers.

Kosters.

Krankenbezoekers.

Kruijersbazen.

Kurkensnijders.

Lavuurmakers.

Linnen- en stoffenmeters.

Linnen-naaisters of naaivrouwen, dit bedrijf met behulp van anderen aan haar huis uitoefenende en niet bij particulieren werkende.

Logementhouders of herbergiers, niet onder vorige behoorende.

Meelverkoopers, volgens de vorige omschrijving.

Mutsenmaaksters.

Muzijkanten, welke op concerten en in schouwburgen spelen, doch niet tevens muzijkmeesters zijn.

Nachtwerkersbazen.

Nuchtere-kalveren-slagters, geen vleeschhouwers zijnde.

Oesterverkoopers.

Omloopers met kooijen en muizenvallen.

Omroepers.

Oude-kleederenkoopers.

Oude-voddenkoopers.

Pakkers.

Pikeurs.

Poeliers.

Poppenmakers.

Rekenmeesters.

Rietdekkers.

Rookers. (Vleesch- of spek-)

Ronzebonzen.

Rouwkoetsen- of lijkwagens-verhuurders, voor elke koets of wagen.

Scharenslijpers.

Scheepssjouwers en toetuigers.

Scheepstagrijnen.

Schilders. (Kunst-, fijn- of miniatuur-)

Schuitenvoerdersbazen.

Schoolhouders. (Halve kost-)

Schoolhouders. (Dag- en avond-)

Schoorsteenvegersbazen.

Schouwspelers.

Schrijfmeesters.

Slepersbazen.

Stalhouders en verhuurders van paarden en rijtuigen.

Taalmeesters.

Vingerhoedmakers.

Vroedvrouwen.

Waagwerkers.

Wagenaars ter vervoer van goederen in de steden.

Wollen-naaisters of naaivrouwen, dit bedrijf met behulp van anderen aan haar huis uitoefenende en niet bij particulieren werkende.

Zalfverkoopers.

Zalmrookers.

Vervolgens alle de bij de derde klasse genoemde fabrieken, trafieken, werkmeesters, werkbazen en alle anderen van gelijken aard, welke geen drie personen emploijeren, met inachtneming der bepalingen, in de gezegde klasse ten opzigte van den ouderdom der voormelde personen voorkomende.

§ 12. Tot de achtste klasse worden gebragt de navolgende personen:

Bakers.

Bierdragers.

Borduurders of borduursters.

Breisters.

Broodslijters, in geene andere waren winkel doende.

Builders.

Courant-ombrengers of loopers.

Dekenstiksters.

Fruitverkoopers. (inlandsche)

Goochelaars, dit bedrijf langs de straten uitoefenende.

Groentenverkoopers.

Haarsnijders.

Hengstensnijders.

Hoepelmakers.

Hondenscheerders.

Huidenzouters.

Kaaijenwerkers.

Kaardenmakers.

Kaarders.

Kalkdragers.

Karrelieden. (Stads-)

Klein-pandjeshouders.

Kofij-branders.

Koffij-zetters.

Koren-dragers.

Korenverschieters.

Koorzangers.

Kousen-breijers of breisters.

Kraanwerkers.

Kroeghouders.

Kruijers.

Kurkensnijders.

Laken-nopsters.

Mangelsters.

Melkverkoopers.

Nachtwerkers-knechts.

Oliekoekbakkers of baksters, dit bedrijf op straat uitoefenende.

Oppassers en oppassters in de kerken.

Oppassers bij particuliere personen.

Pakkers.

Papieren-doozenmakers.

Papierlijnders.

Pensenarissen of pensverkoopers.

Porders.

Rookverdrijvers-knechts.

Schippers-knechts en alle andere personen, die in dienst zijn van de eigenaars der vaartuigen, aan het lastgeld onderworpen.

Schoenlappers.

Schoenpoetsers.

Scholen. (Kinder-, brei- en spel-)

Schoonmaaksters.

Schoorsteenvegers-knechts.

Schuitwater-verkoopers.

Schuurgoed-verkoopers.

Sjouwers.

Slagters ten platte lande, geen winkel doende of voor eigen rekening slagtende.

Speelman of muzikant, langs de straten en aan de huizen van particulieren spelende.

Springers, dit bedrijf langs de straten uitoefenende.

Steenzagers.

Steenzetters.

Stijfsters.

Stoelenzetters of zetsters in de kerken.

Touwpluizers.

Tuinlieden op buitenplaatsen, in vaste en permanente dienst zijnde.

Turfdragers.

Turfhevers.

Turfraapsters.

Turfrijders.

Turftonsters.

Vischvrouwen.

Vertooners van eenige zaken langs de straten, hetzij van geschilderde tafereelen, rarekieken of wat dies meer is van dien aard.

Vlakuitmakers.

Vlotters.

Voerlieden. (knechts)

Vroedvrouwen.

Waschsters.

Waterverkoopers. (gekookt-)

Wollen- of linnen-naaisters, bij particulieren uit werken gaande.

Zemelverkoopers.

Zwavelstokverkoopers.

Eindelijk alle gezellen, knechts en werklieden, welke alleen en zonder voor particuliere personen te werken, in dienst of werk zijn van een of meer der in deze ordonnantie genoemde gepatenteerden, alsmede alle zoodanige personen, waarvoor niet het volle dienstbodengeld, maar slechts het werkbodengeld wordt betaald, alleen met uitzondering van de werkboden van bouwlieden, koehouders en warmoeziers.

Art. 36.

Patenten voor de collecteurs, splitsers en verkoopers van loten in de Nederlandsche Loterij.

§ 1. De gequalificeerde collecteurs in de Nederlandsche Loterij zullen zich moeten voorzien van patenten, ingerigt naar het volgend tarief:

Te Amsterdam en Rotterdam, ten bedrage van .	f	200.0.0
Te Dordrecht, Haarlem, Leyden en Schiedam .		100.0.0
En in de overige steden en dorpen		50.0.0

En zullen de compagnons in dit bedrijf, ofschoon tot het verbinden van de firma door hunne handteekening of door de teekening der firma geregtigd, geen afzonderlijk patent behoeven, maar met een afschrift van het patent der fima, waarin hunne namen afzonderlijk vermeld zijn, kunnen volstaan.

§ 2. Geautoriseerde splitsers en alle zoodanige, welke heele of gedeelten van loten, zoo in koop als in huur, onder hunne handteekening uitgeven:

Te Amsterdam, Rotterdam en 's Gravenhage . .	f	75. 0.0
To Dordrecht, Haarlem, Leyden en Schiedam .		37.10.0
In de overige steden en dorpen		20. 0.0

§ 3. Slijters, venters en verkoopers van loten of gedeelten van dien, niet onder hunne eigen handteekening uitgevende, doch hetzij uit hunne huizen, of bij de straat, of wel in publieke logementen en elders verkoopende f 7.0.0.

§ 4. Geen der vorenstaande personen zal vermogen loten of gedeelten van dien, welke niet onmiddellijk van wege den lande of door daartoe behoorlijk gequalificeerde of gepatenteerde personen zijn onderteekend, te hebben, te houden, aan te bieden, te verkoopen, te verruilen noch te vermangelen, op poene dat, des contrarie bevonden wordende, de contraventeurs aan den lijve met openbare geeseling en een tienjarig confinement in een der tuchthuizen zullen worden gestraft.

§ 5. Zoo ook zal niemand, zonder daartoe van behoorlijk patent voorzien te zijn, vermogen loten of gedeelten van dien te verkoopen, verruilen of verhuren of dezelve langs de straten

ter verkoop of verhuring aan te bieden, op poene van verbeurte der loten, welke bij hem gevonden worden, en daarenboven veertien dagen te worden geconfineerd, en zal, wanneer zulks door kinderen of minderjarigen geschiedt, door de ouders of voogden ook nog eene boete van zes gulden worden betaald, wordende het waken tegen deze contraventiën allen officieren en dienaren van justitie en politie ten sterkste aanbevolen.

Art. 37.

Patenten voor openbare vermakelijkheden.

§ 1. De eigenaars, administrateurs of commissarissen van schouwburgen zullen gehouden zijn zich van behoorlijk patent voor de gemelde schouwburgen te voorzien, hetwelk ten name van een hunner zal worden gesteld.

Voor schouwburgen zullen worden gehouden alle zoodanige lokalen, die òf uitsluitend tot het geven van treur-, blij-, tooneel- of kluchtspelen, opera's, pantomimes of dergelijke zijn ingerigt, òf tevens op zoodanige tijden, waarop de voorschrevene divertissementen aldaar geen plaats hebben, tot het houden van andere representatiën, onverschillig van welken aard, daaronder begrepen concerten, maskeraden, bals en dergelijke, worden gebezigd.

De bovengemelde eigenaars, administrateurs of commissarissen van dusdanige lokalen zullen behooren te zijn gepatenteerd naar de navolgende bepalingen:

voor zoodanige der genoemde *schouwburgen*, in welke vijftig of meer representatiën (concerten, bals, maskeraden en wat dies meer van dien aard daaronder begrepen) in het jaar gegeven worden, naar het beloop *eener volle representatie*, dat is zoo veel als alle plaatsen te zamen genomen, bezet zijnde, voor eene representatie zouden kunnen opbrengen;

voor de zoodanige der genoemde schouwburgen, waarin van *vijf en twintig* tot *negen en veertig* representatiën in het jaar gegeven worden, *de helft* van het beloop eener volle representatie;

voor de zoodanige, waarin van *twaalf* tot *vier en twintig* representatiën in het jaar gegeven worden, *een vierde* van het beloop eener volle representatie,

en eindelijk voor de zoodanige, waarin geen *twaalf* representatiën gegeven worden, een *achtste* van het beloop eener volle representatie.

En zullen de eigenaars, administrateurs of commissarissen der voormelde schouwburgen, wanneer na den afloop van het getal representatiën, waarnaar hun patent voor dat jaar is berekend geweest, eenige meerdere representatiën gedurende den nog overigen tijd des jaars in dezelve mogten worden gegeven, verpligt zijn zich van een suppletoir patent te voorzien, ten bedrage van het meerdere der belasting, waaraan zij uit dien hoofde subject worden, op eene boete van vier honderd gulden voor elke representatie, die boven het getal, in het primitief patent uitgedrukt, in de genoemde lokalen zonder een verhoogd patent zal zijn gegeven.

§ 2. Alle paardrijders, koorddanssers en voltigeerders, de kermissen frequenterende of voor eenigen tijd zich dan hier dan elders ophoudende, zullen op elke plaats, waar zij hunne vertooningen zullen geven, gehouden zijn te verzoeken een patent, berekend naar de hoeveelheid representatiën, welke zij voornemens zijn te geven, elke representatie tegen twee stuivers per zitplaats, welke hun lokaal bevat.

Alle andere vertooningen, waartoe zitplaatsen zijn of worden bestemd en de prijs der hoogste plaats of plaatsen op een gulden of meer is bepaald, zullen op elke plaats, waar die vertooningen gegeven worden, moeten zijn voorzien van een patent, berekend naar de dagen, waarop de vertooningen gegeven worden, elken dag tegen een stuiver van elke zitplaats, welke het lokaal bevat, en wanneer de prijs der hoogste plaats beneden den gulden is bepaald, een halven stuiver als voren.

In alle zoodanige vertooningen, alwaar geene zitplaatsen zijn, wordt derzelver getal op veertig gerekend, en mitsdien de hoogste plaats of plaatsen op twintig stuivers of meer gesteld zijnde, een gulden voor elken dag.

§ 3. Bals, carrousels, concerten, danspartijen, redouten, vauxhals, vuurwerken en alle andere soortgelijke vermakelijkheden, bij inteekening (niet in schouwburgen gegeven wordende), zullen, wanneer de prijs voor elken inteekenaar dertig stuivers of meer voor elken dag of avond bedraagt, behooren voorzien te zijn van een patent, berekend naar het getal dagen of avonden, voor welke de inteekening is geschied, en zulks tegen vier stuivers voor elken inteekenaar; doch de inteekening minder dan dertig stuivers per persoon bedragende, zal het patent voor elken inteekenaar tegen twee stuivers berekend worden.

§ 4. Voor publieke concerten (niet in schouwburgen gegeven wordende) wordt een patent vereischt, berekend tegen één en een halven stuiver voor elke zitplaats, welke het lokaal bevat.

Publieke bals, danspartijen, redouten, liefhebberij-komediën, vauxhals, vuurwerken, enz. de prijs der entrée hooger dan *twintig stuivers* gesteld zijnde, te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht voor elken dag of avond zeven gulden, en in alle overige steden en dorpen drie gulden.

De prijs der entrée tusschen *twaalf* en *twintig stuivers* gesteld zijnde, te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht voor elken dag of avond vier gulden, en in alle overige steden en dorpen twee gulden.

De prijs beneden de *twaalf stuivers* gesteld zijnde, te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht twee gulden en tien stuivers, en elders vijf en twintig stuivers.

En zullen ook zoodanige publieke bals of danspartijen, alwaar geen entrée-geld betaald wordt, maar slechts zekere vertering geschiedt, gerekend worden, als of de prijs der entrée beneden de *twaalf stuivers* was gesteld, en dus door dezelve voor elken dag of avond te Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht twee gulden en tien stuivers, en elders vijf en twintig stuivers worden betaald.

§ 5. Voor alle harddraverijen en paarden-runnerijen en dergelijke, welke openlijk plaats hebben en waarbij uitdeelingen van prijzen, eereteekenen of eenige andere voordeelen of agrementen worden uitgeloofd, wordt telken reize een patent vereischt ten bedrage van vijf gulden.

§ 6. Voor alle vermakelijkheden, in dit artikel omschreven, welke zonder een behoorlijk patent hebben plaats gehad, zal voor elken dag of avond worden betaald eene boete van honderd gulden.

En zullen de gemeentebesturen wel degelijk hebben zorg te dragen, dat zij geen consent tot het geven van openbare vermakelijkheden, hetzij op jaarmarkten, kermissen of andere tijden verleenen, tenzij dat aan hen alvorens op eene voldoende wijze zal zijn gebleken, dat door de ondernemers van dusdanige vermakelijkheden aan de bepalingen, in art. 18 dezer ordonnantie vervat, is voldaan.

Art. 38.

Verordeningen ter ontdekking van niet gepatenteerde personen en boeten tegen dezelve gestatueerd.

§ 1. De gemeentebesturen zullen zorgvuldig acht geven, dat door niemand, wie hij ook zij, eenigen handel, bedrijf, beroep of nering worde uitgeoefend, tenzij voorzien van het vereischte patent, en te dien einde gehouden zijn, om jaarlijks na het afloopen van de primitive beschrijving en voorts in het begin van de maanden Mei, Augustus en November te doen opnemen alle de nummers der huizen, waarin oogenschijnlijk eenig bedrijf, aan het regt van patent onderhevig, wordt uitgeoefend, ten einde door vergelijking van die opgaven met de ten legger gebragte patentpligtigen te kunnen ontwaren, of er ook personen gevonden worden, die verzuimd hebben de gerequireerde aangifte te doen.

Ten opzigte van de zoodanigen zullen de gemeentebesturen in acht moeten nemen de bepalingen, in § 6 van dit artikel vervat, en wijders verpligt zijn van het door hen in deze verrigte behoorlijke relazen te doen opmaken en dezelve onverwijld aan den controleur der divisie van contrôle te doen toekomen, ten einde daarmede zoude worden gehandeld overeenkomstig hetgeen in art. 44 dezer ordonnantie, tot de invordering der boeten betrekkelijk, is gestatueerd.

§ 2. Geen marktmeester of iemand, die van wege eenig gemeentebestuur met het opzigt over de markten gesteld is, zal vermogen iemand op dezelve toe te laten, om aldaar zijn bedrijf of nering uit te oefenen, zoo min ook zal door hen of eenig gemeentebestuur aan eenige kramers worden toegelaten voor de kermissen te loten, veel minder derzelver kramen te doen

stellen, tenzij dat het hem of hetzelve gebleken is, dat zij van patent voorzien zijn.

En zal zoodanige marktmeester, die daaromtrent in gebreke mogt blijven, voor de eerste maal vervallen in eene boete van vijftig gulden en, op nieuw zich aan eenige nalatigheid in deze schuldig makende, telkens verbeuren eene boete van honderd gulden.

§ 3. Elke kastelein of particulier, bij wien kramers of kooplieden komen te huis te leggen, met oogmerk om hunne waren aldaar uit te pakken of te verkoopen, zal van de aankomst van zoodanig koopman dadelijk moeten kennis geven ten kantore van de zetters zijner gemeente; ook zal hij niet vermogen toe te laten, dat door hen de waren bij hem worden uitgepakt, ten zij het hem gebleken is, dat zoodanig koopman of kramer is gepatenteerd, alles op poene van vijftig gulden, telken reize te verbeuren door den kastelein, particulier of ander persoon, die zich in deze schuldig zal hebben gemaakt.

§ 4. Van alle neringen en bedrijven, die langs de openbare straten of wegen uitgeoefend worden, zal de bedrijver gehouden zijn deszelfs patent bij zich te hebben, ten einde, des gerequireerd wordende, hetzelve te kunnen vertoonen.

En worden de officieren van policie, gelijk mede de dienaren en andere suppoosten der justitie ten ernstigste gelast acht te geven, dat zoodanige personen deze bedrijven of neringen niet uitoefenen, zonder dat dezelve van behoorlijk patent zijn voorzien.

§ 5. Elk wie hij zij, welke goederen te koop veilt ofte eenigen handel, beroep, bedrijf of nering uitoefent of anderzins behoort gepatenteerd te zijn, zal gehouden zijn telkens, wanneer zulks van hem zal worden gevorderd, waar zulks ook zoude mogen wezen, aan de gemeentebesturen, de officieren van justitie en de beambten van 's lands middelen, de convoijen en licenten daaronder begrepen, te vertoonen en te exhiberen het patent, hetwelk hem daartoe autoriseert, op eene boete van vijftig gulden, onverminderd de boeten, bij § 6, hierna volgende, bepaald, ingevalle mogt komen te blijken, dat de gecalangeerde van geen patent mogt zijn voorzien.

En zullen, ingevalle diegene, welke hiervan in gebreke mogt blijven, zich buiten de plaats van zijn gewoon domicilium bevindt, de bij denzelven gevonden goederen worden aangehouden en gesequestreerd, tot dat door denzelven de boeten en de gevallene kosten zullen zijn voldaan.

§ 6. Een iegelijk, die bevonden mogt worden na de primitive beschrijving van ieder jaar eenigen handel, beroep, nering of bedrijf te hebben uitgeoefend, zonder dat door hem de vereischte aanvrage ter verkrijging van patent is gedaan, zal verbeuren eene boete van honderd gulden, en langer dan drie maanden daarna, en alzoo na den 1sten April, twee honderd gulden, en voorts met augmentatie van honderd gulden voor elke drie maanden nalatigheid; zullende de gemeentebesturen de bevoegdheid hebben en op hunne verantwoordelijkheid gehouden zijn, om de winkels enz. van de zoodanigen onmiddellijk te doen sluiten of aan hen de voortzetting van hun beroep of bedrijf te interdiceren, tot zoo lange de door hen geïncurreerde boete op hen zal zijn verhaald en zijlieden van behoorlijk patent zullen voorzien zijn.

Art. 39.

Boeten tegen het in dienst of werk hebben van ongepatenteerde knechts, meiden of arbeidslieden.

Geen fabrikant, werkbaas of wie het zij zal tot het exerceren van zijn handel, bedrijf, beroep of nering in dienst mogen hebben eenige knechts, meiden, arbeidslieden, hetzij vreemden of inwoners, nochte landlieden eenige vreemde arbeiders of arbeidsters, zonder alvorens verzekerd te zijn, dat dezelven zijn voorzien van patent, op eene boete van vijftig gulden, telken reize te verbeuren voor ieder zoodanig ongepatenteerd persoon, welke bij hem in dienst zal worden bevonden.

Art. 40.

Bepalingen omtrent het gebruik van afschriften der patenten, en de wijze van afgifte derzelve.

§ 1. Behalve de geïnteresseerden in eenigen handel, beroep, nering of bedrijf, zullen ook diegenen, welke op meer dan eene plaats tevens gebruik van hun patent moeten kunnen maken, alsmede diegenen, welke hun patent mogten komen te verliezen, daarvan kunnen verkrijgen een of meerdere afschriften.

Zoodanige afschriften, waarop zal worden melding gemaakt, of zulks is het eerste, tweede of derde enz., zullen (op vertoon van het daartoe verkregene consent, in de hiernavolgende § 2 vermeld) door de ontvangers der directe belastingen uit de kohieren worden geformeerd en op een gewoon gezegeld patentblad worden geschreven, waarvan door de belanghebbenden aan hen alleenlijk zal worden betaald het bedrag van het daartoe gebruikte zegel, zonder dat door hen iets anders of meerder te dier zake zal mogen afgevorderd worden.

§ 2. Aan de gemeentebesturen of zetters wordt opgedragen het onderzoek van de redenen, waarom door gepatenteerden afschriften van hunne patenten worden gevraagd, en, daartoe termen vindende, dezelve te weigeren.

Een iegelijk, die een afschrift van deszelfs patent verlangt, zal zich ter bekoming van hetzelve met een door hem onderteekend verzoekschrift, inhoudende de redenen waarom en ten welken einde hij hetzelve behoeft, aan het gemeentebestuur adresseren, welk bestuur het gemelde verzoekschrift, ingeval er geene redenen van weigering bestaan, zal fiatteren en den verzoeker daarmede naar den ontvanger verzenden, ten einde deze het afschrift van het patent in gereedheid brenge en hetzelve tevens, met overlegging van het gemelde consent-biljet, aan het gemeentebestuur ter onderteekening aanbiede; zullende het alzoo geteekend afschrift den volgenden dag door den belanghebbende kunnen worden geligt, die hetzelve insgelijks zal moeten teekenen of zijn gewoon merk daaronder stellen.

Van alle uitgegevene afschriften van patenten zal op het register, in art. 20, § 1, omschreven, behoorlijke aanteekening worden gehouden, voor welke registratie telken reize zal worden betaald vier stuivers.

§ 3. De gemeentebesturen zullen bij het voormelde onderzoek in het oog houden de bepalingen, in art. 31 dezer ordonnantie vervat, en voorts zorg dragen, om bij het teekenen van het consent tot de afgifte van een afschrift van patent duidelijk te vermelden, of zulks het eerste, tweede of derde is en tot welk gebruik hetzelve wordt afgegeven.

§ 4. Geene procuratie, in zaken van negotie of handel op een procuratie-houder ten fine van representatie verstrekt, zal valide zijn, noch daarvan eenig gebruik mogen worden gemaakt, tenzij door den uitgever of uitgevers daarvan kennis zal zijn gegeven aan het gemeentebestuur der plaats, alwaar dezelve gepatenteerd is of zijn, op de boete, bij § 6 van art. 38 bepaald, met augmentatie van honderd gulden voor elke drie maanden dat de nalatigheid zal worden voortgezet; zullende het gemeentebestuur aan den gemagtigde of gemagtigden afgeven een afschrift van het patent van zijne of hunne committenten, waarop van de gegevene volmagt zal worden melding gemaakt.

Art. 41.

In alle judiciële en extra-judiciële publieke acten moet van het verkregene patent melding worden gemaakt en tevens een afschrift van het patent, bij de stukken ten processe overgelegd, gevoegd worden.

§ 1. Geene protesten, insinuatiën, noch eenige andere judiciële of extra-judiciële publieke acten, het beroep betreffende, waarin iemand gepatenteerd is, zullen van eenige kracht zijn, tenzij in het hoofd van dezelve bij den naam van dengenen, voor of door wien dezelve gedaan of gepasseerd worden, melding worde gemaakt van deszelfs verkregen patent, met den datum, het nummer en de plaats der uitgifte van hetzelve, gelijk mede van de klasse, waarin zoodanig iemand is gepatenteerd, of, zoo het een winkelier is, voor welk debiet dezelve zich heeft aangegeven; gelijk ook door niemand in regten zal vermogen geageerd te worden, noch iemand in zijne defensie worden toegelaten in zaken, zijnen handel, beroep, bedrijf of nering, aan het nemen van patent onderworpen, betreffende, noch daarop regard geslagen, tenzij in het hoofd der stukken, door den aanlegger of gedaagde wordende geproduceerd, op dezelfde wijze als boven gezegd is, zijn verkregen patent naar de klasse of

het debiet, waarvoor hij zich heeft aangegeven, worde omschreven; alles op verbeurte van één honderd gulden, zoo door dengene, welke zoodanige stukken produceert, als door den notaris of ander publiek persoon, welke dezelve, zonder inachtneming dezer formaliteiten, mogt hebben gepasseerd.

§ 2. En zal eindelijk onder de stukken, ten processe overgelegd, het originele patent of wel een afschrift van hetzelve moeten worden gevoegd, ten blijke dat ten tijde der handeling, waarover het geschil of de regtzaak is geëntameerd, zoodanig persoon uit kracht van dat patent tot zoodanigen handel, bedrijf, beroep of nering is bevoegd geweest en dat, voor zoover het handeldrijvende personen betreft, de firma's en geassocieerden, tot dezelve behoorende, in de voorschrevene stukken behoorlijk zijn uitgedrukt.

Art. 42.

Straffen op het maken of vervalschen enz. van patenten.

Iemand bevonden wordende een of meerdere patenten te hebben gemaakt, gefabriceerd, vervalscht of veranderd, of handel te drijven op eene firma, in het door hem bekomene patent en op het register der patentpligtigen zijner woonplaats niet vermeld of bekend, ofte eindelijk gebruik te maken van een patent, op eens anders naam dan den zijnen afgegeven, zal dusdanige persoon in het eerste geval met zoodanige straf gestraft worden, als bij de algemeene wetten op de misdaad van vervalsching is gestatueerd, en in de beide laatste naar exigentie van zaken worden gecorrigeerd.

Art. 43.

Wie tot de recherche of aangifte van gepleegde fraudes geregtigd en verpligt zijn.

Tot de aangifte van gepleegde fraudes op deze belasting wordt elk en een iegelijk, hij zij wie hij zij, mits deze speciaal gequalificeerd.

Wanneer die fraudes ontdekt worden door particulieren, zullen dezelve daarvan opmaken verklaringen onder presentatie van eede, en door lands- of stedelijke bedienden, relazen op den eed door hen gedaan; en zullen die verklaringen of relazen worden ingezonden aan den controleur der divisie van contrôle, die aan den bekeurde door eenen deurwaarder van zijne bekeuring zal doen kennis geven, met informatie dat hij zich deswege bij hem controleur vervoegen kan, indien hij eenige bezwaren daartegen mogt hebben in te brengen.

De controleurs zullen voorts de aanhaling onderzoeken en, daartoe termen vindende, met den bekeurde mogen transigeren, onder approbatie van den advocaat-fiscaal der middelen te lande in hunne provincie.

Art. 44.

Aan wien de vervolging der gedane fraudes is opgedragen.

Tot de vervolging van gepleegde fraudes, alsmede tot de cognitie en vervolging der overtredingen en misdaden, vermeld bij § 5 van art. 56 en bij art. 42 der tegenwoordige ordonnantie, worden alzoo gequalificeerd de advocaten-fiscaal der middelen te lande in de respective provinciën, op den voet overeenkomstig hunne instructiën en de wet van den 4den Januarij 1814, n°. 35, welke advocaten-fiscaal mitsdien de actiën, daaruit voortvloeijende, zullen instituëren voor de Gedeputeerde Staten der provinciën en des noods in appel voor het Hoog Geregtshof van Financiën en Zeezaken.

De boeten, uit deze vervolgingen voortspruitende, zullen verdeeld worden in maniere, als nader door Ons, op voordragt van Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, zal worden bepaald.

Art. 45.

Belooningen der zetters.

De belooningen der zetters, aan welke de werkzaamheden betrekkelijk de classificatie der patentpligtigen, de opmaking der leggers, alsmede de uitgifte der patenten en afschriften van dezelve zijn opgedragen, zullen door Ons, op voordragt van Onzen Secretaris van Staat voor de Financiën, naarmate van de plaatselijke omstandigheden, nader worden geregeld.

En zullen door de gemeentebesturen of zetters geene andere of meerdere leges mogen afgevorderd worden dan de zoodanige, welke bij deze ordonnantie uitdrukkelijk zijn bepaald, alles op eene boete van twee honderd gulden, telken reize te verbeuren door dengene, die dusdanige andere of meerdere leges zal hebben afgevorderd, en op poene om dadelijk van zijnen post te worden ontzet, onverminderd zoodanige straffen als bij de wet op de misdaad van knevelarij zijn gesteld.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle steden en plaatsen zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven ordonnantie om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën; en dezelve inmiddels te laten drukken en aan de leden dezer Vergadering te laten uitdeelen.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen, bij resolutie-commissoriaal van 12 Januarij, om consideratie en advies gesteld waren de concept-wetten over de *Nationale Militie* en *Schutterijen*, volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.* (1)

Toen U Edel Mogenden bij resolutie-commissoriaal van den 12den Januarij in onze handen om consideratie en advies stelden de twee concept-wetten over de *nationale militie* en de *schutterijen*, op dien dag door de gelastigden van Zijne Koninklijke Hoogheid in Hoogstdeszelfs naam aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden, gevoelden Wij al het belangrijke en ernstige van Onze taak en de verpligting om die ontwerpen, die van zoo veel invloed moeten zijn op het lot van het tegenwoordig en toekomend geslacht, met de meeste naauwkeurigheid te overwegen. Onze geëerbiedigde Souverein, die het geluk en de rust van zijn volk op vaste en onwankelbare gronden wil gebouwd hebben, was ons hierin voorgegaan en Hij had door zijn voorbeeld getoond, dat geene moeite te groot, geene zorgvuldigheid te ver gedreven kan schijnen bij voorschriften, die het algemeen welzijn, de tevredenheid der ingezetenen en de veiligheid des vaderlands ten doel hebben. Niet alleen dat Zijne Koninklijke Hoogheid door kundigen een plan liet ontwerpen en hetzelve vervolgens ter naauwkeurige beoordeeling en herziening aan zijne raden aanbeval, maar Hij nam met onvermoeiden ijver deze geheele zaak in eigene overweging en maakte ze tot het onderwerp van veelvuldige gemeenschappelijke beraadslagingen, ten einde die ontwerpen wetten zoo volledig mogelijk aan U Edel Mogenden voor te stellen.

Dan het was ook deze vaderlijke zorg van Zijne Koninklijke Hoogheid, die ons werk verligtte en aan ons onderzoek de noodige ondersteuning gaf. Immers het dacht Hoogstdenzelven niet genoegzaam deze wetten geheel uitgewerkt en zonder verwijzing op nader te maken reglementen aan U Edel Mogenden aan te bieden; niet toereikende de bepalingen dezer wetten in uwe Vergadering door deszelfs gelastigden te doen ontwikkelen en adstruëren; maar deze zelfde Raden van Staat waren gelast aan U Edel Mogenden Gedeputeerden alle zoodanige opheldering te geven, die het noodige licht over dit ontwerp konden verbreiden; en zoo rasch had Zijne Koninklijke Hoogheid de bedenkingen niet vernomen, die U Edel Mogenden Gedeputeerden op eenige artikelen dezer wetten geopperd hadden, of het behaagde Hoogstdenzelve zich op nieuw in een naauwkeurig onderzoek in

(1) Dit rapport werd gedrukt en komt ook voor in *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 51.

te laten van al wat tot die materie betrekkelijk is; waarvan het gevolg was, dat niet alleen de gemaakte bedenkingen uit den weg geruimd wierden, maar een aantal veranderingen voorgeslagen, die meerdere duidelijkheid en volledigheid en eene overeenstemming van alle de deelen met het geheel deden geboren worden. En het zijn de wetten in deze gedaante, zooals zij aan U Edel Mogenden zijn medegedeeld, die het onderwerp hebben gemaakt van onze herhaalde overweging en waarover wij aan aan U Edel Mogenden onze consideratiën nu gaan aanbieden.

Het zal niet noodig zijn U Edel Mogenden met vele woorden de noodzakelijkheid en nuttigheid van eene nationale militie en schutterijen te betoogen; niet noodig zijn te herinneren, dat elk volk, dat het regt van onafhankelijkheid heeft, — en welke natie heeft dat niet? — ook de verpligting heeft die onafhankelijkheid te handhaven en door magt te schragen, en dat het handhaven van dit onbetwistbaar regt niet anders dan door eigen verdediging kan plaats vinden.

De gesteldheid en de loop der zaken in Europa, de rampzalige tijden, die wij beleefd hebben, de overheersching, waaronder wij gezucht hebben, hebben ons op eene treffende wijze doen zien, dat een volk, 't welk vrij wil zijn, het zwaard voor eigen Vaderland, eigen huis en eigen bestaan moet aangorden, dat het niet moet steunen op verbindtenissen, die het eigenbelang schept en vernietigt, niet rusten onder eenen vrede, die door de onmagt kan geboden en door het eerste gevoel van kracht weer verbroken worden; maar dat het tot eigen veiligheid en tot het verkrijgen en verdienen van achting onder andere volkeren nooit onbereid en ongewapend moet zijn.

Even weinig behoeven wij U Edel Mogenden in het geheugen te brengen de jongste gebeurtenissen, waarvan wij allen getuigen waren, toen de landmilitie en landstorm, onder den zegen van den Albestuurder, zoo oneindig veel hebben toegebragt tot de redding en bevrijding van Europa. En, wij schromen niet het te zeggen, zoo de ernstige wil, om, bij een gelukkig inwendig bestuur, eenstemmig vreemde overheersching te weren, met eene volvaardige uitvoering der daartoe geschikte middelen, de vrucht is van de bittere ondervindingen van onzen tijd; indien wij uit het gebeurde geleerd hebben eigen krachten te gebruiken en niet te wanhopen, dan waren die stormen, die ons slingerden en ons bijna hadden doen vergaan, heilzaam; dan was ons verlies betaald; dan was de schande van onze slavernij uitgewischt.

Doch waartoe zouden wij U Edel Mogenden langer bezig houden met het betoogen der noodzakelijkheid en nuttigheid van eene nationale militie en schutterijen; het Vaderland heeft die gevoeld, het geheele Nederlandsche volk heeft uitspraak gedaan en het heeft door deszelfs aanzienlijke Vertegenwoordigers plegtig doen verklaren: » Dat het dragen der wapenen tot handhaving der onafhankelijkheid van den Staat en de beveiliging van deszelfs grondgebied, overeenkomstig 's lands oude gewoonten en het grondbeginsel bij de Unie van Utrecht aangenomen, een der eerste pligten blijft van alle ingezetenen dezer landen, en dat er tot dit einde, zoowel als tot behoud der inwendige rust, eene nationale milite en schutterijen zouden worden opgerigt."

Voor deze noodzakelijkheid moeten dan nu ook alle angstvallige berekeningen van last en moeite zwichten, die onafscheidelijk van elke pligtvervulling zijn. Die onafhankelijkheid, die wij eertijds tot zulk een duren prijs gekocht, doch naderhand verbeurd en verloren hadden, is immers wel eenige opoffering waard? En hoe nietsbeduidende worden die bezwaren van de dienst des algemeenen vaderlands, wanneer men ze toetst aan die vreemde conscriptie, die het pas opkomende geslacht wegmaaide? Toen moesten wij als slaven volgen, nu hebben wij het voorregt onze eigen eer te mogen handhaven; toen moesten wij eene vreemde zaak dienen en hen aanvallen, die onze vijanden niet waren, — nu worden wij alleen geroepen om ons eigen vaderland en onze eigene bezittingen te verdedigen; wierden wij toen geprest om de ongemetenste ontwerpen van een onverzadelijken veroveraar te helpen uitvoeren, hier zijn wij het werktuig van de verdediging des lands, onder de bevelen van een wettig Souverein en volgens bepalingen, die Hij met de vertegenwoordigers van het geheele volk beraamt.

En welke zouden dan hier die bezwaren zijn, die niet door veel grooter voordeelen wierden opgewogen? Is het niet voor het algemeen reeds een zeer groot nut, dat men bij een leger, uit 's lands kinderen bestaande, geen vrees van desertie en in tijden van gevaar geen overloopen naar den vijand en geen verraad te vreezen heeft? Wordt door eene geregeld geoefende, maar niet altoos in bestendige dienst blijvende militie niet de drukkende last van de overgroote staande legers, die de Staatskrachten uitputten, weggenomen, zonder van de eene zijde het vaderland van de noodige verdediging te berooven en van den anderen kant een gebrek aan werkende handen te doen ontstaan? En is er bij de voorschriften der wet niet gezorgd, dat de verdedigers des vaderlands niet behoeven te ontwennen van de noozakelijke burgerlijke bezigheden, waartoe zij na het volbrengen van hunnen dienstpligt kunnen terugkeeren? En wanneer Wij, Edel Mogende Heeren, zien, hoe gemakkelijk de voldoening aan die wet gemaakt wordt; hoe dat alles vermeden is, wat het aanzien zou kunnen hebben van plagerij of bovenmatige gestrengheid; hoe gering het getal der in dienst blijvenden is; hoevele uitzonderingen er gemaakt zijn, daar waar maar eenigzins het dienen een nadeelige last zou kunnen zijn, hetzij voor het individu of voor een huisgezin of voor den Staat zelven; hoevele ruimte de vergunning om van nummers te verwisselen, van een plaatsvervanger te stellen, van vrijwilligers aan te nemen, aan dezen maatregel geeft; hoeveel beteugeling van luiheid en ledigganger en te gelijk merkelijke verligting voor de armenkassen er door het aannemen der bedeelden teweeggebragt wordt; — dan kunnen wij niet anders dan deze wetten van de voordeeligste zijde beschouwen en aan U Edel Mogenden aanbevelen.

Dan hiermede, Edel Mogende Heeren, meenen wij nog niet aan onzen pligt voldaan te hebben; er zouden mogelijk bij de leden dezer Vergadering eenige bedenkingen kunnen opkomen, die in der daad bij ons hebben plaats gehad, en wij vermeenen die oplossingen te moeten geven, die het resultaat zijn van de menigvuldige conferentiën met de gelastigden van Zijne Koninklijke Hoogheid.

En om hierin geregeld te werk te gaan, zullen wij eerst over de nationale militie en dan over de schutterijen spreken.

Is, zoo zoude men kunnen vragen, eene jaarlijksche loting gedurende vijf jaren geen wezenlijk bezwaar?

En zoude men niet met ééne loting aan zijne verpligting kunnen voldoen, om dan ongehinderd en onbeschroomd zich aan andere bezigheden te kunnen toewijden? Om hierop te antwoorden, zouden wij volstaan kunnen met U Edel Mogenden te verwijzen naar den wil der geheele natie, naar de uitdrukkelijke letter van de Grondwet, alwaar gezegd wordt dat de loting zal geschieden door de ingezetenen van 18 tot 22 jaren. Maar wij mogen u bovendien doen opmerken, dat door deze jaarlijksche loting de dienst onder eene veel grootere menigte verdeeld wordt; dat zij alleen over de ongehuwden, die alzoo geene huishouding hebben, die daardoor zoude kunnen lijden, loopt; dat zoo deze maatregel geen plaats had, men tot instandhouding der nationale militie tot eene reserve zou moeten komen, waardoor men na de loting even zoo weinig van de bevrijding van de dienst zeker was; en mogelijk zal het niet overtollig zijn hier nog eens te herinneren, dat de dienst door het stellen van vrijwilligers, verwisselen der nummers, plaatsvervangers, door het gebruiken der bedeelden zeer weinig last zal aanbrengen en dat de bepaling, volgens welke in gewone tijden de militie jaarlijks maar éénmaal gedurende eene maand te zamen blijft, en het grootste getal alsdan naar huis keert, de meeste bedrijven van het burgerlijk leven met weinig of geene stoornis toelaat.

Eene tweede bedenking, die mogelijk bij den een of anderen zou opkomen, is, dat de Grondwet, art. 124, bepaalt, dat, wanneer bij buitengewone omstandigheden of dreigend oorlogsgevaar de geheele militie bij elkander geroepen wordt, de Souvereine Vorst en de Staten-Generaal de daartoe betrekkelijke maatregelen gezamenlijk beramen, terwijl in het 2de artikel van de concept-wet voor de nationale militie bij het gaan der militie buiten de grenzen der Vereenigde Nederlanden in een oogenblikkelijk dringend gevaar of ook wanneer bij garnizoensveranderingen de kortste marsch-route over vreemden bodem loopt, de Souvereine Vorst slechts kennis geeft aan de Vergadering der Staten-Generaal.

Dan, deze bedenking zal aan U Edel Mogenden even weinig als aan ons eenige bezorgdheid geven, daar òf *het oogenblikkelijk dringend gevaar* voorafgegaan wordt door *buitengewone omstandigheden* of *dreigend oorlogsgevaar*, in welk geval de Souverein, volgens het bovengenoemde artikel der Grondwet met de Vergadering der Staten-Generaal alle maatregelen beraamt; òf het moest het zonderling geval van een oogenblikkelijk dringend gevaar zijn, dat ook weer oogenblikkelijk verdween, in welk geval eene bloote kennisgeving genoegzaam en eene gemeenschappelijke beraming overtollig zou zijn.

Eene vraag van eenen geheel anderen aard zoude mogelijk bij eenen derde kunnen opkomen, wat men namelijk door *buitenlandsche zeevaart* te verstaan had. U Edel Mogenden Gedeputeerden vermeenen hierop met grond te kunnen antwoorden, dat,

daar die uitzondering ten voordeele van den koophandel en van den koophandel alleen gemaakt is, hier door *buitenlandsche zeevaart* alleen de *koopvaardij* verstaan wordt en dat geene visschers, noch van de groote, noch van de kleine visscherijen, hier eenige aanspraak op kunnen maken, als maar een klein gedeelte van het jaar met hun beroep ter zee bezig zijnde, en het overige verpligt tot die lasten en diensten, die andere ingezetenen moeten dragen; terwijl tevens hun beroep zeer wel gepaard kan gaan met de dienst der landmilitie, die hun, tot het waarnemen van hetzelve, evenals aan anderen het voordeel van een lang verlof aanbiedt.

Eindelijk moeten wij U Edel Mogenden nog een oogenblik bezighouden met de wet op de schutterijen, waarvan het noodzakelijke en nuttige in tijden van oorlog als landstorm door ons reeds in den aanvang van dit rapport werd aangeprezen en waarin wij, even zooals in de wet voor de nationale militie, door uitzonderingen, waar het noodig was, en door het gemakkelijk maken van de dienst voor het belang der ingezetenen gezorgd zagen. En het zij ons vergund, doch slechts in 't voorbijgaan, aan te merken, dat de dienstdoende schutterij en de rustende schutterij, beiden gezamenlijk in tijd van oorlog *landstorm*, met de *nationale militie* één geheel uitmaken en te zamen noodzakelijk zijn om onze nationale verdediging volledig te vormen. Dit onderscheidt hen echter wezenlijk, dat de schutterijen nooit, ook niet in het dringendst oorlogsgevaar, buiten de grenzen des lands kunnen gebruikt worden. En dit behoefde niet uitdrukkelijk in de wet vermeld te worden, daar het van zelve spreekt, zooals het ook nooit anders begrepen noch uitgevoerd is; terwijl de uitgezonderde gevallen, bij de nationale militie gemeld bij tegenstelling, ontegenzeggelijk bewijzen, dat zoodanig geval bij de schutterijen nooit kan plaats hebben.

Zoo hebben wij dan, Edel Mogende Heeren, onze taak naar ons vermogen volbragt; wij vonden in deze wetten den waarborg voor onze onafhankelijkheid en onze vrijheid, die wij aan onze kinderen als een erfgoed moeten nalaten, en waardoor wij, wanneer de loop der dingen het mogt eischen, in staat gesteld zullen worden, voor de tweede maal aan de wereld het schouwspel te geven van eene stille en vreedzame natie, die den vrede bemint, dien zij voor hare nijverheid behoeft, maar die den vijand van hare rust, van hare vrijheid en van haar volksgeluk durft onder de oogen te zien en die, zoo de Wereldregeerder hare pogingen zijner hulpe waardig keurt, onder het geleide van een Vorst uit den heldenstam van den onsterfelijken grondlegger onzer vrijheid, aan geene overwinning behoeft te wanhopen.

U Edel Mogenden Gedeputeerden adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven rapport in deliberatie te houden en inmiddels te laten drukken en aan de leden dezer Vergadering te laten uitdeelen.

Waarna de Vergadering is geadjourneerd tot Donderdag om 12 ure.

27STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 23 FEBRUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Mededeeling aangaande de schikkingen van het Weener Congres met betrekking tot de Vereenigde Nederlanden. — Ingekomen missives van Z. K. H., ten geleide van: 1°. een concept-besluit houdende dispositie op een request om dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek; 2°. een concept-besluit, houdende dispositie op een request om dispensatie van art. 1000 van het Wetboek van Burgerlijke Regtspleging. De Vergadering heeft zich met beide besluiten vereenigd.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Heeckeren tot Kell, van der Heyden van Baak, van Lidth de Jeude, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, Slicher, van Bleiswijk, van Bommel, Gevers, Pesters van Cattenbroek, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, Sloet tot Warmelo, Alberda van Ekenstein, Gockinga, van Wassenaer van Onsenoort, Reigersman, van Sasse van IJsselt, Repelaer, van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende en Cuypers.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedmeerd.

De **President** communiceert, dat aan hem door Z. K. H. zijn ter kennisse gebragt de volgende tijdingen, om dezelve confidentieel aan deze Vergadering mede te deelen:

» Dat volgens gisteren avond ontvangen tijdingen de conferentiën van het Congres van Weenen tot een gelukkig einde gebragt zijn en de schikkingen omtrent de voornaamste punten der Europesche aangelegenheden onderteekend.

» Dat onder het Souverein gezag van Z. K. H. geplaatst zijn de provinciën, die het Huis van Oostenrijk betrekkelijk in de Nederlanden heeft bezeten, benevens het Bisdom van Luik.

» Dat Luxemburg, op eenige weinige districten na, als een afzonderlijk Hertogdom aan Hoogstdenzelve is opgedragen.

» En dat alle de overige bovengengemelde Landen, benevens die, welke in den jare 1795 dezen Staat hebben uitgemaakt, volgens de bedoelingen der te Weenen contracterende Mogendheden onder denzelfden schepter vereenigd, de nieuwe Monarchie der Nederlanden zullen vormen."

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, den President voor de gedane communicatie te bedanken en denzelve te verzoeken aan Z. K. H. het genoegen der Vergadering te betuigen over de medegedeelde hoogstbelangrijke tijdingen, die zij wenscht dat strekken mogen tot meerder bloei, heil en welzijn van het Doorluchtig Huis van Oranje-Nassau en van ons Vaderland.

En zal extract van deze resolutie gegeven worden aan den President tot deszelfs narigt. — Zonder resumtie.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 19 Februarij, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Cornelis Poldermans, wonende te Gorinchem, verzoekende dispensatie van art. 162 van het nog vigerend Burgerlijk Wetboek, volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Cornelis Poldermans, wonende te Gorinchem, daarbij verzoekende dispensatie van het bepaalde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om met Jacoba Kuijl, zuster van des suppliants overledene huisvrouw Magdalena Kuijl, een wettig huwelijk aan te gaan;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden van den 4den Februarij 1815, n°. 62;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 22sten Januarij 1815, n°. 62, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, aan Cornelis Poldermans en Jacoba Kuijl te permitteren, zooals geschiedt bij deze, om met elkander een wettig huwelijk aan te gaan, met last aan den officier van den burgerlijken stand, aan wien dezelve personen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten deze competent is, om de afkondiging der geboden volgens de wet te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn; zullende de belanghebbenden gehouden zijn om aan gemelden officier deze onze dispensatie te exhiberen, waarvan hij op het register aanteekening zal houden.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot hunne informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan den requestrant, tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 19 Februarij, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Adrianus van de Watering, te 's Gravenhage, verzoekende dispensatie van art. 1000 van het nog in werking gebleven Wetboek van Burgerlijke Regtspleging; volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Adrianus van de Watering, procureur en solliciteur alhier in 's Gravenhage, als bij besluit van de vierschaar van eersten aanleg aldaar, de dato 4 Mei 1812, aangesteld tot curator in den gerepudieerden boedel van Hendrik van Heemstee, gewoond hebbende en te 's Gravenhage voornoemd overleden, daarbij te kennen gevende, dat, hoezeer de crediteuren in dien boedel bij onderscheidene advertentiën in het Advertentieblad van 's Gravenhage waren opgeroepen tot het aangeven van hunne pretentiën ten laste van gemelden boedel, de weduwe van den overledene Klara Liens alleen was opgekomen; dat de pretentie dier weduwe bestond in eene reclame van door haar voorgeschotene doodschulden, mitsgaders van hare ten huwelijk aangebragte goederen, gelden en effecten, zijnde zij buiten gemeenschap van goederen gehuwd geweest, hetwelk zij met overlevering van hare huwelijksvoorwaarden heeft bewezen; dat die

27ste VERGADERING. — 23 FEBRUARIJ 1815.

Concept-besluit betreffende dispensatie.

pretentiën veel meer beliepen dan de baten van den boedel bedragen hadden, blijkens den inventaris ten requeste overgelegd; dat de gemelde weduwe, als zijnde de eenige en meest geprefereerde creditrice, zich tot voorkoming van kosten, die op den publieken verkoop van den boedel zouden vallen, gaarne zoude gesteld zien in het bezit van de door haren man nagelatene goederen en daartoe zich aan hem curator had geadresseerd, doch dat, hoezeer ten volle overtuigd van de regtmatigheid dezer pretentie, hij echter aan hetzelve verzoek gemeend had niet te mogen defereren, uit hoofde van art. 1000 van het Wetboek van Burgerlijke Regtspleging, volgens hetwelk hij verpligt was om de roerende goederen te verkoopen, ten ware Wij mogten kunnen goedvinden hem van de observantie van dat artikel in dat geval te dispenseren, en hem te autoriseren tot de afgifte dier goederen aan de weduwe in mindering of tot voldoening van hare pretentie, waartoe hij dan ook bij denzelven requeste autorisatie was verzoekende;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 20sten Januarij 1815, n°. 32;

Gehoord het rapport van den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, den 3den October 1814, n°. 14, op den voorzegden requeste gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan den requestrant, met dispensatie van art. 1000 van het Wetboek der Burgerlijke Regtspleging, in zijne ten requeste vermelde betrekking te autoriseren om aan Klara Liens, als weduwe van wijlen Hendrik van Heemstee, af te geven de tot den gerepudieerden boedel van denzelven behoorende roerende goederen, mits zij die aanneme tot voldoening harer pretentiën, zoo ter zake van de door haar betaalde doodschulden als ter zake van de door haar aangebragte goederen, en zulks tegen behoorlijke acte van decharge, bij welke acte in het bijzonder zoude moeten worden bepaald, dat zij zich verpligte, om, wanneer er pretentiën ten laste van den boedel mogten opkomen, die mogten bevonden worden boven de hare te zijn geprefereerd, alsdan die te zullen voldoen, ter concurrentie van hetgeen die goederen volgens tauxatie, door eene beëedigde priseerster bij de inventarisatie gedaan en waarvan het montant in de acte zal moeten worden uitgedrukt, waardig zijn gekeurd.

En zal afschrift van deze resolutie worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en aan den procureur-generaal bij hetzelve, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State worden gegeven, mitsgaders aan den requestrant in zijne voornoemde qualiteit uitgereikt, om te dienen tot dispositie op den voorhanden zijnde requeste.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot morgen om twaalf ure.

28STE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 24 FEBRUARIJ 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: eene missive van Z. K. H., ten geleide van vijf concept-besluiten, houdende dispositie op requesten om dispensatie van de formaliteiten bij den verkoop van onroerende goederen, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd; besloten om zich met die besluiten te vereenigen. — Behandeling van het rapport der Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken over de concept-wetten der nationale militie en der schutterijen; besloten om zich daarmede te vereenigen en benoeming van eene Commissie om die wetten aan Z. K. H. over te brengen. — Gelezen het rapport der Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken over de concept-wet betrekkelijk de viering van Zon- en Christelijke feestdagen; besloten om zich met die concept-wet te vereenigen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van der Heyden van Baak, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, Slicher, van Bleiswijk, Gevers, Pesters van Cattenbroek, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, Gockinga, van Wassenaer van Onsenoort, van Sasse van IJsselt, Repelaer, van Hees, van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende en Cuypers.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 23 Februarij, ten geleide van vijf concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Zeno Guillaume Anne Louis van Tengnagell c. s., wonende respectivelijk te Farijs, St. Germain in Frankrijk, in 's Gravenhage en te Breda;

2°. Johannes van der Tak c. s., q. q., wonende in de gemeenten Aarlanderveen en Boskoop en binnen de stad Utrecht;

3°. Jan Opdam c. s., q. q., wonende te Wassenaar;

4°. Mr. A. W. Hoeth c. s., q. q., wonende te Groningen;

5°. Edmond Barend Fremery Kalff q. q., wonende onder Warmond;

allen verzoekende dispensatie van de bepalingen, bij de nog vigerende burgerlijke wet voorgeschreven op het stuk der verkoopingen van onroerende goederen uit boedels en nalatenschappen, waarbij minderjarigen of onder curatele staande personen zijn geconcerneerd; volgende de voorschreven besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Zeno Guillaume Anne Louis van Tengnagell c. s., wonende respectivelijk te Parijs, St. Germain, in 's Gravenhage en te Breda;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, van den 7den dezer loopende maand;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 26sten Januarij ll., n°. 6, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der bij de wet voorgeschrevene formaliteiten ten opzigte van den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, de requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om vijf perceelen bosch, bestaande in:

1°. het Oude bosch, met een daartoe behoorend kampje bouwland;

2°. het Nedde-bosch;

3°. den Heesterkamp;

4°. het Groote Bekkersbosch;

5°. het Smalle Bekkersbosch,

alsmede een huis, bekend onder n°. 398, met de onderhoorige bouwlanden en een elzen-boschje en eene hofstede, de Koningshofstede genaamd, met huis en schuur, bekend onder n°. 166, met de daarbij behoorende weilanden,

alles gelegen in het kwartier Zutphen onder Didam, bekend onder den naam van de *Maijkamer* en behoorende tot den boedel en de nalatenschap van wijlen Jan Louis Timon van Tengnagell, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar voor notaris en getuigen, ten overstaan van den vrederegter van het kanton, waarin de boedel is gevallen, en van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd, te doen verkoopen.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift worden uitgereikt aan de requestranten en den Raad van State, tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Johannes van der Tak, c. s., wonende te Aarlanderveen en Boskoop;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, van den 7den dezer loopende maand;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 16den Januarij ll., n°. 8, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van de observantie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven omtrent verkoopingen van vaste goederen, aan minderjarigen, hetzij voor het geheel, hetzij ten deele, in eigendom toebehoorende, de requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om eene bouwmanswoning met ruim dertig morgen lands, daarbij behoorende, staande en gelegen, zoo aan de lage zijde van Aarlanderveen als onder de gemeente Oudshoorn, en behoorende tot den boedel van Grietje Willemsdogter Plemper,

weduwe van Ary van der Tak, op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, in het openbaar, voor den notaris Leendert van Kalkhoven te doen verkoopen, mits deze verkooping niet anders plaats hebbe dan in presentie van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel is gevallen, en van den toezienden voogd der minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd; wijders aan den Raad van State en aan de requestranten uitgereikt, tot informatie en narigt.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Jan Opdam c. s., wonende te Wassenaar;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, van den 7den dezer loopende maand;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 27sten Januarij laatstleden, n°. 44, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, de requestranten in hunne qualiteit van voogden en toezienden voogd over de drie minderjarige kinderen van Cornelia Wassenaar, eerder weduwe Jan den Hollander en laatst huisvrouw van Jan Opdam, te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om de vaste goederen, behoorende tot den boedel van de voornoemde Cornelia Wassenaar, eerder weduwe Jan den Hollander en laatst huisvrouw van Jan Opdam, en bestaande:

1°. in een huis en erve, staande en gelegen aan den Deyl onder Wassenaar, belend ten noorden en zuid-oosten A. P. Twent, ten zuid-westen A. van der Mark en ten noord-oosten den heerenweg;

2°. in drie hond teelland, gelegen onder Wassenaar bij het Kortendorp, belend ten noord-oosten Jan Ammerlaan, ten zuid-oosten de armen van Voorschoten en den notaris van Bergen, ten zuid-westen de halve Zijp en ten noord-westen L. Beyne;

3°. in twee hond en veertig roeden teelland, gelegen als voren, belend ten noord-oosten de schouwbare Zeil, ten zuid-oosten de weduwe Jasper van der Klaauw, ten zuid-westen en ten noord-westen de weduwe Jacobus van der Klaauw;

op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen te verkoopen, mits deze verkooping geschiede ten overstaan van den vrederegter van het kanton, waarin voorzegde boedel is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd, voorts aan den Raad van State en de requestranten uitgereikt, tot informatie en narigt.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van mr. A. W. Hoeth c. s., wonende te Groningen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, van den 8sten dezer loopende maand;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 31sten December ll., n°. 3, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan de supplianten in qualiteit van voogden over Jacobus Alidanus Bellinga, minderjarige zoon van H. Bellinga Jz. en wijlen A. J. Hoeth, met dispensatie van de nog vigerende wetten met betrekking tot den verkoop van vaste goederen van minderjarigen, te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om uit de hand, hetzij stuksgewijze, hetzij gezamenlijk, ten meesten voordeele van hunnen pupil te verkoopen:

1°. eene huizinge, gemerkt letter D, n°. 2, met de daarbij behoorende hoven, cingels, vijvers, bosschen, lanen, bouw- en weilanden, in alles groot 25 matten, mitsgaders nog eene boerenbehuizing en schuur, letter D, n°. 1, en nog eene afzonderlijke schuur;

2°. p. m. 6½ matten veenland;

3°. p. m. 6½ matten veenland;

4°. p. m. 8 matten veenland;

5°. p. m. 18 matten veenland;

6°. p. m. 10 matten veenland;

7°. eene behuizinge, letter D, n°. 3, met den tuin, benevens de vaste beklemmingen van p. m. 3 matten lands, met nog eene heemstede, daarbij gelegen, zijnde eigen grond, alles gelegen te Westerbroek, kanton Hoogezand, arrondissement Groningen;

8°. twee banken oostzijde in de kerk op het koor aldaar,

mits dat deze verkooping geschiede tot geene mindere prijzen, dan waarvoor dezelve goederen door de supplianten ten behoeve van hunnen pupil onlangs van deszelfs vader zijn overgenomen, de gevallene onkosten daarbij gerekend.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd, voorts aan den Raad van State en aan de requestranten uitgereikt, tot informatie en narigt.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Edmond Barend Fremerij Kalff qq., wonende op den huize Oud Alkemade onder Warmond;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, van den 8sten dezer loopende maand;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof, den 31sten Januarij ll., n°. 10, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, den requestrant, in zijne qualiteit als voogd over den minderjarigen Gerrit Willem Kruger, te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om, met dispensatie van de observantie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven omtrent verkoopingen van onroerende goederen, waarbij minderjarigen, hetzij voor het geheel, hetzij ten deele zijn geconcerneerd, de vaste goederen, behoorende tot den boedel en de nalatenschap van wijlen Hendrik Kruger, en bestaande in:

1°. eene bouwmanswoning, zijnde een huis, stalling en schuren, mitsgaders geboomte met de werf, staande en gelegen tegenover de schans aan de Schievaart, ten protocolle der stad Rotterdam, geregistreerd op n°. 336 buiten;

2°. een huis en erve, circa groot 160 roeden, staande en gelegen aan de Rijskade in den polder Zestienhoven, onder Overschie, geregistreerd in het register der transporten op f°. 235 recto;

3°. een huis, geschikt tot drie aparte woningen, met een schuur of stal, staande in den polder Oudendijk, onder Overschie, geregistreerd op f°. 97 recto;

4°. een huis met een stuk weiland (voorheen warmoezersland of moestuin), groot of moetende verongelden voor een morgen twee honderd roeden, staande en gelegen en geregistreerd als voren;

5°. eene partij warmoeziers-, wei- of hooiland, groot 2 morgen

en 202 roeden, doch maar verongeldende 1 morgen 202 roeden, met den eigendom van een gedeelte kleiweg, alles gelegen als voren;

6°. eene partij veenland aan twee kampjes, gelegen als voren, groot 2 morgen 300 roeden, doch maar verongeldende voor 2 morgen, in het register geregistreerd op f°. 116 recto en verso;

7°. eene partij teel- en weiland, zijnde kavel 1, gelegen in de droogmaking Oudendijk, onder voornoemden ambachte, groot 6 morgen 531 roeden, en

8°. een stukje ringdijk, gelegen als voren, groot 2 morgen 45 roeden, respectivelijk geregistreerd in het register der transporten op f°. 225 recto;

op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, in het openbaar voor notaris en getuigen, te doen verkoopen, mits dezelve verkooping geschiede ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van Hendrik Kruger is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over den minderjarige, in dezen geconcerneerd.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal bovengemeld, voorts aan den Raad van State en aan den requestrant uitgereikt, tot informatie en narigt.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken over de *concept-wetten der nationale militie en schutterijen* op heden ter deliberatie gebragt zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met hetzelve te conformeren. En zijn benoemd tot het overbrengen dezer wetten aan Z. K. H. de heeren van Heeckeren tot Kell en van der Heim.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 8 Februarij om consideratie en advies gesteld is een ontwerp van wet, houdende *voorschriften om de pligtmatige viering der dagen, aan openbare Christelijke godsdienst gewijd, te verzekeren en alle bedrijven voor te komen, waardoor daaraan hindernissen zouden kunnen worden toegebragt*, door Z. K. H. bij missive van 5 Februarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 8sten Februarij is in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om consideratie en advies gesteld een ontwerp van wet, houdende *voorschriften om de pligtmatige viering der dagen, de openbare Christelijke godsdienst toegewijd, te verzekeren en alle bedrijven voor te komen, waardoor daaraan hindernis zou kunnen worden toegebragt*, door Z. K. H. bij missive van den 5den Februarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, gevoelende de verpligting om de instandhouding en eerbiediging van de openbare Christelijke godsdienst te handhaven en de voorvaderlijke voorschriften wederom tot stand te brengen, en tevens tot bereiking van dat oogmerk eenparige en algemeen werkende verordeningen noodzakelijk oordeelende, vinden de bepalingen in het voorzegd ontwerp van wet geschikt om dat heilzaam doel te bevorderen en de verscheidenheden, die er in de nu bestaande verordeningen plaats hebben, weg te nemen. En het is om deze redenen, dat zij U Edel Mogenden adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarna de concept-wet, zooals zij ligt, gelezen en, daarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met dezelve te conformeren.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Woensdag om 1 ure.

Concept-besluit betr. legitimatie. — Rapport omtrent overbrenging wet militie en schutterijen.

29STE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 1 MAART 1815.

(GEOPEND TEN 12 ure.)

Ingekomen: missive van Z. K. H, ten geleide van een concept-besluit houdende dispositie op een request om legitimatie. — Rapport uitgebragt door de Commissie, benoemd voor het overbrengen der wetten op de Nationale Militie en de Schutterijen aan Z. K. H.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Heeckeren tot Kell, van der Heyden van Baak, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, Slicher, Hope, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, Gevers, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, Gockinga, van Wassenaer van Onsenoort, van Sasse van IJsselt, van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende en Cuypers.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 23 Februarij, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Cornelis Vermeulen, secretaris te Rosmalen, in de provincie Braband, verzoekende brieven van legitimatie voor zijne natuurlijke dochter Johanna Jacoba Cornelia; volgende het concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Cornelis Vermeulen, secretaris te Rosmalen, in de provincie Braband, verzoekende brieven van legitimatie voor zijne natuurlijke dochter, Johanna Jacoba Cornelia genaamd, waarvan Johanna Jacoba Esser, daags nadat hij met dezelve in ondertrouw was opgenomen, is bevallen, en welk huwelijk niet is kunnen voltrokken worden uit hoofde van het overlijden van gemelde Johanna Jacoba Esser op den tweeden dag na hare bevalling;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 4den Februarij 1815, n°. 67;

Gehoord het rapport van den eersten president bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, den 10den November 1814, n°. 29, op den voornoemden requeste gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, het verzoek, ten requeste gedaan, te accorderen en dienvolgens te legitimeren, zooals geschiedt bij deze, het kind, uit des suppliants overleden bruid, wijlen Johanna Jacoba Esser, op den 7den Augustus 1814 geboren, genaamd Johanna Jacoba Cornelia, te dien effecte, dat hetzelve kind in allen opzichte van stonden aan zal worden gehouden en erkend als een wettig kind van den suppliant en genieten alle de regten en voorregten, aan den staat van wettige kinderen verbonden; des echter dat deze wettiging geen effect zal kunnen produceren met betrekking tot de erfopvolging van de naastbestaanden, dan voor zooverre dezelve in deze legitimatie uitdrukkelijk zullen hebben toegestemd of alsnog daarin zullen toestemmen, als moetende ten opzigte dier naastbestaanden de thans vigerende wetten in deze worden toegepast.

Zullen van deze dispositie aan den suppliant worden uitgegeven opene brieven in optima forma, en voorts afschrift dezer aan den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en aan den procureur-generaal bij hetzelve, tot informatie en narigt, mitsgaders aan den Raad van State, tot informatie.

's Gravenhage, den Februarij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

De heer **van der Heim** rapporteert namens de Commissie, op den 24sten Februarij benoemd tot het overbrengen aan Z. K. H. der wetten op de Nationale Militie en Schutterijen, dat Z. K. H. deze wetten op de gracieusste wijze aangenomen en Zijn genoegen betuigd heeft over de eenstemmigheid dezer Vergadering.

En is dit rapport voor notificatie aangenomen en de heeren leden dezer Commissie voor het gerapporteerde bedankt.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Vrijdag om 12 uur.

30STE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 3 MAART 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen missives van Z. K. H., ten geleide van: 1°. eene concept-wet op den ophef der belasting ter verzekering van het regt van waarborg over de gouden en zilveren werken; 2°. eene concept-wet, houdende bepalingen bij verkoop van aangehaalde goederen. — Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën over de ordonnantie op het middel der patenten.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Heeckeren tot Kell, van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, Slicher, Hope, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, van Wickevoort Crommelin, Gevers, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma, Gockinga, van Wassenaer van Onsenoort, van Sasse van IJsselt en Cuypers.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 2 Maart, ten geleide van eene concept-wet op den *ophef der belasting ter verzekering van het regt van waarborg over de goud- en zilverwerken*; volgende de voorschreven missive en concept-wet hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Z. K. H. ten geleide der concept-wet.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Op den 26sten December 1813 zijn door Ons eenige bepalingen vastgesteld *ter verzekering van het regt van waarborg over de gouden en zilveren werken*, welke belasting bij artikel 47 der wet van den 23sten December te voren onder de zoodanige wordt aangetroffen, welke gedurende het afgeloopen jaar 1814 en vervolgens zijn geheven geworden.

Niet alleen ter verzekering der inkomsten van den Staat, maar ook tot bevordering van het belang der binnenlandsche fabrieken en de ontwikkeling van derzelver nijverheid, was het noodig de tot nu toe deswege gevigeerd hebbende wet te overzien en daaraan zoodanige modificatiën te geven, als in de tegenwoordige omstandigheden noodzakelijk en heilzaam konden worden gerekend.

Het ontwerp van eene nieuwe *wet op den opheve van de bovenstaande belasting* wordt hiernevens aan U Edel Mogenden aangeboden; de noodzakelijke en tot voorkoming van den sluikhandel onontbeerlijke formaliteiten zijn daarbij bewaard en voor het gerief van den handel en de fabrieken zooveel mogelijk gewijzigd; de handel der buitenlandsche gouden en zilveren werken zal door de voorgedragene bepalingen niet worden gestremd en de binnenlandsche fabrieken daardoor worden in staat gesteld, om derzelver steeds toenemenden bloei nog verder uit te breiden; terwijl eindelijk de buitenlandsche fabrikant genoegzame en met de nijverheid der inlanders bestaanbare aanmoediging ontvangen zal, om zich op het voorbeeld van anderen hier te lande te komen nederzetten.

Wij twijfelen derhalve geenszins, of U Edel Mogenden zullen zich bij de overweging der nevensgaande concept-wet onbezwaard vinden, om daaraan derzelver goedkeuring te verleenen, en Ons derhalve in staat stellen, om dezelve met gemeen overleg van U Edel Mogenden tot stand te brengen.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 2den Maart 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.

(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-WET *rakende den ophef der belasting ter verzekering van het regt van waarborg over de goud- en zilverwerken.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in aanmerking hebben genomen de noodzakelijkheid om in afwachting der door Ons bevolen herziening der thans nog vigerende wetten en reglementen op den goud- en zilversmedenhandel en de belasting op de gouden en zilveren werken, maatregelen te nemen tot voorziening tegen den clandestinen invoer en verkoop van buitenslands gefabriceerde werken en ter voorkoming van de nadeelen, daardoor aan 's lands schatkist en aan den inlandschen handel en fabrieken toegebragt wordende;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

Alle gemaakte gouden en zilveren werken, de horologiën daaronder begrepen, welke op of na den 1sten Junij 1815 van buiten 's lands zullen worden aangebragt, zullen, wanneer dezelve te lande en langs de rivieren worden ingevoerd, op de eerste kantoren, en wanneer dezelve over zee worden aangebragt, op de uiterste wachten der convooijen en licenten, elk afzonderlijk aangegeven en aldaar verzegeld of geplumbeerd moeten worden.

De invoer van gouden en zilveren werken en horologiën zal nogtans van de landzijde niet mogen geschieden dan langs de volgende kantoren: in de provincie Groningen, te Delfzijl en Langen-ackerschans; in de provincie Overijssel, te Hardenberg, Oldenzaal en Enschede; in de provincie Gelderland, te Aalten, Westervoort, Berg en Daal en Schenkenschans; in de provincie Braband, te Maashees, Katwijk op Maze, de Lommelsche Barrière, Groot-Zundert en Putte, en eindelijk in de provincie Zeeland, te Bath, Sas van Gent en Sluis in Vlaanderen.

Bij de aangifte en alvorens het vervoer zal kunnen plaats hebben, zal tot zekerheid voor de betaling der inkomende regten en van de belasting op de gouden en zilveren werken, ten genoegen van de officieren der convooijen en licenten, op de eerste kantoren of de uiterste wachten worden gesteld eene cautie, ten bedrage van een vijfde gedeelte of 20 pct. van de waarde der ingevoerd of aangebragt wordende gouden en zilveren werken en horologiën, of wel, bij gebreke van zoodanige cautie, het bedragen van een vijfde gedeelte of 20 pct. der waarde in kontanten worden geconsigneerd.

(1) Het rapport over bovenvermelde concept-wet werd uitgebragt 9 Maart 1815.

De den 10den Maart vastgestelde wet komt voor in *Staatsblad*, n°. 25, en in *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 86.

Art. 2.

De kooplieden, derzelver commissionarissen, of wie anders met de aangifte daarvan zullen zijn belast, zijn gehouden bij de aangifte ter eersten kantore of uiterste wacht over te leggen eenen naauwkeurigen staat of inventaris *in duplo* van alle de ingevoerd of aangebragt wordende gemaakte gouden en zilveren werken en horologiën, behelzende derzelver *aard*, *getal* en *stuks*, mitsgaders het *gewicht* en de *waarde* van de gouden en zilveren werken en horologiën, elk afzonderlijk; voorts de *merken* en *nummers* der emballage, waarin dezelve zijn gepakt, het kantoor der convooijen en licenten, alwaar de inkomende regten, en dat van waarborg, alwaar de belasting op de gouden en zilveren werken zullen worden betaald.

Bij ontstentenis van dien ofte bij gebreke van het stellen van de cautie voor of het doen der consignatie van het vijfde gedeelte of 20 pct. van de waarde, zullen zoodanige werken en horologiën worden afgewezen of wel, op het schriftelijk verzoek van den vervoerder, geheel en al ten koste en periculen van denzelven, op de eerste kantoren of de uiterste wachten der convooijen en licenten kunnen worden gedeponeerd, tot zoolang aan de voormelde vereischten naar behooren zal zijn voldaan.

Art. 3.

De bedoelde vreemde gemaakte gouden en zilveren werken en horologiën zullen, overeenkomstig het hiervoren gestatueerde, *geheel afzonderlijk en onvermengd met eenige andere voorwerpen en objecten, van welken aard ook*, moeten worden ingevoerd en aangegeven en daarvoor ook aan de aangevers of vervoerders afzonderlijke volgbrieven worden uitgereikt, inhoudende eene preciese omschrijving van het aangegevene, benevens den weg of de route, langs welke de gemelde gouden en zilveren werken en horologiën zullen worden vervoerd.

Art. 4.

Na gedane aangifte, overgeving van den inventaris *in duplo* (welke als aangevings-biljet moet worden aangemerkt), visitatie en verzegeling of plumbering der bedoelde werken en horologiën en nadat voor de inkomende regten en de belasting de cautie gesteld of de consignatie gedaan zal wezen, zullen dezelve mogen worden vervoerd naar eene der navolgende steden, als: Amsterdam, Arnhem, Breda, 's Gravenhage, Groningen, 's Hertogenbosch, Leeuwarden, Middelburg, Rotterdam, Utrecht en Zwolle, alwaar bij uitsluiting de inkomende regten op de vreemde gemaakte gouden en zilveren werken en horologiën zullen moeten worden betaald en in welke steden tevens kantoren van waarborg voor de gouden en zilveren werken gevestigd zijn.

Wanneer de aangevers verkiezen mogten, de ingebragte of aangevoerd wordende werken en horologiën niet alleen naar eene en dezelfde plaats, maar in verschillende partijen naar onderscheidene der aangewezen steden te vervoeren, zullen zij verpligt zijn op het eerste kantoor of uiterste wacht voor iedere partij eene afzonderlijke aangifte te doen, met overlevering van afzonderlijke inventarissen *in duplo*, en zal voor elke partij alsdan afzonderlijk de cautie gesteld of de consignatie gedaan moeten worden en elke partij afzonderlijk verzegeld of geplumbeerd en geëxpedieerd moeten worden.

Art. 5.

De officieren der convooijen en licenten op de eerste kantoren en op de uiterste wachten zullen het dubbel van den inventaris dadelijk moeten opzenden naar het kantoor van waarborg der gouden en zilveren werken, in denzelven inventaris uitgedrukt, en de gestelde cautie of de geconsigneerde penningen niet eerder mogen roijeren of restitueren, dan nadat zij de volgbrieven behoorlijk gezuiverd terug zullen hebben ontvangen.

Art. 6.

Bij arrivement ter plaatse, alwaar de inkomende regten en de belasting op de gouden en zilveren werken moeten worden voldaan, zullen de vervoerders verpligt zijn, de geëmballeerde, verzegelde of geplumbeerde partijen gouden en zilveren werken en horologiën dadelijk over te brengen en te deponeren ten kantore van waarborg der gouden en zilveren werken en de volgbrieven ten kantore van de convooijen en licenten.

Art. 7.

Uiterlijk binnen zes weken, nadat de partijen gouden en zilveren werken en horologiën ten kantore van waarborg, en de volgbrieven ten kantore der convooijen en licenten zullen wezen overgebragt, zal de koopman, commissionair of regthebbende verpligt zijn, ten kantore der convooijen en licenten, aangifte tot betaling der inkomende regten te doen en zullen, op de voor die betaling af te geven inkomende paspoorten, dezelve partijen op het kantoor van waarborg door de beambten der convooijen en licenten, ten overstaan van die van het kantoor van waarborg en in bijwezen van den koopman, commissionair of regthebbende worden geëxamineerd en, de emballage, mitsgaders de zegels of plumberingen ongeschonden bevonden wordende, worden geopend en de werken of horologiën aan de visitatie der beambten van de convooijen en licenten gesubjecteerd en tegen den inhoud van het paspoort geconfronteerd worden.

Art. 8.

Na gedane visitatie en in orde bevinding, zal door de ambtenaren der convooijen en licenten zulks in dorso van het paspoort worden geattesteerd en vervolgens tot de stempeling der werken worden geprocedeerd, in voege als in het volgend artikel is vermeld.

Art. 9.

Alle zoodanige van buiten 's lands ingevoerde gouden en zilveren werken en horologiën (met uitzondering van diegene, welke als *transito* worden aangegeven en waaromtrent bij art. 12, 13, 14 en 15 dezer wet wordt voorzien) zullen op het kantoor van waarborg tegen betaling van gelijke belasting, zoo principaal als additioneel, welke thans van de werken van inlandsche fabricatiën geheven wordt of in het vervolg geheven zal worden, worden voorzien met den daartoe bij Ons besluit van den 26sten December 1813 vastgestelden 's lands grooten of kleinen stempel V (vreemd beteekenende) en zulks ten bewijze, dat daarvan de belasting op de gouden en zilveren werken is voldaan, zonder dat nogtans uit deze stempeling immer of ooit eenige gevolgtrekking ter zake van het gehalte zal kunnen plaats hebben.

Na gedane stempeling en betaling der belasting, zal aan den eigenaar, commissionair of regthebbende quitantie van de gedane betaling, in *dorso* van het paspoort te stellen, worden afgegeven en zullen de gouden en zilveren werken en horologiën ter dispositie van denzelven worden gesteld.

Art. 10.

Na examinatie en visitatie van de alzoo van buiten 's lands ingevoerde gouden en zilveren werken en horologiën en alvorens tot de stempeling worde overgegaan, zal het den eigenaar, commissionair of regthebbende alsnog vrijstaan, dezelve te laten verbreken en onbruikbaar maken, wanneer daartoe dadelijk zal worden overgegaan en daarvan aan denzelven een bewijs, in *dorso* van het paspoort te stellen, zal worden afgegeven; zullende in zoodanig geval geene belasting op de gouden en zilveren werken behoeven te worden voldaan.

Art. 11.

De eigenaar, commissionair of regthebbende zal verpligt wezen, binnen vier en twintig uren na de gedane stempeling of verbreking der gouden en zilveren werken en horologiën en na ontvangst der quitantie voor de betaalde belasting op de gouden en zilveren werken of het bewijs der gedane verbreking, ingevolge de beide voorgaande artikelen afgegeven, zich met het paspoort, die quitantie of dat bewijs inhoudende, te vervoegen ten kantore der convooijen en licenten, alwaar de volgbrieven zijn overgebragt, ten einde de zuivering derzelve te bekomen, om daarop het roijement van de cautie, volgens art. 1, op de eerste kantoren of de uiterste wachten gesteld, of de restitutie van de aldaar geconsigneerde penningen te kunnen vorderen.

Art. 12.

Ten opzigte van de *transiërende* gouden en zilveren werken en horologiën, waaromtrent de belasting op die objecten niet is

van applicatie, zullen worden opgevolgd de wetten, op den doorvoer van koopmanschappen bestaande, onverminderd de bijzondere voorzieningen, hiervoren bepaald, zoo met betrekking tot de kantoren van invoer, die ook ten aanzien van den doorvoer uitsluitend zijn, als tot de wijze van aangifte ten eersten kantore of uiterste wacht, de cautiestelling of het namptissement ten beloope van twintig percent der waarde, het verzegelen of plumberen van de emballage, waarin de voorschreven artikelen zich bevinden, en het expediëren derzelve op volgbrieven.

Art. 13.

Na voldoening der transitoregten ten kantore van betaling, op hetwelk de volgbrief is verleend, zal aldaar worden afgegeven een transitopaspoort; hetzelve binnen den daartoe bepaalden tijd ten kantore der afgifte teruggebragt zijnde, behoorlijk afgeteekend ter uiterste wacht, ten blijke van den wezenlijken uitvoer van de daarin vermelde voorwerpen, zal zulks door den ontvanger ten dien kantore worden geattesteerd in *dorso* van den volgbrief, die alzoo gezuiverd zal dienen om, op productie van denzelven, ter eersten kantore of eerste wacht de restitutie van de aldaar gecautioneerde of genamptiseerde somma te erlangen.

Art. 14.

Indien het *transito*-paspoort niet binnen den gezegden tijd of prolongatie, in voege voorschreven, afgeteekend, ten kantore der uitgifte mogt zijn teruggebragt, zal daarvan terstond door den ontvanger te dien kantore aan de officieren der convooijen en licenten ter plaatse, alwaar de volgbrief is geligt, worden kennis gegeven, ten einde de gestelde cautie te doen realiseren en het montant daarvan of de in nature gedeponeerde somma ten behoeve van den lande in ontvang te brengen en te verantwoorden.

Art. 15.

Wanneer ten opzigte van de ter doorvoer gedeclareerde gouden en zilveren werken en horologiën van het faveur van het *transito* mogten worden gerenuntieerd, zullen die objecten terstond ten kantore van waarborg, in welks ressort dezelve zich alsdan bevinden, moeten worden overgebragt, en daaromtrent verder gehandeld, zoo als hiervoren, aangaande den invoer, is omschreven.

Art. 16.

De algemeene wetten op den invoer en doorvoer van goederen en koopmanschappen worden ten deze geïnhereerd en zullen in alles op den invoer en doorvoer van gouden en zilveren werken en horologiën toepasselijk blijven, voor zooverre zulks tegen de bijzondere bepalingen en voorzieningen, in de tegenwoordige wet vervat, niet is inloopende.

Art. 17.

Alle gouden en zilveren werken en horologiën, welke binnen deze landen worden ingevoerd, met uitzondering van diegene, welke *transito* vervoerd worden, zullen voortdurend overeenkomstig de wetten van het land, alwaar dezelve gefabriceerd zijn, moeten zijn vervaardigd en voorzien met de merken, keuren of andere teekenen, aldaar in vigueur.

En zullen alle zoodanige vreemde gouden en zilveren werken en horologiën, welke zonder van eenige merken, keuren of andere teekenen te zijn voorzien of welke niet, overeenkomstig de wetten van het land, alwaar dezelve gefabriceerd zijn, zijn vervaardigd en gemerkt, onderworpen wezen aan de betaling van het dubbel van de gewone belasting, zoo principaal als additioneel, in deze landen geheven wordende.

Ingeval van twijfel omtrent de echtheid der merken, zullen zoodanige werken en horologiën op het kantoor van waarborg, voor rekening en ten pericule van den eigenaar, worden gedeponeerd, tot tijd en wijle de eigenaar, ten genoegen van de beambten van het kantoor, een voldoend bewijs producere, waaruit blijkt, dat de gedeponeerde werken of horologiën naar de wetten van het land, alwaar zij gefabriceerd zijn, vervaardigd en gemerkt zijn.

Wanneer zoodanig depôt plaats heeft en dus de stempeling niet dadelijk geschieden kan, zal daarvan door het kantoor van waarborg op het paspoort aanteekening worden gesteld, ten einde deze omstandigheid de zuivering van de volgbrieven niet vertrage, als zullende op zoodanige aanteekening de zuivering mede kunnen en behooren te geschieden.

Art. 18.

Alle nieuwe vreemde gouden en zilveren werken en horologiën, welke na den 1sten Mei dezes jaars, anders dan op de bij deze wet voorgeschreven wijze, bij de kantoren van waarborg bij partijen of wel stuksgewijze worden gebragt, zullen aldaar met den bij Ons besluit van den 26sten December 1813 vastgestelden stempel V worden voorzien, en zulks tegen betaling van het dubbel der belasting, zoo principaal als additioneel, welke in deze landen op de gouden en zilveren werken van inlandsche fabricatie geheven wordt, en wanneer zoodanige gouden- en zilveren werken en horologiën bevonden worden, te zijn ongemerkt of niet vervaardigd en gemerkt overeenkomstig de wetten van het land, alwaar dezelve gefabriceerd zijn, zal de belasting, zoo principaal als additioneel, drievoudig worden betaald, met vrijlating nogtans aan den eigenaar in beide de gevallen, om de werken en horologiën te laten verbreken, waartoe alsdan dadelijk zal worden overgegaan.

Art. 19.

De bepalingen, in het voorgaand artikel gemaakt, zullen worden geappliceerd op alle nieuwe vreemde gouden en zilveren werken en horologiën, welke na de promulgatie dezer wet op de kantoren van waarborg worden aangeboden; en worden alleen daarvan uitgezonderd zoodanige werken en horologiën, als waarvan de eigenaar kan aantoonen, dat de inkomende regten behoorlijk zijn betaald, en zulks door een voldoend bewijs, deswege door de beambten der convooijen en licenten afgegeven en hetwelk, nadat de stempeling zal hebben plaats gehad, op het kantoor van waarborg zal worden afgeteekend.

Van de gouden en zilveren werken en horologiën, welke van zoodanig bewijs voorzien zijn, zal mitsdien niet meerder worden geheven dan de gewone belasting, zoo principaal als additioneel, en het dubbel daarvan, in het geval dat dezelve mogten zijn ongemerkt of niet vervaardigd en gemerkt, overeenkomstig de wetten van het land, alwaar dezelve gefabriceerd zijn.

Art. 20.

Geenerlei vreemde gouden of zilveren werken en horologiën, welke niet, sedert het daarstellen der wet van den 11den Maart 1807, met de successivelijk daartoe verordende stempels zijn voorzien, zullen mogen voorhanden zijn bij de koop- of werklieden, noch op eenige publieke plaats ten toon verspreid of ter verkoop aangeboden worden, en zulks op gelijke straffen als ten aanzien van het debiteren van inlandsche, niet behoorlijk gemerkte stukken bij de thans vigerende wetten reeds zijn of nog verder zullen worden bepaald.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd, en dat een genoegzaam aantal exemplaren gedrukt en naar alle steden en plaatsen zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, voorschreven concept-wet om consideratiën en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken der Financiën, en dezelve inmiddels te laten drukken en aan de leden dezer Vergadering uitdeelen.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 2 Maart, ten geleide van eene concept-wet, houdende *bepalingen bij verkoop van aangehaalde goederen*; volgende de voorschreven missive en concept-wet hierna geïnsereerd.

30ste VERGADERING. — 3 MAART 1815.

Missive en concept-wet omtrent verkoop van aangehaalde goederen.

MISSIVE *van Z. K. H. ten geleide der concept-wet.*

Edel Mogende Heeren!

Bij art. 218 van het generaal plakkaat van den 31sten Julij 1725 is gestatueerd, » dat voordat de sententie tot confiscatie gewezen zal zijn, geene verkooping van de aangehaalde goederen geappointeerd of gedaan zal mogen worden dan alleen van bederfelijke waren, mitsgaders van paarden en allerlei vee, en ook ten aanzien van bederfelijke waren niet dan bij uitersten nood en na voorgaand verhoor van partijen en voorbehoudens dat de kosten en schade, op de verkooping gevallen, door de officieren, de aanhaling gedaan hebbende, zullen moeten worden vergoed, als bij sententie wordt verstaan, dat de aanhaling kwalijk is gedaan geweest."

Hoe regtmatig en voorzigtig tevens deze bepaling ook in het algemeen zijn moge, heeft echter niet alleen eene langdurige ondervinding geleerd, dat daardoor bij aanhalingen van objecten van geringe waarde door het opbrengen, opslaan en custodieren derzelve kosten wierden veroorzaakt, welke niet dan zeer zelden uit derzelver opbrengst konden worden goedgemaakt, maar bragt dezelve ook tevens de verpligting mede, om, ook wanneer er zich geene reclamanten van zoodanige kleinigheden opdeden, desniettemin door formele procedures eene sententie te obtineren, waaraan wederom nieuwe kosten verbonden waren.

Het is op grond van deze consideratiën, dat bij de zeventiende afdeeling van art. 1 der wet van den 29sten December 1809 is bepaald geworden: » dat het 218de artikel van het generaal plakkaat van 31 Julij 1725 niet van applicatie zoude zijn op aanhalingen van brood minder dan vier honderd ponden, van vleesch of spek minder dan honderd ponden, van zeep een kwart ton of minder, van zout een zak of minder, van olie van rond of plat zaad minder dan een halve aam, van bier een ton of minder, van jenever en andere gedistilleerde wateren een anker of minder, van steenkolen minder dan honderd ponden en van meel minder dan honderd ponden; zullende de zoodanige partijen, aangehaald wordende, door den aanhaalder worden overgegeven aan den schout of geregte van de plaats der aanhaling of aan dengene, die aldaar met de justitie of politie is belast, tegen dadelijke betaling van de helft der getauxeerde waarde en een blijk der gedane afgifte, ten einde die goederen aan de armen van zoodanige plaatsen worden uitgereikt; voorts dat deze tauxatie door dengene, die de justitie of politie uitoefent, zoude geschieden, en, in geval van wettige reclames, de reclamant met de getauxeerde waarde, die hem van 's lands wege zal worden te goed gedaan, zoude moeten genoegen nemen."

Hoezeer nu wel door deze bepaling de kosten voorgekomen worden, welke anderzins op de opbrengst en custodie dezer goederen van geringe waarde zouden loopen, zoo blijft er evenwel een ander inconvenient over, dit namelijk, dat, zal de Staat eenmaal ontlast worden van alle aanspraak wegens de getauxeerde waarde dezer goederen, waarvan dezelve debiteur blijft ten behoeve dergenen, die daarop eene wettige reclame zouden mogen maken, het volgens de thans bestaande wetten volstrekt noodig is, om, door middel van oproepingen bij edicte en procedures bij intendit, eene sententie te verkrijgen, waardoor de confiscatie geadjudicieerd wordt en allen en een iegelijk, die zouden hebben mogen opkomen ter reclame, verstoken verklaard worden van al zoodanig regt en actie, als zij op dezelve goederen zouden hebben mogen pretenderen, aan de instructie van welke procedures uit den aard der zaken kosten zijn verbonden, welke het object, waarover de quaestie is, hetwelk zich dikwijls tot eenige weinige guldens, ja somtijds slechts tot eenige stuivers bepaalt, zeer verre overtreffen.

Het is derhalve zoowel om het laatstgemelde inconvenient uit den weg te ruimen, als om den Staat van alle verdere namaning en aanspraak gelibereerd te zien, dat de bepalingen strekken, bij de concept-wet voorkomende, welke bij deze aan U Edel Mogenden wordt voorgedragen en welke, denzelfden maatregel invoerende als bij het 59ste artikel, van het reglement op de manier van procederen voor de middelen te lande is voorgeschreven, ten opzigte van de tot nu toe te dezen aanzien in het vak der convooijen en licenten bestaan hebbende difficulteit dezelfde doelmatige strekking hebben kan. Waarom wij dan ook de bekrachtiging van U Edel Mogenden op de hierbijgaande ontworpene voorschriften te gemoet zien.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 2den Maart 1815.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,

(*get.*) A. R. Falck.

CONCEPT-WET *houdende bepalingen bij verkoop van aangehaalde goederen van geringe waarde.* (1)

Wij WILLEM, enz.

Alzoo Wij in aanmerking genomen hebben, dat bij de zeventiende afdeeling van art. 1 van de wet van den 29sten December 1809 wel is bepaald geworden, dat het 210de artikel van het generaal plakkaat van 31 Julij 1725 niet van applicatie zoude zijn op aanhalingen van zoodanige geringe waarde, als daarbij worden opgenoemd, en dat, zoodanige partijen, aangehaald wordende, door den aanhaalder zouden worden overgegeven aan den schout of geregte van de plaats der aanhaling, tegen dadelijke betaling van de helft der getauxeerde waarde, ten einde die goederen aan de armen van zoodanige plaatsen worden uitgereikt, en dat, in geval van wettige reclame, de reclamant met de getauxeerde waarde, die hem van 's lands wege zal worden te goed gedaan, zoude moeten genoegen nemen; maar dat ook tevens daaruit voortvloeit, dat het gemeene land aansprakelijk blijft voor die getauxeerde waarde, zoolang niet de eigenaren dier goederen op eene wettige wijze verstoken verklaard zijn van al zoodanig regt, als zij daarop mogten hebben.

Dat intusschen de belangen van den Staat niet gedoogen, dat deze verpligting onbepaaldelijk blijve voortduren, terwijl de billijkheid van den eenen kant wel vordert, dat degenen, die zich tegen deze aanhalingen zouden willen opponeren en hun regt op dezelve goederen doen gelden, daartoe in de gelegenheid worden gesteld; maar van den anderen kant evenwel dient gezorgd te worden, dat over goederen van zulke geringe waarde geene formele procedures gevoerd worden, waarvan de kosten de waarde dier goederen verre zouden overtreffen.

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan, in navolging van hetgeen bij art. 59 van het reglement op de manier van procederen bij de invordering van de middelen te lande, van den 17den Januarij 1806, is vastgesteld en bij ampliatie van de zeventiende afdeeling van art. 1 van de wet van den 20sten December 1809, te bepalen:

Wanneer er goederen zijn aangehaald van zulke geringe waarde, als bij de zeventiende afdeeling van art. 1 van de wet van den 29sten December 1809 zijn opgenoemd, en het onzeker is, aan wien het in beslag genomen goed behoort, zullen allen en een iegelijk, die daarop regt mogten pretenderen, worden opgeroepen, om zich bekend te maken, welke oproeping geschieden zal bij eene notificatie, door den advocaat-fiscaal van de convooijen en licenten van het departement, waarin de aanhaling geschied is, of iemand van zijnentwege onderteekend, en welke notificatie zal moeten worden aangeplakt aan het gebouw, waarin de commissaris bij dat departement zijne zitting houdt, en voorts geïnsereerd in de *Staatscourant*; zullende, nadat de voorschrevene notificatie gedurende drie weken zal zijn aangeplakt geweest en éénmaal in elke week in de voormelde courant zal zijn geïnsereerd, zonder dat zich iemand opdoet, de voorschreven goederen worden gehouden voor geconfisqueerd, voor de helft ten behoeve van de armen van de plaats, alwaar de aanhaling geschiedt is, en voor de wederhelft, ten behoeve van den commies of commiesen, die de aanhaling gedaan hebben. Doch indien zich inmiddels iemand bekend maakt en zich opposant zoude willen stellen, zal tegen denzelve worden voortgeprocedeerd, gelijk in materie van de convooijen en licenten gebruikelijk is; blijvende voor het overige de bepalingen, vervat in het voor-

(1) De wet is den 9den Maart 1815 bekrachtigd en komt voor in *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 75, in *Staatsblad*, nº. 23 en in M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, bl. 39, 40.

schreven zeventiende gedeelte van het 1ste artikel van de wet van den 29sten December 1809 volkomen in derzelver geheel.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd, en dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden zonder eenige conniventie of dissimulatie.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven concept-wet te stellen om consideratiën en advies in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, in wier handen, bij resolutie-commissoriaal van 22 Februarij, om consideratie en advies gesteld is de ordonnantie op het *middel der patenten*, door Z. K. H. bij missive van 22 Februarij aan de Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 22sten Februarij werd in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Financiën om consideratie en advies gesteld de *ordonnantie op het middel der patenten*, door Z. K. H. bij missive van 22 Februarij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, deze ordonnantie met alle naauwkeurigheid beschouwd hebbende, vermeenen, dat het hunne taak niet is alhier te onderzoeken, of de aard dezer belasting op liberale principes berust en of een bezwaar, op de industrie gelegd, immer eenig land ten voordeel strekken kan, ook niet of het in deze onvermijdelijk is, den eenen boven den anderen te bezwaren, maar dat hunne taak alleen zich bepaalt om te beoordeelen, of er bij deze concept-wet behoorlijk voldaan wordt aan het gestatueerde bij het 6de artikel van de wet van 2 December 1814. En dan, Edel Mogende Heeren, moeten zij bekennen, dat hun duidelijk gebleken is, dat, voor zooveel men van menschelijk doorzigt vergen kan, deze concept-wet in allen deele daaraan voldoet. Het proportioneel regt, dat zooveel ongelijkheid daarstelde, is afgeschaft; de tariven van het vaste regt op de patenten, bepaald bij besluit van 23 December 1813 naar aanleiding van de ordonnantie van 2 December 1805 en van de notificatie van 10 Januarij 1806, worden alleen verdubbeld voor de grootste fabrieken, trafieken, neringen en bedrijven; voor mindere worden dezelve maar met de helft verhoogd, voor vele maar met $^2/_6$, voor sommige geheel niet en voor eene zelfs verminderd.

Eene nadere modificatie resulteert nog uit de bepaling van zes rangen tusschen de steden en het platteland, daar bij art. 24 der vorige ordonnantie slechts vijf rangen bestonden, waardoor alleen in de steden van den eersten en tweeden rang het patent voor de zes eerste klassen verdubbeld wordt en in de overige hetzelve maar voor de helft verhoogd wordt, terwijl die voor de 7de en 8ste klassen in de drie eerste rangen maar met een vijfde en in de drie laatste in het geheel niet verhoogd worden.

Zoo er op deze concept-wet eenige reflectiën te maken waren, zou het kunnen zijn, dat bij art. 28, § 1, bepaald wordt, dat het patent niet de personen, maar het bedrijf zelve betreft, hetgeen ook allerbillijkst is, maar dat daarentegen zulks in geene aanmerking schijnt gekomen te zijn bij het 35ste artikel, § 1, van dezelfde ordonnantie, waarschijnlijk in navolging van art. 14 en art. 22 van de ordonnantie van den 2den December 1805. Doch men vertrouwt, dat daaromtrent bij de executie de noodige modificatiën, op billijkheid gegrond, niet uit het oog zullen verloren worden.

Zoo zoude men ook nog kunnen opmerken, dat bij art. 28, § 3, op alle associatiën, compagnieschappen, societeiten van commercie, assurantie enz. de verdubbeling van het vaste regt op de patenten toegepast wordt, en bij art. 35, § 5, de directeurs van alle associatiën, compagnieschappen, societeiten van commercie, assurantiën enz. aan een patent gesubmitteerd worden, zonder onderscheid of dezelve uit die directie voordeel genieten dan niet. Doch men vertrouwt almede, dat bij de executie daarop zoodanig regard zal genomen worden als de billijkheid zou kunnen medebrengen.

Eindelijk hebben U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de zaken van Financiën nog opgemerkt, dat § 4 van art. 36, overgenomen uit art. 33 van de ordonnantie van 2 December 1805, eigenlijk niet behoort onder de financiële mesures betrekkelijk het regt op de patenten, maar meer eene justiciële zaak is, die bij het lijfstraffelijk wetboek te pas komt. Dan, daar de verordening in zich zelve goed is en ook in eenige betrekking staat tot eene financiële zaak, die der loterijen, waarvan de opbrengst 's lands kas stijft, zien U Edel Mogenden Gedeputeerden geene zwarigheid om deze bepaling, uit eene vorige wet van denzelfden aard overgenomen, alhier mede vast te stellen. En dus vinden zij zich verpligt U Edel Mogenden te adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

En is dit rapport in nadere deliberatie gehouden tot Dingsdag aanstaande.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Dingsdag om 12 ure.

31ste VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 7 MAART 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Deliberatie over de concept-ordonnantie op het middel der patenten, waarna de Vergadering zich met het daarover uitgebragt rapport heeft geconformeerd. — Ingekomen: 1°. eene missive van Z. K. H., ten geleide van vier concept-besluiten, houdende dispositie, op verzoeken om dispensatie van de bepalingen op het stuk der verkoopingen van onroerende goederen, waarbij minderjarigen zijn betrokken; 2°. eene missive van Z. K. H., houdende dispositie op een verzoek om dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek; 3°. eene missive van Z. K. H. ten geleide van een concept-besluit, houdende bepalingen tot het wegnemen van pecuniële bezwaren bij het voltrekken der huwelijken van behoeftige personen. (De Vergadering heeft zich met de onder n°. 1-3 vermelde voorstellen van Z. K. H. geconformeerd); 4°. eene missive van Z. K. H., ten geleide van eene concept-wet tot het verleenen van premiën ter bevordering der Groenlands- en Straat-Davids-visscherij.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Heeckeren tot Kell, van der Heyden van Baak, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, Slicher, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, van Wickevoort Crommelin, van Bommel, Gevers, Clifford, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, Pesters van Cattenbroek, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma, Gockinga, van Heiden tot Reinestein, Bowier, van Wassenaer van Onsenoort en Cuypers.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

De deliberatie over de concept-ordonnantie op het *Middel der Patenten* op heden bepaald zijnde, is het rapport, door Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën op laatstleden Vrijdag uitgebragt, wederom gelezen.

En heeft de heer **President** bij deze gelegenheid gecommuniceerd, dat Hoogstdezelve, op autorisatie van het besogne, aan den heer Secretaris van Staat voor de Financiën de gemaakte aanmerkingen medegedeeld en ten antwoord bekomen had, dat het vertrouwen van Hun Edel Mogenden in allen deele zoude gejustificeerd worden, daar men ten opzigte van het gestatueerde bij het 35ste artikel § 1 bij de executie de noodige modificatiën, op billijkheid gegrond, niet uit het oog zoude verliezen; en wat het 35ste artikel, § 5, betrof, door directeurs van alle associatiën, compagnieschappen, enz. geene andere gemeend waren dan de zoodanigen, die uit eene dergelijke directie voordeel genoten, en dat daarvan ook melding gemaakt zou worden in de instructie, aan de controleurs te geven volgens § 1 van het 19de artikel.

Waarna overgegaan zijnde tot de stemming, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het rapport.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 3 Maart, ten geleide van vier concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Daniel Kruijff, q. q., wonende te Amsterdam;

2°. Nicolaas Eikama, nomine uxoris, c. s., q. q., wonende in de gemeenten Loppersum en Lellens, provincie Groningen;

3°. Jan van Houthuizen c. s., q. q., wonende te Groede, provincie Zeeland;

4°. Evert Frederik van Heeckeren, heer van Enghuizen, c. s., wonende in de provincie Gelderland;

5°. Dirk van den Hout c. s., wonende in onderscheiden gemeenten van het arrondissement Rotterdam;

6°. Jacob Ruijgentuijn c. s., q. q., wonende te Ouddorp, in Zuidholland;

7°. de gezamenlijke meerderjarige en minderjarige erfgenamen van Gerrit Sappenwolde en Aaltje Luttikhuis, gewoond hebbende en overleden te Amsterdam;

8°. Maria Groet, weduwe van Herman Verloren, c. s., wonende te Hoorn;

9°. Samuel Anthony de Moraaz c. s., wonende in Zuidholland en Overijssel;

10°. Cornelia Brenders, weduwe van Jacobus Segierse, c. s., wonende in de gemeente Oude Tonge, in Zuidholland;

11°. Pieter van Paassen c. s., wonende in onderscheiden gemeenten van het arrondissement Rotterdam;

12°. Govert van Beek c. s., q. q., wonende in de gemeente Naaldwijk in Zuidholland;

13°. de gezamenlijke meerder- en minderjarige erfgenamen van de nalatenschappen van wijlen Hendrik van Sprongh en zijne vóór hem overleden huisvrouw Johanna Klerkz;

allen verzoekende dispensatie van de bepalingen, bij de nog vigerende burgerlijk wet voorgeschreven op het stuk der verkoopingen van onroerende goederen uit boedels en nalatenschappen, waarbij minderjarigen zijn geconcerneerd; volgende de voorschreven concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Daniel Kruijff, in qualiteit als voogd over de minderjarige kinderen van wijlen Dirk Kruijff en Sara Caries;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 13den Februarij ll., n°. 69;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof, hierop gerequireerd den 3den Februarij n°. 38;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan den voornoemden requestrant q.q. te verleenen dispensatie der wet, voor zooveel betreft den verkoop van vaste goederen, aan minderjarigen, hetzij ten deele of geheel, in eigendom toebehoorende, en mitsdien aan denzelven te permitteren, om:

1°. de helft in twee huizen en erven, staande en gelegen

binnen de stad Amsterdam, naast den ander, op de Heerengracht, tusschen de Kartelstraat en de Lelijgragt, geteekend D. 13, G. 22, n°. 422 en 423, wijk V, 40, n°. 1873 en 1874;

2°. een huis en erve, staande en gelegen als voren, op het Weesperplein, geteekend D. 5, G. 24, n°. 16, wijk 15, n°. 6370;

3°. een huis en erve als voren, in de Zwanenburgerstraat, geteekend D. 5, G. 12, n°. 11, wijk 14, n°. 4444;

4°. een huis en erve, als voren, in de Rapenburgerstraat, geteekend D. 4, G. 12, n°. 58, wijk 15, n°. 5177;

5°. een huis en erve, als voren, in de Nieuwe Zijds Armsteeg, geteekend D. 14, G. 30, n°. 34, wijk 18, n°. 1757;

6°. een pakhuis en erve, genaamd *Riga*, staande en gelegen als voren, op de Lijnbaansgracht bij het Weesperplein, geteekend D. 5, G. 26, n°. 18, wijk 15, n°. 6391;

7°. een boerenhuis, met deszelfs huizing, zomerhuis, schuur, hooiberg en stalling met 24 morgen wei- en hooiland, gelegen onder Rietwijkeroord, geteekend wijk 10, n°. 80;

8°. een vierde gedeelte in een bouwmanswoning en annexe landerijen, gelegen in de gemeente Groede, kanton Oostburg, provincie Zeeland, en welke bouwmanswoning en landerijen toebehooren voor de ééne helft aan J. Hennequin te Sluis en voor het overige één vierde gedeelte aan Jacob Kramer;

op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen, te verkoopen; mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van gemelde Dirk Kruijff en Sara Caries is gevallen; voorts, om, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, het provenu des boedels van wijlen voornoemde personen onder de minderjarige erfgenamen voor notaris en getuigen en ten overstaan van vorengemelden vrederegter te scheiden en te verdeelen, zonder daarbij eenige andere formaliteiten in acht te nemen.

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd, tot informatie en narigt, en voorts aan den Raad van State en aan den requestrant q.q., tot informatie.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requesten van Nicolaas Eikema, namens zijne vrouw Fricke Bonthuis, c.s., q.q.; van Jan Houthuizen c.s., q.q; en van Evert Frederik van Heeckeren, heer van Enghuizen c.s.

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 14den Februarij ll., n°. 73—75;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof, daarop gerequireerd den 16den Januarij ll., n°. 2, den 24sten December ll., n°. 6, en den 3den Febuarij ll., n°. 38;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de voornoemde requestranten respectivelijk en q. q. te verleenen dispensatie der nog vigerende wetten, te weten:

ten aanzien van de twee eerste verzoeken, omtrent den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd; en ten aanzien van het derde verzoek, ten opzigte van verkoopingen van onroerende goederen, geheel of gedeeltelijk tot vacante boedels behoorende, en mitsdien aan dezelven te permitteren, om:

1°. voor zooveel betreft N. Eikema, nom. ux. c.s., q.q., eene behuizinge, staande te Kroddeburen, gemeente ten Boer, kanton Loppersum aan den Stadsweg, genaamd: *Oosterbroek*, geteekend n°. 6, met hoven, tuinen, bosch en geboomte, met plus minus vijf en dertig en een halve grazen eigen land daarbij behoorende, gelegen onder Lellens, hebbende tot naaste zwetten: ten noorden den heer Wijgchel en Trijntje Derks, weduwe Pieter Jans, ten oosten dezelve weduwe, ten zuiden den Stadsweg en ten westen den Lellensterweg, en twee grazen der gezegde landerijen, ten noorden den heer Wijgchel, ten oosten den Lellensterweg, ten zuiden den Stadsweg en ten westen Pieter Jacobs; behoorende tot de nalatenschap van Derk Sebes Bonthuis en Anna Brontsema;

2°. voor zooveel betreft Jan Houthuizen c.s., q.q., een huis en houtschuur met derzelver toebehooren, staande en gelegen in de gemeente de Groede, in den polder of watering van dien naam, en tot den gemeenen boedel van Jan Houthuizen en zijne overledene huisvrouw Maria Hillegonda Gilain, bevorens weduwe van Adrianus Verfaille, behoorende;

3°. voor zooveel aangaat Evert Frederik van Heeckeren c.s., de zoogenaamde Botanische Thiend, grof en smal, gelegen onder Setten, in het Ambt van Overbetuwe, kwartier van Thiel, een erve en goed Hasewoolde, benevens de Capellen hofstede, met aan- en bijbehooren, gelegen in de buurschap Wiesmond, gemeente Warmsteld, kwartier van Zutphen, en een huis en where, n°. 978, benevens een stal, gelegen te Zutphen in de Waterstraat, op den hoek van 't Gravenhoff, behoorende tot den boedel en de nalatenschap van wijlen de freule Louisa Isabelle Leopoldine van Heeckeren, in tocht bezeten geweest bij wijlen de freule Florentine Henriette van Heeckeren;

op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet voor notaris en getuigen in het openbaar te verkoopen, mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten aanzien van het eerste verzoek, ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van Derk Sebes Bonthuis en Anna Brontsema is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in dezen geconcerneerd; ten aanzien van het tweede verzoek, ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de gemeene boedel van Jan Houthuizen en Maria Hillegonda Gilain is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, daarin geïnteresseerd; en ten aanzien van het laatste verzoek, ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van de freule Louisa Isabelle Leopoldine van Heeckeren is gevallen.

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den Raad van State, aan den eersten president en aan den procureur-generaal voornoemd, tot informatie, en de requestranten q.q., ieder voor zooveel hunne verzoeken betreft, hiervan worden geïnformeerd.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requesten van Dirk van den Hout c. s., wonende onder Rotterdam, van Jacob Ruijgentuijn c. s, wonende te Ouddorp, en van de gezamenlijke minderjarige en meerderjarige erfgenamen van Gerrit Seppenwolde en Aaltje Luttikhuis;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof van den 15den en 16den dezer, n°. 79, 83 en 84;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof, den 10den November, 27sten Januarij en 11den Februarij ll., n°. 61, 26 en 29, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vooreerst: Dirk van den Hout c. s. te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om, met dispensatie van de observantie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven omtrent verkoopingen van vaste goederen, waarbij minderjarigen, hetzij voor het geheel, hetzij ten deele, zijn geïnteresseerd, het vaste goed, tot den boedel van wijlen Neeltje van der Lelij, weduwe van Arij Zuider End, behoorende, bestaande in een huis en erve, genaamd het Huis te Middelvliet, staande en gelegen in de Zuidbuurt, wijk B n°. 94, onder het ambacht van Maasland, kanton Vlaardingen, district Rotterdam, met deszelfs tuin en werf, mitsgaders een houtboschje, achter een en ander gelegen, strekkende van de Foppenpolderskade, langs de woning en landen van Simon van Leeuwen en de Middelvliet te Maasland tot in den Foppenpolder aldaar, op den van ouds hier

31ste VERGADERING. — 7 MAART 1815.

Concept-besluiten betreffende dispensatiën.

te lande geüsiteerden voet, in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd, en ten verzoeke van den vrede-regter van het kanton, alwaar de boedel van Neeltje van der Lelij, weduwe Ary Zuider End, is gevallen;

Ten tweede: Jacob Ruijgentuijn c. s. te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om, met dispensatie van de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven omtrent verkoopingen van vaste goederen, waarbij minderjarigen en absenten, hetzij voor het geheel, hetzij ten deele, zijn geïnteresseerd, de vaste goederen, behoorende tot den boedel van Krijn Joostz. Ruijgentuijn en bestaande in een gemet, 295 roeden land, gelegen in den polder: het Oude land, onder Ouddorp, houdende ten noorden den weg en ten zuiden Jan Klaasz. Tanis en Willem Akkershoek, en in een huis en erve, met 125 roeden haag gemeten, staande en gelegen in den polder: het Oude land, ouder Ouddorp, n°. 285, op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits in het bijzijn en met concurrentie van de voogden over de minderjarigen, in deze geconcerneerd, en ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van Krijn Joostz. Ruijgentuijn is gevallen;

Ten derde: de gezamenlijke meerderjarige en minderjarige erfgenamen van Gerrit Seppenwolde en Aaltje Luttikhuis te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om, met dispensatie van de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven omtrent verkoopingen van vaste goederen, waarbij minderjarigen, hetzij geheel, hetzij ten deele, zijn geïnteresseerd, de vaste goederen, behoorende tot den boedel van Gerrit Seppenwolde en Aaltje Luttikhuis, en bestaande:

1°. in een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam, op den Nieuwen Zijds-Achterburgwal, aan de oostzijde bij de Lijnbaansteeg, wijk 20, n°....., n°. 2153;

2°. in een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam, op den Nieuwen Zijds-Voorburgwal, aan de westzijde, tusschen de Korte Lijnbaansteeg en Kortjessteeg, wijk 20 N. ...., n°. 2148, en

3°. in een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam, in het Brouwerstraatje, aan de zuid-oostzijde bij de Haarlemmersluis, wijk 17, n°. 1411;

op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd, en gelijke afschriften aan den Raad van State en aan de requestranten uitgereikt, zooveel ieder hunner aangaat, tot informatie en narigt.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de navolgende requesten:

1°. van Maria Groet, weduwe van Herman Verloren c.s.;

2°. van Samuel Anthonij de Moraaz c.s.;

3°. van Cornelia Brenders, weduwe van Jacobus Legierse, c.s.;

4°. van Pieter van Paassen c.s.;

5°. van Govert van Beek c.s., q.q., en

6°. van de gezamenlijke meerder- en minderjarige erfgenamen van de gemeene nalatenschappen van Hendrik van Sprongh en zijne vóór hem overledene huisvrouw Johanna Klerx;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 17den Februarij 1815, n°. 85, en die van den 17den Februarij 1815, n°. 86 en 87, van den 18den Februarij 1815, n°. 90 en 92, en van den 20sten Februarij 1815, n°. 96;

Gehoord den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der formaliteiten, bij de thans vigerende wetten voorgeschreven omtrent verkoopingen van onroerende goederen, waarbij minderjarigen, hetzij voor het geheel, hetzij ten deele, zijn geconcerneerd, de na te meldene requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om de achter hunne namen uitgedrukte onroerende goederen, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, te weten:

1°. Maria Groet, weduwe van Herman Verloren, c. s., wonende te Hoorn: een huis en erve, staande en gelegen te Hoorn, op de Nieuwstraat, belend N. H. van der Vorm ten noorden en W. Tasman ten zuiden, behoorende tot den boedel van wijlen Margaretha Jager, weduwe Jan Verloren;

2°. Samuel Anthonij de Moraaz c.s., wonende respectivelijk te Sommelsdijk, Rotterdam, Gouda, Moordrecht, Vianen en te Olst, provincie Overijssel: een blok huizen en erven, staande en gelegen aan de westzijde van de Voorburgstraat of het Geldelooze pad binnen 's Gravenhage, wijk M, n°. 222 tot 247, tot den boedel van wijlen Pieter Andries de Moraaz behoorende;

3°. Cornelia Brenders, weduwe van wijlen Jacobus Legierse, c.s., wonende te Oude Tonge, provincie Zuidholland: de vaste goederen, tot den gemeenen boedel van de suppliante en haren overleden man Jacobus Legierse behoorende;

4°. Pieter van Paassen c.s., wonende respectivelijk in de gemeenten Poeldijk, Naaldwijk en 's Gravesande, arrondissement Rotterdam: twee huizen en erven, annex den anderen, staande en gelegen op het Noordeinde van 's Gravesande, gequoteerd V, n°. 80 en 81, benevens vier morgen tuin- of boomgaardland, gelegen aan den Noordlandschen weg in de gemeente 's Gravesande, tot den boedel van wijlen Hendrik Buijing en deszelfs nagelatene weduwe Grietje Luiken behoorende;

5°. Govert van Beek c.s., q.q., wonende in de gemeente Naaldwijk, arrondissement Rotterdam: zeven perceelen, zoo teel-, als tuin- of boomgaardland, gelegen in de gemeenten Naaldwijk en 's Gravesande, tot den boedel van Jan Jacobusse van Geest behoorende; en eindelijk

6°. de gezamenlijke meerder- of minderjarige erfgenamen van de gemeene nalatenschappen van Hendrik van Sprongh en zijne vóór hem overledene huisvrouw Johanna Klerx:

a. een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam in de Kalverstraat bij de Munt, wijk 27, n°. 4265;

b. een huis en erve, staande en gelegen als voren, op de Keizersgracht bij den Binnen-Amstel, wijk 60, n°. 5998, en

c. een huis en erve, staande en gelegen als voren, op de Pijpenmarkt in de Zwarte Steeg, wijk 25, n°. 3460,

tot de gemeene nalatenschappen van Hendrik van Sprongh en zijne overledene huisvrouw Johanna Klerx behoorende;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan, ten aanzien van het eerste request, in het bijzijn en met concurrentie van den vader en voogd over de minderjarigen, daarbij geconcerneerd, en, ten opzigte van alle, in tegenwoordigheid der voogden en toeziende voogden der respective minderjarigen, in de hierboven gemelde onroerende goederen geconcerneerd, en ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar voornoemde boedels en nalatenschappen respectivelijk zijn gevallen.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en aan den procureur-generaal bij hetzelve geregtshof, voorts aan den Raad van State en aan de requestranten, ieder voor zooveel hem aangaat, worden uitgereikt tot informatie en narigt.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 3 Maart, houdende dispositie op het request van Willem van Blommestein, verzoe-

kende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, volgende het concept-besluit, nevens de voorschreven missive gevoegd, hierna geïnsereerd.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requeste van Willem van Blommestein, weduwenaar van Aletta Cornelia van Braam, wonende in 's Gravenhage, daarbij verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en diensvolgens permissie, om met Johanna Cornelia Antoinetta van Braam, zijnde eene volle zuster van zijne overledene huisvrouw, een wettig huwelijk te mogen aangaan;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 16den Februarij 1815, n°. 82;

Gehoord het rapport van den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, den 22sten Februarij 1815, n°. 7, op den voornoemden requeste gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan het verzoek, ten requeste gedaan, te accorderen, zooals geschiedt bij deze, en diensvolgens aan den requestrant te permitteren, om met Johanna Cornelia Antoinetta van Braam, zijnde eene volle zuster van des requestrants overledene huisvrouw Aletta Cornelia van Braam, een wettig huwelijk aan te gaan; met last aan den officier van den burgerlijken stand, aan wien dezelve personen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten deze competent is, om de afkondiging der geboden volgens de wet te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn; zullende de belanghebbende gehouden zijn, om aan gemelden officier deze Onze dispensatie te vertoonen, waarvan hij op het register aanteekening zal houden.

En zal afschrift dezes worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en aan den procureur-generaal bij hetzelve geregtshof, tot informatie en narigt, en aan den requestrant om te dienen tot dispositie op den voorhanden zijnde requeste.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 6 Maart, ten geleide van een concept-besluit, houdende *bepalingen tot het wegnemen van pecuniële bezwaren bij het voltrekken der huwelijken van behoeftige personen*; volgende de voorschreven missive en concept-besluit hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Z. K. H. ten geleide der concept-wet.*

Edel Mogende Heeren!

De bepalingen, die in het hierbij gevoegd besluit aan de bekrachtiging van U Edel Mogenden worden onderworpen, zijn haren oorsprong verschuldigd aan de algemeen erkende verlegenheid, waarin zich behoeftige personen bij het voltrekken hunner huwelijken bevinden, en aan Ons billijk verlangen om hun daarin te gemoet te komen.

Wel is bij Ons eenige beduchtheid ontstaan voor de te groote vermenigvuldiging van kwalijk overlegde en voorbarige verbindtenissen, die in de behoeftige klassen het leven zoo dikwijls ontrusten en kwellen en waaraan doorgaans een kroost te danken is, dat zich zelve tot overlast en tot nadeel van den Staat in kommer en gebrek opgroeit; maar Wij hebben echter gemeend, dat nog zwaarder wegen moest de zorg om alle aanleiding te vermijden tot berispelijke zamenwoning, waardoor de goede zeden gekwetst en vele daaruit geborene kinderen in eenen onzekeren stand geplaatst worden.

Ook mogen Wij Ons hoe langer hoe meer overgeven aan de hoop, dat het opluiken van den handel en de bloei van alle takken van industrie eerlang een redelijk bestaan aan alle de gedeelten, zelfs van eene toenemende bevolking, verzekeren zal en dat, ten minste niet meer, zooals in de laatste jaren, de armoede veroorzaakt zal worden door het gebrek aan winstgevenden arbeid.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, in Godes heilige bescherming aanbevelen.

's Gravenhage, den 6den Maart 1815.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Zijne Koninklijke Hoogheid,

(*get.*) A. R. Falck.

CONCEPT-WET *houdende bepalingen tot het wegnemen van pecuniële bezwaren bij het voltrekken der huwelijken van behoeftigen.* (1)

Wij WILLEM, enz.

Overwegende de noodzakelijkheid en het belang, dat de maatschappij er bij heeft, om het aangaan van huwelijken door onvermogenden niet te belemmeren door pecuniële bezwaren, welke aan het wezen en de bedoeling der wet geheel vreemd zijn;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1.

Voor zoodanige ingezetenen, welke op den hierna beschreven voet behoorlijk van hunnen behoeftigen toestand doen blijken, zullen de akten, bewijzen en schrifturen, die noodig zijn en geproduceerd moeten worden bij het aangaan van een huwelijk, zonder gebruik van zegel worden afgegeven.

Art. 2.

De gemelde akten, bewijzen en schrifturen zullen, voor zooverre zij aan de formaliteit der registratie onderworpen zijn, in zoodanigen gevalle *gratis* geregistreerd worden en niet onderhevig zijn aan de betaling van eenig regt van griffie, expeditie of andere dergelijke.

Art. 3.

De ambtenaren van den burgerlijken stand, de vrederegters en hunne griffiers, de griffiers der regtbanken van eersten aanleg, en in het algemeen alle zoodanige ambtenaren, door welke de voorschreven akten, bewijzen en schrifturen worden afgegeven, uitgeleverd, opgemaakt, geredigeerd of geëxpedieerd, zullen, in zoodanige gevallen, daarvoor geenerhande leges, vacatiën, emolumenten of eenig salaris, onder hoedanige benaming ook, vermogen in rekening te brengen of te vorderen.

Art. 4.

In het bijzonder zal, in zoodanige gevallen, zonder betaling van eenige zegels, regt van registratie of griffie-kosten en, zonder berekening van eenige kosten of salarissen hoe ook genaamd, moeten geschieden de homologatie der akte van bekendheid, die in het geval van art. 70 van het Civiel Wetboek moet worden geproduceerd, om de akte van geboorte te vervangen. Zullende aan de behoeftigen, wanneer zij van geenen procureur voorzien zijn, door den president der regtbank van eersten aanleg een procureur worden toegevoegd, om hen in het vragen der homologatie *gratis* te bedienen.

Art. 5.

Het bewijs van iemands behoeftigen toestand zal geschieden door een schriftelijk arrest van den burgemeester, president of het hoofd van het plaatselijk bestuur, afgegeven op het getui-

(1) De den 9den Maart vastgestelde wet komt voor in *Staatsblad*, n°. 24, *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 17, en M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 40 en 41.

genis, hetzij van wijk- of buurtmeesteren, hetzij van ten minste twee bekende en geloofwaardige meerderjarige manspersonen, hoedanig arrest zal blijven berusten onder den ambtenaar van den burgerlijken stand, voor welken het huwelijk wordt voltrokken.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle steden en plaatsen zal worden verzonden, om alomme te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts', dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering dezes de hand zullen houden.

Gegeven, enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 5 Maart, ten geleide van een concept-besluit tot het *verleenen van premiën ter bevordering der Groenlands- en Straat-Davids-visscherij*; volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Z. K. H. ten geleide der concept-wet.*

Edel Mogende Heeren!

Terwijl andere bronnen van vaderlandsche welvaart allengskens verminderen en aan het kwijnen gebragt werden, is er één door den rampspoed der tijden geheel opgedroogd en verdwenen. Wij bedoelen de vaart op Groenland en de walvischvangst. Hoe meerder derzelver belangrijkheid voor industrie en handel ten allen tijde gevoeld is en begrepen, hoe minder het noodig is, om voor U Edel Mogenden de pogingen te regtvaardigen, die Wij tot derzelver herstel oordeelen te moeten doen. Bij de gewigtige en telkens herhaalde verliezen, die de reeders getroffen hebben, kan het, om hunne ondernemingszucht te verlevendigen, niet te veel geacht worden, dat de eventueele premie van schadevergoeding van eene premie van uitrusting vergezeld ga. En daar zulks bij de overweging der materie op een vorig tijdstip doelmatig bevonden is, twijfelen wij geenszins, of deze bepaling zal, evenals de overige, welke het nevensgaande concept behelst, de bekrachtiging van U Edel Mogenden erlangen.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren! bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 5den Maart 1815.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,

(*get.*) A. R. Falck.

CONCEPT-WET *tot het verleenen van premiën ter bevordering der Groenlands- en Straat-Davids-visscherij.* (1)

Wij WILLEM enz.

Alzoo Wij in aanmerking genomen hebben de aanzienlijke voordeelen, welke de Groenlands- en Straat-Davids-visscherij, de daaruit voortvloeijende handel in traan en olie en de met beiden in verband staande neringen en hanteringen, in het bijzonder de scheepstimmerwerven, smederijen, zeilmakerijen, touwslagerijen en andere, aan menigvuldige ingezetenen en daardoor ook aan den Staat in vorige jaren hebben aangebragt; dat wijders, bij het aanvankelijk verval van die visscherij en van dien handel, dezelve door het uitloven van kostbare premiën van 's lands wege is geschraagd en daarmede volgehouden tot op het tijdstip, dat dezelve door de rampen van den oorlog ten eenenmale is te niet geloopen;

Dat voorts aan Ons is gebleken de gezindheid van sommige ingezetenen, om zich tot het hervatten dier visscherij op nieuw in staat te stellen en gereed te maken, wanneer zij zich van Onze zijde soortgelijke ondersteuning en aanmoediging konden beloven, als in de jaren 1738 en 1800 aan dezelve zijn toegelegd en ten deel geworden;

Eindelijk, dat de drangredenen, welke het toenmalig bestuur dezer landen noopten, om tot de instandhouding van dezen belangrijken tak van vaderlandsche nijverheid naar de omstandigheden gewijzigde premiën uit te loven en uit 's lands kas te betalen, van des te meer kracht en klem zijn, naarmate de toestand van zaken te dezen opzigte zooveel ongunstiger is dan in de beide voormelde jaren, en mitsdien eene proeve willende nemen, in hoeverre gelijksoortige maatregelen, als toen ter tijd zijn genomen, vermogend en voldoende zullen zijn, om het voorgestelde doel tot aanwakkering en herstel der voorschreven visscherij en handel te bereiken;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, hebben goedgevonden en verstaan te arresteren de navolgende bepalingen, gelijk geschiedt bij deze:

Art. 1.

Aan de directeuren of boekhouders der reederijen van de twaalf eerste schepen van honderd vijftig tot twee honderd lasten, welke in het tijdvak van den 1sten Januarij 1815 tot den 1sten Januarij 1818, voor rekening van ingezetenen dezer landen, met eene volkomen vleet van zes tot zeven sloepen en vier en dertig tot veertig man equipagie of daarenboven, ter walvisch- en robbenvangst naar Groenland of Straat-Davids uit de Vereenigde Nederlanden zullen zijn in zee gestoken, zal eene premie van uitrusting, ter somme van vier duizend gulden, uit 's lands kas worden betaald.

Art. 2.

Gelijkerwijze zal aan ieder zoodanig schip, ter Groenlands- of Straat-Davids-visscherij uit de havens dezer landen uitgevaren en gebruikt als in art. 1 is omschreven, eene premie van schadevergoeding, ter somme van vijftig gulden, voor ieder kwartdeel traan uit 's lands kas worden goedgedaan, hetwelk hetzelve minder dan honderd kwartdeelen binnen de Vereenigde Nederlanden zal hebben aangebragt, mits hetzelve schip in Groenland tot den zevenden Julij boven de twee en zeventig graden, of in de Straat-Davids tot den tienden Julij boven de vijf en zestig graden, en alzoo eenen behoorlijken tijd ter plaatse, waar eene walvischvangst had kunnen vallen, zij verbleven en vervolgens, zonder eenige vreemde haven te hebben aangedaan (tenzij in geval van hoogen nood), al het door hetzelve gevangen spek in eene der havens van dezen Staat hebbe binnengebragt; en zal gezegde premie mitsdien niet genoten worden van schepen, die op de uitreize, zonder in de visscherij geweest te zijn, maar wel van schepen, die op de tehuisreize of in de visscherijen in het ijs verongelukken, alsmede die uit het ijs, door sterfte of ziekte van het volk of eenig ander onvoorzien toeval, hebben moeten gaan, mitsgaders van schepen, die, om aanmerkelijke geleden schade, vóór den bepaalden tijd uit de visscherij zijn geloopen, dewelke, zoo zij van hunne vangst niets hebben kunnen inzenden, zullen worden beschouwd en behandeld, alsof zij ledig waren binnengekomen, doch wanneer zij hunne vangst geheel of gedeeltelijk hebben kunnen bergen en met andere schepen van de visscherij inzenden, de premie zullen genieten van de traan, die zij minder dan honderd kwartdeelen zullen doen inbrengen.

Art. 3.

Om te doen blijken van het schip, de vleet, de equipagie en de reize, zal moeten worden overgelegd een declaratoir, onder aanbod van eede, door den directeur of boekhouder en den kommandeur en stuurman of volgenden officier bij derzelver overlijden gegeven of geteekend, inhoudende, dat het schip, genaamd ...., houdende .... last, in den jare .... ter walvischvangst naar Groenland of Straat-Davids is uitgerust en uitgevaren met behoorlijk walvischvangers-gereedschap, zes tot zeven sloepen en vier en dertig tot veertig man of meerder; dat hetzelve in Groenland tot den zevenden Julij boven de twee en zeventig graden of in de Straat-Davids tot den 10den Julij boven de vijf en zestig graden

(1) Het rapport over de bovenvermelde concept-wet werd uitgebragt op 14 Maart.

De den 19den Maart vastgestelde wet komt voor in *Staatsblad*, n°. 27*, en *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 87.

is verbleven, en dat hetzelve geene vreemde haven heeft aangedaan en al het spek, door hetzelve gevangen, binnen de Vereenigde Nederlanden te ..., heeft aangebragt, of anderzins, dat het, om op te geven redenen van hoogen nood, is binnengeloopen in zoodanige haven, als het zal hebben aangedaan, en aldaar heeft gelost zoo vele vaten spek, als hetzelve zal hebben gelost.

In geval van verlies van schepen, moet hetzelve declaratoir, onder aanbod van eede van den kommandeur, stuurman of volgenden officier, tevens inhouden de opgave der hoeveelheid spek, die aan andere schepen is overgegeven, of dat niets aan anderen is overgedaan, en, ingeval schepen vroeger uit de visscherij zijn geloopen, opgave van de geleden schade en de reden, waarom zij de visscherij vroeger hebben verlaten, en van den tijd, wanneer zij de tehuisreize vroeger hebben aangenomen.

Art. 4.

Om te doen blijken, dat waarlijk minder dan honderd kwartdeelen traan is bevischt en ingebragt, en hoeveel minder, het kwartdeel gerekend tot twaalf steek-kan of negentig stoop, zal moeten worden overgelegd eene verklaring van den directeur of boekhouder van het schip, onder aanbod van eede, en gesterkt met een declaratoir van den baas of meesterknecht der kokerij, mede onder aanbod van eede, en een certificaat van een beëedigden roeijer, die de traan, nadat het spek gekookt zal zijn, zal hebben geroeid, insgelijks op den eed, bij hem als roeijer gedaan en onder aanbod van denzelven bij vernieuwing.

De verklaring van den directeur of boekhouder zal moeten behelzen, dat al het spek, met het schip, waarvoor premie wordt gevraagd, aangebragt, ter kokerij is opgeleverd, en dat al de traan, daarvan gekookt, aan den roeijer is overgegeven, om geroeid te worden; het declaratoir van den baas of meesterknecht der kokerij, dat uit het schip, met name te noemen, ter kokerij is aangebragt zoodanig getal vaten spek, als waarlijk in de kokerij zal zijn aangebragt; dat dezelve zijn gekookt afzonderlijk, zonder dat er in andere ketels, waarin ander spek gekookt wordt, is overgebragt, en dat daarvan zijn gestookt zoo vele vaten traan, als de uitkomst zal hebben opgeleverd, en dat dezelve te gelijk zonder afhouding aan den beëedigden roeijer tot roeijing zijn overgegeven, en het certificaat van den roeijer, dat alle de vaten traan, aan hem gepresenteerd, als gestookt van spek, door het schip met name te noemen, aangebragt, aan hem ter roeijing overgegeven, ten zoodanigen getalle als hem zullen zijn overgegeven, door hem geroeid zijnde, hebben uitgeleverd zooveel steek-kan of stoopen en vervolgens zooveel kwartdeelen van twaalf steek-kan of negentig stoopen ieder, als de roeijing hem zal hebben doen bevinden, de breuken of wat minder is dan een half kwartdeel, voor niets, doch hetgeen daarboven is, voor een geheel kwartdeel gerekend.

Art. 5.

Om vervolgens de premie te kunnen genieten, zullen alle de in artt. 3 en 4 vermelde bescheiden door den directeur of boekhouder van het schip, waarvoor premie wordt gevraagd, binnen twee maanden na de terugkomst van het schip, zijn ter hand gesteld aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, waar het schip zal komen te lossen, en zal dezelve alle de gevallen en bescheiden naauwkeurig moeten examineren en, de bescheiden volledig bevonden hebbende, moeten opmaken, hoe vele premiën volgens artt. 1 tot 4 van dit besluit aan ieder schip toekomen, en eenen staat daarvan formeren, inhoudende, met vermelding van den naam van den directeur of boekhouder van ieder schip, waaraan eenige premie zijns oordeels zoude toekomen, eene naauwkeurige opgave van alle de in dit besluit omschrevene en op zoodanig schip toepasselijke bijzonderheden, welke tot het verkrijgen van premie in aanmerking moeten komen, en van het bedrag der premie, welke, uithoofde dier bijzonderheden, aan ieder schip zoude behooren te worden toegelegd.

De voorschreven aldus opgemaakte staten zullen eindelijk, met de daartoe behoorende bescheiden, aan de Gedeputeerde Staten der provincie of landschap van elks ressort toegezonden en door dezen, na gedaan onderzoek bevindende, dat in allen deele overeenkomstig de bepalingen, in dit besluit omschreven, gehandeld is, aan het Departement van Binnenlandsche Zaken opgezonden worden, ten einde door hetzelve, na liquidatie der gemelde staten bij de Algemeene Rekenkamer der Vereenigde Nederlanden, voor den directeur of boekhouder van ieder schip afzonderlijk worde geordonnanceerd; zullende ingeval van eenige twijfeling omtrent de toekenning der bij deze uitgeloofde premiën, hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk, alsmede bijaldien in het algemeen bij de toepassing van dit besluit zich zwarigheden mogten opdoen, die, strijdig met het oogmerk, waarmede hetzelve is genomen, de belanghebbenden zouden kunnen prejudiciëren, uithoofde dat zij in eenigerhanden opzigte aan alle daarin voorkomende bepalingen niet hebben kunnen voldoen, daaromtrent door Ons zoodanig worden gedisponeerd, als Wij zullen vermeenen te behooren.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat een genoegzaam aantal exemplaren gedrukt en naar alle handeldrijvende steden en plaatsen zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten wijders en bevelen, dat alle Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven enz.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven concept-besluit te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Koophandel en Koloniën om consideratie en advies.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot Woensdag om 1 ure.

Rapport over concept-wet betr. aangehaalde goederen. — Missive en concept-wet betr. Militair Crimineel Wetboek.

32STE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 8 MAART 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën over de concept-wet, houdende bepalingen ten aanzien van aangehaalde goederen van geringe waarde; besluit der Vergadering om zich met de voordragt te conformeren. — Ingekomen eene missive van Z. K. H., ten geleide van eene concept-wet ter bekrachtiging van een daaraan geannexeerd Militair Crimineel Wetboek en Reglement van discipline; het Wetboek gelezen tot aan het IIde Hoofdstuk van den VIden Titel.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Heeckeren tot Kell, van der Heyden van Baak, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, Slicher, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, van Wickevoort Crommelin, Gevers, Steengracht van Oosterland, Pesters van Cattenbroek, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma, Jarges, Gockinga, van Heyden tot Reinestein, Bowier, van Wassenaer van Onsenoort en Cuypers.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën, in wier handen, bij resolutie-commissoriaal van 3 Maart, om consideratie en advies gesteld is eene concept-wet, houdende *bepalingen ten aanzien van aangehaalde goederen van geringe waarde*, door Z. K. H. bij missive van 2 Maart aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën.*

Bij resolutie-commissoriaal van 3 Maart is door U Edel Mogenden in handen van derzelver gecommitteerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën om consideratie en advies gesteld eene concept-wet, houdende *bepalingen ten aanzien van aangehaalde goederen van weinig waarde*, door Z. K. H. bij missive van 2 Maart aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, de inconvenienten, die er nog overgebleven waren in de voorschriften van art 218 van het Generaal-Plakkaat van 31 Julij 1725 en 29 December 1809, door deze bepalingen uit den weg geruimd ziende, vooral door het vermijden der kosten, die somwijlen het object zeer verre overtreffen, en door het libereren van den Staat van alle verdere namaning en aanspraak, vinden zich verpligt U Edel Mogenden te adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met hetzelve te conformeren.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 2 Maart, ten geleide van eene concept-wet ter bekrachtiging van een daaraan geannexeerd *militair crimineel wetboek* en *reglement van discipline*; volgende de voorschreven missive en beide stukken hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Z. K. H. ten geleide van de concept-wet.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

De ontwerpen, die Wij door eene speciale Commissie hadden doen vervaardigen voor een *crimineel wetboek* en van een *reglement van discipline*, eindelijk gebragt zijnde in dien staat, dat, dezelve aangenomen en ingevoerd wordende, de geheele militaire justitie, naar Ons oordeel, een behoorlijken vorm en zamenhang zal hebben erlangd;

Zoo haasten Wij Ons, daartoe de medewerking van U Edel Mogenden te verzoeken, en doen mitsdien de toezending dier stukken vergezeld gaan van eene wet, door welker bekrachtiging al wederom deze belangrijke materie afgedaan en geregeld wezen zal.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Gods heilige bescherming.

's Gravenhage, 7 Maart 1815.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.

(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-WET *ter bekrachtiging van een militair crimineel wetboek en reglement van discipline.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Willende de laatste hand leggen aan het systema van militaire justitie, waarvan de gedeeltelijke invoering bevolen is bij de publicatie van den 20sten Julij 1814, n°. 27 (zie *Staatsblad* dd. 1814, n°. 85);

Hebben, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, goedgevonden en verstaan te arresteren, zooals worden gearresteerd bij deze:

1°. een crimineel wetboek voor het krijgsvolk te lande, en

2°. een reglement van discipline voor hetzelve krijgsvolk;

Zoodanig en in dier voege als die stukken aan deze geannexeerd zijn; met last aan allen en een iegelijk, wien zulks mag aangaan, om zich dienovereenkomstig te gedragen.

Te welken einde de tegenwoordige wet in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd.

Gegeven in 's Gravenhage, den 15den Maart des jaars 1815, het tweede van Onze Regering.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Z. K. H.,

(*get.*) A. R. FALCK.

(1) Het rapport over het Crimineel Wetboek en het Reglement van discipline voor het krijgsvolk te lande werd uitgebragt 14 Maart 1815.
Het den 15den Maart vastgesteld Koninklijk besluit, waarbij het Wetboek en het Reglement werden gearresteerd, komt voor in *Staatsblad*, n°. 26, en *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 78.
Het Wetboek en Reglement werden afzonderlijk gedrukt en verkrijgbaar gesteld.

CRIMINEEL WETBOEK *voor het krijgsvolk te lande van de Vereenigde Nederlanden.*

EERSTE TITEL.

Algemeene bepalingen.

Art. 1.

Het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande betreft alle personen, tot het voorschreven krijgsvolk behoorende.

Art. 2.

Tot het krijgsvolk te lande behooren alle hooge en mindere officieren en onder-officieren (onder welke, voor zooveel dit Wetboek betreft, de korporaals mede begrepen zijn); voorts allen, die in de formatie der onderscheidene corpsen der armée zijn begrepen; alsmede de rekruten, zoodra hun de krijgsartikelen zijn voorgelezen, om het even of zij het door hen bedongen handgeld geheel, gedeeltelijk of nog in het geheel niet ontvangen hebben. Ook worden onder het krijgsvolk te lande begrepen de inspecteurs en onder-inspecteurs van de administratie bij de armée, de betaalmeesters te velde, de officieren van de geneeskundige dienst en dezulken, welke met eenigen militairen rang tot werving worden gebruikt, gedurende den tijd hunner commissie.

Art. 3.

Dit Wetboek is niet toepasselijk op officieren, die alleen eenen titulairen rang hebben, noch op officieren, onder-officieren en soldaten, welke gepensioneerd of gegageerd zijn, tenzij dezelve tot eenige militaire dienst gebruikt worden.

Art. 4.

De militairen echter, die uit 's lands dienst zijn ontslagen, blijven nog gedurende één jaar en zes weken na hunne afdanking aan de bepalingen van het Wetboek onderworpen, ter zake van beleedigingen aan hunne superieuren uithoofde van vorige dienst gedaan.

Art. 5.

Insgelijks betreft dit Wetboek de poortiers van vestingen, de commiesen, bedienden en werklieden in 's lands magazijnen of arsenalen, de magazijnmeesters, uitdeelers of bewaarders van vivres of fourages, en alle andere soortgelijke personen, geëmploijeerd tot het verrigten van eenig werk of dienst in de voorschreven magazijnen of tot bewaring of uitdeeling van goederen, aan den lande of eenig korps van de armée toebehoorende; gelijk ook die als voerlieden, drijvers of onder eenige andere benaming in de militaire dienst gebruikt worden tot het overbrengen van goederen of penningen ten dienste van de armée of van eenig korps, voor zooverre dezelve personen in hunne voorschrevene qualiteiten mogten misdoen of zich aan eenige ontvreemding van de hun in voege voorschreven toevertrouwde goederen of aan eenige ontrouw in hunne administratie hebben schuldig gemaakt.

Art. 6.

Wanneer in tijd van oorlog, of ter zake van dien, een veldleger verzameld is, zal dit Wetboek mede betreffen allen, die tot de dienst van het leger worden gebruikt of die het leger volgen, als vrouwen, marketenters, ambachts- en werklieden, de knechts en andere domestieken van officieren; mitsgaders dezulken, welke wel geene betrekking tot het leger hebben, maar bevonden zullen zijn te wezen spionnen of zich aan het debaucheren der militie of aan eenige andere misdaad ten nadeele van den lande omtrent dat leger en hetgeen daartoe behoort te hebben schuldig gemaakt.

Art. 7.

In een leger of kampement tegen den vijand, in eene berende of belegerde plaats zal dit Wetboek mede betreffen alle personen, aldaar gevonden wordende, doch alleenlijk ten aanzien van zoodanige misdrijven en in die gevallen, waaromtrent zulks in hetzelve onderscheidenlijk wordt aangewezen.

Art. 8.

Ook zullen aan dit Wetboek mede onderworpen zijn alle personen van het krijgsvolk te water, voor zoo lang zij aan den wal gemeenschappelijk met het krijgsvolk te lande dienst doen.

Evenzoo als het krijgsvolk te lande, zoolang hetzelve zich aan boord van schepen of vaartuigen van oorlog bevindt om aldaar dienst te doen of om met 's lands schepen of vaartuigen van oorlog vervoerd te worden, onderworpen is aan de wetten, voor het krijgsvolk te water vastgesteld.

Art. 9.

Buiten de gevallen, in de even voorgaande artikelen aangeduid, zal dit Wetboek nimmer toepasselijk zijn op bijzondere personen, niet tot het krijgsvolk te lande behoorende.

Art. 10.

Het zal ten aanzien van de misdaden, in dit Wetboek uitgedrukt, en van de straffen daarbij bepaald, nimmer eenig onderscheid maken, of dezelve misdaden binnen of buiten de Nederlanden gepleegd zijn.

Art. 11.

Met de invoering van dit Wetboek zullen alle vorige wetten, publicatiën, ordonnantiën of reglementen hoe ook genaamd, betreffende de misdaden en straffen van personen, aan de militaire jurisdictie onderworpen, voor zooverre dezelve wetten, publicatiën, ordonnantiën of reglementen met hetzelve strijdig zijn, geheel zijn afgeschaft.

Art. 12.

Het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande strekt zich geenszins uit tot kleine fouten en overtredingen der militaire discipline; derzelver correctie wordt overgelaten aan de chefs der corpsen en militaire kommandanten, achtervolgens de reglementen op de krijgstucht, reeds gearresteerd of nog te arresteren.

Art. 13.

Personen, behoorende tot het krijgsvolk te lande, zullen naar de voorschriften van het Crimineel Wetboek dezer landen, bereids gearresteerd of nog te arresteren, en andere in gebruik zijnde wetten geoordeeld en gestraft worden wegens alle zoodanige misdaden en overtredingen, waarop bij het Wetboek voor het krijgsvolk te lande geene bijzondere straffe gesteld is en welke de militaire dienst niet uitsluitend betreffen.

De militaire personen zullen echter wegens alle misdaden en overtredingen, 's lands lasten, middelen en impositiën te water en te lande betreffende, blijven onderworpen aan den burgerlijken regter des competent.

Art. 14

Ook zal de militaire regter niet erkennen of regt spreken over zoodanige militairen en ambtenaren, die gemeenschappelijk een commun delict hebben gepleegd met andere personen, welke te regt staan voor den burgerlijken regter, of in dat delict zijn betrokken; maar zullen alsdan dusdanige militairen en ambtenaren, uit hoofde der connexiteit, aan den burgerlijken regter overgegeven of ter judicature overgelaten worden.

Art. 15.

In tijd van oorlog of wanneer ter zake van dien een veldleger verzameld is, zal de Souvereine Vorst den commanderenden generaal kunnen magtigen om zoodanige orders of bevelen te geven, als hij tot voorkoming van desorders of ongeregeldheden en ter stipte waarneming van de dienst zal noodig oordeelen, zoo nogtans dat dezelve met den zin en de bedoeling van dit Wetboek overeenkomstig zullen moeten zijn, en zal alsdan daarop in voorkomende gevallen mede worden regt gedaan.

Art. 16.

Daar militaire personen zich inzonderheid ten allen tijde voor

dronkenschap behooren te wachten, zal in het krijgsvolk te lande de opzettelijke of vrijwillige dronkenschap nimmer en de toevallige zelfs niet ligtelijk tot verzachting of wegneming der gewone straf, op de misdaad gesteld, mogen dienen.

Art. 17.

Indien er eenige misdaden mogten voorkomen, welke bij dit Wetboek niet zijn omschreven, zal men zich in het straffen en beoordeelen van dezelve zooveel doenlijk moeten schikken naar de artikelen van dit Wetboek, die met de voorgekomene misdrijven, *ten aanzien van het misdadige*, de meeste overeenkomst hebben.

Art. 18.

Wanneer een militair meer dan een delict, hetzij burgerlijk, hetzij militair, begaan heeft, zal hem alleen die straf worden opgelegd, welke bij de wet op de zwaarste der misdaden, door hem begaan, gesteld is.

TWEEDE TITEL.

Van de straffen.

Art. 19.

De straffen, welke aan personen, tot het krijgsvolk te lande behoorende, of andere, aan de militaire jurisdictie onderworpen, kunnen worden opgelegd, en buiten welke geene andere door de regters mogen ingevoerd worden, zullen eerstelijk zijn de zoodanige, welke bij het Algemeen Crimineel Wetboek dezer landen, bereids gearresteerd of nog te arresteren, of andere in gebruik zijnde wetten, zijn vastgesteld, behoudens de na te melden bepalingen en uitzonderingen.

Art. 20.

Wanneer de straffen met den strop of eenige andere schavotstraffen of ook de straf van den kruiwagen aan personen, tot het krijgsvolk te lande behoorende, worden opgelegd, zullen deze altijd vooraf bij het vonnis worden vervallen verklaard van den militairen stand, welken zij bekleed hebben.

Art. 21.

Wanneer eenig militair een burgerlijk delict mogt hebben gepleegd, waarop eene straf gesteld is, welke hem naar militaire grondbeginselen zoude ongeschikt maken, om verder in de militaire dienst te blijven, zal de militaire regter gehouden zijn, om boven de straf, op de burgerlijke misdaad gesteld, hem van den militairen stand vooraf vervallen te verklaren.

Art. 22.

Militaire regters, de straf van bannissement aan eenigen veroordeelde opleggende, zullende dezelve vermogen uit te strekken tot buiten het territoir van den Staat, ook wegens zoodanige misdrijven en overtredingen, waarin hetzelve bij het Crimineel Wetboek of andere in gebruik zijnde wetten enger is beperkt geworden.

Art. 23.

Het bannissement zal ook kunnen worden uitgestrekt tot buiten de koloniën van den Staat.

Art. 24.

Militaire regters zullen nimmer geldboeten opleggen, maar in de gevallen, waarin dezelve naar de voorschriften van het Crimineel Wetboek of andere in gebruik zijnde wetten zouden behooren plaats te hebben, dezelve bij hun vonnis veranderen in de straffe van arrest of detentie.

Art. 25.

De straffen, bij het Crimineel Wetboek of andere in gebruik zijnde wetten vastgesteld, voor zooverre dezelve afwijken van die, welke in het hierna volgend artikel als militaire straffen zullen worden aangewezen, zullen ook door de militaire regters niet worden opgelegd dan wegens zoodanige misdrijven, waarop dezelve bij dit Wetboek voor het krijgsvolk te lande mede uitdrukkelijk gesteld zijn, of wel wegens de zoodanige, welke, bij dit Wetboek niet opgenoemd zijnde, alleenlijk volgens de voorschriften van het Crimineel Wetboek of andere in gebruik zijnde wetten kunnen en moeten gestraft worden.

Art. 26.

De straffen, bij dit Wetboek voor het krijgsvolk te lande en anderen, aan de militaire jurisdictie onderworpen, bovendien bijzonderlijk als militaire straffen vastgesteld, zijn de navolgende:

1°. de straf des doods met den kogel;

2°. de kruiwagen;

3°. de cassatie;

4°. de slagen met het wegjagen uit de dienst als een eerlooze schelm;

5°. de slagen met het afnemen der kokarde en arrest of detentie;

6°. de slagen met het afnemen der kokarde;

7°. de slagen met arrest of detentie;

8°. de slagen;

9°. het arrest of detentie.

Art. 27.

De straf des doods met den kogel wordt uitgevoerd door een bekwaam getal militairen aan den veroordeelde, knielende en geblinddoekt.

Art. 28.

Zoo dikwijls bij dit Wetboek de straf des doods zonder eenige andere bepaling wordt vastgesteld, zal daardoor de straf met den kogel en geenszins die met den strop moeten verstaan worden.

Art. 29.

Het doode ligchaam van eenen veroordeelde, om het even welke doodstraf hij heeft ondergaan, moet altijd begraven worden. De regters mogen de bezorging der begrafenis aan de naastbestaanden vergunnen, mits dezelve des nachts in stilte en zonder eenige plegtigheid geschiede.

Art. 30.

De straf van den kruiwagen bestaat in het doen van arbeid, hetzij binnen de plaats der gevangenis, hetzij buiten dezelve aan de vestingen of andere openbare werken, gedurende den arbeid aan eenen kruiwagen of op eene andere wijze, naar gelang van den arbeid waartoe hij gebruikt wordt, geketend en buiten dien tijd geconfineerd.

De veroordeelde tot den kruiwagen zal, nadat hem het vonnis op de garnizoensparade wederom zal zijn voorgelezen, aldaar met eenen ijzeren ketting aan hand en voet worden gesloten.

Art. 31.

De straf van den kruiwagen wordt altijd opgelegd voor eenen bepaalden tijd, welke nimmer en in geen geval langer zal mogen zijn dan vijftien jaren.

Art. 32.

De straf van cassatie wordt alleen opgelegd aan officieren en kan bestaan:

1°. in eene cassatie met verklaring van te zijn eerloos en mitsdien onbekwaam om in het vervolg eenige burgerlijke of militaire charge te kunnen bekleeden;

2°. in eene cassatie met verklaring van te zijn onbekwaam om in het vervolg eenige militaire charge te kunnen bekleeden, en

3°. in eene eenvoudige cassatie, welke in het vonnis zal worden uitgedrukt door vervallenverklaring van de militaire charge zonder eenige andere bijvoeging.

Art. 33.

Zoo dikwijls bij dit Wetboek de straf van cassatie is opgelegd, wordt aan den regter overgelaten, om een der drie soorten, naar mate van de omstandigheden, toe te passen.

De straf van cassatie kan ook gepaard gaan met gevangenis of bannissement.

Art. 34.

De straf van slagen bestaat in het doen geven van stok-, riet- of klingslagen op den rug, ten getale en op de wijze als bij de volgende artikelen staat uitgedrukt.

Art. 35.

De straf van stokslagen zal moeten worden uitgevoerd door stokkenknechts van de provoosten-geweldigen met eenen gewonen rieten rotting.

De straf van rietslagen wordt uitgevoerd door twee korporaals met taaije rieten, ter dikte van eenen gewonen mans kleinen vinger.

De straf van klingslagen wordt insgelijks uitgevoerd door twee korporaals op den rok, met een platte ligte degenkling met eene stompe punt.

De slagen zullen nimmer en in geen geval op den blooten rug noch op het hemd en ook niet alle op dezelfde plaats van den rug mogen gegeven worden.

Art. 36.

De straf van stok-, riet- en klingslagen zal aan de onder-officieren en die met hen in gelijken rang staan, niet worden opgelegd dan na voorafgaande degradatie.

Art. 37.

De degradatie bestaat in het aan den veroordeelde doen ontnemen van alle militaire teekenen, welke denzelven van zijne minderen onderscheiden, en met hem tot den stand van soldaat te brengen.

Art. 38.

Dezelve wordt opgelegd voor eenen onbepaalden tijd en totdat de veroordeelden door den commanderenden officier van het korps, waarin zij dienen, in hunne vorige rangen worden hersteld.

Art. 39.

Het herstellen in den vorigen rang van de gedegradeerde onder-officieren geschiedt op eene plegtige wijze door het teruggeven der distinctive teekenen op de garnizoens- of bataillons-parade.

Art. 40.

De stokslagen zullen nooit worden opgelegd, dan wanneer de veroordeelde als een eerlooze schelm uit de dienst wordt weggejaagd, en in geen meerder getal dan honderd slagen.

Art. 41.

De rietslagen zullen altijd worden opgelegd, wanneer aan den veroordeelde de kokarde wordt ontnomen, en niet hooger of meerder dan ten getale van een honderd slagen.

Art. 42.

De klingslagen zullen worden opgelegd, wanneer de veroordeelde tot slagen en arrest of detentie of tot enkele slagen is verwezen; deze slagen zullen niet hooger dan ten getale van vijf en twintig mogen gegeven worden.

Art. 43.

Het getal der stok-, riet- of klingslagen wordt door den regter, met inachtneming der bepaling bij de drie voorstaande artikelen, in het vonnis uitgedrukt of wel overgelaten ter discretie van officieren-commissarissen, die met de executie zijn belast.

Art. 44.

De straf van het wegjagen als een eerlooze schelm bestaat in het voor het front der parade door een stokkenknecht doen afnemen van alle militaire teekenen van den gecondemneerde, het geven van stokslagen, het afsnijden van het haar en het wegbrengen van denzelven buiten de poort; zullende wijders van het vonnis worden kennis gegeven aan de regering van de geboorte- en laatste woonplaats van den gecondemneerde.

Art. 45.

De straf van het afnemen der kokarde bestaat in het door een onder-officier doen ontnemen der kokarde van den veroordeelde vóór het front van de parade, met verbod van dezelve gedurende den tijd van ten minste een half jaar en ten hoogste een jaar te mogen dragen, en gaat altijd gepaard met rietslagen en somtijds met arrest of detentie.

Art. 46.

Het gevolg der straf in het naastvoorgaande artikel is: dat de gecondemneerde gedurende het verbod van het dragen der kokarde niet buiten het garnizoen zal mogen komen en verpligt zal zijn tot de reiniging en het doen der buitengewone werktoeren van de chambrée waartoe hij behoort, en eindelijk dat hij daardoor verliest de toerekening van zijnen vorigen tijd van dienst tot het verkrijgen van paspoort of gagement, mitsgaders alle militaire voorregten, hem uithoofde van zijne vorige dienst reeds toegekend, mitsgaders op de toestemming tot het aangaan van een huwelijk.

Na het afloopen van den straftijd zal de gecondemneerde op de garnizoens-parade worden gebragt en hem aldaar op eene plegtige wijze de kokarde worden teruggegeven.

Art. 47.

De straf van slagen met arrest of detentie bestaat in het doen geven van klingslagen aan den veroordeelde vóór het front der parade en denzelven vervolgens voor zekeren tijd te plaatsen bij den geweldigen provoost.

Art. 48.

Het enkel arrest of detentie wordt aan den soldaat ten uitvoer gebragt, door hem voor zekeren tijd te plaatsen bij den geweldigen provoost in de ordinaire gevangenis of in een gat, met of zonder sluiting aan handen en voeten of aan de eene hand en voet, op den gewonen kost of te water en te brood, naar de omstandigheden.

Art. 49.

Ten aanzien der onder-officieren en die met dezelven in gelijken rang staan, wordt hetzelve ter executie gebragt, door hen voor zekeren tijd te plaatsen bij den provoost-geweldigen, in de ordinaire gevangenis of in een cachot of gat, op den gewonen kost of te water en te brood, naarmate van de omstandigheden.

Art. 50.

De straf van arrest kan ook aan de officieren worden opgelegd, door hun in het provoosthuis, in hunne huizen of op hunne kamers arrest te geven met of zonder acces.

Art. 51.

De militaire regters zullen bij het vonnis den tijd en de wijze van het arrest bepalen, naardat de verligtende en verzwarende omstandigheden zullen vereischen, daarbij in het oog houdende, dat het sluiten niet te naauw of te langdurig zij en ook het zitten te water en te brood met behoorlijke tusschenpozingen geschiede, opdat daardoor de gezondheid niet worde benadeeld.

Art. 52.

De straffen, bij het 26ste artikel opgeteld, zullen nimmer onderling noch ook met eenige andere straffen, bij de wetten dezer landen vastgesteld, op eene andere wijze worden zamengevoegd, dan bij dit Wetboek is aangewezen.

Art. 53.

De militaire regters zullen zich zoo ten aanzien van de soorten van straf, op elke misdaad gesteld, als met opzigt tot den tijd, de plaats, den trap en de wijze derzelve, stiptelijk naar de bepaling der wetten moeten gedragen, zonder die verder te mogen verzwaren, dan bij de wet is voorgeschreven of toegelaten, en zonder ook dezelve immer te mogen verligten, dan voor zooverre wettige redenen van verschooning of verontschuldiging zulks in goede justitie klaarblijkelijk vereischen.

Art. 54.

In dit laatste geval zullen zij, in plaats van de gestelde straf, zoodanige mindere mogen kiezen, als met den aard der gepleegde misdaad meest overeenkomt, en tevens van de soort, bij de wet bepaald, het minste afwijkt.

DERDE TITEL.

Van verraad.

Art. 55.

Elk militair, zonder onderscheid van rang, welke eene stad, sterkte, vesting, plaats of post aan den vijand bij verraad overgeeft, zal met den strop gestraft worden.

Art. 56.

Elk kommandant van eene belegerde plaats, die, zonder het advies van den krijgsraad dier plaats, waarin de chef zoowel van de artillerie als die van de genie geroepen moeten worden, of ook tegen het advies der meerderheid van dien krijgsraad, zich de overgaaf of het verlaten van zoodanige plaats veroorlooft, zal als verrader beschouwd en met den strop gestraft worden.

Art. 57.

Met den dood zal gestraft worden elk kommandant van eene belegerde plaats, welke dezelve, al ware het dan ook op advies van den krijgsraad, overgeeft of verlaat, zonder dat de vijand daarin éene bruikbare bres gemaakt heeft, of zonder ten minsten éénen storm te hebben uitgestaan, ten ware hij door volstrekt gebrek aan levensmiddelen of krijgsbehoeften daartoe mogt zijn genoodzaakt.

Art. 58.

Insgelijks zal met den dood gestraft worden elk officier, die, al ware het dan ook op bevel van den krijgsraad, een post zonder genoegzame redenen aan den vijand zal hebben overgegeven of verlaten.

Art. 59.

Nog zullen met dezelfde straf gestraft worden alle de officieren, welke in den krijgsraad, zonder genoegzame redenen, tot het overgeven of verlaten van eenige post of plaats hebben gestemd.
Zij, die tegen de overgave of verlating gestemd hebben, zullen daarvan, zooveel mogelijk, moeten doen blijken door het inleveren van een schriftelijk advies en protest.

Art. 60.

De inhoud der voorgaande artikelen van dezen Titel zal geenszins toepasselijk zijn, wanneer de kommandant of officier door zijnen superieur tot het overgeven of verlaten van zoodanige plaats of post mogt zijn gelast of geautoriseerd.

Art. 61.

Militaire of andere personen, tot de armée behoorende, die, zonder daartoe bevoegd te zijn, eenige onderwaterzetting verhinderen of inundatie aftappen, of eenige andere middelen van verdediging, tot afwering en afbreuk van den vijand aangewend, tegengaan, bederven of nutteloos maken, zullen met den strop gestraft worden.

Art. 62.

Ook zullen in maniere voorschreven gestraft worden de militairen of andere personen, tot de armée behoorende, welke, zonder last van hunnen superieur en zonder gewigtige redenen, eenig kanon, mortier, affuit of ander aangelegen werktuig van oorlog of ammunitie vernagelen, bederven, wegwerpen of onbruikbaar maken.
Indien nogtans duidelijk blijkt, dat zulks zonder kwade inzigten mogt gedaan zijn, zal de straffe mogen verzacht worden ter bescheidenheid der regters.

Art. 63.

Wagenknechts, voerlieden en dergelijken, welke in een gevecht met den vijand of bij eene nederlaag of retraite, in deszelfs nabijheid, zonder last van hunnen superieur en zonder behoorlijke redenen, de strengen van de trekpaarden lossnijden of eenig stuk van den artillerietrein, aan hunne zorgen toevertrouwd, moedwillig breken of onbruikbaar maken, zullen almede met den strop gestraft worden.

Art. 64.

Elk persoon, zonder onderscheid van rang of stand, zich in de armée bevindende, welke in de nabijheid van den vijand geroep of geschreeuw mogt maken, strekkende om schrik en verwarring onder de troepen te brengen, zal insgelijks met den strop gestraft worden.

Art. 65.

Elk en een iegelijk, zonder onderscheid van militairen of burgerlijken stand, die, zich in een leger of kampement tegen den vijand of in eene berende of belegerde plaats bevindende, geruchten of tijdingen verzint of verspreidt, strekkende om het volk van oorlog te verleiden, te misleiden of te ontmoedigen, zal met den strop worden gestraft; ingeval echter de voorzegde misdaad niet met zoodanig boos opzet gepleegd was, zal hij met den kruiwagen of met eenige mindere straf, naar mate van het misdrijf en den aard der omstandigheden, gestraft worden.

Art. 66.

Elk kommandant van een post of elk schildwacht, die in de *nabijheid* van den vijand, hetzij in de armée, hetzij in eene belegerde plaats, moedwillig eene valsche of verkeerde order of consigne overgeeft, door welker gevolg de veiligheid van dezelve of eenige andere plaats of post zoude hebben kunnen in gevaar gebragt worden, zal met den strop gestraft worden; in gevalle echter de voorschreven misdaad door verzuim of onoplettendheid mogt zijn bedreven, zal hij met den dood gestraft worden.

Art. 67.

Met den strop zal gestraft worden elk kommandant van een post, welke *met opzet*, bij de aflossing, aan den volgenden kommandant niet mededeelt alle wezenlijke ontdekkingen, welke gedaan zijn, hetzij bij hem zelven, hetzij bij zijne patrouille of iemand anders, voor zooverre dezelve tot zijne kennis zijn gekomen en eenige betrekking hebben tot de defensie van dien post of van de armée, wanneer hij door zijn stilzwijgen de veiligheid daarvan aan gevaar heeft blootgesteld.
Ingevalle echter de voorschreven misdaad door verzuim of onoplettendheid mogt zijn begaan, zal hij met den dood gestraft worden.

Art. 68.

Met den strop zal gestraft worden elk kommandant van eene patrouille, in de nabijheid van den vijand ter recognoscering uitgezonden, die opzettelijk nalaat te voldoen aan de orders, hem gegeven, of alzoo de ontdekkingen, bij hem gedaan, verborgen houdt of verkeerdelijk rapporteert.

Art. 69.

Elk militair, die het geheim van den post, de orders of het orderwoord op eenigerlei wijze aan den vijand openbaart, zal mede met den strop gestraft worden.

Art. 70.

Militairen of andere personen, tot de armée behoorende, gelijk ook alle anderen, die zich in dezelve ophouden, en die bevonden worden eenige correspondentie hoegenaamd te houden of doen houden met den vijand, zonder daartoe behoorlijke toestemming of last van hunnen superieur bekomen te hebben, zullen almede met den strop gestraft worden.

Art. 71.

Elk en een iegelijk, van welke benaming ook, aan wien de verzorging van ammunitie, vivres, fourage of andere noodwendigheden voor de armée is opgedragen, die niet in tijds de vereischte aanvrage daartoe zal hebben gedaan of zal hebben verzuimd de noodige middelen tot dat einde in het werk te stellen, zoodat daardoor bij de armée of eenig gedeelte van dezelve gebrek in het benoodigde ontstaat, zal, zoo wanneer daardoor het geluk der wapenen of der militaire operatiën in gevaar is gebragt, met den dood of anderzins naar omstandigheden gestraft worden.

Art. 72.

Elk kommandant van eene vesting, sterkte, stad of plaats, welke in gevaar kan komen van door den vijand te worden berend, welke verzuimd mogt hebben, in tijds aanvrage tot de benoodigde ammunitie, geschut, fourage, vivres, of andere middelen ter defensie te doen, of in gebreke mogt zijn gebleven, zich die middelen in geval van nood op de best mogelijke wijze dadelijk zelf te verschaffen, ofte zal hebben veronachtzaamd, de aan hem toevertrouwde vesting, stad of plaats naar de regelen van krijgskunde tegen allen vijandelijken aanval te verzekeren, zal, zoo wanneer zulks de overgave of het verlies dier vesting, sterkte, stad of plaats mogt hebben veroorzaakt, met den dood of anderzins naar omstandigheden worden gestraft.

VIERDE TITEL.

Van ronselen en spionneren.

Art. 73.

Elk militair, die manschappen aanwerft voor eene mogendheid, met welke dit land in oorlog is, of zich aan zoodanige aanwerving medepligtig maakt, zal met den strop gestraft worden.

Art. 74.

Het voorgaand artikel zal ook toepasselijk zijn op alle andere personen, welke, ter gelegenheid dat zij zich in de armée of eenig korps van dezelve ophouden, zich aan de voorzegde misdaad schuldig of medepligtig maken.

Art. 75.

Elk militair, gelijk ook elk ander persoon, in de armée of eenig gedeelte derzelve gevonden wordende, die den vijand als spion dient of gediend heeft, zal insgelijks met den strop gestraft worden.

Art. 76.

Militairen of die tot het gevolg der armée behooren, welke, om den vijand te begunstigen, hetzij daartoe omgekocht of ter bejaging van eenig voordeel, trouwelooslijk eenige kampementen, fortificatiën of in het algemeen iets, hetwelk ter bewaring of verdediging dient, afteekenen, zullen met den strop gestraft worden.

Het maken van zoodanige afteekeningen door bovengenoemde personen, zonder eenige verraderlijke of trouwlooze inzigten, doch tevens zonder daartoe bevoegdheid te hebben bekomen, zal gestraft worden naar de omstandigheden: met opzigt tot officieren ten hoogste met cassatie en voor onder-officieren en gemeenen ten hoogste met den kruiwagen voor twee jaren.

Art. 77.

Een militair, die eenige afteekeningen van voorzeiden aard aan den vijand bezorgt of daartoe eenige pogingen aangewend heeft, zal met den strop gestraft worden, al ware het, dat zoodanige pogingen geene uitwerking gehad hadden.

Art. 78.

Een iegelijk, wie hij zoude mogen zijn en zonder onderscheid van militairen of burgerlijken stand, die in tijd van oorlog uit of in een legerkampement, beleg, stad, vesting of eenige andere verschanste plaats, in de nabijheid van den vijand gelegen, mogt komen langs eenen anderen dan den gewonen weg, poorten, bruggen of barrières, zal voor spion gehouden en als zoodanig met den strop gestraft worden, tenzij uit de omstandigheden van zijne onschuldige of min schuldige inzigten ten genoegen der regters kwam te blijken.

Art. 79.

Elk militair, zonder onderscheid van rang, welke tusschen de vijandelijke voorposten en het leger, kampement, beleg, stad, vesting of eenige andere verschanste plaats, in de nabijheid van den vijand gelegen, gevonden wordt in andere dan militaire kleeding, zonder order van zijnen superieur, zal voor spion gehouden en als zoodanig met den strop gestraft worden, tenzij uit de omstandigheden van zijne onschuldige of min schuldige inzigten ten genoegen der regters kwam te blijken.

VIJFDE TITEL.

Van misdaden tegen de dienst en de subordinatie.

Art. 80.

De subordinatie is het wezen en de ziel van de militaire dienst. Elk militair derhalve is verpligt in de dienst de orders, hem gegeven door dengenen, die boven hem gesteld is, terstond, en zonder daartegen te redeneren, te gehoorzamen en getrouwelijk te volbrengen, behoudens het regt om, wanneer hij zich door die orders bezwaard vindt, daarna zijne klagten in te brengen.

Art. 81.

In geval van oproer en algemeenen opstand van de militairen tegen hunne superieuren, zullen de aanstokers, bewerkers en hoofden van den opstand met den dood gestraft worden.

Art. 82.

Elk officier, die deelgenoot is van den opstand, zal insgelijks met den dood gestraft worden.

Art. 82.

Officieren, welke zich tegen dezen algemeenen opstand niet hebben verzet met alle middelen, welke voorhanden zijn, zullen worden gestraft met den dood of cassatie met of zonder verklaring van eerloos of onbekwaam te zijn, naar de grootheid van hun verzuim en den aard der omstandigheden.

Art. 84.

Wanneer militairen, van welken rang ook, welke bij de executie van een doodvonnis onder de wapenen zijn, zich veroorlooven *pardon* of *genade* te roepen, zullen zij naar omstandigheden en zelfs met den dood kunnen gestraft worden.

Art. 85.

Ingeval van zamenrotting van militairen of van personen, tot de armée behoorende, zal elk superieur ordonneren, dat men zich scheide en ieder zijnen weg ga; indien hij niet op staanden voet gehoorzaamd wordt, zal hij eenigen bij hunne namen mogen noemen en, wanneer deze niet dadelijk hunnen pligt betrachten, zullen dezelve als aanleggers en hoofden van de zamenroting of den opstand gerekend en als zoodanig met den dood gestraft worden.

Art. 86.

Indien de zamenrotting op het daartoe gegeven bevel niet scheidt, zullen de superieuren bevoegd zijn, zoodanige middelen van geweld te gebruiken, als zij tot demping van het oproer dienstig zullen oordeelen. Elk, die zich daartegen verzet of daarna in de zamenrotting of den opstand blijft volharden, zal met den dood gestraft worden.

Art. 87.

Officieren, die deelgenooten zijn of geweest zijn van eenige zamenrotting, zullen altijd met den dood gestraft worden.

Art. 88.

Elk militair, die van eene voorgenomene of bestaande muiterij, zamenzwering of complot kennis draagt, is verpligt daarvan behoorlijke bekendmaking te doen en zal, bij nalatigheid daarvan, naar de grootheid van het verzuim en naar de omstandigheden worden gestraft. De enkele verzwijging van eenige muiterij, zamenzwering of complot zal echter nimmer en in geen geval met den dood en altijd met eene ligtere straffe worden gestraft dan de daders van of deelgenooten aan die muiterij, zamenzwering of complot.

Art. 89.

Indien een medepligtige aan eenige muiterij, zamenzwering of complot dezelve openbaart, voor en aleer die op eenigerhande wijze is ontdekt geworden, zal aan den zoodanigen slechts eene ligte straf worden opgelegd naar mate van de omstandigheden; hij zal zelfs, redenen daartoe dienende, van alle straffen mogen vrijgesteld worden, inzonderheid zoo een of meer der overige medepligtigen in handen van de justitie geraken en van de misdaad overtuigd worden.

Art. 90.

Wanneer de manschappen van een corps, detachement of eenig minder gedeelte, tot de armée behoorende, in de nabijheid van den vijand, zonder order den aan hen toevertrouwden post gezamenlijk verlaten, zullen alle de officieren en onder-officieren, alsook zoodanig militair, die het commando mogt gehad hebben, met den strop of met den kogel en alle de overigen met den dood of met eene mindere straf gestraft worden, naar mate van de omstandigheden.

Art. 91.

Een schildwacht, die, op zijnen post in de nabijheid van den vijand of in eene belegerde of berende plaats, aan zijne order of consigne niet voldoet of van zijnen post afgaat, zonder bevorens afgelost zijn, zal met den strop, den kogel of naar den aard der omstandigheden gestraft worden.

Art. 92.

Een schildwacht, die, op zijnen post in de nabijheid van den vijand of in eene berende of belegerde plaats, slapende of dronken bevonden wordt, zal met den strop, den kogel of met andere straf naar gelang der omstandigheden gestraft worden.

Art. 93.

Elk kommandant van eenen post voor den vijand of in eene belegerde plaats, die de gegeven order of consigne verandert, zonder daarvan dadelijk kennis te geven aan zijnen kommandant, zoo hij daartoe in de mogelijkheid geweest is, zal, wanneer hij daardoor de veiligheid van den post of van de plaats in gevaar gebragt heeft, met den dood gestraft worden.

Art. 94.

Een militair, die, in eene actie tegen den vijand of in de nabijheid van denzelven, zijne wapenen lafhartig nederwerpt of verlaat, zal gestraft worden met den dood.

Art. 95.

Elk militair, die, in eene affaire tegen den vijand of in eene plaats, welke dadelijk belegerd of berend is, uitdrukkelijk weigert of opzettelijk nalaat, de orders van dengenen, die boven hem gesteld is, te gehoorzamen of na te komen, zal met den dood gestraft worden en, wanneer dezelve misdaad in andere gelegenheden wordt gepleegd, zal dezelve, zoo het een officier is, met cassatie en, zoo het een onder-officier of minder militair is, met den kruiwagen gestraft worden.

Art. 96.

Een officier, die, in een gevecht met den vijand of in eene plaats, welke dadelijk belegerd of berend is, zich slechts met woorden tegen de orders van zijnen superieur verzet, zal worden gestraft met den dood of met cassatie; en zoo het een onder-officier of soldaat is, zal hij in zoodanig geval met den kruiwagen gestraft worden, naar de omstandigheden.

Art. 97.

Wanneer een gearresteerde is aan de wacht ontkomen, aan welke zijne bewaring was toevertrouwd, zullen alle de militairen, door wier schuld of onachtzaamheid zulks is veroorzaakt, gestraft worden: de officieren ten hoogste met cassatie, de onderofficieren en soldaten ten hoogste met den kruiwagen; alles naar gelang van den persoon en van de misdaad van den ontkomene, van den tijd, van de plaats en verdere omstandigheden.

Art. 98.

Een schildwacht, die, in tijd van vrede, niet op zijnen post of daarop slapende of beschonken wordt bevonden, zal, naar omstandigheden, zelfs met den dood kunnen worden gestraft. Wanneer echter het verlaten van zijnen post of het slapen of de beschonkenheid op denzelven tot geene schadelijke gevolgen aanleiding heeft gegeven, zal hij aan de krijgstucht worden overgelaten.

Art. 99.

Elk onder-officier of soldaat, die zijnen meerdere in rang met woorden of gebaren beleedigt of dreigt, zal gestraft worden met slagen en arrest en zal hij, de omstandigheden zulks medebrengende, als een eerlooze schelm worden weggejaagd.

Art. 100.

Ingeval hij zich tegen denzelven met de daad verzet, het geweer tegen denzelven trekt, denzelven aangrijpt, slaat, kwetst of eenige andere daden van geweld tegen denzelven pleegt, zal hij met den dood gestraft worden, ten ware mitigerende omstandigheden aanwezig en bewezen waren, in welk geval de regter den schuldige eene mindere straf zal mogen opleggen.

Art. 101.

Een officier, welke zich aan de voorschreven misdaden schuldig maakt, zal in het eerste geval gestraft worden met cassatie en in het laatste geval met den dood.

Art. 102.

Een militair, die een schildwacht op zijn post met woorden of gebaren beleedigt of dreigt, zal gestraft worden: indien een officier de misdaad pleegt, met cassatie en verklaring van inhabiliteit; zoo het een onder-officier is, met slagen en detentie, en zoo het een minder militair is, met slagen of detentie.

Art. 103.

Doch elk militair, wie hij zij, die een schildwacht op zijn post gewelddadig aanrandt of op eenigerhande wijze dadelijk mishandelt, zal, zonder onderscheid of zulks in tijd van oorlog of vrede gebeurd zij, met den dood gestraft worden.

Art. 104.

Elk onder-officier en minder militair, die zich van eens anders verlofpas of van eenen valschen verlofpas bedient of in den ver-

lofpas, voor hem zelven geschikt, eenen anderen naam dan zijnen eigenen doet plaatsen of zijn verlofpas zal hebben verlengd, zal gestraft worden met slagen en arrest of detentie.

Art. 105.

Elk kommandant, die een soldaat van een ander korps, niet voorzien van een behoorlijk ontslag uit 's lands dienst, voorwetens in zijn korps aanneemt, zal met cassatie gestraft worden.

Art. 106.

Elk werver, die een persoon, behoorende tot de troepen van den Staat, aanneemt, zonder dat dezelve van een behoorlijk ontslag uit de dienst is voorzien, zal, zoo het een officier is, worden gestraft met cassatie en, zoo het een militair van minderen rang is, met slagen en wegjagen als een eerlooze schelm.

ZESDE TITEL.

Van desertie.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van desertie naar den vijand.

Art. 107.

Elk militair of ander persoon, tot de armée of derzelver gevolg behoorende, die naar den vijand deserteert of zonder schriftelijken last van zijnen chef naar den vijand overgaat, zal met den strop gestraft worden.

Art. 108.

Die gepoogd heeft dit een of ander te doen, doch in de uitvoering daarvan is verhinderd, zal gestraft worden met den strop, den kogel of den kruiwagen voor den tijd van vijftien jaren, naar mate van de omstandigheden, mits de poging door uiterlijke daden of bedrijven aan den dag gelegd zij.

Art. 109.

Elk militair of ander persoon, tot de armée of derzelver gevolg behoorende, die zonder schriftelijken last of toestemming van zijnen superieur overtreedt de grens of scheidingsliniën, door den kommandant van het korps, waartoe hij behoort, gemaakt aan die kanten, langs welke men met den vijand gemeenschap zoude kunnen hebben, zal als deserteur naar den vijand worden beschouwd en als zoodanig met den strop of met den kogel naar de omstandigheden gestraft worden.

Art. 110.

Op gelijke wijze zal beschouwd en gestraft worden elk militair of ander persoon, behoorende tot de armée of derzelver gevolg, die zich veroorlooft te gaan uit eene plaats, door den vijand belegerd of berend, zonder daartoe bekomen te hebben de schriftelijke toestemming van den kommandant dier plaats.

Art. 111.

Elk officier en onder-officier, de wacht hebbende op den voorpost, en elk militair, aldaar op schildwacht staande, die van zijn wacht of post deserteert, zal als deserteur naar den vijand beschouwd en als zoodanig met den strop gestraft worden; alle andere militairen van de wacht, in voege voorschreven deserterende, zullen met den kogel gestraft worden.

Art. 112.

Elk militair, die een ander militair tot desertie naar den vijand verleidt, zal insgelijks met den strop gestraft worden.

Art. 113.

Elk militair of ander persoon, behoorende tot de armée of derzelver gevolg, die eenig persoon, aan een der misdrijven, in de zes eerste artikelen van dit hoofdstuk aangeduid, schuldig, willens en wetens verbergt, deszelfs misdrijf begunstigt of denzelven aan de nasporingen en vervolgingen, tegen hem ingerigt, onttrekt, zal op dezelfde wijze gestraft worden, als in de voorzeide artikelen ten aanzien van zoodanig persoon zelven is vastgesteld.

Art. 114.

Wanneer tusschen twee of meer personen, hetzij militairen, hetzij anderen, tot de armée of derzelver gevolg behoorende, complot of afspraak tot desertie naar den vijand is gemaakt, zonder dat echter de desertie werkelijk heeft plaats gehad, zal het hoofd van het complot of van de afspraak met den strop en de overige, die in het complot of in de afspraak gedeeld hebben, met den kogel of den kruiwagen voor den tijd van vijftien jaren, naar mate van de omstandigheden, gestraft worden.

Elk officier nogtans, die deel aan het complot of de afspraak mogt gehad hebben, zal altijd met den strop gestraft worden.

Art. 115.

Indien het hoofd van het complot of van de afspraak niet bekend is, zal onderscheid gemaakt worden, of het complot of afspraak alleen tusschen militairen of alleen tusschen personen, bij het gevolg van de armée geëmploijeerd, dan wel tusschen een of meer militairen en een of meer personen, bij het gevolg van de armée geëmploijeerd, onderling gemaakt is.

Wanneer het complot of de afspraak gemaakt is tusschen militairen alleen of alleen tusschen personen, bij het gevolg van de armée geëmploijeerd, zal in zoodanig geval de hoogste in rang van hen voor hoofd van het complot of afspraak gehouden en als zoodanig met den strop gestraft worden.

Doch wanneer het complot of de afspraak gemaakt is tusschen een of meer militairen en een of meer personen, bij het gevolg van de armée geëmploijeerd, onderling, zal in zoodanig geval de militair of diegene der militairen, die de hoogste in rang is, voor hoofd van het complot of van de afspraak gehouden en als zoodanig met den strop gestraft worden, ten ware het tegendeel kwam te blijken.

Ingeval van gelijkheid van rangen zal de oudste in dienstjaren voor hoofd van het komplot of van de afspraak gehouden en als zoodanig gestraft worden, voor zooverre het tegendeel niet mogt komen te blijken.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van andere desertie in tijd van oorlog.

Art. 116.

Elk militair, die in tijd van oorlog uit de armée of uit eene vesting in de nabijheid van den vijand deserteert, zonder zoodanige verzwarende omstandigheden als in het voorgaande hoofdstuk zijn aangeduid of in dit hoofdstuk worden aangewezen, zal gestraft worden: zoo het een officier is, met den dood en, zoo het een onder-officier of soldaat is, met den kruiwagen voor den tijd van tien jaren.

Art. 117.

Een militair, welke deze desertie pleegt, terwijl hij is dienst doende, zal op dezelfde wijze gestraft worden voor den tijd van twaalf of, wanneer hij dezelve begaat, terwijl hij op schildwacht staat, voor den tijd van vijftien jaren.

Art. 118.

Een militair, die, terwijl hij is dienst doende of op schildwacht staat, uit de armée of uit eene vesting in de nabijheid van den vijand deserteert, met medeneming van zijn schietgeweer, zal met den dood gestraft worden, edoch, met medeneming van zijdgeweer of bajonet, met den kruiwagen voor den tijd van vijftien jaren, tenzij een dezer beide laatste wapenen aan een ander militair toebehoort, in welk geval hij met den dood zal gestraft worden; edoch een cavalerist, de voorschreven misdaad plegende met medeneming van een kompagnies-paard, zal altijd met den dood gestraft worden.

Art. 119.

Die gepoogd heeft een of ander der misdrijven te plegen, in de drie voorgaande artikelen aangewezen, doch in de uitvoering daarvan is verhinderd, zal, wanneer hij een officier is, met den dood of cassatie, naar de omstandigheden, en, wanneer hij een onder-officier of soldaat is, met den kruiwagen voor niet minder dan vier jaren gestraft worden, mits de poging door uiterlijke daden of bedrijven aan den dag gelegd zij.

Art. 120.

Elk militair, die in tijd van oorlog bij de armée te velde of in eene vesting in de nabijheid van den vijand niet verschijnt binnen vier en twintig uren na het appel, zonder schriftelijke toestemming van zijnen chef of zonder behoorlijk verlof, zal voor deserteur gehouden en als zoodanig gestraft worden.

Art. 121.

Insgelijks zal voor deserteur gehouden en als zoodanig gestraft worden elk militair, die in een kampement of kantonnement, zonder zoodanige toestemming of verlof, zal gegaan zijn over de grensscheidingen aan de tegenovergestelde zijde van den vijand, door den kommandant bepaald.

Art. 122.

Een militair, met verlof afwezend zijnde, die in tijd van oorlog in de armée of vesting in de nabijheid van den vijand niet terug is binnen tweemaal vier en twintig uren na het eindigen van zijn verlof, zal almede voor deserteur gehouden en als zoodanig gestraft worden.

Art. 123.

Een onder-officier of soldaat, die in tijd van oorlog, zonder behoorlijk paspoort of ontslag bekomen te hebben, zich bij een ander korps van de armée of in 's lands zeedienst engageeert, zal voor deserteur gehouden en als zoodanig gestraft worden met de straf van den kruiwagen voor drie jaren en, ten tweeden male zich aan de voorschreven misdaad schuldig makende, met den kruiwagen voor den tijd van zes jaren.

Art. 124.

Elk militair, die in tijd van oorlog een ander militair verleidt tot desertie uit de armée of uit eene vesting in de nabijheid van den vijand, zonder dat zulks gepaard gaat met verleiden tot desertie naar den vijand, zal gestraft worden met dezelfde straf als de deserteur zelve.

Art. 125.

Elk militair of ander persoon, behoorende tot de armée of derzelver gevolg, die een deserteur in tijd van oorlog uit de armée of uit eene vesting willens en wetens verbergt, deszelfs misdrijf begunstigt of denzelven aan de nasporingen en vervolgingen, tegen hem ingerigt, onttrekt, zal op dezelfde wijze gestraft worden, als ten aanzien van zoodanig deserteur zelven hiervoren in de onderscheidene gevallen is vastgesteld.

Art. 126.

Wanneer tusschen militairen of andere personen, tot de armée of derzelver gevolg behoorende, in tijd van oorlog complot of afspraak is gemaakt tot desertie uit de armée of eene vesting in de nabijheid van den vijand, zonder dat zulks gepaard gaat met complot of afspraak tot desertie naar den vijand, zal, indien de desertie werkelijk gevolgd is, het hoofd van het complot of van de afspraak met den dood en de overigen, die in het complot of de afspraak gedeeld hebben, voor den tijd van tien jaren met den kruiwagen gestraft worden.

Art. 127.

Indien de desertie niet werkelijk heeft plaats gehad, zal wel het hoofd van het complot of van de afspraak met den dood, doch de overigen voor den tijd van zes jaren met den kruiwagen gestraft worden.

Art. 128.

Elk officier nogtans, die deel aan het complot of aan de afspraak mogt gehad hebben, zal altijd met den dood gestraft worden, hetzij de desertie al of niet werkelijk heeft plaats gehad.

Art. 129.

Wanneer echter de afspraak tot desertie, in de vorenstaande artikelen vermeld, alleen gemaakt is tusschen militaire of andere personen, tot de armée of derzelver gevolg behoorende, en de desertie werkelijk gevolgd is, zullen dezelve beiden gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van vier jaren.

Art. 130.

En wanneer de desertie niet gevolgd is, zullen dezelven gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van twee jaren.

Art. 131.

Indien het hoofd van het complot of van de afspraak niet bekend is, zullen ten aanzien van het houden van één der deelgenooten voor het hoofd van het complot of van de afspraak, en mitsdien ten aanzien van het straffen van denzelven met den dood, dezelfde voorschriften gevolgd worden, welke hiervoren in het 114de artikel in geval van complot of afspraak tot desertie naar den vijand zijn vastgesteld.

Art. 132.

De desertie uit een garnizoen of kantonnement binnen 's lands en van het tooneel des oorlogs verwijderd, zal, schoon in tijd van oorlog gepleegd, op dezelfde wijze gestraft worden als in tijd van vrede, met uitzondering dat zoodanig deserteur geene aanspraak zal kunnen maken op het regt, aan de vrijwillige terugkomst in tijd van vrede hierna toegekend.

DERDE HOOFDSTUK.

Van desertie in tijd van vrede.

Art. 133.

Een officier, die in tijd van vrede deserteert, zal worden gecasseerd en verklaard te zijn eerloos; edoch wanneer hij zich binnen den tijd van veertien dagen daarna vrijwillig in arrest begeeft, zal hij van zijne militaire charge worden gecasseerd.

Art. 134.

Een onder-officier of soldaat, die in tijd van vrede voor de eerste maal deserteert en gearresteerd wordt, zal gestraft worden met slagen, het afnemen der kokarde en detentie.

Art. 135.

De correctie van onder-officieren en soldaten, welke in tijd van vrede binnen vier weken vrijwillig, en zonder achterhaald te zijn, terugkomen of zich aangeven, zal aan de krijgstucht worden overgelaten.

Art. 136.

Een onder-officier of soldaat, die in tijd van vrede ten tweeden male deserteert en gearresteerd wordt, zal met den kruiwagen voor den tijd van drie jaren gestraft worden.

Art. 137.

Wanneer een onder-officier of soldaat, ten tweeden male gedeserteerd zijnde, zonder achterhaald te wezen, zich binnen vier weken vrijwillig aangeeft of terugkomt, zal hij met het hoogst getal slagen, het afnemen der kokarde voor den langst bepaalden tijd en detentie gestraft worden.

Art. 138.

Een onder-officier of soldaat, die in tijd van vrede voor de derde maal deserteert, nadat hij reeds tweemaal, in voege voorschreven, is gestraft, zal met den kruiwagen voor den tijd van zes jaren worden gestraft.

Art. 139.

Na de ten derden male gepleegde desertie in tijd van vrede zal geene vrijwillige terugkomst baten.

Art. 140.

Een soldaat, die in tijd van vrede deserteert en eenige van zijne kleine monteringstukken of zoogenaamde compagniesgoederen medeneemt boven de zoodanige, welke hij op dien tijd aan heeft of, gekleed zijnde, aan moest of konde hebben, zal gestraft worden met het hoogst getal slagen, het afnemen der kokarde voor den langst bepaalden tijd en detentie.

Art. 141.

Een onder-officier, die zich aan de misdaden, in het voorgaand artikel vermeld, schuldig maakt, zal als een eerlooze schelm weggejaagd worden.

At. 142.

Edoch wanneer zoodanige onder-officier of soldaat binnen vier weken na de gepleegde misdaad zich vrijwillig in arrest begeeft, zal hij gestraft worden met slagen, het afnemen der kokarde en detentie.

Art. 143.

Ten tweeden male in tijd van vrede in voege voorschreven deserterende, zal hem geene vrijwillige terugkomst baten, maar dezelve gestraft worden in den soldaat met den kruiwagen voor den tijd van twee jaren en in den onder-officier met den kruiwagen voor drie jaren.

Art 144.

Een onder-officier of soldaat, die in tijd van vrede met zijn schietgeweer deserteert, zal gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van drie jaren.

Art. 145.

Ingeval een cavalerist zich aan desertie in tijd van vrede schuldig maakt met medeneming van zijn compagniespaard, zal hij gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van zes jaren.

Art. 146.

Wanneer hij de misdaad pleegt met medeneming van zijn compagniespaard, zadel en schabrak, voor den tijd van zeven jaren.

Art. 147.

In geen dezer twee laatste gevallen zal den cavalerist vrijwillige terugkomst kunnen baten, tenzij hij tevens zijn paard en, wanneer hij deszelfs zadel en schabrac medegenomen heeft, ook deze terugbrenge.

Art. 148.

Een onder-officier, kommandant van de wacht zijnde, welke in tijd van vrede van dezelve deserteert, zal gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van acht jaren.

Art. 149.

Een onder-officier of soldaat, van de wacht deserterende in tijd van vrede, zal gestraft worden met het hoogst getal slagen, het afnemen der kokarde voor den langst bepaalden tijd en detentie.

Art. 150.

Een onder-officier of soldaat, die in tijd van vrede met geladen geweer deserteert, zal naar gelang der omstandigheden zelfs met den dood worden gestraft.

Art. 151.

Een schildwacht, die in tijd van vrede van zijn post deserteert zonder geweer, zal gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van vier jaren; zoo met geweer, voor den tijd van zes jaren, en met geladen geweer, voor den tijd van tien jaren.

Art. 152.

Een militair, die in tijd van vrede deserteert, doch wiens desertie gepaard gaat met ontvreemding van eens anders goed uit de kazerne of van een zijner kameraden, zal worden gestraft met den kruiwagen voor den tijd van drie jaren.

Art. 153.

Een onder-officier of soldaat, die in tijd van vrede, zonder behoorlijk paspoort of ontslag bekomen te hebben, zich bij een ander korps van de armée of in 's lands zeedienst engageert, zal voor deserteur gehouden en als zoodanig gestraft worden met het hoogst getal slagen, het afnemen der kokarde voor den langst bepaalden tijd en, ten tweeden male zich aan de voorschreven misdaad schuldig makende, met den kruiwagen voor den tijd van zes jaren.

Art. 154.

De militairen, die van hun korps deserteren en zich, met verandering van hunne namen, bij een ander korps, hetzij van hetzelfde, hetzij van een ander wapen, komen aangeven, zullen altijd zwaarder dan gewone deserteuren worden gestraft.

Art. 155.

Een officier, die in tijd van vrede gepoogd heeft te deserteren, zal gestraft worden met cassatie en inhabiliteit, mits die poging door uiterlijke daden of bedrijven aan den dag gelegd zij.

Art. 156.

Een onder-officier of soldaat zal in zoodanig geval gestraft worden met slagen, het afnemen der kokarde en detentie of met slagen en detentie, naar mate van de omstandigheden.

Art. 157.

De inhoud van het laatste artikel is toepasselijk, wanneer een militair binnen een uur buiten het garnizoen of kantonnement in zijne desertie is verhinderd of gestoord; zoodra hij zich verder heeft verwijderd, zal de misdaad voor volbragt worden gehouden.

Art. 158.

Geene vrijwillige terugkomst zal baten, indien de desertie met eenige verzwarende omstandigheden is gepaard geweest, dan alleen in gevallen, welke bij dit Wetboek speciaal zijn uitgezonderd.

Art. 159.

Elk militair, die in tijd van vrede acht dagen boven zijn verlof van zijn garnizoen of korps afwezig blijft, zal voor deserteur gehouden worden, ten ware hij de reden van zijn achterblijven ten genoegen des regters konde bewijzen.

Art. 160.

De correctie van militairen, die in tijd van vrede binnen de vier weken na het eindigen van hun verlof in hun garnizoen of korps, zonder achterhaald te zijn, terugkomen, wordt aan de krijgstucht overgelaten.

Art. 161.

Elk militair, die in tijd van vrede een ander militair tot desertie verleidt, zal gestraft worden met den kruiwagen, ten hoogste voor zes en ten minste voor drie jaren, naar mate van de omstandigheden.

Art. 162.

Een officier, die in tijd van vrede een ander militair in het plegen van desertie behulpzaam is of een deserteur willens en wetens versteekt of verbergt, zal worden gecasseerd en verklaard te zijn eerloos.

Art. 163.

Een onder-officier of soldaat zal in zoodanig geval gestraft worden met den kruiwagen, ten hoogste voor zes en ten minste voor drie jaren, naar mate van de omstandigheden.

Art. 164.

Een officier, die in gebreke blijft van eene voorgenomen of volbragte desertie kennis te geven of aan te geven de plaats, waar een deserteur zich ophoudt, wanneer dezelve hem is bekend geworden, zal worden gecasseerd met inhabiliteit.

Art. 165.

Een onder-officier zal in zoodanig geval gestraft worden met slagen en wegjagen als een eerlooze schelm, met slagen en afnemen der kokarde en detentie of met slagen en afnemen der kokarde, naar mate der omstandigheden. Een soldaat zal gestraft worden met slagen of detentie naar mate der omstandigheden.

Art. 166.

Wanneer tusschen militairen in tijd van vrede onderling complot of afspraak tot desertie gemaakt is en de desertie werkelijk is gevolgd, zal de onder-officier of soldaat, welke overtuigd wordt het hoofd van het complot of van de afspraak geweest te zijn, met den dood of vijftien jaren met den kruiwagen worden gestraft en de overigen met den kruiwagen voor den tijd van zes tot vier jaren.

Art. 167.

Indien de desertie niet werkelijk heeft plaats gehad, zal de onder-officier of soldaat, welke overtuigd wordt het hoofd van het complot of van de afspraak geweest te zijn, gestraft worden met den kruiwagen ten hoogste voor tien en ten minste voor vijf jaren, naar mate der omstandigheden, en de overigen voor den tijd van drie tot twee jaren.

Art. 168.

Een officier nogtans, die deel aan het complot of de afspraak mogt gehad hebben, zal met den dood gestraft worden, en zulks zonder onderscheid of de desertie al of niet werkelijk heeft plaats gehad.

Art. 169.

Wanneer echter alleen afspraak tot desertie in tijd van vrede tusschen twee militairen gemaakt en de desertie werkelijk gevolgd is, zullen dezelve beiden gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van drie jaren.

Art. 170.

En wanneer de desertie niet gevolgd is, zullen dezelven gestraft worden met slagen, het afnemen der kokarde en detentie.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van het ontdekken van complotten door medepligtigen.

Art. 171.

Indien een medepligtige aan een van zoodanige complotten of afspraken tot desertie, als hiervoren in de 113de, 125ste en 165ste artikelen zijn aangeduid, dezelve, voor en aleer die op eenigerhande wijze zijn ontdekt geworden, openbaart, zal aan den zoodanigen eene mindere straf worden opgelegd dan bij de voorschreven artikelen is bepaald, naar mate van de omstandigheden.

Hij zal zelfs, redenen daartoe dienende, van alle straffen mogen vrijgesteld worden, inzonderheid zoo een of meer der overige medepligtigen in handen van de justitie geraken en van de misdaad overtuigd worden.

ZEVENDE TITEL.

Van geweldenarijen en strooperijen

Art. 172.

Elk militair of ander persoon, behoorende tot de armée te velde of derzelver gevolg, die op het leven van vreedzame inen opgezetenen, derzelver vrouwen of kinderen toelegt, dezelve moedwillig en zwaar wondt, verminkt, hun eenig merkelijk ligchaamsgebrek toebrengt of hen door slaan, pijnigen, knevelen, binden of anderzins zwaar mishandelt, zal met den strop of den kogel gestraft worden, naar den aard der omstandigheden.

Art. 173.

Elk militair of ander persoon, tot de armée te velde of derzelver gevolg behoorende, die, in welk land het ook zijn moge, zonder order van zijnen superieur eenige magazijnen, arsenalen, land- of woonhuizen, bosschen, te velde staand of gemaaid graan of eenige andere publieke of bijzondere eigendommen in brand steekt, zal op dezelfde wijze gestraft worden.

Art. 174.

Insgelijks zal op dezelfde wijze gestraft worden elk militair, die gewapender hand, hetzij alleen, hetzij te zamen met anderen, de inwoners in hunne woningen of bezittingen plundert of zonder order van zijnen superieur derzelver goederen verwoest.

Art. 175.

Elk militair of ander persoon, behoorende tot de armée of derzelver gevolg, die, bij gelegenheid dat dezelve armée op marsch of te velde is, in welk land het ook zijn moge, zich openlijk of heimelijk, alleen of te zamen met anderen, bij dag of nacht of op welke wijze ook, in de huizen, hoven, tuinen of andere besloten plaatsen der ingezetenen begeeft en daaruit vee, gevogelte, vleesch, vruchten, groenten of andere eetwaren ontvreemdt, zal gestraft worden met den kruiwagen, het wegzenden als een eerlooze schelm, slagen of detentie, naar mate van de omstandigheden.

Art. 176.

Wanneer nogtans de strooperijen, in het voorgaand artikel aangeduid, met braak, geweld aan personen of zware bedreigingen zijn vergezeld geweest, zal degeen, die zich hieraan schuldig heeft gemaakt, met den strop gestraft worden.

Art. 177.

Elk militair of ander persoon, tot de armée of derzelver gevolg behoorende, die, bij gelegenheid dat dezelve armée op marsch of te velde is, openlijk of heimelijk, alleen of te zamen met anderen, bij dag of nacht, runderen, kalveren, schapen of varkens uit de open velden der landbewoners ontvreemdt, zal gestraft worden met den strop, den kruiwagen, wegzenden als een eerlooze schelm, slagen of detentie, naar mate van de omstandigheden.

Art. 178.

Wanneer nogtans de strooperijen, in het voorgaande artikel aangeduid, met geweld aan personen of zware bedreigingen zijn vergezeld geweest, zal degeen, die zich hieraan schuldig heeft gemaakt, altijd met den strop gestraft worden.

Art. 179.

Wanneer de strooperijen, in de vijf voorgaande artikelen aangeduid, wel zonder geweld aan personen en zonder zware bedreigingen, maar nogtans troepsgewijze en gewapender hand zijn gepleegd, zullen allen, die bij de strooperijen zijn tegenwoordig geweest, gestraft worden met den strop of met den kruiwagen voor den tijd van ten minste tien jaren.

Art. 180.

Het straffen van ligtere strooperijen wordt overgelaten aan de chefs der korpsen, als behoorende tot de krijgstucht.

Art. 181.

Edoch die tegen de aanmaningen van zijnen superieur voortgaat met de voorschreven ligter strooperijen, zal met den kruiwagen ten minste voor den tijd van vijf jaren gestraft worden, al ware het gestroopte nog zoo gering of de overige omstandigheden nog zoo weinig bezwarende.

Art. 182.

Officieren of onder-officieren, die zich tegen het plegen der mishandelingen, plunderingen, ongeoorloofde verwoestingen of strooperijen, in de voorgaande artikelen van dezen Titel aangeduid, niet hebben verzet met alle middelen, welke voorhanden zijn, zelfs des noods met geweld, zullen worden gestraft: met den dood; met cassatie met of zonder verklaring van eerloos of onbekwaam te zijn; met den kruiwagen, of met zoodanige andere straffe, als naar de grootheid van hunne nalatigheid en den aard der omstandigheden zal bevonden worden te behooren.

Art. 183.

Een officier, die met militairen van minderen rang dan de zijne, of met andere personen, geen militairen zijnde, zich aan strooperij schuldig maakt, zal, al ware het gestroopte nog zoo gering of de overige omstandigheden anders nog zoo weinig bezwarende, gestraft worden met cassatie en verklaring van eerloosheid.

Een officier, die zich aan het hoofd van den troep, welke heeft gestroopt, bevonden heeft, zal altijd met den strop gestraft worden.

Art. 184.

Elk militair of ander persoon, tot de armée of derzelver gevolg behoorende, die willens en wetens gestroopte goederen koopt of ontvangt, zal als deelgenoot der misdaad beschouwd en met dezelfde straf als de hoofddaders gestraft worden.

Art. 185.

In zooverre echter daarop eene kapitale straf is gesteld, zullen degenen, welke willens en wetens zoodanige goederen hebben gekocht of ontvangen, niet zwaarder dan met den kruiwagen, maar ten minste voor tien jaren, gestraft worden.

Art. 186.

De bepalingen, in dezen Titel voorkomende, strekken geenszins om weg te nemen de straffen, bij de wetten dezer landen op de misdaden van moord, doodslag of manslag, verwondingen, kwetsingen of andere beleedigingen, dwang of geweld, het stichten of bedreigen van brand of het beschadigen van goederen in de gevallen, hier niet uitgedrukt of op diefstal en roof bij andere gelegenheid dan van eene op marsch of te velde zijnde armée vastgesteld of nog vast te stellen.

Art. 187.

De bepalingen van dezen Titel zullen, wanneer de armée buiten 's lands is, door den generaal en chef zoodanig kunnen gewijzigd worden, als hij naar de omstandigheden tot handhaving van de krijgstucht en bewaring van de goede orde zal oordeelen te behooren.

ACHTSTE TITEL.

Van diefstal en roof.

Art. 188.

Elk militair, die dengene, bij wien hij op schildwacht gesteld of als sauvegarde geplaatst is, besteelt of berooft of ook het goed, waarbij hij, in voege voorschreven, geplaatst is, of eenig gedeelte daarvan steelt of rooft, zal met den strop gestraft worden.

Art. 189.

Elk militair of ander persoon tot de troepen van den Staat behoorende, die, hetzij bij nacht of dag, dengene, bij wien hij op publiek gezag is ingekwartierd, besteelt of berooft, zal met den kruiwagen gestraft worden.

Art. 190.

Elk militair of ander persoon, tot de troepen van den Staat behoorende, die buskruid, kogels, eenigerlei amunitie van oorlog of andere goederen, tot de artillerie behoorende, ontvreemdt uit de parken, magazijnen, bewaarplaatsen of convooijen, bij welke hij niet als schildwacht gesteld is, zal gestraft worden met den kruiwagen ten minste voor den tijd van vijf jaren.

Wanneer nogtans deze misdaad ten dienste van den vijand mogt zijn gepleegd, zal dezelve als verraad met den strop gestraft worden.

Art. 191.

Elk militair, die zijnen kameraad in het slaapkwartier in de chambrée of in de stallingen besteelt, zal, hoe gering de ontvreemding ook wezen mag, gestraft worden met ten minste één jaar in den kruiwagen of met slagen en wegzenden als een eerlooze schelm.

Art. 192.

Een cavalerist, welke het paard, hem van gouvernementswege ten gebruike gegeven, verkoopt of verpandt, zal gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van twee jaren.

Art. 193.

Een onder-officier of soldaat, die zijne wapenen, kleederen of equipement, hem van gouvernementswege ten gebruike gegeven, verkoopt of verpandt, zal gestraft worden met slagen of detentie, naar mate van de omstandigheden.

Art. 194.

Elk militair of ander persoon, tot de troepen van den Staat behoorende, die eenige kazernerings-, equipements- of kampementsgoederen ontvreemdt, zal gestraft worden, zoo het een officier is, met cassatie met infamie en, zoo het een onder-officier is of minder militair, met den kruiwagen voor den tijd van drie jaren of het wegjagen als een eerlooze schelm.

NEGENDE TITEL.

Van ontrouw en kwade administratie.

Art. 195.

Elk militair of geëmploijeerde bij de troepen van den Staat, die, bij de opgaaf der betalingen of leverantiën aan zijne onderhoorigen, het getal der manschappen, van welken rang ook, willens en wetens, hooger opgeeft dan het wezenlijk bedraagt, zal gestraft worden, zoo het een officier is, met cassatie en infamie, en zoo het een onder-officier of minder militair is, met slagen en wegjagen als een eerlooze schelm.

Art. 196.

Elk militair of geëmploijeerde bij de troepen van den Staat, die, bij de opgave van het benoodigde getal rations, fourages,

vivres of dergelijke, tegen beter weten en opzettelijk meerder vordert dan de reglementen of orders bepalen of toekennen, zal, zoo het een officier is, gestraft worden met cassatie met inhabiliteit en, zoo het een onder-officier of minder militair is, met slagen en detentie, of detentie, naar mate van de omstandigheden.

Art. 197.

Elk en iegelijk, die ten aanzien van de personen, welke de misdaden, in de voorgaande artikelen gemeld, hebben gepleegd, oogluiking gebruikt of dezelve niet aangeeft, zal gestraft worden, zoo het een officier is, met cassatie en, zoo het een onderofficier of minder militair is, met slagen of detentie.

Art. 198.

Elk en iegelijk, die tot het bedrijven van de misdaden, in de 195ste en 196ste artikelen gemeld, concludeert of daartoe op eenigerlei wijze behulpzaam is, zal met dezelfde straf gestraft worden, als daarbij respectivelijk is bepaald.

Art. 199.

Elk magazijnmeester, uitdeeler of bewaarder van vivres of fourages, gelijk ook elk ander persoon, geëmploijeerd tot het verrigten van eenig werk of dienst in een magazijn, of bij de uitdeeling van goederen, aan het land of een of ander korps van de armée toebehoorende, of als voerman, drijver of onder eenige andere benaming in de militaire dienst gebruikt wordende tot het overbrengen van goederen of penningen ten dienste der armée of van eenig corps, die zich aan eenige ontvreemding van de hem in voege voorschreven toevertrouwde goederen schuldig maakt, zal worden gestraft met den kruiwagen met of zonder bannissement voor eenen zekeren tijd, naar mate van de omstandigheden.

Art. 200.

Elk militair, op eenige andere wijze gesteld zijnde in eene militaire directie of administratie, commissie of bewind van penningen, die eenige ontrouw of falsiteit daaromtrent begaat, zal worden gestraft naar de voorschriften van de wetten dezer landen, reeds gearresteerd of nog te arresteren, of ten allerminste, zoo hij een officier is, worden gecasseerd en verklaard te zijn eerloos, en, zoo hij een onder-officier of minder militair is, ten allerminste met slagen en wegjagen als eerlooze schelm.

Art. 201.

Elk proviandmeester of veldbakker, in 's lands dienst zijnde, die eenig graan, eenige brandstoffen of gereedschappen, tot zijne dienst geschikt, na zich neemt en ten zijnen profijte verkoopt, zal gestraft worden met den kruiwagen ten hoogste voor den tijd van vijf jaren.

Art. 202.

Elk proviandmeester of veldbakker, in 's lands dienst zijnde, die het meel vervalscht met andere ongezonde stoffen, zal gestraft worden met den kruiwagen.

Art. 203.

Met den kruiwagen of detentie zal gestraft worden elk proviandmeester of veldbakker, in 's lands dienst zijnde, die het meel vervalscht met meel van mindere qualiteit dan door de administratie aan hem is geleverd.

Art. 204.

Elk proviandmeester of veldbakker, in 's lands dienst zijnde, die ontrouw pleegt in het gewigt van de rations brood, gelijk ook elk uitdeeler in 's lands dienst van andere vivres of fourage in de armée of in eene belegerde plaats, die ontrouw pleegt in de maten of in het gewigt van de rations, zal gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van ten hoogste vijf jaren.

Art. 205.

Elk proviandmeester in 's lands dienst en belast met de verzorging en uitdeeling van vleesch, die willens en wetens vleesch uitdeelt, waarvan de verkoop volgens de wetten of reglementen is verboden, zal gestraft worden met den kruiwagen voor den tijd van ten hoogste drie jaren.

Art. 206.

Wanneer hij willens en wetens vee mogt hebben doen slagten, laborerende aan besmettelijke ziekte, en daarvan het vleesch uitgedeeld, alsdan met den kruiwagen voor den tijd van vijftien jaren.

Art. 207.

Elk proviandmeester of veldbakker in 's lands dienst, die het graan of meel of eenige andere vivres of fourage door zijne onachtzaamheid of gebrek aan genoegzame zorg laat bederven, zal gestraft worden met detentie naar mate van de omstandigheden.

Art. 208.

Elk militair geëmploijeerde, die eenige gepleegde misdaad, tot zijne bediening betrekking hebbende, buiten die, welke in de 195ste en 196ste artikelen zijn aangeduid, verzwijgt en niet aangeeft, zal worden gestraft met arrest of detentie, naar mate van de omstandigheden.

Art. 209.

De inhoud van dezen titel heeft geene de minste betrekking tot het regt, hetwelk aan 's lands schatkist of aan andere ondergeschikte administratiën, naar de voorschriften van het burgerlijk regt, toekomt op de personen of boedels dergenen, die zich aan ontrouwe of kwade administratie hebben schuldig gemaakt.

TIENDE TITEL.

Van het bewijs der misdaden.

Art. 210.

De voorschriften omtrent het bewijs der misdaden van het algemeen regt zijn mede toepasselijk op de misdaden en overtredingen, begaan door militaire of andere personen, aan de militaire jurisdictie onderworpen. De militaire regters zullen ook bijzonderlijk den inhoud der navolgende artikelen van dezen titel in acht nemen.

Art. 211.

Indien een militair door eenen aan hem gesubordineerde in dienstzaken gedesobedieerd, tegengesproken, gescholden, gedreigd, geslagen of anderzins mishandeld mogt zijn, zal dezelve daarin op zijnen eed geloofd en zijn getuigenis alleen in dat opzigt voor een volledig bewijs gehouden worden, ten ware de persoon van den getuige om bijzondere redenen reprochabel mogt zijn of zijn getuigenis door andere omstandigheden mogt worden verzwakt of tegengesproken.

Art. 212.

Elk militair echter, welke naderhand bevonden mogt worden een ander militair, in voege voorschreven, valschelijk te hebben beschuldigd, zal, zonder onderscheid of zijne beschuldiging voor den beschuldigde al dan niet nadeelige gevolgen gehad heeft, gestraft worden met dezelfde straf als op de aangetijgde misdaad is gesteld, ten ware bij de criminele wetten dezer landen eene zwaardere straffe op het geven van valsche getuigenissen en den meineed is bepaald.

Art. 212.

Indien een schildwacht iemand heeft geslagen, gekwetst of gedood en beweert zulks ter zijner verdediging te hebben gedaan, als op zijnen post aangevallen en mishandeld zijnde, zal zijn beëedigd getuigenis, uit hetwelk blijkt, dat hij zulks ter zijner verdediging heeft gedaan, ter zijner ontlasting genoeg zijn, zonder dat daarvan verder bewijs zal worden gevorderd, ten ware andere redenen en omstandigheden de geloofwaardigheid van zijn rapport

merkelijk mogten verzwakken, in welk geval hij zelfs niet tot den eed zal worden toegelaten.

Art. 214.

Ingeval een met verlof absent geweest zijnde militair is achtergebleven, en tegen hem als deserteur wordt geprocedeerd, zal hij niet kunnen volstaan met blootelijk voor te geven, dat hij door ziekte verhinderd, door vreemde wervers weggenomen of door eenig ander beletsel in de onmooglijkheid geweest is, om ter behoorlijker tijd terug te komen; maar hij zal gehouden zijn om daarvan ten genoegen der regters te doen blijken, zonder dat echter in dit opzigt de volkomenheid dier bewijzen naar de strengste regelen zal behoeven te worden beoordeeld.

Dit Wetboek zal ook van kracht zijn in de Oost- en West-Indische bezittingen van den Staat, behoudens echter dat, bijaldien sommige der daarbij bepaalde straffen uit hoofde van het klimaat of andere omstandigheden niet zonder inconvenienten zouden kunnen worden geappliceerd, het aan de gouvernementen aldaar zal vrijstaan, daaromtrent zoodanige veranderingen te maken en dadelijk in het werk te stellen, als zij, naar bevinding, noodig oordeelen, mits gehouden zijnde van hetgeen door hen te dien opzigte zal zijn verrigt, rapport te doen, ten einde daarop de approbatie of nadere bevelen van den Souverein te bekomen.

REGISTER *der titels, vervat in het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande.*

EERSTE TITEL.

Algemeene bepalingen . . . . . Art. 1.

TWEEDE TITEL.

Van de straffen . . . . . » 19.

DERDE TITEL.

Van verraad . . . . . » 55.

VIERDE TITEL.

Van ronselen en spioneren . . . . . » 73.

VIJFDE TITEL.

Van misdaden tegen de dienst en de subordinatie » 80.

ZESDE TITEL.

Van desertie . . . . . » 106.

ZEVENDE TITEL.

Van geweldenarijen en strooperijen . . . . . » 171.

ACHTSTE TITEL.

Van diefstal en roof. . . . . » 189.

NEGENDE TITEL.

Van ontrouwe en kwade administratie . . . . . » 196.

TIENDE TITEL.

Van het bewijs der misdaden . . . . . » 211.

REGLEMENT *van krijgstucht of discipline voor het krijgsvolk te lande der Verenigde Nederlanden.*

INLEIDING.

§ 1. De krijgstucht bestaat in de hoogst mogelijke orde, in de allerspoedigste uitvoering der gegevene bevelen zonder de minste tegenspraak en in de onvermijdelijke bestraffing der geringste nalatigheden of misslagen, zooals ook der personen, welke dezelve bedreven hebben of hunnen pligt in het nakomen der voorgeschrevene orders verzuimen; terwijl eene volstrekte lijdelijke gehoorzaamheid van den mindere aan den meerdere er de grondslag van is.

§ 2. Daar de godsdienst de bron is van alle geluk, deugd, waren moed en troost, moet ook in den krijgsstand een ieder zich tot betrachting derzelve en tot eene zedige levenswijze bevlijtigen; de godslasteringen, het vloeken en zweren moeten worden nagelaten, en zullen de meerderen hierin en in al wat de handhaving der goede zeden kan bevorderen, hunne minderen met een goed voorbeeld voorgaan en alle buitensporigheden algemeen vermeden moeten worden.

§ 3. De beste eensgezindheid behoort ook in de landdienst plaats te hebben; alle partijschappen moeten vermeden worden en regtvaardigheid het rigtsnoer van alle daden zijn; een ieder moet met genoegen en zonder morren zijnen pligt doen, zich tot eigene en anderer verbetering en tot voorkoming van elkanders misstappen bevlijtigen; de ongemakken geduldig verduren, elkander wederkeerige achting toedragen en eenstemmig tot het welzijn en de eer van een ieder in het bijzonder, van het korps in het algemeen, en dus ook tot het welbetrachten van 's lands dienst medewerken.

EERSTE HOOFDSTUK

Algemeene bepalingen.

Art. 1.

De ondergeschiktheid is de ziel van de militaire dienst; derhalven is elk militair, van wat rang en staat hij zij, gehouden zijn meerdere in rang en, in geval van gelijken rang, zijnen meerdere in dienstjaren allen eerbied en gehoorzaamheid te bewijzen.

Art. 2.

Ook buiten de dienst zal een behoorlijke eerbied van den mindere tot den meerdere moeten worden in acht genomen; doch de overtredingen tegen de krijgstucht zullen echter altijd als zwaarder worden beschouwd, wanneer dezelve in de dienst of onder de wapenen, dan wanneer die buiten dezelve begaan zijn.

Art. 3.

Elk militair is verpligt in de dienst de orders, hem gegeven door dengene die boven hem gesteld is, terstond, en zonder daartegen te redeneren, te gehoorzamen en getrouwelijk te volbrengen, behoudens het regt om, wanneer hij zich door die orders bezwaard vindt, daarna zijne klagten in te brengen.

Art. 4.

Alle commanderende officieren der korpsen zijn verantwoordelijk voor de onbehoorlijke conduites hunner onderhoorigen, voor zooverre zij door eene al te groote toegevendheid of onachtzaamheid daarvan als medeoorzaken kunnen worden gehouden.

Art. 5.

Alle officieren en onder-officieren zijn verpligt, om met de zoodanigen, welke zich in den drank mogten hebben te buiten gegaan, voorzigtig te handelen, zich met hen in geen woordenwisselingen in te laten, veelmin dezelven te slaan of te mishandelen, tot voorkoming van grooter misdrijven; maar zijn gehouden hen met goede woorden of anders door dwangmiddelen in een der wachten te brengen, wanneer dezelve, nuchteren geworden zijnde, naar behooren kunnen worden gecorrigeerd of gestraft.

Art. 6.

Alle officieren en onder-officieren, welke hunnen pligt in art. 5 omschreven te buiten gaan, zullen worden gestraft naarmate van de omstandigheden.

Art. 7.

Elk militair, welke zich aan excessen of baldadigheden schuldig maakt, waardoor aan vreedzame burgers of ingezetenen in hunne personen of goederen eenig nadeel is toegebragt, zal behalve de straf, hem deswege op te leggen, gehouden zijn te vergoeden de schade, door hem veroorzaakt, hetgeen hem, indien de benadeelde zulks mogt verkiezen, bij dragelijke partijen van zijne soldij of tractement zal worden afgehouden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Overtredingen tegen de krijgstucht.

Art. 8.

Aan overtredingen tegen de krijgstucht maken zich schuldig:

Art. 9.

Al wie, in hoogeren rang gesteld zijnde, zich eenige feitelijkheden of honende uitdrukkingen tegen zijne ondergeschikten veroorlooft of ook eene onbehoorlijke correctie tegen dezelven uitoefent of doet uitoefenen.

Art. 10.

Al wie uit losheid of onachtzaamheid verzuimt uit te voeren hetgeen, waartoe hij gecommandeerd is, of te volbrengen de orders, welke aan hem door iemand, in hoogeren rang gesteld, gegeven zijn, ook dan zelfs wanneer die order bestaat in het uitvoeren of doen uitvoeren van eene geordonneerde straf.

Art. 11.

Al wie zich niet voegzaam onderwerpt aan het ondergaan van de geordonneerde straf of correctie.

Art. 12.

Al wie geene genoegzame vigilantie betoont, om zich in cas van alarm onder de wapenen te begeven, of uit onachtzaamheid verzuimt de verschillende appellen, wachten, exercitiën, monsteringen of inspectiën, waartoe hij gecommandeerd is.

Art. 13.

Alle onder-officieren of soldaten, welke, zonder in dienst te zijn of zonder speciale permissie, zich op straat bevinden, nadat de taptoe geslagen is.

Art. 14.

Al wie op de wacht of in de dienst beschonken wordt bevonden.

Art. 15.

Alle schildwachten, welke in tijd van vrede niet op hunne posten of daarop slapende of beschonken worden bevonden, wanneer namenlijk daaruit geene schadelijke gevolgen zijn voortgevloeid, alsmede een schildwacht, welke aan zijne consigne niet heeft voldaan.

Art. 16.

Al wie zijne meerderen oneerbiedig behandelt, kwalijk bejegent, tegen dezelven mort, zich onbetamelijke uitdrukkingen tegen hen veroorlooft, of zich met woorden of gebaren over hunne behandeling onvergenoegd betoont.

Art. 17.

Al wie in tijd van vrede boven zijn verlof uitblijft, doch binnen vier weken, vrijwillig en zonder achterhaald te zijn, terugkomt of zich aangeeft.

Art. 18.

Alle onder-officieren en soldaten, die, in tijd van vrede, voor de eerste maal gedeserteerd zijn, doch binnen vier weken, vrijwillig en zonder achterhaald te zijn, terugkomen of zich aangeven.

Art. 19.

Al wie verkoopt, verpandt, ruïneert of verwaarloost de kleine monteringstukken of uit luiheid of onachtzaamheid verzuimt na te komen hetgeen omtrent het uiterlijk voorkomen en zindelijkheid in kleeding en wapenen is geordonneerd.

Art. 20.

Al wie zich schuldig maakt aan kijverijen en vechterijen, hetzij met zijne kameraden onderling of met de burgers of ingezetenen, of wie geringe excessen, baldadigheden of insolentiën pleegt op straat of in burgerhuizen of drinkwinkels, voor zooverre dezelve uit dronkenschap, brooddronkenheid of losbandigheid zijn geschied.

Art. 21.

Al wie zich aan ligte strooperijen schuldig maakt.

Art. 22.

Alle onder-officieren of mindere militairen, die zich, zonder schriftelijke toestemming van den commanderenden officier van het korps, in den huwelijken staat zullen hebben begeven.

Art. 23.

Al wie, zonder daartoe bevoegd te zijn, aan de gearresteerden eenigen kost of drank brengt of bezorgt.

Art. 24.

Al wie zich in den drank te buiten gaat, of zich aan liederlijke conduites overgeeft.

Art. 25.

Wanneer een zoodanige, als in art. 23 bedoeld wordt, na herhaalde vermaningen zich niet betert, zal hij door den commanderenden officier met een briefje van ontslag mogen worden weggezonden, mits zich daaromtrent gedragende naar de bepaalde voorschriften en na bekomene autorisatie van het Departement van Oorlog.

Edoch zoo een officier zich in voege voorschreven te buiten gaat, zullen de kommandanten der korpsen verpligt zijn, zulks te brengen ter kennisse van hetzelve Departement, ten einde daaromtrent zoodanig te disponeren, als zal bevonden worden te behooren.

Art. 26.

Hetzelfde zal plaats hebben ten aanzien van al zulke officieren of onder-officieren, dewelke zich aan grof spelen en het maken van onbehoorlijke verteringen schuldig maken.

Art. 27.

Buiten en behalve de hiervoren opgenoemde overtredingen tegen de krijgstucht, behooren eindelijk nog hiertoe en moeten als zoodanig gestraft worden de overtredingen tegen alle voorschriften en reglementen van politie en inwendige dienst, bereids gearresteerd of nog te arresteren, en in het algemeen, schoon hier niet bij name genoemd, alle zoodanige handelingen en gedragingen, welke met de instandhouding eener goede discipline en krijgstucht in de militaire dienst onbestaanbaar zijn.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de straffen.

De straffen zullen zijn de navolgende:

Art. 28.

Voor officieren van allen rang.

De provoost, ten hoogste gedurende den tijd van veertien dagen, met of zonder acces.
Kamer-arrest, met of zonder acces, ten hoogste gedurende den tijd van twee maanden.

Art. 29.

Voor onder-officieren en die met dezelven gelijkstaan.

Degradatie voor den tijd, dat hij den commanderenden officier van het korps blijken zal onverbeterd te zijn; het cachot of gat, ten hoogste gedurende vier dagen, met of zonder verzwaring van te water en te brood.
De provoost, ten hoogste voor veertien dagen, hetzij op den gewonen kost, hetzij te water en te brood om den anderen dag.
De straf op de policiekamer, ten hoogste gedurende veertien dagen.
Enkel arrest in hunne kamer, ten hoogste voor drie weken.
Het kwartier-arrest, ten hoogste gedurende eene maand.
Stads-arrest gedurende twee maanden.

Art. 30.

Voor de soldaten, tamboers, pijpers en halvemaan-blazers.

Het cachot of gat gedurende vier dagen te water en te brood, of gedurende acht dagen om den anderen dag te water en te brood, en daarbij gesloten in de boeijen met gelijke tusschenpoozingen.
De provoost, ten hoogste gedurende veertien dagen, hetzij op den gewonen kost of te water en te brood om den anderen dag en hetzij met of zonder sluiting in de boeijen.
De straf- of policiekamer, ten hoogste gedurende drie weken.
Het kwartier-arrest, ten hoogste gedurende eene maand.
Het stads-arrest ten hoogste gedurende twee maanden.
Het doen van strafwachten, strafexerceren, werktoeren in de chambrée en in het kwartier of in de stad.

Art. 31.

Zoodanige soldaten, tamboers, pijpers en halvemaanblazers, als door herhaalde overtredingen, ongehoorzaamheid of liederlijkheid blijken zullen onvatbaar te zijn voor het gevoel van eer, zullen door den commanderenden officier van het korps, op voordragt van den commanderenden officier der compagnie, in eene afzonderlijke of tweede klasse worden geplaatst, tot dat zij voldoende bewijzen van beterschap zullen hebben gegeven. En zal zoowel hunne plaatsing in die afzonderlijke klasse als hun ontslag uit dezelve bij het bataillon op de order bekend worden gemaakt.
Alleen voor diegenen, welke tot deze klasse behooren en slechts zoolang als zij in dezelve geplaatst blijven, zullen buiten en behalve de bovengemelde straffen nog kunnen worden geordonneerd:
rietslagen, ten getale van vijftig, met het wegzenden met een briefje van ontslag, onder de daaromtrent reeds bepaalde of nog te bepalen voorschriften;
rietslagen, ten hoogste ten getale van vijftig;
klingslagen, ten hoogste ten getale van vijftien.

Art. 32.

De straf van riet- en klingslagen wordt op dezelfde wijze uitgeoefend als bij het Crimineel Wetboek voor de landmagt is bepaald, doch slechts binnen 's kamers of in de kazernen of voor de compagnie bij het appel en nimmer voor het front van het korps of van de parade.

Art. 33.

De straf van slagen met het wegzenden met een briefje van ontslag bestaat in het doen geven van vijftig rietslagen voor de compagnie en het aldaar doen voorlezen en ter hand stellen van een schriftelijk declaratoir, inhoudende den naam en het signalement van den persoon, aan wien het wordt afgegeven, het korps waarbij, en den tijd hoe lang hij heeft gediend, benevens de overtreding door hem begaan, ter oorzake waarvan hij voor de militaire dienst ongeschikt verklaard en uit dezelve ontslagen wordt, met order om zich niet weder bij het korps te vervoegen. En zal voorts een dubbel van hetzelve declaratoir worden bezorgd aan het bestuur der stad of plaats, alwaar de weggezondene het laatst heeft gewoond.

Art. 34.

Aan geen soldaat zullen, buiten de uitzondering in het volgende artikel gemeld, eenige riet- of klingslagen mogen worden gegeven dan na een summier onderzoek op autorisatie en order van den commanderenden officier van het korps, in tegenwoordigheid van den kapitein of commanderenden officier der compagnie, dewelke, na den afloop der strafoefening, daarvan aan den commanderenden officier van het korps zal moeten rapport doen.

Art. 35.

Aan den kapitein of commanderenden officier van de compagnie en aan niemand anders van een minderen rang is het regt toegekend, om, tot onderhouding der orde en krijgstucht, aan soldaten, welke dezelve hebben overtreden, riet- of klingslagen te doen geven, met dien verstande echter, dat zulks nooit en in geen geval hoegenaamd zal mogen te boven gaan het getal van 25 rietslagen of 10 klingslagen; dat een summier onderzoek de strafoefening zal moeten voorafgaan en dat dezelve alleen vermag plaats te hebben bij zware overtredingen, in tegenwoordigheid van den kapitein of commanderenden officier van de compagnie en onder bepaling dat dadelijk na den afloop daarvan aan den commanderenden officier van het korps rapport zal moeten worden gedaan.

Art. 36.

Geen provoost- of cachot-straffen kunnen aan den soldaat worden opgelegd, dan door den kapitein of commanderenden officier van de compagnie en door de hoogere officieren van het korps, en niet dan na bekomen autorisatie van den commanderenden officier van het korps.

Art. 37.

De strafwachten, het strafexerceren, de onderscheidene werktoeren, het stads- en kwartierarrest, de straf der politie- of strafkamer kunnen alleen door den kapitein of commanderenden officier der compagnie en door de hoogere officieren van het korps aan den soldaat worden opgelegd.

Art. 38.

Het eenvoudig arrest kan door ieder van hoogeren rang aan zijnen mindere worden geordonneerd; maar de oplegging der straffen, welke daarvan het gevolg kan zijn, zal alleen staan aan zoodanige superieuren, als bij de onderscheidene artikelen van dit reglement is bepaald.

Art. 39.

De degradatie van de onder-officieren of die met dezelven gelijk staan, kan alleen opgelegd en bepaald worden door den commanderenden officier van het korps.

Art. 40.

Geen provoost- of cachotstraffen kunnen aan de onder-officieren of die met dezelven gelijk staan worden opgelegd dan door den kapitein of commanderenden officier der compagnie en door de hoogere officieren van het korps en niet dan op autorisatie of met toestemming van den commanderenden officier van het korps.

Art. 41.

De straffen van het stads-, kwartier- of kamerarrest en die der politie- of strafkamer kunnen aan de onder-officieren en die met dezelven gelijk staan niet dan door den kapitein of commanderenden officier der compagnie of door andere hoogere officieren van het korps worden opgelegd.

Art. 42.

Het arrest zonder acces voor de officieren in hunne kamers of

huizen en het arrest bij den provoost-geweldige kan aan officieren alleen worden opgelegd door den commanderenden officier van het korps

Art. 43.

Wanneer een korps in verscheidene garnizoenen of detachementen verdeeld is, zullen de officieren, die in de verschillende gedeelten daarvan commanderen, over de geheele uitgestrektheid van hun detachement hetzelfde regt uitoefenen, als bij de voorgaande artikelen aan den kommandant van het korps met betrekking tot de straffen, welke niet dan door hem kunnen worden opgelegd, toegekend is, met uitzondering van de straf van degradatie en het wegzenden met een briefje van ontslag.

Art. 44.

De straf van kwartierarrest zal bestaan in zich niet uit hetzelve te mogen begeven dan ter oorzake van dienst.

Art. 45.

De strafkamers zullen in het kwartier of de kazernen worden opgerigt, en die voor de onder-officieren van die der soldaten afgescheiden zijn.

Art. 46.

Wanneer een officier door zijnen superieur wordt in arrest gesteld, zal hem zulks mondeling of schriftelijk worden aangezegd, met afvraging van deszelfs zijdgeweer.

Art. 47.

Het voorschreven arrest zal door eene mondelinge of schriftelijke order van den commanderenden officier van het korps worden opgeheven, met teruggave van het zijdgeweer.

Art. 48.

Ieder met arrest gestraft officier zal na zijn ontslag zich bij den commanderenden officier en verdere hoofdofficieren van het korps vervoegen en van dat ontslag kennis geven en rapport doen, en indien het een subaltern-officier is, zal dezelve ook daarvan aan den kapitein of commanderenden officier van de compagnie kennis geven.

Art. 49.

De straffen van arrest in het kwartier, van de strafkamer en die van kamerarrest zullen de soldaten of andere ten deze met hen gelijk staande militaire personen of onder-officieren, tot dezelve verwezen, respectivelijk in zooverre de gezegde straffen hun kunnen worden opgelegd, niet ontslaan van het verrigten van de garnizoensdienst, noch van het bijwonen van al de exercitiën van het korps waartoe zij behooren.

Art. 50.

De straf van de provoost en het cachot of gat zal de onderofficieren en soldaten van alle militaire dienst ontheffen.

Art. 51.

De straf van eenvoudig arrest zal de officieren, tot dezelve verwezen, niet verschoonen van de garnizoensdienst, noch van het bijwonen van al de exercitiën van hun korps.

Art. 52.

De straf van arrest zonder acces, gelijk mede die van de provoost, zal hen van alle dienst ontheffen.

Art. 53.

Daar bij dit Reglement geene bepaalde straf of correctie tegen elke bijzondere overtreding is vastgesteld, maar alleen de onderscheidene soorten dier straffen en correctiën en de personen, door welke zij naar hunne verschillende rangen kunnen worden opgelegd, zijn voorgeschreven, zoo zal elk meerdere, aan wien de bevoegdheid is toegekend, zorgvuldig toezien, dat hij bij het ordonneren van dezelve regtvaardigheid en billijkheid, zoowel als gestrengheid en gematigdheid in acht neme, en de tijd, plaats, trap en wijze van derzelver uitoefening bepale, naar mate der verzwarende of verligtende omstandigheden, welke met de daad zelve zijn gepaard geweest.

Art. 54.

Men zal in het opleggen der straffen vooral ook onderscheid maken tusschen diegenen der ondergeschikten, welke zelden misslagen begaan, en die, welke zich dikwijls daaraan schuldig maken; — tot dat einde zal bij iedere compagnie een strafboek gehouden worden, tot aanteekening der personen, welke eenige straf of correctie hebben ondergaan, en van den aard derzelve.

Waarop het Crimineel Wetboek tot aan het IIde Hoofdstuk 6de Titel gelezen zijnde, is de lecture uitgesteld en de vergadering geadjourneerd tot morgen om 12 ure.

33STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 9 MAART 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: missive van Z. K. H., ten geleide van een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek; besloten om zich met dat voorstel te conformeren. — Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Financiën over de concept-wet, rakende den ophef der belasting ter verzekering van het regt van waarborg over de goud- en zilverwerken; besloten om zich met de concept-wet te vereenigen. — Gelezen: het Crimineel Wetboek, van het IIde Hoofdstuk, VIden Titel, tot het einde; het Reglement van discipline voor het krijgsvolk te lande. — Ingekomen missive van Z. K. H., ten geleide van een concept-octrooi voor den theehandel.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Heeckeren tot Kell, van der Heyden van Baak, van Wassenaer van St. Pancras, Calkoen, Slicher, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, van Wickevoort Crommelin, Gevers, Pesters van Cattenbroek, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, van Heerdt tot Eversberg, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma, Jarges, Gockinga, van Heiden tot Reinestein, Bowier, van Wassenaer van Onsenoort en Cuypers.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en gearesumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 9 Maart, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Berend Willem te Colste, wonende in het kanton Winterswijk, in de provincie Gelderland, verzoekende dispensatie van artikel 162 van het nog vigerend Burgerlijk Wetboek; volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ

Disponerende op den requeste van Berend Willem te Colste, weduwenaar van Christina Dunnewold, wonende in het kanton Winterswijk, in de provincie Gelderland, daarbij verzoekende dispensatie van het bepaalde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om met Janna Dunnewold, volle zuster van gemelde overledene Christina Dunnewold, een wettig huwelijk aan te gaan;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 21sten Februarij 1815, n°. 99;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 16den Januarij 1815, n°. 30, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, aan Berend Willem te Colste en Janna Dunnewold te permitteren, zooals geschiedt bij deze, om met elkander een wettig huwelijk aan te gaan, met last aan den officier van den burgerlijken stand, aan wien dezelve personen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten deze competent is, om de afkondiging der geboden volgens de wet te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn; zullende de belanghebbenden gehouden zijn, om aan gemelden officier deze Onze dispensatie te vertoonen, waarvan hij op het register aanteekening zal houden.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot hunne informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan den requestrant, tot informatie.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën, in wier handen, bij resolutie-commissoriaal van 3 Maart, om consideratie en advies gesteld is eene concept-wet, rakende den *ophef der belasting ter verzekering van het regt van waarborg over de goud- en zilverwerken*, door Z. K. H. bij missive van 2 Maart aan de Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën.*

Bij resolutie-commissoriaal van 3 Maart werd in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Financiën om consideratie en advies gesteld eene concept-wet, rakende den *ophef der belasting ter verzekering van het regt van waarborg over de goud- en zilverwerken*, door Z. K. H. bij missive van 2 Maart aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden vinden in de bepalingen der voorschreven concept-wet de middelen gebezigd, die dienen kunnen ter verzekering van de inkomsten van den Staat en tot bevordering van het belang van binnenlandsche fabrieken, en zij vinden dus geene zwarigheid, U Edel Mogenden te adviseren, den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorschreven rapport te conformeren.

Is gelezen het op gisteren begonnen *Crimineel Wetboek*, van het 2de hoofdstuk, 6de titel, tot het einde. (1)

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan hetzelve te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Militaire Zaken, om consideratie en advies.

Is gelezen het *Reglement van discipline*, aan dezelfde concept-wet geannexeerd. (1)

En is hetzelve insgelijks gesteld in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Militaire Zaken.

(1) Het Crimineel Wetboek en het Reglement van discipline zijn in hun geheel afgedrukt in de zitting van 8 Maart.

33ste VERGADERING. — 9 MAART 1815.

Missive en concept-octrooi voor den theehandel.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 9 Maart, ten geleide van een *octrooi voor den theehandel*; volgende de voorschreven missive en concept-octrooi hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Z. K. H., ten geleide van het concept-octrooi.*

Edel Mogende Heeren!

De heilzame werking van den theehandel is te algemeen erkend dan dat Wij zouden hebben kunnen nalaten van de middelen in overweging te nemen, welke Ons van meer dan éene zijde als dienstig en noodzakelijk wierden aangeprezen, om denzelven uit te breiden en zelfs om in deze landen eene soort van stapelplaats voor dat belangrijk artikel op te rigten.

De meening van kundige negocianten, dat gemelde handel onder die weinige takken der algemeene commercie behoort, welke men bevoordeelt, door ze aan zekere banden te leggen, zoude echter ongenoegzaam geweest zijn, om Ons den invoer tot de ondernemingen van een geprivilegieerd ligchaam te doen beperken, had men niet tevens van dat ligchaam alle bepalingen kunnen verwijderen, die reeds zoo vele uitsluitende maatschappijen ontluisterd en voor alle particuliere industrie drukkend en hatelijk gemaakt hebben.

Het hiernevens gaand octrooi, in dezen zin onderzocht, zal, naar Wij Ons vleijen, de bekrachtiging van U Edel Mogenden waardig bevonden worden, en het schijnt niet wel in gunstiger omstandigheden dan de tegenwoordige aan dezelven te kunnen worden aangeboden, daar de bevestiging der algemeene rust den geest der mercantile speculatie doet ontwaken en alle disponibele kapitalen magtig uitlokt.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 9den Maart 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Ter ordonnantie van Z. K. H.

(*get.*) A. R. Falck.

CONCEPT-OCTROOI *ter oprigting eener maatschappij voor den Chinaschen theehandel.* (1)

Wij WILLEM, enz.

Alzoo Wij in aanmerking hebben genomen, dat, hoezeer het steeds Onze begeerte zij den vrijen handel in het algemeen voor te staan en te bevorderen, echter de aard van sommige takken van handel, en inzonderheid de handel op China, eene uitzondering op den algemeenen regel vereischen, en na Ons de verschillende belangen dergenen, die in den theehandel betrokken zijn, te hebben doen voorhouden, benevens het gewigt van den ganschen omvang van dezen aanzienlijken tak van handel te hebben verstaan, Ons gebleken zijnde, hoe zeer voor de commercie in het algemeen, gelijk voor bronnen van welvaart, als zeevaart, scheepsbouw, fabrieken, benevens daarmede verzeld gaande handelstakken en middelen van bestaan, in het bijzonder, allezins gevorderd wordt, dat deze aanzienlijke tak van handel niet in vreemde handen overga, maar beide, voor eigen consumtie en uitlandsch vertier, als een active en eigendommelijke tak van handel uitsluitend voor dezen lande geconserveerd blijve; dat nogtans deze handel niet kan gedreven worden dan door middel van zeer aanzienlijke kapitalen, op uitgebreide grondbeginselen, en met standvastigheid gedurende een aantal jaren onafgebroken voortgezet, met observantie van al zoodanige vaste en welgeregelde instellingen, als waardoor de ingezetenen van het rijk van China aan de goede trouw en commerciële vermogens der vreemde natiën, met henlieden handel drijvende, gewoon kunnen worden gemaakt;

Dat dienvolgende met geene genoegzame veiligheid de groote doeleinden, de gestadige en tevens jaarlijksche genoegzame voorziening van de markt, beide voor inlandsche behoefte en buitenlandsch debiet, tot matige prijzen, behoudens een genoegzaam voordeel voor den deelnemer, aan de onzekere en afwisselende ondernemingen van bijzondere personen of associatiën kunnen worden aanbetrouwd, maar veel meer daartoe benoodigd is een groot ligchaam van zamengevoegde fondsen, met een uitsluitend voorregt voorzien en zoodanig gewijzigd, dat aan een iegelijk de deelneming daarin worde gefaciliteerd, benevens alle uiteenloopende particuliere belangen vereenigd worden; weshalve, willende overgaan tot het daarstellen van finale bepalingen ter dezer materie dienende;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer Landen, hebben goedgevonden en verstaan te ordonneren en te statueren, gelijk Wij ordonneren en statueren bij deze:

Art. 1.

Er zal worden opgerigt eene maatschappij, den naam voerende van *Nederlandsche octroijeerde Maatschappij voor den Chinaschen Theehandel.*

Art. 2.

Deze maatschappij zal bestuurd worden door een collegie van vijf bewindhebbers, benevens een secretaris, en geadsisteerd worden door een agent.

Zij zullen vergaderen binnen Amsterdam.

Art. 3.

Gedurende den tijd van vijf en twintig achtereenvolgende jaren zal deze maatschappij het uitsluitend voorregt bezitten om den regtstreekschen theehandel voor dezen lande met het rijk van China te drijven.

Alle invoer van thee, door anderen dan deze maatschappij aangebragt, is verboden, met uitzondering van die, welke door dezelve in bijzondere gevallen op Ons speciaal consent zal zijn geadmitteerd.

Art. 4.

Deze maatschappij zal gehouden zijn jaarlijks in de behoefte van de thee, beide voor inlandsche consumtie en buitenlandsch vertier, door regtstreekschen aanvoer uit China te voorzien, zonder elders eenige inkoopen van thee voor hare rekening te mogen doen, veelmin derzelver handelsfonds tot eenige andere takken van handel (de overige Chinesche producten tot aanvulling der ladingen uitgezonderd) te diverteren of te gebruiken dan in gevallen van merkelijke ongelegenheden of zeerampen op de reize of om verdere schade te weren of te minderen, waarvan zij verpligt zal zijn telkens aan Ons te doen blijken.

Art. 5.

Onder de gezegde bepalingen worden echter niet begrepen zoodanige inkoopen, welke, hetzij alhier of op het eiland Java, op de uitreize tot den regtstreekschen theehandel kunnen geacht worden dienstig te zijn of daarmede te staan in eenig commercieel verband. Zij zal integendeel zich moeten beijveren, om bij de uitreize hare schepen te bevrachten en handel te drijven met goederen en producten, in het vaderland gevallen en aldaar gefabriceerd of uit de koloniën en bezittingen van den Staat of van elders aangebragt.

Art. 6.

Zij zal niet alleen gehouden zijn jaarlijks eene genoegzame hoeveelheid thee voor binnenlandsch en buitenlandsch vertier hier te lande aan te brengen, maar ook om zich te beijveren door middel van matige prijzen den handel uit te breiden.

Art. 7.

Van de thee, bij de maatschappij ingevoerd, zullen vijf percent inkomende regten aan den Staat worden betaald door de koopers, gerekend over de prijzen, waarvoor die bij de maatschappij wordt verkocht, over alle zoodanige quantiteiten als voor het

(1) Het rapport over het octrooi betreffende den Chinaschen theehandel is uitgebragt 21 Maart 1815.
Het den 23sten Maart vastgesteld octrooi komt voor in *Staatsblad*, nº. 30, en *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 88.

gebruik binnen de Nederlanden zullen strekken; terwijl over de quantiteiten thee, die naar vreemde landen worden uitgevoerd, deze belasting van vijf percent zal worden gemitteerd en gerestitueerd, behoudens zoodanige precautiën en bepalingen, als nader door Ons zullen worden vastgesteld tot voorkoming en wering van fraudes.

Reserverende Wij Ons wel expresselijk, om, bijaldien het bij de ondervinding mogt blijken, dat deze te nemen proeve, strekkende om den buitenlandschen theehandel te begunstigen, aanleiding gaf tot misbruiken ten aanzien van de restitutie der recognitie voor uitgevoerde thee en alzoo ten nadeele van den Staat uitliep, de voorschreven recognitie van vijf percent op de binnenlandsche consumtie dadelijk te doen vervangen door eene recognitie van drie percent van het bruto-rendement van alle theeverkoopingen der maatschappij zonder onderscheid.

Art. 8.

Het fonds der maatschappij zal provisioneel bestaan in acht duizend actiën, elk van een duizend gulden Hollandsch kasgeld.

Art. 9.

Elk en een iegelijk zonder onderscheid zal vermogen in deze maatschappij te participeren, hetzij voor één of voor zoo veel meerdere actiën als hij zal verkiezen, en zullen deze actiën kunnen verkregen worden op naam of in blanco, naar goedvinden, mits zich deswege bij de inteekening declarerende, ten einde daarvan behoorlijk aanteekening geschiede.

Art. 10.

De inschrijving in deze maatschappij zal geopend worden de eerste maand na het arresteren van dit octrooi, ten kantore van de ontvangers-generaal in elk der provinciën of departementen, en zullen de fournissementen bij dezelve moeten gestort worden in vier termijnen als nader te bepalen.

Art. 11.

Bijaldien eenig deelhebber in gebreke bleef eenigen termijn op den gezetten tijd te betalen, zullen bewindhebbers, na daartoe gedane, edoch vruchteloozе aanmaning, bevoegd zijn de reeds betaalde termijn of termijnen bij publieke veiling te verkoopen, met last van suppletie, en zulks wel ten schade maar niet ten bate van den eersten inteekenaar.

Art. 12.

Zoodra de inschrijving zal zijn gesloten, zal daarvan openlijk worden kennis gegeven.

Art. 13.

Om stemgeregtigd participant in deze maatschappij te zijn, moet men met der woon binnen deze landen zijn gevestigd, en daarenboven op het actie-boek bekend staan als bezitter ten minste van zes actiën onverpand en onbezwaard, staande ten zijnen eigen naam ter goeder trouwe en zonder iemands hulpe.

Te dien einde zal van deze actiën geene verbindtenis valide zijn, die niet bij de maatschappij zal wezen geregistreerd, noch verkoop, wanneer het transport niet ten overstaan van bewindhebbers zal zijn geschied.

Art. 14.

Dadelijk zullen door Ons drie personen worden gecommitteerd tot het daarstellen der provisionele schikkingen, welke zonder tijdverzuim, tot oprigting en in werking brengen dezer maatschappij, zullen worden bevonden te zijn van eene volstrekte noodzakelijkheid.

Art. 15.

De gezamenlijke deelhebbers zullen door eene commissie van vijftien personen, uit de stemgeregtigde participanten te kiezen, onder den titel van beëedigde hoofd-participanten, bij alle voorkomende gelegenheden worden gerepresenteerd.

Art. 16.

Zoodra het getal stemgeregtigden genoegzaam zal wezen aangegroeid om tot de benoeming over te gaan, zullen dezelve op Onze order door den Secretaris van Staat tot het Departement van Koophandel en Koloniën binnen Amsterdam worden geconvoceerd, ten einde dadelijk en ten zijnen overstaan bij hoofdelijke stemming der present zijnde leden en bij besloten biljetten een dubbeltal te formeren, om daaruit door Ons vijftien personen tot hoofd-participanten te worden gekozen.

Art. 17.

Deze vijftien hoofd-participanten, door Ons benoemd zijnde, zullen dadelijk hunne sessie nemen binnen Amsterdam en in hunne eerste bijeenkomst formeren en Ons door den Secretaris van Staat voor den Koophandel en Koloniën doen aanbieden een getal van acht stemgeregtigde participanten, om daaruit door Ons vier bewindhebbers te worden gekozen.

Het vijfde lid zal door Ons onmiddellijk, zonder voorafgaande nominatie, worden benoemd.

Beëedigde hoofd-participanten, aan dezelfde vereischten voldoende, bij het volgend artikel te vermelden, zijn mede nominabel en eligibel, en zal, indien de keus daartoe op een of meer van dezelve vallen mogt, zijne of hunne plaats als hoofd-participant bij de eerstvolgende electie weder worden vervuld.

Art. 18.

Bewindhebbers zullen moeten zijn Nederlanders, den vollen ouderdom van vijf en twintig jaren hebbende geadimpleerd; zij zullen zich niet mogen bestaan in den vierden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Zij zullen geen theehandelaars mogen zijn, noch in eenige leveranciën aan de maatschappij deel hebben, directelijk noch indirectelijk, op pene van dadelijk verlies van hunnen post.

Art. 19.

De beëedigde hoofd-participanten zullen voor de eerste maal in functie blijven gedurende zes jaren, eindigende met den laatsten December 1820.

Met den jare 1821 zal bij uitloting een derde getal derzelven aftreden en ter vervulling van dezelve in de laatste maand van het vorige jaar een dubbel getal stemgeregtigden door gezamenlijke beëedigde hoofd-participanten worden geformeerd en Ons worden aangeboden, ten einde daaruit de openvallende plaatsen door Ons weder te worden gesuppleerd.

In elk der twee volgende jaren zal op gelijke wijze een derde gedeelte bij loting en daarna jaarlijks bij toerbeurten vernieuwd worden.

De aftredende leden zijn, zoo lang zij aan de vereischten voldoen, telkens weder nominabel en eligibel.

Alle tusschenvallende vacatures, uit welken hoofde zulks zijn moge, zullen gerekend worden tot het getal der eerst navolgende aftredende leden te behooren.

Art. 20.

Indien echter deze vacatures, gedurende den loop der eerste zes jaren, het getal van drie personen mogten te boven gaan, zullen beëedigde hoofd-participanten door het college van bewindhebbers buitengewoon moeten worden geconvoceerd, ten einde, zulks raadzaam oordeelende, te procederen tot het maken van een dubbel getal uit de stemgeregtigde participanten, om deze vacatures daaruit door Ons buitengewoon te worden gesuppleerd.

Deze alzoo tusschentijds gekozen hoofdparticipanten zullen alsdan gerekend worden tot de laatst afgaande te behooren.

Zij zullen vergaderen binnen Amsterdam.

Art. 21.

Eenmaal 's jaars zullen hoofdparticipanten van bewindhebbers ontvangen een behoorlijk verslag van de expeditiën, op zee zijnde, van de voorhanden zijnde retouren, en wijders van den ganschen toestand van zaken.

Zij zullen verder bijeenkomen, wanneer zij daartoe door bewindhebbers zullen worden geconvoceerd.

Art. 22.

Bij hunne eerste sessie van elk jaar zullen zij uit hun midden een lid tot voorzitter en een ander tot secretaris hunner vergadering voor dat loopende jaar verkiezen.

De voorzitter en secretaris mogen ook voor volgende jaren door hen worden gecontinueerd.

Art. 23.

Bewindhebbers blijven in permanente functie.

Het presidium van derzelver collegie zal voor de eerste maal door Ons, doch vervolgens door henzelven bij hoofdelijke stemming worden geregeld.

Elk presidium zal een vol jaar duren en het eerste jaar gerekend worden te expireren met den laatsten December des aanstaanden jaars 1816.

Art. 24.

Bewindhebbers zullen de kapitalen dezer maatschappij met vroomheid en oplettendheid ten meesten nutte van de algemeene zaak besturen, alle hunne kundigheden en vermogen daartoe bestedende; zij zullen aldus het toezigt en de opperdirectie hebben op de inhuring en belading der schepen, over den handel daarmede te drijven, over het te gelde maken der bekomen retouren, in één woord, over al hetgeen het emplooi der penningen dezer maatschappij zou kunnen specteren. Bijaldien bewindhebbers het belangrijk voor de maatschappij mogten oordeelen schepen te doen bouwen of aankoopen, blijft hun zulks onverlet, mits dat de aanbouw en reparatiën geschieden op particuliere scheepstimmerwerven en nimmer eigen scheepstimmerwerven of equipagiemagazijnen door of van wege de maatschappij worden aangelegd.

Art. 25.

Bewindhebers zullen, benevens den secretaris, genieten een jaarlijksch tractement van drie duizend gulden, alsmede behoorlijk defroijement van daggelden en reiskosten, in cas van conferentiën met het Gouvernement.

De secretaris zal tevens de functie van chartermeester moeten waarnemen en voor de charters en papieren zorg dragen.

Art. 26.

Beëedigde hoofdparticipanten zullen bij elke gewone of buitengewone convocatie, voor zoover dezelve niet in Amsterdam woonachtig zijn, mede een behoorlijk defroijement voor reis- en verblijfkosten genieten.

Art. 27.

Zoodra bewindhebbers zijn aangesteld, zullen zij zich bevlijtigen om ten spoedigste bekwame personen tot een secretaris en een agent aan te stellen.

Art. 28.

Zij zullen moeten zijn Nederlanders en noch elkander, noch aan bewindhebbers in den derden graad van bloedverwantschap of zwagerschap bestaan, van onbesproken gedrag en wandel, en verpligt hunne vaste woonplaats in Amsterdam te hebben; zij zullen geene theehandelaars mogen zijn, noch in eenige leveranciën aan de maatschappij mogen deel hebben, directelijk noch indirectelijk, op pene van dadelijk verlies van hun post.

Art. 29.

De agent zal den vollen ouderdom van 30 jaren moeten bereikt hebben, in zaken van commercie, en wel bij voorkeur zooveel mogelijk in den Chinaschen handel, ervaren.

Hij zal geene andere functie noch beroep mogen waarnemen, waartegen hij een jaarlijksch traktement zal genieten van zes duizend gulden.

Art. 30.

Deze agent zal de vergaderingen van bewindhebbers, zoo dikwerf zij zulks goedvinden, moeten bijwonen, denzelven van het gepasseerde rapport doen en op alle zaken, des gerequireerd wordende, voorlichten en dienen van advies.

De overige zijner werkzaamheden worden bij eene bijzondere instructie door bewindhebbers bepaald.

Art. 31.

Bewindhebbers formeren een reglement van orde op het houden hunner vergaderingen en de verdeeling hunner werkzaamheden, zullende echter geene besluiten kunnen worden genomen of eenige expeditiën worden gearresteerd dan door het collegie.

Art. 32.

De aanstellingen der benoodigde geëmploijeerden hier te lande worden, met inachtneming der behoorlijke zuinigheid, aan bewindhebbers overgelaten.

Art. 33.

Geene vaste arbeiders of werklieden zullen mogen in dienst genomen worden.

Art. 34.

Bewindhebbers zullen met Onze voorkennis en goedkeuring de noodige maatregelen nemen om de factorij in China weder in activiteit te brengen, de noodige beambten en bedienden daartoe aanstellen, zoo die, welke aldaar zullen blijven residieren om de inkoopen te doen, als die op de schepen als supercarga's zullen af- en aanvaren, en hunne bezoldigingen behoorlijk regelen.

Art. 35.

Bewindhebbers formeren jaarlijks ter bekwamer tijd een ontwerp omtrent de hoeveelheid van aanvoer, welke presumtief voor het volgend jaar zal benoodigd zijn, ten einde altijd genoegzaam in de behoefte voor de consumtie en het vertier naar buiten voorzien blijve, mitsgaders het tarief van de minste prijzen, tot welke zij bij elke verkooping, met dekking van alle onkosten en interessen, de thee in veiling zouden kunnen brengen; welk ontwerp en tarief aan Onzen Secretaris van Staat voor het Departement van Koophandel en Koloniën zal behooren te worden ingezonden, ten einde Onze goedkeuring daarop te vernemen.

Art. 36.

Wanneer door zeeramp of andere ongelegenheid de benoodigde en gecalculeerde aanvoer mogte achterblijven of komen te ontbreken, zal echter het fonds van de maatschappij, als zijnde alleen tot den directen handel gedestineerd, niet tot inkoopen op andere markten voor rekening van de maatschappij mogen worden gediverteerd, maar zullen bewindhebbers, na alvorens Ons door middel van den Secretaris van Staat voor Koophandel en Koloniën behoorlijk opening te hebben gegeven en met Onze speciale toestemming, gehouden zijn, zooveel mogelijk, daarin te voorzien door den aanvoer van particuliere ingezetenen voor de te kort komende hoeveelheid op de verkoopingen der maatschappij, tegen de gewone recognitie aan 's lands schatkist, te admitteren.

Art. 37.

Uitgezonderd in tijden van openbaren oorlog ter zee, zal de maatschappij jaarlijks ten minste twee thee-verkoopingen moeten houden en niet anders dan bij publieke veilingen, met bepaling van een stilstand.

De overige goederen van hare retouren zal zij mede publiek moeten verkoopen op zoodanige wijze en tijden als bewindhebbers zullen geraden oordeelen.

Art. 38.

De schepen, tot de dienst van de maatschappij bestemd, zullen uit deze landen directelijk naar het keizerrijk China en van hetzelve op deze landen navigeren, zonder ergens elders last te breken of eenige reede of haven aan te doen dan bij gebrek aan water, tot herstel van schade of bewijsbaren nooddwang tot behoud van schip of lading, bij de uitreize Batavia, op het eiland Java, alleen uitgezonderd.

Art. 39.

De maatschappij zal niet vermogen eenige expeditie te doen dan met Nederlandsche schepen, allen van groot charter, tot dezen handel bekwaam, behoorlijk gekoperd en door deskundige en neutrale lieden geëxamineerd, of zij tot de reize zijn in staat bevonden.

De inhuring derzelve zal niet mogen geschieden dan bij publieke aanbesteding, nadat de voorwaarden tijdig genoeg ter kennis van alle ingezetenen dezer landen zullen zijn gebragt, om tot deze bevrachtingen te kunnen mededingen.

Art. 40.

Geen dezer schepen zal mogen gevoerd worden dan door bekwame schippers, bij voorkeur dezulken, die reeds in die qualiteit of voor het minst als eerste stuurman op China hebben gevaren, of wel de zoodanigen, die bekend staan of proeven hebben gegeven van de observatiën, ter bekoming van de lengte op zee, te kunnen berekenen.

Art. 41.

Bewindhebbers zullen ten allen tijde gehouden zijn, bij de uit- en t'huisreize, de ladingen, zoowel van contante speciën als goederen, te doen verzekeren.

Art. 42.

De maatschappij zal niet mogen hebben, aankoopen of doen maken, of eenigerwijze hoegenaamd in bezit hebben eenige forten of militaire etablissementen of eenige andere vaste goederen dan zoodanige gebouwen en pakhuizen, hetzij hier te lande, op het eiland Java of in China, als voor haren handel zal noodig zijn.

Het Gouvernement zal ten allen tijde geneigd bevonden worden, om, daartoe behoorlijk geadieerd, ook ten aanzien van 's lands gebouwen, voor zoover die zonder benadeeling van 's lands dienst zouden kunnen worden afgestaan, met bewindhebbers in billijke schikkingen te komen.

Art. 43.

Zoodra de maatschappij eenige vastigheden, voor haren handel onontbeerlijk, in eigendom mogt verkregen hebben, zal zij daarvan kennis geven aan beëedigde hoofd-participanten, met overlegging van de rekening der kosten, daardoor veroorzaakt, en zullen zoodanige vastigheden niet anders dan als dood kapitaal op de boeken der maatschappij bekend staan.

Art. 44.

De contante penningen zullen moeten worden gedeponeerd en de verkochte goederen in kasgeld betaald in de Nederlandsche Bank binnen de stad Amsterdam.

Over geen dezer penningen zal noch bij ontvangst noch bij uitgaaf anders mogen worden gedisponeerd dan op schriftelijke orderbiljetten, door twee der bewindhebbers, benevens den secretaris, eigenhandig geteekend en door den agent gecontrasigneerd.

Art. 45.

Na de eerste drie jaren en vervolgens telken jare na afloop der verkoopingen, zal de balans worden gesloten en bewindhebbers gehouden zijn, binnen zes maanden rekening te doen aan beëedigde hoofd-participanten, daartoe behoorlijk geconvoceerd.

Deze rekening, in *duplo* geschreven, zal moeten zijn ingerigt op eene klare en duidelijke wijze en geschieden zonder eenige achterhoudendheid of secretesse hoegenaamd.

Zij zal behelzen de juiste opgaven der ontvangsten en uitgaven van de maatschappij met de inkoopswaarde der zeilende cargazoenen en de waarschijnlijke waarde der voorhanden zijnde retouren, en telkens de laatste balansen, bij de maatschappij gesloten, tot bijlage hebben.

Deze rekening zal moeten worden onderteekend door de vijf bewindhebbers en gecontrasigneerd door den agent.

Art. 46.

Beide, de rekening en het dubbel derzelve, door beëedigde hoofd-participanten goedgekeurd en door ten minste één derde der present zijnde hoofd-participanten, bij het lot daartoe te kiezen, voor decharge der administratie geteekend zijnde, zal binnen vier weken daarna het dubbel worden ingezonden aan Onzen Secretaris van Staat voor de Zaken van Koophandel en Koloniën, om in de archiven van deszelfs ministerie te worden gedeponeerd.

Art. 47.

Van het beloop der zuivere winsten zal jaarlijks twee derden aan de deelhebbers worden uitgedeeld en één derde tegen onvoorziene onheilen in de boeken op eene afzonderlijke rekening worden gebragt, om het batig saldo bij het eindigen van het tegenwoordig octrooi, wanneer daartegen geene andere gewigtige bedenkingen door hoofd-participanten zullen worden in het midden gebragt, voor drie vierde gedeelten onder de gezamenlijke actie-houders te worden gerepartitieerd en het resterende één vierde in kasse te verblijven.

In geval het octrooi niet wierd gecontinueerd of vernieuwd, zal het geheele bedragen, met en benevens alle andere eigendommen der maatschappij, na afbetaling van derzelver schulden en voldoening van alle gemaakte engagementen, onder de actiehouders worden gerepartitieerd.

Art. 48.

Bewindhebbers zullen, zonder concurrentie van beëedige hoofdparticipanten en Ons specicaal consent, geene publieke geldleeningen mogen openen, noch eenige gelden negotiëren, ten ware zulks geschiede bij wege van anticipatie, onder verband van terugkomende retouren en met voorwaarde, dat de opgenomen penningen uit de opbrengst der eerste verkoopingen zullen worden afgelost.

Zij zullen geen deel mogen nemen in eenige reederijen of geldleeningen, van welken aard zij zouden mogen zijn, ook niet in eenige publieke effecten, binnenlandsche of buitenlandsche, zijn geïnteresseerd.

Zij zullen evenmin eenige penningen *à deposito* mogen uitzetten.

Art. 49.

Bijaldien echter, bij vervolg van tijd, bewindhebbers, met overleg en concurrentie van hoofdparticipanten, mogten noodig oordeelen, dat de toeneming der behoeften en het debiet naar buiten een grooter aanvoer noodzakelijk maakte, dan het active fonds zou kunnen bestrijden, zullen zij Ons eene voordragt mogen doen om, onder Onze speciale approbatie, door het openen van eene nieuwe inschrijving van deelneming daarin te voorzien.

Tot zoodanige nieuwe inschrijving zullen echter, ten allen tijde, de primitive deelhebbers, *pro rato* van hun eerst genomen aandeel, bij preferentie geregtigd zijn, waartoe hun alsdan een termijn van faveur zal worden gegeven.

Art. 50.

Beëedigde hoofd-participanten, eenige bedenkingen hebbende op het verslag, in art. 21 vermeld, op de rekeningen en balansen door bewindhebbers ingeleverd, of op de uitdeelingen door hen gedecerneerd, zullen dezelve brengen ter kennisse van den Raad voor Koophandel en Koloniën.

Bijaldien bewindhebbers zich door de uitspraak van denzelven bezwaard mogten vinden, zullen zij het geschil mogen brengen ter Onzer kennisse, ten einde, na de bijzondere belangen te hebben gehoord, daarin bij Ons finaal te worden voorzien.

Art. 51.

Beëedigde hoofd-participanten zullen het vermogen hebben, om de rekeningen en balansen, door bewindhebbers ingeleverd, met de boeken van de maatschappij te confronteren en daartoe, des begeerende, door dengene, welke dezelve zal hebben geformeerd, moeten geadsisteerd worden.

Art. 52.

Bewindhebbers, gelijk mede de agent, zijn verantwoordelijk voor de getrouwe en rigtige besturing en beheering van alle com-

merciële operatiën bij inkoop of verkoop zoowel als voor de goede bewaring van alle koopmanschappen en penningen.

Zij zijn aansprakelijk voor alle schade, welke bewijsbaar door hunne schuld of verzuim aan de eigendommen of penningen der maatschappij mogt overkomen.

Voor het overige zullen bewindhebbers, noch in hunne personen, noch in hunne goederen, mogen worden bekommerd ter zake van hunne administratie of van pretentiën ten laste der maatschappij.

Art. 53.

Alle actiën of vorderingen, tegen de maatschappij regterlijk te instituëren, zullen ter eerste instantie moeten worden geventileerd voor de dagelijksche regtbank der stad Amsterdam, voorbehoudens aan partijen het regt van hooger beroep bij de wet toegestaan.

Art. 54.

In cas van verschil over den inhoud of verstand van dit octrooi, blijft aan Ons de interpretatie gereserveerd.

Art. 55.

De president van het collegie van bewindhebbers zal in Onze handen, en vervolgens de overige leden in handen van den president, afleggen de volgende verklaring en eed:

» Ik verbinde mij plegtig, dat ik den mij opgedragen post met al mijn vermogen, overeenkomstig het octrooi der Nederlandsche geoctrooijeerde maatschappij voor den Chinaschen theehandel, getrouw en ijverig zal waarnemen.

»Ik verklare, belove en zwere, dat de som van zes duizend gulden, bij de boeken van deze maatschappij op mijnen naam staande, aan mij zelven en niemand anders is toebehoorende.

» Dat ik dezelve in eigendom hebbe, onverpand of onbezwaard, mitsgaders zonder bedrog of iemands hulpe; dat ik ten allen tijde, wanneer ik voor mijne rekening, hetzij afzonderlijk, hetzij in gemeenschap met andere persoon of personen, bij eenige handeling van negotie met dezelfde maatschappij, hetzij directelijk of indirectelijk, belang mogte verkrijgen, hiervan onverwijld kennis zal geven ter vergadering en mij uit dezelve of uit de commissiën, waarbij deze zaken van verre of digtbij in deliberatie mogen komen, zal absenteren, en dat ik voor mijne rekening, hetzij afzonderlijk, hetzij in gemeenschap met andere persoon of personen, geenen theehandel zal drijven.

» Ik belove en zwere, dat ik mij exactelijk zal reguleren naar den inhoud van het plakkaat, bij de voormalige Staten-Generaal op den 10den December 1715 gearresteerd tegen het geven en nemen van verbodene giften, gaven en geschenken.

» Ik verklare en zwere, dat ik, directelijk of indirectelijk, om het voorschreven ambt te verkrijgen, onder wat pretext of naam zulks zoude kunnen geschieden, geene giften of gaven hebbe gepresenteerd of beloofd noch gegeven, of beloven noch geven zal."

Art. 56.

De president van hoofd-participanten zal in Onze handen, en vervolgens de overige leden in hunne vergadering in handen van den president, afleggen de volgende verklaring en eed:

» Ik verbinde mij plegtig in den mij opgedragen post, overeenkomstig het octrooi der Nederlandsche geoctrooijeerde maatschappij voor den Chinaschen theehandel, de belangen der algemeene deelhebbers, zoo bij het opnemen der rekeningen als in alle andere voorkomende gelegenheden, getrouw en naar behooren te zullen behartigen.

» Ik verklare, belove en zwere, dat de som van zes duizend gulden, bij de boeken van deze maatschappij op mijnen naam staande, aan mij zelven en niemand anders is toebehoorende.

» Dat ik dezelve in eigendom hebbe, onverpand of onbezwaard, mitsgaders zonder bedrog of iemands hulpe.

» Ik belove en zwere, dat ik mij exactelijk zal reguleren naar den inhoud van het plakkaat, bij de voormalige Staten-Generaal op den 10den December 1715 gearresteerd tegen het geven en nemen van verbodene giften, gaven en geschenken.

»Ik verklare en zwere, dat ik, directelijk of indirectelijk, om het voorschreven ambt te verkrijgen, onder wat pretext of naam zulks zoude kunnen geschieden, geene giften of gaven hebbe gepresenteerd of beloofd noch gegeven, of beloven noch geven zal."

Art. 57.

En worden hiermede voor het toekomende ingetrokken en gesteld buiten effect alle reglementen en bepalingen op den theehandel, te voren in deze landen gemaakt en thans nog zijnde in vigueur.

En opdat niemand van dit alles eenige ignorantie pretendere, lasten en bevelen Wij, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd en alle autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand te houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gedaan in 's Gravenhage, den Maart des jaars 1815, het tweede van Onze Regering.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven octrooi te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën, inmiddels hetzelve te laten drukken om aan de leden dezer Vergadering uitgedeeld te worden.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

34STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 14 MAART 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: missives van Z. K. H., ten geleide van:

1°. vijf concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie van de wettelijke bepalingen betreffende den verkoop van onroerende goederen, waarbij minderjarigen zijn betrokken; 2°. een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van art. 228 van het Burgerlijk wetboek; besloten zich met al deze besluiten te conformeren. — Gelezen: het rapport van de Gedeputeerden tot de Militaire Zaken over de concept-wet met het daaraan geannexeerd Crimineel Wetboek en Reglement van discipline; besloten zich met de voordragt van Z. K. H. te vereenigen. — Gelezen: het rapport van de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën over het concept-besluit tot het verleenen van premiën voor de Groenlands- en Straat-Davids-visscherij; besloten zich met het concept-besluit te vereenigen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van der Heyden van Baak, Calkoen, Slicher, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, Gevers, Clifford, Pesters van Cattenbroek, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, van Heerdt tot Eversberg, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma, Jarges, Gockinga, van Heiden tot Reinestein, Bowier, van Wassenaer van Onsenoort en Cuypers.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 10 Maart, ten geleide van vijf concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Jacobus Visser Pieterszoon c. s., q. q., wonende binnen de steden Schiedam, Maassluis en Delft;

2°. Pieter Hoogeboom c. s., q. q., wonende te Emmenes en Blaricum, provincie Utrecht;

3°. Adriana Johanna Wijborgh, weduwe van mr. Jan Gaijmans, wonende te Arnhem;

4°. Aaltje Pieters Bakker, weduwe van Jan Kat, wonende te Zaandam;

5°. Johan Jacob Louwrens Happel, wonende te Delft;

6°. Hendrik Rebel c. s., q. q., wonende in Noord-Holland;

7°. Neeltje Bos, weduwe van Simon Korporaal, c. s., q. q., wonende allen in Zuid-Holland;

8°. Cornelis Boer c. s., q. q., wonende allen in Zuid-Holland;

9°. Wouter Balk c. s., wonende in Noord-Holland;

10°. Mijntje van Zijl, weduwe van Dirk Janse Heus, q. q., wonende te Oud-Maarsseveen, provincie Utrecht;

11°. Alnoldus Adriaan Pit, q. q., c. s., wonende in de gemeente Zoeterwoude en te Amsterdam;

12°. Gerrit van Dijk Jr., q. q., wonende te Amsterdam;

Allen verzoekende dispensatie van de bepalingen der thans nog vigerende wet opzigtelijk den verkoop van onroerende goederen, tot boedels en nalatenschappen behoorende, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd; volgende de voorschreven besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van Jacobus Visser Pieterszoon c. s., q. q., wonende respectivelijk te Schiedam, Maassluis en Delft; van Pieter Hoogeboom c. s., q. q., wonende in de gemeenten Emmenes en Blaricum, in de provincie Utrecht, en van Gerrit van Dijk Jr., q. q., wonende te Amsterdam: allen verzoekende dispensatie der formaliteiten, bij de vigerende wetten voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 20sten Februarij 1815, n°. 97, van den 21sten Februarij 1815, n°. 98, en van den 25sten Februarij 1815, n°. 101;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der formaliteiten, bij de vigerende wetten voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, de na te melden personen te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen de vaste goederen, achter hunne namen uitgedrukt, te weten:

1°. Jacobus Visser Pieterszoon c. s., q. q., een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Schiedam, op de Broerveste, wijk C, n°. 393, belend ten noorden Jan Kromminger en de stads-armschool en ten zuiden Willem de Graaf en Paulus Gijsberti Hodenpijl, strekkende voor van de straat tot achter aan Tobias Faber en Jan Kromminger, en tot den boedel van Adriaan Sonne, weduwe van Leendert Verhave, behoorende;

2°. Pieter Hoogeboom c. s., q. q.:

a. twee huizen, met de hooibergen, schuren en getimmerten, met ongeveer 32 morgen, zoo hooi- als weiland, en 16 morgen bouwland, alle staande en gelegen onder de gemeente Zoest, in de Birkt, strekkende meerendeels uit de duinen tot aan de rivier de Eems;

b. een morgen 200 roeden op de Zoester Ens;

c. een boschje met hakhout, gelegen op het Zoester Hart;

d. twee blokjes veen, gelegen in de Zoester Veenen, en

e. een tiende, genaamd de Bovenbirktsche tien:

alle onder de gemeente Zoest gelegen en tot den boedel van wijlen Pieter Isak de Stalenhoef en Gijsbertje Pieterse Stoutenburg behoorende; en

3°. Gerrit van Dijk Jr., q. q.:

a. eene hofstede en buitenplaats, genaamd Wisseloord, staande

en gelegen in den geregte van Muiderberg, met derzelver heerenhuizing, koetshuis, stalling, tuinmanswoning en verdere getimmerten, met de bepooting en beplanting, benevens eene apart verhuurd wordende woning en koetsstalling, mitsgaders vijf kampen en acht akkers wei- en hooiland (zijnde bevorens geweest twee apart verhuurd wordende woningen en koetsstallingen, mitsgaders vier kampen en acht akkers wei- en hooiland en twee morgen groenland); alsmede diverse bosschen, met opgaande boomen en hakhout beplant, zijnde bevorens geweest drie hofsteden of buitenplaatsen, met namen Wisseloord, Berglust en Kroonslot, en acht akkers buitendijks-land;

b. een plaisier-plaatsje en huizing, van ouds genaamd: Berg en Daal, thans genaamd: Rust en Lust, staande en gelegen op den Muiderberg, met deszelfs bepooting en beplanting en daarbij behoorende schuur,

tot den boedel van Diederik Caspar Jamin, ook geschreven hebbende Diederik Caspar de Groot Jamin, behoorende;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de respective boedels zijn gevallen, en in het bijzijn van den voogd en toezienden voogd over de minderjarigen, bij voornoemde boedels respectivelijk geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en soortgelijk afschrift worden uitgereikt aan den Raad van State en aan de requestranten, tot informatie.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Adriana Johanna Wijborgh, weduwe van mr. Jan Gaijmans, wonende te Arnhem, als moeder en voogdes over hare negen minderjarige kinderen, daarbij verzoekende om, met dispensatie van de wet, eenige onroerende goederen, hetzij publiek of uit de hand, te verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 25sten Februarij 1815, n°. 109;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 11den Februarij 1815, n°. 7, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der formaliteiten, bij de vigerende wetten voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, de requestrante te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om:

1°. het erve en goed, het Lange Water genaamd, bestaande in een bouwmanshuis, schuur en schapenschot, zes en dertig morgen heideland en schaapsdrift, ongeveer zes en twintig morgen met opgaande boomen en akkermaalsheggen, gelegen ten zuiden en noorden de Zutphensche weg, grenzende ten westen van Persickhaven en ten oosten Larestein en Daalhuizen, gedeeltelijk in 't schependom van Arnhem en gedeeltelijk onder 't ambt van Velp behoorende;

2°. eene weide, de Roosendaalsche weide genaamd, groot ongeveer zes à zeven morgen, gelegen onder 't Velper broek;

3°. de helft in eene boerenplaats, gelegen onder Achterbergen, jurisdictie van Brixen, in gemeenschap gekocht met Willem Jan Tulleken, in leven lid van 't tribunaal te Arnhem;

4°. zestien morgen hakhout, d'Elst genaamd, gelegen in 't schependom van Arnhem en gedeeltelijk in 't ambt Velp, grenzende aan 't goed Persickhaven, en

5°. een huis, staande in de Koningstraat te Arnhem;

allen behoorende tot den boedel van wijlen mr. Jan Gaijmans, in het openbaar, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, voor notaris en getuigen te verkoopen, mits dezelve verkooping geschiede in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd, en ten overstaan van den vrederegter van het kanton, waarin de voornoemde boedel is gevallen; wordende in het verzoek, voor zooverre hetzelve tendeert tot het uit de hand verkoopen der voornoemde goederen, bij deze gedifficulteerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift worden uitgereikt aan den Raad van State en aan de requestrante, tot informatie.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requesten:

van Johan Jacob Lourens Happel, weduwenaar van Gerarda Hendrika Kasling, q. q.;

van Wouter Balk en Marijtje Balk;

van Aaltje Pieters Bakker, weduwe van Jan Kat, q. q.;

van Neeltje Bos, weduwe Simon Korporaal, Willem Korporaal en Dirk Timmer, q. q., en

van Cornelis Boer, Willem Laurenszoon Boer, Geertje Boer, Marrigje Boer, Job Boer, Philippus Hijnes Smid en Willem Boer, q. q.;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 23, 24 en 27 Februarij ll., n°. 105, 106, 108, 113 en 114;

Gehoord de rapporten van den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de voornoemde requestranten q. q. te verleenen dispensatie der formaliteiten, bij de wet voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen, hetzij voor het geheel, hetzij ten deele, zijn geïnteresserd, en mitsdien aan dezelve te permitteren, om de na te melden vaste goederen te verkoopen, te weten:

1°. voor zooveel betreft Johan Jacob Lourens Happel, weduwenaar van Gerarda Hendrika Kasling:

een huismanswoning, genaamd Rustenburg, bestaande in een koestal, schuur en boomgaard, zijnde het erf en boomgaard te zamen groot drie honderd roeden, staande en gelegen in het noordeinde van Delfgaauw, onder de jurisdictie van Delft;

een kavel land, groot negentien morgen vijf honderd dertien roeden, met den dijkgrond ten oosten van denzelven kavel, groot vier honderd een en dertig roeden, te zamen uitmakende twintig morgen drie honderd vier en veertig roeden, gelegen binnen den ring der Bieslandsche droogmakerij, thans gemeente Pijnacker, kanton Delft, n°. 2, strekkende uit de barmsloot van den dijk langs den Bieslandschen weg, oost op tot voor den dijkgrond, tot deze partij behoorende, gedeeltelijk tegen het ambacht van Pijnacker, gedeeltelijk tegen het ambacht van Nootdorp, op de kaart der droogmakerij van Biesland geteekend kavel n°. 2, belend ten zuiden kavel n°. 1 en ten noorden kavel n°. 3;

een huis en erve, zijnde voorheen geweest twee huizen en erven, staande en gelegen aan de zuidzijde van het Broerhuis, binnen de stad Delft, wijk 3, n°. 251;

een blok huizingen en erven, bestaande in twee woonplaatsen, staande en gelegen aan de oostzijde van de Molslaan en op den hoek van de Broerhuissteeg binnen de stad Delft, wijk 3, nrs. 249 en 331;

een huis en erve, staande en gelegen als voren aan de noordzijde van de Molslaan, wijk ...., n°. 328; en

een huis en erve, staande en gelegen als voren aan de zuidzijde van de Molslaan, wijk 2, n°. 565, met concurrentie van de overige erfgenamen in den boedel van Johanna van den Berg, in leven weduwe Gerrit Jurgen Kasling;

2°. voor zooveel Wouter Balk c. s. betreft, een huis en erve, staande en gelegen te Westerblokker, geteekend n°. 31, belend ten oosten Tames Metselaar en ten westen Jan Diederik Junior;

3°. voor zooveel aangaat Aaltje Pieters Bakker, weduwe van Jan Kat, een huis en erve en schuitenmakerij, staande en gelegen te Oostknollendam, geteekend n°. 20, met concurrentie van de erfgenamen in den boedel van Klaas Cornelis Kat;

4°. ten aanzien van Simon Korporaal c. s., q. q.:

een bouwhuis of boerenwoning, schuur en erve, staande en gelegen aan de zuidzijde van Bleskensgraaf, belend aan de eene zijde Jan Kok, aan de andere zijde Arend van Asperen, met nog omtrent twee en twintig morgen twee honderd roeden wei-, hooi en zaailand, gelegen aan de zuidzijde van Bleskensgraaf, nevens den anderen vóór het voornoemde huis, belend ten oosten Pieter Drinkwaart en ten westen Aart van Asperen;

drie morgen vier honderd negen en veertig roeden land, aan voorn. zuidzijde van Bleskensgraaf, voor aan den dijk, belend ten oosten de weduwe Job van Vliet en ten westen de weduwe Jan Bon;

omtrent twee morgen drie honderd roeden land, aan voornoemde zuidzijde van Bleskensgraaf, belend ten oosten Arent van Asperen en ten westen de Wijngaardsche vliet;

omtrent drie morgen een honderd roeden hooiland, aan de noordzijde van Bleskensgraaf, over en binnen den weldam, belend ten oosten de weduwe Job van Vliet en ten westen de weduwe Ary Vogel, en

omtrent twee morgen twee honderd roeden land, aan voornoemde noordzijde van Bleskensgraaf gelegen en belend als de voorgaande partij, en

5°. voor zooveel betreft Cornelis Boer c. s., q. q., eene hofstede gelegen onder Giessendam, met bouwhuis en verdere getimmerten, geteekend L°. 87, met acht morgen een honderd vijftig roeden, zoo wei-, hooi- als hennepland, daar annex, gelegen in het 130ste weer;

op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet in het openbaar voor notaris en getuigen te verkoopen, mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan:

1°. (ten opzigte van het eerste verzoek) ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van Johanna van den Berg, weduwe van Gerrit Jurgen Kasling, is gevallen;

2°. (ten aanzien van het tweede verzoek) in het bijzijn en met concurrentie van den voogd of voogden over de minderjarige mede-erfgenamen in den boedel van Geertje Koning, weduwe van Hendrik Balk, en ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de gemelde boedel is gevallen;

3°. (ten opzigte van het derde verzoek) ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van Klaas Kat gevallen is;

4°. (ten aanzien van het vierde verzoek) ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van Simon Korporaal gevallen is;

5°. (ten aanzien van het vijfde verzoek) ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van Sijgje de Keizer, weduwe van Jan Boer, is gevallen, en

6°. (ten aanzien van allen) in het bijzijn van den toezienden voogd der minderjarigen, in de voormelde boedels respectivelijk geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den Raad van State, den eersten president van en den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof tot informatie en narigt, en voorts de inhoud, voor zooveel ieder verzoek aangaat, gebragt ter kennisse van de requestranten q. q.

's Gravenhage, den Maart 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Op den requeste van Hendrik Rebel c. s., wonende te Huijssen, in het Gooiland, arrondissement Amsterdam, alsmede binnen de voornoemde stad, te zamen, zoo in privé als qualiteit, de eenige erfgenamen van wijlen Cornelis Rebel, weduwenaar van Jaapje Gleijn;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 24sten Februarij 1815, n°. 107;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 2den dezer loopende maand, n°. 20, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der wet, voor zooveel betreft de formaliteiten, daarbij voorgeschreven aangaande boedelscheidingen en nalatenschappen, waarin minderjarige mede-erfgenamen gevonden worden, aan de supplianten te permitteren, zooals geschiedt bij deze, om de nalatenschap van wijlen Cornelis Rebel, weduwenaar van Jaapje Gleijn, onderling, overeenkomstig de testamentaire dispositie van denzelven Cornelis Rebel en de door deskundigen gedane taxatie der vaste goederen, bij dezelve nagelaten, te scheiden en te verdeelen voor notaris en getuigen, zonder daartoe de tusschenkomst van eenige regtbank of van eenen regter-commissaris uit dezelve noodig te hebben, onder deze bepaling nogtans, dat de voornoemde boedelscheiding niet anders zal mogen worden gedaan dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de meergemelde boedel van Cornelis Rebel, weduwenaar van Jaapje Gleijn, is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, bij dezelve scheiding en verdeeling geconcerneerd.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd, mitsgaders aan den Raad van State en aan de supplianten tot informatie en narigt.

's Gravenhage, den Maart 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van Mijntje van Zijl, weduwe van Dirk Janse Heus, wonende te Oud-Maarsseveen, in de provincie Utrecht, en van Arnoldus Adriaan Pit, q. q., c. s., wonende respectivelijk in de gemeente Soeterwoude en binnen de stad Amsterdam;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 23sten Februarij 1815, n°. 102 en 103;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 18den Februarij 1815, n°. 9 en 19, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der formaliteiten, bij de vigerende wetten voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, de requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet,

in het openbaar, voor notaris en getuigen te doen verkoopen de vaste goederen, achter hunne namen uitgedrukt, te weten:

1°. Mijntje van Zijl, weduwe van Dirk Janse Heus:

a. drie honderd roeden veenland en water, gelegen onder Tienhoven in 't buitenweg in 't blok n°. 9;

b. een honderd roeden dito, gelegen als voren in 't blok n°. 10;

c. twee honderd roeden dito, gelegen als voren in 't blok n°. 14;

d. drie honderd roeden dito, gelegen als voren in 't blok n°. 16;

e. drie honderd roeden dito, gelegen als voren mede in 't blok n°. 16;

f. twee honderd vijf en twintig roeden dito, gelegen als voren in 't blok n°. 18;

g. twee honderd zeventig roeden dito, gelegen als voren in 't binnenweg in 't blok n°. 19;

h. vier honderd vijftig roeden dito, gelegen onder Breukelerveen in 't buitenweg in 't blok n°. 20;

i. twee honderd roeden dito, gelegen als voren in 't blok n°. 25;

j. twee honderd roeden dito, gelegen als voren onder Tienhoven in 't blok n°. 14;

k. de helft in drie honderd roeden dito, gelegen als voren, oostzijde, in 't blok n°. 22;

l. het achterste gedeelte van een hofstede of achterhuis en erve met twee schuren, gelegen onder Breukelerveen, aan de westzijde van den dijk in 't blok n°. 10, genummerd n°. 64, en

m. een perceel vrij veen, gelegen onder Tienhoven, in 't binnenweg in 't blok n°. 9:

allen tot de nalatenschap van wijlen Hendrik Wiggerts en Gerrigje Jans Heus behoorende; en

2°. Arnoldus Adriaan Pit, q. q., c. s.:

a. een huis en erve, staande en gelegen binnen Amsterdam op de Heerengracht tusschen de Utrechtsche straat en Reguliersgracht, en

b. een hofstede, genaamd Velzer bosch, gelegen te Velzen, en de daarbij behoorende landerijen:

beide tot de nalatenschap van wijlen Jacob van Staphorst behoorende;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de respective boedels zijn gevallen, en in het bijzijn van den voogd en toezienden voogd over de minderjarigen, bij voornoemde boedels respectivelijk geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift worden uitgereikt aan den Raad van State en aan de requestranten, ieder voor zooveel hem aangaat, tot informatie.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 10 Maart, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Willem van Beuge en Geertruy Deel, daarbij verzoekende dispensatie van art. 228 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om te zamen een wettig huwelijk aan te gaan, niettegenstaande er nog geen *tien*, maar slechts *drie* maanden waren verloopen sedert de ontbinding van der tweede suppliants vorig huwelijk; volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Willem van Beuge en Geertruy Deel, laatst weduwe van Johan Willem Snijders, beide wonende in den Briel, daarbij verzoekende dispensatie van art. 228 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om te zamen een wettig huwelijk te mogen aangaan, niettegenstaande er geen tien maanden waren verloopen sedert de ontbinding van der tweede suppliants huwelijk met gemelden Johan Willem Snijders;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 20sten Februarij 1815, n°. 94;

Gezien het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, van den 25sten Februarij 1815, den 4den te voren, n°. 6, op den voorzegden requeste gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, het gedaan verzoek te accorderen en diensvolgens aan de requestranten, met dispensatie van art. 228 van het Burgerlijk Wetbeek, te permitteren, om met elkander een wettig huwelijk aan te gaan, met last aan den officier van den burgerlijken stand, aan wien dezelve personen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten deze competent is, om de afkondiging der geboden volgens de wet te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn, zullende de belanghebbenden gehouden zijn, om aan gemelden officier deze Onze dispensatie te exhiberen, waarvan hij op het register aanteekening zal houden.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot hunne informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan den requestrant, tot informatie.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich met het voorstel van Z. K. H. te vereenigen.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Militaire Zaken, in wier handen, bij resolutie-commissoriaal van 9 Maart, om consideratie en advies gesteld is eene concept-wet met het daaraan geannexeerd *Crimineel Militair Wetboek* en het *Reglement van discipline*, door Z. K. H., bij missive van 7 Maart, aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Gedeputeerden tot de Militaire Zaken.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 9den Maart werd in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Militaire Zaken om consideratie en advies gesteld eene concept-wet met het daaraan geannexeerd *Crimineel Militair Wetboek* en het *Reglement van discipline*, door Z. K. H. bij missive van 7 Maart aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, de doelmatigheid dezer wetten erkennende, zouden, indien zij eene aanmerking te maken hadden, wel gewenscht hebben, dat er bepaald was, dat dezelve van tijd tot tijd aan de militairen wierden voorgelezen, ten einde ze in het geheugen te houden. Dan daar dit mogelijk tot de huishoudelijke militaire administratie behoort en zij vertrouwen, dat er altoos behoorlijk regard op zal geslagen worden, maken zij geene zwarigheid, U Edel Mogenden te adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met hetzelve te conformeren.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 7 Maart om consideratie en advies gesteld is een concept-besluit tot het *verleenen van premiën voor de Groenlands- en Straat-Davids-Visscherij*, door Z. K. H. bij missive van 5 Maart aan deze Vadering ter bekrachtiging aangeboden, volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

34STE VERGADERING. — 14 MAART 1815.

Rapport betr. het concept-besluit tot bevordering der Groenlands-visscherij.

RAPPORT *van de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën.*

Bij resolutie-commissoriaal van 7 Maart werd in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën om consideratie en advies gesteld een concept-besluit *tot het verleenen van premiën voor de Groenlands- en Straat-Davids-visscherij*, door Z. K. H. bij missive van den 5den Maart aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, met het uiterste genoegen ziende, hoe dat Z. K. H. zich beijvert om alle de takken van onzen handel en industrie, die door den rampspoed der tijden kwijnden of geheel verdwenen waren, door alle mogelijke middelen te herstellen en aan te moedigen, gevoelen de verpligting om met Hoogstdenzelven daartoe mede te werken; en daar eene premie van schadevergoeding en uitrusting de vaart op Groenland en de walvisch-vangst, die geheel had opgehouden, weder kan doen herleven tot voordeel van zoo vele onzer landgenooten, moeten zij U Edel Mogenden adviseren den Souvereinen Vorst dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met hetzelve te conformeren.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot Dingsdag om 12 ure.

Benoem. van eene Commissie voor de ontvangst van Z. K. H. bij de aanvaarding v. h. Koningschap. — Concept-besluiten betr. dispensatiën.

35STE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 15 MAART 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: 1°. missive van den Algemeenen Secretaris van Staat, houdende kennisgeving dat Z. K. H. zich in de Vergadering zal vervoegen om het Koningschap te aanvaarden (benoeming van eene Commissie tot ontvangst van Z. K. H.); 2°. drie missives van Z. K. H. ten geleide van: *a.* een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie ter zake van de scheiding en verdeeling eener nalatenschap; *b.* een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van art. 167 van het Burgerlijk Wetboek; *c.* vijf concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, behoorende tot boedels, onder beneficie van inventaris bezeten of waarin minderjarigen zijn betrokken. Besloten zich met de sub *a-c* genoemde besluiten te vereenigen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van der Heyden van Baak, Calkoen, Slicher, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, van Bommel, Gevers, Clifford, Pesters van Cattenbroek, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, van Heerdt tot Eversberg, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma, Jarges, Gockinga, van Heiden tot Reinestein, Bowier, van Wassenaer van Onsenoort en Cuypers.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

De **President** communiceert, dat bij hem ontvangen is eene missive van den Algemeenen Secretaris van Staat, kennis gevende dat Z. K. H. morgen voormiddag om tien ure zich in deze Vergadering zal vervoegen, om het Koningschap der Nederlanden te aanvaarden.

Waarop de President voor de kennisgeving bedankt zijnde, eene Commissie is benoemd van negen leden dezer Vergadering, benevens den griffier, om Hoogstdenzelven te recipiëren en in deze Vergadering te geleiden, namelijk de heeren: van Markel Brouwer, Collot d'Escury, van Hoogstraten, de Jonge, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Svtzama, van Suchtelen tot de Haere, Jarges en Reigersman.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Jan van Leeuwen, nom ux., wonende onder de Lier, c. s., daarbij verzoekende dispensatie van de wet en autorisatie om eene woning met de daartoe behoorende landerijen, bij de scheiding en verdeeling des boedels van wijlen der supplianten vader, Simon Leenderts Romeijn, te mogen aanbedeelen aan den mede-erfgenaam Cornelis Romeijn tegen eene somma van f 550 per morgen; volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Jan van Leeuwen, nomine uxoris, wonende onder de Lier, c. s., daarbij verzoekende dispensatie van de wet en autorisatie om eene woning met de daartoe behoorende landerijen, bij de scheiding en verdeeling des boedels van wijlen der supplianten vader, Simon Leenderts Romeijn, te mogen aanbedeelen aan den mede-erfgenaam Cornelis Romeijn, tegen eene som van f 550 per morgen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 25sten Februarij 1815, n°. 110;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 29sten Januarij 1815, n°. 8, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, om, voor zooveel noodig, met dispensatie der thans vigerende wetten, aan de supplianten autorisatie te verleenen, zooals geschiedt bij deze, om bij de scheiding en verdeeling der nalatenschap van wijlen Simon Leenderts Romeijn de bouwmanswoning met 32½ morgen wei-, hooi- en teellanden, gelegen onder Akkersdijk, mitsgadere nog 6½ morgen, gelegen onder het Hof van Delft, tot voornoemden boedel behoorende, aan den mede-erfgenaam Cornelis Romeijn toe en aan te bedeelen tegen eene som van vijf honderd en vijftig gulden per morgen.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift worden uitgereikt aan den Raad van State en aan de requestranten tot informatie.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorstel te vereenigen.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 13 Maart, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het verzoek van Jan Cock Blomhoff, laatst provisioneel opperhoofd van den Nederlandschen handel op Japan, verzoekende dispensatie van art. 167 van het nog vigerend Burgerlijk Wetboek; volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Jan Cock Blomhoff, laatst provisioneel opperhoofd van Nederlands handel op Japan, thans zich ophoudende in 's Gravenhage, daarbij verzoekende dispensatie van art. 167 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om met Titia Bergsma, zonder de huwelijksgeboden in Japan te doen afkondigen, een wettig huwelijk aan te gaan;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 7den Maart 1815;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 27sten Februarij 1815, n°. 91, gerequireerd;

35STE VERGADERING. — 15 MAART 1815.

Concept-besluiten betreffende dispensatiën.

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van het bepaalde bij art. 167 van het Burgerlijk Wetboek, aan Jan Cock Blomhoff permissie te accorderen, zooals geschiedt bij deze, om, zonder afkondiging van de huwelijksgeboden in Japan, zijnde des suppliants laatste woonplaats, met Titia Bergsma een wettig huwelijk aan te gaan; met last aan den officier van den burgerlijken stand, aan wien dezelve personen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten deze competent is, om de afkondiging der geboden te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn; zullende de belanghebbenden gehouden zijn, om aan gemelden officier deze Onze dispensatie te vertoonen, waarvan hij in het register aanteekening zal houden.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en voorts gelijk afschrift worden uitgereikt aan den Raad van State en aan den requestrant, tot informatie.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Is gelezen eene missive van Z. K. H., van 14 Maart, ten geleide van vijf concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. mr. Arnold van Suchtelen c. s., te Deventer;

2°. Pieter Besanger, zoo in privé als q. q., c. s., in 's Gravenhage;

3°. Hendrik Jan Verwoerd, nom. ux., c. s., te Amsterdam, Zuylen en Harlingen;

4°. Steph. J. Drooglever en Maria van Oorden, echtelieden, q. q., te Leerdam;

5°. Willem en Cornelis Gros, te Zegveld en Bodegraven;

6°. Hendrik Maas Cornz. c. s., q. q., te Schiedam, en

7°. Cornelis Bos c. s., q. q., te Haringcarspel en Schoorl;

Allen verzoekende dispensatie van zekere formaliteiten, bij de nog in gebruik zijnde wetten voorgeschreven; volgende de voorschreven concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten:

1°. van Arnold van Suchtelen c. s., en

2°. van Pieter Besanger, zoo in privé als q. q, c. s.;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 27 en 28 Februarij ll., n°. 115 en 119;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan aan de bovengemelde requestranten te verleenen dispensatie der bij de wet voorgeschreven formaliteiten ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, (voor zooveel het eerste verzoek betreft) in boedels, die onder beneficie van inventaris worden bezeten, gevonden wordende, en (voor zooveel het tweede verzoek betreft) waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, en mitsdien aan dezelven te permitteren, om:

1°. ten aanzien van Arnold van Suchtelen c. s.:

een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, op den Cingel, tusschen den Blaauwburgwal en de Boogstraat, geteekend D. 13, G. 14, n°. 329;

een huis en erve, staande en gelegen als voren, naast het voorgemelde, geteekend n°. 328, en

een dito huis en erve, mede staande en gelegen als voren op de oostzijde van de Heerengracht, het vierde huis benoorden de Bergstraat, genaamd de Witte Dolphijn, geteekend D. 13, G. 14, n°. 254; en

2°. voor zooveel Pieter Besanger, zoo in privé als q. q., c. s., aangaat:

een huis en erve, staande en gelegen aan de westzijde van het Noordeinde in 's Gravenhage, wijk E, n°. 314;

een derde part in een blok huizen en erven, bestaande in twee woningen onder één dak voor aan straat, nevens een ingang ter zijde het water, met vier huisjes of woningen en een tuintje achter de voornoemde twee eerste huizen, staande en gelegen aan de oostzijde even buiten de Denneweg-valbrugge van den Haag, wijk H, n°. 368 tot 373, verponding n°. 375 tot 380, en

een derde part in twee huizen en erven, staande en gelegen het eerste aan de oostzijde van den Denneweg, over de valbrug, op den hoek van het zoogenaamd Cersijnslaantje, en het tweede achter het voornoemde eerste huis, staande en gelegen in het Cersijnslaantje voormeld, wijk H., n°. 358 en 359, verponding n°. 365 en 366;

op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet voor notaris en getuigen in het openbaar te verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar (ad 1°.) de nalatenschap van Albertus Theodorus van Suchtelen en (ad 2°.) de boedel van wijlen Helena van der Spek is gevallen, en voor zooveel dit laatste verzoek aangaat, in het bijzijn van den toezienden voogd over den minderjarigen Simon Besanger.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den Raad van State, aan den eersten president en aan den procureur-generaal voornoemd, tot informatie en narigt, en de inhoud, voor zooveel noodig, gebragt ter kennis van de requestranten, q. q.

's Gravenhage, den Maart 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Op de requesten van Hendrik Jan Verwoerd, n. u., c. s., respectivelijk wonende te Amsterdam, Zuylen en Harlingen, en van Stephanus Johannes Drooglever en Marie van Oorden, echtelieden, wonende te Leerdam;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 2den dezer;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof, den 22sten Januarij en den 23sten Februarij dezes jaars, nrs. 45 en 30, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. met dispensatie van de daartegen obsterende wetten de requestranten Hendrik Jan Verwoerd c. s. te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om de vaste goederen, behoorende tot den boedel van Jan Swart Arendszoon en bestaande:

a. in een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, in de Haarlemmer Houttuinen, tusschen de Korte Princegracht en buiten de Oranjestraat, benevens den tegenover dit perceel zijnden wal met de daarop staande getimmerten;

b. in een huis en erve, staande en gelegen als voren in de Vinkestraat, aan de noordzijde, tusschen de laatste dwarsstraat en het Haarlemmer plein;

c. in vier morgen vijf honderd twintig roeden land, liggende in den Overbraker polder, en

d. in vier morgen twee honderd vier en twintig roeden land, liggende in den vorengemelden Overbraker polder onder de gemeenten Sloten, Sloterdijk, Osdorp en de Vrije Geer;

op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van Jan Swart Arendszoon is gevallen;

2°. met dispensatie van de daartegen obsterende wetten de requestranten Stephanus Johannes Drooglever en Maria van Oorden, echtelieden, te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om de vaste goederen, behoorende tot den boedel van Christina Putters, weduwe Arnoldus van Wijk, en bestaande in zeven huisjes met een bleekerij, staande binnen en even buiten de stad Leerdam, twee morgen land, gelegen onder Oosterwijk, en twee morgen twee honderd negen en dertig roeden land, gelegen te Loosdorp onder Leerdam, een stuk land, groot tien hond, gelegen onder Heukelum, en eindelijk een huis en erve, staande binnen de stad Gorinchem, met concurrentie van de meerderjarige erfgenamen ten voorzegden boedel, op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits ten overstaan van den vrederegter van het kantoor, alwaar de boedel van Christina Putters, weduwe Arnoldus van Wijk, is gevallen, en in het bijzijn van den mede-voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal bovengemeld, voorts aan den Raad van State en aan de requestranten uitgereikt, tot informatie en narigt.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van W. en C. Gros, wonende te Zegveld en Bodegraven:

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 2den dezer;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof, den 23sten Februarij ll., n°. 23, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, de requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om, met dispensatie van de observantie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven omtrent verkoopingen van vaste goederen, waarbij minderjarigen, hetzij voor het geheel, hetzij ten deele, zijn geïnteresseerd, de vaste goederen, tot den boedel van Maarten Gros behoorende en bestaande:

1°. in eene hofstede, bestaande in een huis, berg en schuur, n°. 3, met twee en dertig morgen wei-, hooi-, hennep- en teelland, waarvan zeven en twintig morgen zijn gelegen achter dezelve hofstede, strekkende voor uit de Oude Meije tot achter aan de landscheiding van de Bree, belend aan beide zijden Pieter Vlasman, en ongeveer vijf morgen lands onder de gemeente Nieuwkoop, strekkende uit de Meije tot achter aan de ringsloot, belend aan de eene zijde Pieter Zuyderveld en aan de andere zijde de erven van de weduwe Jan Versluys;

2°. in vijf morgen lands, liggende in den polder Papekop, gemeente Waarder, strekkende voor uit de watering tot aan de landscheiding der Ruige Weide, belend aan de eene zijde de kade en ter andere zijde de landscheiding, en eindelijk:

3°. in een huisje en erfje, geteekend n°. 11, staande in de Meije, belend aan de eene zijde Hendrik Groenendijk en aan de andere zijde Jan Voordoren;

op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van Maarten Gros is gevallen.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan voornoemden eersten president en procureur-generaal, aan den Raad van State en aan de requestranten tot informatie en narigt.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Hendrik Maas Cornz., weduwenaar van en in gemeenschap van goederen getrouwd geweest met Maria Catharina van Oosterum, c. s., q. q., allen wonende te Schiedam;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 4 dezer, n°. 125;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de requestranten te verleenen dispensatie der formaliteiten, bij de wet voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarbij minjarigen zijn geïnteresseerd, en mitsdien dezelve te autoriseren, om:

1°. een huis en erve, staande en gelegen in de Boterstraat te Schiedam, wijk E, n°. 32/30, belend van ouds ten zuiden Pieter Lalleman en ten noorden de Stadssteeg, strekkende van de straat tot achter aan Mattheus Schut;

2°. een tuin, tuinhuis en erve, staande en gelegen onder Oud Mathenesse, gemeente Schiedam, belend van ouds aan de eene zijde Gerrit Blok en aan de andere zijde de weduwe Jan Stolk, strekkende van den Hoogeweg tot achter aan den langen Mathenesseweg;

3°. de helft in een uitgebroken branderij, staande en gelegen aan de Noordvest te Schiedam, wijk J, n°. 375/354, belend aan de eene zijde Martinus van Pelt en aan de andere zijde de weduwe Jacob van der Schalk Jansz., strekkende van de straat tot achter aan Jan Veth c. s.;

4°. $^{2}/_{26}$ parten in den steenen windkoornmolen *de Walvisch*, staande en gelegen aan de Westvest te Schiedam, en in het huis, stalling en alle de op- en dependentiën, daarbij zijnde, en

5°. negen morgen vier honderd vijftig roeden achterbergsche hooilanden, gelegen in de gemeente Rheenen;

behoorende tot den gemeenen boedel van den eersten requestrant en zijne overledene huisvrouw, op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedel van Maria Catharina van Oosterum is gevallen, en in het bijzijn van de toeziende voogden over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president en aan den procureur-generaal voornoemd, tot informatie en narigt, en voorts gelijk afschrift aan den Raad van State en aan de requestranten, q.q., worden uitgereikt tot informatie.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Cornelis Bos c. s., wonende respectivelijk te Haringcarspel en Schoorl;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 4den dezer, n°. 126;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof, den 27sten Januarij ll., n°. 14, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, de requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om, met concurrentie van de meerderjarige mede-erfgenamen en met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, drie der bij de deliberatie van den familieraad omschrevene vijftien perceelen vaste goederen, tot den

gemeenen boedel van wijlen Jan Overgoor en deszelfs nagelatene weduwe, Elizabeth Schoen, behoorende en bestaande:

1°. in een huis en erve, geteekend n°. 172, staande en gelegen te Haringcarspel belend de Heerenweg ten westen, Neeltje Boersen ten zuiden en de Heerenvaart ten oosten;

2°. in een stuk weiland, groot 6 geersen, gelegen als voren, belend de Heerenvaart ten zuiden en westen en Dirk Kuilboer ten noorden en oosten, en des noods:

3°. in een stuk weiland, groot 322 roeden, gelegen te Schoorl, belend Hendrik Hogewegen ten zuiden en de jaagweg ten westen;

op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van Jan Overgoor is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd, aan den Raad van State en aan de requestranten, tot informatie en narigt.

's Gravenhage, den Maart 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Z. K. H.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot morgen Donderdag, kwart vóór tien ure.

36ste VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 16 MAART 1815.

(GEOPEND TEN 9¾ uur.)

Aanspraak van Zijne Koninklijke Hoogheid bij de aanvaarding van het Koningschap. — Gelezen de daartoe betrekkelijke proclamatie des Konings. — Rede van den President in antwoord op de aanspraak van Zijne Majesteit. — Ingekomen eene missive des Konings, ten geleide van een concept-besluit betreffende eene ampliatie der Grondwet.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van der Heyden van Baak, Calkoen, Slicher, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, Gevers, Clifford, Pesters van Cattenbroek, van Aylva, van Pallandt tot Eerde, van Heerdt tot Eversberg, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma, Jarges, Gockinga, van Heiden tot Reinestein, Bowier en Cuypers.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Zijne Koninklijke Hoogheid, aan het gebouw der Vergadering genaderd zijnde, wordt op de gewone wijze door de op gisteren benoemde Commissie ontvangen en naar de zaal begeleid, vergezeld van Z. D. H. Prins Frederik van Oranje-Nassau, van de hoofden der onderscheiden Ministeriële Departementen, van de leden van den Raad van State, mitsgaders van de grootofficieren, adjudanten, kamerheeren en edellieden. (1)

(1) Van den togt van den Souvereinen Vorst naar, de ontvangst in het gebouw der Staten-Generaal en den terugtogt naar het Paleis zijn, in de *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 66, de volgende bijzonderheden medegedeeld:

Z. K. H. begaf zich, des voormiddags ten tien ure, naar de Vergadering van de Staten-Generaal, te dien einde bijeengeroepen. Het oogenblik van Hoogstdeszelfs vertrek werd door een vorstelijk salvo van drie en dertig langzaam op elkander volgende kanonschoten aangekondigd.

De stoet vertrok op de volgende wijze van het paleis:

1°. een commando cavalerie;

2°. twee rijknechts te paard;

3°. de ceremoniemeester, met het teeken zijner functie in eene der hofkoetsen gezeten en een lakkei aan ieder portier;

4°. De Secretarissen van Staat en verdere hooge ambtenaren, mitsgaders de leden van den Raad van State, twee aan twee in eigene koetsen, een knecht in livrei aan ieder portier;

5°. twee edellieden in eene der hofkoetsen, met zes paarden bespannen, een lakkei aan ieder portier;

6°. twee kamerheeren in eene koets, met zes paarden bespannen, een lakkei aan ieder portier;

Nadat Z. K. H. zich op den Troon heeft geplaatst, aanvaardt Hoogstdezelve het Koningschap der Nederlanden met de volgende plegtige aanspraak. (1)

EDEL MOGENDE HEEREN!

Het vredes-tractaat, in den verleden zomer te Parijs gesloten, had aan dezen Staat onder Mijne souvereiniteit eene vergrooting van grondgebied toegezegd. Maar de wijze, waarop die toezegging door opgevolgde overeenkomsten is verklaard en uitgebreid, zal buiten twijfel de verwachting van velen te boven zijn gegaan. Het is niet eene enkele strook lands, het zijn niet eenige weinige districten, die aan het vaderland worden toegevoegd; een geheel volk, en een volk, reeds vooraf door zijne zeden, taal en nijverheid en door zijne herinneringen zelve met ons verbroederd, komt ons te gemoet en betuigt zijn verlangen, om alle die betrekkingen door den band eener gemeenschappelijke regering te bevestigen.

De vereeniging en ineensmelting van al de Nederlandsche gewesten tot denzelfden Staat is in meer dan één tijdsgewricht onder Karel den Vijfde, bij Vader Willem, later nog, het voorwerp der wenschen en pogingen van verlichte en vaderlandlievende mannen geweest. Eene ernstige beschouwing heeft ook Mij overtuigd, dat zonder zoodanige vereeniging, zonder wederkeerige trouw en onderstand, de onafhankelijkheid dier gewesten op te zwakke grondslagen rust en het eene gedeelte na het andere de speelbal worden moet van iederen naburigen Staat, die zijn regt naar zijne overmagt zoude willen afmeten.

In deze overtuiging deelen Mijne hooge bondgenooten. Duitschland in het bijzonder ziet, zoowel als Engeland, in het onafhankelijk bestaan der Nederlanden een voornaam rustpunt der algemeene veiligheid, en wanneer de tijd der mededeeling van de hiertoe betrekkelijke Staatsstukken zal gekomen zijn, zullen U Edel Mogenden met genoegen de blijken ontwaren van het dadelijk en ongeveinsd belang, dat de magtigste Hoven in de vrijheid en welvaart der Nederlandsche natie stellen.

Bij de staatkunde der verbondene Mogendheden en bij de wenschelijkheid der bedoelde vereeniging in Mijne eigene oogen voegt zich de niet twijfelachtige gezindheid der Belgische inge-

7°. twee groot-officieren van Z. K. H. in eene koets, met zes paarden bespannen, en twee lakkeien aan ieder portier;

8°. een onder-stalmeester en vier pages te paard;

9°. twee rijknechts te paard;

10°. Z. K. H. in eene staatsie-koets, met acht paarden bespannen, met een rijknecht te voet naast ieder paard; ter zijde van dezelve de luitenant-generaal, het militair commando voerende, te paard; aan ieder portier een der adjudanten van Z. K. H. te paard en vóór dezelve aan beide kanten drie lakkeien.
Z. D. H. Prins Frederik in de koets van Z. K. H.;

11°. een detachement cavalerie.

De Koning en Herauten van Wapenen, de Gouverneur en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, de militaire gouverneur der residentie, de leden der regering van 's Gravenhage en een voegzaam aantal pauken en trompetten bevonden zich op de galerij bij de vergaderzaal der Staten-Ceneraal. De stoet, aan het hotel der Staten-Generaal gekomen zijnde, bleef de Koning van Wapenen onder aan den trap staan, tot dat Z. K. H. mede was opgetreden. De Secretarissen van Staat, de verdere hooge ambtenaren en de leden van den Raad van State traden onmiddellijk naar boven en plaatsten zich voor de zittingen, in de Vergadering voor hen bestemd.

Z. K. H. werd door eene Commissie van de Staten-Generaal onder aan den trap ontvangen, en, binnen de vergaderzaal geleid zijnde, plaatste zich op den troon, voor Hoogstdenzelven bestemd; zooals ook Z. D. H. de voor hem bestemde zitting innam, terwijl de groot- en andere officieren den troon omringden en de pages op de trappen van denzelven nederzaten.

Z. M., voorafgegaan door de groot- en andere officieren en de Commissie van de Staten-Generaal, bestemd om Z. M. uit te leiden, en gevolgd door de Secretarissen van Staat, de andere hooge ambtenaren en leden van den Raad van State, naar Zijn rijtuig teruggekeerd zijnde, begaf zich weder naar het paleis, op dezelfde wijze als Hoogstdezelve naar de Vergadering der Staten-Generaal was geleid, met uitzondering alleen, dat de Secretarissen van Staat, de verdere hooge ambtenaren en leden van den Raad van State Z. M. op Hoogstdeszelfs terugtogt niet voorafgingen, maar volgden.

Het vertrek van Z. M. van het hotel der Staten-Generaal werd aangekondigd door een Koninklijk salvo van honderd en één langzaam op elkander volgende schoten.

(1) De aanspraak van den Souvereinen Vorst komt ook voor in het *Bijvoegsel op het Staatsblad*, II, blz. 2153, *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 65, en M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 87.

zetenen. Slechts voorloopig onder Mijn bestuur geplaatst, zijn zij door veelvuldige bewijzen van genegenheid en vertrouwen het oogenblik te gemoet gegaan, waarop Mijne souvereineteit werkelijk konde worden ingevoerd. In hunne woorden en handelingen straalde niet zelden een voorgevoel door van het duurzaam geluk, dat de vrucht eener naauwe verbindtenis tusschen Holland en België wezen moet.

Op zoodanige gronden besloten hebbende het oppergezag over al de Nederlanden en tevens de Koninklijke waardigheid te aanvaarden, maak ik het tot Mijne eerste zorg die bepaling aan de trouwe Vertegenwoordigers mijner landgenooten mede te deelen. Heeft uw doorzigt, Edel Mogende Heeren, en uw onbezweken ijver Mijne pogingen voor 's lands welzijn tot dusverre krachtdadig ondersteund, niet minder verwacht Ik van uwe medewerking in het regelen der nieuwe betrekkingen van den Staat. Geene der wijzigingen echter, die in de Grondwet vereischt worden, kan de heilzame beginselen betreffen, waarop zij is gebouwd en op welke onze landaard te regt een zoo hoogen prijs stelt. Al wat thans geschiedt, al wat u Mijnentwege zal voorgeslagen worden, moet integendeel strekken om het bezit dier reeds verkregene panden van vrijheid, eendragt en verdraagzaamheid te verzekeren en bestendig te maken. Mijn titel alleen verandert; Mijn hart blijft zoo vurig en vaderlijk als ooit voor het heil Mijner onderdanen kloppen, en alle deze gevoelens zullen zij wedervinden in de proclamatie, bij welke Ik hun in dit merkwaardig tijdstip hunne bestemming en Mijne uitzigten voorgehouden heb.

Nadat Zijne Majesteit geëindigd heeft, wordt door den Algemeenen Secretaris de proclamatie, bestemd om van deze gebeurtenis kennis te geven, voorgelezen, zooals dezelve hierna volgt geïnsereerd. (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Naauwelijks had de eenstemmige wil der Mogendheden, op het Congres van Weenen vergaderd, zich voor de vereeniging van al de Nederlanden onder hetzelfde gemeenschappelijk gebied verklaard, of de ingezetenen der Belgische provinciën betuigden Ons om strijd hunne vreugde over dien gewigtigen maatregel en hun verlangen, dat tot hen wierde uitgestrekt dat Souverein gezag, hetwelk de liefde der Hollanders Ons bevorens opgedragen had.

Door die betuigingen diep getroffen, hadden Wij echter besloten alle verandering in de bestaande betrekkingen uit te stellen, tot dat de raadplegingen van het Congres volkomen ten einde zouden zijn geloopen en deszelfs beslissingen in haar geheel konden worden ten uitvoer gebragt. Maar de onverwachte gebeurtenissen, die in eenen naburigen Staat plaats vinden, nopen Ons om dat besluit te laten varen. Zij schrijven Ons voor om aan den ijver Onzer onderdanen door gelijken ijver te beantwoorden en niemand hunner in de onzekerheid te laten over zijne pligten en Onze voornemens. Het is, nu zich nieuwe zwarigheden in het verschiet schijnen te vertoonen; het is op het oogenblik, dat voor zoo vele volken de droeve herinnering eener vreemde overheersching herboren is, dat de oprigting dringender wordt van een Rijk, welks aanzijn de staatkunde van geheel Europa als een noodzakelijk bolwerk der algemeene rust en veiligheid beschouwd heeft.

Bemoedigd door de denkwijze der magtigste Souvereinen, Ons verlatende op de edele zucht voor burgerlijke vrijheid en onafhankelijkheid, het Nederlandsche karakter eigen, sterker nog door de menigvuldige bewijzen van verknochtheid, die Wij dagelijks ontvangen, aanvaarden Wij thans den schepter met geene andere bedoeling, dan om Onze heerschappij te doen dienen tot heil van al degenen, die aan dezelve zijn onderworpen, en om hun het ongestoorde genot te verzekeren van al de weldaden des vredes en der eendragt.

En alzoo Wij willen, dat de benaming zelve van den nieuwen Staat reeds dadelijk ten onderpand strekke van de naauwe en broederlijke verbindtenis, die tusschen alle Onze onderdanen plaats vinden moet, hebben Wij ons bewogen gevonden om te verklaren, zooals Wij verklaren bij deze, dat alle landen, tot denzelven behoorende, van nu af vormen het *Koningrijk der Nederlanden*, hetwelk als zoodanig door Ons en Onze wettige nakomelingen, volgens het regt van eerstgeboorte, moet worden bezeten, en dat Wij voor Ons zelven en voor de Vorsten, die na Ons den alzoo opgerigten troon bekleeden zullen, de Koninklijke waardigheid en titel aannemen, bij dezen laatsten echter dien van *Hertog van Luxemburg* voegende, uithoofde der afzonderlijke betrekkingen, welke dat landschap bestemd is, om met Duitschland te onderhouden.

Maar hoezeer ook deze bepalingen strooken met hetgeen Wij aan de uitgestrektheid der Nederlanden en aan de beschaafdheid van derzelver talrijke en nijvere inwoners verschuldigd zijn, niet minder achten Wij Ons verpligt, om zorg te dragen, dat niet de naam, dien Wij steeds in alle wisselingen van de fortuin met eere gedragen en onder welken Onze voorvaderen aan de zaak der vrijheid zoo menigvuldige diensten bewezen hebben, vernietigd worde en verdwijne. En begeeren en bepalen Wij uit dezen hoofde, dat voortaan de vermoedelijke erfgenaam van het Koningrijk der Nederlanden zal aannemen, voeren en behouden den naam en titel van *Prins van Oranje*, denzelven reeds onmiddellijk bij dezen aan Onzen beminden oudsten Zoon met des te inniger genoegen verleenende, omdat Wij Ons verzekerd houden, dat Hij den alouden luister daarvan zal handhaven door de stipte vervulling Zijner pligten als Onze eerste onderdaan en als toekomstige beheerscher van den nieuwen Staat en door, ten allen tijde, met moed en zelfopoffering te waken voor de regten van Zijn Huis en voor de veiligheid van het vreedzame en gastvrije grondgebied der Nederlanden.

Gij allen, landgenooten! die dat grondgebied bewoont, ontsluit uwe harten voor het vertrouwen en de hoop! De bestanddeelen van het Staatsgeluk zijn allen in uwe eigene magt! Zijt den vaderlande verkleefd, eendragtig en vrij van allen naijver, en gij zult sterk genoeg zijn voor de afwering van alle de gevaren, die u bedreigen mogten. Europa beschouwt uwe hereeniging met belangstelling en welwillendheid! De Grondwet, die bereids voor een groot aantal uwer verbindende is, zal welhaast de wijzigingen ondergaan, die haar met de belangen en wenschen van allen in overeenstemming moeten brengen, en dáár zult gij dien waarborg vinden van de Godsdienst, op welke Wij allen den hoogsten prijs stellen. Weldadige inrigtingen zullen, onder den zegen des Allerhoogsten, de vrije ontwikkeling van alle soort van volksvlijt en de herleving uwer van ouds beroemde kunsten bevorderen. En zoo uwe gevoelens en uwe pogingen aan die beantwoorden, welke uw Koning u, op dezen plegtigen dag, hartgrondig en onherroepelijk toewijdt, zal de voorspoed,

---

(1) Zie de proclamatie in het *Staatsblad*, n°. 27; *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 65; M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 95–96.

Omtrent de wijze van afkondiging der proclamatie buiten de vergaderzaal der Staten-Generaal komen in de *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 66, de volgende bijzonderheden voor:

Een geruimen tijd, nadat de Souverein de vergaderzaal der Staten Generaal was binnen getreden, deed de Koning van Wapenen aldaar van het bordes, na voorafgaand pauken- en trompettengeschal, de afkondiging van Hoogstdeszelfs verheffing tot Koning der Nederlanden en Hertog van Luxemburg. Zijne escorte en de bende muzijkanten onthielden zich inmiddels op het Binnenhof voor de loterijzaal. Onmiddellijk na de proclamatie hief de muziek het vaderlandsch lied van *Wilhelmus van Nassauwe* aan.

Na den aanvang van den terugtogt van Z. M. naar Hoogstdeszelfs paleis, stegen de Koning en Herauten van Wapenen te paard, en trok de trein tot de proclamatie op in de volgende orde:

1°. een commando cavalerie;

2°. de bende muzijkanten;

3°. kamerbewaarders en boden;

4°. zes lakkeijen van Z. M.;

5°. de Koning van Wapenen tusschen twee herauten;

6°. twee kamerbewaarders en vier boden van de Staten-Generaal;

7°. de Staten-Generaal, in eigene koetsen gezeten;

8°. de Gouverneur en de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, mede in eigene koetsen;

9°. vier leden van de regering der residentie, insgelijks in eigene koetsen.

Wordende de trein, tot het doen der proclamatie, gesloten door een detachement cavalerie.

De trein ging door de Stadhouders-Poort naar het Buitenhof en deed aldaar, op de hoogte der cavaleriewacht, de eerste proclamatie; ging van daar naar het Plein en deed aldaar vóór het paleis van H. K. H. de Prinses Douairière de tweede proclamatie. Vervolgens deed de trein eene proclamatie op den Kneuterdijk en op de Groote Groenmarkt en begaf zich laatstelijk naar het paleis. Gedurende den trein liet de muzijk van de schutterij zich bij tusschenpoozen hooren.

die u te beurt valt, nog eeuwen lang het erfdeel zijn van een dankbaar nageslacht.

Gedaan in 's Gravenhage, den 16den Maart 1815.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Zijne Majesteit,

(*get.*) A. R. FALCK.

Waarna de **President** van deze Vergadering de aanspraak van Zijne Majesteit op deze wijze beantwoordt: (1)

SIRE!

Wij bedanken Uwer Majesteit voor deze voorloopige mededeeling van het verhandelde op het Congres en wij zien het verdere op zijn tijd te gemoet.

Wij hebben met een bijzonder genoegen waargenomen, dat de staat van ons vaderland op ruimer grondslagen dan ooit te voren gebouwd en onze geliefde Souvereine Vorst door de begeerte van geheel Europa geroepen is geworden, om de Koninklijke waardigheid aan te nemen.

Wij wenschen Uwer Majesteit hartelijk geluk met dezen nieuwen luister voor Uwen persoon en voor het Huis van Oranje, en wij begrijpen, dat de luister van dit volk, in het midden van het welk Uwe Majesteit geboren is, niet dan toenemen kan door het meerder aanzien van deszelfs Opperhoofd.

Het volk van Nederland had, bij het vaststellen eener Grondwet, geen gewag gemaakt van den titel van den Souvereinen Vorst, wel wetende, dat eene bepaling daaromtrent meer afhing van de overeenstemming der Mogendheden dan van zijne beslissing; doch de wensch en de verwachting van alle brave Nederlanders is steeds geweest, dat, wanneer zij, tot welzijn van het algemeen, het opperste gezag aan Uwe Majesteit opdroegen, Hoogstdezelve ook eene plaats zoude innemen onder de gekroonde Hoofden van Europa.

De vereeniging van alle de Nederlanden is eene treffende gebeurtenis onder alle degene, waarmede deze nieuwe eeuw haren aanvang neemt. Zij is niet geschied om onzentwege, maar is een gevolg der overtuiging van alle de Mogenheden, dat het evenwigt van Europa de versterking van ons vaderland vorderde.

Door de handhaving van dat evenwigt inmiddels is deze vereeniging voor ons allerheilzaamst. Wij bestaan slechts in gevolgen van het staatkundig evenwigt; onze vaderen hebben hetzelve helpen ophouden met hun bloed en met hunne schatten, en toen het eindelijk verbroken is geworden, hebben wij de bittere vruchten der overheersching gesmaakt, waarvoor zij zich hadden weten te hoeden. Een van de krachtigste middelen in hunne handen, om beide, onze onafhankelijkheid en het staatkundig evenwigt, te bewaren, zijn diezelfde Nederlanden geweest, met welke wij nu hereenigd zijn. Willem de Eerste wilde den grond leggen tot aller onafhankelijkheid en zag de afscheuring van sommigen met weemoed aan. Prins Maurits hoopte nog de afgescheurden te winnen en verklaarde aan hunne afgevaardigden, dat de godsdienst geen hinderpaal zijn zoude. Nadat zij onherstelbaar verloren moesten geacht worden, vingen onze grootste Staatsmannen aan, ze te beschouwen als eenen voormuur, dien zij niet dan in handen van onze vrienden mogten laten. Getuigen de oorlogen van bijna anderhalve eeuw, onder Willem den Derde, onder Jan Willem Friso en onder Uwe Majesteit zelve en deszelfs geliefden broeder Prins Frederik, in jeugdigen ouderdom, met geen ander oogmerk gevoerd. De gebrekkige voormuur heeft nu plaats gemaakt voor het oorspronkelijke ontwerp van den grondlegger van den Staat. Alle de Nederlanden zijn wederom geworden, zooals ten tijde van Karel den Vijfde, eene Monarchie onder een Nederlandschen Koning, en alle de deelen van dezen uitgestrekten Staat kunnen meer dan voormaals dienen om elkander hulp toe te brengen. Onze onafhankelijkheid is gevolgelijk beter verzekerd, dan zelfs Willem de Derde zich ooit daarmede had kunnen vleijen.

Onder het schild van deze onafhankelijkheid zijn wij eerst regt in het gerust bezit van onze vrijheid, van onze goederen, van de vruchten onzer nijverheid, en, bij alle de voordeelen, waarover wij ons heden mogen verheugen, is deze onafhankelijkheid naar buiten het voornaamste en gewigtigste, alzoo niet een van de anderen zonder dit kan bestaan.

Zonder eene vaste onafhankelijkheid in het hart van den Staat, zijn ook onze kostelijkste bezittingen in andere werelddeelen de gemakkelijke prooi, òf van de Mogendheid, die ons zelve overweldigt, òf van haren vijand, gelijk als gebleken is in onze dagen. Door de handhaving onzer onafhankelijkheid in Europa waren wij daartegen, in den loop van twee eeuwen, gebleven in het bezit van onzen koophandel en onze koloniën. Wij hadden, met de uiterste inspanning, dan eens den vijand aan onze grenzen gekeerd, dan eens hem midden uit ons land gedreven, doch nimmer hadden wij ons deel in de heerschappij der zee verloren. Onze wijze vaderen, aangevoerd door de Prinsen van Oranje, hadden dit bewerkt door middel van de keuze der bondgenooten onder de Mogendheden, en hun beproefd staatkundig stelsel is op dit tijdstip mede herboren. Wij deelen in de vrije vaart op alle de zeeën des aardrijks; ook onze nieuwe broederen zullen, na een langdurig gemis, daarin deel nemen, en de algemeene welvaart, voor allen daaruit te voorzien, zal ons aller krachten tot eigen verdediging verdubbelen.

Nog kort geleden dachten wij niet, dat de gelegenheid nabij konde zijn, om de proef van zulk eene verdediging te nemen.

De algemeene vrede beloofde aan ons vaderland diezelfde vruchten van nijverheid, welke gedurig, in tijden van vrede, eene groote welvaart onder ons voortgebragt hebben.

De instelling van eene goede regering, gegrond op oude nationale wetten en gewoonten en een gewrocht der ondervinding van vele eeuwen, voorspelde ons inwendige rust en aanmoediging voor alle nuttige ondernemingen. De wijze gematigdheid van Uwe Majesteit, die alle partijen en alle gezindheden vereenigd heeft, streelde ons met de hoop, dat er voortaan, met opzigt tot de burgerlijke maatschappij, geene partijen meer bestaan zouden en geen onderscheid van gezindheden zoude bemerkt worden.

Dan, nieuwe gebeurtenissen in een naburig Rijk, van welke Uwe Majesteit gewag heeft gemaakt, kunnen den fakkel des oorlogs wederom op onze grenzen brengen, en dan zal aanstonds de kracht van den nieuwen Staat onverdeeld kunnen dienen in de handen van Uwe Majesteit, om den schat onzer onafhankelijkheid ongekrenkt te behouden.

Welke waarborgen hebben wij niet reeds in het geledene van hetgeen wij in het vervolg onder Deszelfs bestuur verwachten mogen?

De aloude Nederlandsche deugden van zedigheid, orde, zuinigheid, in de hoogste mate eigen aan Uwe Majesteit, worden alomme door Uw voorbeeld aangekweekt. Uwe Majesteit plukt niet alleen de vruchten van den heldenmoed en de staatkunde Uwer groote voorvaderen, maar gaat ook met een vasten tred voort op de roemrijke baan, door dezelven geopend. Wij zitten hier omringd van hunne eerwaardige beelden en zij schijnen met zelfvoldoening te oogen op hunnen gelukkigen nazaat, die, met krachtiger middelen uitgerust, zooals zij voor de vrijheid van den Staat en van Europa handelden en streden, evenzoo deze onwaardeerbare panden zal bewaren en eene kroon zetten op het hoofd van den Oranjestam, nog luisterrijker dan de Koninklijke. Uwe Majesteit geniet baarblijkelijk dezelfde gunst des Hemels als zij op Uwe ondernemingen, en Uw kort bestuur is reeds verzeld van eene reeks van wonderen, waarvan de wedergade naauwlijks op te speuren is in onze vaderlandsche geschiedenissen. Een vrijwillige opstand, de hulp van alle zijden toegesneld, de souvereiniteit in het Huis van Oranje gevestigd, de Grondwet voorgedragen en aangenomen, onze bittere vijand veranderd in een vriend, alle de vestingen en havens door dezen ommekeer ontruimd, de voorloopige vrede geteekend en heden alle deze weldaden bevestigd door een verdrag van geheel Europa: wie erkent niet in dit alles de zigtbare hand des Almagtigen?

Ga dan voort, Sire, onder zulk een Goddelijken zegen, ga voort op Uwe glansrijke en deugdzame loopbaan, omringd van eene teedere echtgenoote, uitmuntende in heldenzin en zachte zeden, van eene schrandere en grootmoedige moeder, van eene lievende zuster en dochter, van dappere zonen, Uwe en onze hoop, ga voort, toegejuicht door alle volken, krachtiglijk ondersteund door Uw volk, welks harten zich allen vereenigen tot één gevoel, welks monden allen uitroepen met ééne stem: *leve de Koning!*

Zijne Majesteit verlaat hierop op dezelfde wijze en uitgeleid door de voornoemde Commissie de vergaderzaal en het gebouw.

(1) Het antwoord van den President is mede opgenomen in het *Bijvoegsel op het Staatsblad*, II, bl. 2155; *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 66; M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, bl. 89-92.

Missive van Z. M. en concept-besluit betrekkelijk veranderingen in de Grondwet.

De Commissie in de Vergadering geretourneerd zijnde, wordt gelezen eene missive van Zijne Majesteit, ten geleide van een concept-besluit, waarbij, overeenkomstig het IXde hoofdstuk der Grondwet, de noodzakelijkheid verklaard wordt, de Grondwet van den Staat te veranderen en te ampliëren, en dienvolgens de Staten der provinciën of landschappen uitgenoodigd om vóór den 1sten Julij van dit jaar respectivelijk aan de gewone leden, wegens hunne provincie of landschap ter Vergadering van Hun Edel Mogenden zitting hebbende, een gelijk getal buitengewone leden toe te voegen, ten einde de Staten-Generaal, alzoo in dubbelen getale binnen 's Gravenhage bijeengekomen, met Zijne Majesteit over de nieuw gewijzigde en geampliëerde Grondwet raadplegen; volgende de voorzegde missive en concept-besluit hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Majesteit.*

Edel Mogende Heeren!

Onze aanvaarding van de Koninklijke waardigheid en de vereeniging der Belgische gewesten met dezen Staat maken eenige modificatiën in de Grondwet onvermijdelijk. Zij zelve wijst den weg aan, dien men volgen moet om de nieuwe bepalingen verbindende te doen zijn voor de ingezetenen der Vereenigde Nederlanden, en Wij hebben gemeend deze gewigtige materie nog in de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal in overweging te moeten brengen, ten einde eventueel alle tijdverlies te vermijden en U Edel Mogenden in allen gevalle de moeite eener opzettelijke bijeenkomst te besparen.

Wij verzoeken U Edel Mogenden uit deze oogpunten het ter bekrachtiging hiernevensgaand concept te beoordeelen, bij hetwelk zooveel mogelijk de bewoordingen zelfs der Grondwet gevolgd en in acht genomen zijn.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 16den Maart 1815.

(*get.*) WILLEM.

Ter ordonnantie van Zijne Majesteit,

(*get.*) A. R. Falck.

Concept-besluit, verklarende de *noodzakelijkheid, de Grondwet van den Staat te veranderen en te ampliëren* enz. (1)

Wij WILLEM, enz.

Alzoo het door Onze aanvaarding van de Koninklijke waardigheid en het stellen der Belgische provinciën onder Ons Souverein gezag, ten einde met en benevens de Vereenigde Nederlanden een en hetzelfde Koningrijk uit te maken, noodzakelijk geworden is de Grondwet eenige veranderingen te doen ondergaan; moetende de woorden *Souvereine Vorst* en *Erfprins*, in alle artikelen, in welke dezelve voorkomen, vervangen worden door die van *Koning* en van *Prins van Oranje*, en, in de optelling der provinciën en landschappen, zoodanige bijvoeging geschieden, als noodig is om het Nederlandsche volk volledig te omschrijven, behalve al zulke andere modificatiën, als, ten gevolge der zoo even gemelde en uit aanmerking der omstandigheden, dienstig en oirbaar gerekend zullen worden;

Zoo is het, dat Wij, gezien het IXde hoofdstuk der Grondwet, *van bijvoegingen, veranderingen en uitleggingen*, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, goedgevonden hebben en verstaan te verklaren, zooals Wij verklaren bij deze, dat het noodzakelijk is de Grondwet van den Staat te veranderen en te ampliëren in zulker voege, als in den hoofde dezes aangewezen en uitgedrukt geworden is, en dat mitsdien de Staten der provinciën of landschappen, onder toezending der tegenwoordige wet, zullen worden uitgenoodigd, om, vóór den 1sten Julij van dit jaar, respectivelijk aan de gewone leden, wegens hunne provincie of landschap ter Vergadering van Hun Edel Mogenden zitting hebbende, een gelijk getal buitengewene leden toe te voegen, ten einde de Staten-Generaal, alzoo in dubbelen getale binnen 's Gravenhage op den door Ons nader te bepalen tijd bijeengekomen, met Ons over de op nieuw gewijzigde en geampliëerde Grondwet, die hun Onzentwege zal worden aangeboden, in de hun toekomende betrekking raadplegen.

En opdat zulks kome ter kennisse van een iegelijk, wien het zoude mogen aangaan, zal deze worden geïnsereerd in het *Staatsblad*.

Gedaan in 's Gravenhage, den Maart van het jaar 1815, het tweede van Onze Regering.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven concept-besluit om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden voor de Binnenlandsche Zaken.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Dingsdag om 1 ure.

(1) Het rapport over het bovenvermelde concept-besluit is uitgebragt den 21sten Maart.
De den 23sten Maart vastgestelde wet is opgenomen in het *Staatsblad*, n°. 29, en *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 84.

Rapport over het concept-octrooi tot oprigting eener Maatschappij voor den Chinaschen theehandel.

37ste VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 21 MAART 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Gelezen: 1°. het rapport van de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën over het concept-octrooi tot oprigting eener Maatschappij voor den Chinaschen theehandel (besloten zich met het octrooi te vereenigen); 2°. het rapport van de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken over het concept-besluit wegens eene ampliatie der Grondwet (besloten zich daarmede te vereenigen).

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Markel Brouwer, van der Heyden van Baak, Calkoen, Slicher, Deutz van Assendelft, van Bleiswijk, van Bommel, Gevers, Clifford, Huyssen van Kattendijke, van Pallandt tot Eerde, van Heerdt tot Eversberg, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma, Gockinga, van Heiden tot Reinestein, Bowier, van Sasse van IJsselt en van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën, in wier handen, bij resolutie-commissoriaal van 9 Maart, om consideratie en advies gesteld is een concept-octrooi ter *oprigting eener Maatschappij voor den Chinaschen theehandel*, door Z. K. H., bij missive van 9 Maart, aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 9den Maart werd door U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de zaken van Commercie en Koloniën om consideratie en advies gesteld een *concept-octrooi ter oprigting eener Maatschappij voor den Chinaschen theehandel*, door Z. K. H. bij missive van den 9den Maart aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

Eer dat Wij, Edel Mogende Heeren, de geschiktheid der bepalingen van het voornoemde concept-octrooi tot het bereiken van het bedoelde oogmerk gingen onderzoeken, hebben Wij gemeend, ons de vraag ter oplossing te moeten voorleggen, of het beginsel van vrijen handel, dat algemeen als wenschelijk erkend en aangenomen wordt, ook op den Chinaschen theehandel kan toegepast worden; dan wel of er in dezen tak eene noodzakelijke uitzondering plaats moet hebben en of eene bij uitsluiting geprivilegieerde maatschappij het beloofde voordeel zal opleveren van het uitbreiden van dezen belangrijken handel, 't welk zelfs het uitzigt van een soort van stapelplaats voor deze landen toelaat.

Eene oppervlakkige beschouwing zoude voor de vrijheid van den Chinaschen theehandel pleiten en dezelfde regten eischen, die aan alle speculatiën leven en bloei geven, daar de geoorloofde winzucht door die vrijheid aangespoord en uitgelokt wordt, de ijver van den handelaar, die veel wagen, maar ook veel meer winnen kan, wordt opgewekt, en er een naijver ontstaat, die weêr weldadig op het vertier dezer waren voor inlandsche consumtie en buitenlandsche verzending kan werken.

Dan eene nadere overdenking der zaak zelve en naauwkeurig ingewonnen informatiën doen in den Chinaschen theehandel iets geheel eigendommelijks opmerken, hetwelk eene uitzondering van den algemeenen regel voor dit bijzonder geval gedoogt, en dit schijnt aanleiding gegeven te hebben, dat men in het jaar 1791 en vervolgens eenige beperkingen aan de vrijheid van dien handel heeft gemeend te moeten maken, ja dat men reeds in 1803 tot een diergelijk octrooi zoude overgegaan zijn, zoo niet de oorlog allen zeehandel onmogelijk gemaakt en alzoo ook dezen tak van negotie voor ons geheel vernietigd had.

Eene der voornaamste redenen, die het voeren van den theehandel door eene maatschappij veiliger en verkieslijker maakt boven de vrije vaart voor eenige particulieren, is in de inrigting van den handel in China zelve gelegen. Aldaar is een monopolie: een geprivilegieerd ligchaam van kooplieden is, bij uitsluiting, belast om den koophandel met de Europesche natiën te drijven. Indien het nu aan elken particulier vrij stond aldaar ter markt te gaan, komt er concurrentie onder de inkoopers, terwijl er geene onder de verkoopers bestaat, waardoor de prijs aldaar verhoogd en de handel in dien tak voor den inkooper nadeelig en onzeker wordt. Er is bovendien eene factorij in China noodig, ten einde aldaar bestendig werkzaam te zijn, om de verschillende soorten van thee op geschikte tijden in te koopen en de aangekomen goederen te verkoopen; en dit voordeel gaat geheel verloren bij particuliere ondernemingen, die tot het inkoopen en verkoopen slechs den tijd van lossen en laden hebben. Zullen wij verder met de buitenlandsche geprivilegieerde maatschappijen kunnen wedijveren, dan moet deze handel met een aanzienlijk fonds regelmatig gedreven worden, zoodat men zekerheid heeft van niet door overvoering den marktprijs te bederven, noch door gebrek van vreemde handelaars afhankelijk te worden; en om dit te bereiken, is de zorg van eene naar vaste wetten handelende en met het behoorlijk crediet voorziene maatschappij noodig, ten einde onze binnenlandsche consumtie en ons buitenlandsch debiet op alle wijze te bevorderen.

Deze vraag opgelost zijnde, hebben wij, Edel Mogende Heeren, het octrooi op zich zelve beschouwd, en hierop gaan wij nu onze consideratiën mededeelen.

Hoewel de bedenkingen, die bij ons opgekomen zijn, niet van dat gewigt zijn, dat wij U Edel Mogenden dit octrooi als min aannemelijk zouden willen doen beschouwen, meenen wij echter verpligt te zijn dezelve met weinige woorden op te geven.

Zoude het, vroegen wij ons bij het lezen van art. 23, niet verkieslijker zijn, dat bewindhebbers slechts vijf jaren in functie bleven en dat er in 1820 en vervolgens na gedane loting jaarlijks een afging en een ander benoemd wierd, met die bepaling dat de aftredende telkens weder verkiesbaar was, en zal men hierdoor niet een geschikt middel vinden, om zich te ontdoen van den onbekwaam geworden bewindhebber, terwijl men den nuttigen en werkzamen conserveert?

Bij art. 36 zouden wij, ten einde alle partijdigheid en uitsluiting voor te komen, gaarne gezien hebben, dat uitdrukkelijk de ingezetenen, die op die voordeelen aanspraak kunnen maken, ook verzekerd waren die te zullen genieten, en eene bijvoeging in deze of dergelijke woorden zoude ons niet overtollig voorgekomen zijn: *tot het bekomen van welke admissiën alle daartoe uithoofde van hun crediet en soliditeit bevoegde ingezetenen dezelfde aanspraak zullen hebben.*

Eindelijk kunnen wij niet nalaten op te merken, dat, hoewel uit de inleiding van dit octrooi en uit de bewoordingen, in de artt. 38, 39 en 42 gebezigd, het blijkt, dat men den heilzamen invloed dezer maatschappij gelijkelijk over alle de gedeelten des lands en alle klassen van ingezetenen wil verspreiden, het niet overtollig zoude geweest zijn, het bedoelde hier stelliger uit te drukken, opdat de bewindhebbers verpligt waren om, zoveel het belang der maatschappij het gedoogt, alle de plaatsen, die er gelegenheid toe aanbieden, te doen deelen in de voordeelen der navigatie *uit* en *op* deze landen.

Alle de bepalingen, die men verder over de termijnen van

fournissement, over de uitdeelingen en andere meer in dit octrooi vermist, maar die bij het te formeren plan van inschrijving kunnen vastgesteld worden, voorbijgaande, adviseren wij U Edel Mogenden, den Souverein dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich te vereenigen met het voorstel.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met hetzelve te conformeren.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen, bij resolutie-commissoriaal van 16 Maart, om consideratie en advies is gesteld eene missive van Zijne Majesteit van denzelfden dag, ten geleide van een concept-besluit, waarbij, overeenkomstig het IXde hoofdstuk der Grondwet: »de noodzakelijkheid verklaard wordt, die Grondwet van den Staat te veranderen en te amplieren, en diensvolgens de Staten der provinciën of landschappen uitgenoodigd om vóór den 1sten Julij van dit jaar respectivelijk aan de gewone leden, wegens hunne provincie of landschap ter Vergadering van Hun Edel Mogenden zitting hebbende, een gelijk getal buitengewone leden toe te voegen, ten einde de Staten-Generaal, alzoo in dubbelen getale binnen 's Gravenhage bijeengekomen, met Zijne Majesteit over de op nieuw gewijzigde en geamplieerde Grondwet raadplegen"; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.*

Het behaagde U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken bij resolutie-commissoriaal van den 16den Maart om consideratie en advies te stellen eene missive van Zijne Majesteit van denzelfden dag, ten geleide van een concept-besluit, waarbij, overeenkomstig het IXde hoofdstuk der Grondwet, de noodzakelijkheid verklaard wordt, die Grondwet van den Staat te veranderen en te amplieren, en diensvolgens de Staten der provinciën of landschappen uitgenoodigd, om vóór den eersten Julij van dit jaar respectivelijk aan de gewone leden, wegens hunne provincie of landschap ter Vergadering van Hun Edel Mogenden zitting hebbende, een gelijk getal buitengewone leden toe te voegen, ten einde de Staten-Generaal, alzoo in dubbelen getale binnen 's Gravenhage bijeengekomen, met Zijne Majesteit over de op nieuw gewijzigde en geamplieerde Grondwet raadplegen.

U Edel Mogenden Gedeputeerden gevoelen de volstrekte noodzakelijkheid, die er is, om, door de aanvaarding der Koninklijke waardigheid van onzen Souverein en door de bijvoeging der Belgische provinciën tot die der Vereenigde Nederlanden onder eén bestuur, de Grondwet van den Staat te veranderen en te amplieren, en de wijze, waarop die verandering in het concept-besluit wordt voorgesteld, overeenkomstig vindende met de bepalingen, die in het 142ste en 143ste artikel der Grondwet gemaakt zijn, achten zij zich verpligt, U Edel Mogenden te adviseren den Souverein dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met hetzelve te conformeren.

Waarna de Vergadering op reces gescheiden is.

38STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 6 APRIL 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen eene missive van Z. M., ten geleide van drie concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie met opzicht tot den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen belang hebben; besloten zich met die besluiten te vereenigen.

Praeside: de heer **van Boetzelaar van Kijfhoek**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Lynden van Hoevelaken, van Heeckeren tot Kell, van Markel Brouwer, van der Heyden van Baak, van Lidth de Jeude, Calkoen, Slicher, Schuylenburch van Bommenede, van Bleiswijk, Gevers, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, Roorda van Eysinga, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Sytzama, van Pallandt tot Eerde, van Heerdt tot Eversberg, van Suchtelen tot de Haere, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, van Alberda van Rensuma, Jarges, Gockinga, van Heiden tot Reinestein, van Wassenaer van Onsenoort, van der Brugghen van Croy, van Sasse van IJsselt, van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende en Cuypers.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 5 April, ten geleide van drie concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

Arnoldus Beijen, q. q.;

Cornelis van Rossum, q. q., c. s., Petronella Schouten, weduwe van Jelis van der Wurff, q. q., Anna Heij en Adolphus den Hollander, echtelieden, c. s., q. q.;

Cornelis Swart c. s., q. q., wonende respectivelijk te Groningen en te Rotterdam, Huibert Struyk, q. q., c. s., wonende te Dordrecht, Mr. Pieter Karel Schooneveld, q. q., wonende te 's Gravenhage, en P. Bisschop c. s., wonende respectivelijk te Sliedrecht en Papendrecht;

allen verzoekende dispensatie van de wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, volgende de voorschreven concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Arnoldus Beijen, q. q.;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 18 Maart ll., n°. 166;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der daartegen obsterende wetten, den requestrant te autoriseren, om met concurrentie van de verdere meerderjarige mede-erfgenamen in de nalatenschap van wijlen Odilia van Heerden, weduwe van Willem den Berger, de navolgende vaste goederen, als:

een huis, erve en grond, staande en gelegen binnen Utrecht, aan de noordzijde van de Viesteeg, wijk C, n°. 155/190;

een huis, staande als voren op de Voorstraat, wijk H, n°. 339/504;

een huis, als voren op de Witte Vrouwenstraat, wijk H, n°. 394/651;

een huis of kamer, tot een stal voor paarden en wagenhuis geapproprieerd, staande als voren tusschen de Koestraat en Catharijnepoort, wijk C, n°. 270/764;

vier kamers of woningen, staande als voren aan de noordzijde in de Bergstraat, wijk C, n°. 53/928, 54/927, 55/926 en 56/925;

een huis en hof, staande als voren, wijk C, n°. 52/929;

twee kamers of woningen, staande als voren in het Zuilensteegje, wijk C, n°. 775/937 en 776/939;

de grond van zeker vervallen huis, met den hof daarachter, groot omtrent een half morgen, gelegen te Utrecht aan den Cingel;

een huis, erve en grond, stalling en koetshuis, staande te Utrecht buiten de Catharijnepoort, wijk L, n°. 58/30 en 60/34;

een huis en erve en grond, staande binnen Utrecht, aan de noordzijde van het Vreeburg, wijk L, n°. 740/185;

omtrent vier morgen weiland, gelegen onder de Hooge en Lage Weide, aan den Vleutenschen dijk, en

drie morgen weiland, gelegen als voren langs den Nieuwen diep;

op den van ouds geüsiteerden voet voor notaris en getuigen in het openbaar te verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van wijlen Willem den Berger is gevallen, en in het bijzijn van de voogden of toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan den requestrant, tot informatie.

Brussel, den 4den April 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten:

van Cornelis van Rossum, q. q., c. s.;

van Petronella Schouten, weduwe van Jelis van der Wurff, q. q.;

van Anna Heij en Adolphus den Hollander, echtelieden, c. s., q. q., en

van Jan den Dubbelden, weduwenaar van Adriaantje Stols, q. q.;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 18 Maart ll., n°. 163;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

38ste VERGADERING. — 6 APRIL 1815.

Concept-besluiten betreffende te verleenen dispensatiën.

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der daartegen obsterende wetten, de bovengenoemde requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om de vaste goederen, achter ieders naam uitgedrukt en hierna gespecificeerd, in het openbaar op den van ouds gebruikelijken voet voor notaris en getuigen te verkoopen, als:

1°. Cornelis van Rossum, q. q., c. s.:

eene huizinge, stalling, erve en grond, wijk L, n°. 5, genaamd de Witte Engel, mitsgaders nog een stalling of koetshuis, wijk L, n°. 53, achter het commissaris-comptoir, staande en gelegen buiten de Catharijnepoort der stad Utrecht, alsmede vijf morgen weiland, gelegen onder de gemeente de Hooge en Lage Weide, tot den boedel van wijlen Jan Wouter Blom behoorende;

2°. Petronella Schouten, weduwe van Jelis van der Wurff:

eene huizing en hofstede, met berg en verder getimmerte, daarop staande, met omtrent een morgen warmoezierslaud, gelegen onder Witte Vrouwen, gemeente Utrecht, aan de oostzijde van de Kruipersteeg, en eene huizing en hofstede met verder getimmerte daarop staande, van ouds genaamd de Zandhof, en omtrent zeven honderd roeden warmoezierslaud, gelegen als voren aan de noordzijde van de Steenstraat, tot de nalatenschap van wijlen Adriana Verheul, weduwe van Rijk van der Wurff, behoorende;

3°. Anna Heij c. s., q. q.:

een huis, berg en twee schuren, geteekend n°. 13, met een een en twintig morgen drie honderd vijf en zeventig roeden wei-, hooi- en hennepplanden, gelegen in de gemeente Stolwijk, kanton Haastrecht, provincie Zuidholland, belend aan beide zijden de weduwe Jan Kloot;

twee perceelen land, zijnde hennep- en griendland, te zamen een morgen vijf en twintig roeden, gelegen onder 's Heeren Aartsberg;

een morgen twee honderd vijftig roeden hooi-, hennep- en griendland, onder 's Heeren Aartsberg gelegen,

tot den boedel van wijlen Cornelis Fuijk behoorende;

4°. Jan den Dubbelden:

eene hofstede, bestaande in huis, berg en schuur, met zeven en twintig morgen drie honderd vijftig roeden, zoo wei-, hooi-, als teelland, gelegen in de gemeente Kamerik, in de provincie Utrecht, behoorende tot den boedel van den requestrant en wijlen zijne huisvrouw Adriaantje Stols;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan: (ten aanzien van het eerste verzoek) ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van J. W. Blom is gevallen; (ten aanzien van het tweede verzoek) ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van wijlen Adriana Verheul, weduwe Rijk van der Wurff, is gevallen; (ten opzigte van het derde verzoek) ten overstaan van den vredereregter van het kanton, alwaar de boedel van wijlen Cornelis Fuijk is gevallen, of van deszelfs gedelegeerden; (voor zooveel het vierde verzoek betreft) ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van wijlen Adriaantje Stols is gevallen, en (ten aanzien van allen) in het bijzijn van de voogden of toeziende voogden over de daarbij geconcerneerde minderjarigen.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan de requestranten (ieder voor zooveel hem aangaat) tot informatie.

...., den .... April 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requesten der navolgende personen, als:

1°. Cornelis Swart c. s., q. q., wonende respectivelijk te Groningen en te Rotterdam;

2°. Huibert Struyk, q. q., c. s., wonende te Dordrecht;

3°. Mr. Pieter Karel Schooneveld, q. q., wonende te 's Gravenhage, en

4°. Pieter Bisschop, n. u., c. s., wonende respectivelijk te Sliedrecht en te Papendrecht, arrondissement Gorinchem;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 20sten Maart 1815, n°. 168, 170, 167 en 169;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof, gerequireerd den 2den Maart 1815, n°. 38, 49, en den 10den Maart 1815, n°. 21 en 63;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, de na te meldene requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om op den van ouds gebruikelijken voet in het openbaar voor notaris en getuigen te verkoopen de vaste goederen, achter hunne namen uitgedrukt, te weten:

1°. Cornelis Swart c. s., q. q.:

a. eene huizinge aan de Noorderhaven te Groningen;

b. een half aandeel in een pakhuis achter eerstgem. huizinge, en

c. een tuin in den eersten dwinger bij de Kroonepoort, te Groningen,

tot den boedel van wijlen Eildert Tjaarts en Margaretha Jochums, behoorende;

2°. Huibert Struyk, q. q., c. s.:

a. het Ambacht van Rijsoord, gelegen in Zwijndrecht langs de Waal, met de nominatie van de kerk aldaar en met alle deszelfs toebehooren, waaronder begrepen is een zestiende deel van de Noorden of aanwas van Zwijndrecht, de visscherij in de Waal van Zwijndrecht, nevens den voorsz. ambachte van Rijsoord ter halver diepte toe en omtrent vier morgen lands, tiendvrij;

b. een huis, schuur, loods en erve, staande en gelegen op den dorpe Rijsoord, omtrent de brugge, mitsgaders de brugge en geoctroijeerden tol van dezelve, met zijn regt en geregtigheid aan dezelve brugge, liggende over de binnenrivier de Waal;

c. drie morgen zaailand, genaamd de Springer, belast met dijk in de Lind;

d. drie morgen zaailand, genaamd de Hoekkamp, met de akkers griend, liggende in de Waal langs het Gemeenelands-Zandpad, belast met Lindschen dijk;

e. een tuin en boomgaard, groot vijf honderd roeden land, staande en gelegen naast het Kerkhof van Rijsoord, met een griend in de Waal, gelegen naast de straat van Rijsoord, mede belast met dijk;

f. alle de raap-, lammer-, wintergarst-, koorn- en vlastienden van alle de landerijen, onder het Hoofdambacht van Rijsoord gelegen;

g. alle de raap-, lammer-, wintergarst, koorn- en vlastienden op de Nes, gelegen in de Waal, onder Rijsoord voornoemd;

h. zeven erfpachten op landen, onder Rijsoord en Ridderkerk gelegen;

i. twee en veertig blokken koorn-, vlas- en zaadtienden, onder Oud-Beijerland gelegen;

j. schaf-gelden van zeven erven, onder Oud-Beijerland gelegen;

k. twee erfpachten op erven, onder Dubbeldam gelegen, en

l. vier morgen drie honderd roeden weiland, gelegen in de heerlijkheid van Wieldrecht, belend ten zuiden Teunis Pieren, ten westen Jan Gevaerts, ten noorden de weduwe Willem Molendijk en ten oosten Teunis van Erdenne en Cornelis Millenaar,

behoorende tot de nalatenschap van wijlen mr. Martinus Boon;

3°. Mr. Pieter Karel Schooneveld, q. q., een huis en erve, staande en gelegen binnen 's Gravenhage over de Scheveningsche

brug, wijk F, n°. 262, verponding n°. 263, tot den vacanten boedel van wijlen Johannes Köhler behoorende;

4°. Pieter Bisschop, n. u., c. s., een huisje, staande en gelegen te Sliedrecht en tot den boedel van wijlen Pleun Vermeulen behoorende;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de voornoemde boedels respectivelijk zijn gevallen, of, ten aanzien van het tweede verzoek, ten overstaan van de gedelegeerden en in het bijzijn zoo van den curator over de minderjarige inno centen als van de toeziende voogden of derzelver gemagtigden over de minderjarigen, daarbij geconcerneerd; en voor de drie overige verzoeken, in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, daarbij respectivelijk geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den Raad van State, respectivelijk tot informatie en narigt, en voorts de inhoud, ieder voor zoovel hem aangaat, worden gebragt ter kennis van de requestranten.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorstel van Zijne Majesteit te vereenigen.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

39STE VERGADERING.

VERGADERING VAN ZATURDAG 8 APRIL 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: missive van Z. M., ten geleide van een concept-besluit houdende bepalingen tot veiligheid der ingezetenen en beteugeling van kwaadwilligen; rapport daarover uitgebragt door de Gedeputeerden tot de Zaken van Justitie, waarna besloten om zich met het concept-besluit te vereenigen.

Praeside: de heer **van Stralen**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van der Heim, Collot d'Escury, Hope, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, van Suchtelen tot de Haere, Bowier, van der Brugghen van Croy, Reigersman, Repelaer en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 6 April, ten geleide van een concept-besluit, houdende *bepalingen tot veiligheid der ingezetenen en beteugeling van kwaadwilligen;* volgende de voorschreven missive en concept-wet hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Majesteit.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Gedeeltelijke veranderingen in een systema van wettelijke instellingen zijn ten allen tijde voor hoogst bedenkelijk gehouden, en hoe meer de natie het gewenschte tijdstip der invoering eener voor haar geschikte en berekende wetgeving genaderd was, hoe meer wij gehoopt hadden, die, welke een vreemd gezag haar had opgedrongen, tot op derzelver geheel verval te kunnen laten bestaan met de weinige modificatiën, welke de ondervinding van het voorledene jaar als toereikende had doen kennen. Maar onverwachte omstandigheden hebben zich opgedaan en bij de mogelijkheid, die er thans bestaat, dat kwalijkgezinde personen daarvan misbruik maken om het zaad van oproer en oneenigheid te strooijen en 's lands herwonnen vrijheid en onafhankelijkheid te belagen, heeft men het noodig geoordeeld, de justitie tegen zoodanig bedrijf te wapenen met krachtdadige en onverwijld werkende middelen. Aan dit begrip zal de wet te danken zijn, waarvan Wij U Edel Mogenden hiernevens het concept aanbieden. Zij moet het dubbel oogmerk vervullen van eenige weinige ontaarden af te schrikken of te beteugelen en de kalmte te onderhouden bij eene menigte, welker doorzigt niet gelijkstaat met haren ijver voor het algemeen belang. Maar vooral zal deze wet de goedkeuring van U Edel Mogenden waardig zijn, indien hare bepalingen, zooals Wij vertrouwen, in geenen deele de persoonlijke veiligheid krenken, die in alle omstandigheden Onzen goeden onderdanen moet gewaarborgd blijven, en niemand het slagtoffer worden kan van onberadene volksdrift of van vermoedens, door bijzondere vijandschap geopperd.

En hiermede bevelen Wij U, Edel Mogende Heeren, in Godes heilige bescherming.

Brussel, den 6den April 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Van wege den Koning,
(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-WET *houdende bepalingen tot veiligheid der ingezetenen en beteugeling van kwaadwilligen.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo het raadzaam is, om in de tegenwoordige omstandigheden met dubbele zorg te waken tegen al hetgeen Onze goede onderdanen zoude kunnen storen in de loffelijke pogingen, die allerwege met zooveel geestdrift ten behoeve des vaderlands worden aangewend, en aan Ons gebleken zijnde, dat de bestaande wetten en regterlijke instellingen niet zoodanig zijn, als vereischt wordt om de kwaadwilligen, die het kweeken van wantrouwen, onruste en oneenigheid ten doel mogten hebben, spoedig en krachtdadig ter wel verdiende straffe te brengen;

Zoo is het, dat Wij, willende in hetgeen daaromtrent aan die wetten en instellingen ontbrekende is en zoolang dezelve niet door het voor Ons Rijk vast te stellen Algemeen Wetboek vervangen zullen zijn, voorzien, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen, goedgevonden hebben en verstaan te statueren, zooals gestatueerd wordt bij deze:

Art. 1.

Onverminderd het verordende bij den Eersten Titel van het Derde Boek van het nog werkende Criminele Wetboek, voor zooverre daaraan bij de navolgende bepalingen niet wordt gederogeerd, zullen alle degenen, welke zich zouden mogen verstouten, om zoodanige geruchten, tijdingen, berigten, of wat dies meer zij, uit te strooijen, welke eene strekking zouden mogen hebben, om de goede gemeente in beweging te brengen of dezelve door onwaarachtige en verzonnen tijdingen van onheilen of tegenspoed te verontrusten; gelijkmede alle degenen, welke de onbeschaamdheid zouden mogen hebben, om zich hetzij door openlijke gesprekken of uitroepingen, hetzij door eenigerhande daden of geschriften te doen kennen als voorstanders of werktuigen eener vreemde overheersching, en eindelijk alle degenen, welke oneenigheid, twist, tweespalt, verdeeldheid of wantrouwen onder de ingezetenen mogten zoeken te veroorzaken of volksbewegingen, combustie of wanorde te verwekken, hetzij ddor het aanheffen van een oproerkreet langs de straten of op de openbare plaatsen, hetzij door andere bedrijven, door welke de rust en goede orde zoude kunnen gestoord worden, naarmate van de zwaarte van zoodanige zaken en misdrijven en naar den minder of meerder verzwarenden aard der omstandigheden gestraft worden, hetzij met gestrenge geeseling aan den lijve, hetzij met geeseling en brandmerk en in beide gevallen met gevangenzetting, niet te boven gaande den tijd van tien jaren, hetzij alleen met gevangenzetting, niet te boven gaande den voorschreven tijd.

Art. 2.

Ingeval de misdrijven, in het vorig artikel vermeld, eene werkelijke verstoring der openbare rust of oproer zouden mogen ver-

(1) **Het rapport over bovenvermelde concept-wet werd denzelfden dag, waarop zij werd ingediend, uitgebragt.**
De den 10den April 1815 vastgestelde wet komt voor in het *Staatsblad* n°. 32; *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 89, en M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 127—129.

wekken of daartoe onmiddellijk aanleiding gegeven hebben of daarmede zijn vergezeld geweest, zullen de daaraan schuldige personen, zoowel als de bewerkers en dadelijke begunstigers daarvan, met eene zwaardere straffe en zelfs, naar vereisch van zaken, met den dood worden gestraft.

Art. 3.

De regtbanken van eersten aanleg in de onderscheidene arrondissementen worden bij deze speciaal gemagtigd en gelast, om van alle zaken, waartoe deze wet betrekkelijk is, kennis te nemen en daarin te vonnissen op de aanklagte en ter maninge van Onze officieren van justitie, bij dezelve regtbanken fungerende. De vonnissen zullen moeten worden geveld door ten minste vijf leden en voor zooverre de regtbanken uit minder dan vijf leden mogten bestaan, zal het getal der leden uit de plaatsvervangers en, bij gebreke van deze, uit de advocaten of practizijns op de wijze, bij de wet bepaald, tot het in deze vereischte getal van vijf leden worden aangevuld.

Art. 4.

De aangeklaagden zullen door Onze officieren van justitie met den meesten spoed voor de gemelde regtbanken openlijk worden te regt gesteld, zonder dat in deze zaken de functie van den regter van instructie als zoodanig of deszelfs bijzondere werkzaamheden zullen te passe komen en zonder dat tegen de geslagene vonnissen eenig hooger beroep of cassatie zal worden toegestaan.

Art. 5.

De vonnissen zullen dadelijk, immers binnen vier en twintig uren na de pronuntiatie, in het openbaar worden geëxecuteerd, wordende Onze respective officieren van justitie met deze executie belast, welke van hun verrigte, met toezending van kopijen authentiek der geëxecuteerde vonnissen, binnen gelijke vier en twintig uren kennis zullen geven aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle steden, alwaar regtbanken van eersten aanleg gevestigd zijn, zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten wijders en bevelen, dat alle Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven concept-wet te stellen om consideratie en advies in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken der Justitie, ten einde staande de vergadering daarop te rapporteren.

Voornoemde Gedeputeerden, deze concept-wet overwogen hebbende, hebben het rapport daarover in de vergadering uitgebragt, zooals hetzelve hier volgt geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Justitie.*

Bij resolutie-commissoriaal van heden aan U Edel Mogenden staande de vergadering moetende dienen van consideratie en advies op eene concept-wet, houdende bepalingen tot veiligheid der ingezetenen en beteugeling van kwaadwilligen, door Zijne Majesteit bij missive van 6 April aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden, hebben wij deze concept-wet overwogen en daar wij voorn. bepalingen geschikt oordeelen om het bedoelde oogmerk te bereiken, maken wij geene zwarigheid, U Edel Mogenden te adviseren, den Souverein dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met dit rapport te vereenigen.

En is deze resolutie zonder resumtie uitgegeven.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Dingsdag om 1 uur.

40STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 11 APRIL 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: missive van de Algemeene Rekenkamer, houdende kennisgeving van eene vacature in dat collegie.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus, de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Heeckeren tot Kell, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, van der Heim, Collot d'Escury, van Hoogstraten, Hope, Busch, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, van Wickevoort Crommelin, van Bommel, Steengracht van Oosterland, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, Pesters van Cattenbroek, Ram, van Aylva, van Suchtelen tot de Haere, van Alberda van Rensuma, Gockinga, Bowier, van Wassenaer van Onsenoort, van der Brugghen van Croy, Reigersman, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van de Algemeene Rekenkamer der Vereenigde Nederlanden, van 23 Maart, kennis gevende van eene vacature bij dezelve Kamer; volgende de voorzeide missive hierna geïnsereerd.

's Gravenhage, 23 Maart 1815.

Ter gehoorzame voldoening aan het 3de artikel van hare Instructie, neemt de Algemeene Rekenkamer de vrijheid aan de Edel Mogende Heeren Staten-Generaal eerbiedig kennis te geven, dat het Z. K. Majesteit, bij besluit van den 17den dezer maand, n°. 8, behaagd heeft den heer M. Piepers, lid van welgemelde kamer te benoemen en aan te stellen tot buitengewonen Staatsraad en inspecteur-generaal der admidistratie bij de armée, en dat daardoor eene vacature bij de Rekenkamer is ontstaan, als hebbende de heer Piepers deszelfs post van rekenmeester bereids nedergelegd.

De Algemeene Rekenkamer der Vereenigde Nederlanden,

(*geparafeerd*) VAN DEN BOSCH.

Ter ordonnantie van denzelven,

(*get.*) EXRIK.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan dezelve om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

41ste VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 19 APRIL 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: missive van Zijne Majesteit, ten geleide van vier concept-besluiten, houdende dispositie op verzoeken om dispensatie van sommige bepalingen wegens den verkoop van vaste goederen; besloten zich met die voorstellen te conformeren.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus, de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, van der Heim, Hope, Busch, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, van Bommel, Steengracht van Oosterland, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, van Sminia, van Suchtelen tot de Haere, van der Brugghen van Croy, Reigersman, van Hees en de Jonge.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 14 April, ten geleide van vier concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Catharina Schrauwen c. s., q. q.; 2°. Jurriaan Koeleman, q. q., c. s.; 3°. Ary van 't Hoff; 4°. Teuntje Groeneweg; 5°. Jan van Dalen c. s., q. q.; 6°. Ary Vermeulen c. s.; 7°. Mr. Jacobus Bernardus Heymans, q. q.; 8°. Johannes Schijvliet, q. q.; 9°. Mr. Nicolaas Jacob Gallé, q. q.; 10°. Pieter Leuntjes c. s.; 11°. Pieter Beek c. s.; 12°. de erfgenamen van Hendrik van Elst en Aletta Verhoog; 13°. Catharina van Capelle; 14°. Sibrecht Buys; 15°. Clasina Andriessen, en 16°. Dirk Hoff, q. q.;

allen verzoekende dispensatie van de wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, volgende de voorzeide concept-besluiten hierna geïnsereerd.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Catharina Schrauwen c. s., q. q.;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 25 Maart ll., n°. 201;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der daartegen obsterende wetten, de requestranten te autoriseren, om de goederen, bij wijlen Adriana Maria Schrikx, eerder weduwe van Arnoldus Schrauwen en daarna weduwe van Willebrand Martinus de Graaf, nagelaten, onderling te scheiden en te verdeelen voor notaris en getuigen, zonder daartoe de tusschenkomst van eenige regtbank of van eenen regter-commissaris uit dezelve noodig te hebben, onder deze bepaling nogtans, dat de voorzegde boedelscheiding niet anders zal mogen worden gedaan dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van wijlen Adriana Schrickx is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, alsmede aan den Raad van State en aan de requestranten, tot informatie.

...., den ....

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requesten:

1°. van Jurriaan Koeleman, q. q., c. s., en

2°. van Ary van 't Hoff, weduwenaar van en in gemeenschap van goederen getrouwd geweest met wijlen Pietertje Groen;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 25 en 28 Maart ll., n°. 198 en 208;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, de voornoemde requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om op den van ouds geüsiteerden voet, voor notaris en getuigen, te doen verkoopen de vaste goederen, achter hunne namen uitgedrukt, als:

1°. ten aanzien van Jurriaan Koeleman, q. q., c. s.:

een huis en erve, zijnde eene broodbakkerij, staande en gelegen te Haarlem, in de Kleine Houtstraat, op den hoek van de Patientie-straat, die ten noorden belend is met een huisje daarachter in de Patientie-straat, thans met het voornoemde huis vereenigd, geteekend wijk 2, n°. 752;

een huis en erve, staande en gelegen als boven, aan de westzijde van de Groote Houtstraat, geteekend wijk 4, n°. 83;

een pakhuis of schuur en erve, zijnde eigen grond, staande en gelegen op den Cingel, tusschen de Groote en Kleine Houtpoorten;

drie stukken wei- of hooiland, gelegen achter elkander in den Schoterveerpolder, onder den vrijdom der stad Haarlem, bij de Dijmans waterpoort, te zamen groot vier morgen drie honderd acht en zestig roeden;

twee stukken weiland, groot drie morgen twee honderd roeden, liggende achter den anderen in den Poelpolder, onder de banne van Haarlemmerliede, en

twee grafsteden, geteekend met n°. 146 en 147, gelegen in den zuidertrans van de Groote kerk binnen Haarlem;

2°. ten aanzien van Arij van 't Hoff:

eene bouwmanswoning, schuur, wagenhuis en bergen, staande en gelegen aan den Panserdijk onder Rugge, gemeente Oostvoorn;

een gedeelte van gemelden Panserdijk, strekkende van den Zuijerlandschen dijk tot aan den Ruigen dijk, groot ruim zeven gemeten;

drie gemeten 242 roeden wei- en boomgaardland in het Zuijerland, in den omloop n°. 23;

drie gemeten 272 roeden zaailand aldaar, n°. 21;

vier gemeten 134 roeden idem, n°. 20;

drie gemeten 23 roeden idem, n°. 24;

twee honderd vijf en zeventig roeden idem, n°, 25;

twee honderd drie en zestig roeden idem, n°. 26;

twee gemeten 130 roeden idem, n°. 27;

twee gemeten 113 roeden idem n°. 1, in Colinsland;

twee gemeten 73 roeden idem, in 't Lagewoud, n°. 32;

twee gemeten 144 roeden idem aldaar, n°. 33;

twee gemeten 98 roeden weiland aldaar, n°. 38;

twee gemeten 110 roeden weiland aldaar, n°. 40;

vier gemeten 84 roeden zaailand in 't Hoogewoud, n°. 121;

vier gemeten 281 roeden idem aldaar, n°. 13;

drie gemeten 156 roeden idem, n°. 16;

een gemet 288 roeden idem, n°. 19;

twee gemeten 147 roeden idem, n°. 21;

een gemet 188 roeden weiland, n°. 23, en

drie gemeten 72 roeden idem, n°. 25;

mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar de boedels van wijlen Elizabeth Kramer, weduwe van Frederik Willem Koeleman, en van Pietertje Groen respectivelijk zijn gevallen, en in het bijzijn van de toeziende voogden over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, alsmede aan den Raad van State en aan de requestranten (ieder voor zooveel hem aangaat), tot informatie.

Brussel, den ....

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requesten der navolgende personen, als:

1°. Teuntje Groeneweg, weduwe van Willem Timmer, wonende te Molenaarsgraaf, arrondissemont Gorinchem;

2°. Jan van Dalen c. s., q. q., wonende te Papendrecht, arrondissement Gorinchem;

3°. Ary Vermeulen c. s., wonende te Hillegondsberg, arrondissement Rotterdam;

4°. mr. Jacobus Bernardus Heijmans, q. q., wonende te Amersfoort;

5°. Johannes Schijvliet, q. q., wonende te Amersfoort;

6°. mr. Nicolaas Jakob Gallé, q. q., wonende binnen 's Gravenhage;

7°. Pieter Leuntjes, wonende te Purmerland, arrondissement Hoorn;

Gezien de adviesen van den Procureur-Generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 31sten Maart 1815, nrs. 216 en 215, van den 28sten Maart 1815, n°. 211, van den 29sten Maart 1815, nrs. 212 en 213, van den 30sten Maart 1815, n°. 214, en van den 25sten Maart 1815, n°. 196;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd, de na te melden requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om op den van ouds geüsiteerden voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen te verkoopen de vaste goederen, respectivelijk achter hunne namen uitgedrukt, te weten:

1°. Teuntje Groeneweg, weduwe van Willem Timmer:

de vaste goederen, tot den gemeenen boedel van haar suppliante en haren overledenen man Willem Timmer behoorende;

2°. Jan van Dalen c. s., q. q.:

de vaste goederen, tot den boedel van wijlen Aartje Vermeulen, in leven weduwe van Jacob van Dalen, behoorende;

3°. Ary Vermeulen c. s.:

een huis en erve, staande en gelegen te Brielle op het Slagtveld, geteekend wijk 4, n°. 141, mitsgaders tuin, koetshuis, stalling en turfschuur, achter hetzelve huis gelegen, tot den boedel van wijlen Jan Kleijwegt behoorende;

4°. mr. Jacobus Bernardus Heymans, q. q.:

een huis en erve, staande en gelegen te Amersfoort, op de Langestraat, litt. C, n°. 156, belend aan de eene zijde het Roomsch-Katholiek Collegie en aan de andere zijde de weduwe Cornelis Suyk, tot de nalatenschap van wijlen Lambertus Tesschemaker behoorende;

5°. Johannes Schijvliet, q. q.:

twee huizingen en erve, onder een dak, staande en gelegen aan de westzijde van de Volderstraat, n°. 150, binnen Wijk bij Duurstede, belend aan de eene zijde Bastiaan Odinut en aan de andere zijde Gijsbert van Biten, behoorende tot de vacerende nalatenschap van wijlen Reinier Berenburg;

6°. mr. Nicolaas Jakob Gallé, q. q.:

onder Zoeterwoude:

eene buitenplaats, genaamd: Buitenzorg, n°. 443;

den daarbij behoorenden overtuin, n°. 444;

een huis en erve, n°. 454;

een huis en erve, staande en gelegen in het dorp, n°. 72, en

ongeveer dertien en een half morgen land, in den Meerburger polder;

onder Leiderdorp:

tien morgen honderd negen en vijftig roeden land in den Munnikenpolder;

eene woning en erve, n°. 196;

een huis en erve, n°. 199, en

twee morgen een honderd roeden land in den Kalkpolder;

onder Stompwijk:

twee morgen gebroken veenland en water,

tot den boedel van wijlen mr. François Johan Gallé behoorende, en

7°. Pieter Leuntjes c. s.:

a. eene huismanswoning, staande en gelegen te Purmerland bewesten de Gouw, op het kohier n°. 51, benevens een ledig erf, daaraan vast, geteekend n°. 49, litt. A, en 33 deemt 259 roeden lands, strekkende van de Gouw tot Twisk;

b. drie stukken land, gelegen als voren, beoosten de Gouw in het 5de weer, n°. 33, 42 en 43, aan elkander vast, te zamen 5 deemt 13 roeden;

c. twee stukken land, gelegen als voren in het 6de weer, n°. 17 en 18, aan elkander vast, groot 5 deemt;

d. een stuk land, gelegen als voren in het 12de weer, n°. 240, 241 en 242, groot 1 deemt 300 roeden;

e. een dito als voren in het 12de weer, n°. 266, groot 1 deemt;

f. twee stukken land, gelegen te Landsmeer op het Oosterkerker broek, genaamd: Mooykees, groot 3 deemt en 80 roeden;

g. een stuk land, gelegen als voren, genaamd: de Ven, groot 2 deemt 51 roeden;

h. een stuk land, gelegen als voren, groot 1 deemt 86 roeden, genaamd: de Strook;

i. een stuk land, groot 1 deemt 213 roeden;

k. een stuk land, gelegen als voren, genaamd: Een-deemtsveen, groot 216 roeden, en

l. een stuk land, gelegen als voren aan den Poel, genaamd: Nog vijf vierendeel, groot 319 roeden,

tot den boedel van wijlen Jan Leuntjes behoorende;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedels respectivelijk zijn gevallen, of, ten aanzien van de twee laatste supplianten, ten overstaan van deszelfs gedelegeerden, en, ten aanzien van allen, in het bijzijn van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen, daarbij geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den Raad van State, respectivelijk tot informatie en narigt, en gelijk afschrift, ieder voor zooveel hem aangaat, worden uitgereikt aan de requestranten.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requesten der navolgende personen, als:

1°. Pieter Beek c. s., wonende respectivelijk in de gemeenten Hoogwoud en Opperdoes, arrondissement Hoorn:

2°. de erfgenamen van Hendrik van Elst en Aletta Verhoog, in leven echtelieden, gewoond hebbende en overleden te Rotterdam;

3°. Catharina van Capelle, weduwe van Johannes Anthonij Margadant, c. s., wonende te Rotterdam;

4°. Sibrecht Buijs, notaris in de Willemstad;

5°. Clasina Andriessen, weduwe van Willem Fredriks c. s., q. q., wonende te Nijmegen;

6°. Dirk Hoff, q. q., wonende te Amsterdam;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregthof der Vereenigde Nederlanden, van den 25sten Maart 1815, n°. 197, 199, 200, 202, van den 28sten Maart 1815, n°. 207, en van den 31sten Maart 1815, n°. 217;

Gehoord den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, de na te melden requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om op den van ouds gebruikelijken voet in het openbaar voor notaris en getuigen te verkoopen de vaste goederen, achter hunne namen respectivelijk uitgedrukt, te weten:

1°. Pieter Beek c. s., een stuk grasland, groot twee en een half morgen, genaamd de Pumpel, gelegen onder het Schotbeek van Opperdoes, belend de vaartsloot ten oosten en de erven Druijff ten westen, tot den boedel van wijlen Dirk de Boer behoorende;

2°. de erfgenamen van Hendrik van Elst en Aletta Verhoog:

a. een huis en erve, staande en gelegen aan de oostzijde van den Oppert of Nieuwpoort binnen Rotterdam, wijk F, n°. 17, en

b. een huis en erve, staande en gelegen aan de noordzijde van den Visschersdijk, op den oosthoek van de Nieuwstraat, te Rotterdam, wijk D, n°. 63, 141,

tot den boedel van wijlen Hendrik van Elst en A. Verhoog behoorende;

3°. Catharina van Cappelle, weduwe van Johannes Anthonij Margadant c. s., een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Rotterdam, aan de zuidzijde van de Wijnhaven, belend ten oosten mr. Jacobus Philippus Bogaard, ten westen Daniel Ellinkhuizen, strekkende voor aan de straat tot achter Pieter Baelde, wijk A, n°. 389, 366, tot den boedel van wijlen Johannes Anthonij Margadant behoorende;

4°. Sibrecht Buijs, namens de ten requeste genoemde erfgenamen van Robert Cornelisse Korteweg:

in den polder den Ruigenhil onder de Willemstad:

a. achttien gemeten een honderd zeven en negentig roeden zaailand, met één gemet twee honderd dertig roeden weiland aan de kreekskanten van dezelve partij en de ingemetene kreekslanden met de plantagiën van elsen en wilgenhout, aldaar annex, belend ten oosten de erfgenamen van den heer Willem van den Santheuvel, ten westen de Tabaksweg, ten zuiden de Roode kreek en ten noorden de Stoofweg;

onder Zevenbergen:

b. vier gemeten een honderd negentien roeden zaailand en vier gemeten een en twintig en een halve roede dito zaailand annex den anderen, te zamen negen gemeten zeven en een zesde roede, gelegen aan den Dikken dijk onder Zevenbergen, belendende ten oosten Cornelis Overduijn, ten westen Cornelis Hagens, ten zuiden Adam Soetens en ten noorden de Dikke dijk;

c. een perceel weiland aan den Dikken dijk, groot zeventien gemeten een honderd een en twintig en een zesde roede, belend ten oosten de erve van Cornelis Knook, ten westen de zoogenaamde Oude kreek, ten zuiden Poldersvliet en ten noorden de Dikke dijk;

d. een zestiende portie in de nieuwe Zevenbergsche meestoof en derzelver goederen, staande en gelegen binnen Zevenbergen,

tot den boedel van wijlen Robert Cornelisse Korteweg behoorende;

5°. Clasina Andriessen, weduwe van Willem Frederiks c.s., q.q.:

a. een huis en erve, van ouds genaamd het Witte Hert, gelegen binnen Nijmegen, aan de Houtstraat, wijk B, n°. 245, ter eenre de weduwe Bakker, ter andere Leijdecker, bewoond bij Hendrik Frederiks;

b. een huis, gelegen binnen Nijmegen, aan de Groote Straat, wijk C, n°. 9, bij dezelve bewoond, ter eenre het erve van Matthijs Verkoet, en de hoek van de Platemakersstraat ter andere zijde,

tot den boedel van wijlen Johanna Christina Boksteen, weduwe van Jan Hendrik Frederiks, behoorende; en

6°. Dirk Hoff, q. q., een derde part in een huis en smidswinkel, met het derde part in twee huizen, erven en schuren, aan de smederij annex, staande en bij den anderen gelegen in het dorp Oudekerk aan den Amstel, over het regthuis aldaar, en tot den boedel van wijlen Jan Keijner en Adriaantje Delem behoorende;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de respective boedels zijn gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen, daarbij geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den Raad van State, respectivelijk tot narigt en informatie, en voorts de inhoud worden gebragt, ieder voo zooveel hun aangaat, ter kennis van de requestranten.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot Woensdag 26 April.

42STE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 26 APRIL 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen: drie missives van Zijne Majesteit, ten geleide van 1°. twee concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie van de wetten betreffende den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn betrokken, met welke besluiten de Vergadering zich heeft vereenigd; 2°. een ontwerp van wet, houdende bepalingen voor eene Militaire Ridderorde; 3°. een ontwerp van wet, houdende vergunning om één of meer ventjagers uit zee direct naar de Elve of Wezer te zenden, ten einde daar hun haring aan de markt te brengen, met welk laatste ontwerp van wet de Vergadering zich heeft vereenigd.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus, de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, van der Heim, Hope, Busch, Schuylenburch van Bommenede, de Roest van Alkemade, van Bommel, Steengracht van Oosterland, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, van Suchtelen tot de Haere, van der Brugghen van Croy, Reigersman, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 19 April, ten geleide van twee concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Elbert Stoezak, wonende te Amsterdam;

2°. Petrus van Eck c. s., wonende in de provincie Utrecht;

3°. Anna Charlotta Keller, wonende te Amsterdam;

4°. Catharina Harmina Nolting, wonende te Amsterdam;

6°. Gerrit van Schaik en Hendrik Schuurman, q. q.;

7°. Hendrik Hendrikse;

8°. Cornelis van Bijleveld c. s., q. q.;

9°. Dirk Nieuwenhuizen, q. q., en

10°. Johannes van Zijst, q. q.

Allen verzoekende dispensatie der wetten tegen den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd; volgende de voorschreven concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten der navolgende personen, als:

1°. Elbert Stoezak, weduwenaar van en in gemeenschap van goederen getrouwd geweest met wijlen Hilletje van der Veen, wonende te Amsterdam;

2°. Petrus van Eck c. s., wonende in onderscheidene gemeenten der provincie Utrecht;

3°. Anna Charlotta Keller, weduwe van Willem Krenser, wonende te Amsterdam;

4°. Catharina Harmina Nolting, weduwe van en in gemeenschap van goederen getrouwd geweest met wijlen Hendrik George Furstner, wonende te Amsterdam, en

5°. Willem van den Wijngaard, weduwenaar van Gerrebregje Harmse Slagt, wonende te Tienhoven in de provincie Utrecht;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 4den April 1815, nrs. 232, 229, 231 en 230, en van den 1sten April 1815, n°. 220;

Gehoord den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geconcerneerd, de na te meldene requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om op den van ouds gebruikelijken voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen te verkoopen de vaste goederen, respectivelijk achter hunne namen uitgedrukt, te weten:

1°. Elbert Stoezak: een zes en dertigste part in een huis met deszelfs tuin, staande en gelegen aan den Sparendammer Hoogedijk, buiten de Haarlemmerpoort der stad Amsterdam, genaamd Rosendaal, geteekend D 1, G 2, n°. 95, nieuw nommer 155 in 't groen, tot den boedel van hem suppliant en wijlen zijne huisvrouw Hilletje van der Veen behoorende;

2°. Petrus van Eck c. s.: een huis en erve, staande en gelegen in de gemeente Amerongen, gemerkt n°. 87, benevens een berg en schuur daarbij, gemerkt n°. 86, mitsgaders nog eenige hoekjes bouwland, te zamen groot omtrent een morgen, mede onder Amerongen gelegen, tot den boedel van wijlen Jacob van der Wis behoorende;

3°. Anna Charlotta Keller:

a. een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam in de Bloemstraat bij de Akolyestraat, wijk 41, nieuw nummer 2457;

b. een huis en erve, staande en gelegen als voren in de Bloemstraat, het tweede huis van de Baangracht, wijk 42, nieuw n°. 2738;

c. een tuin met deszelfs woonhuis, genaamd: » Niemand zonder vijand", staande en gelegen bij de stad Amsterdam op 't Kwakerpad, buiten wijk 3, nieuw n°. 298;

d. een tuin en twee huisjes en erven, staande en gelegen op 't voormelde pad, wijk 3, nieuw n°. 299;

e. een huis en tuin, staande en gelegen in den Pekelharinggang, wijk 3, nieuw n°. 322;

f. een achterhuis en erve, staande en gelegen in de Bloemstraat bij de Akolyestraat, wijk 41, nieuw n°. 2458, en

g. twee bleekerijen met derzelver woonhuizen, staande en gelegen op het Korte Bleekerspad, wijk 3, nieuw n°. 313;

tot den boedel van haar suppliante en haren overledenen man Willem Krenser behoorende;

4°. Catharina Harmina Nolting:

a. een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, in de Huidestraat, ZZ, n°. 30, en

b. een dito huis en erve, staande en gelegen als voren, in de Angeliersstraat bij de Baangracht, n°. 47;

tot den boedel van haar suppliante en haren overledenen man behoorende, en

42ste VERGADERING. — 26 APRIL 1815.

Missive van Z. M. en ontwerp van wet, houdende bepalingen voor eene Militaire Ridderorde.

5°. Willem van den Wijngaard: drie perceelen veenland en water, gelegen onder Tienhoven, in het buitenweg, als: 225 roeden n°. 18, 225 roeden n°. 17 en 18, en 150 roeden n°. 20, tot den gemeenen boedel van hem suppliant en wijlen zijne huisvrouw Gerrebregje Harmse Slagt behoorende;

mits deze verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de meergemelde boedels respectivelijk zijn gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, daarbij geconcerneerd.

En zal nafschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den Raad van State, respectivelijk tot informatie en narigt, en voorts de inhoud, ieder voor zooveel hem aangaat, worden gebragt ter kennis van de requestranten.

Brussel, den

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requesten:

1°. van Gerrit van Schaik en Hendrik Schuurman, q. q.;

2°. van Hendrik Hendrikse;

3°. van Cornelis van Bijleveld c. s., qq.;

4°. van Dirk Nieuwenhuizen, q. q., en

5°. van Johannes van Zijst, q. q.;

Gezien de rapporten van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 1 April, n°. 218, 219, 221, 222 en 223;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, de requestranten te autoriseren, om in het openbaar voor notaris en getuigen op den van ouds gebruiteerden voet te doen verkoopen de vaste goederen, hierna gespecificeerd, als:

1°. Gerrit van Schaik en Hendrik Schuurmann, q. q.:

eene huizinge en drie morgen lands, gelegen onder Schalkwijk, tot den boedel van wijlen Arien van Schaik en Jacomijntje Brouwer behoorende;

2°. Hendrik Hendrikse:

de wederhelft in zekere huizinge, erve en grond, met een koepel, staande binnen Wijk bij Duurstede, aan den dijk, n°. 4;

3°. Cornelis van Bijleveld c. s., q. q.:

zes morgen weiland, liggende onder de gemeente Harmelen, met de huizinge en verder getimmerte daarop staande, geteekend n°. 2, strekkende van den Zanddijk af tot achter aan de Reijer Kopper wetering, behoorende tot den gemeenen boedel van den eersten requestrant en wijlen zijne huisvrouw Johanna Kuijff;

4°. Dirk Nieuwenhuizen, qq.;

de helft in een pakhuis, genaamd: Julij, staande en gelegen binnen Amsterdam, wijk 60, district 6, n°. 88 en verponding n°. 6012, nieuw n°. 6358, tot den onder beheer gestelden boedel van Hubertus Viruly behoorende, en

5°. Johannes van Zijst, q. q.:

twee woningen, staande annex de andere, met de beterschap en huur van een stuk warmoeziersland, groot omtrent een honderd tachtig roeden, staande en gelegen onder den Nieuwen of Lagen Oord, aan de westzijde van de Vecht in de gemeente Utrecht, alsmede de huurwaarde of beterschap van twee vijfde parten in een stuk warmoeziersland, in het geheel groot een morgen twee honderd roeden, gelegen onder Pijlsweerd, gemeente Utrecht, behoorende tot den boedel van Petrus van Oort;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan (ten aanzien van het 1ste, 3de, 4de en 5de verzoek) ten overstaan van den vrederegter van de kantons, alwaar de respective daarbij vermelde boedels zijn gelegen, en (ten aanzien van het 2de verzoek) ten overstaan van den vrederegter in het kanton, alwaar het daarbij vermelde vaste goed is gelegen, en voorts (ten aanzien van alle) in het bijzijn van de toeziende voogden over de daarbij geconcerneerde minderjarigen.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan de requestranten (ieder voor zooveel hem aangaat) worden uitgereikt tot informatie.

Brussel, den 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 24 April, ten geleide van een ontwerp van wet, houdende *bepalingen voor eene Militaire Ridderorde*; volgende de voorschreven missive en ontwerp hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Majesteit.*

Edel Mogende Heeren!

De eervolle onderscheiding van hen, dien het heeft mogen gebeuren den vaderlande treffelijke diensten te bewijzen, is overal te regt gehouden voor een magtigen prikkel tot ijver en zelfopoffering. Sedert vele eeuwen is dit heilzaam doel door de geregelde uitdeeling van ridderlijke decoratiën bereikt geworden en de Grondwet bewijst genoegzaam, hoe belangrijk eene zoodanige instelling is, daar zij tot dezelve de gemeenschappelijke werking van den Souverein en van de vertegenwoordigers der natie vordert.

Wij hadden reeds vroeger voorgenomen, de vereeniging van al de Nederlanden onder hetzelfde Koninklijk gezag nog merkwaardiger te maken door de bepaling van vaste belooningen, zoowel voor het uitstekend Staatsbeleid als voor krijgshaftige deugden en bekwaamheden; maar onverwachte gebeurtenissen, die terwijl zij Europa met nieuwe gevaren dreigen, ook de ontwikkeling vorderen van buitengewonen moed en verdiensten, nopen Ons om thans meer bijzonderlijk Onze aandacht te vestigen op de noodzakelijkheid eener militaire ridderorde.

De bepalingen, die Ons daaromtrent meest doelmatig voorgekomen zijn, zullen U Edel Mogenden in het hierbij gevoegde ontwerp van wet verzameld vinden, en Wij twijfelen geenszins, of het zal onverwijld tot een object uwer deliberatiën gemaakt worden. Op welk tijdstip toch zouden zoodanige deliberatiën aangenamer kunnen zijn dan nu zich bij eene waarlijk nationale armée de prijswaardigste geest door een niet te miskennen vuur en eene voorbeeldige krijgstucht vertoont, terwijl zich onder alle standen des volks de zucht verheft om haar, is het nood, ter zijde te snellen en door krachtdadige hulp te ondersteunen?

Uwe goedkeuring van het bedoelde ontwerp zal Ons wel haast in staat stellen om de schitterendste uitwerkselen van zulk eene gezindheid te erkennen en te beloonen, en inmiddels bidden Wij Gode, dat Hij U, Edel Mogende Heeren, in Zijne heilige bescherming houde.

Brussel, den 24sten April 1815.

(*get.*) WILLEM.

Van wege den Koning,

(*get.*) A. R. Falck.

ONTWERP VAN WET, *houdende bepalingen voor eene Militaire Ridderorde.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in aanmerking hebben genomen, dat het toeleggen van vereerende belooningen aan en het dragen der daartoe behoorende teekenen of decoratiën door diegenen, welke zich van de pligten, aan de krijgsdienst te water en te lande verbonden, door uitstekende daden van moed, beleid en trouwe hebben gekweten, bijzonder geschikt is tot opwakkering en aankweeking dier krijgshaftige deugden, en dat ook uit dien hoofde bij meest alle Europesche Mogendheden militaire orden van verdiensten zijn ingesteld; dat het bovenal voor den militairen stand vereerend is en tot een prikkel tot het verrigten van groote daden kan verstrekken, wanneer elk en een ieder van dien stand, van den hoogsten tot den laagsten in rang, in het geval zijn om, door schitterende bedrijven, in het verwerven van zoodanige eervolle onderscheidings-teekenen te kunnen deelen, en dat Onze verheffing tot den Nederlandschen troon eene geschikte gelegenheid is, om voor Ons krijgsvolk te water en te lande eene zoodanige eervolle militaire orde in te stellen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal, goedgevonden hebben te bepalen en te statueren, gelijk Wij bepalen en statueren bij deze:

Art. 1.

Er wordt ingesteld eene orde, strekkende tot belooning van uitstekende daden van moed, beleid en trouwe, bedreven door diegenen, welke, zoo ter zee als te lande, in welke betrekking ook en zonder onderscheid van stand of rang, Ons en het vaderland dienen.

Deze orde zal echter in bijzondere gevallen ook kunnen worden gegeven aan vreemde militairen, niet in Nederlandsche dienst zijnde.

Art. 2.

De orde zal den naam dragen van *Militaire Willemsorde.*

Art 3.

Wij verklaren Ons te zijn Grootmeester dezer orde.

Het Grootmeesterschap van dezelve zal onafscheidelijk aan de Kroon der Nederlanden verbonden zijn.

Art. 4.

De *Militaire Willemsorde* zal bestaan uit vier klassen.

De ridders van de 1ste klasse dragen de benaming van *grootkruisen;* die van de 2de klasse dragen den naam van *kommandeurs;* die van de 3de en 4de klasse worden onderscheiden door de vermelding van eene dier beide klassen, waartoe zij benoemd zijn.

Art. 5.

De benoeming tot alle plaatsen van groot-kruisen, kommandeurs en ridders zal door Ons geschieden.

Art. 6.

Het versiersel der orde zal bestaan in een wit geëmailleerd kruis met acht gouden geparelde punten. Op de armen van het kruis de woorden: *voor moed, beleid, trouw.* Over hetzelve ligt het Bourgondische kruis, bestaande uit groene laurierstokken, zaamverbonden door den gouden vuurslag, op de tegenzijde vervangen door een blaauw geëmailleerd medaillon, waarop, in het midden van eenen laurierkrans, *W*, alles gedekt door eene gouden koninklijke kroon.

Het lint oranje met twee smalle donkerblaauwe strepen.

Art. 7.

Het teeken van onderscheiding zal zijn:

Voor de groot-kruisen.

Eene zilveren ster, geborduurd op den rok, aan de linkerzijde, en het juweel van de orde aan een lint, vier vingers breed, *en écharpe* van de regter- naar de linkerzijde.

Voor de kommandeurs.

Het orde-teeken geborduurd op den rok aan de linkerzijde, zonder ster, doch met de kroon, en het juweel aan een lint, drie vingers breed, *en sautoir* om den hals.

Voor de ridders van de derde klasse.

Het orde-teeken aan een lint, twee vingers breed, aan het knoopsgat.

Voor de ridders van de vierde klasse.

Een kleiner orde-teeken, hebbende de punten, vuurslag en kroon in zilver aan een lint, een vinger breed, aan het knoopsgat.

Art. 8.

De militairen te water en te land, die geen officiersrang hebben, krijgen, wanneer zij tot ridders van de vierde klasse benoemd worden, eene verhooging van inkomen, gelijkstaande met de helft van de soldij, welke door hen, op het oogenblik hunner benoeming, wordt genoten. De soldij zal worden verdubbeld voor diegenen der voormelde militairen, welke tot ridders van de derde klasse mogten worden benoemd.

Art. 9.

Tot betaling der gemelde verhooging van soldij en goedmaking der verdere onkosten der orde, zal jaarlijks eene somma op de begrooting der Staatsbehoeften worden gebragt.

Art. 10.

Het lidmaatschap en versiersel dezer orde kunnen niet worden verloren dan ten gevolge van een onteerend vonnis.

Art. 11.

Het kapittel der orde zal bestaan uit zoovele leden, als door Ons noodig zal worden geoordeeld en Wij daartoe uit de grootkruisen, kommandeurs of ridders zullen benoemen. Bij hetzelve kapittel zullen fungeren een kanselier en een thesaurier, daartoe door Ons uit de leden der orde te benoemen.

Art. 12.

Door Ons zullen in het vervolg worden vastgesteld zoodanige bepalingen, als Wij opzigtelijk de voordragten, om tot lid van deze orde te worden benoemd, alsmede opzigtelijk de soort en den aard der bewijzen, welke daartoe zullen moeten worden ingediend, en het onderzoek van dezelve dienstig mogten oordeelen, gelijk mede de vereischte reglementen omtrent al hetgeen tot de administratie en discipline der orde, de beheering der aan dezelve geaffecteerde fondsen en de werkzaamheden van het kapittel betrekkelijk is.

En opdat zulks kome ter kennisse van een iegelijk, wien het mag aangaan, zal de tegenwoordige wet in het *Staatsblad* worden geplaatst.

Gegeven te Brussel den April des jaars 1815, het tweede van Onze Regering.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan deze concept-wet te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Militaire Zaken om consideratie en advies.

(1) Het rapport over het bovenvermeld wetsontwerp werd uitgebragt 27 April.

De den 30sten April vastgestelde wet komt voor in het *Staatsblad*, n°. 33*; *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 114; M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 134–137.

42STE VERGADERING. — 26 APRIL 1815.

Missive en ontwerp van wet, houdende vergunning om ventjagers direct naar de Elve of Wezer te zenden.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 24 April, ten geleide van een concept-besluit, houdende *vergunning voor dezen loopenden jare* 1815 *om één of meer ventjagers uit zee direct naar de Elve of Wezer te zenden, ten einde hunnen overgenomen haring te Hamburg, Bremen of daarom liggende plaatsen aan de markt te brengen*; volgende voorzeide missive en concept-besluit hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Majesteit.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Om de producten der groote visscherij door geheel Europa op eene voordeelige wijze bekend te maken, heeft niet weinig gestrekt de vergunning, die voorheen jaarlijks, bij dispensatie van de letter der wet, gegeven werd tot het regtstreeksch verzenden van eenige jagers uit zee naar de Wezer en de Elve.

De overtuiging hiervan en het stellig aanzoek der voornaamste belanghebbenden bewegen Ons tot de inzending en zullen, zoo Wij vertrouwen, U Edel Mogenden bewegen tot de bekrachtiging van het hiernevens gaande ontwerp.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren! bevelen in Godes heilige bescherming.

Brussel, 24 April 1815.

(*get.*) WILLEM.

Van wege den Koning,

(*get.*) A. R. FALCK.

ONTWERP VAN WET, *houdende vergunning voor dezen loopenden jare* 1815 *om één of meer ventjagers uit zee direct naar de Elve of Wezer te zenden, ten einde hunnen overgenomen haring te Hamburg, Bremen of daarom liggende plaatsen aan de markt te brengen.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo het collegie van de groote visscherij heeft te kennen gegeven, dat de belangen derzelve zouden kunnen worden bevorderd, indien, in navolging van hetgeen in vroegere jaren heeft plaats gehad, vrijheid wierd verleend, om ook in dezen jare een of meerder ventjagers uit zee direct naar de Elve of Wezer te zenden en hunnen overgenomen haring te Hamburg, Bremen of daarom liggende plaatsen aan de markt te brengen en te verkoopen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, om, bij dispensatie van art. 57 der wet van den 28sten Julij 1801 nopens de haringvisscherij, ingevolge het bepaalde bij art. 5 van het reglement en instructie voor het collegie van de groote visscherij, achter voorschreven wet gevoegd, te verklaren, gelijk geschiedt bij deze, dat het voor dezen loopenden jare 1815 zal vrijstaan, één of meerder ventjagers uit zee direct naar de Elve of Wezer te zenden, ten einde hunnen overgenomen haring te Hamburg, Bremen of daarom liggende plaatsen aan de markt te brengen en te verkoopen.

Hetwelk, door insertie dezer in het *Staatsblad*, zal worden gebragt ter kennis van een iegelijk, wien het aangaat.

Gegeven te Brussel, den April des jaars 1815, het tweede van Onze Regering.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Waarna de Vergadering is geadjourneerd tot morgen middag om 1 ure.

(1) De den 30sten April vastgestelde wet komt voor in *Staatsblad*, nº. 34, en in de *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 109.

43STE VERGADERING.

ZITTING VAN DONDERDAG 27 APRIL 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Oorlogszaken over de concept-wet, houdende bepalingen voor eene Militaire Ridderorde; besloten zich daarmede te vereenigen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus, de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, van der Heim, Hope, Busch, Schuylenburch van Bommenede, de Roest van Alkemade, Steengracht van Oosterland, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, van Suchtelen tot de Haere, van der Brugghen van Croy, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Oorlogszaken, in wier handen, bij resolutie-commissoriaal van 26 April, om consideratie en advies gesteld is eene concept-wet, houdende *bepalingen voor eene Militaire Ridderorde*, door Zijne Majesteit bij missive van den 24sten April aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorschreven rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Gedeputeerden tot de Oorlogszaken.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 26sten April werd door U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Oorlogszaken om consideratie en advies gesteld eene concept-wet, houdende *bepalingen voor eene Militaire Ridderorde*, door Zijne Majesteit bij missive van den 24sten April aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden oordeelen het geschikt, om, op het voorbeeld van meest alle Europesche mogendheden, eene eervolle onderscheiding te verleenen aan hen, die het vaderland met moed, beleid en trouw verdedigen, en zij achten eene Militaire Ridderorde een zeer gepast middel tot opwakkering en aankweeking van krijgshaftige deugden, vooral in eenen tijd waarin de geestdrift tot heldhaftige verdediging van onze vrijheid en onafhankelijkheid, die zich in het leger en in alle standen des volks om strijd doet hooren, alle opmerkzaamheid verdient. Het ontwerp van wet, door Zijne Majesteit aangeboden, voldoet in deze behoefte, en de bepalingen derzelve zijn zoodanig ingerigt, dat de krijgslieden van elken rang hier belooning en aanmoediging kunnen vinden.

En het is om deze reden, dat U Edel Mogenden Gedeputeerden zich verpligt vinden U Edel Mogenden te adviseren, den Souverein dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met hetzelve te conformeren.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

44STE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 5 MEI 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen eene missive van Zijne Majesteit, ten geleide van twee concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie van de bepalingen betreffende den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen belang hebben; besloten zich met die voorstellen te vereenigen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: de heeren: van Boetzelaar van Kijfhoek, van der Heim, van Hoogstraten, Hope, Busch, Schuylenburch van Bommenede, de Roest van Alkemade, van Bommel, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, Reigersman en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 27 April, ten geleide van twee concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Johannes Wilhelmus Nuboer, q. q., wonende te Amsterdam;

2°. Christiaan Hencke, wonende te Camen, in het departement van de Rhoer;

3°. Huybert van Harten c. s., q. q.;

4°. Ary van der Starre, wonende te Zevenhuizen, en Aart van Vliet, wonende onder Nieuwerkerk aan den IJssel, q. q.;

5°. Grietje van IJzerloo, weduwe van Sijbregt Vermijs, c. s., q. q., wonende te Rotterdam;

6°. Klaas Dorsman c. s., q. q., wonende te Vlaardingen;

7°. Johannes Kloppenburg c. s., q. q., allen wonende te Rotterdam;

8°. Johannes Philippus Sijthoff en Anna Berendina Sijthoff, zoo in privé als q. q., beiden wonende te 's Gravenhage;

9°. de gezamenlijke erfgenamen van Johan Christiaan Kuneman;

10°. Reijer Verhoef, weduwenaar van Johanna Schouten, q. q.;

11°. Govert van Balen c. s.;

12°. Johanna de Ruijter, weduwe van Dirk van der Mey van Oosterhout;

13°. Johannes Christoffel Baden c. s., q. q.;

14°. Elisabeth Zwart c. s., q. q.;

15°. Jacobus Waller c. s., en

16°. Pietertje van der Lee c. s.;

allen verzoekende dispensatie der wet, obsterende tegen den vrijen verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen belang hebben; volgende de voorschreven concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten der na te melden personen, als:

1°. Johannes Wilhelmus Nuboer, q. q., wonende te Amsterdam;

2°. Christiaan Hencke, q. q., wonende te Camen, in het departement van de Rhoer;

3°. Huybert van Harten c. s., q. q.;

4°. Ary van der Starre, wonende te Zevenhuizen, en Aart van Vliet, wonende onder Nieuwerkerk aan den IJssel, q. q.;

5°. Grietje van IJzerloo, weduwe van Sijbregt Vermijs, c. s., q. q., wonende te Rotterdam;

6°. Klaas Dorsman c. s., q. q., wonende te Vlaardingen;

7°. Johannes Kloppenburg c. s., q. q., allen wonende te Rotterdam, en

8°. Johannes Philippus Sijthoff en Anna Berendina Sijthoff, zoo in privé als q. q., beiden wonende te 's Gravenhage;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 6den April 1815, n°. 239, 240 en 242, en van den 8sten April 1815, n°. 246, 247, 248, 250 en 251;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, de na te melden requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om op den van ouds gebruikelijken voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen te verkoopen de vaste goederen, respectivelijk achter hunne namen uitgedrukt, te weten:

1°. Johannes Wilhelmus Nuboer, q. q.:

een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, op de Lindegracht, tusschen de Cathuizers- en Zaturdagsche brug, n°. 5944, mitsgaders een achterhuis en erve, staande in den Zaturdagschen gang, n°. 5941, tot den boedel van wijlen Hendrik van Zeggeren en Geertrui Dijkman behoorende;

2°. Christiaan Hencke, q. q.:

binnen Amsterdam:

a. een huis en erve, op de Heerengracht, N. Z. tusschen de Vijzelstraat en Reguliersgracht, wijk 58, n°. 4643;

b. een dito op de Heerengracht bij het Regulierspplein, naast n°. 4644;

c. een dito op de Heerengracht, naast en beoosten het hoekhuis van 't Regulierspplein, wijk 59, n°. 5448;

d. een dito, zijnde twee woningen onder één dak, in de Amstelstraat, schuins over de Paardenstraat, Z. Z., wijk 60, n°. 6488;

e. een dito in de Amstelstraat, op den hoek van de Paardenstraat, wijk 28, n°. 4830;

f. een dito, thans geapproprieerd tot eene stalhouderij, in de Amstelstraat bij de Paardenstraat, waar de *halve maan* in den gevel staat, benevens:

g. eene woning daaraan annex in de Amstelstraat, in den Langen (doch thans Korten) Aartegang, bevorens gebruikt geweest tot eene manege,

geteekend: de stalhouderij, wijk 28, nieuw nummer 4829, en het huisje in den gang, wijk 28, nieuw nummer 4826;

h. een dito in den Langen Aartegang in de Paardenstraat, het laatste huisje in den gang, wijk 28, n°. 4753;

i. een pakhuis en erve, genaamd: *Brandenburg*, wijk 15,

n°. 6547, op de Mindergracht, aan de noordzijde, achter het St. Anthonie's kerkhof, volgens de opdragtsbrieven aan 't erf breed 20 en lang 100 voeten, geteekend n°. 33;

k. een pakhuis, genaamd: *London*, op de Keizersgracht, bij de keizerlijke kolfbaan, binnen deze stad, wijk 15, n°. 6234, en

l. een onderstuk, bovenwoning en erve, op het Weesperveld, over het werkhuis, wijk 15, n°. 6283,

tot den boedel van wijlen Martinus Watering en Clara Maria Louisa Mahne behoorende;

3°. Huijbert van Harten c. s., q. q., zes en een half morgen, zoo hooi- als weiland, gelegen in den Houdijk onder Camerik, tot den boedel van wijlen Aart van Harten behoorende;

4°. Arie van der Starre en Aart van Vliet, q. q.:

a. eene huismanswoning en erven, met bergen en schuren, staande en gelegen in het zuideinde van Zevenhuizen, in den Eendragtspolder, met drie en veertig morgen twee honderd negen roeden negen voeten en één duim wei- en teelland, daarachter en ter zijde gelegen, zijnde het zuideindsche derde van kavel 7 en de geheele kavel 8; mitsgaders nog een stukje aangedamd land, vóór de woning gelegen, en eindelijk nog een huis en erve, staande en gelegen over gemelde woning in het zuideinde van den Eendragtspolder voormeld; alles volgens opdragtsbrief, in dato 21 Augustus 1801;

b. een huis en erf, met de bepooting daarop, staande en gelegen in het zuideinde van den Eendragtspolder voornoemd, volgens opdragtsbrief in dato 21 Augustus 1801;

c. eene partij wei- en teelland, gelegen in den Eendragtspolder onder Zevenhuizen meergemeld, zijnde het zuidwaardsche derde in kavel 24, groot elf morgen, alles volgens acte van transport van den 5den Mei 1812,

tot den boedel van wijlenDirk Sol jr. en Fijgje van Vliet behoorende;

5°. Grietje van IJzerloo, weduwe van Sijbregt Vermijs, c. s., q. q., een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Rotterdam aan de oostzijde van de Leuvenhaven, ten protokolle geregistreerd op n°. 4229 *c*, tot den gemeenen boedel van de eerste suppliante en wijlen haren man Sijbregt Vermijs behoorende;

6°. Klaas Dorsman c. s. q. q., een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Vlaardingen op de Waal, wijk G, n°. 43/588, tot den boedel van wijlen Margaretha Korthoef, weduwe van Jakob Langerveld, behoorende;

7°. Johannes Kloppenburg c. s., q. q.:

a. een huis en erve, van ouds genaamd: *de Kroon van Polen*, staande en gelegen aan de zuidzijde van den Rijstuin, binnen Rotterdam, belend ten oosten Reinier Blaauw, ten westen Volkert Stol, strekkende voor van de straat tot achter aan Johannes Dalen, ten protokolle geregistreerd geweest op n°. 3744, 3745, 3746, nu op n°. 3744 alleen, en

b. een tuin, tuinhuis en erve, met alle de bepooting en beplanting op denzelven en alle de losse en vaste gereedschappen en ornamenten in denzelven tuin zijnde, staande en gelegen buiten de Goudsche poort aan de noordzijde van den rijweg in den polder van Rubroek, onder de jurisdictie der stad Rotterdam, belend ten oosten Arnoud Leuven, ten westen Jan Heemskerk, strekkende tot achter aan Cornelis Jongsma, ten protokolle geregistreerd op n°. 79 D. buiten,

tot den boedel van wijlen Barend Kloppenburg behoorende; en

8°. Johannes Philippus Sijthoff en Anna Berendina Sijthoff, zoo in privé als q. q., een huis en erve, staande en gelegen binnen 's Gravenhage, aan de noordzijde van het Langachterom, wijk S, n°. 285, verponding n°. 280, tot den boedel van wijlen Anna Maria Horner, weduwe van Johannes Diederik Sijthoff, behoorende;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de vermelde boedels respectivelijk zijn gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen, daarbij geconcerneerd, mitsgaders nog, ten aanzien van het tweede en derde verzoek, met concurrentie van de meerderjarige mede-erfgenaam.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den Raad van State, respectivelijk tot informatie en narigt, en voorts de inhoud worden gebragt, ieder voor zooveel hem aangaat, ter kennis van de requestranten.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requesten:

1°. van de gezamenlijke erfgenamen van Johan Christiaan Kuneman;

2°. van Reijer Verhoef, weduwenaar van Johanna Schouten, q. q.;

3°. van Govert van Balen c. s.;

4°. van Johanna de Ruijter, laatstelijk weduwe van Dirk van der Mey van Oosterhout;

5°. van Johannes Christoffel Baden c. s., q. q.;

6°. van Elisabeth Zwart c. s., q. q.;

7°. van Jacobus Waller c. s., en

8°. van Pietertje van der Lee c. s.;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden;

Gehoord de adviesen van den eersten president bij hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de bovengem. requestranten te verleenen dispensatie der wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen geconcerneerd zijn, en mitsdien aan dezelve te permitteren, om in het openbaar voor notaris en getuigen, op den van ouds geüsiteerden voet, de vaste goederen, achter ieder hunner namen uitgedrukt, te doen verkoopen, als:

1°. de gezamenlijke erfgenamen van Johan Christiaan Kuneman:

een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam, op den Cingel bij den Heiligen weg, wijk 27, n. n°. 4292;

een huis en erve, staande en gelegen als voren op den Nieuwen dijk, bij de Gouwenaarsteeg, wijk 17, n. n°. 1344;

een huis en erve, staande en gelegen op den Nieuwen dijk, bij de Engelsche steeg, wijk 17, n. n°. 1432;

een huis en erve, staande en gelegen in de Engelsche steeg bij de Stroomarkt, wijk 17, n. n°. 1522;

een huis en erve, staande en gelegen in 't Groote Hemelrijk, wijk 17, n. n°. 1566;

een huis en erve, staande en gelegen in de Nieuwezijds-Armsteeg bij den Voorburgwal, wijk 18, n. n°. 1768, en

een huis en erve, staande en gelegen in de Oudezijds-Armsteeg, in het midden, wijk 2, n. n°. 293,

tot den boedel van wijlen Johan Christiaan Kuneman behoorende;

2°. Reijer Verhoef, weduwenaar van Johanna Schouten, q. q.:

eene huizinge met berg en schuur, staande en gelegen onder de gemeente Benschop aan den Polsbroekerdam, zijnde eene tapperij, genaamd: *het Wapen van Benschop*;

eene huizinge, naast de voorgaande gelegen in de gemeente Noordpolsbroek, genaamd: *het Regthuis van Noordpolsbroek*, en

vier morgen land, achter het voorgaande perceel gelegen,

behoorende tot den gemeenen boedel van hem requestrant en wijlen zijne huisvrouw Johanna Schouten;

3°. Govert van Balen c. s., de vaste goederen, behoorende tot den boedel van wijlen Cornelis van Balen;

4°. de weduwe van der Mey van Oosterhout:

een tuin (zijnde het tuinhuis geheel en de bepooting ten deele

ter zake van het versterken der stad Gorinchem gedemoleerd), gelegen aan de noordzijde van de Nieuwe Haven of Gasthuislaan in den banne van Gorinchem, wijk E, n°. 24;

een huis, erve en tuin, aan de westzijde van de Koestraat, wijk W, n°. 113, te Schoonhoven;

een huis en erve als voren, wijk W, n°. 147;

vier morgen hooiland, gelegen in den polder Boeikoop onder Schoonrewoerd, en nog vier morgen hooi- en weiland in den polder van Heykoop onder Schoonrewoerd;

acht honderd roeden hooiland en drie honderd roeden bouwland, gelegen op Schelluinen;

de achterste helft van een stuk bouwland (thans elzenbosch), genaamd het Smalweer, zijnde het geheele stuk groot 2 morgen 547 roeden, gelegen op de Haar, op Lang Scheywijk in den banne van Gorinchem;

een morgen weiland, gelegen op Lang Scheywijk in den banne van Gorinchem,

tot den boedel van de suppliante en wijlen haren tweeden echtgenoot Dirk van der Mey van Oosterhout behoorende;

5°. Johannes Christoffel Baden c. s., q.q.:

een huis en erve, staande en gelegen binnen Amsterdam in de Bagijnesteeg, het derde huis achter het hoekhuis van de Kalverstraat, wijk 26, D. 6, G. 23, n°. 11, verp. n°. 3690;

een huis en erve, staande en gelegen als voren in de Korte Leidsche Dwarsstraat, oostzijde, tusschen de Kruisstraat en het Spiegelpleintje, wijk 56, D 8, G 19, n°. 37, verp. n°. 3807, en

een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam op de Reguliers-Breedstraat, in de Blindemanssteeg aan de zuidzijde, waar de *halve maan* in den gevel staat of gestaan heeft, wijk 28, D 7, G 26, n°. 12, verp. n°. 4569,

behoorende tot den boedel van wijlen Dirk Werninck en Willemina Bemelman;

6°. Elisabeth Zwart c. s., q. q.:

een huis en erve, staande en gelegen in de Driehoekstraat te Amsterdam (of Nieuwezijdsbraak), D 12, G 13, n°. 5, wijk 54, verp. 2848;

een huis en erve, staande en gelegen aan de westzijde van de Driehoekstraat, het 4de huis van de Braak, tusschen de Driehoekstraat en Palmgracht, wijk 54, D 2, G 12, n°. 34, verp. 2841, en

een huis en erve, staande en gelegen aan de noordzijde van de Anjelierstraat op den hoek van den Remmersgang, met achterhuis en erve in denzelven gang, wijk 48, D 11, G 8, nrs. 37 en 11, verp. 4789 en 4788,

tot den boedel van wijlen Cornelis Robijn en Elisabeth Hesius behoorende;

7°. Jacobus Waller c. s.: een zesde part in de Naardermeer, gelegen buiten de stad Amsterdam, met deszelfs visscherijen, boerderijen, landerijen, veenderijen, vogelkooijen, houtgewassen, watermolens, schuren, enz. en hetgeen daaraan verder is annex, tot den boedel van wijlen Jodocus Clemens van Hall behoorende, en

8°. Pietertje van der Lee c. s.: de vaste goederen, tot den gemeenen boedel van Jan van der Lee en wijlen zijne huisvrouw Sijgje van Kesteren behoorende;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan (voor zooveel betreft de 1ste, 3de, 4de, 5de, 6de, 7de en 8ste verzoeken) ten overstaan van de vrederegters van de kantons, alwaar de respective daarbij vermelde boedels zijn gevallen, (en ten aanzien van het 2de verzoek) in het bijzijn van den vrederegter van het kanton, alwaar de daarbij vermelde boedel is gevallen, of ten overstaan van deszelfs gedelegeerden, en (ten aanzien van de 1ste, 2de, 3de, 4de, 5de, 7de en 8ste verzoeken) in het bijzijn van de toeziende voogden over de daarbij geconcerneerde minderjarigen en (ten opzigte van het 6de verzoek) in het bijzijn zoo van den curator in den ten deze geïnteresseerden vacanten boedel als van de toeziende voogden of voogden over de minderjarigen, daarbij geconcerneerd, of in het bijzijn van dengeen, door wien dezelve in deze worden gerepresenteerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, en gelijke afschriften aan den Raad van State en aan de requestranten, ieder voor zooveel hem aangaat, tot informatie.

. . . . . ., den . . . . . .

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te vereenigen met het voorstel van Zijne Majesteit.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

Missive van Z. M. wegens de verheffing van Luxemburg tot een Groot-Hertogdom; Concept-besluiten betr. te verleenen dispensatiën.

45STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 11 MEI 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Ingekomen drie missives van Zijne Majesteit: 1°. omtrent de verheffing van het Hertogdom Luxemburg tot een Groot-Hertogdom (besloten deze missive te beantwoorden); 2°. ten geleide van een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek; 3°. ten geleide van drie concept-besluiten, tot het verleenen van dispensatie van de bestaande bepalingen betreffende den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn betrokken; — besloten zich met de sub 2°. en 3°. vermelde voorstellen te conformeren.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus, de heeren: van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, van Hoogstraten, Hope, Busch, Schuylenburch van Bommenede, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van der Brugghen van Croy, Reigersman, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 8 Mei, kennis gevende van de verandering van den titel van *Hertog van Luxemburg* in dien van *Groot-Hertog van Luxemburg*; volgende de voorzeide missive hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Majesteit.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

De belangrijkheid der provincie Luxemburg en het voorbeeld, door verschillende Vorsten gegeven, hadden het Ons verkieslijk doen voorkomen om dezelve den rang en de benaming van Groot-Hertogdom te doen erlangen; doch de stappen, die Wij Onzen Gevolmagtigden gelast hadden deswege bij het Congres te doen, hebben het gewenscht gevolg eerst gehad, nadat Wij op den 16den Maart laatstleden aan U Edel Mogenden de aanvaarding der Souvereiniteit over al de Nederlanden onder den titel van Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau en Hertog van Luxemburg hadden aangekondigd.

Thans dezen laatsten titel in dien van Groot-Hertog veranderd hebbende en voornemens zijnde denzelven in alle officiële stukken te bezigen, hebben Wij niet in gebreke willen zijn de Vergadering der Staten-Generaal daarvan tijdige kennis te doen dragen en nemen voorts deze gelegenheid waar om U, Edel Mogende Heeren, in Godes heilige bescherming te bevelen.

Brussel, den 8sten Mei 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Van wege den Koning,

(*get.*) A. R. FALCK.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, dat deze missive voor notificatie worde aangenomen en in gepaste termen beantwoord.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van den 4den Mei, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Jacob van Leeuwen, verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en dienvolgens permissie om met Cornelia Maagdelijn, zuster van zijne overleden huisvrouw Antje Maagdelijn, een wettig huwelijk te mogen aangaan; volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Jacob van Leeuwen, wonende te Katwijk aan den Rijn, daarbij verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en mitsdien permissie om met Cornelia Maagdelijn, volle zuster van des suppliants overledene huisvrouw Antje Maagdelijn, een wettig huwelijk aan te gaan;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 13den April 1815, n°. 262;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, gerequireerd den 2den Maart 1815, n°. 34;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van het gestatueerde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, aan Jacob van Leeuwen te permitteren, zooals geschiedt bij deze, om met Cornelia Maagdelijn een wettig huwelijk aan te gaan, met last aan den officier van den burgerlijken stand, aan wien dezelve personen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten deze competent is, om de afkondiging der geboden volgens de wet te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn; zullende de belanghebbenden gehouden zijn om aan genoemden officier deze Onze dispensatie te vertoonen, waarvan hij op het register aanteekening zal houden.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den Raad van State, tot informatie en narigt respectivelijk, en voorts gelijk afschrift worden uitgereikt aan den requestrant.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorstel te vereenigen.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 4 Mei, ten geleide van drie concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Gerard Wernard van Beest c. s., wonende te Amsterdam;

2°. Johan Laurens Schlosser, q. q., wonende te Amsterdam;

3°. Gijsbert Bosch c. s., q. q., wonende respectivelijk te Delft, te 's Hertogenbosch en in de gemeente Woudenberg;

45ste VERGADERING. — 11 MEI 1815.

Concept-besluiten betreffende te verleenen dispensatiën.

4°. Sikke Houtzager, wonende te Amersfoort, en

5°. Elske Polman, weduwe van Klaas Peters, wonende te Didam, arrondissement Zutphen,

verzoekende dispensatie van de wetten, voorgeschreven ten aanzien van boedelscheidingen, liquidatie en verkoop van onroerende goederen in boedels, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd; volgende de voorschreven concept-besluiten hierna geïnsereerd.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Gerard Wernard van Beest c. s., wonende te Amsterdam;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 13 dezer, n°. 263;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 29sten Maart ll., n°. 25, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de requestranten te verleenen dispensatie der wetten, obsterende tegen de scheiding en verdeeling van boedels, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd, en mitsdien aan dezelve te permitteren, om de nalatenschap van wijlen Anna Gillina van Haack, weduwe van Dirk Wernard van Vloten, gewoond hebbende en overleden te Utrecht, onderling te scheiden en te verdeelen voor notaris en getuigen, zonder daartoe de tusschenkomst van eenige regtbank of van eenen regter-commissaris uit dezelve noodig te hebben, onder bepaling nogtans, dat de voorsz. boedelscheiding niet anders zal mogen worden gedaan dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de meergemelde nalatenschap van wijlen Anna Gillina van Haack, weduwe van Dirk Wernard van Vloten, is gevallen.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof voornoemd, ten fine van executie, en aan den Raad van State en aan de requestranten, tot informatie.

Brussel, den

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requesten der navolgende personen:

1°. Johan Laurens Schlosser, q. q., wonende te Amsterdam;

2°. Gijsbert Bosch c. s., q. q., wonende respectivelijk te Delft, te 's Hertogenbosch en in de gemeente Woudenberg, en

3°. Sikke Houtzager, wonende in de gemeente Amersfoort;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 13den April 1815, n°. 259, 260 en 261;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, de na te melden requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om op den van ouds gebruikelijken voet in het openbaar voor notaris en getuigen te verkoopen de vaste goederen, respectivelijk achter hunne namen uitgedrukt, te weten:

1°. Johan Laurens Schlosser, in zijne qualiteit van curator in den gerepudieerden boedel van Frans Christoph Degenhart:

een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, in de Reguliersdwarsstraat, bij de Botermarkt, wijk 58, n°. 63, nieuw nummer 5397, tot voornoemden gerepudiëerden boedel behoorende;

2°. Gijsbert Bosch c. s., q. q.:

a. een huis met tabakschuur en twee bergen, staande in de Middelstraat te Woudenberg;

b. een half morgen bouwland, gelegen op de Schild aldaar;

c. eene dito met het hek daarop staande, naast het vorig perceel;

d. een half morgen bouwland, mede op de Schild gelegen;

e. drie morgen weiland, gelegen aan den Slapperdilschen dijk en genaamd de Koekil;

f. vier morgen bouw- en weiland, genaamd het Kleine bosch, met het halve steegje;

g. twee morgen bouwland in de Groote Slapperdil;

h. twee morgen bouw- en weiland, met het steegje daarnaast, mede in de Slapperdil;

i. vier kampjes weiland, te zamen groot ruim twee morgen;

k. ruim twee honderd roeden land, zijnde het voorste steegje gelegen in de Kameel;

l. een hof, gelegen in de Achterstraat;

m. ruim een half morgen lands onder Maarn;

n. een en en vierde morgen bouwland op de Verste wetering;

o. ruim een half morgen bouwland in de Kameel;

p. omtrent een en een half morgen bouwland, gelegen aan de wetering;

q. een en een half morgen bouwland, naast het vorige;

r. omtrent twee en een half morgen bouw- en weiland, genaamd de Slingers;

s. een half morgen land;

t. een half morgen land;

u. tien hangen of gebinten in de schuur, en wel aan de oostzijde, met de spillen;

v. een half morgen lands aan de wetering;

w. vijf honderd roeden lands, mede aan de wetering;

x. een morgen lands;

ij. een en een half morgen lands;

z. vijf honderd roeden dito,

tot den boedel van wijlen Elizabeth van Otterloo behoorende, en

3°. Sikke Houtzager:

de vaste goederen, tot de nalatenschap van wijlen Jacoba Beekman, weduwe van Jan Houtzager, behoorende.

Mits deze verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton (of van deszelfs gedelegeerden), alwaar de voornoemde boedels respectivelijk zijn gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen, daarbij geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den Raad van State, respectivelijk tot informatie en narigt, en voorts de inhoud worden gebragt ter kennis van de requestranten, ieder voor zooveel hem aangaat.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Elske Polman, weduwe van Klaas Peters, wonende onder Didam, arrondissement Zutphen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 14 April 1815, n°. 264;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 29sten Maart 1815, n°. 2, gerequireerd;

Concept-besluiten betreffende te verleenen dispensatiën.

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden;

Hebben goedgevonden en verstaan, in het verzoek van de requestrante ten aanzien uit de hand te mogen verkoopen eenige vaste goederen, aan haar en hare kinderen toebehoorende, te difficulteren, zooals geschiedt bij deze, maar echter aan de requestrante, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, te permitteren, om de dertien perceelen onroerende goederen, bij de deliberatie van den familieraad, aan het request geannexeerd, vermeld, in het openbaar voor notaris en getuigen op den van ouds gebruikelijken voet en zonder inachtneming der formaliteiten, bij de thans vigerende wetten voorgeschreven, te doen verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton 's Heerenberg of deszelfs gedelegeerden en in tegenwoordigheid van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geïnteresseerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, en voorts gelijk afschrift aan den Raad van State en aan de requestranten, tot informatie.

Brussel, den

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

46STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 18 MEI 1815.

(GEOPEND TEN 1 ure.)

Ingekomen vier missives van Zijne Majesteit, ten geleide van: 1°. een concept-besluit omtrent het gebruik der nationale militie buiten de grenzen; 2°. drie concept-besluiten, tot het verleenen van dispensatie van de bepalingen betreffende den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, den verkoop van vaste goederen van gerepudieerde boedels, en de scheiding en verdeeling van nalatenschappen, waarvan minderjarigen mede-erfgenamen zijn; 3°. een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van de bepalingen betreffende den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen belang hebben; 4°. een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek; — besloten zich te conformeren met de voorstellen, sub 2°, 3°. en 4°. vermeld.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus, de heeren: van Heeckeren tot Kell, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, van der Heim, Slicher, van Hoogstraten, Hope, Busch, Schuylenburch van Bommenede, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, van Bommel, Gevers, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, Reigersman, van Hees en de Jonge.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 15 Mei, ten geleide van een concept-besluit tot het *gebruik der nationale militie buiten de grenzen;* volgende de voorschreven missive en concept-besluit hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Majesteit.* (1)

EDEL MOGENDE HEEREN!

Wij behoeven niet aan U Edel Mogenden te ontwikkelen de gronden, op welke, sedert eenige weken, de middelen van 's lands defensie met ongewone veerkracht en ijver zijn uitgebreid en versterkt en, onder anderen, de geheele nationale militie bijeen gehouden is. Het gevoel van elken regtgeaarden Nederlander heeft hem overtuigd, dat geene waakzaamheid te groot, geene opoffering ongeraden konde zijn, in een oogenblik, dat het er op aankwam, om den vrijen Staat voor vreemd geweld te beveiligen.

Maar eene tijdelijke beveiliging is ongenoegzaam. Onze verpligtingen gaan verder. Om zelven buiten de ondragelijkste bekommering te leven en om het onderpand der nationale welvaart en onafhankelijkheid aan een volgend geslacht te kunnen overleveren, moet dat geweld op nieuw gefnuikt en dat systeem van bedrog en overheersching, dat van des geweldenaars bestaan onafscheidbaar is, op nieuw in zijn persoon vernederd en voor altoos ontzenuwd worden.

Tot dit heilig doel hebben zich op nieuw de Mogendheden verbonden, aan welker pogingen zoovele Staten van Europa bereids hunne herstelling te danken hebben. Een bereidwillig oor leenende aan hare gemeenschappelijke uitnoodiging, zijn Wij tot het tractaat toegetreden, dat zij den 25sten Maart l.l. te Weenen gesloten hebben, en wachten slechts op de uitwisseling der respective ratificatiën, om U Edel Mogenden derzelver omvang en bijzonderheden te doen kennen.

Inmiddels en ten onwederlegbaren bewijze der gezindheid, die Ons bezielt, hebben Wij het leger van dit Rijk onder het opperbevel van den Hertog van Wellington gesteld, dien Wij tevens tot veld-maarschalk der Nederlanden benoemd hebben. Door dien grooten generaal bestierd, gesterkt door het voorbeeld van de zoons van hunnen Koning, doordrongen van dien geest van vaderlandsliefde, die bij de geheele natie uitblinkt, zullen Onze krijgslieden een eervol deel nemen aan den gewigtigen strijd en den alouden roem handhaven der Nederlandsche vaandelen. Maar een belangrijk gedeelte derzelve behoort tot de nationale militie, welke de wet Ons verbiedt, zonder de bijzondere toestemming der Staten-Generaal, buiten 's lands grenzen te gebruiken. Het is deze toestemming, Edel Mogende Heeren, welke Wij U heden vragen. In geen geval kan de voegzaamheid van het bedoelde gebruik aan minder twijfel onderhevig zijn dan in het tegenwoordige, en de veldtogt, die zich onder zoo gunstige voorteekenen staat te openen, komt Ons juist geschikt voor, om de wenschelijke vastheid en volledigheid te geven aan eene Staatsinstelling, welke reeds bij haren eersten aanvang ruimelijk aan Onzer aller verwachtingen heeft beantwoord.

Wij aarzelen dus geenszins, om het hiernevensgaande besluit aan uwe goedkeuring te onderwerpen, terwijl Wij God bidden, dat Hij U, Edel Mogende Heeren! houde in Zijne heilige bescherming.

Brussel, den 15den Mei 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*lager stond*) Van wege den Koning.

(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-BESLUIT *tot het gebruik der nationale militie buiten de grenzen.* (2)

WIJ WILLEM, ENZ.

Gelet op de buitengewone omstandigheden, in welke het Rijk geplaatst is, en op art. 2 der wet van den 27sten Februarij 1815, over de nationale militie (zie *Staatsblad* A°. 1815, n°. 19);

(1) De bovenvermelde missive werd voor de leden gedrukt en komt ook voor in de *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 130. Over het concept-besluit werd den 19den Mei verslag uitgebragt.

(2) De den 26sten Mei vastgestelde wet komt voor in *Staatsblad*, n°. 36, en *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 130.

46STE VERGADERING. — 18 MEI 1815.

Concept-besluiten betreffende te verleenen dispensatiën.

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, zooals bepaald wordt bij deze, dat de nationale militie gedurende den loop der krijgsverrigtingen tegen Napoleon Buonaparte, en in allen gevalle tot aan het einde van het tegenwoordige jaar, zoowel buiten de grenzen van Ons Koningrijk als binnen hetzelve zal kunnen gebruikt worden.

En opdat zulks kome ter kennisse van een iegelijk, wien het aangaat, zal het tegenwoordig besluit in het *Staatsblad* worden geplaatst.

Gegeven te ....., den .... Mei des jaars 1815, het tweede van Onze regering.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, hetzelve om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van den 11den Mei, ten geleide van drie concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Cornelis Verwoerd c. s.; 2°. Arie Janse Post c. s.; 3°. Clasina Hermansz, weduwe van Lucas Grube; 4°. Willem Andriesz Dekker, q. q.; 5°. Cornelia Petronella Pronkert, weduwe van Justus Thierens; 6°. mr. Joan Gerard de Loches en Jacob Josias de Lange, q. q.; 7°. Hendrik Hop en Jan van Oostewoudt, q. q.,

allen verzoekende dispensatie der wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, alsmede tegen den verkoop van vaste goederen van gerepudieerde boedels „ en voorts tegen de scheiding en verdeeling van nalatenschappen, waarvan minderjarigen mede-erfgenamen zijn; volgende de voorzeide concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van:

1°. Cornelis Verwoerd c. s., wonende respectivelijk binnen de gemeenten Tienhoven, Breukelenveen en Jutphaas, in de provincie Utrecht;

2°. Arie Janse Post c. s., wonende binnen onderscheidene gemeenten in de provinciën Noordholland en Utrecht;

3°. Clasina Hermansz, weduwe van Lucas Grube, wonende te Amsterdam, en

4°. Willem Andriesz. Dekker, q. q., wonende binnen de gemeente Heilo, arrondissement Alkmaar;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 15den April ll., n°. 265 en 267, en van den 17den daaraanvolgende, n°. 269 en 271;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 22sten April ll., n°. 45, 47, 48 en 50 gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, aan de navolgende personen permissie te verleenen, om op den van ouds gebruikelijken voet voor notaris en getuigen te doen verkoopen de vaste goederen, achter ieder derzelver namen uitgedrukt, als:

1°. Cornelis Verwoerd c. s., de vaste goederen, tot den boedel van wijlen Arie Verwoerd en Beatrix Bosch, in leven echtelieden, behoorende;

2°. Arie Janse Post c. s.:

drie honderd roeden water en land, onder Beukelenveen, in het Binnenweg n°. 14;

drie honderd roeden dito, aan de oostzijde n°. 27, en

een huis en erve, onder Breukelenveen, in het Binnenweg, in het blok n°. 32, aan den Breukelenveenschen dijk, genummerd n°. 36,

tot den boedel van wijlen Jacob Schipper en Eijgje Post behoorende;

3°. Clasina Hermansz, weduwe Lucas Grube, een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, tegenover den opgang van de Beurs, wijk 7, n°. 1676, tot den boedel van wijlen haren man behoorende;

4°. Willem Andriesz. Dekker, q. q.:

een huis, erve en bosch, staande en gelegen te Limmen, achter Disseldorp;

een stuk weiland, genaamd: de Ruige maat van Arien der Laan, groot 2870 roeden;

een akker zaadland, genaamd: de Akker van IJske, groot twee honderd twee en twintig roeden;

een dito, achter Disseldorp, groot twee honderd dertien roeden;

een dito, achter Jan Klaasz., groot honderd een en zestig roeden;

een dito, achter Dirk Louwris, groot honderd twee en negentig roeden;

een dito, achter Griet Jans, groot honderd vier en zestig roeden, en

twee dito, achter Disseldorp, van Jacob en Jan Willemsz. Pepping, groot vier honderd vier roeden,

behoorende tot den boedel van Cornelis Symenz. Diependaal;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan in tegenwoordigheid van de vrederegters in de kantons, alwaar de bovengemelde boedels respectivelijk gevallen zijn, en in het bijzijn van de toeziende voogden over de minderjarigen, respectivelijk bij die verkoopingen geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, alsmede aan den Raad van State en aan de requestranten (voor zooveel betreft ieder verzoek) tot informatie.

, den Mei 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten:

1°. van Cornelia Petronella Pronkert, weduwe van Justus Thierens, zoo in privé als in qualiteit van moeder en voogdesse over hare minderjarige kinderen, wonende te Naarden;

2°. van mr. Joan Gerard de Loches en Jacob Josias de Lange, q. q., beide wonende te Alkmaar;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, van den 17den April ll., n°. 270 en 272;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 23sten Maart en 10den April, n°. 61 en 42, gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de requestranten te permitteren, om de vaste goederen, achter hunne namen uitgedrukt, in het openbaar, voor notaris en getuigen, te doen verkoopen op den van ouds gebruikelijken voet, als:

1°. Cornelia Petronella Pronkert, met dispensatie der wetten,

obsterende tegen den verkoop van goederen, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd:

een huis en erve, tuin met een schuurtje daar annex, staande en gelegen binnen de stad Naarden, in de Turfpoortstraat, zijnde n°. 266;

een huis en erve en tuintje, staande en gelegen binnen dezelfde stad, in de Turfpoortstraat, n°. 265;

een huis, erve en tuin, staande en gelegen binnen de stad Naarden, in de Turfpoortstraat, n°. 264;

een stuk land, beplant met elzen en linden hakhout, groot drie schepel, gelegen onder de jurisdictie van Huijzen, bij Craailos, aan den Amersfoortschen weg;

drie schepel acht en twintig roeden lands, beplant met eiken houtgewas, gelegen in Darrensten, onder de jurisdictie der stad Naarden;

een en drie vierde akkers groenland, gelegen in Hoppelen, onder bovengemelde jurisdictie;

een en een vierde akker groenland, gelegen in Hoppelen, als voren;

een en een vierde akker, gelegen als boven;

twee en een halve akker groenland, gelegen als boven;

een en dertien zestiende akker, gelegen in den middelsten buitendijk, onder de jurisdictie als boven;

een en drie achtste akker groenland, gelegen als voren;

drie akkers groenland, gelegen als boven;

een en een halve akker groenland, als boven;

een en een halve akker groenland, als boven;

drie akkers in Hoppelen, als voren;

een stuk groenland, groot drie en twintig schepel twee spint en zeven kop en vier rol, gelegen ten oosten der stad Naarden, ter wederzijden de Oostzeedijk, waarvan tien schepel en negen roeden met elzen- en eikenhout en het overige groenland, met den zeedijk groot dertien schepel twee spint zeven kop en vier roeden, belend ten westen J. Voorthuizen, buitendijks en binnendijks ter halver zandsloot tusschen dit land en het volgende perceel, en ten oosten, zoo binnen- als buitendijks, H. en F. Ruivendaal;

vijf kampen weiland, gelegen naast den anderen in den Keverdijkschen polder, onder de jurisdictie van Muijden, tusschen de vaart en Keverdijk, groot vijf morgen vijf honderd vijf en zestig roeden;

een stuk bouwland, groot drie schepel, gelegen in het Spiegel ten westen van Bussum, genaamd: *de Kattenkamp*, met eene hegge eikenhout, ten westen, zuiden en noorden, belend de erven Harmen Raven ten oosten;

eene obligatie ten laste van Dijkgraaf en Hoogheemraden van den Lekdijk bovendams, ten name van den heer Jan Karel Bouschert, als mede-erfgenaam van zijnen broeder, den heer Cornelis Frederik Bouschert, in dato Utrecht 6 November 1765, f°. 39, n°. 21, groot in kapitaal duizend gulden, rentende twee en een half percent,

behoorende tot den boedel van haar requestrante en wijlen haren man Jacobus Thierens;

2°. mr. Johan Gerard de Loches en Jacob Josias de Lange, in qualiteit van curatoren in den gerepudieerden boedel van wijlen Cornelis Barzingerhorn, met dispensatie der wetten omtrent den verkoop van vaste goederen, tot gerepudieerde boedels behoorende:

een stuk weiland, groot vier geersen en elf snezen en tien roeden, gelegen in de Wester Moerbeek onder den bedrijve van Haringhuizen;

een stuk dito, groot vijf geersen en zes snezen, gelegen bij de Wester Moerbeek in den Hooglandspolder;

een stuk dito, groot zeven geersen en twee snezen, gelegen bij de Wester Moerbeek in den Hooglandspolder;

een huis, erve en boomgaard, staande en gelegen op het Noord te Schagen;

een tuin, gelegen achter de Laagzijde te Schagen, groot vier snezen;

een tuin, gelegen als voren, groot een snees en vijf en een halve roede;

een stuk land, groot drie geersen en zes snezen, gelegen in Breekom onder den bedrijve van Schagen;

een stukje bouwland, gelegen onder den banne van Noord-Scharwoude, groot een geers tien snezen $8^1/_2$ roeden;

een derde gedeelte van den houtzaagmolen met deszelfs ap- en dependentiën, huizen en erven, staande en gelegen te Schagen,

behoorende tot den voormelden gerepudieerden boedel;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan (ten aanzien van het eerste verzoek) ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van wijlen Jacobus Thierens gevallen is, of ten overstaan van deszelfs gedelegeerden en in tegenwoordigheid van den toezienden voogd over de minderjarige kinderen, daarbij geconcerneerd, en (ten aanzien van het tweede verzoek) ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de gerepudieerde boedel van Cornelis Barzingerhorn is gevallen, of ten overstaan van deszelfs gedelegeerden.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, alsmede aan den Raad van State en aan de requestranten, ieder voor zoo veel hun aangaat, tot informatie.

, den Mei 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Hendrik Hop en Jan van Oostewoudt, beiden wonende te Amsterdam, q. q., daarbij verzoekende dispensatie van de wetten, op de scheiding en verdeeling van boedels, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd, vastgesteld, en voorts permissie om den boedel van wijlen Petronella Adriana ten Brink onder de erfgenamen te mogen scheiden en verdeelen voor notaris en getuigen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 15 April l.l., n°. 266;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der daartegen obsterende wetten, aan de voorsz. requestranten, q. q., te permitteren, om de nalatenschap van wijlen Petronella Adriana ten Brink onderling te scheiden en te verdeelen voor notaris en getuigen, zonder daartoe de tusschenkomst van eenige regtbank of van eenen regter-commissaris uit dezelve noodig te hebben, en onder de bepaling, dat de voornoemde boedelscheiding niet anders zal mogen worden gedaan dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van voornoemde P. A. ten Brink gevallen is, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, en voorts gelijk afschrift aan den Raad van State en aan de requestranten, q. q., tot informatie.

Brussel, den Mei 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Aldert Ploeger c. s.; 2°. Cornelis Huisman, q. q.; 3°. Annetje Waardenburg, weduwe van Jan van Driel van Goudswaard; 4°. Jan Berkhout c. s.; 5°. Jan Jacob Boots, q. q.; 6°. Aaltje

Pietersdr. Vaassen, huisvrouw van Dirk Slaghekker, c. s.; 7°. Christiaan Pfeiffer, q. q.; 8°. Abraham Stolk, q. q.,

allen verzoekende dispensatie van de wet, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen belang hebben; volgende de concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van:

1°. Aldert Ploeger c. s.;

2°. Cornelis Huisman, q. q.;

3°. Annetje Waardenburg, weduwe van Jan van Driel van Goudswaard;

4°. Jan Berkhout c. s.;

5°. Jan Jacob Boots, eerder weduwenaar van Dieuwertje Jacobs Etters en laatst van Neeltje Schuurman, q. q.;

6°. Aaltje Pietersdr. Vaassen, huisvrouw en ten deze geadsisteerd met haren man Dirk Slaghekker, c. s.;

7°. Christiaan Pfeiffer, q. q., en

8°. Abraham Stolk c. s., q. q.;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 19 en 20 April ll., n°. 274—281;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geconcerneerd, de requestranten te permitteren, om de vaste goederen, achter ieders naam uitgedrukt, in het openbaar, voor notaris en getuigen, op den van ouds gebruikelijken voet te verkoopen, te weten:

1°. Aldert Ploeger c. s.:

een huisje, staande en gelegen in de gemeente Twisk, belend ten oosten de gemeene dorps-armen en ten westen Klaas Slot, tot den boedel van wijlen Neeltje A. Leurs, weduwe Klaas Ploeger, behoorende;

2°. Cornelis Huisman, q. q.:

een huis en erve, staande te Aarlanderveen, tot den boedel van wijlen Ary Visser en Elisabeth Klapwijk behoorende;

3°. Annetje Waardenburg, weduwe van Jan van Driel van Goudswaard;

een huis, tuin en erve, staande en gelegen in de Westvoorstraat, binnen Oud-Beijerland, genummerd 219;

eene vlas-schuur, staande en gelegen als voren in de Kerkstraat, genummerd 247;

een achtste portie in de meestoof, genaamd: *Welgelegen*, staande en gelegen aan den Oostdijk, onder Oud-Beijerland voornoemd, en

drie blokken tienden, zijnde het 49ste, 50ste en 51ste, liggende onder Oud-Beijerland;

4°. Jan Berkhout c. s.:

een stuk grasland, gelegen onder de jurisdictie van Midwoud, groot in dijkmaat twee morgen twee honderd roeden, doch in molenmaat drie morgen een honderd vijf en zeventig roeden, belend ten oosten C. van der Wolff en ten westen Cornelis Zijp, tot den boedel van Cornelis Berkhout behoorende;

5°. Jan Jacob Boots, laatst weduwenaar van Neeltje Schuurman, q. q.:

een boerenhuis en erve, met acht morgen drie honderd een en dertig en een halve roede land, gelegen in de Zuidermeer, onder Spanbroek, bezwaard met eene hypotheek van Theunis Zoutendijk te Hoorn, met twee jaren interest van dien ter somme van één honderd gulden;

vijf morgen land, gelegen onder Berkhout, bezwaard met eene hypotheek ten behoeve van Arie Louwen, wonende te Graft, groot f f 2000, met eenige achterstallige interessen ter somme van f 380;

een stukje land, en zulks in gemeenschap met Simon Pot, wonende op het Keeren, even buiten de stad Hoorn, groot 300 roeden, genaamd: *Kromme elleboog*, liggende aan den Hoornschen weg, het Keeren;

een stal, staande op den wal, achter de Noorderkerk der stad Hoorn, en

een huis en grond van dien, staande en gelegen aan de oostzijde van het oude Noord, binnen de stad Hoorn, litt. D, n°. 45, bezwaard met eene hypotheek, groot f 900, ten behoeve van Pieter Heydenrijk, met den interest van dien over twee jaren ter somme van f 90,

tot den gemeenen boedel van den requestrant en zijne laatst overledene huisvrouw Neeltje Schuurman behoorende;

6°. Aaltje Pietersdr. Vaassen, huisvrouw van en ten deze geadsisteerd met haren man Dirk Slaghekker, c. s.:

de vaste goederen, tot den boedel van wijlen Antje Pietersdr. Vaassen, weduwe van Cornelis Jacobsz. van Egmond, behoorende;

7°. Christiaan Pfeiffer, q. q.:

een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Rotterdam, aan de westzijde van de Naauwe Kerkstraat, wijk G, n°. 13, tot den boedel van wijlen Alida Ross, weduwe van Huibert van Santen, behoorende, en

8°. Abraham Stolk c. s., q. q.:

een huis en erve, staande en gelegen aan de oostzijde van de Fonteinsteeg, binnen de stad Rotterdam, belend, volgens vorig transport, ten noorden Josina Eenmond, ten zuiden Jultus de Heer, strekkende voor aan de straat tot achter aan Gerrit Hendrik van Slengel, ten protocolle geregistreerd op n°. 4712, en

een huis en erve, staande en gelegen aan de westzijde van de Capzeinsteeg aldaar, belend ten noorden Johanna Christina Wegener, ten zuiden Hendrik van Biel, strekkende tot achter Petronella Hulman, weduwe van Dirk van Banem, ten protocolle geregistreerd op n°. 3481,

behoorende tot den boedel van wijlen Martinus Fredericus Stolk;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter in de kantons, alwaar de respectivelijk hierboven vermelde boedels zijn gevallen (ten aanzien van de 4de en 5de verzoeken) of van derzelver gedelegeerden en (ten aanzien van allen) in het bijzijn van de toeziende voogden over de minderjarige kinderen, bij dezelve verkoopingen geïntereresseerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, alsmede aan den Raad van State en aan de requestranten, ieder voor zooveel hun aangaat, tot informatie.

Brussel, den Mei 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 13 Mei, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Willem Smolbraak, verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om met Wilhelmina van der Does, zuster van zijne overleden huisvrouw, een wettig huwelijk aan te gaan; volgende het voorschreven concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Willem Smolbraak, weduwenaar van Marijtje van der Does, wonende in de stede Beverwijk,

daarbij om gealleguеerde redenen verzoekende dispensatie van het bepaalde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en dienvolgens permissie om met Wilhelmina van der Does, zuster van des requestrants overledene huisvrouw, een wettig huwelijk te mogen aangaan;

Gezien het advies van den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 17 April l. l.;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van het gestatueerde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, aan Willem Smolbraak te permitteren om met Wilhelmina van der Does, zijnde eene volle zuster van des requestrants overledene huisvrouw Marijtje van der Does, een wettig huwelijk aan te gaan, wordende den officier van den burgerlijken stand, aan wien de bovengemelde personen zich tot dat einde zullen aanbieden en die daartoe competent is, bij deze gelast, om de geboden volgens de wet te doen plaats hebben en vervolgens van deze Onze dispensatie, welke aan hem door den requestrant zal moeten worden vertoond, op deszelfs registers de noodige aanteekening te doen.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, alsmede aan den Raad vanState en aan den requestrant, tot informatie respectivelijk.

. . . . . ., den Mei 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot morgen om 12 ure.

47STE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 19 MEI 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen twee missives van Zijne Majesteit, ten geleide van: 1°. een concept-besluit, tot het verleenen van dispensatie van de wetten betreffende den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen belang hebben, en dien van goederen, tot gerepudieerde en onder benificie van inventaris aanvaarde boedels behoorende (besloten zich met het voorstel te conformeren); 2°. een ontwerp van wet tot bevordering van den handel met Noord- en Zuid-Amerika en de Kust van Guinea. — Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken over het concept-besluit tot het gebruiken van de nationale militie buiten de grenzen; besloten zich met de concept-wet te vereenigen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus, de heeren: van Heeckeren tot Kell, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, van der Heim, Slicher, van Hoogstraten, Hope, Busch, Schuylenburch van Bommenede, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogenderp, van Wickevoort Crommelin, van Bommel, Gevers, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendijke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, Reigersman, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 17 Mei, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Willem Welboren c. s., q. q.;

2°. mr. J. C. van der Veen, q. q.;

3°. de meerder- en minderjarige erfgenamen van wijlen Barbara Lendt, in leven weduwe van Anthony Boelhouwer;

4°. mr. P. C. Brand, q. q., en

5°. Carolina Wilhelmina Rost, weduwe van Thomas Johannes Sanderson, c. s., q. q.,

allen verzoekende dispensatie van de wetten, zoo tegen den verkoop van vaste goederen, waarin minderjarigen belang hebben, als tegen den verkoop van goederen, tot gerepudieerde en onder beneficie van inventaris aanvaarde boedels behoorende; volgende het voorzegde concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van:

1°. Willem Welboren c. s., q. q.;

2°. mr. J. C. van der Veen, q. q.;

3°. de meerder- en minderjarige erfgenamen van wijlen Barbara Lendt, in leven weduwe van Anthonij Boelhouwer;

4°. mr. Petrus Cornelis Brand, q. q., en

5°. Carolina Wilhelmina Rost, weduwe van Thomas Johannes Sanderson, c. s., q. q.;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 29 April en 1 Mei, n°. 298-301;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de bovengenoemde requestranten te permitteren, om in het openbaar, voor notaris en getuigen, te doen verkoopen de vaste goederen, achter derzelver namen uitgedrukt, te weten (de drie volgende met dispensatie der wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen belang hebben):

1°. Willem Welboren c. s., q. q.:

een huis en erve, staande en gelegen te Lemmen, geteekend n°. 16;

een stuk weiland, gelegen te Lemmen, aan de westzijde, groot drie morgen;

de helft in eene hofstede of akker aldaar, groot een half morgen;

een stuk weiland aldaar, groot 882 roeden;

een kroft geestland, gelegen te Lemmen, groot 358 roeden;

een stuk weiland, genaamd: *de Derseven*, aldaar, groot drie en een half morgen 24 roeden, en

een akker geestland aldaar, groot 182 roeden,

tot den boedel van wijlen Arie Pietersz. Morsch en Maartje Gerrits de Boer behoorende;

2°. mr. J. C. van der Veen, q. q., met concurrentie van den meerderjarigen mede-erfgenaam:

een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Edam, geteekend wijk 6, n°. 97, tot den boedel van wijlen Willem Schouten behoorende;

3°. de meerder- en minderjarige erfgenamen van wijlen Barbara Lendt, in leven weduwe van Anthonij Boelhouwer:

een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, op de Anjeliersgracht, zuidzijde, tusschen de tweede en derde dwarsstraat, geteekend D 11, G 10, N 164, n°. 5027, wijk 48, behoorende tot den boedel van voornoemde weduwe;

4°. mr. Petrus Cornelis Brand, q. q., met dispensatie der wetten tegen den verkoop van vaste goederen, tot gerepudieerde en vacerende boedels behoorende:

een buitenhuis, korenwasscherij en erve, geteekend n°. 144, met een tuin en koepel daarnaast, staande en gelegen te Papendrecht, belend ten oosten J. Wapperom, ten westen A. van Dalen, ten noorden de dijk en ten zuiden de Guil of Gantel, en

een binnenhuis, pakhuis, paardenstal en erve, met een tuin en een hoek griendland daarachter, staande en gelegen als voren, gequoteerd n°. 143, belend ten oosten en westen als het eerste perceel, ten noorden Cornelis Vetto Cornz. en ten zuiden de dijk,

behoorende tot de gerepudieerde en vacerende nalatenschap van wijlen Willem van Wageningen Gz., en

5°. Wilhelmina Rost, weduwe van Thomas Johannes Sanderson, c. s., q. q., met dispensatie der wet tegen den verkoop

47ste VERGADERING. — 19 MEI 1815.

Missive van Z. M en ontwerp van wet tot bevordering van den handel met Amerika en de Kust van Guinea.

van vaste goederen, tot eenen onder beneficie van inventaris aanvaarden boedel behoorende:

twee huizen en erven, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, naast elkander op de Heerengracht, zuidzijde, tusschen de Utrechtsche straat en den Binnen-Amstel, mitsgaders een stal en koetshuis achter de voormelde huizen en uitkomende op de Keizersgracht,

tot den boedel van wijlen Thomas Johannes Sanderson, in leven echtgenoot van de eerste requestrant in deze, behoorende;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter van de kantons, alwaar de bovengemelde boedels respectivelijk zijn gevallen, en (ten aanzien van de drie eerste verzoeken) in het bijzijn van de toeziende voogden over de daarbij geconcerneerde minderjarigen.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, en aan den Raad van State en aan de respective requestranten, tot informatie.

. . . . . , den Mei 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 15 Mei, ten geleide van een ontwerp van wet, houdende *bepalingen tot bevordering van den handel met de eilanden en het vaste land van Noord- en Zuid-Amerika en de Kust van Guinea*; volgende het voorzegde ontwerp hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Majesteit.*

Edel Mogende Heeren!

Ten gevolge van het systema van monopolie, waarop te voren de handel met de meeste Onzer West-Indische koloniën gedreven werd, waren derzelver voortbrengselen aan een afzonderlijk tarief van regten, geheel verschillende van de gewone convooi-regten en in zoogenaamde *recognitiën* en *lastgelden* bestaande, onderworpen.

Hetzelfde tarief was toepasselijk op de ingevoerd wordende producten der vreemde koloniën, voor welker mededinging de Nederlandsche bezittingen behoed moesten worden, en het bleef zelfs ten aanzien der Vereenigde Staten van Noord-Amerika stand grijpen, lang nadat dezelve hadden opgehouden volkplantingen van Groot-Brittannië te zijn en na hunne erkenning als een onafhankelijk gemeenebest.

Met regt dus heeft men mogen vreezen, dat de Noord-Amerikanen hunnen handel hier te lande minder begunstigd ziende dan dien van andere onafhankelijke natiën, den Onzen eene wederkeerige bejeging zouden doen te beurt vallen of ten minste dat zij de Hollandsche markten schuwende, de commerciele betrekkingen veel van die levendigheid zouden missen, waarvoor zij uit den aard der zake vatbaar zijn.

Deze bedenking is nog veel gewigtiger geworden door de veranderingen, waarvan Zuid-Amerika sedert eenige jaren het tooneel is.

De onafhankelijkheid, die de vruchtbare Spaansche bezittingen aldaar verworven hebben, en het snel opluiken van Brazilië, sedert dat hetzelve tot een moederland is verheven, beloven aan de Nederlandsche vlijt en ondernemingszucht een onmetelijken oogst, mits slechts de ingezetenen dier gewesten van Onze havens en markten niet worden afgeschrikt door zwaardere belastingen dan hunnen handel en producten bij naburige volkeren drukken en door regten, in natuur en heffingswijze geheel verschillende van die, aan welke Wij de commercie der Europesche natiën onderworpen.

U Edel Mogenden beseffen, dat hier te kiezen staat tusschen het laten varen van die uitzigten en het afschaffen van het tot dusverre gevolgde systema van afzonderlijke regten op de voortbrengselen van de West-Indische volkplantingen. Want de voortbrengselen, bij voorbeeld van Suriname, belast te laten op den tegenwoordigen voet, terwijl gelijksoortige uit Rio Janeiro of New-York volgens een matiger tarief berekend worden, zoude met de welvaart Onzer bezittingen geheel onvereenbaar zijn.

Wij hebben de te doene keuze met de meeste opmerkzaamheid overwogen en Ons eindelijk tot de gemeenmaking der regten bepaald, zooals die nader wordt uitgelegd en omschreven in het ontwerp van wet, dat Wij U Edel Mogenden hiernevens ter bekrachtiging aanbieden. De billijkheid van dien maatregel in Onze betrekkingen met de overzeesche mogendheden, deszelfs meerdere overeenstemming met de regelen, die Wij Ons ter begunstiging van vaart en handel hebben voorgeschreven, het belang eindelijk Onzer koloniën zelve, voor welke eene vermindering van regten nimmer nadeelig wezen kan, zijn de beweeggronden Onzer beslissing en Wij vleijen Ons van te vernemen, dat dezelve ook bij U Edel Mogenden voor afdoende gehouden zijn.

Ten slotte meenen Wij U Edel Mogenden de verzekering schuldig te zijn, dat bij het eventueel in werking brengen dezer wet, bijzonderlijk zal worden gezorgd tegen het misbruik, dat voormalige slavenhandelaars zouden mogen trachten te maken van den vrijdom, welke, op het voetspoor van vorige tijden, aan de vaart en handel op de Kust van Guinea behoort te worden verleend.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

Brussel, den 15den Mei 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*lager stond*) Van wege den Koning,

(*get.*) A. R. Falck.

ONTWERP VAN WET, *houdende bepalingen tot bevordering van den handel met de eilanden en het vaste land van Noord- en Zuid-Amerika en de Kust van Guinea.* (1)

Wij WILLEM, enz.

Alzoo Wij in aanmerking genomen hebben, hoe raadzaam het voor de belangen van Ons Koningrijk in het gemeen en voor die van deszelfs commercierende ingezetenen in het bijzonder te beschouwen is, dat de eenvoudige en liberale beginselen van wetgeving, die met betrekking tot de vaart en handel van en op Europesche havens in Ons Koningrijk zijn aangenomen, ook op de vaart en handel van en op andere werelddeelen algemeen worden toepasselijk gemaakt, en hoeveel de daarmede gepaard gaande ontlastingen zullen kunnen toebrengen tot vermenigvuldiging der aanvoeren van Noord- en Zuid-Amerikaansche producten en tot uitbreiding van de commerciële betrekkingen Onzer onderdanen met andere volken;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

Voortaan zullen de goederen en koopmanschappen, die van de eilanden en het vaste land van Noord- en Zuid-Amerika binnen het Koningrijk der Nederlanden worden aangebragt, of uit deze landen derwaarts geëxpedieerd, ofte wel van daar of derwaarts over het gebied van dezen Staat mogten worden doorgevoerd, aan geene meerdere of andere inkomende, uitgaande of transitoire regten of formaliteiten onderworpen zijn dan aan die, welke met betrekking tot de Europesche vaart en handel zijn daargesteld.

Art. 2.

Ook van de schepen, die tot de vaart en handel van en op het vaste land en de eilanden van Noord- en Zuid-Amerika worden gebezigd, zullen geene hoogere of andere lastgelden gevorderd worden dan dezulken betalen, welke van en op Europesche havens navigeren.

Art. 3.

Door de voorschreven bepalingen wordt niet gederogeerd aan het provisioneel gestatueerde bij de wet van 9 Julij 1814 (zie

(1) Het rapport over bovenvermeld ontwerp van wet werd uitgebragt den 24sten Mei 1815.
De den 27sten Mei 1815 vastgestelde wet komt voor in het *Staatsblad* van 1815, nº. 37; *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 129.

Staatsblad van 1814, n°. 75) betrekkelijk de voor Nederlandsche ingezetenen op de West-Indiën opengestelde vaart.

Art. 4.

De vaart en handel van en op de Kust van Guinea zal geheel en al vrij zijn van de betaling van regten en lastgelden, voorbehoudens zoodanige administrative maatregelen, als tegen het misbruiken van dezen vrijdom noodig zullen bevonden worden.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat een genoegzaam aantal exemplaren gedrukt en naar alle handeldrijvende steden en plaatsen zal worden gezonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten wijders en bevelen, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te , den Mei des jaars 1815, het tweede van Onze Regering.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, voorzegde concept-wet te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën, om consideratie en advies.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 18 Mei om consideratie en advies gesteld is een concept-besluit tot het *gebruik der nationale militie buiten de grenzen van het Rijk*, bij missive van 15 Mei door Zijne Majesteit aan deze Vergadering ter goedkeuring aangeboden; volgende het voorzegde rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.* (1)

Edel Mogende Heeren!

Het behaagde U Edel Mogenden, bij resolutie-commissoriaal van 18 Mei in onze handen, om consideratie en advies, te stellen een concept-besluit *tot het gebruiken der nationale militie buiten de grenzen van dit Rijk*, door Zijne Majesteit bij missive van 15 Mei aan deze Vergadering ter goedkeuring aangeboden, en het is met den meesten spoed dat wij aan dezen last voldoen.

Wij zullen U Edel Mogenden niet behoeven te herinneren, uit welk oogpunt de wet op de nationale militie, die het onderwerp van onze herhaalde overweging geweest is, door ons is beschouwd en voorgedragen, daar U Edel Mogenden door het aannemen van onze consideratiën onze wijze van zien hebben goedgekeurd. Die *bijzondere omstandigheden* en dat *dreigend oorlogsgevaar*, waarvan het 124ste artikel der Grondwet en het 2de artikel van voornoemde wet spreken, hebben dan, volgens het oordeel van onzen geëerbiedigden Koning plaats; het is noodzakelijk geworden, niet alleen de geheele nationale militie bijeen te houden, maar dezelve moet zoowel buiten als binnen de grenzen van het Koningrijk gebruikt kunnen worden.

Zouden wij, Edel Mogende Heeren! een oogenblik kunnen aarzelen, dit oordeel van onzen Souverein als het onze aan te nemen en onze bereidwilligheid te toonen, om spoedig mede te werken tot het nemen van een besluit, 't welk dienen moet tot het handhaven van onze eer, van onze veiligheid en van onze aanspraak op achting bij die Mogendheden, die zich wederom aangegord hebben tot de redding van Europa? Neen, Edel Mogende Heeren! de wond, die eene vorige overheersching heeft gebragt, is nog niet geheeld; de herinnering van onzen smaad en van onze ellende onder den geweldenaar, die, weder op eenen troon gezeten, de rust, de onathankelijkheid, den bloei van andere volkeren nooit zal gedoogen, is nog te levendig, dan dat wij niet gaarne de zonen des vaderlands ook buiten onze grenzen zagen ijlen tot den heiligen strijd tegen den verstoorder der maatschappelijke orde en tegen zijne verraderlijke bende; niet gaarne zouden zien, dat zij wedijverden met die edelen uit alle standen, die vrijwillig hunnen arm tot onze bevrijding hebben aangeboden.

En zouden wij niet met vertrouwen hen overgeven aan de wijze beschikkingen van onzen geliefden Souverein? Hen niet, met hoop op goeden uitslag, stellen onder de bevelen van Zijne Doorluchtige Zonen, waarvan de een, onder den held onzer eeuw, in Spanje wonderen van dapperheid heeft verrigt, en de andere in zeer jeugdigen ouderdom onder onze geällieerden met roem heeft gestreden? Ja, onder het opperbevel van den onsterfelijken Wellington zelven, door onzen Koning aan het hoofd des Nederlandschen legers geplaatst?

Wij vinden ons verpligt U Edel Mogenden te adviseren den Souverein dank te betuigen voor het toetreden tot een plegtig verbond, waardoor, onder den zegen des Albestuurders, het geweld en het bedrog, die onze veiligheid en rust bedreigen, kan bedwongen worden, en voorts zich met het voorstel, hetwelk door de omstandigheden des tijds gebiedend geëischt wordt, volkomen te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met hetzelve te conformeren; voorts hetzelve met de missive van Zijne Majesteit te laten drukken en een genoegzaam getal exemplaren aan de leden dezer Vergadering te laten ronddeelen, zonder resumtie.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot Woensdag om 12 ure.

(1) Het rapport dat, evenals de missive van Zijne Majesteit, voor de leden gedrukt werd, is opgenomen in *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 130.

48STE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 24 MEI 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: 1°. eene missive van Zijne Majesteit, ten geleide van twee concept-besluiten, tot het verleenen van dispensatie der formaliteiten bij den verkoop van vaste goederen in boedels, waarin minderjarigen zijn betrokken, of in gerepudieerde boedels (besloten zich daarmede te vereenigen); 2°. requesten om geplaatst te worden op de nominatie tot vervulling der vacature in de Algemeene Rekenkamer; 3°. missive van Zijne Majesteit, ten geleide van een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van art. 144 van het Burgerlijk Wetboek. — Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën over de concept-wet tot bevordering van den handel met Noord- en Zuid-Amerika en de Kust van Guinea (besloten zich met het voorstel te vereenigen).

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus, de heeren: van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, Slicher, van Hoogstraten, Hope, Busch, Schuylenburch van Bommenede, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, van Bommel, Gevers, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendijke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 14 Mei, ten geleide van twee concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Jacobus de Kruyff, q. q.; 2°. François Tayspil c. s., q. q.; 3°. Cornelis Meijer; 4°. Jacob Stoelman c. s., q. q.; 5°. Jan Foppe c. s., en 6°. mr. J. B. Steenwijk de Raad, q. q., wonende te Middelburg,

allen verzoekende dispensatie der wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen in boedels, waarbij minderjarigen belang hebben, of in gerepudieerde boedels; volgende voorzegde concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van:

1°. Jacobus de Kruijff, q. q.;

2°. François Tayspil c. s., qq.;

3°. Cornelis Meijer;

4°. Jacob Stoelman c. s., q. q.;

5°. Jan Foppe c. s.;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 27 en 28 April ll., n°. 289, 292-295;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der daartegen obsterende wetten, de voornoemde requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om de vaste goederen, achter derzelver namen uitgedrukt, in het openbaar, voor notaris en getuigen, op den van ouds gebruikelijken voet te doen verkoopen, te weten:

1°. Jacobus de Kruijff, q. q., met concurrentie van de medeerfgenamen, twee en dertig morgen lands, met een huis, berg en schuur, daarop staande, gelegen in de gemeente Zegveld, waarvan twintig morgen strekken voor uit de Zegveldsche wetering tot achter aan het land van Hermanus de Vromen, belend ter eene zijde de Haakwetering en ter andere zijde de weduwe Hendrik van den Bosch, en de resterende twaalf morgen, liggende op het Zegveldsche Langebroek, strekken voor uit de buurtsloot tot achter in de Oude Meye, belend aan de eene zijde het kapittel van St. Maria en ter andere zijde Arie van Royen en het land van de diaconie van Zegveld, behoorende tot den boedel van Steven Verlaan;

2°. François Tayspil c. s., q. q., de helft in dertien twintigste parten in den opstal van loodsen, woningen en stallingen, alles bij en benevens den anderen gelegen binnen de stad Amsterdam, aan de Schans tusschen de Leijdsche en Weteringspoorten, op den stadsgrond, van ouds genaamd: *de Duif*, tot den boedel van Petrus Johannes van Nes behoorende;

3°. Cornelis Meijer:

een huis en erve op de Prinsengracht over de Noordermarkt te Amsterdam, D 13, G 13, n°. 439, wijk 49, n°. 5168 in 't rood;

een vierde gedeelte in de werven, genaamd: *de Oranjeboom*, op het eiland Terschelling, in de Bikkerstraat, wijk 53, verp. n°. 1672 en 1673;

eene grafstede in het oostervak in de eilandskerk, n°. 62, en

eene dito, als boven, n°. 63,

behoorende tot den boedel van wijlen Denijs Tantije, en zulks met concurrentie van de verdere meerderjarige erfgenamen;

4°. Jacob Stoelman c. s., q. q., een huis, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, op de Raamgracht achter het hoekhuis van den Kloveniersburgwal, tot den boedel van wijlen Maria Elisabeth Stoelman behoorende, en

5°. Jan Foppe c. s.:

een huis en erve, cum annexis, geapproprieerd tot eene grutterij en eene diamantslijperij, met de loods voor dezelve op den wal binnen de stad Amsterdam, op de Baangracht, tusschen het Weesperveld en de Plantage, wijk 15, D 5, G 26, n°. 34, verponding n°. 6415;

een dito op den Zeedijk aan de westzijde, tusschen de Molen- en Stoomstegen, binnen dezelve stad, wijk 3, D 1, G 6, n°. 126, verponding n°. 524;

een huis en erve, staande en gelegen op de Baangracht, tusschen de Leidsche Kruisstraat en het Spiegelpleintje aldaar, van ouds genaamd: *Nimmer dor*, wijk 56, D. 8, G 18, n°. 100, verp. n°. 3900, en

een huis en erve, staande en gelegen aldaar in de Noorderstraat, aan de noordzijde, bij de dwarsstraat, wijk 58, D 8, G 10, n°. 34, verponding n°. 4976,

tot den boedel van wijlen Gerrit Foppe behoorende;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van de vrederegters in de kantons, alwaar de respective boedels zijn gevallen (voor zooveel betreft het 3de en 5de verzoek) of van derzelver gedelegeerden, en (ten aanzien van allen) in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in dezelve geïnteresseerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, en voorts gelijk afschrift aan den Raad van State en aan de requestranten (ieder voor zooveel hun aangaat), tot informatie.

...., den .... Mei 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van mr. J. B. Steenwijk de Raad, q. q., wonende te Middelburg;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 29 April ll., n°. 296;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, aan gerepudieerde boedels behoorende, aan den requestrant te permitteren, om in deszelfs qualiteit van curator in den gerepudieerden boedel van Carel Hendrik Bruin, gewoond hebbende en overleden te Middelburg:

een huis en erve, staande en gelegen in de Koepoortstraat, binnen dezelfde stad, wijk E, n°. 60;

een ijskelder op het bastion achter de Nieuwe Oosterschestraat, wijk N, n°. 60;

een huis en erve, staande en gelegen op de Groote Markt te Veere, wijk D, n°. 24, en

een huis en erve, binnen Veere, in de Lange Oude straat, wijk E, n°. 33,

in het openbaar, op de van ouds gebruikelijke wijze, voor notaris en getuigen te verkoopen, mits echter dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de meergemelde boedel is gevallen, of ten overstaan van deszelfs gedelegeerden.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan den requestrant, tot informatie.

den Mei 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te vereenigen met het voorstel van Zijne Majesteit.

Zijn gelezen de requesten van de heeren B. Lewe van Aduard en G. H. van Alberda, verzoekende geplaatst te worden op de nominatie, die door deze Vergadering opgemaakt zal worden tot vervulling der vacature van een lid der Algemeene Rekenkamer.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan dezelve te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om daarop, bij de behandeling van deze zaak, regard te slaan.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 19 Mei, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Albert Verdenius, verzoekende dispensatie van art. 144 van het Burgerlijk Wetboek en mitsdien permissie tot het aangaan van een huwelijk met Antje Jeltes Oosterhof; volgende voorzeide missive en concept-besluit hierna geïnsereerd.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Albertus Verdenius heeft zich aan Ons geadresseerd ter bekoming van dispensatie van art. 144 van het Burgerlijk Wetboek en mitsdien permissie tot het aangaan van een huwelijk met Antje Jeltes Oosterhof; gezien hebbende, dat slechts weinige maanden aan den ouderdom van den requestrant ontbreken om zijn achttiende jaar te bereiken en dat het hoogst belangrijk voor hem en voornoemde Antje Jeltes Oosterhof is, dit huwelijk te voltrekken, hebben Wij het nevensgaande concept-besluit doen opmaken en Wij onderwerpen hetzelve aan U Edel Mogenden.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren! bevelen in Godes heilige bescherming.

Laken, den 19den Mei 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Van wege den Koning

(*get.*) A. R. FALCK.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Albert Verdenius, wonende te Oenkerk, in de provincie Vriesland, geassisteerd met zijnen vader Thomas Verdenius, daarbij verzoekende dispensatie van art. 144 van het Burgerlijk Wetboek en permissie om, schoon den ouderdom van achttien jaren niet bereikt hebbende, een huwelijk te mogen aangaan met Antje Jeltes Oosterhof;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 25 April 1815, n°. 284;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof:

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal der Vereenige Nederlanden;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van art. 144 van het Burgerlijk Wetboek, aan den requestrant Albert Verdenius te permitteren het aangaan van een huwelijk met Antje Jeltes Oosterhof, zullende gemelde personen deze Onze dispensatie aan den officier van den burgerlijken stand, die daartoe competent is, moeten vertoonen, wordende gemelden officier gelast om de geboden volgens de wet te doen plaats hebben en van deze de noodige aanteekening op de registers te doen.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot hunne informatie en narigt, alsmede aan den Raad van State en aan den requestrant, tot informatie.

. . . . . ., den Mei 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorzegd concept-besluit te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, om daarop ten spoedigste te dienen van consideratie en advies.

Is gelezen het rapport van Hun Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 19 Mei om consideratie en advies gesteld is een ontwerp van wet, houdende *bepalingen tot bevordering van den handel met de eilanden en het vaste land van Noord- en Zuid-Amerika en de Kust van Guinea*, door Zijne Majesteit bij missive van 15 Mei aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorzegde rapport hierna geïnsereerd.

48STE VERGADERING. — 24 MEI 1815.

Rapport over de concept-wet tot bevordering van den handel met Amerika en de Kust van Guinea.

RAPPORT *van Hun Edel Mogenden de Gedeputeerden tot de Zaken van Commercie en Koloniën.*

Bij resolutie-commissoriaal van 19 Mei stelden U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de zaken van Commercie en Koloniën om consideratie en advies een ontwerp van wet, houdende *bepalingen tot bevordering van den handel met de eilanden en het vaste land van Noord- en Zuid-Amerika en de Kust van Guinea*, door Z. M. bij missive van 15 Mei aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, overtuigd, dat het weder aanbinden van handelsbetrekkingen ook met de andere werelddeelen en het verleenen van allerlei faciliteit in den handel met dezelve een der middelen is om onzen vervallen koophandel weder op te rigten en tot vorigen bloei te brengen, hebben het aangeboden ontwerp van wet met genoegen beschouwd.

Immers zij vinden daarin die bezwaren weggenomen, die het resultaat van het systema van monopolie en de gevolgen van verleende octrooijen waren; zij zien daardoor de redenen ophouden, die de Amerikaansche kooplieden, de voordeeligste markten van Europa kiezende, meer en meer onze landen deden mijden, om bij mindere lasten op de havens van Hamburg, Bremen en andere met ons concurrerende plaatsen bij voorkeur hunne vaart te rigten; terwijl door de voorgestelde verligtingen, waardoor de Amerikaansche handel niet hooger bezwaard wordt dan die der Europesche natiën, de gegrondste hoop is, dat de kooplieden van Amerika uitgelokt zullen worden hunne rijke ladingen en belangrijke producten hier ter plaatse ter markt te brengen en te komen verruilen tegen de voortbrengselen van onzen eigen grond en fabrieken, en eindelijk er zich een uitzigt opent, dat de groote veranderingen, in Zuid-Amerika voorgevallen en die aan de vlijt en ondernemingszucht een ruimen oogst aanbieden, ons rijkelijk zullen doen deelen in die voordeelen, wanneer wij den handel van die landen niet afschrikken door zwaardere belastingen dan die door naburige volkeren opgelegd zijn.

Het is om deze redenen, dat wij U Edel Mogenden adviseren, den Souverein dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met hetzelve te conformeren.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot Dingsdag om 12 ure.

49STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 30 MEI 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: 1°. drie missives van Zijne Majesteit, ten geleide van: *a.* twee concept-besluiten, tot het verleenen van dispensatie van de formaliteiten bij den verkoop van onroerende goederen, waarbij minderjarigen belang hebben of tot vacante of faillite boedels behoorende; *b.* drie concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie van de formaliteiten ten aanzien van vacante nalatenschappen of de scheiding en verkoop van boedels, waarbij minderjarigen belang hebben; *c.* een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek (besloten zich met de sub *a*, *b* en *c* vermelde besluiten te vereenigen); 2°. een request om geplaatst te worden op de nominatie ter vervulling van de vacature in de Algemeene Rekenkamer. — Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken over een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van art. 144 van het Burgerlijk Wetboek; besloten zich daarmede te vereenigen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus de heeren: van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, van der Heim, Slicher, van Hoogstraten, Hope, Busch, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, van Bommel, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, Reigersman, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 23 Mei, ten geleide van twee concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Dorothea Ombach, weduwe van Willem Pander, c. s., q. q.; 2°. Frederik Sijnhorst c. s., q. q.; 3°. Anna Deters, weduwe van Jan Jebbink; 4°. A. R. van Dinter, q. q.; 5°. Gerardus Blancke en Dirk Nieuwenhuijzen, q. q.; 6°. Johan Wilhelm Wegman; 7°. Jan van der Bijl c. s., q. q.; 8°. Jeanne Armenault, weduwe van Jan Willem le Normant, c. s., q. q.; 9°. Wolter Coops Hzn. c. s., q. q.; 10°. Adam Blijkenbach c. s., q. q.; 11°. Johanna Berkhoff, weduwe van Matthijs Deenik; 12°. Aletta Catharina Scheuer c. s., q. q.; 13°. Hendrik Lepel, q. q.; 14°. Anna Maria Catharina van Huffel, weduwe van Jodocus Franciscus Leenknegt, q. q.; 15°. Daniel Myné en Adrianus van de Watering, q. q., en 16°. Johannes Tichelaar;

allen verzoekende dispensatie van de wetten, obsterende tegen den verkoop van onroerende goederen, waarbij minderjarigen belang hebben of tot vacante of faillite boedels behoorende; volgende de voorschreven concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten der navolgende personen:

1°. Dorothea Ombach, weduwe van Willem Pander, q. q., c. s., wonende te Haarlem;

2°. Frederik Sijnhorst c. s., q. q., wonende binnen de gemeente Noordeloos;

3°. Anna Deters, weduwe van wijlen Jan Jebbink, zoo in privé als q. q., wonende te Amsterdam;

4°. A. R. van Dinter, q. q., wonende te Amsterdam;

5°. Gerardus Blancke en Dirk Nieuwenhuijzen, q. q., wonende te Amsterdam;

6°. Johan Wilhelm Wegman, zoo in privé als q. q., wonende te Amsterdam;

7°. Jan van der Bijl c. s., q. q., wonende in het arrondissement Zierikzee;

8°. Jeanne Armenault, weduwe van Jan Willem le Normant, c. s., q. q., en

9°. Wolter Coops Hz. c. s., q. q., wonende te Doetinchem;

Gezien de adviezen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 5den Mei, n°. 312, den 1sten Mei, n°. 302, den 3den Mei, n°. 305, 307, 308, 309 en 306, en den 5den Mei, n°. 313 en 311: alle 1815;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof, op de voorn. requesten gerequireerd, den 24sten April, n°. 29, den 22sten April, n°. 9, den 26sten April, n°. 16, den 26sten April, n°. 23, den 26sten April, n°. 25, den 26sten April, n°. 5, den 20sten April, n°. 26, den 24sten April, n°. 3, en den 20sten April, n°. 15: alle van den loopenden jare;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, de na te melden requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om op den van ouds gebruikelijken voet in het openbaar voor notaris en getuigen te verkoopen de vaste goederen, respectivelijk achter hunne namen uitgedrukt, te weten:

1°. Dorothea Ombach, weduwe van Willem Pander, in qualiteit als moeder en voogdes over hare minderjarige dochter Alida Dorothea Pander, en Josua Gouda, toeziender voogd van dezelve minderjarige:

a. een huisje en erve, staande en gelegen in de Kleine Houtstraat te Haarlem;

b. een dito, in de Spaarnwouder straat, mede aldaar, en

c. een derde in zes houten huisjes, staande en gelegen te Houtrijk en Polanen, op Halfweg Haarlem en Amsterdam;

2°. Frederik Sijnhorst, Jan Sijnhorst, Huig Sijnhorst, Jan van der Leeden, als in huwelijk hebbende Nisje Sijnhorst, en nog gemelden Frederik Sijnhorst en Jan Brouwer, bevestigde voogden over de minderjarige Ariaantje Sijnhorst, mitsgaders Willem Ooms, toeziender voogd over gemelde minderjarige:

a. eene hofstede, gelegen onder Noordeloos, bestaande in een huis, schuur en verdere getimmerten en erve, op de noordzijde,

bekend onder n°. 22, en acht morgen en vijftig roeden, zoo wei- als hooi-, hennep- en griendland, achter dezelve huizing, belend zoo ten oosten als westen de weduwe Jan Verwolff en Pleun Rietveld;

b. twee morgen drie honderd roeden hooiland, belend ten oosten de weduwe Jan Verwolff en ten westen Wouter van Kleeff;

c. twee morgen hooiland, belend ten oosten Cornelis van Karssen, ten westen de heer Willem Hendrik van Barneveld;

d. twee morgen hooiland, op den polder Grootewaard, belend ten noorden de weduwe Arie de Rooij en ten zuiden de kinderen van Dingeman Rietveld, en

e. een morgen vijf honderd vijftig roeden weiland, als voren gelegen, belend ten zuiden Herber Rietveld en ten noorden Pieter van der Hanen en de weduwe Pieter Zimmer,

behoorende alle deze goederen tot den boedel en nalatenschap van Dirk Jan Sijnhorst en Sijsje van Holten, gewoond hebbende en overleden te Noordeloos;

3°. Anna Deters, weduwe van en in gemeenschap van goederen gehuwd geweest met wijlen Jan Jebbink, wonende te Amsterdam, zoo voor zich als in qualiteit van moeder en voogdes over hare minderjarige dochter Catharina Frederica Jebbink:

een huis en erve, staande en gelegen in de Tuinstraat, tusschen de Princegracht en de eerste dwarsstraat te Amsterdam, wijk 47, n°. 4248;

4°. Gerardus Blancke en Dirk Nieuwenhuijzen, wonende te Amsterdam, in qualiteit als definitive curators in den gefailleerden boedel van Johannes Anthonius Bockman, mede aldaar woonachtig:

a. een huis en erve, staande op den Nieuwezijdsvoorburgwal, n°. 3085, wijk 24, en

b. een stal in de Lindestraat, bij het Kathuizer kerkhof, n°. 5759, wijk 50;

5°. A. R. van Dinter, wonende te Amsterdam, in qualiteit van curator in den gerepudieerden boedel van wijlen Maria Bruijn, eerder weduwe van J. H. Broekman en laatst weduwe van J. G. Wellinghoff:

een huis en erve, staande en gelegen in de Korte Gasthuismolensteeg te Amsterdam, geteekend n°. 5 en nieuw n°. 3257;

6°. Johan Wilhelm Wegman, wonende te Amsterdam, vader en voogd over deszelfs minderjarige kinderen Catharina Cornelia, Sara Maria Elisabeth, Cornelia Maria Elisabeth en Johan Wilhelm Wegman, in huwelijk verwekt bij wijlen Maria Elizabeth Strock, zijne overleden huisvrouw:

de helft in een huis en erve, staande en gelegen binnen Amsterdam, op den Groenen Burgwal of Verwersgracht, tusschen de Staalstraat en Baangracht, geteekend n°. 4094, waarvan aan suppliants broeder, J. M. Wegman, de wederhelft toebehoort;

7°. Jan van der Bijl, Marinus van der Bijl, Willem Hoogenboom, als in huwelijk hebbende Petronella van der Bijl, en Constant Rooij, als in huwelijk hebbende Johanna van der Bijl, alsmede gemelden Jan van der Bijl en Johannes Grim, als voogden, en Laurens Janse Verton, als toeziende voogd over het nagelaten minderjarig kind van Janna Janse Verton, aan haar in huwelijk verwekt door wijlen Johannes van der Bijl Joh.zoon:

a. 5 gemeten 70 roeden weide, gelegen onder Duivendijke, in de 2de mote n°. 3 en in de 3de mote n°. 18;

b. 4 gemeten 15 roeden weide, onder Busdorpe, 10de mote n°. 13;

c. 270 roeden koornland, gelegen onder Duivendijke, 6de mote n°. 15;

d. 5 gemeten 200 roeden koornland, gelegen onder Busdorpe, 10de mote n°. 22;

e. 2 gemeten 110 roeden weide, onder Duivendijke, 3de mote n°. 19;

f. 5 gemeten 267 roeden koornland, onder Bloois, 4de mote n°. 4;

g. 2 gemeten 140 roeden koornland, in het zuider vierendeel van Schouwen, onder Duivendijke;

h. 1 gemet 210 roeden koornland, gelegen in het zuider vierendeel van Schouwen;

i. 2 gemeten 90 roeden koornland, aldaar;

k. 4 gemeten 27 roeden koornland, in het Zuider Nieuwland, bij Brouwershaven;

l. 1 gemet 111 roeden koornland, gelegen in het Klein Sint-Jacobs Nieuwland, binnen Brouwershaven;

m. 4 ares en 2 deciares hof, gelegen bezuiden den koornmolen van Brouwershaven, wijk E, n°. 31;

n. een pakhuis en erve, groot 91 roeden, binnen de stad Brouwershaven, wijk B, n°. 45;

o. idem, aldaar, wijk B, n°. 39 en 40;

p. de helft in een huis, erve en gevolgen van dien, staande en gelegen aan de haven aldaar, wijk B, n°. 34;

q. een huis, erve en gevolgen, op den dorpe Zonnemaire;

r. $^1/_{16}$ portie in de binnen-meestoof, te Brouwershaven;

s. $^1/_{16}$ portie in de buiten-meestoof, aldaar;

t. $^1/_{16}$ portie in de oost-meestoof, aldaar, en

u. $^1/_{32}$ portie in de buiten-meestoof voornoemd,

behoorende alle de voorsz. goederen tot den boedel en nalatenschap van wijlen Johannes de Koning en zijne voor-overledene huisvrouw Krijna van der Bijl, gewoond hebbende en overleden te Brouwershaven;

8°. Jeanne Armenault, weduwe van Jan Willem le Normant, wonende te Haarlem, in qualiteit van moeder en wettige voogdes over hare twee minderjarige kinderen Jeanne Nicolette le Normant en Ida Johanna le Normant, bij haar in huwelijk verwekt door wijlen haren gemelden man:

a. een perceel, staande op de Heerengracht, tusschen de Huiden- en Wolvestraten te Amsterdam, n°. 487, en

b. een perceel, staande in de Watersteeg, tusschen het Rokin en de Kalverstraat;

9°. Wolter Coops Hz., Hermans Coops, Jan Bernard Coops, Johanna Theodora Coops, weduwe van Jan Adolph Ferdinand Stevens, voor zich zelve en als moeder en voogdes over hare beide bij gemelden Stevens in huwelijk verwekte kinderen, met name Hermina Henrietta en Gerrit Wolterus Stevens, benevens derzelver toezienden voogd Hendrik Frederik Cramer, en Dirkje Becking, weduwe Hendrik Coops Wz., voor zich zelve en als moeder en voogdes over hare beide minderjarige kinderen, bij gemelden Hendrik Coops in huwelijk verwekt, met name Derk en Henrietta Hermina Coops, mitsgaders derzelver toezienden voogd Engelbert Jan Hendrik Termaat, allen te Doetinchem woonachtig:

a. de halfscheid van het onverdeeld erve en goed: *Maats*, gelegen in de gemeente Zelhem;

b. de halfscheid van het onverdeelde erve en goed: *Assink*, gelegen als voren;

c. drie vierde gedeelte van het onverdeelde erve: *Roozegaarde*, gelegen als voren;

d. het erve en goed: de *Dunsburg*, gelegen in de gemeente Hengelo;

e. een achtste gedeelte van het erve: *Wissink*, gelegen in de gemeente Zelhem;

f. de halfscheid van het onverdeelde erve: de *Kremerskamp*, gelegen als voren;

g. een stuk bouwland, het *Stuk Brink* geheeten, gelegen als voren;

h. een stuk bouwland, het *Ruël* geheeten, gelegen als voren;

i. een stuk bouwland, het *Grevenschot* geheeten, gelegen als voren;

k. een stuk bouwland, het *Vlasland* of *Kueltje* geheeten, gelegen als voren;

l. een vierde gedeelte van het onverdeelde akkermaals-boschje, de *Loenhorst* genaamd, gelegen in de gemeente Hummelo;

m. de halfscheid van de onverdeelde weide, *Dwarsweide* genaamd, gelegen als voren;

n. een stuk bouwland, genaamd: de *Hoogenkamp*, gelegen als voren;

o. een stuk bouwland, genaamd: de *Sprinkelskamp*, gelegen als voren;

p. een stuk bouwland, genaamd: het *Hooge Land*, gelegen als voren;

q. een stuk bouwland, de *Lagekamp* genaamd, gelegen in de gemeente Doetinchem;

r. een suk bouwland, de *Minnenveentjes* genaamd, gelegen in de gemeente Hummelo;

s. een hof, buiten de Heerenpoort der stad Doetinchem gelegen;

t. een hof, buiten de Grutpoort der gemelde stad;

u het regt van eene halve koeweide op het Groote Grutbroek der bovengemelde stad,

behoorende alle deze goederen tot den boedel, zooals die door wijlen Hendrik Coops Wz. en zijne nagelatene weduwe, gemelde Dirkje Becking, in gemeenschap is bezeten geweest en thans nog onverdeeld bezeten wordt;

alles met dezen verstande, dat de voornoemde verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton (of van deszelfs gedelegeerden), alwaar de voormelde boedels respectivelijk zijn gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen, daarbij geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den Raad van State, respectivelijk tot informatie en narigt, en voorts de inhoud worden gebragt ter kennisse van de requestranten, ieder voor zooveel hem aangaat.

WIJ WILLEM, BNZ.

Disponerende op de requesten der navolgende personen:

1°. Adam Blijkenbach c. s., q. q., wonende respectivelijk te Delft en te Amsterdam;

2°. Johanna Berkhoff, weduwe van Matthijs Deenik, wonende te Kuylenburg;

3°. Aletta Catharina Scheuer c. s., q. q., allen wonende in 's Gravenhage;

4°. Hendrik Lepel, q. q., wonende te Amsterdam;

5°. Anna Maria Catharina van Huffel, weduwe van wijlen Jodocus Franciscus Leenknegt, q. q., wonende in het kanton Hulst;

6°. Daniel Mijné en Adrianus van de Watering, q. q., beiden wonende binnen 's Gravenhage, en

7°. Johannes Tichelaar, zoo in privé als q. q., wonende te Oud-Vossemeer, in het Arrondissement Zierikzee;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 5den Mei 1815, n°. 313, den 6den Mei, n°. 317, 318 en 316, den 8sten Mei, n°. 320, en den 6den Mei, n°. 321 en 319;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof, op de voornoemde requesten gerequireerd den 4den Februarij, n°. 3, den 1sten Mei, n°. 14, den 20sten April, n°. 93, den 1sten Mei, n°. 22, den 24sten April, n°. 28, den 20sten April, n°. 93, en den 21sten Februarij, n°. 38, alle van dezen loopenden jare;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, de na te melden requestranten te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om op den van ouds gebruikelijken voet in het openbaar voor notaris en getuigen te verkoopen de vaste goederen, respectivelijk achter hunne namen uitgedrukt, te weten:

1°. Adam Blijkenbach, weduwnaar van en in gemeenschap van goederen getrouwd geweest met Catharina Maria Hagestein, c. s., wonende de suppliante te Delft en te Amsterdam:

a. een huis en erve, genaamd: *het Rotterdamsche weeshuis*, staande en gelegen binnen de stad Delft, aan de westzijde van de Oude Delft, bij de Ketelpoort, wijk 1, n°. 40, belend ten zuiden Andries Blom en ten noorden Barend Albrecht, en

b. een huis en erve, staande en gelegen als voren, aan de Hoogstraat of westzijde van de Paardenmarkt, wijk 6, n°. 523, belend ten zuiden de Luthersche kerk en ten noorden Christiaan Dukker;

2°. Johanna Berkhoff, weduwe van Matthijs Deenik, wonende te Kuilenburg:

a. eene huizinge en erve, staande en gelegen binnen de stad Kuijlenburg, in de Tollestraat;

b. de helft van ruim 2 hond bouwland, aan den Cingel te Kuijlenberg;

c. de helft van een boomgaardje, groot 3 hond, gelegen aan den Hoidsdijk, onder Kuijlenburg voornoemd,

alle behoorende tot de nalatenschap van wijlen haren man Matthijs Deenik, in gemeenschap bezeten met de suppliante;

3°. Aletta Catharina Scheuer c. s., q. q., allen wonende binnen 's Gravenhage:

a. een huis, erve en tuin, staande en gelegen binnen 's Gravenhage, aan de westzijde van de Houtstraat;

b. een wind- tras- en snuifmolen, genaamd: *het Fortuin*, met zeven morgen weiland daarachter, staande en gelegen in den ambachte van Rijswijk, aan de Delftsche trekvaart, en

c. een erfpacht, rentende twaalf gulden 's jaars, gevestigd op een snuifmolen, staande en gelegen naast het voorgaande perceel;

4°. Hendrik Lepel, wonende te Amsterdam, in qualiteit van curator in den vacanten boedel van W. van der Laan:

een perceel, geapproprieerd tot een stal, koets of wagenhuis, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, aan de noordzijde van de Tuinstraat, n°. , tot den vacanten boedel van gemelden W. van der Laan behoorende;

5°. Anna Maria Catharina van Huffel, weduwe van wijlen Jodocus Franciscus Leenknegt, q. q.:

a. twee gemeten een honderd zeven en zestig en een halve roede lands, gelegen in den polder van Stoppeldijk;

b. drie gemeten tachtig roeden lands, gelegen in den polder van Rommeersdijk;

c. vier gemeten twee honderd vier en vijftig en drie vierde roeden lands, gelegen in de Graauw, en

d. vier gemeten twee honderd vier en vijftig en drie vierde roeden lands, mede gelegen in de Graauw;

6°. Daniel Mijné en Adrianus van de Watering, wonende binnen 's Gravenhage, in qualiteit als aangestelde definitive sijndics in den bankbreukigen boedel van Johannes Kleywegt, reeder, wonende te Scheveningen:

a. een huis, erve, tuin en verder getimmerte, alles annex den anderen, staande en gelegen aan de oostzijde van de Keyzerstraat te Scheveningen, belend volgens opdragtsbrief, in dato 4 Februarij 1799, ten noord-westen Bastiaan Pronk, ten noord-oosten Dirk Koek, ten zuid-oosten Dirk Dirkz. Koek, en een gemeene gang aldaar, uitkomende op de voorsz. Keyzerstraat;

b. een huis en erve, bestaande in twee woningen, annex den anderen, gelegen achter de kerk op Scheveningen voornoemd, wijk G, n°. 330 en 331, belend ingevolge den opdragtsbrief, in dato 4 November 1807, aan de zuid-westzijde Dirk Koek, ten noord-westen Wouter Knoester en aan de noord-oostzijde Floris Bal, en

c. een blok huizen en erven, bestaande in drie huizen, annex de anderen, staande en gelegen in de Wassenaarstraat te Sche-

veningen, wijk G, n°. 384, 385 en 386, belend volgens opdragtsbrief, in dato 29 Januarij 1776, ten noorden Cornelis de Witt, ten zuiden de Koorndijk, ten westen de weduwe Pals en ten oosten de erfgenamen van Alida van der Hoek;

7°. Johannes Tichelaar, zoo in privé als q. q., wonende te Oud-Vossemeer:

a. eene hofstede met negen en zeventig gemeten twee honderd vijf en zestig roeden land, staande en gelegen onder de gemeente Oud-Vossemeer;

b. eene hofstede met zeven en negentig gemeten twee honderd zeventig roeden land, onder de gemeente Tholen, en negen en veertig gemeten vier en dertig roeden land onder Vrijbergen, en

c. een huis en erve, staande en gelegen te Oud-Vossemeer,

behoorende alle deze goederen tot den boedel van wijlen Maria Hicke, weduwe van Cornelis Tichelaar;

alles met dezen verstande, dat de vorenstaande verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton (of van deszelfs gedelegeerden), alwaar de voornoemde boedels respectivelijk zijn gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen, daarbij geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den Raad van State, respectivelijk tot informatie en narigt, en voorts de inhoud worden gebragt ter kennis van de requestranten, ieder voor zoovel hem aangaat.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 27 Mei, ten geleide van drie concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. A. C van Oldenbarneveld, genaamd Tullingh, echtgenoote van Daniel Adolph van Hemert; 2°. Klaas Maartensz. Pluimert, q. q., c. s.; 3°. Coenraad Coerse Doornckamp, weduwenaar van Maria Heidemans; 4°. Jan Schimmel Hendrikszoon c. s., q. q.; 5°. Arnoldus Straatman c. s., q. q.; 6°. Johannes Job c. s., q. q.; 7°. Cornelis van Herwerde, q. q.; 8°. Cornelis Ackerman c. s., q. q.; 9°. Willem Meijer c. s., q. q.; 10°. Jacobus van Leeuwen c. s., q. q., en Geertruij Beuning, weduwe van W. J. Berents, en H. M. Berents;

allen verzoekende dispensatie van de wetten ten aanzien van vacante nalatenschappen of van de scheiding en verkoop van boedels, waarbij minderjarigen belang hebben; volgende de voorzegde concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Anna Cornelia van Oldenbarneveld, genaamd Tullingh, echtgenoote van Daniel Adolph van Hemert, en ten deze, met gemelden haren man geadsisteerd, zoo in privé als q. q., c. s.;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 9den Mei 1815, n°. 324;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 20sten April te voren, n°. 102, op den voornoemden requeste gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, de requestranten in hunne ten requeste breeder omschreven qualiteit te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen te mogen doen verkoopen de vaste goederen, behoorende tot den boedel van wijlen Johanna Louisa van Oldenbarneveld, genaamd Tullingh, weduwe van Jean Théodore Roijer, en bestaande:

1°. in eene buitenplaats, genaamd: *Lierzicht*, met derzelver woonhuis, koepel, tuinmanshuis en verdere timmeragie, mitsgaders tuin en erve, in het geheel groot 300 roeden, alles staande en gelegen aan de westzijde van den Rotterdamschen weg, onder de jurisdictie van Vrijenban, strekkende van den weg westwaarts op tot aan de Schie, belend ten zuiden de weduwe Arend van der Burch en ten noorden Cornelis Mesch, en

2°. een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad 's Gravenhage, aan de zuidzijde van de Heerengracht, wijk L, n°. 118, verponding n°. 92;

mits dezelve verkooping niet anders geschiede dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de meergemelde boedel van wijlen Johanna Louisa van Oldenbarneveld, genaamd Tullingh, weduwe van Jean Théodore Roijer, is gevallen, of wel ten overstaan van deszelfs gedelegeerden:

wordende wijders aan de requestranten, voor zooveel noodig, gelijke dispensatie toegestaan van de voorschriften der thans nog vigerende wetten ten aanzien van den verkoop der roerende goederen, tot den voorzegden boedel en nalatenschap behoorende, waaromtrent bij het voorzegde request gelijke vrijstelling was verzocht.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den Raad van State, respectivelijk tot informatie en narigt, en eindelijk gelijk afschrift aan de requestranten.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de navolgende requesten:

1°. van Klaas Maartenszoon Pluimert, q. q., c. s., allen wonende binnen onderscheidene gemeenten in het arrondissement Dordrecht;

2°. van Coenraad Coerse Doornckamp, weduwenaar van Maria Heidemans, zoo in privé als q. q., wonende te Amsterdam;

3°. van Jan Schimmel Hendrikszoon c. s., q. q., wonende respectivelijk te Weesp en te Amsterdam;

4°. van Arnoldus Straatman c. s., q. q., allen wonende te Bergen op Zoom;

5°. van Johannes Job c. s., q. q., wonende respectivelijk te Elburg en te Zutphen;

6°. van Cornelis van Herwerde, q. q., wonende aan den Helder;

7°. van Cornelis Ackerman c. s., q q., allen wonende in het arrondissement Alkmaar;

8°. van Willem Meijer c. s., q. q., wonende respectivelijk binnen de gemeenten Gorinchem, Utrecht en Rotterdam, en

9°. van Jacobus van Leeuwen c. s., q q., wonende respectivelijk te Zegwaard en te Voorschoten;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 9den Mei, n°. 325, den 10den Mei, n°. 326 en 327, den 11den Mei, n°. 328, den 12den Mei, n°. 329, 330, 331 en 332, en den 13den Mei, n°. 333, alle van den loopenden jare;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 20sten April, n°. 33, den 6den Mei, n°. 12 en 16, den 1sten Mei, n°. 34, den 26sten April, n°. 3, den 22sten April, n°. 10, den 26sten April, n°. 4, alle 1815; den 1sten October 1814, n°. 9, en den 8sten Mei 1815, n°. 3, respectivelijk op de vorenstaande requesten gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de bovengenoemde requestranten te permitteren, zooals geschiedt bij deze, bij dispensatie der bepalingen van de tegenwoordig nog vigerende wetten, om, in het openbaar, voor notaris en getuigen te doen

verkoopen de vaste goederen, achter derzelver namen uitgedrukt, te weten:

1°. Klaas Maartenszoon Pluimert, q. q., c. s.:

a. eene bouwmanswoning, genaamd: *Nuthoff*, zijnde huis, schuur en wagenkeet, alsmede arbeidershuis en schuur, met vijf en dertig morgen een honderd vier en negentig roeden erven, boomgaard, zaai- en weilanden, zijnde de bouwmanswoning genummerd n°. 133 en het arbeidershuis n°. 134, alles gelegen in den Numanspolder onder Numansdorp, belend ten oosten de weduwe Johannes van der Linden, ten westen de weduwe Pieter Maasdam, ten zuiden de zeedijk van Numanspolder en ten noorden de dijk van Groot-Kromstrijen;

b. tien morgen vier en dertig roeden zaailand, gelegen als voren, belend ten oosten Bastiaan Huizert, ten westen Aart Verrijken, ten zuiden de zeedijk van Numansdorp en ten noorden de dijk van Groot-Kromstrijen, en

c. vier morgen drie honderd vier en dertig roeden zaailand, mede gelegen als voren, belend ten oosten en westen de weduwe Johannes van der Linden, ten zuiden de zeedijk van Numanspolder en ten noorden de Kreek,

behoorende deze goederen tot den boedel van wijlen Adriana Riemslag, laatst weduwe van Cornelis Couwenburg, gewoond hebbende en overleden binnen de gemeente Numansdorp;

2°. Coenraad Coerse Doornckamp, weduwenaar van Maria Heidemans, zoo in zijn privé als in qualiteit van vader en voogd over zijnen minderjarigen zoon Coenraard Gerardus Doornckamp:

a. een huis, achterhuis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, in de Boomstraat bij de Noordermarkt, n°. 5, nieuw nummer 5693 en 5694, en

b. een huis en erve, staande en gelegen als voren, in het Groote Hemelrijk n°. 31, n°. 1577,

behoorende tot den gemeenen boedel van hem suppliant en wijlen zijne huisvrouw Maria Heidemans bovengemeld;

3°. Jan Schimmel Hendriksz. c. s., q. q.:

a. eene boerenplaats en optrek daarbij, staande en gelegen in het Gein onder de gemeente Weesp, genaamd: *Oostgein*, n°. 107, met daaraangelegen en bijbehoorende negen en twintig morgen weiland;

b. eene boerenplaats en optrek daarbij, gelegen als boven en genaamd: *Gein-genoegen*, n°. 126, met de daaraangelegen en bijbehoorende zeven en twintig morgen weiland;

c. een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam op de Prinsegracht tusschen de Utrechtsche straat en het Amstelveld, wijk 59, kohier n°. 5609;

d. twee huizen en erven onder één dak, staande en gelegen te Amsterdam, in de Reguliersdwarsstraat bij de Botermarkt, wijk 28, kohier n°. 4608 en 4609;

e. een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam, in de Warmoesstraat bij de Nieuwbrugsteeg, wijk 1, n°. 2;

f. een huis en erve, staande en gelegen op de Nieuwe markt te Amsterdam bij de Barnesteeg, wijk 4, n°. 934;

g. een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam, in de Vinkestraat bij de Dommerstraat, wijk 53, n°. 2195, met een stalletje daarachter;

h. een huis en erve, staande en gelegen te Amsterdam, op den Zeedijk over de St. Olofskapel, wijk 1, n°. 133;

i. een derde part in het pakhuis, genaamd: *het Lam*, staande en gelegen te Amsterdam, op den Nieuwezijds-Achterburgwal bij de Raamsteeg, wijk 25, n°. 3564;

k. een schepenkennis, ten laste van Gerrit Fokke, op een huis en erve, genaamd: *het Groenewoud*, staande en gelegen op het Groenewegje te Weesp, rentende zes percent, gedateerd 1 Januarij 1809, groot in kapitaal zeven honderd gulden;

l. een schepenkennis, ten laste van Willem Nelle, op een huis en erve, pakhuis enz., staande en gelegen in Weesp, aan de noordzijde van de Beneden-Slijkstraat, op den hoek van de Heerengracht, groot in kapitaal zestien honderd gulden, rentende 5 pct., en

m. drie aandeelen in de negotiatie, gevestigd op een gebouw, staande en gelegen te Weesp op de Achtergracht, zijnde eene societeit, groot f 100, f 125 en f 125 en dus te zamen f 350,

behoorende alle deze goederen tot den boedel van wijlen Hendrik Schimmel en Catharina Fransen, in leven echtelieden, gewoond hebbende en overleden binnen Amsterdam;

4°. Arnoldus Straatman c. s., q. q., allen wonende te Bergen op Zoom:

a. eene hofstede en toebehooren, bestaande in bouw- en weilanden, bosschen en houtgewassen, gelegen onder de jurisdictie van Bergen op Zoom, wijk K, n°. 36;

b. een huis, pakhuis, tuin en erven, gelegen te Bergen op Zoom, in de Blaauwe Handstraat, wijk E, n°. 257;

c. een huis en erve, in gemelde stad Bergen op Zoom gelegen, in de Engelsche straat, wijk F, n°. 33;

d. een huis en erve, staande en gelegen in de gemelde stad, op de Groote markt, wijk H, n°. 62;

e. een huis en erve, staande en gelegen in de gemelde stad, op de Groote markt, wijk H, n°. 63;

f. een tuin, gelegen onder de gemeente Halsteren;

g. eene weide onder de gemeente Poortvliet, in het eiland Tholen, gelegen in den zoogenaamden Pieterpolderhoek, n°. 5 en 6;

h. zeven gebouwtjes of kleine huisjes, in het gemeen bezeten met de weduwe van Herman Lammers, te Bergen op Zoom, in de Kleine Dubbelstraat, wijk D, n°. 112—118;

i. een huis, in het gemeen bezeten met gemelde weduwe Herman Lammers, staande te Bergen op Zoom, in het Hoogboomstraatje, wijk D, n°. 133, en

k. een huis, in het gemeen bezeten met voornoemde weduwe Herman Lammers, mede staande te Bergen op Zoom, in hetzelfde Hoogboomstraatje, wijk D, n°. 138,

behoorende alle deze goederen tot den boedel van wijlen Cecilia la Ros, weduwe van Lambert Weijsman, gewoond hebbende en binnen Bergen op Zoom overleden;

5°. Johannes Job c. s., q. q.;

a. een huis en erve, genaamd *het Wapen van Overijssel*, staande en gelegen binnen de stad Zutphen, verp. n°. ..., en

b. de helft in eene weide, genaamd: *de Rit*, en wel die helft, welke gelegen is naast de weide, *het Laer*, gelegen in de gemeente Brummen, boerschap Ocken,

zijnde deze goederen tot nu toe onder de supplianten in gemeenschap bezeten geweest en behoorende tot die, welke aan hen door wijlen Christiaan Swarthof in zijn leven waren afgestaan;

6°. Cornelis van Herwerde, q. q.: de helft in een huis en erve, met den daartoe behoorenden tuin, staande en gelegen op Huisduinen, belend met Laurens Strop, annex ten zuiden, de weg ten noorden en Jan Kind ten zuiden, behoorende tot de vacante nalatenschap van wijlen Jacob Kater, gewoond hebbende en overleden te Huisduinen, aan den Helder;

7°. Cornelis Ackerman c. s., q. q.:

a. eene huismanswoning, met twee en dertig morgen drie honderd vier en veertig roeden land, genaamd: *Overlaan*, gelegen in de bedijkte Schermeer in den polder L, geteekend met n°. 2 en 3, en nog circa een morgen land in den kavel n°. 1, belend de ringdijk ten oosten en het land van het mannengasthuis te Haarlem ten zuiden;

b. een kavel, groot vijftien morgen, mede gelegen in de bedijkte Schermeer, in den polder O, de kavel op de kaart geteekend met n°. 19, belend Huibert de Jong ten zuiden en M. P. Opperdoes ten westen;

c. een kavel of zestien morgen dito, gelegen in de Schermeer, in den polder K, geteekend n°. 17;

d. een stuk land, gelegen in de Matten, onder den banne van de Schermeer, genaamd: *Kathuizen*, groot vijf had een agchel een vierling en een metje, belend met IJzebrand van Zoonen ten noorden;

e. twee dito, gelegen in de Matten, onder den banne van

Noordschermeer, genaamd de Hoorn, van de Matten en de Boetkamp, te zamen groot in lasten vijf en dertig agchelen twee vierlings en twee drie vierde metje, belend de erven Dirk Leiding ten oosten en Willem Bol ten westen;

f een huis en erve, staande op de Woude onder den banne van Zuidschermeer, zijnde n°. 62, belend de Menigwieringsdijk ten westen, en het zuider gedeelte van een stuk land, gelegen in den binnendijk, onder den banne van Zuidschermeer, genaamd: *aan den Koorndijk*, groot in lasten twee en twintig agchelen en twee vierlings, doch zijnde groot circa acht morgen, belend Klaas van der Wouw ten zuiden;

g. een stuk land, gelegen in de Menigweer, genaamd: *het Smal*, groot twee honderd zeven en dertig en eene halve roede, belend Jan Koeman ten zuiden en ten noorden;

h. een stuk land, gelegen in de Matten, genaamd: *Juffershamp*, groot in lasten twee en twintig en een half agchelen, belend de Erven Dirk Leiding ten oosten en Pieter Opdam ten westen;

i. een huis, staande en gelegen in de Schermeer, aan den Westdijk, nabij den Omval, geteekend met n°. 12, belend met den jagersstal ten noorden;

k. een kavel, vijftien morgen weiland, gelegen in denzelven polder, in de kaart geteekend n°. 3, belend met het navolgende stuk ten zuiden;

l. een stuk land, genaamd: *de Mark*, groot vier morgen drie en zestig roeden, zijnde een gedeelte van den kavel n°. 4 in denzelven polder, belend het vorige perceel ten noorden;

m. een stuk land, genaamd: *de Kluit*, groot twee morgen drie honderd zeven en zestig roeden, gelegen in denzelven polder aan den Westdijk, zijnde mede een gedeelte van den kavel n°. 4, belend met den kavel n°. 3 ten noorden;

n. een huis, erve en werf, geteekend n°. 1 in de buitenwijk C en een stuk weiland, aan den anderen gelegen; idem de grond van een tuin naast gemelde woning, alles gelegen aan den rijweg buiten de Schermerpoort der stad Alkmaar, belend Pieter Poland ten oosten en de stadswal ten westen, en

o. de opstal van een plaisiertuin, gelegen buiten de Schermerpoort der stad Alkmaar, belend Jan van den Abeele ten oosten en Jacob Snijders ten westen,

behoorende alle deze goederen tot den gemeenen boedel van den eersten suppliant Cornelis Ackerman en zijne overledene huisvrouw Neeltje Ariensdochter Huisman, eerder weduwe van Dirk Ellen;

8°. Willem Meijer c. s., q. q.: een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Schoonhoven, aan de noordzijde van het Schoenmakersstraatje, strekkende voor van 's heeren straat tot tegen het erf van Gerardus Spekschot, belend ten oosten de erven van Jacobus van Mieren en ten westen de Korte Weijstraat, behoorende tot de nalatenschap van wijlen Andries Meijer, gewoond hebbende en overleden binnen de stad Schoonhoven, en

9°. Jacobus van Leeuwen c. s., q. q.:

a. een huis en erve met eene schuur, staande en gelegen in het dorp Voorburg, aan de oostzijde van de Kerklaan, belend ten oosten de buurtsloot, ten westen gemelde Kerklaan, ten zuiden de erven van Jan Christiaan van den Bosch en ten noorden Hendrik Mooij;

b. eene partij wei- of hooiland, groot of verongeldende voor een morgen vier honderd roeden, gelegen in den polder van Tedingerbroek, gemeente den Leidschendam, belend ten oosten Hendrik van den Bosch, ten zuiden W. A. van Zanthuisen en ten westen en noorden van ouds Mr. Alexander Mitchell, en

c. eene partij wei- of hooiland, groot twee morgen twee honderd roeden, gelegen als de vorige partij, belend ten oosten Joannes Hoogwoudt, ten westen de verkoopster (zijnde alstoen Frederika Bakké, weduwe Jacobus Witte), ten zuiden de Goo-watering en ten noorden W. A. van Zanthuisen,

behoorende deze goederen tot den boedel van wijlen Geertruy Koster, laatst weduwe van Ary van Leeuwen;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter (of den gedelegeerde) van de kantons, alwaar respectivelijk de bovengemelde boedels zijn gevallen, en in het bijzijn van de toeziende voogden over de daarbij geconcerneerde minderjarigen.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den Raad van State, respectivelijk tot informatie en narigt, en eindelijk aan ieder van de requestranten, voor zooveel hun aangaat.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Geertruy Beuning, weduwe van Wilhelmus Josephus Berents, mitsgaders Hendrik Michiel Berents, R. C. pastoor, beiden wonende te Grave, de eerste in qualiteit als moeder en voogdes, de tweede als toeziende voogd over de twee nagelaten minderjarige kinderen van denzelven Wilhelmus Josephus Berents, houdende verzoek, om, met dispensatie der wet, zeker huis en erve uit de hand te mogen verkoopen;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, van den 26sten April l.l., n°. 285;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 8sten April l.l., n°. 48, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, het verzoek der requestranten te accorderen en mitsdien aan dezelven te verleenen permissie, zooals geschiedt bij deze, om, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, een huis en erve, staande en gelegen in de Hamstraat te Grave, aan den persoon van Hermanus Hermans uit de hand te verkoopen voor en om eene somme van circa dertien honderd gulden.

Afschriften dezer zullen worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal voornoemd, alsmede aan den Raad van State en aan de requestranten uitgereikt, tot informatie respectivelijk

Gegeven te Brussel, den Junij des jaars 1815, het tweede van Onze Regering.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorstel van Zijne Majesteit te vereenigen.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 23 Mei, ten geleide van een concept-besluit houdende dispositie op de requesten van:

1°. Watze Jacobs van der Zweep; 2°. Reinder Sytzes de Boer; 3°. Arend Krabbenbos en Geertruy Meijers, weduwe van Gerrit Krabbenbos; 4°. Jacob Hansman en Lena Krampt, weduwe van Willem Hansman; 5°. Pieter Evers de Maar en Geertje Hendriks Kremer, weduwe van Jebbe Evers de Maar, en 6°. Abraham Noordbergh;

allen verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek; volgende het concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de navolgende requesten, te weten:

1°. van Watze Jacobs van der Zweep, wonende te Blija, kanton Leeuwarden;

2°. van Reinder Sytzes de Boer, wonende in de gemeente Damwoude, kanton Leeuwarden;

3°. van Arend Krabbenbos en Geertruy Meijers, weduwe van Gerrit Krabbenbos, beiden wonende in het kanton Goor, arrondissement Almelo;

4°. van Jacob Hansman en Lena Krampt, weduwe van Willem Hansman, beiden wonende te Amsterdam;

5°. van Pieter Evers de Maar en Geertje Hendriks Kremer, weduwe van Jebbe Evers de Maar, beiden wonende te Cantens, arrondissement Appingadam, en

6°. van Abraham Noordbergh, weduwenaar van Catharina Elisabeth Scheffer, wonende te Weesp;

allen verzoekende dispensatie van het 162ste artikel van het Burgerlijk Wetboek en mitsdien permissie tot het aangaan van een wettig huwelijk tusschen de eerste supplianten en hunne aanbehuwd-zusters;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 5den Mei 1815, n°.314;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, gerequireerd den 16den Januarij, n°. 12, den 21sten Februarij n°. 15, den 2den Maart, n°. 44, den 11den Maart, n°. 17, den 18den Maart, n°. 2, en den 10den April, n°. 45, alle van dezen loopenden jare;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal dezer landen;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van het gestatueerde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, aan de na te meldene personen te permitteren, zooals geschiedt bij deze, om met elkander een wettig huwelijk aan te gaan, te weten;

1°. Watze Jacobs van der Zweep met Jauke Gosses de Boer, volle zuster van zijne overledene huisvrouw;

2°. Reinder Sytzes de Boer met Dirkje Tammes Kooistra, weduwe van zijnen vollen broeder Keimpe Sytzes de Boer;

3°. Arend Krabbenbos met Geertruy Meijers, weduwe van Gerrit Krabbenbos;

4°. Jacob Hansman met Lena Krampt, weduwe van Willem Hansman;

5°. Pieter Evers de Maar met Geertje Hendriks Kremer, weduwe van Jebbe Evers de Maar;

6°. Abraham Noordbergh, weduwenaar van Catharina Elisabeth Scheffer, met Clasina Aletta Scheffer, volle zuster van zijne overledene huisvrouw;

met last aan den officier van den burgerlijken stand, aan wien dezelve personen zich tot dat einde zullen presenteren en die ten deze competent is, om de afkondiging der geboden volgens de wet te doen plaats hebben, voor zooverre daartegen geene andere hindernissen mogten opkomen of aanwezig zijn; zullende de belanghebbenden gehouden zijn om aan gemelden officier deze Onze dispensatie te vertoonen, waarvan hij op het register aanteekening zal houden.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders aan den Raad van State, ter informatie en narigt respectivelijk, en voorts gelijk afschrift worden uitgereikt aan ieder van de requestranten.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen het request van mr. Cromstrien Evertsen, verzoekende door Hun Edel Mogenden op de nominatie te mogen worden geplaatst ter vervulling der vacante plaats in de Algemeene Rekenkamer.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorzegd request te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, om daarop bij het behandelen dezer zaak regard te slaan.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 24 Mei om consideratie en advies gesteld is het concept-besluit, houdende dispositie op het request van Albert Verdenius, verzoekende dispensatie van art. 144 van het Burgerlijk Wetboek en mitsdien permissie tot het aangaan van een huwelijk met Antje Jeltes Oosterhoef, door Zijne Majesteit bij missive van 19 Mei aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorzegde rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.*

Bij resolutie commissoriaal van 24 Mei stelden U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om consideratie en advies een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Albert Verdenius, verzoekende dispensatie van art. 144 van het Burgerlijk Wetboek, en mitsdien permissie tot het aangaan van een huwelijk met Antje Jeltes Oosterhof, door Zijne Majesteit bij missive van 19 Mei aan de Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden overwegende, dat art. 145 van het Burgerlijk Wetboek aan den Souverein overlaat het regt van dispensatie van jaren te verleenen om gewigtige redenen, en alzoo de beoordeeling dezer zaak zou kunnen geconsidereerd worden als niet te zijn van de competentie van de Staten-Generaal, echter in aanmerking nemende, dat Zijne Majesteit het gevoelen van deze Vergadering wel heeft willen innemen, adviseren zij, den Souverein dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorzeide rapport te conformeren.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

50STE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 7 JUNIJ 1815.

(GEOPEND TEN .. URE.)

Ingekomen: 1°. eene missive van Z. M., ten geleide van twee concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie der wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen belang hebben; besloten zich met deze voorstellen te vereenigen; — 2°. een request om geplaatst te worden op de nominatie voor de vervulling der vacature in de Algemeene Rekenkamer.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus, de heeren: van Boetzelaar van Kijfhoek, van der Heim, Slicher, van Hoogstraten, Hope, Busch, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, Reigersman, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van den 1sten Junij, ten geleide van twee concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Cornelis Hendriksz. Bakker c. s., q. q; 2°. Maria Hoorweg, weduwe van Huig Foukert, zoo in privé als q. q, c. s.; 3°. Teunis Pieterse de Bruin c. s., q. q.; 4°. Christiaan Gotthelb Meijer en Zonen c. s., q. q.; 5°. Adriaan Spuijbroek c. s., q. q.; 6°. de erfgenamen van wijlen Jan Jacob Vosz en Syke Boon; 7°. Jacobus Starrenburg c. s., q. q., en 8°. Leendert Arijsz. Monster c. s., q. q.,

allen verzoekende dispensatie van de tegen den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen belang hebben, obsterende wetten; volgende de voorzeide besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de requesten van:

1°. Cornelis Hendriksz. Bakker c. s., q. q.;

2°. Maria Hoorweg, weduwe van Huig Foukert, zoo in privé als q. q., c. s.;

3°. Teunis Pieterse de Bruin c. s., q. q., en

4°. Christiaan Gotthelb Meijer en Zonen c. s., q. q.;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 17 en 18 Mei l.l., nrs. 340-343;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der daartegen obsterende wetten, aan de requestranten te permitteren, zooals geschiedt bij deze, om in het openbaar voor notaris en getuigen op den van ouds geusiteerden voet te verkoopen de vaste goederen, achter ieder derzelver namen uitgedrukt, als:

1°. Cornelis Hendriksz. Bakker c. s., q. q.:

eene huismanswoning met 30 morgen land, staande en gelegen in de Schermer, provincie Holland;

een steenen windkoornmolen, genaamd: de *Drie Gebroeders*, met deszelfs erve, staande en gelegen op het eiland Texel, bij den Burg;

een huis, schuur en erve, met 150 roeden land, staande en gelegen als voren;

een huis en erve, staande en gelegen als voren;

405 roeden land, gelegen op het eiland Texel, in den polder: Noord-Haffel, genaamd de *Koeijen-weide*;

500 roeden land, gelegen als voren in den polder: de Weiten;

666 roeden land, gelegen als voren in den polder: de Weiten, genaamd: *Maartje-Pieters-Roog*;

400 roeden land, gelegen als voren in de polder: Elmerbuurt, genaamd: de *Koeijen-weide*, en

de helft in een schapenboet met 1750 roeden land, gelegen in den polder: de Hal en Oostergeest, op hetzelfde eiland,

behoorende tot den boedel van wijlen Maria Jans Kerssemaker, weduwe Simon Jansz. Kwast;

2°. Maria Hoorweg, weduwe Huig Foukert, zoo in privé als q. q., c. s.:

een huis, keet, erve en tuin, groot 161 roeden, staande en gelegen aan het Zandpad te Oud-Beijerland, genummerd met n°. 285;

een boomgaard, groot 1 morgen 300 roeden, gelegen in de Schoolstraat aldaar;

een boomgaard, groot een morgen 530 roeden, gelegen in den polder, genaamd: *de Tien morgen*, aldaar;

een boomgaard, groot een morgen 509 roeden, gelegen aan het Zandpad aldaar;

een schuur, zwingelkooi, boomgaard en erve, staande en gelegen in de Achter- of Nobelstraat aldaar, n°. 287;

een huis, baanhuis, lijnbaan, tuin en erve, staande en gelegen in de Nachtegaal aldaar;

vijf morgen weiland, gelegen in de Oostersche gorzen onder Oud-Beijerland, en

acht morgen weiland, gelegen in de gorzingen onder Nieuw-Beijerland,

behoorende tot den boedel van der suppliante man, wijlen Huig Foukert;

3°. Teunis Pieterse de Bruin c. s, q. q., met concurrentie van de meerderjarige erfgenamen, de vaste goederen, tot den boedel van wijlen Aart Mourik behoorende, en

4°. Christiaan Gotthelb Meijer en Zonen c. s., q. q.:

een tuin met deszelfs huizing, staande en gelegen op stadsgrond te Amsterdam, buiten de Raampoort, op het eerste steenpad en dwarspad, geteekend IJ en M, G 4 n°. 2, buitenwijk 3, n°. 394;

een huis en erve, staande en gelegen binnen de voornoemde stad, in de tweede Bloemdwarsstraat, tusschen de Bloemstraat en Bloemgracht, geteekend D 10, G 13 n°. 22, wijk 42, n°. 269;

een huis en erve, staande en gelegen binnen dezelve stad, in de Halsteeg, het vierde huis van de Pieter Jacobstraat, geteekend

D 1, G 6 n°. 40, wijk 7 n°. 1790, mitsgaders een achterhuis en erve daarnaast in den Kippengang, geteekend D 1, G 6 n°. 2, wijk 7, n°. 1826;

de opstal van twee tuinen, waarop vijf diverse afzonderlijk verhuurd wordende woonhuisjes, staande en gelegen op stadsgrond buiten de Raampoort, aan het uiteinde van het steenpad, genaamd: *het Bleekershofje*, geteekend IJ en M, G 4 n°. 31—35, buitenwijk 3, n°. 383, en

de helft in een huis en erve, staande en gelegen op de noordzijde van de Prinsegracht, op den hoek van den Binnen-Amstel, geteekend D 6, G 5 n°. 30, wijk 60, n°. 6436,

tot den gemeenen boedel van Wilhelmus Meijer en zijne vooroverledene huisvrouw Anna Elisabeth Merkens behoorende;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van de vrederegters in de kantons, alwaar de respective boedels zijn gevallen (ten aanzien van het 3de en 4de verzoek), of van derzelver gedelegeerden, en in het bijzijn van de toeziende voogden over de respectivelijk daarbij geconcerneerde minderjarigen.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, en gelijke afschriften aan den Raad van State en aan de requestranten (ieder voor zooveel dezelven betreft) tot informatie.

...., den .. Junij 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de requesten van:

1°. Adriaan Spuijbroek c. s., q. q., wonende binnen de gemeente Sprang;

2°. de gezamenlijke meerderjarige en den voogd over de minderjarige erfgenamen van wijlen Jan Jacob Vosz en Sijke Boon, allen wonende in de provincie Braband;

3°. Jacobus Starrenburg c. s., q. q., mede in de provincie Braband woonachtig, en

4°. Leendert Arijsz. Monster c. s., q. q., allen wonende in het arrondissement Dordrecht;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, in dato 15 Mei ll., n°. 336—339;

Gehoord de rapporten van den eersten president van het Hoog Geregtshof, den 10den Maart, n°. 15, den 8sten April, n°. 20, den 10den Maart, n°. 14, en den 8sten Mei, n°. 4, alle van den loopenden jare, respectivelijk op de voornoemde requesten gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der daartegen obsterende wetten, aan de requestranten te permitteren, zooals geschiedt bij deze, om in het openbaar, voor notaris en getuigen, op den van ouds geüsiteerden voet te verkoopen de vaste goederen, achter ieder van derzelver namen uitgedrukt, te weten:

1°. Adriaan Spuijbroek c. s., q. q.:

a. een perceel hooiland, gelegen te Besoijen, buitendijks, aan den Krommen dijk, groot negen hond;

b. een perceel weiland, gelegen te Besoijen, binnendijks, groot drie en een half hond;

c. een huisje te Sprang, bij het kerkhof,

behoorende tot de nalatenschap van Petronella Quirijns, vermits het overlijden van Anthonij Goedhart;

2°. de gezamenlijke meerderjarige en den voogd over de minderjarige erfgenamen van wijlen Jan Jacobus Vosz en Sijke Boon:

a. veertien hond weiland;

b. negen hond bouwland;

c. een en een half hond boomgaard, en

d. drie tiende gedeelten in het blok tiend, genaamd: *de Spiering Verweijde*,

behoorende tot den boedel van gemelde Jan Jacobus Vosz en Sijke Boon;

3°. Jacobus Starrenburg c. s., q. q., een perceeltje zaailand, groot drie hond, gelegen te 's Grevelduin Capelle, behoorende tot den boedel van wijlen Adriana de Rooij, en

4°. Leendert Arijsz. Monster c. s., q. q., een huis en erve, staande en gelegen binnen den dorpe Oud-Beijerland, in de Oostvoorstraat, geteekend n°. 11, belend ten oosten en noorden de pastorij, ten westen de straat en ten zuiden Jan van der Schoor, behoorende tot den boedel van wijlen Maria Brussaard;

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van de vrederegters in de kantons, alwaar de respective boedels zijn gevallen, of (ten aanzien van het eerste verzoek) van den gedelegeerde, en in het bijzijn van de toeziende voogden over de respectivelijk daarbij geconcerneerde minderjarigen.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, en gelijke afschriften aan den Raad van State en aan de requestranten, ieder voor zooveel hen betreft, tot informatie.

....., den .... Junij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen het request van Mr. Johan Hendrik Keizer, oud-secretaris der stad Groningen, verzoekende door U Edel Mogenden op de nominatie gebragt te worden ter vervulling der vacature als lid der Algemeene Rekenkamer.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan het voorzeide request te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, om daarop bij de behandeling dezer zaak regard te slaan.

Waarna de Vergadering is geadjourneerd tot den 15den Junij om 11 ure.

Audientie gevraagd bij H. M. de Koningin en Z. M. den Koning — Concept-besluit betreffende te verleenen dispensatiën.

51ste VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 15 JUNIJ 1815.

(GEOPEND TEN 11 URE.)

Mededeeling omtrent gevraagde audiente bij H. M. de Koningin. — Voorstel tot het vragen van audientie bij Z. M. den Koning. — Ingekomen: missives van Z. M., ten geleide van: 1°. vier concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie van: *a.* de formaliteiten bij den verkoop van vaste goederen, behoorende tot vacante nalatenschappen of tot boedels, waarbij minderjarigen zijn betrokken; *b.* van de formaliteiten bij den verkoop van vaste goederen, behoorende tot gerepudieerde boedels of tot nalatenschappen, waarbij minderjarigen betrokken zijn; *c.* van de nog vigerende wetten omtrent het solemniseren des huwelijks; 2°. een ontwerp van besluit, houdende nadere bepalingen op de haringvisscherij. Besloten zich met al die voorstellen van Zijne Majesteit te vereenigen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: de heeren: van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, van der Heim, Slicher, van Hoogstraten, Hope, Busch, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, Clifford, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, Reigersman, van Hees en de Jonge

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

De heer **Praesiderende** ter vergadering communiceert, dat hij, bij de terugkomst van Hare Majesteit de Koningin, aan Hoogstdezelve gevraagd had, wanneer het Hare Majesteit behagen moge de opwachting der Vergadering en corps of van de individuele leden van die aan te nemen, waarop het Hoogstdezelve behaagd had gracieuselijk te antwoorden, dat Zij, gevoelig voor de attentie van Hun Edel Mogenden, zich op het vriendelijkst liet excuseren en hem Praesiderende verzocht Hun Edel Mogenden daarvoor te bedanken, het daarvoor houdende, als of zulks geschied was.

Waarop de President bedankt is voor de genomen moeite en deszelfs verrigtingen in deze geapprobeerd.

Op propositie van den heer **Praesiderende** ter vergadering is goedgevonden en verstaan denzelven te autoriseren zich bij Zijne Majesteit te vervoegen en aan Hoogstdenzelven te vragen, wanneer het Zijne Majesteit behagen zoude de Vergadering en corps te ontvangen, om derzelver gelukwensching over Hoogstdeszelfs gelukkige terugkomst in deze residentie aan te nemen.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 6 Junij, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Andries Liebrecht, q. q. nomine uxoris en c. s.; 2°. Neeltje Ruijsch, weduwe van Mr. J. C. Pielat, c. s., q. q.; 3°. Mr. Pieter Herklots, q. q.; 4°. Helena Johanna Houwens, huisvrouw van Dirk Veltman, ten deze met haren man geadsisteerd, c. s., q. q., en 5°. Catharina Bosch, weduwe van Pieter Spruitenburg, q. q.,

allen verzoekende dispensatie der wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, behoorende tot vacante nalatenschappen of tot boedels, waarbij minderjarigen geconcerneerd zijn; volgende het voorzeide concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de navolgende requesten, te weten:

1°. van Andries Liebrecht q. q., nomine uxoris en c. s., wonende respectivelijk te Leiden en Delft;

2°. van Neeltje Ruijsch, weduwe van mr. J. C. Pielat, c. s., q. q., allen wonende in de provincie Zuid-Holland;

3°. van mr. Pieter Herklots, q. q., wonende te Middelburg;

4°. van Helena Johanna Houwens, huisvrouw van Dirk Veltman, ten deze met haren man geadsisteerd, c. s., q. q., en

5°. van Catharina Bosch, weduwe van Pieter Spruitenburg, q. q., wonende te Hoorn;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 20sten Mei, n°. 352, den 22sten Mei, n°. 356, den 20sten Mei, n°. 351, den 20sten Mei, n°. 363, en den 19den Mei, n°. 345: alle 1815;

Gehoord de rapporten van den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, den 1sten Mei, n°. 33, den 6den Mei, n°. 11, den 1sten Mei, n°. 21, den 24sten April n°. 19, en den 10den Mei, n°. 3: alle 1815;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de na te melden personen, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, autorisatie te verleenen, om, op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, voor notaris en getuigen in het openbaar te mogen doen verkoopen de vaste goederen, zooals achter ieders naam staat uitgedrukt, te weten:

1°. Andries Liebrecht, q. q., nomine uxoris en c. s.: een huis en erve met een tuin en een tuinhuis daarachter, staande en gelegen aan de noordzijde van de Buiten-watersloot der stad Delft, wijk 7, n°. 361, belend ten oosten Adriaan Vincent en ten westen Hendrik Bukelo en Nelis Dekker, strekkende voor van de straat noordwaarts op tot achter in de sloot tusschen dezen tuin en een bleek, aankomende Gerrit Verhagen, behoorende tot den boedel van wijlen Geertruy Liebrecht, weduwe van Jan Olzen;

2°. Neeltje Ruys, weduwe van J. C. Pielat, c. s., q. q.:

a. een stuk wei- of hooiland, groot twee morgen honderd roeden, gelegen onder Nieuw-Mathenesse, belend ten oosten het Gereformeerde weeshuis der stad Schiedam en ten westen de weduwe Jacobus van der Velde, strekkende van den Schielandschen zeedijk tot aan de molensloot;

b. een stuk wei- of hooiland, groot drie morgen, gelegen onder Nieuw-Mathenesse voornoemd, belend ten oosten Jacob van Mannekes en ten westen het Gereformeerde weeshuis der stad Schiedam, strekkende van den Hoogen Schielandschen zeedijk tot aan den Groenen dijk, en

c. twee stukken lands, te zamen groot zes morgen, gelegen nevens den anderen in het Kortland, belend ten oosten Jacob Leeuwenschild en ten westen Ary van Kruininge, strekkende van Jan Thijssen tot aan de Frankenlandsche watering,

behoorende tot den boedel van wijlen Arnoldus van den Berg en zijne laatst overledene huisvrouw Maria Doorn;

3°. mr. Pieter Herklots, q. q., wonende te Middelburg: een huis en erve, staande en gelegen op de Dwarskaai der stad Mid-

delburg, genaamd: *de Drie Gouden Rozen*, wijk G, n°. 109, behoorende tot den vacanten boedel van wijlen Jacob de Rapper;

4°. Helena Johanna Houwens, huisvrouw van Dirk Veltman, ten deze met haren man geadsisteerd, c. s., q. q.: een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Rotterdam, aan de westzijde van de Lombardstraat, ten protokolle derzelve stad geregistreerd op n°. 2139, behoorende tot den nagelaten boedel van wijlen Nicolaas Houwens Johanneszoon, en

5°. Catharina Bosch, weduwe van Pieter Spruitenburg, q. q.:

a. een woonhuis, staande en gelegen binnen de stad Hoorn, aan de noordzijde van het Gerritsland, gemerkt J 32, belend ten oosten Gerrit Krook en ten westen stadsgrond, en

b. een schoolhuis, staande en gelegen als voren, in de Schoolsteeg op den hoek van het Gerritsland, gemerkt J 55, belend ten zuiden de erven van Exter,

behoorende tot den boedel van haar suppliante en haren overleden man Pieter Spruitenburg voornoemd;

mits echter alle de voornoemde verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, waaronder respectivelijk de voorschrevene boedels gevallen zijn, of van den daartoe gedelegeerde, en in het bijzijn van de toeziende voogden over de minderjarigen, respectivelijk bij dezelve geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie en narigt, voorts gelijk afschrift aan den Raad van State, tot informatie, en eindelijk aan ieder van de daarbij belanghebbende requestranten.

. . . . . , den ... Junij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 9 Junij, ten geleide van twee concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Johanna Kroon, weduwe van Teunis Hendrik Neske, q. q., c. s.; 2°. Jacques Auguste Goglin, q. q.; 3°. Adriaan Hubertse Tak, q. q.; 4°. Cornelia Lomeyer, weduwe van Gerbrand Daars; 5°. Pieter de Boer c. s., q. q.; 6°. Gijsbert van Ringelenstein, q. q.; 7°. Josina Vink, weduwe van Huibert den Ottelander; 8°. David Steerneberg, q. q.; 9°. Teunis Hogendijk en Ary Boerman, q. q.; 10°. Jan Menke c. s., q. q.; 11°. Jan Oud, q. q.; 12°. Hendrik Lepel, q. q.; 13°. Gerritje de Gier, weduwe van Cornelis van Lint, q. q., en 14°. Coenraad Hendrik Bartling, q. q.,

allen verzoekende dispensatie der wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, zoo tot gerepudieerde boedels als tot nalatenschappen, waarbij minderjarigen zijn geconcerneerd, behoorende; volgende de voorzeide concept-besluiten hierna geinsereerd.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de volgende requesten, te weten:

1°. van Johanna Kroon, weduwe van Teunis Hendrik Neske, q. q., c. s., wonende te Amsterdam;

2°. van Jacques Auguste Goglin, q. q., wonende te Amsterdam;

3°. van Adriaan Hubertse Tak, q. q., wonende te Groede;

4°. van Cornelia Lomeyer, weduwe van Gerbrand Daars, wonende te Hoorn;

5°. van Pieter de Boer c. s., q. q., wonende binnen de arrondissementen Hoorn en Alkmaar;

6°. van Gijsbert van Ringelenstein, q. q., wonende te Deyl, en

7°. van Josina Vink, wed. van Huibert den Ottelander, q. q., wonende te Nieuwland;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof van 22, 24, 25 en 26 Mei jl., n°. 357, 358, 359, 360, 364, 368 en 369;

Gehoord de rapporten van den eersten president van het Hoog Geregtshof voornoemd, den 1sten dezer loopende maand, sub n°. 2—8, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de na te meldene personen, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, te permitteren, om op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen de vaste goederen, achter ieders naam uitgedrukt:

1°. Johanna Kroon, weduwe van Teunis Hendrik Neske, q. q., een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, in de Munukenstraat, geteekend D. 1, G. 25, n°. 11, wijk 4, nieuw n°. 571, behoorende tot den boedel van Hendrik Neske en Treesje Heunder;

2°. Jacques Auguste Goglin, q. q., een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, op den Oudezijds-Voorburgwal, het derde bezuiden de Oude Kennis- of Minnebroedersteeg D. 1, G. 28, n°. 9, nieuw n°. 857, wijk 4, kanton 2, behoorende tot den vacanten boedel van wijlen Cornelia Volmers;

3°. Adriaan Hubertse Tak, q. q., de vaste goederen, behoorende tot den boedel van wijlen Jacob Willemsen (den laatst overleden der beide echtgenooten), bestaande in eene hofstede met woonhuis, schuur, bakkeet en gevolgen van dien, zijnde van ouds geweest eene herberg, genaamd de *Roode Leeuw*, met 7 gemeten 121 roeden wei-, zaai- en boomgaardland, waarop gemelde hofstede staat, en de plantage, daaraan behoorende, staande en gelegen in de gemeente Groede, wijk watering van dien naam, palende aan den weg naar Breskens, loopende noord-oost de hofstede, bewoond door Jan van Nieuwenhuizen, west de landen in gebruik bij Cornelis Boessemer en zuid die in gebruik bij Jacob den Dekker;

4°. Cornelia Lomeijer, weduwe van Gerbrand Daars:

a. een huis en grond van dien, staande en gelegen binnen de stad Hoorn, aan het Nieuwland, met een pakhuis daarachter, uitkomende in de Ligtenstraat, wijk L, n°. 30, belend Jan Staatze ten zuiden en Cornelis Maurits ten noorden;

b. de helft in een huis en grond van dien, staande en gelegen als voren, in het Foreestensteegje, wijk T, n°. 111, belend J. Borghans ten zuiden en A. Jous ten noorden;

5°. Pieter de Boer, q. q.:

a. een huis en grond van dien, staande en gelegen aan de Beets, n°. 20, belend Paulus Boon ten oosten en Dirk Oosten ten westen;

b. een stuk grasland, gelegen in de Oosthuizer Koog, groot in onkosten 2000 roeden, belend Jan Zwemmer ten zuiden en de armen van Etersham ten noorden, en

c. een stuk grasland, zijnde een enterdijk, gelegen onder Schardam, groot in onkosten 300 roeden, belend de ringsloot ten oosten en Jan Zwemmer ten westen, behoorende tot den boedel van wijlen Jan de Boer;

6°. Gijsbert van Ringelenstein, q. q.:

a. een huis en erve, werf en acht morgen land, staande en gelegen op Middelcoop in den lande van Arkel, zijnde hennep-, wei- en hooiland, belend beneden T. Brouwer en boven Jan de Bruijn;

b. een morgen hooiland, gelegen als voren, belend beneden B. van Yperen en boven de graaflijkheids-domeinen;

c. twee hond hooiland, gelegen als voren, belend Dirk Spraag beneden en de graaflijkheids-domeinen boven,

behoorende tot den boedel van wijlen Cornelia Verhoeff, weduwe van Wouter van Ringelenstein, doch zullende deze verkooping moeten geschieden met concurrentie van de verdere meerderjarige erfgenamen, in deze geconcerneerd;

7°. Josina Vink, weduwe van Huibert den Ottelander, q. q., eene partij weiland, groot veertien hond, gelegen op Lang Nieuw-

land, behoorende tot den gemeenen boedel van dezelve Josina Vink en Huibert den Ottelander, doch zullende deze verkooping moeten geschieden met concurrentie van de verdere meerderjarige erfgenamen, ten deze geïnteresseerd;

mits echter de vorenstaande verkoopingen niet anders plaats hebben dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar respectivelijk de boedels zijn gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen, die bij deze boedels mogten zijn geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal bovengemeld, tot informatie en narigt, voorts gelijk afschrift aan den Raad van State, tot informatie, en aan ieder van de belanghebbenden.

. . . . . , den . . . . . Junij 1815.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de navolgende requesten, te weten:

1°. van David Steerneberg, q. q., wonende te Zutphen;

2°. van Teunis Hogendijk en Ary Boerman, q. q., beiden wonende te Nieuw-Lekkerland;

3°. van Jan Menke c. s., q. q., wonende onder de jurisdictie der stad Amsterdam;

4°. van Jan Oud, q. q., wonende te Uitgeest;

5°. van Hendrik Lepel, q. q., wonende te Amsterdam;

6°. van Gerritje de Gier, weduwe van Cornelis van Lint, q. q., en

7°. van Coenraad Hendrik Bartling, q.q., wonende te Amsterdam;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 26sten Mei, n°. 370, 372, 371, 373 en 374, en van den 27sten Mei, n°. 375 en 376;

Gehoord de rapporten van den eersten president van het Hoog Geregtshof voornoemd, respectivelijk op de voorsz. requesten gerequireerd den 12den Mei, n°. 12, den 20sten Mei, n°. 23, den 22sten Mei, n°. 11: alle 1815; den 26sten December 1814, n°. 29; den 20sten Mei, n°. 9, den 12den Mei, n°. 11, en den 22sten Mei, n°. 15: alle 1815;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de na te melden personen, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, te permitteren om, op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen de vaste goederen, achter ieders naam gedetailleerd:

1°. David Steerneberg, q. q.: een huis en where, staande en gelegen binnen de stad Zutphen, op de Markt, n°. 667, behoorende tot den boedel zoo van Reinier Roeterink als van den requestrant en wijlen zijne huisvrouw Johanna Glazer;

2°. Teunis Hogendijk en Ary Boerman, beiden wonende te Nieuw-Lekkerland: de onroerende goederen, behoorende tot den boedel van wijlen Gijsbert Boerman en Neeltje Verhaar;

3°. Jan Menke c. s., q. q., wonende bij Amsterdam:

a. drie huisjes onder één dak, gelegen aan den ringdijk, aan de westzijde van het tolhek, zijnde genummerd met n°. 9, 10 en 11;

b. twee huisjes onder één dak, gelegen aan de oostzijde van het tolhek, mede aan den ringdijk, en gemerkt met n°. 155 en 156, en

c. een tuin en huizing, genaamd: *Meer rust*, gelegen aan den Middelweg en gemerkt met n°. 202,

behoorende tot den boedel van wijlen Jan Hermanus van Dooden en Catharina Elizabeth Seidenzaal;

4°. Jan Oud, q. q.:

a. een huis en erve, staande en gelegen op den Weldijk te Uitgeest, zijnde het erf groot zestien en een halve roede, belend, volgens den laatsten transportbrief, ten noorden Gerrit Stokkenakkers, ten zuiden de kinderen van Cornelis Janse Zwan;

b. een huis en erve, almede gelegen op den Weldijk te Uitgeest, zijnde het erf groot drie en dertig roeden, belend, volgens den laatsten transportbrief, ten noorden Arend Wagen en ten zuiden de gemeene weg;

c. een huis en erve, staande en gelegen op den Weldijk te Uitgeest, zijnde het erf groot zestien en een half roede, belend, volgens den laatsten transportbrief, ten zuiden Arend Wagen en ten noorden de Meer;

d. een huis en erve, staande en gelegen op den Weldijk te Uitgeest, zijnde het erf groot een en veertig roeden, belend, volgens den laatsten transportbrief, ten oosten Dirk Bakker en ten westen Jan Wagen;

e. een erf of werf, gelegen aan den Weldijk te Uitgeest, belend, volgens den laatsten transportbrief, ten oosten Borgonje en ten westen Arend Wagen;

f. een pak- of werkhuis en erve te Uitgeest, groot circa zestien roeden, belend, volgens den laatsten transportbrief, de gemeene weg ten zuiden en de kinderen van Cornelis Janse ten noorden;

g. een stuk land, gelegen in den polder van den Broek, onder Uitgeest, genaamd: *de Laye ven*, groot zestien honderd drie en twintig roeden, belend, volgens den laatsten transportbrief, ten zuiden Jacob Pietersz. Corgh en ten noorden Klaas Alderts;

h. een stuk land, mede genaamd: *de Laye ven*, onder Uitgeest, groot een morgen vijf honderd zeven en vijftig roeden;

i. een stuk land, genaamd: *Boere-Vintje*, groot drie honderd negen roeden, belend, volgens den laatsten transportbrief, ten zuiden Arend Wagen en ten noorden de Lange dijk;

k een stuk land, gelegen in de Smaalmees en genaamd: *de Maat*, groot veertien honderd drie en twintig roeden, belend, volgens den laatsten transportbrief, ten oosten Lijsbet Jans en ten westen de Zwanemeer;

l. een stuk land, gelegen in den polder: Berouw, onder Uitgeest, genaamd: *de Noord*, groot achttien honderd negen roeden, belend, volgens den laatsten transportbrief, ten noorden de Meer en ten zuiden Cornelis Dekker;

m. een stuk land, gelegen in den polder: Berouw, genaamd: *de Sleutel*, groot zeven honderd acht en tachtig roeden, belend, volgens den laatsten transportbrief, Klaas Dekker ten zuiden en noorden, en

n. een stuk land, genaamd: *de Dijken Hamme*, groot vier honderd roeden,

alles behoorende tot den boedel van wijlen Grietje Boukenburg, weduwe van Arend Wagen;

5°. Hendrik Lepel, q. q.:

a. drie huizen en erven onder één dak, met een tuintje daarvoor, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, in de Tuinstraat, voorbij de tweede dwarsstraat, in den Graaf van Embden-gang, D 11, G 3, n°. 3, 2, 3, wijk 47, n°. 4199, en

b. een pakhuis en erve, staande en gelegen als voren, op de Lindengracht, wijk 50, n°. 5905,

behoorende tot den gerepudieerden boedel van Jacobus Kraaijmolen;

6°. Gerritje de Geer, weduwe van Cornelis van Lint, q. q.: een stuk vast goed, geapproprieerd tot een kamer of woning, hofje, stal en drie varkenshokken, staande en gelegen binnen de stad Utrecht, aan het Zand, behoorende tot den boedel van wijlen Hendrik van Lint, en

7°. Coenraad Hendrik Bartling, q. q.:

a. de helft in vier huizen en erven, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, in de Lange Leidsche Dwarsstraat, D 8, G 21, n°. 159, 160, 161 en 162, wijk 56, n°. 3714, 3715, 3716 en 3717;

b. de helft in een huis en erve, staande en gelegen binnen gemelde stad, in de Korte Leidsche Dwarsstraat, en twee achterhuisjes onder één dak, D 8, G 19, n°. 39 en 40, wijk 56, n°. 3810 en 3809, en

c. een huis en erve, staande en gelegen almede binnen de

gemelde stad, op het Spiegelpleintje, op het Hofje, D 8, G 19, wijk 56, n°. 3768, en van het Hofje n°. 3771,

alle behoorende tot den boedel van wijlen Wilhem Schouman, ook genaamd Hendrik Willem Schouman;

mits echter de vorenstaande verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar respectivelijk de voornoemde boedels zijn gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen, die bij de voorschreven boedels zijn geconcerneerd.

En zal afschrift van dit besluit worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en aan den procureur-generaal bij hetzelve geregtshof, tot informatie en narigt, voorts gelijk afschrift aan den Raad van State, tot informatie, en eindelijk aan ieder van de daarbij belanghebbenden.

...., den ... Junij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 14 Junij, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Jan Jacob Deniex van der Gon, predikant te Naaldwijk, daarbij verzoekende dispensatie van eenige bepalingen der nog vigerende Fransche burgerlijke wetten omtrent het solemniseren des huwelijks; volgende het voorzeide concept-besluit hierna geïnsereerd.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Jan Jacob Deniex van der Gon, predikant te Naaldwijk, daarbij verzoekende dispensatie van eenige bepalingen der nog vigerende Fransche burgerlijke wetten omtrent het solemniseren des huwelijks;

Gezien het rapport van den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 30sten Mei 1815, den 6den te voren, n°. 13, op den voornoemden requeste gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, den requestrant te dispenseren van de wettelijke bepalingen met betrekking tot de op denzelven rustende verpligting, om, ter gelegenheid der voltrekking van deszelfs voorgenomen huwelijk, de noodige bewijzen zijner geboorte en van de toestemming, het overlijden, het afwezen of de onbekendheid zijner ouders en grootouders te produceren, met autorisatie op den ambtenaar van den burgelijken stand, voor wien dat huwelijk zal moeten worden voltrokken, om den requestrant, zonder productie der acten van zijne geboorte en van de toestemming, het overlijden, het afwezen of de onbekendheid zijner ouders of grootouders, tot het voltrekken van dat voorgenomen huwelijk toe te laten, mitsgaders om de vermelding, die daarvan in de huwelijksacte vereischt wordt, te doen vervangen door de inlassching der tegenwoordige dispensatie.

En zal afschrift dezer worden gegeven aan den eersten president van het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden en aan den Raad van State, tot informatie, en gelijk afschrift aan den requestrant worden uitgereikt.

....., den ..... Junij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 14 Junij, ten geleide van een ontwerp van besluit, houdende *verordeningen tot wering van sommige kwade praktijken, die den roem van den Hollandschen zouten haring zouden kunnen benadeelen*; volgende de voorschreven missive en het concept-besluit hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Majesteit.*

Edel Mogende Heeren!

Verschillende redenen, uit het belang van de haringvisscherij en den handel daartoe betrekkelijk ontleend, hebben reeds sedert een geruimen tijd eene herziening aangeraden van de geheele wetgeving, omtrent dit aangelegen onderwerp hier te lande vigerende, en de vereeniging der Zuid-Nederlandsche departementen met de Noord-Nederlandsche provinciën onder een algemeen bestuur maakt eene verbeterde wetgeving te dien aanzien te meer noodzakelijk, daar welligt onderscheidene wijzigingen onvermijdelijk zullen zijn ter bevordering van de gemeene belangen der daarbij belanghebbende ingezetenen.

In afwachting echter van de bedoelde herziening zijn er intermediaire maatregelen van voorzorg noodzakelijk tot wering van sommige kwade praktijken, die den anders met zooveel regt gevestigden roem van den Hollandschen zouten haring zouden kunnen benadeelen.

De bedoelde voorzieningen zijn vervat in het ontwerp van wet, hetwelk hiernevens aan U Edel Mogenden wordt aangeboden en waarop Wij derzelver goedkeuring te gemoet zien.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren! bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 14den Junij 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Van wege den Koning,

(*get.*) A. R. Falck.

CONCEPT-BESLUIT, *houdende verordeningen tot wering van sommige kwade praktijken, die den roem van den Hollandschen zouten haring zouden kunnen benadeelen.* (1)

Wij WILLEM, enz.

Alzoo Wij in ervaring gekomen zijn, dat, in weerwil der bij 's lands plakkaten en nog onlangs bij de wet van 25 November 1814 (*Staatsblad* n°. 103) zoo stellig verklaarde bedoeling der Hooge Overheid, om alle kwade praktijken, welke den gevestigden roem van den Hollandschen haring benadeelen, te keer te gaan, nogtans eenige baatzuchtige personen van zich kunnen verkrijgen, hun voordeel te zoeken in bedrijven, welke met dat doel zijdelings of regtstreeks strijdig zijn;

En in aanmerking genomen hebbende, dat het voor het bebedoelde oogmerk volstrekt noodzakelijk is, dat aan zoodanige kwaadwilligen alle gelegenheid ontnomen worde, om de straffen, tegen zulke kwade praktijken gestatueerd, te ontduiken;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, bij deze vast te stellen de navolgende verordeningen:

Art. 1.

Onder de wettige redenen, waarom door het collegie van de groote visscherij volgens art. 1 der wet van den 28sten Julij 1801 (bij de wet van den 10den Januarij 1814, n°. 31, in het *Staatsblad* van dat jaar, n°. 6, vermeld) consent zal behooren geweigerd te worden, zal door hetzelve worden begrepen de navolgende bepaling: dat geene schepen of vaartuigen, hoe ook genaamd, voor zoutharingschepen zullen mogen worden gebruikt dan ter grootte van ten minste vier en twintig lasten haring, van veertien ton op het last, en bemand met niet minder dan dertien koppen.

Art. 2.

In verband met het voorgaande, wordt, voor het vervolg en aanvang nemende met den eersten Januarij 1816, het getal der tonnen, die, volgens art. 15 dierzelfde wet, eene volle lading

(1) Het den 16den Junij vastgestelde besluit komt voor in het *Staatsblad*, nº. 39, en in de *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 150.

uitmaken, bij deze bepaald op ten minste twintig lasten tonnen, vol met wel gepakten haring.

Art 3.

De vreemde haring, die, volgens art. 43 derzelfde wet, in hetzelfde fust, waarin die is aangebragt, moet worden uitgevoerd, zal, ter plaatse, alwaar die is aangekomen, dadelijk door of van wege de ontvangers der konvooijen en licenten moeten worden gebrand met de woorden: *vreemde haring.*

Art. 4.

Worden van kracht en waarde verklaard alle vroegere wetten, in deze landen op het stuk der haringvisscherij geëmaneerd, voor zooverre de daarin voorkomende verordeningen niet door latere wetten stellig en uitdrukkelijk zijn gealtereerd of geabrogeerd en de instandhouding van het crediet van den Hollandschen haring ten doel hebben, en wordt mitsdien speciaal bij deze weder in werking gebragt de wet van 30 Mei 1800.

Art. 5.

Wordt eindelijk bij deze uitdrukkelijk verboden eenigerhande bedrijf, het vangen en behandelen van haring betreffende, of eenigen tak dier visscherij uit te oefenen, zonder alvorens van het collegie van de groote visscherij daartoe acte van consent te hebben bekomen; zullende tegen hen, welke zich alsnog mogten verstouten contrarie dezes te handelen en, hetzij zonder zoodanig consent, hetzij na het bekomen van hetzelve, iets te doen of te verrigten, hetwelk den roem van den Hollandschen haring door eene handelwijze, strijdig met de wet, zoude kunnen benadeelen, worden geappliceerd zoodanige boeten en straffen, als bij de bestaande en weder ingevoerde wetten zijn vastgesteld, en zullen, voor zooverre geene boete of straffe zoude mogen bepaald zijn, de overtreders worden gestraft met eene boete naar den aard van het misdrijf, mits niet te boven gaande de somme van *één honderd* gulden.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd en dat een genoegzaam aantal exemplaren gedrukt en naar alle de plaatsen, alwaar de haringvisscherij wordt uitgeoefend, zal worden verzonden, om aldaar te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven in . . . . . , den . . . . . Junij des jaars 1815, het tweede van Onze Regering.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich met het voorstel van Zijne Majesteit te vereenigen.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot morgen om 11 ure.

52STE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 16 JUNIJ 1815.

(GEOPEND TEN 11 URE.)

Mededeeling omtrent de gevraagde audientie bij Z. M. den Koning. — Ingekomen vier missives van Z. M., ten geleide van: 1°. de conventie betreffende de koloniën, met de Kroon van Engeland in Augustus 1814 gesloten (besloten om Z. M. voor deze mededeeling te bedanken); 2°. een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie der bepalingen ten aanzien van den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd (besloten zich met het besluit te vereenigen); 3°. een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek (besloten zich hiermede te vereenigen); 4°. een concept-besluit, houdende magtiging op de Algemeene Rekenkamer tot het registreren der benoodigde ordonnanciën en het eventueel overschrijven der voor het Departement van Oorlog geconsenteerde sommen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus, de heeren: van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, van der Heim, Slicher, van Hoogstraten, Hope, Busch, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, Clifford, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, Reigersman, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

De **Praesiderende** ter vergadering communiceert aan dezelve, dat hij op autorisatie van Hun Edel Mogenden zich bij Zijne Majesteit den Koning vervoegd heeft, om aan Hoogstdenzelve te vragen, wanneer het Zijne Majesteit behagen zoude, de Vergadering en corps te ontvangen om derzelver gelukwensching over Hoogstdeszelfs gelukkige terugkomst in de residentie aan te nemen; — dat Zijne Majesteit de welwillende intentie der heeren leden dezer Vergadering voor de daad nam, en hem gelastte aan Hun Edel Mogenden te betuigen, hoe gevoelig Zijne Majesteit was voor dit bewijs van attentie voor Hoogstdeszelfs persoon.

Waarop de heer Praesiderende ter vergadering bedankt wordt voor de genomen moeite.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 15 Junij, ten geleide van de afschriften van eene *conventie* en van *drie additionele artikelen*, op den 13den Augustus des voorleden jaars tusschen de Kroon van Engeland en Zijne Majesteit gesloten; volgende de voorzeide missive en bijlagen hierna geïnsereerd. (1)

EDEL MOGENDE HEEREN!

Wij doen deze verzeld gaan van de afschriften van eene conventie en van drie additionele artikelen, op den 13den Augustus des voorleden jaars tusschen de Kroon van Engeland en Ons gesloten, en welker mededeeling aan U Edel Mogenden vroeger zoude geschied zijn, indien niet ware afgesproken geweest, dat de kennisgeving aan de Staten-Generaal ter zelfder tijd als die aan het Parlement zoude plaats hebben, en deze laatste langer dan men verwachten kon was uitgesteld geworden.

Bij die stukken is het belangrijk object der koloniën, die de rampen van vorige jaren in vreemde handen overgebragt hadden, finaal geregeld.

U Edel Mogenden zullen Ons het regt doen van te gelooven, dat Wij niet zonder grooten weerzin hebben toegestemd in den afstand van eenige bezittingen, die door hare opkomst en buitengemeenen bloei een onwederlegbaar getuigenis aanbieden van het doorzicht en de vlijt onzer vaderen.

De omstandigheden echter en de staatkundige betrekkingen, in welke Wij Ons geplaatst vonden, hebben die opoffering noodzakelijk gemaakt, en het strekt Ons tot een bijzonder genoegen, U Edel Mogenden tevens Ons vertrouwen te mogen mededeelen, dat de reglementen, welke de belangen onzer landgenooten ten aanzien der afgestane West-Indische volkplantingen verzekeren moeten, een liberalen geest zullen ademen en, zoowel wat de hypotheken als wat de vrije vaart aangaat, aan derzelver regtmatige wenschen zullen beantwoorden.

Wij bevelen U Edel Mogenden in Gods heilige bescherming.

's Gravenhage, den 15den Junij 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*onderstond*) Van wege den Koning.

(*get.*) A. R. FALCK.

IN THE NAME OF THE MOST HOLY AND UNDIVIDED TRINITY!

The United Provinces of the Netherlands, under the favour of Divine Providence, having been restored to their independence and having been placed by the loyalty of the Dutch people and the achievements of the Allied Powers under the Government of the Illustrious House of Orange, — and His Britannic Majesty being desirous of entering into such arrangements with the Prince Sovereign of the United Netherlands, concerning the colonies of the said United Netherlands, which have been conquered by His Majesty's arms during the late war, as may conduce to the prosperity of the said State and may afford a lasting testimony of His Majesty's friendship and attachment to the Family of Orange and to the Dutch Nation, the said High Contracting Parties, equally animated by those sentiments of

AU NOM DE LA TRÈS-SAINTE ET INDIVISIBLE TRINITÉ!

Les Provinces-Unies des Pays-Bas ayant été rendues par la faveur de la Providence Divine à leur indépendance et ayant été placées par la loyauté de la Nation Hollandaise et les armes des Puissances Alliées sous le Gouvernement de l'Illustre Maison d'Orange, — et Sa Majesté Britannique désirant faire avec le Prince Souverain des Provinces-Unies des Pays-Bas, relativement aux colonies desdites Provinces-Unies, conquises durant la dernière guerre par les armes de Sa Majesté, des arrangements propres à avancer la prospérité dudit Etat et en même temps à fournir une preuve durable de l'amitié et de l'attachement de Sa Majesté pour la Maison d'Orange et pour la Nation Hollandaise, les Hautes Parties Contractantes susmentionnées, également animées de ces sentiments réciproques de bienveillance cordiale et d'atta-

(1) Eene Hollandsche vertaling der bovenvermelde conventie komt onder anderen voor in *Nederlandsche Staatscourant* van 1815, n°. 142, maar daarbij wordt niet vermeld het 3de additionele artikel.

cordial good will and attachment to each other, have nominated their Plenipotentiaries, namely:

His Royal Highness the Prince of Orange-Nassau, Prince Sovereign of the United Netherlands, His Excellency Henry Fagel, His Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary at the Court of His Britannic Majesty,

and His Majesty the King of the United Kingdom of Great Britain and Ireland, the right honourable Robert Stewart, Viscount Castlereagh, one of His said Majesty's most honourable Privy Council, Member of Parliament, Colonel of the Londonderry regiment of militia, Knight of the most noble order of the Garter, and His principal Secretary of State for Foreign Affairs etc. etc.,

who, after having exchanged their full powers, found in good and due form, have agreed to the following articles:

Article 1.

His Britannic Majesty engages to restore to the Prince Sovereign of the United Netherlands, within the term which shall be hereafter fixed, the colonies, factories and establishments, which were possessed by Holland at the commencement of the late war, viz. on the 1st of January 1803, in the seas and on the continent of America, Africa and Asia, with the exception of the Cape of Good Hope and the settlements of Demerary, Essequebo and Berbice, of which possessions the High Contracting Parties reserve to themselves the right to dispose by a supplementary convention, hereafter to be negotiated according to their mutual interests, and especially with reference to the provisions contained in the 6th and 9th articles of the Treaty of Peace, signed by His Britannic Majesty with His Most Christian Majesty on the thirtieth of May 1814.

Article 2.

His Britannic Majesty agrees to cede in full sovereignty the island of Banca in the Eastern Seas to the Prince Sovereign of the Netherlands, in exchange for the settlement of Cochin and its dependencies on the Coast of Malabar, which is to remain in full sovereignty to His Britannic Majesty.

Article 3.

The places and forts in the colonies and settlements, which by virtue of the two preceding articles are to be ceded and exchanged by the two High Contracting Parties, shall be given up in the state, in which they may be at the moment of the signature of the present Convention.

Article 4.

His Britannic Majesty guarantees to the subjects of His Royal Highness the Prince Sovereign of the United Netherlands the same facilities, privileges and protection with respect to commerce and the security of their persons and property within the limits of the British Sovereignty on the continent of India, as are now or shall be granted to the most favoured nations.

His Royal Highness the Prince Sovereign on His part, having nothing more at heart than the perpetual duration of peace between the Crown of England and the United Netherlands and wishing to do His utmost to avoid anything, which might affect their mutual good understanding, engages not to erect any fortifications in the establishments, which are to be restored to Him within the limits of the British Sovereignty upon the continent of India, and only to place in those establishments the number of troops necessary for the maintenance of the police.

Article 5.

Those colonies, factories and establishments, which are to be ceded to his Royal Highness the Prince Sovereign of the United Netherlands by His Britannic Majesty in the seas or on the continent of America, shall be given up within three months, and those, which are beyond the Cape of Good Hope, within six months, which follow the ratification of the present convention.

Article 6.

The High Contracting Parties, desirous to bury in entire

chement mutuel l'une envers l'autre, ont nommé leurs Plénipotentiaires, savoir:

Son Altesse Royale le Prince d'Orange-Nassau, Prince Souverain des Provinces-Unies des Pays-Bas, le sieur Henri Fagel, Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire à la Cour de Sa Majesté Britannique,

et Sa Majesté le Roi du Royaume Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, le très-honorable Robert Stewart, Vicomte Castlereagh, Conseiller de Sadite Majesté en Son Conseil Privé, Membre de Son Parlement, Colonel du régiment de milice de Londonderry, Chevalier du très-noble ordre de la Jarretière, et Son principal Secrétaire d'Etat ayant le Département des Affaires Etrangères etc. etc.,

lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article 1.

Sa Majesté Britannique s'engage à restituer au Prince Souverain des Provinces-Unies des Pays-Bas, dans le délai qui sera fixé ci-après, les colonies, comptoirs et établissements, dont la Hollande était en possession au commencement de la dernière guerre, c'est-à-dire au 1er Janvier 1803, dans les mers et sur les continents de l'Amérique, de l'Afrique et de l'Asie, à l'exception du Cap de Bonne Espérance et des établissements de Demerary, Essequebo et Berbice, desquelles possessions les Hautes Parties Contractantes se réservent le droit de disposer par une convention supplémentaire qui sera négociée ci-après conformément aux intérêts mutuels des deux parties, et en particulier sous le rapport des stipulations contenues dans les articles sixième et neuvième du Traité de Paix, conclu entre Sa Majesté Britannique et Sa Majesté très-Chrétienne le 30 Mai 1814.

Article 2.

Sa Majesté Britannique consent à céder en toute souveraineté l'Isle de Banca, située dans les Mers Orientales, au Prince Souverain des Pays-Bas, en échange de l'établissement de Cochin et de ses dépendances sur la Côte de Malabar, lequel restera en toute souveraineté à Sa Majesté Britannique.

Article 3.

Les places et forts dans les colonies et établissements, lesquels doivent être cédés et échangés par les deux Hautes Parties Contractantes, en vertu des deux articles précédents, seront remis dans l'état où ils se trouveront au moment de la signature de la présente Convention.

Article 4.

Sa Majesté Britannique s'engage à faire jouir les sujets de Son Altesse Royale le Prince Souverain des Provinces-Unies, relativement au commerce et à la sûreté de leurs personnes et propriétés dans les limites de la Souveraineté Britannique sur le continent des Indes, des mêmes facilités, privilèges et protection qui sont à présent ou seront accordés aux nations les plus favorisées.

De Son côté Son Altesse Royale le Prince Souverain, n'ayant rien plus à coeur que la perpétuité de la paix entre la Couronne d'Angleterre et les Provinces-Unies des Pays-Bas et voulant contribuer, autant qu'il est en Elle, à écarter dès à présent des rapports des deux peuples ce qui pourrait un jour altérer la bonne intelligence mutuelle, s'engage à ne faire aucun ouvrage de fortification dans les établissements, qui lui doivent être restitués et qui sont situés dans les limites de la Souveraineté Britannique sur le continent des Indes, et à ne mettre dans ces établissements que le nombre de troupes nécessaire pour le maintien de la police.

Article 5.

Les colonies, comptoirs et établissements, qui doivent être cédés à Son Altesse Royale le Prince Souverain des Provinces-Unies des Pays-Bas par Sa Majesté Britannique dans les mers et sur le continent de l'Amérique, seront remis dans les trois mois et ceux qui sont au delà du Cap de Bonne Espérance dans les six mois qui suivront la ratification de la présente convention.

Article 6.

Les Hautes Parties Contractantes voulant mettre et faire mettre

oblivion the dissentions, which have agitated Europe, declare and promise, that no individual, of whatever rank or condition he may be, in the countries restored and ceded bij the present Treaty, shall be prosecuted, disturbed or molested in his person or property, under any pretext whatsoever, either on account of his conduct or political opinions, his attachment either to any of the Contracting Parties or to any Government, which has ceased to exist, or for any other reason, except for debts, contracted towards individuals, or acts posterior to the date of the present Treaty.

Article 7.

The native inhabitants and aliens, of whatever nation or condition they may be, in those countries, which are to change sovereigns, as well in virtue of the present convention as of the subsequent arrangements, to which it may give rise, shall be allowed a period of six years, reckoning from the exchange of the ratifications, for the purpose of disposing of their property, if they think fit, whether it be acquired before or during the late war, and retiring to whatever country they may choose.

Article 8.

The Prince Sovereign of the United Netherlands, anxious to cooperate in the most effectual manner with His Majesty the King of the United Kingdom of Great Britain and Ireland, so as to bring about the total abolition of the trade in slaves on the Coast of Africa, and having spontaneously issued a decree, dated the fifteenth of June 1814, wherein it is enjoined that no ships or vessels whatsoever destined for the trade in slaves be cleared out or equipped in any of the harbours or places of His Dominions, nor admitted to the forts or possessions on the Coast of Guinea, and that no inhabitants of that country shall be sold or exported as slaves, does moreover hereby engage to prohibit all His subjects in the most effectual manner and by the most solemn laws from taking any share whatsoever in such inhuman traffic.

Article 9.

The present Convention shall be ratified and the ratifications shall be duly exchanged at London within three weeks from the date hereof, or sooner if possible.

In witness whereof we the undersigned Plenipotentiaries, in virtue of our respective full powers, have signed the present convention and have affixed thereto the seal of our arms.

Done at London this thirteenth day of August one thousand eight hundred and fourteen.

(*signed*) CASTLEREAGH (L. S.)

Ratified on the part of His Britannic Majesty the first day of September 1814,

and

on the part of His Royal Highness the Sovereign Prince the twenty nine day of August 1814.

First additional article.

In order the better to provide for the defence and incorporation of the Belgic provinces with Holland, in pursuance of the 6th article patent and the 3d additional article of the treaty of Paris, and also to provide, in conformity to the 9th article of the said Treaty, a suitable compensation for the rights, ceded by His Swedish Majesty under the said article, which compensation it is understood, in the event of the above reunion, Holland should be liable to furnish, in pursuance of the above stipulations, it is hereby agreed between the High Contracting Parties, that His Britannic Majesty shall take upon Himself and engage to defray the following charges:

1st. The payment of one million sterling to Sweden in satisfaction of the claims aforesaid, and in pursuance of a secret convention this day executed with His Swedish Majesty's Plenipotentiary to that effect, a copy of which secret convention is annexed to these additional articles.

2dly. The advance of two millions sterling to be applied in

dans un entier oubli les divisions qui ont agité l'Europe, déclarent et promettent que, dans les pays restitués et cédés par le présent Traité, aucun individu, de quelque classe et condition qu'il soit, ne pourra être poursuivi, inquiété et troublé sous aucun prétexte, ou à cause de sa conduite ou opinion politique, ou de son attachement soit à aucune des Parties Contractantes, soit à des Gouvernements qui ont cessé d'exister, ou pour toute autre raison, si ce n'est pour des dettes contractées envers des individus ou pour des actes postérieurs au présent Traité.

Article 7.

Dans tous les pays qui doivent ou devront changer de maîtres, tant en vertu de la présente convention que des arrangements qui pourront être faits en conséquence, il sera accordé aux habitants naturels et étrangers, de quelque condition et nation qu'ils soient, un espace de six ans, à compter de l'échange des ratifications, pour disposer, s'ils le jugent convenable, de leurs propriétés acquises, soit avant soit depuis la dernière guerre, et se retirer dans tel pays qu'il leur plaira de choisir.

Article 8.

Le Prince Souverain des Provinces-Unies des Pays-Bas, animé d'un vif désir de coopérer de la manière la plus efficace avec Sa Majesté le Roi du Royaume Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, à l'effet de parvenir à l'entière abolition de la traite des esclaves sur la Côte d'Afrique, et ayant de son propre mouvement publié un décret, en date du quinze Juin 1814, portant qu'aucun bâtiment ou navire quelconque, destiné au commerce d'esclaves, ne sera équipé ou ne sortira d'aucun des ports ou places de Ses Etats, ou ne sera admis dans les forts ou possesions sur la Côte de la Guinée, et qu'aucun habitant de ces contrées ne sera vendu ou exporté comme esclave, s'engage de plus par le présent Traité à défendre à tous Ses sujets de la manière la plus efficace et par les lois les plus formelles, de prendre aucune part quelconque à ce trafic inhumain.

Article 9.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront dûment échangées à Londres, dans le délai de trois semaines ou plus tôt si faire se peut.

En foi de quoi nous soussignés Plénipotentiaires, en vertu de nos pleins pouvoirs respectifs, avons signé la présente convention et y avons apposé le sceau de nos armes.

Fait à Londres le treizième d'Août mil huit cent quatorze.

(*signé*) H. FAGEL. (L. S.)

Ratifiée par Sa Majesté Britannique, le 1er Septembre 1814,

et

par Son Altesse Royale le Prince Souverain le 29 Août 1814.

Premier article additionnel.

Afin de pourvoir d'autant mieux à la défense et à la réunion des provinces Belgiques avec la Hollande, à la suite du 6me article patent et du 3me article additionnel du traité dernièrement conclu à Paris, comme aussi afin d'assurer à Sa Majesté Suédoise, en conformité de l'article neuvième dudit Traité, une compensation convenable pour les droits cédés par Elle en vertu dudit article, laquelle compensation il est entendu que la Hollande sera tenue, après ladite réunion, de fournir conformément auxdites stipulations, les Hautes Parties Contractantes sont convenues par le présent article, que Sa Majesté Britannique prendra sur Elle et s'engagera à défrayer les dépenses suivantes:

1°. Le payement d'un million de livres sterling à la Suède, pour satisfaire aux demandes susdites et en conséquence d'une convention secrète conclue et signée à cet effet ce jour d'hui avec le Plénipotentiaire de Sa Majesté Suédoise et de laquelle convention secrète une copie est annexée aux présents articles additionnels.

2°. Une somme de deux millions de livres sterling, destinée à

concert with the Prince Sovereign of the Netherlands, and in aid of an equal sum to be furnished by Him towards augmenting and improving the defences of the Low Countries.

3dly. To bear equally with Holland such further charges as may be agreed upon between the said High Contracting Parties and their allies, towards the final and satisfactory settlement of the Low Countries in union with Holland and under the dominion of the House of Orange, not exceeding in the whole the sum of three millions sterling, to be defrayed by Great Britain.

In consideration and in statisfaction of the above engagements as taken by His Britannic Majesty, the Prince Sovereign of the Netherlands agrees to cede in full sovereignty to His Britannic Majesty the Cape of Good Hope and the settlements of Demerary, Essequebo and Berbice, upon the condition nevertheless, that the subjects of the said Sovereign Prince, being proprietors in the said colonies or settlements, shall be at liberty under such regulations as may hereafter be agreed upon in a supplementary convention, to carry on trade between the said settlements and the territories in Europe of the said Sovereign Prince.

Id is also agreed between the two High Contracting Parties, that the ships of every kind, belonging to Holland, shall have permission to resort freely to the Cape of Good Hope for the purposes of refreshment and repairs, without being liable to other charges than such as British subjets are required to pay.

Second additional article.

The small district of Bernagore, situated close to Calcutta, being requisite to the due reservation of the peace and police of that city, the Prince of Orange agrees to cede the said district to His Britannic Majesty upon a payment of such sum annually to His Royal Highness, as may be considered by commissioners, to be appointed by the respective Governments, to be just and reasonable with reference to the profits or revenue usually derived by the Dutch Government from the same.

Third additional article.

The present additional articles shall have the same force and validity as if they were inserted word for word in the patent convention signed this day. They shall be ratified and the ratifications shall be exchanged at the same time and place.

In witness whereof we the undersigned Plenipotentiaries have signed and affixed to them the seal of our arms.

Done at London this thirteenth day of August one thousand eight hundred and fourteen.

(*signed*) Castlereagh. (L. S.)

Ratified on the part of His Britannic Majesty the first day of September 1814,

and

on the part of His Royal Highness the Sovereign Prince the twenty nine day of August 1814.

être employée de concert avec le Prince Souverain des Provinces-Unies des Pays-Bas, et en sus d'une somme égale à fournir par ce Prince, à augmenter et à fortifier la ligne de défense des Pays-Bas.

3°. A supporter, conjointement et en portion égale avec la Hollande, tels frais ultérieurs, qui pourront être réglés et arrêtés d'un commun accord entre lesdites Hautes Parties Contractantes et leurs alliés dans le but de consolider et d'établir finalement d'une manière satisfaisante l'union des Pays-Bas avec la Hollande sous la domination de la Maison d'Orange, ladite somme, à fournir par la Grande-Bretagne comme sa quote-part ne devant pas excéder trois millions de livres sterling.

En considération des engagements ci-dessus mentionnés, pris par Sa Majesté Britannique, le Prince Souverain des Pays-Bas consent à céder en toute souveraineté à Sa Majesté Britannique le Cap de Bonne Espérance et les établissements de Demerary, Essequebo et Berbice, à condition néanmoins que les sujets de Sadite Altesse Royale le Prince Souverain, étant propriétaires dans lesdites colonies ou établissements, auront la faculté (sauf tels règlements dont on conviendra ci-après par une convention supplémentaire) de naviguer et de trafiquer entre lesdits établissements et les territoires dudit Prince Souverain en Europe.

Les Hautes Parties Contractantes sont aussi convenues que les navires de toute espèce, appartenant à la Hollande, seront admis librement au Cap de Bonne Espérance pour s'y procurer des rafraîchissements et les réparations, dont ils pourraient avoir besoin, sans avoir pour cela d'autres droits à payer que ceux exigés de sujets Anglais.

Second article additionnel.

Le petit district de Bernagore, situé près de la ville de Calcutta, étant nécessaire pour assurer la tranquillité et la police de cette ville, le Prince d'Orange consent à céder ledit district à Sa Majesté Britannique contre le paiement annuel à Son Altesse Royale de telle somme, qui au jugement de commissaires, à nommer de part et d'autre, sera trouvée juste et raisonnable en égard aux profits ou revenu ordinairement perçus par le Gouvernement Hollandais dans le district en question.

Troisième article additionnel.

Les présents articles additionnels auront la même force et valeur que s'ils étaient insérés mot à mot dans la convention patente signée aujourd'hui. Ils seront ratifiés et les ratifications en seront échangées en même temps et lieu.

En foi de quoi nous soussignés Plénipotentiaires les avons signés et y avons apposé le sceau de nos armes.

Fait à Londres le treizième d'Août mil huit cent quatorze.

(*signé*) H. Fagel. (L. S.)

Ratifiés par Sa Majesté Britannique le 1er Septembre 1814,

et

par Son Altesse Royale le Prince Souverain le 29me Août 1814.

Pour copie conforme,

Le Secrétaire d'Etat pour les Affaires Etrangères,

(*signé*) A. W. C. de Nagell.

La Haye, ce 15 Juin 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan Zijne Majesteit voor deze mededeeling te bedanken en aan Hoogstdenzelve te kennen te geven, dat, hoezeer deze Vergadering met Zijne Majesteit het diepst leedwezen gevoelt over het verlies van aanzienlijke en belangrijke bezittingen, die, door den moed en de vlijt onzer voorvaderen verkregen en bewerkt, zooveel bijgedragen hebben tot de welvaart en den luister van ons gemeenebest en het gelukkig tijdperk van deszelfs bloei, zij echter beseft, dat de tegenwoordige omstandigheden en staatkundige betrekkingen die opofferingen noodzakelijk gemaakt hebben, en dat de eenige troost bij het afstaan van zulk een gewigtig gedeelte onzer overzeesche bezittingen in de verzekering te vinden

is, die Zijne Majesteit geeft, dat voor de belangen onzer landgenooten, zoowel voor hetgeen de hypotheken als wat de vrije vaart aangaat, zooveel als wenschelijk is gezorgd zal worden.

Voorts is besloten de voorzegde stukken voor notificatie aan te nemen en dezelve in de archiven van Hun Edel Mogenden te deponeren.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 15 Junij, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Godefridus Koppers, weduwenaar van Johanna Maria van Erp; 2°. Pieter Johannes Pieters, q. q., en 3°. Anna Wilhelmina de Roos, weduwe van Jan Christiaan de Waal, c. s., q. q.;

allen verzoekende dispensatie van de wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, behoorende tot boedels, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd; volgende het voorzegde concept-besluit hierna geïnsereerd.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op de navolgende requesten:

1°. van Godefridus Koppers, weduwenaar van Johanna Maria van Erp, wonende te St. Oedenrode in de provincie Braband;

2°. van Pieter Johannes Pieters, q. q., wonende te Aardenburg, en

3°. van Anna Wilhelmina de Roos, weduwe van Jan Christiaan de Waal, c. s., q. q., allen wonende te Amsterdam;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 27sten Mei 1815, nrs. 379, 377 en 378;

Gehoord het rapport van den eersten president van het Hoog Geregtshof voornoemd, den 1sten Mei, n°. 42, den 20sten April, n°. 32 en den 20sten Mei, n°. 8, alle 1815, op de voorsz. requesten gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de na te meldene personen, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten, te autoriseren, om op de gewone wijze, ten overstaan van notaris en getuigen, in het openbaar te mogen verkoopen de vaste goederen, achter hunne respective namen uitgedrukt, te weten:

1°. Godefridus Koppers, weduwenaar van Johanna Maria van Erp, q. q.:

a. een huis en tuin met een stuk land, groot zes lapense, genaamd: *Pas Bogaard*, gelegen te St. Oedenrode;

b. een stuk bouwland, groot twee lapense, gelegen als voren;

c. een laan of voorpoting langs het bovengemeld perceel *a*, gelegen bij de Hambrug, groot zeven lapense;

d. een stuk bouwland, genaamd: *het Musseland*, gelegen in de oude vrijheid van St. Oedenrode in Eerschot, groot drie en een halve lapense;

e. een stuk bouwland, genaamd: *het Heilig Rijk*, gelegen onder St. Oedenrode, groot vijf lapense, en

f. een stuk land, zijnde houtgewas en veenland, gelegen als voren, genaamd: *Ellenbroeksveen*, groot vijf lapense en veertig roeden,

behoorende tot den boedel van den requestrant en wijlen zijne huisvrouw voornoemd Johanna Maria van Erp;

2°. Pieter Johannes Pieters, q. q., de vaste goederen, behoorende tot den boedel van wijlen Cornelis Hol de Oude, en

3°. Anna Wilhelmina de Roos, weduwe van Jan Christiaan de Waal, c. s., q. q., allen wonende te Amsterdam:

a. een huis en erve, staande op de Angeliersgracht, D 11, G 27, n°. 105, wijk 49, n°. 5243;

b. een huis en erve, op de Korte Princegracht, D 12, G 1, n°. 38, wijk 52, n°. 1542;

c. een huis en erve op de Rozengracht, D 10, G 4, n°. 13, wijk 40, n°. 2064;

d. een huis en erve, op de Oude Waal, D 2, G 20, n°. 17, wijk 10, n°. 2626;

e. een huis en erve, op den hoek van de Dommerstraat, D 11, G. 7, n°. 108, wijk 51;

f. een huis en erve, in de Vinkestraat, D 12, G 2, n°. 192, wijk 52;

g. de helft in een huis en erve, op de laagte van den Kadijk, D 3, G 22, n°. 42, wijk 15, n. n°. 6697;

h. de helft in een huis en erve, als voren, D 3, G 22, n°. 43, wijk 15, n. n°. 6698;

i. de helft in een huis en achterhuis, in de Slijkstraat, D. 2, G. 5, n°. 3;

k. de helft in een huis, in den Fonteinegang, in de Rozenstraat, wijk 40, n°. 2191;

l. de helft in een huis, in den Ketelverhuurders-gang in de Laurierstraat, n°. 1821, wijk 39;

m. de helft in een huis, in de Verwerstraat, D 5, G 4, n°. 42, wijk 14, n. n°. 4157;

n. de helft in een huis in de Korte Palmstraat, wijk 51, n°. 1037;

o. de helft in een huis als voren, wijk 51, n°. 1038;

p. de helft in een huis in de Binnen-Dommerstraat, wijk 53, n°. 2113;

q. de helft in een huis in de Vinkestraat, wijk 54, n°. 2345;

r. de helft in een huis in de Kromme Palmstraat, wijk 54, n°. 2906;

s. de helft in een huis in de Lange Leydsche Dwarsstraat, D 8, G 26, n°. 109, wijk ... n. n°. 6746;

t. de helft in een stal en zolder, in dezelfde straat, D 8, G 26, n°. 110, wijk ... n. n°. 6746, en

u. de helft in een huis, in dezelfde straat, D 8, G 26, n°. 111, wijk ... n n°. 6746,

alle behoorende tot den boedel en nalatenschap van wijlen Klaas de Roos,

mits de vorenstaande verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar respectivelijk de voorn. boedels zijn gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd of voogden der minderjarigen, bij dezelve respectivelijk geconcerneerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, tot informatie, en narigt, voorts aan den Raad van State, tot informatie, en eindelijk gelijk afschrift worden uitgereikt aan ieder van de requestranten.

Gegeven ....., den ....

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 15 Junij, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Ary Klein en Adriaantje den Hartog, weduwe van Jacob Klein, verzoekende dispensatie van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek en mitsdien permissie om met elkander een wettig huwelijk te mogen aangaan; volgende het voorzegde concept-besluit hierna geïnsereerd.

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Ary Klein en Adriaantje den Hartog, weduwe van Jacob Klein, beiden wonende onder Leerbroek, arrondissement Gorinchem, daarbij verzoekende dispensatie van art. 162 van het nog vigerend Burgerlijk Wetboek en permissie om te zamen een huwelijk aan te gaan;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog

Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 31sten Mei 1815, n°. 385;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 20sten Mei 1815, n°. 3, op den voorzeiden requeste gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van het gestatueerde bij art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, aan Ary Klein en Adriaantje den Hartog, zijnde de weduwe van des eerstgemelden broeder, te permitteren, om met elkander een wettig huwelijk te mogen aangaan, wordende den officier van den burgerlijken stand, aan wien de bovengemelde personen zich tot dat einde zullen aanbieden en die daartoe competent is, bij deze gelast, om de geboden volgens de wet te doen plaats hebben en vervolgens van deze Onze dispensatie, welke aan hem door de requestranten zal moeten worden vertoond, op deszelfs registers de noodige aanteekening te doen.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, alsmede aan den Raad van State, respectivelijk tot informatie, en eindelijk aan de requestranten worden uitgereikt.

...., den ... Mei 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 15 Junij, ten geleide van een concept-besluit, om, aangezien de vereeniging der militaire administratie der Noordelijke en Zuidelijke provinciën onder het Departement van Oorlog, de Algemeene R kenkamer te magtigen tot het registreren der benoodigde ordonnantiën en tot het eventueel overschrijven der voor het Departement van Oorlog geconsenteerde sommen; volgende de voorzeide missive en concept-besluit hierna geïnsereerd. (1)

Edel Mogende Heeren!

Sedert dat de troepen, welke in de Zuidelijke gedeelten van het Rijk aangeworven waren, met de corpsen der Noordelijke provinciën onder dezelfde vaandelen en dezelfde bevelhebbers vereenigd zijn geworden, heeft zich in het bestuur van het aldus gevormde Nederlandsche leger meer dan ééne zwarigheid opgedaan, omdat niet alle daartoe betrekkelijke bevelen uit één en hetzelfde middelpunt konden worden uitgevaardigd.

De ondervinding hiervan heeft Ons doen besluiten, om, met vernietiging der aanvankelijk te Brussel gevestigde militaire administratie, alle werkzaamheden, met welke zij tot dusverre was belast geweest, aan het Departement van Oorlog op te dragen, en van dit laatste zal mitsdien, te beginnen met den eersten der aanstaande maand Julij, alles ressorteren wat in het geheele Rijk de defensie te lande betreffen mag. Daar nu dientengevolge ordonnantiën zullen moeten geslagen worden, die meer bijzonder de dienst der zuidelijke Departementen zullen specteren, en weldra sommige onderdeelen en vervolgens ook het geheel bedragen van den post, op de algemeene begrooting voor het Departement van Oorlog toegestaan, uitgeput zullen zijn, behoort de Algemeene Rekenkamer door eene ampliatie op de wet van 2 December 1814 te worden gemagtigd, *en* tot het registreren der voormelde ordonnantiën *en* tot het eventueel overschrijven der voor het Departement van Oorlog geconsenteerde sommen.

Tot dat einde is het hiernevensgaande concept strekkende, welks verdere adstructie overtollig zoude zijn, daar eene bloote lezing U Edel Mogenden zal overtuigen, dat het geenszins op een meerder bezwaar voor de ingezetenen, maar alleenlijk op een maatregel van orde in de contrôle van 's lands uitgaven aankomt.

Waarmede Wij U, Edel Mogende Heeren, bevelen in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 15den Junij 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*lager stond*) Van wege den Koning,

(*get.*) A. R. Falck.

Wij WILLEM, enz.

Alzoo het Ons voor het belang van het Rijk en van het nationale leger raadzaam is voorgekomen, om, zonder de algeheele ineensmeltiug der Noordelijke en Zuidelijke provinciën af te wachten, de militaire administratie, welke tot dusverre te Brussel is werkzaam geweest, ten spoedigste met het Departement van Oorlog te vereenigen, zonder dat deze vereeniging strekke tot bezwaar der Nederlandsche schatkist;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, zooals bepaald wordt bij deze:

Art. 1.

De som van f 14,800,000, bij de wet van den 2den December 1814, voor de uitgaven van het Departement van Oorlog vastgesteld, zal worden vermeerderd met zoodanig bedragen als op den 1sten Julij aanstaande op het budget van Oorlog voor de Zuidelijke provinciën zal bevonden worden ongedisponeerd te zijn.

Art. 2.

Onze Commissaris-Generaal van Oorlog zal bevoegd zijn om ten beloope der alzoo vermeerderde som te ordonnanceren voor alle uitgaven, de dienst der defensie te lande specterende, in welke, na opgemelden eersten Julij, zal moeten worden voorzien.

Art. 3.

De fondsen, tot de bij art. 1 bepaalde vermeerdering noodzakelijk, zullen door de Zuid-Nederlandsche schatkist aan de generale thesaurie in 's Gravenhage worden verstrekt.

En is de executie dezer aan de Departementen van Financiën en van Oorlog en aan de Algemeene Rekenkamer opgedragen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorschreven concept-besluit om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Oorlogszaken.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Dingsdag 20 Junij om 11 ure.

(1) Het rapport over het bovenvermeld concept-besluit werd uitgebragt den 20sten Junij 1815.

53STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 20 JUNIJ 1815.

(GEOPEND TEN 11 URE.)

Ingekomen: missive van Z. M., ten geleide van een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie ten aanzien van den verkoop van vaste goederen en de scheiding en verdeeling van nalatenschappen, waarbij minderjarigen belang hebben; besloten zich met die voordragt te vereenigen. — Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Oorlogszaken over het concept-besluit tot het verleenen van eene magtiging op de Algemeene Rekenkamer; besloten zich met het concept-besluit te vereenigen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus, de heeren: van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, van der Heim, Slicher, van Hoogstraten, Hope, Busch, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendijke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, Reigersman, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 16 Junij, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Jacob Boluijt c. s., q. q.; 2°. Geertruida Alberdingh, weduwe van Barend Volkers Jr.; 3°. Tjallinga Aurelia Wilhelmina Camstra thoe Schwartzenberg en Hohenlandsberg, douairière van Regnerus Livius van Andringa de Kempenaar, c. s., zoo in privé als q. q.; 4°. Johannes Stroosnijder c. s., q. q.; 5°. Maria Wreesman, weduwe Johannes Heijsterman, c. s.; 6°. Simon Roghair c. s.; 7°. Cornelis Onderwater, q q., c. s.; 8°. Cornelia Koster, huisvrouw van Adam Kokshoorn, c. s., q. q.; 9°. Gerard Blom, q. q.; en 10°. Harm Alberts Kruijs, q. q.;

allen verzoekende dispensatie der wetten, obsterende zoo tegen den verkoop van vaste goederen als tegen de scheiding en verdeeling van nalatenschappen, waarbij minderjarigen belang hebben; volgende het voorzegde concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de navolgende requesten, als van:

1°. Jacob Boluijt c. s., qq.;

2°. Geertruida Alberdingh, weduwe van en buiten gemeenschap van goederen getrouwd geweest zijnde met wijlen Barend Volkers jr.;

3°. Jjallinga Aurelia Wilhelmina Camstra thoe Schwartzenberg en Hohenlandsberg, douairière van Regnerus Livius van Andringa de Kempenaar, c. s., zoo in privé als q. q.;

4°. Johannes Stroosnijder c. s., q. q.;

5°. Maria Wreesman, weduwe Johannes Heijsterman, c. s.;

6°. Simon Roghair c. s.;

7°. Cornelis Onderwater, q. q., c. s.;

8°. Cornelia Koster, huisvrouw van Adam Kokshoorn, c. s., q. q.;

9°. Gerard Blom, q. q., en

10°. Harm Alberts Kruijs, q. q.;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 22sten, 30sten, 31sten Mei ll. en van den 1sten, 2den en 3den dezer maand, n°. 355, 383, 384, 386, 388, 391, 392, 393, 394 en 395;

Gehoord de rapporten van den eersten president van hetzelve geregtshof;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie der daartegen obsterende wetten, aan de navolgende requestranten te permitteren om de vaste goederen, achter ieder derzelver namen uitgedrukt, in het openbaar, op den van ouds gebruikelijken voet, voor notaris en getuigen te doen verkoopen, als:

1°. Jacob Boluijt c. s., q. q.:

een huis en erve, staande en gelegen op den hoek van de Vlasmarkt en de Vinkelstraat, binnen Tholen, litt. B, n°. 163;

een blok weiland in den polder van Schakerloo in den Kleinen Heinkemperhoek, n°. 7, 11 en 12, groot zeven gemeten 202 roeden;

eene weide, gelegen in den polder: De vijf honderd gemeten, in Klein Ambacht, n°. 20-22, groot 17 gemeten;

eene weide in denzelven polder, mede in Klein Ambacht, n°. 22 en 23, groot vijf gemeten 96 roeden;

eene weide, gelegen in den polder het Nieuwland, in Colen Cruishoek, n°. 7 en 8, groot drie gemeten 167 roeden, en

een blok zaailand, n°. 20 en 21, groot vier gemeten 77 roeden,

tot den boedel van Maria Theresia Kampe, weduwe Cornelis Boluijt behoorende;

2°. Geertruijda Alberdingh, weduwe van en buiten gemeenschap van goederen getrouwd geweest zijnde met wijlen Barend Volkers jr.: een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, op den Fluweelen Burgwal, op den noorderhoek van de Servettensteeg, D 1, G 11, n°. 201, n°. 1376 wijk ...., tot den boedel van wijlen haren man Barend Volkers jr. behoorende;

3°. Johannes Stroosnijder c. s., q. q., met concurrentie van de overige meerderjarige mede-erfgenamen: eene hofstede met 74 gemeten 193¾ roeden lands en weide, behoorende tot den boedel van wijlen Joost de Aase;

4°. Maria Wreesman, weduwe Johannes Heijsterman c. s.:

een huis en erve, staande en gelegen binnen Amsterdam, op het Kattenburg, in de Groote straat, aan de zuidwestzijde, op den zuid-oosterhoek van de eerste dwarsstraat;

een huis en erve, staande en gelegen als voren, op den Cingel en hoek van de Naauwe Heijsteeg, waar de *drie Aschtonnen* in de gevel staan geteekend, D 14, G 1, n°. 47;

vijf huizen of woningen en hunne erven, waarvan vier onder één dak, staande en gelegen als voren nevens elkander op het Roeters-Eiland, aan de zuidzijde, over de Schans, voorbij de Oranjegracht;

de helft in een steenen pakhuis en een pakhuis, geschikt tot eene fabriek, en een stal voor drie paarden en eene groote en kleine loods, en in negen woonhuizen en verdere getimmerten met

hunne erven, staande en gelegen als voren op het Roeters-eiland, aan het einde van de Baangracht met den ingang, geteekend D 5, G 26, n°. 55 à 63;

twee huizen en hunne erven, staande en gelegen als voren naast elkander, op de Weesperstraat, tusschen de Princegracht en het Weesperplein, het eene op den hoek van de Slootstraat en het andere daarnaast, D 5, G 23, n°. 62 en 63, wijk 14, n°. 4628 en 4629 groen;

een huis en erve, zijnde twee woningen onder één dak, staande en gelegen als voren in de Weesperdwarsstraat, achter het hoekhuis, n°. 31, wijk 14, n°. 4630 groen;

een huis en erve, staande en gelegen als voren in de Reguliersdwarsstraat, tusschen de Geelvinksteeg en de St.-Jorisstraat D 7, G 24, n°. 119;

de helft in een huis en erve, staande en gelegen als voren in de Openhartsteeg;

een huis en erve, staande en gelegen als voren op den Oudezijds-Voorburgwal over de Wijngaardstraat, het hoekhuis van de Wijde Cappelsteeg;

een pakhuis en erve, genaamd: *de Hoop*, staande en gelegen als voren op den Cingel of Koningstraat, aan de westzijde tusschen de Vijzelstraat en Pottebakkerssteeg;

een huis en erve, staande en gelegen als voren op den Cingel, schuins tegenover de Munt;

een huis en erve, staande en gelegen als voren in de Zaksteeg bij de Geelvinksteeg;

eene sleepersstalling, bovenwoning en erve, staande en gelegen als voren in de Schapensteeg bij de Reguliersbreedstraat;

een huis en erve, staande en gelegen als voren op den Cingel in de Schildensteeg, waar *de drie botten* in den gevel staan, D 13, G 20, n°. 9;

een huis en erve, staande en gelegen als voren op den Cingel, oostzijde, op den hoek van het Klarisse-klooster tusschen den Heiligen Weg en de Schapenmarkt;

een huis en erve, staande en gelegen als voren in de Elendige steeg bij de Gravestraat, geteekend D 14, G 21, n°. 11, wijk 23, n°. 2878;

een huis met aanhoorighedon, staande en gelegen onder den geregte van Mijdrecht, strekkende van de Ronde Veensche polderkade tot aan het land van Jacob Tuinman,

tot den boedel van wijlen Warnar Wreesman Borghardz. behoorende;

5°. Simon Roghair c. s.:

een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, op de Heerengracht aan de nooordzijde, tusschen het Koningsplein en de Beulingstraat, wijk 33, verp. n°. 6059;

een huis en erve, staande en gelegen als voren op de Pijpemarkt, het 6de huis van den Dam, wijk 24, verp. n°. 3083;

een huis en erve, staande en gelegen als voren op de Keizersgracht tusschen de Huide- en Wolvestraat, schuins tegenover den gewezen schouwburg, wijk 35, verp. n°. 6;

een huis en erve, staande en gelegen binnen Amsterdam, op den Oudezijds-Voorburgwal, aan de oostzijde, op den hoek van de Vreedebrugsteeg, wijk 2, verp. n°. 379;

een huis en erve, staande en gelegen binnen Amsterdam, op de Blomgracht, zuidzijde, tusschen de twee bruggen, het 8ste huis van de Princegracht, wijk 42, verp. n°. 2853;

een huis, staande en gelegen als voren, wijk 42, verp. 2854, en

een huis en erve, staande en gelegen als boven, op de Princengragt, tusschen de Ree- en Beerenstraat, over de Elandstraat, wijk 38, verp. n°. 1184,

behoorende tot den boedel van wijlen Johan Jacob Frank en door het overlijden van Anna Maria Frank, weduwe Johannes Roghair, aan de requestranten gedevolveerd;

6°. Cornelis Onderwater, q. q., c. s.: eene partij wei- of hooiland, zijnde bezet met veen, groot twee morgen 402 roeden, doch verongeldende voor twee morgen 400 roeden, gelegen in den Zwetpolder onder den Ambachte van Soeterwoude, tot den boedel van wijlen Jan Corsse van Rhijn behoorende;

7°. Cornelia Koster, huisvrouw van Adam Kokshoorn c. s., q. q.: de helft in eene partij wei- of hooiland en teelland, groot in 't geheel twee morgen drie hond, doch maar te verongelden voor twee morgen, gelegen in den polder van Tedingerbroek, onder den banne van Stompwijk, tot den boedel van wijlen Anna Noortveen behoorende;

8°. Gerard Blom, q. q.: een huis en tuin cum annexis, staande en gelegen aan den anderen, in de Nieuwstraat, binnen de stad Gorinchem, mitsgaders de daaraan belendende kleine huisjes en een stuk grond, genaamd: *de Comedie*, tot den boedel van wijlen dr. Abraham van Lom behoorende;

9°. Harm Alberts Kruijs, q. q.: de vaste goederen, behoorende tot den boedel van Jan Hendrik Klosse en Limmigje Alberts Mol,

mits echter dezelve verkoopingen niet anders geschieden dan ten overstaan van de vrederegters in de kantons, alwaar de respective boedels zijn gevallen (ten aanzien van het 4de, 5de en 6de verzoek) of van derzelver gedelegeerden, en (ten aanzien van het 1ste, 4de, 5de, 6de, 7de, 8ste, 9de en 10de verzoek) in het bijzijn van den toezienden voogd over de daarbij geconcerneerde minderjarige erfgenamen;

voorts met dispensatie der wetten, obsterende tegen de scheiding en verdeeling van boedels, waarin minderjarigen zijn geconcerneerd, aan Tjallinga Aurelia Wilhelmina Camstra thoe Schwartzenberg en Hohenlandsberg, douairière van Regnerus Livius van Andringa de Kempenaar, c. s., te permitteren om de nalatenschap van Juliana Agatha van Andringa de Kempenaar, uit den boedel van wijlen haren vader, Regnerus Livius van Andringa de Kempenaar, in leven echtgenoot van de eerste requestrante in deze, opgekomen, onderling te scheiden en verdeelen voor notaris en getuigen, zonder daartoe de tusschenkomst van eenige regtbank of van eenen regter-commissaris uit dezelve noodig te hebben, onder deze bepaling nogtans, dat de voormelde boedelscheiding niet anders zal mogen worden gedaan dan ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van wijlen meergemelde Juliana Agatha van Andringa de Kempenaar is gevallen, en in het bijzijn van den toezienden voogd over de minderjarigen, in deze geïnteresseerd.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State en aan de requestranten (ieder voor zooveel hun aangaat), tot informatie.

....., den ..... 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Oorlogszaken, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 16 Junij om consideratie en advies gesteld is een concept-besluit om, aangezien de vereeniging der militaire administratie der Noordelijke en Zuidelijke provinciën onder het Departement van Oorlog, de Algemeene Rekenkamer te magtigen tot het registreren der benoodigde ordonnantiën en tot het eventueel overschrijven der voor het Departement van Oorlog geconsenteerde sommen, door Zijne Majesteit bij missive van 15 Junij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorzegde rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Gedeputeerden tot de Oorlogszaken.*

Bij resolutie-commissoriaal van 16 Junij behaagde het U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de Oorlogszaken om consideratie en advies te stellen een concept-besluit, om, aangezien de vereeniging der militaire administratie der Noordelijke en Zuidelijke Provinciën onder het Departement van Oorlog, de Algemeene Rekenkamer te magtigen tot het registreren der benoodigde ordonnantiën en tot het eventueel over-

schrijven der voor het Departement van Oorlog geconsenteerde sommen, door Zijne Majesteit bij missive van 15 Junij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, voormeld concept-besluit overwegende, vinden in de voorgestelde ampliatie van de wet van den 2den December 1814 en in de vermeerderde uitgaven bij het Departement van Oorlog geen meerder bezwaar voor de ingezetenen dezer provinciën, daar de fondsen, tot deze vermeerderde uitgave benoodigd, door de Zuid-Nederlandsche schatkist aan de generale thesaurie alhier zullen worden verstrekt; en daar het voorgestelde alleenlijk een maatregel van orde in de contrôle van 's lands uitgaven is, maken zij geene zwarigheid, U Edel Mogenden te adviseren den Souverein dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorzeide rapport te vereenigen.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot morgen Woensdag om 11 ure.

54STE VERGADERING. — 21 JUNIJ 1815.

Missive van Z. M. en concept-besluit tot het vervroegen der termijnen van betaling van de directe belastingen.

54STE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 21 JUNIJ 1815.

(GEOPEND TEN 11 ure.)

Ingekomen: missive van Zijne Majesteit, ten geleide van een ontwerp van wet tot het vervroegen der termijnen van betaling van de directe belastingen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus, de heeren: van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, van der Heim, Slicher, van Hoogstraten, Hope, Busch, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, Gevers, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, Reigersman en de Jonge.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 21 Junij, ten geleide van een ontwerp van wet, houdende *bepalingen ten aanzien van het vervroegen der termijnen van betaling van de directe belastingen voor het tegenwoordige jaar*; volgende voorzegde missive en ontwerp hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Majesteit.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Wij bieden U bij deze eene wet ter bekrachtiging aan, welke strekt om te vervroegen de termijnen van betaling der directe belastingen, over het thans loopende jaar verschuldigd.

Dewijl de noodzakelijkheid van eene buitengewone voorziening ten behoeve van 's lands schatkist evenzeer in de oogen valt als eenvoudigheid van het voorgestelde middel, door hetwelk de uitgaven voorloopig gedurende de drie eerstvolgende maanden kunnen worden gaande gehouden, achten Wij eene ontwikkeling dier wet overtollig en gedragen Ons mitsdien aan haren inhoud, terwijl Wij U, Edel Mogende Heeren, in Gods heilige bescherming bevelen.

's Gravenhage, 21 Junij 1815.

(*get.*) WILLEM.

Van wege den Koning,

(*get.*) A. R. FALCK.

ONTWERP VAN WET *houdende bepalingen ten aanzien van het vervroegen der termijnen van betaling van de directe belastingen van het tegenwoordige jaar.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de buitengewone kosten, welke Wij zijn genoodzaakt geworden, in de tegenwoordige omstandigheden, voor de eer en de veiligheid van den Staat te maken, geen uitstel van betaling gedoogen;

Dat de gewone uitgaven van den lande desniettemin met naauwgezetheid behooren te worden voldaan;

Dat, in afwachting van de algemeene financiële maatregelen, welke, ter krachtdadige voorziening in het tekort, door de voorschreven buitengewone kosten veroorzaakt, zullen moeten worden daargesteld het allezins noodig is, door tijdig werkende hulpmiddelen 's lands schatkist in staat te stellen, om de gezegde uitgaven provisioneel goed te maken;

Dat eindelijk dit oogmerk het best zal kunnen worden bereikt door het vervroegen der termijnen van betaling van de directe belastingen voor het tegenwoordig jaar;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

De termijnen van betaling der belastingen op de gebouwde en ongebouwde eigendommen, van het regt op de deuren en vensters en die van de personele en mobilaire belastingen, mitsgaders die van het patentregt over dezen loopenden jare 1815 worden vervroegd, in dier voege, dat de laatste termijn van alle dezelve zal moeten zijn aangezuiverd vóór of uiterlijk op den eersten dag der maand October dezes jaars.

Art. 2.

Te dien einde zullen de belastingschuldigen gehouden zijn, *vóór* of uiterlijk op den *eersten Augustus* eerstkomende, boven en behalve het alsdan verschuldigde nog één twaalfde gedeelte hunner aanslagen op te brengen; voorts twee twaalfde gedeelten derzelve *vóór* of uiterlijk *op* den *eersten September* daaraanvolgende, en eindelijk de overige twee twaalfde gedeelten *vóór* of uiterlijk *op* den *eersten October* aanstaande, zoodat het geheel montant van hunnen aanslag in de voorschrevene belastingen over 1815 *vóór* of uiterlijk *op* den *eersten October* dezes jaars zal moeten zijn gekweten.

Art. 3.

Diegenen, welke nalatig mogten blijven om hun verschuldigde in de aldus vervroegde termijnen van betaling over 1815 vóór of op de hiervoren bepaalde termijnen aan te zuiveren, zullen daartoe worden geconstringeerd, op den voet, zooals omtrent de nalatigen in de betaling der directe belastingen gebruikelijk is.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geïnsereerd en dat een genoegzaam getal exemplaren gedrukt en naar alle steden en plaatsen zal worden verzonden, om alomme te worden afgekondigd en aangeplakt.

Lasten en bevelen voorts, dat Onze ministeriële departementen en andere autoriteiten, justicieren en officieren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige conniventie of dissimulatie.

Gegeven in . . . . . , den . . . Junij des jaars 1815, het tweede van Onze Regering.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan voorzegde concept-wet om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot morgen Dingsdag om 11 ure.

(1) Het rapport over bovenvermeld ontwerp van wet werd den 22sten Junij uitgebragt.
De den 23sten Junij 1815 vastgestelde wet komt voor in het *Staatsblad* van 1815, nº. 40, en *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 152.

Mededl. wegens den gezondheidstoestand v. d. Prins v. Oranje. -Rapp. o. h. ontw. v. wet tot het vervroegen der termijn. v. betal. d. dir. belast.

55STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 22 JUNIJ 1815.

(GEOPEND TEN 11 URE.)

Mededeeling aangaande den gezondheidstoestand van Z. K. H. den Prins van Oranje. — Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Financiën over het ontwerp van wet tot het vervroegen der termijnen van betaling van de directe belastingen; besloten zich met het ontwerp van wet te vereenigen.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus de heeren: van der Heyden van Baak, van Stralen, van der Heim, Slicher, van Hoogstraten, Hope, Schuylenburch van Bommenede, Deutz van Assendelft, de Roest van Alkemade, van Bommel, Gevers, Clifford, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, Reigersman, Repelaer, van Hees en de Jonge.

De heer **Praesiderende** ter Vergadering communiceert aan dezelve het berigt wegens de gezondheid van Z. K. H. den Prins van Oranje, hetwelk de griffier, die namens Hun Edel Mogenden aan het Paleis naar dezelve was gaan vernemen, van den dienstdoenden edelman ontvangen had.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën, in wier handen, bij resolutie-commissoriaal van 21 Junij, om consideratie en advies gesteld is een ontwerp van wet, houdende *bepalingen ten aanzien van het vervroegen der termijnen van betaling van de directe belastingen, over het thans loopende jaar verschuldigd*, aan deze Vergadering door Zijne Majesteit bij missive van 21 Junij aangeboden; volgende het voorzegde rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van de Gedeputeerden tot de Financiën.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 21sten Junij werd in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Zaken van Financiën om consideratie en advies gesteld een ontwerp van wet, houdende bepalingen ten aanzien van het vervroegen der termijnen van betaling van de directe belastingen, over het thans loopende jaar verschuldigd, aan deze Vergadering door Zijne Majesteit bij missive van 21 Junij ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden gevoelen de noodzakelijkheid, die er is om 's lands schatkist in staat te stellen, om te gemoet te komen aan de buitengewone kosten, die er gemaakt moeten worden in de tegenwoordige omstandigheden voor de eer en de veiligheid van den Staat, terwijl de gewone uitgaven van den lande tevens behooren te worden voldaan. Zij begrijpen, dat tot dien einde algemeene krachtdadige financiële maatregelen zullen moeten daargesteld worden, maar dat inmiddels in de provisionele behoefte voorzien zal moeten worden.

En, Edel Mogende Heeren! zouden deze weinig bezwarende, ja zelfs de in 't vervolg vereischte meerdere lasten niet met bereidwilligheid gedragen worden, wanneer het op onze eer en onafhankelijkheid aankomt, en zou men zich niet gaarne elke opoffering getroosten, om daardoor eenigermate te wedijveren met diegene onzer landgenooten, die met hun bloed die eer en onafhankelijkheid op het luisterrijkst handhaven?

U Edel Mogenden Gedeputeerden vinden zich verplicht, U Edel Mogenden te adviseren, den Souverein dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorzegde rapport.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

56STE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 28 JUNIJ 1815.

(GEOPEND TEN 11 URE.)

Ingekomen: missive van Z. M., ten geleide van twee concept-besluiten tot het verleenen van dispensatie van de formaliteiten bij den verkoop van vaste goederen, behoorende tot vacante boedels of waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd; besloten zich daarmede te vereenigen. — Voorstel van den Voorzitter omtrent het aanbieden van een blijk van dankbaarheid aan Z. K. H. den Prins van Oranje; besloten tot het aanbieden aan Z. M. van een adres en van een voorstel om aan Z. K. H. het domein van Soestdijk in vollen eigendom te geven.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus, de heeren: van der Heyden van Baak, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Stralen, van der Heim, Slicher, van Hoogstraten, Hope, Busch, Schuylenburch van Bommenede, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, van Bommel, Gevers, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, Reigersman, van Hees, de Jonge en Cuypers.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 24 Junij, ten geleide van twee concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Cornelia van Eeghen, huisvrouw van Gerrit Bosch Gz.; 2°. Abraham de Wit c. s., q. q.; 3°. Johannes Petrus Thierens, q. q.; 4°. Cornelis Batenburg, q. q.; 5°. Cornelia Koppendraijer, weduwe Dirk Kleijken, q. q., en 6°. Johannes op den Hoof;

allen verzoekende dispensatie van de wetten, obsterende tegen den verkoop van vaste goederen, behoorende tot vacante boedels of waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd; volgende de voorzegde concept-besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op de volgende requesten:

1°. van Cornelia van Eeghen, huisvrouw van en geadsisteerd met Gerrit Bosch Gz., q. q.;

2°. van Abraham de Wit c. s., q. q.;

3°. van Johannes Petrus Thierens, q. q.;

4°. van Cornelis Batenburg, q. q., en

5°. van Cornelia Koppendraijer, weduwe Dirk Kleijken, q. q.;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, van den 5den, 6den en 8sten dezer, n°. 396–399 en 401;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 30sten en 31sten Mei ll., n°. 3 en 19, en den 3den dezer, n°. 3, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van de formaliteiten, bij de nog vigerende wetten voorgeschreven, de na te melden personen te permitteren, zooals geschiedt bij deze, tot het op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet doen verkoopen van de vaste goederen, hierna vermeld, als:

1°. Cornelia van Eeghen, huisvrouw van en geadsisteerd met Gerrit Bosch Gz., q. q., wonende te Amsterdam, de vaste goederen, afkomstig uit de boedels van Susanna Blok, in leven weduwe van Christiaan van Eeghen, van Cornelia le Clercq, in leven weduwe van Jan van Eeghen, en van wijlen Pieter van Eeghen, bestaande:

a. in een huis en erve, staande en gelegen binnen Amsterdam, op de westzijde van de Heerengracht, bezuiden de Wolvestraat, wijk 36, n°. 451;

b. in een huis en erve, staande en gelegen binnen Amsterdam, het vijfde huis bezuiden de Wolvestraat, wijk 36, n°. 452;

c. in een huis en erve, staande en gelegen binnen Amsterdam, in de Wolvestraat, aan de zuidzijde, wijk 36, n°. 464;

d. in een huis en erve, staande en gelegen binnen Amsterdam, in de Rozenstraat, aan de noordzijde, voorbij de eerste dwarsstraat, met het pakhuis, achter uitkomende op de Rozengracht, aan de zuidzijde, voorbij de eerste dwarsstraat, wijk 40, n°. 2017 en 2169, thans geapproprieerd tot eene suiker-raffinaderij, met de vaste gereedschappen, genaamd: *de Blaauwe Engel;*

e. in de helft in een huis en erve, staande en gelegen binnen Amsterdam, aan de oostzijde van den Cingel, omtrent de Lijnbaansteeg, wijk 21, n° 2532;

f in eene hofstede, van ouds genaamd: *Limburgh*, nu: *Beek en Hof*, met derzelver twee huizingen, doorgaands genaamd wordende: *Groot Beek en Hof* en *Klein Beek en Hof*, nevens de verdere betimmering, bepoting en beplanting, daarop staande, mitsgaders een erf, waarop een koepel en twee steigers nevens een schuitenhuis aan de Vecht, gelegen onder den geregte van Stichts-Loenen in het dorp, omtrent den koornmolen, geteekend met n°. 97, strekkende dezelve hofstede uit de halve straat tot achter over den dijk ter halver sloot toe;

g. in een huis en erve, zijnde twee woningen onder één dak, gelegen onder het geregt van Loenen en de Nieuwersluis, geteekend n°. 98, strekkende voor van de halve straat tot de achterste woning, met een gemeenen muur, en in een erf, voorheen geweest eene kolfbaan met een kombofje en sekreet, strekkende voor van de straat tot achter in de rivier de Vecht;

mits deze verkooping geschiede ten overstaan van den vrederegter van het derde kanton te Amsterdam, alwaar de boedel van de ouders der minderjarige mede-erfgename Sara Geertruid Margareta van Eeghen is gevallen, of ten overstaan van deszelfs gedelegeerden, alsmede in het bijzijn van de toeziende voogden over de minderjarige, daarbij geconcerneerd;

2°. Abraham de Wit c. s., q. q., wonende te Leerdam: een huis en erve, zijnde geapproprieerd tot eene grutterij, staande en gelegen aan de noordzijde van de Hoogstraat binnen de stad Leerdam, n°. 70 à 84, met al hetgeen daar op en aan aard- en nagelvast is, afkomstig uit den boedel van wijlen Jacobus de Wit; mits deze verkooping plaats hebbe ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar voorsz. boedel is gevallen;

3°. Johannes Petrus Thierens, q. q., wonende te Naarden: een stuk groen land, groot drie morgen, gelegen in den Muiderberger polder, belend ten zuid-westen de erven B. H. Waltman en ten noord-oosten Jurriaan Kleijport, behoorende tot den vacanten boedel van Teunis Willem van Rheenen; mits deze verkooping geschiede ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar voorschreven boedel is gevallen;

4°. Cornelis Batenburg, q. q., wonende te Montfoort, met concurrentie van de verdere meerderjarige mede-erfgenamen, ten deze geconcerneerd: de vaste goederen, behoorende tot den boedel van wijlen Jacobus Pieterse Kempkes en Mijntje Moninx en bestaande:

in een huis, staande op de Hoogstraat te Montfoort, strekkende voor ten zuiden uit de halve straat tot achter ten noorden aan den stadsmuur, belend ten oosten Dirk Burgers en ten westen Dirk Denekamp, alsmede

in een boomgaard, gelegen buiten de IJsselpoort dier stad, ten oosten aan den tuin van mejufvrouw Schrevelius, ten westen aan den stadsdijk, belend ten zuiden de Schutters-doelen en ten noorden de Hofdijk;

mits deze verkooping geschiede ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar dezelve boedel is gevallen, en in het bijzijn van de toeziende voogden over de minderjarigen, in deze geconcerneerd;

5°. Cornelia Koppendraijer, weduwe Dirk Kleijken, q. q., wonende te Amsterdam: een huis, opstal, werkplaats en loodsen, staande en gelegen te Amsterdam, op stadsgrond, op het Leidsche plein, ten zuid-oosten van de Leidsche poort, van ouds genaamd: *het Zwaantje*, geteekend district 8, grondvergadering 22, n°. 247, wijk 56, n°. 3933 zwart;

mits deze verkooping geschiede in het bijzijn van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel is gevallen, en van de toeziende voogden over de minderjarige, in deze geconcerneerd.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president van het Hoog Geregtshof, aan den procureur-generaal bij hetzelve, aan den Raad van State en aan de belanghebbenden, voor zooveel ieder betreft, tot informatie en narigt.

's Gravenhage, den . . . . . .

Wij WILLEM, enz.

Disponerende op den requeste van Johannes op den Hoof, minderjarig geëmancipeerd jongman, geadsisteerd met zijn curator Jan Hendrik op den Hoof, wonende te Utrecht;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, van den 8sten dezer maand, n°. 400;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 30sten Mei ll., n°. 1, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, den suppliant te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om, met dispensatie van de daartegen obsterende wetten en met adsistentie van den over hem gestelden curator, met de overige geïnteresseerden in de plantagie *Aurora*, gelegen in de kolonie Suriname, te concurreren tot den verkoop uit de hand van dezelve plantagie, met al derzelver slaven en verdere ap- en dependentiën, of wel om dezelve plantagie cum annexis op zoodanige andere wijze te gelde te maken, als met gemeen overleg van de gezamenlijke geïnteresseerden in dezelve het voordeeligst en raadzaamst zal bevonden worden.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den president en procureur-generaal voornoemd, aan den Raad van State en aan de requestranten, tot informatie.

's Gravenhage, den . . . . . .

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

De **Praesiderende** ter Vergadering stelt aan dezelve voor, daar de heldhafstigste tegenstand van Z. K. H. den Prins van Oranje tegen den vijandelijken aanval op den dag van 16 Junij en Hoogstdeszelfs beleid en heldenmoed in den slag van 18 Junij onze beveiliging en redding, onder den Goddelijken zegen, hebben te weeg gebragt, of het niet gepast zou zijn, aan Zijne Majesteit te verzoeken aan Hoogstdenzelve een blijk van dankbaarheid, in naam der Nederlandsche natie, aan te bieden.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, dit voorstel, staande de vergadering, om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.

De Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken doen, bij monde van den heer Praesiderende, rapport, dat zij aan Hun Edel Mogenden adviseren:

aan Zijne Majesteit een adres aan te bieden van den volgenden inhoud: (1)

»De gewigtige gebeurtenissen, die zoo onlangs op onzen vaderlandschen bodem hebben plaats gehad; die luisterrijke overwinningen, die zoo spoedig en beslissend het hagchelijkst gevaar in volkomen gerustheid deden verkeeren, hebben bij het geheele Nederlandsche volk een kreet van vreugde en dankbaarheid doen opgaan; en het betaamt den vertegenwoordigers van dat volk die gevoelens van blijdschap en erkentenis aan den voet des Troons te brengen.

» Naauwelijks hadden onze legers en die van eenige onzer Bondgenooten zich aan onze grenzen kunnen scharen, of onze vorige onderdrukker, door list en verraad in het bezit van zijn onregtmatig bewind, verzamelde alle zijne krachten om met eene talrijke bende en door eenen woedenden aanval in het hart van ons vaderland in te dringen, om ons door zijnen geweldigen arm eenen zekeren ondergang voor te bereiden; reeds was eene woeste hoop krijgsknechten in onze vereenigde gewesten gedrongen, en die belangrijke provinciën, door eenen gemeenschappelijken band met ons op het naauwst en onherroepelijk vereenigd, waren op het punt de prooi te worden van den wreeden vijand; uit de voornaamste stad van het zuidelijk gedeelte des Rijks zouden zijne vergiftigde en dreigende manifesten door geheel Europa andermaal den schrik en de vrees verspreiden.

» Dan in den raad van den God der heirscharen was het anders besloten! De zwakste plaats, tot den onverwachten aanval gekozen, wordt sterk en ondoordringbaar door den heldenarm van den Zoon onzes Konings, en de stoutmoedige volharding, op den altoos gedenkwaardigen 16den Junij, wordt het middel van onze redding.

» Inmiddels bereidt zich alles tot den ernstigsten strijd, en onder het opperbevel van den onovertreffelijken Wellington, door Uwer Koninklijke Majesteits wijze beschikkingen ook onzen opperveldheer, en door de beslissende medewerking van den grijzen held Blücher, aan het hoofd des Pruissischen legers, wordt de glorierijkste zege behaald.

» Onze landgenooten, onze jonge krijgslieden, willen den geoefendsten niet toegeven, en op dien schoonen, maar, helaaas, zoo bloedigen dag, wedijveren de Brit en de Duitscher, de bewoners van onze Zuidelijke en Noordelijke provinciën als zonen uit één huis, tot bereiking van één groot, algemeen doel; en nu dat bereikt is, is elkeen bereid den gewonden, maar onoverwonnen strijders de liefderijkste hulp toe te deelen.

» De liefde voor een Huis, Grootmagtigste Koning, waarmede en door wiens zorg ons vaderlang groot werd en, bij deszelfs rampen en verwijdering, rang en waarde verloor, die liefde wordt

(1) Het bovenvermeld adres komt voor in *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 154, en M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 260-262.

56ste VERGADERING. — 28 JUNIJ 1815.

Verslag betr. voorstel tot aanbieding van een blijk van dankbaarheid aan den Prins van Oranje.

geestdrift, wanneer wij Uwe Koninklijke Majesteit onophoudelijk en met de meeste inspanning bezig zien om ons inwendig bestuur te regelen en de wonden der rampvolste overheersching te heelen, terwijl Hoogstdeszelfs Doorluchtige Zonen het vaderland beveiligen, en de Erfgenaam des Troons de overwinning en onze redding met zijn bloed koopt.

» Het zij ons dan vergund aan de behoefte van ons hart te voldoen, door aan Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins van Oranje te mogen aanbieden, niet eene belooning, want die vindt zijn edel hart in zelfvoldoening en in de bewustheid van de redder zijns vaderlands geweest te zijn, maar als een blijk van ons diep gevoel van liefde en dankbaarheid, een der landsdomeinen, uit naam des Nederlandschen volks.

» Wij hebben dientengevolge de eer, op grond van het 69ste artikel der Grondwet, aan Uwe Koninklijke Majesteit het nevensgaande voorstel voor te dragen.

» Dit geringe bewijs van onze hulde aan de uitmuntende verdiensten van Zijne Koninklijke Hoogheid zal te gelijk eene erkentenis zijn van onze verpligting jegens onze dappere landgenooten, die de eer gehad hebben onder zulk een Hoofd te strijden; en indien Uwe Koninklijke Majesteit hierop deszelfs hooge goedkeuring wil geven, zal de nakomelingschap kunnen ontwaren, dat wij geene ondankbare onderdanen van den besten der Koningen geweest zijn.

» Wij hebben de eer, enz."

en tevens een voorstel, aan Zijne Majesteit op grond van art. 69 der Grondwet te doen, om aan Z. K. H. den Prins van Oranje het domein van Soestdijk in vollen eigendom te geven;

zullende dit voorstel en adres aan Zijne Majesteit door eene Commissie worden overgebragt.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het rapport te conformeren.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot morgen Donderdag, om 12 ure.

57STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 29 JUNIJ 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Gelezen en gearresteerd het voorstel aan Z. M., om aan Z. K. H. den Prins van Oranje het domein van Soestdijk in vollen eigendom te geven.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus, de heeren: van der Heyden van Baak, van Stralen, van der Heim, Slicher, van Hoogstraten, Hope, Busch, Schuylenburch van Bommenede, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, Gevers, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva, Reigersman, van Hees, de Jonge en Cuypers.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen het voorstel, hetwelk bij resolutie van gisteren bepaald was, dat benevens het adres op heden aan Zijne Majesteit zou aangeboden worden, volgende hetzelve hierna geïnsereerd. (1)

De Staten-Generaal hebben de eer met diepen eerbied aan Zijne Majesteit den Koning voor te dragen:

Dat, daar Hun Edel Mogenden ingevolge art. 69 van de Grondwet het regt hebben van aan den Souvereinen Vorst voordragten te doen, zij van dat regt nimmer beter gebruik kunnen maken dan wanneer het dient om in naam der natie aan het Koninklijk regerend Huis bewijzen te geven van hunne verknochtheid, liefde en dankbaarheid.

Dat deze dankbaarheid nu ten top gestegen is, daar het aan het heldhaftig en manmoedig gedrag van den Kroonprins grootendeels te danken is, dat de nu onlangs met dit land vereenigde en zoo belangrijke zuidelijke provinciën niet een prooi geworden zijn van een alles vernielenden vijand.

Dat dit manhaftig gedrag van den Kroonprins en deszelfs onderhoorige troepen reeds bijzonder uitgeblonken heeft in het hardnekkig verdedigen van de positie bij Quatre Bras, op den 16den Junij ll., en in den daardoor mogelijk gewordenen luisterrijken slag van den 18den Junij daaraanvolgende.

Dat Hun Edel Mogenden, in aanmerking nemende den diepen indruk, dien het behoud van Brussel met de omliggende streken op de natie gemaakt heeft, ook gaarne in derzelver naam een bewijs van dankbaarheid aan den Prins van Oranje zouden geven en in hem aan de verdienstelijke troepen, die zich daarbij, onder zijn bevel, zoo wel gekweten hebben.

Dat zij daarom de vrijheid nemen, met allen eerbied aan Zijne Majesteit voor te stellen, om bij eene wet te bepalen:

1°. dat het domein van Soestdijk met alle deszelfs ap- en dependentiën in naam van het Nederlandsche volk aan den Prins van Oranje zal worden aangeboden, om door hem en zijne erfgenamen als patrimonieel goed in vollen eigendom bezeten te worden;

2°. dat het Koninklijk jagtslot aldaar ten koste van den lande behoorlijk gemeubleerd en in orde gebragt zal worden;

3°. dat tot vereeuwiging van het manmoedig gedrag der troepen, bij de hardnekkige verdediging van de positie bij Quatre Bras zoo luisterrijk ten toon gesteld, in het domein te Soestdijk een monument ten aandenken van die roemrijke gebeurtenis zal worden daargesteld.

Aldus gedaan en voorgesteld in 's Gravenhage, den 29sten Junij 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan hetzelve alzoo vast te stellen.

En zijn tot het overbrengen dezer stukken aan Zijne Majesteit benoemd de heeren: van Lynden van Hoevelaken, van Stralen, Slicher, van Hoogstraten, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van Aylva en Reigersman.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

---

(1) De wet, waarbij het domein van Soestdijk aan Z. K. H. den Prins van Oranje in eigendom werd aangeboden, werd den 3den Julij door Zijne Majesteit vastgesteld en komt voor in *Staatsblad*, n°. 41; *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 161; M. Stuart, *Jaarboek* van 1815, blz. 262–268.

Zij luidt als volgt:

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij van harte gezind zijn, om aan de Nederlandsche armée, in den persoon van haren Opperbevelhebber, een duurzaam blijk te verleenen van de hoogachting en erkentelijkheid, welke zij zich bij alle ingezetenen van het Rijk verworven heeft door haar moedig gedrag in den thans geëindigden veldtogt;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal en overeenkomstig derzelver voorstel, goedgevonden hebben en verstaan te bepalen, zooals bepaald wordt bij deze:

Art. 1.

Het domein van Soestdijk, met alle deszelfs ap- en dependentiën, wordt, in naam van het Nederlandsche volk, aan Onzen beminden Zoon, den Prins van Oranje, Opperbevelhebber van het nationale leger, afgestaan en opgedragen, om door Hem en Zijne afstammelingen in vollen eigendom en als patrimonieel goed te worden bezeten.

Art. 2.

Het tot voorschreven domein behoorende jagtslot zal, ten koste van den lande, in bewoonbaren staat gebragt en gemeubileerd worden.

Art. 3.

Er zal, mede ten koste van den lande, in het domein van Soestdijk eene gedenkzuil worden opgerigt ter bijzondere vereering van den moed, in de hardnekkige verdediging der positie bij les Quatre-Bras zoo luisterrijk ten toon gespreid.

Lasten en bevelen, dat deze wet in het *Staatsblad* worde gedrukt, en dat de ministeriele Departementen, wien zulks aangaat, voor de spoedige uitvoering van derzelver bepalingen zorg dragen.

Gegeven te Amsterdam, den 8sten Julij des jaars 1815, het tweede van Onze regering.

58STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 1 AUGUSTUS 1815.

(GEOPEND TEN 11 URE.)

Rapport uitgebragt door: 1°. de Commissie, belast geweest met de aanbieding aan Zijne Majesteit van een adres en van een voorstel om aan Z. K. H. den Prins van Oranje in vollen eigendom te geven het domein van Soestdijk; 2°. de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken over de vervulling van de vacature in de Rekenkomer (besloten zich met dit rapport te vereenigen).

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp**.

Praesentibus, de heeren: van Heeckeren tot Kell, van Lidth de Jeude, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Wassenaer van St. Pancras, van Stralen, Slicher, Collot d'Escury, van Hoogstraten, Hope, Busch, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, van Bleiswijk, van Wickevoort Crommelin, van Bommel, Gevers, Clifford, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, Pesters van Cattenbroek, Ram, Roorda van Eysinga, van Sytzama, van Suchtelen tot de Haere, van Alberda van Rensuma, Gockinga, Reigersman, van Sasse van IJsselt, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

De heer **Praesiderende** ter Vergadering rapporteert namens de Commissie, op den 29sten Junij benoemd tot het overbrengen van een adres en voorstel aan den Koning, dat Zijne Majesteit dit blijk van nationale dankbaarheid allergracieust heeft ontvangen en Zijne gevoeligheid te kennen gegeven; tevens wenschende dat Hoogstdeszelfs Zoon altoos blijken van opoffering en verknochtheid aan dit land zoude geven in alle betrekkingen, ook dan wanneer Hij tot den Troon zou geroepen worden.

Waarop de heer Praesiderende voor het rapport bedankt is.

De heer **Praesiderende** herinnert de Vergadering, dat, bij resolutiën-commissoriaal van 11 April, 24 Mei, 30 Mei en 7 Junij in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om consideratiën en advies gesteld zijn eene missive van de Algemeene Rekenkamer der Vereenigde Nederlanden, van 13 Maart, kennis gevende van de aldaar plaats hebbende vacature, benevens de requesten van de heeren B. Lewe tot Aduard, G. H. van Alberda, C. Cromstrien Eversen en J. H. Keizer, verzoekende deze zaak alsnu ten spoedigste af te doen.

Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken, hierop in besogne getreden zijnde, hebben staande de Vergadering het volgende rapport uitgebragt:

RAPPORT *van de Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken.*

Bij resolutie-commissoriaal van 11 April werden in handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Binnenlandsche Zaken om consideratie en advies gesteld eene missive van de Algemeene Rekenkamer der Vereenigde Nederlanden, kennis gevende van de aldaar plaats hebbende vacature; terwijl tevens bij resolutiën-commissoriaal van den 24sten Mei, den 30sten Mei en den 7den Junij de requesten van de heeren B. Lewe tot Aduard, G. H. van Alberda, C. Cromstrien Eversen en J. H. Keizer werden overgelegd, om daarop bij het behandelen van deze zaak reguard te slaan.

U Edel Mogenden Gedeputeerden zijn van gevoelen, dat de bedoeling van de Vergadering in het vragen van hunlieder advies alleen kan zijn de wijze te bepalen, op welke deze nominatie het gevoegelijkste zoude kunnen ingerigt worden, en hieraan voldoende, zouden zij de voorkeur geven aan eene stemming met gesloten biljetten; in dit bijzonder geval echter zouden zij geene zwarigheid maken te adviseren, om volgens het 120ste artikel der Grondwet, waarbij bepaald wordt, zooveel mogelijk, leden uit alle provinciën te nomineren, en alzoo nu een lid voor de provincie Groningen diende benoemd te worden, de nominatie van drie leden in te vullen met de drie requestranten uit Groningen, die de eenige uit die provincie zijn, die hun verlangen hebben te kennen gegeven.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich met het voorzegd rapport te conformeren.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

59STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 3 AUGUSTUS 1815.

(GEOPEND TEN . . . URE.)

Ingekomen eene missive van Z. M., ten geleide van eên concept-besluit, waarbij de Duitsche Orde, Balije van Utrecht, wordt hersteld.

Praeside: de heer **van Lynden van Hoevelaken**, bij indispositie van den heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus, de heeren: van Heeckeren tot Kell, van Lidth de Jeude, van Wassenaer van St. Pancras, van Stralen, Slicher, Collot d'Escury, van Hoogstraten, Hope, Busch, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, van Bleiswijk, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, Roorda van Eysinga, van Sytzama, van Suchtelen tot de Haere, van Alberda van Rensuma, Jarges, Gockinga, Bowier, Reigersman, van Sasse van IJsselt, Repelaer, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 31 Julij, ten geleide van een concept-besluit, houdende *bepalingen omtrent de teruggave der goederen, door de Duitsche Orde, Balije van Utrecht, voormaals bezeten;* volgende de voorzeide missive en concept-besluit hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Majesteit.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Wij hebben nimmer opgehouden een hartelijk deel te nemen in de slagen, door welke zoovele onzer landgenooten gedurende de vreemde overheersching in hunne waardste belangen en in hun vermogen getroffen zijn. Niets zoude Ons dus aangenamer zijn geweest dan de geledene verliezen te herstellen. Dan, al spoedig na de aanvaarding van de regering hebben Wij Ons overtuigd gevonden, dat de omvang dier verliezen daartoe te groot en schier iedere zaak te zeer was gebragt uit haar geheel. De leniging der bijzondere rampen heeft dus moeten worden overgelaten aan de verzachtende hand van den tijd en aan den niet minder weldadigen invloed, dien de herlevende welvaart van het geheele vaderland op den toestand van ieder van deszelfs burgers moet oefenen. Wij hebben echter, bij uitzondering op dezen regel, zooveel mogelijk voorzien in die belangen, welker herstel noch met de goede orde van het bestuur, noch met de sedert ontstane belangen van derden strijdig was, en overeenkomstig deze beginselen is Ons de teruggave der goederen, voormaals door de Duitsche Orde, Balije van Utrecht, bezeten, billijk en raadzaam voorgekomen.

Wij onderwerpen bij deze aan de deliberatiën van U Edel Mogenden een daartoe strekkend besluit, en zoo bij deszelfs bepalingen aan de eene zijde voor de regten der publieke schatkist gezorgd en aan den anderen kant de eigendom der reeds verkochte goederen geëerbiedigd en verzekerd is, twijfelen Wij geenszins aan de bekrachtiging der Staten-Generaal.

Terwijl Wij inmiddels U, Edel Mogende Heeren, in Godes heilige bescherming bevelen.

Brussel, den 31sten Julij 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*lager stond*) Van wege den Koning,

(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-BESLUIT, *houdende bepalingen omtrent de teruggave der goederen, door de Duitsche Orde, Balije van Utrecht, voormaals bezeten.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo de belanghebbenden bij de bevorens hier te lande bestaan hebbende, doch op den 27sten Februarij 1811 gesupprimeerde Duitsche orde, Balije van Utrecht, het herstel van dezelve orde hebben verzocht en Wij Ons genegen bevinden, om aan dit verzoek, voor zoover zulks met den bestaanden regeringsvorm, met Ons regt en met de algemeene belangen is overeen te brengen, te voldoen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

De Duitsche orde, Balije van Utrecht, wordt hersteld, zoodanig als dezelve ten tijde van derzelver suppressie in den jare 1811 heeft bestaan, voorbehoudens nogtans Onze bevoegdheid om aan dezelve orde in tijd en wijle zoodanige andere en meer doelmatige inrigting te geven, als Wij zullen goedvinden, en voorts op den voet en onder de bepalingen, in de volgende artikelen vermeld.

Art. 2.

Zoodra mogelijk, na de dagteekening van dit besluit, zullen alle de goederen en eigendommen, hoe ook genaamd en waarin dezelve ook mogen bestaan, die aan de Duitsche orde bij derzelver suppressie in 1811 hebben behoord, voor zooverre die alsnog in *natura* voorhanden zijn en thans door de administratie der domeinen beheerd worden, doch verder of anders niet, aan de orde worden overgegeven, en zulks met de revenuen over den jare 1814 en vervolgens, waartegen de orde gehouden zal wezen om, aanvankelijk over 1814 en vervolgens, te betalen al zoodanige lasten en uitkeeringen ten dienste van kerken en scholen en al zoodanige betalingen van predikanten als anderzins, met welke zij bevorens is belast geweest.

Art. 3.

De goederen, welke tot de Duitsche orde, Balije van Utrecht, hebben behoord en sedert hare suppressie door de Fransche administratie zijn verkocht geworden, zullen aan de koopers verblijven, behoudens de bevoegdheid van deze laatsten, om zich, indien zij tot vernietiging van den verkoop genegen zijn, deswege in der minne met de orde te verstaan.

De termijnen, welke op de koopsom dier goederen aan de Fransche administratie zijn betaald geworden, zullen door de orde niet kunnen worden gereclameerd, doch zullen de onbetaalde termijnen door de koopers aan de orde zelve voldaan en en uitbetaald worden, onder gehoudenheid om het bedragen daarvan aan te leggen en te besteden tot aankoop van vaste goederen of tienden, binnen deze landen gelegen, of van inschrijvingen in het Grootboek der Nationale Schuld.

(1) Omtrent het bovenvermeld concept-besluit werd den 4den Augustus rapport uitgebragt.

De den 8sten Augustus 1815 vastgestelde wet komt voor in het *Staatsblad*, n°. 93, en in *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 192.

Art. 4.

Alle hypotheken en kapitalen, ten laste van particulieren geloopen hebbende en welke vóór 1°. Januarij 1814 afgelost en alzoo aan de Fransche administratie betaald zijn geworden, zullen, evenmin als de betaalde kooppenningen, door de orde kunnen worden gereclameerd; edoch zal aan dezelve worden uitgekeerd het bedragen van al zulke kapitalen, als in den loop van den jare 1814 afgelost en aan de domaniale administratie zijn verantwoord geworden.

Art. 5.

De kapitalen, welke op het Grootboek der nationale werkelijke rentegevende en uitgestelde schuld, ten name van de administratie der domeinen, zijn ingeschreven, en geprovenieerd zijn uit oude kapitalen, welke ten tijde van de suppressie der Duitsche orde aan dezelve hebben toebehoord, zullen ten name van de orde worden overgeschreven en de interessen daarvan, sedert 1°. Januarij 1814 gepercipieerd, aan dezelve worden uitgekeerd, waartegen door de orde aan de administratie der domeinen zal worden gerembourseerd het bedragen der bijlagen, welke, ingevolge de wet van den 14den Mei 1814, voor die kapitalen zijn gefourneerd geworden, mitsgaders de kosten, op de reconversie derzelve gevallen.

Art. 6.

Ten gevolge van de herstelling der Duitsche orde, Balije van Utrecht, zullen de schadevergoedingen aan de titularissen en geëmploijeerden der orde, bij de decreten van den 4den Julij 1812 en van den 13den Augustus 1813 toegestaan, komen te cesseren en diensvolgens de ingeschrevene lijfrenten worden gehouden voor vernietigd op het tijdstip van den 1sten Januarij 1814; terwijl de kapitalen, rentende 5 pct. integraal, op het oud Grootboek der Nationale Schuld ten behoeve van eenige aspiranten ingeschreven, worden gelaten ter dispositie van de orde, onder gehoudenheid van een met opzigt tot het beloop der interessen gelijkstaand kapitaal nieuwe werkelijke schuld en de daartoe behoorende kapitalen uitgestelde schuld aan 's lands amortisatie-kas af te schrijven, waartegen aan de orde zal worden vergoed de volgens de wet van 14 Mei 1814 gedane bijbetaling.

Art. 7.

De ingevolge het vorig artikel vernietigd wordende lijfrenten, voor zooveel dezelve niet aan titularissen, maar aan geëmploijeerden der orde waren toegekend, zullen door de orde, bij voortduring, aan dezelve geëmploijeerden moeten worden uitbetaald, te rekenen van den 1sten Januarij 1814 af, en tot tijd en wijle zij zal goedvinden hen in hunne oude functiën te herstellen.

Art. 8.

De orde, met en sedert den 1sten Januarij 1814 wordende gesteld in het genot der revenuen van alle de goederen, welke aan dezelve, ten gevolge van de voorgaande artikelen, zullen worden gerestitueerd, zal verpligt zijn tot het betalen van alle grondlasten, dijk-, sluis- en molengelden en dergelijke voor het geheele jaar 1814, zoomede alle de kosten van onderhoud en reparatie, die, na 1 Januarij 1814, zijn geïmpendeerd geworden, zullende hetgeen deswege over het jaar 1814 reeds door de administratie der domeinen mogt zijn betaald geworden, door de orde worden gerestitueerd.

Art. 9.

Bij den staat van liquidatie en afrekening tusschen de administratie der domeinen en de Duitsche orde, welke, ter volledige executie van de vorenstaande bepalingen, moet worden opgemaakt, is speciaal in het oog te houden en tot basis te nemen:

Vooreerst: dat van alle pachten, renten, enz., in den loop van het jaar en alzoo niet met ultimo December verschijnende, slechts zoo veel ten voordeele van de Duitsche orde worde uitgetrokken, als gelijk staat met het getal van dagen, sedert den 1sten Januarij 1814 tot aan den verschijndag in dat jaar verloopen, en dat het resterende als revenuen van 1813, ten behoeve van de domeinen, worde beheerd;

Dat wederkeerig, *ten tweede*, van alle renten, uitgangen en dergelijke, in 1814 verschenen en betaald, niet meerder ten laste van de orde gebragt worde dan, volgens dezelfde berekening, naar gelang van het getal dagen, van 1 Januarij 1814 tot aan den verschijndag van 1814 verschuldigd is, en

Ten derde: dat de tienden, garvezaden en houtgewassen, in 1813 verkocht, gerekend zullen worden tot de inkomsten van dat jaar te behooren, al ware het, dat de betaling in 1814 bepaald en gepresteerd mogte zijn geworden.

En opdat dit een en ander kome ter kennisse van de ministeriële Departementen en van een iegelijk, wien het aangaat, zal het tegenwoordig besluit in het *Staatsblad* geplaatst worden.

Gegeven te 's Gravenhage, den .... des jaars 1815, het tweede van Onze Regering.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan hetzelve concept-besluit te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën om consideratie en advies.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot morgen.

60STE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 4 AUGUSTUS 1815.

(GEOPEND TEN 11 URE.)

Ingekomen twee missives van Zijne Majesteit, ten geleide van: 1°. twee concept-besluiten, tot het verleenen van dispensatie van het bepaalde bij art. 266 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede van de bepalingen op het verkoopen van vaste goederen, toebehoorende aan vacante boedels of aan boedels, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd (besloten zich daarmede te vereenigen); 2°. een concept-besluit betreffende de nog aanwezige domein-rescriptiën en rente-certificaten. — Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Financiën over het concept-besluit tot herstel van de Duitsche Orde, Balije van Utrecht; besloten zich met het voorstel van Zijne Majesteit te vereenigen.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus, de heeren: van Lynden van Hoevelaken, van Heeckeren tot Kell, van Lidth de Jeude, van Boetzelaar van Kijfhoek, van Wassenaer van St. Pancras, van Stralen, Slicher, Collot d'Escury, Hope, Busch, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, van Bleiswijk, Gevers, Steengracht van Oosterland, Huyssen van Kattendyke, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, Roorda van Eysinga, van Sytzama, van Suchtelen tot de Haere, van Alberda van Rensuma, Jarges, Gockinga, van Heiden tot Reinestein, Bowier, Reigersman, van Sasse van IJsselt, van Hees en de Jonge.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 1 Augustus, ten geleide van twee concept-besluiten, houdende dispositie op de requesten van:

1°. Cornelia Hoogop en Huybert van Randeraart; 2°. Evert Pos, q. q.; 3°. Jan Pauluszoon Breen c. s., q. q.; 4°. F. S. W. Gautier, q. q.; 5°. Mr. T. A. van Adrichem c. s., q. q.; 6°. de erfgenamen van Catharina Mulder, weduwe van Hendrik Voltman; 7°. J. D. Kruissen, nonime uxoris, c. s., q. q.; 8°. B. van der Tak; 9°. G. van Olivier c. s., q. q.; 10°. C. Ajecke, in huwelijk hebbende Catharina van Has, q. q. en 11°. H. de Valk Fijkosz.;

allen verzoekende dispensatie van het bepaalde bij art. 266 van het Burgerlijk Wetboek, betrekkelijk het prononceren van echtscheidingen, als van de bepalingen op het verkoopen van vaste goederen, toebehoorende aan vacante boedels of aan boedels, waarin minderjarigen zijn geïnteresseerd; volgende de voorzeide besluiten hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Op de requesten van Cornelia Hoogop en Huybert van Randeraart, houdende verzoek om dispensatie van het bepaalde bij art. 266 van het Burgerlijk Wetboek, met opzigt tot het binnen twee maanden doen pronuntiëren hunner verkregen echtscheiding door den officier van den burgerlijken stand;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 22sten Junij ll., n°. 441;

Gehoord het rapport van den eersten president bij hetzelve geregtshof, den 11den en 15den Junij ll., n°. 15 en 21, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van art. 266 van het nog vigerend Wetboek, den supplianten te verleenen, zooals geschiedt bij deze, een nieuwen termijn van twee maanden, ten einde zich binnen denzelven, hetzij in persoon, hetzij bij eenen specialen gemagtigde, te vervoegen voor den ambtenaar van den burgerlijken stand, om hunne echtscheiding op de wijze, bij de wet bepaald, te doen uitspreken, met autorisatie op dien ambtenaar te Amsterdam, om de supplianten binnen dien termijn daartoe te admitteren.

En zal afschrift dezer worden gezonden aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, ten fine van executie, aan den eersten president bovengemeld, aan den Raad van State en aan de requestranten, tot informatie.

. . . . . ., den . . . Augustus 1815.

WIJ WILLEM, ENZ.

Op de requesten:

1°. van Evert Pos, q. q., wonende te Oud-Loosdrecht;

2°. van Jan Pauluszoon Breen c. s., q. q., wonende in het arrondissement Brielle;

3°. van Fredrik Sophie Wilhelmus Gautier, q. q., wonende in 's Hage;

4°. van mr. Thomas Adriaan van Adrichem c. s., q. q., wonende respectivelijk te Middelburg en te Zierikzee;

5°. van de gezamenlijke meerderjarige en minderjarige erfgenamen van Catharina Mulder, weduwe van Hendrik Voltman, wonende te Amsterdam;

6°. van Johan Dirk Kruissen, nom. uxor., q. q., wonende te Middelburg en te Sliedrecht;

7°. van Bonifacius van der Tak, weduwnaar van Christina Visser, c. s., q. q., wonende te Leiden en te Voorschoten;

8°. van Gerrit van Olivier c. s., q. q., wonende te Amsterdam, Utrecht en Delft;

9°. van Claas Ajecke, als in huwelijk hebbende Catharina van Has, q. q., wonende te Amsterdam, en

10°. van Hendrik de Valk Fijkosz., wonende te Amsterdam;

Gezien de adviesen van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, van den 11den, 12den, 13den en 15den Julij 1815, n°. 465, 471, 473, 474 en 476;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 21sten, 26sten, 28sten en 29sten Junij ll., n°. 47, 45, 6 en 12, 14 en 15, en den 2den, 5den, 6den en 15den Julij ll., n°. 12, 9, 10 en 45, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van de

daartegen obsterende wetten, te permitteren, gelijk Wij permitteren bij deze:

1°. aan Evert Pos, q. q., wonende te Loosdrecht, om, met concurrentie van de overige meerderjarige mede-erfgenamen, de vaste goederen, tot den boedel van Gijsbert Land en Aaltje Boelhouwer behoorende, op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen en ten overstaan van den vrederegter van het kanton, waarin deze boedel is gevallen, zoomede in het bijwezen van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen, te verkoopen, bestaande deze goederen in:

a. een huis, schuur, berg en erf, staande in Oud-Loosdrecht, gequoteerd n°. 170, belend ten oosten Evert Bos, ten westen het volgend perceel;

b. een huis, schuurtje en erf, gequoteerd n°. 169, staande ten westen van het voorsz. perceel en belend ten oosten het volgend perceel;

c. een derde gedeelte in een voorland en akker, gelegen aan den gemeenen weg, belend ten westen het voorgaande perceel;

d. een stukje land, vuntus en akker, achter het sterfhuis, naast Gerrit Pos en Hannes Hagen;

e. een dito stukje land, akker en houtboschje, gelegen naast het voorgaand perceel, radewaarts naast Gijsbert en Wannar Schipper;

f. een stukje land, groot 200 roeden, gelegen aan de Rade, belend ten oosten Pieter Schipper en ten westen Hendrik Olten;

g. een akker of een rest van een verveend land in het lager eind, belend ten oosten Cornelis Sypestein, ten westen Jacob de Vries, liggende alle deze perceelen onder Loosdrecht;

h. de helft in een huis en erve, staande en gelegen in Oud-Loosdrecht, n°. 162;

i. een huis, schuur en erf, te Oud-Loosdrecht, n°. 159;

k. eene turfschuur en erf, gelegen aan de Laan, onder Loosdrecht, gequoteerd n°. 71;

l. de helft in eene turfschuur, staande als boven, met den grond, gequoteerd n°. 61;

m. een derde in een stukje land, binnen de brug aan de Laan, met een derde in een halven akker, aan de noordzijde, gelegen onder Loosdrecht;

n. een stukje, gelegen in Loenderveen, kanton Loenen;

o. de helft in een stukje land, gelegen als voren;

p. de helft in een stukje land, gelegen als voren bij den watermolen;

q. de helft in een stukje land, gelegen onder Loosdrecht, op Schenkeldijk, westzijde;

r. de helft in een stukje land, gelegen als voren, aan de oostzijde;

s. de helft in een voorland, gelegen als boven, met een eind akker daarachter, genaamd: *de Opweg;*

t. de helft in een voorland, gelegen als boven;

u. de helft in een perceeltje land, gelegen onder Loosdrecht in den hoek;

v. twee halve voorlandjes, gelegen als voren, aan den nieuwen of ouden dijk;

w. vier voorlanden, gelegen als voren, aan den ouden dijk;

x. een voorland, gelegen als voren, met drie akkertjes daarachter;

ij. een voorland, gelegen als voren, met twee akkertjes daarachter;

z. de helft in twee voorlanden, gelegen als boven, met de akkers daarachter;

aa. een voorland, gelegen als boven, met den akker daarachter;

bb. de helft in een voorland, gelegen als boven;

cc. een voorland en akker, gelegen voor de helft in Loosdrecht, aan den gemeenen weg, met den halven akker daarachter;

dd. de helft in een akker, daarnaast gelegen;

ee. de helft in een voorland en akker, met een houtboschje, gelegen aan den ouden dijk;

ff. de helft in een akker, gelegen in de Vuntus te Loosdrecht;

gg. een derde in twee voorlanden en akkers, gelegen te Loosdrecht aan den gemeenen weg;

hh. een in een zoogenaamde zodde op den Schenkeldijk aan de wetering;

2°. aan Jan Pauluszoon Breen c. s., q. q., wonende in het arrondissement Brielle, om vier gemeten bouwland, gelegen in de gemeente Ouddorp, in den polder, genaamd: *het Westnieuwland*, en voor een zevende gedeelte tot den vacanten boedel van wijlen Jacob Kaptein behoorende, op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet in het openbaar voor notaris en getuigen te doen verkoopen, mits ten overstaan van den vrederegter van het kanton, waarin deze boedel is gevallen;

3°. aan Fredrik Sophie Wilhelmus Gautier, q. q., wonende in 's Hage, om een huis en erve, staande en gelegen binnen 's Gravenhage, in de Bagijnestraat, tot den gerepudieerden boedel van wijlen Johan Christophe Matthij behoorende, te doen verkoopen op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, mits ten overstaan van den vrederegter van het kanton, waarin deze boedel is gevallen;

4°. aan Thomas Adriaan van Adrichem c. s., q. q., wonende te Middelburg en Zierikzee, om op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, voor notaris en getuigen, ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van Johanna Klein, in leven huisvrouw van Dirk van der Maas, gevallen is, en ten bijwezen van den toezienden voogd of voogden over de in deze geconcerneerde minderjarigen, te verkoopen:

a. een huis, schuurtje en erve, op Noordgouwe, n°. 30;

b. eene schuur aldaar, zijnde ongenummerd;

c. drie gemeten 25 roeden in den polder van Noordgouwe, in den Moolblok n°. 30, west de waterloop;

d. vijf gemeten 20 roeden aldaar n°. 36, oost de dijk;

e. twee gemeten 202 roeden aldaar, n°. 36, oost de waterloop;

f. twee gemeten 75 roeden aldaar in den Steenblok, n°. 48, oost de waterloop;

g. een gemet 225 roeden aldaar, n°. 51;

h. twee gemeten 87 roeden aldaar, n°. 52;

i. drie gemeten 1½ roede aldaar, n°. 54;

k. vijf gemeten 296 roeden aldaar, n°. 55;

l. zestien gemeten en 4 roeden aldaar, in den Koppierenblok n°. 116, 258, 260 en 261, zijnde de zoogenaamde Kat;

m. vijf gemeten 258 roeden bosch aldaar, mede behoorende tot de zoogenaamde Kat;

n. dertien gemeten 220 roeden in den polder van Zonnemaire, in Schaaphages bevang op veertien en twintig;

o. zes gemeten in den polder van Schouwen, in de achttiende mote van Kerkwerve, zijnde het bevang bezuiden den Vroonweg, n°. 35;

p. negen gemeten 209 roeden aldaar, n°. 7 en 30 en in n°. 35;

5°. aan de gezamenlijke meerderjarige en minderjarige erfgenamen (de laatsten door hunne voogden gerepresenteerd) van Catharina Mulder, weduwe Hendrik Voltman, wonende te Amsterdam, om op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel is gevallen, en van den toezienden voogd of voogden van de minderjarigen, in deze geconcerneerd, in het openbaar, voor notaris en getuigen te verkoopen een huis en erve, met den daarin zijnden broodbakkers-oven, zonder deksel, staande en gelegen binnen de stad Amsterdam, op de Leliegracht, aan de zuidzijde, op den hoek van de Keizersgracht;

6°. aan Johannes Dirk Kruissen, nom. uxoris, c. s., q. q., wonende te Middelburg en te Sliedrecht, om op den van ouds hier te lande geüsiteerden voet, in het openbaar, voor notaris en getuigen, ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van Arie Adriaansz. den Hartog gevallen is, en in het bijwezen van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen, in deze geconcerneerd, te verkoopen de onroerende goederen, tot den bovengenoemden boedel behoorende, bestaande in een huis en erve, staande en gelegen onder Sliedrecht;

7°. aan Bonifacius van der Tak, weduwenaar van Christina Visser, zoo in privé als c. s., q. q., wonende te Leiden en te Voorschoten, om op den van ouds hier te landen geüsiteerden voet, in het openbaar voor notaris en getuigen, ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van Christina Visser is gevallen, en in tegenwoordigheid van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen te verkoopen:

a. eene bouwmanswoning, bestaande in een huis, erve, stalling, schuren en verdere getimmerten, met ruim 18 morgen wei- en hooiland en 14 morgen teelland, alles staande en gelegen annex den anderen onder Voorschoten, nabij het Schouw van Duivenvoorden, belend ten noord-oosten de Rhijndijk, ten zuid-oosten Cornelis Beijerbergen en Jan Ruigrok, ten zuid-westen de Maardrift en Jan van der Mark en ten noord-westen Jan van der Mark en van der Klaauw, zijnde het huis gequoteerd n°. 34;

b. twee morgen 300 roeden teelland, gelegen onder Voorschoten nabij de voorgaande partij, belend ten zuid-oosten de Korte Watering en voorts Gerrit van der Kragt;

8°. aan Gerrit van Olivier c. s., q. q., wonende te Amsterdam, Utrecht en Delft, om, met concurrentie van de overige meerderjarige kinderen en mede-erfgenamen van wijlen mr. Hendrik Vockestaart, te verkoopen een huis en erve, staande en gelegen binnen de stad Delft, op het Oude Delft, tot den boedel van denzelven H. Vockestaart behoorende, mits dat deze verkooping plaats hebbe ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel is gevallen, in het openbaar voor notaris en getuigen, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, en in het bijwezen van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen, in deze geconcerneerd;

9°. aan Claas Ajecke, als in huwelijk hebbende Catharina van Has q. q., wonende te Amsterdam, om, op den van ouds hier te lande gebruikelijken voet, voor notaris en getuigen te verkoopen, ten overstaan van den vrederegter van het kanton, alwaar de boedel van Steven van Has is gevallen en in het bijwezen van den toezienden voogd of voogden over de minderjarigen, in deze geconcerneerd:

a. een huis, gesitueerd binnen Borculo;

b. een stuk bouwland, groot ongeveer 2 schepels gezaai;

c. een hof, gelegen als het vorige bij Borculo;

d. eene weide onder Geesteren;

e. eene weide, groot ongeveer 6 dag maaijens, gelegen als voren in de buurtschap Haaxlo;

f. een hof buiten de Geestersche poort van Borculo;

10°. aan Hendrik de Valk Fijkosz., wonende te Amsterdam, zoo in privé als in qualiteit, tot het uit de hand verkoopen van de buitenplaats, genaamd: *Duinlust*, voor eene somme van f 5,250.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den Raad van State, den eersten president van het Hoog Geregtshof en den procureur-generaal bij hetzelve, en voorts aan ieder der requestranten uitgereikt, voor zooveel hen betreft, tot informatie.

....., den .... Augustus 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, ten geleide van een concept-besluit over *de nog aanwezige domein-rescriptiën en rente-certificaten*, volgende de voorzegde missive en het concept-besluit hierna geïnsereerd.

MISSIVE *van Zijne Majesteit.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

De wet van den 14den Mei 1814 heeft, behalve vele andere voordeelen de grootste orde en klaarheid te weeg gebragt in de Nationale Schuld.

Om dat gewigtig werk te voltooijen, ontbreekt slechts eene voorziening omtrent de domein-rescriptiën en de daarmede gelijk gestelde rente-certificaten.

Aan de houders van dat papier had gemelde wet de vrije keuze gelaten, om hetzelve op zekere voorwaarden al dan niet af te schrijven, en zij werden dus op een anderen voet geplaatst dan de houders der oude rentschulden, die tot de afschrijving verpligt waren.

Deze verpligting dient vooral tot de domein-rescriptiën te worden uitgestrekt, nu Wij, na een opzettelijk onderzoek de in 1813 en vroeger gedane domein-verkoopingen gehomologeerd hebbende, tevens vernomen hebben, dat het bedragen der daarvoor nog te kwijten sommen door het bedragen van het in omloop zijnde domein-papier wordt overtroffen.

Ten voormelden einde zal eene wet noodzakelijk zijn, en het is Ons voorgekomen, dat het ontwerp, hetwelk hiernevens aan de bekrachtiging van U Edel Mogenden wordt onderworpen, bepalingen behelst, bij welke noch het belang der particulieren, noch dat van den Staat lijden zal.

Ons daartoe gedragende, zullen Wij echter ten slotte aanmerken, dat het aannemen dier bepalingen geene onverwachte vermeerdering der hoofdsom van de Nationale Schuld ten gevolge hebben zal, want er was in der tijd, bij de begrooting van het montant der uit de algemeene conversie voort te spruiten nieuwe schuld, op het aanwezen eener zekere hoeveelheid van domein-rescriptiën en rente-certificaten gerekend.

En hiermede bevelen Wij U, Edel Mogende Heeren! in Godes heilige bescherming.

Brussel, den 3den Augustus 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Van wege den Koning,

(*get.*) A. R. FALCK.

CONCEPT-BESLUIT *over de nog aanwezige domein-rescriptiën en rente-certificaten.* (1)

WIJ WILLEM, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het billijk is om te gemoet te komen aan de bezwaren van zoodanige houders van domein-rescriptiën en van daarmede bij art. 34 der wet van den 14den Mei 1814 (zie *Staatsblad* van 1814, n°. 58) gelijk gestelde rente-certificaten, welke, geen gebruik gemaakt hebbende van de faculteit, hun bij art. 33 dier wet tot plaatsing derzelve toegekend, en ook niet in de gelegenheid zijnde om hunne domein-rescriptiën in betaling van gekochte domaniale goederen te bezigen, verzocht hebben, dat hun alsnog een weg tot emplooi hunner voorschreven domein-rescriptiën en rente-certificaten mogt worden aangewezen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan te ordonneren en te statueren, gelijk Wij ordonneren en statueren bij deze:

Art. 1.

De alsnog in omloop zijnde domein-rescriptiën en rente-certificaten, welke door de houders niet zullen worden gebezigd tot betaling van domaniale goederen, ten tijde van het Fransch bestuur

(1) Omtrent het bovenvermeld concept-besluit is den 7den Augustus rapport uitgebragt.
De den 7den Augustus 1815 vastgestelde wet komt voor in *Staatsblad*, n°. 42; en in *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 191.

in deze landen verkocht, zullen alsnog worden aangenomen op den voet, bij de wet van den 14den Mei 1814 bepaald, in dier voege, dat *twee duizend* francs derzelve, meerdere of mindere sommen naar evenredigheid, met alle de daarop te goed zijnde interessen zullen worden beschouwd als één bij de voorscheven wet bepaald fournissement van oude rentschulden, en diensvolgens voor dezelve, met bijvoeging der vereischte bijlage van f 100.0.0, worden verkregen f 2000.0.0 kapitaal $2^1/_2$ percent integrale werkelijke en f 4000.0.0 kapitaal uitgestelde schuld.

Art. 2.

De renten der uit deze conversie voor te spruiten werkelijke schuld zullen echter niet ingaan dan met 1°. Julij dezes jaars.

Art. 3.

De voormelde houders van domein-rescriptiën en rente-certificaten zullen dezelve, vóór of uiterlijk op den 1sten December dezes jaars, ter conversie moeten aanbieden; zullende, bij gebreke van dien, door hen worden geïncurreerd de penaliteiten, bij artt. 19 en 20 van de meergenoemde wet van den 14den Mei 1814 gestatueerd; terwijl in geenen gevalle van de voorschreven domein-rescriptiën en rente-certificaten eenig ander gebruik zal kunnen worden gemaakt dan op den voet, bij deze wet voorgeschreven.

En opdat niemand hiervan ignorantie pretendere, zal deze wet in het *Staatsblad* worden geïnsereerd.

Gegeven te . . . . . , den . . . . . des jaars 1815, het tweede van Onze regering.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan het concept-besluit om consideratie en advies te stellen in handen van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 3 Augustus om consideratie en advies gesteld is een concept-besluit, houdende bepalingen omtrent de teruggave der goederen, door de Duitsche Orde, Balije van Utrecht, voormaals bezeten, door Zijne Majesteit, bij missive van 31 Julij, aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorzeide rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën.*

Bij resolutie-commissoriaal van 3 Augustus werd door U Edel Mogenden in handen van derzelver Gedeputeerden tot de zaken van Financiën om consideratie en advies gesteld een concept-besluit, houdende bepalingen omtrent de teruggave der goederen, door de Duitsche Orde, Balije van Utrecht, voormaals bezeten, door Z. M. bij missive van 31 Julij aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden nemen met Zijne Majesteit het hartelijkste deel in de slagen, door welke zoo vele onzer landgenooten, gedurende de vreemde overheersching, in hunne waardste belangen en in hun vermogen getroffen zijn, en niets zoude hun aangenamer zijn dan de geledene verliezen hersteld te zien en tot deze herstelling met Zijne Majesteit volgens Hoogstdeszelfs edelmoedige en vaderlijke gevoelens te kunnen medewerken; maar zij gevoelen ook tevens, dat de omvang dier verliezen daartoe te groot en de zaken te zeer uit haar geheel gebragt zijn.

De teruggave der goederen, voormaals door de Duitsche orde, Balije van Utrecht, bezeten, wordt door Zijne Majesteit als eene uitzondering voorgesteld, dewijl dezelve noch met de goede orde van bestuur, noch met de sedert ontstane belangen van derden strijdig is.

U Edel Mogenden Gedeputeerden willen dit beginsel niet betwisten, noch onderzoeken het regt der belanghebbenden van schadeloos gesteld te worden, nadat zij voor hunne verliezen reeds eenigzins door lijfrenten vergoeding ontvangen hebben, daar U Edel Mogenden, indien zij deze zaak uit dat oogpunt wilden beschouwd hebben, de vraag tot onderzoek aan derzelver Gedeputeerden tot de zaken der Justitie zouden gerenvoijeerd hebben. Evenmin zullen U Edel Mogenden Gedeputeerden zich behoeven bezig te houden met U Edel Mogenden te doen opmerken, dat de herstelling der orde, zooals zij wordt voorgeslagen, slechts eene herstelling van naam en van eenige overgebleven goederen is, maar niet eene herstelling der orde, zooals zij bijna zes eeuwen heeft bestaan; slechts volgens eene instelling, die, aan haar wezen geheel vreemd, eerst voor eenige weinige jaren willekeurig bepaald wierd, en waarbij nog, volgens art. 1 van dit concept-besluit, deze nieuwe inrigting wederom aan allerlei veranderingen en wijzigingen onderworpen is.

Maar U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Financiën moeten zich vragen, of deze teruggave geen bezwaar levert voor 's lands schatkist.

Zeker wordt dit bezwaar minder, omdat er alleen gesproken wordt van de overgifte van de nog exterende en met 's lands domein vereenigde goederen van de voormalige Duitsche orde, waartegen dan ook de lijfrenten vervallen; maar evenwel moet zulks eenig bezwaar opleveren, en zullen die inkomsten over de jaren 1814 en 1815 mede berekend zijn onder de opgave van het product der domeinen, tot voorziening van 's lands behoeften bij het laatste budget gecalculeerd. Zij vragen zich verder, welke de gevolgen van dezen maatregel zouden kunnen zijn, en hier kunnen zij het niet nalaten, U Edel Mogenden opmerkzaam te maken op dezelve. Immers indien alles wat niet met de goede orde van bestuur, noch met de belangen van derden strijdig is, teruggegeven moet worden, hoe velen hebben dan niet aanspraak op eene diergelijke teruggave; hoe vele verzoeken van dien aard zullen er niet gedaan worden en zijn er reeds werkelijk, schoon vruchteloos, gedaan? En met welk regt zal men hun die billijke eischen weigeren of, alle toestaande, welk nadeel aan 's lands kas toebrengen? Waarom zoude datzelfde regt niet wedervaren aan de Johanniter of Maltheser orde, de oude afgeschafte voormalige ridderschappen, die nu door nieuwe instellingen vervangen zijn, de dochters van den ouden Nederlandschen adel, die in possessie van praebenden waren, de afgeschafte Capittelen? Waarom zouden de houders der actiën van de voormalige O. I. C. niet deelen in de nog aanwezig zijnde aanzienlijke bezittingen, zoo hier te lande als in onze overzeesche gewesten? Welk regt zoude men dan niet moeten laten wedervaren aan de nog aanwezig zijnde houders van ambts-obligatiën, en hoe vele andere diergelijke aanspraken zouden wij niet kunnen bijbrengen, waarvan de gevolgen voor 's lands financiën onberekenbaar zijn?

Het is om deze redenen, dat wij ons verpligt vinden, U Edel Mogenden te adviseren den Koning dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen, doch denzelven eerbiedigljk te verzoeken het onderwerp van het gedane voorstel in nadere overweging te willen nemen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot Maandag.

61ste VERGADERING.

VERGADERING VAN MAANDAG 7 AUGUSTUS 1815.

(GEOPEND TEN 11 URE.)

Ingekomen: twee missives van Z. M., ten geleide van: 1°. een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van art. 144 van het Burgerlijk Wetboek, en 2°. een concept-besluit tot het verleenen van dispensatie van de formaliteiten bij den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd; besloten zich met beide voorstellen van Z. M. te vereenigen. — Gelezen het rapport van de Gedeputeerden tot de Financiën, over de concept-wet betreffende de nog aanwezige domein-rescriptiën en rente-certificaten; besloten zich met het voorstel van Z. M. te conformeren. — Mededeeling omtrent de sluiting der vergadering en benoeming van eene commissie tot ontvangst van de gelastigden van Zijne Majesteit. — Sluiting der vergadering.

Praeside: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus, alle de leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Markel Brouwer, van der Heyden van Baak, Calkoen, Schuylenburch van Bommenede, Deutz van Assendelft, van Bommel, van Aylva, Lycklama à Nyeholt, van Sminia, van Pallandt tot Eerde, Sloet van Warmelo, Alberda van Ekenstein, Gockinga, van Wassenaer van Onsenoort, van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende en Cuypers.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 3 Augustus, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Pieter Pieters Zijlstra, verzoekende dispensatie van art. 144 van het Burgerlijk Wetboek en permissie tot het aangaan van een wettig huwelijk; volgende het voorzegde concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Op den requeste van Pieter Pieters Zijlstra, controleur ad interim van de indirecte belastingen, wonende te Gorredijk;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof, van den 22sten Julij ll., n°. 488;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 11den Julij ll., n°. 104, in deze gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal,

Hebben goedgevonden en verstaan, met dispensatie van art. 144 van het Burgerlijk Wetboek, den requestrant te permitteren, zooals geschiedt bij deze, om met Antje Veeneman een wettig huwelijk aan te gaan.

En zullen afschriften dezer worden gezonden aan den eersten president en procureur-generaal bovengemeld, den Raad van State en den requestrant, tot informatie en narigt.

Brussel, den 4den Augustus 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen eene missive van Zijne Majesteit, van 7 Augustus, ten geleide van een concept-besluit, houdende dispositie op het request van Nicolaas van den Berg, q. q., verzoekende dispensatie der gevorderde formaliteiten bij den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd; volgende het voorzegde concept-besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Disponerende op den requeste van Nicolaas van den Berg, als voogd over Thomas Franciscus Johannes van der Beek c. s., allen wonende te Amsterdam en minderjarige kinderen, mitsgaders erfgenamen onder benefice van inventaris van wijlen hunnen vader Gerardus van der Beek, daarbij om aangevoerde redenen verzoekende, om, met dispensatie van de formaliteit, dezen aangaande bij de nog vigerende wet voorgeschreven, uit de hand te mogen verkoopen: een huis en erve, ten requeste breeder vermeld;

Gezien het advies van den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden, van den 25sten Julij 1815, n°. 491;

Gehoord het rapport van den eersten president van hetzelve geregtshof, den 18den Julij te voren, n°. 6, op den voornoemden requeste gerequireerd;

Den Raad van State gehoord en met gemeen overleg van de Staten-Generaal;

Hebben goedgevonden en verstaan, den requestrant, in zijne voornoemde qualiteit, te autoriseren, zooals geschiedt bij deze, om met dispensatie van de formaliteiten, bij de tegenwoordig nog vigerende wetten op den verkoop van vaste goederen, waarbij minderjarigen zijn geïnteresseerd, gevorderd, uit de hand te mogen verkoopen aan Matthijs Schöllen, voor de somma van drie honderd gulden, een huis en erve, geapproprieerd tot eene scheepssmederij of ook slotenmakerij, staande en gelegen te Amsterdam, in de Lange of Groote Houtstraat, aan de zuidzijde van het Smalle pad, geteekend Y en M, G 7, n°. 18, wijk 51, n°. 2617, n. n°. 2724 zwart, behoorende tot den boedel van wijlen Gerardus van der Beek, gewoond hebbende en overleden te Amsterdam, en om wijders wegens den te doenen verkoop de noodige acten te mogen passeren.

Afschriften dezer zullen worden gezonden aan den eersten president van en aan den procureur-generaal bij het Hoog Geregtshof der Vereenigde Nederlanden tot informatie en narigt, en gelijk afschrift aan den Raad van State tot informatie, zullende eindelijk mede afschrift aan den belanghebbende worden afgegeven.

's Gravenhage, den ... Augustus 1815.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

Is gelezen het rapport van Hun Edel Mogende Gedeputeerden tot de Financiën, in wier handen bij resolutie-commissoriaal van 4 Augustus om consideratie en advies gesteld is eene concept-wet over de nog aanwezige domein-rescriptiën en rente-certificaten, door Zijne Majesteit bij missive van 3 Augustus aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden; volgende het voorzegde rapport hierna geïnsereerd.

RAPPORT *van de Gedeputeerden tot de Financiën.*

Bij resolutie-commissoriaal van den 4den Augustus werd in

61ste VERGADERING. — 7 AUGUSTUS 1815.

Sluitingsrede.

handen van U Edel Mogenden Gedeputeerden tot de Financiën om consideratie en advies gesteld eene concept-wet over de nog aanwezige domein-rescriptiën en rente-certificaten, door Zijne Majesteit bij missive van 3 Augustus aan deze Vergadering ter bekrachtiging aangeboden.

U Edel Mogenden Gedeputeerden, de bepalingen dezer wet geschikt vindende, om aan de houders van domein-rescriptiën en rente-certificaten gelegenheid te geven tot het emploijeren van deze hunne effecten, en niet strijdig met het belang der particulieren, noch van den Staat, adviseren U Edel Mogenden, den Souverein dank te betuigen voor deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen en zich met het voorstel te vereenigen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, zich te conformeren met het voorstel van Zijne Majesteit.

En zijn deze resolutiën zonder resumtie genomen.

De **President** communiceert aan de Vergadering, dat dezelve door eene Commissie van wege Zijne Majesteit zal worden gesloten, en benoemt tot receptie van dezelve de heeren van Lidth de Jeude en Busch, benevens den Griffier.

De Commissie, bestaande uit den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken en de leden van den Raad van State, de heeren Mollerus en Fagel, binnengeleid zijnde, wordt de vergadering met de volgende aanspraak, bij monde van den voornoemden Secretaris van Staat, gesloten; volgende hierna geïnsereerd.

Edel Mogende Heeren!

De buitengewone omstandigheden, waarin zich dit land bevonden heeft, hebben Zijne Majesteit niet toegelaten, de zitting dezer Vergadering op den tijd, toen hare gewone werkzaamheden waren afgeloopen, te sluiten. Het was voor Hoogstdenzelven pligt en behoefte tevens, zich in de gelegenheid te stellen, om, wanneer de nood zulks vorderen mogt, van de ondersteuning dergenen, die de Grondwet als vertegenwoordigers van het geheele volk kenmerkt, ieder oogenblik gebruik te kunnen maken.

Thans, daar die omstandigheden hebben opgehouden en plaats gemaakt voor andere, welke eene vervanging dezer gewone door eene buitengewone in dubbelen getale zaamgestelde Vergadering vorderen, heeft het Zijner Majesteit goedgedacht, de commissie, in welker naam ik de eer heb tot U Edel Mogenden te spreken, het sluiten dezer vergadering van wege Hoogstdenzelven op te dragen.

Aan dit bevel bij deze voldoende, hebben wij ons tevens van den aangenamen last te kwijten, U Edel Mogenden, namens Zijne Majesteit, plegtig te bedanken voor derzelver volstandige hulp en medewerking tot het daarstellen van zoo vele belangrijke verordeningen, als gedurende den loop dezer zitting aan U Edel Mogenden zijn voorgedragen en ten gevolge van derzelver goedkeuring tot stand gebragt.

Zijne Majesteit zal zich die welwillende medewerking steeds met genoegen herinneren, maar vooral zullen bij Hoogstdenzelven onuitwischbaar in het geheugen geprent blijven die onduubelzinnige blijken van verkleefdheid en trouw, welke door U Edel Mogenden in de donkere omstandigheden, die het verlengen dezer zitting hebben noodzakelijk gemaakt, zijn aan den dag gelegd en aan Hoogstdenzelven te dierbaarder zijn, daar zij den maatstaf geven der ondersteuning, welke van U Edel Mogenden bij den verzwaarden last, die op 's Konings schouderen gelegd is, in veranderde betrekkingen kan verwacht worden. En wie uwer, Edel Mogende Heeren! zal niet op zijne beurt met welgevallen terugdenken aan eene zitting, welke door het zoo merkwaardig en inzonderheid voor ons vaderland zoo beslissend *tijdvak*, waarover dezelve zich heeft uitgestrekt, eene der belangrijkste, welke immer in Nederlands vergaderzalen plaats hadden, geworden is.

De gewigtige gebeurtenissen, welke dat tijdvak hebben gekenmerkt; en hetgene daaruit, met betrekking tot de deliberatiën dezer Vergadering, is voortgevloeid, dit alles is aan U Edel Mogenden te versch in het geheugen, dan dat het noodig zijn zoude, derzelver aandacht andermaal daarop te vestigen.

Genoeg zij het te hebben opgemerkt, dat de uitkomst daarvan voor geen land belangrijker is dan voor Nederland.

Wanneer wij ons aan den eenen kant voorstellen het rampzalig lot, hetwelk bij den overheerscher zoude zijn beschoren geweest aan een volk, dat door het losmaken der ketenen, waarmede het geboeid was, in der tijd den strijd beslist heeft, die zonder deze medewerking welligt eenen geheel anderen uitslag zoude gehad hebben, en wij aan den anderen kant ons die heilrijke toekomst voorstellen, welke ons nu te wachten staat, dan zal het wel geen verder betoog behoeven, dat, zoo eenig volk, dan zeker het Nederlandsche, de gezegende gevolgen der ontzettende gebeurtenissen, die wij in de laatste maanden beleefd hebben, ondervinden zal.

Schoon het derhalve de Voorzienigheid behaagd heeft, daartoe geheel andere wegen dan die, welke zich bij den aanvang dezer zitting voor den geest deden, in te slaan, zijn nogtans de gunstigste uitzigten, welke zich op dat tijdstip reeds in het verschiet aankondigden, op de volledigste wijze vervuld geworden.

De vergrooting van ons grondgebied, plegtig bij het traktaat van Parijs verzekerd, heeft zich niet tot eene onbeduidende uitbreiding bepaald, maar landen met ons vereenigd, wier vermogen, gevoegd bij datgene, hetwelk wij reeds bezaten, in staat zal zijn, ons tot eene der eerste Magten van Europa op te voeren.

De belemmeringen, welke aan de uitbreiding van den koophandel in den weg stonden, zijn schier opgeheven en deszelfs bloei tot eene hoogte gebragt, die ons alle hoop geeft, van de gouden eeuw van Neêrlands handel in onze dagen wederom te zien herboren worden.

Alle verdere bronnen van bestaan worden meer en meer geopend en verspreiden reeds wederom onder alle klassen des volks dien welstand, dat de misvormende trekken des tegenspoeds en der verdrukking allengskens van het gelaat der inwoners zijn verdwenen en voor die des voorspoeds en der tevredenheid hebben plaats gemaakt.

Een verlicht en weldadig bestuur gaat geregeld zijnen tred in het vaststellen van alle die verordeningen, welke tot volmaking van het Staatsgebouw noodig zijn en, wel verre van door de uitbreiding onzer betrekkingen nutteloos te worden, integendeel bij de nieuwe staatshuishouding niet minder dan bij die, welke nog bestaat, tot rigtsnoer en regelmaat strekken kunnen. Dan, wij mogen het ons niet verbergen, alle deze voorregten hebben niet dan tot den duursten prijs kunnen verworven worden, tot den prijs van het bloed zoo veler onzer natuur- en landgenooten, als het slagtoffer geworden zijn van dien woedenden aanval, waarmede de onbegrensde heerschzucht van een eenigen al ons maatschappelijk geluk wederom hoopte te vernietigen, om ons onder zijnen ijzeren schepter terug te brengen.

Diep, ja zeer diep moet het gevoelig hart van ieder Nederlander getroffen zijn door het denkbeeld, dat ons volksbestaan niet dan tot zulken prijs is kunnen gekocht worden; maar wij mogen daarbij niet uit het oog verliezen, hoe diezelfde omstandigheden, waardoor dat nimmer te vergeten verlies is te weeg gebragt, van den anderen kant hebben medegewerkt, om aan vreemden, zoowel als aan inboorlingen, dat gevoel van vastheid des Staats te geven, hetwelk een der zekerste waarborgen dier vastheid zelve is.

Wij wisten, ja, dat onze Staat uit volken, weleer vereenigd, zoude worden zamengesteld; de voorspoed en luister, die dezelve genoten, toen zij door éénen schepter bestuurd werden en nog geene godsdienstige twisten dezelve beroerden, konden die vereeniging niet anders dan als eene heilverwekkende gebeurtenis doen aanmerken; maar het kon den onbevooroordeelden beschouwer niet ontgaan, dat het tijdsverloop sedert die vroegere betrekkingen te groot was, om daarin alleen den waarborg van duurzaamheid der toekomstige te vinden. Die waarborg bestaat thans op eene wijze, welke geene onzekerheid overlaat. Het bloed der beide volken heeft voor dezelfde belangen gestroomd. En wat kan meer, dan eene door bloed bezegelde verbindtenis, het kenmerk der duurzaamheid met zich dragen?

Wij kenden onzen Koning als eenen Vorst, wiens verlicht verstand, welwikkend oordeel, ongekreukte regtvaardigheid en onvermoeide arbeidzaamheid hem voor de omstandigheden des tijds zoo zeer berekend maakten; maar wij hadden nog geene gelegenheid gehad, in hem dat groot en standvastig karakter te onderscheiden, hetwelk zoo bovenal geschikt is, om, in moeijelijke tijden, vertrouwen in te boezemen, en waarvan U Edel Mogenden de sprekende bewijzen in deze vergaderzaal hebben bijgewoond, op dien merkwaardigen dag, toen Hij, op het bekomen der ontzettende mare, welke op dat oogenblik alle harten vervulde, wel overtuigd, dat zwakheid den eersten grondslag tot den val der Vorsten legt, het moedig besluit nam, den schepter, die voor hem bestemd was, op te nemen en daardoor openlijk voor het oog der volken aan te kondigen, hoe hij dien

schepter zou weten te verdedigen tegen al wie onderstaan mogt, hem denzelven te ontwringen.

Spanje's en Portugals velden hadden onzen Kroonprins bekend gemaakt als dien jeugdigen held, die, door eenen wijzen opperbevelhebber bestuurd, dood en schrik onder vijandelijke gelederen wist te verspreiden en alle die hoedanigheden in zich vereenigde, welke den aanleg uitmaken, om eenmaal zelve met luister aan het hoofd eens legers geplaatst te worden, maar wij kenden hem niet als dien grooten veldheer, die, reeds volkomen in de school zijns onvergelijkelijken meesters gevormd, alles zoo juist zou weten te berekenen, dat de hardnekkigste aanvallen, door de ervarendste legerhoofden bestuurd en met de geoefendste krijgsknechten ondernomen, op zijnen koelbloedigen moed en wijs beleid krachteloos zouden afstuiten. En waarom, Edel Mogende Heeren, zouden wij hier niet nog eenen stap verder gaan en hem met dankbaarheid erkennen als het werktuig in de hand der Almagt, waardoor onze onafhankelijkheid bewaard en de troon des gewelds andermaal moest omver gestooten worden? Het getuigenis des vijands zelven, zoo de erkentenis van den Held der eeuw niet voldoende ware, levert hiervan de volledigste bevestiging op. Steeds gewoon zijne nederlagen voor overwinningen te doen doorgaan, heeft hem ditmaal de kracht der waarheid de erkentenis afgeperst, dat hij op den merkwaardigen dag van 16 Junij, daar alleen, waar de Prins van Oranje aan het hoofd zijner benden streed, is teruggeslagen. En is het niet dit terugslaan, hetwelk eigenlijk als de grondslag van alle de ontzettende gebeurtenissen, welke daarop gevolgd zijn, moet aangemerkt worden? Had de vijand daar ter plaatse op dien dag gezegepraald, hij had den slag, die twee dagen later het lot der wereld besliste, eenen dag vroeger kunnen leveren, en wie onzer is in staat de rampzalige gevolgen te berekenen, welke daaruit hadden kunnen geboren worden?

Onze legerbenden, schoon niet ontbloot van krijgslieden, in de school der ondervinding geleerd, bestonden echter voor een groot gedeelte uit manschappen, wel is waar, zooveel de kunst vermag, geoefend en van al wat tot de krijgsdienst noodig is, toegerust, maar die men naauwlijks verwachten konde, dat reeds dadelijk bestand zouden zijn tegen die oude in het vuur geharde vijandelijke legioenen, wier bijna onwederstaanbare kracht zoo menigmaal het lot der veldslagen beslist had. Er bestond bovendien bij sommigen eene zekere beduchtheid, of zij, die onder de vanen, welke zij nu bestrijden moesten, gediend hadden, wel de noodige mate van standvastigheid bezitten zouden, om in het oogenblik des strijds tegen alle wankeling bewaard te zijn.

Nu is alle onzekerheid weggenomen. De heldenmoed en het beleid onzer toen nog onbeproefde legerbenden heeft den alouden Nederlandschen krijgsroem op de schitterendste wijze gehandhaafd en de bewondering van vriend en vijand teweeggebragt. Wel verre van op het gezigt hunner vorige wapengenooten aan het wankelen te geraken en aan hunne verleidende pogingen het oor te leenen, heeft integendeel het gevoel der verontwaardiging nieuw voedsel aan hunnen moed gegeven en aan de volken doen zien, wat men vermag, wanneer men getrouwheid aan eed en pligt op zijne zijde heeft.

Eindelijk, Edel Mogende Heeren, wanneer wij eenen terugzienden blik werpen op onze natie zelve, dan lijdt het wel geen twijfel, dat eendragt en belangelooze vaderlandsliefde zich in alle harten gevestigd vonden; dat afkeer van het pas afgeworpen juk het beginsel was, dat zich in alle gemoederen geworteld had; dat liefde tot den Vorst, die ons regeert, in geen land grooter zijn konde dan in Nederland; dat de voorregten, ons geschonken, door een ieder levendig gevoeld en naar waarde geschat werden; maar wij kenden de mate van opoffering niet, waartoe men bereid zijn zoude, indien het er op aan mogt komen, het herkregen bestaan, met al wat daaraan verbonden is, te handhaven en de krachtdadige maatregelen, welke daartoe noodig konden geacht worden, te ondersteunen.

Thans weten wij, dat geene schatten te groot, geen bloed te dierbaar zoude geweest zijn, om de vernedering en ellende eener vernieuwde dwingelandij en heerschzucht voor te komen. Wij weten, dat de geheele natie juist zoo gestemd is, als vereischt wordt, om eene onafhankelijke en vrije natie te blijven, en dat niets in staat zal zijn, dezelve immer te doen aarzelen in de keuze om liever alles voor haar volksbestaan veil te hebben dan immer wederom het juk eener vreemde overheersching te dragen.

Zoodanig, Edel Mogende Heeren, zijn de omstandigheden, waaronder het ons gebeuren mag deze zitting te sluiten. Wij volbrengen den daartoe ons opgedragen last met te meerder genoegen, naar mate de uitzigten, welke deze omstandigheden voorafgingen, donkerder en bedenkelijker waren. Wij mogen echter daarbij het aandoenlijk gevoel niet onderdrukken van misschien voor de laatste maal gesproken te hebben tot eene Vergadering, met welker bestaan te gelijk zal ophouden het afzonderlijk bestaan van dat Vaderland, hetwelk, ofschoon later door burgertwisten verdeeld, wij allen nogtans als den zetel van het hoogst mogelijk volksgeluk gekend hebben en hetwelk ook dan, wanneer deszelfs luisterrijke hereeniging met volken, die nimmer van hetzelve hadden behooren te worden afgescheiden, al dat heil zal aanbrengen, hetwelk wij ons daarvan beloven mogen, bij dit geslacht steeds in dankbare herinnering voor genotene weldaden blijven zal.

VERSLAG DER HANDELINGEN

VAN DE

VERGADERING

DER

STATEN-GENERAAL

IN DUBBELEN GETALE,

van 8 tot 19 Augustus 1815.

ALPHABETISCH REGISTER.

Vergadering van 8 tot 19 Augustus 1815.

AU—GR

Audiëntie eener Commissie uit de Vergadering bij den Koning, om Zijne Majesteit kennis te geven van het constitueren der Vergadering: Benoeming der Commissie, blz. 4; — Rapport der Commissie, blz. 5.

Besluiten van den Koning, aan de Vergadering medegedeeld, blz. 5, 6.

Commissiën: tot in- en uitgeleide van den Koning bij de opening der Vergadering, blz. 2;

tot aanbieding aan den Koning van de nominatie voor het voorzitterschap: Benoeming en rapport der Commissie, blz. 3-4;

tot het doen van mededeeling aan den Koning van het constitueren der Vergadering: Benoeming, blz. 4; Rapport der Commissie, blz. 5;

tot onderzoek van het ontwerp van Grondwet: Benoeming, blz. 5 en 6; — Rapport der Commissie, blz. 6-8;

tot het overbrengen aan den Koning van het door de Vergadering aangenomen voorstel van Grondwet: Benoeming, blz. 10; — Verslag der Commissie, blz. 11;

tot in- en uitgeleide van de Commissie van wege Zijne Majesteit tot sluiting der Vergadering, blz. 11.

Domeinen. Zie *Soestdijk*

Gehoore ontvangen bij den Koning. (Eene Commissie uit de Vergadering ten) Zie *Audiëntie.*

Grondwet. (Ontwerp van)

Benoeming eener Commissie tot onderzoek, 9 Augustus 1815, blz. 5; — Aanvulling der Commissie, blz. 6; — Verslag der Commissie, uitgebragt 14 Augustus, blz. 6-8; — Verklaring van den heer VERHEIJEN ten aanzien van art. 133 der Grondwet, blz. 6. — Het ontwerp van Grondwet 18 Augustus door de Vergadering aangenomen, blz. 10. — Benoeming van eene Commissie tot het overbrengen van het ontwerp aan Zijne Majesteit, blz. 10; — Verslag der Commissie, bij monde van den President, blz. 11; — Aanspraak, door den President bij het overbrengen van het ontwerp gehouden, blz. 11.

HU—VO

Hulde door de Vergadering aan den Koning aangeboden. Zie *Audiëntie.*

Leden der Dubbele Vergadering, blz. 1-2; — Zie ook de Naamlijst, geplaatst achter den Algemeenen Titel.

Missive van den Prins van Oranje. Zie *Soestdijk.*

Opening der Dubbele Vergadering op 8 Augustus 1815: Benoeming van eene Commissie tot in- en uitgeleide van den Koning, blz. 2; — Aanspraak van Z. M., blz. 2-3; — Rede van den waarnemenden President in antwoord op 's Konings aanspraak, blz. 3.

Prins van Oranje. Zie *Soestdijk.*

Rekenkamer. (Benoeming van een lid der Algemeene) blz. 6.

Reis- en verblijfkosten van de leden der Dubbele Vergadering. (Regeling der) blz. 6.

Sluiting der Vergadering.

Mededeeling omtrent de sluiting, blz. 11; — Benoeming van eene Commissie tot ontvangst van de Commissie van wege den Koning, blz. 11; — Rede van den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken tot sluiting der Vergadering, blz. 11-12.

Soestdijk. (Missive van Z. K. H. den Prins van Oranje, bevattende Hoogstdeszelfs dank voor het afstaan van het domein van) blz. 10.

Voorzitterschap. Waarneming door den afgetreden President, blz. 1; — Beantwoording van 's Konings aanspraak bij de opening der Vergadering door den waarnemenden President, blz 3; — Opmaking van de nominatie, aan den Koning aan te bieden voor de benoeming van den Voorzitter, blz 3; — Benoeming eener Commissie, belast met het aanbieden der nominatie, blz. 3; — Verslag der Commissie, blz. 3-4; — Aanvaarding van het voorzitterschap, blz. 4; — Mededeeling der benoeming, blz. 4 en 5.

HANDELINGEN

VAN DE

VERGADERING

DER

STATEN-GENERAAL

IN DUBBELEN GETALE,

van 8 tot 19 Augustus 1815.

1STE VERGADERING. — 8 AUGUSTUS 1815.

Opening der Vergadering.

1STE VERGADERING.

VERGADERING VAN DINGSDAG 8 AUGUSTUS 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Opening der vergadering; benoeming van eene Commissie tot ontvangst van den Koning; aanspraak van Zijne Majesteit; rede van den President ter beantwoording van de aanspraak van Zijne Majesteit. — Opmaking van de nominatie voor de benoeming van den President der Vergadering; benoeming van eene Commissie tot aanbieding van de nominatie aan den Koning; verslag der Commissie. — Benoeming van eene Commissie om aan Zijne Majesteit van het constitueren der Vergadering kennis te geven.

Provisioneel President: de heer **G. K. van Hogendorp.**

Praesentibus: alle leden, tot de dubbele Vergadering der Staten-Generaal benoemd, behalve de heeren van Lynden van Blitterswijk, Calkoen, Schuylenburch van Bommenede, van Pallandt tot Eerde, van Heerdt tot Eversberg, van Spaen van Biljoen en Sandberg. (1)

De leden der Vergadering zich des namiddags om 1 ure vereenigd hebbende in de voor dezelven gereed gemaakte zaal en de bestemde plaatsen geöccupeerd hebbende, is, onder provisionele voorzitting van den heer G. K. van Hogendorp als

(1) **Naamlijst der leden, welke de dubbele Vergadering uitgemaakt hebben.**

Gelderland, de heeren: W. H. C. van Lynden van Blitterswijk, J. E. N. van Lynden van Hoevelaken, W. H. A. K. van Heeckeren tot Kell, A. H. van Markel Brouwer, J. H. A. van der Heyden van Baak, C. P. van Lidth de Jeude, D. L. van Brakell tot den Brakell, J. F. W. van Spaen van Biljoen, W. Engelen, J. Brantsen, P. Straalman, L. van Heeckeren van de Cloese.

Holland, de heeren: .... van Boetzelaar van Kijfhoek, J. N. A. van Wassenaer van St. Pancras, G. K. van Hogendorp, H. van Stralen, N. Calkoen, P. van der Heim, J. Slicher, J. M. Collot d'Escury, S. van Hoogstraten, Archibald Hope, J. Busch, F. P. G. van Schuylenburch van Bommenede, A. A. Deutz van Assendelft, T. J. de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, H. A. van Bleiswijk, J. P. van Wickevoort Crommelin, G. A. M. van Bommel, C. P. Gevers, G. Clifford, J. Repelaer, F. van Hees, A. F. J. A. van der Duyn van Maasdam, H. M. van der Goes, J. Huydecoper van Maarsseveen, A. van Rhemen tot Rhemenshuizen, D. F. van Alphen, P. G. Clifford, J. Dedel, F. van Harencarspel Dekker van Beverwijk, O. P. Groeninx van Zoelen van Ridderkerk, David Hoeufft, A. van der Hoop, W. Hoijer, J. van Loon, H. Onderwater, E. Sandoz, G. Fontein Verschuur, F. Alewijn, W. J. van Brienen van de Groote Lindt, H. Carbasius, D. van Leyden Gael van Vlaardingen, J. M. Snouck van Loosen, W. van Vredenburg.

Zeeland, de heeren: N. Steengracht van Oosterland, W. J. Huyssen van Kattenydke, F. C. de Jonge, F. Ermerins, A. C. van Citters, C. G. Bijleveld.

afgetreden President, eene Commissie benoemd, om Zijne Majesteit te ontvangen, bestaande uit *achtien* leden, waarvan *zes* zich, benevens den griffier, zouden vervoegen aan de buitendeur van het gebouw, *zes* aan het portaal en *zes* aan de antichambre, die vervolgens gezamenlijk Zijne Majesteit tot aan den Troon zouden geleiden.

En zijn tot deze Commissie benoemd de heeren: van Lynden van Hoevelaken, van Wassenaer van St. Pancras, Steengracht van Oosterland, Pesters van Cattenbroek, van Aylva, van Suchtelen tot de Haere, Alberda van Ekenstein, van Heiden tot Reinestein, Bowier, van Brakell tot den Brakell, van der Duyn van Maaslam, Ermerins, van Utenhove van Heemstede, Camstra thoe Schwartzenberg en Hohenlandsberg, Bentinck tot Nyenhuis, d'Aulnis de Bourouill van Byma, de Voocht en Hofstede.

Zijne Majesteit inmiddels aan het gebouw gekomen zijnde, (1) vergezeld van de hoofden der onderscheidene ministeriële Departementen, de leden van den Raad van State, mitsgaders de groot-officieren, adjudanten, kamerheeren en edellieden, wordt door bovengenoemde Commissie tot aan den Troon geleid en opent de vergadering met de volgende aanspraak:

AANSPRAAK *van Zijne Majesteit.* (1)

Edel Mogende Heeren!

Weinige maanden geleden gaf Ik aan de Staten-Generaal kennis van de vereeniging van alle de Nederlanden onder het Koninklijk gezag.

Utrecht, de heeren: W. R. van Tuyll van Serooskerken van Zuylen, W. N Pesters van Cattenbroek, P. Ram, Maurits van Utenhove van Heemstede, P. E. Voet van Winssen, A. J. van Westreenen van Leeuwenburg.

Vriesland, de heeren: H. W. van Aylva, S. H. R. van Eysinga, T. M. Lycklama à Nyeholt, H. L. van Sminia, W. H. van Sytzama, Johan Sicco Tialling Camstra thoe Schwartzenberg en Hohenlandsberg, Bernhard Walraad van Welderen Rengers, Valerius Lodewijk Vegilin van Claerbergen, Leonardus de Wendt, Jan Albert Wilinge.

Overijssel, de heeren: A. W. van Pallandt van Eerde, T. C. van Heerdt tot Eversberg, A. J. B. van Suchtelen tot de Haere, F. W. Sloet tot Warmelo, Adolf Carel Bentinck tot Nyenhuis, Samuel Johannes Sandberg, Johan Lubbert Umbgrove, Willem Jan Mulert tot de Leemkule.

Groningen, de heeren: O. R. Alberda van Ekenstein, O. T. van Alberda van Rensuma, J. Jarges, C. H. Gockinga, D'Aulnis de Bourouill van Bijma, Eppo Houdebeek Heerkens, H. L. Wychgel van Lellens, T. J. van Iddekinge.

Braband, de heeren: M. Bowier, J. van Wassenaer van Onsenoort, J. C. G. van der Brugghen van Croy, A. Reigersman, L. F. J. J. J. van Sasse van Ysselt, J. D. van Tuyll van Serooskerken van Heeze en Leende, P. J. Cuypers, A. J. de Voocht, A. J. J. H. Verheijen, A J Borgt, V. A. van Rijckevorsel, Th. L. Drabbe, C. F. Wesselman, A. J. Ingenhousz.

Drenthe, de heeren: S. J. van Heiden tot Reinestein, ... Hofstede.

(1) Het programma der plegtigheid voor de opening der dubbele Vergadering, in de *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 186, medegedeeld, luidt aldus:

Art. 1.

De plegtigheid zal plaats hebben in 's Gravenhage, op Dingsdag den 8sten Augustus 1815.

Art. 2.

Zijne Majesteit begeeft zich, des namiddags om half twee ure, naar de dubbele Vergadering der Staten-Generaal.

Art. 3.

Op dien dag zullen de Secretarissen van Staat, de leden van den Raad van State, de hoofden der departementen en zoodanige andere personen, als Zijne Majesteit daartoe benoemen zal, ten minste een kwartier vóór het bestemde uur in het paleis bijeenkomen.

Art 4.

De stoet zal op de volgende wijze van het paleis vertrekken:

a. een commando cavalerie;

b. twee rijknechts te paard;

c. de ceremoniemeester, met het teeken zijner functie in eene der hofkoetsen, met twee paarden bespannen, gezeten, en een lakkei aan ieder portier;

d. de leden van den Raad van State en andere hooge ambtenaren, twee aan twee, in eigen koetsen gezeten, de jongste in rang vooraan, een knecht in livrei aan ieder portier;

e. de Secretarissen van Staat en de hoofden der departementen, twee aan twee, in eigen koetsen gezeten, de jongste in rang vooraan, een knecht in livrei aan ieder portier;

f. twee kamerjonkers van Zijne Majesteit in eene der hofkoetsen, met zes paarden bespannen, een lakkei aan ieder portier;

g. twee kamerheeren van Zijne Majesteit, in eene der hofkoetsen, met zes paarden bespannen, en twee lakkeijen aan ieder portier;

h. twee groot-officieren, in eene der hofkoetsen, met zes paarden bespannen, en twee lakkeijen aan ieder portier;

i. een onder-stalmeester en twee pages te paard;

k. Zijne Majesteit in eene koets, met acht paarden bespannen, met een rijknecht te voet naast ieder paard. De groot-stalmeester achterwaarts in de koets gezeten, de adjudanten van Zijne Majesteit te paard, rondom de koets, en nevens dezelve, aan beide zijden, drie lakkeijen;

l. een detachement cavalerie, den trein sluitende.

Art. 5.

De stoet zal zoodanig ingerigt zijn, dat tusschen litt. *e* en *f* eenige tusschenruimte behouden wordt, ten einde de heeren, in de eerste koetsen gezeten, kunnen uitstappen, zonder eenig oponthoud aan Zijne Majesteit toe te brengen.

Art. 6.

Aan het hotel der Staten-Generaal gekomen zijnde, zal de ceremoniemeester onder aan den trap blijven staan, maar zullen de Secretarissen van Staat, de hooge ambtenaren, de leden van den Raad van State en de hoofden der departementen onmiddellijk naar boven treden en zich plaatsen vóór de zittingen, in de vergadering voor hen bestemd.

Art. 7.

Zijne Majesteit zal door eene commissie uit de Staten-Generaal, in dier voege als bij dezelve bepaald is, onder aan den trap ontvangen worden, welke, voorafgegaan door den ceremoniemeester, de groot- en andere officieren, Zijne Majesteit binnen de Vergadering zullen leiden.

Art. 8.

De groot- en andere officieren zullen den Troon omringen. De ceremoniemeester plaatst zich aan een hoek van den Troon.

Art. 9.

De zitting geëindigd zijnde, zal Zijne Majesteit, voorafgegaan door den ceremoniemeester, de groot- en andere officieren, de Commissie uit de Staten-Generaal, bestemd om Hoogstdenzelven uit te leiden, en gevolgd door alle de bij het zesde artikel opgenoemde personen, naar Zijne koets worden uitgeleid.

Art. 10.

De stoet zal alsdan in de volgende orde naar het paleis terugkeeren: het commando cavalerie enz., zie litt. *a*, *b*, *c*, *f*, *g*, *h*, *i*, *k* en *l*, onder art. 4 vermeld.

Alle de onder litt. *d* en *e*, en de bij het 6de artikel vermelde personen geleiden Zijne Majesteit niet weder naar Hoogstdeszelfs paleis terug.

Art. 11.

Bij het vertrekken van Zijne Majesteit uit het paleis, zooals ook weder bij het verlaten van het hotel der Staten-Generaal, wordt telkens, gedurende den optogt, het koninklijk salut met geschut gegeven.

Art 12.

De ceremoniemeester, na bekomen bevel van Zijne Majestelt, door middel van den grootkamerheer, zal aan alle de ambtenaren, zoo van het Huis als van den Staat, die bij deze ceremonie zullen moeten tegenwoordig zijn, daarvan schriftelijk kennis geven en de noodige verzoeken voor de benoodigdheden doen bij diegenen, tot wier departement zulks behoort.

's Gravenhage, den 7den Augustus 1815.

De Kamerheer-Ceremoniemeester,

A. C. Snouckaert van Schauburg.

(1) De aanspraak van Zijne Majesteit, bij de opening der Dubbele Vergadering uitgesproken, komt ook voor in *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 187.

1ste VERGADERING. — 8 AUGUSTUS 1815.

Beantwoording der openingsrede. — Opmaking nominatie v. h. voorzitterschap; benoeming van den Voorzitter.

Maar, om die vereeniging bestendig en heilzaam te doen zijn, is het niet genoeg, dat alle de ingezetenen aan denzelfden Souverein gehoorzamen. Zij moeten daarenboven door dezelfde wetten en instellingen ten naauwste aan elkander verbonden worden en, bij het vervallen der scheidsmuren, in andere omstandigheden opgetrokken, zich onderling als kinderen van één huisgezin leeren herkennen.

U Edel Mogenden weten, dat zoodanig ook de uitzigten zijn, met welke de gezamenlijke Mogendheden van Europa de oprigting der nieuwe monarchie hebben bevorderd.

Getrouw aan het beginsel om allerwege de reeds aanwezige betrekkingen te doen stand houden en te bewaren, hebben zij bijzonder verlangd, dat onze Grondwet gehandhaafd en slechts in dier voege gewijzigd zoude worden, als de veranderde omstandigheden, bij gemeenschappelijke overweging, blijken zoulen te vereischen.

Mijne eigene wenschen strookten met deze bepalingen. Ik heb tot de herziening der Grondwet diergelijke middelen gekozen, als Ik voor het ontwerpen derzelve meest doelmatig bevonden had. Mannen, uit alle provinciën van het Rijk vergaderd, hebben, zonder eenige andere bedoeling dan die van den voorspoed en roem hunner landgenooten, die gewigtige taak aanvaard, en met vreugde zag Ik in hunne kalme, eendragtige en vertrouwelijke beraadslagingen een nieuw en heugelijk voorteeken der verbroedering van alle Mijne onderdanen.

Deze beraadslagingen duurden nog, toen het geweld van den oorlog onverhoeds en met ongewone woede, doch, Gode zij dank, slechts voor een korten tijd, op Ons grondgebied overgebragt is. Het oogenblikkelijk gevaar was dringende, maar de moed onzer krijgslieden magtiger dan het gevaar. Geene bedenking, geene naburige voorbeelden hadden Mij ooit kunnen doen twijfelen aan de trouw van beloften, door Nederlanders vrijwillig gedaan. En nu zij, in een hagchelijk tijdsgewricht, bij de banieren der onafhankelijkheid vereenigd, aan de zijde onzer edelmoedige bondgenooten die beloften door daden gestaafd hebben, deelen, hoop Ik, en de natie en geheel Europa in Mijne overtuiging en in Mijne gerustheid. Eens zal de historie in de veldslagen van Quatre-Bras en Waterloo twee schitterende zuilen van den nieuwen Nederlandschen Staat aanwijzen, en gelukkig de vader, wiens zonen het te beurte viel, die zuilen met hunnen arm te helpen vesten en met hun bloed te besproeijen.

Het ontwerp, dat bij deze Vergadering in overweging komen moet, zoude u door Mij niet zijn aangeboden, indien, bij de herziening der Grondwet, slechts één der artikelen ter zijde gesteld ware, door welke de aan onze natie steeds dierbare regten worden verzekerd.

Maar alle zorg is integendeel aangewend om die regten zooveel mogelijk uit te breiden en duidelijker te omschrijven, en om aan het nieuwe Staatsverbond den stempel eener verlichte eeuw en van het nationaal karakter te doen kennelijk te zijn.

De onschendbaarheid der regterlijke magt blijft onherroepelijk, de gewetensvrijheid in den volsten zin gewaarborgd. Geen eigendom kan verbeurd verklaard, geene meening of gelachte in haren loop gestremd worden. Den geringsten burger staat het vrij zijne stem te doen hooren tot bij den troon. Het volk behoudt zijne vertegenwoordigers; de adel eene billijke onderscheiding; de Provinciale Staten eene doelmatige ruimte van gezag. De lasten worden vrijelijk toegestemd en gelijkelijk gedragen. De inkomsten, naar vaste regelen te verantwoorden, kunnen, in de handen des Konings, tot geen ander einde strekken dan tot de bekostiging van nuttige Staatsdiensten, van het openbaar onderwijs, van 's lands verdediging; en in het algemeen is de Koninklijke magt groot genoeg om het maatschappelijk heil te verzekeren, ongenoegzaam voor de verdrukking of vernedering van een enkelen onderdaan!

Zijn deze beschouwingen juist, zoo kan men, onder het gebied der nieuwe Grondwet, met vermeerderde krachten en een geruster uitzigt op de toekomst, voortzetten en voltooijen wat alreede, onder de blijkbare gunst des Allerhoogsten, voor de eer en welvaart der Nederlanden is aangevangen, ontworpen of voorbereid. Aan U, Edel Mogende Heeren, is de beslissing dier vrage toevertrouwd. Elk uwer kent het hooge belang zijner zending, en elk uwer streve dus om zich van dezelve te kwijten met die kordaatheid en ijver, welke wij te allen tijde, maar vooral in deze gedenkwaardige omstandigheid, aan het lieve vaderland verschuldigd zijn!

De aanspraak van Zijne Majesteit wordt door den fungerenden President volgenderwijs beantwoord: (1)

(1) De aanspraak van den heer J. K. van Hogendorp komt voor in *Nederlandsche Staatscourant*, nº. 188.

Sire!

Wij hebben met eene diepe aandoening het treffend tafereel waargenomen, hetwelk Uwe Majesteit met zoo veel eenvoudigheid en waarheid voor onze oogen opgesteld heeft. Welk een onderscheid met vroegere dagen! Elk onzer heugt, en het zal Uwe Majesteit niet ontgaan zijn, hoe, ruim twintig jaren geleden, alles tegenliep, alle onze pogingen slechts uitliepen tot onzen ondergang en de welberaden ontwerpen als door eene magtige onzigtbare hand te niet gemaakt werden. Heden is de zon van voorspoed opgedaagd, alle pogingen worden bekroond met een goeden uitslag, en dezelfde Goddelijke hand is zigtbaar in de medewerking ten goede; zelfs wanneer rampen en gevaren schijnen te naderen, wanneer de overweldiger van Europa wederom op zijn verschrikkelijken troon gezeten is, dient zijne verheffing zijn geheelen ondergang en de staat van Europa en van ons vaderland wordt nog veel meer bevestigd.

Dit treffend onderscheid in de leidingen der Voorzienigheid gaat tevens gepaard met geen minder verschil in de gesteldheid der gemoederen. In die vroegere dagen stonden twee geduchte partijen onder ons tegen elkander over; de burgeroorlog was reeds ontstoken geweest, en het vuur van haat en nijd smeulde onder de asschе. De oorzaak van onze tuchtiging werd dan ook het werktuig tot dezelve; want tweedragt breekt magt. Heden zijn alle partijdigheden vergeten, alle handen zijn inéén geslagen, alle de harten zijn vereenigd rondom den troon, en nieuwe gevaren strekken slechts tot een nieuwen prikkel voor eensgezindheid en vaderlandsliefde. Het bloed, Sire van uwen heldhaftigen Zoon heeft voor ons gevloeid, en het geheele volk heeft zijn goed, zijn bloed en zijn leven voor de gemeene zaak aangeboden. De oorzaak van onze zegeningen is dan ook het werktuig tot dezelve geworden, want eendragt maakt magt. En niet alleen onder het volk van deze Noordelijke gewesten, maar ook tusschen hetzelve en de Zuidelijke volken is dezelfde welwillendheid en eensgezindheid opgerezen. Uwe wijsheid, Sire! uw beleid, uwe vaderlandsliefde heeft vele aanzienlijken uit beiderlei gewesten bijeen geroepen, ten einde de Grondwet, waaronder wij gelukkig leefden, voor uwe gezamenlijke onderdanen, als kinderen van denzelfden vader, te wijzigen. In onze raadslagen zijn genegenheid en vriendschap onderling geboren, en op gulle maaltijden, welke wij, naar de oude Nederlandsche wijze, aan elkander gegeven hebben en waar alle wantrouwen, alle achterhoudendheid verdween, is het mij gebeurd te zeggen, dat ik vele goede dingen wilde bijeenvoegen en instellen: onzen landbouw, onze fabrieken, onzen koophandel, alle kunsten en wetenschappen, de Grondwet en den vrede; waarop een van de Zuidelijke leden in eene geestvervoering uitriep: alle deze goede dingen zullen ons geworden door de Grondwet! Met diergelijke aandoeningen bezield, aanvaarden wij heden, Sire! het werk, ons door Uwe Majesteit opgedragen; wij aanvaarden het met hartelijke liefde en getrouwheid voor onzen Koning en ons Vaderland, en met eene hartelijke eensgezindheid onder elkanderen. Wij zullen de zaak met bedaardheid overwegen, onze raadslagen zonder overhaasting voortzetten, en geene van die vormen verzuimen, welke eene zoo aanzienlijke en talrijke Vergadering voegen. Inmiddels bevelen wij ons allen in de goede genegenheid van Uwe Majesteit, en wij bidden den Hemel, Sire! dat hij zijne keurigste zegeningen uitstorte over uw Huis en over uwen Persoon.

Na het voordragen dezer rede werd Zijne Majesteit op dezelfde wijze uitgeleid als Hij binnengeleid was geworden.

De Vergadering overgegaan zijnde tot het formeren eener nominatie van drie leden tot benoeming van den President derzelve, worden daarop gesteld de heeren: Steengracht van Oosterland, van Tuyll van Serooskerken van Zuylen en van Aylva.

Deze nominatie door eene Commissie van *acht* leden aan Zijne Majesteit zullende gebragt worden, worden daartoe benoemd de heeren: van Heeckeren tot Kell, van Stralen, de Jonge, Roorda van Eysinga, Engelen, van der Goes, van Citters en Voet van Winssen.

Welke Commissie, in vier koetsen, voorafgegaan door twee boden, zich begeven heeft naar het Paleis, en aan Zijne Majesteit de nominatie overhandigd.

Teruggekeerd zijnde, hebben zij verslag van hunne commissie gedaan, hierin bestaande, dat Zijne Majesteit tot President gekozen had den heer Steengracht van Oosterland, en verzocht,

1ste VERGADERING. — 8 AUGUSTUS 1815.

Aanvaarding van het voorzitterschap en benoeming Commissie tot kennisgeving aan Z. M. van het constituëren der Vergadering.

dat hij dadelijk zitting zou nemen; terwijl aan de Vergadering nader bij besluit deze keuze zou worden medegedeeld.

De heer **Steengracht van Oosterland**, het praesidium met eene aanspraak aanvaard hebbende, wordt eene Commissie benoemd om aan Zijne Majesteit van het constitueren der Vergadering kennis te geven en hare eerbiedige hulde aan te bieden, bestaande, benevens den heer President, uit de heeren van Markel Brouwer, van der Heim, Collot d'Escury, van Hoogstraten, Hope, Deutz van Assendelft, de Roest van Alkemade, J. F. van Hogendorp, Clifford, Huijssen van Kattendijke, Ram, van Aylva, Lycklama à Nyeholt, Sloet tot Warmelo, van Alberda van Rensuma, van Heiden tot Reinestein, van Wassenaer van Onsenoort, Brantsen, Huydecoper van Maarsseveen, Groeninx van Zoelen van Ridderkerk, Bijleveld, van Westreenen van Leeuwenburg, van Welderen Rengers, Bentinck tot Nyenhuis, Umbgrove, Hondebeek, Heerkens, Bowier, Hofstede en den Griffier.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot Woensdag om 12 ure.

Verslag d. Commissie wegens kennisgeving aan Z. M. van het constitueren der Vergadering. - Benoem. Commissie voor ontwerp Grondwet.

2DE VERGADERING.

VERGADERING VAN WOENSDAG 9 AUGUSTUS 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Verslag van de Commissie, belast met de taak om aan Zijne Majesteit kennis te geven van het constituëren der Vergadering en hare hulde aan te bieden. — Benoeming van eene Commissie voor het onderzoek van het ontwerp van Grondwet.

Praeside: de heer **Steengracht van Oosterland.**

Praesentibus: alle leden der Vergadering, behalve de heeren van Lynden van Blitterswijk, G. K. van Hogendorp, Calkoen, Schuylenburch van Bommenede, Gevers, van Pallandt tot Eerde, Sandberg en Mulert tot de Leemkule.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

De **President** rapporteert namens de Commissie, op gisteren benoemd, dat zij zich in koetsen, voorafgegaan door kamerbewaarder en boden, begeven heeft naar het paleis en daar ontvangen en binnengeleid is door den ceremoniemeester en de dienstdoende kamerheeren en edellieden, waarna, bij monde van den President, aan Zijne Majesteit van het constitueren der Vergadering werd kennis gegeven en hare eerbiedige hulde aangeboden, 't welk door Zijne Majesteit op het minzaamst beantwoord werd.

De **President** stelt voor het ontwerp van Grondwet (1) te stellen in handen eener Commissie van een en twintig leden, om over hetzelve der Vergadering van consideratie en advies te dienen, en de leden van iedere provincie hiertoe uit hun midden heden tot dit besogne benoemd zijnde, zal dezelve bestaan uit de heeren: van Lynden van Hoevelaken, van Spaen van Biljoen, G. K. van Hogendorp, van Stralen, van Hoogstraten, van der Duyn van Maasdam, Huydecoper van Maarsseveen, van Alphen, de Jonge, Ermerins, Ram, van Utenhove van Heemstede, van Aylva, Camstra toe Schwartzenberg en Hohenlandsberg, Sloet tot Warmelo, Umbgrove, Alberda van Ekenstein, D'Aulnis de Bourouill van Bijma, Bowier, Verheijen en van Heiden tot Reinestein.

Wordende de President verzocht, bij dit besogne te willen tegenwoordig zijn, en de verdere leden om hunne bedenkingen aan de Commissie te suppediteren.

(1) Het blijkt niet uit de notulen, op welke wijze het ontwerp van Grondwet aan de Vergadering is aangeboden.

Is gelezen het besluit van Zijne Majesteit van 8 Augustus, benoemende den heer Steengracht van Oosterland uit de overhandigde nominatie van drie leden tot President dezer Vergadering, volgende hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Gezien de door de dubbele Vergadering der Staten-Generaal geformeerde en aan Ons overhandigde nominatie van drie harer leden;

Hebben goedgevonden en verstaan uit dezelve tot President dier Vergadering te kiezen jhr. Steengracht van Oosterland.

En zal van deze resolutie aan Hun Edel Mogenden kopie gezonden worden.

's Gravenhage, den 8sten Augustus 1815.

(*get.*) WILLEM.

Van wege den Koning,
(*get.*) A. R. FALCK.

Accordeert met deszelfs origineel,

De Griffier ter Algemeene Staats-Secretarie,
(*get.*) S. DASSEVAEL.

En is dit besluit voor kennisgeving aangenomen.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot nadere convocatie.

3DE VERGADERING.

VERGADERING VAN MAANDAG 14 AUGUSTUS 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Ingekomen: twee Koninklijke besluiten: 1°. houdende benoeming van een lid der Algemeene Rekenkamer; 2°. betrekkelijk de reis- en verblijfkosten van de leden der dubbele Vergadering van de Staten-Generaal. — Gelezen het rapport over het ontwerp van Grondwet; bepaling der deliberatie.

Praeside: de heer **Steengracht van Oosterland**.

Praesentibus alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, G. K. van Hogendorp, Calkoen, Schuylenburch van Bommenede, Deutz van Assendelft, Clifford, van Pallandt tot Eerde, van der Hoop, Sandberg en Mulert tot de Leemkule.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen een besluit van Zijne Majesteit, van 8 Augustus, benoemende uit de nominatie van de Staten-Generaal, aan Hoogstdezelve bij missive van 3 Augustus voorgelegd, den heer Johan Hendrik Keizer, oud-secretaris der stad Groningen, tot lid der Algemeene Rekenkamer, volgende het voorzegde besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Van de Staten-Generaal, bij hunne missive van den 3den dezer, ontvangen hebbende eene nominatie van drie personen, geschikt tot vervulling der plaats, bij de Algemeene Rekenkamer vacerende door de benoeming van den heer Piepers tot andere werkzaamheden;

Gelet op art. 120 der Grondwet;

Hebben goedgevonden en verstaan tot lid der Algemeene Rekenkamer, in plaats van voornoemden heer Piepers, te benoemen en aan te stellen, zoals daartoe wordt benoemd en aangesteld bij deze, mr. Johan Hendrik Keizer, oud-secretaris der stad Groningen, dewelke in functie treden zal, zoodra hij in Onze handen den eed zal hebben afgelegd, tot de voorschreven bediening staande.

En zullen kopijen dezer worden toegezonden aan de Staten-Generaal, aan de Algemeene Rekenkamer en aan den benoemde, mr. J. H. Keizer.

's Gravenhage, den 8sten Augustus 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Van wege den Koning,

(*get.*) A. R. FALCK.

(*lager stond*) Accordeert met deszelfs origineel,

De Griffier ter Algemeene Staats-Secretarie,

(*get.*) S. DASSEVAEL.

En is dit besluit voor notificatie aangenomen en gedeponeerd in de archiven der Staten-Generaal.

Is gelezen een besluit van Zijne Majesteit, van 12 Augustus, houdende autorisatie op den Algemeenen Secretaris van Staat en de Algemeene Rekenkamer, om respectivelijk volgens de tweede klasse van het tarief voor reis- en verblijfkosten der burgerlijke ambtenaren te verevenen en uit de fondsen der Algemeene Secretarie te voldoen het montant der declaratiën van reis- en verblijfkosten der leden van de dubbele Vergadering der Staten-Generaal, dewelke tot het bijwonen derzelve speciaal door de Staten-Provinciaal herwaarts zijn gecommitteerd; volgende het voorzegde besluit hierna geïnsereerd.

WIJ WILLEM, ENZ.

Hebben goedgevonden en verstaan den Algemeenen Secretaris van Staat en de Algemeene Rekenkamer te autoriseren, zoals geschiedt bij deze, om respectivelijk volgens de 2de klasse van het tarief voor reis- en verblijfkosten der burgerlijke ambtenaren te verevenen en uit de fondsen der Algemeene Staats-Secretarie te voldoen het montant der declaratiën van reis- en verblijfkosten der leden van de tegenwoordige dubbele Vergadering der Staten-Generaal, dewelke tot het bijwonen derzelve speciaal door de Staten-Provinciaal herwaarts zijn gecommitteerd.

En zal deze kopijelijk worden gebragt ter kennisse van de Algemeene Rekenkamer en van Onzen Algemeenen Secretaris van Staat, tot informatie en narigt, alsmede tot informatie der belanghebbenden.

's Gravenhage, den 12den Augustus 1815.

(*get.*) WILLEM.

(*onder stond*) Van wege den Koning,

(*get.*) A. R. FALCK.

(*lager stond*) Accordeert met deszelfs origineel,

De Griffier ter Algemeene Staats-Secretarie,

(*get.*) S. DASSEVAEL.

En is dit besluit voor notificatie aangenomen.

Is gelezen het rapport van de Commissie, op den 9den Augustus bij resolutie-commissoriaal benoemd om over het ontwerp van Grondwet voor het Koningrijk der Nederlanden der Vergadering te dienen van consideratie en advies, zijnde de heer G. K. van Hogendorp, door indispositie daarin verhinderd, vervangen door den heer van der Heim; volgende het voorzegde rapport hierna geïnsereerd.

De heer **Verheijen**, eenstemmig met de conclusie van het rapport, kon zich echter niet vereenigen met den geuiten wensch ten aanzien der uitlating van art. 133 der nog bestaande Grondwet.

RAPPORT *der Commissie van de leden der Staten-Generaal, in wier handen is gesteld om consideratie en advies het ontwerp van Grondwet voor het Koningrijk der Nederlanden.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Bij resolutie-commissoriaal van den 9den Augustus behaagde

3DE VERGADERING. — 14 AUGUSTUS 1815.

Rapport over het ontwerp Grondwet.

het U Edel Mogenden het ontwerp van Grondwet voor het Koninrijk der Nederlanden in onze handen te stellen om de vergadering van consideratie en advies te dienen. Om aan deze belangrijke taak eenigermate te kunnen voldoen, hebben wij alle de artikelen der Grondwet doorgegaan; waar zwarigheden en bedenkingen waren, hebben wij getracht ze elkander op te lossen en van die leden, die in de commissie tot herziening der Grondwet van de Vereenigde Nederlanden hebben medegewerkt en dus bevoegde uitleggers hunner eigene woorden waren, de noodige inlichting te bekomen.

Onze aanmerkingen en consideratiën hebben zich hoofdzakelijk moeten bepalen tot die veranderingen en wijzigingen, die in de reeds vastgestelde en nog bestaande Grondwet hebben plaats gehad, daar die Grondwet op zich zelve, door het Nederlandsche volk aangenomen en door de artikelen, te Londen in Junij van het vorige jaar tusschen de Hooge Bondgenooten en Zijne Majesteit gesloten, als regel van bestuur vastgesteld zijnde, slechts in zoo ver een onderwerp van deliberatie kon uitmaken, als zij met die veranderingen en wijzigingen in verband staat.

Wij zouden te vergeefs U Edel Mogenden verbergen, dat wij vele zwarigheden en bedenkingen van verschillenden aard en onderscheiden gewigt ontmoet hebben, die uit den weg dienden geruimd te worden of door meerdere voordeelen of zwarigheden van een tegenovergestelden aard overwigt te bekomen, zouden wij U Edel Mogenden het resultaat onzer deliberatiën met overtuiging durven aanbieden, en wij meenen ze te moeten voorstellen, zoals zij bij het behandelen van deze zaak ons voor den geest zijn gekomen, en met die gronden, die tot de geheele of gedeeltelijke oplossing zijn in het midden gebragt.

Al aanstonds, bij de verdeeling des Rijks in provinciën, kwam ons die rangschikking, zooals dezelve bij art 1 bepaald wordt, bij den eersten opslag vreemd voor, en met eenig misvallen zagen wij de laatsten de eersten geworden en onze oudste provinciën lager geplaatst dan lange gewoonte ons dezelve op de lijst zou doen zoeken; maar wij gevoelden rasch, dat, welke orde, hetzij alphabetische, hetzij geographische, ook aangenomen was, de oude rangschikking niet kon in acht genomen worden en de nieuwe ons altoos vreemd, misschien minder welgevallig dan deze voorgeslede zou zijn en dat, geene volgorde eenige waarde of voorregt aan de eene provincie boven de andere gevende, mogelijk die rangschikking, die in aloude tijden onder Karel V plaats had, nog de verkieslijkste is.

Het zoude misschien wel te wenschen geweest zijn, dat, toen men de oude provinciën wederom daarstelde, men zulks gedaan had overeenkomstig diezelfde gronden, die nu aanleiding gegeven hebben tot de bepaling der grenzen der nieuwere; mogelijk zoude het niet onvoegzaam geweest zijn, dat men Holland, even zooals dit met Vlaanderen en Brabant heeft plaats gehad, verdeeld had in twee onderscheiden provinciën, daar zij toch nu wegens derzelver uitgestrektheid en bevolking twee collegiën van Gedeputeerde Staten en twee Commissarissen des Konings moeten hebben. Zoodanige verandering echter, hoezeer geschikt anderzins om nadeelige botsingen voor te komen, zoude te zeer afwijken van de aangenomen Grondwet, waartegen de ingezetenen van Holland hun verlangen niet hebben te kennen gegeven, dan dat men niet liever eene gelegenheid zou afwachten, om eene wet te kunnen voordragen en vaststellen, die, met inachtneming van de belangen der ingezetenen, meer overeenkomt met het gerief der algemeene administratie.

Den luister des Troons geëvenredigd te zien aan deszelfs waardigheid, moet het verlangen der ingezetenen zijn, en hiermede meenden wij het bepaalde inkomen van eene Koninginne-weduwe en van den Erfgenaam des Troons niet overeenkomstig te vinden. De nationale dankbaarheid zag gaarne de verdiensten van den Souverein, ook in deszelfs overgeblevene en afstammeling, erkend. Dan, wij werden onderrigt, dat Zijne Majesteit grenzen aan dat verlangen gesteld had; en dat Hij, die 's lands lasten altoos zooveel mogelijk onbeurt, de oude Hollandsche deugd van spaarzaamheid ook jegens de leden van Zijn eigen Huis wil in acht genomen hebben.

Voortgaande, vonden wij in art. 67 het regt van gratie aan den Koning toegekend, maar geene melding gemaakt van de abolitie en remissie van straf, zooals dat in art. 49 van de nog bestaande Grondwet geschied was. Maar, daar onder het regt van gratie niet alleen abolitie en remissie van straf, maar ook commutatie begrepen wordt, was dit woord alleen genoegzaam en meer voldoende dan de vorige bijvoeging.

De meerdere uitbreiding en nadere bepaling bij het volgende artikel ten aanzien der dispensatie schijnt ons verkieslijk boven die van het 50ste artikel der tegenwoordige Grondwet.

Wij kwamen verder in onze beschouwingen tot het 108ste artikel, waarin wij eene bepaling ontmoetten, die, wij bekennen het Edel Mogende Heeren! aanloopt tegen alles wat wij meenden door de geschiedenis en door eigen ondervinding tot waarschuwing geleerd te hebben, en niettegenstaande alle aangewende moeite om gronden te vinden tot het toelaten van openbare zittingen der vertegenwoordigende vergadering, niettegenstaande de herhaalde overweging der opgegevene redeneringen, bleef de overtuiging van deszelfs nutteloosheid en schadelijkheid onwrikbaar. Wij konden niet bevroeden, hoe dat zulk eene openbare tentoonstelling tot iets anders geschikt kan zijn dan tot voldoening der nieuwsgierigheid bij eenige weinigen en van de zucht bij anderen, om door welbespraaktheid uit te schitteren.

Wij konden Ons niet voorstellen, hoe dat het bijzijn van eenige menschen in deze residentie, waaronder nog onbevoegde beoordeelaars en lieden uit het onbeschaafd gemeen, beredeneerde overtuiging bij het volk kan te weeg brengen; hoe dat 's lands Regering meer kracht en gehoorzaamheid kan bekomen door eene openlijke redekaveling; hoe dat het bijwonen van zulk eene openlijke zitting kan beschouwd worden als plaatsvervangende voor het niet onbelangrijk aandeel, 't welk eertijds de gezamenlijke burgers in de besiering der zaken hadden. Neen, met leedwezen zien wij hier eene stremming van die vrijheid en vertrouwelijkheid, die er plaats moet hebben, wanneer vertegenwoordigers des volks over de voorstellen van hunnen Souverein raadplegen; en wel verre dat de voorbeelden, zoo zij iets bewijzen, tot aanprijzing zouden dienen, hebben onze tijden en ons eigen vaderland die voorbeelden tot vermijding in het ware licht gesteld, en zou dat van andere volken, hoe hoog geroemd en ter navolging voorgesteld, niet tot afschrik dienen, wanneer wij hier ergerlijke tooneelen van wanorde den loop der beraadslagingen zagen stuiten, daar openlijk volksvertegenwoordigers gevoelens hoorden uiten, die beter eeuwig bedekt waren geweest, of lofredenen uitboezemen op den vijand der menschheid, wanneer wij familiegeheimen verraden zagen, die de eerbaarheid doen blozen en de verontwaardiging van elken braven man gaande maken?

Het kwaad, het onvermijdelijk kwaad wordt misschien gelenigd door de bijgevoegde bepaling, die naar het goedvinden van den president of het 10de gedeelte der leden die deuren sluit, die wellig nooit hadden moeten geopend worden. En daar mogelijk eene gewoonte der laatste tijden bij eenigen deze publiciteit tot eene onweerstaanbare behoefte gemaakt had, heeft de wijze toegevendheid der ontwerpers der Grondwet ten overvloede *aan de ondervinding van lateren tijd ook dit deel ter volmaking willen overlaten*, en wij kunnen dit dan ook verwachten van den tijd, die, zooals zij wel aanmerken, *alles verandert en alles wijzigt.*

De twee wijzen van aanneming en niet aannemen van eenig besluit des Konings, in artt. 109 en 110 voorkomende, hadden den wensch, op de ondervinding van vorige raadplegingen steunende, doen opkomen, dat er tusschen deze twee uitersten een middenweg geopend was, dien men inslaan kon, wanneer men geen genoegzamen grond vond om een der andere te gebruiken, hetzij door het verzoek van eene gedeeltelijke verandering, hetzij door het aannemen onder zekere voorwaarden. Minder zwarigheid echter is hierin gelegen, daar de Souverein, indien men hem op het een of andere niet voldoende opmerkzaam maakt, Hoogstdeszelfs voorstel kan intrekken en de Staten-Generaal door art. 113 in het algemeen geregtigd zijn voorstellen te doen, waaronder dus ook begrepen kan zijn het verzoek tot intrekking of verandering.

Het 141ste artikel, hetwelk bepaalt, dat in de vergadering der Provinciale Staten, tot het nemen van eenig besluit, de tegenwoordigheid van meer dan de helft der leden vereischt wordt, ontmoette ook eenigen tegenstand, die uit de moeijelijke uitvoering van deze bepaling in zekere jaargetijden en bij andere beletselen, die alzoo den loop der zaken zouden kunnen stremmen, geboren werd. En hoewel men het gegronde van deze aanmerking niet geheel kan betwisten, is deze bepaling, die in alle onze reglementen gevonden wordt, uitvoerlijker te maken door het beleggen dezer vergadering in de bekwaamste tijden, terwijl in andere door de Gedeputeerde Staten de loop der zaken wordt in acht genomen. Dat in art. 144 bij de keuze, die de Staten der provinciën van de leden der Tweede Kamer hebben, wel de verpligting was vastgesteld, zooveel doenlijk, uit alle deelen der provinciën leden te kiezen, zonder bijvoeging der verpligting dezelve uit alle standen te nemen en zonder de bepaling van het 58ste artikel der nog bestaande Grondwet, zou bedenkelijk kunnen schijnen, zoo er niet bepaald was in art. 129, dat de Staten

uit de drie standen, edelen of ridderschappen, steden en den landelijken stand, zouden bestaan, waarvan de evenredigheid, volgens art. 130, door den Koning bepaald wordt, wanneer het niet waarschijnlijk is, dat deze evenredigheid in de Staten aanwezig is en alzoo eene geheel partijdige keuze, met uitzondering van eenen geheelen stand, plaats kan grijpen.

Het VIde hoofdstuk bragt ons tot de zaak van de godsdienst, waarin 's menschen dierbaarste belangen zijn opgesloten, maar die tevens van zulk een teederen aard is, dat wij niet zonder huivering, maar echter met het verlangen naar de grootste onpartijdigheid U Edel Mogenden onze aanmerkingen gaan mededeelen.

Wij vermisten hier en wij vermisten ongaarne het 133ste artikel der nog bestaande Grondwet, waarbij bepaald wordt, dat de Christelijke Hervormde godsdienst die van den Souvereinen Vorst is. Men zal het ons niet ten kwade duiden, dat wij gehechtheid toonen aan eene leer, om welker vrije uitoefening onze vaders eenen moeijelijken strijd van 80 jaren hebben volgehouden, die aan onze landen vele nijvere vreemdelingen tot nuttige ingezetenen bezorgde en die ontegenzeggelijk veel tot den bloei en luister onzes vaderlands heeft bijgedragen. Zonder iets te willen betwisten aan onze landgenooten van eene andere leer, zonder hun iets van de vrije uitoefening van hunne belijdenis, van hunne gebruiken en kerkelijke inrigting te willen ontnemen, meenden wij, dat hun belang en hun onbetwistbaar regt genoeg gewaarborgd was door de volstrekte meerderheid, die zij bekomen door de vereeniging met België, en van onze zijde zou een Vorst, die onze leer belijdt, het evenwigt hersteld en volkomen gemaakt hebben.

Dan de toegevendheid, die er vereischt wordt, om de vereeniging volledig te maken, en die wij vertrouwen dat wederkeerig zijn zal, het verlangen van de meerderheid der ingezetenen des lands, die, evenals wij, door langdurig bezit aan hunne voorregten gehecht zijn, de edele gevoelens van het thans regerende Huis, 't welk gehechtheid aan voorvaderlijke leer met verdraagzaamheid in den volsten zin paart, de geest des tijds, die bij alle gezindheden meer toegevendheid heeft doen geboren worden; dit alles moet ons tevreden stellen en met vertrouwen doen verwachten, dat ook zonder verdere bepalingen het behoorlijk evenwigt niet zal gebroken worden, terwijl bepalingen op onafzienbare tijden en in alle omstandigheden toch geen veiligen en onveranderlijken waarborg geven kunnen.

Om U Edel Mogenden niet met alle mindere zwarigheden of aanmerkingen bezig te houden, zullen wij ons eindelijk bepalen bij het 207de artikel, alwaar men de loting gedurende vijf jaren als eene overtollige moeijelijkheid van de dienst zou kunnen beschouwen Maar behalve dat de bedenkingen, die bij het behandelen der wet op de landmilitie voorkwamen, bij die gelegenheid zijn uit den weg geruimd, door op te merken, dat door deze jaarlijksche loting de dienst onder eene veel grootere menigte verdeeld wordt, dat, zoo deze maatregel geen plaats had, men tot instandhouding der nationale militie tot eene reserve zou moeten komen, waardoor men, na de loting, evenzoo weinig van de bevrijding van de dienst zeker was; behalve deze gronden, die het bezwaar mogelijk oplossen, kan men nog aanmerken, dat de bewoordingen van dit artikel geene volstrekte noodzakelijkheid tot eene vijfjarige loting aanwijzen, en het is alzoo aan de wet nader overgelaten hieromtrent bepalingen te maken.

Alle de bedenkingen, die gemaakt zijn en die nog gemaakt kunnen worden, zoo zij al niet geheel uit den weg geruimd zijn of kunnen worden, zijn niet in staat op te wegen tegen de voordeelen, die de Grondwet aanbiedt.

Vele bezwaren zullen door den tijd weggeruimd worden of gewijzigd en verbeterd, en er zijn fondementen gelegd, die door de wijsheid en de ondervinding opgetrokken kunnen worden. Onze vrijheid, onze veiligheid, onze rust, het ongestoorde bezit onzer regten en goederen is ons door onze Grondwet gewaarborgd, en zoo het den Albestuurder behaagt, Zijn zegen over dit goede land te geven, zullen onze kinderen heilzame vruchten kunnen genieten van het werk, 't welk wij eenstemmig U Edel Mogenden ter aanneming durven aanprijzen.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, voorzegd rapport te laten drukken, aan de leden dezer Vergadering rond te deelen en ter deliberatie te stellen op aanstaanden Donderdag.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Donderdag om 12 ure.

4DE VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 17 AUGUSTUS 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.)

De deliberatiën over het ontwerp van Grondwet uitgesteld.

Praeside: de heer **Steengracht van Oosterland**.

Praesentibus, alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, G. K. van Hogendorp, Calkoen, Schuylenburch van Bommenede, van Pallandt tot Eerde, Huydecoper van Maarsseveen, van der Hoop, Sandberg en Mulert tot de Leemkule.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

De **President** stelt voor om, volgens het verlangen van eenige leden, die het rapport nader wenschten te overwegen, de deliberatiën over het ontwerp van Grondwet uit te stellen tot morgen.

Waarna de Vergadering geadjourneerd is tot Vrijdag om 12 ure.

5DE VERGADERING.

VERGADERING VAN VRIJDAG 18 AUGUSTUS 1815.

(GEOPEND TEN 12 URE.

Ingekomen: missive van den Prins van Oranje, houdende dankbetuiging voor het ontvangen van het domein van Soestdijk. — Aanneming van het ontwerp van Grondwet; benoeming van eene Commissie tot het overbrengen van het ontwerp aan Zijne Majesteit.

Praeside: de heer **Steengracht van Oosterland**.

Praesentibus, alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, Calkoen, Schuylenburch van Bommenede, van Pallandt tot Eerde, van der Hoop, Sandberg en Mulert tot de Leemkule.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

Is gelezen eene missive van Z. K. H. den Prins van Oranje aan den President van de Vergadering der Staten-Generaal, van den 12den Augustus, hem verzoekende bij de Vergadering de tolk te wezen van Hoogstdeszelfs gevoelens van dankbaarheid voor het afstaan van het domein Soestdijk aan Z. K. H., uit naam der natie; volgende voorzegde missive hierna geïnsereerd.

Hoofdkwartier te Parijs den 12den Augustus 1815.

MIJNHEER DE PRESIDENT!

» De Staten-Generaal, uit naam der Natie mij het domein van Soestdijk hebbende afgestaan, om door mij en mijne afstammelingen in vollen eigendom en als patrimonieel goed te worden bezeten, en zulks om daardoor aan mij en aan de Nederlandsche armée, welke ik de eer heb te commanderen, een bewijs te geven van Hunne tevredenheid voor ons gehouden gedrag in de slagen van 16, 17 en 18 Junij l.l., zoo heb ik de eer, Mijnheer de President! U te verzoeken, de tolk der gevoelens mijner dankbaarheid voor de zoo eervolle uitzondering, aan mij verleend, bij de Staten-Generaal te wezen, en dat ik niets onbeproefd zal laten om gelegenheid te vinden, aan Hun Edel Mogenden en aan de Natie bewijzen te geven, met welke liefde ik aan mijn Vaderland verknocht ben, en hoe zeer het geluk van hetzelve mij ter harte gaat.

» Ontvang de verzekering van de bijzondere hoogachting en toegenegenheid, waarmede ik steeds zal zijn

Mijnheer de President!

Uw dienstwillige dienaar

(*get.*) WILLEM PRINS VAN ORANJE."

En is deze missive voor notificatie aangenomen.

De **President** overgegaan zijnde tot de deliberatie over het ontwerp van Grondwet voor het Koningrijk der Nederlanden, is hetzelve door de 101 tegenwoordig zijnde leden eenstemmig aangenomen.

Deze aanneming door alle de leden geteekend zijnde, besluit de President, dat door deze Vergadering het voorstel van Zijne Majesteit, bevattende het ontwerp van Grondwet voor het Koningrijk der Nederlanden, is aangenomen; wordende, tot het overbrengen van dat voorstel, benoemd de leden der Commissie, de President der Vergadering aan het hoofd, die, volgens besluit van 9 Augustus der Vergadering over dit ontwerp van consideratie en advies gediend hebben.

Waarna de vergadering geadjourneerd is tot Zaturdag om 1 ure.

Mededeeling omtrent de sluiting; benoeming Commissie van ontvangst. — Verslag omtrent overbrenging der Grondwet.

6DE VERGADERING.

VERGADERING VAN ZATURDAG 19 AUGUSTUS 1815.

(GEOPEND TEN 1 URE.)

Mededeeling omtrent de sluiting der Vergadering en benoeming van eene Commissie tot ontvangst van de Commissie van wege Zijne Majesteit. — Verslag uitgebragt door de Commissie, belast met het overbrengen aan Zijne Majesteit van het ontwerp van Grondwet. — Sluiting der Vergadering.

Praeside: de heer **Steengracht van Oosterland**.

Praesentibus, alle leden der Vergadering, behalve de heeren: van Lynden van Blitterswijk, van Boetzelaar van Kijfhoek, G. K. van Hogendorp, Calkoen, Collot d'Escury, Schuylenburch van Bommenede, Deutz van Assendelft, van Wickevoort Crommelin, van Bommel, Gevers, Lycklama à Nyeholt, van Pallandt tot Eerde, Repelaer, van der Goes, van der Hoop en Mulert tot de Leemkule.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en geresumeerd.

De **President** communiceert aan de Vergadering, dat dezelve door eene Commissie van wege Zijne Majesteit zal gesloten worden, en benoemt tot receptie van voornoemde Commissie de heeren: van Spaen van Biljoen, Huydecoper van Maarsseveen, Ermerins en van Utenhove van Heemstede, om, benevens den griffier, dezelve aan het portaal te ontvangen en binnen te leiden.

De Commissie, op gisteren benoemd tot het overbrengen der Grondwet, doet, bij monde van den **President** der Vergadering, rapport, hierin bestaande, dat zij zich, voorafgegaan door kamerbewaarders en boden, in koetsen begeven had naar het paleis en dáár door den Ceremoniemeester, Kamerheeren en Edellieden ontvangen en binnengeleid zijnde, aan Zijne Majesteit met eene aanspraak het bekrachtigde voorstel had overgegeven, hetwelk door Zijne Majesteit op eene minzame en gepaste wijze beantwoord werd.

En is besloten, dit rapport voor notificatie aan te nemen, maar tevens den President door de Vergadering verzocht, die aanspraak, die zoo treffend de gevoelens der Vergadering uitdrukt, aan dezelve te willen laten voorlezen en voorts door den druk publiek te maken; volgende dezelve hierna geïnsereerd. (1)

SIRE!

Bij het openen der dubbele Vergadering van de Staten-Generaal verzekerde Uwe Majesteit ons, dat, om de vereeniging van alle de Nederlanden onder het Koninklijk gezag bestendig en heilzaam te doen zijn, het niet genoeg is dat alle de ingezetenen aan denzelfden Souverein gehoorzamen; zij moesten daarenboven door dezelfde wetten en instellingen ten naauwste aan elkander verbonden worden en, bij het vervallen der scheidsmuren, in andere omstandigheden opgetrokken, zich onderling als kinderen van één huisgezin leeren kennen.

Eenstemmend met deze Uwer Majesteits gevoelens, hebben wij dezelve ten grondslag genomen onzer deliberatiën over het door Uwe Majesteit aan ons ter overweging overgelegde ontwerp van Grondwet voor het Koningrijk der Nederlanden en, verzekerd van het heilrijk oogmerk van Uwe Majesteit voor het best zijner onderdanen, onze begrippen geregeld naar die van Uwe Majesteit.

Overtuigd van Uwer Majesteits bekende wijsheid, beleid, regtvaardigheid en godsvrucht, durven wij ons vleijen, dat de ons voorgeslagen Grondwet zal strekken tot eene gelukkige hereeniging van gewesten, eertijds te zaam verbonden, doch vele jaren van een gescheiden, en de bij ons gebruikte gematigdheid en toegevendheid, zelfs in het belangrijkste en ons het meest ter harte gaande, ten bewijze van onze opregtheid en verdraagzaamheid, ter bevordering van het welzijn van Uw Koningrijk en deszelfs onderdanen.

Het is dan op deze gronden, dat wij, na rijpe, bedaarde en vrije overwegingen, in het voorgeslagen ontwerp gewaarborgd hebben gevonden: de onschendbaarheid der regterlijke magt; de gewetensvrijheid; de zekerheid der eigendommen; de vrije uitdrukking onzer meening en gedachten, die van dadelijken toegang tot uwen Troon; een gelijk bezwaar van lasten: met één woord, alles, wat Uwe Majesteit bij deszelfs aanspraak ons verzekerd heeft en tot heil en welzijn Zijner onderdanen strekken kan.

Wij hebben dan ook met eenparigheid besloten het aan ons voorgestelde ontwerp als eene Grondwet voor het Koningrijk der Nederlanden aan te nemen, welk besluit wij de eer hebben Uwe Majesteit aan te bieden. Kan er op aarde niets volmaakt zijn, vertrouwen wij, dat zoodanige besluiten, welke mogten bevonden worden veranderingen te moeten ondergaan, nimmer door Uwe Majesteit zullen worden ondersteund.

Wij betuigen Uwe Majesteit onze erkentenis voor het vertrouwen, in ons gesteld, en hoe zouden wij aan ons geluk kunnen twijfelen, met een Vorst, onder ons geboren, opgevoed, en die zoo vele jaren van leed en onderdrukking met ons heeft gedeeld?

Wij hebben in de veldslagen van Quatre-Bras en Waterloo de schitterende zuilen gevonden van den nieuwen Nederlandschen Staat en onze jong gevormde krijgslieden, wedijverende in den strijd met oude soldaten, door hunnen moed en de kunde hunner aanvoerders op hen de overwinning zien behalen.

Uwe Majesteit kan zich reeds met regt dien gelukkigen vader noemen, wiens zonen het te beurt is gevallen, die zuilen met hunnen arm te helpen vesten en met hun bloed te besproeijen; welke vrees kan er dan nog, onder den zegen des Allerhoogsten, voor den bloei van Uw Koningrijk overblijven? Dien zegen afsmeekende, wenschen wij, Sire, dat Uwer Majesteits regering, ondersteund door de Grondwetten van deszelfs Rijk, duurzaam, voorspoedig en vreedzaam zijn moge; dat geen tweespalt of onheilen Uw geluk storen, maar hetzelve steeds door de liefde, trouw en verknochtheid van Uwe onderdanen vermeerdere.

Wij bidden tevens den Almagtige, dat Hij Zijne beste zegeningen over Uwer Majesteits Persoon en deszelfs Koninklijk Huis ten allen tijde uitstorte, vermenigvuldige en uitbreide, en, even als voorheen hetzelve de steun van ons vaderland was, tot in het laatste der dagen ook dat van Uw Koningrijk zij.

De Commissie tot sluiting dezer vergadering, bestaande uit den Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken en de heeren Rengers en van Gennep, leden van den Raad van State, inmiddels aan het gebouw genaderd zijnde, wordt door de daartoe benoemde leden en den griffier ontvangen en binnengeleid, waarop de voornoemde Secretaris van Staat het besluit van Zijne Majesteit te kennen geeft door de volgende aanspraak:

EDEL MOGENDE HEEREN!

Zoo is dan door deze aanzienlijke Vergadering de belangrijke vraag beslist, die aan deze door Zijne Majesteit plegtig ter beantwoording was voorgesteld.

De verklaring van U Edel Mogenden heeft het zegel gedrukt op de overtuiging van den Koning, dat de gewijzigde Grondwet juist zoodanig is ingerigt, als vereischt wordt, om voor het bestuur der volken, waarvoor dezelve strekken moet, geschikt te wezen.

De oorspronkelijke Grondwet, wel voorziende, dat er te eeniger

(1) De voormelde aanspraak komt voor in de *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 197.

tijd omstandigheden konden geboren worden, die eene wijziging noodzakelijk maakten, had, ter voorkoming van alle moeijelijkheid, den voet geregeld, waarop in zoodanig geval in dat gedeelte van Nederland, hetwelk door deze Vergadering vertegenwoordigd wordt, zoude gehandeld worden.

De voorwaarden, waarop Zijne Majesteit het bestuur der overige deelen heeft aanvaard, bragten daaromtrent geenerlei bepalingen mede.

Schoon dierhalve bevoegd, in die gedeelten de beoordeeling van het wijzigen der Grondwet, overeenkomstig de aangenomen voorwaarden, naar welgevallen te regelen, wilde nogtans Zijne Majesteit deszelfs nieuwe onderdanen, als een gedeelte van het geheel, op geene andere wijze, dan omtrent de oude onderdanen in der tijd heeft plaats gehad, in de raadplegingen over een zoo gewigtig onderwerp betrekken en daardoor een sprekend bewijs geven van deszelfs gezindheid, om van den beginne af aan de eene in niets aan de andere te doen achterstaan.

De berigten omtrent den uitslag der stemming in dat gedeelte van Nederland bij Zijne Majesteit nog niet zijnde ingekomen, moeten Wij U Edel Mogenden Hoogstdeszelfs leedwezen betuigen, zich bij den afloop dezer deliberatiën buiten staat te bevinden, daaromtrent iets stelligs te doen mededeelen. De eenparige aanneming nogtans van het voorgedragen ontwerp door deze Vergadering doet Zijne Majesteit de gegronde hoop voeden, dat verre de groote meerderheid des Nederlandschen volks, naar den maatstaf, volgens welken hetzelve is vertegenwoordigd geweest, blijken zal, zich met het aangeboden ontwerp vereenigd te hebben.

Wij zouden ons van den last, door Zijne Majesteit aan ons opgedragen, maar ten deele kwijten, indien wij U Edel Mogenden niet te kennen gaven, hoe zeer Hoogstdezelve in de deliberatiën van deze Vergadering over dit gewigtig onderwerp, door de juiste keuze van het standpunt, waarop dezelve zich bij het aan haar opgedragen onderzoek geplaatst heeft, en de wijze, waarop zij hare werkzaamheden heeft geregeld, dat verlicht oordeel aan den eenen en die pligtmatige naauwgezetheid aan den anderen kant heeft weten te onderscheiden, welker vereeniging, bij de behandeling van zulke teedere belangen, zoo bovenal geschikt is, omtrent de gevolgen van alle raadpleging de beste uitzigten te geven.

Teregt hebben U Edel Mogenden begrepen, dat het in deze niet zoo zeer een onderwerp van overweging behoorde uit te maken, of in het voorgedragen ontwerp alle die verordeningen gevonden worden, welke ter bevordering van het algemeen belang strekken kunnen, maar alleen of die, welke daarbij zijn vastgesteld, een geheel opleveren, hetwelk, onder een wijs bestuur, voldoende kan geacht worden, om het geluk der maatschappij op duurzame gronden te vestigen.

Met niet minder doorzigt hebben U Edel Mogenden het beginsel aangekleefd, dat het alhier niet op de beoordeeling der vrage aankwam, of het gewijzigd ontwerp voor een gedeelte, maar alleen of hetzelve, met inachtneming der voorwaarden, waarop het rusten moest, voor het geheel der Nederlandsche volken berekend ware.

Wij gevoelen zeer levendig, Edel Mogende Heeren! dat het Ulieden kosten moest, wijzigingen te helpen vaststellen in eene Grondwet, die eene genoegzame ondervinding reeds geleerd had voor de belangen van hen, waarvoor dezelve ontworpen was, zóó volkomen geschikt te zijn, dat dezelve niets te verlangen overliet, doch een ieder Uwer zal, zoo wij vertrouwen, gereedelijk instemmen, dat Staatsregelingen niet voor alle volken dezelfde zijn kunnen, maar naar hunne verschillende omstandigheden en betrekkingen moeten gewijzigd worden, en dat hetgene voor het eene wenschelijk is, voor het andere verwerpelijk zijn kan.

Zoo dan de aangelegenheden der met ons vereenigde volken niet de volkomene opvolging van alle de verordeningen der oorspronkelijke Grondwet hebben toegelaten, behelzen echter de gemaakte wijzigingen niets, hetwelk in staat zijn zoude aan het genot van een enkel der voorregten, waarop wij prijs stelden, eenige belemmering toe te brengen.

Neen, Edel Mogende Heeren, wij kunnen het heil der vereeniging smaken, zonder den zegen der afzondering te missen. Dit wordt ons gewaarborgd door het bestaan van het Huis, dat ons regeert, door de beginselen, waarop Hij, die over ons gesteld is, het bestuur Zijner volken wenscht te vestigen, en inzonderheid door de juiste beperkingen, welke bij de Grondwet omtrent alle uitoefening van gezag gemaakt zijn en, zooveel menschelijke wijsheid vermag, tegen alle overtreding verzekeren.

Het moge waar zijn, dat gebrekkige verordeningen, door een goed bestuur uitgevoerd, aan de belangen der maatschappij kunnen worden dienstbaar gemaakt en dat de beste wetten, aan verkeerde handen toevertrouwd, al het heilzame van haren aanleg verliezen kunnen, eene wel ingerigte Grondwet zal altijd hare waarde boven eene min doelmatige behouden en steeds een breidel tegen alle misbruik van gezag, zoowel als tegen alle belemmering, om hetzelve ten nutte der maatschappij aan te wenden, opleveren.

De Albestuurder der wereld, die zoo zigtbaar de keten daarstelde, waarvan de groote gebeurtenis, welke tot de afgeloopene raadplegingen aanleiding gaf, eenen schakel uitmaakt, moge het volbragte werk verder tot eene gelukkige ontwikkeling leiden; de banden, die de beide volken reeds aanvankelijk vereenigen, door onderling vertrouwen en wederkeerige genegenheid meer en meer toetrekken; den Vorst, die ons regeert, bij voortduring de noodige krachten schenken, om ter bevordering der belangen van Zijne onderdanen, met de Hem eigene standvastigheid werkzaam te zijn; het oude stamhuis, waaruit Hij gesproten is, met nieuwen luister onder de Mogendheden doen uitblinken, en ieder van U Edel Mogenden door de heilzame gevolgen, welke uit dat alles voor Nederland mogen voortvloeijen, de gelukkige getuige doen zijn der voltooijing van een Staatsgebouw, tot welks grondslagen de Vergadering, waarvan gij leden zijt en die wij op dit oogenblik met dankzegging namens den Koning voor haren aan den dag gelegden ijver sluiten, zelve zoo onmiddellijk heeft bijgedragen.

Waarna die Commissie door voornoemde leden dezer Vergadering op dezelfde wijze werd uitgeleid.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 072885939